Bundel - PS-vergadering van 8 maart 2021

Agenda bijlagen

Besluitenlijst PS 08-03-2021

Notulen PS 08-03-2021 -vastgesteld met aanvulling op pagina 69-

Spreektijden PS 08-03-2021

Addendum Online Vergaderen RvO

1 Opening en mededelingen.

2 Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden.

Agenda PS 08-03-2021

2.a Beëdiging en installatie duo-commissielid fractie GroenLinks.

3.a Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding.

3.b Lijst geheimhouding PS.

Lijst geheime stukken PS 08-03-2021

4 Vaststelling notulen van de vergadering van 1 februari 2021.

notulen PS 01-02-2021 -vastgesteld-

5 Vaststelling Strategische Statenagenda.

StrA commissie NLG maart 2021

StrA commissie RWK maart 2021

StrA commissie EFB maart 2021

StrA commissie M&B maart 2021

6 Vaststelling lijst ingekomen stukken.

Lijst ingekomen stukken maand januari 2021

Lijst ingekomen stukken februari 2021

7 Voortgangslijst van moties.

memo PS 08-03-2021 -afdoeningsvoorstellen moties-

Lijst moties PS 08-03-2021

8 Voorlopig aangemerkt als hamerstuk.

Indien de commissie besluit dat het stuk geen hamerstuk is, dan wordt het als volledig agendapunt aan de agenda toegevoegd.

8.a Randstedelijke Rekenkamer Eerste begrotingswijziging 2021voor zienswijze (VD-09).

1e Begrotingswijziging 2021 Randstedelijke Rekenkamer voor zienswijze

Brief RR aan PSNH concept 1e begrotingswijziging 2021 voor zienswijze

Voordracht 09-2021 Eerste begrotingswijziging 2021 Randstedelijke Rekenkamer voor zienswijze

Advies EFB 15 februari 2021 bij voordracht Randstedelijke Rekenkamer zienswijze 1e begrotingswijziging 2021

8.b Subsidievaststelling op fractiebijdragen periode 15 maart 2019 t/m 14 maart 2020 (VD-11).

Rapport van bevindingen provincie Noord-Holland 2019-2020

Voordracht 11-2021 Subsidievaststelling fractiebijdragen n.a.v. Rapport van bevindingen 2019-2020

Advies EFB 15 februari 2021 bij voordracht subsidievaststelling fractiebijdragen n.a.v. rapport van bevindingen 2019-2020

8.c Eerste begrotingswijziging 2021 (VD-12).

Dossier 5424 voorblad

Eerste begrotingswijziging 2021

Actualisatie integraal meerjarenprogramma infrastructuur 2021-2028

Brief aan PS over Eerste besgrotingswijziging 2021

Voordracht 12-2021 Eerste begrotingswijziging 2021

Advies commissie NLG eerste begrotingswijziging

Advies EFB 15 februari 2021 bij voordracht PS 1e begrotingswijziging 2021

Advies M&B 15 februari 2021 bij voordracht 1e begrotingswijziging 2021

9 Zienswijze Kadernota 2022 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (VD10).

Dossier 5459 voorblad

Brief aan PS over zienswijze kadernota 2022 OD NHN

Kadernota 2022 definitief 141220

Voordracht 10-2021Omgevingsdienst NHN Kaderbrief 2022

Advies commissie NLG Zienswijze PS Kadernota 2022 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

A15-2020 VERWORPEN - PvdD, SP en CDA - Ruimhartig bijdragen aan capaciteit OD

A16-2021 AANGEHOUDEN - PvdD en SP - Pilot onafhankelijk onderzoek OD ter bescherming van gezondheid en natuur

10 Eindrapport Randstedelijke Rekenkamer "Stof tot nadenken" (VD-14).

5-minutenversie Stof tot nadenken Randstedelijke Rekenkamer

Eindrapport Stof tot nadenken Randstedelijke Rekenkamer

Voordracht 14-2021 Eindrapport Randstedelijke Rekenkamer Stof tot nadenken -GEWIJZIGD-

Advies commissie NLG eindrapport randstedelijke rekenkamer stof tot nadenken

M25-2021 AANGENOMEN - PvdD en SP - Duurzaam doorpakken met Tata

M26-2021 VERWORPEN - PvdD - Actie van Rijk vragen i.v.m. urgentie zaak Tata Steel

M27-2021 VERWORPEN - PvdD - Alle mogelijkheden bescherming burgers benutten

M28-2021 VERWORPEN - DENK - Inventariseer de omstandigheden waaronder kinderen kunnen buitenspelen i.v.m. Tata Steel

11 Zienswijzen concept toekomstvisie 2030 Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer (VD-08).

Dossier 5492 voorblad

aanbiedingsbrief conceptvisie RAUM

concept visie RAUM

bijlage concept visie__samenvatting_bestaande_plannen_en_denkrichtingen

Brief aan PS over zienswijzen Toekomstvisie 2030 RAUM

Voordracht 08-2021 Zienswijzen cpt toekomstvisie 2030 Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer

Advies commissie NLG Voordracht zienswijzen concept toekomstvisie RAUM

A17-2021 VERWORPEN - SP - Ook het RAUM past een luisterend oor

M29-2021 VERWORPEN - PvdD - Waterkwaliteit RAUM

12 Vaststellen onderzoeksagenda vervolg Regionaal OV Toekomstbeeld (ROVT) Noord-Holland en Flevoland (VD13).

Dossier 5445 voorblad

Definitieve onderzoeksagenda vervolg ROVT - totaal

Wijzigingsoverzicht onderzoeksagenda vervolg ROVT

Brief aan PS over vaststellen onderzoeksagenda vervolg Regionaal OV

Voordracht 13-2021 Vaststellen onderzoeksagenda vervolg Regionaal OV Toekomstbeeld 2040 NH

Advies M&B 15 februari 2021 bij voordracht Vaststellen onderzoeksagenda vervolg Regionaal OV Toekomstbeeld Noord-Holland en Flevoland (ROVT)

M30-2021 INGETROKKEN - JA21 en DENK - Rol deelmobiliteit nadrukkelijker uitwerken

M31-2021 INGETROKKEN - JA21 - Betaalbaarheid verankeren

13 Vragenuur.

Het Statenlid dat tijdens het vragenuur mondelinge vragen wil stellen, dient deze vragen voorzien van het onderwerp in bij de griffie, uiterlijk op vrijdag voorafgaand aan de vergadering om 13.00 uur.

mondelinge vragen SP Uitlatingen Mark Rutte m.b.t. windturbines IJburg en kiezers

mondelinge vragen ChristenUnie Brief GS Bevoegd gezag datacenter Hollands Kroon

mondelinge vragen CDA Toekomst van de bruine vloot

14 Actualiteiten (onder voorbehoud van instemming Provinciale Staten).

Het Statenlid dat een verzoek tot het houden van een actualiteit wil doen, dient dit verzoek in bij de griffie, uiterlijk op vrijdag voorafgaand aan de vergadering om 12.00 uur.

15 Indien aan de orde: stemming motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag.

M24-2021 AANGENOMEN - DENK en JA21 - Betrek buurgemeenten ook bij het meten van draagvlak over het plaatsen van windturbines

M19-2021 VERWORPEN - PvdD - Geen lobby voor versoepeling geluidsnorm Omgevingsdienst

M20-2021 VERWORPEN - FvD en PVV - Actief informeren Noord-Hollanders over invloed op windturbinebeleid

M21-2021 VERWORPEN - JA21, FvD en PVV - Visualiseren gevolgen energietransitie

M22-2021 INGETROKKEN - 50PLUS/PvdO - Wind- en geluidschermen benutten voor zonnepanelen

M23-2021 INGETROKKEN - 50PLUS/PvdO - Noord-Holland windmolen vrij, iedereen een zonnepaneel erbij

16 Sluiting.

■ **Provinciale Staten**

Provincie Noord-Holland

Besluitenlijst PS

■ ■ ■ ■ ■

Datum vergadering	:	***8 maart 2021***
Voorzitter	:	*dhr. A.Th.H. van Dijk*
Griffier	:	*mw. K. Bolt*
Vergaderstukken	:	online beschikbaar PS 08-03-2021

In de Statenvergaderingen van 8 maart 2021 heeft een peiling van stemmen plaatsgevonden via de fractievoorzitters. Na de vergadering heeft er een schriftelijke stemming per briefstem plaatsgevonden. De uitslag van de schriftelijke stemming is verwerkt in deze besluitenlijst.

1. Opening en mededelingen.

- Mw. Bezaan (PVV), dhr. Dessing (FvD) en dhr. Kohler (JA21) zijn afwezig.
- Mw. Koning (CDA) en mw. Van Wijnen (GroenLinks) arriveren iets later.

2. Vaststelling agenda en regeling werkzaamheden.

- Er zijn een drietal mondelinge vragen ingediend voor het Vragenuur:
  - fractie SP inzake Uitlatingen Mark Rutte m.b.t. windturbines Ijburg en kiezers;
  - fractie ChristenUnie inzake brief van GS over Bevoegd gezag datacenter Hollands Kroon;
  - fractie CDA inzake Toekomst van de bruine vloot.

- Er zijn 6 moties Vreemd aan de Orde van de Dag ingediend:
  - **M19-2021** door fractie PvdD inzake “Geen lobby voor versoepeling geluidsnorm Omgevingswet”;
  - **M20-2021** door fracties FvD en PVV inzake “Actief informeren Noord-Hollanders over invloed op windturbinebeleid”;
  - **M21-2021** door fracties JA21, FvD en PVV inzake “ Visualiseren gevolgen energietransitite;
  - **M22-2021** door fractie 50PLUS/PvdO inzake “Wind- en geluidsschermen benutten voor zonnepanelen”;
  - **M23-2021** door fractie 50PLUS/PvdO inzake “Noord-Holland windmolen vrij, iedereen een zonnepaneel erbij!”;
  - **M24-2021** door fracties DENK en JA21 inzake “Betrek buurgemeenten ook bij het meten van draagvlak over het plaatsen van windturbines”.

  Stemming over deze moties vindt plaats bij agendapunt 15.

De agenda wordt vastgesteld.

2a. Beëdiging en installatie duo-commissielid fractie GroenLinks.
Mw. Bwefar (GroenLinks) wordt voorgedragen en benoemd tot duo-commissielid van de Provincie Noord-Holland. Mw. Bwefar heeft in handen van de voorzitter de belofte afgelegd.

3a. Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding.
Er is geen geheim stuk ter bekrachtiging ingekomen.

3b. Lijst geheimhouding PS.
De lijst wordt voor kennisgeving aangenomen. Punt 2017-05 wordt van de lijst afgehaald, daarvan is geheimhouding opgeheven.

4. Vaststelling notulen van de vergadering van 1 februari 2021.
De notulen van de Statenvergadering van 1 februari 2021 worden ongewijzigd vastgesteld.

5. Vaststelling Strategische Statenagenda.
De Strategische Statenagenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

6. Vaststelling lijst ingekomen stukken.
De lijst ingekomen stukken wordt vastgesteld.

7. Voortgangslijst van moties.
De lijst moties wordt vastgesteld.

8. Hamerstukken.
Totaal aanwezig bij dit punt 52 leden.
Mw. Bezaan (PVV), dhr. Dessing (FvD) en dhr. Kohler (JA21) zijn afwezig.

8a.	**Randstedelijke Rekenkamer Eerste begrotingswijziging 2021voor zienswijze.** Voordracht 09-2021
8b.	**Subsidievaststelling op fractiebijdragen periode 15 maart 2019 t/m 14 maart 2020.** Voordracht 11-2021
8c.	**Eerste begrotingswijziging 2021.** Voordracht 12-2021

- Fractie **PVV** wenst aantekening **tegen** Voordracht 12 (punt 8c) te stemmen; kan niet instemmen met dit besluit, omdat in deze begrotingswijziging vele miljoenen euro's worden vrijgemaakt voor duurzaamheid, het zogenaamde stikstofprobleem en gecreëerde natuur; daar vindt de fractie nut en noodzaak voor ontbreken.

- Fracties **JA21** en **50PLUS/PvdO** wensen aantekening **tegen** Voordracht 12 (punt 8c) te stemmen en sluiten zich aan bij de stemverklaring van fractie PVV

De besluiten behorende bij de punten 8a, 8b en 8c zijn aangenomen en zijn bij het betreffende agendapunt op de website gepubliceerd.

9. Zienswijze Kadernota 2022 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.
Voordracht 10-2021.
Totaal aanwezig bij dit punt 52 leden.
Mw. Bezaan (PVV), dhr. Dessing (FvD) en dhr. Kohler (JA21) zijn afwezig.

Er zijn 2 amendementen ingediend:

- **A15-2021** door fracties PvdD, SP en CDA inzake "Ruimhartig bijdragen aan capaciteit OD" is verworpen. Voor 16 en tegen 36 stemmen. Voor stemmen de fracties JA21, CDA, PvdD, SP, 50PLUS/PvdO en DENK.
  - Fractie PvdA wenst aantekening tegen amendement 15 te stemmen; met de opmerking dat de fractie zich zorgen maakt over de situatie bij de Omgevingsdiensten en de gedeputeerde vraagt daar proactief in op te treden.
  - Fractie ChristenUnie wenst aantekening tegen amendement 15 te stemmen; vindt het wel belangrijk dat er voldoende capaciteit is bij de Omgevingsdiensten, ziet uit naar de onderbouwing van OD later en sluit niet uit dat dat de fractie dan wel voor is om extra fte beschikbaar te stellen.

- **A16-2021**door fracties PvdD en SP inzake "Pilot onafhankelijk onderzoek Omgevingsdienst ter bescherming van gezondheid en natuur" is aangehouden.

Voordracht 10-2021 is aangenomen.
Voor 48 en tegen 4 stemmen. Tegen stemmen de fracties PvdD en 50PLUS/PvdO.
Het besluit 10-2021 behorende bij de voordracht is bij agendapunt 9 van deze vergadering op de website gepubliceerd.

- Fractie PvdD wenst aantekening tegen Voordracht 10 te stemmen; is voor de Kadernota 2022, maar omdat de voordracht puur over de zienswijze gaat is de fractie tegen deze voordracht.

10. Eindrapport Randstedelijke Rekenkamer "Stof tot nadenken".
Voordracht 14-2021.
Totaal aanwezig bij dit punt 52 leden.
Mw. Bezaan (PVV), dhr. Dessing (FvD) en dhr. Kohler (JA21) zijn afwezig.

Er zijn 4 moties ingediend, waarvan er 1 is aangenomen:

- **M25-2021 door fracties PvdD en SP inzake "Duurzaam doorpakken met Tata" is aangenomen.**
  Voor 34 en tegen 18 stemmen. Tegen stemmen de fracties VVD, JA21, FvD, PVV en fractie Baljeu.
  Dictum:
  PS roept het College van GS op:
  - om altijd te zoeken naar de (juridische) mogelijkheden die er wél zijn vanuit de provincie ten gunste van gezondheid van burgers en hun leefomgeving bij de uitvoering van de VTH-taken, en daar desnoods externe topjuristen voor in te schakelen.

    - Fractie CDA wenst aantekening voor motie 25 te stemmen; wil nu graag doorpakken.

- **M26-2021** door fractie PvdD inzake " Actie van Rijk vragen in verband met urgentie zaak Tata Steel" is verworpen. Voor 7 en tegen 45 stemmen. Voor stemmen de fracties PvdD, SP en DENK.
- **M27-2021** door fractie PvdD inzake "Tata Steel: alle mogelijkheden bescherming burgers benutten" is verworpen. Voor 9 en tegen 43 stemmen. Voor stemmen de fracties PvdD, PVV, SP en DENK.
- **M28-2021** door fractie DENK inzake "Inventariseer de omstandigheden waaronder kinderen kunnen buitenspelen i.v.m. Tata Steel" is verworpen. Voor 11 en tegen 41 stemmen. Voor stemmen de fracties PvdD, PVV, SP, 50PLUS/PvdO, DENK en fractie Baljeu.
  - Fractie DENK wenst aantekening uiteraard voor motie 28 te stemmen; meldt dat de gedeputeerde zelf aangeeft dat als het om de gezondheid van kinderen gaat er niets belangrijkers is; het lijkt daarom ook heel belangrijk om deze informatie zo spoedig mogelijk te delen met PS en niet te wachten op het RIVM.

Voordracht 14-2021 is unaniem aangenomen met 52 stemmen.
Het besluit 14-2021 behorende bij de voordracht is bij agendapunt 10 van deze vergadering op de website gepubliceerd.

11. Zienswijzen concept toekomstvisie 2030 Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer.
Voordracht 08-2021
Totaal aanwezig bij dit punt 52 leden (bij stemming M29 totaal 51 leden).
Mw. Bezaan (PVV), dhr. Dessing (FvD) en dhr. Kohler (JA21) zijn afwezig.
Bij motie 29-2021 onthoudt dhr. Steeman (D66) zich van stemmen wegens mogelijke belangenverstrengeling.

Er is 1 amendement en 1 motie ingediend:

- **A17-2021** door fractie SP inzake "Ook het RAUM past een luisterend oor" is verworpen. Voor 13 en tegen 39 stemmen. Voor stemmen de fracties JA21, FvD, PVV, SP, 50PLUS/PvdO en DENK.

- **M29-2021** door fractie PvdD inzake "Waterkwaliteit RAUM" is verworpen. Voor 8 en tegen 43 stemmen. Voor stemmen de fracties PvdD, SP, 50PLUS/PvdO en DENK.

Voordracht 08-2021 is aangenomen.
Voor 49 en tegen 3 stemmen. Tegen stemt de fractie SP. Het besluit 08-2021 behorende bij de voordracht is bij agendapunt 11 van deze vergadering op de website gepubliceerd.

- Fractie SP wenst aantekening tegen Voordracht 8 te stemmen; om de reden die de fractie in hun inbreng heeft aangegeven.
- Fractie ChristenUnie wenst aantekening voor Voordracht 8 te stemmen; vindt wel dat het instrument, waarover het amendement van de SP sprak, op zich waardevolle input biedt. Het zou ook meegenomen moeten worden, maar de manier waarop het geformuleerd was, namelijk 'het verwerken', vond fractie ChristenUnie iets te stellend; dat deze informatie dan meegenomen wordt vindt de fractie belangrijker.

12. Vaststellen onderzoeksagenda vervolg Regionaal OV Toekomstbeeld (ROVT) Noord-Holland en Flevoland.
Voordracht 13-2021
Totaal aanwezig bij dit punt 52 leden.
Mw. Bezaan (PVV), dhr. Dessing (FvD) en dhr. Kohler (JA21) zijn afwezig.

Er zijn 2 moties ingediend:

- **M30-2021** door fracties JA21 en DENK inzake "Rol deelmobiliteit nadrukkelijker uitwerken in Regionaal OV Toekomstbeeld Noord-Holland en Flevoland" is ingetrokken.
- **M31-2021** door fractie JA21 inzake "Betaalbaarheid verankeren in Regionaal OV Toekomstbeeld Noord-Holland en Flevoland is ingetrokken.

Voordracht 13-2021 is unaniem aangenomen met 52 stemmen.
Het besluit 13-2021 behorende bij de voordracht is bij agendapunt 12 van deze vergadering op de website gepubliceerd.

13. Vragenuur.

- De mondelinge vragen ingediend door fractie SP inzake Uitlatingen Mark Rutte m.b.t. windturbines IJburg en kiezers zijn door gedeputeerde Stigter beantwoord.
- De mondelinge vragen ingediend door fractie ChristenUnie inzake brief van GS over Bevoegd gezag datacenter Hollands Kroon zijn door gedeputeerde Olthof beantwoord.
- De mondelinge vragen ingediend door fractie CDA inzake Toekomst van de bruine vloot zijn door gedeputeerde Pels beantwoord.

14. Actualiteiten (onder voorbehoud van instemming Provinciale Staten).

Er zijn geen actualiteiten ingediend.

15. Stemming motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag.
Totaal aanwezig bij dit punt 52 leden.
Mw. Bezaan (PVV), dhr. Dessing (FvD) en dhr. Kohler (JA21) zijn afwezig.

Er zijn 6 moties Vreemd aan de Orde van de Dag ingediend, waarvan er 1 is aangenomen:

- **M24-2021 door fracties DENK en JA21 inzake "Betrek buurgemeenten ook bij het meten van draagvlak over het plaatsen van windturbines" is aangenomen.**
  Voor 31 en tegen 21 stemmen. Tegen stemmen de fracties GroenLinks, D66 en PvdA.

  Dictum:
  PS verzoeken het college van GS:
  - Om bij gemeenten sterk aan te dringen op goede en adequate afstemming tussen de aangrenzende buurgemeenten van de zoekgebieden.

    - Fractie PvdA wenst aantekening tegen motie 24 te stemmen; vindt het ontzettend belangrijk dat gemeenten er samen in een goede verstandhouding uit komen; vindt dat deze motie een dusdanig hoog paternalistisch gehalte heeft dat de fractie hier niet mee kan instemmen.
    - Fractie D66 wenst aantekening tegen motie 24 te stemmen; ondersteunt het doel van een goede afstemming tussen buurgemeenten, maar zal tegen stemmen, omdat de fractie zich niet kan vinden in een aantal overwegingen en constateringen die zijn genoemd in de motie en dit ook voldoende aan de orde is geweest bij de bespreking van de concept RES.
    - Fractie VVD wenst aantekening voor motie 24 te stemmen; is het niet eens met alle dingen die in de overwegingen staan, maar stemt hier wel voor; vindt het erg belangrijk dat er een goede afstemming is tussen de verschillende buurgemeenten en dat er significante zorgen zijn.
    - Fractie CDA wenst aantekening voor motie 24 te stemmen en sluit zich aan bij de stemverklaring van fractie VVD; is het niet eens met alle overwegen, maar steunt wel het dictum, vindt afstemming met buurgemeenten belangrijk.
    - Fractie ChristenUnie wenst aantekening voor motie 24 te stemmen; is het oneens met de meeste overwegingen, maar is het wel eens met het dictum.

- **M19-2021** door fractie PvdD inzake "Geen lobby voor versoepeling geluidsnorm Omgevingsdienst" is verworpen. Voor 7 en tegen 45 stemmen. Voor stemmen de fracties PvdD, SP en DENK.
  - Fractie GroenLinks wenst aantekening tegen motie 19 te stemmen; is het inhoudelijk eens met de PvdD, vindt dat er gebouwd moet worden in een gezonde omgeving; zoals GS aangeeft is deze motie niet de manier om dat te bereiken.

- **M20-2021** door fractieS FvD en PVV inzake “Actief informeren Noord-Hollanders over invloed op windturbinebeleid” is verworpen. Voor 11 en tegen 41 stemmen. Voor stemmen de fracties JA21, FvD, PVV, 50PLUS/PvdO, DENK en fractie Baljeu.
    - Fractie CDA wenst aantekening tegen motie 20 te stemmen; geeft aan dat voor motie 20, 21 en 24 geldt dat het wellicht wat lastig is, ook op dit moment. Vindt dat er weinig discussie over is geweest en had het mooi gevonden als bij het debat in de commissie en ook hopelijk in de Staten rondom de RES of iets anders, al deze moties een keer langs zouden zijn gekomen, maar dat is niet zo. Beoordeelt de moties wel op inhoud, dus sommige tegen en sommige voor. Motie 20 in ieder geval tegen.
    - Fractie SP wenst aantekening tegen motie 20 te stemmen; geeft net als fractie CDA aan dat de drie moties verwant zijn aan elkaar; beoordeelt ze ook op inhoud, vindt motie 20 wat onhandig gesteld en kan daar niet mee instemmen.
    - Fractie FvD wenst aantekening voor motie 20 te stemmen; geeft aan dat de RES provinciaal beleid is, vindt dat de provincie burgers over het agendapunt zou moeten informeren, specifiek over hoe zij invloed kunnen uitoefenen; vindt het erg ongelukkig dat GS alle mogelijkheden wegwuift om Noord-Hollanders eerlijk te informeren; roept collega’s op om hun controlerende taak te nemen in PS en er alles aan te doen om inwoners actief te informeren.
    - Fractie JA 21 wenst aantekening voor motie 220 te stemmen; denkt dat deze motie niet helemaal in de juiste vorm wordt ingediend, maar ondersteunt de gedachte die erachter zit.

- **M21-2021** door fracties JA21, FvD en PVV inzake “Visualiseren gevolgen energietransitie” is verworpen. Voor 18 en tegen 34 stemmen. Voor stemmen de fracties JA21, CDA, FvD, PVV, SP, 50PLUS/PvdO, DENK en fractie Baljeu.
    - Fractie CDA wenst aantekening voor motie 21 te stemmen; vindt het belangrijk dat inwoners weten wat er op hen afkomt, daar kan visualisatie bij helpen; vindt dat daar best nog wel wat slagen te maken zijn.
    - Fractie PvdD wenst aantekening tegen motie 21 te stemmen; vindt het dictum best interessant naast wat overwegingen erin, maar de motie is op dit moment te vroeg; zou in de toekomst best voor kunnen zijn, maar is nu tegen motie 21.

- **M22-2021** door fractie 50PLUS/PvdO inzake “Wind- en geluidsschermen benutten voor zonnepanelen” is ingetrokken
- **M23-2021** door fractie 50PLUS/PvdO inzake “Noord-Holland windmolen vrij, iedereen een zonnepaneel erbij!”is ingetrokken.

16. Sluiting

De voorzitter sluit de Statenvergadering van 8 maart 2021.

Notulen -vastgesteld-

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum	:	8 maart 2021
Voorzitter	:	dhr. A.Th.H. van Dijk
Griffier	:	mw. K. Bolt
Contactpersoon griffie	:	mw. V. Mulder - statengriffie@noord-holland.nl

Aanwezig: Mw. R. Alberts-Oosterbaan (SP), mw. W. van Andel (CDA), dhr. R.J.P. Baljeu (Fractie Baljeu), dhr. D.J. van den Berg (JA21), dhr. M.T. Cardol (GL), dhr. J.J. Carton (PvdA), dhr. M. Deen (PVV), dhr. R.J. Dekker (FvD), mw. S.S. Doevendans (PvdA), dhr. J.W. Dulfer (GL), mw. A. Er (GL), mw. G. Van Geffen (VVD), mw. A. Gielen (GL), dhr. J.P.H.M. van Gilse (VVD), mw. L. Gonggrijp (D66), dhr. J. Gringhuis (GL), dhr. G.J.W. Hartog (VVD), dhr. D.G. Heijnen (CDA), dhr. J.P. Hollebeek (PvdD), dhr. W. Hoogervorst (SP), mw. A.A.J. Jellema (PvdA), dhr. E.W.J. Jensen (JA21), mw. J.F.L. Kaamer van Hoegee (VVD), dhr. E.B. Kanik (D66), mw. A.C. Kapitein (D66), dhr. N. Kaptheijns (PVV), dhr. M.C.A. Klein (CU), mw. R.P.M. Kocken (GL), mw. W. Koning-Hoeve (CDA), Ines Kostić (PvdD), dhr. S. Koyuncu (DENK), mw. C.D.M. Kuiper-Kuijpers (CDA), dhr. G.L.J. Leerink (PvdA), dhr. E.J. van der Maas (VVD), dhr. I.J.M. Mantel (JA21), mw. M.A.H. van Meerten-Kok (VVD), mw. A. Nanninga (JA21) dhr. N.A.L. Roosendaal (VVD), dhr. E.M.A. Smaling (SP), mw. W. van Soest (50PLUS/PvdO), dhr. M.C. Steeman (D66), mw. A.J.C.E. Strens (D66), dhr. K.J. Terwal (VVD), mw. J. Vastenhouw (FvD), dhr. B.L. Vink (D66), dhr. L.Hj. Voskuil (PvdA), mw. A.T.B. de Vries (PvdA), mw. N.M. van der Waart (GL), mw. T.K. van Wijnen (GL), dhr. B.G.P. de Wit (VVD), dhr. G.R. Zaal (GL), dhr. F.A.S. Zoon (PvdD)

Afwezig: mw. I.A. Bezaan (PVV), dhr. J. Dessing (FvD) en dhr. G.H.J. Köhler (JA21),

Agenda **Paginanummer**

1.	Opening en mededelingen	03
2.	Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden	04
2a	Beëdiging en installatie duo-commissielid fractie GroenLinks	12
3a	Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding	13
3b	Lijst geheimhouding PS	13
4.	Vaststelling notulen van de vergadering van 1 februari 2021	13
5.	Vaststelling Strategische Statenagenda	13
6.	Vaststelling lijst ingekomen stukken	13
7.	Voortgangslijst van moties	13
8	Voorlopig aangemerkt als hamerstuk	13
8a.	Randstedelijke Rekenkamer Eerste begrotingswijziging 2021 voor zienswijze Voordracht 11-2021	14
8b.	Subsidievaststelling op fractiebijdragen periode 15 maart 2019 t/m 14 maart 2020 Voordracht 12-2021	14
8c.	Eerste begrotingswijziging 2021 – Voordracht 12-2021	14
9.	Zienswijze Kadernota 2022 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord Voordracht 10-2021	14
10.	Eindrapport Randstedelijke Rekenkamer ‘Stof tot nadenken’ Voordracht 14-2021	28
11.	Zienswijzen concept Toekomstvisie 2030 Recreatieschap Alkmaarder- en	

		Uitgeestermeer – Voordracht 08-2021	51
	12.	Vaststellen onderzoeksagenda vervolg Regionaal OV Toekomstbeeld (ROVT) Noord-Holland en Flevoland – Voordracht 13-2021	57
	13.	Vragenuur	67
	14.	Actualiteiten (onder voorbehoud van instemming Provinciale Staten)	72
	15.	Indien aan de orde: stemming motie(s) Vreemd aan de orde van de dag	72
	16.	Sluiting	77

1. Opening en mededelingen

De **VOORZITTER:** Beste Statenleden, beste Noord-Hollanders, ik open deze online-vergadering. Welkom aan de Statenleden en leden van Gedeputeerde Staten in deze online vergadering en ook welkom aan alle belangstellenden die deze vergadering via de website volgen.
Ik verzoek alle deelnemers om de microfoons te dempen en uw mobiele telefoons uit te zetten. Dit is een live online-vergadering. Wees u er ook van bewust dat uw achtergrond in beeld is en dat achtergrondgeluiden worden uitgezonden.

Voordat ik verder ga met de mededelingen wil ik u graag meenemen in een korte overdenking. Al een jaar lang verhouden we ons tot het COVID-virus, ook in onze provincie. Dat is treurig genoeg. Soms heeft dat ziekte en dood tot gevolg. Dat vraagt van ons allemaal aanpassingsvermogen en geduld. Dat wordt, zoals u weet, dagelijks betracht.
Behalve dat vandaag de laatste Provinciale Statenvergadering plaatsvindt voor de Tweede Kamer verkiezingen is het vandaag ook Internationale Vrouwendag. Daarop vooruitlopend hebben wij, namens uw Staten, afgelopen vrijdag de Ribbius Peletierpenning uitgereikt aan een vrouw die een inspirerend rolmodel is in de Noord-Hollandse politiek. Dat zijn zaken die min of meer kunnen doorgaan in onze provincie. Dat is maar goed ook. Een jaar coronamaatregelen betekent ook dat er dingen niet kunnen doorgaan, of op een aangepaste manier. Onze vrijheden worden beperkt en dat is nu al voor een langere periode aan de gang. Dat schuurt. In die werkelijkheid heeft de provincie Noord-Holland zich, zowel politiek als ambtelijk, flexibel getoond, zodat beleid en processen doorgang konden vinden. Ik vind dat een compliment waar. Ik ben daar trots op.
Uiteraard proberen we zoveel mogelijk in contact te blijven met de mensen voor wie we ons werk doen. Dat zijn de Noord-Hollanders. Soms lukt dat en soms is er het ontbreken van een gevoel van verbinding. Verbinding met de buitenwereld, maar ook de verbinding met kantoor en de politieke arena. Het is mijn stellige overtuiging dat in deze tijden de steun van de overheid onmisbaar is. Dat is ook de reden waarom uw Staten twee fondsen hebben opgericht om de gevolgen van de coronamaatregelen te verzachten. Dat is nodig, omdat er economisch, sociaal en cultureel harde klappen vallen. Er wordt veel van ons gevraagd. Door de ontregeling van onze samenleving kampen veel mensen, zeker ook jongeren, met psychische problemen en gevoelens van neerslachtigheid. Laten we hopen dat het normale leven snel weer keert. Een leven waarin we de verbinding weer als vanouds voelen. Tenslotte wil de mens zich onderdeel voelen van een bezield verband. De gedeelde werkelijkheid waarin je opgenomen en gekend wordt en die verder gaat dan het eigen ik en groter is dan de mens. ’s Morgens naar je werk en collega’s fietsen is een voorbeeld van weten en voelen dat je deel uitmaakt van zo een bezield verband. Eigenlijk net zoals het bereiken van een zonnig terras na het werk. Laten we hopen met zijn allen dat dit snel weer kan. Dank u wel.

Na deze korte inleiding gaan we verder met de vergadering.

Voorafgaand aan de vergadering heeft de griffier een presentiecheck gedaan.

.
Er is een quorum geconstateerd. Een bericht van verhindering voor deze vergadering is ontvangen van mevrouw Bezaan (PVV), de heer Köhler (JA21). We wensen hem een spoedig herstel toe. De heer Dessing (FvD) is afwezig, Hij zal straks vervangen worden door de heer Dekker. Mevrouw Koning en mevrouw Van Wijnen zullen wat later inloggen. Op dit moment nemen 50 Statenleden deel aan deze vergadering. Als het goed is komen er nog twee bij.

Mocht u tussentijds de Statenvergadering moeten verlaten, meldt u zich dan wel af via het chatsysteem of per mail bij de griffie, zodat de stand van het aantal aanwezigen kan worden bijgehouden.

Het Reglement van Orde hebben aangevuld voor het online vergaderen. De informatie daarover treft u aan in het addendum dat bij de vergaderstukken is gepubliceerd.
Wat de moties betreft kunt u vanaf nu en tijdens de hele vergadering tot aan de peiling, al uw moties per mail indienen bij de griffie, met in de cc de mede-indieners. De moties worden gepubliceerd zodra u ze officieel heeft ingediend tijdens uw bijdrage en het dictum heeft voorgelezen.
Bij alle voorgestelde besluiten en ingediende moties en amendementen wordt een peiling gehouden van de uitslag via de fractievoorzitters. Behalve uiteraard als een Statenlid vraagt om hoofdelijke stemming. Na afloop van de vergadering zal een overzicht toegestuurd worden met de uitslagen, zoals die zijn opgetekend in de peiling. Door de ondertekening van de stembrief kunt de correcte weergave van uw individuele stem bevestigen. Pas nadat alle getekende stemformulieren van de Statenleden ontvangen zijn bij de Statengriffie is het besluit definitief genomen. Dit wordt bekend gemaakt via de openbare besluitenlijst. Bij ordevoorstellen zal ik de fractievoorzitters vragen of de fractie akkoord is. Daarbij telt dan het aantal zetels van de aanwezige Statenleden.
U heeft van tevoren bij de Statengriffie aangegeven bij welk onderwerp u wilt spreken.
Ik zal bij de bespreekstukken, voordat ik het woord geef aan de eerste spreker de aangemelde sprekers opnoemen, zodat u dat nog kunt controleren. Het groene handje is ondertussen bekend. Als u het woord wilt voeren op een moment in de vergadering waarvoor u zich niet heeft aangemeld, bijvoorbeeld bij een ordevoorstel of een interruptie, drukt u op het groene handje dan kan ik u het woord geven. Ik zal proberen tijdens de bijdragen het debat zoveel mogelijk te stimuleren en te begeleiden. Zoals de agenda er nu uitziet, zullen we rond 18.00 uur schorsen voor een dinerpauze. Het zou mooi zijn als we de vergadering om 18.00 uur kunnen afronden. Er wordt rekening mee gehouden met een dinerpauze tussen 18.00 en 19.00 uur. Na het diner zal vanaf circa 19.00 uur de vergadering worden voortgezet. De mogelijkheid tot uitloop is aanwezig.

2. Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden

De **VOORZITTER**: Door de fractie van het CDA zijn mondelinge vragen ingediend inzake de toekomst van de bruine vloot. De fractie van ChristenUnie diende vragen in inzake de brief van Gedeputeerde Staten over het bevoegd gezag Datacenter Hollands Kroon. De fractie van SP heeft

mondelinge vragen ingediend over de uitlatingen van Mark Rutte met betrekking tot de windturbines IJburg.
Die komen bij agendapunt 13 aan de orde bij het vragenuur.

Er zijn verschillende moties Vreemd aan de Orde van de Dag ingediend. Te beginnen met de PvdD met de motie VOD 'Geen lobby voor versoepeling geluidsnorm'

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Politiek is het maken van keuzes. Niet altijd gemakkelijk. Niet altijd populair, maar helder eerlijk en duidelijk. Niet altijd onbegrensd. Vaak zijn er wetten, regels, normen of afspraken die ervoor zorgen dat de keuzeruimte niet ten koste gaat van bepaalde zaken. Zaken die van dusdanig belang zijn dat ze een kader vormen, waarbinnen keuzes gemaakt kunnen worden. Een mooi voorbeeld hiervan zijn normen en regels ten behoeve van de leefbaarheid, veiligheid en gezondheid van onze inwoners. De aanvullingsregeling Geluid Omgevingswet voorziet erin dat luchtvaartgeluid nu zwaarder meeweegt bij het bepalen van de cumulatieve geluidsbelasting dan voorheen. De reden hiervan is dat in eerdere rekenregels in de Wet Geluidshinder de hinderlijkheid van het luchtvaartgeluid en het aandeel daarvan in het gecumuleerde geluid werd onderschat. Er is sprake van een aanmerkelijk hoger percentage ernstige hinder dan voordien werd aangenomen. Het gevolg is dat het bouwen van woningen in een groot gebied rondom Schiphol onmogelijk dreigt te worden. Dit komt doordat het akoestisch leefklimaat in de hele regio tamelijk slecht tot zeer slecht wordt. Dus kiezen: Meer vliegen of meer woningbouw? Eigenlijk best simpel. Niet daarvoor al de genoemde regels, normen of afspraken te laten wijken. Die zijn opgesteld om de leefbaarheid, de veiligheid en de volksgezondheid te kunnen waarborgen. Niet vragen om de situatie terug te dringen naar de tijd dat de geluidsnormen geen recht deden aan de daadwerkelijke overlast, waaraan onze burgers blootgesteld worden. De tijd dat niemand serieus nadacht over hoeveel vluchtbewegingen er echt nodig zijn voor de connectiviteit van de regio, of voor de Nederlandse economie. De tijd dat meer automatisch als beter werd gezien. Maakt niet uit ten koste waarvan. Die tijd begint langzaam maar zeker aan zijn haalbaarheidsdatum te komen. De landelijke verkiezingsprogramma's van meerdere partijen beginnen daar nu ook echt blijk van te geven. Er wordt op dit moment, voor hen die zich afvragen waarom dit juist nu actueel is, een impactanalyse uitgevoerd naar de mogelijke gevolgen van de actualisering van de rekenregel. Voorlopig geldt de oude norm weer, die gezondheid onvoldoende meeneemt. Voor hen die denken dat onze inwoners hierom gevraagd hebben. De inwoners van Noord-Holland zijn hier duidelijk over. Bij een publieksonderzoek als onderdeel van de ontwikkeling van de provinciale Omgevingsvisie kenden zij van alle 29 voorgelegde uitdagingen het laagste belang toe aan: meer vluchten mogelijk maken op Schiphol. Het is maar dat u het weet. Het vervolg laat zich raden. De norm wordt versoepeld, met dank aan de grote bestuurlijke afwegingsruimte in de Omgevingswet gaan we woningbouw aanvaardbaar achten in de ongezonde gebieden rondom Schiphol. Geen duidelijke keuze voor wonen in een gezonde leefomgeving. Daarom dien ik dus deze motie VOD in met het volgende dictum.

Motie Vreemd aan de orde van de dag 19/08-03-21:
Geen lobby voor versoepeling geluidsnorm Omgevingswet

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op 8 maart 2021, ter behandeling van de motie vreemd aan de orde van de dag inzake geluidsnorm Omgevingswet;

Constaterende dat:

- *De Aanvullingsregeling geluid Omgevingswet erin voorziet dat luchtvaartgeluid zwaarder meeweegt bij het bepalen van de cumulatieve geluidsbelasting dan voorheen;*
- *De reden hiervan is dat de eerdere rekenregels in de Wet geluidhinder de hinderlijkheid van het luchtvaartgeluid en het aandeel daarvan in het gecumuleerde geluid werd onderschat;*

Overwegende dat:

- *Het bouwen van woningen in een groot gebied rondom Schiphol hierdoor onmogelijk dreigt te worden, doordat het akoestisch leefklimaat van de hele regio hierdoor generiek als minimaal "tamelijk slecht" tot "zeer slecht" beoordeeld wordt;*
- *De BRS eind vorig jaar al in een Brandbrief aan de minister van BZK hierover haar zorgen heeft geuit omdat de facto hiermee woningbouw in de regio Schiphol op slot gaat;*
- *De BRS in haar zienswijze op de ontwerp-Aanvullingsregeling geluid vraagt om een beleidsneutrale omzetting van de regelgeving, in plaats van geluidhinder van vliegtuigen zwaarder mee te wegen dan voorheen;*
- *Het doel van de Omgevingswet het bereiken van een balans tussen het beschermen van de fysieke leefomgeving (een veilige en gezonde omgeving) en het benutten ervan (gebruiken en verder ontwikkelen van de fysieke leefomgeving op basis van maatschappelijke behoeften) is;*
- *De provinciale Omgevingsvisie uitgaat van een gezonde en veilige leefomgeving in de hele provincie;*
- *De inwoners van Noord-Holland bij een publieksonderzoek als onderdeel van de ontwikkeling van de provinciale Omgevingsvisie van alle 29 voorgelegde uitdagingen het laagste belang toekenden aan 'meer vluchten mogelijk maken op Schiphol';*
- *Op dit moment bestuurlijk overleg gaande is tussen het Rijk, BRS, IPO en VNG over de effecten van de aanpassing van de geluidsnorm voor luchtvaart;*
- *Op dit moment een impactanalyse wordt uitgevoerd naar de mogelijke gevolgen van de actualisering van de rekenregel luchtvaartgeluid voor de woningbouw;*
- *Het Rijk samen met BRS, IPO en VNG de resultaten daarvan gaat wegen voordat een definitief besluit wordt genomen;*

Voorts overwegende dat:

- *Een keuze dient te worden gemaakt tussen de mogelijkheid tot het bouwen van woningen of het toestaan van meer vliegbewegingen;*
- *Het oprekken van geluidsnormen om deze keuze te vermijden ten koste gaat van de leefbaarheid en de volksgezondheid;*

Verzoeken het College van Gedeputeerde Staten:

- *Bij de BRS ervoor te pleiten niet verder te lobbyen voor een versoepeling van de geluidsnorm voor luchtvaart in de Aanvullingsregeling geluid van de Omgevingswet;*

En gaan over tot de orde van de dag. Partij voor de Dieren

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Voorts wil ik me op deze Internationale Vrouwendag uitspreken tegen seksisme.

De **VOORZITTER**: Dat laatste maakt geen onderdeel uit van de motie VOD. De motie VOD maakt onderdeel uit van de beraadslagen.

Mevrouw **VASTENHOUW** (FvD): Er zijn heel veel zorgen omtrent de bouw van windturbines. We hebben een enorme hoeveelheid aan email en telefoontjes gekregen van inwoners uit Noord-Holland. Dat riep bij ons de vraag op van wat we kunnen doen om deze inwoners beter te informeren over wat de provincie nu doet en waar de provincie aan zet is als het gaat om het beleid op het gebied van windturbines. In juni staat de Regionale Energie Strategie (RES) op de agenda, waarbij ook in kaart wordt gebracht waar onder andere die windturbines gaan komen en ander beleid omschreven wordt. Ik denk, namens FvD en PVV, dat het goed is om de inwoners van Noord-Holland duidelijk te maken wat zij dan kunnen doen om invloed uit te oefenen op dat beleid. Daar gaat deze motie over, met het volgende dictum.

Motie Vreemd aan de orde van de dag 20/08-03-21:
Actief informeren Noord-Hollanders over invloed op windturbinebeleid

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 maart 2021, te Haarlem.

Constaterende dat:
- *Op dit moment Statenleden heel veel berichten ontvangen van Noord-Hollanders omtrent de bouw van windturbines op korte afstand van hun woning;*
- *Het voor deze Noord-Hollanders niet duidelijk is wat zij kunnen doen om invloed op beleid uit te oefenen;*
- *De provincie Noord-Holland momenteel alleen reageert en niet actief informeert.*

Overwegende dat:
- *Het voor inwoners van Noord-Holland volstrekt duidelijk zou moeten zijn welke mogelijkheden zij hebben om invloed om voorgenomen beleid uit te oefenen.*

Verzoeken Provinciale Staten om:
Op al haar kanalen een stuk te plaatsen met daarin aangegeven wat Noord-Hollanders kunnen doen om invloed op voorgenomen beleid zoals nu actueel met de windturbines uit te oefenen en hierin alle provinciale instrumenten zoals het raadgevend referendum, het burgerinitiatief en inspreken mee te nemen.

En gaan over tot de orde van de dag. Forum voor Democratie en PVV

De **VOORZITTER**: De motie VOD maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Honderdnegentien mega windturbines en tweehonderdeenenzestig hectare aan zonnepanelen. Dat is wat onze provincie te wachten staat als de Energiestrategieën gerealiseerd gaan worden. Dit gaat een onvoorstelbare impact hebben op het aangezicht van onze provincie. Tweehonderdeenenzestig hectare. Dat is de gehele oppervlakte van de gemeente Huizen volledig bedekt met zonnepanelen. Onvoorstelbaar. Probeert u zich nu eens honderdnegentien windturbines voor te stellen. Dat is nog meer dan de honderd windturbines die nu al in de Wieringermeer staan. We weten allemaal wat dat voor aanzicht geeft. JA21 vindt het van belang dat de inwoners van Noord-Holland een realistisch en eerlijk beeld krijgen van de gevolgen van de plaatsing van windturbines en de aanleg van zonneparken. De plaatsing van een of meerdere windturbines, of de aanleg van een zonnepark brengen veel gevolgen met zich mee voor de leefomgeving. Onze dringende verzoek aan Gedeputeerde Staten is dan ook om samen met de Noord-Hollandse gemeenten zorg te dragen voor zorgvuldige communicatie over de gevolgen van de energietransitie door middel van realistische visualisaties, hierin als provincie Noord-Holland een faciliterende rol aan te nemen en gemeenten actief te gaan benaderen om het visualiseren van de energietransitie vorm te geven en Noord-Hollandse ondernemers die gespecialiseerd zijn in dergelijke visualisaties te betrekken bij deze processen.
Afrondend wil ik nog benadrukken dat in Overijssel eenzelfde motie unaniem is aangenomen.

Motie Vreemd aan de orde van de dag 21/08-03-21:
Visualiseren gevolgen energietransitie.

Provinciale staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 maart 2021, te Haarlem, ter behandeling motie vreemd aan de orde van de dag': Visualiseren gevolgen energietransitie.

Constaterende dat:
- *Er op verschillende locaties, verdeeld over de provincie Noord-Holland, plannen zijn voor de plaatsing van windturbines en de aanleg van zonneparken;*
- *De plaatsing van één of meerdere windturbines en/of de aanleg van een zonnepark veel gevolgen met zich meebrengen voor de (leef)omgeving;*
- *Nog niet alle inwoners van Noord-Holland een duidelijk beeld hebben van de gevolgen van de plaatsing van één of meerdere windturbines of de aanleg van een zonnepark;*
- *De primaire verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van de twee Noord-Hollandse Regionale Energie Strategieën bij de Noord-Hollandse gemeenten ligt, maar ook de provincie Noord-Holland wel degelijk een rol heeft in dit RES-proces.*
- *Ook de directeur van het Nationaal Programma RES recent heeft aangegeven dat overheden en bedrijven gezamenlijk inzichtelijk moeten maken hoe wind- en zonneparken het landschap zullen veranderen.*

Overwegende dat:
- *Het van belang is dat de inwoners van Noord-Holland een realistisch en eerlijk beeld krijgen van de gevolgen van de plaatsing van windturbines en de aanleg van zonneparken;*

- *Het visualiseren van de gevolgen van de plaatsing van windturbines en de aanleg van zonneparken kan helpen bij het creëren van een realistisch beeld bij de inwoners van Noord-Holland.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Samen met de Noord-Hollandse gemeenten zorg te dragen voor zorgvuldige communicatie over de gevolgen van de energietransitie door middel van realistische visualisaties;*
- *Hierin als provincie Noord-Holland een faciliterende rol aan te nemen en de gemeenten actief te gaan benaderen om het visualiseren van de energietransitie vorm te geven;*
- *Noord-Hollandse ondernemers die gespecialiseerd zijn in dergelijke visualisaties te betrekken bij deze processen.*

En gaan over tot de orde van de dag. JA21 Noord-Holland, Forum voor Democratie en PVV

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Sinds de wethouder Ruimtelijk Ordening in Amsterdam van plan is om zoekgebieden te zoeken om zeventien windturbines te plaatsen in Amsterdam Noord is er een volksopstand uitgebroken in Amsterdam-Noord en in de omliggende gemeenten. Die gemeenteraden hebben besloten niet mee te doen aan de zoekgebieden. De mensen zijn verontrust over hun gezondheid, de slagschaduw die er komt en die waar te nemen is bij bewoners en die daar echt dol van worden.
We hebben twee moties. Ik wil ze graag beide behandelen. Ze hebben dezelfde strekking. Duurzaamheid staat voor iedereen hoog op de agenda. Ook 50PLUS/PvdO staat achter de doelstelling. We vragen de mogelijkheid te onderzoeken om in de provincie Noord-Holland zonnepanelen te plaatsen op bestaande wind- en geluidsschermen van de provincie. De motie is ook in Amsterdam aangeboden. Over de een gaat de provincie en over de ander de gemeente. We verzoeken u om ons te informeren over de uitkomst van het onderzoek.

Motie Vreemd aan de orde van de dag 22/08-03-21
Wind- en geluidsschermen benutten voor zonnepanelen

Provinciale Staten van Provincie Noord-Holland bijeen op 8 maart 2021,

Constaterende, dat:

- *Duurzaamheid voor iedereen hoog op de agenda staat;*
- *Er in Noord-Holland een grote hoeveelheid wind- en geluidsschermen staan;*
- *Er geen ruimte en draagvlak is om windmolens te plaatsen.*

Overwegende, dat:

- *Windmolens het landschap vervuilen en daarom naar alternatieve mogelijkheden moet worden gezocht om de doelstellingen tot terugdringing van CO2 uitstoot te halen;*

Van mening, dat:

- *Het plaatsen van zonnepanelen op wind- en geluidsschermen geen effecten heeft op de leefbaarheid van de burgers.*

Roepen het college van Gedeputeerde Staten op om:

- *De mogelijkheden te onderzoeken om in de provincie Noord-Holland, zonnepanelen te plaatsen in plaats van- of op de bestaande wind- en/of geluidsschermen;*
- *Provinciale Staten over de uitkomsten te informeren.*

En gaan over tot de orde van de dag. 50PLUS/ Partij van de Ouderen

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): De andere motie is dus dat inwoners van Noord-Holland in alle opties beter worden geïnformeerd over de energietransitie en dat het plaatsen van zonnepanelen op daken geen effect heeft op de leefbaarheid en een financieel voordeel in de vorm van een lagere energierekening. Dat voordeel moet rechtstreeks bij de burgers terechtkomen. We roepen het college als volgt op.

Motie Vreemd aan de orde van de dag 23/08-03-21
Noord-Holland windmolen vrij, iedereen een zonnepaneel erbij!

Provinciale Staten van Provincie Noord-Holland bijeen op 8 maart 2021,
Constaterende, dat:

- *Er ook in Noord-Holland de komende jaren, zonder enig draagvlak bij de inwoners, enorme windturbines en zonneparken gebouwd gaan worden.*

Overwegende, dat:

- *De gemeente Amsterdam al niet voldoet aan de Europese richtlijnen die bepalen dat voor turbines van 200 meter hoog, geldt dat er minimaal 1,5 kilometer afstand tot woonwijken moet zijn;*
- *De noodzaak voor het plaatsen van de turbines ontbreekt, aangezien de provincie Noord-Holland al voldaan heeft aan de doelstelling om genoeg windenergie op te wekken;*
- *De windcoöperaties de financiële lusten hebben en de lasten bij de gewone burger liggen.*

Van mening, dat:

- *De inwoners van Noord-Holland in alle opzichten beter moeten worden van de energietransitie;*
- *Het plaatsen van zonnepanelen op daken geen effecten heeft op de leefbaarheid en het financiële voordeel in de vorm van een lagere energierekening rechtstreeks bij de burgers terechtkomt.*

Roepen het college van Gedeputeerde Staten op om:

- *Gemeenten in Noord-Holland te laten stoppen met de bouw van windturbines en zonneparken en hen op te roepen de beschikbare middelen voor de energietransitie te benutten om bewoners zonnepanelen te geven.*

En gaan over tot de orde van de dag. 50PLUS/Partij van de Ouderen

De **VOORZITTER**: Als de moties ontvangen zijn door de griffie maken beide onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **KOYUNCU** (DENK): Het is bekend dat veel gemeenten in Noord-Holland bezig zijn met het zoeken naar geschikte locaties voor het plaatsen van windturbines, zo ook in de gemeente Amsterdam. Wat de fractie van DENK daarbij opvalt is dat er in de zoektocht naar geschikte locaties louter gekeken wordt naar de gevolgen binnen de eigen grenzen. Dat terwijl windturbines zich logischerwijs niet gebonden voelen aan de gemeentelijke grenzen. De buurgemeenten van Amsterdam, van Landsmeer tot Weesp, merken dan ook op dat de hoofdstad niet in gesprek gaat met hen over de schadelijke gevolgen van windturbines. Het viel ons op dat hun mening niet is meegenomen in draagvlakonderzoeken, terwijl die gemeenten wel de lasten daarvan gaan ondervinden. Het is een democratisch recht om je stem gehoord te krijgen als plannen direct invloed hebben op eigen leven. Het mag niet zo zijn dat mensen wel een windturbine boven hun dak krijgen, maar er niets van mogen vinden. Daarom wordt samen met JA21 de volgende motie VOD ingediend.

Motie Vreemd aan de orde van de dag 24 /08-03-21
Betrek buurgemeenten ook bij het meten van draagvlak over het plaatsen van windturbines

Provinciale staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 08 maart 2021, kennisgenomen hebbende van de discussie over windturbines

Constaterende dat:
- *Bij het meten van draagvlak over het plaatsen van windturbines er alleen gekeken is naar de bewoners van het zoekgebied zelf;*
- *Hoe bewoners (die in buurgemeenten wonen) denken over de mogelijke plaatsing van windturbines direct aan hun grenzen is niet onderzocht terwijl het óók directe gevolgen heeft op hun leefomgeving.*

Verder constaterende dat:
- *Sommige gemeenten hun zorgen hebben geuit over de gebrekkige afstemming met hun buurgemeenten inzake het zoeken van zoekgebieden.*

Overwegende dat:
- *De reeds uitgevoerde draagvlakonderzoeken ontoereikend zijn, omdat het niet de meningen heeft gepeild van bewoners van buurgemeenten, die ook moeten leven met de gevolgen van het plaatsen van windturbines;*

- *Het een democratisch recht is om je stem gehoord te laten krijgen als het direct invloed heeft op je eigen leven.*

Verzoeken het college:
- *Om bij gemeenten sterk aan te dringen op goede en adequate afstemming tussen de aangrenzende buurgemeenten van de zoekgebieden.*
- *Daarover terug te rapporteren aan de Provinciale Staten.*

En gaan over tot de orde van de dag. DENK en JA21

De heer **KOYUNCU** (DENK): Voorzitter, ik wil u bedanken voor de mooie woorden van zojuist. Ook mijn fractie vraagt aandacht voor gendergelijkheid en spreekt zich uit tegen seksisme.

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.
Zijn er nog andere fracties die een motie Vreemd aan de Orde van de Dag willen indienen? Nee.
De stemming over de zes moties vindt plaats aan het eind van de vergadering.
Dan is de vraag of er nog iemand het woord wenst over de agenda, die voorligt. Zo niet dan is de agenda conform het voorstel van het Presidium vastgesteld.

2a. Beëdiging en installatie duo-commissielid fractie GroenLinks

De **VOORZITTER**: De fractie van GroenLinks heeft mevrouw Bwefar als duo-commissielid bij mij voorgedragen.
Op grond van artikel 61lid 4 van het Reglement van Orde voor onze vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten en Statencommissies dient een commissielid, dat geen lid van Provinciale Staten is, in deze vergadering in handen van de voorzitter de eed of de belofte af te leggen. Ik ga u nu in de gelegenheid stellen om dat te doen. Als ik straks uw naam noem dan kunt u uitspreken de woorden: Dat verklaar en beloof ik. Dan ga ik eerst de formule van de verklaring en de belofte voorlezen. “Ik verklaar dat ik om tot lid van een commissie benoemd te worden rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als adviseur van het provinciaal bestuur naar eer en geweten zal vervullen.”

Mevrouw **BWEFAR** (GL): Dat verklaar en beloof ik.

De **VOORZITTER**: Van harte gefeliciteerd met uw duo-commissielidmaatschap. Ik hoop dat u een heel fijne tijd gaat hebben in de Provinciale Staten van Noord-Holland. Het is lastig online feliciteren. Als het goed is, ontvangt u een boeket bloemen, of heeft u die al ontvangen. In de chatfunctie kunt u lezen dat alle Statenleden en duo-commissieleden u van harte welkom heten en ook feliciteren.

Mevrouw **BWEFAR** (GL): Dank u allen.

3a. Bekrachtiging besluit Gedeputeerde Staten inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding.

De **VOORZITTER:** Er is geen stuk ter bekrachtiging binnengekomen.

3b. Lijst geheimhouding Provinciale Staten

De **VOORZITTER**: Van punt 2017-05 op de lijst van geheime stukken is de geheimhouding opgeheven bij besluit van Gedeputeerde Staten van 16 februari 2021. Het betreft bijlage 3, de vaststellingsovereenkomst met Heijmans over de N23. Een en ander staat ook aangegeven op de lijst geheime stukken, die bij de vergaderstukken is gepubliceerd. Dit punt zal na de Statenvergadering van de lijst worden afgehaald. Verder zijn door de griffie geen opmerkingen ontvangen. Ik vraag na of iemand toch nog over de lijst geheime stukken het woord wenst te voeren. Als dat niet het geval is, dan stel ik voor de lijst voor kennisgeving aan te nemen.

4. Vaststelling notulen van de vergadering van 1 februari 2021

De **VOORZITTER**: Door de griffie zijn tot op heden geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand het woord? Zo niet, dan zijn de notulen hierbij vastgesteld.

5. Vaststelling Strategische Statenagenda

De **VOORZITTER**: Wenst iemand het woord? Dat is niet het geval. Daarmee is de agenda vastgesteld.

6. Vaststelling lijst ingekomen stukken

De **VOORZITTER**: Er zijn door de griffie geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand hierover het woord? Dat is ook niet het geval. Dan is over de afdoening van de brieven conform het voorstel van het Presidium besloten.

7. Voortgangslijst van moties

De **VOORZITTER**: Daarover heeft de griffie geen opmerkingen ontvangen. Wenst iemand daarover nog het woord te voeren? Zo niet, dan stel ik voor de lijst vast te stellen.

8. Voorlopig aangemerkt als hamerstuk

De **VOORZITTER**: Het Presidium adviseert om in te stemmen met de hierna te noemen voordrachten en deze als hamerstuk te behandelen.
Verlangt iemand hoofdelijke stemming of een stemverklaring?

8a. Randstedelijke Rekenkamer Eerste Begrotingswijziging 2021 (Voordracht 09-2021)

8b. Subsidievaststelling op fractiebijdragen periode 15 maart 2019 t/m 14 maart 2020 Voordracht 11-2021

8c. Eerste begrotingswijziging 2021 – Voordracht 12-2021

De **VOORZITTER**: Een stemverklaring van de heer Deen.

De heer **DEEN** (PVV): Wij worden geacht tegen voordracht 12 te hebben gestemd. We kunnen niet instemmen met dit besluit, omdat in deze begrotingswijziging vele miljoenen euro's worden vrijgemaakt voor duurzaamheid, het zogenaamde stikstofprobleem en gecreëerde natuur. Daar vinden wij, zoals inmiddels bekend, nut en noodzaak voor ontbreken.

De heer **JENSEN** (JA21): Ik sluit me aan bij de verklaring van de heer Deen met dezelfde argumenten.

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Ik sluit me aan bij de woorden van de heer Deen.

De **VOORZITTER**: Verder nog stemverklaringen? Wenst iemand aantekening? Zo niet dan zijn de besluiten behorende bij 8a tot en met 8c aangenomen, uiteraard met inachtneming van de stemverklaringen, die zojuist zijn afgelegd.

9. Zienswijze Kadernota 2022 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord Voordracht 10-2021

De **VOORZITTER**: Zoals u weet doen we bij moties, amendementen en de voordracht doen we een peiling van de stemmen via de fractievoorzitters. Als er amendementen zijn ingediend, dan zullen we die eerst samen met de moties peilen. Daarna volgt een nieuwe peiling van de stemmen voor de voordracht. Uiteindelijk zullen na afloop van de vergadering, via stembrieven, die stemmen worden bekrachtigd, zodat via de openbare besluitenlijst het besluit wordt genomen.

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): Partij voor de Dieren heeft constant om meer actie gevraagd als het gaat om de omgevingsdiensten. Telkens was het antwoord: "*Het gaat goed. We zorgen voor voldoende capaciteit. De Omgevingsdienst heeft alle expertise."* Keer op keer blijkt het toch niet helemaal goed te gaan. Het laatste rapport van Adviescommissie Van Aartsen concludeert dat er onder andere sprake is van gebrek aan capaciteit en geld bij de omgevingsdiensten. Ook zijn de omgevingsdiensten niet goed voorbereid op de toekomst, waarbij de Omgevingswet het werk van de omgevingsdiensten nog complexer maakt. Die Omgevingswet wordt een paradigma wisseling genoemd, waarbij het goed functioneren van de omgevingsdiensten op alle niveaus van levensbelang is. Nu worden Provinciale Staten specifiek gevraagd om iets over de financiële en

beleidsmatige kaders van Omgevingsdienst Noord-Holland Noord mee te geven. Het is ook een startsein voor de begroting 2022. Dit is het moment voor Provinciale Staten. Daarom doen we twee voorstellen. Eerst gaat het om een bijdrage voor de omgevingsadviseurs. De provincie wordt gevraagd om slechts 37% mee te betalen aan de drie extra fte voor hulp bij het opstellen van complexe omgevingsstukken. Het is niet het goede signaal om daar juist nu moeilijk over te doen en naar nog meer sociaal belang te zoeken. De scheidslijn tussen gemeentelijk en provinciaal belang wordt met de Omgevingswet nog dunner. Een zienswijze is een belangrijk signaal vanuit de provincie. Gezien de gigantische uitdagingen waar de omgevingsdiensten en gemeenten voor staan in het kader van de Omgevingswet zou de nadruk erop moeten liggen dat we als provincie zoveel mogelijk bijdragen aan het oplossen ervan. In de huidige zienswijze is daar net iets te weinig over opgenomen. Daarom het volgende amendement, dat mede wordt ingediend namens de SP, CDA en DENK. We bedanken de fracties hierbij. Een mooie vorm van samenwerking die rechts en links de scheidslijnen overstijgt, voor het algemeen goed.

Amendement 15/08-03-21
Ruimhartig bijdragen aan capaciteit OD

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op maandag 8 maart '21, ter behandeling van de voordracht Zienswijze Kadernota 2022 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN);

Besluiten in bovengenoemde ontwerpbesluit: het eerste punt uit de zienswijze te schrappen, zijnde de tekst:
"De OD NHN acht het noodzakelijk dat wanneer de Omgevingswet is ingevoerd 6 fte aan omgevingsadviseur werkzaam zijn bij de OD. De omgevingsadviseurs zullen de deelnemers o.a. moeten adviseren bij het opstellen van omgevingsvisies, omgevingsplannen en complexe vergunningsaanvragen. Financiering van deze 6 fte wordt voor 3 fte opgevangen in de lopende (milieu)begroting. Voor de overige 3 fte wordt gevraagd om een bedrag van € 300.000 per jaar, te verdelen over alle deelnemers. De provincie wordt gevraagd voor 37% mee te betalen. De huidige onderbouwing in verschillende beleidstukken voor de vergadering van algemeen bestuur op 9 december 2020, is onzes inziens te veel gericht op de gemeenten en laat niet goed de toegevoegde waarde zien voor de provincie. Daarnaast geeft de OD NHN zelf aan dat de omgevingsadviseur gezien moet worden als een rol en niet als een functie.
Wij gaan graag in gesprek met de OD NHN over de rol van de omgevingsadviseur en de advisering vooral op het gebied van natuur. Op basis van de opgedane ervaringen in 2021 zullen wij een nieuw en goed onderbouwd voorstel op zijn merites beoordelen."

En te vervangen door de tekst:
"De provincie staat positief tegenover het inzetten van omgevingsadviseurs door de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord in het kader van de Omgevingswet."

Toelichting

Recent is door een adviescommissie onder leiding van Jozias van Aartsen een vernietigend rapport uitgebracht over het functioneren van de omgevingsdiensten. Onder andere gebrek aan capaciteit en financiële middelen gaat nu ten koste van bescherming van de kwetsbare leefomgeving. Er is niet goed voorbereid op de toekomst en door de Omgevingswet wordt het werk van de omgevingsdienst complexer.

De OD's staan voor een grote omslag in werken wanneer de Omgevingswet ingaat. Een paradigmawisseling wordt het ook genoemd: van bescherming van de fysieke leefomgeving via een werende benadering van activiteiten, naar een beleidscyclus, waarin de continue zorg voor de kwaliteit van de leefomgeving centraal staat en ruimte bestaat voor ontwikkeling van activiteiten. Bestuurders en ambtenaren komt de lastige verantwoordelijkheid toe om deze 'balans tussen beschermen en benutten' te realiseren. Hoe bijvoorbeeld om te gaan met 'gebruiksruimte'.

Het is heel belangrijk dat de Omgevingswet goed wordt uitgevoerd. In die zin is 6 fte niet eens zo veel. Daarnaast helpt het de provincie ook als gemeenten de Omgevingswet goed uitvoeren. Zij dragen immers in grote mate bij aan doelen van de provincie, zoals robuuste natuur, natuurinclusieve landbouw, ruimtelijke kwaliteit, schone lucht en gezonde economie. Het bovengenoemde punt uit de zienswijze is dus al met al ongepast en dient geschrapt te worden. Ruimte voor praten met de OD heeft de provincie los hiervan uiteraard altijd.

Partij voor de Dieren, SP en CDA

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): Praten, kunnen Gedeputeerde Staten als opdrachtgever, met de omgevingsdienst altijd. Dus die optie blijft.

Tot slot, gaat het over ons laatste voorstel. Verlening van ontheffing vergunning gaat bij de omgevingsdienst steeds op basis van informatie van de aanvrager. De omgevingsdienst kijkt naar de aangeleverde stukken, maar doet vaak zelf geen onderzoek. Follow the money heeft in kaart gebracht hoe onder dit leunen op de gegevens van de aanvrager, kwetsbare waarden als natuur het bijna altijd verliezen van de economische belangen. In dit amendement wordt de omgevingsdienst slechts gevraagd te kijken naar mogelijkheden voor organisaties om bij grote twijfels contra expertise bij de omgevingsdienst aan te vragen. Dan hebben we straks als Provinciale Staten een stuk om het diepgaand over te hebben. Dit idee is eerder opgeworpen vanuit verschillende partijen in Provinciale Staten. Daarbij wezen Gedeputeerde Staten erop dat dit het beste kan worden besproken als de omgevingsdiensten zelf op de agenda staan. De Kadernota is een mooi moment om dit te vragen en richting de omgevingsdienst alvast op te werpen. Vandaar het volgende amendement, dat mede wordt ingediend door de SP.

Amendement 16/08-03-21

Pilot onafhankelijk onderzoek Omgevingsdienst ter bescherming van gezondheid en natuur

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op maandag 8 maart '21, ter behandeling van de voordracht Zienswijze Kadernota 2022 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord;

Besluiten in bovengenoemd ontwerpbesluit: aan de tekst:
"De zienswijze op de voorgestelde kadernota 2022 van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) vast te stellen." de volgende zin toe te voegen:

"Met inachtneming van de navolgende vraag aan de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord om te onderzoeken:

- *Hoe in toekomstige situaties, waarbij kwetsbare belangen als natuur en gezondheid in het geding zijn, én er grote twijfels zijn vanuit maatschappelijke organisaties, er (naast de informatie van de aanvrager) op verzoek van die organisaties contra-expertise of eigen onderzoek door OD ingeschakeld kan worden om tot een volledig geïnformeerd besluit te kunnen komen,*
- *Hoeveel (gehonoreerde) verzoeken de OD per jaar verwacht en welke kosten daaraan verbonden zijn;*
- *En de resultaten van die verkenning zodra mogelijk toe te sturen aan PS."*

Toelichting

Omgevingsdiensten baseren zich bij het beoordelen van aanvragen voor een vergunning of ontheffing namens GS steeds op informatie van de aanvrager. De OD NHN kijkt zelf kritisch naar de aangeleverde gegevens, maar doet zelf vaak geen onderzoek. Follow the Money heeft in kaart gebracht hoe, door o.a. het leunen op de gegevens van de aanvrager, natuur het bijna altijd verliest van economische belangen en onvoldoende wordt beschermd. Daarnaast is recent door een adviescommissie onder leiding van Jozias van Aartsen een vernietigend rapport uitgebracht over het functioneren van de omgevingsdiensten. Onder andere gebrek aan capaciteit en financiële middelen gaat nu ten koste van bescherming van de kwetsbare leefomgeving. Er is niet goed voorbereid op de toekomst en door de Omgevingswet wordt het werk van de omgevingsdienst complexer.

In dit amendement wordt de OD NHN gevraagd te kijken of het mogelijk is om in toekomstige situaties waarbij kwetsbare belangen als natuur en gezondheid in het geding zijn, én er grote twijfels zijn vanuit maatschappelijke organisaties, extra onafhankelijk onderzoek vanuit de OD zelf te doen of een contra-expertise te laten uitvoeren, en hoeveel geld dat kost.
Dit idee is eerder opgeworpen vanuit verschillende partijen in de Provinciale Staten. Daarbij wezen GS erop dat dit het beste kan worden besproken als de OD's zelf op de agenda staan. De kadernota is een mooi moment om deze vragen richting de Omgevingsdienst in te dienen, omdat het budget van de Omgevingsdienst hierin aan de orde is.
PvdD Noord-Holland en SP

De **VOORZITTER**: Beide amendementen maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Het CDA maakt zich zorgen over de capaciteit van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord, maar ook van andere omgevingsdiensten actief in onze provincie. We hebben daar eerder bij de Provinciale Kadernota ook al extra geld voor vrij gemaakt. In dit geval zien wij een meerwaarde van de rol en de functie van fte van de omgevingsadviseurs, ook indachtig het rapport van de Randstedelijke Rekenkamer over de rol van de omgevingsdienst bij Tata; weliswaar een andere omgevingsdienst, maar ook daar kan die functie van omgevingsadviseur een grote meerwaarde zijn. Wij zijn daarom mede-indiener van het door zojuist door de PvdD ingebrachte amendement, om ruimhartig om te gaan met de capaciteit van de omgevingsdienst in het bijzonder die van de rol van de omgevingsadviseur.

De rest van de zienswijze is akkoord.

De **VOORZITTER**: Dan geef ik het woord aan mevrouw Er van GroenLinks.

Mevrouw **ER** (GL): GL kan zich vinden in deze zienswijze van Gedeputeerde Staten bij de Kadernota. Wel blijkt uit het vorige week gepubliceerde rapport van de commissie Van Aartsen dat er nog heel veel misgaat bij de omgevingsdiensten en dat verbetering noodzakelijk is. In de commissie NLG is door Gedeputeerde Staten al de toezegging gedaan dat er een technische briefing komt, waarin we bijvoorbeeld vragen kunnen stellen over de procedure van de omgevingsdienst. We zouden ook graag de toezegging van Gedeputeerde Staten willen dat we na deze technische briefing ook het rapport van Van Aartsen kunnen bespreken, waarbij we de problemen en de nodige verbeteringen kunnen benoemen.

De **VOORZITTER**: Ondertussen heeft mevrouw Koning van het CDA zich aangemeld als aanwezig. Ik geef het woord aan mevrouw Jellema.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): In de commissie NLG van enige tijd geleden heb ik al aangegeven dat ik de overwegingen van de gedeputeerde goed begrijp om niet ‘zomaar’ op het verzoek tot het aanstellen van nieuwe omgevingsmanagers en personeel voor data-analyse kan ingaan. Dat begrijp ik. De PvdA heeft in de commissievergadering van 8 februari jl. wel verondersteld dat het verzoek ook niet al te snel terzijde zou moeten worden geschoven, gezien het spreekwoordelijke oog van de storm, waarin veel omgevingsdiensten zich op dit moment bevinden, ook Omgevingsdienst Noord-Holland Noord. De gedeputeerde heeft aangegeven in de commissie dat het pas het overwegen waard kan zijn op het moment dat er een goede onderbouwing komt van wat er nu precies de bedoeling is van de drie extra fte. Is die onderbouwing inmiddels ontvangen? Zo ja, wanneer volgt het gesprek dat de gedeputeerde met de omgevingsdienst wil aangaan over de rol of over meer omgevingsadviseurs? Als de onderbouwing nog niet is ontvangen, wat wil de gedeputeerde hier dan verder op ondernemen?

De **VOORZITTER**: Een interruptie door Statenlid Kostiç.

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): Begrijpt mevrouw Jellema dat dit het moment is voor Provinciale Staten om kaders mee te geven? In dat licht, wil mevrouw Jellema richting Gedeputeerde Staten en de omgevingsdienst meegegeven dat we ruimhartig moeten omgaan met het faciliteren van de omgevingsdiensten in het doen van hun werk?

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): U schuift nu heel veel dingen onder eenzelfde vraag. Ik ben het met u eens dat er voor mij ook niet zo een ‘Mexicaanse muur’ tussen de gemeenten en de provincie moet staan. We moeten hierin eendrachtig optrekken. Zo had ik iets voor mijn tweede termijn, maar dit is afhankelijk van beantwoording door Gedeputeerde Staten. Ja, ik denk dat nu het moment is, maar ik wacht eerst het antwoord van gedeputeerde Stigter af.
Ik verwijs naar wat het CDA zojuist heeft gezegd. Ik denk dat ze daar een punt hebben. Er staan achter deze omgevingsdienst nog vier andere omgevingsdiensten. We moeten daar heel secuur

naar kijken. Ik wil graag eerst het antwoord van de gedeputeerde. Als de gedeputeerde het gesprek snel wil aangaan, dan gaan we daar eerst op wachten, wat onze partij betreft.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Heijnen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Het is altijd fijn om te horen dat de PvdA, mevrouw Jellema, haar steun uitspreekt voor de woorden die ik uitspreek. Wil zij ook het amendement, dat wij mede indienen, steunen, omdat het juist precies dit vraagt? Als wij het in de zienswijze laten staan, zoals het nu staat, geven we eigenlijk de kaderstellende rol niet mee. Is mevrouw Jellema bereid om het amendement te steunen?

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Nee, dat ben ik vooralsnog niet van plan, omdat het amendement een heel groot stuk wegstreept uit de oorspronkelijke zienswijze, waarin bijvoorbeeld ook staat dat het gesprek zou moeten worden aangegaan, er een onderbouwing vanuit de omgevingsdienst moet komen. Daarin verwacht ik een goed en helder antwoord van de gedeputeerde.

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): Er is een andere vraag uitgelokt door mevrouw Jellema. Ze zegt dat we te veel schrappen en dat de mogelijkheid voor een gesprek wegblijft, maar dat hebben we juist in de toelichting gezegd en ook in mijn bijdrage. Dat wil ik vooral mededelen. De mogelijkheid tot een gesprek blijft er altijd, want Gedeputeerde Staten zijn de opdrachtgever voor de omgevingsdienst. Dat nemen we helemaal niet weg. Even ter verduidelijking.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder, mevrouw Jellema.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Ik was klaar, voorzitter.

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Het lijkt om een simpele Kadernota te gaan, waarop de zienswijze wordt ingediend. Er wordt gesproken dat er meer geld moet worden uitgegeven, vanwege capaciteitsproblemen en te weinig hooggeschoolde mensen. Ondertussen blijkt dat het probleem veel erger is dan alleen te weinig geld en voldoende personeel. We hebben het rapport van Commissie Van Aartsen onder ogen gekregen. Daar staat in dat het slecht gesteld is met het stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Het ontbreekt de omgevingsdiensten aan kennis en doorzettingsmacht. Het Rijk voert geen overkoepelende regie. Doordat het stelsel niet functioneert zoals bedoeld, ontstaat verwijtbare schade.
Dus niet alleen maar geld en hooggeschoolde mensen, maar ook weinig doorzettingsmacht en overkoepelende regie van het Rijk. Kortom, buitengewoon schokkend. Als men dan bedenkt dat wij grote vervuilers hebben in de provincie, zoals Tata Steel, Olam of wie dan ook, dat tot nu toe is onvoldoende gecontroleerd en onvoldoende ingegrepen, of pas na heel veel inspanningen van inwoners en lokale volksvertegenwoordigers, dan weet je dat we met een probleem zitten. Al heel lang voert de SP een strijd voor schone industrie, veilige industrie, de gezondheid van inwoners, behoud van natuur en biodiversiteit. Juist de omgevingsdiensten zouden daar een goede hulp bij zijn. Dat is tot nu toe niet gebleken. Dat is verschrikkelijk jammer. Daarom heeft de SP samen met de PvdD een amendement ingediend, omdat het beter moet. Dat kost natuurlijk geld. Dat is

waar, maar dat moeten we ervoor over hebben. Het gaat om veel meer dan alleen maar, wat ik net heb opgenoemd. Het is vooral de gezondheid, de omgeving, de natuur voor de mensen. Daar moeten we bloedzuinig op zijn. Vandaar de amendementen.

Maidenspeech

De heer **ROOSENDAAL** (VVD): Naast indexatie komt er nu extra geld voor in totaal twaalf extra medewerkers, waarmee de organisatie en de provincie menen dat dit voldoende moet zijn om adequaat de taken uit te kunnen voeren door de omgevingsdienst. De VVD kan zich vinden in de zienswijze en wil geen vrijbrief geven voor meer uitgaven, die niet voldoende zijn onderbouwd. Het amendement steunen we niet.

De **VOORZITTER**: Dan heb ik alle aangemelde sprekers gehad. Ik geef het woord aan gedeputeerde Stigter.

Beantwoording in eerste termijn door Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **STIGTER**: Allereerst dank voor de grote hoeveelheden vragen over deze Kadernota. Het is duidelijk dat de omgevingsdiensten een belangrijke rol spelen bij de uitvoering van provinciaal beleid. Het is goed dat de Statenleden daarbij nauw betrokken zijn. Evenzeer zijn we dat van Gedeputeerde Staten. Dat is ook de reden dat we in het verleden herhaaldelijk een aantal investeringen hebben gedaan, richting de omgevingsdiensten. Daar werd ook aan gerefereerd. De capaciteit is toegenomen bij Omgevingsdienst Noord-Holland Noord. We hebben het ook heel specifiek ingericht rondom de Omgevingswet. Dat vraagt veel van gemeenten, provincies en daarmee ook de omgevingsdienst. Daarop zijn omgevingstafels ingericht, waaraan extra capaciteit is toegevoegd. U heeft kunnen zien dat wij ook ruimhartig dit traineeprogramma ondersteunen. Dit even qua beeld hoe wij het belang van de omgevingsdienst interpreteren. Tegelijkertijd en daar gaat de discussie over, vraagt iedere extra investering om daar extra geld naar toe te brengen. Op het moment dat er een voorstel ligt in de Kadernota, waarvan wij de inhoudelijke onderbouwing onvoldoende vinden -en dat was in het geval van de omgevingsadviseurs om een aantal redenen- dan is dat de reden dat wij in de zienswijze hebben aangegeven dat we de onderbouwing voor die extra adviseurs, ten opzichte van wat we in het verleden extra hebben gedaan, onvoldoende vinden en om die reden niet kunnen meegaan met het verzoek om daarvoor extra middelen vrij te maken. Daarmee heeft het college niet een definitief nee willen laten horen op het totaal. We hebben gereageerd dat de onderbouwing voor nu onvoldoende is op dat vlak. Ik heb daarmee een aantal vragen op dat punt beantwoord. Ik zal aan het eind van mijn betoog concreet op de amendementen ingaan.
Mevrouw Er vroeg hoe het college aankijkt tegen het rapport van Van Aartsen. Dat kwam bij een aantal andere inbrengen terug. Van Aartsen heeft een fundamenteel rapport afgeleverd met een aantal fundamentele vragen en opmerkingen, ook over het stelsel. Ik denk dat het te vroeg is om daar nu in deze vergadering, aan de hand van een Kadernota van één omgevingsdienst, op te reageren. Helder is wel dat er een aantal vraagstukken naar boven komt, waarover we met u als Staten het gesprek aan zullen gaan en zeker ook met het Kabinet. Het raakt ook de financiering

van het stelsel. Het is een van de onderdelen waar de heer Van Aartsen ons ook op heeft geadviseerd.
Het vervolgproces ziet er als volgt uit. Op basis van de Kadernota kennen we het verhaal zoals dat tot nu toe is in de onderbouwing van de omgevingsadviseurs. Dat is het enige wat we op dit moment voor handen hebben. De verschillende zienswijzen, zoals die vanuit gemeenten en ook de provincie zijn opgesteld, zullen worden verstuurd en behandeld in het Algemeen bestuur van de omgevingsdienst. Op basis van die verschillende zienswijzen zal de omgevingsdienst met een reactie en soms ook nadere onderbouwing komen van de Kadernota. Dat kan een moment zijn voor de provincie en andere partijen om ons te heroriënteren op het standpunt dat we innemen ten aanzien van de zienswijze.
Dan kom ik bij de twee amendementen. Ik moet amendement 15 ('Ruimhartig bijdragen aan capaciteit OD') ontraden, omdat er geen dekking is aangedragen. Nogmaals, wij onderkennen het belang van een tijdige, goede voorbereiding op de Omgevingswet. Daarover is geen misverstand, maar de onderbouwing voor deze adviseurs vonden wij onvoldoende. Om die reden is de zienswijze ingediend en is dat nog steeds het standpunt van Gedeputeerde Staten om zorgvuldig om te gaan met voorstellen voor middelen op dat vlak. Het is nu aan de omgevingsdienst om te komen met een nadere onderbouwing op dit punt.
Amendement 16 ('Pilot onafhankelijk onderzoek omgevingsdienst ter bescherming van gezondheid en natuur') wordt ook ontraden. We weten dat er hoge kosten zijn gemoeid met dit type onderzoek. We hebben dat eerder bekeken aan de hand van één casus rondom het Circuit Zandvoort. Toen was de inschatting anderhalf miljoen euro. Het gaat over substantieel hoge bedragen. Er gaat ook een mate van rechtsongelijkheid ontstaan. Welke maatschappelijke organisaties kunnen hier wel en welke maatschappelijke organisaties kunnen hier geen gebruik van maken? Kunnen individuele burgers hiervan wel of geen gebruikmaken? Geldt dit nu wel voor Omgevingsdienst Noord-Holland Noord? Er zijn nogal wat vragen ten aanzien van gelijkheid op dat totaal. Het ondergraaft een beetje hoe het huidige VTH-systeem werkt met de omgevingsdiensten, die op basis van geldende wet- en regelgeving activiteiten toetsen.
Dat is primair het werk van een omgevingsdienst. Op basis daarvan wordt het ook begroot. Dat ondergraaf je op dat vlak met deze werkwijze. Het zou kunnen dat er de komende tijd stevig wordt gediscussieerd over de positie van de omgevingsdiensten aan de hand van het rapport van Van Aartsen. Ik zou willen aanraden om dat gesprek aan te gaan op basis van het gesprek over het advies van Van Aartsen en niet aan de hand van een Kadernota van één omgevingsdienst.

De **VOORZITTER:** Er is een interruptie door Statenlid Kostiç.

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): Allereerst wil ik vaststellen dat het dit het moment is voor Provinciale Staten om juist kaders mee te geven voor deze omgevingsdienst. U zegt bij het eerste amendement over de omgevingsadviseurs dat er geen dekking is. Begrijpt u dat nu de boodschap wordt afgegeven: "We gaan streng kijken naar waar jullie eigenlijk om vragen.", terwijl in de zienswijze niets staat over de grote problemen waar deze en andere omgevingsdiensten nu mee te maken hebben? Is het niet gek dat daarover niets vermeld staat?

Gedeputeerde **STIGTER**: Volgens mij onderschrijven wij met de reactie op de Kadernota voor een heel groot deel de werkzaamheden van de omgevingsdiensten. Dat laten we ook zien in onder andere onze steun voor een extra programma op dit vlak. Het enige wat we doen is dat we onderkennen dat er heel veel werk valt te doen ten aanzien van de voorbereiding door gemeenten en omgevingsdiensten op de Omgevingswet. Het verhaal dat er nu ligt om te komen tot extra omgevingsadviseurs ten opzichte van wat we de afgelopen tijd hebben gedaan, vinden wij onvoldoende. Dan hebben we ook een taak om zorgvuldig om te gaan met de besteding van provinciale middelen.

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): Over het andere amendement zegt u dat er nog gekeken moet worden naar de mogelijkheden. Ik wil wel benadrukken dat we het daarom juist technisch hebben laten toetsen door ambtenaren. In die zin is het wel uitvoerbaar, omdat we slechts vragen om te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn. Wij en ambtenaren weten het niet precies. Laten we daarnaar kijken, zodat we uiteindelijk een stuk hebben met of zonder mogelijkheden, waarover we echt iets inhoudelijks kunnen zeggen. Dat is mijn enige vraag. Waarom is dat zo moeilijk?

Gedeputeerde **STIGTER**: Je wilt pas onderzoeken als je enige vorm van haalbaarheid ziet. Op het moment dat je aan de voorkant al ziet dat er enorme kosten mee gemoeid zijn, maar evenzeer dat er vragen aan de orde zijn ten aanzien van rechtsgelijkheid voor het voorstel en dat het fundamenteel indruist tegen de manier waarop het VTH-stelsel moet werken, is het de vraag of je dat nog helemaal moet gaan verkennen, terwijl je eigenlijk het antwoord aan de voorkant al weet. Dat is de reden dat ik dit amendement in de huidige vorm ontraad.

De **VOORZITTER:** Dan is er een interruptie door de heer Klein.

De heer **KLEIN** (CU): Het gaat over het tweede amendement. Ik snap niet dat het tot rechtsongelijkheid kan leiden. Het gaat er juist om dat we de omgevingsdienst zo inrichten dat de geloofwaardigheid van de besluiten die worden genomen buiten kijf staat. Dat betekent dus dat het soms nodig kan zijn dat de omgevingsdiensten zelf onderzoeken gaan doen, of externe expertise inhuren en zich niet alleen baseren op de onderzoeken die aangeleverd worden door de opdrachtgever. Hoe ziet u dan dat de omgevingsdienst in staat kan zijn om dit te doen, wanneer u het amendement op deze manier ontraadt?

Gedeputeerde **STIGTER**: Ik doelde met name op het vraagstuk, op basis van signalen vanuit maatschappelijke organisaties, waar je dan aanvullend wel of niet zo een groot onderzoek daar zou gaan doen. Waarom in het ene geval wel en in het andere geval niet, wetende dat je dit gezien de kosten heel selectief zult doen. We hebben in beeld gebracht welke extra kosten het met zich meebrengt, op basis van een casus (Circuit Zandvoort). Dat was anderhalf miljoen euro. Over een omvang van dat soort bedragen gaat het dus. De vraag is of je zo een grote extra activiteit bij een omgevingsdienst moet neerleggen. Dan is er nog het beeld van willekeur ten aanzien van organisaties of individuen. Dat is het punt van ongelijkheid dat kan ontstaan.

De heer **KLEIN** (CU): Het punt van de ongelijkheid snap ik wel. Op welke manier denkt u dan dat de omgevingsdienst in staat kan zijn om te laten zien dat zij hier een goed beeld hebben van de hele situatie en zich niet alleen baseren op de onderzoeken, die aangedragen worden voor de aanvrager van de vergunning? Dat is het probleem dat we constateren. Ik weet niet of het amendement daar een oplossing voor is, maar ik denk wel dat we op dit vlak iets moeten gaan doen.

Gedeputeerde **STIGTER**: Die omgevingsdiensten zijn professionele, onafhankelijke organisaties. Op het moment dat deze organisaties intern niet de deskundigheid in huis hebben om dat te doen, dan zullen zij die kennis van buiten halen. Dat is ook de huidige praktijk. Op het moment dat de situatie zich voordoet met grote technische deskundigheid of gevoeligheid dan is de ervaring en ook het gebruik dat die kennis van buiten wordt gehaald. Dat wijkt er niet heel veel vanaf. Dit amendement gaat daar fundamenteel weer een paar stappen verder in en naar onze mening te ver. Dat is de reden dat ik het amendement in zijn huidige vorm en grootheid ontraad.

De **VOORZITTER:** Er is een interruptie door de heer Heijnen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ik wil opmerken dat ik het argument van de gedeputeerde, dat er geen dekking is voor amendement 15, een beetje flauw vindt. Het gaat om een relatief klein bedrag. Alles kost uiteindelijk geld, zeker als het uitgevoerd moet worden door mensen. Ik heb het gevoel dat dit wel in de begroting kan worden opgelost.
Mijn vraag gaat over iets anders. Het is een zienswijze. De omgevingsdienst vraagt zelf om het aanstellen van omgevingsadviseurs, omdat ze die nodig acht. Wat doet de gedeputeerde als de andere participanten in de omgevingsdienst akkoord gaan met het verzoek tot het aanstellen van omgevingsadviseurs. Gaat de gedeputeerde er dan voor liggen, of zal hij alsnog instemmen met het aanstellen van omgevingsadviseurs?

Gedeputeerde **STIGTER**: Even voor de duidelijkheid. Van de gevraagde omgevingsadviseurs komen er in ieder geval drie. Dat bedrag is vrijgemaakt uit bestaande beschikbare middelen. Daar zijn we een voorstander van. Van de drie extra gevraagde vragen we niet naar een onderbouwing. Mocht het zo zijn dat een meerderheid van de deelnemers van de omgevingsdienst het een goed idee vindt dat er extra omgevingsadviseurs komen dan zullen we ons erbij neerleggen. Over het algemeen vindt de besluitvorming in goed overleg plaats en vinden er geen stemmingen plaats. Uiteindelijk zou er sprake kunnen zijn van een stemming. Dan heeft de provincie 37% van de stemmen. Dat is geen meerderheid. Mocht een meerderheid van de overige deelnemers het wel een goed idee vinden dan zal dat voor ons een gegeven zijn. Dan zullen we ons daaraan houden.

De **VOORZITTER:** Er is een interruptie door Statenlid Kostiç.

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): De gedeputeerde haalt er nu allerlei argumenten bij, zoals mogelijke kosten van anderhalf miljoen euro. Ik weet niet eens waarop dat gebaseerd is. Die stukken kregen wij nooit te zien. Dat is ook niet waarover ons amendement gaat. Het gaat om precies te laten zien wat de mogelijkheden en de bezwaren zijn. Daar kunnen we het later in de commissie

over hebben. Is de gedeputeerde tenminste bereid, gezien ook de onderzoeken die erop wijzen dat de huidige manier van hoe de omgevingsdienst werkt toch echt niet goed werkt, om hier toch even goed naar te kijken, voordat we het straks hebben over alle omgevingsdiensten? Desnoods gaan we even samen zitten over hoe de formulering moet plaatsvinden. Op deze manier afwijzen, kan toch niet de bedoeling zijn?

Gedeputeerde **STIGTER**: Ik ben niet bereid om mijn oordeel over het amendement hierop aan te passen, vanwege de verstrekkendheid en het beeld dat we daarbij hebben. Ik denk dat een aantal vragen over het functioneren, de aansturing en de governance van omgevingsdiensten in zichzelf relevante vragen zijn. Ik stel voor dat we dat niet bespreken aan de hand van een Kadernota van één omgevingsdienst, maar dat we dat bespreken aan de hand van het functioneren van de omgevingsdiensten, bijvoorbeeld aan de hand van het advies van de commissie Van Aartsen. Dat lijkt mij veel beter op zijn plek, om dit type vragen te stellen en om de wenselijkheid van zo een verkenning te beoordelen.

De **VOORZITTER:** Daarmee heeft u antwoord gegeven en wat interrupties gehad in de eerste termijn. Dan ga ik kijken of er behoefte is aan een tweede termijn.

Tweede termijn:

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): In tweede termijn wil graag nog terugkomen op het volgende. De gedeputeerde veronderstelt dat er een aantal zaken zal gebeuren en dat de omgevingsdienst in het bestuursoverleg tot een bepaalde visie zal komen. Dat is mooi. Ik verwacht en hoop op meer pro-activiteit vanuit Gedeputeerde Staten en de gedeputeerde in het bijzonder. Wat is zijn actiebereidheid en pro-activiteit om met de omgevingsdiensten daadwerkelijk om tafel te gaan zitten en niet af te wachten wat er mogelijkerwijs op hem afkomt, maar wat hij zelf wil doen omdat die omgevingsdiensten nu eenmaal onder een vergrootglas liggen en een enorme opgave hebben en al die taken moeten doen, die zojuist zijn besproken? Daarop wil ik graag een antwoord van de gedeputeerde.

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Net als mevrouw Jellema ben ik behoorlijk teleurgesteld in het antwoord van de heer Stigter. Natuurlijk, hij geeft nu een reactie, maar toen dit alles op tafel lag, wist hij natuurlijk ook dat er problemen waren. Ik had een veel pro-actievere houding vanuit Gedeputeerde Staten in de figuur van de heer Stigter verwacht. Nu zegt hij dat we het advies van Van Aartsen gaan bespreken en dat het dan een beter moment is om met de amendementen te komen, zoals die door Statenlid Kostiç zijn ingediend. Hoe zou de heer Stigter reageren als de amendementen worden ingetrokken, zodat hij later kan meedenken over de vorm? Dat lijkt me een betere route. Ik heb geen zin om ze afgestemd te krijgen. We zitten met een probleem. We hebben omgevingsdiensten die het werk niet aan kunnen. Daar moeten we wat mee. Het wegstemmen van deze amendementen zou ik jammer vinden. Ik hoor graag van de gedeputeerde hoe hij daar tegenaan kijkt.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar de heer Stigter voor een reactie in de tweede termijn.

Beantwoording in tweede termijn door Gedeputeerde Staten:

Gedeputeerde **STIGTER**: Ik denk dat het goed is om onderscheid te maken tussen de wat kortere termijn en de lange termijn, in reactie op de Statenleden die zich zorgen maken of wij als provincie wel voldoende eigenaarschap en commitment voelen ten aanzien van de omgevingsdiensten. Dat laatste is natuurlijk wel het geval. Ik bespreek regelmatig de stand van zaken van de omgevingsdiensten en ik weet dat ook collega Olthof dat doet. Dan hebben we het over organisatieontwikkeling, personeelsversterking, de samenwerking en de manier waarop we ons als gezamenlijke overheden voorbereiden op de Omgevingswet. Dat gebeurt. Dat leidt ook tot iets als een traineeprogramma, om maar een voorbeeld te geven. Laat daarover geen enkel misverstand bestaan. Daar staan we ook voor als provincie, mochten daar claims uitkomen, die extra middelen vragen. Dat hebben we de laatste tijd laten zien naar alle omgevingsdiensten binnen de provincie Noord-Holland. Ik denk dat we daarin een buitengewoon loyale en betrouwbare partner zijn. Ik reageer op twee elementen. Het recent verschenen rapport van commissie Van Aertsen benoemt een aantal onderwerpen, die fundamenteler van karakter zijn. Die hebben te maken met de financiële kwetsbaarheid van omgevingsdiensten, in relatie tot provincies, maar eigenlijk vooral gemeenten. Dan hebben we het ook over de aansturing en het meer op afstand zetten van de dagelijkse besturen van gemeenten en provincies. Is dat wel voldoende gebeurd? Zijn de omgevingsdiensten in staat om Rijksontwikkeling op een goede manier en uniform door te voeren? Dergelijke fundamentele opmerkingen zijn gemaakt. Daarvan is mijn betoog dat het heel zinvol is om dat te bespreken. We moeten dat ook vooral doen met elkaar. Dan gaat het niet alleen over Omgevingsdienst Noord-Holland Noord, maar over alle omgevingsdiensten binnen de provincie, maar evenzeer ook over het Kabinet. Laten we het juiste overleg op het juiste moment voeren. Amendement 16 is wat mij betreft een fundamenteel amendement dat eigenlijk niet passend is binnen de manier van hoe het huidige stelsel werkt. Dat is de reden dat ik zeg dat ik het amendement eigenlijk ongepast vind om dit nu te koppelen aan de Kadernota, maar dat ik het amendement vanwege zijn fundamentele karakter vooral zou willen koppelen aan de bespreking van het rapport van de commissie Van Aartsen.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van mevrouw Jellema.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Het komt mij voor dat de gedeputeerde een beetje of topic raakt. Niet over het amendement van de contra-expertise, want daar heb ik verder geen commentaar op. Wil hij nu wel of niet proactief aan tafel gaan zitten. Gedeputeerde: Nee is ook een antwoord. Zegt u dat dan gewoon, dan kan ik er misschien nog een motie op maken. Ik wil echt van u horen of u wel of niet zelf proactief naar de omgevingsdienst stapt over wel of niet uitbreiden van fte. Als dat een te grote implicatie heeft op het hele gebeuren van omgevingsdiensten in het algemeen, dan begrijp ik dat ook. Ik wil van u een antwoord.

Gedeputeerde **STIGTER**: Ik heb zowel in het dagelijks bestuur van de omgevingsdienst als ook in de zienswijze kenbaar gemaakt hoe we daar als provincie tegenaan kijken en dat we op dit punt de onderbouwing onvoldoende vinden. Dan is het vervolgens niet aan mij, maar aan de

omgevingsdienst om tot een betere, nader uitgewerkte onderbouwing van dit verhaal te komen. Dat is geen desinteresse, of wat dan ook. Ik kan geen antwoord geven op de vraag die ik zelf heb gesteld aan de omgevingsdienst.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Ik werp verre van mij dat ik de gedeputeerde van desinteresse zou betichten. Dat is natuurlijk helemaal niet het geval. Ik verzoek om een schorsing. Dan kan ik even overleggen met mijn eigen fractie.

De **VOORZITTER:** Prima. Ik zie ook nog een interruptie van Statenlid Kostiç.

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): Ik wil twee dingen doen. De eerste is om de gedeputeerde te bedanken voor de openheid om het amendement over de pilot onafhankelijk onderzoek later te bespreken. Daar zijn we het mee eens. Wij vinden, en daarbij sluiten we ons aan bij de PvdA, dat de gedeputeerde toch niet precies kan uitleggen waarom we het amendement over een ruimhartiger bijdragen aan capaciteit niet kunnen accepteren. Dat amendement houden we in stand en we hopen op uw steun, ook van de gedeputeerde.,

De **VOORZITTER**: Dat betekent dat amendement 16 door de indiener is ingetrokken.
Ik zie nog een interruptie van de heer Roosendaal.

De heer **ROOSENDAAL** (VVD): Ik heb eigenlijk een reactie op Statenlid Kostiç. Volgens mij heeft de gedeputeerde meermaals aangegeven dat de gedachte achter het amendement op zich heel nobel is, maar dat er wel een kostenplaatje aan vast zit, wat niet is meegenomen in de onderbouwing van het amendement. Ik vind het prima dat we in bredere zin het functioneren van de omgevingsdiensten ter sprake brengen. Dan moeten we het niet alleen over één omgevingsdienst hebben. Laten we dat apart agenderen. Daar ben ik toe bereid. Daar ben ik heel blij mee. Ik vind het raar dat Statenlid Kostiç niet ingaat op de argumenten van de gedeputeerde. De gedeputeerde heeft klip en klaar aangegeven waarom Gedeputeerde Staten tegen dit amendement is. Statenlid Kostiç lijkt dat niet te horen of te willen horen.

De **VOORZITTER:** Ik kijk naar gedeputeerde Stigter of hij nog een laatste reactie wil geven. Nee. Een aantal partijen wil wat overleg voeren. We hebben nog één amendement. Dat is amendement 15. Amendement 16 is ingetrokken. Dan schors ik tot half drie. Dan hoop ik dat fracties overleg hebben kunnen voeren. We brengen dan eerst amendement 15 in stemming en daarna de voordracht.

[Schorsing van 14.20 tot 14.31 uur]

De **VOORZITTER:** Ik heropen de vergadering. Is er naar aanleiding van de schorsing bij Statenleden nog behoefte om iets op te merken voordat we over gaan tot het peilen van de stemmen? Als iemand hoofdelijke stemming wenst dan verzoek ik u om dat nu aan te geven.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Ik had een schorsing aangevraagd. Naar aanleiding van de schorsing hebben we verder geen andere woordvoering of reactie op het voorliggende.

De **VOORZITTER**: We gaan over tot het peilen van de stemmen. Wenst iemand hoofdelijke stemming? Nee.
Eerst wordt amendement 15 in stemming gebracht. Dat is het amendement ingediend door de PvdD, SP, CDA en DENK, met als titel 'Ruimhartige bijdrage aan de capaciteit OD'. Daarna kom ik nog een keer bij u terug om te stemmen over de uiteindelijke voordracht.
Wat is de stemming van uw partij over amendement 15?

Mevrouw **Kocken** (GL): Het amendement zullen we niet steunen.
De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Het amendement steunen we niet.
De heer **VOSKUIL** (PvdA): Een korte stemverklaring. Met de opmerking dat we ons zorgen maken over de situatie bij de Omgevingsdiensten en de gedeputeerde vragen daar proactief in op te treden, zullen we het amendement niet steunen.
Mevrouw **STRENS** F66: Ook wij zullen het amendement niet steunen.
De heer **ZOON** PvdD: Wij ondersteunen het amendement wel.
De heer **SMALING** (SP): Wij steunen het amendement ook.
De heer **BALJEU** (Fractie Baljeu): Wij zijn tegen amendement 15.
De heer **JENSEN** (JA21): Wij zijn voor.
De heer **DEEN** (PVV): Wij zijn tegen.
De heer **DEKKER** (FvD): Wij zijn tegen.
De heer **KLEIN** (CU): Wij zijn tegen, met een stemverklaring dat wij het wel belangrijk vinden dat er voldoende capaciteit is bij de Omgevingsdiensten. Wij zien uit naar de onderbouwing van OD later en sluiten niet uit dat wij er dan wel voor zijn om extra fte beschikbaar te stellen.
De heer **KOYUNCU** (DENK): Fractie DENK is voor.
De heer **HEIJNEN** (CDA): Het CDA is voor dit amendement.
Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Wij zijn voor het amendement.

De **VOORZITTER:** De uitslag is als volgt. Met 16 stemmen voor en 36 stemmen tegen is amendement 15 verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, CDA, PvdD, SP, 50PLUS/PvdO en DENK. Daarmee is amendement 15 verworpen.

Dan gaan we naar voordracht 10, Zienswijze Kadernota 2022 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): We stemmen voor deze voordracht.
De heer **VOSKUIL** (PvdA): We stemmen voor deze voordracht.
De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Wij zijn voor deze voordracht.
Mevrouw **STRENS** (D66): Wij zijn voor de voordracht.
De heer **DEKKER** (FvD): Wij zijn voor de voordracht.
De heer **DEEN** (PVV): Wij zijn voor deze voordracht.
De heer **KOYUNCU** (DENK): Voor.

De heer **JENSEN** (JA21): Wij stemmen voor.
De heer **SMALING** (SP): Wij zijn ook voor.
De heer **KLEIN** (CU): Voor de voordracht.
De heer **ZOON** (PvdD): Een korte stemverklaring. Wij zijn voor de Kadernota 2022. Aangezien de voordracht puur over de zienswijze gaat zijn wij tegen deze voordracht.
Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Wij zijn tegen de voordracht.
De heer **HEIJNEN** (CDA): Wij zijn voor de voordracht.
De heer **BALJEU** (Fractie Baljeu): Ik ben voor.

De **VOORZITTER**: Voordracht 10 is met 48 stemmen voor en 4 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: PvdD en 50Plus/PvdO.

10. Eindrapport Randstedelijke Rekenkamer 'Stof tot nadenken'
Voordracht 14-2021

De **VOORZITTER**: Aan de orde is voordracht nummer 14-2021. Ook bij dit agendapunt zullen we bij moties, amendementen en de voordracht een peiling van stemmen doen, middels de fractievoorzitters. Net als bij agendapunt 9.
Statenlid Kostiç kan het woord nemen in de eerste termijn.

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): Het voorliggende rapport bevestigt wat we wisten. Capaciteitsproblemen bij de omgevingsdienst, maar ook dat men vooral uitgaat van wat niet kan. Daardoor hebben burgers het gevoel dat de provincie aan de zijde van Tata staat. Zo erg, dat zelfs een andere overheidslaag, via ILT, moet ingrijpen. De índruk is dat de provincie steeds de vervuiler voor de rechter staat te verdedigen, in plaats van actief steeds naar de rek in de eigen mogelijkheden te zoeken, ten gunste van de gezondheid van burgers. Daar moeten we vanaf. Het gaat hier dus letterlijk om levens. Burgers lopen een veel hoger risico op kanker. De fijnstof uitstoot is gigantisch. Een misselijk makende stank bedekt regelmatig de regio en zwarte stof ligt op vensterbanken en in speeltuinen. Burgers moeten ramen vaak gesloten houden en ouders kunnen niet normaal naar buiten met hun kinderen. Zoals de Randstedelijke Rekenkamer in de technische briefing zei: Het is aan Provinciale Staten als kadersteller om een duidelijke opdracht mee te geven. Het is ook onze plicht, als volksvertegenwoordigers, om de provincie alle mogelijkheden, desnoods met externe hulp, te laten verkennen om de gezondheid van burgers en werknemers te beschermen. Zoeken dus naar wat wel kan. Daar hebben we drie moties voor. Alle drie ambtelijk als uitvoerbaar beoordeeld. We rekenen ook op een positief advies van de gedeputeerde. Hiermee kan hij laten zien echt alles te doen om burgers te beschermen.

Motie 27/08-03-21:
Tata Steel: Alle mogelijkheden bescherming burgers benutten

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 maart '21, te Haarlem, ter behandeling van RRK Rapport 'Stof tot nadenken';

Overwegende dat:

- *Het RRK-rapport meermalen capaciteitsproblemen constateert bij de Omgevingsdienst (OD), maar ook dat er te weinig wordt meegedacht met burgers en dat men vooral uitgaat van wat níet kan;*
- *Het resultaat na decennia vergunningverlening, toezicht en handhaving bij Tata Steel nog steeds is dat de gezondheid van mensen en omgeving schade wordt toegebracht;*

Gehoord de discussie, roepen het College van Gedeputeerde Staten op:

- *Om altijd te zoeken naar de (juridische) mogelijkheden die er wél zijn vanuit de provincie ten gunste van gezondheid van burgers en hun leefomgeving bij de uitvoering van de VTH-taken, en daar desnoods externe topjuristen voor in te schakelen;*

En gaan over tot de orde van de dag. Partij voor de Dieren

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): Onze tweede motie gaat over ambities, die met Tata inmiddels zijn afgesproken en welke zijn verwoord in onder andere Tata 2050 en Tata Roadmap. Laat duidelijk zijn dat de PvdD deze plannen onvoldoende vindt. Burgers moeten tot 2050 wachten tot er echt fundamentele veranderingen zichtbaar zijn. Zelfs daarvoor is geen garantie, want alles leunt zwaar op de belofte van Tata. Hoe kun je ouders, die in angst en onzekerheid leven, dat uitleggen? Daar mogen we hier wellicht anders over denken, maar het minste wat Provinciale Staten kunnen doen is om Gedeputeerde Staten jaarlijks te laten rapporteren hoe we ervoor staan, qua huidige ambities en wat dat doet met de gezondheid. Daarom de volgende motie, die mede wordt ingediend door de SP.

Motie 25/08-03-21:

Duurzaam doorpakken met Tata

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 maart '21, ter behandeling van RRK Rapport 'Stof tot nadenken';

Overwegende dat:

- *Niet altijd duidelijk is in hoeverre ambities en afspraken over duurzaamheidsdoelstellingen Tata Steel worden gerealiseerd;*
- *Nog steeds gezondheid van mensen en omgeving schade wordt toegebracht;*
- *Tata Steel met de provincie een aantal ambities op het gebied van duurzaamheid en een gezonde leefomgeving heeft afgesproken;*

Gehoord de discussie, roepen het College van Gedeputeerde Staten op:

- *Jaarlijks te rapporteren hoever Tata Steel concreet op koers is wat betreft de ambities (zoals o.a. verwoord in Tata Steel 2020-2050, Roadmap 2030 en Roadmap+) om duurzaamheidsdoelstellingen (inclusief het wegnemen van overlast door stof, geur en geluid) te halen en in hoeverre dit gezondheid van burgers en hun leefomgeving voldoende beschermt;*

En gaan over tot de orde van de dag. Partij voor de Dieren en SP

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): Ten slotte, het derde voorstel. Tata is een van de grootste vervuilers. Tata betaalt nauwelijks mee aan verduurzaming, maar profiteert wel het meest van de subsidies en andere fiscale voordelen. MKB en burgers draaien daarvoor op. De vervuiler betaalt niet, maar wordt beloond en de rest moet het maar pikken. De regels die aan de bescherming van gezondheid bijdragen, kunnen alleen door inzet van het Rijk veranderd worden. Dat erkennen Gedeputeerde Staten ook. Daarom is een helder signaal op papier richting het Rijk vanuit Provinciale Staten nodig, zeker gezien de het geschied zijnde coalitieonderhandelingen, op bescherming van welzijn van zowel omwonenden als op werknemers van Tata. Allen willen ze een gezonde toekomst en meer zekerheid. Daarom de volgende motie.

Motie 26/08-03-21:
Actie van Rijk vragen in verband urgentie zaak Tata Steel

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 maart '21, ter behandeling van RRK Rapport 'Stof tot nadenken';

Overwegende dat:

- *Het resultaat na decennia vergunningverlening, toezicht en handhaving bij Tata Steel nog steeds is dat de gezondheid van mensen en omgeving schade wordt toegebracht;*
- *Het Programma Tata Steel 2020-2050 aan burgers geen zekerheid biedt dat hun leefomgeving en gezondheid binnen middellange termijn voldoende beschermd zullen worden;*
- *Tata Steel kennelijk al wel in overleg is met het ministerie van EZK voor een subsidie voor noodzakelijke vergroening van het bedrijf;*

Gehoord de discussie, roepen het College van Gedeputeerde Staten op:

- *Het Rijk te vragen met maximale inzet actie te ondernemen om gezondheid van bewoners en hun leefomgeving te beschermen, waarbij onder andere wordt gekeken naar mogelijkheden voor aanscherping wet- en regelgeving;*
- *Het Rijk te vragen om (eventueel samen met provincie, lokale overheden, burgers en Tata) een plan van aanpak op te stellen waarin is opgenomen hoe het Rijk alles in het werk stelt om Tata Steel z.s.m. te helpen verduurzamen.*
- *Daarbij het Rijk te vragen te onderzoeken hoeveel deze voor gezondheid wenselijke transitie van Tata zou kosten (en hoeveel het zou opleveren in termen van vermeden maatschappelijke kosten) en in hoeverre het Rijk daarbij (onder strikte duurzaamheidsvoorwaarden) kan helpen;*
- *Het Rijk tot slot te vragen een alternatief scenario te schetsen voor het geval de verduurzaming onvoldoende lukt, waarbij gezonde alternatieven voor werknemers in beeld worden gebracht;*

En gaan over tot de orde van de dag. Partij voor de Dieren

De **VOORZITTER**: De drie moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **KOYUNCU** (DENK): Wanneer mijn kinderen vragen om buiten te spelen, dan zeg ik zonder daarbij veel na te denken hoe laat ze weer thuis moeten zijn. Deze luxe hebben de ouders en scholen in de buurt van Tata Steel niet. Daarbij komt dat scholen, die niet voldoen aan coronamaatregelen, hun klaslokalen regelmatig moeten luchten. Ook dat is een probleem in de buurt van Tata Steel. Wat wel kan, is sterk afhankelijk van hoe de wind staat en dus maar beperkt mogelijk. Dat geldt ook voor de leerlingen. We weten door corona inmiddels hoe het voelt om de hele dag binnen te moeten zitten. Daarnaast helpt het ook niet om obesitas onder kinderen aan te pakken. Daarom willen we graag laten nagaan wat de problemen zijn die gesignaleerd worden door scholen, artsen en ouders. Ik lees onze motie voor.

Motie 28/08-03-21:
Inventariseer de omstandigheden waaronder kinderen kunnen buitenspelen i.v.m. Tata Steel

Provinciale staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 08 maart 2021, kennisgenomen hebbende van de discussie over de uitstoot van Tata Steel en de gezondheidseffecten op kinderen.

Overwegende dat:
- *Wij signalen ontvangen dat kinderen slechts relatief veilig kunnen buitenspelen wanneer er sprake is van een bepaalde windrichting als gevolg van de uitstoot van Tata Steel;*
- *Burgers uit bepaalde gemeenten veelvuldig klachten hebben over de luchtkwaliteit als gevolg van de activiteiten van Tata Steel;*
- *Scholen beperkt worden om te voldoen aan de coronamaatregelen – zoals enkel de klas kunnen luchten wanneer er sprake is van een bepaalde windrichting, hetgeen de coronamaatregelen voor scholen ondermijnt;*
- *De provincie maatregelen dient te treffen om de school in staat te stellen een veilige schoolomgeving te creëren waartoe de school wettelijk verplicht is – daaronder valt ook het welbevinden van het kind;*
- *Met name kinderen gevaar lopen op groei- en gezondheidsklachten als gevolg van de uitstoot van Tata Steel;*
- *Volgens artikel 22, lid 1 is de overheid, dus ook de Provincie Noord-Holland, verplicht maatregelen te treffen om de volksgezondheid te bevorderen;*

Verzoeken het college:
Bij de GGD 's van Noord-Holland het volgende te (laten) inventariseren:
- *De knelpunten waar scholen tegen aanlopen in verband met de luchtvervuiling c.q. stankoverlast als gevolg van de activiteiten van Tata Steel;*
- *Welke problemen artsen in de regio rondom Tata Steel momenteel signaleren en wat zij als gevolg daarvan ouders adviseren i.v.m. buitenspelen van kinderen;*
- *En daarover terug te rapporteren aan de Provinciale Staten.*

En gaan over tot de orde van de dag. Fractie van DENK

De **VOORZITTER**: Uw motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.
Dan gaan we naar mevrouw Gonggrijp van D66. U heeft vandaag uw maidenspeech. We gaan allen zeer geïnteresseerd naar u luisteren.

Maidenspeech:

Mevrouw **GONGGRIJP** (D66): In de jaren 70 verhuisde ik als twaalfjarige voor een paar jaar naar Curaçao. Ik woonde in een fijn huis op een heuvel. En zoals de meeste huizen in de tropen had ik een kamer met openslaande deuren die uitkwam op een veranda. Als ik daar naar buiten keek, zag ik een enorme fabriek: een olieraffinaderij. Ik vond het best imposant, zo een grote fabriek op een paar kilometer afstand. Dag en nacht zag ik vlammen die uit de vele schoorstenen kwamen. Niet veel later reed ik met mijn vader naar de andere kant van het eiland. We kwamen steeds dichter bij de fabriek en een penetrante geur was overal om ons heen. We reden langs huizen waar kinderen buiten speelden aan de rand van water, dat er erg vies uitzag. Ik weet nog dat ik mijn vader vroeg of het altijd zo heftig rook, zo dicht bij deze fabriek. Het antwoord was "ja". Ik was behoorlijk ontdaan. Want het was overduidelijk dat mijn huis op een goede plek stond en het huis van de buiten spelende kinderen niet.
Op de Antillen waait de passaat die maar een paar keer per jaar van richting verandert. En op die dagen kwam de allesoverheersende geur van de fabriek onze kant op. Ik dacht dan aan de mensen die deze geur 362 dagen per jaar om zich heen hadden. Het hield me erg bezig en ik heb het er vaak met mijn vader over gehad waarom zo een enorme fabriek op een dergelijk klein eiland stond. Zijn antwoorden weet ik niet precies, maar ik vermoed dat het ging over economie, het belang van olie en de strategische ligging van het eiland, over werkgelegenheid, de inkomsten voor het eiland en het feit dat het een veilige fabriek was waar bedrijfsongevallen nauwelijks voorkwamen. Ik snapte de antwoorden, maar was ook boos, want over gezondheid en milieuschade ging het waarschijnlijk niet. Ik vond het onrechtvaardig en vroeg me af hoe het was voor de mensen die er vlakbij woonden en wie er eigenlijk naar hen luisterde, want ik sprak ze niet.
Jaren later realiseerde ik me dat er eigenlijk maar een partij is die echt had moeten luisteren naar de mensen vlak bij de fabriek. Dat is de overheid. De overheid moet haar burgers beschermen, heldere regels stellen en zorgen dat deze nageleefd worden met sancties om een hoger doel te bereiken.
Kijkend naar het voorliggende rapport van de Randstedelijke Rekenkamer "Stof tot nadenken", wordt geconstateerd, dat qua handhaving en uitvoering de verplichte stappen worden gezet, maar dat ze ook al wat steken hebben laten vallen en dat verbetering op punten nodig is. En met dit in het achterhoofd is het van het grootste belang dat alle keuzes van vandaag, goed zijn voor morgen. De toekomst stelt ons voor grote uitdagingen: het klimaat, de natuur en het milieu verslechteren sneller dan we ons hadden voorgesteld. Een schone omgeving is onmisbaar voor de gezondheid en welvaart van iedereen. Grenzen aan de uitstoot zijn nodig als we voor alle Nederlanders frisse lucht, schoon water, schone grond en een rustige nacht zonder lawaai willen. Dit kan alleen met stevige milieu-inspecties door Omgevingsdiensten met voldoende middelen en menskracht. Gezien de uitkomsten van het rapport hoor ik graag of de gedeputeerde het met me eens is dat we alleen verder komen als de omgevingsdienst onafhankelijk, stevig en deskundig met voldoende middelen handhaaft.

Het rapport roept bij onze fractie ook de vraag op of het VTH-proces in het algemeen goed ingericht is om ervoor te zorgen dat het overtreden van de milieueisen nooit een goede optie is. Graag hoor ik van de gedeputeerde hoe hij hier tegenaan kijkt.
Willen we een gezondere leefomgeving vooropstellen, dan zullen we meer moeten doen. Wat onze fractie betreft zou onderzocht moeten worden of binnen het huidige stelsel gezondheidswinst als uitgangskader kan worden meegenomen. Dan kunnen we de beoogde stappen, die ook benoemd worden in het programma Tata Steel, concreet duiden en toetsen. Is de gedeputeerde het met me eens dat de bewoners in de IJmond hier recht op hebben? En welke concrete stappen kunnen morgen al gezet worden?
De Rekenkamer benadrukt dat alle betrokken overheidspartijen zich stevig moeten blijven inzetten om verbetering te realiseren. Het college van Gedeputeerde Staten geeft in zijn reactie aan welke stappen gezet gaan worden. Echter, een aanpak met termijnen ontbreekt. Daarom roept D66 Gedeputeerde Staten op om de briefing over de VTH-taken uit te breiden met stappen die gezet worden om de gezondheidswinst en duurzaamheid voorop te stellen. Zijn Gedeputeerde Staten het met me eens dat dit noodzakelijke stappen zijn?

De **VOORZITTER:** In de chat wordt u gefeliciteerd met uw maidenspeech. Het was een prachtige maidenspeech. Dank u wel voor uw bijdrage.

De heer **LEERINK** (PvdA): Het rapport van de Rekenkamer is helder en bevat stevige conclusies, maar we zijn niet verrast. Het rapport geeft goed de worsteling weer die we de afgelopen jaren allemaal van nabij hebben meegemaakt. Kijkend naar handhaving en toezicht hebben de provincie en de omgevingsdienst er niet scherp genoeg op gezeten, waardoor zich te lang situaties hebben voorgedaan die niet zolang hadden mogen worden getolereerd. De communicatie was niet voldoende op sommige punten en soms zelfs onder de maat. Hierdoor zijn provincie, omgevingsdienst en bewoners tegenover komen te staan, daar waar de bewoners de overheid naast zich hadden mogen verwachten. Bewoners verenigd in de dorpsraad verdienen, wat ons betreft, hulde voor hun vasthoudendheid en professionaliteit. Het college heeft ondertussen niet stil gezeten. Het heeft de aanbevelingen overgenomen, die de Rekenkamer heeft gedaan. We zijn blij met de beweging die het college heeft gemaakt. We zien het ook terug in het Plan van aanpak van Tata en de doorlichting van het VTH-stelsel, die ter hand genomen gaat worden. Dat is goed. We zijn daar blij mee, maar daarmee zijn we er nog niet. De Rekenkamer waarschuwt terecht tegen valse verwachtingen. De provincie past weliswaar de vergunningverlening en daarmee de wetten toe, maar die worden doorgaans niet op provinciaal niveau gemaakt. De provincie kan dus niet alles, maar we verwachten wel dat de provincie vanaf nu alles uit de kast haalt om de ruimte die er wel is, ook maximaal te benutten. Dus bij twee vervuilende cokesfabrieken geen millimeter meer ruimte dan juridisch strikt noodzakelijk. Ik zeg dat met zoveel nadruk omdat in het verleden nogal eens werd afgeweken van BBT's. Dat gebeurde altijd ten gunste van Tata en eigenlijk nooit ten gunste van de omgeving. Wat ons betreft zouden dat soort afwijkingen tot het verleden moeten behoren. We gaan er echt van uit dat alles wat de provincie kan, dat die ruimte ook benut wordt. Daarnaast heeft de provincie een agenderende rol. Het feit dat je ergens niet overgaat, betekent niet dat je de situatie die er vervolgens is, ook acceptabel vindt. In dat kader wil ik nog twee punten meegeven. Nu serieuze

particuliere overnamepartijen niets lijken te zien in overname van Tata is het de taak van de Rijksoverheid om hierin positie in te nemen. Zonder de bijdrage van de Rijksoverheid gaat het niet lukken om van Tata een groen en schoner staalbedrijf te maken, dat minder overlast geeft voor de omgeving. De verkiezingen komen eraan. Er wordt binnenkort een nieuw Regeerakkoord geschreven. We denken dat het van het allergrootste belang is dat dit dossier op de formatietafel terecht komt. Daarin hebben we als individuele partijen een rol, maar de provincie zelf heeft ook een belangrijke rol. Daarbij zou ik willen oproepen tot actie door eenieder van ons.
Een tweede punt heeft betrekking op de gezondheid. Hoewel we als provincie in woord gezondheid steeds belangrijker zijn gaan vinden, -we hebben niet voor niets een commissie NLG met de letter G van gezondheid in het leven geroepen-, ontbreekt het ons aan een instrumenteel kader om hier ook daadwerkelijk werk van te maken. We toetsen op milieu- en niet op gezondheidsaspecten, terwijl deze voor omwonenden natuurlijk wel van het allergrootste belang zijn. We zouden het college, net als D66, willen vragen om na te denken hoe we ons binnen de provincie, maar ook richting Rijk en Europa, omdat het daar nog veel meer geagendeerd zou moeten worden, kunnen inzetten voor een systeem waarin het mogelijk wordt om niet alleen te sturen op milieueffecten, maar ook op effecten met betrekking tot gezondheid. Daar hebben de inwoners recht op.
Als laatste punt wil ik vragen om te kijken naar de positie van bewoners, als het gaat om participatie en communicatie in dit geheel. We hebben het weleens gehad over een ombudsman. De gedeputeerde heeft aangegeven eerst aan de slag te willen met een Omgevingsmanager en een Omgevingstafel. Dat vinden we prima. We waarderen de slagen die het college daar maakt. Tegelijkertijd maken we ons zorgen over de positie die bewoners hier innemen. Denk aan een Omgevingstafel. Dan komen daar Tata met advocaten en juristen, de omgevingsdienst met deskundigen, de provincie met een ambtelijk apparaat en dan zitten de bewoners daar met vrijwilligers die hen moeten redden. Een gelijk speelveld is erg belangrijk. De bewoners moeten goed mee kunnen praten. We hopen dat het college in de toekomst nog eens na wil denken over de vraag hoe we de positie van die bewoners daarin kunnen verstevigen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Wat goed dat we dit rapport nogmaals, ook in Provinciale Staten bespreken. Dat verdient et onderwerp. Dat verdient Tata. Dat verdienen de medewerkers, maar vooral ook alle omwonenden. Tata is complex, qua bedrijfsproces, qua toezicht en vooral ook door de locatie, waar het bedrijf al ruim honderd jaar gevestigd is. In de commissie is een goed debat gevoerd over et rapport van de Randstedelijke Rekenkamer en ook via deze weg wil ik nogmaals dank uitspreken voor het uitvoerige werk van de Rekenkamer. De antwoorden van de gedeputeerde op de vele vragen tijdens de commissie hebben de CDA-fractie voldoende vertrouwen gegeven, dat de provincie weer de juiste koers aan het varen is en bovenal dat de Omgevingsdienst op dit moment voldoende geëquipeerd is om zijn toezichthoudende taak bij Tata uit te voeren. We zijn er nog niet. Veel aanbevelingen van de Rekenkamer moeten nog worden geïmplementeerd. Daar zullen we scherp op blijven. Hoe blijft de gedeputeerde ons daarover informeren?
Ook, en dat blijkt helaas uit de discussie van net en de terughoudendheid van Gedeputeerde Staten over de capaciteit van de omgevingsdiensten, zullen we op vlak scherp blijven om te bezien of de capaciteit inderdaad op orde is en blijft. De Provincie en de Omgevingsdienst zijn

streng op Tata met als inzet een duurzamere staalfabriek en verbeterde leefomstandigheden voor de omgeving. Dat is terecht, maar wel met een duidelijk toekomstperspectief voor het bedrijf. Dat laatste is juist waarvoor de FNV duidelijk aandacht vraagt. Dat is ook wat wij vanuit het CDA altijd hebben aangegeven. We moeten ook zuinig zijn op de werkgelegenheid in de regio. Het gaat om ruim negenduizend banen rechtstreeks bij Tata en een veelvoud daarvan indirect in de regio. Toch hebben we ook nog andere zorgen. In het Programma Tata Steel 2020-2050 wordt duidelijk gesteld dat investeringen nodig zijn om Tata schoner te maken en te betrekken in de energietransitie. Hiervoor zijn forse investeringen nodig. Nu de overname door de Zweedse partij niet doorgaat is wel de vraag waar het geld vandaan moet komen. De heer Leerink noemde dat ook al. Welke rol speelt de Provincie richting het Rijk en de Europese Unie in het behoud van Tata en ondersteuning van de transitie die het bedrijf moet doormaken. We hebben ook nog steeds zorgen over de omgeving. Het lijkt nu wellicht even rustig rondom Tata, maar met de nadruk op 'lijkt'. Er verschijnen minder berichten, maar de dorpsraad blijft ons terecht op de overlast wijzen. Hoe zorgt de gedeputeerde dat hij in dialoog blijft met alle partijen en dat het vertrouwen van de omgeving in de Omgevingsdienst en de Provincie hersteld wordt? Hoe zorgt hij dat de Omgevingsdienst voldoende geëquipeerd is en blijft om zijn toezichthoudende taak bij Tata uit te voeren?

De heer **SMALING** (SP): Ik wil van deze gelegenheid gebruikmaken om de Rekenkamer nogmaals te bedanken voor het goede en grondige werk. Het doet recht aan zo een werkstuk van de Rekenkamer om dat nog even te bevestigen. Fijn dat het vandaag goed gevallen is. Het is natuurlijk complexe materie. Waar ga je zitten tussen niks doen en de fabriek sluiten. Daar zit een enorme bandbreedte. De kunst voor ons allemaal is om op die plek te gaan zitten waar je een soort optimale situatie hebt. Dat de fabriek toch kan draaien, dat de werkgelegenheid in de regio gehandhaafd kan worden, maar dat tegelijkertijd omwonenden zich veilig voelen en niet zo vaak de noodzaak voelen om zich te laten horen, via inspreken, en zich gewoon niet happy te voelen. Zij stappen nu naar de rechter. Dat is misschien een goede, onafhankelijke toetsing door een andere hoeksteen dan de trias politica. Ik ben benieuwd wat dat gaat opleveren. Verder gebeuren er een aantal dingen tegelijk. Dis dossier Tata Steel is een bewegend doel. We hebben de Roadmap 2020-2050 en andere Roadmaps. We hebben een Uitvoeringsagenda voor de komende twee jaar, waar we over gepraat hebben. Nu ligt er ook de rapportage van commissie Van Aartsen over het functioneren van de omgevingsdiensten en de Rekenkamer zelf heeft aanbevelingen gedaan waarop zowel Gedeputeerde Staten als de directie van de Omgevingsdienst al hebben gereageerd. Mijn vraag aan de gedeputeerde is hoe je dat allemaal gaat bundelen en wel op zo manier dat het ook jaarlijkse te monitoren is, wat de voortgang is. Dat is de motie die door de PvdD al werd aangekondigd. Hier wil ik het voor dit moment bij laten.

De heer **KAPTHEIJNS** (PVV): De PVV heeft het omvangrijke rapport van de Randstedelijke Rekenkamer met interesse gelezen en wil de Rekenkamer bedanken voor alle gedane moeite. Zoals iedereen heeft kunnen lezen, logen de conclusies er niet om, voor zowel de Omgevingsdienst NZKG als voor de Provincie. Volgens de Rekenkamer zijn er structurele veranderingen nodig. Ze komt dan ook met een flink aantal aanbevelingen voor Gedeputeerde Staten en de Omgevingsdienst.

De Partij voor de Vrijheid kan zich in grote lijnen vinden in deze aanbevelingen en vindt de opstelling van Gedeputeerde Staten constructief. Onze fractie gaat ervan uit dat er voortvarend aan de slag wordt gegaan en kan zich in grote lijnen vinden in het voorliggende besluit. De PVV heeft wel enige moeite met het derde deelbesluit, aangezien Gedeputeerde Staten tijdens de commissievergadering heeft aangegeven dat ook voor de ontwikkelingen op de lange termijn en voor de uitdagingen die de energietransitie met zich meebrengen, bestuurlijke en beleidsmatige capaciteit nodig is.
Veel vragen zijn al voorbijgekomen. Die ga ik niet opnieuw stellen. Tot zover

Mevrouw **ER** (GL): Wij danken de Rekenkamer voor dit rapport en het werk dat hierin is gestoken. Aangezien GroenLinks al langer aandringt op stevige maatregelen vanuit de Provincie, waren we na het lezen van het rapport niet verbaasd over de conclusies, die hierin worden genoemd. We hebben immers, naar aanleiding van het RIVM-onderzoek naar de grafietregens en de daar ontstane onrust bij de omwonenden het initiatief genomen voor de motie “Stop de grafietregens’ en het daarin opgenomen onderzoek van de Randstedelijke Rekenkamer. In haar rapport concludeert de Rekenkamer dat de uitvoering van de VTH-taken, in de huidige context van maatschappelijke onrust, simpelweg niet volstaat. Er zijn structurele veranderingen nodig. Niet alleen vanuit de Provincie en Omgevingsdienst, maar ook op landelijk en Europees niveau is er werk aan de winkel. Het beeld van GL dat de Omgevingsdienst scherper toezicht had kunnen houden en dat een betere communicatie richting de omwonenden nodig was, is met dit rapport bevestigd. We kunnen ons daarom ook goed voorstellen dat de conclusies uit het rapport pijnlijk zullen zijn voor de inwoners van de IJmond.

De **VOORZITTER:** Er is een interruptie door de heer Heijnen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Mevrouw Er deed het in de commissie ook en toen heb ik het even laten lopen, maar ik heb wat moeite met het feit dat u nu zegt: “Wij hebben de motie ‘Stop de grafietregens’ en het onderzoek door de Rekenkamer geïnitieerd.” Ik kan me dat debat nog levendig herinneren. Dat was een motie die door zeer veel partijen is ingediend en ook breed is ondersteund. Wellicht is het beter om te zeggen dat het een Statenbrede wens was om de Rekenkamer onderzoek te laten doen naar dit onderwerp.

Mevrouw **ER** (GL): Dat erken ik zeker, ook richting de heer Heijnen. Dat is absoluut waar.

We zien echter ook dat de Provincie inmiddels stappen heeft gezet in de juiste richting. Er is een Programma Tata Steel 2020-2050 en een Uitvoeringsagenda VTH-taken. Hierin komen veel aanbevelingen uit het rapport terug. Maar zoals de Randstedelijke Rekenkamer ook in haar nawoord aangeeft, is het programma alleen niet voldoende. Daarmee worden niet alle aanbevelingen overgenomen. In de commissie NLG van 11 februari jl. heeft gedeputeerde op ons verzoek bevestigd dat ook de resterende aanbevelingen zullen worden overgenomen en opgevolgd. Wel mist GL hierbij nog enige concretisering. Als reactie op aanbeveling 4a, het opstellen van duidelijke kaders met betrekking tot waarover, op welke manier en wanneer de Omgevingsdienst NZKG Gedeputeerde Staten moet informeren, geeft de gedeputeerde aan voor

de zomer met een update van het mandaatbesluit naar Provinciale Staten te kunnen komen. Zonder de concretisering waartoe ook de Rekenkamer nadrukkelijk oproept kunnen ook dus stappen in de goede richting in de modder wegzakken. Is de gedeputeerde het hier met ons eens?
Daarnaast vinden wij ook de aanbeveling van de Rekenkamer dat er structurele verbeteringen nodig zijn, waarvoor op landelijk en Europees niveau meer aandacht zou moeten komen, erg belangrijk. Wij hopen natuurlijk dat alle fracties dit onderschrijven en communiceren richting hun collega's op landelijk niveau, gezien de aankomende verkiezingen. Ook vanuit de Provincie dienen deze gesprekken te worden gevoerd. De gedeputeerde heeft inmiddels bevestigd dat ook op dit punt verschillende stappen zijn gezet. Kan de gedeputeerde bevestigen en toezeggen dat dit als terugkerend onderwerp in de VTH-brief komt? Dit om te verzekeren dat Provinciale Staten voldoende inzicht hebben en houden op deze acties.
Hoewel we blij zijn om te zien dat Gedeputeerde Staten de aanbevelingen opvolgen en de ruimte wordt opgezocht om strengere eisen te stellen rondom de BBT zien we ook dat er nog steeds beperkte mogelijkheden zijn om gezondheid als criterium mee te nemen in de vergunningen. Dit baart ons ook zorgen. We roepen Gedeputeerde Staten daarom op om zowel in de verkenning van de juridische mogelijkheden bij de BBT's als in de gesprekken met het Rijk en Brussel mee te nemen.

De **VOORZITTER**: Er is een interruptie door Statenlid Kostiç.

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): Mijn college van GL heeft het erover dat het belangrijk is om richting het Rijk ook een duidelijke boodschap af te geven, ook vanuit de Provincie. Is GroenLinks dan bereid om onze motie, die specifiek daarover gaat en de punten waarover wij het willen hebben richting het Rijk op papier zet, te steunen? Zo niet, op welke punten dan niet?

Mevrouw **ER** (GL): Volgens mij gaat de motie grotendeels over de stappen waarvan de gedeputeerde al heeft aangegeven, dat die worden gezet. Volgens mij kan hij nog niet aangeven welke gesprekken hij exact zal voeren en op welke manier. Daarom kunnen we de motie nu niet steunen. We vinden de te zetten stappen, die de gedeputeerde heeft aangegeven, ook in de commissie NLG, voldoende.
Tot slot vormt het vorige week gepubliceerde rapport van de commissie Van Aartsen, wat GroenLinks betreft, een bevestiging van een noodzaak van goede en snelle verbeteringen binnen de uitvoering van de VTH-taken. De problemen die zich binnen het dossier hebben voorgedaan, zijn volgens deze commissie terug te zien binnen het gehele VTH-stelsel. Kan de gedeputeerde aangeven hoe de geleerde lessen en het advies zullen worden doorgetrokken naar de overige omgevingsdiensten?

De heer **KLEIN** (CU): De ChristenUnie is ook erg blij met het werk dat de Randstedelijke Rekenkamer heeft verzet. De Rekenkamer heeft zich uitgebreid verdiept in negen casussen en het was erg nodig want er ontstonden steeds meer vragen en onrust over de mate waarin de handhaving effectief en voldoende was. Het rapport laat goed zien dat er een grote noodzaak is om pro-actiever en breder in te zetten met de handhaving. Dat is heel belangrijk, want het gaat

om de gezondheid van de inwoners van de IJmond. We lezen dat de Omgevingsdienst in het verleden te lang afwachtend en reactief is geweest. Al met al heeft dat geleid tot veel zorgen en wantrouwen in de omgeving.
De CU ziet in dit rapport een onderstreping van de noodzaak om als provincie in te zetten op de verbetering van de gezondheidssituatie in de IJmond, het terugdringen van de hinder, het verduurzamen van de staalindustrie en het verbeteren van de relatie met de omgeving. Daarvoor is het Programma Tata Steel 2020-2050 het startpunt, maar niet het eindpunt. We zullen moeten blijven werken aan verbeteringen, nieuwe problemen die opdoemen aanpakken en kansen die zich voordoen aangrijpen. We zijn blij dat Gedeputeerde Staten en ook de Omgevingsdienst de conclusies overnemen. Er gaan vaker beleidsmatige en bestuurlijke interventies ingezet worden. De Omgevingsdienst gaat scherper aan de wind zeilen en strengere eisen stellen rondom de best beschikbare technieken en ook is beloofd om op een minder formalistische manier met klachten om te gaan. Ten slotte heeft ook de Rekenkamer gezegd dat et onderwerp gezondheid in de vergunningen inzet op nationaal en Europees niveau vraagt en daarvoor is een ambtelijke werkgroep gestart. Het zijn allemaal stappen in de goede richting. Het gaat uiteindelijk om het resultaat. De CU zou graag na een jaar met het college willen terugkijken op de mate waarin de aanbevelingen verder zijn opgevolgd. Is het college bereid daaraan mee te werken? Misschien kan ook de Rekenkamer daar dan een rol in spelen.

De heer **ROOSENDAAL** (VVD): Het onderzoek van de Randstedelijke Rekenkamer heeft aangetoond wat de bewoners van Wijk al vaker hebben betoogd. De kwaliteit van de uitvoering van de vergunningverlening, toezicht en handhaving door de Provincie en de Omgevingsdienst moeten beter. Met de volksgezondheid mogen geen onaanvaardbare risico's worden genomen. Gedeputeerde Staten en wij nemen het rapport en de bevindingen serieus, net als de gezondheidsrapporten en de inbreng van de vele sprekers in de afgelopen jaren. Naast Tata zelf heeft de overheid als belangrijke taak ervoor te zorgen dat de gezondheid van bewoners van Wijk, IJmuiden en Beverwijk en de meer dan dertigduizend werknemers die hun brood in IJmond verdienen voldoende beschermd is. De Provincie moet de milieuregels en vergunningen handhaven door adequaat toezicht. Daar stopt de rol van de Provincie niet. De maakindustrie is nodig in Nederland en zal de komende tientallen jaren een grote stempel blijven drukken op de werkgelegenheid en economie van onze provincie. Het is onze ambitie dat we als overheid, samen met het bedrijf, verder streven naar de verdere verduurzaming van Tata. In het belang van gezondheid, het milieu en een duurzame toekomst voor Tata, Europese afnemers en hun werknemers. Noord-Holland kan een voorbeeldfunctie vervullen hoe deze doelen in samenwerking tussen bedrijfsleven en overheid zijn te realiseren. Ieder vanuit haar eigen rol. Voor de korte termijn moet er duidelijkheid zijn over wat er in het licht van de gezondheid kan. Daaraan moet opvolging worden gegeven. Gedeputeerde Staten maken goede stappen om het vertrouwen van de bewoners te herstellen met het Programma Tata Steel 2020-2050 en het Uitvoeringsprogramma van de Omgevingsdienst. Er wordt flink meer geld uitgetrokken de komende jaren om de VTH-taken te versterken. Een loket in Wijk aan Zee is er. Het nut moet zich nu bewijzen. Luisteren en duidelijke antwoorden zijn basisvoorwaarden om de kloof tussen bewoners en overheid te verkleinen. De vergunningsverleningen en vooral toezicht en handhaving worden versterkt. Alle partijen moeten zich bewust zijn van hun rol en

verantwoordelijkheden. Alleen dan kan er in samenwerking voortgang worden gemaakt in onderling herstel van vertrouwen en noodzakelijke investeringen en duurzame versterking van het vestigingsklimaat voor de maakindustrie in de IJmond. Een belangrijk uitgangspunt daarbij is dat er een gelijk speelveld moet zijn voor Tata om te kunnen blijven concurreren en te investeren in de toekomst. Tata zal de komende jaren voor driehonderd miljoen euro extra investeren, waarvan de helft van het bedrag wordt gebruikt voor een schonere Pelletfabriek. Innovatie die hard nodig is om stank, lawaai en stofoverlast in te dammen. Omdat deze maatregelen nu een wettelijke BBT-maatregel is heeft het geen enkel effect voor het oplossen van bijvoorbeeld de stikstofproblematiek op andere terreinen, zoals voor de huizenbouw en aanleg van infrastructuur. Ook kunnen extra bespaarde uitstoten echter niet worden verhandeld. Wij geloven in de stok én de wortel. De VVD pleit ervoor dat gedeputeerde Olthof niet de grenzen van de BBT opzoekt, maar juist met Tata samen onderzoekt hoe het bedrijf sneller kan innoveren, daarbij ondersteund door de overheid en het doorvoeren van niet wettelijke BBT-plus maatregelen in een gezondere bedrijfsvoering. De milieuwinst die wordt behaald met stikstofreductie kan deels worden ingezet voor het opgang krijgen van woningbouw en de infrastructuurversterking in Noord-Holland en lucht geven aan boeren. Tata kan een veel groter verschil maken dan al onze boeren bij elkaar. Laten we ons hier in Provinciale Staten ook eens beseffen en daarnaar handelen. Het is de ambitie van Tata om in 2050 een CO2-neutrale staalproducent te zijn. Wij willen echter op korte termijn een perspectief zien voor de meest groene staalfabriek van Europa binnen twintig jaar. De omschakeling van kolengestookt naar waterstof gedreven productie, de ondersteuning vanuit onder andere het Wopke-Wiebesfonds en de plannen van de Gasunie versnelt de realisatie van de provinciale klimaatdoelstellingen substantieel. Dat is op Europees niveau en zelfs mondiaal een voorbeeld dat we na moeten streven voor het jaar 2040. Innovatie in en energietransitie naar groene waterstof vermindert de milieuoverlast en kan ook voor andere sectoren grote voordelen opleveren en de economische ontwikkeling van Noord-Holland ondersteunen en niet in de laatste plaats de volksgezondheid. Delen de andere partijen onze mening dat een vrijwillig versnelde energietransitie bij Tata Steel de kans is voor een gezonder leefklimaat en een duurzaam bestendige staalproductie in de IJmond. Is gedeputeerde Olthof bereid om in lijn met de motie van VVD, CDA en SP en vorig jaar, om naast aandacht voor handhavingstaken, zich ook te richten op innovatie en duurzaamheid bij Tata en voor het eind van dit jaar met Tata te onderzoeken welke rol de Provincie daar samen met het Rijk in kan vervullen en de Staten daarover op korte termijn te informeren, met name ook over de scenario's om de waterstoftransitie voor 2040 te bereiken.

De **VOORZITTER**: Er zijn verschillende vragen voor gedeputeerde Olthof, waarop hij in eerste termijn kan reageren.

Beantwoording in eerste termijn door Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **OLTHOF**: Het dossier Tata is een dossier waar we allemaal enorm bij betrokken zijn. We zijn er allen heel actief mee bezig; inwoners, werknemers, maar ook de Staten. Het is goed dat we er veelvuldig met elkaar over praten. Wat veel belangrijker is, is dat we de ambities die we hebben uitgeschreven in de Uitvoeringsagenda en het Programma ook gaan realiseren.

Alleen het realiseren van gezondheidswinst, die we beogen, dat zal het vertrouwen in de overheid en de omgevingsdienst doen herstellen. Het is goed om erover te praten en te onderzoeken, maar er moet vooral met elkaar aan de slag worden gegaan. Dat is wat we met het Programma Tata Steel beogen. Dan hebben we het over de lange termijn, maar we hebben het ook, op verzoek van bewoners, over de korte termijn. Wat kunnen we op korte termijn gaan doen?
Het Rekenkamerrapport geeft goed weer wat er de afgelopen jaren is gebeurd, maar geeft ook heel duidelijk een steun in de rug voor de ambities die we hebben opgeschreven.
Ik zie het Rekenkamerrapport als een steun in de rug. Er zijn punten die nog moeten gebeuren. Het college zal die overnemen. Er zijn ook punten inmiddels al in gang gezet. Met het programma en de Uitvoeringsagenda hebben we al een groot deel van de aanbevelingen van de Rekenkamer overgenomen. De andere aanbevelingen nemen we over en die zullen we zo snel mogelijk concreet gaan maken. We hebben met elkaar de afspraak gemaakt dat we binnen wet- en regelgeving gaan kijken of we de vergunningen kunnen aanscherpen waar het mogelijk is. Dat betekent ook dat we dus BBT toe zullen passen waar het ook kan, om uiteindelijk ook die gezondheidswinst te boeken en een schonere fabriek te krijgen. Daarnaast kijken we wat we vanuit het Rijk en vanuit Brussel nodig hebben om te weten wat nog nodig is om de wet- en regelgeving verder aan te passen.
Dat doen we als Provincie, maar ook de Omgevingsdienst is een belangrijke speler daarin. We hebben daar extra capaciteit en middelen beschikbaar gesteld. Daar heeft u ook akkoord op gegeven. Het doel is om te investeren in eigen personeel van de Omgevingsdienst, maar ook daar waar het nodig is gebruik te maken van externe partijen. Denk daarbij aan ILT, DSMR in Rijnmond en de rol van de GGD als het over gezondheid gaat. Breder gaan we nu ook het gesprek aan om uiteindelijk met elkaar winst te boeken die nodig is. We zijn dus bezig om die vergunning aan te passen, maar we gaan ook scherper toezien of die vergunningen worden nageleefd. Dat zijn concrete ambities die we daarin hebben geformuleerd. Onze rol stop daar niet. We horen ook heel duidelijk wat u zegt. We hebben ook heel duidelijk gehoord wat de Rekenkamer zegt. Het goed toepassen van wet- en regelgeving en daar scherper op te vergunnen en te handhaven is nog niet de oplossing van alle vraagstukken. We zullen dus ook in gesprek moeten gaan met Tata Steel, -en dan kom ik bij het punt van de heer Roosendaal-, om te kijken of we bestuurlijk, dat wat we niet met maatregelen kunnen afdwingen, maar wat wel een belangrijke bijdrage levert aan een schonere fabriek en een gezondere omgeving, om uiteindelijk extra maatregelen te treffen. Tata heeft aangegeven driehonderdmiljoen euro extra te willen investeren. Dat zal honderdvijftig miljoen euro zijn in een maatregel die opgelegd zal worden. Dan blijft er nog honderdvijftig miljoen euro over die Tata extra wil investeren. Wellicht ook maatregelen die vergunningsplichtig zijn, maar ook veel maatregelen die vrijwillig zijn en die uiteindelijk die extra winst zullen opleveren. Dan zou het mooi zijn als er ook winst in zit die uiteindelijk breder is en niet alleen voor de gezondheid, maar ook voor natuur en milieu, zodat ook de bouw kan worden bevorderd als het om stikstofrechten gaat. Dat zullen we zien. We zullen er zeker op gaan inzetten. Het is niet alleen dat we met de vergunningen bezig zijn. Uiteindelijk hebben we elkaar heel hard nodig om op de langere termijn die duurzame groenere fabriek te krijgen, die uiteindelijk zorgt voor een schonere gezonde omgeving en die ook goed is voor het economisch perspectief van Tata zelf.

Als het gaat over participatie en het vertrouwen. Er wordt heel veel geparticipeerd. Ik heb wekelijks contact met bewoners, de dorpsraad of met andere betrokkenen. Ook vanuit de Omgevingsdienst zitten de mensen dicht bij Tata. Er is een vestiging geopend in Wijk aan Zee. Er is inmiddels ook een participatietafel georganiseerd door de Omgevingsdienst. Dat is niet waar juristen van Tata en de Omgevingsdienst zitten. Het is vooral ingezet vanuit de Omgevingsdienst om met bewoners in gesprek te gaan, op te halen wat bewoners belangrijk vinden, maar ook om te kijken waar welke inzet nodig is. Dat is een participatietafel die door de Omgevingsdienst is ingericht om met de bewoners het belang van het VTH-stelsel te onderschrijven en ook te onderzoeken. Complimenten nog voor de maidenspeech van mevrouw Gonggrijp. Een belangrijk punt dat ze daarin noemde is gezondheid versus milieu. We hebben het al vaker aan de orde gesteld. Tot mijn grote verrassing komt dit in de eerste zin van de samenvatting van het rapport Van Aartsen heel duidelijk naar voren toe. Ik citeer de zin: “Een goed functionerend stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving is essentieel voor het voorkomen van schade aan het milieu.” Dit is precies het punt. We hebben de ambitie om rond 2030 op het gebied van stikstof aan de WHO-normen te willen voldoen. Voor een groot deel hebben we nog met milieuwetgeving te maken. Dat kan betekenen dat een bedrijf voldoet aan de milieuwetgeving, maar dat wil nog niet zeggen dat er genoeg effect op gezondheid geboekt gaat worden. Gezondheid zal als een belangrijk onderdeel in de wet- en regelgeving moeten komen. Daar zijn we al over in gesprek. Dat zullen we echt moeten nastreven. Alleen op die manier kan uiteindelijk in de regelgeving en vergunningverlening gezondheid een belangrijke plek worden gegeven om ook daar winst te boeken. Dat wil niet zeggen dat de investeringen en de maatregelen die we op het gebied van milieu toepassen geen effect hebben. Zo een investering in de Pelletfabriek wat voor een groot deel winst op stikstof oplevert, zal ook een enorme winst en een voordeel voor de gezondheid in de omgeving zijn. Milieumaatregelen hebben ook zeker effect op de gezondheid, maar het is van belang om gezondheid een belangrijkere en nadrukkelijke plek te geven in de wet- en regelgeving en de vergunningen.

Er gebeurt ontzettend veel. We zijn met alle partijen in gesprek. Er zijn de commissie Van Aartsen, het Rekenkamerrapport, Programma Tata Steel en de Uitvoeringsagenda. Het is ook belangrijk om het overzicht te houden. Met het Programma Tata Steel hebben we een overkoepelend verhaal. Daarboven is er nog het Schone Lucht akkoord, maar concreet voor Tata zijn we met het Programma en de Uitvoeringsagenda bezig. Natuurlijk worden de aanbevelingen van Van Aartsen en de Rekenkamer in de gaten gehouden. Zoals dat nu voorligt in het besluit zullen die worden geïmplementeerd. Van alle rapporten die er zijn, zal geen nieuw verhaal worden gemaakt. Deze zullen vooral worden toegepast in het grote geheel en uiteindelijk tot een integraal Programma Tata om de situatie uiteindelijk te verbeteren. Daar staan we open voor en dat zullen we zeker meenemen.

U en de omgeving willen weten welke stappen worden gezet, welke concrete maatregelen worden genomen en wat het resultaat daarvan zal zijn. Er ligt een motie van de PvdD. Ik heb al toegezegd en dat ga ik nog een keer doen dat het college voor de zomer met een eerste rapportage komt. Daarin zal een voorstel worden gedaan, waarover het college met de Staten in overleg wil gaan over wat in de rapportage moet worden meegenomen en gerapporteerd kan worden. Waar zijn we afhankelijk van Tata? Wat kunnen we zelf? Wat kunnen we op het gebied van gezondheid melden? Laten we dat gesprek aangaan. We zullen dit onderdeel voor de zomer agenderen en

het gesprek met u aangaan. Dat geldt ook voor het mandaatbesluit, als het gaat over de rol van de Omgevingsdienst, in relatie tot de Provincie. Daarmee heb ik ook andere vragen meteen beantwoord. Dit is het algemene verhaal.
Dan waren er nog specifieke punten.

De **VOORZITTER:** U heeft een interruptie van Statenlid Kostiç.

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): Begrijp ik de gedeputeerde goed als ik zeg dat hij de steun voor onze motie over rapportage aan Provinciale Staten overlaat?

Gedeputeerde **OLTHOF**: Zal ik straks de moties een voor een langslopen? Ik refereer dan aan de motie en kom er dan concreet op terug.
Wat ik goed vond en dat werd duidelijk aangegeven door de heer Smaling. Het is ook een kwestie van een optimale balans vinden. Economie kan niet meer gezien worden zonder gezondheid en leefbaarheid. Die zullen altijd naast elkaar moeten bestaan. Als het over economie gaat dan gaat het ook over de vraag wat het voor de gezondheid betekent en hoe we met elkaar die gezondheidswinst kunnen boeken. Daar zal altijd oog voor moeten zijn. Enerzijds strenger handhaven en goed vergunnen en anderzijds kijken hoe een bedrijf kan worden ondersteund en gefaciliteerd om zelf ook die stappen in duurzaamheid, in een schone omgeving en het werken aan gezondheidswinst te kunnen zetten. De meeste vragen heb ik hiermee beantwoord.
Dan ga ik naar de moties.
De motie van de PvdD over duurzaam doorpakken. We deden de toezegging dat we rond de zomer met een eerste rapportage Voortgang Programma Tata Steel komen. Ik wil dat moment direct gebruiken om te kijken wat we kunnen verwachten en wat wel of niet kan worden opgenomen in de rapportage. De gedeputeerde doet deze toezegging, maar als de PvdD deze motie toch wil inbrengen dan zou de gedeputeerde er wel moeite mee hebben als het alleen over Tata Steel gaat. Tata gaat over zijn eigen rapportages. Daar gaat de Provincie niet over. Ook over het punt ‘onafhankelijk laten controleren’ heb ik mijn opmerking. We hebben juist een omgevingsdienst om die onafhankelijkheid te borgen. Een omgevingsdienst werkt samen met de ILT en andere partijen om die onafhankelijkheid te borgen. Als we nog meer partijen moeten inschakelen dan organiseren we veel drukte. Het gaat om de kwaliteit van de rapportages. U mag ervan uitgaan dat de effectiviteit en betrouwbaarheid van de cijfers goed zijn.

De **VOORZITTER:** Er is een interruptie van Statenlid Kostiç.

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): Ik wil de gedeputeerde erop wijzen dat er een motie ligt die dat niet zegt. Die motie wijst niet op die onafhankelijkheid. Juist omdat we dit al eerder besproken hebben. Dat wil ik alvast meegeven.
Dat het specifiek over Tata Steel gaat; we hebben een programma over Tata Steel en we hebben het nu over Tata Steel. Het is logisch dat Provinciale Staten vragen om jaarlijks te rapporteren over de voortgang van het programma en de ambities die zijn geformuleerd. Daarom hebben we de motie naar uw zin aangepast, om het bij het college te leggen om een rapportage aan Provinciale Staten te geven. Mijn verzoek is om dat te steunen.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ik zei nadrukkelijk dat we ook rapporteren en dat we die verantwoordelijkheid hebben. Ik geef ook aan dat waar het over Tata gaat dat ik dat aan Tata vraag. We gaan er niet altijd over. Als Tata eruit is en die onafhankelijk zit erin dan is dat hetgeen we gaan doen. Ik kom er rond de zomer op terug om met elkaar naar de inhoud te kijken. Laten we goed kijken wat we kunnen, wat u precies wilt en wat u van mij daarin verwacht. Dan komen we met die eerste rapportage en dan gaan we er verder over praten. U mag de motie aanhouden. U heeft mijn toezegging gehoord.
Dan de motie 26. De motie is overbodig. Waar de andere motie nog oproept om de toekomst te komen met een goede rapportage en daar een eerste voorschot opneemt vraagt deze motie wat we al aan het doen zijn. De Pelletfabriek is een mooi voorbeeld, als het gaat om het aanscherpen van de werkregels bij de schroot. Daar zijn we al actief bezig om die vergunning aan te scherpen. Als het om een complexe zaak als de Pelletfabriek gaat, dan maken we ook gebruik van juristen en externen om ons te laten adviseren. In dat opzicht vraagt de motie wat we letterlijk al aan het doen zijn en wat ook letterlijk al in het programma staat. Deze motie vind ik overbodig.
De motie Actie van het Rijk vragen gaat te ver, als het enerzijds gaat om wet- en regelgeving beter te laten aansluiten bij gezondheid en die aan te scherpen waar het kan en anderzijds om met EZK te kijken waar Tata uiteindelijk een steuntje in de rug kan worden gegeven om die groene, duurzame en schone fabriek te worden. Dat doen we, maar dat zie ik dan als een steun in de rug. Dit zou eigenlijk een motie moeten zijn die door de Kamer wordt ingediend richting de staatssecretaris. Als het gaat over al die punten rondom een alternatief scenario schetsen, daar ga ik niet over. Dit is niet de juiste plek om dergelijke vragen te stellen. Overigens is een issue dat vaker terugkomt in de Kamer. Er zijn ook moties ingediend door Kamerleden om op een aantal punten ten aanzien van dit onderwerp actie te ondernemen. Ik vind dit echt niet de rol van de provincie om dit op deze manier op te pakken, in deze uitgebreide vorm.

De **VOORZITTER:** Een interruptie door Statenlid Kostiç.

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): U heeft het over de Tweede Kamer, maar we zijn hier als Provinciale Staten. Provinciale Staten kunnen altijd een oproep doen richting het Rijk. Dat doen we wel vaker. Dat is precies wat deze motie beoogd, om dat helder op orde te hebben. U bent het niet met alle oproepen eens. Dan laten we het over aan Provinciale Staten om daarover te oordelen.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Uiteindelijk gaan Provinciale Staten er ook over. Ik geef alleen aan over deze motie dat ik blij ben met de ondersteuning naar het Rijk. Ik weet niet wat het Rijk wel doet. Ik weet dat het Rijk in gesprek is over wat Tata kan worden geboden. U vraagt hier een aantal zeer uitgebreide rapportages en alternatieve scenario's. Dat moet uw Kamerlid van de Partij voor de Dieren dan daar indienen en daar dan het gesprek voeren en niet de Provincie met deze opdracht opzadelen. Ik geef een negatief advies over motie 26 'Actie van Rijk vragen in verband met urgentie in de zaak Tata Steel'.

De **VOORZITTER**: U heeft nog een aanvullende vraag?

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): Ja. Ik handel hier onafhankelijk van mijn eigen fractie in de Tweede Kamer. Het is juist onze rol als volksvertegenwoordigers in Provinciale Staten om hierover wat te zeggen. Als Provinciale Staten willen we vier concrete punten meegeven richting het Rijk. Wilt u daarmee meer rekening houden?

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ik maak er nog een opmerking over en dan stop ik ermee, want ik heb mijn punt gemaakt. Nogmaals, ik neem ter harte en dat neem ik ook graag over en die toezegging doe ik ook om in gesprek te gaan met het Rijk als het gaat over wet- en regelgeving, financiële mogelijkheden om Tata te ondersteunen bij. Dit is een opsomming van wat we van het Rijk verwachten of wat we aan het Rijk gaan vragen. Dat vind ik veel verder gaan dan dat waar we nu mee bezig zijn en vooral in de uitvoering. Dat is mijn punt en Ik hoor wel wat de Staten daar uiteindelijk van gaan vinden. Ik ontraad de motie in ieder geval
Dan kom ik bij de motie van DENK. Als het gaat over de gezondheid van kinderen dan mag daarover geen enkele discussie over ontstaan. De knelpunten waar basisscholen tegenaan lopen zijn bekend. We zijn erover in gesprek geweest met de bewoners, ook samen met de gemeente. Uiteindelijk is het de gemeente die de GGD daarin opdrachten kan gaan geven als het gaat over gezondheid. Dit onderwerp is bekend, als het gaat over de luchtvervuiling, stankoverlast en luchtverversing in de scholen. De wethouder heeft contact gehad met de scholen. Het is primair een verantwoordelijkheid van de gemeente. De gemeente pakt het op.
Als het gaat over het tweede aandachtpunt dan is het in de meer algemene zin en niet specifiek voor buiten spelende kinderen, inzicht in de actuele klachten op basis van de huisartsendata. Dat is inmiddels onderdeel van het lopende gezondheidsonderzoek door het RIVM. We maken ook gebruik van de informatie van huisartsen. Daarmee is dit punt overbodig. Ik begrijp de motie heel goed. Het is een belangrijk onderwerp, maar de punten waarom de motie vraagt, die worden al uitgevoerd. Daarmee is de motie overbodig.

De **VOORZITTER**: Voor de zekerheid neem ik met u nog even de moties door, gedeputeerde Olthof. Er was net wat onduidelijkheid bij Statenleden. Ik heb drie moties die zijn ingediend door de Partij voor de Dieren. De eerste motie is samen met de SP ingediend. Dit is de motie 'Duurzaam doorpakken met Tata'. Dat betreft een jaarlijkse rapportage, waarvan u heeft aangegeven dat u daarmee voor de zomer nog terugkomt. Als ik het goed heb begrepen, vindt u het een overbodige motie?

Gedeputeerde **OLTHOF**: Op 'Duurzaam doorpakken' komen we terug. Ik heb duidelijk aangegeven wat we daarin gaan doen Als de Staten de motie als een steun daarbij zien, dan zal ik dat ook zo opvatten. Deze laat ik graag aan de Staten over.

De **VOORZITTER**: De tweede was motie 26. Dat is 'Actie van Rijk vragen'. Daarvan heeft u aangegeven dat die motie overbodig is. Dan is er nog motie 27 'Alle mogelijkheden bescherming burgers benutten': Daarover heb ik u nog niet gehoord.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Jawel, die heb ik ook al beantwoord. Dat doen we al. We zoeken iedere keer ook juridische mogelijkheden op, binnen wet- en regelgeving om de vergunning aan te scherpen. Deze motie is overbodig.

De **VOORZITTER**: De laatste is motie 28, die is ingediend door DENK. Daarvan hebt u aangegeven dat die punten op dit moment al worden opgepakt.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Die zijn belegd bij of de gemeente of bij het RIVM.

De **VOORZITTER:** Dank u wel. Dat was uw reactie op de eerste termijn.

Tweede termijn

De **VOORZITTER**: Is er behoefte aan een tweede termijn?

Mevrouw **GONGGRIJP** (D66): ik heb nog twee aanvullende vragen naar aanleiding van de vragen die we gesteld hebben. Ik ben blij te horen dat het college voortvarend aan de slag gaat met het thema gezondheidswinst. Dat heeft de gedeputeerde ook al vaker aangegeven dat te zullen doen. Wat nog niet helemaal helder is welke concrete stappen de gedeputeerde gaat zetten en wanneer bewoners daarvan iets zullen merken. Hoe kijkt de gedeputeerde aan tegen het stelsel van de VTH-taken? Het mag nooit zo zijn dat het overtreden van milieuregels loont. Kijkend naar het dossier Tata Steel heb ik toch weleens gezien dat er regels overtreden worden. Ik hoor graag de reactie van de gedeputeerde hierop.

De heer **KLEIN** (CU): Ik wil de gedeputeerde hartelijk danken voor zijn uitgebreide antwoord. Ik had gevraagd of de gedeputeerde bereid is om mee te werken aan een evaluatie van in hoeverre de aanbevelingen van de Rekenkamer zijn opgevolgd na een jaar. Misschien kan de gedeputeerde daarop nog reageren?

De VOORZITTER: De heer Roosendaal heeft vandaag ook zijn maidenspeech gehad. Bij agendapunt 9 kwam de heer Roosendaal er via de chat ineens tussen. Dat was de kortste maidenspeech ooit, meneer Roosendaal.

De heer **ROOSENDAAL** (VVD): Ik hoop dat die duidelijk was. Over mijn persoonlijke ervaringen zal ik het een andere keer in een andere speech hebben. Ik vond het een ongelooflijk mooi verhaal van mevrouw Gonggrijp. Dus ik wilde daar niet doorheen banjeren met eigen verhalen. Als u het goed vindt, kom ik er nog wel een keer op terug, voorzitter.

Ik had gevraagd aan andere partijen, maar ik zal de vraag nu stellen aan de gedeputeerde, of wordt ondersteund dat een vrijwillige, versnelde energietransitie kan bijdragen aan een gezonder leefklimaat en een duurzaam bestendige staalproductie in de IJmond. Daarnaast gaat het ook nog over het evenwicht, waarover we vorig jaar hebben gesproken in een motie. Volgens mij kunnen we elkaar hier versterken als we maar focus weten aan te brengen en niet vanuit een verdere

juridisering met elkaar werken. Daar waar het nodig is, moeten regels zeker worden aangescherpt, maar dat heeft de gedeputeerde ook al aangegeven.
Wat ik vooral interessant vind, is dat ik verwacht dat Tata zelf belang heeft bij een versnelde energietransitie en dat de gedeputeerde daarover in overleg gaat met Tata, om samen te kijken wat ze nodig hebben van de Rijksoverheid, dan wel Europa, om sneller stappen te kunnen zetten, om de aandeelhouder te bewegen dat de toekomst voor dit bedrijf ligt in een groenere staalproductie. Dat we daarmee een voorbeeld kunnen zijn in Europa. Ik hoop heel erg dat de gedeputeerde in overleg gaat met Tata om te kijken wat er nu nodig is om dat te versnellen en om dat vooral te horen van Tata zelf en daarbij aan te sluiten en dan te zorgen dat daarover wordt gerapporteerd, niet alleen hierover maar over alle andere dingen. Daar heeft Statenlid Kostiç een goed punt. Waarin ik verschil met Statenlid Kostiç is dat ik vind dat vanuit de bedrijfsvoering zelf het bedrijf er alle belang bij heeft om over de voortgang op de doelen, die ze heeft gesteld, ook op het gebied van milieu, goed te rapporteren. De overheid heeft daarvoor de omgevingsdienst, maar ik denk dat de ontwikkelingen in rapportageland laten zien dat ook de externe accountant, die betaald wordt door Tata, maar zeer onafhankelijk moet opereren een belangrijke rol kan vervullen om zekerheid te geven over de betrouwbaarheid van de informatie die ze deelt met de buitenwereld. Ik zou iets meer vertrouwen willen zien in het samenspel van de verschillende rollen en verantwoordelijkheden, ook bij Statenlid Kostiç, voordat we overgaan tot steeds strengere regels en steeds meer juridisering. Dat is een verschil van politieke opvatting dat we met elkaar hebben. Ik heb er vertrouwen in, dat we op basis van vertrouwen in elkaar, met elkaar stappen kunnen zetten, waarbij we heel duidelijk moeten zijn over wat de rol van de overheid is en de rol van het bedrijf.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van Statenlid Kostiç.

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): We zijn al decennia bezig met Tata. Die problemen heersen al lang. Dat is een feit. Ik heb twee vragen. U had het over balans. Bent u het met ons eens dat die balans doorslaat richting aantasting van leefomgeving en gezondheid?
U had het over het belang van verduurzaming. Dat is hartstikke goed. Daar zijn we ook voor. De burgers wachten op een deadline, een stip op de horizon, waar naartoe wordt gewerkt. Wanneer komt Tata daar, of moeten ze daar nog veertig of zestig jaar op wachten? Hoe veel tijd wil de VVD aan Tata geven om dit te doen, voordat we alternatieve scenario's kunnen uitzoeken?

De heer **ROOSENDAAL** (VVD): Ik denk niet dat het aan ons is om die scenario's uit te zoeken, maar juist aan Tata. We moeten aan Tata vragen om op korte termijn, -en dat vraag ik dus aan de gedeputeerde-, met elkaar in overleg te gaan over wat de plannen zijn en hoe realistisch die zijn. Het moet uiteindelijk wel betaald worden. Welke focus kunnen ze aanbrengen, binnen de middelen die ze hebben, om het geld op de meest doelmatige en doeltreffende manier in te zetten om de grootst mogelijke milieuwinst en gezondheidswinst te bereiken en daarover te rapporteren. Dat wil ik graag horen. Dat moet komen uit het overleg dat de gedeputeerde heeft met Tata. Wat ik dus heel mooi vind, is dat die balans, die zoek was, -dat ben ik met u eens-, nu wordt hervonden door alle maatregelen die nu worden getroffen. Ik zie ook dat het effect heeft bij Tata, want er wordt driehonderd miljoen euro extra geïnvesteerd. Ik hoop dat die driehonderd

miljoen, wat echt heel veel geld is, zo snel mogelijk heel veel impact gaat hebben. Ik zie dan ook graag wanneer die doelen moeten worden bereikt. Als het gaat om de grafietregens, dan is het heel duidelijk. Voor de andere doelen die moeten worden bereikt, wil ik graag zien wat het bedrijf zichzelf aan doelstellingen stelt, of dat valt binnen de ontwikkeling die wij met elkaar hebben aangegeven. We willen een versnelling zien, niet alleen het wettelijk minimum, maar beter dan dat. Daarover moet het bedrijf ook rapporteren. Dat lijkt me logisch, wanneer een bedrijf driehonderd miljoen euro investeert, dat het bedrijf zelf wil weten wat de effecten daarvan zijn. Het is logisch dat het bedrijf aan haar accountant vraagt om de betrouwbaarheid van die informatie te toetsen. Daar hebben we de overheid niet voor nodig.

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): Ik snap dat de VVD dit helemaal aan Tata wil overlaten, maar stel voor dat Tata komt met een plan voor verduurzaming en een schone omgeving richting 2050. Vindt de VVD dat op tijd, of zou de VVD dat toch iets sneller willen zien, gezien alle gezondheidsschade die nog steeds wordt toegebracht aan inwoners?

De heer **ROOSENDAAL** (VVD): Ik pleitte er zojuist in mijn bijdrage voor om die versnelling aan te brengen. Ik hoop dat voor 2040 die waterstoftransitie wordt gerealiseerd. Dat zijn zaken die ongelooflijk moeilijk liggen in samenhang ook met andere ontwikkelingen, die de overheid voor elkaar moet zien te krijgen en ook met technologische voortuitgang. Dat is een. Dat is de lange termijn. U vraagt ook naar de korte termijn. Bij de korte termijn zijn heel duidelijke doelen gesteld. Er is een Dashboard, wat zelfs door Tata wordt gedeeld, op alle gebieden waarover we het hier met zijn allen hadden. Over geur, stank, stof en lawaai. Het gaat erom dat we met elkaar en met de bewoners bekijken of het realistische doelen zijn en of die tijdig worden behaald. De grafietregen wordt nu aangepakt. Er komt driehonderd miljoen aan investeringen. Dat wordt op de middellange termijn gerealiseerd. Op de korte termijn moet er gewoon aan de wet worden voldaan. Dat is helder. We zullen uw moties in ieder geval niet steunen. Dat mag duidelijk zijn.

De **VOORZITTER**: Dan geef ik het woord in tweede termijn aan gedeputeerde Olthof.

Reactie in tweede termijn door Gedeputeerde Staten:

Gedeputeerde **OLTHOF**: Eerst het punt van mevrouw Gonggrijp van D66. Laten we duidelijk zijn. We zijn daar juist stappen aan het zetten. Ik heb vertrouwen in het stelsel van de VTH. Ik heb ook vertrouwen in de organisatie, die het namens de Provincie moet gaan uitvoeren, de omgevingsdienst. Daar hebben we met elkaar concrete stappen gezet. Volgens mij zijn die prima verwoord. Als we dat met elkaar op de rit krijgen en ik zie dat daar echt ook wel stappen in gezet gaan worden, dan zullen het vergunningenstelsel en het toezicht- en handhavingstraject goed moeten werken. Dat is ook de kritiek van de bewoners van de afgelopen jaren. Dat mogen bewoners van ons verwachten. Ze mogen van het bevoegd gezag verwachten dat vergunningen up to date zijn en dat ze voldoen aan alle laatste BBT's en de meest actuele wet- en regelgeving. Ze mogen van ons verwachten dat we daarop toezien en dat we erop handhaven. Daar werken we heel hard aan. Ik heb er vertrouwen in dat daarin meters worden gemaakt. Als het gaat over het gezondheidsaspect dan worden daarover vaak vragen gesteld. Dan pak ik ook een ander punt

mee, als het gaat over duurzaamheidsambities. Er staat een aantal momenten genoemd. De reductie van de CO2-uitstoot. Dat zijn maatregelen waarover op een ander niveau in het Klimaatakkoord in Europa afspraken zijn gemaakt. Dat gaat niet snel genoeg en het is niet voldoende. We moeten ook daarin ook de gezondheidsaspecten en -effecten meenemen. Volgens mij is dat waar we mee bezig zijn. We bekijken nu welke stappen op de korte termijn kunnen worden gezet. Dat doen we enerzijds via het huidige VTH-stelsel. Daarvan weten we wat de beperking is. Dat doen we uiteraard in gesprek met Tata. Dan heeft de heer Roosendaal een punt. We kunnen dat versnellen als Tata ook bereid is en ook in staat is om op korte termijn al de nodige investeringen te doen. Ja, dat samenspel moet er zijn. De inwoners gaan daarvan wat merken. De investering in de Kooks-2-fabriek, welke fabriek een enorme geur- en stankoverlast veroorzaakt, zullen de mensen direct merken. Als maatregelen worden getroffen ten aanzien van de geluidsoverlast bij de schroot, dan zullen de bewoners dat ook direct merken. Als het gaat over fijnstof en dat soort elementen dan zal dat in de beleving minder snel verbeteren, maar ik hoop dat daarin ook snel stappen kunnen worden gezet, zodat we in de cijfers zullen zien dat ook dat afneemt. Daarmee zijn we nooit klaar. Als je in een industriële omgeving als IJmond woont, dan zal er altijd een vorm van overlast zijn. Dat weten de bewoners. Dat vinden ze ook niet erg. Ze mogen wel van ons verwachten dat elk jaar en elke keer stappen worden gezet, die ervoor zorgen dat het gezonder wordt. Omdat we steeds meer weten zal ook de vraag om een actieve overheid te hebben die de gezondheid blijft nastreven en die stappen zal zetten, zal dat ook doorgaan. We zullen er nooit klaar mee zijn. Dit zal een continu proces zijn, waaraan we met elkaar moeten werken en moeten blijven werken. Dat doen we via wet- en regelgeving, maar ook vrijwillig. We zijn in gesprek met Tata over welke stappen Tata kan zetten. We hebben Tata gevraagd om aan te geven wanneer welke stappen worden gezet, voor welke fabriek en wat bewoners en anderen daarvan mogen verwachten. Wat is de winst die Tata daarin gaat boeken? Die gesprekken worden gevoerd. We gaan met andere partijen kijken welke aanvullende maatregelen, voor een groot deel vrijwillige maatregelen, kunnen worden gezet om versneld die gezondheidswinst en de milieuwinst te boeken. Dat leggen we niet alleen op. Dat doen we ook in gesprek met Tata en andere partijen.

De evaluatie van de Rekenkamer. Mijn antwoord zat versleuteld in de melding dat we constant de voortgang van het Programma Tata Steel meenemen. Wat mij betreft is het daarvan een onderdeel. We moeten aan de Rekenkamer zelf ook een en ander rapporteren. We zullen u daarover zeker informeren. Aan het eind van het jaar zullen we u informeren over hoe de aanbevelingen zijn overgenomen in het Programma Tata Steel of in de Uitvoeringsagenda, zoals die is opgesteld. Voor het einde van het jaar wordt dat met de Staten besproken.

De **VOORZITTER**: U krijgt nog een interruptie van de heer Roosendaal.

De heer **ROOSENDAAL** (VVD): We willen nog aandacht vragen voor de versnelling van de waterstoftransitie, omdat die, niet alleen voor Tata, maar voor het bredere bedrijfsleven in Noord-Holland en specifiek dan ook de maakindustrie, van grote toegevoegde waarde kan zijn. We moeten met elkaar optrekken, dus bedrijfsleven en overheid, in het belang van de economie, maar zeker ook van de volksgezondheid en het milieu, om daarin versnelling aan te brengen.

Ziet u daar een rol voor de Provincie en wilt u daar samen optrekken met Tata om te kijken wat daar dan voor nodig is, specifiek ook op dit punt?

Gedeputeerde **OLTHOF**: Daar kan ik positief op antwoorden. Tata is op andere tafels, als het gaat over de energietransitie, in een breder verband. Tata is breder bezig. Ik wil daarnaast wel kijken wat voor Tata zelf de beste investering is om de winst als bedrijf en als organisatie te kunnen maken. Tata is enerzijds actief betrokken bij de energietransitie en bij groene waterstof. Bij dat proces speelt Tata een rol. Aan de andere kant kijken we ook welke technieken het beste zijn voor Tata om uiteindelijk de fabriek zelf te vergroenen. Het zou mooi zijn als dat gelijk oploopt, maar wellicht dat daar nog wat verschillen in zitten. We zijn erover in gesprek met Tata. Daarin spelen wij en ook Tata een belangrijke rol.

De VOORZITTER: Daarmee was u aan het eind van uw betoog. Dat betekent dat we voor hebben liggen vier moties, motie 25 tot en met 28 en voordracht 14.

We stemmen eerst over de vier moties stemmen en dan over de voordracht zelf. Ik zie dat er geen behoefte is aan een schorsing voordat we tot stemming over gaan.
Ik zal in eerste instantie nog van alle moties het nummer en de titel noemen. Dan kunt u daarna aangeven of u voor of tegen bent. Bij de overige fractievoorzitters zal ik alleen de nummers van de moties noemen.
Motie 25 ‘Duurzaam doorpakken met Tata, ingediend door de PvdD en SP:

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Daar zullen we voor stemmen.

De **VOORZITTER**: Motie 26, ingediend door PvdD ‘Actie van Rijk vragen in verband met urgentie zaak Tata Steel:

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Tegen.

De **VOORZITTER:** Motie 27, ingediend door de PvdD ‘Tata Steel alle mogelijkheden beschermen burgers benutten’.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Tegen.

De **VOORZITTER**: Motie 28, ingediend door DENK, met als titel “inventariseren omstandigheden waaronder kinderen kunnen buitenspelen i.v.m. Tata Steel’

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Tegen.

De **VOORZITTER**: En dan uiteindelijk voordracht 14.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Daar zullen we wel voor stemmen.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Motie 25: Tegen. Motie 26: Tegen. Motie 27: Tegen. Motie 28: Tegen. Voordracht 14: Voor.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Motie 25: Daar stemt de PvdA voor. Motie 26: Tegen. Motie 27: Tegen. Motie 28: Tegen. Voordracht 14: Daar stemmen wij voor.

Mevrouw **STRENS** (D66): Motie 25: Daar stemmen wij voor. Motie 26: Tegen. Motie 27: Tegen. Motie 28: Tegen. Voordracht 14: Daar willen wij voor stemmen.

De heer **SMALING** (SP): Motie 25: Voor. Motie 26: Voor. Motie 27: Voor. Motie 28: Voor. Voordracht 14: Voor.

De heer **ZOON** (PvdD): Motie 25: Voor. Motie 26: Voor. Motie 27: Voor. Motie 28: Voor. Voordracht 14: Voor.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Motie 25: Wij willen nu doorpakken en zijn voor motie 25. Motie 26: Tegen. Motie 27: Tegen. Motie 28: Tegen. Voordracht 14: Voor.

De heer **DEEN** (PVV): Motie 25: Tegen. Motie 26: Tegen. Motie 27: Voor. Motie 28: Voor. Voordracht 14: Voor.

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Motie 25: Voor. Motie 26: Tegen. Motie 27: Tegen. Motie 28: Voor. Voordracht 14: Voor.

De heer **KOYUNCU** (DENK): Motie 25: Voor. Motie 26: Voor. Motie 27: Voor. Motie 28: Stemverklaring: De gedeputeerde geeft zelf aan dat als het om de gezondheid van kinderen gaat er niets belangrijkers is. Het lijkt daarom ook heel belangrijk om deze informatie zo spoedig mogelijk te delen met PS en niet te wachten op het RIVM. Wij stemmen natuurlijk voor. Voordracht 14: Voor.

De heer **KLEIN** (CU): Motie 25: Voor. Motie 26: Tegen. Motie 27: Tegen. Motie 28: Tegen. Voordracht 14: Voor.

De heer **DEKKER** (FvD): Motie 25: Tegen. Motie 26: Tegen. Motie 27: Tegen. Motie 28: Tegen. Voordracht 14: Voor.

De heer **BALJEU** (Fractie Baljeu): Motie 25: Tegen. Motie 26: Tegen. Motie 27: Tegen. Motie 28: Voor. Voordracht 14: Voor.

De heer **JENSEN** (JA21): Motie 25: Tegen. Motie 26: Tegen. Motie 27: Tegen. Motie 28: Tegen. Voordracht 14: Voor.

De **VOORZITTER**: Dan maken we even de balans op van deze peiling. Later deze week zullen we de peiling omzetten in een schriftelijke bevestiging door de Statenleden, waardoor de definitieve besluitenlijst kan worden opgemaakt.
De uitslag is binnen.
Motie 25 is aangenomen met 34 stemmen voor en 18 stemmen tegen. Tegen hebben gestemd: VVD. JA21, FvD, PVV en Fractie Baljeu.
Motie 26 is met 45 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd: PvdD, SP en fractie DENK.
Motie 27 is met 43 stemmen tegen en 9 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd: PvdD, PVV, SP en fractie DENK.
Motie 28 is met 41 stemmen tegen en 11 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd: PvdD, PVV, SP, 50PLUS/PvdO, DENK en Fractie Baljeu.

Met 52 stemmen voor is voordracht 14 unaniem aangenomen.

[Schorsing van 16.08 tot 16.22 uur]

11. Zienswijzen concept Toekomstvisie 2030 Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer – Voordracht 08-2021

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. We zijn aanbeland bij agendapunt 11, voordracht 8 en dat betreft 'Zienswijzen concept Toekomstvisie 2020 Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer. Ook hier geldt dat we aan het eind van deze bespreking weer een peiling van de stemmen zullen houden.

De heer **ROOSENDAAL** (VVD): Wij zijn akkoord. In de commissie heb ik aangegeven dat het beleid voor de primaire bezoekersgroep moet worden versterkt. Juist in tijden van corona is recreëren dichtbij huis van grote waarde. Richt je als recreatieschap dan ook op het activeren van meer mensen om dicht bij huis te wandelen, fietsen, varen en ontspannen. Zo draag je bij aan een betere gezondheid en haal je mensen uit een isolement. Het aantrekken van meer toeristen als overloop van Amsterdam en Alkmaar is wat ons betreft geen realistische kerntaak voor het recreatieschap. Verminder de overhead- en marketingkosten gerelateerd aan toerisme en zet die middelen in voor meer beleving en het aantrekken van een diverse bezoekerspopulatie uit de regio. Bereik die mensen die normaal gesproken niet zo snel gaan sporten of recreëren. Dat is de uitdaging. Een recreatieschap is tenslotte van en voor ons allemaal. Blijf daarop focussen. De VVD zal de subsidierelatie de komende jaren primair toetsen aan de ontwikkeling van het aantal dagrecreanten uit de regio.

De heer **SMALING** (SP): Ik wil een amendement voorlezen.

Amendement 17/08-03-21:
'Ook het RAUM past een luisterend oor'

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 maart 2021, besprekend de Zienswijzen concept toekomstvisie 2030 Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer (VD-08).

Besluiten als 2.e aan het besluit toe te voegen

- *2.e Wij verzoeken u de uitkomsten van het draagvlakonderzoek onder de in- en omwonenden van het RAUM, dat via de app Swipocratie is verricht te respecteren en de toekomstvisie 2030 van het RAUM daarop aan te passen.*

Eric Smaling, SP

De heer **SMALING** (SP): Wij dienen dit amendement in omdat we verbaasd zijn dat alle vragen die aan omwonenden zijn gesteld, meerderheden aangeven ten aanzien van eigenschappen, die men graag behouden ziet in het recreatieschap, maar waar de gedeputeerde vervolgens toch een ander besluit over neemt. Mevrouw De Groot heeft dat de van haar bekende vanzelfsprekendheid in de commissie uitvoerig toegelicht. We tellen vier keer een minderheid die op steun van de gedeputeerde kan rekenen op een aantal facetten van dat recreatieschap. Dit amendement dient dus om daarin te voorzien. Hopelijk is de gedeputeerde er vandaag wel vatbaar voor.

De **VOORZITTER**: Het amendement maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **ZOON** (PvdD): Ik kan het eens zijn met de inbreng van de VVD. Een recreatiegebied is belangrijk. Dat hebben we het afgelopen jaar gezien. Het is de uitlaatklep van de vier muren om ons dagelijks leven. Lekker actief bezig zijn, of lekker luieren en genieten van de omgeving, dat kun je juist in de natuur binnen de draagkracht van het gebied. Het Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer blijft binnen die visie van de draagkracht en let op natuur, erfgoed en inwoners. Er zijn ook geen forse uitbreidingen, maar men richt zich op kwaliteitsverbetering. In detail zijn er altijd punten en risico's voor te veel commerciële activiteiten. Maak het gebied niet vrij toegankelijk. Agrarische exploitatie van gronden kan beter richting natuur en recreatie gaan, waarmee meteen die grondwaterstand kan verbeteren. Globaal onderschrijven we de visie van het recreatieschap. De provincie wil in de zienswijzen vooral aansturen op uitvoerbare projecten. Dat is logisch. Het gaat over het verbeteren van onder andere de waterkwaliteit. Het waterschap wil dat doen door water met nitraten en fosfaten vanuit de landbouwpercelen zo snel mogelijk te laten doorstromen. Vervuiling van een buurman waarvan het recreatieschap last heeft. Activiteiten die geld kosten en die niet de bron van de vervuiling aanpakken. Dat kan ook niet want het recreatieschap gaat daar niet over. In onze zienswijze richting het recreatieschap sturen we aan om kritisch te zijn op de kosten en te blijven zoeken naar efficiency, dus moet de Provincie ook de hand in eigen boezem steken, vooral als het gaat over vervuild water uit het Schermerboezem dat het recreatiegebied binnenstroomt. Dit vooral als we werken aan een gebiedsgerichte aanpak van problemen. Daarom de volgende motie.

Motie 29/08-03-21:

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 maart 2021, ter behandeling van Zienswijzen concept toekomstvisie 2030 Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer;

Overwegende dat:

- *één van de doelen van de RAUM-visie is het verbeteren van de waterkwaliteit, samen met het Hoogheemraadschap Hollands Noorder kwartier (HHNK);*
- *één van de oorzaken de overmaat aan voedingsstoffen van nitraten en fosfaten vanuit landbouwpercelen is (eutrofiëring);*

Gehoord de discussie, verzoeken het College van Gedeputeerde Staten:

- *te onderzoeken hoe de voedingsstoffen in het oppervlaktewater rond het Alkmaarder- en Uitgeestermeer aangepakt kan worden en hierover te rapporteren aan Provinciale Staten;*

En gaan over tot de orde van de dag. Partij voor de Dieren

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.
Dan hebben we de Statenleden die het woord wilden voeren aan het woord gelaten. Dan gaan we naar gedeputeerde, mevrouw Zaal, voor haar reactie op de eerste termijn.

Reactie in eerste termijn van Gedeputeerde Staten;

Gedeputeerde **ZAAL**: Dank aan de partijen voor hun inbreng en hun positieve inbreng ten aanzien van deze visie. Een visie waarin we inzetten op kwaliteitsverbetering van dit gebied. Ik ben het eens met de heer Roosendaal van de VVD en dat werd ook erkend door andere sprekers dat recreatie op dit moment heel erg belangrijk is, vooral voor onze eigen inwoners, om in de eigen omgeving af en toe toch dat rondje buiten te kunnen maken, wandelend, fietsend en deze winter ook ter schaats. Dat zit niet alleen in deze visie, maar ook in al ons beleid op gebied van recreatie en toerisme om ook vooral recreatie voor de eigen inwoners direct bereikbaar te maken In het coalitieakkoord hebben we opgenomen dat we streven naar wat meer spreiding van toeristen over de provincie. Dit is niet alleen om drukke gebieden, zoals Amsterdam, Zandvoort en Zaanstad, te ontlasten, maar ook om de kansen in andere recreatiegebieden juist te benutten. Dat ziet u terug in deze visie. Het is niet zo dat we subsidie geven via het schap om toeristen naar RAUM te trekken. Dat gaat alleen vanuit onze participantenbijdrage. Daar wegen we alle belangen tegen elkaar af.
Dan kom ik bij het punt van participatie van de SP. In het amendement wordt gerefereerd aan de app Swipocratie. Dat is slechts een van de onderdelen van het uitgebreide participatietraject dat hier is gedaan voordat deze visie in concept is vastgesteld. Er zijn extern deskundigen geraadpleegd. Daarnaast zijn er sessies geweest waar stakeholders konden inspreken. Alles tegen elkaar afwegend is deze visie tot stand gekomen. Daarbij is ook rekening gehouden met de inbreng uit Swipocratie. Wat het amendement vraagt is om één onderdeel eruit te halen en dat vervolgens allemaal over te nemen. Participatie vinden we ontzettend belangrijk, maar het is niet zo dat alles direct overgenomen wordt in de visie. U zegt dat de gedeputeerde besluit om daarvan af te zien. De gedeputeerde besluit dat echter niet alleen, maar samen met alle gemeenten die in dat recreatieschap zitten en die ook weer een achterban hebben die de inwoners van die betreffende gemeenten vertegenwoordigt. Daarin wegen we de participatie af.

We kijken ook naar het draagvlak van de natuur. Dat is ook genoemd. We kijken ook naar recreatie voor de inwoners. Waar zitten zij op te wachten? Er wordt ook gevraagd naar energie. Het recreatieschap heeft wel vastgesteld dat wij het belangrijk vinden om ook een bijdrage te leveren aan die energietransitie. Als uit het onderzoek naar voren komt dat er geen energie kan worden opgewekt, dan is dat niet met elkaar te verenigen. Uiteindelijk maken de gemeenten in het schap een afweging en daarmee ontraad ik dit amendement.

De **VOORZITTER**: Een interruptie door de heer Smaling.

De heer **SMALING** (SP): Als het lijstje wordt afgegaan, dan zegt 68% van de mensen die mee hebben gedaan aan die participatie, tegen de opwekking van duurzame energie te zijn. 65% is tegen overnachtingen. 61% is tegen bijzondere activiteiten en 58% is tegen levendigheid. Het gaat me niet zozeer of ik het eens ben met die meerderheden, maar het gaat me erom dat een participatietraject is georganiseerd en dat het nu overkomt dat als de uitslagen niet bevallen dat je die dan naast je neerlegt. Waarom wordt dan een participatietraject ingegaan, als het risico bestaat dat de uitslagen je niet bevallen?

Gedeputeerde **ZAAL**: Het is niet zo dat de uitslag het recreatieschap wel of niet bevalt. Participatie van inwoners en andere stakeholders binnen een recreatieschap is belangrijk. Het gaat natuurlijk ook om ondernemers en agrariërs. In het gebied zijn ook natuurbeheerders. Uiteindelijk maken we een afweging. Bij participatie kun je niet iedereen tevredenstellen. Er is zeker wat meegedaan. Dat kunt u ook teruglezen in de visie. Het is ook niet van 'u roept wij draaien'. Het recreatieschap maakt een afweging waarbij de participatie een belangrijke rol heeft gespeeld, maar we gaan ook kijken naar de ambities en doelstellingen op het gebied van energie en ook naar het verdienmodel van een recreatieschap. Dan kan het zijn dat het uiteindelijk niet een op een wordt overgenomen. Dat betekent niet dat de uitslag niet bevalt, of dat we in het geheel niets doen met die participatie.

De heer **SMALING** (SP): Ik begrijp wat de gedeputeerde bedoelt. We moeten hier heel erg mee oppassen. Dit is niet het enige dossier waar participatie komt bovendrijven in deze vergaderingen van ons. Er bestaat een adviserende participatie en een meer bindende participatie. Dat weet ik allemaal, maar we moeten echt oppassen dat dit instrument een wassen neus wordt, als we zoals in dit geval heel duidelijk meerderheden naast ons neerleggen. Ik maak me daar zorgen over. Dat wilde ik graag zeggen. Ik hoop dat het amendement het toch nog redt. We zullen zien.

Gedeputeerde **ZAAL:** Een laatste opmerking daarover. We doen dat niet lichtzinnig. Daar zit een algemene belangenafweging achter. Uiteindelijk is het ook om de verwachtingen van tevoren te wekken. Dat is in dit dossier heel goed gebeurd. Het is nooit zo dat de verwachting is gewekt dat als u ergens tegen bent dat wij dat automatisch overnemen. We zullen er per gebiedsonderdeel aandacht aan schenken en misschien ook andere keuzes maken. Dat is ook zeker gebeurd bij de opstelling van deze conceptvisie.
De motie van de PvdD over de kwaliteit van het water (motie 29). Dit is primair de verantwoordelijkheid van de waterschappen. Daar moet die ook blijven. Daarom wordt de motie

ontraden. U ziet in de visie terug dat wij de waterkwaliteit ontzettend belangrijk vinden als recreatieschap omdat het natuurlijk ook van belang is voor het zwemmen, maar ook voor de natuur en de biodiversiteit. Dat is wat we gaan doen en wat ik ook kan toezeggen. U hinkt op twee gedachten. Enerzijds zegt u: Besteed er niet te veel geld en tijd aan. Aan de andere kant vindt u het ook belangrijk dat de waterkwaliteit wordt versterkt. Dat moet u me dadelijk nog maar even uitleggen. In het uitvoeringsprogramma gaan we goed kijken hoe we daarmee als recreatieschap aan de slag kunnen. Nogmaals, primair ligt de verantwoordelijkheid bij het recreatieschap.

De **VOORZITTER**: Er is een interruptie door de heer Zoon.

De heer **ZOON** (PvdD): De motie was mede gebaseerd op het feit dat er in de visie juist staat dat het recreatieschap alleen met het waterschap ernaar gaat kijken. Als ik zie dat ook u een mooie Voedselvisie heeft en dat we werken met gebiedsgerichte aanpak dan is daar een combinatie in mogelijk. Ik wil eigenlijk dat we als Provincie aanhaken bij die initiatieven om te kijken of we het daar kunnen versterken.

Gedeputeerde **ZAAL**: Ik denk dat het ook de bedoeling is, maar dan via het waterschap. Ook daarmee hebben we vanuit de portefeuille Water goed contact. Gebiedsgerichte aanpak dat klopt. Het is belangrijk om dit met alle partijen op te pakken. In dit geval zijn de waterschappen in het algemeen leidend en primair verantwoordelijk. We zullen dat vanuit de verschillende dossiers integraal in de gebiedsgerichte aanpak neerleggen. Als ik dat mag toezeggen dan hoop ik dat u de motie intrekt en dat we er gewoon mee aan de slag gaan. Ik vind het heel lastig om nu hier een motie aan te nemen voor iets wat primair de verantwoordelijkheid is van de waterschappen. Dan moet ik hem echt ontraden, Als we mee kunnen doen in de gebiedsgerichte aanpak om de waterkwaliteit te verbeteren dan zullen we dat recreatieschap en ook als Provincie oppakken.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dat was de bijdrage in de eerste termijn. Is er behoefte aan een tweede termijn? Ja. Ik begin met de heer Smaling.

Tweede termijn:

De heer **SMALING** (SP): In de interruptie heb ik mijn punt eigenlijk wel gemaakt. Ik begrijp wat de gedeputeerde bedoelt; dat er heel veel wegingen worden gemaakt. Mijn conclusie van dit debat is toch dat je heel erg voorzichtig moet zijn met wie je aan participatie blootstelt. Het is geen goed voorbeeld dat zo anders dan hoe mensen dingen zien, wordt besloten.

De heer **ZOON** (PvdD): Ik heb de gedeputeerde goed gehoord. Ik hoor vooral een wat afwachtende houding. De waterschappen zijn aan zet. Dan denk ik: Wij als Provincie zit juist om tafel met boeren om te kijken hoe we het gebied kunnen veranderen en hoe we de boer kunnen helpen naar meer toekomstbestendigheid. Op dat punt zou ik de gedeputeerde willen vragen. De motie is vrij breed. Onderzoek de mogelijkheden die er zijn. Ik wil de motie graag in stand houden. Juist omdat het een aanmoediging is voor beleid om proactief bezig te zijn.

De **VOORZITTER:** Ik zie dat verder niemand zich heeft aangemeld.

Reactie in tweede termijn door Gedeputeerde Staten:

Gedeputeerde **ZAAL:** Ik blijf erbij dat ik zowel het amendement van de SP als de motie van de PvdD ontraad. Ik heb genoeg gezegd over het participatietraject. Nog een opmerking richting de Partij voor de Dieren. Ik ontraad deze motie, omdat ik niet zou willen dat wij een bevoegdheid naar ons toe trekken die primair bij een ander orgaan ligt, Dat is de reden van het ontraden. Natuurlijk, u verwijst naar de Voedselvisie. Als recreatieschappen in gesprek zijn met de boeren en andere stakeholders, die invloed hebben op die waterkwaliteit dan zal dat altijd aan de orde komen. De primaire verantwoordelijkheid ligt bij het waterschap.

De **VOORZITTER**: Dat betekent dat we aan het einde van het debat zijn gekomen over voordracht 8, Zienswijzen concept Toekomstvisie 2030 Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer.
Er is een amendement ingediend, nummer 17, door de SP, met als titel 'Ook het RAUM past een luisterend oor'. Er is een motie ingediend. Dat betekent dat eerst amendement 17 in stemming wordt gebracht, alvorens wij gebundeld motie 29 en de voordracht in stemming gaan brengen.

Dan gaan we nu over tot het peilen van de stemming over amendement 17.

Mevrouw **DE VRIES** (PvdA): Tegen.
Mevrouw **KOCKEN** (GL): Tegen.
Mevrouw **STRENS** (D66): Tegen.
De heer **HEIJNEN** (CDA): Tegen.
De heer **ZOON** (PvdD): Tegen.
De heer **SMALING** (SP): Voor.
Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): Voor.
De heer **DEKKER** (FvD): Wij stemmen voor.
De heer **JENSEN** (JA21): Wij zijn voor.
De heer **KOYUNCU** (DENK): Wij zijn voor.
De heer **DEEN** (PVV): Daar zijn wij voor.
De heer **KLEIN** (CU): Tegen.
De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Daar zijn wij tegen.
De heer **BALJEU** (Fractie Baljeu): Wij zijn tegen amendement 17.

De **VOORZITTER**: Dan hebben we de peiling van amendement 17. Amendement 17 is met 39 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, FvD, PVV, SP, 50PLUS/PvdO en fractie DENK. Daarmee is amendement 17 verworpen.

Dan gaan we nu gecombineerd in stemming brengen motie 29 en voordracht 8. Motie 29 is van de PvdD, zonder titel. De motie gaat over het onderzoeken hoe de vloeistoffen in het oppervlaktewater van het Alkmaarder- en Uitgeestermeer aangepakt kunnen worden.

De heer Steeman (D66) zal zich onthouden van stemming over motie 29.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Motie 29: We zijn tegen de motie. Voordracht 8: Daar zijn wij voor.
Mevrouw **DE VRIES** (PvdA): Motie 29: Tegen. Voordracht 8: Voor.
Mevrouw **STRENS** (D66): Motie 29: D66 is tegen de motie. Voordracht 8: Voor de voordracht.
Mevrouw **KOCKEN** (GL): Motie 29: Tegen de motie. Voordracht 8: Voor de voordracht.
De heer **SMALING** (SP): Motie 29: Wij zijn voor de motie. Voordracht 8: Stemverklaring: We zullen tegen de voordracht stemmen om de reden die ik zojuist in mijn inbreng heb aangegeven.
De heer **JENSEN** (JA21): Motie 29: Tegen. Voordracht 8: Voor.
De heer **DEEN** (PVV): Motie 29: Tegen. Voordracht 8: Voor de voordracht.
De heer **HEIJNEN** (CDA): Motie 29: Tegen. Voordracht 8: Voor.
De heer **ZOON** (PvdD): Motie 29: Voor. Voordracht 8: Voor.
De heer **DEKKER** (FvD): Motie 29: Tegen. Voordracht 8: Voor.
De heer **KLEIN** (CU): Motie 29: Tegen de motie. Voordracht 8: Voor en een korte stemverklaring: We vinden wel dat het instrument, waarover het amendement van de SP sprak, op zich waardevolle input biedt. Het zou ook meegenomen moeten worden, maar de manier waarop het geformuleerd was, namelijk 'het verwerken', dat vonden wij iets te stellend. Dat je deze informatie dan meeneemt dat vinden wij belangrijker.
Mevrouw **VAN SOEST** (50Plus/PvdO): Motie 29: Voor. Voordracht 8: Voor.
De heer **KOYUNCU** (DENK): Motie 29: Voor. Voordracht 8: Voor.
De heer **BALJEU** (Fractie Baljeu): Motie 29: Tegen. Voordracht 8: Voor.

De **VOORZITTER**: We kijken hoe de peiling is voor de motie en voordracht 8.
Motie 29 is met 43 stemmen tegen en 8 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd: PvdD, SP, 50PLUS/PvdO en fractie DENK.
Voordracht 8 is met 49 stemmen voor en 3 stemmen tegen aangenomen. De SP heeft tegengestemd

Daarmee hebben we agendapunt 11 afgerond. Dan gaan we over naar agendapunt 12.

12. Vaststellen onderzoeksagenda vervolg Regionaal OV Toekomstbeeld (ROVT) Noord-Holland en Flevoland – Voordracht 13-2021

De **VOORZITTER**: Dit betreft voordracht 13.

De heer **JENSEN** (JA21): Zoals in de commissie gezegd, kan JA21 zich in grote lijnen vinden in de visie die nu voorligt. Dank aan de gedeputeerde en zijn ondersteuners. Toch vinden we dat twee zaken te weinig terugkomen in deze Toekomstvisie. Dat is de rol van deelmobiliteit.
Deelmobiliteit vormt een belangrijke sleutel om het vervoer van deur tot deur te verbeteren. Daarom een motie samen met DENK om de rol van deelmobiliteit in al zijn vormen nadrukkelijker uit te werken in deze visie.

Motie 30/08-03-21:

Rol deelmobiliteit nadrukkelijker uitwerken in Regionaal OV Toekomstbeeld Noord-Holland en Flevoland.

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 maart 2021, te Haarlem, ter behandeling 'Voordracht Vaststellen onderzoeksagenda vervolg Regionaal Openbaar Vervoer (OV) Toekomstbeeld Noord-Holland en Flevoland (ROVT)'.

Constaterende dat:

- *Fijnmazig en betaalbaar OV belangrijk is voor de bereikbaarheid van Noord-Holland en Flevoland;*

Overwegende dat:

- *Fijnmazig, snel en tegelijkertijd betaalbaar OV vaak moeilijk realiseerbaar is.*
- *Deelmobiliteit een oplossing kan bieden voor een fijnmaziger ov-netwerk dat reizigers sneller (en betaalbaar) van deur-tot-deur brengt.*
- *De rol van deelmobiliteit tot op heden nauwelijks is opgenomen in dit Regionale OV Toekomstbeeld.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten, de rol van deelmobiliteit nadrukkelijker uit te werken in het Regionaal OV Toekomstbeeld.

En gaan over tot de orde van de dag.
JA21 Noord-Holland en DENK

De heer **JENSEN** (JA21): In de tweede plaats zien we graag dat de betaalbaarheid van het vervolgtraject ook nadrukkelijker verankerd wordt in deze Toekomstvisie. Elke keuze, iedere ingeslagen weg en dus ook elke stip aan de horizon heeft een prijskaartje. Het lijkt ons belangrijk dat het prijskaartje voor onze Staten inzichtelijk wordt gemaakt en ook dat wij kunnen zien welke integrale keuzes daar invloed op hebben. Om een voorbeeld te noemen van een integrale keuze. Nieuwbouw wordt te vaak opgeleverd met een zeer lage parkeernorm. Het soms echt richting twee parkeerplaatsen per tien woningen, met als doel dat het openbaar vervoer in die buurt intensiever zal worden gebruikt en meer kostendekkend is. Dat is mooi, maar het is wat JA21 betreft toch niet helemaal het pad dat we zouden moeten bewandelen. Naar onze mening zouden mensen zelf de keuze moeten kunnen maken hoe ze zich vervoeren, in plaats van dat de overheid een bepaalde keuze oplegt, of de opties beperkt. Hoe zal kostendekkendheid in de toekomst worden nagestreefd. Hoe is de betaalbaarheid daarbij verankerd? We verzoeken Gedeputeerde Staten om dit nadrukkelijker op te nemen in deze Toekomstvisie en daarom wordt de volgende motie ingediend.

Motie 31/08-03-21:

Betaalbaarheid verankeren in Regionaal OV Toekomstbeeld Noord-Holland en Flevoland

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 maart 2021, te Haarlem, ter behandeling 'Voordracht Vaststellen onderzoeksagenda vervolg Regionaal Openbaar Vervoer (OV) Toekomstbeeld Noord-Holland en Flevoland (ROVT)'.

Constaterende dat:

- *Fijnmazig en betaalbaar OV belangrijk is voor de bereikbaarheid van Noord-Holland en Flevoland;*
- *Er wordt gestreefd naar kostendekkendheid;*
- *Het OV momenteel nog niet kostendekkend is;*
- *Het Nederlandse OV tot de duurste van Europa behoort.*

Overwegende dat:

- *Het streven naar kostendekkendheid een nobel streven is;*
- *Het hierbij belangrijk is op welke manier kostendekkendheid wordt nagestreefd en hoe de betaalbaarheid (voor eindgebruikers) hierbij is geborgd.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:
in relatie tot kostendekkendheid de component betaalbaarheid van het toekomstige OV in Noord-Holland en Flevoland nadrukkelijker te verankeren in het Regionaal OV Toekomstbeeld.

En gaan over tot de orde van de dag. JA21 Noord-Holland

De **VOORZITTER**: De moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **KUIPER** (CDA): Een korte verklaring namens het CDA. We hadden in de commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid al aangegeven dat het CDA zich kan vinden in deze voordracht. Voor het CDA is het heel positief dat het niet alleen om een theoretische exercitie gaat, maar dat er concreet per jaar wordt aangegeven met welke ambities aan de slag wordt gegaan. Daar houden we van.
Ik wil graag het advies van gedeputeerde Olthof op motie 31 hoor. Betaalbaarheid is altijd een belangrijke factor. Als je dat niet in ogenschouw neemt dan heb je straks een fantastisch Ov-systeem, waarvan heel weinig mensen gebruikmaken omdat het te duur bevonden wordt.

De heer **HOOGERVORST** (SP): In het Regionaal OV Toekomstbeeld 2040 vinden we een flinke lijst van projecten, die op eenieders wensenlijstje te vinden zijn, als het gaat om het optimaliseren van het openbaar vervoer in onze provincie. We werken daarbij vooral toe naar een sterk hoofdnetwerk. Ook de SP ondersteunt dit streven. Zo wordt de ruggengraat van het provinciaal OV sterker en meer solide. We kunnen akkoord gaan met de voorliggende onderzoeksagenda. Een lijst van projecten waar nu de meeste criteria op 'groen' staan. We willen Gedeputeerde Staten bij het aanpakken van deze onderzoeksagenda wel een paar zaken meegeven. We gaan ervan uit dat Gedeputeerde Staten bij het uitwerken van de projectonderzoeken een prominente plaats inruimt voor burgerparticipatie en niet zich slechts wenden tot de lokale partners. Hoe gaan Gedeputeerde Staten waarborgen dat bij elk project uit de agenda burgers, dus ook directe

OV-gebruikers mogen meedenken, meepraten en meebeslissen. Een sterk hoofdnetwerk als solide ruggengraat van het openbaar vervoer. Prima, maar zijn Gedeputeerde Staten het met ons eens dat die ruggengraat alleen optimaal kan functioneren als hij van reizigers wordt voorzien, door toestromende lijnen, vanuit de haarvaten van onze provincie? En dat de ruggengraat zijn reizigers ook weer laat uitstromen tot in diezelfde haarvaten. Verdient de fijnmazigheid van het totale net niet veel meer aandacht en bescherming? Is het echt verstandig om het aanhaken op het hoofdnet over te laten aan de concessiehouder? Wat de SP betreft verdient het OV tot in de fijnmazigheid de volle aandacht. Wij bespeuren bij enkele partijen een tendens naar het afkappen van de laatste eindjes van deur tot halte, of deze eindjes te verleggen. De fiets krijgt een steeds prominentere plek. Dat is op zich prima, maar laten we nu niet net doen of de fiets tot het OV behoort en dus als gelijkwaardige vervanging kan dienen voor een lijnbus. Bovendien, hoe verder een bus wegrijdt van het hoofdnetwerk, hoe aantrekkelijker die plek gaat worden om te wonen en te werken. We kunnen namelijk niet allemaal in de buurt van een OV-knooppunt wonen. Hoe denken Gedeputeerde Staten hierover?

De heer **STEEMAN** (D66): Het regionaal openbaar vervoer vormt een belangrijke schakel in de manier waarop Noord-Hollanders zich verplaatsen. Het openbaar vervoer is een schoon en aantrekkelijk alternatief voor de auto. Een goed OV-netwerk kan zorgen voor een goede, schone en duurzame bereikbaarheid, een niet te onderschatten kans voor woningbouw, ontwikkeling van werklocaties en economische ontwikkeling. Het is daarbij essentieel dat de schakel die het regionaal OV vormt, goed aansluit op de andere schakels in een robuust OV-netwerk. Het moet dus een stevige schakel zijn in de van deur tot deur ketenreis. Iets waarvoor we al vaker aandacht hebben gevraagd. De op en afstappunten van het OV moeten goed en duurzaam bereikbaar zijn voor de eerste kilometers en de aansluiting van het regionaal OV op lokale OV-initiatieven. Maar ook nationale en internationale OV-verbindingen moeten logisch makkelijk en comfortabel zijn. D66 zet lokaal, provinciaal in dit gremium, nationaal en zelfs internationaal in op goede OV-bereikbaarheid en duurzame ontwikkeling van trein, tram, bus en innovatieve andere vormen van openbaar vervoer en is zeker ook bereid daarin te investeren. Bij herhaling blijft D66 aandacht vragen voor het OV in coronatijd. De signalen uit de kwartaalrapportage van de OV Ombudsman bij de stukken van de afgelopen commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid, de signalen van de concessiehouders bij de Technische briefing van afgelopen week, de noodkreet die Amsterdam, Rotterdam en Den Haag afgelopen zaterdag deden baren ons zeer grote zorgen.
Als het OV een volwaardig, schoon en duurzaam alternatief wil zijn voor de auto passen daar verschraling en versobering niet bij. We zullen daar op een later tijdstip zeker nog op terugkomen bij de bespreking van de OV-concessies.
Wat D66 betreft maken de onderwerpen van beide ingediende moties geen onderdeel uit van de voorliggende onderzoeksagenda Regionaal OV Toekomstbeeld. We kunnen dat wat slecht plaatsen. Ze beogen ook beide een resultaat wat volgens ons al door de provincie opgepakt is, of in ieder geval in beeld is. We zijn benieuwd naar de reactie van de gedeputeerde op die moties. In de voorgestelde onderzoeksagenda en de daarin benoemde concrete ambities en onderzoeken kunnen wij ons vinden. We zullen voor het voorstel stemmen.

De heer **TERWAL** (VVD): Bij de bespreking van de concept onderzoeksagenda voor het vervolg van het Regionaal OV Toekomstbeeld 2040 in de commissievergadering van 30 november 2020 heb ik namens de VVD-fractie enkele aanvullende wensen ingebracht. Nu bij de recente commissiebespreking van de definitieve onderzoeksagenda deze wensen over onder meer integraliteit in de onderzoeksresultaten van de drie OV-autoriteiten zijn meegenomen, kan de VVD instemmen met de voorliggende voordracht. Temeer nu door de gedeputeerde een jaarlijkse update van de onderzoeksresultaten is toegezegd, zodat we als Staten een vinger aan de pols kunnen houden.
Over de moties van JA21 het volgende. Ook de VVD vindt betaalbaarheid van het openbaar vervoer en het toepassen van deelmobiliteit belangrijke wensen. Alleen passen deze onderwerpen passen minder goed in het Regionaal OV Toekomstbeeld 2040. Zo zouden de wensen inzake de deelmobiliteit een plek kunnen krijgen bij de behandeling, later dit jaar, van de voortgangsrapportage 2020 van het Uitvoeringsprogramma Smart Mobility. Uiteraard horen we graag ook de reactie van de gedeputeerde.

De heer **DEEN** (PVV): We stellen de onderzoeksagenda ROVT Noord-Holland en Flevoland vast. De PVV kan zich vinden in de zes onderscheiden criteria waaraan de ambities worden getoetst, zoals haalbaarheid, zicht op financiering en bestaande energie. Tevens ondersteunt onze fractie het uitgangspunt dat het OV-netwerk in 2040 dekkend en voor iedereen toegankelijk moet zijn, waarbij wat ons betreft de focus dan ook precies hierop komt te liggen, eventueel aangevuld met items, zoals uitvoerbaarheid, bereikbaarheid en leefbaarheid, maar niet op de energietransitie en klimaatdoelstellingen.
Voorts willen we nogmaals benadrukken dat er voor ons niet zo nodig een Modal Shift hoeft plaats te vinden, waarbij OV en fiets naar voren worden geschoven als aantrekkelijk alternatief voor de auto. Vaak is dat niet zo. De meeste Noord-Hollanders reizen nog steeds graag met de auto. Daarmee moet altijd rekening worden gehouden, wat de PVV betreft.
Op pagina 8 van de onderzoeksagenda staat bij de ambities onder categorie 1 een kopje met ‘Doorstromingsmaatregelen N5 bus Heemstede – Zandvoort’. Onze fractie is recent bekend gemaakt op een verkennend onderzoek van Provincie Noord-Holland uit 2007 naar de haalbaarheid van een snelle busverbinding tussen Zandvoort en Schiphol. Een van de conclusies van dat onderzoek is dat het realiseren van een snelle busverbinding tussen Zandvoort en Heemstede Oost een probleem is. Met een snelheid van 30 km/u is de situatie niet haalbaar omdat de bus zich op veel plekken zou moeten mengen met autoverkeer. Met doorstromingsmaatregelen is de situatie wel iets te verbeteren, maar een snelheid vergelijkbaar met bijvoorbeeld de ZuidTangent is op dit tracé niet te realiseren.
Verderop in het onderzoek staat dat een nieuwe directe busverbinding tussen Zandvoort en Schiphol weinig extra reizigers op het traject tussen Heemstede en Zandvoort geeft. Kan de gedeputeerde aangeven, kijkende naar genoemde conclusies, waarom het interessant zou zijn om dit jaar opnieuw die doorstromingsmaatregelen te onderzoeken tussen Zandvoort en Heemstede? Feitelijk is dit een technische vraag, maar aangezien de PVV pas kortgeleden op het onderzoek werd geattendeerd stel ik de vraag nu toch. Uiteraard is het geen probleem als hierop een schriftelijk antwoord volgt.

De heer **GRINGHUIS** (GL): Allereerst wil ik de gedeputeerde en de ambtenaren bedanken voor de onderzoeksagenda en het proces dat we hebben doorlopen, de tachtig-procentversie die met de commissie is gedeeld, waarop input geleverd werd en waarvan wij nu in de definitieve versie veel input terugzien. Dat is wat mij betreft een goede manier om de samenwerking tussen Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten vorm te geven. Daarom wil ik graag een aantal punten uitlichten.
Allereerst is GroenLinks zeer tevreden met de toevoeging van de landschappelijke inpasbaarheid in het afwegingskader van de ROVT. Dit is een goede aanvulling, die ervoor gaat zorgen dat al vroeg in het ontwerpproces over landschappelijke inpasbaarheid wordt nagedacht. Een tweede punt dat ons tevreden stemt zijn de gesprekken die de gedeputeerde met NS voert over de lijn Hoorn-Medemblik We kijken uit naar de resultaten daarvan. GroenLinks denkt dat er haalbare kansen liggen om een deel van deze spoorlijn, bijvoorbeeld tot Hoorn Risdam of Wognum te reactiveren. Daarmee wordt de positie van station Hoorn als regionale OV-knoop verder versterkt. Met deze onderzoeksagenda bouwt de provincie verder aan het versterken van het openbaar vervoer. Daarbij vraagt GroenLinks wel extra aandacht voor de busverbinding uit 't Gooi richting Amsterdam CS. Per 2030 zullen er geen intercity's meer rijden tussen Amsterdam CS en Hilversum, maar alleen nog sprinters. Hiermee neemt de reistijd toe. Bestaande busverbindingen kunnen een deel van die pijn verzachten. Het verzoek aan de gedeputeerde is om daarmee rekening te houden bij de actualisaties van de onderzoeksagenda, die tweejaarlijks gaat plaatsvinden.
Ten aanzien van de moties van JA21 kan ik me aansluiten bij de woorden van de heren Terwal en Steeman. We zijn niet enthousiast over de moties. Ze horen niet thuis bij het ROVT. Zeker als het gaat over deelmobiliteit dan gaan we daarover graag in de commissie met JA21 in gesprek. Uiteraard zal GL instemmen met de voordracht.

Mevrouw **DOEVENDANS** (PvdA): Vandaag ligt de onderzoeksagenda Regionaal OV Toekomstbeeld Noord-Holland en Flevoland voor. Toch wil ik, voordat ik hier verder op in ga, even stilstaan bij deze bijzondere dag. Het gebeurt niet vaak dat een Statenvergadering samenvalt met Internationale Vrouwendag. Een dag waarop we vieren welke stappen er zijn gezet door en voor vrouwengelijkwaardigheid. Denk aan Corry Tendeloo, die met haar motie ervoor zorgde dat vrouwen niet meer hoefden te stoppen met werken na het huwelijk. Ook staan we stil bij de stappen die we nog moeten winnen, zodat Noord-Holland een provincie wordt waar vrouwen willen blijven wonen in het gedachtegoed van Joke Smit. Vrouwen vormen de helft van de wereldpopulatie en ongeveer de helft van Noord-Holland. Daarmee zijn ze ook nog eens grootgebruiker van het openbaar vervoer. Voor de PvdA is het belangrijk dat iedereen dit betaalbaar en veilig kan doen. Zeker voor vrouwen is het belangrijk. Helaas is het voor mij en vele andere vrouwen niet vreemd dat het openbaar vervoer een plek kan zijn waar vrouwen nogal eens lastig worden gevallen. Of dit nu is fysiek of verbaal, of dat dit gebeurt uit seksisme of uit racisme, het gebeurt helaas nog steeds. Daar moeten we vanaf.
De onderzoeksagenda ligt voor. De provincie werkt samen met vervoerders en andere overheden in de regio aan een sterk netwerk. Eind 2019 is het ROVT vastgesteld en hierna hebben de partners vervolgstappen gezet om te kijken hoe we het voorkeursnetwerk kunnen realiseren. Hiervoor moet verkennend onderzoek worden gedaan. Daar rolt deze onderzoeksagenda uit.

De PvdA ziet dat deze agenda aansluit bij de ambities van het coalitieakkoord Duurzaam doorpakken. We willen immers betere benutting en beter gebruik van het openbaar vervoersnetwerk en daarmee de provincie bereikbaar houden. Ook met het oog op vervoer van en naar je huis, je werk en de voorzieningen. Daarom staan we voor de OV-knooppunten. De ontwikkeling van knooppunten zorgt voor verbetering en bereikbaarheid in de provincie. Ook is het belangrijk om hierbij rekening te houden met makkelijke in- en uitstapmogelijkheden. Denk aan het gebruik van buggy's en kinderwagens en aan rolstoelgebruikers. De onderzoeksagenda geeft een ordening aan welke ambities wanneer worden opgepakt. Deze agenda is tot 2023. De wereld verandert immers ook snel. Vanuit de ROVT staan op dit moment zeventien bus- en tramambities centraal. De komende periode zal dit verder worden ontwikkeld. Voor ons als PvdA is het belangrijk dat iedereen, ook vrouwen, veilig en betaalbaar gebruik kan maken van het openbaar vervoer, zodat de provincie toegankelijk en bereikbaar blijft, nu en in de toekomst. Deze onderzoeksagenda draagt daaraan bij. We kijken uit naar de voortgangsrapportage aan het eind van dit jaar.

De heer **KLEIN** (CU): We zijn akkoord met de Onderzoeksagenda. Ik wil graag een toelichting vragen op de moties die JA21 heeft ingediend en dan specifiek over motie 30. We erkennen dat deelmobiliteit een belangrijk onderdeel is van de vervoersopties, maar het is natuurlijk niet altijd een alternatief voor OV. We zoeken hoe JA21 deze motie bedoelt. Zegt u: Als er deelmobiliteit is dan mag het OV wat minder, of ziet u dit vooral als uitbreiding en versterking van het OV? Los van het antwoord daarop vragen wij ons wel af of deze onderzoeksagenda de juiste plek is om deze motie hierover in te dienen.

De **VOORZITTER**: Een interruptie door de heer Jensen.

De heer **JENSEN** (JA21): In antwoord op de vraag van de heer Klein: Het is inderdaad bedoeld als een aanvulling. Gehoord hebbende de collega's denk ik dat het goed is om de motie 30 in te trekken. Ik nodig de collega's uit om in commissie daarover verder te praten.

De **VOORZITTER**: Motie 30 'De rol van deelmobiliteit nadrukkelijker uitwerken' is ingetrokken. Motie 31 blijft over.
Ik vraag gedeputeerde Olthof om in de eerste termijn te reageren op de gestelde vragen en op motie 31.

Reactie in eerste termijn door Gedeputeerde Staten:

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ik was wat in verwarring. Ik vind het jammer dat JA21 motie 30 intrekt. Ik dacht het eindelijk met JA21 te hebben over het stimuleren van elektrische deelmobiliteit. We gaan de betaalbaarheid hoog op de agenda zetten om het OV te stimuleren. De toelichting van de heer Jensen was een klein beetje anders. De betaalbaarheid was vooral bedoeld om de andere modaliteiten aantrekkelijk te houden en die niet uit de markt te prijzen. Voor de goede orde: Deelmobiliteit is een heel belangrijk punt. Het zal ook een belangrijk onderdeel zijn van de ketenreis, als het gaat over het bereiken van OV-knooppunten en de laatste eindjes van een OV-

knooppunt naar een woning of een andere bestemming. Deelmobiliteit is ontzettend belangrijk, maar terecht wat een aantal Statenleden zeiden. Deze bouwsteen is niet de plek om dit te agenderen. Zaken als Smart Mobility en de ketenreis komen zeker nog een keer terug en ook bij de OV-concessies in het kader van the last mile. Deelmobiliteit gaat zeker terugkomen. Dit is niet het juiste agendapunt. Het is terecht dat u de motie introk.
Dat geldt ook voor de betaalbaarheid. Ik kan u een overzicht laten toekomen van de tarieven in Noord-Holland ten opzichte van andere regio's. Dat zeg ik u toe, om daar een beeld van te krijgen. Betaalbaarheid is heel belangrijk om het OV aantrekkelijk te houden en voor het OV geen hoge drempel op te werpen door een hoge prijs. Daar zullen we zeker op sturen. Op dit moment is in een aantal concessies de bijdrage van de provincie wel vijftig tot zestig procent, om het openbaar vervoer betaalbaar en bereikbaar te houden. Het gaat hier vooral om concessies in Noord-Holland Noord. In dat opzicht dragen we daaraan bij. Ook betaalbaarheid is geen onderdeel van dit Regionaal OV Toekomstbeeld. Betaalbaarheid komt terug bij de concessies. Daar zou het moeten worden ingebracht. Uiteraard kijken we wel naar de betaalbaarheid van de HOV-lijnen. Dit document gaat over de HOV-lijnen en niet over OV-betaalbaarheid in het algemeen. Twee belangrijke punten waarvan ik het belang zeker onderstreep. We gaan er zeker nog over praten. De moties zijn niet op het juiste moment ingediend. Ik zou ze later graag nog een keer als onderwerp terug laten komen.

DE **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Jensen.

De heer **JENSEN** (JA21): Ik dank de gedeputeerde voor zijn antwoord en voor de toezegging dat we het hierover in de commissie nog gaan hebben. Ik kijk uit naar het gesprek hierover met de gedeputeerde. Ik trek de tweede motie ook in.

De **VOORZITTER**: Motie 31 is ingetrokken.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Daar gaan we het later zeker met elkaar over hebben. Dan ga ik even door alle vragen heen en dat betreft ook het punt van de heer Steeman. We zitten in een bijzondere periode. Het belang voor het OV voor de langere termijn staat vast. De vraag is vooral hoe we ervoor zorgen dat het openbaar vervoer aantrekkelijk en bereikbaar blijft. Daarover zullen we de komende tijd verder met Provinciale Staten over praten. U heeft vorige week een presentatie gekregen, waarin dit ook werd aangekaart. We zien COVID niet alleen als: Hoe overleven we het? Het is misschien ook het moment om een kans te benutten om de bereikbaarheid van gebieden in de regio te behouden, zodat het niet alleen over het hoofdnetwerk gaat Het gaat ook over het netwerk in de kernen en hoe je die het beste bereikt. Is het traditionele openbaar vervoer daarvoor de beste manier, of moet het op een andere manier? Wat de heer Steeman zegt is waar. Je hebt verschillende lagen, zoals het internationale verkeer via het openbaar vervoer. Vooral de kortere reizen hebben daarin benoemd, net als het nationale en het regionale vervoer. Al die verschillende onderwerpen op de diverse OV-modaliteiten moeten er met elkaar voor zorgen dat er een sluitend netwerk komt, zodat het openbaar vervoer in combinatie met fiets, deelmobiliteit, of op een andere manier zo goed mogelijk kan worden benut. Dat is waaraan we de komende tijd gaan werken.

De heer Hoogervorst sprak over burgerparticipatie. Dit gaat over HOV-lijnen. Dat zijn trajecten die tussen steden en dwars door de regio gaan. Daarbij is sprake van participatie. We overleggen met gemeenten en reizigersorganisaties, zoals ROVER en de concessiehouders. Burgerparticipatie in de absolute vorm, waarbij ook de bewoners worden betrokken dat is minder. Dat proberen we via de reizigersorganisaties te laten verlopen. We zullen zo breed mogelijk informatie over openbaar vervoer ophalen bij de verschillende belangenbehartigers.
Gesproken is over de ruggengraat en daarmee heeft de heer Hoogervorst een terecht punt.: We moeten zeker oog hebben voor het onderliggende netwerk en ervoor zorgen dat mensen vanaf hun voordeur bij een bushalte of OV-knooppunt kunnen komen. Niet alle mensen wonen rond een OV-knooppunt. Daarop moeten we met zijn allen alert blijven. De fiets zou een goed alternatief kunnen zijn, maar is niet voor iedereen geschikt. De verschillende modaliteiten moeten beschikbaar zijn om ook the last mile zo goed mogelijk af te kunnen leggen.

De **VOORZITTER**: Er is een interruptie door de heer Hoogervorst.

De heer **HOOGERVORST** (SP): De SP snapt dat het lastig is om burgerparticipatie optimaal te beschrijven. Misschien kunt u toezeggen dat in de projectbeschrijvingen zoals die bij de onderzoeksagenda ongetwijfeld zullen volgen, wordt aangegeven hoever het college wil gaan met burgerparticipatie en dat wordt gekeken naar het zover mogelijk doorzetten van de burgerparticipatie? Dan kunnen Provinciale Staten makkelijker beoordelen of een project ook aan de wensen van de mensen voldoet.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ik begrijp wat de heer Hoogervorst bedoelt. We kunnen in het kader van participatie in de uitwerking aangeven welke partijen betrokken zijn. Dat wil ik toezeggen. Ik kan niet toezeggen dat we zover mogelijk in de burgerparticipatie gaan. Bij de verbinding Haarlem-Schiphol-Amsterdam is er sprake van veel kernen en steden. Het wordt een onmogelijke opgave om dat goed op te halen en daar een evenwichtig beeld van te krijgen. We doen het via de verschillende vertegenwoordigende partijen. Dat zijn de gemeenten, namens hun bewoners, de reizigersorganisatie en via de vervoerder. We proberen de informatie breed op te halen, maar ik ga niet toezeggen dat we als provincie in het kader van burgerparticipatie de burger individueel gaan betrekken.
De heer Deen stelde een vraag over pagina 8, categorie 1 doorstromingsmaatregelen. De bouwstenen zijn in een eerder stadium opgehaald. Die zijn door middel van een brede participatie opgenomen. We beginnen aan de Westkant van de MRA met de concessie. In het eerste jaar heeft een aantal bouwstenen daarop betrekking. We moeten het proces zorgvuldig doorlopen. Laten we dit de komende tijd meenemen in het onderzoek en de resultaten daarvan afwachten. Dan wordt duidelijk of dit haalbaar, betaalbaar en ook zinvol is. Ik heb al toegezegd dat we een keer per jaar gaan evalueren. Dan kunnen we zelf zien of deze wel of geen standhoudt. Er ligt een belangrijke rol bij de gemeenten zelf om er wat van te vinden.
De heer Gringhuis verwees naar OV SAAL en de gevolgen daarvan. Het zou kunnen dat als er geen intercity's meer rijden tussen Amsterdam CS en Hilversum dat in het adaptieve programma de bus een alternatief kan zijn. Daar voorziet dit programma in. Het is een adaptief programma. We gaan het elk jaar evalueren. Er kunnen nieuwe bouwstenen worden toegevoegd of afvallen. In

de komende twee tot vier jaar moet worden gekeken of dit een serieuze bouwsteen is om te kijken of een mogelijk gat, dat ontstaat door OV SAAL, kan worden ingevuld door met HOV. Het programma voorziet in dit soort kansen en mogelijkheden. Laten we die op het juiste moment benutten.

De **VOORZITTER**: Dank aan gedeputeerde Olthof voor zijn reactie in eerste termijn.
Ik heb gezien dat er behoefte is aan een tweede termijn.

Tweede termijn:

De heer **KOYUNCU** (DENK): De motie is ingetrokken. Via deze weg wil ik de gedeputeerde nog wat meegeven. Het is fantastisch dat de gedeputeerde inziet hoe belangrijk deelmobiliteit is voor de toekomst en de manier waarop wij ons in de toekomst zullen voortbewegen. We vinden het fijn om te horen dat men aan de slag gaat met deelmobiliteit. Echter, er is een probleem. Ik noem een voorbeeld uit Amsterdam. De deelconcepten richten zich op de drukke binnenstad en deze willen ondanks meerdere pogingen vanuit de gemeenteraad niet uitbreiden naar de buitenwijken, vanwege financiële overwegingen. Hoe kan ervoor worden gezorgd dat deelconcepten in Noord-Holland juist in de gebieden waar het echt nodig is, beschikbaar zullen zijn? Zover ik de gedeputeerde hoor, kunnen we elkaar vinden in het feit dat deelmobiliteit een belangrijke schakel is in de deur-tot-deurreis. Ik vraag de gedeputeerde om een toezegging te doen, dit mee te nemen in de uitwerking hiervan later in de commissie.

Reactie in tweede termijn door Gedeputeerde Staten:

Gedeputeerde **OLTHOF**: De provincie gaat niet zozeer over wat er in de stad Amsterdam gebeurt. Dat valt binnen de VRA. Dat is een andere dynamiek en een andere vraag. We kijken heel goed naar waar deelmobiliteit een goede aanvulling op de andere vervoersmiddelen is. Daar gaan we heel breed naar kijken in hoeverre en op welke manier dat in Noord-Holland kan worden ingezet, in die gebieden waar de provincie overgaat. Laten we daar de eerste kanttekening maken.
Ik heb niet toegezegd dat we deelmobiliteit in het vervolg van deze bouwstenen meenemen. Deel mobiliteit komt op verschillende andere plekken terug, waaronder Smart Mobility. Dan gaan we het met elkaar over deelmobiliteit hebben. We kunnen dan de verschillende ervaringen met elkaar delen, want op sommige trajecten loopt het al. We kunnen daarvan leren, zodat we het in de toekomst op andere plekken zo goed mogelijk kunnen inzetten om er zo optimaal mogelijk gebruik van te maken.

De VOORZITTER: Er is een interruptie door de heer Koyuncu.

De heer **KOYUNCU** (DENK): Ik noemde het voorbeeld van Amsterdam, niet om u te vragen in actie te komen voor Amsterdam, maar voor heel Noord-Holland. Ik wil van u weten of u ook het inzetten van deelmobiliteit niet alleen overlaat aan private partijen en hun financiële overwegingen. Dat u zich ook inzet, ervoor zorgt dat iedereen in Noord-Holland zoveel mogelijk gebruik kan maken van dit soort deelmobiliteit.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ik heb het belang van deelmobiliteit aangegeven. Laten we nu niet de diepte ingaan over wie wat gaan doen. Laten we dat op het moment gaan bespreken als het over deelmobiliteit gaat. Het belang van deelmobiliteit onderschrijft het college zeker. Het is ook onderdeel van de verschillende programma's. Daar komen we zeker bij u op terug.

De **VOORZITTER**: Dan kunnen we nu overgaan tot het peilen van de stemmen ten aanzien van voordracht 13 'Vaststellen onderzoeksagenda voor het Regionaal OV Toekomstbeeld Noord-Holland en Flevoland'. We hebben geen moties. De twee moties zijn ingetrokken. Als er hoofdelijke stemming gewenst is of een stemverklaring dan hoor ik dat graag terug.

Mevrouw **DE VRIES** (PvdA): Voor.
Mevrouw **KOCKEN** (GL): Wij zullen ook voor stemmen.
Mevrouw **STRENS** (D66): Voor.
De heer **DEEN** (PVV): Voor.
De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Wij zijn ook voor.
De heer **ZOON** (PvdD): Voor
De heer **DEKKER** (FVD): Wij zijn voor.
De heer **SMALING** (SP): Voor.
De heer **JENSEN** (JA21): Wij zijn voor.
De heer **KOYUNCU** (DENK): Wij zijn voor.
De heer **HEIJNEN** (CDA): Wij zijn ook voor.
De heer **BALJEU** (Fractie Baljeu): Voor.
Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Voor de voordracht.
De heer **KLEIN** (CU): Ik had het al verklapt in mijn bijdrage. Ik ben ook voor.

De **VOORZITTER**: Het zal geen verrassing zijn dat de voordracht met 52 stemmen voor voordracht 13 unaniem is aangenomen.

Dan wil ik nu nog iets met u bespreken. We hebben nog een aantal vragen in het vragenuur en we hebben een vijftal motie Vreemd aan de Orde van de Dag. Ik verwacht dat we daar een uur voor nodig zullen hebben. Als u wilt dat we doorgaan dan wil u vragen dat aan te geven in de chat. Dan stel ik voor om nu door te gaan. Dan kunnen we daarna afronden en dan zijn we wellicht op tijd voor de persconferentie.
U heeft mij overtuigd in de chat. We gaan door.

13. Vragenuur

De heer **SMALING** (SP): Het is de tijd van de verkiezingsdebatten. Een van de eerste was bij RTL, nu ruim een week geleden met zes lijststrekkers. Daarbij kwam duurzame energie ter sprake en in het bijzonder windturbines, maar ook andere vormen van energie. De premier had ook oog voor een kerncentrale in Groningen. Daarop moest hij later terugkomen. Wat opviel is dat een onderwerp, dat ons hier in de Staten erg bezighoudt, vrij prominent naar voren kwam in een

aanval, -laat ik het zomaar noemen, want zo wordt gedebatteerd door de premier, die lid is van de VVD-, op Jesse Klaver van GroenLinks. De casus IJburg is een zoekgebied voor windturbines, op enkele honderden meters afstand van de Bert Haanstrakade, de grens van een dichtbevolkt gebied, waar volgens de premier veel GroenLinksstemmers wonen, die nu zullen afzien van hun stem op GL. Ik vond het nogal een stevige aanval. Het gaat ook ons aan. We zijn al maandenlang over dit soort zaken aan het bakkeleien. De SP is op allerlei manieren voor duurzame energie. maar heel hoge turbines in het water achter IJburg is een dermate surrealistisch beeld dat ik de gedeputeerde het volgende wil vragen. Ziet de gedeputeerde ook niet in dat op deze manier draagvlak voor de transitie naar een duurzame toekomst wordt ondermijnd? Ik hoor zoveel boze mensen. Dit heeft de televisie gehaald, dat de premier de voorman van GroenLinks erop aan valt. Ik vraag het ook omdat GroenLinks en de VVD hier samen optrekken. Hoe heeft de gedeputeerde dat ervaren? Hoe gaan Gedeputeerde Staten hiermee om?

Gedeputeerde **STIGTER**: De verkiezingen zijn onmiskenbaar in aantocht. Dat kunnen we zien op straat en op televisie. Er zijn zelfs zevenendertig partijleiders die in die strijd uitlatingen doen die soms verstandig of onverstandig zijn. Daar doe ik geen uitspraken over. Het is niet altijd te volgen waar welke uitspraken worden gedaan en waarop je wel of niet moet reageren. Het is een partijleider in een verkiezingsbijeenkomst die daar uitspraken over doet. Dat is wat anders dan wanneer een minister of een premier daarover uitspraken doen. Om die reden voelen Gedeputeerde Staten niet de behoefte om te reageren op de uitspraak van een van de zevenendertig partijleiders, ook al is het de partijleider van de grootste partij, volgens de peiling. We werken vooralsnog aan de afspraak die we hebben gemaakt in het kader van het Klimaatakkoord, waarvan de RES onderdeel uitmaakt en waarvoor het Rijk heeft getekend, naar het zoeken naar gebieden voor wind- en zonne-energie. Op het moment dat die naar boven komen, zullen we als provincie gaan toetsten of dat toepassend is binnen de provinciale regelgeving. Dat is de rol. Die is niet veranderd, ook niet met de uitspraak van de minister-president. Het heeft ook geen gevolgen voor het traject dat we lopen.

De heer **SMALING** (SP): Het is niet voor het eerst dat we hierover spreken. Het feit dat de casus IJburg naar voren wordt gehaald; een paar honderd meter vanaf een dichtbevolkt gebied. Er is nog veel onduidelijk over de gezondheidseffecten die de turbines hebben. Er zit een laagfrequent geluidkant aan, een slagschaduwkant, maar ook een kant van slaapstoornissen, van stress en van afnemende productiviteit van de mensen die daar wonen. U blijft daar steeds maar blind voor. Ik begrijp niet dat u niet inziet dat dit echt een surrealistische casus is. Ik ben niet verbaasd dat de premier die benut om de aanval op een andere partij in te zetten. Dat moet u toch ook inzien?

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ik zie dat er hier een enorme verharding optreedt tussen de mensen die doen alsof windmolens het verschrikkelijkste is wat er kan gebeuren in de wereld en mensen die doen alsof er niets aan de hand is. Dat is natuurlijk allebei niet het geval. Ik zou willen vragen om los van het RES-proces, waar dit een klein onderdeel van is, of het mogelijk is om een keer een BOT-sessie te organiseren om juist dit punt te bespreken. Hoe kunnen we omgaan met deze chaos? Je ziet het ook aan de aantallen moties Vreemd aan de Orde van de Dag, die nu weer worden ingediend. De volgende keer gebeurt dat waarschijnlijk weer. Het blijft een beetje

rondzingen. Hoe kunnen we daarover nu eens rustig en goed met elkaar over praten, zodat we dit op een andere manier kunnen oppakken. Dit leidt namelijk nergens toe.

Gedeputeerde **STIGTER**: Er rustig over praten dat zou ik ook wensen voor dit onderwerp. Ik constateer ook dat de standpunten verhard zijn en dat die zich projecteren op dat we überhaupt geen windmolens willen hebben, waar dan ook versus: We hebben onze verantwoordelijkheid in de klimaattransitie. Die discussie verhardt zich en projecteert zich op een aantal gebieden, waaronder IJburg. De heer Smaling noemde het een surrealistische casus. In zekere zin ben ik dat met hem eens. Het is surrealistisch in de zin dat het een zoekgebied is. We hebben een breder zoekgebied waarin wordt gekeken of daar mogelijkheden zijn voor zon- en windenergie. Daarin moet een aantal vragen worden beantwoord. Die hebben onder andere te maken met leefbaarheid en de relatie met Natura 2000-gebiedselementen. Als blijkt dat het niet mogelijk is, dan zal Amsterdam die locatie wegnemen. Dat is het karakter van het zoekgebied als we dat met elkaar gaan verkennen. Rondom IJburg worden beelden neergezet ten aanzien van de hoogtes van windmolens en ten aanzien van de afstanden, die dus surrealistisch zijn, omdat die nog niet bekend zijn. In ieder geval is bekend dat alleen al vanwege de aanvliegroute van Schiphol die windmolens niet zo hoog kunnen zijn.

De **VOORZITTER**: We gaan over naar de volgende vraag. De heer Klein heeft een vraag over de bevoegdheid gezag dataverdeling Hollands Kroon.

Gedeputeerde **OLTHOF:** Even een ordevoorstel. Ik vind het prima om de vraag te beantwoorden, maar er liggen op dit moment ook schriftelijke vragen over die datacenters. Ik laat het aan de vergadering over of we de vragen nu gaan behandelen.

De heer **KLEIN** (CU): Ik ben hierdoor een beetje verrast. Ik heb die schriftelijke vragen niet gezien. We ontvingen afgelopen donderdag een brief en op basis daarvan heb ik deze vragen gesteld. Ik stel voor dat ik mijn vragen inleid. Dan moet u maar bekijken welke vragen u nu kunt beantwoorden en welke schriftelijk worden beantwoord. Dat is de procedure die we hebben afgesproken.

De **VOORZITTER**: Gaat uw gang, meneer Klein.

De heer **KLEIN** (CU): We waren nogal verbaasd over de brief, die we kregen. We hebben eerder gesproken over datacenters en dat we als provincie meer regie willen voeren over onder welke voorwaarden en waar die datacenters gerealiseerd zouden kunnen worden in Noord-Holland. ER wordt gewerkt aan een Datacenter Strategie. We spraken erover op 14 december jl. Toen is het niet gegaan over deze specifieke situatie, dat de vergunning niet geldig zou zijn. Nu is aangezegd aan Microsoft dat de vergunning voor een reeds bestaand datacenter niet geldig is, omdat die is afgegeven door de gemeente. De vergunning had afgegeven moeten worden door de provincie. Sinds wanneer is dat inzicht gekomen bij Gedeputeerde Staten? Wat was de concrete aanleiding? De voorbereidingen voor de datacenters dateren van 2014. Wat is er anders dan 2014? Gaat het alleen om Microsoft, of ook om andere datacenters zoals die van Google, of de

geplande vergunningen voor CyrosOne en Nuna? Wat is het doel van Gedeputeerde Staten met deze rechtszaak? Is het om grip te krijgen op toekomstige ontwikkelingen, of is ook het terugdraaien van de verleende vergunningen een serieuze optie? Zijn Gedeputeerde Staten voornemens om aanvullende voorwaarden op te nemen in de vergunning als blijkt dat inderdaad het bevoegd gezag bij de Provincie ligt? Waarom kiezen Gedeputeerde Staten voor deze route en niet voor sturing via de Datacenter Strategie? Is het noodzakelijk dat Gedeputeerde Staten bevoegd gezag zijn om die Datacenter Strategie te kunnen uitvoeren? Heeft de Provincie anders niks in handen?

Gedeputeerde **OLTHO**F: Ik zal proberen om de vragen zo volledig mogelijk te beantwoorden. Ik begrijp dat daaraan behoefte is, naar aanleiding van de brief. We hebben niet gezegd dat de vergunning niet geldig is. Er zijn twee belangrijke punten waarom we dit nu aankaarten. We zijn van mening dat boven 50 Megawatt ingangsvermogen de Provincie bevoegd gezag is en dat er boven 15 Megawatt ingangsvermogen een vergunningsplicht is. Dat zijn de twee belangrijkste punten waarom Gedeputeerde Staten dit nu aankaarten. Het gaat niet over de ruimtelijke inpassing, maar over de vraag wie bevoegd gezag is, ook om een gelijk speelveld te hebben ten opzichte van andere partijen. Dit gaat niet specifiek over Microsoft of Google. Het is bedoeld om duidelijkheid te krijgen wie bevoegd gezag is boven 50 Megawatt en boven 15 Megawatt ten aanzien van vergunningen. Gedeputeerde Staten zijn van mening dat de Provincie bevoegd gezag is, ook gelet op andere voorbeelden in de rest van Nederland en in deze provincie.
In de Datacenter Strategie gaat het vooral over de wenselijkheid, economisch belang, water, ruimte en dat soort vraagstukken. Dat komt later. Dit gaat over bevoegd gezag in het kader van de Wabo. Dat zijn twee verschillende trajecten. We kunnen met dit instrument niet sturen op de vraag of er wel of geen datacenter komt. Dit is vooral om te toetsen of ze voldoen aan de gestelde eisen.

De heer K**LEIN** (CU): Sinds wanneer speelt dit? Dit kent al een lange voorbereiding. Het komt voor mij uit de lucht vallen. Ik kan me voorstellen dat de Provincie al eerder heeft gekeken hoe de taakverdeling ligt. Wat is de samenhang met de Datacenter Strategie? Wat is nu de toegevoegde waarde van het bevoegd gezag zijn van de Provincie voor deze datacenters?

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Ik ben een beetje verbaasd dat het beantwoorden van vragen toch doorgaat. De vragen zijn op 19 februari jl. gesteld en die zijn nog niet beantwoord. Ik heb in de chat gezegd dat ik de brief heb geagendeerd voor de commissie RWK. Dat lijkt me handiger, want dan kunnen we er langer over praten. Nu verzorgt gedeputeerde Olthof, die niet in RWK zit, de beantwoording. Er zit natuurlijk ook een milieuaspect aan verbonden. Ik denk dat we er goed aan doen om de brief te bespreken, voordat we dit nu, op een achternamiddag, doornemen. Dat is mijn voorstel.

De heer **VINK** (D66): Het voorstel van mevrouw Alberts spreekt mij zeer aan. Het zou mooi zijn als de vragen die mevrouw Gonggrijp, de heer Kanik en ik gesteld hebben, dan ook beantwoord worden. Die vragen gaan ook over bevoegd bezag en dergelijke. Kunnen die vragen dan ook beantwoord zijn?

Gedeputeerde **OLTHOF:** De antwoorden op die vragen komen eraan. Ik stel voor om dit in de commissie te behandelen. Dit gaat zuiver over het bevoegd gezag op het gebied van de Wabo, dus de milieuwetgeving. Dit gaat niet over de Datacenter Strategie. Ik zou het onderwerp dus wel in de juiste commissie willen behandelen.

De **VOORZITTER**: Dat is een tip die u meegeeft aan Provinciale Staten.
Dan gaan we naar de laatste vraag in het vragenuur. Die is gesteld door de fractie van het CDA en gaat over de toekomst van de Bruine vloot.

Mevrouw **KUIPER** (CDA): Afgelopen donderdag 4 maart vond een symposium plaats in het Zuiderzeemuseum over de toekomst van de Bruine vloot. De vloot is van groot belang voor het varend cultureel erfgoed van Noord-Holland. Het CDA is verheugd dat Provincie Noord-Holland de oproep van andere provincies, zoals Overijssel, deelt om de Bruine vloot op de Unesco Werelderfgoedlijst te plaatsen. De Bruine vloot is hard geraakt door de coronacrisis. Tijdens het symposium kwam naar voren dat er wordt gewerkt aan een investeringsfonds. De provincies Overijssel, Flevoland en Friesland laten onderzoeken of schippers via externe financiers geld kunnen krijgen. Is de gedeputeerde op de hoogte van het onderzoek van deze provincies? Doet Provincie Noord-Holland mee aan dit onderzoek? Zo nee, waarom niet? Welke acties ondernemen Gedeputeerde Staten richting Den Haag om de toekomst van de Bruine vloot te waarborgen? Het Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen onderzoekt hoe schippers, gemeenten en provincies beter kunnen gaan samenwerken om toeristen straks weer een voor de hele wereld unieke, historische scheepservaring te bieden. Dragen Gedeputeerde Staten hieraan bij? Zo nee, zijn zij bereid dat alsnog te doen?

Gedeputeerde **PELS**: We delen met het CDA dat dit prachtige schepen zijn, zowel als erfgoed maar ook in de rol die ze hebben in toerisme en recreatie in onze provincie. We waren ambtelijk wel maar bestuurlijk niet aanwezig bij het genoemde congres. Daar hadden we een aantal redenen voor. We hebben hiervoor geen budget, niet binnen ons cultuurbudget en ook niet binnen het budget voor recreatie en toerisme. Wat we wel hebben gedaan en nog steeds doen is ons op de hoogte stellen wat het Rijk doet. Recent heeft demissionair Staatssecretaris Keizer extra middelen toegevoegd. Naast vijftien miljoen euro is er nog eens acht miljoen euro vrijgemaakt. We kijken natuurlijk mee naar hoe die middelen verdeeld worden. We hebben geen extra inzet gepleegd. Dat is onze ogen nu ook niet nodig. Het heeft de extra aandacht van het Kabinet. We zullen die extra inzet ook niet plegen, omdat we geen kader zien vanuit onze inzet in ons toerismebeleid of cultuurbeleid om dat nu te doen.
Het college is op de hoogte van het onderzoek. Om de redenen zoals net genoemd, zullen we niet bijdragen aan dat onderzoek. We volgen natuurlijk wel de uitkomsten hiervan. Het onderzoek is gericht op het starten van een investeringsfonds van vijftig miljoen euro. Daarvoor gaan we die middelen niet vrijmaken. In de ogen van het college zou dat eerder een taak moeten zijn van het Rijk dan van de Provincie.
Ook aan het onderzoek van het NBTC dragen niet bij om voornoemde redenen. Ook dat onderzoek zullen we wel volgen.

Het college ziet een beperkte rol voor de Provincie om hier verder vorm aan te geven.

Mevrouw **KUIPER** (CDA): U zult begrijpen dat we liever een ander antwoord hadden gekregen. We gaan het nog over cultuurbeleid hebben. Op meerdere momenten in het jaar spreken we over budgetten. Ik dank de gedeputeerde voor haar antwoord. Het CDA zal zich als fractie beraden of dit hetgeen is wat Provincie Noord-Holland hieraan moet bijdragen.

De heer **HOOGERVORST** (SP): De gedeputeerde gaf aan dat het college het proces wel volgt. Met welk doel volgen Gedeputeerde Staten het proces dan?

Gedeputeerde **PELS**: Het is natuurlijk goed om te weten wat er speelt op dit vlak. Het zijn prachtige schepen en ze zijn onderdeel van ons erfgoed. Het is goed om als Provincie te weten wat er gebeurt. Dat doen we op heel veel vlakken. Zelfs als we besluiten daaraan niet bij te dragen, is het nog steeds belangrijk om op de hoogte te zijn van wat er speelt.

De **VOORZITTER**: Daarmee is een eind gekomen aan het vragenuur.

14. Actualiteiten (onder voorbehoud van instemming Provinciale Staten)

Er zijn geen actualiteiten.

Daarmee zijn we toe aan agendapunt 15. Er is gevraagd om een schorsing vanuit de Staten. Ik schors de vergadering tot 18:15 uur

[Schorsing 18.03 – 18.16 uur]

15. Indien aan de orde: stemming motie(s) Vreemd aan de orde van de dag

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. We hebben een zestal moties Vreemd aan de Orde van de Dag. Eerst zullen we luisteren naar de gedeputeerde. Daarna zullen we de stemming over de moties peilen bij de fractievoorzitters.

Ik geef het woord aan gedeputeerde Olthof voor een reactie op motie VOD 19 ‘Geen lobby voor versoepeling geluidsnorm Omgevingswet’ van de Partij voor de Dieren.

Gedeputeerde **OLTHOF**: De discussie die we voeren over de aanvullingsregeling cumulatie gaat niet over geluidsnormen. Die gaat over een rekenregel om gecumuleerd geluid van weg, spoor, industrie en luchtvaart te bepalen bij nieuwe ontwikkelingen. De BRS pleit geenszins voor het loslaten of versoepelen van normen. Dat was en is ook niet de insteek. Het pleidooi vanuit de BRS en ook vanuit de Provincie is juist dat een gezonde leefomgeving vraagt om heldere normen. Welke geluidsbelasting vindt de minister acceptabel? Daar worden geen uitspraken over gedaan. Voor de luchtvaart geldt nog steeds een per saldo benadering. Er is geen norm voor luchtvaartgeluid, waaraan een individuele woning mag worden blootgesteld. We ontraden de

motie. De motie dient het gezondheidsbelang van de inwoners van de Schipholregio niet en frustreert de woningbouwopgave, terwijl het echte probleem van de zekerheid van individuele bescherming niet wordt aangepakt.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar motie VOD 20 'Actief informeren Noord-Hollanders over invloed op windturbinebeleid' van Forum voor Democratie en de PVV.

Gedeputeerde **STIGTER:** Deze motie wordt ontraden. Het is primair aan gemeenten om hun inwoners mee te nemen in het proces. Dat is maatwerk. Informatie verschaffen op allerlei manieren hangt echt af van de gemeenten. Het is een gezamenlijk zoekproces van Provincie, gemeenten, waterschappen en maatschappelijke actoren naar nieuwe plekken. De gemeente is de eerste overheid om met haar burgers hierover van gedachte te wisselen. Inmiddels zitten we in de fase van zoekgebieden. Die zullen de komende tijd worden geconcretiseerd. In dat kader wordt ook uitgewerkt hoe de inwoners worden betrokken bij de concretisering van die zoekgebieden. Dat is de meest passende postbus om aan te geven wanneer de rol van burgers in het proces naar voren komt en wat die rol is. Om die reden vind ik het niet gepast om die rol naar de Provincie te halen.

De **VOORZITTER**: U wordt tevens gevraagd om te reageren op motie 21 'Visualiseren gevolgen energietransitie', ingediend door FvD, JA21 en de PVV.

Gedeputeerde **STIGTER**: Visualisatie kan een belangrijk hulpmiddel zijn in het RES-proces, zeker als dat vanuit een neutrale manier wordt neergezet. Dat is ook onderkend. Zowel vanuit het nationaal programma van de RES als de gezamenlijke RES-organisatie wordt dit gefaciliteerd. Vanuit het lopende traject en het bod dat er ligt, vind ik het ongepast om dit als Provincie naar ons toe te halen. Dat is de reden dat ik deze motie nu zou willen ontraden.

De **VOORZITTER**: Ook ten aanzien van motie 22 'Wind en geluidsschermen benutten voor zonnepanelen', ingediend door 50PLUS/PvdO wordt u om een reactie gevraagd.

Gedeputeerde **STIGTER**: Deze motie ontraad ik eveneens. Niet omdat het college het een slecht idee vindt om geluidsschermen hiervoor te benutten. We zijn dat concreet aan het doen. De motie wordt ontraden omdat hierin gesuggereerd wordt om de andere opties niet te doen. Dat kunnen we ons gezien de omvang van de opgave niet veroorloven. Het zal en/en moeten zijn, inclusief de geluidsschermen, maar ook de andere opties.

De **VOORZITTER**: Motie 23 is ook ingediend door 50PLUS/PvdO met als titel 'Noord-Holland windmolenvrij, iedereen een zonnepaneel erbij'

Gedeputeerde **STIGTER**: De titel spreekt in zekere zin wel aan, maar tegelijkertijd moet ik deze motie echt ontraden. Op hier is aan de orde dat we op allerlei manieren zonnepanelen zullen gaan stimuleren. Ook als onderdeel van motie 42 is het nadrukkelijk in beeld om dat te gaan doen. Het zal ook een bijdrage leveren aan de energietransitie, maar dat alleen zal niet voldoende

zijn. Het zal en/en moeten zijn. Dat betekent dat we naast zonnepanelen op de daken ook andere opties overeind moeten houden. Daarmee kan ik deze motie niet omarmen.

De **VOORZITTER**: De laatste motie VOD is motie 24, ingediend door fractie DENK en JA21, met als titel 'Draagvlak over plaats van windturbines in de buurgemeenten'

Gedeputeerde **STIGTER**: Ik kijk neutraal naar deze motie. Het dictum van deze motie roept op om gemeenten aan te spreken op intergemeentelijke afstemming. Dat omarm ik volledig. Het dictum omarm ik volledig. Het is al bestaande praktijk. In de overwegingen van deze motie worden kwalificaties aangegeven over hoe het proces is gelopen rondom draagvlakonderzoek in onder andere Amsterdam. Er wordt ook aangegeven dat er ook aan draagvlakonderzoek gedaan zou moeten worden. Die kwalificaties deel ik niet. Als ik de motie puur beschouw op het dictum en dat is uiteindelijk leidend, dan geef ik het oordeel aan Provinciale Staten om dit over te nemen en sta ik daar neutraal in.

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Ik wil de moties 22 en 23 aanpassen. Het is niet dat we alleen maar windmolens of alleen maar zonnepanelen willen. We willen dat er een bijdrage is aan de RES. De motie 'Zonnepanelen' is raadsbreed aangenomen in Amsterdam, met hetzelfde dictum. Misschien dat ik de gedeputeerde kan overtuigen dat als ik dat aanpas, zodat hij er dan mee akkoord kan gaan.

De **VOORZITTER**: We zijn hier natuurlijk in de Provinciale Staten van Noord-Holland en niet in de gemeenteraad van Amsterdam. Aangezien Gedeputeerde Staten al hebben gereageerd op de door u ingediende moties, kunnen de moties niet meer worden aangepast. De moties zoals die nu voorliggen moeten in stemming worden gebracht, tenzij u besluit om ze in trekken.

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Ik trek de moties VOD 22 en 23 in. In de volgende Statenvergadering dien ik ze opnieuw in met een ander dictum.

DE **VOORZITTER**: De moties VOD 22 en 23 zijn ingetrokken.
Voordat ik overga tot peiling van de stemmen van de overgebleven moties Vreemd aan de Orde van de Dag schors ik de vergadering.

[Schorsing 18.27 tot 18.35 uur]

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. Dan ga ik over tot het peilen van de stemming over de moties Vreemd aan de Orde van Dag. Er zijn twee moties ingetrokken.
We hebben motie 19, motie 20, motie 21 en motie 24.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Motie 19: Daar zijn we tegen. Motie 20: Daar zijn we ook tegen. Motie 21: Daar zijn we ook tegen. Motie 24: Stemverklaring: We vinden het ontzettend belangrijk dat gemeenten er samen in een goede verstandhouding uit komen. Deze motie heeft, wat ons

betreft, een dusdanig hoog paternalistisch gehalte dat wij hier niet mee kunnen instemmen. Dus wij zijn tegen.

Mevrouw **STRENS** (D66): Motie 19: Daar zijn wij tegen. Motie 20: Ook tegen. Motie 21: Tegen. Motie 24: Tegen, maar graag met een korte stemverklaring. Hoewel we het doel van een goede afstemming tussen buurgemeenten natuurlijk ondersteunen, zullen wij tegen stemmen, omdat we ons niet kunnen vinden in een aantal overwegingen en constateringen, die zijn genoemd in de motie en dit in onze ogen ook voldoende aan de orde is geweest bij de bespreking van de concept RES.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Motie 19: Daar zou ik graag een stemverklaring willen afleggen. Inhoudelijk zijn wij het eens met de PvdD. Zoals GroenLinks altijd benadrukt, vinden we dat we moeten bouwen in een gezonde omgeving. Zoals GS aangeven is deze motie niet de manier om dat te bereiken. Daarom steunen we de motie niet.
Motie 20: Zullen we ook niet steunen. Motie 21: Ook niet. Motie 24: Ook niet.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Motie 19: Tegen. Motie 20: Tegen. Motie 21: Tegen. Motie 24: Stemverklaring: Wij zijn het niet eens met alle dingen die er staan in de overwegingen, maar we stemmen hier wel voor, omdat wij het erg belangrijk vinden dat er een goede afstemming is tussen de verschillende buurgemeenten en dat er significante zorgen zijn. Dus wij stemmen voor deze motie.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Motie 19: Daar zijn wij tegen. Motie 20: Voor motie 20, 21 en 24 geldt dat het wellicht wat lastig ik, ook op dit moment. Er is weinig discussie over geweest. Het was mooi geweest als we bij het debat in de commissie en ook hopelijk in de Staten rondom de RES, of iets anders, al deze moties een keer langs zouden hebben gehad. Dat is niet zo. We beoordelen ze wel op inhoud, dus sommige tegen en sommige voor. Motie 20 in ieder geval tegen.
Motie 21: Het is belangrijk dat inwoners weten wat er op hen afkomt. Daar kan visualisatie bij helpen. Daar zijn best nog wel wat slagen te maken. Dus motie 21 voor.
Motie 24: Voor motie 24 sluit ik me aan bij de stemverklaring van de heer Van der Maas. We zijn het niet eens met alle overwegen, maar we steunen wel het dictum. Afstemming met buurgemeenten is belangrijk en daarom zijn wij voor deze motie.

De heer **SMALING** (SP): Motie 19: Daar zijn wij voor. Motie 20: Stemverklaring: Net als de heer Heijnen zei, zijn de drie moties verwant aan elkaar. We beoordelen ze ook op inhoud. Dan vinden we motie 20 wat onhandig gesteld. Daar kunnen we niet mee instemmen.
Motie 21: Die zullen we wel steunen. Daar zien we het nut van in. Motie 24: Die steunen we van harte.

De heer **DEEN** (PVV): Motie 19: Tegen. Motie 20: Voor. Motie 21: Voor. Motie 24: Voor.

De heer **DEKKER** (FvD): Motie 19: Daar zijn wij tegen. Motie 20: Daar heb ik een stemverklaring. De RES is provinciaal beleid. De provincie zou burgers over het agendapunt moeten informeren, vinden wij, specifiek over hoe zij invloed kunnen uitoefenen. We vinden het erg ongelukkig dat GS alle mogelijkheden wegwuiven om Noord-Hollanders eerlijk te informeren. We roepen onze collega's op om hun controlerende taak te nemen in PS en er alles aan te doen om inwoners actief te informeren. We zijn natuurlijk voor motie 20.
Motie 21: Voor. Motie 24: Voor.

De heer **ZOON** (PvdD): Motie 19: Voor. Motie 20: Tegen. Motie 21: Stemverklaring: Naast wat overwegingen erin vinden we het dictum best interessant, maar de motie is op dit moment te vroeg. Toch zouden we in de toekomst best voor kunnen zijn, maar nu zijn we tegen motie 21.
Motie 24: Voor

De heer **KOYUNCU** (DENK): Motie 19: Voor. Motie 20: Voor. Motie 21: Voor. Motie 24: Voor.

De heer **JENSEN** (JA21): Motie 19: Tegen. Motie 20: Stemverklaring: Hoewel we denken dat deze motie niet helemaal in de juiste vorm wordt ingediend, ondersteunen we de gedachte die erachter zit. We stemmen voor. Motie 21: Voor. Motie 24: Voor.

De heer **KLEIN** (CU): Motie 19: Tegen. Motie 20: Tegen. Motie 21: Tegen. Motie 24: Met een stemverklaring. We zijn het oneens met de meeste overwegingen, maar omdat we inderdaad alleen het dictum vaststellen zullen wij voor stemmen. Want daar zijn we het wel mee eens.

De heer **BALJEU** (Fractie Baljeu): Motie 19: Daar zijn wij tegen. Motie 20: Voor. Motie 21: Voor. Motie 24: Voor.

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Motie 19: Tegen. Motie 20: Voor. Motie 21: Voor. Motie 24: Voor.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we de uitslagen optellen.

Motie VOD 19 is met 45 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd: PvdD, SP en DENK.

Motie VOD 20 is met 41 stemmen tegen en 11 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, FvD, PVV, 50PLUS/PvdO, DENK en Fractie Baljeu.

Motie VOD 21 is met 34 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, CDA, FvD, PVV, SP, 50PLUS/PvdO. DENK en Fractie Baljeu.

Motie VOD 24 is met 31 stemmen voor en 21 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: GL, D66 en de PvdA.

16. Sluiting

De **VOORZITTER**: We zijn bij agendapunt 16 aangekomen. Voordat ik overga tot sluiting nog iets van de orde.
Op 10 maart wordt de briefstemming bij u per koerier bij u thuisgebracht, of in de brievenbus gedaan. Als het goed is heeft u online een ophaalafspraak gemaakt. Als u daarbij problemen ondervindt, dan kunt u contact opnemen met de griffie.

Op 12 april 2021 om 13:00 uur vindt de volgende Provinciale Statenvergadering plaats. Ik hoop u daar weer gezond te zien. Voor degenen die op dit moment in quarantaine thuiszitten, beterschap.

Ik dank u voor uw aandacht en sluit de vergadering.

Sluiting om 18:45 uur.

Spreektijdverdeling Statenvergadering van 8 maart 2021

Het presidium heeft besloten de spreektijdverdeling voor PS van 8 maart a.s. te baseren op 4 uren vergaderen.

Houdt u s.v.p. rekening met een langere duur van de vergadering vanwege extra benodigde technische tijd.

Voor de vergadering van 8 maart a.s. wordt de volgende verdeling gehanteerd:

Fractie	Spreektijd PS
GroenLinks	18 min.
VVD	18 min.
D66	14 min.
PvdA	14 min.
JA21	10 min.
CDA	10 min.
FvD	6 min.
Partij voor de Dieren	10 min.
PVV	10 min.
SP	10 min.
ChristenUnie	10 min.
50PLUS/Partij van de Ouderen	10 min.
DENK	10 min.
Fractie Baljeu	2 min.
Totaal PS	*152 min.*
GS	61 min.
Technische tijd	27 min.
Totaal	**240 min.**

Addendum voor de online PS-vergadering bij het Reglement van Orde voor PS van Noord-Holland

Inleiding

De “Tijdelijke wet digitale beraadslaging en besluitvorming provincies,(…)” maakt het mogelijk dat de Staten van Noord-Holland online vergaderen en rechtsgeldige besluiten nemen.

Het voeren van online beraadslagingen in het verband van de Statenvergadering vergt een andere orde en discipline van de Staten. In dat kader is dit addendum bij het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten opgesteld.

In het addendum is een aantal aanvullingen en een enkele afwijking van het Reglement van Orde opgenomen, waarmee een ordelijk en rechtsgeldig verloop van de beraadslaging en besluitvorming mogelijk gemaakt wordt. Na afloop van de eerste online Statenvergadering zal met het Presidium worden geëvalueerd.

Voorafgaand aan de *Staten*vergadering:

1. Als u geen **test** heeft uitgevoerd op één van de aangegeven momenten vooraf, kunt u mogelijk niet meedoen aan de digitale Statenvergadering.

   Als vlak voor de vergadering blijkt dat u niet kunt inloggen, kan het noodzakelijk zijn dat u naar het Provinciehuis komt om te zorgen dat u daar gebruik kunt maken van de daar beschikbaar gestelde apparatuur. Eventueel wordt tot dat moment de vergadering geschorst, in afwachting van uw aankomst op het Provinciehuis.

   Zorg er dus voor dat u uw **aansluiting, camera en microfoon opstelling getest** heeft op een van de in de Nieuwsmail aangeboden testmomenten van de griffie, zodat u nog de tijd heeft om te kiezen voor een andere locatie of met andere apparatuur deel te nemen aan de vergadering.

   Zorg voor een rustige plek en maak gebruik van een koptelefoon met eventueel een aparte microfoon.

2. Geef **uw afwezigheid tijdig van tevoren aan bij de Statengriffie** via statengriffie@noord-holland.nl

   In het geval dat u niet uw afwezigheid doorgeeft en u bent niet aanwezig in de online vergadering, kan het zijn dat de vergadering wordt geschorst tot het moment dat we u bereikt hebben en vastgesteld hebben wat de reden van uw afwezigheid in de vergadering is.

3. Geef ook tijdens de vergadering bij de Statengriffie aan wanneer u niet meer deelneemt aan de vergadering.

   Dit kan via het chatscherm en uiteraard via de mail statengriffie@noord-holland.nl

4. Leden melden **voorafgaand aan de vergadering per mail bij de Statengriffie aan een bijdrage te willen doen bij een agendapunt.**

   U kunt tot vrijdagmiddag 13.00u per mail via statengriffie@noord-holland.nl aangeven dat u een bijdrage wilt doen op een agendapunt.

5. Zorg ervoor dat u zich **30 minuten voor aanvangstijd aanmeldt** in de online vergaderomgeving, met de token voor de vergadering.

   Tijdens het half uur voorafgaand aan de vergadering wordt uw **presentie** door de statengriffier vastgesteld, daarvan wordt verslag gedaan in de notulen van de vergadering.
   Eventueel hoort u dan van de voorzitter de laatste mededelingen voordat de vergadering

live wordt uitgezonden en kunt u de overige deelnemers aan de vergadering begroeten. U kunt dan zelf ook controleren of uw beeld en geluid goed is.

[Hierbij wordt afgeweken van artikel 15 Reglement van Orde]

Na aanvang van de *Staten*vergadering

Openbaarheid van de vergadering

De online Statenvergadering is **openbaar.** Het is niet mogelijk om online in beslotenheid te vergaderen. Beraadslagingen die in beslotenheid moeten worden gevoerd, dienen op een ander moment en in een fysieke vergadering te worden geagendeerd.

6. De vergadering **wordt live-gestreamd vanaf de aanvangstijd** en is te volgen voor het publiek en de pers via de website.

   Houdt er rekening mee dat u zelf en de omgeving waarin u deelneemt aan de onlinevergadering zichtbaar is voor het publiek.

Opening van de vergadering

7. Aan het begin van de vergadering stelt de voorzitter vast **dat het quorum** gehaald is op basis van de vooraf door de statengriffier bijgehouden presentielijst, en noemt de afwezige leden op. Vervolgens opent de voorzitter de vergadering.

   Als het minimumaantal dat benodigd is voor het quorum niet meer deelneemt aan de Statenvergadering door een technische storing, kan de vergadering door de voorzitter geschorst worden tot het moment dat het quorum hersteld is.

8. De **primus** wordt niet vastgesteld in de online Statenvergadering. Als er een hoofdelijke stemming wordt aangevraagd dan geschiedt stemming op volgorde van fractiegrootte en volgorde van de plaats op de lijst.

   [Hierbij wordt afgeweken van artikel 18 van het Reglement van Orde]

Spreekregels tijdens de vergadering

9. In het chatscherm worden zoveel mogelijk **vaste vergadertermen** gehanteerd.

   Naast het groene handje, is het chatscherm een belangrijke informatiebron voor de voorzitter voor wat er leeft in de vergadering. Om het voor de voorzitter mogelijk te maken de teksten in het chatscherm snel te lezen, wordt gevraagd u zakelijk en beknopt uit te drukken. Daarom wordt een aantal vaste woorden gebruikt, niet heel anders dan in een normale fysieke vergadering:

   - Ja/Nee

   - Interruptie (Groen Handje)

   - Verhelderende vraag

   - Van de orde

   - Nieuw (discussie)punt

   - (Erg) eens

   - (Erg) oneens

- Neutraal

10. Op een **ordevoorstel van de voorzitter** reageren in de eerste plaats de woordvoerders danwel de fractievoorzitters via het chatscherm, met de bovengenoemde termen.

    De voorzitter vraagt bijvoorbeeld of er behoefte is aan een tweede termijn. Daarop reageert u als woordvoerder zoveel mogelijk door in het chatscherm ja of nee aan te geven.

11. In het geval dat de **voorzitter schorst**, geeft hij het **precieze tijdstip** aan waarop de vergadering weer wordt geopend.

    In plaats van "we schorsen voor 10 minuten" wordt er aangegeven dat de vergadering weer verder gaat om 14:10u.

12. U kunt **een bijdrage** doen zodra de voorzitter u het woord geeft. U spreekt de vergadering toe via de voorzitter.

    U heeft voorafgaand aan de vergadering aangegeven via de mail bij de Statengriffie op welke punten u een bijdrage wilt doen in de eerste termijn. De voorzitter noemt alle aangemelde sprekers voor de eerste termijn.

    Tijdens de vergadering kunt u in het chatscherm aangeven dat u graag in de tweede termijn nog een bijdrage wilt doen.
    Aan het begin van de tweede termijn noemt de voorzitter de namen van alle aangemelde sprekers in tweede termijn.

13. De **spreektijdenregeling is van toepassing** en u wordt gevraagd uw bijdrage bondig te houden.

14. **Interrupties** hebben de vorm van een korte vraag zonder inleiding. Interrupties worden zeer summier en slechts aan het eind van de bijdrage van de spreker toegestaan.

    Interrupties kunnen het debat in een online digitale vergadering voor derden minder duidelijk te volgen maken. Daarom is het raadzaam deze slechts in bescheiden mate toe te laten. Reacties op andere bijdragen worden zoveel mogelijk verwerkt in een bijdrage in tweede termijn.
    Derde termijn –In afwijking van het reglement van orde kan de voorzitter voorstellen om een derde termijn toe te staan. Een bijdrage in de derde termijn gaat niet van de spreektijd af.

    [Hierbij wordt enigszins afgeweken van artikel 22 van het Reglement van Orde]

15. Aan het eind van de behandeling van een agendapunt wordt duidelijk door de voorzitter vastgesteld dat de beraadslaging over het punt is afgerond. In het chatscherm wordt door de Statengriffie ook dat agendapunt afgesloten en het volgende genoemd.

Moties en amendementen

16. A. **Moties en amendementen** worden vanaf een half uur voor en ook tijdens de vergadering ingediend per mail aan statengriffie@noord-holland.nl
    In de onderwerp regel staat in hoofdletters INDIENEN Motie …..;

    B. Een motie die eerder is ingediend, kan gewijzigd worden ingediend tijdens de vergadering met in de onderwerp regel in hoofdletters GEWIJZIGD INDIENEN Motie….. ;

    C. De indiener en alle mede-indieners worden in cc: van de mail met bijlage opgenomen;

D. Alléén moties die vanaf een half uur voor de vergadering worden aangeleverd worden als definitief en ingediend beschouwd;

E. Indiener + Mede-indieners ontvangen na indiening een mail waarin de indiening van de motie bevestigd wordt;

F. Tijdens de beraadslagingen over het punt waarop de motie is ingediend, wordt de motie door de indiener genoemd en het dictum van de motie wordt uitgesproken; (Het uitspreken van het dictum gaat niet van de spreektijd af) Als de motie gewijzigd wordt ingediend, dan wordt dit genoemd in de bijdrage.

G. Pas na het uitspreken van het dictum wordt de motie door de Statengriffie bij het agendapunt in iBabs en op internet gepubliceerd.

Stemming en besluitvorming

17. A. De stemming over voorstellen, moties en amendementen wordt vastgesteld per stembrief die de statenleden na de vergadering ontvangen;

B. Tijdens de vergadering wordt via de fractievoorzitters gepeild wat de stemverhoudingen in elke fractie zijn;

C. Na de vergadering wordt de weergave van de stemverhoudingen op brief gesteld en wordt de vaststelling van deze stemverhoudingen aan elk van de tijdens de vergadering aanwezige leden toegezonden. Elk lid stuurt de stembrief ondertekend terug aan de Statengriffie ter bevestiging van de juiste weergave van zijn of haar wilsverklaring.

D. Ongeveer twee weken na de vergadering wordt de besluitenlijst gepubliceerd.

Actualiteiten

18. A. Een actualiteit in de online PS-vergadering wordt na de rondvraag en vóór de stemming over moties vreemd op de agenda wordt geplaatst;

B. Een actualiteit duurt maximaal 60 minuten, waarvan 10 minuten technische tijd;

C. Elke deelnemer krijgt vooraf, na de laatste voorbereidende presidiumvergadering een maximum spreektijd;

D. Deze spreektijd geldt voor bijdragen, het doen van interrupties én de beantwoording van interrupties;

Provincie Noord-Holland

Agenda PS-vergadering

Datum	8 maart 2021
Tijd	Aanvang 13:00 uur
Locatie	Online vergaderomgeving
Voorzitter	A.Th.H. van Dijk
Omschrijving	De vergadering vindt vanwege corona maatregelen online plaats. De publieke tribune is gesloten. Live volgen of terugkijken kan via: https://noord-holland.stateninformatie.nl

1	**Opening en mededelingen.**
2	**Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden.**
2.a	**Beëdiging en installatie duo-commissielid fractie GroenLinks.**
3.a	**Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding.**
3.b	**Lijst geheimhouding PS.**
4	**Vaststelling notulen van de vergadering van 1 februari 2021.**
5	**Vaststelling Strategische Statenagenda.**
6	**Vaststelling lijst ingekomen stukken.**
7	**Voortgangslijst van moties.**
8	**Voorlopig aangemerkt als hamerstuk.** Indien de commissie besluit dat het stuk geen hamerstuk is, dan wordt het als volledig agendapunt aan de agenda toegevoegd.
8.a	**Randstedelijke Rekenkamer Eerste begrotingswijziging 2021voor zienswijze.** Voordracht 09-2021
8.b	**Subsidievaststelling op fractiebijdragen periode 15 maart 2019 t/m 14 maart 2020.** Voordracht 11-2021
8.c	**Eerste begrotingswijziging 2021** Voordracht 12-2021

Provincie Noord-Holland

9	**Zienswijze Kadernota 2022 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.** Voordracht 10-2021
10	**Eindrapport Randstedelijke Rekenkamer "Stof tot nadenken".** Voordracht 14-2021
11	**Zienswijzen concept toekomstvisie 2030 Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer** Voordracht 08-2021
12	**Vaststellen onderzoeksagenda vervolg Regionaal OV Toekomstbeeld (ROVT) Noord-Holland en Flevoland** Voordracht 13-2021
13	**Vragenuur.** Het Statenlid dat tijdens het vragenuur mondelinge vragen wil stellen, dient deze vragen voorzien van het onderwerp in bij de griffie, uiterlijk op vrijdag voorafgaand aan de vergadering om 13.00 uur.
14	**Actualiteiten (onder voorbehoud van instemming Provinciale Staten).** Het Statenlid dat een verzoek tot het houden van een actualiteit wil doen, dient dit verzoek in bij de griffie, uiterlijk op vrijdag voorafgaand aan de vergadering om 12.00 uur.
15	**Indien aan de orde: stemming motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag.**
16	**Sluiting.**

Lijst geheime stukken PS 8 maart 2021 (bekrachtiging geheimhouding in PS)

(bijgewerkt t/m GS-besluitenlijst van 16-02-2021 en PS-vergadering van 01-02-2020)

Van punt 2017-05 (pagina 3) is de geheimhouding opgeheven bij GS-besluit (appendix) van 16-02-2021; dit punt zal na PS van 08-03-2021 van de lijst af worden gehaald.

PS-besluit-nummer *(t/m 2018 ID-nr.)*	**Betreft onderwerp en zaaknummer** ***(uit GS-besluit)***	**Motivering GS**	**Voorstel GS tot wanneer geheimhouding**	**Besluitdatum GS geheimhouding**	**Besluitdatum PS bekrachtiging**	**Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding**
2020-42 *(nr. PS-besluit)*	Geheimhouding van het onderzoeksrapport van EIFFEL inzake de invordering van verbeurde dwangsommen d.d. 29 juli 2020 met kenmerk 1472671/1472670.	Ter inzage legging rapport voor PS; geheimhouding voort te laten duren tot in ieder geval 1 mei 2021 en dan opnieuw te bezien of de geheimhouding voort moet duren.	Tot 1 mei 2021 en daarna geheimhouding opnieuw bezien.	25-08-2020	14-09-2020	
2020-38 *(nr. PS-besluit)*	Geheimhouding op brief van GS met kenmerk 1447583/1447586 over het circuit Zandvoort.	Ter inzagelegging brief voor PS; geheimhouding voor onbepaalde tijd.	Voor onbepaalde tijd	23-06-2020	29-06-2020	
2020-10 *(nr. PS-besluit)*	Geheimhouding opgelegd op de rapporten van Integis en Tauw betreffende de aansturing bij PWN. (1363522/1363523)	Ter inzagelegging voor PS; geheimhouding van de rapporten duurt om redenen van privacy en bedrijfsgevoeligheid van de informatie voort voor onbepaalde tijd.	Voor onbepaalde tijd.	17-02-2020	09-03-2020	
2019-84 *(nr. PS-besluit)*	De voorlopige geheimhouding zoals die door Gedeputeerde Staten is opgelegd (nr. 1256089/1310882) op onderdelen uit documenten betreffende mogelijke aanpassingen en verbouwingen op en rond circuit Zandvoort (onderdelen die op grond	Ter inzage legging voor PS; geheimhouding duurt voort tot 5 november 2029.	Tot 5 november 2029	5-11-2019	11-11-2019	

PS-besluit-nummer *(t/m 2018 ID-nr.)*	Betreft onderwerp en zaaknummer *(uit GS-besluit)*	Motivering GS	Voorstel GS tot wanneer geheimhouding	Besluitdatum GS geheimhouding	Besluitdatum PS bekrachtiging	Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding
	van de Wet openbaarheid van bestuur niet openbaar gemaakt zijn met het besluit van Gedeputeerde Staten van 15 oktober 2019 -kenmerk 1256089/1278981) te bekrachtigen en voort te laten duren tot 5 november 2029.					
2018-05	Businesscase SolaRoad (nummer 1083815/1155048)	Dit document is onder geheimhouding ter inzage gelegd voor PS bij de Statengriffie. De geheimhouding duurt voort gedurende het bestaan van SolaRoad B.V.	Gedurende bestaan van SolaRoad B.V.	04-12-2018	10-12-2018	
2018-04	Businesscase Pallas (versie 3.1) en de analyse daarop van Strategy& (1083186/1083817).	Geheimhouding duurt voort totdat de exploitatie van de Pallas-reactor is beëindigd, waarbij elke tien jaar wordt beoordeeld of de geheimhouding al dan niet dient voort te duren.	Gedurende exploitatie Pallasreactor; elke 10 jaar beoordelen; 1e beoordeling in 2028.	29-05-2018	11-06-2018	
2018-03	Adviezen van Pels Rijcken betreffende de bestuurlijke afspraken “wonen en vliegen” (910083/1064974).	De geheimhouding geldt voor een periode van vijf jaar (tot april 2023).	Tot april 2023	10-04-2018	23-04-2018	
2018-01	Rapportage van PWC, behorende bij de openbare Statenvoordracht nr. 03-PS12-02-2018, inzake aandeelhouderslening voor SADC (905620/1033755).	Bevat vertrouwelijke bedrijfsgegevens. De geheimhouding duurt voort gedurende de looptijd van de te verstrekken lening, maximaal 9 jaar.	Gedurende looptijd lening, tot 2027	09-01-2018	12-02-2018	

PS-besluit-nummer *(t/m 2018 ID-nr.)*	**Betreft onderwerp en zaaknummer** ***(uit GS-besluit)***	**Motivering GS**	**Voorstel GS tot wanneer geheimhouding**	**Besluitdatum GS geheimhouding**	**Besluitdatum PS bekrachtiging**	**Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding**
2017-07	Offerte Connexxion m.b.t. OV-concessie Noord-Holland Noord (714608-1018469).	Concurrentiegevoelige informatie. Niet openbaar op grond van de Aanbestedingswet en de WOB.		28-11-2017	18-12-2017	
2017-06	Verslag vergadering van Stuurgroep Verbinding A8-A9 van 24 maart 2017 (94721/947211).	Artikel 10, tweede lid, sub b en g, Wob Geheimhouding duurt voort totdat besluitvorming over het project heeft plaatsgevonden. Vroegtijdige openbaarmaking kan onderhandelingen schaden. Het gaat verder om een intern document, openbaarmaking zou er tevens toe kunnen leiden dat de deelnemers aan de vergadering niet langer vrijuit hun gedachten willen uitspreken.	01-01-2023 of zoveel eerder als mogelijk is.	16-05-2017	29-05-2017	
2017-05	Geheimhouding op **bijlage 3** (930794-939942) bij Vaststellingsovereenkomst (930794-940884) met Heijmans over de N23. *(Geheimhouding van Vaststellingsovereenkomst en bijlage 1 (930794-939935)* *Heijmans N23 is komen te vervallen per 1 maart 2018 (930794-940884) besluit GS 30-01-2018, PS 12-02-2018)*	De geheimhouding van **bijlage 3** dient voort te duren omdat openbaarmaking van deze bijlage de positie van Heijmans zou kunnen schaden. Artikel 10, tweede lid, sub b en g, Wob.	Geheimhouding van **bijlage 3** dient voort te duren totdat de werkzaamheden volledig zijn afgerond.	18-04-2017 *Geheimhouding bijlage 3 opgeheven in GS-appendix 16-02-2021.*	29-05-2017	PS 08-03-2021
2015-05	Besluit, voordracht en alle onderliggende stukken m.b.t. de Toekomst RON/Hoogtij	Artikel 10, tweede lid, sub b, Wob. Geheimhouding opgelegd tot het einde van de exploitatie van	01-01-2035 of zoveel eerder als mogelijk is.	29-09-2015	09-11-2015	

PS-besluit-nummer *(t/m 2018 ID-nr.)*	Betreft onderwerp en zaaknummer *(uit GS-besluit)*	Motivering GS	Voorstel GS tot wanneer geheimhouding	Besluitdatum GS geheimhouding	Besluitdatum PS bekrachtiging	Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding
	(702724/681248).	HoogTij, welke wordt voorzien in 2035, dan wel zoveel eerder als het project is afgerond.				
2015-04	Consultatie Pallas (verseonnr. 648323/666397).	Artikel 10, tweede lid, sub b, Wob Het genoemde belang bestaat eruit dat vroegtijdige openbaarmaking van deze informatie een vertekend beeld zou kunnen opleveren en de voortgang van het project ernstig zou kunnen belemmeren. Het is wenselijk dat de geheimhouding voortduurt totdat onderhandelingen met partijen ten behoeve van de bouw en exploitatie zijn afgerond.	01-01-2023 of zoveel eerder als mogelijk is.	15-09-2015	28-09-2015	
2015-02	Aanvullend rapport second opinion (Zaanstad) inzake de RON (375176/537299).	Artikel 10, eerste lid, sub c en tweede lid, sub b, Wob Het rapport bevat bedrijfsgevoelige informatie. Openbaarmaking kan de onderhandelingspositie van de provincie schaden. De geheimhouding is opgelegd tot aan het moment van de definitieve besluitvorming inzake de toekomst van RON/Hoogtij.	01-01-2035 of zoveel eerder als mogelijk is.	03-02-2015	02-03-2015	
2015-01	GS brief d.d. 15 december 2014, inzake de Second Opinion RON/Hoogtij (375176/522583).	Artikel 10, eerste lid, sub c en tweede lid, sub b, Wob. De geheimhouding is opgelegd totdat definitieve besluitvorming inzake de toekomst van	01-01-2035 of zoveel eerder als mogelijk is.	25-11-2014	02-02-2015	

PS-besluit-nummer *(t/m 2018 ID-nr.)*	Betreft onderwerp en zaaknummer *(uit GS-besluit)*	Motivering GS	Voorstel GS tot wanneer geheimhouding	Besluitdatum GS geheimhouding	Besluitdatum PS bekrachtiging	Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding
		RON/Hoogtij heeft plaatsgevonden, naar verwachting niet vóór 2035.				
2014-06	2 Bijlagen bij voordracht 94-2014 inzake herbenoeming bestuurder/directeur Randstedelijke Rekenkamer.	Artikel 10, tweede lid, sub e, bescherming persoonlijke levenssfeer. Het gaat om gespreksverslagen over functioneren van bestuurder/directeur. Omdat over vijf jaar de privacy nog steeds een zwaarwegend belang zal zijn wordt de geheimhouding opgelegd voor langere duur.	01-01-2035 of zoveel eerder als mogelijk is.	n.v.t.	*Bekrachtiging PS n.v.t. Er is wel door PS geheimhouding op de bijlagen gelegd op 15-12-2014.*	
2014-04	Brief seniorenconvent provincie Flevoland d.d. 28 mei 2014 (kenmerk 1620294) m.b.t. Randstedelijke Rekenkamer.	Artikel 10, tweede lid, sub e, Wob De brief bevat privacy gevoelige gegevens over de bestuurder-directeur van de randstedelijke rekenkamer. Omdat over vijf jaar de privacy nog steeds een zwaarwegend belang zal zijn wordt de geheimhouding opgelegd voor langere duur.	01-01-2035	Geheimhouding opgelegd door CdK op 05-06-2014	23-06-2014	
2014-02	Het onderzoeksrapport “notitie financiële analyse van de Fast Flying Ferry” kenmerk 311187/312241.	Artikel 10, tweede lid, sub g en sub e, Wob Het is een intern stuk met persoonlijke beleidsopvattingen. Het dossier is nog steeds niet helemaal afgerond. Openbaarmaking zou gevolgen kunnen hebben voor de interne advisering. Ambtenaren	01-01-2023 of zoveel eerder als mogelijk is	28-01-2014	03-02-2014	

PS-besluit-nummer *(t/m 2018 ID-nr.)*	Betreft onderwerp en zaaknummer *(uit GS-besluit)*	Motivering GS	Voorstel GS tot wanneer geheimhouding	Besluitdatum GS geheimhouding	Besluitdatum PS bekrachtiging	Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding
		zouden zich niet langer vrij voelen advies uit te brengen.				
2012-12	Bijlagen over Pallas Kernreactor: - Businessplan Pallas, versie 2.0 - Assesment Booz & Co 5 juni 2012 (2012-23938).	Artikel 10, eerste lid, sub c, en tweede lid, sub b, Wob. De stukken bevatten concurrentiegevoelige informatie. Er zijn onderhandelingen gaande. Openbaarmaking kan financiële en economische belangen van de provincie en van derden schaden.	01-01-2023 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	12-06-2012	25-06-2012	
2012-8	Brief GS als reactie op brief van minister BZK d.d. 13 maart 2012 over Herindeling Gooi en Vechtstreek (2012-15911).	Artikel 10, tweede lid, sub b en g, Wob Arhi procedure is gestart. Vroegtijdige openbaarmaking kan leiden tot onnodige vertraging en financiële en economische schade toebrengen aan betrokken partijen.	01-01-2023 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	04-04-2012	07-05-2012	
2011-3	• aandeelhoudersovereenkomst Provincie NH, gem. Amsterdam en gem. Zaanstad inzake Regionale Ontwikkelingsmaatschappij voor Noordzeekanaalgebied (RON); • Ondernemingsplan RON; • Samenvatting Businesscase RON; • Term scheet Hoogtij.	Artikel 10, eerste lid, sub c en tweede lid, sub b, Wob. De geheimhouding is opgelegd totdat definitieve besluitvorming inzake de toekomst van RON/Hoogtij heeft plaatsgevonden, naar verwachting niet vóór 2035	01-01-2035 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	31-05-2011	27-06-2011	
2010-9	Bijlage 5 “werkplan en begroting Pallas” behorende bij de openbare voordracht “behoud	Artikel 10, eerste lid, sub c, en tweede lid, sub b, Wob De stukken bevatten	01-01-2023 of zoveel eerder als daartoe	25-05-2010	27-09-2010	

PS-besluit-nummer *(t/m 2018 ID-nr.)*	Betreft onderwerp en zaaknummer *(uit GS-besluit)*	Motivering GS	Voorstel GS tot wanneer geheimhouding	Besluitdatum GS geheimhouding	Besluitdatum PS bekrachtiging	Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding
	onderzoeksreactor Pallas te Petten en verzoek NRG verstrekken van een financiële bijdrage".	concurrentiegevoelige informatie. Er zijn onderhandelingen gaande. Openbaarmaking kan financiële en economische belangen van de provincie en van derden schaden.	aanleiding is.			
2010-5	Notitie over Eikenrode (kenmerk besluit GS 2010-15795). Agendering van deze notitie op 26-04-2010 t.b.v. cie FEPO.	Artikel 10, tweede lid, sub e, Wob Wegens bescherming persoonlijke levenssfeer van betrokkenen is openbaarmaking niet gewenst. Omdat de privacy ook over langere tijd nog in het geding is dient de geheimhouding langer voort te duren.	01-01-2035 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	16-03-2010	12-04-2010	
2009-13	Achtergrondnotitie vaststellingsovereenkomst in relatie tot de N201 en de vaststellingsovereenkomst m.b.t. de overeenkomst tussen de provincie en de Chipshol-groep.	Artikel 10, tweede lid, sub b, Wob. Openbaarmaking kan de onderhandelingspositie van de provincie schaden. Er lopen nog juridische procedures.	01-01-2023 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	24-11-2009	07-12-2009	
2009-10	Businesscase SADC.	Artikel 10, eerste lid, sub c, Wob. Het document bevat bedrijfsgevoelige informatie. Openbaarmaking kan concurrentiepositie van derden schaden.	01-01-2023 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	22-09-2009	28-09-2009	
2009-7	Toelichting bij het besluit van GS inzake Landgoed Eikenrode (kenmerk GS 2009-47179).	Artikel 10, tweede lid, sub e, Wob Wegens bescherming persoonlijke levenssfeer van betrokkenen is openbaarmaking niet gewenst. Omdat de privacy ook over	01-01-2035 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	18-8-2009	28-09-2009	

PS-besluit-nummer *(t/m 2018 ID-nr.)*	Betreft onderwerp en zaaknummer *(uit GS-besluit)*	Motivering GS	Voorstel GS tot wanneer geheimhouding	Besluitdatum GS geheimhouding	Besluitdatum PS bekrachtiging	Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding
		langere tijd nog in het geding is dient de geheimhouding langer voort te duren.				
2009-4	Brief BJZ d.d. 21-01-2009 (2009-5959) en de adviezen van PricewaterhouseCoopers en PelsRijcken (2009-17776) behorende bij het besluit over de kosten overdracht Lokaal jeugdbeleid.	Artikel 10, tweede lid, sub e, Wob In deze stukken komt het functioneren van medewerkers aan de orde. Openbaarmaking van deze stukken schaadt de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen. Anonimisering voorkomt niet dat de informatie te herleiden is tot de desbetreffende medewerkers. Omdat de privacy ook over vijf jaar nog aan de orde zal zijn wordt de geheimhouding voor langere tijd vastgelegd.	01-01-2035 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	14-04-2009	15-06-2009	
2009-3	Onderzoekscommissie: 1. Brieven van GS aan de onderzoekscommissie met daarbij verstrekte documenten onder het opleggen van geheimhouding door GS, waaronder afschriften van geheime besluitenlijsten van GS en het werkplan en voortgangsverslag van de treasurer over 2007. 2. De uitnodigingsbrieven van de onderzoekscommissie aan de geïnterviewden voor vertrouwelijke informatieve voorgesprekken, tenzij betrokkenen instemt met	Artikel 10, tweede lid, sub e, Wob De documenten bevatten privacy gevoelige informatie. Omdat de privacy ook over vijf jaar nog aan de orde zal zijn wordt de geheimhouding voor langere tijd vastgelegd.	01-01-2035	Door onderzoeks-commissie: 13-11-2008 15-06-2008	15-06-2009	

PS-besluit-nummer *(t/m 2018 ID-nr.)*	Betreft onderwerp en zaaknummer *(uit GS-besluit)*	Motivering GS	Voorstel GS tot wanneer geheimhouding	Besluitdatum GS geheimhouding	Besluitdatum PS bekrachtiging	Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding
	openbaarmaking. 3. De verslagen van de vertrouwelijke informatieve voorgesprekken evenals de geluidsbestanden, tenzij betrokkene instemt met openbaarmaking. 4. De opdrachtverleningen aan derden en correspondentie met de treasurer, tenzij betrokkene instemt met openbaarmaking. *(beheerder dossier: statengriffie)*					
2009-1	Aantal geheime bijlagen bij Statenvoordracht 14-2009, Life Science Fund (2008-53600).	Artikel 10, eerste lid, sub c en tweede lid, sub b, Wob. Het fonds is nog actief, de participaties daaruit ook. Zolang deze niet verkocht zijn is geheimhouding wenselijk. Het gaat om concurrentiegevoelige informatie.	01-01-2023 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	03-02-2009	16-03-2009	
2008-4	Aanbesteding openbaar vervoer Noord-Holland (2008-46377).	Artikel 10, eerste lid, sub c en tweede lid, sub b, Wob Het gaat om stukken die in het kader van een aanbestedingsprocedure door inschrijvers aan GS zijn aangeboden. Deze stukken zijn per definitie vertrouwelijk gelet op de Aanbestedingswet. Openbaarmaking schaadt de concurrentiepositie van de desbetreffende inschrijvers.	01-01-2035	Door GS aan te geven	22-09-2008	

Notulen -vastgesteld-

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum	:	1 februari 2021
Voorzitter	:	dhr. A.Th.H. van Dijk
Griffier	:	mw. K. Bolt
Contactpersoon griffie	:	mw. V. Mulder - statengriffie@noord-holland.nl

Aanwezig: Mw. R. Alberts-Oosterbaan (SP), mw. W. van Andel (CDA), dhr. R.J.P. Baljeu (Fractie Baljeu), dhr. D.J. van den Berg (JA21), mw. I.A. Bezaan (PVV), dhr. M.T. Cardol (GL), dhr. J.J. Carton (PvdA), dhr. M. Deen (PVV), dhr. R.J. Dekker (FvD), dhr. J. Dessing (FvD), mw. S.S. Doevendans (PvdA), dhr. J.W. Dulfer (GL), mw. A. Er (GL), mw. G. Van Geffen (VVD), mw. A. Gielen (GL), dhr. J.P.H.M. van Gilse (VVD), mw. L. Gonggrijp (D66), dhr. J. Gringhuis (GL), dhr. G.J.W. Hartog (VVD), dhr. D.G. Heijnen (CDA), dhr. J.P. Hollebeek (PvdD), dhr. W. Hoogervorst (SP), mw. A.A.J. Jellema (PvdA), dhr. E.W.J. Jensen (JA21), mw. J.F.L. Kaamer van Hoegee (VVD), dhr. E.B. Kanik (D66), mw. A.C. Kapitein (D66), dhr. N. Kaptheijns (PVV), dhr. M.C.A. Klein (CU), mw. R.P.M. Kocken (GL), mw. W. Koning-Hoeve (CDA), Ines Kostić (PvdD), dhr. S. Koyuncu (DENK), mw. C.D.M. Kuiper-Kuijpers (CDA), dhr. G.L.J. Leerink (PvdA), dhr. M.G. Lelkes (JA21), dhr. E.J. van der Maas (VVD), dhr. I.J.M. Mantel (JA21), mw. M.A.H. van Meerten-Kok (VVD), dhr. N.A.L. Roosendaal (VVD), dhr. E.M.A. Smaling (SP), dhr. M.C. Steeman (D66), mw. A.J.C.E. Strens (D66), dhr. K.J. Terwal (VVD), mw. J. Vastenhouw (FvD), dhr. B.L. Vink (D66), dhr. L.Hj. Voskuil (PvdA), mw. A.T.B. de Vries (PvdA), mw. N.M. van der Waart (GL), mw. T.K. van Wijnen (GL), dhr. B.G.P. de Wit (VVD), dhr. G.R. Zaal (GL), dhr. F.A.S. Zoon (PvdD)

Afwezig: mw. W. van Soest (50PLUS/PvdO) en dhr. G.H.J. Köhler (JA21),

Agenda **Paginanummer**

1.	Opening en mededelingen	03
2.	Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden	04
2a	Beëdiging en installatie duo-commissielid fractie DENK	12
3a	Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding	13
3b	Lijst geheimhouding PS	13
4.	Vaststelling notulen van de vergadering van 14 december 2020	13
5.	Vaststelling Strategische Statenagenda	13
6.	Vaststelling lijst ingekomen stukken	13
7.	Voortgangslijst van moties	14
8	Voorlopig aangemerkt als hamerstuk	14
8a.	Ontwerp Verklaring van geen bedenkingen (vvgb) windturbinepark	14
8a.1	Bijlagen bij de motivering ontwerp-VVGB windturbinepark Westpoortweg	14
8b.	Benoemen plaatsvervangend voorzitter Rekeningencommissie (VD-06)	14
8c.	Aanwijzen lid GS als plaatsvervangend lid in Algemeen Bestuur Waddenfonds (VD-07)	14
9.	Voedselvisie 2020-2030 (VD-01)	15
10.	Vaststelling Masterplan biodiversiteit (VD-02)	66
11.	Luchthavenbesluit Amsterdam Heliport (VD-04)	87
12.	Verordening elektronische publicaties Noord-Holland 2021 (VD-05)	89
13.	Vragenuur	100

45	14.	Actualiteiten (onder voorbehoud van instemming Provinciale Staten)	105
	15.	Indien aan de orde: stemming motie(s) Vreemd aan de orde van de dag	114
	16.	Sluiting	120

1. Opening en mededelingen

De **VOORZITTER:** Beste Statenleden, beste Noord-Hollanders, ik open deze online-vergadering. Welkom aan de Statenleden en leden van Gedeputeerde Staten in deze online vergadering en ook welkom aan alle belangstellenden die deze vergadering via de website volgen.
Ik verzoek alle deelnemers om de microfoons te dempen en uw mobiele telefoons uit te zetten. Dit is een live online-vergadering. Wees u er ook van bewust dat uw achtergrond in beeld is en dat achtergrondgeluiden worden uitgezonden.

Voorafgaand aan de vergadering heeft de griffier een presentiecheck gedaan. Een bericht van verhindering is ontvangen van mevrouw Van Soest (50PLUS/PvdO), de heer Köhler (JA21). De voorzitter heeft overigens van de heer Köhler het bericht ontvangen dat de naam van de fractie OSNH (Onafhankelijke Statenpartij Noord-Holland) per 1 februari 2021 is veranderd in JA21. Mevrouw Vastenhouw (FvD) en de heer Baljeu (Fractie Baljeu) zullen vermoedelijk nog inloggen. Er is een quorum geconstateerd. Op dit moment nemen 51 Statenleden deel aan deze vergadering. Als het goed is komen er nog twee bij.
Mocht u tussentijds de Statenvergadering moeten verlaten, meldt u zich dan wel af via het chatsysteem of per mail bij de griffie, zodat de stand van het aantal aanwezigen kan worden bijgehouden.

Het Reglement van Orde hebben aangevuld voor het online vergaderen. De informatie daarover treft u aan in het addendum dat bij de vergaderstukken is gepubliceerd.
Wat de moties betreft kunt u vanaf nu en tijdens de hele vergadering tot aan de peiling, al uw moties per mail indienen bij de griffie, met in de cc de mede-indieners. De moties worden gepubliceerd zodra u ze officieel heeft ingediend tijdens uw bijdrage en het dictum heeft voorgelezen.
Bij alle voorgestelde besluiten en ingediende moties en amendementen wordt een peiling gehouden van de uitslag via de fractievoorzitters. Behalve uiteraard als een Statenlid vraagt om hoofdelijke stemming. Na afloop van de vergadering zal een overzicht toegestuurd worden met de uitslagen, zoals die zijn opgetekend in de peiling. Door de ondertekening van de stembrief kunt de correcte weergave van uw individuele stem bevestigen. Pas nadat alle getekende stemformulieren van de Statenleden ontvangen zijn bij de Statengriffie is het besluit definitief genomen. Dit wordt bekend gemaakt via de openbare besluitenlijst. Bij ordevoorstellen zal ik de fractievoorzitters vragen of de fractie akkoord is. Daarbij telt dan het aantal zetels van de aanwezige Statenleden.
U heeft van tevoren bij de Statengriffie aangegeven bij welk onderwerp u wilt spreken..
Ik zal bij de bespreekstukken, voordat ik het woord geef aan de eerste spreker de aangemelde sprekers opnoemen, zodat u dat nog kunt controleren. Het groene handje is ondertussen bekend. Als u het woord wilt voeren op een moment in de vergadering waarvoor u zich niet heeft aangemeld, bijvoorbeeld bij een ordevoorstel of een interruptie, drukt u op het groene handje dan kan ik u het woord geven. Ik zal proberen tijdens de bijdragen het debat zoveel mogelijk te

stimuleren en te begeleiden. Rond 18.00 uur gaan we schorsen voor het diner. Na het diner wordt vanaf circa 19.00 uur de vergadering voortgezet.

2. Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden

De **VOORZITTER**: Als punt 8c is een extra hamerstuk toegevoegd. Dat gaat over het aanwijzen van gedeputeerde Zaal als waarnemend plaatsvervangend lid in het Algemeen Bestuur van het Waddenfonds. Dat is destijds, na het vertrek van oud-gedeputeerde Van der Hoek, niet geregeld. Met deze voordracht wordt het alsnog geregeld. De voordracht en de gewijzigde agenda zijn bij de stukken gevoegd.
Op de agenda bij de hamerstukken 8b en 8c staan voordrachten die betrekking hebben op de benoeming van een Statenlid en een GS-lid in een functie. Per e-mail is door de Statengriffier aan u gevraagd of u met deze stemming bij acclamatie kunt instemmen. Ik neem aan dat iedereen daarmee akkoord gaat.
Conform artikel 48 van het Reglement van Orde is een verzoek tot het houden van een actualiteit ingediend door de Partij voor de Dieren, inzake het Ontwerp Voorkeursbeslissing Luchtruimherziening. Het Presidium heeft positief geadviseerd op de ingediende actualiteit. Het is nu aan de Staten om daarover te beslissen. Ik vraag per fractievoorzitter of de fractie instemt met het houden van een actualiteit inzake Ontwerp Voorkeursbeslissing Luchtruimherziening.
De heer **Heijnen** (CDA): voor. De heer **ZOON** (PvdD): voor. De heer **KLEIN** (CU): voor. Mevrouw **STRENS** (D66): voor. De heer **KOYUNCU** (DENK): voor. De heer **DESSING** (FvD): wij houden het verzoek niet tegen. De heer **VAN DER MAAS** (VVD): wij zijn tegen. Er is nog een commissievergadering waarin dit besproken kan worden. Wij zien de actualiteit niet.
De heer **JENSEN** (JA21): voor. Mevrouw **KOCKEN** (GL): voor. De heer **DEEN** (PVV): we zijn voor deze actualiteit. We hebben zelf geen inbreng. De heer **SMALING** (SP): voor.

De **VOORZITTER**: We kunnen constateren dat een ruime meerderheid van de Statenfracties voor het houden van de actualiteit is. Die zal worden behandeld onder agendapunt 14. Indien u zich niet heeft gemeld als spreker voor de actualiteit dan kunt u dat nu doen via de chat. De spreektijd voor de actualiteit is berekend en met u gedeeld.

Er zijn mondelinge vragen ingediend door de fractie Partij voor de Dieren inzake nachtelijke jacht, door de fractie GroenLinks inzake een geitenhouderij in Enkhuizen en door de PvdA inzake slecht beveiligde ICT. Die vragen komen aan het eind van de vergadering aan de orde.

De fractie van de ChristenUnie heeft aangekondigd een motie Vreemd aan de Orde van de Dag te willen indienen, met als onderwerp ‘Informatievoorziening burgers RES’.

De heer **KLEIN** (CU): Wij hebben op 11 januari in de commissie Ruimte, Wonen en Klimaat veel insprekers gehoord, die bezorgd zijn over de komst van windmolens in hun leefomgeving. Ook als men de krant las in de afgelopen dagen dan kan het men niet zijn ontgaan dat er heel veel onrust is bij inwoners van onze provincie. Dat is niet zozeer omdat er twijfel is over de noodzaak

van energietransitie, maar omdat de mensen de indruk hebben geen grip te hebben op het proces. De gedeputeerde gaf in die vergadering hoog op van een participatieproces. Tegelijkertijd kan niet anders dan worden geconstateerd dat er veel verwarring is bij inwoners over de status van zoekgebieden en de stappen in het RES-proces. De CU heeft de indruk dat participatie en informatievoorziening in de discussie door elkaar heen lopen. Er zijn veel organisaties betrokken geweest in het RES-proces, maar voor veel inwoners is er veel onduidelijkheid over wat er precies gebeurt. Dat is ook het beeld dat door anderen is bevestigd. Bewoners rondom zoekgebieden zijn vaak niet op de hoogte van bijvoorbeeld de fase van het participatieproces, waardoor mensen menen dat het besluit al is genomen om windmolens te plaatsen. De CU vindt het belangrijk om te kijken hoe dit beter kan en vraagt GS, als regievoerder van het RES-proces, om in samenwerking met de RES-organisatie onderzoek te doen naar de manier waarop is gecommuniceerd over het RES-proces en hoe dat inwoners bereikt heeft en daar ook lessen uit te trekken. Samen met JA21 en D66 dient de CU een motie in.

Motie Vreemd aan de orde van de dag 1/01-02-21:
Onderzoek informatievoorziening burgers RES

De Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 1 februari 2021,

overwegende dat:

- *De provincie betrokken is bij een aantal grote onderwerpen die burgers direct raken, zoals de Regionale Energiestrategieën;*
- *De Agenda Bestuurlijke vernieuwing en participatie recent is besproken in de commissie EFB;*
- *Zowel de beschikbare informatie als adequate communicatie van het grootste belang is voor zinvolle participatie;*

voorts overwegende dat:

- *insprekers soms de indruk wekken niet op de hoogte te zijn van de fase waarin zich het proces bevindt (zie als meest recente voorbeeld de commissie RWK met betrekking tot de zoekgebieden in de RES);*
- *dit voor onbegrip zorgt, tot misverstanden leidt en het draagvlak niet ten goede komt; de kwaliteit van burgerparticipatie hierdoor in twijfel wordt getrokken;*

roepen GS op:

- *een evaluatie uit te voeren van de communicatie door de verschillende partijen rondom het RES proces, waarin o.a. gekeken wordt naar:*
    - *de vorm (welke kanalen daarbij gebruikt worden);*
    - *de vraag of we met de onze communicatie alle (groepen) inwoners bereiken; o de vraag of de communicatie naar beleving van de inwoners voldoende adequaat is;*
- *te bekijken welke lessen daaruit getrokken kunnen worden voor het vervolg van het RES-proces of voor andere onderwerpen waarbij de betrokkenheid van burgers groot is;*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties van CU, JA21) en D66)

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Dan gaan we naar de fracties van SP en CDA. Ze dienen samen een motie Vreemd aan de Orde van de Dag 'Gemiste kavelruil' in.

De heer **SMALING** (SP): Ook Forum voor Democratie heeft deze motie mede ingediend. Het gaat dus om de SP, CDA en Forum voor Democratie. De motie gaat over een casus en de woordvoerders in de commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid weten waar ik het over heb. De familie Pronk heeft vrijwillig meegewerkt aan een kavelruil. Die moet dienen om de natte schil rondom het Naardermeer te vervolmaken, als onderdeel van Natuur Netwerk Nederland. Aan Chiel Pronk, de eigenaar van de geitenhouderij is in het proces toegezegd dat hij een nieuwe locatie aangeboden zou krijgen in de provincie. Dat was in 2017. Om de wachttijd te overbruggen die gemoeid was met de aanleg van het aquaduct van de A1 bij de Vecht is deze geitenhouderij tijdelijk geplaatst op een locatie, die in handen is van de provincie en de gemeente Weesp. De verwachting was dat hij snel verhuisd en gehuisvest kon worden met zijn geitenhouderij. Ik heb het nu over 2017, dus voor de geitenstop. Inmiddels zijn we ruim drie jaar verder en zit de persoon in kwestie nog steeds op de tijdelijke locatie, is er inmiddels een geitenstop ingevoerd en loopt de bruikleenovereenkomst, die deze houder heeft met de provincie. De gemeente Weesp was niet op de hoogte en is daar bij toeval achter gekomen. Ze voelt zich ook niet onmiddellijk verplicht om deze geitenhouder tegemoet te komen. Deze familie dreigt vermalen te worden door het systeem, waarbij verschillende besluitniveaus naar elkaar kunnen gaan wijzen. Het feit is dat als hier geen oplossing wordt gevonden, deze familie buitengewoon gedupeerd zal zijn. Deze familie is van goede wil geweest om bij te dragen aan een publiek doel, maar bevindt zich nu in een zeer moeilijke positie. De motie vraagt Gedeputeerde Staten om met oplossingen te komen. Oplossingen die gericht zijn op: het kan alle kanten op. Het kan met geiten. Het kan zonder geiten. Die geitenstop is er.

Motie Vreemd aan de orde van de dag 2/01-02-21
Gemiste kavelruil

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 februari 2021,

Constaterende dat:

- *de heer H. Pronk, woonachtig te Naarden, en zijn zoon Chiel (betrokkenen) in 2017 hebben meegewerkt aan een vrijwillige kavelruil, teneinde het laatste ontbrekende stuk "Natte Schil" rondom het Naardermeer, onderdeel van Natuur Netwerk Nederland en Natura-2000, te realiseren*
- *in afwachting van vestiging aan de Lange Muiderweg te Weesp (waar het aquaduct A1-Vecht werd voltooid), betrokkenen met een geitenhouderij bestaande uit 95 dieren door de provincie*
  Noord-Holland via een bruikleenovereenkomst tijdelijk zijn gehuisvest aan het adres Keverdijk 14a, zijnde in eigendom van de provincie

- *om redenen buiten de schuld van betrokkenen de kavelruil ruim drie jaar later nog geen doorgang heeft gevonden*
- *in de periode tussen het overeenkomen van de bruikleenovereenkomst en nu de provincie Noord-Holland op 12 december 2018 een geitenstop heeft ingevoerd*
- *er vanwege het tijdelijke karakter van de plaatsing aan Keverdijk 14a door betrokkenen geen omgevingsvergunning is aangevraagd bij de gemeente Weesp en de provinciale geitenstop ook van toepassing is op deze gemeente*

Overwegende dat:

- *betrokkenen vrijwillig medewerking hebben verleend aan een publiek doel, namelijk het verder voltooien van Natuur Netwerk Nederland*
- *er door betrokkenen werd gerekend op een kavelruil en er niet geanticipeerd is op een mogelijke geitenstop*
- *zij mede vanwege het niet in bezit hebben van een omgevingsvergunning feitelijk 'illegaal' een bedrijf runnen op het grondgebied van de gemeente Weesp, hetgeen gezien de motieven om aan de kavelruil mee te werken schrijnend te noemen is*

Besluiten Gedeputeerde Staten opdracht te geven om:

- *in overleg met de gemeente Weesp een oplossing te vinden voor de ontstane situatie en te bepleiten dat niet handhavend wordt opgetreden tot deze oplossing gevonden is.*

En gaan over tot de orde van de dag,
De fracties van SP, CDA en FvD

De heer **SMALING** (SP): Het staat niet in de motie maar het zou wenselijk zijn dat de bruikleenovereenkomst niet ineens wordt opgezegd, terwijl het probleem nog niet is opgelost. Wij hopen van harte dat de gedeputeerde echt met concrete voorstellen komt om deze situatie minnelijk en tot ieders tevredenheid tot een goed einde te brengen.

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Aan het eind van de vergadering komen we hierop terug en zal stemming plaatsvinden.
Dan gaan we naar de volgende motie Vreemd aan de Orde van de Dag. Dat is een motie die wordt ingediend door de PvdD en die gaat over het intrekken van de vossenjacht.

De heer **ZOON** (PvdD): Bleek bij de voorbereiding van de rondvraag van vandaag de beruchte vossenjacht ontheffing nog niet verleend te zijn, kreeg ik zaterdag te horen dat de Omgevingsdienst deze er snel doorheen geduwd heeft. Dat is onvoorstelbaar, gelet op de uitspraak van Rechtbank Den Haag van 4 februari jl. tegen Provincie Zuid-Holland. Zuid-Holland krijgt door de uitspraak niet eens kans tot herstel van de ontheffing en likt nu haar wonden. Het is onvoorstelbaar dat de vos in vrijwel de hele natuur en in landelijk gebied in Noord-Holland vogelvrij is verklaard, vierentwintig uur per dag, zeven dagen per week. Ook wetende dat

vossenjacht niet helpt. Andere maatregelen zijn nodig, staat ook in de ontheffing. Deze ontheffing wordt jaar in jaar uit afgegeven. Elk jaar een beetje erger en uitgebreider. Elk jaar helpt het niets. Daarom trek ik bij de rondvraag mijn tweede vraag in. De rondvraag gaat over het niet respecteren van de Covid-aanpak bij jacht. Deze motie gaat over het intrekken van de afgegeven vergunning.

Motie Vreemd aan de orde van de dag 3/01-02-21
Intrekken Vossenjacht

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 1 februari 2021, te Haarlem, ter bespreking van motie vreemd aan de orde van de dag inzake verleende ontheffing vossenjacht;

constaterende dat:

- *op 28 januari GS via de ODNHN een ontheffing heeft verleend voor het doden van vossen met gebruik van geweer tussen zonsondergang en zonsopkomst;*

overwegende dat:

- *deze ontheffing nog uitgaat van weidevogelleefgebieden;*
- *bijbehorende gepubliceerde kaart meer gebieden aanwijst, dan de vergunde 3 km straal;*
- *in het onderzoek van SOVON in opdracht van het ministere van LNV staat dat het afschieten van vossen het beschermen van weidevogelpopulaties niet veel soelaas biedt;*

van mening dat:

- *er al vele jaren geen significante bronmaatregelen worden genomen voor de weidevogels;*
- *hierdoor geen sprake meer is van tijdelijke ontheffing, als deze elk jaar wordt vergund;*
- *gelet op de uitspraak van de Rechtbank in Den Haag van 5 januari 2021, deze ontheffing geen stand houdt;*

gehoord de discussie, spreken uit:

- *voort te maken met bronmaatregelen voor de bescherming van weidevogels;*

en roepen GS op:

- *het Wnb-besluit 51 (2020) in te trekken;*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie van PvdD

De **VOORZITTER**: De motie maakt deel uit van de beraadslagingen en zal aan het eind van de vergaderingen in de bestemmingen worden betrokken.
De volgende motie Vreemd aan de Orde van Dag wordt ingediend door de PvdA en gaat over stationsloketten Hoorn-Alkmaar

Mevrouw **DOEVENDANS** (PvdA): Met vele partijen dienen we een motie in voor het behoud van de loketfunctie. NS wil het aantal stations met een vaste balie terugbrengen. De meeste mensen

gebruiken hun mobiel en digitaal werkt het allemaal perfect. Toch is er nog steeds een grote groep mensen die niet digitaal vaardig of taalvaardig genoeg is. Denk aan toeristen en mensen met een niet-Nederlandse achtergrond. Los daarvan is een fysiek persoon ook nog van invloed als het gaat over de sociale veiligheid. Na bijna een jaar Lock down weten we dat fysiek menselijk contact toch echt iets anders is dan digitaal dingen regelen. We vergaderen nu via het gaatje van de camera en toch voelt dat anders. We horen geluiden over huidhonger. Dat is nu juist wat zo een medewerker meebrengt. Het gaat om het praatje, om veiligheid, maar het gaat ook over het feit dat aan bepaalde stations een hub functie wordt toegevoegd. Dan is het raar als daar niemand is waaraan een vraag kan worden gesteld, of bij wie geld kan worden teruggevraagd. Vandaar dat de PvdA deze motie mede indienen met de SP, DENK, VVD, JA21, FvD, CU en de PVV

Motie Vreemd aan de orde van de dag 4/01-02-21
Behoud loketfunctie o.a. op stations Alkmaar, Hoorn en Hilversum

Provinciale Staten van Noord Holland, in vergadering bijeen op 1 februari 2021,

Overwegende dat:

- *De Nederlandse Spoorwegen het aantal stations met een vaste ticketservicebalie terug wil brengen van 36 naar 15 en daardoor de loketten op (o.a.) de stations Alkmaar, Hoorn en Hilversum zullen sluiten;*
- *Rover erop wijst erop dat 2,5 miljoen Nederlanders niet of beperkt digitaal vaardig zijn en alle reizigers – ongeacht hun persoonlijke omstandigheden – toch gemakkelijk gebruik moeten kunnen maken van het OV;*
- *Een fysiek loket reizigers bedient die anders niet of veel moeilijker gebruik kunnen maken van het OV en een herkenbaar en benaderbaar servicepunt vormt;*
- *Noord-Hollandse stations die nog voorzien zijn van een ticketservicebalie, een belangrijke dienstverlening zijn voor tal van toeristen;*

Verzoeken het college:
(Eventueel samen met GS-en van andere provincies) met de directie van de NS in gesprek te gaan, te spreken over oplossingsrichtingen en zo nodig te bepleiten dat de loketfunctie op o.a. de stations Alkmaar, Hoorn en Hilversum behouden blijft.
en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties van PvdA), PVV, SP, CU, DENK, JA21 en VVD

De **VOORZITTER**: Deze motie maakt deel uit van de beraadslagingen van vandaag. Over deze motie zal aan het eind van de vergadering stemming plaatsvinden.
Dan gaan we naar de volgende motie Vreemd aan de Orde van de Dag, ingediend door GL, die gaat over Vriendschapsband Noord-Holland en Noord Egeïsche Eilanden.

De heer **ZAAL** (GL): We zijn ons allemaal bewust van de situatie op de Griekse eilanden en de grote gevolgen die dat heeft voor de lokale bevolking en mensonterende omstandigheden in de vluchtelingenkampen. Sommigen van ons, misschien velen van ons, zouden graag willen dat we

daar verregaande bevoegdheden in zouden hebben, maar die hebben we niet. We hebben wel een instrument dat kan worden ingezet om onze solidariteit te betuigen. Het is het instrument van de vriendschapsband. Dat instrument zetten we doorgaans in als het gaat om economische banden. We denken dat niets ons ervan weerhoudt om het ook op sociale en militaire gronden in te zetten. Deze motie vraagt om een onderzoek te doen naar de mogelijkheden van het aangaan van een vriendschapsband en daarbij ook een aantal Noord-Hollandse partijen te betrekken.

Motie Vreemd aan de orde van de dag 5/01-02-21
Vriendschapsband Noord-Holland – Regio Noord-Egeïsche Eilanden

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op 1 februari 2021,

Constateren dat:

- *Provinciale Staten op 9 maart 2020 de motie 'Vang de kinderen van Moria op' aannam, waarin het college van GS werd opgeroepen ondersteuning te verlenen aan de Noord— Hollandse gemeenten bij de opvang en huisvesting van deze kinderen en in Den Haag aan te dringen op medewerking met de gemeenten;*
- *De opvang van vluchtelingen op de Griekse eilanden Lesbos, Chios en Samos, bestuurlijk onderdeel van de regio Noord-Egeïsche Eilanden, onveranderd problematisch is en de mensen in de opvangkampen aldaar onder bijzonder slechte, vaak mensonterende levensomstandigheden verblijven;*
- *Deze opvang door zijn aard en omvang de lokale samenleving op de eilanden ontwricht en ook voor de vaste bewoners van Lesbos, Chios en Samos een onhoudbare, uitzichtloze situatie oplevert en hun sociale en economische omstandigheden zeer ernstig bemoeilijkt;*

Overwegen dat:

- *De gevolgen van het vluchtelingenprobleem op onevenredige wijze drukt op onze mede-Europeanen op de Griekse eilanden Lesbos, Chios en Samos;*
- *Vele Noord-Hollanders solidariteit willen betuigen met de vluchtelingen op deze eilanden én met de vaste bevolking;*
- *De provincie Noord-Holland via het instrument van een vriendschapsrelatie uitdrukking kan geven aan bijzondere verbondenheid met een provincie in een ander land;*

Zijn van mening dat:

- *Het aangaan van een vriendschapsrelatie door de provincie Noord-Holland met de regio Noord-Egeïsche Eilanden waaronder de genoemde eilanden vallen een goede manier kan zijn om solidariteit te uiten met de vluchtelingen en de vaste eilandbewoners;*
- *Het aangaan van een vriendschapsrelatie een opmaat kan zijn naar versterking van culturele en economische banden van Noord-Holland en de regio Noord-Egeïsche Eilanden;*

Verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

1. *Een onderzoek te doen naar het aangaan van een vriendschapsrelatie met de regio Noord-Egeïsche Eilanden;*
2. *Contact te leggen met de autoriteiten van de regio Noord-Egeïsche Eilanden en blijk te geven van de solidariteit van het Noord-Hollandse provinciebestuur en de Noord-Hollanders en hen uit te nodigen mee te denken over de vormgeving van een vriendschapsrelatie;*
3. *Overleg te voeren met vertegenwoordigers van het Noord-Hollandse bedrijfsleven en de maatschappelijke en culturele sector om hen te informeren over het onderzoek en aan hen input te vragen voor de vormgeving van de vriendschapsband;*
4. *Verslag te doen aan Provinciale Staten over de gedane inspanningen, de uitkomsten van het gesprek met het bestuur van de regio Noord-Egeïsche Eilanden en de bevindingen van het onderzoek.*

En gaan over tot de orde van de dag.
Fractie van GL

De **VOORZITTER**: Ook deze motie maakt onderdeel uit van onze beraadslagingen en komt aan het eind van de vergadering terug in de stemming.
Dan gaan we naar de laatste motie Vreemd aan de Orde van de Dag, ingediend door JA21 met als titel 'Geen draagvlak voor windturbines'

De heer **JENSEN** (JA21): De afgelopen maand is er veel gedoe geweest over de plaatsing van mega windturbines in de gemeente Amsterdam. Grote groepen bewoners uit verschillende delen van de stad spraken zich herhaaldelijk luidkeels uit tegen de bouw van deze mega windturbines in hun achtertuin. U weet wel, die mega windturbines die door de Provincie Noord-Holland, onder aanvoering van de VVD, mogelijk zijn gemaakt door in oktober vorig jaar in te stemmen met het opheffen van de 600-meternorm voor windturbines. Het feit dat de 600-meternorm niet meer heilig is in Amsterdam betekent volgens diezelfde VVD echter niet dat deze turbines zomaar overal lukraak geplaatst kunnen worden. Ik ben in de Omgevingsverordening gedoken, om te kijken waar dit nu precies staat, maar ik kan het met zoveel woorden hier uithalen dat draagvlak een voorwaarde is voor de plaatsing van turbines binnen 600 meter. Dit zorgt voor de nodige verwarring bij veel mensen. Is draagvlak nu wel of niet een voorwaarde? Vanuit het oogpunt van bestuurlijke degelijkheid lijkt het JA21 heel belangrijk om deze door de VVD gecreëerde verwarring weg te nemen door een motie in te dienen waarin wij GS verzoeken te garanderen dat geen windturbines worden geplaatst in zoekgebieden waar onvoldoende draagvlak is. Met andere woorden: Als een meerderheid van de bewoners geen windturbines willen, dan komen die niet in dat gebied. Vandaar de volgende motie.

Motie Vreemd aan de orde van de dag 6/01-02-21
Draagvlak als voorwaarde voor plaatsing windturbines binnen de Metropoolregio Amsterdam

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 1 februari 2021, te Haarlem, ter behandeling motie vreemd aan de orde van de dag,

Constaterende dat:

- *Er op basis van artikel 6.27.4 van de omgevingsverordening binnen de MRA op minder dan 600 meter van gevoelige bestemmingen windturbines kunnen worden geplaatst;*

Overwegende dat:

- *Om af te mogen wijken van die norm draagvlak een voorwaarde zou zijn.*
- *Draagvlak niet duidelijk als voorwaarde in de omgevingsverordening is opgenomen om af te mogen wijken van de 600 meter norm;*
- *Er door zowel de Provinciale Staten van Noord-Holland als de Gemeenteraad van Amsterdam geen kaders zijn opgesteld die een heldere definitie geven van draagvlak of draagvlak kwantificeerbaar maken;*
- *Inwoners binnen de MRA duidelijkheid willen over de rol die draagvlak speelt binnen het RES proces.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:
geen medewerking te verlenen aan het plaatsen van windturbines op minder dan 600 meter van gevoelige bestemmingen binnen de Metropoolregio Amsterdam (MRA) indien in het betreffende zoekgebied/windenergiegebied een meerderheid van de bewoners tegen de plaatsing van een of meerdere windturbines is.
en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie van JA21

De heer **JENSEN** (JA21): Voor de duidelijkheid. JA21 is überhaupt tegen de plaatsing van extra windturbines, maar gelet op de verhouding in deze Staten is dat wat lastig realiseerbaar. We hopen via deze weg de pijn toch iets te kunnen verzachten voor de bewoners. Wij gaan uit van brede steun.

De **VOORZITTER**: Deze motie maakt onderdeel uit van onze beraadslagingen en de stemming over deze motie zal plaatsvinden aan het eind van de vergadering.

Zijn er nog andere fracties die een motie Vreemd aan de Orde van de Dag willen indienen? Ik zie dat dit niet het geval is. Aan het eind van de vergadering zullen we over de ingediende moties gaan stemmen.

Wenst iemand over de gewijzigde agenda nog het woord? Zo niet, dan is de agenda vastgesteld.

2a. Beëdiging en installatie duo-commissielid

De **VOORZITTER**: De fractievoorzitter van DENK heeft de heer Mangal als duo-commissielid aan mij voorgedragen.
Ik stel u, meneer Mangal, thans in de gelegenheid om een verklaring en belofte in mijn handen af te leggen. Straks als ik uw naam noem verzoek ik u uit te spreken de woorden: “Dat verklaar en beloof ik.” Voordat ik dat ga doen zal ik eerst de formule van de verklaring en belofte voorlezen.

"Ik verklaar dat ik om tot lid van een commissie benoemd te worden rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik, om iets in deze functie te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als adviseur van het provinciaal bestuur naar eer en geweten zal vervullen.

De heer **MANGAL** (DENK): Dat verklaar en beloof ik.

De **VOORZITTER**: Van harte gefeliciteerd met uw duo-commissielidmaatschap. Het is een beetje lastig online om uw hand te schudden. Een boeket bloemen wordt bij u thuis bezorgd.

De heer **MANGAL** (DENK): Die is al bezorgd. Hartelijk dank daarvoor.

De **VOORZITTER**: Als u nu in de chat kijkt dan kunt u alle felicitaties in ontvangst nemen. Alle fracties feliciteren u van harte met uw duo-commissielidmaatschap. Gefeliciteerd en veel plezier als duo-commissielid van deze prachtige Staten.

De heer **MANGAL** (DENK): Hartelijk dank.

3. Bekrachtiging besluit

3a. Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding.

De **VOORZITTER:** Er is geen stuk binnengekomen.

3b. Lijst geheimhouding PS

De **VOORZITTER**: Er zijn door de griffie tot op heden geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand het woord over deze lijst? Zo niet, dan stel ik voor de lijst voor kennisgeving aan te nemen.

4. Vaststelling notulen van de vergadering van 14 december 2020

De **VOORZITTER**: Door de griffie zijn geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand het woord? Zo niet, dan zijn de notulen vastgesteld.

5. Vaststelling Strategische Statenagenda

De **VOORZITTER**: Wenst iemand van de Staten het woord? Dat is niet het geval.

6. Vaststelling lijst ingekomen stukken

De **VOORZITTER**: Er zijn door de griffie geen opmerkingen ontvangen. Het kan zijn dat iemand hierover het woord wil voeren. Dat is ook niet het geval. Dan wordt tot de afdoening van brieven conform het voorstel van het Presidium besloten.

7. Voortgangslijst van moties

De **VOORZITTER**: Daarover hebben we geen opmerkingen ontvangen. Wenst iemand daarover nog het woord te voeren? Zo niet, dan stel ik voor de lijst vast te stellen.

8. Voorlopig aangemerkt als hamerstuk

De **VOORZITTER**: Het Presidium adviseert om in te stemmen met de hierna te noemen voordrachten en deze als hamerstuk te behandelen.

8a. Ontwerp Verklaring van geen bedenkingen (vvgb) windturbine park Westpoortweg Amsterdam (VD-03)

De heer **JENSEN** (JA21): Ik wil aangeven dat JA21 wordt geacht tegen te hebben gestemd.

De **VOORZITTER**: U bent dus al een stemverklaring aan het afleggen. Dat mag ook.

De heer **KAPTHEIJNS** (PVV): Hoewel een Verklaring van geen bedenkingen alleen door PS kan worden geweigerd in het belang van een goede ruimtelijke ordening en de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied aangeeft dat het project voldoet aan de eisen van een goede ruimtelijke ordening zal de PVV vanwege de vele nadelen van windturbines niet instemmen met voorliggend besluit.

De heer **DESSING** (FvD): Ondanks de schijnbaar goede locatie van dit windpark en een gedegen onderzoek blijft Forum voor Democratie fervent tegenstander van meer windturbines die wiebelstroom verhogend werken. Daarnaast wil FvD voorkomen dat deze vergunning de aanvraag voor volgende meer kwetsbare locaties vergemakkelijkt en daarom stemt FvD tegen deze voordracht.

De heer **BALJEU** (Fractie Baljeu): Fractie Baljeu wordt geacht tegen te hebben gestemd.

8b. Benoeming plaatsvervangend voorzitter Rekeningencommissie (VD-06)

8c. Aanwijzen lid GS als plaatsvervangend lid in het Algemeen Bestuur Waddenfonds (VD-07)

De **VOORZITTER**: Zijn er nog anderen met een stemverklaring of aantekening? Zo niet dan zijn de voordrachten onder agendapunten 8a tot en met 8c aangenomen, uiteraard met inachtneming van de zojuist afgelegde stemverklaringen.

9. Voedselvisie 2020-2030 (VD-01)

De **VOORZITTER**: Zoals u weet: bij moties en amendementen en bij de voordracht doen we straks een peiling van de stemmen via de fractievoorzitters. Indien er amendementen zijn ingediend, dan zullen we die eerst samen met de moties peilen. Dan doen we daarna een tweede ronde voor het peilen van de voordracht. Mochten er amendementen worden aangenomen, dan kunt u de consequenties in de uiteindelijke voordracht meenemen in uw stemming. De vaststelling van de stemming vindt schriftelijk plaats, door middel van briefstemmen, na afloop van de vergadering. Ik zal proberen het debat zoveel mogelijk met interrupties te laten plaatsvinden. Probeert u dat kort te doen. Een aantal sprekers heeft zich aangemeld.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): In de commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid van 11 januari heb ik al betoogd hoezeer de PvdA hecht aan gezonde voeding, die op een eerlijke wijze voor bodem, milieu, dieren, kinderen en volwassenen is geproduceerd en daarnaast makkelijk vindbaar en betaalbaar is voor eenieder. Dat kwam tot uiting in ons Manifest 'Biologische landbouw' uit 2015. Dat werd in 2018 onder de aandacht gebracht in de commissie NLWM, met de PvdA discussienota 'Gezonde voeding toegankelijk voor iedereen'. In 2020 werd dat door het gremium lokaal bestuur van de PvdA beschreven in het visiedocument 'Aan tafel met Sicco (Mansholt)'.
Naar de voorliggende Voedselvisie is reikhalzend uitgekeken. De visie gaat uitgebreid in op het proces tussen uier en het glas melk op onze ontbijttafels en de volle grond en onze warme maaltijd.
De PvdA kan goed leven met de inhoud van deze Voedselvisie hoewel het vergrootglas wat minder op de agrariër en het economisch model had mogen liggen. De PvdA mist dat er vaker het begrip gezondheid in de Voedselvisie wordt gezet. Dat Noord-Hollanders bezig zijn met gezonde voeding waarbij verspilling zoveel mogelijk dient te worden voorkomen wat de afgelopen weken zichtbaar in een supermarkt in Heerhugowaard en in een app om voedselverspilling te voorkomen en die mensen met een smallere beurs attendeert op gezonde producten die in de uitverkoop zijn en tegen de houdbaarheidsdatum aan zitten. Deze app kan op dit moment in twee supermarkten in de Kop van Noord-Holland in een pilot worden gebruikt. De PvdA wil in deze Voedselvisie het begrip gezondheid meer op de voorgrond plaatsen en de het woord 'sociaal' mede de betekenis geven dat gezonde voeding bereikbaar moet zijn voor elke portemonnee. De PvdD dient daarvoor een amendement in.

Amendement 1/01-02-21
Amendement op De Voedselvisie 2020- 2030

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op 1 februari 2021, ter behandeling van de voordracht 01 (agendapunt 9):

Constaterende dat:

- *De Provincie Noord Holland in de voorliggende Voedselvisie veel aandacht besteedt aan agrarische-, logistieke-, verwerkings-, marketingtechnische- en Retail- aspecten rond voedsel, maar dat waarvoor deze visie (op z'n minst méde) geschreven is, namelijk het*

stimuleren van gezond (eet)gedrag van Noord Hollandse inwoners en het verbeteren cq. verhogen van hun gezondheid, onderbelicht blijft;

Overwegende dat:

- *In Motie 93, van 11 november 2019, bij de overwegingen ook staat dat "De Voedselvisie een grote maatschappelijke transitie teweeg gaat brengen";*
- *De commissie NLG - waarin de voorliggende Voedselvisie in januari is besproken - staat voor Natuur, Landbouw en Gezondheid, waarmee eens te meer duidelijk wordt hoezeer gehecht wordt aan gezondheid (in alle diens aspecten) in Noord Hollands beleid;*
- *Het 'sociaal perspectief' in deze Voedselvisie nu alleen nog de connotatie heeft van een voedselsector die (financieel) maatschappelijk meer gaat worden gewaardeerd, maar 'sociaal' toch vooral ook zou moeten betekenen dat gezonde voeding makkelijk(er) vindbaar is, en betaalbaar voor elke portemonnee.*

Stellen voor de Voedselvisie te amenderen (aan te vullen) op / met:
Op pagina 3, in het Voorwoord, 3e alinea:
De provincie streeft naar een schone en veilige productie van betaalbaar en smaakvol voedsel voor iedereen.
Te wijzigen in:
De provincie streeft naar een schone en veilige productie van gezond, betaalbaar en smaakvol voedsel voor iedereen.
Op pagina 8, Doelen van de Voedselvisie, achter 'sociaal':
Er is in 2030 meer maatschappelijke waardering (ook financieel) voor de agrarische sector, vanuit de wisselwerking tussen boer en burger en stad en platteland en de bewustwording van de effecten van voedselproductie op de omgeving.
Te wijzigen in:
*Wij streven er naar dat in 2030 gezonde voeding (financieel) bereikbaar is voor alle inwoners van Noord Holland en **(*)** er is in 2030 meer maatschappelijke waardering (ook financieel) voor de agrarische sector , vanuit de wisselwerking tussen boer en burger en stad en platteland en de bewustwording van de effecten van voedselproductie op de omgeving.*
(*) Elders in de Voedselvisie wordt deze tekst herhaald, ook voor deze stukjes tekst geldt dezelfde wijziging.
Fractie van de PvdA

De **VOORZITTER:** Het amendement maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): De overheid is op vele niveaus aan het werk met de voedselvisie. Op Europees niveau gebeurt dit met 'De boer zoekt bord-strategie' en op landelijk niveau is vorig jaar een brede maatschappelijke heroverweging over het voedselsysteem uitgebracht door de ministeries van LNV, Financiën, I&W en VWS. Daarbij is landelijk ook ingezet op kringlooplandbouw. Nu komt daar onze provincie met een eigen Voedselvisie. Het CDA vindt dat een goede zaak, maar wil daarbij meteen opmerken dat deze visie moet aansluiten op de

Europese en landelijke lijnen die ingezet worden. Het kan niet zo zijn dat de overheid op drie niveaus verschillende richtingen inslaat. Producent en consument hebben behoefte aan perspectief, een verbindend en overtuigend verhaal met zekerheid voor de lange termijn. Gezonde voeding voor iedereen en daaraan gekoppeld een goed verdienmodel ook met zekerheid voor de lange termijn. Voor het CDA is dat een voorwaarde voor de goede uitwerking van de Voedselvisie. Deelt het college van GS dat met ons?
Als tweede een verzoek om een aanpassing in een van de doelen in de visie, als vermeld in de inleiding en op pagina 19. Daar staat namelijk: Ons doel is dat in 2030 natuurinclusieve landbouw de standaard is (pagina 3). Op pagina 19 staat: Doel in 2030 is grondgebonden landbouw, natuurinclusief. Het CDA vindt dat te beperkt. Naast natuurinclusie voor landbouw moet er ook ruimte zijn voor kringlooplandbouw, emissie arme landbouw, biologische landbouw, precisielandbouw of regeneratieve landbouw. U noemt die vormen van landbouw ook zelf in uw visie. Diverse bedrijven in Noord-Holland hebben zich al gespecialiseerd in een van die vormen en bereiken daarmee goede resultaten. Bouw daarop voort. In sommige landbouwsectoren of regio's zullen deze vormen van landbouw ook sneller en beter inpasbaar zijn en daardoor meer doelgericht. Alleen natuurinclusieve landbouw te noemen als doel is dus te beperkt.
Daarom dient het CDA een amendement in met het verzoek de tekst op pagina 3 en pagina 19 te wijzigen.

Amendement 2/01-02-21
Natuurinclusieve landbouw doel 2030

Provinciale Staten, in vergadering bijeen op 1 februari 2021, sprekende over agendapunt Voedselvisie;

Besluiten:
In de voedselvisie de volgende teksten op pagina 3 en pagina 19:

- *Ons doel is dat in 2030 natuurinclusieve landbouw de standaard is (pagina 3);*
- *In 2030 is de grondgebonden landbouw natuurinclusief (pagina 19);*

te vervangen door:
Ons doel is dat de grondgebonden landbouw in Noord-Holland in 2030 een duurzame landbouw is. Hierbij kunnen verschillende vormen van landbouw benut worden zoals: kringlooplandbouw, emissiearme landbouw, natuurinclusieve landbouw, biologische landbouw, precisie landbouw of regeneratieve landbouw.

Argumentatie:
Naast natuurinclusieve landbouw zou ook ingezet moeten worden op kringlooplandbouw, emissiearme landbouw, biologische landbouw, precisielandbouw of regeneratieve landbouw.
Diverse bedrijven in Noord-Holland hebben zich al gespecialiseerd in een van deze vormen van landbouw en bereiken daarmee goede resultaten.
In sommige landbouwsectoren of regio's zullen andere vormen van landbouw dan natuurinclusieve landbouw sneller en beter inpasbaar zijn en daardoor meer doelgericht zijn.

Deze vormen van landbouw worden ook benoemd en omschreven in de voedselvisie.
Fractie CDA

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Onze derde opmerking gaat over de keten. Op pagina 19 staat als doel vermeld: In 2030 is met overheidsmiddelen bijgedragen aan het doorbreken van ketenafhankelijkheden, waardoor de waardering en de inkomenspositie van de agrarische ondernemer is verbeterd. Het tweede deel van de zin is voor het CDA akkoord, maar het eerste deel niet. Inzetten op het doorbreken van ketenafhankelijkheid is niet voor iedereen verstandig. Volgens het CDA zou het streven moeten zijn dat het verdienmodel in de keten wordt aangepast en dat daardoor de waardering en inkomenspositie van de agrarische ondernemer verbeterd wordt. Ik ga ervan uit dat dit is wat het college van GS bedoelt en hoor graag in een toezegging of dit ook echt zo is. Het voedsel dat op ons bord komt is namelijk het gevolg van veel stappen, die elkaar allemaal beïnvloeden. De weg van zaadje tot bord kent veel schakels. Veel voedselproducenten kunnen en willen ook niet zonder de keten. Consumenten kunnen ook niet zonder de keten. Die is nodig om het voedsel bij 17 miljoen consumenten in Nederland op het bord te krijgen. Ketens zijn nodig om het voedsel te importeren en exporteren. Graag horen we van GS of ook echt bedoeld wordt dat de inkomenspositie verbeterd wordt in de keten en niet dat de keten om zeep wordt geholpen.
Als vierde punt is er de effectbeoordeling. Voor een goede Voedselvisie is het belangrijk dat er duidelijkheid is voor iedereen, die daarbij betrokken is en voor de lange termijn. Aanpassing van agrarische productiemethoden zijn niet vandaag of morgen gerealiseerd. Beleid moet bestendig zijn. De investeringen zijn zeer hoog en hebben vaak een looptijd van dertig jaar. Daarom willen we dat GS aan de uitwerking ook een effectbeoordeling toevoegt. Is het beleid wetenschappelijk onderbouwd? Is het beleid dat voorgesteld wordt realistische, haalbaar en voldoende doorgesproken met de belanghebbenden? Is er ruimte voor innovaties, die de komende jaren ongetwijfeld gaan plaatsvinden? Wat voor effect heeft het beleid op producenten en consumenten, de bodem en de biodiversiteit? Bent u bereid bij de verdere uitwerking van de Voedselvisie een effectbeoordeling toe te voegen?
Als vijfde en laatste punt zoem ik in op lokaal voedsel en korte ketens. Afgelopen week stond er een column van de directeur van Wageningen Universiteit in NRC over nut en noodzaak van lokaal voedsel. Einduitkomst was dat volledig op lokaal voedsel leven de consument enorm veel tijd zou kosten en ook meer geld. Er zijn positieve kanten, maar zeker ook kanttekeningen te plaatsen bij het verlangen naar lokaal voedsel. Ik wil vragen of dit bij de uitwerking van de Voedselvisie in balans kan worden gebracht en niet te eenzijdig wordt belicht.

De **VOORZITTER**: Het amendement maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.
Dan geef ik nu het woord aan de heer Koyuncu voor zijn maidenspeech.

De heer **KOYUNCU** (DENK): In de Voedselvisie wordt terecht gesproken over de verloren verbinding tussen de burgers, de boer en het voedselland. Dit is een pijnlijke constatering. Wij hebben allemaal een gezamenlijke verantwoordelijkheid af te leggen aan de toekomstige generaties. We moeten ervoor zorgen dat wij zelf, maar vooral ook onze kinderen bewust omgaan met voedsel. Een belangrijke factor hierbij is het creëren van liefde voor moeder natuur.

Liefde en dankbaarheid voor alles wat we krijgen, zodat we bewuste keuzes kunnen maken. Toen ik een jaar of zeven was, mocht ik met mijn vader mee naar een boer in de omgeving van Badhoevedorp. Daar plukten we appels, kochten er mais, aardappels en andere heerlijke en gezonde landbouwproducten. Toen we eenmaal thuis waren, kon ik duidelijk het verschil zien en proeven tussen het voedsel van de supermarkt en wat we zelf hadden gekocht bij de boer. Ik vond het ook leuk om de koeien en schapen te zien. Ik wist waar mijn voedsel vandaan kwam. Zo ontwikkelde ik liefde voor fruitbomen, maisvelden, de koeien, de boer en moeder natuur. Zo zag ik ook hoeveel moeite er gedaan moest worden om al deze producten te krijgen. Dat besef heb ik te danken aan mijn vader. Helaas is mijn vader afgelopen reces overleden. Hij is niet meer. Hij heeft vier kinderen en alle mooie herinneringen van de mooie momenten, die we samen hebben beleefd, achtergelaten. Wat hij ook heeft achtergelaten is de liefde voor moeder natuur, die ik dankzij hem heb ontwikkeld. Dankzij die liefde ga ik regelmatig met mijn kinderen naar de boer. We plukken in de buurt van Nieuw-Vennep onze appels en peren. Voor kersen en pruimen gaan we naar Zwaagdijk. Onze melk halen we in Zunderdorp. Op deze manier probeer ik dezelfde liefde en dankbaarheid, die ik van mijn vader heb geleerd, over te dragen aan mijn kinderen. Deze kleine avonturen deel ik op sociale media. Helaas merk ik dat veel mensen niet beseffen dat vele producten gewoon bij de boer zelf af te halen zijn en dat ook nog eens financieel aantrekkelijk is voor de boer. Het is veel leuk voor de kinderen en we steken er allemaal wat van op. De liefde en dankbaarheid kunnen we als ouders overdragen door te praten met onze kinderen en regelmatig een bezoek te brengen aan boerderijen en het overige voedsellandschap. Niet elke ouder is gezegend met wat mijn vader voor mij heeft gedaan. Daarom pleit ik voor een intensievere voedseleducatie via scholen. Zo kunne we ervoor zorgen dat er een stevige connectie ontstaat tussen de hopelijk bewustere bevolking van de toekomst, de boerderijen en het voedsellandschap in het algemeen. Dat kinderen zich ervan bewust worden hoe ons voedsel tot stand komt, wat de voordelen en nadelen zijn van alles wat we op dit moment doen om aan voedsel te komen. Ik heb meerdere mensen uit het vak gesproken over het aanbod van voedseleducatie in Noord-Holland. Helaas heb ik moeten concluderen dat er niet overal voldoende aanbod is. Vooral in kleinere gemeenten met minder budget valt het aanbod tegen. Daarnaast zijn er projecten die of eenmalig zijn of geen continuïteit vinden omdat scholen te kampen hebben met financiële problemen of een lerarentekort. Laten we gezamenlijk onze verantwoordelijkheid nemen. Kunt u zich voorstellen dat er in 2021 kinderen zijn die denken dat appels bij Albert Heijn in het magazijn groeien. Er zijn kinderen die geen fruit eten als het niet uit een pakje komt. Wij kunnen dit veranderen door scholen en projecten te ondersteunen.
Ik ben van mening dat het beter kan en dat Noord-Hollanders beter verdienen. Om dit te bewerkstelligen dienen we een onderzoeksmotie in om te zorg te dragen voor extra ondersteuning van boerderij-educatie voor kinderen. Ik reken op uw steun om alle kinderen meer liefde en begrip voor onze natuur bij te brengen.

Motie 7/01-02-21
Onderzoek naar extra ondersteuning boerderijeducatie

Provinciale staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 1 februari 2021 kennis genomen hebbende van de voedselvisie

constaterende dat:

- *In de Voedselvisie Provincie Noord-Holland 2020-2030 "Boer & Business in Balans; naar een duurzaam voedselsysteem" is vastgesteld dat de gemiddelde consument ver af staat van voedselproducenten en -productie. En dat tevens de band met de boer en het voedsellandschap verloren is gegaan;*
- *veel kinderen tegenwoordig geen idee meer hebben waar hun voedsel vandaan komt;*
- *veel kinderen onvoldoende mogelijkheden hebben om met eigen ogen te kunnen ervaren waar en hoe hun voedsel wordt verbouwd/geteeld/verzorgd;*
- *het voor kinderen vaak onduidelijk is hoe het productieproces van dierlijke producten in elkaar steekt, inclusief de gevolgen hiervan op de dieren;*
- *er diverse projecten gaande zijn maar er geen structuur is en dat de voorzieningen per gemeente sterk verschillen;*
- *vooral kinderen in kleinere gemeenten weinig voedseleducatie meekrijgen;*
- *mede door het lerarentekort en financiële overwegingen weinig fysieke bezoeken worden gebracht aan boerderijen door scholen;*

overwegende dat:

- *door kinderen kennis te laten maken met zowel de positieve als de negatieve aspecten van de landbouw in de regio, zij zich bewuster worden van hun eigen voedsel;*
- *kinderen op deze wijze ook gemotiveerd kunnen worden voor stedelijke landbouw, moestuinen en volkstuinen;*
- *een organisatie als bijvoorbeeld de JLE-makelaar als aanjager, stimulator en wegwijzer in de vele bestaande ondersteuningsmogelijkheden en aanbod hier een goede rol in kan spelen. Deze makelaar verbindt vraag en aanbod en stemt af tussen de verschillende partijen in een bepaalde regio. Verder fungeert deze makelaar als aanspreekpunt voor verschillende partijen, ontzorgt scholen door de juiste elementen aan te dragen en contacten te leggen gehoord de discussie,*

verzoeken het college:

- *de scholen extra te faciliteren in het bewerkstelligen van transparante boerderijeducatie aan kinderen over hun eten en het voedsellandschap;*
- *extra ondersteunen van organisaties zoals bijvoorbeeld de JLE-makelaars in het bevorderen van de boerderijeducatie voor kinderen;*
- *extra ondersteunen van organisaties zoals bijvoorbeeld de JLE-makelaars in het bevorderen van schoolreisjes naar boerderijen.*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie DENK

De **VOORZITTER**: Namens ons allen wil ik u condoleren met het verlies van uw vader.
Een prachtige maidenspeech. U heeft een motie ingediend, welke vanaf nu deel uitmaakt van de beraadslagingen. Dank u wel voor uw bijdrage.

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): De Voedselvisie is wellicht het belangrijkste stuk van onze generatie., We hebben samen met ondernemers, boeren en wetenschappers die de groene transitie willen maken, veel input geleverd voor dit belangrijke stuk. De PvdD is heel blij dat een aantal punten, zoals de noodzaak voor de groene eiwittransitie en de erkenning dat plantaardige eiwitten altijd duurzamer zijn en natuurlijk diervriendelijker, erin zijn verwerkt. Er zijn enkele belangrijke punten die missen. Te beginnen met de intensieve veehouderij. Het besluit dat Provinciale Staten gaan maken, wordt niet alleen voor hun eigen generatie genomen. Generaties na hen zullen de gevolgen nog harder voelen. “Dus kies voor de jongeren en geef ons een toekomst. Kies voor een krimp van de intensieve veehouderij.” Dat was de historische oproep van jongeren bij de bespreking van de Voedselvisie afgelopen maand. Deze oproep werd gedeeld door Caring Farmers en later in een brief aan Statenleden en GS bekrachtigd door onder meer politieke jongerenorganisaties zoals de Jonge Democraten, ROOD, DWARS en PINK.
De wetenschappelijke roep om een stip op de horizon te zetten en een pad in te slaan weg van de intensieve veehouderij, is inmiddels bijna oorverdovend. Draagvlak onder burgers voor de industrie is er ook niet.
De commissie-Wijffels zei in 2001 al dat de intensieve veehouderij in Nederland geen toekomst heeft en geleid heeft tot amorele verschijnselen. Ook oud CDA-minister Cees Veerman zei het in 2007 al: het intensieve systeem is vastgelopen. Dat we daar weg van moeten gaan. Grondgebonden boeren, dat is de nabije toekomst.
We weten dus al lang wat we moeten doen. Maar al die tijd was het wachten op een bestuurder die, terwijl hij of zij in functie was, de moed had om verantwoordelijkheid te nemen en te zeggen: Zo kan het niet langer.
In 2017 was hier een landelijk debat over. De meeste fracties spraken zich toen uit tegen intensieve veehouderij. De VVD wilde vooral kijken naar de mogelijkheden voor de provincies. Die fractie wilde meer tools om dit aan te pakken in het kader van de Omgevingswet. De provincie is aan zet. Ze kan het natuurlijk niet alleen. De Omgevingswet biedt straks meer mogelijkheden, maar ook nu kan worden ingezet op stimuleren en lobbyen. En vooral die stip op de horizon zetten, om duidelijkheid te geven aan burgers en boeren waar we heen willen. Moedige gemeenten zoals Apeldoorn nemen die verantwoordelijkheid aan en hebben per motie uitgesproken zich in te zetten voor extensivering en weg van de intensieve veehouderij. Dus GS, zet die stip op de horizon door ons amendement over te nemen en: even Apeldoorn bellen. Samen met GL en DENK dient de PvdD het amendement “Extensivering” in.

Amendement 3/01-02-21
Extensivering

Provinciale staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op maandag 1 februari 2021, ter behandeling van de Voedselvisie 2020-2030,

Besluiten:

om besluit 1 van het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:

1. *De Voedselvisie 2020-2030 vast te stellen, met inachtneming van de volgende wijzigingen: Onder Hoofdstuk 5 (p. 19) de volgende zin: “de grondgebonden landbouw natuurinclusief.” te wijzigen in:*

"de grondgebonden landbouw natuurinclusief. We stimuleren samen met andere overheden vergaande extensivering van de intensieve veehouderij tegen 2030. Daarnaast stimuleren we dat de niet-grondgebonden veehouderij duurzamer en diervriendelijker wordt."

<u>Toelichting</u>

De meeste politieke partijen, waaronder de coalitiepartijen, hebben uitgesproken dat het tijd is om te werken richting extensivering van veehouderij en weg van de intensieve veehouderij. In Noord-Holland is groei en voortbestaan van de huidige intensieve veehouderij nog steeds mogelijk, onder andere omdat de uitbreiding van bestaande intensieve veehouderijen wordt toegestaan. Wetenschappers en topvirologen roepen al jaren de politiek op om verantwoordelijkheid te nemen en de afbouw van de intensieve veehouderij in te zetten. De intensieve veehouderij levert (zoals o.a. door Oxford Universiteit in beeld gebracht) schade aan natuur, milieu en klimaat en is bovendien een risico voor de volksgezondheid. De Voedselvisie doet wel een uitspraak over de grondgebonden landbouw, maar zegt niets over de intensieve, niet-grondgebonden veehouderij terwijl daar de meeste maatschappelijke zorgen liggen.

Het verdienmodel in de intensieve veehouderij is om zoveel mogelijk vlees (dier) te produceren in zo kort mogelijke tijd en tegen zo laag mogelijke kosten. De provincie wil nu juist inzetten op een manier van voedsel produceren met gezonde verdienmodellen voor de ondernemers, maar wat ook goed is voor het klimaat, de bodem, het milieu en dierenwelzijn.

De maatschappelijke kosten van de intensieve veehouderij vertaald naar euro's zijn vele malen hoger dan de economische baten. De transitie weg van de intensieve veehouderij levert de maatschappij juist meer op dan het kost. Meeste boeren zijn ook bereid om te schakelen, maar missen duidelijkheid en hulp. Daar kan de provincie mede aan bijdragen. In de maatschappij is onder burgers, waaronder vele jongeren, bovendien geen draagvlak voor de intensieve veehouderij, i.v.m. o.a. gezondheid, milieu en dierenwelzijn. Dat bleek ook uit de bijdrage van de insprekers tijdens de commissie NLG, bij de bespreking van de Voedselvisie. Daarbij heeft ook de boerenorganisatie Caring Farmers de provincie opgeroepen om zich te richten op de afbouw van de intensieve veehouderij.

Juist omdat Noord-Holland niet afhankelijk is van de intensieve veehouderij en er relatief minder van heeft, is het hier makkelijker om tenminste het streven uit te spreken de intensieve veehouderij te willen extensiveren. De provincie heeft niet overal invloed op, ook niet bij onze ambities over natuurinclusieve landbouw. Maar we kunnen – net zoals bij natuurinclusieve grondgebonden landbouw – een stip op de horizon zetten en een ambitie uitspreken over hoe wij de provincie in de nabije toekomst het liefst zien.

Fracties van PvdD, GL en DENK

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): Een van de makkelijkste manieren waarmee de provincie de goede kant kan stimuleren is door zelf het goede voorbeeld te geven. Onze voedselkeuze wordt in sterke mate bepaald door de sociale norm. De norm is nu: dierlijk, tenzij. Het concept "Carnivoor? Geef

het door!" van professor, gedragseconoom en voormalig D66-senator Henriëtte Prast draait die norm om: plantaardige producten, tenzij. Het concept wordt gehanteerd door verschillende ministeries en gemeenten. Het mooie is dat de volledige keuzevrijheid behouden blijft. Slechts de norm – in lijn met de ambities van Voedselvisie - wordt omgedraaid. Daarom dienen wij de motie "Carnivoor? Geef het Door!" in

Motie 8/01-02-21:
Carnivoor? Geef het door!

Provinciale Staten van Noord-Holland, in online vergadering bijeen op 1 februari 2021, ter behandeling van de Voedselvisie 2020-2030;

constaterende dat:

- *een meer plantaardig en minder dierlijk voedingspatroon niet alleen bevorderlijk is voor de gezondheid, maar ook duurzamer is en een grote positieve bijdrage levert aan het behalen van de klimaat- en milieudoelen;*
- *dat de voedselkeuze volgens wetenschappers in sterke mate wordt bepaald door het aanbod en de sociale norm;*
- *het concept "Carnivoor? Geef het door!" van professor, gedragseconoom en voormalig D66-senator Henriëtte Prast, zoals o.a. wordt gehanteerd door het ministerie van OCW en verschillende gemeenten, hierop inspeelt door plantaardige maaltijden als uitgangspunt te nemen in de menukaart, met behoud van volledige keuzevrijheid;*

overwegende dat:

- *de provincie aangeeft dierenwelzijn belangrijk te vinden;*
- *steeds meer mensen plantaardig willen gaan eten, o.a. om gezondheid, klimaat en dierenwelzijn;*
- *Provincie Noord-Holland een voorbeeldfunctie heeft en zegt vanuit de provinciale organisatie te willen bijdragen aan een duurzaam, meer plantaardig voedselsysteem en dat ook in eigen communicatie te verwerken;*
- *door de norm in de provinciale catering om te draaien van dierlijke producten als standaard, naar plantaardige producten als standaard, communiceert de provincie dat ze duurzaamheid, dierenwelzijn en gezondheid serieus neemt;*
- *door het principe "Carnivoor? Geeft het door!" toe te passen, blijft de keuzevrijheid van mensen behouden en iedereen die alsnog dierlijke producten wil eten kan dat gewoon doorgeven;*

gehoord de discussie, verzoeken het College van Gedeputeerde Staten:

- *standaard plantaardige gerechten te serveren in het provinciehuis en tijdens door de provincie georganiseerde bijeenkomsten, behalve voor personen die van tevoren andere eetwensen hebben opgegeven;*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie PvdD

De **VOORZITTER**: Een interruptie van mevrouw Koning van het CDA.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Bent u ermee bekend dat juist in Noord-Holland de landbouw heel extensief is? Als we kijken naar alle provincies in Nederland geven we juist in Noord-Holland het goede voorbeeld. Is het mogelijk dat u zich daar eens positief over uitspreekt en zegt: "Wat fijn dat het zo is"?

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): Natuurlijk wil ik u meegeven dat we in Noord-Holland vaak niet eens boven vier procent van biologische omstandigheden voor dieren komen, afhankelijk van diersoort. Dat is absoluut niet waar we naar toe willen. We houden alleen al per jaar meer dan 10 miljoen vleeskippen, die niet in die extensieve omstandigheden leven. Ik moet u dus teleurstellen. Ik werk graag samen met u om dat te veranderen.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): U gaat nu in op iets heel anders. Ik heb het over het overgrote deel van de bedrijven in Noord-Holland, die alle heel extensief en grondgebonden zijn. Kippen en varkens zijn er maar weinig in Noord-Holland. Dat weet u zelf ook.

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): Ik hoor geen vraag. Ik verwijs mevrouw Koning naar het CBS waar duidelijk wordt vermeld hoeveel kippen we hebben. Dat is bij elkaar opgeteld, jaarlijks meer dan tien miljoen aan vleeskippen. Als u dat weinig vindt, dan zegt dat genoeg over hoe verstrooid onze manier van denken over het houden van dieren is geworden.

Dan over huidige ambities rond natuurinclusieve landbouw. We streven naar minstens niveau 2, volgens de 3 niveaus van Louis Bolk, zei GS. Louis Bolk en WUR hebben geschetst dat we binnen tien jaar ook niveau 3 kunnen halen. Precies het termijn van de Voedselvisie. Niveau 2 is weliswaar een verbetering, maar daarbij is geen sprake van een systeemverandering in de landbouw. Het is nog steeds het 'controlerende model ' in plaats van het 'adaptieve model' van niveau 3, waarbij met de natuur wordt gewerkt in plaats van tegen. Laten we dan in ieder geval in bufferzones rond natuurgebieden streven naar niveau 3. Daarom dienen we het amendement 'Hoogste niveau natuur-inclusieve landbouw' in.

Amendement 4/01-02-21
Hoogste niveau natuurinclusieve landbouw rondom natuurgebieden

Provinciale Staten van Noord-Holland in online vergadering bijeen op maandag 1 februari 2021, ter behandeling van de Voedselvisie 2020-2030,

Besluiten:
om besluit 1 van het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:
- *De Voedselvisie 2020-2030 vast te stellen, met inachtneming van de volgende wijziging: onder hoofdstuk 5 "Resultaten" (blz. 19) na de zin: "de grondgebonden landbouw natuurinclusief."*

de volgende zin toe te voegen:

- *"Daarbij streeft de provincie naar het realiseren van Niveau 3 van natuurinclusieve landbouw (volgens Louis Bolk Instituut en WUR) in ieder geval in bufferzones rondom natuurgebieden."*

Toelichting
De gedeputeerde landbouw zei in de commissievergadering NLG van 11 januari '21 dat dat een van de gestelde doelen is om in 2030 volledig over te gaan naar natuurinclusieve grondgebonden landbouw. En dat GS daarbij streeft naar ten minste niveau 2 van natuurinclusieve landbouw, zoals het Louis Bolk Instituut (LBI) samen met de WUR verschillende niveaus heeft aangemerkt.
Ambitieniveau 2 is weliswaar een verbetering, maar daarbij is geen sprake van een systeemverandering in de landbouw. Het is nog steeds het 'controlerende model ' in plaats van een 'adaptief model'. Een systeemverandering naar adaptief (mét de natuur in plaats van tegen) is wel urgent en noodzakelijk. Die transitie in de landbouw is dé sleutel om de stikstofproblematiek, watervervuiling, klimaatverandering, biodiversiteit en landschap doeltreffend aan te pakken.
Niveau 3 is zowel vanuit duurzaamheid als biodiversiteit het meest aantrekkelijk. Volgens LBI/WUR biedt het op lange termijn, namelijk tien jaar, zicht op vergelijkbare verhoudingen in kosten-baten als Niveau 0. Tien jaar is ook mooi de tijdshorizon van de Voedselvisie.
Niveau 0 zal de komende jaren extra kosten met zich meebrengen vanwege de risico's van o.a. klimaatinvloeden, antibioticaresistente en prijsschommelingen van voer en melk. Ook heeft dit niveau hoge bedrijfskosten aan externe input als kunstmest, landbouwgif e.d. Niveau 3 heeft deze bedrijfskosten niet. Onderzoek laat zien dat de groene landbouwtransitie veel meer oplevert dan het kost.
Niveau 3 is minstens in bufferzones rond natuurgebieden noodzakelijk, gezien de crisis waarin de natuur zich bevindt en onze afhankelijkheid van natuur.
Fractie PvdD

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): Daarnaast nog iets over ruimtelijk perspectief van deze Voedselvisie. Die is uitsluitend gericht op creëren van ruimte voor voedselproductie. Maar de landbouw neemt al 60% van ons grond in, waarvan bijna 60% weer puur om dieren uit veehouderij te voeden. We moeten slimmer nadenken over het gebruik van onze voedselruimte, zeker ook omdat landbouw en voedselproductie direct raken aan de leefruimte en de belangen van wilde dieren. Wilde dieren hebben steeds minder ruimte om zich veilig (zonder door de mens gedood te worden) te verplaatsen, te eten et cetera. De provincie heeft via de Voedselvisie dus veel impact op de leefruimte en belangen van wilde dieren. Dan getuigt het van goed bestuur om hun belangen ook expliciet mee te nemen in het ruimtelijke perspectief van de Voedselvisie. Wij dienen daarom het amendement "Ruimtelijk perspectief aanvullen" in:

Amendement 5/01-02-21
Ruimtelijk perspectief aanvullen

Provinciale staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op maandag 1 februari 2021, ter behandeling van de Voedselvisie 2020-2030,

Besluiten:

om besluit 1 van het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:

1. De Voedselvisie 2020-2030 vast te stellen, met inachtneming van de volgende wijzigingen:

Onder 3. Doelen van de Voedselvisie (pagina 8) na de zin:

- *"Ruimte: Er is voldoende ruimte voor voedselproductie in een toekomstbestendig landschap."*

toe te voegen:

- *"Daarbij wordt ook rekening gehouden met de belangen van wilde dieren en hun recht op leefruimte."*

Toelichting

We moeten slimmer nadenken over efficiënter gebruik van onze voedselruimte zeker ook omdat landbouw en voedselproductie direct raken aan de leefruimte en de belangen van wilde dieren. Het grootste deel van ons grond in Noord-Holland wordt al ingenomen door de landbouw. Wilde dieren hebben steeds minder ruimte om zich veilig (zonder door de mens gedood te worden) te verplaatsen, te eten, etc. De provincie heeft via de Voedselvisie dus veel impact op de leefruimte en belangen van wilde dieren. Dan getuigt het van goed bestuur om hun belangen ook expliciet mee te nemen in het ruimtelijke perspectief van de Voedselvisie.

Fracties PvdD en DENK

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): We zijn heel blij dat dierenwelzijn meerdere malen in het stuk wordt genoemd. Een belangrijk onderdeel van deze Voedselvisie is ook de kringlooplandbouw. In potentie veelbelovend, maar helaas is niet elke vorm goed voor dieren. Sinds 2002 hebben we verschillende kabinetten horen zeggen dat uiterlijk in 2022, dus volgend jaar, het perspectief en de behoeftes van dieren leidend zullen laten zijn in de veehouderij. Landelijk is een motie ingediend om dat ook te verwerken in de kringlooplandbouw. Als we dierenwelzijn serieus nemen, moeten we daarom ook in eigen beleid kijken naar diervriendelijkste opties voor sluiting kringlopen. Wij dienen daarom het amendement "Diervriendelijkste opties sluiting kringlopen" in.

Amendement 6/01-02-21
Diervriendelijke opties sluiting kringlopen meenemen

Provinciale staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op maandag 1 februari 2021,
ter behandeling van de Voedselvisie 2020-2030,

Besluiten:

om besluit 1 van het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:

1. De Voedselvisie 2020-2030 vast te stellen, met inachtneming van de volgende wijzigingen:

Onder Overige definities (pagina 29) na de zin:

- *"Het efficiënt produceren van voedsel in kringlopen, zodat schade aan het ecosysteem (water, bodem, lucht) voorkomen en hersteld wordt. Kringlopen van grondstoffen en hulpbronnen zijn op een zo laag mogelijk –lokaal, nationaal of internationaal – schaalniveau gesloten."*

toe te voegen:

- *"Daarbij wordt rekening gehouden met dierenwelzijn."*

Toelichting

Er zijn meerdere manieren om kringlopen voor de kringlooplandbouw te sluiten en helaas zijn ze niet allemaal even goed voor dierenwelzijn. Het is niet de bedoeling dat we een systeem opbouwen waarin we afhankelijk worden van in stand houden van suboptimale dierenwelzijn (lock in effect). Het uitgangspunt binnen de kringlooplandbouw zou moeten zijn dat we kringlopen sluiten met het best mogelijke resultaat voor dierenwelzijn en milieu.

Al in 2001/2002 werd de nu nog belangrijke nota Dierenwelzijn opgesteld, waarin dierenwelzijn gedefinieerd werd. In deze nota is bepaald dat in 2012, maar uiterlijk in 2022, het perspectief van het dier leidend zal zijn in de veehouderij. Dat wil zeggen dat het veehouderij is aangepast aan het dier en niet het dier aan de veehouderij en dat dieren naar hun natuurlijke soorteigen gedrag kunnen leven in de veehouderij. Het uitgangspunt dat het dier leidend moet zijn is inmiddels erkend door partijen die nu in totaal een meerderheid van 85 zetels in de Tweede Kamer hebben.
Landelijk is in 2019 ook een motie aangenomen om bij de kringlooplandbouw concrete voorwaarde te stellen voor dierenwelzijn, waarbij het perspectief van het dier leidend moet zijn.
Dit amendement is dus in lijn met landelijke ontwikkelingen en de aandacht die de maatschappij vraagt voor dierenwelzijn.
Fractie PvdD

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): Dat brengt ons meteen bij een grote omissie in deze Voedselvisie. De Voedselvisie stelt het zelf: Nederland is een van de grootste visproducenten van Europa. Wetenschappers slaan ondertussen alarm over de schadelijke impact van de visserij. Toch doet deze Voedselvisie niets met de visserijsector, de impact ervan op dierenwelzijn en het milieu en betrekt vissen alleen in het kader van het sluiten van kringlopen. Dit amendement corrigeert die omissie. Er is geen enkele reden om wel ambities in de Voedselvisie te stellen die betrekking hebben op agrariërs en landbouwdieren, maar niet op vissers en vissen. Deze integrale aanpak past ook bij de wens van Provinciale Staten. Daarom dienen we het amendement 'Visserij betrekken bij Voedselvisie' in.

Amendement 7/01-02-21: Visserij betrekken bij de Voedselvisie
Provinciale staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op maandag 1 februari 2021, ter behandeling van de Voedselvisie 2020-2030,

Besluiten:
om besluit 1 van het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:
1. De Voedselvisie 2020-2030 vast te stellen, met inachtneming van de volgende wijzigingen:
Onder hoofdstuk 3. Doelen van de Voedselvisie (pagina 8) na de zin:

- *"Ecologie: De grondgebonden agrarische bedrijfsvoering draagt bij aan ecosysteemdiensten, klimaatadaptie en het reduceren van emissies, (bodem-) biodiversiteit en dierenwelzijn."*

toe te voegen:

- *"Daarnaast is er aandacht voor vissenwelzijn en het voorkomen van de schadelijke effecten van de visserij."*

Onder hoofdstuk 7. Criteria (pagina 22) na de zin:

- *"Ecologie: De grondgebonden agrarische bedrijfsvoering draagt bij aan ecosysteemdiensten, klimaatadaptie en het reduceren van emissies, (bodem-) biodiversiteit en dierenwelzijn;"*

toe te voegen:

- *"Daarnaast is er aandacht voor vissenwelzijn en het voorkomen van de schadelijke effecten van de visserij."*

Toelichting

De Voedselvisie stelt het zelf: Nederland is een van de grootste visproducenten van Europa. Wetenschappers slaan ondertussen alarm over de schadelijke impact van de visserij. Toch doet deze Voedselvisie niets met de visserijsector, de impact ervan op het milieu en natuur en het welzijn van vissen, en betrekt vissen alleen in het kader van mogelijk sluiten van kringlopen. Dit amendement corrigeert die omissie. Er is geen enkele reden om wel ambities in de Voedselvisie te stellen die betrekking hebben op agrariërs en landbouwdieren, maar niet op vissers en vissen. Visserij hoort duidelijk in de Voedselvisie thuis en moet daarom ook duidelijker, integraal bij de ecologische en dierenwelzijnsdoelen van de provincie worden betrokken. De integrale aanpak is waar PS ook om heeft gevraagd. De Raad van Dierenaangelegenheden heeft in een uitgebreid rapport dringend meer aandacht gevraagd voor vissenwelzijn. Dat kan betrokken worden bij de uitvoering van de Voedselvisie.
Fractie PvdD

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): Opvallend is dat de provincie niets over visserij en vissen in de Voedselvisie wil zeggen, maar wel opeens capaciteit reserveert voor een onderzoek naar zogenaamde reststromen uit de visserij voor sluiting van kringlopen. Er zijn meerdere manieren om die kringlopen te sluiten. Het is niet de bedoeling dat we een systeem opbouwen waarin we afhankelijk worden van het in stand houden van massaal doden van dieren en suboptimale dierenwelzijn. Het aangekondigde onderzoek draagt op geen enkele manier bij aan een meer diervriendelijke provincie. Daarom het volgende amendement.

Amendement 8/01-023-21
Onderzoek naar reststromen uit de Visserij schrappen

Provinciale staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op maandag 1 februari 2021, ter behandeling van de Voedselvisie 2020-2030,

Besluiten:
om besluit 1 van het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:
1. De Voedselvisie 2020-2030 vast te stellen, met inachtneming van de volgende wijzigingen:
Onder 4.1 Agrarische sector (pagina 9) de volgende zin te schrappen:

- *"onderzoek in hoeverre (rest)stromen uit de Visserij kunnen worden ingezet in het sluiten van kringlopen;"*

Toelichting

De Voedselvisie stelt het zelf: Nederland is een van de grootste visproducenten van Europa. Toch doet deze Voedselvisie niets met welzijn van vissen en betrekt vissen alleen in het kader van mogelijk sluiten van kringlopen. Er zijn meerdere manieren om kringlopen te sluiten en helaas zijn ze niet allemaal even goed voor dierenwelzijn, waaronder die van vissen. De Raad van Dierenaangelegenheden heeft in een uitgebreid rapport dringend meer aandacht gevraagd voor vissenwelzijn. Het is bovendien niet de bedoeling dat we een systeem opbouwen waarin we afhankelijk worden van het in stand houden van massaal doden van dieren en suboptimale dierenwelzijn (lock in effect). Uitgangspunt zou moeten zijn dat we kringlopen willen sluiten met de best mogelijke resultaat voor dierenwelzijn en milieu. Het aangekondigde onderzoek draag daar niet aan bij en we kunnen ons geld en tijd beter besteden.

Fractie PvdD

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): We moeten tempo maken en stip op de horizon zetten, want de ondernemers en boeren hebben onze steun nodig. We hebben veel ondernemers gesproken die transitie willen maken of al bezig bij. Bij de vraag wat de provincie voor ze zou kunnen doen is vaak het antwoord: Stel een transitiecoach in, een laagdrempelig steunpunt waar de ondernemers en boeren terecht kunnen voor advies over subsidies, over mogelijkheden, ook in het kader van andere ambities van provincie. Iemand die ze ook kan verbinden met het bredere voedselnetwerk. Waarbij de naam van de provincie natuurlijk een belangrijke steun in de rug is. Daarom de volgende motie.

Motie 9/01-02-21

Transitiecoach ter ondersteuning groene ondernemers

Provinciale Staten van Noord-Holland, in online vergadering bijeen op 1 februari 2021, ter behandeling van de Voedselvisie 2020-2030;

constaterende dat:

- *in de Voedselvisie wordt erkend dat plantaardige eiwitten duurzamer zijn dan dierlijke en dat het onder andere daarom belangrijk is om in te zetten in de groene eiwittransitie voor humane consumptie;*
- *de groene eiwittransitie en de transitie naar natuurinclusieve landbouw veel voordelen kan opleveren voor natuur, milieu, klimaat, gezondheid en dierenwelzijn;*
- *veel ondernemers en boeren open staan om deze transitie te maken;*
- *ondernemers en boeren echter ondersteuning nodig hebben om de transitie te kunnen maken;*
- *deze ondernemers dit ook hebben aangegeven tijdens het symposium "Voedselvisie: Food for Thought" in het provinciehuis in maart vorig jaar;*

overwegende dat:

- *koplopers en beginners in de eiwittransitie en natuurinclusieve landbouw nu moeten concurreren tegen bedrijven van 'het oude' systeem die steun krijgen van de overheid, bestaande netwerken en subsidies, en dat is zwaar voor groene nieuwkomers;*
- *de groene eiwittransitie en transitie naar natuurinclusieve landbouw niet vanzelf gaat en de ondernemers/boeren vaak ondersteuning nodig hebben van de provincie;*
- *veel andere provincies die bezig zijn met de eiwittransitie en landbouwtransitie daarom hiervoor een soort transitiemanager of transitiecoach hebben aangesteld;*
- *de transitiecoach kan boeren en ondernemers ondersteunen door een duidelijk en makkelijk benaderbaar aanspreekpunt te zijn en ze onder andere met (gevestigde) bedrijven in de voedselketen (veehouders, telers, ontwerpers, producenten, wetenschappers, etc.) te verbinden, met ze mee te denken als het gaat om mogelijke (Europese) subsidies en bijvoorbeeld ruimtelijke kansen en mogelijkheden voor telen, verwerking en opslag van groene eiwitten;*
- *daarbij kan de transitiecoach integraal ook de doelen op het gebied van stikstofreductie, natuur, klimaat en milieu meenemen in adviezen en ondersteuning;*

gehoord de discussie, verzoeken het College van Gedeputeerde Staten:

- *om bij de uitwerking van de Voedselvisie 2020-2030 ook de mogelijkheid voor de aanstelling van een transitiecoach voor het versnellen en ondersteunen van de groene eiwittransitie en de natuurinclusieve landbouw te onderzoeken;*
- *dat voor de behandeling van de Uitvoeringsagenda Voedselvisie aan PS/commissie voor te leggen;*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties PvdD en DENK

De **VOORZITTER:** Er is een interruptie door mevrouw Bezaan van de PVV.

Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Vindt u dat de overheid eetgewoontes aan haar burgers mag opdringen?

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD) : Nee.

Mevrouw **BEZAAN** (PVV): U zegt nee, maar uw verhaal komt op mij totaal anders over. Hoe ziet u het voor u om in uw optiek de eetgewoontes te wijzigen?

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): Het is inderdaad niet de bedoeling of het op te dringen. Wij zeggen juist: Laat de consument zien wat slecht gaat in de landbouw. Dan kunnen ze ook betere keuzes maken. En laat zien wat de duurzame en meest diervriendelijke norm is. Dat is namelijk plantaardig. Als je dat laat zien, met behoud van keuzevrijheid, dan dring je niets op. Je laat zien wat eigenlijk de beste keuze is. Wil men toch wat anders dan kan men daar gewoon voor kiezen.

Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Het klinkt allemaal prachtig wat u zegt, maar in tegenstelling tot wat u zegt, heeft u zojuist een motie ingediend, dat we in de kantine van het Provinciehuis op een

andere manier tot ons eten zouden moeten komen. Dat is in mijn optiek iets in de zin van dat je andere mensen je wil wilt opleggen. Daar ben ik geen voorstander van. Hoe ziet u uw motie in relatie tot wat u zegt?

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): Nu is het eigenlijk andersom. Nu zeggen we: De norm is dierlijk. Als iemand wat anders wil dan moet hij of zij dat doorgeven. We hebben met zijn allen vastgesteld dat dieren doden niet zo diervriendelijk is. We hebben allerlei problemen rond dierlijke eiwitten voor natuur, milieu en gezondheidsproblemen. Dat hebben wetenschappers en virologen vastgesteld. De maatschappij roept erom. Dan draaien we het alleen maar om. Mensen die nu gezonder, diervriendelijk of duurzamer willen eten, die moeten er apart om vragen. Draai het om. De norm is dan: We serveren plantaardig. Daarmee communiceren we dat dit de meest ideale keuze is en het meest diervriendelijk. Wat het feitelijk ook is. Mensen die toch iets anders willen, kunnen dat gewoon doorgeven, zoals ik dat nu ook doe. Het is niets opdringen, maar gewoon de norm omdraaien. Enkele ministeries en gemeenten handelen al op deze manier. In Delft heeft het CDA, een boerenpartij notabene, dit voorstel zelf ingediend, waarop de norm op deze manier wordt gehanteerd. Het is mooi en verbindend.

De **VOORZITTER:** Een interruptie van de heer De Wit van de VVD.

De heer **DE WIT** (VVD): De VVD gunt iedereen zijn eigen vergezicht. Mijn vergezicht is het volgende, namelijk dat iedereen op deze wereld betaalbaar voedsel tot zich kan nemen. Ik vraag me af welke mensen mijn collega van de Partij voor de Dieren zij gaat teleurstellen doordat u een dusdanig beleid voorstelt waarmee de voedselproductie dusdanig omlaag gaat dat monden gewoon niet gevoed kunnen worden.

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): Ik kan hier een college over houden. Als de heer De Wit bij ons voedselsymposium aanwezig was geweest vorig jaar met een Oxford professor en Louis Bolk dan had hij kunnen horen dat door deze transitie te maken juist meer monden kunnen worden gevoed. Plantaardige eiwitten zijn efficiënter door een efficiënter grondgebruik.
Je kunt grote stappen maken. Meer mensen voeden met minder grond.

De **VOORZITTER**. Heeft de heer De Wit voldoende aan dit antwoord, of heeft hij nog een vervolgvraag?

De heer **DE WIT** (VVD): De VVD kijkt gewoon naar buiten wat boeren bijdragen aan de voedselvoorziening en niet naar een symposium waar over de toekomst wordt gesproken. Daar kunnen mensen niet van eten. Gegeven uw visie, waar gaat u de ruimte vinden om de landbouw meer natuurinclusief te maken?

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD) : Als de heer De Wit heeft geluisterd. Volgens mij is dat ook opgemerkt door de gedeputeerde in de vorige commissievergadering. Dit hoeft niet per definitie meer ruimte in te nemen. De overgang naar meer plantaardig en minder dierlijk kost per definitie minder ruimte. Dat is gewoon een feit. Ik vraag me vooral af waarom de VVD, na decennialang

aan het roer te hebben gestaan en de boeren in deze ellende te hebben gezet, samen met het CDA, hier verder mee wil gaan. Dat is de vraag.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Ik wil graag weten of Statenlid Kostiç bereid is haar uitspraak over de impact die rundvlees heeft te nuanceren. Runderen eten gras. Op heel veel delen in de wereld, maar ook in Nederland zijn plekken waar alleen maar gras groeit. Mensen kunnen geen gras eten. Die runderen zijn juist zo goed, omdat ze dat gras voor mensen kunnen omzetten naar eetbare eiwitten. De impact die u schetst is niet zoals het is en moet genuanceerd worden. Bent u daartoe bereid?

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD) : Ik volg de wetenschap. De wetenschap stelt dit. Dit is wat ik zeg en dit is wat de wetenschap zegt. Ook op grasland kunnen we ander voedsel verbouwen. Daar is ook veel innovatie. Kijk naar Those Vegan Cowboys. Zij gaan van gras melk maken.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): U haalt er wetenschappelijke dingen bij. U neemt alleen mee wat in uw eigen straatje past. Daarom wil ik zo graag dat weten of u bereid bent om dingen te nuanceren. Ook in Nederland zijn vele regio's waar echt alleen gras kan groeien en geen andere producten.

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD) : Ik vind het jammer dat het CDA weer niet naar de wetenschap luistert en een beetje in achterhoede blijft zit. Dat is jammer, want er zijn heel veel boeren en ondernemers die echt wel voor die transitie willen gaan. Ze worden geremd door het beleid van het CDA. Ook het CDA dat landelijk pleit voor vrijhandelsverdragen met Oekraïne, Canada en Zuid-Amerikaanse landen waar de normen nog lager zijn en waarmee onze boeren worden weg geconcurreerd en dierenwelzijn achteruitgaat. Reflecteer daar nu eens op. Dan kunnen we verder praten. Ik hoop dat we samen kunnen optrekken om de boeren juist te helpen.

We zijn blij dat de provincie pleit voor transparantie en goede communicatie. Uit alle onderzoeken blijkt namelijk dat consumenten pas bereid zijn meer te betalen voor een product, als niet alleen duidelijk wordt gemaakt welke producten goed zijn, maar ook wat niet goed gaat in de landbouw. De meeste mensen weten nog steeds niet wat er gebeurt met dieren. Geiten worden onthoornd met een hete bout. De sector beweert dat dit nodig is voor de eigen veiligheid van de geit, terwijl het eigenlijk alleen voor het economisch gewin is. Op die manier kunnen zoveel mogelijk dieren bij elkaar worden gepropt. Kippen hebben in meerderheid de ruimte van 1A4'tje om op te leven. Kalfjes, mannelijke stiertjes worden direct apart gezet van hun moeder en zo snel mogelijk vet gemest en geslacht, omdat ze eigenlijk een afvalproduct zijn van de melkindustrie. Over dat soort dingen moeten we duidelijk zijn.

De **VOORZITTER**: U heeft zes amendementen en twee moties ingediend. Zodra deze door de griffie zijn ontvangen, maken ze onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **KLEIN** (CU): De ChristenUnie is blij dat er een brede en integrale visie ligt op de productie, handel en consumptie van voedsel. We zijn ook heel blij dat er zoveel partijen hebben

meegedacht. We bedanken alle betrokkenen daarvoor. De CU vindt dat deze visie de goede kant uitwijst. We moeten naar een duurzaam voedselsysteem, dat goed is voor de natuur en het klimaat en de ondernemer. Dingen als aandacht voor korte ketens, oog voor het verdienmodel van de boer en het benoemen van eerlijke prijzen zijn goede zaken. Dit waren belangrijke onderdelen van het verkiezingsprogramma van de CU. Toch had de fractie gehoopt dat een aantal doelen concreter benoemd zou worden. Het zou moeten beginnen met concrete definities over hoe wij willen dat de landbouw en natuur samengaan, bijvoorbeeld: bodem en biodiversiteit in 2030 beter dan in 2021, of ecosysteem diensten zijn rendabel, of de uitstoot wordt gehalveerd in 2030. Dat zou moeten uitmonden in concrete doelen. Het CDA heeft haar vinger op het feit gelegd dat er veel termen in omloop zijn, die gebruikt worden in deze Voedselvisie om een evenwichtige en toekomstige landbouw te beschrijven. Het CDA vraag al die termen op te nemen in het doel. Wij zien vooral daarin een aanwijzing dat we duidelijker moeten zijn over wat we precies willen bereiken. We hebben begrepen dat de concretisering deels gaat plaatsvinden in de Uitvoeringsagenda. We zien daar naar uit. We willen de gedeputeerde vragen of ze bij die Uitvoeringsagenda niet alleen de acties wil benoemen, maar ook een concretisering wil geven van de ambities en doelen, zodat we daarop scherper de voortgang kunnen monitoren. De PvdA en de SP hebben aandacht gevraagd om gezondheid mee te nemen. Dat ondersteunen wij van harte. We zijn ook heel positief over het stimuleren van boerderij-educatie, zoals DENK dat inbracht. We horen wel graag van de gedeputeerde in hoeverre dat overlapt met taken die de gemeenten al hebben.

De heer **DE WIT** (VVD): Voedsel is iedere dag weer essentieel voor onze samenleving. In een wereld die steeds meer mensen moet voeden, spelen Noord-Hollandse bedrijven een belangrijke rol, op het wereldtoneel soms zelfs en in alle door GS genoemde schakels van de voedselketen. Dat verdient waardering. Een belangrijke voorwaarde voor het behouden van deze conditie is het waarborgen van het toekomstperspectief voor de komende generaties. In de agrarische sector is juist dit een probleem. Nogmaals benadrukt de VVD het belang van het aantrekken van jong talent, zodat ook over tien jaar er nog mensen zijn die zich willen inzetten voor ons voedsel.
We lazen in de krant dat meer dan de helft van de 55-plussers in de agrarische sector geen opvolger klaar heeft staan. Dit is een risico en tegelijk een kans, waar we ook als provincie ons voor mogen inzetten. Daarnaast het punt over natuurinclusieve landbouw. Volledige natuurinclusieve landbouw in 2030 is de ambitie conform de Omgevingvisie 2050. De VVD is blij dat er geen ruis bleek te ontstaan tijdens de commissievergadering tussen de Omgevingsvisie en deze Voedselvisie. Daarnaast is de VVD blij dat we werken op basis van vrijwilligheid en het halen van ambities, dat er geen doelstelling op het aantal dieren komt en dat de provincie vooral de stimulerende rol wil pakken. We geloven dat het recht doet aan de samenwerking die bedrijven van ons mogen verdienen. Daarnaast is in de commissie door een aantal partijen gevraagd om de invoering van ruimtelijke instrumenten ter ondersteuning van de Voedselvisie.
Voor de VVD geldt: vrijwillig is vrijwillig. Daarbij passen geen dwingende of beperkende instrumenten buiten de natuurgebieden. Immers, we gaan de consument ook niet voorschrijven wat hij wel en niet mag eten. Consumentengedrag is mede bepalend voor wat er verderop in de keten gebeurt. Daar dient de provincie rekenschap va te nemen. Daarnaast wil de VVD geen kop op landelijk of Europees beleid, zodat wij het level playing field voor bedrijven kunnen

waarborgen. In de inbreng zal mijn collega van GroenLinks daar ook een motie indienen die we mede indienen. De VVD vindt dat de focus nu moet liggen op de uitvoering van deze Voedselvisie. In de uitvoering verwacht de VVD dat de gedeputeerde focus aanbrengt, gegeven ook de moeizame rol van de provincie ten opzichte van de hele keten. We kunnen niet ons overal tegenaan bemoeien. De VVD gelooft in focus op drie punten, namelijk het delen van kennis met de partijen in de voedselketen, het werken aan en onderzoeken van nieuwe verdienmodellen en het verdienvermogen van ondernemers en het oppakken van concrete praktijkgerichte projecten van uit het bedrijfsleven.
Tot slot: Hoe zit het nu met de impact van corona op de voedselketen en daarmee op de Voedselvisie? Als de VVD ziet gebeuren in deze coronatijd dan is dat er lokaal initiatieven ontstaan om voedsel direct bij de boer af te halen. Door een simpel te volgen route kan de consument een divers aanbod aan producten tot zich nemen. Hoe kunnen we daar nu concreet op aansluiten met het budget vanuit de Voedselvisie? Dit past immers bij uitstek bij de gedachte die in de Voedselvisie tot uiting is gekomen en het ontstaan bovendien van onderop.

De heer **SMALING** (SP): Het is een goed plan om een voedselvisie te hebben als provincie. Ik heb me in de commissievergadering positief uitgelaten over deze daad van dit college en de steun van de SP voor deze aanpak. Het geeft een goed overzicht van hoe de ketens in elkaar steken. Er is ook een goede beschrijving van op welke punten zou kunnen worden ingegrepen om de keten als geheel duurzamer te maken, of socialer, of ruimtelijker beter ingepast. In die zin zondermeer een goed plan. De discussie over het aantal dieren moet wel gevoerd worden, maar de vraag is wel op welk schaalniveau hier die discussie moet worden gevoerd. Landelijk is het beleid om naar een circulaire economie over te stappen. Dieren moet je alleen voeden met gras op bodems waar je niets anders kan. Met veen kun je niet heel veel anders dan dat tot grasland bestemmen. Dieren kun ook wordt gevoed met reststromen uit de voedselindustrie. Dat betekent wel dat soja en mais moeten worden uitgesloten. Ik vraag me af of we dat als provincie moeten gaan regelen, of dat het nationaal of internationaal moet worden geregeld. Iemand moet het goede voorbeeld geven. Het kan best zijn dat de provincie daar het voortouw in neemt. Ik vraag me af of we als provincie niet een te grote broek gaan aantrekken met deze Voedselvisie.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van Statenlid Kostiç.

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): Is de heer Smaling ermee bekend dat Louis Bolk juist heeft aangegeven dat er echt wel teelt mogelijk is in onze veengebouwen, juist richting die plantaardige transitie? Daar hoort ook de natte teelt bij.

De heer **SMALING** (SP): Ja, dat weet ik. Je kunt veel op allerlei bodems. Het gaat natuurlijk ook om gebieden als droge savannes. Daar kun je niet veel anders dan dieren houden. Sommige graslanden in Nederland zijn niet makkelijk productief te maken voor iets anders dan dierhouderij, waarbij ik dan liever extensieve dierhouderij heb dan intensief. In de commissievergadering hadden we het over de wortel en de stok. Ik vind dat op provincie niveau die wortel belangrijker moet zijn dan die stok. Anders krijg je de mensen niet mee.

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): Ik ben het helemaal eens met de wortel. Tegelijkertijd is er ook een stip op de horizon nodig. Daar wachten we al tientallen jaren op. Landelijk heeft de SP daarvoor, ook richting de provincies opgeroepen om voor de intensieve veehouderij, dus extensivering waar u het over heeft, een stip op de horizon te zetten en dat streven uit te spreken. Bent u bereid om aan die oproep te voldoen en straks ons amendement te steunen?

De heer **SMALING** (SP): Of we het amendement steunen kan ik nu nog niet op antwoorden. Die lijn waarover u het heeft, steunen we. Dat doen we het liefst op een manier dat zoveel mogelijk burgers dat ook zien zitten en het voordeel er van zien.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Ik wil verduidelijken dat het CDA niet gepleit heeft om runderen alleen te houden op plekken waar alleen maar gras geteeld kan worden. Wij zien ook heel veel andere mogelijkheden in Noord-Holland, maar zeker goed dat u de veenweiden noemt als voorbeeld. Dat zijn inderdaad gebieden waar echt alleen gras groeit en ingezet kan worden voor groene eiwittransitie. Ik wil dit nuanceren, zodat het niet verkeerd begrepen wordt. Begrijpt u dat?

De heer **SMALING** (SP): Ja, dat begrijp ik. Iedereen heeft het over die overstap van lineair naar circulair. Vaak wordt dat een op een vertaald in dat je echt van alle dieren af moet, terwijl dat niet zo is. Er zijn gronden waar je niks anders kunt doen. Er moet nog veel meer worden ingezet op bijproducten uit de voedingsindustrie. Dat is de te begane weg.

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD) : Bent u ermee bekend dat naast wetenschap de meerderheid van burgers af wil van intensieve veehouderij? Bent u het met ons eens dat als we een voedselsysteem kunnen inrichten waarin we geen dieren meer hoeven te gebruiken en te doden, dat een wenselijk systeem is. Als het kan waarom zouden we dan nog dieren doden?

De heer **SMALING** (SP): Ik deel uw punt. Ik waardeer de lijn die uw partij daarin bewandelt, laat ik daar duidelijk over zijn. Maar ik denk dat je genuanceerd moet kijken naar dierhouderij in de toekomst. Een deel daarvan heb ik net al verwoord. Een ander facet daaraan is dat het ene dier het andere dier niet is. Groot vee legt een enorm beslag op grond en heeft een grote milieu voetafdruk in de vorm van broeikasgas uitstoot. Van geïntegreerde visserijsystemen en extensieve kippenhouderijen is die voetafdruk minder groot. Daardoor kan men de noodzakelijk dierlijke eiwitten binnen krijgen. Vooral in de tropen zijn dierlijke eiwitten voor jonge kinderen essentieel en vette diëten.
Wij steunen de motie van GL In de uitvoering van deze visie moet snel resultaat kunnen worden getoond. De gedeputeerde zal moeten kijken waar snel resultaat kan worden behaald, zodat er ook snel wat uit komt.
Namens de SP dien ik een motie in over gezondheid. Dat sluit aan bij het amendement van de PvdA. In het amendement is het alleen maar een woord. Ik zou er graag een motie aan willen toevoegen. In het veranderen van voedselsystemen wereldwijd zie je vaak dat wordt uitgegaan van drie doelen die je tegelijk wilt dienen. Het ene doel gaat over sociaal economische ontwikkelen, het tweede doel gaat over duurzaam gebruik van natuurlijke hulpbronnen en de

derde vooral over gezondheid en voeding. Dat komt nu niet terug in de Voedselvisie. Dat lijkt me toch wel van belang. Er gaan kinderen zonder ontbijt naar school. Er zijn problemen met overgewicht. Dat legt een druk op de zorg. Dat brengt kosten met zich mee die niet verwerkt zijn in prijzen van voeding. Het verzoek aan GS is om het doel gezondheid/voedingswaarden een prominentere plek te geven in de Voedselvisie dan thans het geval is.

Motie 10/01-02-21
Gezondheid in Voedselvisie

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 februari 2021,

Constaterende dat:
- *De ontwikkeling van duurzame voedselsystemen volop in de aandacht staat;*
- *Gedeputeerde Staten van Noord-Holland daar nu een nuttige bijdrage aan wil leveren;*

Overwegende dat:
- *De meeste (inter)nationale benaderingen rond voedselsystemen zich richten op afwegingen en synergie tussen de doelen sociaaleconomische ontwikkeling, duurzaam gebruik van hulpbronnen en gezondheid/voedingswaarde;*
- *Gezondheid nadrukkelijk in de provinciale omgevingsverordening is opgenomen als na te streven doel;*

Besluiten Gedeputeerde Staten opdracht te geven om:
- *Het doel gezondheid/voedingswaarde een prominentere plek te geven in de Voedselvisie dan thans het geval is;*

En gaat over tot de orde van de dag,
Fractie SP

De **VOORZITTER**: Er is een interruptie van mevrouw Jellema van de PvdA.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Hoe had de heer Smaling het zich precies voorgesteld? Wat wil hij dan nog aan het algemene begrip gezondheid sleutelen? Moet er een hoofdstuk bij?

De heer **SMALING** (SP): Ik had ook een amendement kunnen indienen in aanvulling op uw amendement. Dan wordt het ook wel erg voorschrijven. Het enige wat ik wil is dat de gedeputeerde inziet dat je niet om de gezondheidsvraagstukken heen kan en dat bijvoorbeeld een kaart wordt gemaakt van Noord-Holland met eetgewoonten en het consumentengedrag. Verschilt dat per deel van de provincie? Hoe krijg je mensen, die teveel suikers, zouten en vetten innemen, in de korte keten richting de lokale producten? Dat zou je als onderdeel van het programma kunnen invoeren. Ik wil dat verder niet voorschrijven. Deze motie is gewoon meer om de gedeputeerde in te laten zien dat dit zinnig zou kunnen zijn.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): De motie borduurt voor op ons amendement. Bent u voornemens om ons amendement te steunen? Wij gaan wel echt in op het in de tekst opnemen van het begrip gezondheid en ook betaalbaarheid.

De heer **SMALING** (SP): Ja, dat gaan we zeker steunen. Het gaat om afwegingen. Je hebt een duurzaamheidsdoel, een sociaal economisch doel en een gezondheidsdoel. Als je het voedselsysteem gaat veranderen en dan kan één van de doelen erop vooruitgaan, maar dat kan ten koste van een ander gaan. Op die manier moet je er wel naar kijken.

De **VOORZITTER**: U heeft een motie ingediend. Die maakt nu onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **DEKKER** (FvD); Verrassend om zo een uitgebreid stuk van de provincie over een mondiaal onderwerp als de voedselvoorziening. Is het niet een beetje overambitieus? Bovendien lijken diverse partijen te stimuleren om te pleiten voor verdere betutteling vanuit de provincie. Wij wijzen dit af. Lange tijd werd het verhaal verteld dat we tenminste twee aardbollen nodig zouden hebben om als mensheid in de toekomst te kunnen voortbestaan, als we doorgaan zoals we nu doen. Dat sloeg onder andere op de hoeveelheid landbouwgrond in de wereld. Die zou op termijn ernstig tekort schieten door de bevolkingsgroei, maar ook wanneer we steeds meer vlees gaan eten. Uit het oogpunt van optimaal landgebruik en ook uit de optiek van energie en grondstoffengebruik is dat niet het meest efficiënt. Dat is wereldwijs wel precies wat er gebeurt. Naarmate meer mensen wereldwijd uit de armoede komen, -daar is door de coronacrisis weliswaar een stevige dip in gekomen-, worden gaan ze niet zozeer meer eten, maar vooral anders. Het menu verschuift in de richting van meer vlees. Dat is de reden waarom economische en demografische groei een grotere impact hebben op de voedselproductie en het landbouwgrondgebruik. Het investeren in grote arealen landbouwgrond lijkt op basis van het voorgaande een interessante lange termijn strategie. Die grond wordt schaars en zou in waarde moeten stijgen. Ik heb van dichtbij gezien dat deze redenering niet opgaat. Het aantal hectaren landbouwgrond in de wereld is ten opzichte van honderd jaar geleden zelfs iets afgenomen, terwijl de wereldbevolking is verviervoudigd en we wereldwijd meer en gevarieerder eten dan ooit tevoren. Dat heeft alles te maken met moderne landbouwtechnieken. Precisie irrigatie en bemesting, zaadveredelingsinnovaties, geavanceerde veeteeltmethodes en ook een uitgekiende distributie en logistiek van zand tot klant. Nederland met de Landbouwuniversiteit Wageningen is daarin een internationale voorloper. Nederlandse boeren zijn naar alle denkbare maatstaven de modernste, meest efficiënte en duurzaamste ter wereld. Vandaar dat landbouwproducten en -technieken een belangrijke exportsector zijn. Echt iets om trots op te zijn. Alleen met deze efficiënte en moderne landbouwtechnieken kan de wereldbevolking ook in de toekomst worden gevoed, met een minimaal beslag op natuurlijke hulpbronnen. Met kleinschalige boerderijtjes met een gemengd erf waarover we vroeger op school leerden, kan het allang niet meer. Dan vragen velen zich af waarom die landbouwproductie moet gebeuren in het dichtbevolkte Nederland; het is immers voor een groot deel voor de export. De heer Dekker vindt dat decadent. Dan mogen boeren hier wat kleinschalig verbouwen voor de lokale markt, circulair, macrobiotisch met oude, vergeten appelrassen, experimentele sprinkhanenkweek en eiwit uit maden. Het

circulaire en kringloop denken is al eeuwenlang een onlosmakelijk onderdeel van de voedselvoorziening en de landbouw. Het hergebruik van alles en nog wat is een vaste component. Bij de voedselproductie wordt lang van te voren ingespeeld op de timing ervan, de smaak naar de laatste mode en de voorkeuren wereldwijd, zodat er zo min mogelijk verloren gaat. Dat gaat verder dan de meeste mensen voor mogelijk houden. Ieder varkentje wordt van snuit tot staart gebruikt, tot in de schijfremmen van de duurzame Prius aan toe. Leest u het boek PIG 450 09 erop na. Er is geen regiefunctie vanuit de overheid nodig. Sterker waar die er wel is en getracht wordt de stromen te sturen, gaat het altijd wel ergens mis. In dat verband wat ik blij verrast dat de gedeputeerde in de Voedselvisie Adam Smith aanhaalt. Dit genie kan niet vaak genoeg genoemd worden. Wanneer je ziet hoe uitgekiende de tijdige productie en distributie van voedsel voor de wereld, maar ook voor een grote stad, plaatsvindt, realiseer je je dat dit nooit vanuit een overheid gepland zou kunnen worden. Dit is The invisible hand van de vrije markt.

De **VOORZITTER**: Er is een interruptie door de heer Carol.

De heer **CARDOL** (GL): Heeft u de Voedselvisie gelezen? Over de perspectieven die u schetst over kleinschaligheid en het niet inzetten van moderne middelen heb ik in de Voedselvisie niets kunnen lezen. De vraag is aan wie de heer Dekker zijn verhaal richt. Het heeft niets met de Voedselvisie te maken. Klopt dat?

De heer **DEKKER** (FvD) Ik schetst de grote lijnen van denken, waarvan ik vermoed dat die aan de Voedselvisie ten grondslag liggen. Die grote lijnen van denken hebben te maken met het terugdringen van grootschaligheid en dierlijk eiwit. Ik verzet me tegen dat denken.

De heer **CARDOL** (GL): Er staat nergens in de Voedselvisie dat er niet met moderne innovatie productiemethoden gewerkt mag worden.

De heer **DEKKER** (FvD): Nee hoor, dat zal ik ook niet beweren.

Wanneer er een markt is voor lokaal kleinschalig geproduceerd voedsel en de lokale producent slaagt erin tegen beter dan kostendekkende prijzen te verkopen dan heeft hij onze zegen. De praktijk wijst echter uit dat dit een heel lastige opgave is, omdat een constante kwaliteit geleverd moet worden, een voorspelbare kwantiteit en alle stappen in de hele keten moeten kloppen. In de meeste gevallen worden het ontnuchterende en niet duurzame verspillingsexercities. Alle hulpprogramma's en interventies die de gedeputeerde voor ogen staan bij het verder brengen va deze Voedselvisie zijn naar onze overtuiging of allang in de een of andere vorm praktijk, omdat ze economisch interessant zijn, of alleen haalbaar bij een permanent openzetten van de subsidiekraan of verspilde moeite en betutteling. Het risico dat de bedrijvigheid overeind wordt gehouden, of zelfs overeind wordt geholpen, die structureel niet zonder overheidshulp en alleen bestaat om de goede bedoelingen te strelen is levensgroot.

De **VOORZITTER**: Het woord is aan mevrouw Kapitein.

Mevrouw **KAPITEIN** (D66): Gezond voedsel, een ruim aanbod van plantaardige producten, natuurinclusieve landbouw en kringlopen, geen giftige gewasbeschermingsmiddelen, gezond bodemleven, rijke biodiversiteit, diervriendelijke veehouderij en winstgevende boerenbedrijven in balans met de natuur. Dat is wat D66 wil bereiken voor ons voedsel in 2030. Een omslag zodat voedsel voor iedere speler in de keten het nieuwe goed wordt, zodat ze met trots kunnen bijdragen aan deze brede ambities. Dus waarbij voedsel niet alleen een efficiënte inkomstenbron is, maar ook van groot belang voor de gezondheid en de natuur. Ons voedsel moet de bron worden voor innovatie, zoals nu op dit moment de digitale wereld dat is. Onze Noord-Hollandse innovatiekracht gaan we met elkaar nog meer inzetten voor dit doel. Onze Voedselvisie met ambities is hierbij niet alleen essentieel maar biedt ook ruimte voor veel zaken die nog niet bedacht zijn, met als prioriteit zicht op de gehele keten vanuit meerdere perspectieven en focus op degeneratieve landbouw, kringlooplandbouw en korte ketens.
De provincie gaat alles doen om deze doelen voor 2030 te bereiken en deze ambities uit de Voedselvisie zijn voor ons echt uitdagend genoeg.
'Boeren en business in balans' is een geweldige titel, wat D66 betreft. Immers het gaat om een balans met meerdere doelstellingen en doelstellingen die ook met elkaar in conflict kunnen zijn, zeker vanuit korte termijn perspectief. Een robuuster verdienmodel voor spelers in de keten is cruciaal. D66 gelooft dat de volgende Staten hierbij perspectief bieden, maar het kan niet alleen door de provincie gestimuleerd of geregeld worden. Zaken als een hoger aandeel van korte ketens met directe hogere marges voor de boer, multifunctionele landbouw, waardoor een boer meerdere inkomstenbronnen heeft, focus op groeien door vernieuwing in plaats van alleen groei door volume. Denk hierbij aan vernieuwing op het gebied van biodiversiteit, natuur, dierenwelzijn, landschap, bodembeheer, waterberging, recreatie, toerisme, sociaal, onderwijs en zorg. De ketenbenadering vinden we van groot belang, juist om alle spelers, inclusief boeren, burgers en andere betrokkenen dichter bij elkaar te brengen. Daarom hebben we samen met GroenLinks en vele andere partijen een motie opgesteld, die dadelijk door GL wordt ingediend, onder de naam gebiedscoöperaties. In deze motie gaat het om participatie van alle betrokkenen in de voedselketen. Dus inclusief individuele boeren, burgers en anderen. Gebiedscoöperaties zouden een mooie samenwerkingsvorm kunnen zijn. Dit lijkt D66 een eigentijdse en praktische manier om het begrip voor elkaar te vergroten. Niet onbelangrijk hierbij is de integrale aanpak met links naar andere doelstellingen van het gebied, zoals de realisatie van natuur, vergroten van biodiversiteit, verbeteren van waterkwaliteit, stoppen van de bodemdaling en het verminderen van stikstof.
D66 kijkt uit naar de Uitvoeringsagenda, waarin naar verwachting de transitie academie en de aansluiting op groenonderwijs een belangrijke rol gaan krijgen. In de tweede termijn volgt onze reactie op de andere moties en amendementen.

De **VOORZITTER**: Het woord is aan mevrouw Bezaan van de PVV.

Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Allereerst, het opdringen van de eigen eetgewoonten aan anderen, tot in de kantine van het Provinciehuis aan toe is, wat de PVV betreft, de wereld op zijn kop.
Het college stelt dat er tal van voorbeelden van bedrijven en ondernemers zijn, die zich richten op niches en duurzaamheid weten te vermarkten. Een prima zaak, zolang het maar gebeurt

zonder subsidie. Laat de markt zijn werk doen. In de visie valt te lezen dat het budget van 6,1 miljoen euro is vrijgemaakt voor de uitvoering van de Voedselvisie waaronder de subsidieregelingen. Daar wordt de PVV bepaald niet enthousiast van. We zijn dan ook benieuwd naar de uiteindelijke uitwerking van de subsidieregelingen. Ik zou graag van de gedeputeerde vernemen of deze subsidieregelingen ook worden meegenomen in de beleidsevaluatie.
Vindt de PVV de gehele Voedselvisie slecht? Zeker niet. Zo vindt de PVV het voorkomen van voedselverspilling een goede zaak, evenals het waarborgen van dierenwelzijn en het bevorderen van het gebruik van regionale producten. Prima punten, ook in het licht van de economie ondermijnende coronacrisis.

De **VOORZITTER**: Dan geeft ik het woord aan de heer Cardol.

De heer **CARDOL** (GL): Ik las het boek 'Boer doet leven' van Caspar Janssen. Twintig landschapsboeren vertellen een hoopvol en inspirerend verhaal, zoals over Hoeve Biesland, onder de rook van Delft. Minister Schouten presenteerde er haar visie op kringlooplandbouw. Op Hoeve Biesland gaan natuur en landbouw prima samen. Een ander verhaal gaat over een akkerbouwer in Groningen. Hij nam het bedrijf dertig jaar geleden over van zijn vader, maar het ging steeds meer knagen. Mensen spraken hem aan op gifgebruik, terwijl hij daar zo netjes mee was. Hij werkt nu op een natuurinclusieve manier, met andere zaden, minder ploegen, bredere akkerranden en steeds op zijn manier zoekend en experimenterend. Er zijn weer broedende kieviten en grauwe kiekendieven op zijn land. Het is een mooi boek, juist door de verscheidenheid van de verhalen. Er is niet een oplossing, geen rechte weg. Het is een investering in de toekomst. Voorbeelden maken duidelijk hoe ons voedselsysteem en de biodiversiteit samenhangen. Daarom heeft GL zo gehamerd op deze visie. Ons voedselsysteem is zijn houdbaarheidsdatum voorbij, vanwege het klimaat, de biodiversiteit, gezondheid en dierenwelzijn, maar ook vanwege de toekomst van onze boeren.
We zijn blij met Voedselvisie en het Masterplan Biodiversiteit. Er had nog best een schepje bovenop gekund, maar alle landbouw in 2030 natuurinclusief op niveau 2 is een mooi en haalbaar doel. We zijn dan niet klaar, maar als we dit halen dan hebben we over tien jaar een mooier en gezonder Noord-Holland en een betere toekomst voor onze boeren. We gaan niet meer schaven aan deze visie, maar willen aan de slag. Hoe? Daar hebben we nog enkele voorstellen voor. Ik wil graag drie moties indienen, waarvan er één alvast bij het Masterplan Biodiversiteit. In de eerste motie doen we een voorstel om te gaan experimenteren met gebiedscoöperaties. Ik schreef er samen mevrouw Kapitein van D66 een discussienota over. De motie dienen we samen met de PvdA, SP en DENK in. Gebiedscoöperaties of andere samenwerkingsallianties brengen producenten en consumenten bij elkaar. Ze helpen bij het bouwen aan korte ketens. Ze leveren een bijdrage aan het overbruggen van tegenstellingen. Ze betrekken mensen bij hun leefomgeving en kunnen ook helpen bij het oplossen van andere complexe problemen, ook omdat ze vaak een goede voedingsbodem zijn voor innovatie.

Motie 11/01-02-21
Gebiedscoöperaties

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op 1 februari 2021 ter bespreking van de Voedselvisie Provincie Noord-Holland 2020-2030 'Boer & Business in Balans',

constateren dat:

- *De Voedselvisie een brede visie is op de transitie van ons voedselsysteem;*
- *De Voedselvisie daarom ziet op alle schakels van de voedselketen van producent tot consument;*
- *De Provincie volgens de Voedselvisie streeft naar een beter evenwicht tussen economische, ecologische, ruimtelijke en sociale belangen;*
- *De Voedselvisie uitspreekt dat het belangrijk is te komen tot een betere verbinding tussen stad en platteland*

overwegen dat:

- *Samenwerkingsallianties zoals gebiedscoöperaties de betrokkenheid van bewoners bij hun omgeving en bij de productie van voedsel kunnen versterken;*
- *Er gebiedscoöperaties bestaan die gericht zijn op het samen realiseren van projecten binnen het doelbereik én werkgebied van de coöperatie, en daardoor bij uitstek broedplaatsen zijn voor innovatie, nieuwe agrarische verdienmodellen en het ontstaan van korte ketens;*
- *Een samenwerkingsvorm als een gebiedscoöperatie producenten en consumenten samenbrengt in één organisatie, waardoor er gezamenlijk belangen afgewogen worden in het werkgebied;*
- *Overheden bij samenwerkingsallianties in verschillende rollen betrokken kunnen zijn, bijvoorbeeld door aan te jagen, te financieren of te faciliteren;*
- *Deze vormen van integrale samenwerking een bijdrage kunnen leveren aan participatie in beleidsontwikkeling en –uitvoering, waarbij complexe processen kunnen worden versneld door vroegtijdige betrokkenheid bij veranderingen;*

zijn van mening dat:

- *Gebiedscoöperaties een belangrijke rol kunnen spelen in het realiseren van meerdere doelen van de Voedselvisie;*
- *De afstand tussen boer en burger hiermee verkleind kan worden;*

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

1. *Een Quick scan te laten uitvoeren naar:*
    - *de mogelijke waarde van samenwerkingsallianties zoals gebiedscoöperaties voor de uitvoering van de Voedselvisie*
    - *de condities die voor goed functioneren van dit soort samenwerking nodig zijn*
    - *locaties waar initiatieven zijn om te komen tot samenwerkingsallianties tussen meerdere partijen inclusief bewoners of deze al bestaan*
2. *Met gebruikmaking van de uitkomsten van de Quick scan in het uitvoeringsplan tenminste 2 pilots om samenwerkingsallianties en/of gebiedscoöperaties aan te jagen en/of te ondersteunen*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties van GL, D66, PvdA, SP en DENK

De heer **CARDOL** (GL): De tweede motie, die we samen met de PvdD indienen, gaat over de eiwittransitie. Het is duidelijk hoe belangrijk en kansrijk die is. In de Voedselvisie staat het voornemen om vijf projecten te starten. Dit voorstel is een van die vijf projecten, wat ons betreft. We hebben de afgelopen periode gesproken met boeren, met LTO en het Louis Bolk Instituut. In Noord-Holland is veel belangstelling voor de teelt van eiwitrijke gewassen. Het probleem is dat de markt nog onvoldoende is ontwikkeld.

Motie 12/01-02-21
Projectvoorstel Eiwittransitie

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op 1 februari 2021 ter bespreking van de Voedselvisie 'Boer & Business in Balans',

Overwegende dat:

- *De Voedselvisie wordt gevolgd door een uitvoeringsprogramma waarin projecten worden benoemd waarmee de provincie invulling geeft aan de Voedselvisie.*
- *De Provincie uitspreekt zich te willen inzetten voor een ketenbrede aanpak van de teelt van eiwitrijke gewassen, nieuwe vormen van eiwitbronnen en het herwinnen van eiwit uit reststromen (eiwittransitie).*
- *De Provincie daaraan de komende jaren wil bijdragen met vijf eiwittransitieprojecten.*

Constaterende dat:

- *De markt voor eiwitrijke gewassen sterk groeit en dus ook kansen biedt voor de landbouwsector in Noord-Holland.*
- *Er veel kansrijke eiwitgewassen voor Nederland zijn zoals lupine, veldboon, soja, linzen, erwten en kapucijners, waarmee op diverse plekken - ook in Noord-Holland – al ervaring wordt opgedaan.*
- *Telers aangeven dat peulvruchten goed passen in hun bouwplan, maar dat in opvolgende schakels in de keten nog onvoldoende kansen zijn om tot voldoende rendement te komen.*
- *Het ontwikkelen van nieuwe teelten en daarop volgende processen in de voedselketen vraagt om innovatie die de provincie uitstekend kan ondersteunen door te helpen met kennisontwikkeling, te faciliteren en stimuleren, het leggen van verbindingen tussen schakels in de voedselketen en hulp bij (het vinden van) de financiering.*

Nodigen het College uit om:

1. *In samenwerking met bijvoorbeeld het Louis Bolk Instituut een proefproject te starten met meerdere schakels uit de voedselketen, waaronder enkele akkerbouwbedrijven, een of meer*

bedrijven of startups voor de verwerking en een of meer bedrijven voor de vermarkting, bijvoorbeeld horecabedrijven.

2. *Tijdens de looptijd ruim aandacht te genereren voor het proefproject ook met op de consument gerichte communicatiemiddelen om de eiwittransitie in alle schakels van de voedselketen te stimuleren. Hierbij kan ook de transitieacademie een rol vervullen.*

En gaan over tot de orde van de dag.
Fracties GL en PvdD

De heer **CARDOL** (GL): En dan de derde motie. Vele insprekers en commissieleden wezen op het feit dat er nog weinig concrete stappen en middelen in de visie staan. Daarom stellen we voor snel onderzoek te doen naar ruimtelijke ordeningsinstrumenten, die kunnen worden ingezet. Dat kan leiden tot een beter gevulde gereedschapskist. Daarom dienen we samen met de VVD een motie in.

Motie 13/01-02-21
RO-instrumenten voor Voedselvisie en Masterplan Biodiversiteit

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op 1 februari 2021 ter bespreking van de Voedselvisie 'Boer & Business in Balans' en het Masterplan Biodiversiteit,

Overwegende dat:

- *De Voedselvisie wordt aangevuld met een uitvoeringsprogramma waarin zal worden gekeken naar de instrumenten die de Provincie kan inzetten voor realisatie van de Voedselvisie.*
- *In de eerste periode (tot 2024) van de Voedselvisie de focus ligt op het scheppen van de goede randvoorwaarden en daarbij ook wordt gekeken naar de ruimtelijke aspecten.*
- *Het Masterplan Biodiversiteit tot doel heeft de biodiversiteit ook te versterken in het landelijk en agrarisch gebied en daarbij o.a. streeft naar meer algemene natuur in het landelijk gebied.*
- *De nieuwe Omgevingsverordening van Provincie Noord-Holland binnen afzienbare tijd zal worden gevolgd door een Omgevingsverordening 2.0.*

Constaterende dat:

- *Ruimtelijke Ordening een belangrijk sturingsmiddel is voor de Provincie om gewenste ontwikkelingen in met name het buitengebied te ondersteunen.*
- *Tot nu toe nog beperkt is onderzocht of de Provincie het RO-instrumentarium kan inzetten om de doelen van de Voedselvisie en het Masterplan Biodiversiteit te bevorderen.*
- *De provincie met het ruimtelijk beleid onder andere invloed kan hebben op het versterken van de grondgebondenheid van onze landbouw, de indeling van het landelijk gebied, de vormgeving van ons landschap en de bebouwing.*

- *De provincie bij het realiseren van de doelen van de Voedselvisie en het Masterplan Biodiversiteit zoveel mogelijk inzet op een stimulerende rol.*
- *Extra aandacht nodig is voor de overgangszones tussen Natura2000-gebieden en het omringende landelijk gebied.*

Verzoeken het College:

1. *Om bij het voorbereiden van de Omgevingsverordening 2.0 na te gaan of RO-instrumenten van de Provincie bruikbaar zijn ter bevordering van de doelen van de Voedselvisie en het Masterplan Biodiversiteit.*
2. *Daarbij extra aandacht te geven aan de overgangszones tussen Natura2000-gebieden en het omringende landelijk gebied.*
3. *Daarbij het level playing field voor bedrijven in onze provincie ten opzichte van landelijke en/of Europese wet- en regelgeving te waarborgen.*
4. *Hierover bij de behandeling van de Omgevingsverordening 2.0 te rapporteren aan Provinciale Staten.*

En gaan over tot de orde van de dag.
Fracties GL en VVD

De **VOORZITTER**: Een interruptie door Statenlid Kostiç.

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): U heeft het over playing field. Hoe ziet u dat precies voor u om instrumentaria in de ruimtelijke zin aan te kaarten. Wat bedoelt u met level playing field? De motie is samen met de VVD ingediend. Op landelijk niveau wordt aangedrongen op handelsakkoorden met allerlei landen, waar juist de normen lager zijn dan hier. Hoe valt dat te rijmen?

De heer **CARDOL** (GL); Het standpunt van GL over handelsakkoorden moge bekend zijn. Het lijkt me in dit verband niet relevant. Volgens mij heeft het niet zoveel met de ruimtelijke ordeningsinstrumenten te maken. Het is belangrijk om te kijken welke instrumenten we hebben. Dat wordt ook gevraagd in deze motie. Ik noem daar speciaal die overgangszones bij. Nu hebben we in het landelijk gebied ook plekken aangeduid in onze Omgevingsverordening, Natuur Netwerk, Bijzonder Provinciaal Landschap. Je zou je kunnen afvragen of het niet zinvol zou zijn om ook die overgangszones daarin een plek te geven. Daar kunnen andere dingen wel of niet dan in de rest van het landelijk gebied. Dat tast de gelijke rechten boeren niet aan. Althans niet meer dan ze nu al doen. Er zijn nu ook verschillende regimes in het landelijk gebied.
Er zijn instrumenten in onze gereedschapskist voor de ruimtelijke ordening, die helpen om duidelijker te maken waar wat wel of niet kan in landelijk gebied, zonder dat dit het concurrentievermogen van individuele bedrijven beïnvloed.

Tot slot. We stellen vandaag twee belangrijke nota's vast. Papier is geduldig, maar toch zetten we met deze Voedselvisie en het Masterplan Biodiversiteit als provincie belangrijke stappen vooruit. Nu komt het aan op de uitvoering. Laten we aan de slag gaan. Er is geen tijd te verliezen.

De **VOORZITTER** U heeft drie moties ingediend. Ze maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

Dan zijn we aangekomen bij het college voor de beantwoording van de eerste termijn. Ik wil het college de gelegenheid bieden om zich te oriënteren op alle moties en amendement die zijn ingediend.
Ik stel voor dat we vijftien minuten schorsen. De vergadering is geschorst tot kwart over drie.

Schorsing van 15.00 tot 15.24 uur.

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. Voor de beantwoording in eerste termijn geef ik het woord aan gedeputeerde Zaal.

Gedeputeerde **ZAAL**: Laat ik beginnen met u bedanken voor de positieve feedback op deze Voedselvisie en ook de erkenning van de urgentie voor dit belangrijke thema. Ik ben heel blij dat deze Voedselvisie er ligt, want een transitie van de wijze waarop we voedsel produceren, verwerken, transporteren en consumeren is heel urgent en noodzakelijk. Daarvoor moeten alle overheidslagen verantwoordelijkheid nemen, binnen hun eigen bevoegdheden, dus ook de provincie. Het is goed dat we dat doen. Met deze keten brede aanpak draagt de provincie bij aan een duurzaam voedselsysteem dat goed is voor bodem, biodiversiteit, klimaat en dierenwelzijn, maar ook met een goed verdienmodel voor de agrarische sector. Dat delen GS met CDA, VVD en D66. Om mevrouw Koning gerust te stellen. Ten aanzien van de agrarische schakel streven we er juist naar om die agrariër in de keten beter positie te geven en dus niet om de gehele keten af te schaffen. Het verdienmodel biedt ook perspectief, zoals mevrouw Kapitein van D66 ook aangeeft. Het CDA geeft ook terecht aan dat deze voedselvisie moet aansluiten bij de visies van het Rijk, Europa en gemeenten. Amsterdam is met een voedselvisie bezig. Daarover gaan we nauw contact hebben om samen aan de thema's te werken, waar wij als provincie geen primaire rol op hebben. Gezondheid zou zo maar een van deze thema's kunnen zijn.
Deze visie is tot stand gekomen met de input van verschillende stakeholders. Net als een aantal van u wil ik die stakeholders ook bedanken. Ik heb uw input op de 80% versie gewaardeerd. Daardoor zijn er aanzienlijke wijzigingen aangebracht. Ik vond het een mooi traject om samen te doen. Het participatietraject is afgerond. Richting uitvoering zullen we nauw contact houden met verschillende stakeholders, LTO, supermarkten, transportorganisaties, dierenrechtenorganisaties en natuurlijk met uw Staten. De Uitvoeringsagenda wordt als B-agendastuk in de Statencommissie besproken.
Een aantal thema's zal ik nader behandelen. Dan neem ik meteen de desbetreffende moties en amendementen mee. Dan begin ik met het thema korte ketens. Een van de belangrijke doelstellingen van deze voedselvisie is het uitbreiden van consumptie in de korte keten naar 25%. Ik had het niet mooier kunnen vertellen dan de heer Koyuncu van DENK, die in zijn maidenspeech aangeeft waarom het zo belangrijk is om uit de korten keten te consumeren en ook kinderen daarbij te betrekken. Echt heel mooi hoe u dat vertelde. Daar heb ik niets aan toe te voegen.
Mevrouw De Koning wees er op dat niet tot 100% uit de korte keten kan worden geconsumeerd. Het kan leiden tot onbetaalbare voedselconsumptie. Daarom hebben we niet 100% maar 25%

aangemerkt. Dat is ambitieus, omdat we nu op ongeveer 19% zitten. De heer De Wit geeft terecht aan dat door corona deze consumptie uit de korte keten aanzienlijk omhoog is gegaan. Inmiddels is er sprake van een kleine daling. Het is voor agrariërs een aardig verdienmodel. Ons doel is om de consumptie uit de korte keten, zoals we dat nu veel zien, te bestendigen. Dat is een mooi aspect van de crisis. Om dat te bestendigen, lijkt mij een mooi streven. Dat zullen we doen via het netwerk 'Voedsel verbindt'. Tevens wordt een Roadmap Korte ketens gemaakt. Er is inmiddels een app van Voedsel verbindt. Daarin kan men zien waar in de omgeving lokaal voedsel te koop is.
Het tweede onderdeel dat vaak is aangestipt is natuurinclusieve landbouw. In 2030 willen we de grondgebonden landbouw natuurinclusief laten zijn. We streven naar minimaal niveau 2. Dat is realistisch. Dat levert ook aanzienlijke winst op voor biodiversiteit, bodem, klimaat en ook dierenwelzijn. Uiteraard gaan we ook streven naar meer, niveau 3. Ik denk dat het realistisch is om nu minimaal niveau 2 als uitgangspunt te nemen. Amendement 4 van de PvdD wordt dan ook ontraden. Ook al zie ik wel dat het belangrijk is om juist ook rond die kwetsbare natuurgebieden extra in te zetten op natuurinclusieve landbouw. Bij het streven naar natuurinclusieve landbouw in 2030 voor de hele provincie vind ik het niet verstandig om verschillende regimes toe te passen. De gedachte achter de motie kan ik wel begrijpen. Bij de stikstofaanpak komen we terug op die zones rondom natuurgebieden en dan bekijken of we extra inzet kunnen plegen op natuurinclusieve landbouw. Dat zeg ik u wel toe.

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): Dank voor deze mooie beantwoording van de gedeputeerde. Zegt u nu: Eigenlijk ontraden we jullie amendement, maar we gaan wel proberen in te zetten op niveau 3 rond die natuurgebieden? U zei dat het een wens is om verschillende regimes te gebruiken. Is het niet zo dat de provincie dat wel vaker doet? Is dat niet normaal, gezien de Gebiedsgerichte aanpak van de provincie? We weten waar de grootste problemen zijn. Daar zouden we heel veel winst kunnen boeken als we richting niveau 3 gaan.

Gedeputeerde **ZAAL**: We hebben een stevige ambitie om in 2030 alles natuurinclusief te maken. Wat dat betreft vind ik dat onderscheid zich wat slecht verhouden tot het algemene doel. In de gebiedsgerichte aanpak van de stikstofproblematiek kijken we of er niet bepaalde gebieden zijn waar extra stimulering rondom natuurinclusieve landbouw richting dat hogere niveau kan worden gegeven. Daar komen we later op terug. Ik streef altijd naar het hoogste niveau, maar ik wil ook realistische doelstellingen in deze visie opnemen. Niveau 2 in 2030 is al een enorme kluif. Als er meer kan dan beloof ik u dat we dat gaan doen, zeker bij kwetsbare natuurgebieden. Ten aanzien van dat punt zou ik u willen voorstellen om even af te wachten wat de gebiedsgerichte aanpak in de stikstofdiscussie gaat opleveren, om daar nog eens verder met elkaar over te praten. De effecten die natuurinclusieve landbouw heeft op die natuurgebieden moeten we goed in de stimuleringsregeling neerleggen.

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): U zegt: Dit is realistisch. Kunt u aangeven welke informatie u gebruikt om vast te stellen dat niveau 3 niet realistisch zou zijn? Tien jaar is best een lange periode. Het Louis Bolk Instituut en WUR hebben gezegd dat niveau 3 wel mogelijk is. Welke analyse is daarin precies gemaakt.

Nog een laatste vraag over de gebiedsgerichte stikstofaanpak. Het heeft tot nu toe weinig opgebracht. Er zit geen enkele vaart in, tot onze grote frustratie en ik denk ook die van D66, GroenLinks et cetera. Hoe gaat u ervoor zorgen om daar wel vaart in te krijgen? De Voedselvisie waarin we als Provinciale Staten de kaders stellen, zouden Gedeputeerde Staten juist kunnen motiveren daarin.

Gedeputeerde **ZAAL**: Ik kan u vertellen dat wij er als GS veel vaart achter zetten. Binnenkort komt er meer informatie naar u toe. Ik wil zeker ook met de Voedselvisie bijdragen aan de stikstofproblematiek, bijvoorbeeld door de stimuleringsregeling voor natuurinclusieve landbouw. Hoe precies? U vraagt steeds om een integrale aanpak. Dit is nu ook zoiets wat ik graag met collega Rommel en met andere GS-leden integraal wil benaderen. Ik zou u willen voorstellen om dit deel van het amendement in te trekken. We komen daar echt op terug. Ten aanzien van die ambitie zeg ik het volgende. Op dit moment hebben we minder dan 1% niveau 3 in de provincie. We hebben nog niet in kaart gebracht om welke zones rond de natuurgebieden het gaat. Ook daarop moeten we nog terugkomen. Het is nu nog ver weg. Niveau 2 is al heel goed als we dat kunnen bereiken. Daar mag u mij op afrekenen en ook op dat dat ik mijn best zal doen om een nog hoger niveau te bereiken. Om dat nu al vast te leggen in de Voedselvisie, daar vind ik het echt te vroeg voor.

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): Kan de gedeputeerde toezeggen dat ze binnenkort met een analyse komt van hoeveel vermeden kosten voor de maatschappij en maatschappelijke baten het oplevert om naar niveau 2 te gaan of naar niveau 3? We hebben die ambities. U zegt dat het later nog komt, maar die tien jaar zijn snel voorbij. We moeten nu aan de slag. Het is fijn en belangrijk om daar een goed beeld van te hebben, voor zover mogelijk natuurlijk. Bent u bereid om daar naar te kijken en daarop te reflecteren?

Gedeputeerde **ZAAL**: Uw vraag heeft een enorme tegenstelling in zich. U vraagt enerzijds om direct aan de slag te gaan en anderzijds om een kosten-/batenanalyse uit te werken van wetenschappelijke definities. Wat ik u beloof is dat ik mijn best ga doen, ook richting die stikstofaanpak, om te gaan kijken wat de juiste stimuleringsmaatregelen zijn en naar welk niveau we daarmee toegaan. Vraag me geen wetenschappelijke rapportage te schrijven, omdat ik gewoon aan de slag wil, omdat u terecht zegt dat we nu echt keihard aan het werk moeten gaan om de transitie te bewerkstelligen. In de gebiedsgerichte aanpak komen we hier zeker op terug. We gaan beginnen en daarbij zullen we ook in het oog houden, van wat het ons gaat kosten en opleveren om van niveau 2 naar niveau 3 te komen.

Het amendement 2 van het CDA staat eigenlijk tegenover het zojuist besproken amendement van de PvdD en zegt: Laat de doelstelling van natuurinclusief in 2030 nu los, nuanceer die. Ook dat vind ik onverstandig. In de Omgevingsvisie hebben we de doelstelling ook opgenomen. Die visie is aangenomen, dus daar wil graag aan vasthouden. Ik begrijp wel dat u in dit amendement zegt dat er zoveel vormen van duurzame landbouw zijn. Natuurlijk hebben we daar ook aandacht voor. U vindt ook in deze tekst de kringlooplandbouw. We kijken ook naar verticale teelt. De glastuinbouw vraagt ook nog veel op het gebied van verduurzaming. We kijken wel breed, maar

de doelstelling om in 2030 natuurinclusieve landbouw niveau 2 te hanteren dat houd ik graag vast.
Dan kom ik meteen op de kringloop landbouw. De PvdD diende daarvoor amendement 6 in. Dit amendement wordt ontraden, omdat we enerzijds met een technisch argument de definitie van de Omgevingsvisie aanhouden. Een ander, voor mij belangrijker, argument is ook dat als we kijken naar de kringlooplandbouw dan willen we daar verschillende doelen mee bereiken. We willen minder stikstofuitstoot. We willen een verbetering van de biodiversiteit, klimaatneutraal produceren en dierenwelzijn verbeteren. Wat u van ons vraagt, met dit amendement, is een van die belangrijke zaken in rangorde hoger zetten dan de andere. Dat vinden GS niet wenselijk. Uiteraard is er ook bij de kringlooplandbouw aandacht voor dierenwelzijn.

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): Ik zou toch willen vragen aan de gedeputeerde om het amendement goed te lezen. Het enige wat we vragen is om daarbij ook rekening te houden met dierenwelzijn, dus niet hoger dan. Gaat u ermee akkoord dat we meer rekening moeten houden met dierenwelzijn? Bent u ermee akkoord dat dit eigenlijk de wens is? Dat we er in ieder geval naar moeten streven wat het meest diervriendelijk is.

Gedeputeerde **ZAAL**: Als dat samengaat dan is dat uiteraard heel mooi. Dierenwelzijn moet een onderdeel zijn van de kringlooplandbouw. Dan is het amendement dus overbodig, want dat is het al. De titel van het amendement zet me op het verkeerde been. Daar staat ‘de meest diervriendelijke kringloop’, Als u dat van mij verwacht dan denk ik dat we niet op de goede weg zijn. Het gaat gewoon om meerdere aspecten. Die moeten we integraal tegen elkaar afwegen. Dat dierenwelzijn bij de kringlooplandbouw een belangrijk element is, daarover zijn u en GS het eens.

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): Ik wil de titel aanpassen. U zegt precies wat we bedoelen. Het rijmt ook met wat landelijk nu wordt ingezet. Dierenwelzijn betrekken bij kringlooplandbouw betrekken is een missie en een maatschappelijke vraag. Als ik de titel aanpas, wilt u dan overwegen om het amendement goed te keuren?

Gedeputeerde **ZAAL**: We gaan nog even goed naar het dictum kijken. Ik kom er op terug in de tweede termijn.

Dan kom ik bij het subkopje: Visserij. Daarover zijn twee amendementen ingediend. Het amendement over Kringloopbesluiten wekt de suggestie dat we actief vissen zouden doden om kringlopen te laten sluiten. Dat is absoluut niet onze insteek. We zien dat er in Nederland vis wordt gegeten, dat vis wordt getransporteerd naar andere landen en dat er soms restproducten over zijn, bijvoorbeeld bij garnalen pellen. Die resten van die garnalen zijn een goede bodem verbeteraar. Ik denk dat we dat soort kansen vooral moeten pakken. Wat dat betreft wordt amendement 8 ontraden.
Amendement 7 gaat over de visserij in het algemeen. Dat amendement wordt ook ontraden. Wij hebben weinig beleid op het gebied van visserij. Op de Noordzeevisserij hebben we geen bevoegdheden. Dat is aan het Rijk. We doen wat aan de IJsselmeervisserij en de verduurzaming ervan. Ik denk dat u daarop doelt met de schadelijke effecten. We zijn met stakeholders rondom

IJsselmeervisserij zijn we bezig met het verduurzamen ervan, voor de vogels en voor de natuur. Dat wordt ook genoemd in de Voedselvisie. Dat zult u ook terugvinden in de actualisatie van de Economische Agenda. Verder zie ik gewoon weinig mogelijkheden om iets te doen aan visserij, behalve dan het sluiten van kringlopen, waarover ik zojuist wat heb gezegd.

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): De gedeputeerde zegt dat de provincie eigenlijk niks kan doen met vissen en visserij. Tegelijkertijd kiest de provincie er wel voor om visserij te gebruiken bij het sluiten van kringlopen. Waarom daar voor dat onderzoek kiezen? Als het succesvol blijkt te zijn dan worden we afhankelijk van het sluiten van kringlopen en het blijven doden van dieren. Immers, je hebt aanvoer nodig. Daarmee wordt vraag en aanbod gecreëerd. We zetten in op plantaardige transitie. Dat betekent ook minder vis vangen. Waarom wilt u daar niet eerst onderzoek naar laten doen?

Gedeputeerde **ZAAL**: Ik denk dat we hier te maken hebben met een verschil in visie. U zet primair in op plantaardig, of eigenlijk alleen maar. GS vinden plantaardige productie en consumptie ontzettend belangrijk, maar we zien ook dat in Noord-Holland, in Nederland en in de wereld gewoon melk wordt gedronken en vis wordt gegeten. Dat proberen we met deze Voedselvisie zo duurzaam mogelijk te produceren en te transporten en ook de restproducten daarvan te gebruiken. Ervan uitgaande dat er nog steeds vis en schaaldieren worden gegeten, zou ik het erg zonde vinden om de restproducten niet te gebruiken. Ik ontraad het amendement om die reden. GS zien het dier nog steeds als een onderdeel van de keten, ook al streven we naar zoveel mogelijk plantaardig.

De **VOORZITTER**: Statenlid Kostiç, u hoort wat het standpunt van het college is. U denkt dat u daar nog een vraag of overtuiging tegenaan kunt leggen?

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): Ik benieuwd of GS willen erkennen dat als we hierop inzetten dat daarmee juist een blijvende vraag wordt gecreëerd naar dierlijke producten. Dat is niet meer consumentgericht, maar het is gewoon de overheid die dat gaat stimuleren. Is dat wat u wenselijk vindt? Daarnaast heeft u het over het niet mogelijk zijn van zelf beleid voeren. We kunnen lobbyen voor een duurzamere, minder schadelijke manier om voedsel te bedrijven en om het vissenwelzijn meer aandacht te geven. Ik noem maar iets. Waarom zou u dat niet willen inzetten?

Gedeputeerde **ZAAL**: Omdat we in deze visie vooral inzetten op wat wij als provincie daadwerkelijk zelf kunnen doen. Verduurzamen dierenwelzijn staat erin. Ik heb van u geleerd dat vissenwelzijn ook dierenwelzijn is, omdat vissen ook dieren zijn. Ik was enigszins verbaasd dat er dan nog een amendement komt om vissenwelzijn toe te voegen. Over het dierenwelzijnsaspect algemeen hebben we al eerder het debat gevoerd. Het is vooral een lobbytaak omdat wij daar niet aan de knoppen draaien. Ik kan u beloven dat in de gesprekken in Europa, ook vanuit mijn portefeuille Europa, er altijd aandacht zal zijn voor de zwemmende dieren.

Ik ga verder met gezondheid. Dat is een belangrijk thema. Dat erkennen GS ook zeker. Eerder hebben we in de commissie daarover uitvoerig gesproken naar aanleiding van de inbreng van

mevrouw Jellema van de PvdA. Daar heb ik ook aangegeven dat de bevoegdheden daarvoor vooral bij het Rijk en gemeenten liggen. Ik vind het best lastig om in de Voedselvisie te streven naar minder consumptie van suiker door kinderen, minder mensen met obesitas in Noord-Holland, maar dat ik wel erken dat gezondheid een belangrijk element is in de productie en consumptie van voedsel. Met amendement 1 kan ik uit de voeten. Gedeputeerde Staten onderbouwen dat met een positieve advisering. Dan geef ik wel mee dat we de uitvoering vooral via het netwerk Voedsel Verbindt gaan doen. Dat is een logische plek. Een van de programma's die onder Voedsel verbindt worden gedraaid is 'Gezond eten, gezond leven'. Er werd door de heer Smaling van de SP geopperd om te proberen met lokaal voedsel de Schijf van 5 te vullen. Dat is precies een van de dingen waar we in het netwerk aan werken.
Ten aanzien van motie 10 (SP) zou ik u willen vragen, dat als het amendement van de PvdA wordt aangenomen en we komen daar in de Uitvoeringsagenda op elk onderdeel via Voedsel Verbindt op terug, of u dan tevreden bent. De motie kunnen we onderdeel laten uitmaken van het amendement van de PvdA. U kunt daar in de tweede termijn op terug komen.

De heer **SMALING** (SP): Op basis van wat de gedeputeerde zegt en het amendement van de PvdA kan ik onze motie intrekken. Ik hoor de gedeputeerde zo dat ze er verder mee aan de gang gaat.

Gedeputeerde **ZAAL**: Dan neem ik het amendement van de PvdA over. Daarbij willen GS wel meegeven dat een monitoring in 2030 voor Iedereen gezond eten, gezien de knop waaraan we kunnen draaien, best lastig is. Dat zullen we niet gaan doen. We zullen het wel in de netwerken en de gesprekken met onze partners meenemen.

Dan kom ik bij het volgende thema, -er is al wat over gezegd-, de eiwittransitie. Met deze voedselvisie zetten we in op de transitie naar de productie en de consumptie van plantaardige eiwitten. Beter voor milieu en minder ruimtegebruik, zoals al eerder opgemerkt door Statenlid Kostiç. Mevrouw Koning had natuurlijk ook een punt. Niet alle plekken in Noord-Holland zijn geschikt voor plantaardige eiwitten. Daarom zetten wij in deze Voedselvisie niet alleen in op plantaardige productie en consumptie, maar ook op bijvoorbeeld de melkveehouderij, maar dan wel op een duurzame manier en goed voor de bodem, het landschap en het klimaat. Over de motie van GroenLinks adviseert het college positief.

De **VOORZITTER**: Er is een interruptie door Statenlid Kostiç.

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): Ik wil graag duidelijkheid van de gedeputeerde. Ze zei dat het niet overal in Noord-Holland mogelijk is om plantaardig te verbouwen. Stel dat we voldoende mensen kunnen voeden met plantaardig op onze Noord-Hollandse grond of in Nederland, is die veehouderij volgens het college dan nog steeds nodig? Kunnen we richting een toekomst werken waarin dieren uiteindelijk in de voedselketen infereren? Zou de gedeputeerde daar persoonlijk voor zijn, als het zou kunnen?

De **VOORZITTER**: Ik wil Statenlid Kostiç wel verzoeken om de interrupties kort te houden.

De heer **DEEN** (PVV): Ik heb eigenlijk dezelfde vraag. Ik heb de vraag om de interrupties en onderbrekingen korter te maken. Het begint op de grote Statenlid Kostiç-show te lijken. Zojuist stelde mijn collega Bezaan nog een vervolgvraag en die wordt weggedrukt. Ik beticht u nergens van maar ik vind dat Statenlid Kostiç erg vaak onderbreekt, ook lang onderbreekt en niet altijd een vraag stelt. Ik wil u vragen of u in het kader van de orde van de vergadering rekening mee wilt houden. Er zijn nog meer agendapunten.

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): Excuses aan de PVV, maar ik heb wel altijd een vraag gesteld. Ik heb moeite om het in een zin te formuleren. Het zijn complexe onderwerpen.

De heer **DEEN** (PVV): U behandelt een interruptie vaak als een debat. Dat wordt wat storend.

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD):Dan verschillen we van mening, want een interruptie is juist om het democratische debat te stimuleren, of om een verduidelijking te vragen.

De **VOORZITTER**: Ik verzoek statenlid Kostiç om kort en bondig te zijn.

Gedeputeerde **ZAAL**: De vraag van Statenlid Kostiç was, wat ik er persoonlijk van vind. Ik denk dat dit er in debat niet veel toe doet. Gedeputeerde Staten vinden de transitie naar plantaardige eiwitten ontzettend belangrijk en zetten daar op in. Wij vinden het ook wel belangrijk dat de consument mee beweegt. Zolang er vraag is naar dierlijke producten, zullen wij er alles aan doen om ook die productie en consumptie te verduurzamen en te zorgen dat het ook op een zo duurzame en gezonde manier kan. De kans dat we in 2030 allemaal volledig naar een plantaardig dieet overgaan, acht ik zeer onwaarschijnlijk
Motie 8 ‘Carnivoor, Geef het door’ valt in de categorie: Gaan we mensen zeggen wat ze moeten eten en is wat we nu doen zo ontzettend slecht? Dat denk ik niet, want er wordt al heel veel plantaardig gegeten. Hier in het Provinciehuis is altijd ontzettend veel keuze. Collega Pels en ik hebben recent de ‘greendeal duurzame catering’ ondertekend, waarvan de eiwittransitie ook een onderdeel is. Er wordt al heel veel aangeboden. Ik adviseer namens GS om deze motie niet aan te nemen.

Dan het onderwerp van de Intensieve veehouderij. Door een aantal van u is dat al aangegeven. Het aandeel inclusieve veehouderij in Noord-Holland is zeer gering. Nieuwe vestiging van intensieve veehouderij is op dit moment al niet toegestaan in de Omgevingsverordening. Ten aanzien van het afbouwen van intensieve veehouderij heeft de provincie geen bevoegdheden. Er is geen juridische mogelijkheid om in te grijpen in bestaande bedrijven. Wat we wel doen is het stimuleren van natuurinclusieve grondgebonden landbouw. Kijkt men naar de doelstellingen van de Voedselvisie dan past intensieve veehouderij daar heel slecht bij. Als u mij vraagt of het college ook bij de niet grondgeboden veehouderij gaat stimuleren om dat diervriendelijker en duurzamer en extensiever te laten plaatsvinden, dan is het antwoord ja. Als ik kijk naar de tekst van het amendement dan kan ik niet waarmaken dat we gezamenlijk met andere overheden werken aan extensiveren, omdat wij daarvoor geen instrumentarium hebben. Als u het woord stimuleren toevoegt dan kan dit amendement van een positief advies worden voorzien.

De VOORZITTER: Dat is amendement 3.

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): Voor de duidelijkheid. Voor mij is het een interpretatiekwestie. We werken aan. We doen iets. We proberen iets binnen onze provinciale mogelijkheden. Is dat hoe ik het moet interpreteren? We proberen weg te gaan van die intensieve veehouderij. Extensivering binnen onze provinciale mogelijkheden.

Gedeputeerde **ZAAL**: Ja, met dien verstande dat onze mogelijkheden vooral zijn het stimuleren met allerlei regelingen. We kunnen niet ingrijpen met juridische mogelijkheden in bestaande bedrijven.

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): Ik moet even overleggen. Ik kijk nog even naar de tekst.

Gedeputeerde **ZAAL**: Het is een amendement en geen motie die op een bepaalde manier kan worden geïnterpreteerd. Ik vind het wel prettig als Gedeputeerde Staten visies hebben die wel kunnen worden waargemaakt. De woorden 'werken aan' klinken teveel als dat we daadwerkelijk iets aan die extensivering zouden moeten doen, via ruimtelijke ordening of juridische instrumenten.

De VVD heeft aandacht gevraagd voor het thema bedrijfsopvolging. Dat is een heel belangrijk thema. Ik herken dat het een probleem is, ook in de transitie. Ik zou willen voorstellen om eens een expertmeeting in de commissie te organiseren met kredietverstrekkers en onderwijsinstellingen. Wellicht kunt u dat zelf organiseren. Dan kunnen we kijken wat de provinciale rol kan zijn. De input kunnen we meenemen in de Uitvoeringagenda.

Als deze Voedselvisie vandaag wordt vastgesteld dan gaan we verder met de uitvoering daarvan. De Uitvoeringsagenda komt ter bespreking in de commissie. Een aantal van u loopt daar vandaag al op vooruit met moties en amendementen. Een belangrijk onderwerp dat is genoemd is Onderwijs en Arbeidsmarkt en ook de transitiecoach is genoemd. In het coalitieakkoord staat dat we een transitieacademie gaan instellen, waarin ondernemers geholpen worden met de transitie. Het onderwijs wordt betrokken. Ik zou de PvdD die de motie heeft ingediend willen adviseren om die aan te houden totdat we over de uitvoering spreken. Als we de vormgeving van de transitieacademie gaan bespreken, dan zullen we transitiecoach daarin meenemen. U kunt de motie indienen en dan beloof ik dat het meekomt in de Uitvoeringsagenda, of u houdt de motie aan. Dat laat ik aan u.

De motie van DENK over Boerderij-educatie is zeer sympathiek. Die kan ik positief adviseren. In de motie staat vaak het woord onderzoek. Ik zou u willen adviseren om dit gewoon te gaan doen. Laat Gedeputeerde Staten het gesprek aangaan met de verschillende organisaties en kijken of boerderij-educatie in de Voedselvisie kan worden gestimuleerd. Het is een mooi thema. Zo is eerder al door het CDA gevraagd om ervoor te zorgen dat stad en land met elkaar in verbinding

komen. Ik zie boerderij-educatie daar als een belangrijk onderdeel van, dus daar wil ik graag mee aan de slag.
De CU vraagt om doelen te concretiseren. We hebben al een aantal concrete doelen opgesteld. Richting de Uitvoeringsagenda kan bij het formuleren van projecten worden bekeken op welke wijze deze bijdragen aan de doelen van de Voedselvisie. Die zullen we monitoren in de aankomende evaluatie. De VVD deed ook suggesties voor die uitvoering en een praktijkgerichte aanpak. Dat gaan we allemaal doen.
In reactie op mevrouw Bezaan van de PVV kan ik aangeven dat alles wordt geëvalueerd. Over het RO instrumentarium is een voorstel ingediend door een aantal partijen. Daarin wordt gevraagd of kan worden bekeken hoe de Voedselvisie uitwerking krijgt in het ruimtelijk domein. We moeten onszelf eerst de vraag stellen of het ruimtelijk instrumentarium überhaupt kan worden gebruikt voor de ambities van de Voedselvisie. Dat zal onderdeel zijn van de inventarisatie, die we gaan maken. Het tweede punt gaat over de vraag of het in het kader van de gebiedsgerichte aanpak past in de juiste zones rondom natuurgebieden. Ook daar kunnen we aan voldoen. Over de motie kunnen we positief adviseren, maar dan wel zonder nieuwe zones. In de Omgevingsverordening hebben we nu gekozen voor bepaalde regimes. Ik zou het onwenselijk vinden als we dat weer op de schop gaan gooien. We gaan kijken hoe de Voedselvisie ruimtelijk uitwerkt en of de Omgevingsverordening daarop moet worden aangepast.

De **VOORZITTER:** De vraag van Provinciale Staten is of u uw pre-advisering nog wilt doorgeven. Voor de Statenleden was het lastig bijhouden waarop u positief adviseert of niet.

Gedeputeerde **ZAAL:** Over amendement 1 van de PvdA zijn Gedeputeerde Staten positief. Amendement 2 van het CDA wordt ontraden. Ten aanzien van het amendement 3 van de PvdD, GL en DENK heeft Statenlid Kostiç aangegeven dat ze nog naar de tekst kijkt. Anders wordt het amendement ontraden. Amendement 4 van de PvdD wordt ontraden, maar met een toezegging. Amendement 5 is overbodig. Het is onderdeel van kringlooplandbouw. Het amendement wordt ontraden. Bij amendement 6 zou Statenlid Kostiç nog naar de titel kijken. Ik kom daar dan in de tweede termijn nog op terug. Amendement 7 wordt ontraden. Amendement 8 wordt ontraden. Motie 7 van DENK krijgt een positief advies, met de opmerking dat we vooral moeten gaan doen en niet gaan onderzoeken. Motie 8 van de PvdD wordt ontraden. Motie 9 van de PvdD en DENK: Als ik die mag meenemen in de ontwikkeling van de transitieacademie dan is het advies positief. Motie 10 van de SP wordt ingetrokken. Motie 11 van GL, D66, SP, PvdA en VVD: positief, met wat kanttekeningen. Motie 12 is overbodig, maar ik laat het aan de Staten. Motie 13: positief met de nodige kanttekeningen.

De **VOORZITTER**: Ik schors de vergadering tot 16:25 uur.

[Schorsing van 16.08 tot 16.30 uur]

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering. Mevrouw Jellema, het woord is aan u voor de tweede termijn.

Tweede termijn:

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): We zijn blij dat deze Voedselvisie er nu ligt, met alle aanbevelingen of afwijzingen van de gedeputeerde. Dat begrijpen wij en daar gaan we grotendeels in mee. De Voedselvisie is een belangrijk document en een van de 'key' documenten naast het Masterplan Biodiversiteit en de stikstofplannen. We moeten ook nog een Masterplan Wonen gaan vaststellen, later in deze periode. Daar valt dit belangrijke document als de Voedselvisie zeker onder. De PvdA-fractie is blij dat de gedeputeerde ons amendement heeft omarmd, niet alleen vanwege het woord 'gezondheid', maar ook vanwege het woord 'sociaal'. Dat betekent voor ons: betaalbaar en bereikbaar voor alle portemonnees. Met heel veel andere fracties zien wij uit naar de Uitvoeringsagenda, die in het tweede kwartaal van dit jaar naar ons toe komt. De PvdA gaat een en ander heel goed bestuderen. We zullen daar ongetwijfeld onze eigen ideeën over hebben en misschien ook wel kunnen inschieten. Dat is fase 2.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Het CDA betreurt het dat GS vasthouden aan de eenzijdige doelstelling in de Voedselvisie, niveau 2 natuurinclusief in 2030. Het doet geen recht aan de andere vormen van duurzame landbouw. Er zijn ondernemers die investeringen hebben gedaan in andere vormen van duurzame landbouw. Dat komt nu niet tot zijn recht. Ze worden daarmee eigenlijk op achterstand gezet. Dat is een gemiste kans en niet wenselijk. Het lijkt erop dat er vanachter het bureau alleen oog is geweest voor natuurinclusieve landbouw en dat er geen oog is voor al die andere agrarische bedrijven in Noord-Holland, die al heel veel stappen hebben gezet richting duurzaamheid en die de stap ook willen zetten, maar dan wel op diverse en verschillende manieren. Misschien wil de gedeputeerde er toch nog naar kijken?
We zijn wel verbaasd dat de VVD extra RO eisen wil opleggen rond natuurgebieden. Het gaat dan ook over eigendommen van ondernemers, die niet in het natuurgebied zijn gevestigd, maar op een andere locatie. We zijn blij dat de gedeputeerde zegt dat ze geen extra regime wil. Wat wil de VVD, samen met GL dan wel?

De **VOORZITTER:** Een interruptie door de heer Klein van de ChristenUnie.

De heer **KLEIN** (CU): Ik zie het toch wat minder tegenover elkaar staan. U zegt: "Alleen natuurinclusieve landbouw mag en alle andere vormen mogen niet." Dat zijn toch vaak vormen om natuurinclusief te zijn? Kijk naar de definitie van natuurinclusief. Daar kan heel veel onder vallen. Zo zie ik dat ook. Ik voel wel met u mee dat we niet moeten focussen op één specifieke vorm van landbouw, maar zoals ik het lees, kan natuurinclusief op vele manier worden gerealiseerd.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Als je alleen stelt dat het doel is: natuurinclusief op niveau 2 van Louis Bolk, dan ben je te beperkend bezig. Natuurlijk kunnen andere vormen daaronder vallen, maar je zet alles binnen dat ene doel en stramien. Je hebt gewoon te weinig speelruimte om alle andere vormen van landbouw ook goed toe te passen.

De heer **KLEIN** (CU): Heeft u concrete voorbeelden waarvan u zegt dat die niet passen binnen de term natuurinclusieve landbouw, zoals die door het Louis Bolk Instituut worden voorgesteld?

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Een voorbeeld zou kunnen zijn, wanneer je het hebt over precisielandbouw, dat het natuurlijk wel mag, maar dat het niet als voldoende wordt gezien. Je moet dan aan zoveel eisen voldoen dat je eigenlijk de speelruimte, waarmee je grotere stappen kunt zetten, gedeeltelijk kwijtraakt.

De heer **KLEIN** (CU): Precisielandbouw kan een element zijn dat kan bijdragen aan natuurinclusief, maar dat inderdaad op zichzelf niet natuurinclusief is. Als u zegt: Dat willen we ook goedkeuren onder de term natuurinclusief, dan ben ik het met u eens dat het niet past, maar zo zie ik het zelf niet.

De heer **DE WIT** (VVD): Ik wil de collega van het CDA graag in herinnering roepen dat de motie niet oproept tot het instellen van dergelijke instrumenten. Is mijn collega het met mij eens dat in de tekst staat dat het gaat over onderzoeken of en dat het gaat over wenselijkheid en niet over de uitvoering daarvan?

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Ik snap niet waarom u wilt oproepen tot extra RO-eisen, want dat doet u in de motie.

De heer **DE WIT** (VVD): Dan verschillen we van inzicht. Wij zien het niet zover als de collega het hier benoemt. Ik zal er in mijn bijdrage verder op ingaan.

De **VOORZITTER:** Dan gaan we naar de heer Koyuncu.

De heer **KOYUNCU** (DENK): Ik ben heel blij met de reactie van gedeputeerde. Ik zal de vorige versie van de motie intrekken en een nieuwe motie indienen.
Het dictum luidt als volgt: Verzoeken het college de scholen extra te faciliteren in het bewerkstelligen van transparante boerderij-educatie aan kinderen over hun eten en het voedsellandschap; extra ondersteuning van organisaties zoals bijvoorbeeld JLE Makelaars in het bevorderen van de boerderij-educatie voor kinderen; extra ondersteuning van organisaties zoals bijvoorbeeld JLE Makelaars in het bevorderen van schoolreisjes naar boerderijen.

De **VOORZITTER**: De aangepaste motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **KLEIN** (CU): Dank aan de gedeputeerde voor haar uitgebreide reactie. In het bijzonder willen we haar danken voor haar toezegging om in de Uitvoeringsagenda aan te gaan geven hoe de maatregelen bijdragen aan het behalen van de doelen. Die doelen vinden wij een belangrijk punt. In de commissie is al toegezegd niveau 2 natuurinclusieve landbouw als doel. Dat is ook herhaald in de discussie. Wij vinden dat een belangrijke concretisering. We constateren wel dat die in de tekst van de Voedselvisie nog ontbreekt. Omdat dit een richtinggevend document is dat

we voor lange tijd vaststellen, vinden wij het belangrijk om dat expliciet te maken. Daarom dien ik een amendement in, waarin dat opgenomen staat.

Amendement 9/01-02-21
Niveau 2 Natuurinclusieve Landbouw

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 1 februari 2021, ter behandeling van voordracht VD-01, inzake ontwerpbesluit vaststelling Voedselvisie;

Besluiten:
bovengenoemd ontwerpbesluit als volgt aan te vullen:
- *met dien verstande dat waar het gaat om "natuurinclusieve landbouw", niveau II van het Louis Bolkinstituut het minimale streefniveau is;*
- *dit op te nemen de definitieve versie van de Voedselvisie.*

Toelichting:
In de commissie NLG heeft de gedeputeerde duidelijk gemaakt dat GS streeft naar ten minste niveau II van natuurinclusieve landbouw. In de stukken is dat echter niet terug te vinden. Om duidelijkheid te verschaffen, zeker ook naar de agrarische sector, is het zinvol om dit uitgangpunt ook op te nemen in de Voedselvisie.
Fractie CU

De **VOORZITTER:** Een interruptie door mevrouw Koning.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Er zijn ook biologische bedrijven en dat is net weer anders dan natuurinclusieve bedrijven., Stel dat een biologisch bedrijf niet voldoet aan niveau 2 van Louis Bolk, vindt u dan dat we dat doel en streven toch moeten handhaven?

De heer **KLEIN** (CU): Ik heb dat niveau opgezocht en nagelezen. Het is een heel brede beschrijving van hoe je als bedrijf daarin op verschillende aspecten actief bent. Wij vinden het belangrijk dat op al die aspecten gestreefd wordt naar verbetering. Ik denk dat het voor een biologisch bedrijf vaak maar een klein stapje is om op bepaalde aspecten, waaraan ze geen bijdrage leveren dat wel te doen. In dat opzicht is het heel erg haalbaar.

De VOORZITTER: Zodra uw amendement door de griffie is ontvangen, maakt het onderdeel uit van de beraadslagingen.

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): Ik lees twee gewijzigde amendementen voor, zoals voorgesteld door GS. Van het amendement over diervriendelijke opties sluitende kringlopen meenemen is alleen de titel gewijzigd. Er staat nu: Diervriendelijke opties sluitende kringlopen meenemen.
Het tweede amendement 'Extensivering" is gewijzigd. Het dictum luidt als volgt.
"Het woord 'besluiten' onder besluit 1 van het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:

De Voedselvisie 2020-2030 vast te stellen met inachtneming van de volgende wijziging onder hoofdstuk 5 (pagina 19) in de volgende zin: “De grondgebonden landbouw natuurinclusief” te wijzigen in: “Grondgebonden landbouw natuurinclusief: We stimuleren samen met andere overheden vergaande extensivering van de intensieve veehouderij in 2030. Daarnaast stimuleren we dat de niet grondgebonden veehouderij duurzamer en diervriendelijk wordt.”

Tot slot de oproep: Stem hiervoor. Dit is onze kans. Dit is het moment. Luister naar jongeren.

De VOORZITTER: Dan zien we de gewijzigde amendement graag bij de griffie aangeleverd.

De heer **DE WIT** (VVD): Graag wil ik de toehoorders meenemen in een persoonlijke ervaring, die ik had aan het begin van mijn Statenperiode, toen ik op bezoek was bij boer Aad. Boer Aad vertelde mij dat zijn kinderen geen interesse hadden in bedrijfsopvolging. Zij zeiden: Pa, jij en ik hebben hier voldoening aan en waarderen dat, maar het is zo jammer dat zo weinig andere mensen dat doen.” Dat is nu precies de essentie van waar deze Voedselvisie onder andere over gaat, namelijk een toekomstgerichte en toekomstbestendige sector. In het kader van die toekomstbestendige sector zijn de volgende uitgangspunten leidend voor de VVD. De keuzevrijheid van de consument staat voor de VVD altijd voorop. Wij gaan niet bepalen of iemand een paprikaatje of een bitterbal bij de borrel eet. Ten tweede: Wij denken dat Nederland wereldwijd nog altijd een bijdrage moet leveren aan de stijgende voedselbehoefte, met onze producten, kennis en innovatiekracht, die ook ‘onze’ Noord-Hollandse ondernemers met zich hebben. Volgens ons is dat pas echt sociaal beleid. Ten derde: Het waarborgen van de betaalbaarheid van voedsel, waarbij we moeten waken voor een overheid die kostprijsverhogende regelgeving invoert, of het level playing field voor bedrijven tussen verschillende provincies of landen niet waarborgt. Tot slot denken we dat ons beleid praktisch gericht moet zijn en het verdienvermogen van ondernemers moet versterken. Volgens ons verdient het begrip natuurinclusieve landbouw nog wel een toetsing in de praktijk: Hoe gaat het uiteindelijk op het bedrijf van boer Aad in het kader van wat wel of niet natuurinclusief is?
De VVD heeft sympathie voor het amendement van de PvdA over gezondheid. We hebben uit de woorden van de gedeputeerde begrepen dat de provincie daar niet echt een rol in heeft. In dat kader stemmen we tegen dit amendement. We stemmen ook tegen het amendement van het CDA. We begrijpen van de gedeputeerde dat dit in lijn met de visie niet uitvoerbaar is. We herkennen wel het punt dat het CDA naar voren brengt, namelijk de diversiteit aan bedrijfsmodellen. We moeten bedrijven niet gaan afrekenen door ze langs de meetlat te leggen. Uiteindelijk gaat het om de stappen die we samen vooruit zetten.
De amendementen 3 tot en met 8, ingediend door de PvdD, worden niet gesteund. Het is in strijd met onze visie op de landbouwsector en ook de rol die de provincie daarbij moet spelen.
De motie van DENK zullen we steunen, gegeven de interpretatie en de aanpassing die daarop volgde. Motie 10 over de keuzevrijheid steunen wij niet. De consument bepaalt wat hij wil eten en niet de overheid.

De **VOORZITTER**: Motie 10 is ingetrokken.

De heer **DE WIT** (VVD): Dat heb ik niet meegekregen. Motie 11 over de transitiecoach: Daarbij vinden wij dat de ondernemers aan zet zijn en niet de overheid. We gaan ons verdiepen in wat de transitieacademie gaat inhouden, alvorens daar andere opvattingen over te hebben.
De andere motie is ingetrokken, mits de stemming over amendement 1 gunstig is voor indieners. We zullen tegen motie 13 stemmen. Dat gaat over gebiedscoöperaties. We hebben daar wel sympathie voor en interesse in de vraag wat de gemeenschap kan betekenen, naast het speelveld van overheid en markt. De interesse is groot. We zullen dat zeker meenemen in de verdiepingen die we in de commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid op dit thema gaan opzoeken. Voordat we richtinggevende uitspraken gaan doen hierover, willen we eerst dat gesprek voeren met de collega's.
We zullen tegen het veertiende voorstel op de lijst stemmen. We hebben gehoord dat dit voorstel in feite overbodig is.

De **VOORZITTER**: De heren Smaling en Dekker en mevrouw Bezaan hebben aangegeven af te zien van hun tweede termijn.

De heer **KAPITEIN** (D66): Ik bedank GS voor de nodige toezeggingen. Dank voor de steun van onze motie, die we samen met GroenLinks hebben ingediend over de gebiedscoöperaties. In reactie op de moties en amendementen zijn we het in grote lijnen eens met GS. De motie over Voedseleducatie: Educatie is cruciaal voor de transitie en daarmee ook een wezenlijk onderdeel van de Voedselvisie. Zeker aan boerderij-educatie kan nog wat worden gedaan. Vooral educatie in achterstandswijken en in de steden is hierbij van belang. Daarom zijn we voor de motie van DENK.
Motie 13: In de commissievergadering gebruikte de SP de metafoor van de wortel en de stok. De gedeputeerde gaf aan dat deze Voedselvisie vooral bestaat uit wortels. Dat is natuurlijk mooie passend. Wortels kun je eten en stokken niet. We vinden het goed om te onderzoeken welke mogelijkheden en wenselijkheden er zijn in de Omgevingsverordening 2.0 om de Voedselvisie te ondersteunen. Daarom zijn we voor de motie van GL en VVD.
Het gezondheidsamendement van de PvdA: Ons voedsel heeft een enorme impact op onze gezondheid. Daarom vinden we ook da dit aspect bij de Voedselvisie hoort. We hebben meer suggesties dan alleen via 'Voedsel Verbindt'. Gezondheid speelt bijvoorbeeld ook in het gebruik van pesticide. Wat dacht u van de kwaliteit en rijpheid van gebruikte zaden in onze zaadproductie. Die kan een enorme impact hebben op de gezondheid. Het mag van ons wel wat breder. Wel zien we het net als andere partijen en GS als intentie en niet als ambitie. Gezondheid van burgers is afhankelijk van zoveel andere zaken die de provincie niet kan en niet wil beïnvloeden. Zo steekt de motie van de PvdA in elkaar. We stemmen voor en zijn blij dat de SP hierop is aangehaakt.
Motie 12 'Eiwittransitie': Naar ons idee is er in de Voedselvisie terecht veel aandacht voor de eiwittransitie. De motie van GL is daarom, volgens D66, niet echt nodig, maar het is wel een ondersteuning van dit gedachtegoed. Daarom zal D66 niet tegen stemmen.
De intensieve veehouder, amendement 3: we bedanken de PvdD voor de aanpassing. Op deze manier kunnen we er goed mee uit de voeten, want wij zijn ook een voorstander van het afbouwen van intensieve veehouderij, als dat gaat leiden tot een diervriendelijke veehouderij. We

realiseren ons ook, net als het CDA dat heeft aangegeven, dat het aandeel van intensieve veehouderij in Noord-Holland laag is. Met de Voedselvisie willen we ons focussen op veel andere mooie projecten. Dat neemt niet weg dat we wel willen stimuleren dat de niet grondgebonden veehouderij duurzamer en diervriendelijker wordt. Dat staat niet met zoveel woorden in de Voedselvisie. Met dit aanvullende amendement wordt deze omissie weggenomen.
Amendement 'Niveau van natuurinclusieve landbouw': We zijn het eens met de ChristenUnie. We zijn dus niet tegen het amendement. We vragen ons wel af of het echt nodig is. Er is immers een toezegging van GS. We gaan daarin niet mee met de PvdD. Idealiter willen we natuurlijk wel het hoogste niveau van natuurinclusieve landbouw behalen. De uitleg van de gedeputeerde was heel goed.
In het kader van CDA amendement 'natuurinclusieve landbouw' zijn we het eens met het CDA dat de boeren, die nu al heel goede dingen doen, gekoesterd moeten worden. Dat gebeurt ook in deze Voedselvisie en zeker met de uitleg van de gedeputeerde erbij. We vinden dit amendement niet nodig en zullen daarom tegen stemmen. We willen buiten de definitie kwestie blijven. Het gaat om de intentie dat we in 2030 alles natuurinclusief willen hebben, conform onze Omgevingsvisie en dat we daarin een lijn in beleid hebben. Dat neemt niet weg er meer mag dan alleen natuurinclusief. Bij de overige moties en amendementen denken we in lijn met GS.

De heer **CARDOL** (GL): Dank aan de gedeputeerde voor de heldere beantwoording.
Amendement 3 van de PvdD over extensivering: Los van allerlei woordkeuzes staat GL nog steeds achter de formulering, ook de nieuwe formulering zoals de PvdD die heeft aangeleverd. Ik hoop van harte dat andere partijen het amendement ook gaan steunen.
Het amendement Natuurinclusieve landbouw overgangszones vindt ik een heel belangrijk amendement. De gedeputeerde adviseerde de bespreking van de Gebiedsgericht aanpak af t wachten. Dat kan ik me voorstellen. Ik hoop dat de PvdD het amendement tot die tijd wil aanhouden.
Motie 11 ver de gebiedscoöperaties: Ik vond het mooi hoe de heer De Wit sprak over boer Aad. De bedrijfsopvolging ging niet door omdat zijn kinderen te weinig sympathie voor het boerenvak ervaren in de samenleving. Dat is nu juist een prachtig voorbeeld van hoe gebiedscoöperaties een aanzet kunnen geven om die waardering van burgers en stadsbewoners voor boeren goed aan te jagen. Het is jammer dat de VVD dat niet inziet en aangeeft niet voor die motie te zullen stemmen. We hopen dat andere partijen dat wel zullen doen.
Motie 12 'Eiwittransitie': de gedeputeerde gaf in overweging om deze motie in te dienen bij de Uitvoeringsagenda. Dat snap ik wel, maar ik schat in dat op het moment dat de Uitvoeringsagenda, als B-agendapunt notabene, in de commissievergadering aan de orde komt, die al is opgesteld. Daarom heb ik besloten om er nu een motie over in te dienen. Ik kan nu nog invloed uitoefenen op hoe de gedeputeerde die Uitvoeringsagenda invult. Ik krijg de indruk dat de gedeputeerde dit voorstel zal opvolgen. Daar ben ik blij mee. Met instemming van mijn mede indieners trek ik motie 12 in.
Motie 13 hebben we samen met de VVD ingediend over ruimtelijke ordening. De gedeputeerde plaatste daarbij een aantal kanttekeningen. Die snap ik. Toch zie ik meer mogelijkheden dan de gedeputeerde suggereert in haar beantwoording. Het is een onderzoek, wat we vragen, om te

kijken welke instrumenten er zijn. De discussie over het inzetten van die instrumenten die komt nog wel. De motie wordt wat mij betreft in stemming gebracht.
Het lijkt me een uitstekend idee om op enig moment een expertmeeting over bedrijfsopvolging te organiseren. We kunnen kinderen uiteraard niet dwingen om hun ouders op te volgen in het bedrijf, maar we kunnen er wel wat aan doen om te zorgen dat er andere bedrijfsopvolgers klaar staan, wanneer we dat aantrekkelijker maken. Ik pleit voor die expertmeeting in de commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid.

De **VOORZITTER:** Statenlid Kostiç heeft aangegeven dat de PvdD amendement 4 intrekt. Ook motie 12 is ingetrokken.
Dan een reactie in tweede termijn door gedeputeerde Zaal.

Gedeputeerde **ZAAL**: Als ik het goed begrijp zijn de amendementen 3 en 6 gewijzigd en de motie van DENK is gewijzigd. In de tweede termijn zijn er niet veel vragen aan mij gesteld. |k reageer op de discussie rond de natuurinclusieve landbouw. De heer Klein gaf daarop meteen al het antwoord richting mevrouw Koning. Natuurinclusieve landbouw omvat heel veel verschillende vormen van duurzame landbouw. Het is ook niet zo biologische landbouw altijd natuurinclusief is, omdat het ook uitgaat van het gebruik van de natuur en de omgeving. Biologische landbouw is vaak meer gericht op de productie. Hij zei ook terecht dat biologische bedrijven dat vaak doen door kleine stapjes. Het is een goede en realistische ambitie om aan vast te houden. We hebben daarnaast nog de precisielandbouw. We hebben tot 2030. Er zijn tussenstappen te nemen naar 2030, waarin natuurinclusieve landbouw niveau 2 het uitgangspunt is.
Ik kan niet tegen het amendement van de heer Klein zijn. Ik heb in de commissie en vandaag gezegd dat dit het niveau is waar GS naar toe willen. Of u daar een amendement voor moet indienen? U kunt het college ook gewoon vertrouwen. Het is aan u het wilt indienen, of dat we het gewoon met elkaar afspreken. In elk geval is dat het niveau waar we naar toe gaan.

De **VOORZITTER**: Er is een interruptie van de heer Klein.

De heer **KLEIN** (CU): Het is absoluut niet zo dat het indienen van het amendement betekent dat we het college niet vertrouwen op het woord. De gedeputeerde heeft een duidelijke toezegging gedaan. Dit is een richtinggevend document. Het komt op de website te staan en het zal door vele anderen gelezen worden. Het lijkt goed om duidelijk te zijn over wat we precies bedoelen met natuurinclusieve landbouw. Vandaar het amendement.

Gedeputeerde **ZAAL**: Statenlid Kostiç heeft twee amendementen gewijzigd naar aanleiding van de eerste termijn. Met deze wijzigingen kan het college leven en positief adviseren over het stimuleren van diervriendelijke veeteelt. Dat is ook onderdeel van het beleid. Als u er waarde aan hecht om dat in de Voedselvisie op te nemen dan kan amendement 3 op een positief advies rekenen.
Dat geldt ook voor amendement 6. We wijken dan enigszins af van de formulering in de Omgevingsvisie. Als we het moeten zien als een integrale afweging waarbij diervriendelijkheid

een rol speelt dan is dat ondersteuning van beleid. Ik laat het verder aan de Staten of ze dat in een amendement willen vastleggen.
Uit de motie van DENK zijn de woorden ‘onderzoek’ geschrapt. Dat was mijn voorstel. De motie kan met een positieve advisering door.

De **VOORZITTER:** Er is nog een interruptie van Statenlid Kostiç.

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): In haar vorige bijdrage zei de gedeputeerde dat ze over motie 9 ‘Transitiecoach’ positief kan adviseren als het kan worden geïnterpreteerd adat het wordt meegenomen in het voorstel voor de transitieacademie. Dat vindt de PvdD oké.

Gedeputeerde **ZAAL**: Dat had ik al gezegd. Als het onderdeel kan worden van de transitieacademie dan wil ik dat zeker meenemen. In de motie staat ook ‘onderzoeken. Of dat het instrument gaat worden, dat wil ik nog even onderzoeken. Motie 9 kan ook door met een positief advies.

De heer **DE WIT** (VVD): Ik heb nog een vraag over natuurinclusiviteit en de definitie van het Louis Bolk Instituut. Volgens mij zijn we het daarover eens. Is de gedeputeerde het met mij eens dat we uiteindelijk wel tot in de haarvaten van onze provincie en met name naar boer Aad en zijn toekomstige opvolgers moeten aangeven wat er dan wordt verwacht? Ik ben bang dat de definitie niveau 2 van Louis Bolk heel veel agrariërs helemaal niets zegt. Dan bereiken we er ook weinig mee.

Gedeputeerde **ZAAL**: Ik ben het daarmee eens. Het zal onderdeel zijn van de uitvoering van de Voedselvisie en ook van de transitieacademie. We laten zien wat er dan gestimuleerd wordt en hoe men daaraan een bijdrage kan leveren.

De **VOORZITTER**: Dan zijn nu alle vragen beantwoord in tweede termijn. Dan zijn we nu toe aan het peilen van de stemmen. Eerst worden de amendementen en moties gepeild. Daarna wordt een tweede ronde gemaakt om de voordracht te peilen.

Ik schors de vergadering voor vijf minuten.

[Schorsing van 17.09 tot 17.14 uur]

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. Ik zal de eerste keer alle amendementen en moties noemen met nummer en achtergrond. In het kader van de snelheid zal ik bij de overige fractievoorzitters alleen de nummers van de amendementen en moties noemen.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Amendement 1 ‘Voedselvisie’: voor. Amendement 2 ‘Natuurinclusieve landbouw’: tegen. A3 ‘Extensivering’: voor. A5 ‘Ruimtelijk perspectief aanvullen: tegen. Amendement 6 (gewijzigd) ‘Diervriendelijkste opties sluiting kringlopen meenemen’: voor. Amendement 7 ‘Visserij betrekken bij de Voedselvisie: tegen. Amendement 8 ‘Onderzoek naar

reststromen uit de Visserij schrappen': tegen. Amendement 9 'Niveau 2 Natuurinclusieve landbouw': voor.
Motie 7 'Onderzoek naar ondersteuning boerderij-educatie in Noord-Holland': voor. Motie 9 'Transitiecoach ter ondersteuning van groene ondernemers': voor. Motie 11 'Gebiedscoöperaties': voor. Motie 13 'Instrumenten voor Voedselvisie en Masterplan Biodiversiteit': voor.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Amendement 1: voor. Amendement 2: tegen. Amendement 3: stemverklaring: De PvdA is voor het afbouwen van intensieve veehouderij en vindt dat ze die ambitie ook moet uitspreken, al was het maar omdat waar je zelf de instrumenten niet hebt, het in ieder geval voor degenen die de instrumenten wel hebben, duidelijk is wat de ambitie is en de richting die je op wilt. Dit amendement laat de intensieve veehouderij als mogelijkheid open. Dat heeft de PvdA liever niet en daarom stemt de fractie tegen. Amendement 5: tegen. Amendement 6: voor. Amendement 7: tegen. Amendement 8: tegen. Amendement 9: voor.
Motie 7: voor. Motie 9: stemverklaring: De PvdA houdt niet van moties die anders moeten worden uitgelegd dan wat er staat, maar het belang van het aanjakkeren van de transitie vindt de PvdA zo belangrijk dat de fractie er voor deze keer genoegen mee neemt. De volgende keer zou de PvdA liever hebben dat er een nieuwe motie kwam, die gewoon zegt wat er besloten wordt, namelijk dat de coach wordt meegenomen in de transitie academie en niet dat die er komt zoals het nu nog steeds in de motie staat. De PvdA zal de motie wel steunen. Motie11: voor. Motie 13: voor.

Mevrouw **STRENS** (D66): Amendement 1: voor. Amendement 2: tegen. Amendement 3: voor. Amendement 5: tegen. Amendement 6: voor. Amendement 7: tegen. Amendement 8: tegen. Amendement 9: voor.
Motie 7: voor. Motie 9: voor. Motie 11: voor. Motie 13: voor.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Amendement 1: tegen. Amendement 2: tegen. Amendement 3: tegen. Amendement 5: tegen. Amendement 6: tegen. Amendement 7: tegen. Amendement 8: tegen. Amendement 9: voor.
Motie 7: voor. Motie 9: tegen. Motie 11: tegen. Motie 13: voor.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Amendement 1: voor. Amendement 2: voor. Amendement 3: tegen. Amendement 5: tegen. Amendement 6: tegen. Amendement 7: tegen. Amendement 8: tegen. Amendement 9: tegen.
Motie 7: voor. Motie 9: tegen. Motie 11: voor. Motie 13: tegen.

De heer **DESSING** (FvD): Amendement 1: tegen. Amendement 2: stemverklaring: Het is in ieder geval een verbetering van iets, los van of je voor of tegen bent. Met die intentie stemt FvD voor. Amendement 3: tegen. Amendement 5: tegen. Amendement 6: tegen. Amendement 7: tegen. Amendement 8: tegen. Amendement 9: tegen.
Motie 7: voor. Motie 9: tegen. Motie 11: tegen. Motie 13: tegen.

De heer **KLEIN** (CU): Amendement 1: voor. Amendement 2: stemverklaring: De fractie van CU ondersteunt het idee dat er vele wegen zijn naar toekomstbestendige landbouw. Ze vindt dat er dan ook veel ruimte voor moet zijn, zodat agrariërs zelf hun keuze kunnen maken, maar door het hier op te nemen in de definitie, maakt dat de doelen vager. Daarom stemt CU tegen. Amendement 3: voor. Amendement 5: tegen. Amendement 6: voor. Amendement 7: tegen. Amendement 8: tegen. Amendement 9: voor.
Motie 7: voor. Motie 9: voor, met de uitleg die de gedeputeerde er aan heeft gegeven. Inderdaad eens met de heer Voskuil. Dat moet eigenlijk in een gewijzigde motie worden verwoord.
Motie 11: voor. Motie 13: voor.

De heer **ZOON** (PvdD): Amendement 1: voor. Amendement 2: tegen. Amendement 3: voor. Amendement 5: voor. Amendement 6: voor. Amendement 7: voor. Amendement 8: voor. Amendement 9: voor.
Motie 7: voor. Motie 9: voor. Motie 11: voor. Motie 13: tegen.

De heer **DEEN** (PVV): Amendement 1: tegen. Amendement 2: tegen. Amendement 3: tegen. Amendement 5: tegen. Amendement 6: tegen. Amendement 7: tegen. Amendement 8: tegen. Amendement 9: tegen.
Motie 7: voor. Motie 9: tegen. Motie 11: tegen. Motie 13: tegen.

De heer **JENSEN** (JA21): Amendement 1: tegen. Amendement 2: voor. Amendement 3: tegen. Amendement 5: tegen. Amendement 6: tegen. Amendement 7: tegen. Amendement 8: tegen. Amendement 9: tegen.
Motie 7: voor. Motie 9: tegen. Motie 11: tegen. Motie 13: tegen.

De heer **SMALING** (SP): Amendement 1: voor. Amendement 2: tegen. Amendement 3: voor. Amendement 5: voor. Amendement 6: voor. Amendement 7: tegen. Amendement 8: tegen. Amendement 9: voor.
Motie 7: voor. Motie 9: voor. Motie 11: voor. Motie 13: voor.

De heer **KOYUNCU** (DENK): Amendement 1: voor. Amendement 2: tegen. Amendement 3: voor. Amendement 5: voor. Amendement 6: voor. Amendement 7: tegen. Amendement 8: tegen. Amendement 9: voor.
Motie 7: voor. Motie 9: voor. Motie 11: voor. Motie 13: voor.

De heer **BALJEU** (Fractie Baljeu): Amendement 1: tegen. Amendement 2: voor. Amendement 3: tegen. Amendement 5: tegen. Amendement 6: tegen. Amendement 7: tegen. Amendement 8: tegen. Amendement 9: tegen.
Motie 7: voor. Motie 9: tegen. Motie 11: tegen. Motie 13: tegen.

De **VOORZITTER**: Dan wordt nu de balans opgemaakt.

Amendement 1 is met 33 stemmen voor en 20 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: VVD, JA21, FVD, PVV en Fractie Baljeu.
Amendement 2 is met 41 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, CDA, FvD en Fractie Baljeu.
Amendement 3 is met 23 stemmen voor en 30 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: GL, D66, PvdD, SP, CU en DENK.
Amendement 5 is met 46 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd: PvdD, SP en DENK.
Amendement 6 is met 29 stemmen voor en 24 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: VVD, JA21, CDA, FvD, PVV en Fractie Baljeu.
Amendement 7 is met 50 stemmen tegen en 3 stemmen voor verworpen. Voor heeft gestemd: PvdD.
Amendement 8 is met 3 stemmen voor en 50 stemmen tegen verworpen. Voor heeft gestemd: PvdD.
Amendement 9 is 38 stemmen voor en 15 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: JA21, CDA, FvD, PVV en Fractie Baljeu.

Motie 7 is met 53 stemmen voor aangenomen.
Motie 9 is met 29 stemmen voor en 24 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: VVD, JA21, CDA, FvD, PVV en Fractie Baljeu.
Motie 11 is met 33 stemmen voor en 20 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: VVD, JA21, FvD, PVV en Fractie Baljeu.
Motie 13 is met 35 stemmen voor en 18 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: JA21, CDA, FvD, PvdD, PVV en Fractie Baljeu.

Dan gaan we nu een ronde maken langs alle fractievoorzitters om voordracht nummer 1 van 2021, de Voedselvisie, te peilen.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): voor.
De heer **VOSKUIL** (PvdA): voor.
De heer **VAN DER MAAS** (VVD): voor.
Mevrouw **STRENS** (D66): voor.
De heer **KLEIN** (CU): voor.
De heer **JENSEN** (JA21): tegen.
De heer **DESSING** (FvD): tegen.
De heer **ZOON** (PvdD): stemverklaring: Het is misschien wel één van onze belangrijkste stukken. We hebben best wel wat water bij de wijn moeten doen met moties en amendementen. Toch zijn we blij dat wordt ingezet op een natuurinclusieve, diervriendelijke en plantaardige landbouw. De PvdD zal voor de Voedselvisie stemmen met de opmerking dat er snel een einde moet komen aan intensieve veehouderij.
De heer **HEIJNEN (**CDA): stemverklaring: We hebben in de fractie lang gesproken over de Voedselvisie. Er zitten veel positieve elementen in, maar door een aantal aangenomen

amendementen en het uitgangspunt heeft de CDA-fractie uiteindelijk toch besloten om tegen te stemmen.
De heer **KOYUNCU** (DENK): voor.
De heer **SMALING**: voor.
De heer **DEEN** (PVV): tegen.
De heer **BALJEU** (Fractie Baljeu): tegen.

De **VOORZITTER**: Dan kan ik u melden dat voordracht 1, de Voedselvisie, met 38 stemmen voor en 15 stemmen tegen is aangenomen. Tegen hebben gestemd: JA21, CDA, FvD, PVV en Fractie Baljeu.

10. Vaststelling Masterplan Biodiversiteit (VD-02)

De **VOORZITTER**: We zijn aangekomen bij agendapunt 10. Ik geef in eerste termijn het woord aan de heer Smaling.

De heer **SMALING** (SP): Biodiversiteit is van groot belang voor het behoud van de wereld. Dat zal iedereen onderschrijven. In de vorige Statenperiodes zijn vaak losse initiatieven op het terrein van biodiversiteit genomen. We zijn wel blij dat er nu een stuk waarin samenhang te ontdekken is. Toch moeten we vaststellen dat als je kijkt naar biodiversiteit versus recreatie en natuurgebieden, bio diversiteit versus veel koeien en bijbehorende mest en het nog steeds injecteren van drijfmest, biodiversiteit en het onvoldoende banden leggen van de industrie dat je toch wel in allerlei knellende situaties terechtkomt. Het wordt niet duidelijk of natuur echt op nummer 1 staat en dat het niet nog steeds de economie blijkt te zijn. We hebben natuur verheven tot groot openbaar belang. Daar moet je dan ook wel heel duidelijk voor gaan.
We dienen drie amendementen in, die alle betrekking hebben op de voordracht. Een zin waarin het Masterplan Biodiversiteit wordt vastgesteld inclusief de Kennisagenda Biodiversiteit en Water. We hebben daarop drie aanvullingen.
Het eerste amendement dienen we in samen met de PvdD.

Amendement 10/01-02-21
Vaststelling Masterplan Biodiversiteit

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 1 februari 2021, besprekend de Vaststelling Masterplan biodiversiteit,

Besluiten:
achter de huidige tekst van beslispunt 1 van het te nemen besluit de volgende tekst toe te voegen:
- *.... en er naartoe te werken dat rondom de Natura 2000- gebieden uitsluitend nog biologische en natuurinclusieve landbouw mogelijk is*

zodat beslispunt 1 zal luiden:

- *Het Masterplan biodiversiteit vast te stellen, inclusief de kennisagenda Biodiversiteit en water en er naartoe te werken dat rondom de Natura 2000- gebieden zo veel mogelijk nog biologische en natuurinclusieve landbouw mogelijk is.*

Toelichting:
Rondom de Natura 2000- gebieden in de provincie Noord-Holland zijn er nog veel agrarische bedrijven gevestigd die op die het boerenbedrijf niet biologisch of natuurinclusief uitoefenen. Door middel van de Regeling provinciale aankoop veehouderijen nabij natuurgebieden is het mogelijk dat veehouderijen die voor een grote stikstofbelasting op de Noord-Hollandse Natura 2000- gebieden opgekocht worden. Dit zal een impuls aan de biodiversiteit geven. Geen enkele veehouderij heeft zich tot nu toe voor deze regeling bij de provincie gemeld. Een andere mogelijkheid om de biodiversiteit in de Natura 2000- gebieden te behouden en te versterken is ervoor te zorgen dat rondom de Natura 2000- gebieden uitsluitend nog biologische en natuurinclusieve landbouw mogelijk is. Dit zou ook veel meer biodiversiteit kunnen opleveren.
Fracties SP en PvdD

De heer **SMALING** (SP): Het tweede amendement dient de SP is samen met de ChristenUnie.

Amendement 11/01-02-21
Vaststelling Masterplan biodiversiteit

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 1 februari 2021, besprekend de Vaststelling Masterplan biodiversiteit,

Besluiten:
achter de huidige tekst van beslispunt 1 van het te nemen besluit de volgende tekst toe te voegen:
- *.... en voorafgaand aan de te ondernemen acties op de genoemde belangrijkste vijf aspecten voor elk aspect een nulmeting uit te voeren;*

zodat beslispunt 1 zal luiden:
- *Het Masterplan biodiversiteit vast te stellen, inclusief de kennisagenda Biodiversiteit en water en voorafgaand aan de te ondernemen acties op de genoemde belangrijkste vijf aspecten voor elk aspect een nulmeting uit te voeren.*

Toelichting:
De belangrijkste vijf aspecten waar we op provinciale schaal verantwoordelijkheid dragen en acties op moeten ondernemen zijn:
1. *versterking van de biodiversiteit in de natuurgebieden*
2. *versterking van de biodiversiteit in het landelijk en agrarisch gebied*
3. *versterking van de biodiversiteit in het bebouwd gebied en infranatuur*
4. *versterking van de biodiversiteit in en rond het water*
5. *bescherming van kwetsbare soorten en bestrijding van invasieve exoten*

Om vast te kunnen stellen of de biodiversiteit er bij deze vijf aspecten op vooruit gaat of is gegaan en jaarlijks de trends te volgen is het noodzakelijk om bij al van deze aspecten voorafgaand een nulmeting te doen.
Fracties SP en ChristenUnie

De heer **SMALING** (SP): Het derde amendement wordt ook ingediend samen met de ChristenUnie.

Amendement 12/01-02-21
Vaststelling Masterplan biodiversiteit

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 1 februari 2021, besprekend de Vaststelling Masterplan biodiversiteit,

Besluiten:
achter de huidige tekst van beslispunt 1 van het te nemen besluit de volgende tekst toe te voegen:
- *.... en doelstellingen te formuleren waaraan de biodiversiteit in Noord-Holland in 2030 en in 2050 zal moeten voldoen*

zodat beslispunt 1 zal luiden:
- *Het Masterplan biodiversiteit vast te stellen, inclusief de kennisagenda Biodiversiteit en water en doelstellingen te formuleren waaraan de biodiversiteit in Noord-Holland in 2030 en in 2050 zal moeten voldoen*

Toelichting:
De belangrijkste vijf aspecten waar we op provinciale schaal verantwoordelijkheid dragen en acties op moeten ondernemen zijn:
1. *versterking van de biodiversiteit in de natuurgebieden*
2. *versterking van de biodiversiteit in het landelijk en agrarisch gebied*
3. *versterking van de biodiversiteit in het bebouwd gebied en infranatuur*
4. *versterking van de biodiversiteit in en rond het water*
5. *bescherming van kwetsbare soorten en bestrijding van invasieve exoten*

De biodiversiteit moet op al deze aspecten sterk worden verbeterd. We hebben echter geen einddoelen vastgesteld. Om te kunnen bepalen naar welk resultaat we kunnen toewerken, moet er voor al deze aspecten einddoelen en tussendoelen worden vastgesteld. We stellen voor om de tussendoelen en de einddoelen gelijk te laten lopen met de doelen van het Klimaatakkoord.
Fracties SP en CU

De **VOORZITTER**: De amendementen maken vanaf nu onderdeel uit van de beraadslagingen. Dan gaan we naar de heer Zoon van de PvdD.

De heer **ZOON** (PvdD): Sir David Attenborough noemt het de ware tragiek van deze tijd: Het verdwijnen van de biodiversiteit, oftewel de wilde plaatsen van de aarde. Om die wilde plaatsen te krijgen zijn er drie dingen nodig: - meer ruimte voor natuur, grote aaneengesloten gebieden van hoge kwaliteit; - goede milieukwaliteit, dus schoon en voldoende water, geen stikstofvervuiling

en geen landbouwgif in de natuur en - vertrouwen hebben in de natuur. Lef hebben om te zeggen: Wij laten de natuur haar gang gaan, zodat er een natuurlijk evenwicht zal zijn. Biodiversiteit gedijt het beste op wilde plaatsen. Daar waar natuurlijke processen kunnen plaatsvinden zonder sturing en invloed van de mens. Wilde natuur kan meer biodiversiteit waarde hebben en dan een ingezaaide wilde akkerrand van soort specifiek zaaimengsel met als doelsoort bijen en vlinders. Bij wilde natuur leeft de grond, is er kruidenrijk grasland met insecten en is de bodem niet keihard door ontwatering. Dat zou het resultaat van het Masterplan Biodiversiteit moeten zijn. Daarom de volgende motie.

Motie 14/01-02-21
Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 1 februari 2021, ter behandeling van Masterplan Biodiversiteit;

constaterende dat:
- *er weinig wilde natuur is in Noord-Holland;*

van mening zijnde dat:
- *biodiversiteit gebaat is bij wilde plaatsen, daar waar de het ingrijpen van de mens minimaal is;*

gehoord de discussie, verzoeken het College van Gedeputeerde Staten:
- *ruimte te bieden aan wilde natuur;*
- *hier bij de uitwerking invulling aan te geven;*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie PvdD

De heer **ZOON** (PvdD): Twee jaar lang kregen we te horen: “Dat komt in het Masterplan Biodiversiteit, wacht maar af.” Je verwacht een geniaal plan, maar in het plan staan voornamelijk bestaand beleid. Doen we het Masterplan niet dan verandert er vrijwel niets in ons beleid, dat al onvoldoende is. Er wordt niet geredeneerd vanuit biodiversiteit maar meer vanuit beheer en projecten. Heel veel energie wordt gestoken in het meten van resultaten van die projecten. Spreadsheet natuur. Ik zal u vertellen wat wel nodig is. Wat nodig is, is een systeemverandering in de landbouw. Gelooft u mij niet, geloof dan de Verenigde Naties met het IBPES-rapport of het Wereld Natuurfonds in haar Living Planet Report Nederland.
Wat doet dit Masterplan? Het verwijst naar de Voedselvisie ‘Boer en business in balans’ en niet: boer en biodiversiteit in balans. Heb je een ondernemer die een voedselbos wil aanleggen, krijgt hij bij de provincie het advies om dieren te gaan houden. Daarom wordt een motie ingediend.

Motie 15/01-02-21
Aanbeveling IPBES en WNF overnemen

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 1 februari 2021, te Haarlem, ter behandeling van Masterplan biodiversiteit;

overwegende dat:
- *het Masterplan biodiversiteit terecht het IPBES-rapport (Verenigde Naties) en het Living Planet Report Nederland van het WNF noemt bij de constatering dat de natuur onder druk staat;*
- *echter niet de aanbeveling uit beide vooraanstaande rapporten is overgenomen dat een systeemverandering in de landbouw naar een natuurinclusieve landbouw urgent is;*

gehoord de discussie, verzoeken het College van Gedeputeerde Staten:
- *bij de uitvoering van het Masterplan biodiversiteit de aanbevelingen van het IPBES en Living Planet Rapport Nederland te verwerken;*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie PvdD

De heer **ZOON** (PvdD): Een laatste en sprekend voorbeeld is beheer en schadebestrijding. Het masterplan moet werken aan de voorkant, qua inrichting van gebieden en niet aan het einde van een jachtloop. Zo is heel hoofdstuk 5.6 end-of-pipe. "Wij regelen van welk diersoort er teveel zijn, op welke plekken en die moeten dood." De vos vanwege de grutto, de gans vanwege de schade en kraaien eten kievitseieren. Het is omgekeerd denken. Sturen op uitkomst van doelsoorten en een gebrek aan vertrouwen in de natuur. Daarom het volgende amendement.

Amendement 13/01-02-21
Masterplan bronmaatregelen

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op 1 februari 2021, ter behandeling van de voordracht Masterplan Biodiversiteit,

besluiten
in bovengenoemde ontwerpbesluit de volgende besluiten toe te voegen:
- *In te zetten op bronmaatregelen en niet op soortbescherming en bestrijding invasieve exoten;*

Toelichting
Een masterplan behoort een kapstok te bieden, waarna de biodiversiteit herstelt. In een masterplan is geen ruimte voor end-of-pipe maatregelen, zoals deze genoemd worden bij Thema's hoofdstuk 5.6. Waarvan de werking op z'n best discutabel is en waarbij vooral ingezet wordt op het bestrijden en niet op versterken.
Fractie PvdD

De heer **ZOON** (PvdD): Ik sluit af met een stimulans voor boeren, die het goed willen doen, maar nu lijden onder 'grasfalt' en monocultuur suikerbieten van een boer die ganzen aantrekt. De boer die staat voor 'Boer en biodiversiteit in balans', die moeten we helpen en daarom het volgende amendement.

Amendement 14/01-02-21

Eigenrisico faunaschade voor biologische landbouw 5%

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op 1 februari 2021, ter behandeling van de voordracht Masterplan Biodiversiteit,

Besluiten:
in bovengenoemde ontwerpbesluit de volgende besluiten toe te voegen:

- *Te onderzoeken hoe tegemoetkoming faunaschade op biologische gecertificeerde percelen te maximeren zijn op 95%;*
- *financiële dekking van "Beschermen kwetsbare soorten en bestrijden invasieve exoten" vrij te laten vallen en toe te voegen aan operationeel doel 5.2.4 "Tegemoetkoming faunaschade uitkeren";*

Toelichting
Biologische boeren werken aan de voorkant bij versterken biodiversiteit door o.a. geen gebruik te maken van landbouwgif en kunstmest. Indien de natuur eens tegen zit dienen ze daarvoor gecompenseerd te worden.
Financiële middelen hiervoor worden gevonden in de middelen die worden uitgetrokken aan de achterkant benadering van het Masterplan biodiversiteit bij soort specifieke bescherming en bestrijding.
Fractie PvdD

De heer **ZOON** (PvdD): U begrijpt dat de ware tragiek van het verlies van biodiversiteit niet gestopt wordt met dit plan.

De **VOORZITTER**: De moties en amendementen maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **KLEIN** (CU): Dit is een heel belangrijk onderwerp. Het is ook goed dat de provincie nu met een veelzijdig en breed document komt. Van veel kanten wordt geprobeerd om dit ingewikkelde probleem, namelijk het versterken van de biodiversiteit, te gaan stimuleren. Dat is noodzakelijk. Het is goed dat de provincie zich daarvoor inzet. We zien dat provincie vaak een soort bemiddelingsrol heeft, een rol van het 'oliemannetje'. Dat zien we hier ook weer terug. We hebben in de commissie al aangegeven dat er heel aandacht in het plan uitgaat naar nieuwe overleggen, naar experttafels, naar kennis vergaren en delen. Dat is goed, maar we zouden graag meer actie zien. Zou de provincie niet meer kunnen in zetten op het belonen van agrariërs die serieuze stappen zetten op het gebied van biodiversiteit? Bijvoorbeeld op een manier zoals die is voorgesteld door samenwerkende natuurorganisaties, waarbij door een soort ketenbenadering wordt gezorgd dat boeren die het goed doen meer geld kunnen verdienen. Iets wat ons dwars zit is dat binnen de 8 miljoen euro, die is gereserveerd voor het Masterplan Biodiversiteit, daarvan 2 miljoen bestemd is voor bermbeheer. We vinden ecologisch bermbeheer heel belangrijk, maar om de gelden daarvoor uit het Masterplan Biodiversiteit te halen dat vinden we niet handig. Samen met SP en PvdD zijn we van mening dat dit beheer bekostigd zou moeten worden uit

gelden die zijn gereserveerd voor infrastructuur. Samen met de SP en PvdD dient de CU een motie in.

Motie 16/01-02-21
Gelden voor Biodiversiteit niet inzetten voor bermbeheer

De Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 1 februari 2021, ter bespreking van agendapunt 10, Vaststelling Masterplan biodiversiteit (VD-02),

constaterende dat:
- *In het coalitieakkoord 8 miljoen is uitgetrokken voor een Masterplan Biodiversiteit;*
- *2 miljoen vanuit het Masterplan Biodiversiteit wordt ingezet voor ecologisch bermbeheer;*

overwegende dat:
- *De afname van biodiversiteit ook in Noord-Holland een groot probleem kan worden voor de ecosysteemdiensten en daarmee onze voedselvoorziening;*
- *De afname van biodiversiteit niet alleen voor natuur, milieu en leefbaarheid grote gevolgen heeft;*
- *De economische risico's van het verlies van biodiversiteit zeer groot zijn blijkens het rapport van De Nederlandse Bank in samenwerking met het Planbureau voor de Leefomgeving;*

Van mening dat:
- *Ecologisch bermbeheer waar mogelijk moet worden toegepast;*
- *Ook ecologisch bermbeheer betaald kan worden vanuit het onderhoudsbudget bermen;*

Dragen GS op:
- *De kosten van ecologisch bermbeheer te dekken vanuit de reservering onderhoud infrastructuur;*
- *De volledige som van 8 miljoen aan te wenden voor de overige onderdelen van het Masterplan Biodiversiteit;*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties CU, SP en PvdD

De VOORZITTER: Deze motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **DE WIT** (VVD): Met verwijzing naar onze inbreng in de commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid vindt de VVD dat in de uitvoering van dit plan vanuit een gemeenschappelijk belang samengewerkt moet worden. Immer de biodiversiteit is een onmisbaar onderdeel van ons economisch systeem en ook ons ecologisch systeem, waar dat voor iedereen belangrijk is: in de stad, of op het platteland en in de natuur. De VVD gelooft in de kracht van het zetten van individuele kleine stapjes, die samen een grote impact kunnen maken. Voor wat betreft het gevraagde in de natuurgebieden kijkt de VVD nadrukkelijk naar de natuurorganisaties. Het provinciaal beleid biedt voldoende aanknopingspunten en geld om stapjes, of wellicht dankzij de

NNN Realisatiestrategie grote stappen te kunnen zetten. Krachtig natuurbeheer is nodig om blijvend de kwaliteit van biodiversiteit te waarborgen. Onze verwachtingen zijn hoog. Een andere belangrijke beheerder van de natuur is de agrarische sector. Veel ondernemers zorgen met hun koeien of tulpen voor ons prachtige landschap en beheren dat vaak zonder verdere vergoeding daarvoor. De VVD denkt dat hier kleine stapjes te zetten zijn. Voor ons is leidend: Zonder poen, geen groen. De VVD is dan ook tevreden dat de agrarische bestemming buiten natuurgebieden leidend en ongewijzigd blijft. We roepen het college op om met wenkend perspectief voor ondernemers in alle sectoren die uitdaagt om nog een stapje extra te zetten voor biodiversiteit.

De **VOORZITTER**: Er is een interruptie door de heer Klein.

De heer **KLEIN** (CU): Ik hoorde de heer De Wit zeggen dat hij biodiversiteitsherstel als een belangrijk onderdeel van het economisch systeem ziet. Kunt u dat toelichten? Het klinkt me heel vreemd in de oren.

De heer **DE WIT** (VVD): Wij denken dat economie en natuur zeer met elkaar verbonden zijn en samenkomen in het ecologisch systeem, waarin we met zijn allen verkeren. De economie is een essentieel onderdeel van dat ecosysteem.

De heer **KLEIN** (CU): Het is toch zo dat de biodiversiteit en de natuur een waarde in zichzelf hebben en niet alleen maar nuttig is omdat wij als mensen daar geld aan kunnen verdienen?

De heer **DE WIT** (VVD): Dat ben ik geheel met de heer Klein eens.
De VVD hecht aan de monitoring van de ambities en de doelen. Dat is essentieel. Mensen willen immers effect van hun inspanningen zien. In de natuur is dat evident lastig, maar we blijven kritisch daarop en op het bereiken van de effecten zoals die te verwachten zijn in het plan. We zijn blij met de eerdere toezegging van de gedeputeerde om daar nog voor de zomer van dit jaar in de commissie over door te praten.

Mevrouw **STRENS** (D66): Naast de Voedselvisie bespreken we vandaag nog een andere belangrijke visie, namelijk het Masterplan Biodiversiteit. Dit zijn twee aparte visies die een sterke samenhang hebben. Zo is vrijwel alles wat we eten vrijwel direct of direct te herleiden tot biodiversiteit. Biodiversiteit is belangrijker dan mensen op het eerste gezicht zouden denken. Het levert grondstoffen voor onder andere onze kleding, brandstof, medicijnen en industrie. Hoe rijker de biodiversiteit hoe groter de kans op medische ontdekkingen, economische ontwikkelingen een aanpassingen van belangrijke uitdagingen, zoals klimaatverandering. Dit masterplan toont de urgentie om te werken aan het versterken van biodiversiteit. D66 is positief over dit stuk en we zullen hiermee dan ook instemmen. Een paar opmerkingen wil ik graag nog maken. Het is een veel omvattend plan met vijf duidelijke thema's, waarop actie wordt ondernomen. D66 is blij dat het beschermen van kwetsbare soorten en het bestrijden van invasieve exoten als apart thema is opgenomen. Wij zien graag dat de provincie actief betrokken blijft bij het effect bestrijden van Cabomba. Kan het college van GS dat toezeggen? D66 is positief over het feit dat het vergaren en delen van kennis een centrale plek heeft gekregen in het

plan. Ook het toetsen van kennis in de praktijk, bijvoorbeeld door middel van LivingLabs en het oprichten van een denktank Biodiversiteit ondersteunen wij van harte.

De **VOORZITTE**R: Er is een interruptie door de heer Zoon.

De heer **ZOON** (PvdD): Ik hoor D66 praten over de bestrijding van Cabomba. Hoe ziet D66 die bestrijding voor zich? Natuurmonumenten adviseren juist om de waterkwaliteit te verbeteren?

Mevrouw **STRENS** (D66): Wij vinden het belangrijk dat het op een effectieve wijze gebeurt, die ervoor zorgt dat die plant niet meer terugkomt en de waterkwaliteit verbetert.

De heer **ZOON** (PvdD); Het bestrijden van Cabomba is heel lastig. Het niet meer terugkomen van die plant is bijna niet te doen. Dan zegt Natuurmonumenten nog steeds: Verbeter de waterkwaliteit, dan gaat de rest vanzelf. Geef de natuur ook een kans. Ik zie dat D66 vooral end-of-pipe wil op dit thema.

Mevrouw **STRENS** (D66): Dat is een conclusie die ik niet trek. Volgens mij is het een en/en strategie en kan het ook samengaan door de Cabomba te bestrijden en de waterkwaliteit te verhogen.

Om de effecten van de acties uit dit Masterplan te volgen is een zorgvuldige monitoring belangrijk. Hoe meer data beschikbaar is, des te meer informatie kunnen we daar uithalen. Des te beter kunnen we ook de effecten van het beleid toetsen. Goed om te lezen dat hier een duidelijke focus op zit. We zouden graag vanaf deze plek alle mensen en organisaties bedanken die hier, vaak ook vrijwillig, een cruciale bijdrage aan leveren. Ik hoor graag van de gedeputeerde hoe de effecten en de voortgang op de verschillende thema's van dit plan aan Provinciale Staten worden voorgelegd. Komt er bijvoorbeeld ieder jaar een voortgangsrapportage? Tot slot wil ik nog een opmerking maken over de uitvoering. Het is een veelomvattend plan. Biodiversiteit staat niet op zichzelf. Het is sterk verweven met de andere opgaves die we hebben in ons landelijk gebied, zoals bijvoorbeeld de stikstofaanpak, de bodemdaling en de transitie naar natuurinclusieve landbouw. Zo kan zonering rondom natuurgebieden een positieve bijdrage leveren aan de natuur. Deze opgaves worden uiteraard gebiedsgericht aangepakt. Zoals vaker aangegeven ziet D66 daar het risico dat het verknopen van alles met alles kan leiden tot een onoverzichtelijke proces, waar vooral veel wordt gepraat, maar geen concrete resultaten worden geboekt. Laat de gebiedsgerichte aanpak vooral het middel zijn en maak het geen doel op zich. Wees vooraf duidelijk in de doelen. Pak als provincie een stevige regierol en maak heldere keuzes in wat de provincie wel en niet gaat doen. Dan zijn wij ervan overtuigd dat we de negatieve trend kunnen keren en de biodiversiteit kunnen laten toenemen.

De **VOORZITTER**: Ik geeft het woord aan mevrouw Koning.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Mooi dat de PvdD Sir David Attenborough aanhaalde. Hij prijst de Nederlandse landbouw aan. Hij ziet die als voorbeeld voor de rest van de wereld. Het is mooi dat de PvdD ook ziet dat dit een man is die goede woorden spreekt.
Het CDA gaat niet akkoord met het feit dat 8 miljoen euro voor het Masterplan Biodiversiteit is gehaald uit de bezuiniging op de Faunaschade. Dat weerhoudt ons er niet van om dit stuk inhoudelijk te beoordelen. We bedanken GS voor het aanpassen van het Masterplan na de inbreng bij de 80% versie. Het is daardoor zeker verbeterd. Er moet duidelijkheid komen en ook zekerheid voor een inzet op de lange termijn voor alle betrokkenen. Wij hebben nog vijf verzoeken. Net als bij de Voedselvisie vragen wij om de uitwerking te voorzien van een effectbeoordeling.
Aanpassing van beheer in bermen, natuurgebieden, agrarische percelen om te komen tot meer biodiversiteit zijn niet vandaag of morgen gerealiseerd. Beleid moet daarom bestendig zijn om daadwerkelijke biodiversiteit ook op de lange termijn te verbeteren. Is het beleid wetenschappelijk onderbouwd en is het beleid dat wordt voorgesteld realistisch en haalbaar en voldoende doorgesproken met belanghebbenden? Is er ook ruimte voor innovatie, die de komende jaren ongetwijfeld gaat plaatsvinden? Wat voor effect heeft het beleid voor de inkomenspositie van degenen die ermee te maken krijgen? Wij zien dat soort vragen graag beantwoord in een effectbeoordeling die straks wordt toegepast bij de uitwerking.
Het tweede punt is het in lijn brengen van de doelstellingen met een concreet verdienmodel voor agrarische ondernemers. Aanpassen van teeltmethodes en bewerking van land, of extensiever telen vragen om een aanvullend verdienmodel, of een langjarige subsidie. Zorg dat u voldoende experts in huis haalt, die daaraan goed richting kunnen geven, in overleg met de sector. Experts met kennis van agrarische ondernemingen. Zorg dat de verdienmodellen ook op lange termijn houdbaar zijn en dat ze ook voor een groot aantal ondernemingen beschikbaar zijn en niet slechts voor een enkeling.
Ten derde: In het stuk benoemt u dat aan de rand van natuurgebieden mogelijk aanpassingen nodig zijn. Dat u dat wilt realiseren. Het CDA wil geen extra eisen buiten natuurgebieden. Alleen op vrijwillige basis en als daar extra compensatie tegenover staat. U spreekt namelijk over andermans eigendom. Ook dat graag meenemen bij de uitwerking. Bij de verdere uitwerking ook graag een brede inzet op diverse landbouwmethoden. Bij de Voedselvisie hebben we daar ook om gevraagd. Er zijn meer methoden die leiden tot goede resultaten.
Tot slot verzoeken we GS om bij de uitwerking het Masterplan Biodiversiteit goed in lijn te brengen met landelijke beleidsdoelen en met besluiten rondom de Green deal en GLB uit Brussel. We horen graag van de gedeputeerde of het college deze vijf punten wil meenemen bij de verdere uitwerking. We willen de gedeputeerde bedanken voor haar inzet.

De **VOORZITTER:** Er Is een interruptie van de heer Zoon.

De heer **ZOON** (PvdD): Volgens mij onderschrijft het CDA dat de biodiversiteit achteruit is gegaan. Kan mevrouw Koning vertellen wat de oorzaak daarvan is?

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Bij de wetenschappelijke studies die ik gezien heb, is de biodiversiteit bij sommige soorten vooruit gegaan en bij andere soorten achteruit. Er zijn allerlei

oorzaken, die ik niet zo allemaal kan gaan noemen. Er zijn verschillende bewegingen bij verschillende soorten.

De heer **ZOON** (PvdD); Begrijp ik nu goed dat het CDA zegt dat het plus en min is en dat we op nul uitkomen, qua biodiversiteit?

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Dat heb ik mezelf echt niet horen zeggen. U moet mij geen woorden in de mond leggen, die ik niet heb gezegd.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar mevrouw Jellema.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Het Masterplan Biodiversiteit komt ons voor als een gedegen stuk, met misschien hier en daar wat veel procesomschrijving, maar toch zeer veel omvattend. Veel is al bestaand beleid. In de commissiebehandeling was onze vrees dat het beleid aangaande Groen Kapitaal bij dit Masterplan in de vergetelheid zou raken. De gedeputeerde heeft dat tegengesproken in de commissie en daarmee zijn we gerustgesteld.
De gedeputeerde opperde om een technische briefing met medewerkers van Groen Kapitaal te organiseren. De PvdA ziet dat graag tegemoet en hoort graag op welke termijn een dergelijke technische briefing kan worden georganiseerd. Bijzondere aandacht wil ik nog vragen voor de invasieve exoten. Die vallen niet alle over een kam te scheren. Soms zijn ze erg exotisch maar niet erg invasief en soms zijn ze minder exotisch maar wel erg invasief. De Cabomba in 't Gooi is daar een van. Samen met D66 willen we dat nogmaals onder de aandacht brengen van Gedeputeerde Staten. Denkt de gedeputeerde aan het instrument de BioBlitz? In het voorjaar tellen van die biodiversiteit levert nauwkeurige beelden op. De BioBlitz op Texel is daarvan een mooi voorbeeld. Hoezeer we de biodiversiteit willen versterken en opstuwen, een absolute nulmeting is een utopie. Daar moeten we een modus voor vinden. Het moet komen uit flankerend beleid. Want hier geldt: Het geheel is meer dan de som der delen.

De **VOORZITTER:** Het woord is aan mevrouw Bezaan.

Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Bij het lezen van het Masterplan Biodiversiteit bekroop de PVV-fractie bij tijd en wijle het gevoel in een ander universum terecht te zijn gekomen. In tijden van een maatschappij ontwrichtende coronacrisis, een enorme woningnood en een groeiende bevolking komt het college met het miljoenen euro's kostende Masterplan. De biodiversiteit moet groter in natuurgebieden, landelijk en agrarisch gebied, bebouwd gebied en infranatuur, alsmede in en rond het water.
Op bladzijde 33 van dit Masterplan valt te lezen dat bij werkzaamheden, zoals isolatie, sloop of juist nieuwbouw de omgeving van beschermde soorten in het geding kan komen. Het college wil samen met gemeenten en omgevingsdiensten inzetten op het informeren van inwoners, bouwers en andere partijen die hier mee bezig zijn, zodat ook in de stad de biodiversiteit wordt versterkt. Welke effecten gaat dit hebben op de steeds groter wordende woningnood? Deze vraag is in de commissie van januari jl. al door de PVV-fractie gesteld. Ik herhaal de vraag nogmaals, omdat we

er geen afdoende antwoord op hebben mogen ontvangen. Graag een gemotiveerd antwoord van de gedeputeerde.
De PVV-fractie deelt de zorgen over de negatieve gevolgen van invasieve exoten en wil ook dat daar een mogelijk scherm wordt geboden aan kwetsbare soorten die een belangrijke rol spelen bij bijvoorbeeld onze voedselvoorziening.

De **VOORZITTER**: Als laatste voor de eerste termijn vanuit de Staten geef ik het woord aan de heer Cardol.

De heer **CARDOL** (GL): Vorige week meldden Gedeputeerde Staten dat er 43 miljoen euro extra wordt vrijgemaakt voor het natuurnetwerk in Noord-Holland. Collegedeelname van GroenLinks doet ertoe en daar zijn we trots op. Dat geldt ook voor het Masterplan Biodiversiteit. Er had best nog een schepje bovenop gekund, maar voorlopig tellen we die 43 miljoen euro dan maar als bonus. Veel elementen in het plan zijn niet nieuw, maar het is goed alle doelen nu bij elkaar staan en we daarop jaarlijks kunnen evalueren. Er is een grote samenhang tussen vraagstukken in het landelijk gebied. Het is goed die problemen in samenhang aan te pakken in gebiedsgerichte processen. We blijven erop hameren dat moet worden gezorgd voor heldere doelen en kaders vanuit de provincie. Stel ook tussendoelen. Monitor de voortgang en maak tempo. Betrek niet alleen belangenorganisaties, maar ook bewoners in het proces. Zij kunnen het verschil maken als belangenorganisaties het niet eens worden. Ze brengen deskundigheid en betrokkenheid mee. Het is goed als we de betrokkenheid van inwoners bij hun eigen leefomgeving kunnen vergroten.
Er zijn nog twee punten waarvoor ik aandacht wil vragen.
Ik hoor veel collega's zeggen dat het lastig is de biodiversiteitsgrens te meten. Dat klopt, maar er zijn weinig landen in de wereld met zoveel groene vrijwilligers. Tellers zijn deskundigen, die soms dagelijks belangeloos onze databases inzake de natuur vullen. We zijn als provincie goed betrokken bij de groene vrijwilligers. We ondersteunen ze financieel, maar ik blijf een beroep doen op de Staten om geen moment te verzaken in die ondersteuning. Zonder hen is het bijhouden van de resultaten van onze inspanningen inzake natuur en biodiversiteit onmogelijk.
Het Masterplan besteedt aandacht aan vijf thema's. Natuurorganisaties vroegen terecht extra aandacht voor de overgangszones. Willen we kwaliteit van natuurgebieden verbeteren en biodiversiteit vergroten dan zijn ecologische verbindingen en overgangszones cruciaal. Het concentreren van biologische landbouw in overgangszones kan een enorme stap zijn voor de natuur en voor de transitie naar een gezonde en toekomstbestendige landbouw.

De **VOORZITTER:** Er is een interruptie door mevrouw Jellema.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Natuurlijk kan de PvdA heel veel waardering opbrengen voor alle telvrijwilligers in de provincie en in het gehele land. Bent u het met mij eens dat het een onhaalbare zaak is om een nulmeting te doen? We kunnen die natuurlijk wel proberen te benaderen. Een echte nulmeting is toch een utopie?

De heer **CARDOL** (GL): Ik ben het met u eens.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Wat denkt u wat we daarvoor moeten inzetten? De BioBlitz is natuurlijk ook een meting met tellers. Dat is een extensievere methode van tellen en niet gefragmenteerd.

De heer **CARDO**L (GL): Ook dat ben ik met u eens. Natuurlijk zijn er ook andere middelen in te zetten. Dat moeten we ook zeker doen als die er zijn en als die goed kunnen worden ingezet. Het tellen is zeer georganiseerd en allerminst hapsnap. De groene vrijwilligers steken er veel tijd in. In een exacte nulmeting geloof ik ook niet, maar we hebben veel belang bij de tellingen in het veld en de databases die daarmee worden gevuld.
Ik had het over biologische landbouw in de overgangszones. Vorige week hoorden we nog hoe weinig de biologische sector in Nederland groeit, door allerlei factoren, zoals verouderde wetgeving en onvoldoende markt. We hebben dus instrumenten nodig om dit soort ontwikkelingen te stimuleren. Die zijn er ook. Denk aan financiële stimulering. Aandacht voor grondmobiliteit. Marktontwikkeling. GL denkt ook dat we er de ruimtelijke ordening voor kunnen gebruiken. Vandaar onze motie die bij de Voedselvisie is aangenomen. Graag hoor ik nog de reactie van gedeputeerde Rommel daarop.
Ik herhaal: Laten we aan de slag gaan, want er is geen tijd te verliezen.

De VOORZITTER: Daarmee is een einde gekomen aan de eerste termijn van de Staten. Dan stel ik voor dat we nu gaan schorsen voor het diner. Dat doen we tot 19:15 uur.

[Schorsing 18:15 – 19.15 uur]

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. We zijn bij de beantwoording in eerste termijn. Ik geef het woord aan gedeputeerde Rommel.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **ROMMEL**: Ik wil iedereen bedanken voor alle suggesties die gedaan zijn in de commissievergadering, maar ook in deze vergadering. Ook alle partijen die meedachten bij dit Masterplan wil ik bedanken. Ik ben ervan overtuigd dat we hiermee een enthousiasmerend overkoepelend verhaal hebben. Dit is echt de paraplu van ook nog heel veel zaken die we al elders doen. Nu het Masterplan er ligt, is er beleid dat we mee gaan en moeten nemen.
Ik zie drie lijnen als rode draad. Dat zijn de monitoring, de overgangszones en de kansen voor ondernemers. Die wil ik kort bespreken, voordat ik overga tot wat u heeft ingebracht en de moties en amendementen.
De monitoring is ontzettend belangrijk om in dit dossier mee te nemen. Op verschillende onderdelen en in diverse programma's bestaat er al een doelensystematiek. Die moeten we daar dan ook laten. Die moet je niet hier mee benoemen. Daar kom ik straks nog op terug.
We vragen het CBS elk jaar naar de Living Planet Index en dan specifiek voor Noord-Holland. Dat is een extra vinger aan de pols. De trends komen in boekje over biodiversiteit. Voor de zomer verwacht ik dat met u te kunnen bespreken. We gaan ook van start met de Denktank

biodiversiteit. Zo zijn er nog losse vraagstukken die we in de LivingLabs meenemen. We hebben het vertrouwen dat we voldoende inzetten op monitoring.
Dan hebben we de overgangszones. Ik verwijs ook naar de behandeling van de Voedselvisie. Ik vind het heel belangrijk om daar geen algemeen doel voor te stellen, maar om dat in de gebiedsgerichte aanpak mee te nemen. Zo houd je daarbij een open speelveld om te zoeken naar oplossingen met alle partijen in het gebied.
Tot slot de kansen voor de ondernemers. Voor de VVD en het CDA is het heel belangrijk, ook voor het college, dat de nieuwe verdienmodellen heel serieus worden genomen. We kijken ook naar nieuwe instrumenten. Dat doen we met de partijen die het ook aangaat. Met andere sectoren zijn we ook in gesprek, bijvoorbeeld financiële sector of de inkopers van de supermarkten. Ik kijk uit naar het moment dat het Masterplan is vastgesteld. Ik kijk ernaar uit om stappen te gaan maken.

De fracties van ChristenUnie en het CDA veronderstellen dat het bedrag van 8 miljoen euro uit de bezuiniging op Fauna komt. Dat is onjuist. Dat geld zit in de Voedselvisie. Het geld voor het Masterplan Biodiversiteit is gereserveerd in het coalitieakkoord in de reserve Groen. Dat zit niet alleen in dit dossier, maar ook in de NNN gelden en Natura2000 gelden.
Ik ben er blij mee dat de PvdA de technische briefing ondersteunt. Het is aan Provinciale Staten om het op de agenda te zetten. Als u het agendeert dan komt Groen Kapitaal graag een technische briefing geven over wat ze doen, wat ze bereikt hebben en hoe het werkt. Ik kijk er zelf ook naar uit.
BioBlitz is een heel leuk initiatief. Er zijn meer initiatieven die door vrijwilligers genomen worden in die zin. We hebben een NDFF. Dat is een systeem waarin alle vrijwilligers hun bevindingen invoeren. We zijn in overleg gegaan, ook met LNV, om meer systemen te kunnen koppelen. We dan nog meer gegevens met elkaar vergelijken en de monitoring nog beter doen. Ik ben daar heel blij mee. Er is veel geld mee gemoeid, als je dat wilt professionaliseren. De gegevens van BioBlitz komen daarin ook naar voren.
D66 en de PvdA vroegen naar de effectieve bestrijding van Cabomba. Wij zijn daarbij betrokken. Als bestrijden niet lukt dan moet je het onder controle zien te houden. Daarvan is waterkwaliteit een onderdeel. Het is lastig. De gedeputeerde voorziet niet dat het helemaal kan worden bestreden. Het is een moeilijk te bestrijden waterplant.
De effectiviteit en de voortgang: Zoals zojuist gezegd gaan we dat tweejaarlijks doen met een boekje, waarin de trend zichtbaar wordt gemaakt. We hebben onze gebiedsgericht Natura2000 monitoring die elke zes jaar wordt uitgevoerd. NNN wordt gemonitord. U krijgt daar nog veel van te zien.
De vijf punten van mevrouw Koning: Over de effectenbeoordeling van biodiversiteit vertelde ik net al wat bij de voortgang. Iedere twee jaar wordt de trendmeting met de Staten besproken.
Verdienmodellen ondernemers: We halen ook zeker experts in huis. We huren daar mensen voor in en we willen het via LivingLabs gaan oppakken.
Geen extra eisen buiten de natuurgebieden: Vrijwilligheid is het hoofdpunt. Dit onderdeel ligt meer bij de gebiedsgerichte aanpak dan dat het moet worden meegenomen in dit Masterplan.
We hebben een brede kijk op de landbouw en dat willen we graag met de landbouwsector en agrariërs bespreken en wie daar verder mee te maken heeft.

Uiteraard ligt het in lijn met landelijk beleid en GLB. Natuurlijk stemmen we het beleid daarmee af.

Amendement 10 ‘uitsluitend biologische en natuurinclusieve landbouw’ wordt ontraden. De doelstelling van de Natura2000 gebieden staat helder beschreven, ook in de beheerplannen. Dat moeten we met een gebiedsgerichte aanpak doen. Ook bij het Programma Natuur is gekeken naar noodzakelijke veranderingen. Dat moet echt per gebied en de doelen die daar zijn worden meegenomen. Het resultaat daarvan zou kunnen zijn dat meer naar natuurinclusiviteit wordt toegegaan. Dat moet je per gebied doen. Het is niet goed om in een dergelijk traject van te voren al een aantal oplossingen voor te schrijven. Daar vertragen we het traject mee. Je komt er dan in dat gebied niet uit.

Amendement 11 ‘Vijf aspecten van de nulmeting’ wordt ontraden. Een goede monitoring is van belang, maar in het Masterplan beginnen we niet van nul af aan. Er zijn bepaalde acties, zoals de N2000-projecten, die al jaren aan de gang zijn. Dan is het niet het moment om een nulmeting te doen. De Living Planet Index noemde ik al. Daar ligt het eerste nulpunt in 1990. Het is goed om monitors met elkaar te vergelijken, maar ik zie niets in een echte nulmeting. Voor de zomervakantie is er de nieuwe editie van biodiversiteit met trends en resultaten en een breed scala van acties en projecten. Het lijkt me dan een goed moment om te kijken naar de stand van zaken.

Het amendement 12 ‘Doelstellingen formuleren waaraan biodiversiteit in Noord-Holland in 2030 en 2050 zal moeten voldoen’ wordt ook ontraden. De doelstelling is om de biodiversiteit in Noord-Holland te versterken. Daar willen we alles aan doen om dat zo snel en goed mogelijk te realiseren. Het merendeel van de thema’s is al uitgewerkt en bijvoorbeeld al vastgelegd in de beleidsstukken van de Wet Natuurbescherming. Dan noem ik maar weer de NNN-gebieden en de N2000-gebieden. Bij de N2000-gebieden kunnen we van ieder gebied zien wat de herstelmaatregelen zijn. Ook voor het agrarisch gebied bestaat een doelensystematiek. Voor de bebouwde omgeving loopt er momenteel een onderzoek van LNV, de provincies en Naturalis over de basiskwaliteit natuur. Dat komt allemaal naar de Staten. De termijn die het amendement noemt voor het Klimaatakkoord die is niet goed te gebruiken. We hebben bij NNN en N2000 iedere zes jaar een monitoring. De ecologie zal in bepaalde gebieden veel sneller groeien, terwijl het in andere gebieden veel tijd zal vergen. Algemene doelstellingen formuleren zou ik jammer vinden.

Het amendement 13 dat gaat over de bronmaatregelen wordt ook ontraden. Natuurbeleid is erop gericht om soorten en gebieden te beschermen. Als voorbeeld: een specifieke maatregel voor een soort zijn de nestkasten bij boerderijen. Die zijn uitermate geschikt voor de kerkuil. Als we die soortmaatregel niet hadden genomen dan waren er nu niet zoveel kerkuilen geweest. De bescherming van de gebieden waar de uil foerageert is te zien als bronmaatregel.

De invasieve exoten die de oorspronkelijke natuur bedreigen, heb je het liefst niet. Zodra ze zich settelen in een gebied, is het een bedreiging voor een natuurgebied. We moeten er dan gewoon wat aan doen. Deze voorbeelden geven aan waarom we dit amendement moeten ontraden.

Amendement ‘Faunaschade voor biologische boeren’: Op zich kan ik begrijpen dat u die boeren op die manier wilt helpen, maar dit amendement is niet uitvoerbaar. U heeft niet de bevoegdheid

om te besluiten over het beleid omtrent de uitkering van vergoedingen omtrent faunaschade. Helaas moeten we dit amendement ook ontraden.
De motie inzake ruimte voor wilde natuur is sympathiek. In eerste instantie was onduidelijk wat er precies werd bedoeld. Deze wilde plaatsen worden ook al nagestreefd bij terreinbeheerders. Ook de dekking ontbreekt. Ik zeg toe dat we hiermee rekening zullen houden bij de uitvoering van het Natuurmaatregelenprogramma, waarover ik net sprak bij de N2000-gebieden. Ik hoop dat u ermee akkoord kunt gaan om de motie dan in te trekken.
De aanbevelingen om de monitor van het IPBES-advies en de Living Planet rapportages is een goed idee. Het Masterplan is daar ook op gestoeld. De adviezen zijn besproken met partijen en die worden in de uitvoering meegenomen. Wat dat betreft is de motie overbodig en wordt deze ontraden.
De gelden voor biodiversiteit inzetten voor bermbeheer: Die gelden zijn in het collegeprogramma afgesproken. Ook de bedragen zijn erbij gekomen. Juist op onze eigen gronden willen we het goede voorbeeld geven. Het is een klein onderdeel van het budget dat we investeren in biodiversiteit, wat hier in zit.

De **VOORZITTER**: Een interruptie door mevrouw Jellema.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): U had het over wilde natuur en dat dat niet kan, maar u wilt wel een toezegging doen, dat u het gaat meenemen in uw verdere beleid. Als er in wilde natuur toch invasieve exoten verschijnen voor welk dilemma kom je dan te staan? Blijf je het dan wild houden, -dit is misschien ook wel een vraag voor de PvdD zelf-, of laat je dat doorgaan?

Gedeputeerde **ROMME**L: Dat is het ook het dilemma waar we natuurlijk iedere keer met de natuur voor staan. Soms bedenk je iets en dan kom je erachter dat het net even anders uitpakt en anders werkt. Het is geen vaste stempel. Je probeert, net als door de terreinbeheerders wordt gedaan, wilde natuur te realiseren. Als er iets gebeurt wat niet meer strookt met wat je daar wilt bereiken, dan zul je wat moeten doen.

De **VOORZITTER**: Dan komt er op de valreep nog een interruptie door de heer Zoon.

De heer **ZOON** (PvdD): De gedeputeerde zegt heel duidelijk dat Natura2000-projecten al jaren lopen. Toch zien we de biodiversiteit achteruit gaan. Ik hoor ook dat de gedeputeerde negatief adviseert om sturing te geven aan landbouwmoties en -amendementen. Ik heb het ook geprobeerd bij het CDA. Die kan geen antwoord geven. Kan de gedeputeerde het antwoord geven waardoor die biodiversiteit al die jaren achteruit gaat?

Gedeputeerde **ROMMEL**: Waardoor het precies gaat, dat is in de uitvoering. We gaan er nu op focussen dat het beter gaat. Ik kan niet precies zeggen waarom het ergens misgaat.

De heer **ZOON** (PvdD): Ik neem er kennis van dat de gedeputeerde blijkbaar niet weet welk beleid ze aan het uitvoeren is. Ik ben verbaasd.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Als aanvulling. Bij de onderzoeken houden we natuurlijk wel rekening met de achteruitgang en wat we kunnen doen om dat te herstellen. Dat doen we dus met onze herstelmaatregelen in onze beheerplannen.

De heer **ZOON** (PvdD): Ik ben blij dat de gedeputeerde probeert te herstellen, maar als ze niet weet wat de oorzaak is, dan vraag ik me af of ze dan beleid kan maken om de achteruitgang tegen te gaan.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Ik denk juist dat we met dit Masterplan Biodiversiteit maatregelen gaan nemen. We gaan zaken herstellen op basis van wat we hebben gezien bij de onderzoeken die zijn gedaan in de verschillende gebieden. In zijn algemeenheid is het overal hetzelfde, maar voor iedere soort zal het anders zijn. Wat we nu gaan doen is inzetten op het verbeteren van de biodiversiteit. Dat zal per gebied om verschillende maatregelen vragen omdat het in ieder gebied anders kan zijn.

De heer **ZOON** (PvdD); Ik kan het de gedeputeerde wel vertellen. De ruilverkaveling heeft een enorme impact gehad op de biodiversiteit. Alle wilde stukjes in het landschap zijn verdwenen. Ik zou graag willen, -daarom heb ik ook die motie ingediend- dat daaraan weer wat ruimte wordt gegeven, zonder dat allerlei beleid wordt gemaakt om het in te perken.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Dat is ook wat ik zeg en waarom ik het u vraag en de toezegging die ik doe. Er wordt door de terreinbeheerders al rekening mee gehouden dat er wilde natuur komt. Ik wil dat ook meenemen en dat is mijn toezegging. Als we straks de natuurmaatregelenprogramma's gaan monitoren, dan komt er meer duidelijkheid. Die uitkomst gaan we meenemen in het herstel. Ik wil u toezeggen dat we daarmee extra rekening zullen houden zonder dat dit via een motie hoeft te worden aangenomen. Ik vind het heel sympathiek. Het is me niet helemaal helder wat nu precies die wilde plaatsen zijn. Daarnaast is er geen dekking.

De VOORZITTER: Dank u wel gedeputeerde Rommel voor uw bijdrage in eerste termijn.
In tweede termijn geef ik het woord aan de heer Smaling.

Tweede termijn:

De heer **SMALING** (SP): Ik heb goed naar de gedeputeerde geluisterd. Ik hoop dat de Statenleden toch voor de voorstellen van de SP zullen stemmen. We zijn wel blij dat het Masterplan er is, maar we hebben wel de bedenkingen die ik in mijn eerste termijn heb verwoord via de amendementen. Over het algemeen blij dat het college hiermee komt.

De heer **ZOON** (PvdD): Wilde plaatsen is volgens mij iets voor de uitvoering. Wat ons betreft kan dat zelfs geld opleveren, omdat je steeds minder aan beheer hoeft te doen.
Over motie 15 IPBES en WNF aanbevelingen overnemen, dat wordt in de introductie genoemd, maar niet in de uitwerking. Vandaar deze motie.

Mevrouw **STRENS** (D66): Dank aan de gedeputeerde voor haar beantwoording. We zijn blij met de reactie die zij gaf over onder andere Cabomba en ook met het antwoord op de vraag hoe wij als PS worden betrokken. De trendmetingen, de NNN-rapportages en de N2000 rapportages. Bij ons blijft wel de behoefte bestaan om ook vanuit de totale paraplu, die dit Masterplan is, ook wel voortgang te borgen. We zullen aan de hand van de stukken die we te zijner tijd in de commissie krijgen, ook kijken hoe we daar mee verder kunnen gaan.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): We willen de gedeputeerde bedanken voor de toelichting en uitleg bij vier van onze punten. Op het vijfde punt wil ik nog ingaan. Dat is de effectbeoordeling. U had het daar over metingen. Ik had ook gevraagd naar effectbeoordeling, in de zin van of het voorgestelde beleid realistisch en haalbaar is en voldoende doorgesproken met belanghebbenden. Is er in het beleid ook voldoende ruimte voor innovaties, die de komende jaren zullen komen en die we nu nog niet kennen en voor de effecten voor inkomensposities die ermee te maken hebben. Wilt u dat meenemen bij de effectbeoordelingen van de maatregelen die u gaat inzetten?

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Dank voor de beantwoording van de gedeputeerde. Voor de technische briefing zal ik zelf contact met de griffie opnemen, zodat die kan worden georganiseerd. Het doet me deugd dat de LNV gaat meedenken over de professionalisering van de tellingen en dat BioBlitz ook wordt meegenomen. Dat is heel mooi. De gedeputeerde gaf aan dat aan Cabomba gewerkt gaat worden. Ik moet dat nog herstellen: Het is niet zozeer in 't Gooi, maar in de Vechtstreek. Mensen in de Vechtstreek vertelden ons dat aanwonenden en gebruikers van de waterwegen soms een andere kant op willen dan de natuurbeheerorganisaties, die in dat gebied actief zijn. Die twee visies kunnen uit elkaar lopen. Kan de gedeputeerde daar een bemiddelende rol in spelen, of daar de handschoen wil oppakken?

Mevrouw **BEZAAN** (PVV): De PVV betreurt het ten zeerste dat gedeputeerde Rommel tot tweemaal toe geen antwoord geeft op een heel normale vraag. Voor de goede orde zal ik deze vraag voor de derde keer herhalen. Welke effecten gaat het Masterplan Biodiversiteit hebben op de steeds groter wordende woningnood in onze provincie? Graag dus een gemotiveerd antwoord.

Tweede termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **ROMMEL**: Mevrouw Bezaan, ik moet u mijn excuses maken. Ik was uw vraag dit keer vergeten te beantwoorden. Mijn excuus daarvoor. Op basis van de WNB moet voor beschermde soorten ontheffing worden gevraagd. De OD denkt daar op een praktische manier over mee. We zijn in overleg met de woningbouwcorporaties die ook de verduurzaming in de woningbouw willen toepassen. Bekeken wordt of op een praktische, maar juridisch correcte manier invulling kan worden gegeven aan een algehele ontheffing. Dat is best lastig. We zijn ook in overleg met andere provincies. Die lopen daar ook tegenaan. Het is heel nieuw. Het kost tijd in de planning. Op dit moment zie ik nog niet dat er zaken echt stagneren op dat punt, omdat de OD goed inzet op het overleg om dit zo snel mogelijk, nu in eerste instantie nog met losse

ontheffingen, op te lossen. We kijken wel met de OD naar, net als wat in Hilversum gebeurd is, een soort planmatige aanpak.
Met betrekking tot de effectenbeoordeling van het CDA: We praten daar veel over. De innovatie wordt ook meegenomen in de LivingLabs. Over een aantal jaren, wanneer we de algemene beleidsregels gaan toetsen, kunnen we dat in de bespreking en evaluatie voor u meenemen. Met betrekking tot de IPBES-adviezen en dergelijke: Het is niet zo dat het alleen kort in de introductie wordt genoemd. Er wordt rekening mee gehouden in de huidige, maar ook in de nieuwe rapportages. Dit zijn ook niet de enige rapportages waarin het voor komt. In de vorige termijn had ik het over de N2000 maatregelen. Het terugbrengen van landschapselementen waarover u het had, staat ook in het rapport.
Dat wat de PvdA vroeg over de Vechtstreek dat wordt inderdaad meegenomen. Het zal onder mijn aandacht zijn in het Gebiedsprogramma Gooi en Vecht.

De VOORZITTER: Ik heb u alle openstaande vragen horen beantwoorden. Dat was de beantwoording van het college in tweede termijn.
Dan gaan we nu over nu over tot het peilen van de stemmen. Dat doen we wederom in twee delen. Dus eerst de amendementen en de moties. Daarna zullen we de voordracht gaan peilen.

Ik stel voor om vijf minuten te schorsen. Ik schors de vergadering tot 19.55 uur.

[Schorsing 19.48 – 20.05 uur]

De **VOORZITTER:** Ik heropen de vergadering. Ik zal in eerste instantie de amendement opnoemen en daarna alleen de nummers bij de volgende fractievoorzitters.

De heer **SMALING** (SP): Amendement 10 'Natura2000 gebieden': voor. Amendement 11 'Nulmeting uitvoeren': voor. Amendement 12 'Masterplan Biodiversiteit 2030 en 2050': voor. Amendement 13 'Masterplan op bronmaatregelen': voor. Amendement 14 'eigenrisico faunaschade biologische landbouw 5 procent': voor.
Motie 14 'Wilde natuur': voor. Motie 15 'Aanbeveling IPBES en WNF overnemen': voor. Motie 16 'Gelden Masterplan Biodiversiteit niet inzetten bermbeheer': voor.

De heer **DESSING** (FvD): Amendement 10: tegen. Amendement 11: tegen. Amendement 12: tegen. Amendement 13: tegen. Amendement 14: tegen.
Motie 14: voor. Motie 15: tegen. Motie 16: voor.

De heer **ZOON** (PvdD): Amendement 10: voor. Amendement 11: tegen. Amendement 12: tegen. Amendement 13: voor. Amendement 14: voor.
Motie 14: voor. Motie 15: voor. Motie 16: voor.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Amendement 10: tegen. Amendement 11: tegen. Amendement 12: tegen. Amendement 13: tegen. Amendement 14: stemverklaring: De PvdA is altijd voor alle methodes om natuurinclusieve en andere vormen van landbouw, inclusief biologische, te stimuleren, maar niet met dit dekkingsmiddel en niet zomaar op deze manier, dus tegen.
Motie 14: tegen. Motie 15: tegen. Motie 16: tegen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Amendement 10: tegen. Amendement 11: tegen. Amendement 12: tegen. Amendement 13: tegen. Amendement 14: tegen.
Motie 14: tegen. Motie 15: tegen. Motie 16: tegen.

De heer **JENSEN** (JA21): Amendement 10: tegen. Amendement 11: voor. Amendement 12: tegen. Amendement 13: tegen. Amendement 14: tegen.
Motie 14: tegen. Motie 15: tegen. Motie 16: tegen.

Mevrouw **STRENS** (D66): Amendement 10: tegen. Amendement 11: tegen. Amendement 12: tegen. Amendement 13: tegen. Amendement 14: tegen.
Motie 14: tegen. Motie 15: tegen. Motie 16: tegen.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Amendement 10: stemverklaring: De VVD stemt tegen. Wat de fractie betreft maakt het voor de Fransen niet uit of er wel of niet biologisch geboerd wordt. Dus het maakt voor ons ook niet uit. Amendement 11: tegen. Amendement 12: tegen. Amendement 13: tegen. Amendement 14: tegen.
Motie 14: tegen. Motie 15: tegen. Motie 16: tegen.

De heer **KOYUNCU** (DENK): Amendement 10: voor. Amendement 11: voor. Amendement 12: voor. Amendement 13: tegen. Amendement 14: tegen.
Motie 14: tegen. Motie 15: tegen. Motie 16: voor.

De heer **DEEN** (PVV): Amendement 10: tegen. Amendement 11: tegen. Amendement 12: tegen. Amendement 13: tegen. Amendement 14: tegen.
Motie 14: tegen. Motie 15: tegen. Motie 16: tegen.

De heer **KLEIN** (CU): Amendement 10: voor. Amendement 11: voor. Amendement 12: voor. Amendement 13: tegen. Amendement 14: stemverklaring: CU is voor het verhogen van de tegemoetkoming van de faunaschade, maar niet voor specifieke doelgroepen. Bovendien worden nu in de dekking dingen gekoppeld die niets met elkaar te maken hebben. Dus tegen. Motie 14: voor. Motie 15: stemverklaring: CU vindt dat dit te sterk is. Er wordt gevraagd om dit te verwerken. Dat vindt de CU een te sterk woord. Meenemen in de uitvoering zou goed zijn. Dus tegen. Motie 16: voor.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Amendement 10: stemverklaring: Er vanuit gaande dat de gedeputeerde bij de Gebiedsgerichte aanpak dit als een belangrijk middel zal aandragen, stemt GL tegen. Amendement 11: tegen. Amendement 12: tegen. Amendement 13: tegen. Amendement 14: tegen.
Motie 14: tegen. Motie 15: tegen. Motie 16: tegen.

De heer **BALJEU** (Fractie Baljeu): Amendement 10: tegen. Amendement 11: tegen. Amendement 12: tegen. Amendement 13: tegen. Amendement 14: tegen.
Motie 14: tegen. Motie 15: tegen. Motie 16: tegen.

De **VOORZITTER**: We maken weer even de balans op.

Amendement 10 is met 45 stemmen tegen en 8 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd: PvdD, SP, CU en DENK.

Amendement 11 is met 9 stemmen voor en 44 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, SP, CU en DENK.
Amendement 12 is met 5 stemmen voor en 48 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: SP, CU en DENK.
Amendement 13 is met 6 stemmen voor en 47 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: PvdD en SP.
Amendement 14 is met 6 stemmen voor en 47 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: PvdD en SP.

Motie 14 is met 43 stemmen tegen en 10 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd: FvD, PvdD, SP en CU.
Motie 15 is met 47 stemmen tegen en 6 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd: PvdD en SP.
Motie 16 is met 42 stemmen tegen en 11 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd: FvD, PvdD, SP, CU en DENK.

Dat was de stemming ten aanzien van de amendementen en de moties.
Dan gaan we nu over tot het in stemming brengen van Voordracht 2 – 2021, Masterplan Biodiversiteit.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): voor.
Mevrouw **STRENS** (D66): voor.
Mevrouw **KOCKEN** (GL): voor.
De heer **JENSEN** (JA21): tegen.
De heer **KLEIN** (CU): voor.
De heer **VAN DER MAAS** (VVD): voor.
De heer **HEIJNEN (**CDA): voor.
De heer **SMALING** (SP): voor.
De heer **ZOON** (PvdD): stemverklaring: Als dit het niveau is waarop wij proberen biodiversiteit te herstellen, dan kan de PvdD niet anders dan tegen stemmen.
De heer **DESSING** (FvD): stemverklaring: Dit plan ademt aan alle kanten een provinciale wil tot het kneden naar maakbare en gewenste natuur. Daarom stemt FvD tegen dit Masterplan Biodiversiteit.
De heer **KOYUNCU** (DENK): voor.
De heer **DEEN** (PVV): tegen.
De heer **BALJEU** (Fractie Baljeu): tegen.

De **VOORZITTER**: Dan is de peiling gehouden: Voordracht 2, Masterplan Biodiversiteit, is met 39 stemmen voor en 14 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: JA21, FvD, PvdD, PVV en Fractie Baljeu.

11. Luchthavenbesluit Amsterdam Heliport (VD-04)

De VOORZITTER: Daarmee zijn we toegekomen aan agendapunt 11, Luchthavenbesluit Amsterdam Heliport, voordracht 4.

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Het heeft wel even geduurd, maar het is er eindelijk: het Luchthavenbesluit. Het besluit Inrichting en Gebruik Niet Aangewezen Luchtvaartterreinen (IGNAL) had per 31 oktober 2009 al moeten worden omgezet naar dit luchthavenbesluit. Als ik zeg dat het wel even heeft geduurd, dan denk ik dat ik recht van spreken heb. Ook de SP had het niet meteen door, maar toen de fractie in 2015 ontdekte dat de traumahelikopter van VUMC zonder vergunning vloog is ze daarin gedoken. Regelmatig hebben wij daar aandacht voor gevraagd. Toen gebeurde er iets schokkends. De tegenwerping van sommigen was dat de SP niet wilde dat de traumahelikopter werd ingezet. Een diep treurig frame want vliegen zonder vergunning, waar de SP op wees, zou grote gevolgen kunnen hebben voor de aansprakelijkheid bij een ongeval met de traumahelikopter. Dat werd op deze manier weggezet. Ik vind het belangrijk om dit toch nog even te benoemen.
De tweede reden om aandacht voor de traumahelikopter te vragen was de geluidsoverlast ervan in de buurt van VUMC. Ik heb in de commissie gezegd dat omwonenden hun kunststof tuinmeubelen regelmatig weer bij elkaar moesten zoeken als gevolg van de luchtverplaatsing van de helikopter.
Niet alleen is daar het Luchthavenbesluit, maar nu heeft ook de mogelijkheid zich voorgedaan om de traumahelikopter te verplaatsen naar Westpoort. De SP is bijna helemaal in haar nopjes. Het gaat namelijk nog over de uitbreidingsmogelijkheid van 8.820 vliegbewegingen nu naar ruim 22.000 vliegbewegingen op Helihaven Westpoort. Ik heb daarom een vraag aan de gedeputeerde. Wil hij ons onmiddellijk uitnodigen om met hem daarover van gedachte te wisselen en ons oordeel te vragen als het verzoek tot uitbreiding binnenkomt? Hij heeft in de commissie gezegd dat hij dat niet verwachtte, maar je weet het maar nooit. Dan vind ik dat PS daarin moeten worden meegenomen. Waarom vind ik dat belangrijk? Dat is vanwege de toename in het geval van uitbreiding van stikstofuitstoot die voor de nabijgelegen natuurgebieden funest zal zijn. Nu is dat nog te overzien, maar dan niet meer.

Mevrouw **VAN GEFFEN** (VVD): De VVD is tevreden over het Luchthavenbesluit, zoals dat er nu ligt. Het schept een belangrijke voorwaarde, al genoemd door mevrouw Alberts. De traumahelikopter kan verhuizen naar Westpoort. Het belangrijkste voordeel dat de VVD daarin ziet is dat de helikopter, die is bedoeld om artsen zo snel mogelijk bij patiënten of ongevallen te krijgen, een paar minuten eerder kan opstijgen als die vanuit Westpoort opstijgt. Dat kunnen levensreddende minuten zijn. Dat vinden we allereerst belangrijk. Verder is het veiliger omdat Westpoort minder dicht bebouwd is dan de Zuidas. Er is minder geluidsoverlast voor bewoners. Daarover zijn we tevreden.

De heer **DEEN** (PVV): We zullen het kort houden bij dit agendapunt. Onze fractie kan akkoord gaan met het voorliggend Luchthavenbesluit, omdat daardoor de traumahelikopter naar het Westelijk havengebied kan worden verplaatst. Wat onze fractie betreft had het aantal toegestane vliegbewegingen vanwege het stikstofsprookje niet met twee/derde hoeven af te nemen. Kijkende naar de gigantische woningnood verwachten wij wel dat de gedeputeerde serieus rekening houdt met de zorgen die leven inzake de plannen van Havenstad, de grootste woningbouwopgave van Nederland.

De heer **STEEMAN** (D66): Wat D66 betreft is hierover in de commissie al voldoende gezegd. Wat ons betreft was dit ook een hamerpunt. Ik sluit me aan bij de woorden van mevrouw Van Geffen van de VVD. Zij heeft een goede opsomming gegeven van de voordelen van het Luchthavenbesluit dat nu voorligt.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ik heb een vraag van mevrouw Alberts van de SP gehoord. Dat gaat over het proces rondom een mogelijke uitbreiding. Uiteindelijk is een 8.800 een beperking ten opzichte van het huidige regime dat er is. Nu zijn het maximaal 22.000 vluchten. Alleen op basis van de milieu- en stikstofregels kunnen we op dit moment die 8.800 afgeven. OP het moment dat er een uitbreidingsverzoek gaat komen dan zullen we uiteraard alle eisen daarin meenemen en afwegen of het mogelijk is, of niet. Uiteindelijk gaan de Staten erover. In dat opzicht komen we altijd met een besluit over het Luchthavenbesluit bij u terug. Bij u ligt de besluitvorming over het aanpassen van het Luchthavenbesluit. Mevrouw Alberts: Ja, we komen altijd bij u terug. Sterker nog, ik vind het ook belangrijk dat we de Staten daarbij betrekken.

De **VOORZITTER**: Er is een interruptie door mevrouw Alberts.

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Ik dacht dat u zou vragen naar de tweede termijn. Dat is dit dan. Dank heer Olthof. Dat is een hele geruststelling. Dat betekent dus dat wij gaan instemmen, -dat hadden we natuurlijk al gedaan-, met dit Luchthavenbesluit. Wat ons betreft is voor vandaag het onderwerp afgesloten.

De **VOORZITTER**: Dan kijk ik of er bij andere sprekers behoefte is aan een tweede termijn. Die is er niet. Dan kunnen we over gaan tot het peilen van voordracht nummer 4.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): We stemmen voor.
Mevrouw **STRENS** (D66): Wij zullen ook voor stemmen.
De heer **HEIJNEN** (CDA): Voor.
De heer **VOSKUIL** (PvdA): Voor.
De heer **KOYUNCU** (DENK): Voor. De heer DESSING (FvD): Een korte stemverklaring. De fractie van Forum voor Democratie is niet blij met het terugbrengen van het aantal vluchtbewegingen in het nieuwe Luchthavenbesluit van 22.500 naar 8.820 vanwege de stikstofregelgeving. Alleen omdat het nu voor alle partijen acceptabel is en dit de vliegoperaties niet zal beperken, stemt onze fractie toch in met dit voorgenomen besluit.
Mevrouw **KOCKEN** (GL): voor.
De heer **SMALING** (SP): voor.
De heer **ZOON** (PvdD): voor.
De heer **DEEN** (PVV): voor.
De heer **JENSEN** (JA21): voor.
De heer **BALJEU** (Fractie Baljeu): voor.

De **VOORZITTER**: De heer Klein (CU) is op dit moment afwezig. Voordracht VD-04 is unaniem aangenomen.

Dan schors ik nu voor vijf minuten de vergadering zodat het voorzitterschap door vicevoorzitter, mevrouw Kocken, kan worden overgenomen.

[Schorsing]

12. Verordening elektronische publicaties Noord-Holland 2021 (VD-05)

De **VICEVOORZITTER**: Ik neem dit agendapunt even over, omdat de Commissaris van de Koning zo dadelijk de beantwoording op zich neemt. Bij moties en amendementen en bij de voordracht houden we een peiling van de stemmen via de fractievoorzitters. Indien er amendementen zijn ingediend dan zullen we die eerst, samen met de moties, peilen. Daarna volgt een peiling van stemmen voor de voordracht. Ook de vaststelling van deze stemming vindt schriftelijk plaats via briefstemmen na afloop van deze vergadering. Ik zal de interrupties zoveel mogelijk aan het eind van de bijdragen pas toestaan en interrupties worden in deze online vergadering geformuleerd als een vraag, zonder inleiding.
Ik geef in eerste termijn het woord aan de heer Hoogervorst.

De heer **HOOGERVORST** (SP): De SP begrijpt dat de provincie binnenkort zal moeten overgaan tot het publiceren van officiële bekendmakingen en dat via de elektronische weg. De SP maakt zich in dat opzicht wel zorgen over een aantal gevolgen hiervan. Nog steeds is een flink deel van de bevolking in Noord-Holland niet digitaal vaardig of zichzelf niet digitaal vaardig noemt. Daarmee is het voor deze groep mensen bijzonder ingewikkeld om straks informatie via de elektronische weg op te halen. Dat zou ervoor kunnen zorgen dat deze mensen niet meer volwaardig mee kunnen doen in onze samenleving. Het uitsluitend publiceren op digitale wijze van de bekendmakingen van de provincie zal zorgen voor een nog grotere achterstelling of op zijn minst een nog groter gevoel van achterstelling bij mensen die niet digitaal zijn aangelegd. Daarmee zal uiteindelijk de tweedeling, ook in onze Noord-Hollandse maatschappij worden vergroot. Ook in de vorige periode hebben wij als SP aandacht gevraagd voor het blijven op papier publiceren van officiële bekendmakingen, ook om gelijksoortige redenen zoals ik juist noemde. Zelfs de vorige Commissaris van de Koning, de heer Remkes, vond het ondersteunen van deze groep mensen belangrijk. Daarmee gaf hij aan dat hij de toegankelijkheid van officiële bekendmakingen, en daarmee van het werk dat de provincie doet, belangrijk vond. Naast het feit dat veel mensen niet digitaal zijn aangelegd of dat van zichzelf vinden, vinden wij het belangrijk dat officiële bekendmakingen ook op papier mogelijk blijven. Daarom komt de SP samen met de fractie van DENK met een motie.

De **VICEVOORZITTER**: Als tweede spreker geef ik het woord aan de heer Zoon.

De heer **ZOON** (PvdD): Wij kunnen ons volledig aansluiten bij de woorden van de SP. De website is een haaldienst voor bewoners. Dat doen we al. Publicatie in kranten is een brengdienst. Het schrappen van het laatste is een inperking en geen verbetering.

Mevrouw **KUIPER** (CDA): Allereerst wil ik de Commissaris danken voor de brief met aanvullende informatie over de Verordening Elektronische Publicaties naar aanleiding van de behandeling van dit onderwerp in de commissie Economie, Financiën en Bestuur. Het CDA is het eens met hetgeen de Commissaris in de commissiebehandeling heeft aangegeven, voornamelijk dat in de huidige tijd de digitale ontsluiting van informatie de nieuwe maatstaf is en dat dit een heel groot bereik kent. Dit wordt ook bevestigd door de inwerkingtreding van de Wet Elektronische Publicaties. De toelichting op de verordening en de bevestiging van de Commissaris in zijn beantwoording in de commissie maken duidelijk dat de verordening niet uitsluitend door de provincie besloten kan worden, om bepaalde informatie ook via dag-, nieuws- of huis-aan-huisbladen aan te bieden. Wij vinden dit belangrijk, omdat niet iedereen toegang heeft tot internet of even digitaal vaardig is. Mijn voorgangers spraken daar ook al over. Bij het CDA was de vraag op basis waarvan besloten wordt om kennisgevingen uitsluitend elektronisch aan te bieden, of dit toch ook via andere media te doen. In de brief die ik net noemde, is hierop antwoord gegeven. Er wordt gekeken naar bijvoorbeeld opleidingsniveau, leeftijdssamenstelling en de mate van ander-taligheid om te bezien of maatwerk moet worden geleverd om de informatie onder de aandacht van een bepaalde doelgroep te brengen. Ook de mate van impact van een voorgenomen besluit op de ruimtelijke omgeving is een factor die meegewogen wordt. Het CDA kan zich vinden in het feit dat er een afweging plaatsvindt. Als het qua inhoud of doelgroep niet zinvol is om ook via gedrukte media te publiceren dan is het ook niet erg effectief om hier gemeenschapsgeld aan uit te geven. Normaal gesproken geldt voor mij het adagium: Bij twijfel niet doen. Ik zou zeggen, als er twijfel is of het nodig is om ook gedrukte media in te zetten, doe het dan wel. Wij vragen de provincie hierin ruimhartig op te treden, want het gaat wel om een zo breed mogelijke toegankelijkheid van informatie, ook voor hen die geen toegang hebben tot internet of minder digitaal vaardig zijn.
Kortom, het CDA begrijpt dat niet voor iedere kennisgeving maatwerk nodig is, maar het feit dat het wel geboden wordt als het wel nodig is, is voor het CDA reden om in te stemmen met deze verordening.

De heer **DULFER** (GroenLinks): Ook wat GL betreft is het van groot belang dat onze bewoners in de ruimst mogelijke gelegenheid komen om zich op de hoogte te stellen van mededelingen van de provincie. Het doen van mededelingen vanuit de overheid naar de burgers zou je wel een kerntaak van de overheid kunnen noemen. Toch wil me aansluiten bij de woorden van mevrouw Kuiper en dus ook van de Commissaris. Ook wij zijn overtuigd van het feit dat niet alle mededelingen ook schriftelijk hoeven te worden gedaan en dat het bereik van schriftelijke mededelingen in de loop der tijd langzaam maar zeker minder wordt. Wel vinden we dat de Commissaris het een beetje aan zichzelf te wijten heeft dat we nu deze discussie krijgen. Misschien zou hij ons nog kunnen uitleggen waarom hij het nodig vindt om na al die jaren op een bepaalde manier gewerkt te hebben en wetende dat over een half jaar dit wettelijk geregeld wordt, nu hals over kop met deze verordening te komen, om dat half jaar te overbruggen.

Waarom was het zo belangrijk om dat te doen? Daarnaast heb ik nog een aanbeveling aan de Commissaris. U heeft nu aangegeven wat de criteria zouden kunnen zijn. Wij raden u aan om het komende half jaar in ieder geval te gebruiken om die richtlijnen nog wat duidelijker uit te werken, zodat wij Statenleden ook meer vertrouwen kunnen hebben dat alle bewoners goed geïnformeerd worden over de berichten van de provincie.

De **VICEVOORZITTER**: Er is een interruptie van de heer Hoogervorst.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Ik heb een vraag aan de heer Dulfer. U geeft aan dat wat u betreft, in aansluiting op wat Statenlid mevrouw Kuiper zei, niet alle publicaties schriftelijk zouden hoeven plaats te vinden. Wie bepaalt dat dan? Is er een bepaalde beoordelingscommissie die bepaalt welke publicaties tevens schriftelijk worden gedaan?

De heer **DULFER** (GL): Dat is een uitvoeringszaak. In eerste instantie is het aan GS om dat te bepalen. Daarom vraag ik ook om een heldere beleidslijn, om aan te geven hoe GS dat willen doen, zodat wij het vertrouwen kunnen hebben dat het op een goede manier gebeurt. Naar aanleiding van wat u nu aan mij vraagt, zou ik zeggen: Laten we de Commissaris meteen vragen of hij verwacht, dat als die wettelijke regeling uiteindelijk tot stand komt, of die criteria van Rijkswege daarin worden aangegeven.

Mevrouw BEZAAN (PVV): Voor wat betreft de voorliggende Verordening Elektronische Publicaties vindt de PVV-fractie het positief dat Commissaris Van Dijk tijdens de commissievergadering Economie, Financiën en Bestuur aangaf dat Noord-Holland deelneemt aan Direct Duidelijk, en streeft naar het gebruik van B1-taalgebruik. Er wordt dus gestreefd naar zo begrijpelijk mogelijk taalgebruik. Dat kan de PVV alleen maar ondersteunen. Onze fractie heeft goede hoop dat de leesbaarheid een stuk beter dan bijvoorbeeld op overheid.nl, waar je als volksvertegenwoordiger, laat staan als burger, soms door de bomen het bos niet meer ziet. Daarnaast is het een goede zaak, kijkende naar de digitale samenleving waarin we nu eenmaal leven, dat besluiten digitaal worden gecommuniceerd met onze burgers. We delen de mening dat het in veel gevallen verstandig kan zijn niet te volstaan met een elektronische kennisgeving maar bovendien te voorzien in een of meer andere wijzen van kennisgeving. Er zijn, zoals al eerder gezegd vanavond, mensen die geen internet hebben of online niet zo goed overweg kunnen, maar die wel interesse hebben in provinciale aangelegenheden. Aan die mensen moet, wat de PVV betreft, zoveel mogelijk worden gedacht. Tijdens de commissievergadering Economie, Financiën en Bestuur stelde de Commissaris dat de Staatssecretaris aangeeft dat er een alternatieve informatiewijze moet worden aangeboden aan groepen van inwoners die niet digitaal vaardig zijn. Volgens de Commissaris moeten de in te zetten kanalen het informatieaanbod goed afdekken en zal waar nodig de informatie ook op andere wijze worden aangeboden om specifieke doelgroepen te bereiken. Dat klinkt aardig en natuurlijk is het een goede zaak om uit te zoeken hoe moeilijk bereikbare groepen bereikt kunnen worden, maar in de tussentijd zou onze fractie graag zien dat wordt gekozen om de informatie ook na invoering van de wet op alternatieve wijze te blijven aanbieden, zoals op dit moment gebeurt. Dus en/en. Dat dit tijdelijk wat duurder zal

uitvallen voor de provincie neemt onze fractie op de koop toe, aangezien wij grote waarde hechten aan een zo transparant mogelijke overheid.

De heer **CARTON** (PvdA): Het is logisch dat we meer digitaal communiceren. Met digitaal communiceren bereiken we ook meer mensen en het wordt makkelijker om iets op te zoeken. Laten we niet vergeten dat het ook toegankelijker wordt met bepaalde functies voor blinden en slechtzienden. We moeten niet vergeten dat niet iedereen digitaal vaardig is. De PvdA-fractie vindt het daarom belangrijk dat ook de papieren versie blijft bestaan. Gelukkig blijft het wel mogelijk via maatwerk, maar het blijft alsnog onduidelijk wanneer de provincie die optie precies gaat gebruiken. Zou een helder afwegingskader hier niet op zijn plek zijn? Waarom is hier nu niet voor gekozen?

De **VICEVOORZITTER:** Er is een interruptie van de heer Hoogervorst.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Ik heb een vraag aan de heer Carton. Maakt u zich met ons zorgen over de invulling van de vraag wie bepaalt wat en wie de doelgroep is voor bepaalde bekendmakingen en over de vraag wanneer men vindt dat bepaalde bekendmakingen wel en niet via ook de gedrukte wijze kenbaar worden gemaakt?

De heer **CARTON** (PvdA): Dat is een terechte vraag. Daar maken we ons in die zin zorgen over dat er nu een maatwerkoptie is zonder dat duidelijk wordt aangegeven wie wat bepaalt, tegen welke voorwaarden en in welke situaties. Daar zouden we graag duidelijkheid over hebben. Vandaar dat ik ook vroeg naar een afwegingskader.

De heer **HOOGERVORST** (SP): De SP is nooit tegen maatwerk, mits ook de ontvanger ook mag bepalen of die bij dat maatwerk hoort. Als men van hogerhand gaat bepalen hoe dat maatwerk wordt ingevuld dan is dat zorgelijk, wat ons betreft. Vindt u ook niet dat het noemen van de term maatwerk in dit kader bijzonder zorgwekkend is, als dat niet wordt ingevuld?

De heer **CARTON** (PvdA): Ja.

De **VICEVOORZITTER:** Het woord is aan de heer Koyuncu.

De heer **KOYUNCU** (DENK): Wij sluiten ons aan bij de bijdrage van de SP. Mensen die niet de nodige middelen of vaardigheden hebben om digitale berichten te ontvangen, moeten een alternatief hebben. Deze mensen hebben momenteel ook al een achterstand vanwege de digitalisering. Wij zouden het erg jammer vinden als er straks mensen zijn die de provincie niet kunnen volgen, terwijl ze dat heel graag wel zouden willen doen.

De **VICEVOORZITTER**: Er is verwarring over een motie van u en de SP. Dient u die vooralsnog of helemaal niet in?

De heer **KOYUNCU** (DENK): Ik moet even overleggen. Een kleine schorsing alstublieft.

De **VICEVOORZITTER**: Dan krijgt u vijf minuten de tijd om dat even kort te sluiten.

[Schorsing van 20.58 – 21.01 uur]

De **VICEVOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. In de chat laat de heer Koyuncu weten dat er geen sprake is van intrekken, maar je kunt pas iets intrekken, als je het hebt ingediend en dat is nog niet gebeurd. Ik krijg nu door dat de motie vanochtend is ingediend. De motie kan vanochtend misschien naar de griffie zijn gemaild, maar we hebben een vergadering en die wordt genotuleerd. Alles wat in de vergadering gebeurt, is gebeurd. Moties die bij de griffie liggen, maar niet in de vergadering formeel worden ingediend, want u moet het dictum voorlezen, die zijn dus niet ingediend. Ik geef of meneer Hoogervorst of de heer Koyuncu de gelegenheid om het dictum alsnog voor te lezen.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Laat ik het mezelf aanrekenen dat ik misschien niet duidelijk heb gesteld dat het een motie is, die we samen met de fractie van DENK indienen.

Motie 17/01-02-21
Noord-Holland goed geïnformeerd!

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 1 februari 2021, besprekend de statenvoordracht Verordening elektronische publicaties (VD-05)
Constaterende dat:

- *het voor mensen die niet digitaal vaardig zijn het bijzonder ingewikkeld is om hun informatie via www.officielebekendmakingen.nl op te halen;*
- *dit ervoor zou kunnen zorgen dat deze mensen niet meer volwaardig mee kunnen doen in de samenleving;*
- *het uitsluitend digitaal publiceren van de bekendmakingen van de provincie Noord-Holland zal zorgen voor een nog grotere achterstelling bij mensen die niet digitaal vaardig zijn;*
- *dit de tweedeling in de samenleving vergroot;*

Overwegende dat:

- *het omwille van de ongedeelde samenleving niet verstandig is om uitsluitend via www.officielebekendmakingen.nl de bekendmakingen van de provincie Noord-Holland te publiceren;*
- *het daarom wenselijk is dat de provincie Noord-Holland de officiële bekendmakingen in de lokale en regionale gedrukte media blijft publiceren*

Besluit Gedeputeerde Staten opdracht te geven om :

- *naast het publiceren van de officiële bekendmakingen op www.officielebekendmakingen.nl deze ook te blijven publiceren in de lokale en regionale gedrukte media;*

En gaat over tot de orde van de dag,
Fracties van de SP en DENK

De **VICEVOORZITTER**: Wij waren er van overtuigd dat u de motie nog niet had ingediend. Als u zegt dat u het net al heeft gedaan. Ik weet in ieder geval zeker dat het nu wel gebeurd is. Beter twee keer dan helemaal niet. Voor het antwoord gaan we nu naar de Commissaris.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

De heer **VAN DIJK** (Commissaris van de Koning): Het lijkt toch dat er op de een of andere manier nog veel onduidelijkheden in deze verordening sluipen. Wat ik allereerst helder wil maken. Ik had er behoefte aan om die brief te sturen. Ik ben blij dat een aantal Statenleden hebben aangegeven dat het in ieder geval wat heeft verduidelijkt. Dat komt waarschijnlijk ook omdat in de verordening staat 'uitsluitend'. Dat heeft te maken, niet zozeer dat we niet meer op papier willen, maar dat straks naar inwerkingtreding van de Wet Elektronisch Publiceren het juridisch alleen nog maar uitsluitend kan. Wat niet wil zeggen dat je aanvullend ook kan informeren op papier. Rechtsgeldig kan het alleen nog maar digitaal. Het is met name onderzoek (Nationaal Onderzoek Multimedia – NOM) wat heeft aangetoond dat juist papier in tegensteling tot wat de heer Hoogervorst zegt juist steeds een lagere toegankelijkheid veroorzaakt in de afgelopen jaren en dat juist de verwachting is, met internet, dat het omhoog gaat. Dat heeft u ook in mijn brief kunnen lezen. Dat wil niet zeggen dat na inwerkingtreding van de wet op deze verordening wij dus niet meer op papier blijven informeren om het bereik te vergroten. Waarom nu al invoeren en niet wachten op de wet? Dat heeft te onder andere te maken dat de Omgevingsdienst, waar veel kennisgevingen langs deze weg gepubliceerd zouden kunnen worden, juist een probleem heeft dat ze langs deze weg niet het bereik krijgt wat ze graag zou willen hebben. Dat wil de Omgevingsdienst juist vergroten door het digitaal te gaan doen. Vervolgens is de vraag wanneer je wel of niet overgaat tot het op papier verstrekken van informatie. Eigenlijk wilde ik daar het volgende voorstellen, dat heb ik ook geprobeerd tijdens de commissievergadering. Op dit moment is het zo dat ambtenaren adviseren in welke bladen een bepaalde kennisgeving moet worden gepubliceerd. Dat heeft te maken met het bereik van de specifieke doelgroep. Dat kunnen we natuurlijk in de komende maanden en ook na de invoering van de wet, blijven doen. Als het dan noodzakelijk is om bijvoorbeeld specifieke doelgroepen nog op papier van kennisgeving te blijven voorzien, dan zullen we dat doen. Daarbij zullen ze verwezen worden naar uiteindelijk ook het digitale besluit, omdat dat richtinggevend is voor de aanvang van termijnen en het indienen van zienswijzen. Daar kunnen we niets aan veranderen. Dat is wat de wet voorschrijft. Daar lopen we nu op vooruit, onder andere op verzoek van de OD. Dat betekent dat per saldo het bereik alleen maar zal toenemen. Er ligt een onderzoek, dat zegt dat hoe we het nu doen, dus eigenlijk tot hoe we het tot gister deden, zal ik maar zeggen, dat het bereik eigenlijk steeds aan het afnemen is. Dat is ook de wens van de OD, dat we versneld met deze verordening vooruit gaan lopen op de wet. Overigens zijn we daar niet uniek in. Heel veel provincies doen dat al. De ervaring is juist dat het bereik vele malen groter is geworden.

De **VICEVOORZITTER**: Er is een interruptie van de heer Hoogervorst.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Wat ik u via de voorzitter zou willen vragen. U zegt dat we als provincie gemachtigd zijn om informatie ten behoeve van specifieke doelgroepen ook nog via de gedrukte wijze bekend te maken. Wie bepaalt wie die doelgroepen zijn?

De heer **VAN DIJK** (Commissaris van de Koning): Dat wordt op dit moment bepaald door de beleidsambtenaren, die in een bepaald beleidsveld met een kennisgeving komen. Ze zien met welke doelgroepen zij te maken hebben en stemmen daar op af welke huis-aan-huisbladen worden gebruikt om de doelgroepen te bereiken. Dat is niet anders na invoering van deze verordening als daarna. Het enige is, en dat is toch wel heel belangrijk om te beseffen, dat ook voor inwoners van Noord-Holland uiteindelijk de bekendmakingen, -nu met deze verordening, maar straks zeker, want dan zijn we dat verplicht voor alle besluiten en kennisgevingen die we nemen-, elektronisch worden gepubliceerd, via een publicatiekanaal. Dat zullen de kanalen zijn waarop geen tekstuele, typefouten gemaakt kunnen worden. Dat heeft ook te maken met juridische termijnen, vanwege zienswijzen et cetera. Als er dan een specifieke doelgroep is waarvan we denken dat het verstandig is om toch op papier een bekendmaking te doen, dan zal de beleidsambtenaar dat aangeven. Hij zal aangeven welke huis-aan-huisblad handig is om daarvoor te gebruiken. De Omgevingsdiensten hebben aangegeven dolgraag nu digitaal te willen omdat het bereik gewoon te laag is. Uit onderzoek blijkt dat de informatie in huis-aan-huisbladen nauwelijks gelezen wordt. Dat ligt bijna onder 20%. Dat is echt te laag. Dat bereik moet omhoog. In tegenstelling tot wat u beweert, proberen we juist het bereik vele malen groter te maken. Het voordeel van dit half jaar zou kunnen zijn dat er specifieke doelgroepen zijn, die bijvoorbeeld digitaal het niet kunnen, die we nu in beeld krijgen. We kunnen bijvoorbeeld afspreken dat op het moment dat die doelgroepen zich aandienen er per definitie aanvullende informatie aan die groepen zal worden verstrekt. Dat is het voordeel van een half jaar vooruit lopen. Als de wet straks in werking treedt, -de verwachting is 1 juli-, dan hebben we niet zoveel keus meer. Dan moeten we het direct gaan invoeren.

De **VICEVOORZITER**: Er Is een interruptie van de heer Zoon.

De heer **ZOON** (PvdD): Ik hoor de Commissaris zeggen dat hij het bereik wil vergroten. Dat is heel mooi. Dat willen wij ook. Ik lees ook dat er een kostenbesparing aan vastzit. Bij een kostenbesparing denk ik meteen dat er wordt bezuinigd op de digitale media, waarbij bepaalde groepen uitgesloten worden. Dat klopt toch?

De heer **VAN DIJK** (Commissaris van de Koning): Nee hoor. Het is een platte constatering dat als je geen advertenties hoeft te plaatsen dat het een kostenbesparing is, maar dat is geen keuze. We hebben geen keuze. We moeten het digitaal doen. Alleen de digitale publicatie is leidend, ook voor de rechtszekerheid. Dat betekent ook dat als je aanvullend publiceert in een krant, dat dit niet de publicaties zijn op basis waarvan een inwoner recht kan doen gelden. Dat is de digitale publicatie. Dat is de Wet Elektronische Publicaties. Toch kun je inwoners middels huis-aan-huisbladen, als dat de doelgroep vereist, wijzen op het feit dat die publicatie is gedaan via internet. Ik kan het namelijk niet vervangen. Daar kan de provincie niets aan veranderen. Dat is wat in Nederland besloten is. Zo gaan we om met elektronische publicaties. Overigens dan nog

durf ik te beweren dat het bereik groter zal worden. Als daar aanleiding toe zullen de doelgroepen, die een extra steuntje nodig hebben om erop gewezen te worden dat er elektronisch is gepubliceerd, op andere wijze worden benaderd. Dat doen we op dit moment ook.

De **VICEVOORZITTER**: Dan is er nog een interruptie van mevrouw Bezaan.

Mevrouw **BEZAAN** (PVV): De heer Van Dijk sprak over de Omgevingsdienst. Volgens mij valt de Omgevingsdienst onder de Omgevingswet. Volgens de Omgevingswet moeten besluiten naast het digitaal publiceren ook nog op papier bekend worden gemaakt. Hoe ziet de heer Van Dijk dat?

De heer **VAN DIJK** (Commissaris van de Koning): Dat is op dit moment het geval. Op het moment dat de Wet Elektronische Publicaties in werking treedt dan zal dat vervangen zijn door elektronische publicatie. We hebben dan de andere middelen nog tot onze beschikking. Als ze dat nodig vinden, kunnen decentrale overheden nog steeds besluiten om aanvullend de digitale kennisgeving ook op papier mede te delen aan inwoners. Het officiële, juridische besluit dat is digitaal gepubliceerd. Daar moet de burger altijd naar worden verwezen om exact te kunnen weten wat er speelt. Dat kan natuurlijk ook op papier. Overigens staat dat los van de Omgevingswet. De Wet Elektronische Publicatie geldt voor alle wetten.

De **VICEVOORZITTER**: De heer Hoogervorst heeft nog een interruptie. Ik stel voor dat we daarna de Commissaris zijn bijdrage laten doen.

De heer HOOGERVORST (SP): Ik raak nu toch een beetje in de war. De Commissaris zegt, en zo staat het ook in de papieren, dat officiële bekendmakingen via de elektronische weg gaan. Dan is het toch vreemd dat de Commissaris zegt dat het voor bepaalde doelgroepen nog wel in gedrukte vorm verschijnt. Is dat dan voor die doelgroepen de officiële juridische bekendmaking? Of moeten die mensen evengoed de stap maken naar de elektronische weg?

De heer **VAN DIJK** (Commissaris van de Koning): Voor alle duidelijkheid. Digitaal is straks de norm. Dat betekent dat, ook voor de Omgevingswet, daar waar schriftelijk staat, dit wordt vervangen door digitaal. Wat we kunnen doen is onze inwoners, daar waar nodig, en dat heb ik ook tijdens de commissievergadering gezegd, ze wijzen op het feit dat er kennisgevingen zijn, wat de impact van die kennisgeving is en wat de bron van die kennisgeving is. Ze kunnen zich precies informeren. Dat is wat we straks zullen doen. Het is niet zo dat we nog de vrijheid hebben om alleen in huis-aan-huisbladen te publiceren. Het moet altijd elektronisch. Eigenlijk is het heel fijn dat dit nu gaat gebeuren, omdat de onderzoeken het tegendeel aantonen van wat in het begin van dit debat werd aangegeven, namelijk dat we de mensen gaan beperken. Het tegendeel is waar. Ik denk juist dat we een veel grotere groep gaan bereiken. Dat is ook precies waar de praktijk op dit moment om vraagt. Ik heb goed naar u geluisterd. Ik denk dat de motie overbodig is, maar ik denk wel dat het goed is dat we in de komende tijd, bij de besluiten die worden genomen en de kennisgevingen, de vraag wordt gesteld of de doelgroepen waarvoor ze bedoeld zijn, dat die de bekendmaking via de digitale weg goed kunnen bereiken. Daarnaast gaan we publiceren en de inwoners van Noord-Holland wijzen op het feit dat deze verandering

eraan komt en dat straks eenduidig op een plek, alle kennisgevingen die van belang zijn voor de inwoners van Noord-Holland, bereikbaar zijn. Ik herhaal het nogmaals. Als het nodig is zal er ook zeker een advies bij zitten om nog via de klassieke weg inwoners te wijzen op het feit dat er kennisgevingen zijn.
Ik denk dat ik behoorlijk wat beantwoord heb. Ik snap natuurlijk de gevoeligheid. Ik snap ook dat de Staten willen dat alle inwoners zo goed mogelijk worden geïnformeerd. Die mening deel ik natuurlijk. Ik zou daar zeker niet anders over willen denken. Ik denk ook dat het juist met de regeling, zoals die er nu ligt, we ook de kans hebben om het komende half jaar met elkaar ervaringen op te doen. Mocht het zo zijn dat er meer, dan dat we nu denken, ook nog aanvullend moet worden gepubliceerd, dan zullen we dat zeker niet nalaten. Dan zult u dat ook teruglezen bij de besluiten. Daar zijn geen richtlijnen voor. Zoals ik in de eerste brief ook al bij de commissie heb aangegeven, heeft de Staatssecretaris aangegeven dat als dat nodig is hij natuurlijk ook verwacht van de lokale overheden dat ze zorgen dat die doelgroepen, die niet via de digitale weg informatie zoeken, in ieder geval worden geïnformeerd dat besluiten of kennisgevingen genomen zijn.

De **VICEVOORZITTER**: Dan gaan we kijken of er behoefte is aan een tweede termijn.

Tweede termijn

De heer **HOOGERVORST** (SP): Het antwoord van de Commissaris van de Koning heeft ons niet echt gerustgesteld. Ik dacht dat ik in mijn betoog helder was geweest dat de SP begrijpt dat er een plicht op ons afkomt. Voortaan moeten bekendmakingen op digitale wijze worden gedaan. We vragen alleen maar of dat ook nog op papier mag. We snappen ook dat het dan niet rechtsgeldig is, in de zin dat burgers daar hun recht kunnen halen, of bezwaar kunnen maken. Het lijkt ons een kleine moeite om in dat papieren bericht te verwijzen naar de officiële bekendmaking, zodat mensen evengoed in tweede termijn toch op elektronische wijze de bekendmaking tot zich kunnen nemen. Ik denk dat we onderscheid moeten maken tussen wat bij de provincie de plicht is om het straks op de elektronische weg te doen en de plicht om officiële bekendmakingen aan de burgers kenbaar te maken. Aan de andere kant heeft de burger het recht om te weten wat officiële bekendmakingen inhouden. Ik vind dat wij als provincie niet mogen bepalen wie wel of geen recht heeft op de kennis over de bekendmaking. Ik wil de motie zeker handhaven, al is het alleen maar om de komende tijd eens te gaan onderzoeken wat het bereik van de bekendmakingen is. Ik begrijp uit het antwoord van de Commissaris ook niet direct dat we daar nu al zicht op hebben.

Mevrouw **BEZAAN** (PVV): De PVV sluit zich aan bij de woorden van de heer Hoogervorst. Daarnaast wil ik benadrukken dat de minister in de Eerste Kamer, tijdens de behandeling van de Omgevingswet, de toezegging heeft gedaan dat naast het digitaal publiceren er altijd op papier gepubliceerd wordt. Ik hoop dat het college dit ter harte neemt.

Tweede termijn Gedeputeerde Staten

De heer **VAN DIJK** (Commissaris van de Koning): Ik heb toch het idee dat de heer Hoogervorst mij woorden in de mond legt, die ik niet zo bedoeld hebt. Dat vind ik eigenlijk wel vervelend. Dan zou dat de indruk wekken dat wij de Noord-Hollanders minder in plaats van meer informatie willen geven. Laat helder zijn, en dat geeft de wet ook aan, als iemand op papier een besluit verstrekt wil krijgen, dan doen we dat. Daarnaast hebben we nog steeds alle middelen om te communiceren tot onze beschikking. We zien dat het bereik van de huis-aan-huisbladen niet voldoende is en dat het veel te laag is. Dat is een van de redenen voor dit Kabinet om juist over te gaan tot de Wet Elektronische Publicaties. Nogmaals, die wet is straks leidend. Daar kunnen we niet om heen. Overal waar nu papier staat, dat wordt straks elektronisch. Daarnaast heb ik aangegeven dat, net zoals het nu gaat, als wij van mening zijn dat we mensen in kennis moeten stellen, zij de kennisgeving in papier kunnen opvragen. Er zijn misschien doelgroepen die nu juist niet de huis-aan-huisbladen lezen, maar straks wel bereikt worden. Zij kunnen bijvoorbeeld aangeven dat ze moeite hebben om de informatie digitaal tot zich te nemen en dat ze zich aanmelden als doelgroep die de bekendmakingen graag op papier willen ontvangen. Dat kunnen we allemaal regelen. De woorden dat we het minder gaan doen, die zijn onjuist. Onderzoek heeft aangetoond dat de bereikbaarheid juist terugloopt. Het is dus heel goed dat we met elkaar de schouders eronder zetten en dat digitaal gaan doen. Waarom ik het niet eens met de motie is dat het op voorhand heel veel publicaties gaat opleveren, daar waar we op dit moment al publiceren gericht op huis-aan-huisbladen, op bereik. Als we bijvoorbeeld in de Kop van Noord-Holland doelgroepen willen bereiken dan hoeven we niet de huis-aan-huisbladen aan de andere kant van de provincie te bedienen. Dat doen we nu al en dat zullen we ook in de toekomst blijven doen. Daar waar het nodig is, hebben we daar als college en ambtenaren aandacht voor. Dat geldt ook voor de Omgevingsdienst.

De **VICEVOORZITTER:** Dan is er nog weer een interruptie van de heer Hoogervorst.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Het is geen interruptie. Ik wil voorkomen dat we langs elkaar heen praten. Ik snap u heel goed dat de provincie verplicht is om het elektronisch te gaan doen. Ik heb ook niet gezegd dat u heeft gezegd dat we minder gaan publiceren. U geeft aan dat het eigenlijk blijft zoals we het nu doen. U leest in de motie dat we u verplichten om bekendmakingen in alle lokale en regionale media te plaatsen. Dat is natuurlijk niet zo. Ga vooral verder op de voet zoals u nu bezig bent. Het gaat ons erom dat wanneer mensen geconfronteerd worden met de bekendmakingen, dat ze eerder de kans hebben om zich van de inhoud op de hoogte stellen dan wanneer men zelf moet gaan zoeken op officielebekendmakingen.nl. Daar wil ik het bij laten.

De **VICEVOORZITTER**: Dat was een soort derde termijn. Het was geen vraag. Ik denk dat we de strekking begrepen hebben. Commissaris hebt u nog behoefte om daarop te reageren?

De heer **VAN DIJK** (Commissaris van de Koning): Nee.

De **VICEVOORZITTER:** Dat betekent dat we overgaan naar de stemmingen bij dit agendapunt. Omdat er geen amendementen zijn is dat een stemming van de motie en voordracht 5 in een

keer. Ik ga de fractievoorzitters na elkaar vragen hoe hun fractie over zowel de motie als over de voordracht zal stemmen. Wenst iemand hoofdelijke stemming? Ik zie geen reactie.

De heer **HEIJNEN (**CDA): Motie 17: tegen. Voordracht 5: voor.
De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Motie 17: tegen. Voordracht 5: voor.
De heer **ZAAL** (GL): Motie 17: tegen. Voordracht 5: voor.
Mevrouw **STRENS** (D66): Motie 17: tegen. Voordracht 5: voor.
De heer **SMALING** (SP): Motie 17: voor. Voordracht 5: tegen
De heer **VOSKUIL** (PvdA): Motie 17: tegen. Voordracht 5: voor.
De heer **ZOON** (PvdD): Motie 17: voor. Voordracht 5: tegen.
De heer **JENSEN** (JA21): Motie 17: voor. Voordracht 5: voor.
De heer **DEEN** (PVV): Motie 17: voor. Voordracht 5: voor.
De heer **DESSING** (FvD): Motie 17: voor, Voordracht 5: voor.
De heer **KOYUNCU** (DENK): Motie 17: voor. Voordracht 5:tegen.
De heer **BALJEU** (Fractie Baljeu): Motie 17: voor. Voordracht 5: voor.
De heer **KLEIN** (CU): Motie 17: tegen. Voordracht 5: voor.

Motie 17 is verworpen met 34 stemmen tegen en 18 stemmen voor. Voor hebben gestemd: JA21, FvD, PvdD, PVV, SP, DENK en Fractie Baljeu.

Voordracht 5 is aangenomen met 45 stemmen voor en 7 stemmen tegen. Tegen hebben gestemd: PvdD, SP en DENK

De **VICEVOORZITTER**: Daarmee is dit agendapunt afgerond. We zullen even kort schorsen zodat de Commissaris en ik weer van stoel kunnen wisselen.

[Schorsing 21.32 – 21.37 uur]

Vicevoorzitter mevrouw Kocken draagt het voorzitterschap weer terug over aan de Commissaris van de Koning, de heer Van Dijk, hierna te noemen: voorzitter.

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering

13. Vragenuur

De **VOORZITTER**: We zijn aanbeland bij het vragenuur. Ik wil u erop wijzen dat het conform ons reglement artikel 46 niet toegestaan is om te interrumperen. Er kunnen ook geen moties worden ingediend. De spreektijden zijn in eerste termijn voor Provinciale Staten drie minuten, met voor Gedeputeerde Staten ook drie minuten. De tweede termijn is voor zowel PS als voor GS een minuut. Eventuele vragenstellers in de tweede termijn krijgen ook een minuut. Er zijn mondelinge vragen ingediend door de fractie van de PvdD, inzake de nachtelijke jacht en de fractie van GL, over de vergunning voor de geitenhouderij in Enkhuizen. Er zijn vragen ingediend door de PvdA inzake slecht beveiligde ICT.

De heer **ZOON** (PvdD): De Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging respecteert de coronamaatregelen niet. Ze willen vooral knallen in de nacht zonder zich aan de avondklok te hoeven houden. Hoewel heel Nederland, behalve mensen met vitale beroepen, vanaf 21.00 uur binnen zit, gaan de relschoppers en de jagers naar buiten. Het advies om zoveel mogelijk thuis te blijven en alleen naar buiten te gaan als het echt niet anders kan, vergt opofferingen van ons allemaal. Daarom hebben we drie vragen gaan de gedeputeerde: Waarom verlenen GS een ontheffing voor de nachtjacht op vossen, wetende dat daardoor de avondklok niet zal worden gerespecteerd? De jagers op damherten zijn werknemers. Zorgen GS ervoor dat er geen werkgeversverklaringen vanwege de avondklok voor deze jachtpartijen worden afgegeven? Worden er wel werkgeversverklaringen afgegeven voor Toezicht en Handhaving door de groene boa's op nachtstroperijen, nu controle door burgers niet is toegestaan door de avondklok?

Gedeputeerde **ROMMEL**: GS kunnen nog steeds ontheffingen afgeven voor nachtelijk beheer. Het is afhankelijk van het ministerie van LNV, dat als bevoegd gezag ook over de avondklok gaat, of die uitvoering ook mogelijk wordt gemaakt.
Betreffende de damherten vindt geen nachtelijke uitvoering plaats. Het beheer van damherten is toegestaan van een uur voor zonsopgang tot een uur na zonsondergang. Dat staat in het Faunabeheerplan Damhert 162020. Indien noodzakelijk kunnen toezichthouders en ook boa's een werkgeversverklaring krijgen voor het uitvoeren van werkzaamheden als de avondklok van kracht is.

De heer **ZOON** (PvdD): We hebben eerder gelezen dat de groene boa's vooral op incidentbasis gaan kijken en handhaven. Incidenten gaan nu niet plaatsvinden omdat er geen meldingen worden gedaan. Sturen GS ook fysiek 's avonds mensen op pad om te gaan handhaven?

De **VOORZITTER**: In de tweede termijn kunnen eventueel ook anderen een vraag stellen.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Toezichthouders en boa's kunnen er om vragen. Ze krijgen dan een werkgeversverklaring. GS gaan daar niet over.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar de tweede rondvraag.

De heer **CARDOL** (GL): Heel kort. In Enkhuizen dreigt, vlak bij een nieuwe woonwijk, een geitenstal voor tweeduizend dieren te worden gebouwd. Daar is zo ongeveer iedereen tegen, inclusief een meerderheid in de gemeenteraad. Toch gaat het college van B en W een vergunning verstrekken, al heeft ook het college zelf grote twijfels. Het argument is dat het juridisch niet kan worden tegengehouden. De vergunning is aangevraagd voor de provinciale geitenstop. Het zou verschrikkelijk zijn als we als overheid iets moeten toestaan, terwijl er grote zorgen zijn over de volksgezondheid en vrijwel iedereen tegen is. Is de gedeputeerde bereid om in samenspraak met B en W van Enkhuizen te zoeken naar mogelijkheden om de vestiging van de geitenhouderij alsnog te blokkeren? Ziet de gedeputeerde binnen het provinciale instrumentarium nog andere mogelijkheden om de bezorgde bewoners en de gemeente Enkhuizen te hulp te schieten?

Gedeputeerde **ZAAL**: De gemeente Enkhuizen is nu eerst aan zet. OP het moment dat de gemeente zich bij ons meldt met vragen, dan zullen we uiteraard het gesprek met de gemeente aangaan en ook met haar meedenken over mogelijke oplossingen. Ik kan me heel goed voorstellen dat de bewoners in Enkhuizen zich zorgen maken. Aan de andere kant staan we in Noord-Holland en in de provincie open voor een betrouwbare overheid en een betrouwbaar beleid. We kunnen geen geitenstop met terugwerkende kracht invoeren. Deze vergunningaanvraag is inderdaad gedaan voor de geitenstop. De gemeente Enkhuizen zal op die grond die vergunning moeten verlenen. Nogmaals, we gaan met de gemeente het gesprek aan, mocht zij zich melden.

De heer **CARDOL** (GL): Dank voor het antwoord van de gedeputeerde. Dit hadden we natuurlijk verwacht. Ik heb hoop op de vele ingediende bezwaarschriften en dat die nog iets zullen doen en de bouw kunnen voorkomen.

De **VOORZITTER:** Ik zie dat er nog twee vragen zijn vanuit de Staten.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Allereerst dank aan GL voor het aan de orde stellen van dit probleem. De SP in Enkhuizen voert volop actie om de geitenhouderij tegen te houden, met alle middelen die de fractie tot haar beschikking heeft. Heeft het college van B en W van Enkhuizen in de aanloop tot de vergunningverlening contact gehad met u? Is de gedeputeerde ervan op de hoogte of in andere provincies vergunningen zijn tegengehouden, althans voorlopig, op basis van het voorzorgbeginsel? Is de gedeputeerde bereid om dit kenbaar te maken aan de gemeente Enkhuizen, in plaats van te wachten totdat de gemeente contact met u opneemt?

Gedeputeerde **ZAAL**: Met mij is bestuurlijk geen contact geweest. Of er ambtelijk contact is, dat antwoord moet ik u nu schuldig blijven, omdat we deze vraag van te voren niet hebben ontvangen, kon ik dat niet uitzoeken. Ik zal kijken of het antwoord op een andere manier bij u terecht kan komen. De bereidheid om met de gemeente te spreken en ook om dit kenbaar te maken, die bestaat bij ons. Dat gesprek met de gemeente gaan we zeker aan.,

Statenlid **KOSTIÇ** (PvdD): Allereerst een vraag. Weet de gedeputeerde of het hier gaat om een intensieve veehouderij? Valt dit onder intensieve veehouderij? Zo ja, dan hebben we een regeling in de Omgevingsverordening dat we geen nieuwe vestiging van intensieve veehouderij toestaan. Dit geldt al vanaf 2011. Hoe rijmt dat hiermee? Het raakt aan de verantwoordelijkheid van de provincie om onze gezondheid te beschermen. Daar heeft de Rekenkamer in het kader van Tata ook al van gezegd dat de provincie daarin veel pro-actiever kan optreden. Dat zie ik nu niet terug. Hoe weegt u het gezondheidsaspect hierin en de mogelijk problemen en de risico's die het RIVM ook aangeeft, tegenover het vermeende recht op een uitbreiding van zo een veehouderij?

Gedeputeerde **ZAAL**: Nogmaals, wij vinden de gezondheid van de inwoners ontzettend belangrijk. Daarom hebben we deze geitenstop ook uitgevaardigd in december 2018, omdat er onderzoek naar is. Het is ook nog niet honderd procent duidelijk wat alle risico's zijn. In afwachting van dat onderzoek zijn we al met een geitenstop begonnen. Dat laat denk ik wel zien

hoe belangrijk wij dat vinden. Aan de andere kant hebben wij als provincie gewoon geen mogelijkheden om met terugwerkende kracht, ook niet op basis van de volksgezondheid, een dergelijke stop in te voeren. Geitenhouders hebben gewoon het recht om, als ze die aanvraag daarvoor hebben ingediend, die geitenhouderij daar ook te vestigen. Of er ook andere bepalingen uit de Omgevingsverordening in de weg staan aan deze vestiging, dat zullen we met de gemeente Enkhuizen gaan uitzoeken. Dan zullen we zien of dat mogelijk is. De aanvraag is in ieder geval van voor de geitenstop. Op die grond kan het niet worden tegengehouden. We zullen met de gemeente Enkhuizen in gesprek gaan en kijken wat de mogelijkheden zijn.

De VOORZITTER: Dan gaan we naar de derde vraag in het kader van het vragenuur. Die wordt gesteld door de PvdA en gaat over slecht beveiligde ICT.

De heer **CARTON** (PvdA): De Provincie Noord-Holland moet volgens de PvdA Noord-Holland zorgvuldig en veilig omgaan met de gegevens van haar inwoners. Na alle terechte commotie over datalekken en het verkopen van persoonsgegevens is de fractie enorm geschrokken van het bericht van vrijdag 29 januari jl. dat ook de ICT-systemen van de provincie al maanden lek zijn. De provincie verwerkt grote hoeveelheden en gevoelige informatie. Met de toenemende digitalisering neemt dat ook alleen maar toe. Informatiebeveiligers zeggen enorm geschrokken te zijn over de verouderde beveiliging van de systemen en het gebrek aan onderhoud, dat soms jaren teruggaat. Informatiebeveiligers geven aan dat we er misschien wel vanuit moeten gaan dat we gehackt zijn. De PvdA-fractie maakt zich dan ook ernstige zorgen over de staat van onze systemen. Inwoners moeten kunnen vertrouwen op een provincie die zorgvuldig omgaat met persoonlijke en gevoelige informatie. We roepen Gedeputeerde Staten dan ook op om direct actie te ondernemen en te zorgen dat de beveiliging goed op orde is. We hebben aanvullende vragen op de brief van vrijdag jl. Kunnen Gedeputeerde Staten de zekerheid geven dat de beveiliging van de ICT-systemen van Provincie Noord-Holland op dit moment op orde is en de gegevens onze inwoners goed beschermd worden? Welke actie neemt het college om potentiële beveiligingsrisico's te verhelpen? Hoe voorkomen Gedeputeerde Staten dat dergelijke beveiligingsrisico's in de toekomst optreden? Waarom is niet eerder ingegrepen na de signalen en conclusies van informatie beveiligers over de situatie bij BIJ12? Tot slot, dit is een ontzettend belangrijk onderwerp en ook erg complex, dus daarom vragen we ook om dit te agenderen in de commissie Economie, Financiën en Bestuur, zodat er op een later moment nog verder over doorgepraat kan worden, als er meer bekend is. Besproken kan worden hoe we dit in de toekomst beter kunnen gaan doen.

Gedeputeerde **STIGTER**: Om te beginnen met het laatste. Het is goed dat we vandaag stilstaan bij deze actualiteit. Het is ook goed om in de commissie Economie, Financiën en bestuur hierover nog eens verder van gedachte te wisselen, zodat we meer de diepte in kunnen en we meer nog dan vandaag weten over welke maatregelen er bij BIJ12 verder genomen worden. Ik heb ook toegezegd om voor de zomer met een datastrategie te komen, waarin we alle belangrijke aspecten rondom ICT-data de revue laten passeren. Ook daar zal informatieveiligheid een centrale rol spelen.

Even terug naar uw vragen. Provincie Noord-Holland verwerkt dagelijks ontzettend veel informatie. Burgers, bedrijven, organisaties en overheden mogen er ten alle tijden vanuit gaan dat het betrouwbare informatie is en dat wij zorgvuldig omgaan met de gegevens die daarbij aan de orde zijn. Daarom is informatieveiligheid van groot belang. Dat vraagt ook continu aandacht. Iets wat vandaag nog veilig is, is dat misschien over een maand niet meer. Dat vraagt dat we elke dag alert zijn en elke dag hard werken om dat voor elkaar te krijgen. Twee dingen wil ik noemen, die we daar in oppakken. Allereerst hebben de gezamenlijke overheden met elkaar een basisniveau afgesproken rondom informatiebeveiliging. Tot voor kort had iedere overheidslaag zijn eigen systeem. Dat was niet handig. Alle overheden gaan nu uit van één basisniveau. De Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Wij leggen al onze informatiesystemen, zoals we dat ook kennen bij onze bediencentrale, langs de maatlat van de BIO. Als blijkt dat we niet adequaat zijn dan zullen we gepaste maatregelen nemen. We werken in onze dienstverlening heel veel met externe partijen, die voor ons werken aan informatie. Ze moeten voldoen aan de strenge internationale veiligheidsnormen, vanuit NEN ISO.
Wat hebben we gedaan om de veiligheidsrisico's te verhelpen? Ik verbijzonder het even tot BIJ12. Dat was ook de aanleiding van de vragen. Op het moment dat de eerste signalen binnenkwamen, is daar een extern onderzoek opgezet en zijn er ook maatregelen genomen. Op basis van het onderzoek is gebleken dat die maatregelen niet voldoende waren. We hebben toen een vervolgstap gezet in de escalatie daarvan door een aantal applicaties stop te zetten. We hebben samen met de andere provincies gekeken hoe we de dienstverlening zo goed mogelijk gecontinueerd kan worden terwijl tegelijkertijd risico's worden beperkt. Na het stopzetten hebben we gekeken hoe we gebruik kunnen maken van de systemen van BIJ12, met een beperking van de veiligheidsrisico's. Dat is gebeurd door de systemen stand alone te laten werken, waardoor het publiek geen toegang meer heeft, maar er nog wel mee gewerkt kan worden. Dat is een tijdelijke situatie. Op dit moment wordt bekeken welke maatregelen genomen moeten worden om ervoor te zorgen dat in de toekomst veilig met de applicaties kan worden gewerkt. Dat is soms een kwestie van een aantal kleinere maatregelen op korte termijn. Voor sommige applicaties zullen we echt nog wel de diepte in moeten gaan. We kijken dus ook welke oplossingsrichtingen voor de langere termijn mogelijk zijn. We hebben dus niet het signaal afgewacht. We hebben direct maatregelen genomen. Stap voor stap zijn die maatregelen strenger geworden op dat vlak.

De **VOORZITTER**: De heer Carton heeft u in tweede termijn nog een vraag?

De heer **CARTON** (PvdA): Ja, een korte vraag. Ik dank de gedeputeerde voor de antwoorden. Het is goed het de volle aandacht heeft van Gedeputeerde Staten en ook dat we in een later stadium door kunnen praten met elkaar. Waarom kan het zo zijn dat informatiebeveiligers constateren dat het onderhoud zoveel jaar achterstand heeft en dat het in slechte staat is?

De heer **ZOON** ((PvdD): We hebben nog een paar vragen hierover. Ik kan me voorstellen dat de gedeputeerde nog met een brief komt, die we nog kunnen bespreken in de commissie. Ik zou graag iets van een tijdlijn willen hebben. Wanneer zijn deze kwetsbaarheden geconstateerd? Het offline zetten van een systeem is wel het laatste redmiddel. Hebben we wel op tijd gehandeld?

Heeft dit alles financiële gevolgen? We hebben de begroting van BIJ12 laatst vastgesteld. Ik kan me voorstellen dat wanneer alles opnieuw ingericht moet worden dat wel wat geld kost. Kwetsbaarheden ontstaan niet zomaar. BIJ12 heeft als kerntaak het verwerken van gegevens. Ik heb altijd vertrouwen in onze IT-organisatie, maar ik vraag me af of BIJ12 wel geschikt is. Kan de gedeputeerde daar een antwoord op geven? We worden nu eigenlijk achteraf geïnformeerd. Had de gedeputeerde ons niet eerder kunnen informeren?

Gedeputeerde **STIGTER**: Ik denk dat we over de vragen van de heer Zoon het beste van gedachte kunnen wisselen in de commissie. Vanaf 2019 zijn er signalen binnengekomen dat er rondom een aantal applicaties sprake was van onzorgvuldig onderhoud. Op basis daarvan zijn maatregelen genomen. Het is niet zo dat er niets is gedaan. Afgelopen najaar uitmondend in december bleek dat die maatregelen onvoldoende zijn geweest. In de applicaties van BIJ12 zitten systeemaspecten die ervoor zorgen dat de veiligheidsissues ook niet allemaal even snel oplosbaar zijn. Er is fundamenteel wat meer aan de hand. Op dat moment zijn we samen met andere provincies daarmee aan de slag gegaan. Dat leidde tot het stopzetten van applicaties. Die zijn op afstand gezet. Per applicatie wordt nu bekeken wat de situatie is en welke maatregelen voor de lange termijn genomen moeten worden.

De **VOORZITTER**: Meneer Stigter, u bent door uw spreektijd heen. Ik hoorde dat u dit onderwerp verder wilt bespreken in de commissie.

Gedeputeerde **STIGTER**: Dit zeg ik toe. Dan zal ik ook vragen die ik niet heb kunnen beantwoorden meenemen in mijn voorbereiding, zodat we er in de commissie uitgebreider bij stil kunnen staan.

De **VOORZITTER**: Dan was dit de laatste vraag in het vragenuur. We gaan door naar agendapunt 14.

14. Actualiteiten (onder voorbehoud van instemming PS)

De **VOORZITTER**: We hebben gekeken naar het aantal sprekers dat zich heeft aangemeld. Een actualiteit is ingediend door de heer Hollebeek. Iedere spreker heeft vier minuten spreektijd. Volgens onze eigen regels worden interrupties en antwoorden daarop tot de spreektijd worden gerekend. Als u moties indient, dan zal tijdens het voorlezen van het dictum de tijd worden stilgezet.

<u>Ontwerp Voorkeursbesluit Luchtruimherziening.</u>

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Het ontwerp voorkeursbesluit Luchtruimherziening, dat onder meer is bedoeld voor een efficiënter gebruik van het luchtruim, ligt tot 25 februari ter inzage. Naast twee efficiency opgaven wordt als doel van deze herziening het beperken van hinder en uitstoot opgevoerd. Gezien de toenemende maatschappelijke gevolgen heeft de groei van de luchtvaart en van luchthaven Schiphol in het bijzonder geen verwondering opgeleverd. In ieder geval lijken

alle ingrediënten aanwezig voor een uitgebalanceerde integrale afweging over het maatschappelijke nut en noodzaak van diverse soorten vliegbewegingen. Wat is efficiënt? Wat levert het de Nederlandse economie significant voordeel op? Wat is er nog voor antwoord op het gebied van hinder, uitstoot en klimaatschade? Welke vluchtbewegingen zijn, continu eigenlijk, echt nodig? Een grondige integrale afweging van dit soort vraagstukken zou kunnen leiden tot een aantal scenario's met betrekking tot het aantal gewenste vliegbewegingen, opties met meer of minder vliegbewegingen, of misschien een status quo. Allemaal afhankelijk van het gewicht dat er aan de diverse aandachtspunten wordt toegekend. Ik hoop dat de gedeputeerde zijn rol in de BRS aangrijpt om deze opties te berde te brengen.
De luchtruimherziening gaat bij voorbaat uit van groei als adagium. Van 500.000 vliegbewegingen naar 800.000 in 2050. Dat betekent nog meer geluidsoverlast en een verslechtering van de luchtkwaliteit voor burgers in Noord-Holland. Zo zal de regio Uitgeest-Assendelft-Krommenie nog veel zwaarder belast worden door een intensiever gebruik van de polderbaan. Om de zeventig seconden een vliegtuig in plaats van om de honderdtwintig seconden. Dit werd duidelijk tijdens een beeldvormende avond over Schiphol, afgelopen dinsdag, in Uitgeest. Verder kan de overgang van de geluidsnorm naar 'Lden' Schiphol fors groeien zonder normen te overschrijden. Hogere piekbelastingen zijn toegestaan, wat zich maar moeilijk lijkt te verhouden tot leefbaarheid en het hindervraagstuk.
Door de nieuwe geluidsnorm in de Aanvullingsregeling geluid van de Omgevingswet, krijgt de hele regio Schiphol een te slecht leefklimaat voor woningbouw. Wat mij tot de vraag brengt aan zowel GS als PS: Waar kiezen we nou met z'n allen voor: woningbouw, meer vliegbewegingen of het maar blijven oprekken van normen? Ik trap af: wij kiezen voor woningbouw. Mijn fractie hoort graag de visie van GS en de andere fracties hierop.
Los van wat men van de inhoud mag vinden; er bestaat steeds meer het gevoel dat gemeenschappelijke regelingen en/of andere samenwerkingsverbanden van, met en tussen overheden zich buiten de invloed van de gekozen volksvertegenwoordigers afspelen. En ook burgers die zich organiseren vinden steeds vaker nul op het rekest. De Haarlemmermeerse wethouder Jurgen Nobel roept nota bene op de Omgevingsraad Schiphol 'zo snel mogelijk te ontmantelen'. Heel erg eufemistisch uitgedrukt zou men dit op z'n minst ongelukkig kunnen noemen. Het is mogelijk voor PS om een eigen zienswijze in te dienen, maar dat zou dan toch op basis van bespreking in een commissievergadering in PS moeten worden afgekaart? Dan had dit onderwerp toch op z'n minst op 18 januari in de commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid op de agenda moeten staan. Al met al creëren we zo dus een onwenselijke patstelling. Over een dossier met grote maatschappelijke consequenties voor honderdduizenden en waarschijnlijk zelfs meer van onze inwoners. Inwoners die ons hebben gekozen om hun belangen te behartigen. De vraag is hoe we dat voortaan weer beter kunnen gaan doen? Zeker als we in ogenschouw nemen dat dit een herhaling van zetten lijkt ten opzichte van het proces rond de Luchtvaartnota vorig jaar. En die vraag stel ik aan u allen: GS en PS. Ik ben benieuwd naar uw visie daarop.
En vanwege zowel mijn inhoudelijke als procedurele zorgen dien ik een motie in.

Motie 18/01-02-21

Sturing BRS-zienswijze op ontwerp-Voorkeursbeslissing Luchtruimherziening

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 1 februari 2021, te Haarlem, ter behandeling van de Actualiteit Luchtruimherziening;

constaterende dat:
- *de "ontwerp-Voorkeursbeslissing Luchtruimherziening" t/m 25 februari 2021 ter inzage ligt;*

overwegende dat:
- *deze de voorgenomen groei van Schiphol van 500.000 tot 800.000 vliegbewegingen van en naar de luchthaven mogelijk maakt;*
- *de luchthaven nu al woningbouw op slot zet, vanwege ernstige geluidsoverlast en bijdraagt aan een slechte luchtkwaliteit;*
- *het kabinet in de definitieve Luchtvaartnota onverminderd inzet op deze groei, ondanks de BRS (Bestuurlijke Regie Schiphol)-zienswijze op de concept-Luchtvaartnota, waarin onder andere is opgenomen dat groei en leefbaarheid niet in balans zijn, terwijl a) nut en noodzaak voor groei niet is aangegeven, b) de consequenties voor de omgeving niet zijn aangegeven en c) grenswaarden waarop het kabinet wil gaan sturen niet helder zijn;*
- *het kabinet nog steeds geen integrale afweging heeft gemaakt van het publieke belang (woningbouw, luchtkwaliteit, geluidsoverlast, klimaat) en dat van de sector;*
- *zwaar belaste regio's door de Luchtruimherziening nog zwaarder belast kunnen worden, zoals in de regio Uitgeest, Krommenie, Assendelft het geval is (aanvliegroute Polderbaan);*
- *tijdens het onderhoud aan de Polderbaan dat momenteel plaatsvindt, mogelijk wordt gemaakt dat vliegtuigen voortaan iedere 70 seconden kunnen worden binnengehaald in plaats van de huidige 120 seconden;*

de provincie Noord-Holland voorzitter is van de BRS;

gehoord de discussie, roepen het College van Gedeputeerde Staten op:
- *er bij de BRS voor te pleiten een zienswijze in te dienen op de concept-Voorkeursbeslissing Luchtruimherziening, met als inzet: een pas op de plaats, in ieder geval totdat een integrale afweging is gemaakt van het publieke belang (woningbouw, luchtkwaliteit, geluidsoverlast, klimaat) en dat van de sector;*
- *er bij de BRS voor te pleiten in ieder geval het krimpscenario ook als optie mee te nemen;*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie PvdD

De **VOORZITTER**: De motie maakt nu onderdeel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Dank aan de PvdD voor het op de agenda plaatsen van de actualiteit. De lijn van het CDA betreffende de luchtvaart is de volgende. Het CDA is trots op Schiphol, maar de hinder moet minder. Wij zijn voorstander van het uitbreiden van het internationale treinennet. We vinden dat de toekomst van Schiphol en de mogelijkheden voor meer woningbouw met elkaar in balans moeten zijn. We waren dan ook blij met de zienswijze van de BRS op de Luchtvaartnota. We gaan ervan uit dat GS nu in dezelfde lijn een zienswijze gaan indienen op de Concept-Luchtruimherziening, samen met de BRS of zelfstandig. We horen graag

van GS of dat gebeurt en wat precies de plannen zijn, zodat we aan de hand van de reactie van GS de noodzaak van de motie kunnen beoordelen.

De heer **DESSING** (FvD): Graag wil ik namens de fractie van Forum voor Democratie de BRS-zienswijze op het Ontwerp-Luchtruimherziening aangeven. De vraag die voorligt, zoals die gesteld is in de actualiteit is: vliegen of woningen, of het oprekken van de geluids- of gezondheidsnormen. Wij zien dat iets anders. Voor ons kan het vliegen én woningen zijn en is oprekken van geluids- of gezondheidsnormen niet van toepassing. Dat wil ik graag toelichten. Vliegen ja. Wij vinden de luchtvaart en Schiphol van wezenlijk economisch belang, voor het vestigingsklimaat als infrastructurele draaischijf, maar ook de bouw van woningen vinden wij heel belangrijk. Het feit dat cumulatie van geluid tegenwoordig wordt opgeteld, inclusief het vliegtuiggeluid is een fout die wat ons betreft landelijk moet worden gerepareerd. Dit staat niet in de weg, in tegenstelling tot andere partijen die als oplossing het verminderen van vliegen zien. Dat is niet onze visie. Daarnaast: geluid is niet toegenomen. Dat heeft met name te maken door stille vliegtuigen. Ik wil ook noemen dat de groei naar 800.000 vliegbewegingen met het huidige banenstelsel eigenlijk een utopie is. Het is op dit moment, luchtverkeersleiding-technisch maximaal tot 600.000 vliegbewegingen te doen, ook qua infrastructuur van het huidige banenstelsel, maar dat terzijde.
Het belangrijkste is de gezondheidsnorm. De monitorrapportage Nationale Schone lucht rapportage 2020 van het RIVM, die overigens voor de coronacrisis uitkwam, -het gaat over de periode tot 2019-, concludeert dat stikstof en fijnstof onder de Europese norm is gebleven. Dan hebben we het over pre-coronatijd. Stikstof is ook een marginale factor in de luchtvaart en stabiel sinds 1990 en zoals genoemd ook al onder de Europese norm van de het nationale Schone Lucht Akkoord. Naar onze visie is er geen sprake en ook geen noodzaak, zelfs bij het toenemen van het aantal vliegbewegingen en het oprekken van de geluids- of gezondheidsnorm.

Mevrouw **ALBERTS** (SP): De SP vindt het volkomen terecht dat de PvdD deze actualiteit heeft aangevraagd. Ik kan het niet beter verwoorden dan de heer Hollebeek. Complimenten daarvoor. De SP steunt dat van harte. De Luchtvaartnota zoals die onlangs verschenen is, valt voor de SP onder de term ‘oude politiek’. Daarin staat nog steeds dat Schiphol en de luchtvaart in zijn algemeenheid volgens de oude politiek moet groeien. De vraag blijft elke keer weer overeind: Ten koste van wat moet de luchtvaart groeien? Is dat dan meer geluidshinder? Dat kan je niet ontkennen. Meer vliegtuigen is meer geluid. Is dat meer uitstoot? Ja, daar geldt hetzelfde. Meer vliegtuigen stoten meer uit, zelfs al zijn het schonere vliegtuigen. Kortom, die groei is veel te eenzijdig, alleen maar op de luchtvaart gericht en niet op de mensen die erom heen of eronder wonen. Dan ook nog iets over sneller stijgen en dalen. Een vliegtuit dat sneller stijgt moet ‘meer gas geven’ en meer gas geven is ook nog eens meer uitstoot. Kortom, het kan niet meer. De SP vindt dan ook dat GS een zienswijze moeten indienen in de lijn met de BRS-tekst waar we eerder al over hebben gesproken. Die was verrassend positief voor omwonenden, voor woningbouw en noem maar op. Ik zou willen weten of GS dat gaan doen.

De heer **KLEIN** (CU): Het is goed dat de PvdD dit onderwerp agendeerde. Het zijn immers, voor een groot gedeelte, onze inwoners die overlast ondervinden van vliegverkeer rondom Schiphol.

Het zijn de woningen in onze provincie die niet gebouwd kunnen worden vanwege de beperkingen. Het zijn eveneens de windmolens in onze RES-regio's die niet vervangen kunnen worden vanwege hoogte restricties rondom Schiphol. Het is essentieel dat Provincie Noord-Holland, wellicht in BRS-verband, een stevige zienswijze indient op de Ontwerp Voorkeursbeslissing Luchtruimherziening. Voorliggende herziening heeft weliswaar op papier als doel om de impact van het vliegen op de omgeving te beperken, maar tegelijkertijd wordt de capaciteit vergroot. Wij vinden dat dit op dit moment niet geloofwaardig is, wanneer dit nodig zou zijn voor verduurzaming, zoals wordt aangegeven in de toelichting op de herziening. Wat de ChristenUnie betreft is Schiphol nu op een maximale grootte en zullen we terug moeten naar minder vluchten, zodat de leefbaarheid in de omgeving van Schiphol toeneemt, meer woningbouw mogelijk wordt en we meer duurzame energie kunnen opwekken. Wij horen graag van GS hoe zij erover denken en of ze inderdaad willen indienen en hoe ze PS daarin willen meenemen.

Mevrouw **VAN DER WAART** (GroenLinks): Bedankt voor het inbrengen van dit onderwerp als actualiteit. Wat GroenLinks betreft hoort deze discussie in de commissie thuis, maar gezien de zienswijze procedure is dit waarschijnlijk een goed moment.

De **VOORZITTER**: De verbinding van mevrouw Van der Waart is weggevallen. Dan gaan we eerst naar mevrouw Van Geffen. Dan proberen we mevrouw Van der Waart weer terug te krijgen in ons systeem.

Mevrouw **VAN GEFFEN** (VVD): De VVD was er eigenlijk geen voorstander van om dit als actualiteit op deze manier te bespreken. We hebben het idee dat de PvdD alles aangrijpt om bepaalde agendapunten voortdurend te herhalen bij waar dan ook het woord luchtvaart in voorkomt. Het gaat hier over de Luchtruimherziening. Waarom willen we een Luchtruimherziening? Omdat Defensie en de burgerluchtvaart anders gaan afstemmen, omdat we toenemende drukte hebben ook door drones, traumahelikopters wat nog meer. Een pas op de plaats is daarbij niet aan de orde, omdat de ontwikkelingen gewoon doorgaan. Daarnaast willen we schoner vliegen en dat kan door strakkere aanvliegroutes. Dat staat wel degelijk allemaal in deze nota. Dat is ook onder coördinatie van de EU, die daar ook erg op let. In die zin onbegrijpelijk dat je dat zou willen uitstellen. Tot slot gaat het over minder overlast. Door de manier van opstijgen en van landen kan aanzienlijk minder overlast worden bereikt. Dat alles is geen reden voor een pas op de plaats. Dat is juist een substantiële verbetering, waarbij de VVD benadrukt dat het toch nog een aantal jaren gaat duren. Het is niet zo dat we dit meteen morgen allemaal geregeld hebben. We begrijpen wel de zorg over overlast en waar die dan wel terecht komt. Die komt altijd ergens terecht. We hebben er vertrouwen in, -de gedeputeerde kan dat ongetwijfeld bevestigen-, dat in de BRS-reactie die nu uit zal gaan, als zienswijze op deze Luchtruimherziening, ook dat evenwicht voor overlast goed bewaakt zal worden en dat nog heel goed naar die zorg wordt gekeken. Al met al zien wij graag dat als er een Luchtruimherziening ligt dat je het daar dan over hebt en niet opnieuw teruggaat naar de Luchtvaartnota, waarin juist de keuzes voor groei of geen groei gemaakt worden. Dan zullen we namelijk elke vergadering dezelfde discussie voeren.

De **VOORZITTER**: Er is een interruptie door de heer Hollebeek.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Het is dat wij het niet eens zijn over de inhoud, maar ik trek altijd samen met de heer Van Gilse, een partijgenoot van mevrouw Van Geffen op als het gaat over democratische legitimatie als het gaat om de MRA. BRS is een soort samenwerkingsverband. Ik heb dit ook geagendeerd omdat ik het proces hiervan vind dat wij als raden en Staten enige invloed moeten kunnen hebben. Ik proef dat de VVD dat onderwerp onderbelicht laat. Ik zou graag horen wat mevrouw Van Geffen daarvan vindt.

Mevrouw **VAN GEFFEN** (VVD): Ik verkeer enigszins in verwarring, want uw motie gaat niet over de positie van de Staten. Ik denk wel dat het een goed onderwerp is om nog eens over door te praten. De Staten zouden meer een eigenstandig geluid moeten kunnen hebben. Dat ben ik met u eens.

De **VOORZITTER**: Dan is het woord aan de heer Steeman.

De heer **STEEMAN** (D66): Deze actualiteit, die door de PvdD is aangevraagd, levert een paar concrete vragen aan de gedeputeerde op. Daar kom ik straks op. Ik kan nu natuurlijk het algemeen Schipholstandpunt van D66 gaan voorlezen. In het kader van deze actualiteit doe ik dat toch niet, ondanks dat wij het economisch centrum Schiphol liever als een multimodale vervoer-hub zien, welke inzet op minder hinder en minder negatieve effecten. D66 maakt zich nog altijd zorgen over de governance rondom Schiphol- en luchtvaartbesluiten. Het dossier 'Wonen en vliegen' is terecht een taai dossier. De luchtvaart is met onze niet aflatende inzet in Europa en landelijk met moeite aan het vergroenen. Dat is toch niet het onderwerp van deze actualiteit. Het gaat in dit geval om de Luchtruimherziening, die naar onze informatie voorligt voor een zienswijze en die gebruikelijkerwijs via de BRS, waarvan onze gedeputeerde voorzitter is, via GS naar PS komt. BRS gaat natuurlijk een zienswijze indienen en dan zondermeer een pas op de plaats uitspreken en een politieke kleuring vooraf geven, zoals de motie van de PvdD oproept, zullen wij niet steunen. De BRS bestaat uit drie provincies en drieënveertig gemeenten. Het signaal van de BRS over de Luchtruimherziening is dan ook een zeer krachtig signaal waar wij graag over verder spreken, liefst goed voorbereid met alle stukken in de commissie van 15 februari aanstaande. De vraag aan de gedeputeerde is dan ook concreet: Wat is de juiste volgorde? Op welke manier kunnen wij als PS nog meepraten over de zienswijze die door BRS wordt voorbereid? Kan er uiteindelijk nog iets mee gedaan worden?

Mevrouw **DOEVENDANS** (PvdA): Voor ons als de PvdA is Schiphol een belangrijk dossier. Enerzijds natuurlijk omdat er heel veel mensen werken, het brengt werkgelegenheid, maar anderzijds willen we natuurlijk ook dat er veel meer mensen gelukkig en leefbaar kunnen wonen. De heer Steeman heeft in zijn bijdrage, als het gaat om deze actualiteit, de woorden uit mijn mond gehaald. Als we het hebben over besluitvorming en over de BRS dan gaat het ook over een goed standpunt mee kunnen geven aan de gedeputeerde. Die kan dat vervolgens weer meenemen in de BRS. Dat is een breder gezelschap dan alleen onze provincie. Voor ons staat bovenaan dat het gaat om leefbaarheid. Wij willen wel dat er een balans komt tussen gezondheid

en werkgelegenheid. De voorgaande zienswijze die de BRS heeft ingediend bij de Luchtvaartnota stemde ons heel erg tevreden. We zijn ook benieuwd naar het antwoord op de vraag aan de gedeputeerde of we op 15 februari hierover verder kunnen spreken.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van der Waart is weer verbonden. Het woord is aan mevrouw Van der Waart.

Mevrouw **VAN DER WAART** (GroenLinks): Ik begin even opnieuw. Dank aan de PvdD voor het inbrengen van dit onderwerp als actualiteit. Wat GroenLinks betreft hoort deze discussie in de commissie thuis, maar gezien de korte zienswijzeprocedure is dit waarschijnlijk een goed moment. We signaleren wel een terugkerend probleem. In de commissie komt de luchtvaart weinig aan de orde, immers we gaan er niet over, maar we moeten als provincie wel onze verantwoordelijkheid nemen. Dat is net al vaak genoemd. Wij staan voor de belangen van onze inwoners. De Noord-Hollanders moeten ook op ons kunnen rekenen waar het gaat om de luchtvaart. Zo gebeurde het ook weer in de laatste Mobiliteit en Bereikbaarheid vergadering. Het meest voor de hand liggende gremium waar we ons geluid kunnen laten horen, is de BRS, (Bestuurlijke Regie Schiphol), waarvan onze eigen gedeputeerde voorzitter is. Eerder spraken we ook al over de zienswijze van de BRS op de Luchtvaartnota en de brandbrief. Deze worden ook in de actualiteit van de PvdD genoemd en we sluiten ons aan bij deze vragen. Toen is besloten als BRS een zienswijze in te dienen en niet als provincie zelf. Ik begrijp dat de insteek is dat dit nu weer op dezelfde wijze geschiedt. Begrijp ik het goed dat er al een opzet ligt voor de BRS zienswijze? Het is prettig wanneer ook de Staten daarbij betrokken worden en ook de politieke discussie kunnen voeren. Ik wil de heer Olthof en de BRS een compliment geven voor de kritische wijze waarop ze kijken naar het luchtvaartdossier, voor zover ons dit tenminste ter ore komt. Als we ons focussen op het Ontwerp-Voorkeursbeslissing Luchtruimherziening heeft GroenLinks bedenkingen. De Luchtruimherziening blijkt toch weer nadrukkelijk ingegeven door groei. Hoewel benoemd wordt dat binnen de Luchtruimherziening niet wordt bepaald of capaciteit wordt vertaald in groei of krimp wordt er toch naar een manier gezocht om het luchtruim te vergroten. Daar moeten we kritisch op zijn, wat GroenLinks betreft en velen met ons. De inspraakperiode loopt tot 25 februari. Ik neem aan dat de zienswijze in concept klaar is tijdens de commissie. Gaan we deze dan ook nog bespreken in de commissie? Kunnen we er nog invloed op uitoefenen? De formulering van de doelstelling van het Ontwerp Luchtruimherziening is prima. Het verminderen van geluidshinder en CO2-uitstoot. Daar moet nu ook echt iets aan gebeuren. Los van de groeidiscussie, wat betekent de voorliggende Luchtruimherziening nu eigenlijk? Het gaat onder andere over vaste routes voor het vliegen. Volgens de Plan-MER kan dan ook de geluidslastoppervlakte afnemen. Dat vind ik prettig en overzichtelijk maar je zal er maar net onder wonen. Er bestaan stroken van drie kilometer breed, zeg maar ‘luchtsnelwegen’ waar het vliegverkeer zich concentreert. Zelfs zonder groei neemt de overlast in deze zones enorm toe. We weten alleen nog niet waar deze zones komen te liggen, of zoals het genoemd wordt: de geografische ondergrond ontbreekt. Wat betekent dat nu eigenlijk voor de mensen die meer overlast krijgen? Hoe verhoudt het zich tot de beoogde basisleefkwaliteit? Krijgen de mensen die hieronder wonen ooit nog rust? Met deze Ontwerp Luchtruimherziening wordt ook de opening van Lelystad mogelijk gemaakt. Misschien wordt er voorgesorteerd op een tweede Kaagbaan. Wie

zal het zeggen. Het besluit over Lelystad is controversieel, net als de Luchtvaartnota zelf, maar we zijn nu wel bezig met een Luchtruimherziening die dit allemaal mogelijk maakt, met uiteindelijk een groei van 500.000 naar 780.000 vliegbewegingen. Er heerst veel onrust in onze provincie. Wanneer wordt duidelijk over wie het zal gaan? Kunnen inwoners dan opnieuw een zienswijze indienen? Wat is het effect op ruimtelijke ordening? Hoe is de provincie betrokken in deze afweging en de planuitwerking van de Luchtruimherziening? Kan de gedeputeerde het vervolgtraject benoemen en hoe de Staten of commissie hierin betrokken worden?

De **VOORZITTER**: Dan geef ik nu het woord aan gedeputeerde Olthof om te reageren op deze actualiteit, in eerste termijn.

Gedeputeerde **OLTHOF**: In de eerste plaats wil ik de PvdD bedanken voor deze actualiteit. Het klinkt misschien gek, maar het is een belangrijk onderwerp. Ik realiseer me heel goed dat in de procedure ook de Staten de behoefte hebben om te weten hoe hiermee wordt omgegaan en wanneer ze een geluid kunnen laten horen. In dat opzicht is het goed om dit nu te bespreken. In de bijdragen hoor ik veel opmerkingen en punten heel breed over Schiphol en de ontwikkelingen die daar zijn. Die herkennen we ook. Dat zijn ook over het algemeen de uitgangspunten die we als BRS en als Provincie Noord-Holland altijd hebben uitgedragen.
In de eerste plaats waren er vragen over het proces gesteld. Het proces is dat we ervoor hebben gekozen om als BRS met een zienswijze te komen. Dat maakt het voor elke gemeente en voor elk elke provincie in het proces wat lastiger omdat je het met elkaar moet afstemmen. Op 15 januari is het besluit openbaar gemaakt en voor een reactie gepubliceerd. Op 18 januari ligt er nog geen zienswijze van de BRS. Dat zult u begrijpen. De concept zienswijze van de BRS is afgelopen donderdag in de BRS besproken, zijn er vanuit de gemeenten en provincies reacties geweest. Die worden nu verwerkt. Vandaag of morgen zal de definitieve zienswijze van de BRS klaar zijn. Die gaat volgende week naar GS. Het is allemaal heel kort dag, maar dan is het wel de bedoeling dat de zienswijze in de commissie van 15 februari 2021 aan de orde kan komen, zodat we er met elkaar over kunnen spreken. De zienswijze gaat ter kennisgeving naar Provinciale Staten. Formeel gaan we er niet over, maar dan kunnen we er wel met elkaar over praten. Net als bij de Luchtvaartnota hebben we voor het proces gekozen, waarin de BRS zienswijze wordt vastgesteld door de BRS. Als een individuele gemeente of een provincie van mening is dat ze er iets aan moeten toevoegen dan kan een gemeente of een provincie een aanvullende zienswijze geven op de BRS-zienswijze. Ik denk dat we ook moeten koesteren dat het ontzettend goed lukt en een enorme kracht uitstraalt dat we op dit moment in staat zijn om de krachten van 56 gemeenten en vier provincies te bundelen in de BRS en met een gezamenlijke zienswijze te komen. Dat hebben we ook bij de Luchtvaartnota gezien. Dat straalt naar de rest van Nederland en naar Den Haag een enorme kracht uit. Het kritische geluid en ook de eenduidigheid van alle gemeenten heeft echt indruk gemaakt. In de BRS zitten gemeenten als Aalsmeer wat tegen Schiphol aanligt maar ook Uitgeest en Alkmaar die op een andere manier getroffen worden door de impact van Schiphol.
De BRS zienswijze is vastgesteld, gaat naar GS en komt naar PS om er in ieder geval een reactie op te kunnen geven. Ik realiseer me heel goed dat het in de tijd heel erg ingewikkeld is. We zijn geen bevoegd gezag, dus we hebben er geen invloed op hoelang die procedure duurt. We

moeten daarmee handelen. Ik begrijp heel goed dat er binnen de Staten behoefte is om er in breder verband met elkaar over te praten. Er worden heel veel besluiten voorbereid. Er ligt een Luchtvaartnota, een Luchtruimherziening en straks volgt een Luchthaven-indelingsbesluit. Er komen een heleboel documenten aan. Hoe ga je bekijken wat er allemaal ligt en waar wat wordt besloten. Ik stel voor dat we iets gaan organiseren waarbij we de Staten op een goede manier kunnen informeren over wat er nu allemaal speelt en wat de impact van de verschillende besluiten is.

Dan ga ik naar de inhoud. Ik heb veel punten voorbij horen komen. Op de inhoud kan ik mevrouw Van Geffen het beste volgen. Althans misschien zou ik haar woorden kunnen overnemen. Laten we ons beperken tot de Luchtruimherziening. Ik heb opmerkingen gehoord over groei of krimp. Dat zit in de Luchtvaartnota. In de Luchtruimherziening komt geen besluit over groei of krimp. Wat wel zo is, -en dat is iets wat in 2019 al is bepaald- dat als uitgangspunt wordt gehanteerd dat er ook ruimte voor capaciteitsgroei moet zijn. Hier wordt geen enkel besluit genomen over die groei. Natuurlijk er is capaciteitsgroei mogelijk. Daarmee wordt rekening gehouden, maar er is ook krimp mogelijk. Ik zou zeker geen pas op de plaats willen maken, omdat er elementen in zitten die uiteindelijk ook met het huidige aantal vliegtuigen een verbetering kan zijn voor mensen die bij Schiphol wonen. In dat opzicht zou ik zeker daarmee doorgaan. Er ligt nu een Ontwerp Voorkeursbesluit. Vervolgens worden de uitgangspunten die erin vermeld staan in de komende jaren verder uitgewerkt. Wij hebben in de zienswijze nadrukkelijk aangegeven dat we de effecten daarvan in samenhang willen bekijken, dus binnen de Luchtruimherziening. Wat is het effect van deze maatregelen in een breder verband met de andere besluiten die genomen gaan worden? Wat is het integrale effect van het luchtzijdige met het landzijdige? Daarover hebben we ook afspraken en daar zullen we bij betrokken worden. Als BRS nemen we altijd het standpunt in dat er uiteindelijk minder hinder voor iedereen moet zijn. Het kan niet zo zijn dat volgens de salderingsmethode die in het verleden is gebruikt, maatregelen worden getroffen die op de ene plek ruimte creëert en op de andere plek een enorm effect zullen hebben. Daar is de BRS heel expliciet over en heel duidelijk in. Dat zullen we ook niet accepteren als BRS. De BRS zit daar bovenop.

Als het gaat over deze Luchtruimherziening dan hebben we daarop een zienswijze gemaakt. Het gaat over integraliteit. Het moet worden herzien op het moment dat de effecten dusdanig negatief uitpakken dat we er niet verder mee kunnen gaan. Dan gaat het over helderheid ten aanzien van de effecten, niet alleen voor ons, maar voor alle inwoners. Wat betekent deze Luchtruimherziening? Minder hinder voor iedereen. Dat zijn allemaal punten die terugkomen in de BRS zienswijze die we naar ik hoop op 15 februari met u kunnen gaan bespreken.

Het punt is terecht. We gaan het met elkaar bespreken. Ik ga een moment zoeken om dat ook in de volle breedte met elkaar te kunnen delen, zodat we een ‘mind up’ kunnen maken over hoe we hier mee verder gaan en hoe we er met elkaar in zitten. Ik stel voor dat we 15 februari deze zienswijze met elkaar gaan delen. Als daar aanvullingen op zijn dan moeten we kijken, net als bij de Luchtvaartnota, hoe we daarmee omgaan en hoe ik dat geluid naar voren kan brengen. In de effecten komt het regelmatig terug in de komende twee jaar. Dan kunnen we het ook zeker nog meenemen.

De motie wordt ontraden. Een pas op de plaats maken, zoals onder punt 1 genoemd, is niet verstandig, omdat er ook goede effecten zijn voor inwoners. De integraliteit die genoemd staat in de motie, is in de zienswijze meegenomen. Als het gaat over de groei en ook de krimp meenemen: Krimp is niet uitgesloten en kan net zo goed van toepassing zijn op de Luchtruimherziening. Het besluit over groei of krimp wordt in een ander besluit en in een andere nota genomen.
Er zijn heel veel opmerkingen gemaakt. We kunnen een heel brede discussie over luchtvaart gaan voeren, over de Luchtvaartnota en alles wat daarbij zit. Ik denk dat we ons moeten beperken tot wat er nu voorligt. Dat is de Luchtruimherziening. Volgens mij ben ik daar duidelijk over geweest. Als er nog vragen over zijn dan hoor ik dat graag.

De **VOORZITTER:** Dank u wel gedeputeerde Olthof. Ik heb u duidelijk horen zeggen dat u 15 februari verder zal praten en daar waar nodig ook zal luisteren naar wat de Staten ervan vinden. Ik zie in de chat allerlei vragen, maar ik wil nu toch streng zijn. De gedeputeerde heeft een advies gegeven over de motie. Een aantal partijen heeft nog spreektijd voor de tweede termijn. Het is half elf en ik vind dat we ons aan onze afspraak moeten houden. Eenieder die nog tijd heeft, kan zich aanmelden voor de tweede termijn. Ik heb de gedeputeerde heel duidelijk horen toezeggen wat hij met u wilt bespreken in de commissie. Naar aanleiding daarvan maakt hij zijn 'mind up' van wat er eventueel nodig is om een extra geluid te laten horen richting Den Haag.

Tweede termijn:

De heer **STEEMAN** (D66): De Luchtruimherziening bevat ook zeker elementen die ons nog zorgen baren, zeker het eerder genoemde ontbreken van het geografische kader. Wat ons ook zorgen baart is de zojuist toegelichte wirwar aan besluiten, die alle deels veel impact hebben op het luchtvaart- en Schipholdossier. We hebben dus ook behoefte aan een overzicht en grip op het dossier in zijn geheel. We hopen dat de gedeputeerde ons daarmee kan helpen, zoals hij zojuist heeft uitgelegd, wellicht in een technische briefing, maar ook zeker tijdens de behandeling op 15 februari. Wat betreft minder hinder, daar zijn we het zeker ook mee eens, maar dan wel een daadwerkelijke meetbare vermindering van uitstoot, geluid en andere hinder en niet weer een berekende vermindering in de Schipholwerkelijkheid, maar daar gaan we het zeker nog over hebben.

De **VOORZITTER**: Er is verder geen tweede termijn meer gevraagd.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Laat ik ook onderschrijven dat wij de zorg van de heer Steeman delen en dat wij absoluut kansen zien in verbetering voor inwoners en omwonenden als het gaat om het Ontwerp Voorkeursbesluit dat nu voorligt. De daadwerkelijke effecten bewijzen of het ook iets oplevert voor iedereen. Laten we daarover geen misverstand hebben. We zullen de komende tijd heel scherp op die effecten zitten. We hebben een afspraak gemaakt met I en W om ook betrokken te worden in dat proces. Daar zullen we heel erg bovenop gaan zitten. Dat doen we als BRS, maar zeker ook als provincie.

We gaan de zienswijze hopelijk met elkaar bespreken op 15 februari. Dan kunt u ook zien wat er in de zienswijze staat. Dan ga ik ervan uit dat het binnen de afgesproken kaders is en dat u zich daarin kunt vinden. Ik wil later de Staten verder meenemen in wat er allemaal nog voorligt, wat er nog aan gaat komen en waar wat wordt besloten, zodat we het goede gesprek als Staten kunnen voeren. Dan moeten we vervolgens met elkaar gaan kijken hoe we het proces verder gaan invullen in relatie tot de BRS en I en W. Dat is mijn reactie op de opmerking van de heer Steeman.

De **VOORZITTER**: Dan komt het nog terug op 15 februari 2021 in de commissie.
Dan gaan we nu over tot het peilen van de stemming onder fractievoorzitters over motie 18.
De motie is ingediend door de PvdD over de zienswijze op de Ontwerp Voorkeursbeslissing Luchtruimherziening.
Er is een ordevoorstel van de heer Hollebeek.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Geluisterd hebbend naar de andere Statenleden en de gedeputeerde. Ik vind het een goede toezegging om naar de commissie te komen. Blijft de vraag waarom niet van tevoren input kan worden geleverd. Die vraag zal ik op 15 februari ruimhartig en goed stellen aan de heer Olthof. Ik besluit om de motie in te trekken en het op die manier in te steken.

De **VOORZITTER**: Dank u wel.
Dan is hiermee agendapunt 14 afgerond.

15. Indien aan de orde: stemming motie(s) Vreemd aan de orde van de dag

De **VOORZITTER**: Er zijn een aantal moties Vreemd aan de orde van de dag ingediend. Te beginnen met de motie ingediend door ChristenUnie, JA21 en D66, die gaat over ‘Onderzoek informatievoorziening burgers RES’. Indiener is de heer Klein. Ik verzoek de gedeputeerde hierover iets te zeggen.

Gedeputeerde **STIGTER**: Ik sta sympathiek tegenover deze motie. U weet dat ik participatie heel belangrijk vindt. Het is een belangrijk onderdeel geweest van het RES-proces. Er is heel veel gebeurd op het gebied van participatie qua inspraak en informatievoorziening. Tussentijds hebben we het eigenlijk moeten aanpassen, mede door corona, maar ook omdat we zagen dat de jongeren onvoldoende bereikt hebben. Ik sta sympathiek tegenover deze motie. Ik wil er twee dingen bij zeggen. Eigenlijk zitten we nu in de afrondende fase van het participatieproces richting de vaststelling van RES 1.0. Ik denk dat het goed is om de evaluatie te doen na vaststelling van RES 1.0., in de verdere uitwerking en uitvoering van de RES en in aanloop van RES 2.0. Het tweede is dat de participatie grotendeels wordt gedragen door de gemeenten. Ik vindt het wat ongepast als de provincie het alleen gaat doen. Mijn voorstel zou zijn om dit in gezamenlijkheid met de andere RES-partners, zoals gemeenten en waterschappen, op te gaan pakken. Als ik de motie op deze manier mag gaan uitvoeren dan kan ik het goed uitvoeren.

De **VOORZITTER**: We zullen eerst alle moties Vreemd aan de orde van de dag behandelen en straks de stemming in een keer voorleggen aan de fractievoorzitters.

Dan is de tweede motie VOD ingediend door de SP, CDA en FvD en deze gaat over de gemiste kavelruil.

Gedeputeerde **ZAAL**: In de commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid hebben we aan de hand van vragen van mevrouw Koning van het CDA hierover al uitgebreid gesproken. Ik houd het vandaag dus kort. Ik hecht er wel aan om twee belangrijke dingen te zeggen.
Allereerst heeft de heer Pronk, of eigenlijk zijn familie, want hij is zelf geen partij bij de kavelruil, vrijwillig heeft meegedaan aan deze kavelruil. Hem zijn nooit toezeggingen gedaan over een andere locatie. De heer Pronk had geen vergunning voor de geitenstop, terwijl hij wel op die locatie op de Keeperdijk zit en daardoor in een ongelukkige samenloop van omstandigheden is beland, waardoor hij nu op een plek zit waar geen geldige vergunning is en ook niet past binnen het bestemmingsplan. Nieuwe vestiging is niet mogelijk vanwege de geitenstop en de gezondheidsrisico's. U vraagt in de motie twee dingen. Ten eerste: Ga met de gemeente in gesprek en vind een oplossing. Ten tweede: Treed tot die tijd niet handhavend op.
Ik ga u toezeggen met de gemeente in gesprek te blijven. Dat doen we al. Daar zijn we continu mee bezig. Daar komt uiteraard de vraag op of er een oplossing is. Uw motie heeft een resultaatsverbintenis in zich. Dat ontraadt ik de Staten, omdat we al maandenlang zoeken naar een oplossing en er niet zo heel veel mogelijkheden meer zijn. Wat dat betreft ontraad ik dit.
Ik ontraad ook punt 2 van het dictum om niet handhavend op te treden. De gemeente Weesp heeft gehandhaafd ook richting de provincie. Dan kunnen we niet anders dan ook weer handhavend optreden richting de heer Pronk. Nogmaals heel vervelend allemaal. Ik blijf in gesprek met de gemeente Weesp. Mogelijk volgt daar een oplossing uit. Dat zeg ik u toe, maar de motie in deze vorm moet ik helaas ontraden.

De **VOORZITTER:** De derde motie VOD is ingediend door de PvdD en gaat over het intrekken van de vossenjacht.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Net zoals de PvdD willen we de weidevogels goed beschermen. We zien de ontheffing voor de bestrijding van de vos in de nacht als een noodzakelijk onderdeel van deze bescherming. Dat zien we niet los van de bronmaatregelen, zoals u dat ook noemt. Die zullen er uiteindelijk voor moeten zorgen dat door de optimale inrichting de weidevogels beter beschermd worden, zodat ze weerbaarder worden en ook de vossen niet meer hun territorium hebben in die gebieden. Dat hebben we vastgelegd in het Actieplan Weidevogels. Ik wil daaraan vasthouden. In de commissie wil ik graag nog dieper ingaan op dit onderwerp en het daar behandelen.
Het college ontraadt de motie. Wat ik nog wel wil aangeven. U heeft het over de drie kilometerzone. Wat u meldt over de straal van die drie kilometer, dat herkent het college niet.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar de motie VOD ingediend door de PvdA, SP, PVV, CU, DENK, VVD, JA21 en FvD over stationsloketten Hoorn-Alkmaar.

Gedeputeerde **OLTHOF:** Zoals bekend gaan we er formeel niet over. We hebben wel samen met NS en andere vervoerders een gezamenlijk belang om te zorgen dat het openbaar vervoer toegankelijk blijft voor iedereen. We moeten er met elkaar zorgen dat er geen onnodige drempels

worden opgeworpen. Ik denk dat het goed is, -en daarom kan ik deze motie ook ondersteunen-, dat ik het benutten van loketten en het wegvallen daarvan bij NS aan de orde stel en ook ga kijken welke maatregelen er genomen kunnen worden om te zorgen dat het openbaar vervoer laagdrempelig blijft en dat mensen worden gestimuleerd gebruik te blijven maken van het openbaar vervoer. Ik zal het verzoek meenemen in de gesprekken met NS. Ik zal PS over de uitkomst informeren.

De **VOORZITTER**: Dan de volgende motie Vreemd aan de orde van de dag, welke is ingediend door GroenLinks. De motie gaat over de vriendschapsband Noord-Holland met de regio Noord-Egeïsche Eilanden. Ik heb afgesproken met het Presidium dat deze motie vanaf deze voorzittersplek van een advies zal voorzien.
In het kader van motie 21 van 2020 'Vang de kinderen van Moria op' zal ik u de komende weken daar per brief antwoord op geven. De afgelopen tijd waren er de nodige ontwikkelingen. Uw vraag over de vriendschapsband met de regio Noord-Egeïsche Eilanden relateert aan de situatie onder meer op Lesbos. Ik stel voor om die vraag mee te benemen bij de bespreking van de brief die ik op motie 21 zal gaan schrijven. Uiteraard valt de strekking van de motie die hier vandaag is ingediend te prijzen, toch adviseer ik om de motie aan te houden. Dat heeft een aantal redenen. Als het gaat over het thema Asielopvang: als Commissaris zit ik aan de provinciale regietafel. We zijn volop bezig met het zoeken van opvanglocaties. Gelukkig lukt dat steeds beter. Dat is ook passend bij de coördinerende rol die we daarbij hebben. We willen met dergelijke actie als in de motie niet het Rijksbeleid voor de voeten lopen. De vraag is ook of dit initiatief past binnen de internationale oriëntatie van onze provincie. We hebben nog niet zo lang geleden met elkaar de leidraad besproken.
Mijn voorstel zou zijn om deze motie aan te houden en te bespreken in combinatie met motie 21, waarbij u van mij nog een brief tegoed heeft.

Dan gaan we naar de laatste Motie VOD, ingediend door JA21 en die gaat over Geen draagvlak voor windturbines.

Gedeputeerde **STIGTER**: In de Omgevingsverordening en Omgevingsregeling zijn spelregels afgesproken over hoe Gedeputeerde Staten een locatie windturbines kunnen aanwijzen. Dat Evenzeer wordt er getoetst aan wet- en regelgeving en evenzeer is draagvlak heel belangrijk. Daarbij ligt de bal bij gemeenten. Ik vertrouw erop dat gemeenten zorgvuldig omgaan met de belangen van hun inwoners. Als een gemeente met een plan komt dat binnen de 600 meter grens zou liggen en het voldoet aan de criteria zoals wij die onlangs hebben vastgesteld in de verordening en de regeling en het voldoet ook aan de geldende wet- en regelgeving op dat punt, waarin afstands- en geluidsnormen zijn genoemd, dan is er voor ons weinig reden om tegen het project te stemmen, maar alles in het vertrouwen dat de gemeente er een goed proces aan heeft gekoppeld. Om deze reden ontraad ik deze motie.

De **VOORZITTER**: Dan zijn we nu aangekomen bij het peilen. We zijn opnieuw begonnen met de telling. Dat betekent dat de moties in de volgorde zoals we ze net behandeld hebben, zijn

genummerd van 1 tot en met 6. Ik zal ze bij de peiling een keer aanhalen en ze daarna aan alle fractievoorzitters in nummer voorleggen.

Motie 1 ‘Onderzoek informatievoorziening burgers’
Motie 2 ‘Gemiste Kavelruil’
Motie 3 ‘Intrekken Vossenjacht’
Motie 4 ‘Fysiek loket behouden op stations Alkmaar-Hoorn-Hilversum’
Motie 5 ‘Vriendschapsband Noord-Holland en regio Noord-Egeïsche Eilanden’
Motie 6 ‘Geen draagvlak geen windturbines’

De heer **DESSING** (FvD): Motie 1: voor. Motie 2: voor. Motie 3: tegen. Motie 4: voor. Motie 5: tegen. Motie 6: voor.
Mevrouw **STRENS** (D66): Motie 1: voor. Motie 2: tegen. Motie 3: tegen. Motie 4: Ik onthoud me van stemming, omdat ik bij NS werk. Ik verzoek u de heer Steeman voor de laatste drie moties in beeld te brengen.

De heer **STEEMAN** (D66): Motie 4: Aldus met onthouding van de stem van mevrouw Strens stemt de rest van de fractie voor. Motie 5: tegen. Motie 6: met stemverklaring tegen. D66 heeft begrip voor de onrust die is ontstaan in Amsterdam. Helaas is die vaak ook door verwarring ontstaan over waar we ons in het RES-traject bevinden. Onze lokale fractie neemt de zorgen uiterst serieus en zal later een expertmeeting organiseren over dit onderwerp. Dat we begrip hebben voor de onrust betekent echter niet dat we vinden dat de provincie zou moeten ingrijpen in een lopend proces. Het RES-proces is eenmaal zo ingericht dat gemeenten het draagvlak meten en niet de provincie. Mochten PS deze motie aannemen dan passeren we de gekozen volksvertegenwoordigers in de MRA-regio en geven we geen ruimte om hun eigen participatieproces te organiseren. We hebben in ieder geval vertrouwen in onze lokale D66-fracties dat zij goed in de gaten hebben hoe belangrijk het onderwerp ‘draagvlak’ is bij het verdere RES-proces en daarom zullen we tegen deze motie stemmen.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Motie 1: voor. Motie 2: stemverklaring: Dit is een enorm schrijnend geval waar de VVD zeer mee in de maag zit. We hebben veel begrip voor verplaatsing van familie Pronk. Deze motie roept alleen op tot een resultaatsverbintenis door GS. Gehoord hebbende de gedeputeerde is dat niet mogelijk. We zijn genoodzaakt om tegen deze motie te stemmen, maar de fractie is heel blij met de toezegging van de gedeputeerde dat ze in gesprek gaat met de gemeente om toch te kijken wat de oplossing kan zijn.
Motie 3: tegen. Motie 4: voor. Motie 5: tegen. Motie 6: stemverklaring: Deze motie is wat ons betreft voorbarig, ten eerste omdat JA21 hierover schriftelijke vragen heeft gesteld. De antwoorden zijn er nog niet en die moeten gewoon afgewacht worden. Dat is een kwestie van politiek fatsoen. Daarnaast heeft Provincie Noord-Holland een extra afstandsnorm voor windmolens, dankzij de VVD. Daar kan binnen de MRA wel van afgeweken worden, als er een zorgvuldige afweging aan ten grondslag ligt. Draagvlak maakt daar onderdeel van uit. Dat hebben we gedeputeerde Stigter net ook horen zeggen. De bal ligt nu eerst bij de raadsleden in Amsterdam. Vervolgens is het aan gemeente Amsterdam om een verzoek te doen aan GS, die dit

dan zullen beoordelen. Bij die beoordeling is het wel van belang dat er goede participatietrajecten zijn doorlopen. Dat is het geldende kader. Daar moeten we niet op vooruit lopen. We stemmen op dit moment tegen deze motie.

De heer **JENSEN** (JA21): Motie 1: voor. Motie 2: voor. Motie 3: voor. Motie 4: voor. Motie 5: tegen. Motie 6: voor.

De heer **SMALING** (SP): Motie 1: voor. Motie 2: Het zal niemand verbazen dat we voor stemmen, ondanks dat de SP iets meer compassie verwacht van de gedeputeerde. Als de motie het niet haalt, dan reken ik toch op de gedeputeerde, wat betreft haar toezegging om naar een oplossing te blijven zoeken. Die moet er wel komen, wat de SP betreft. De SP heeft de motie ook mede ingediend.
Motie 3: voor. Motie 4: voor. Motie 5: voor, met inachtneming van hetgeen de Commissaris daarbij heeft toegelicht. Motie 6: tegen. De SP maakt zich erg veel zorgen over het windmolen gebeuren in de MRA, maar de fractie vindt deze motie op dit moment een schot hagel. We vinden dat gemeenten binnen de MRA nu aan zet zijn om aan te geven wat ze vinden van de RES-plannen en de zoekgebieden die er nu liggen.

De heer **HEIJNEN (**CDA): Motie 1: stemverklaring: We hebben vanaf het begin gezegd dat het RES-proces niet het proces is dat inwoners kennen en waar ze zich in herkennen. We zijn ook niet verrast dat nu dat niet zo blijkt. De uitkomsten van het onderzoek laten zich dan ook raden. Communicatie bereikt veel inwoners niet. Logischerwijs raken inwoners ook pas geïnteresseerd bij concrete plannen. Die zijn nu pas aan de orde. De vraag is nu hoe we gaan zorgen dat inwoners ook begrijpen wat er gebeurt en wat er plannen zijn. Daarvoor moeten ze eerst bij de gemeenteraad zijn. Voorzitter, ga snel aan de slag met dit onderzoek en gebruik dit ook in het vervolg van het proces. Het RES-proces is nog niet afgerond. Omdat informatievoorziening heel belangrijk is, stemmen we voor deze motie.
Motie 2: voor. Motie 3: tegen. Motie 4: voor. Motie 5: Hier gaat zich iets unieks voordoen. We hebben hierover lang gesproken in mijn fractie. We zijn het qua argumentatie geheel eens met elkaar, namelijk dat we de situatie in de Griekse opvangkampen heel erg schrijnend vinden en dat we alles moeten aangrijpen om daar iets aan te doen. We vinden tegelijkertijd het middel van een vriendschapsband hier eigenlijk ongelukkig. Hoewel we het eens zijn over de argumentatie gaat dit leiden tot twee leden van de CDA-fractie die voor deze motie zullen stemmen en twee leden die daar tegen zullen stemmen. Mevrouw Koning en de heer Heijnen stemmen voor deze motie. Mevrouw Kuiper en mevrouw Van Andel stemmen tegen deze motie.
Motie 6: voor.

De heer **KOYUNCU** (DENK): Motie 1: voor. Motie 2: voor. Motie 3: tegen. Motie 4: voor. Motie 5: stemverklaring: Steun betuigen richting de vluchtelingen vinden wij sympathiek, maar het voorstel van GROENLINKS om een vriendschapsband aan te gaan met de Noord-Egeïsche regio, terwijl meerdere internationale mensenrechtenorganisatie al vaker hebben aangegeven dat Griekse autoriteiten stelselmatig de levens van vluchtelingen in gevaar brengen en zich daarmee

schuldig maken aan mensenrechtenschending vinden wij een verkeerd signaal. Daarom zullen we tegen stemmen.
Motie 6: voor.

De heer **ZOON** (PvdD): Motie 1: voor. Motie 2: stemverklaring: We willen heel graag dat er een oplossing komt voor deze boer, maar we zien die niet in een uitbreiding van de geitenhouderij. Daarom zullen we tegen deze motie stemmen. Motie 3: voor. Motie 4: voor. Motie 5: voor.
Motie 6: tegen.

De heer **DEEN** (PVV): Motie 1: voor. Motie 2: stemverklaring: We wilden het antwoord van de gedeputeerde afwachten, maar op deze manier dreigt de familie Pronk onthand en bankroet achter te blijven, terwijl ze juist hebben willen meewerken met de overheid. We vinden het makkelijk van de gedeputeerde om zo in feite de handen er vanaf te trekken en tegelijkertijd de mond vol te hebben van een betrouwbare overheid. Dat vinden wij niet netjes. Dat vinden we ook niet eerlijk en daarom stemmen we voor deze motie.
Motie 3: voor. Motie 4: voor. Motie 5: tegen. Motie 6: voor.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Motie 1: voor. Motie 2: stemverklaring: Een uitermate schrijnend geval. Blij dat de gedeputeerde zich blijft inspannen voor het zoeken naar een oplossing. Gelet op haar bijdrage kunnen we niet met deze motie instemmen. Dus tegen.
Motie 3: tegen. Motie 4: voor. Motie 5: stemverklaring: de problematiek van de vluchtelingen op de Griekse eilanden houdt ons ontzettende bezig. Totdat er een oplossing wordt gevonden is hun situatie vreselijk. Ik sluit me aan bij de stemverklaring van DENK. We denken ook niet dat een vriendschapsband het probleem gaat oplossen. We hadden liever gezien dat deze motie was aangehouden. We kijken uit naar de bespreking hierover in de commissie. Op dit moment moeten we met enige pijn in het hart tegen stemmen.
Motie 6: tegen.

Mevrouw **KOCKEN** (GROENLINKS): Motie 1: met de toelichting die de gedeputeerde daar bij heeft gegeven en hij daarmee uit de voeten kan, zullen we voor stemmen. Motie 2: Gezien de reactie van GS daarop steunen we de motie niet. Motie 3: Daar hadden we eigenlijk van gehoopt dat die naar de commissie zou worden doorgeleid. Wellicht kan het onderwerp daar nog eens terugkomen. Nu zullen we de motie niet steunen. Motie 4: voor. Motie 5: voor. Motie 6: tegen.

De heer **BALJEU** (Fractie Baljeu): Motie 1: voor. Motie 2: voor. Motie 3: tegen. Motie 4: voor. Motie 5: tegen. Motie 6: voor.

De heer **KLEIN** (CU): Motie 1: voor. Motie 2: voor. Motie 3: tegen. Motie 4: voor. Motie 5: stemverklaring: Hoewel we denken dat een vriendschapsband niet het meest voor de hand liggende middel is, denken we dat we alles moeten doen om aandacht te vestigen op de oplossing van de schrijnende situatie. Daarom zullen we voor stemmen. Motie 6: tegen.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we de balans opmaken van de moties Vreemd aan de Orde van de Dag. Dan komt nu de uitslag.

Motie 1 'Onderzoek informatievoorziening burgers' is met 52 stemmen voor aangenomen. Geen stemmen tegen.
Motie 2 'Gemiste Kavelruil' is met 23 stemmen tegen en 20 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, CDA, FvD, PVV, SP, CU, DENK en Fractie Baljeu.
Motie 3 'Intrekken Vossenjacht' is met 39 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, PvdD, PVV en de SP.
Motie 4 'Fysiek loket behouden op stations Alkmaar-Hoorn-Hilversum' is met 51 stemmen voor unaniem aangenomen.
Motie 5 'Vriendschapsband Noord-Holland en regio Noord-Egeïsche Eilanden' is met 34 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd: twee leden van de CDA-fractie, PvdD, SP en CU.
Motie 6 'Geen draagvlak geen windturbines' is met 16 stemmen voor en 36 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, CDA, FvD, PVV, DENK en Fractie Baljeu.

16. Sluiting

De **VOORZITTER**: De briefstemming wordt op woensdag 3 februari per koerier bij u thuis gebracht, of in de brievenbus gedaan. Als het goed is heeft u een afspraak online gemaakt om de zending te laten halen door een koerier, of heeft u daarover zelfs al een e-mail ontvangen. Als u de ophaalafspraak nog niet gemaakt heeft, of er komt iets tussen, dan kunt u contact opnemen met de griffie.

Op 8 maart vindt de volgende Statenvergadering plaats, wederom online. Ook dan zullen we om 13.00 uur starten.

Het was een lange vergaderdag. Toch wil ik u allen danken voor het feit dat u het tot dit tijdstip heeft volgehouden. Ik wil onze ondersteuning en ambtenaren op afstand, die hebben meegeluisterd, de griffie en iedereen bedanken en de technische dienst om het allemaal aan de praat te houden. Dan hoop ik dat we elkaar in ieder geval bij de volgende Statenvergadering, maart wellicht ook al eerder tijdens commissievergaderingen gaan zien. Dan zie ik u graag gezond en wel terug bij de volgende online vergadering.
Ik sluit hierbij de vergadering.

Sluiting om 23.09 uur.

Strategische Statenagenda Commissie NLG maart 2021

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

						GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen tav de voorbereiding
Commissie NLG	**Q2 2020**	**Q3 2020**	**Q4 2020**	**Q1 2021**	**Q2 2021**			
Natuur								
Programma Natuurontwikkeling (PNO)			Commissie NLG 19 oktober			Rommel	Jaarlijks vast te stellen/ BOB	Onderwerp komt jaarlijks terug (september/oktober 2021) Bespreking in cie NLG op 19 oktober 2020 en vaststelling in PS op 9 november 2020.
Programma Groen Kapitaal en Biodiversiteit						Rommel	Geen Bob model, GS besluiten	11-1-16 BOT-overleg op locatie. In februari 2016 zal een eerste discussiestuk ter bespreking worden voorgelegd aan de Statencommissie NLM. Met medeneming van de uitkomsten daarvan zal het e.e.a. verder worden vormgegeven. 15-05-2017: Bespreking Rapport biodiversiteit in Noord-Holland Biodiversiteit is onderdeel van de expertmeeting over NNN op 12 oktober November 2017: Doorlopend programma met regelmatig bijeenkomst en informatie voor commissie via C-agenda Comm NLG 16 april 2020: Verzoek vanuit commissie dat NLG een presentatie krijgt over het programma Groen Kapitaal en dat het programma wordt geëvalueerd Juni 2021 TB Groen Kapitaal
Groene Hart Visie						Rommel	Gedeeltelijk BOB, 3 provincies	Medio 2019 na de Statenverkiezingen komt mogelijk een vervolg.
Masterplan Biodiversiteit				Commissie januari		Rommel		Het Masterplan biodiversiteit zal in 2020 worden ontwikkeld. Het streven is om het Masterplan, in samenhang met o.a. de Visie recreatie en toerisme en de Voedselvisie, in januari 2021 ter besluitvorming aan PS voor te leggen.
Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof		Informatie brief sept		TB & commissie Februari		Rommel		De planning van dit onderwerp is sterk afhankelijk van de politieke ontwikkelingen. In 2020 start de gebiedsgerichte aanpak. Via het Programma Natuurontwikkeling, dat in november 2020 aan de Staten zal worden voorgelegd, wordt over de voortgang gerapporteerd. Sept 2020: komt er een brief met update voor de cie NLG op 21 september. Feb 2021 Technische briefing & in commissie brief stikstof strategie besproken. Keert regelmatig terug in de commissie NLG
NNN-opgave						Rommel		Over de NNN-opgave ontvangen de Staten in april 2020 een stand-van-zaken-brief. Via het Programma Natuurontwikkeling, dat in november 2020 aan de Staten zal worden voorgelegd, wordt over de voortgang gerapporteerd. De realisatiestrategie NNN stond gepland als bespreekstuk voor de cie NLG van 24 augustus. Helaas is de strategie aangehouden in GS vanwege de behoefte van het college om gezien de coronacrisis het coalitieakkoord opnieuw tegen het licht te houden. Het is onduidelijk wanneer de stukken opnieuw in GS gebracht gaan worden.

Strategische Statenagenda Commissie NLG maart 2021

Agenda vitaal landelijk gebied				De 3 visies worden aan PS voorgelegd begin 2021		Rommel Zaal Loggen		De betreffende ambities uit het coalitieakkoord worden niet binnen een Agenda Vitaal Landelijk Gebied uitgewerkt, maar binnen eigen kaders. Vanzelfsprekend worden deze visies in onderlinge samenhang en in overleg met PS opgesteld. Op 27 oktober 2020 is er een themaberaad in GS over dit onderwerp. Momenteel wordt gewerkt aan het opstellen van een Voedselvisie, Masterplan biodiversiteit en een Visie Recreatie en Toerisme, welke in samenhang met elkaar worden opgesteld. Naar verwachting zullen eind 2020/begin 2021 deze visies aan PS worden voorgelegd.
Collectief agrarisch natuurbeheer / NNN begrenzing				Maart commissie		Rommel		November 2017: Motie aangenomen in PS 13-11 voor een verkenningsjaar (M126-2017). Er lopen 3 pilots. In maart 2021 op de B-agenda in de commissie
Bomenbalans bij projecten						Rommel		Er is behoefte aan meer informative en inzicht aan wat er binnen de provincie gebeurd aan de bomenbalans bij projecten (comm NLG 16 april 2020) -op 11 juni 2020 is in de uitloopvergadering van de cie NLG de Bossenstrategie besproken. Toegezegd is de Staten bij nieuwe ontwikkelingen te informeren.
damhertenbeheer			NOV in de commissie			Rommel		31 augustus 2020 werkbezoek damherten beheer in waterleidingduinen In Okt 2020 komt het damhertendossier in de commissie NLG . Eind 2020: Het dossier damherten beheer is vastgesteld en komt daardoor voorlopig niet terug in de commissie.
Weidevogels			NOV komt er een update			Rommel		Motie weidevogels is in de com 14 augustus 2020 besproken en als afgedaan beschouwd. In najaar 2020 komt er een update. (November) Gedeputeerde heeft Aanbod gedaan om werkbezoek te organiseren.
Ganzen & Faunabeheer		Besproken in de com 24 augustus 2020			Q3 in de commissie	Rommel		Op 24 augustus 2020 besproken in de commissie. Het ganzenbeheerplan komt in het derde kwartaal 2021 aan de orde. (na de zomer 2021)
Gezondheid								
Leefbaarheidsfonds		Verwacht in het derde kwartaal						Het lid Strens (D66) heeft de commissie NLG voorgesteld een BOT overleg te organiseren over dit voorstel.
Bodem						Olthoff		Briefing na Bodemberaad, overdracht bodemtaken naar gemeenten Bestuurlijk bodemberaad is op 20 november 2019 en indien gewenst kan voorafgaand aan de commissie NLG van 25 november een technische briefing worden gegeven over de stand van zaken overdracht bodemtaken naar gemeenten.

Programma gezonde leefomgeving	Commissie NLG 22 juni 2020					Olthof		Met dit programma wordt invulling gegeven uit de ambities uit het coalitieakkoord om de kwaliteit van de fysieke leefomgeving te verbeteren door middel van een programmatische aanpak. Het Programma Gezonde Leefomgeving geldt als een vrijwillig programma onder de Omgevingswet. Daarom zal het voorafgaand aan de vaststelling ter inzage worden gelegd. Het streven is om het programma vanaf april van dit jaar ter inzage te leggen en in mei in de commissie NLG te agenderen voor advies, zodat het programma in juni 2020 door het college kan worden vastgesteld. Het Programma Gezonde Leefomgeving is behandeld tijdens de commissie NLG van 22 juni 2020. Daarbij heeft de commissie aangegeven de bij het programma behorende uitvoeringsregeling apart te willen bespreken. De concept-uitvoeringsregeling van het Programma Gezonde Leefomgeving komt op de B-agenda van de commissie NLG van 21 september 2020.
VTH-taken en omgevingsdiensten	Maandelijks 25 juni TB Visie & Aanpak 2020 - 2050	Maandelijks	Maandelijks	Maandelijks	Maandelijks	Olthof		Maandelijks wordt er door het college een voorgangsbrief gestuurd aan Provinciale Staten over de uitvoering van de vergunningsverlenings-, toezichts- en handhavingstaken door de omgevingsdiensten bij majeure risicobedrijven en in het bijzonder Tata Steel en Harsco 8 Onderwerp Portefeuillehouder Planning Metals. Eind eerste kwartaal / begin tweede kwartaal 2020 komt er ‘Visie en aanpak Tata Steel 2020 – 2050’ die met PS zal worden besproken. De minister heeft in 2019 een onderzoek laten uitvoeren naar het VTH-stelsel, te weten: ‘Kwaliteitsborging bij de uitvoering van VTH-taken’. De conclusies en aanbevelingen van dit rapport worden met de commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid besproken. We hebben een duidelijke visie op de veranderende inzet van het VTH-instrumentarium. In 2020 wordt verkend waar de implementatie van de Omgevingswet en uitvoerings- en handhavingstaken elkaar kruisen, versterken, of waar samenwerking nodig is. De resultaten hiervan komen in een integraal document met daarin een visie voor de uitvoering en handhaving (door de omgevingsdiensten) en hoe dit kan bijdragen aan de beleidsdoelen van de provincie. Hierin worden ook de extra middelen betrokken uit het Coalitieakkoord voor het intensiveren van de bestaande monitoring en handhaving.
Grafietregen Tata						Olthof		Komt regulier terug in commissie

Strategische Statenagenda Commissie NLG maart 2021

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

						GS	Procesafspraken / Wensen tav de voorbereiding
Commissie NLG	Q2 2020	Q3 2020	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021		
Landbouw/ Fauna							
Pilot Natuurinclusieve landbouw						zaal	N.a.v. in PS aangenomen motie. Er is een BOT-overleg op 16 november 2017. Op basis daarvan vervolg voor uitvoering motie. 25-06-2018: Bespreken op de B-agenda 'Programma Natuur-inclusieve landbouw' en voorstel afdoen motie 40-2017. Eind 2018 organiseert GS een conferentie over de stand van zaken geweest waar ook PS voor is uitgenodigd.
Voedselvisie			TB NOV	Januari COMM NLG		Zaal	De Voedselvisie, waarin het onderwerp kringlooplandbouw is vervat, zal in 2020 worden ontwikkeld. Het streven is om de Voedselvisie, in samenhang met o.a. de Visie recreatie en toerisme en het Masterplan biodiversiteit, in januari 2021 ter besluitvorming aan PS voor te leggen
Water							
Ruimtelijk programma Markermeerdijken		Aug 2020 TB		COMM NLG		Loggen	voorstel voor besteding van de meekoppelkansen naar PS. Ruimtelijk programma MMD (eigenlijk: AmbitieprogrammaRuimtelijke Kwaliteit Kustzone Hoorn-Amsterdam): In april jl. Hebben de RvS een definitief besluit genomen over de versterking van de Markermeerdijken. Daarbij zijn alle beroepen en bezwaren ongegrond verklaard. Dit betekent dat de versterking van de Markermeerdijken uitgevoerd gaat worden. En dit betekent tevens dat de bestuurlijke besluitvorming over het Ambitieprogramma kan gaan plaatsvinden. Doel is voor het einde van 2020 het Ambitieprogramma aan PS voor te kunnen leggen. Na het zomerreces 2020 volgt een Technische Briefing Markermeerdijken. In Nov 2020 komt het onderwerp aan de orde in de commissie 1 januari 2021 moet het ontwerp gereed zijn
Voortgangsrapportage Watervisie / stand van zaken Watervisie	XX					Loggen	Voortgangsrapportage komt naar PS. Commissie NLG 16 april 2020. De watervisie loopt tot en met 2021. Er komt nog eén (afrondende) voortgangsrapportage. Deze zal ongeveer samenvallen met de vaststelling van de vier verplichte programma's voor de komende Jaren (het jaarlijks zwemwaterprogramma en zes (22-27) jarige ROR, KRW en grondprogramma). De planning daarvan volgt op een later moment. De voortgangsrapportage volgt eind 2021 / begin 2022
Implementatie Kaderrichtlijn Water / verbeteren waterkwaliteit			TB okt /nov regionaal programma water	COMM NLG Q1		Loggen	PS worden in het tweede kwartaal van 2018 geïnformeerd over de voortgang. Technische Briefing is in februari 2019 voor de verkiezingen georganiseerd. In maart 2020 zou een tweede technische briefing hebben plaatsgevonden rond de voorbereiding van het regional KRW-programma 2022-2027. Vanwege de coronamaatregelen werd deze briefing uitgesteld tot oktober 2020, als ook het concept ontwerp regional KRW-programma in de commissie NLG wordt besproken. Het KRW programma volgt 1ste kwartaal 2021

Verdroging/ Bodemdaling		Sept 2020 brief	Nov in commissie			Rommel	Najaar 2018 is het vervolg over programma Bodemdaling besproken in NLWM. Vervolg na PS-verkiezingen. Het rapport-Veerman over de bodemdalingsproblematiek is in februari 2020 in de Statencommissie besproken. Het thema bodemdaling zal worden meegenomen in de verdere uitwerking van het gebiedsprogramma Laag Holland. Dit gebiedsprogramma wordt in 2020 verder uitgewerkt. De startnotitie van dit gebiedsprogramma wordt in het najaar 2020 geagendeerd. Voor de commissievergadering NLG 21 sept 2020 ligt er een brief van GS aan PS over de toekenning impulsgelden bodemdaling ter vaststelling voor. Verder wordt er gewerkt aan een integraal gebiedsprogramma voor het veenweidegebied van Laag Holland. De Staten worden hiervan op de hoogte gehouden.
Ambitie Programma Ruimtelijke Kwaliteit Kust Hoorn-Amsterdam				februari in commissie		Loggen	In feb 2021 komt het Ambitie Programma Ruimtelijke Kwaliteit Kust Hoorn-Amsterdam als B-stuk op de agenda van NLG.
Waddengebied		Comm NLG sept			Q2 Commissie NLG	Loggen	De Ontwerp agenda waddengebied 2050 komt in de commissie NLG van juni 2021 aan de orde.
Initiatiefvoorstel PvdD Welzijn van vissen						Zaal	
Recreatie							
Transitie recreatieschappen						Zaal	De transitie recreatieschappen kent twee sporen: een nieuwe manier van samenwerking (governance) en de scheiding van beleid- en beheertaken bij Recreatie Noord-Holland N.V.. 6 Onderwerp Portefeuillehouder Planning Beide sporen komen in de tweede helft van 2020 bij elkaar en vormen de basis voor het nieuwe contract over de beheertaken en het onderbrengen van de beleidsvormingstaken. Provinciale Staten worden hier in de tweede helft van 2020 over geïnformeerd. Binnen het gehele NNN, waaronder de recreatieschappen, wordt sinds 2019 gewerkt met het systeem van door de provincie uitgewerkte wezenlijke kenmerken en waarden, die de balans tussen natuur en recreatie moet borgen. Dit is verankerd in de door PS vastgestelde Provinciale Ruimtelijke Verordening. Voor Plassenschap Loosdrecht geldt dat onder de noemer van 'RMN in Transitie' toekomstperspectieven worden geschetst, die rond de zomer 2020 worden verwacht. RMN wil de Staten hierover voor de zomer verder informeren. In het najaar wordt vervolgens een keuze gemaakt hoe de recreatieschappen de uitvoering willen gaan organiseren. Hierover worden in nauw overleg met PS of – afhankelijk van het gekozen perspectief – door PS verdere besluiten genomen.
Visie Recreatie & Toerisme							De Visie Recreatie & Toerisme komt naar verwachting in juni of augustus 2021 in de commissie. Het Masterplan biodiversiteit en de Voedselvisie zijn in januari 2021 ter besluitvorming aan PS voor te leggen. Maart 2021: BOT-overleg 80% versie
Toekomst Recreatieschappen Wijziging PRV, WKW NNN-gebieden (EFB/NLG)						Zaal	(BOB) De discussie over de toekomst van de recreatieschappen en de natuurwaarden in deze recreatiegebieden wordt gezamenlijk opgepakt door de commissies EEB en NLWM. Wordt na PS verkiezingen vervolgd.
Algemeen							

Strategische Statenagenda Commissie NLG maart 2021

Jaarstukken						Heel GS	Juni 2020
Kaderbrief						Heel GS	Juni 2020
Begroting						Heel GS	Oktober 2020
Klimaatakkoord						Heel GS	Alle commissies B-agenda Vervolg na PS verkiezingen (verwachting najaar 2019)

Strategische Agenda Commissie Ruimte Wonen en Klimaat
voor PS 08-03-2021 / RWK 15-03-2021

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

	2021								2022	2023	GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding
Commissie RWK	**08-02**	**15-03**	**19-04**	**07-06**	**30-08**	**20-09**	**25-10**	**22-11**					*Vetgedrukte teksten zijn de laatste toevoegingen / updates op de Strategische agenda voor de commissie RWK*
Algemeen													
Begrotingswijziging											Allen		2021: 1e Begrotingswijziging 8 februari op agenda in commissie RWK en 8 maart in PS
Jaarstukken en Kaderbrief											Allen		2020: 8 juni in commissie RWK en 29 juni in PS
Begroting											allen		2020: 19 oktober in commissie RWK en 9 november in PS.
MRA													
MRA (Regiegroep)											Van Dijk		**Vanaf januari 2021 valt MRA onder de commissie EFB**
Ruimte & Wonen													
Voortgang Woonopgave/ uitvoering Woonagenda 2020-2025											Loggen		N.a.v. toezegging in cie. RWK 10-02-2020: Mogelijk rondom P&C cyclus met de commissie de voortgang van de Noord-Hollandse woonopgave bespreken (2x per jaar op de B-agenda). Uit planningsoverzicht GS: GS besluitvorming over de Provinciale Woonagenda vindt plaats in het voorjaar 2020 en de Staten worden hierover ook in deze periode geïnformeerd. GS informeren de commissie RWW in het najaar 2020 over het eerste woonakkoord. De wijze waarop PS verder worden geïnformeerd over de voortgang van de Provinciale Woonagenda moet nog nader worden bepaald. Hierover worden de Staten zo spoedig mogelijk geïnformeerd. PS worden in het najaar 2020 op de hoogte gesteld van de voortgang van het Uitvoeringsprogramma Binnenstedelijk Bouwen en Versnellen Woningbouwproductie. Eerste voortgang: Medio oktober/november in GS, op 23-11-2020 in commissie RWK **Toezegging: uitgebreide stand van zaken en tussentijdse rapportage in 4e kwartaal van 2022**
Masterplan Wonen		BOT 4/3									Loggen		Op 4 maart wordt een benen-op-tafeloverleg ingepland. Vervolgens komt het masterplan waarschijnlijk eind 2e kwartaal naar de commissie

Strategische Agenda Commissie Ruimte Wonen en Klimaat
voor PS 08-03-2021 / RWK 15-03-2021

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

Regels rondom huisvesting arbeidsmigranten											Loggen		N.a.v. toezegging in cie. RWK 10-02-2020: GS komt binnen 2 maanden hierover terug bij de commissie RWK Toezegging 08-06-2020: Medio september 2020 volgt een vervolgnotitie; ter bespreking op B-agenda 19-10-2020. **Onderwerp komt tzt terug om voortgang te volgen**
Monitor Woningbouw 2020	TB												**08-02-2020: Technische briefing over de Monitor Woningbouw 2020**
Eerste Woonakkoord op B-agenda													Woonakkoord West-Friesland komt 11-01-2021 op de B-agenda van RWK **– doorgeschoven naar 08-02-2021**
Voortgang fonds OV-knooppunten											Loggen / Olthof	Cie RWK en M&B gezamenlijk	Besproken op B-agenda in commissie van 08-06-2020 Voordracht over besloten agenda in PS 14-09-2020 Jaarlijkse voortgang komt t.z.t. op C-agenda
Monitor OV-knooppunten											Loggen		Jaarlijks t.k.n. op c-agenda
Verstedelijkings-strategie MRA											Loggen	BOB	Uit planningsoverzicht GS: In het SBO MIRT is in mei 2019 een bestuurlijke opdracht verleend om een verstedelijkingsstrategie voor de MRA op te stellen. Deze bestaat uit het opstellen van een verstedelijkingsconcept voor de MRA, een faseringsvoorstel en een investeringsstrategie. Het gaat om een Rijk/regio-traject. Najaar 2019 is een projectorganisatie opgestart en zijn inventariserende werkzaamheden verricht. De organisatie is in handen van het ministerie van BZK namens het Rijk en het MRA bureau namens de regio. Eerste kwartaal 2020 is gestart met het opstellen van een verstedelijkingsconcept. In het najaar volgt het faseringsvoorstel en de investeringsstrategie. Deze worden in november 2020 in het BO MIRT ter besluitvorming voorgelegd. - BOT-overleg op 22-06-2020 - Presentatie van de MRA op 7 september 2020, 20.00 tot 21.30 uur. *Provinciale Staten zijn tot nu toe twee maal geïnformeerd en in gesprek gegaan over de Verstedelijkingsstrategie, op 22 juni en 7 september 2020. Bij het vormgeven van het verlengde proces richting BO Leefomgeving voorjaar 2021, zal ook de mogelijkheid worden gecreëerd om het gesprek verder met PS (en raden) te voeren.*

Strategische Agenda Commissie Ruimte Wonen en Klimaat
voor PS 08-03-2021 / RWK 15-03-2021

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

Plan van Aanpak (pva) Kustvisie											Loggen	BOB	Wordt verwacht 2e kwartaal 2021
Omgevingsverordening													
Omgevingsregeling op de voorgenomen aanwijzing van een stimuleringsgebied voor zonne-energie ten zuiden van Zwanenburg											Stigter		**Bespreking op B-agenda van de omgevingsregeling voor definitief besluit GS**
Omgevingsverordening NH 2022											Loggen	BOB	Hieronder de voorgenomen gewijzigde planning op hoofdlijnen van de Omgevingsverordening NH2022: Besluitvorming: – September 2020: Eerste ronde externe ambtelijke inputsessies (voorleggen concept regels en kijken waar dit knelt) – 19 oktober 2020: Technische briefing over de Omgevingsverordening NH2022 – **19 November 2020**: Externe bestuurlijke inputsessies (bestuurders van gemeenten, waterschappen etc. van de provincie N-H wordt om input gevraagd) – December 2020: Eventueel Tweede ronde ambtelijke input-sessies – Besluitvorming: 13 april 2021 GS; vaststellen ontwerp- OV NH2022 22 april 2021 Commissie RWK 26 april 2021 Start ter inzage legging 19 juni 2021 Einde ter inzage legging 7 september 2021 GS; OV NH2022 20 september 2021

Strategische Agenda Commissie Ruimte Wonen en Klimaat
voor PS 08-03-2021 / RWK 15-03-2021

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

													Commissie RWK 4 oktober 2021* PS; vaststellen OV NH2022 1 januari 2022 Inwerkingtreding *Eventueel laatste uitwijkmogelijkheid; PS van november 2021. Later kan niet i.v.m. het omzetten van de Omgevingsverordening NH2022 naar het nieuwe DSO-LVBB voor publicatie.
Klimaat & Energie													
Actieprogramma Klimaat											Stigter		Gewijzigde planning, om in commissie van 19 oktober 2020 te agenderen in cie. RWK.
RES 1.0 NHN NHZ	BOT										Stigter	BOB	4e kwartaal 2020: Antwoordennotitie op concept-RES *Verwacht in GS 15-12-2020* Benen-op-tafeloverleg op donderdag 4 februari 2021 2e kwartaal 2021: Definitieve vaststelling RES 1.0 (onder voorbehoud)
RES 2.0											Stigter	n.n.b.	24 maanden na invoering RES 1.0
Provinciaal inpassingsplan (Pip) 150 Kv											Stigter		Wordt verwacht 1e kwartaal 2021 - Voorbereidingsbesluit via voordracht in PS (RWK 08-06-2020)
Integrale visie energie-infrastructuur	Tech. Brief.										Stigter		Uit Strategische agenda GS uitvoering coalitieakkoord: Integrale visie voor de toekomstige energie-infrastructuur. Vooruitlopend op deze visie is in 2019 er een systeemstudie uitgevoerd naar huidige en toekomstige energie-infrastructuur. In een vervolgstudie met TNO worden drie beleidsopties onderzocht voor toekomstig energiesysteem. De aanlanding van Wind op Zee maakt hier tevens onderdeel van uit als ook mogelijkheden voor conversie op zee. GS en PS worden eind 2020 geïnformeerd over de resultaten van de TNO-studie. **1e kwartaal 2021 volgt technische briefing**

Strategische Agenda Commissie Ruimte Wonen en Klimaat
voor PS 08-03-2021 / RWK 15-03-2021

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

Strategie Waterstof	Tech. Brief.										Stigter		Uit Strategische agenda GS uitvoering coalitieakkoord: Wij verkennen met de partners in Noord-Holland wat de ambities zijn op waterstof, waar de potentie van waterstof binnen onze provincie zit en wat er voor nodig is om deze potentie te realiseren. Samen met onze partners formuleren wij een strategie en een gezamenlijke aanpak om deze ambities gestalte te geven en potenties waar te maken. Deze aanpak zal het derde kwartaal van 2020 ter besluitvorming aan GS worden voorgelegd en PS zal per brief hierover worden geïnformeerd. **1e kwartaal 2021 volgt technische briefing**
Zoeklocaties hernieuwbare Energie											Stigter		Onderdeel RES: Start vanaf 2e kwartaal 2020.
Warmtestrategie											Stigter		Na gereed komen van het warmtebronnenregister medio 2020, zullen Statenleden hierover worden geïnformeerd. Naar verwachting komt voor de zomer van 2020 het Rijks duurzaamheidskader voor biomassa gereed. PS (commissies RWK en EFB) worden na het zomerreces van 2020 betrokken bij de ontwikkeling van het Noord-Hollandse duurzaamheidskader voor biomassa. De wijze waarop PS wordt betrokken stemmen GS af met PS nadat het duurzaamheidskader van het Rijk is verschenen. **Verwachting: Warmtestrategie in april 2021 op de B-agenda**
Vvgb windmolens											Stigter		Planning verschoven, op zijn vroegst besluitvorming in PS eind 2020 **Voordracht in GS 15-12-2020. Commissie RWK 11-01-2021 en besluitvorming in PS 01-02-2021**

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
Maart 2021

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

	2021					2022	2023	GS	Werk vorm	Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding
Commissie EFB	**22-3**	**22-4**	**14-6**	**3e kwart**	**4e kwart**					**Roodgedrukte teksten** *zijn de laatste toevoegingen / updates op de Strategische agenda voor de commissie EFB*
Algemeen										
1e begrotingswijziging 2022								Allen		2022: Cie EFB: februari 2022 PS: maart 2022
Jaarstukken 2020 Tevens willen GS tijdens de bespreking van het eerste concept van de impactanalyse bij de jaarrekening 2020 graag over de planning van de tweede fase en belangrijke uitgangspunten voor de genoemde ontwikkelingen met PS van gedachten wisselen Zie brief GS impactanalyse c-agenda alle commissies maart 2021)								Allen		2021: Rekeningencommissie - maandag 31 mei 2021 Technische vragenronde mondeling: maandag 31 mei 2021 (avond) Reguliere commissies - maandag 7 juni 2021 (NLG en RWK - maandag 14 juni 2021 (EFB en M&B) PS 28 juni 2021
Kaderbrief 2022								Allen		Reguliere commissies - maandag 7 juni 2021 (NLG en RWK - maandag 14 juni 2021 (EFB en M&B) PS 28 juni 2021
2e begrotingswijziging 2021								Allen		maandag 20/9/2021 NLG en RWK Maandag 27/9/2021 EFB en M&B - PS 11 oktober 2021
Begroting 2022								Allen		25 oktober in commissie NLG en RWK 28 oktober in commissie EFB en M&B 8 november in PS.
Laatste begrotingswijziging 2021								Allen		cie EFB :29 november 2021 PS :13 december 2021
Motie 41 (noodfonds)										Commissie wordt in maart 2021 geïnformeerd over de voortgang van motie 41 (restant 2,8 miljoen). In juli 2021 dan weer info over resterende middelen noodfonds (zie brief EFB 22-3-2021)

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
Maart 2021

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

motie 42 (herstelfonds)										Blauwdruk is behandeld in EFB 26-10-2020 (en RWK 19-10-2020). Toegezegd is: - Zodra de regelingen zijn afgerond, wordt hierover uitgebreid met PS gesproken en met enige regelmaat zal naar het geheel van het fonds worden gekeken. - Eind maart 2021 is de eerste tranche wellicht weggezet, een goed moment om met PS het gesprek aan te gaan over de uitwerking.; - Het is belangrijk om toe te werken naar meetbare kengetallen per maatregel door middel van een goede monitoring. PS worden hierover geïnformeerd; - in februari 2021 wordt de eerste begrotingswijziging 2021 behandeld waarin motie 42 financieel wordt verwerkt. In maart 2021 zal de voortgang van uitvoering motie 42 worden besproken. Te verkennen of een relatie kan worden gelegd met kengetallen uit de impactanalyse, die dient als terugkoppeling op de jaarrekening. In het 1e kwartaal van 2021 zal op de impactanalyse worden teruggekomen (22-3-2021 EFB brief GS over impactanalyse)
Financiën, Cultuur en Erfgoed (Pels)										
Voorstel om de opzet van de begroting te verbeteren en meer inzichtelijk te maken										In de rekeningencommissie (valt onder commissie EFB) van 26 augustus 2019 is over dit onderwerp gesproken, GS zullen met een voorstel richting commissie/PS komen om de opzet van de begroting te verbeteren en meer inzichtelijk te maken.
Onderzoek Rekenrentes in IPO verband .										(cie EFB 2-12-2019) Mw. Pels meldt dat in IPO-verband het onderzoek naar een realistische rente is gestart, want het wijzigen van de rente heeft grote gevolgen voor het doelvermogen. De uitkomsten van het onderzoek zijn nog niet bekend, maar hierin wordt gerekend met de rekenrente die ook verzekeraars hanteren. Na afronding van het onderzoek kan een realistisch scenario opgesteld worden. Uitkomsten waarschijnlijk in februari 2020. Deze worden met de commissie gedeeld. Indien de effecten heel erg groot zijn, dan zal de commissie tijdig met een brief van GS via de B-agenda geïnformeerd worden.
Nota Verbonden Partijen										Evaluatie behandeld in EFB van 16 september 2019. De nieuwe nota verbonden partijen is in de commissie van 31 augustus 2020 behandeld en als hamerstuk in PS van 5 oktober 2020. Er zal een bijeenkomst georganiseerd worden om te bespreken hoe PS geïnformeerd wil worden over de verbonden partijen (het toesturen van Kadernota's kan hierin worden meegenomen).Datum wordt gezocht. 7 december 2020 is een expertmeeting revolverende fondsen gehouden

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
Maart 2021

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

Actualisatie Cultuurnota	BOT overleg							Pels		24 februari 2020 van 12.00 uur tot 13.00 uur Technische briefing geweest Laatste planning: zie brief B-agenda EFB 31-8-2020 22 maart 2021 11.00-12.30 uur : BOT overleg mei-juli 2021: discussienotitie sept-nov. 2021: notitie actualisering cultuurbeleid jan. 2022: vaststelling actualisatie vaststellen in PS (voorafgaand eerst in cie EFB)
Investeren in behoud van archeologisch erfgoed								Pels		Met de actualisatie van het cultuurbeleid (zie hierboven) komt de beleidsinzet op het gebied van onderwaterarcheologie aan de orde. Onderwerpen daarbij zijn beschermingsbeleid van wrakken in de Waddenzee en extra onderzoek naar nieuw aangeleverde vondsten. In het tweede kwartaal 2020 worden PS geïnformeerd over de presentatie van de vondsten van het Palmhoutwrak. Financiële bijdrage Kaap Skil voor tentoonstellen Palmhoutwrak-collectie (28-9 c-agenda)
Investeren in behoud en herbestemming monumenten								Pels		Bij de actualisatie van het cultuurbeleid (zie een paar regels naar boven) zal de provinciale inzet voor rijksmonumenten (zonder woonfunctie) worden voorgelegd.
Cultuureducatie en bibliotheken	Afdoen motie open houden biblioth eken							Pels		23 november 2020: digitaal werkbezoek EFB met Probiblio Begin 2021 ontvangen PS het programma Cultuureducatie met kwaliteit 2021-2024 dat door Plein C wordt uitgevoerd. Cultuureducatie en de provinciale rol bij bibliotheken zal ook onderdeel zijn van de actualisatie van cultuurbeleid . (zie brief C-agenda EFB 30 november 2020) Afdoening motie openhouden bibliotheken 22 maart 2021 behandelen in cie EFB
Initiatiefvoorstellen SP over archeologie en erfgoed (vervolg op discussienotitie)								Pels		Discussienotitie SP over archeologie en erfgoed behandeld in commissie EFB 20 januari 2020. Naar aanleiding van deze bespreking heeft de SP 2 initiatiefvoorstellen opgesteld. Deze zijn behandeld in EFB van 30 november 2020. SP zet initiatiefvoorstellen niet door naar PS. Onderwerp zal namelijk worden besproken bij actualisatie cultuurnota.
Voorstel voor Noord-Hollands waarderingskaart stolpboerderijen								Pels		Commissie EFB 20/1/2020: Daadwerkelijke uitwerking waarderingskaart zal april 2021 in commissie terugkomen. Bij ontwikkelingen in de waarderingkaart zal mw. Pels mondeling/schriftelijk mededelingen te doen. Er zal ook een terugkoppeling worden gegeven hoe gemeenten hiermee om willen gaan.
Stelling van Amsterdam								Pels		Recent is opdracht verleend voor een onderzoek naar de herstelbehoefte en versterkingsmogelijkheden van recreatie rondom de Liniedijken van de Stelling van Amsterdam. Dit onderzoek is in gang gezet omdat in het coalitieakkoord is gemeld dat er een Landschapsfonds wordt ingesteld (valt onder sector Groen/NLG) waaruit ook herstel en recreatief gebruik van de Liniedijken gefinancierd kan worden. Om nu inzicht te krijgen in deze herstelbehoefte is dit onderzoek gestart. Het onderzoek moet medio mei af zijn. De uitkomsten van het onderzoek moeten leiden

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
Maart 2021

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

										tot een aanvraag uit het Landschapsfonds. Het onderzoek is medio mei 2020 afgerond. Als er besluitvorming nodig is, vindt deze na het zomerreces plaats. PS worden daar dan bij betrokken (NLG/EFB) Bij behandeling Gemeenschappelijk Orgaan Waterlinies op 18-6-2020 in EFB heeft mw. Pels voorgesteld om – gezien het feit dat het een nieuwe vorm van samenwerking betreft – er de komende tijd vaker met elkaar over te spreken. Een goed moment is het bespreken van het nieuwe beleid van Noord-Holland voor de Stelling van Amsterdam dat aan het eind van het jaar aan PS wordt toegestuurd. Dit is een goed moment voor PS om aanvullende kaders mee te geven aan GS. Waarschijnlijk commissie EFB 1e kwartaal 2022 (zie brief C-agenda EFB 18-1-2021). In de cie vergadering 18-1-2021 is afgesproken over dit onderwerp een technische briefing te organiseren
Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (Pels)										
Sport								Pels		Voortgang Beleidsnotitie Sport EFB besproken in EFB 18 januari 2021. Toegezegd is: Het aanbieden van plantaardige maaltijden en snacks in de kantine zal wederom bij de eerstvolgende kennissessie via Sportservice onder de aandacht gebracht worden. De focus op natuurinclusiviteit kan bij een volgende ronde aan de orde komen, aangezien het huidige budget daarvoor onvoldoende is.
Goed werkgever- en opdrachtgeverschap								Pels		Binnen de ambtelijke organisatie is 'goed werkgeverschap en eigentijdse arbeidsverhoudingen' één van de pijlers van het strategisch HR beleid. Onder deze noemer wordt gewerkt aan diverse thema's, waaronder diversiteit en inclusiviteit en ontwikkel- en loopbaanmogelijkheden. Naar verwachting in het tweede kwartaal van dit jaar zullen GS de Staten nader informeren over de wijze waarop wij uitvoering geven aan dit onderdeel van het Coalitieakkoord, en de komende tijd met onze verbonden partijen in gesprek gaan welke stappen ze hierin kunnen zetten. Zie brief c-agenda EFB 26 oktober 2020
Voortgang Social Return								Pels		**Voortgang: 1e kwartaal 2020 (zie c-agenda EFB 31-8-2020)** **Voortgang: 2e kwartaal 2021** **Voortgang: 3e kwartaal 2022** **Herijking social return medio 2023**
Inkoopbeleid										**Nieuw inkoopbeleid in de maak.** **Commissie 22 maart 2021**
Circulaire economie en PDNH Per 1-1-2021 van M&B naar EFB (Pels)										

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
Maart 2021

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

Actieagenda Circulaire Economie 2021-2025								Pels		18-1-2021 concept-Actieagenda in cie. EFB (besproken B-agenda) . Toegezegd is: Gedeputeerde Pels zegt toe: De gevolgen van corona zullen in het voorwoord en de inleiding van de actieagenda nader worden beschouwd en toegelicht en meegenomen bij het ondernemersklimaat (opmerking Denk) Mw. Zaal zegt toe: - bij de actualisatie van de agenda Onderwijs en Arbeidsmarkt wordt de vraag van GL hoe ervoor wordt gezorgd dat mensen door omscholing de kans krijgen om zinvol deel te nemen aan de maatschappij meegenomen.
PDENH (Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland)								Pels		N.a.v. veel vragen over dit onderwerp is op verzoek van PS een technische briefing PDENH gehouden op 3 september 2020 in de commissie M&B. Op 7 december 2020 heeft er een expertmeeting plaats gevonden over revolverende fondsen Gedeputeerde Pels heeft 03-09 een informatiesessie Verbonden Partijen / PDENH voor de commissies EFB en M&B aangekondigd. Naar goed moment wordt nog gezocht.
Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (Zaal)										
Voortgangsrapportage/actualisatie economisch uitvoeringsbeleid/ Dashboard								Zaal		26 november 2018 is de 2e voortgangsrapportage behandeld in EEB (incl. voortgang PIM en andere MKB instrumenten). In het tweede kwartaal 2020 wordt een (proces) voorstel voor actualisatie van economische beleid aan PS gestuurd. Hierin wordt aangegeven op welke momenten PS betrokken worden bij de actualisatie. Nieuwe planning ivm Covid- - 15 februari 2021 nieuwe voortgangsrapportage incl. coronaeffecten; - 11 maart 2021 Expertmeeting - Juni 2021: nieuw uitvoeringsprogramma (hierbij ook hoogwaardige digitale verbindingen agenderen)
Voortgang Pallas project								Zaal		In 2012 is door het Kabinet en de Provincie Noord-Holland besloten om een lening te verstrekken om de mogelijkheid te bieden om tot een nieuwe reactor in Petten te komen ter vervanging van de huidige Hoge Flux Reactor (HFR). Eind 2013 is hiertoe de Stichting Pallas opgericht, met als doel om een reactor te ontwerpen en realiseren, die bestemd is voor de productie van medische isotopen en voor nucleair technologisch onderzoek.

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
Maart 2021

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

										Onderdeel van de opdracht was het aanvragen van de benodigde vergunningen, het opstellen van een business case en het aantrekken van private investeerders (fase 1). Voor deze fase hebben het Rijk en de Provincie Noord-Holland samen een lening van €80 mln. verstrekt die in drie tranches ter beschikking is gesteld. Onderdeel van de opdracht was ook om de daadwerkelijke bouw en exploitatie - fase 2 en 3 - privaat te financieren. Uit de brief van GS aan PS (zie C-agenda 16-9-2019; 11.1.b) blijkt dat er momenteel concrete interesse is van private investeerders. Jaarlijks (meestal in de maand februari) worden de commissieleden op de hoogte gehouden over de voortgang van het project. Zie ook brief op c-agenda EFB 15 juni 2020 Brief GS inz. uitstel terugbetaling op B-agenda EFB 31-8-2020; Voorafgaande aan deze vergadering is een technische briefing over stand van zaken Pallas gehouden. Volgende technische briefing 15 februari 2021 en stand van zaken op B-agenda EFB
HIRB/werklocaties								Zaal		Onder de noemer HIRB-plus zijn regelingen opgesteld voor het toekomstbestendig maken en houden van bedrijventerreinen en winkelgebieden. Ook zijn middelen vrijgemaakt ten behoeve van pilots op het gebied van verblijfsrecreatie. In totaal wordt voor HIRB-plus in de periode 2020-2023 een bedrag van € 2,5 mln. per jaar ingezet. In de subsidieregeling voor de fysieke herstructurering van bedrijventerreinen krijgen de aspecten duurzaamheid (waaronder CO2-reductie), circulariteit en leefbaarheid grotere nadruk. Projecten die op deze gebieden veel maatregelen nemen hebben een grotere kans op subsidie in de jaarlijkse subsidietender. PS worden jaarlijks geïnformeerd over de gehonoreerde projecten. Regionale afspraken werklocaties: Hiervoor worden de afspraken gevolgd die gemaakt zijn inde PRV; ramingen worden minimaal eens in de 5 jaar voorzien. Voor NHN is net een herziening van de raming gestart (oplevering 2e helft 2020). Over de resultaten worden de Staten eind 2020 geïnformeerd.
Jaarprogramma van De Kop Werkt! (wensen en bedenkingen').								Zaal		EFB 20-1-2020: programma loopt af: hr. Van der Hoek zegt toe dat het onderwerp terugkomt op de agenda van de commissie na afronding van de effectrapportage (maatschappelijke en economische effecten) en de evaluatie van het ambitiedocument en evaluatie governance. 29/6: Zie ook brief C-agenda EFB 31/8 inz. jaarrapportage 2019 en verlengen programma. De effectrapportage (maatschappelijke en economische effecten) en de evaluatie van het ambitiedocument en evaluatie governance komen nog terug op de agenda. Aan de evaluatie van het ambitiedocument en evaluatie governance wordt nu gewerkt. De effectrapportage wordt circa 1 jaar uitgesteld. In 2021 worden dit allemaal te samen aan de Cie aangeboden

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
Maart 2021

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

										2e tranche jaarprogramma 2020 is op 18 januari in cie EFB behandeld
Herstructurering Winkelgebieden .								Zaal		EFB 20-1-2020 (rondvraag Van der Hoek): negatieve berichtgeving winkelleegstand. Primair gemeenten aan zet. Wordt wel in regionaal en in MRA verband over gesproken. Eventuele acties zullen in gezamenlijkheid plaatsvinden. In dat geval worden PS geïnformeerd
Continuering regionale economische samenwerking NHN								Zaal		.De provincie en 18 NHN gemeenten hebben op 17 december 2017 een aandeelhouders- en dienstverleningsovereenkomst ondertekend, waarin de strategische samenwerking van en onderlinge afstemming tussen ondernemers, onderwijsinstellingen, kennisinstellingen, lokale en provinciale overheden en regionale samenwerkingsverbanden in NHN is vastgelegd. In deze overeenkomsten is bepaald dat uiterlijk in oktober 2021 een tussenevaluatie is uitgevoerd en uiterlijk in mei 2023 een eindevaluatie is uitgevoerd. De tussenevaluatie wordt opgeleverd in oktober 2021 en in het Bestuurlijk Afstemming Overleg NHN (BAO) en de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 22 november 2021 vastgesteld, opdat de uitkomsten van de evaluatie kunnen worden vertaald in het Jaarplan ONHN van 2022. De resultaten van deze tussenevaluatie zullen na deze datum aan de Commissie worden voorgelegd.
Uitkomsten evaluatie detailhandelbeleid								Zaal		Zie ook brief GS inz. monitor detailhandel op c-agenda EFB 31-8-2020
Hoogwaardige en digitale verbindingen								Zaal		Plannen van marktpartijen en het lokale initiatief dat met een garantstelling gesteund wordt, dekken meer dan driekwart van de witte buitengebieden. In het resterende deel worden gemeenten met een kansrijke business case op weg geholpen om met de markt glasvezel aan te leggen. Eind maart loopt de beroepstermijn tegen de garantstelling af. Indien er geen hoger beroep wordt aangetekend sluiten GS een garantie- en uitvoeringsovereenkomst en wordt de garantie daadwerkelijk verstrekt. Rond de zomer wordt meer zicht verwacht op een resultaat bij (de eerste) twee gemeenten die GS verder ondersteunt. PS worden over beide zaken geïnformeerd. EFB 15/6/2020: De analyse met kansen voor de gemeente Bergen is ontvangen en GS willen dat komende maand met de gemeente bespreken. Met de tweede gemeente gaat GS van start zodra blijkt dat de werkwijze (met Bergen) succesvol blijkt. Het lijkt GS zinvol om het geheel na de zomer in de cie EFB te agenderen De hr. Zaal (GL) verzoekt dit na de zomer op de agenda van de commissie EFB te plaatsen. Op 28 september zal tkn een update op de c-agenda worden geagendeerd (in overleg met de hr. Zaal). In voorjaar 2021 zal het bespreekstuk worden geagendeerd (bij actualisatie economische agenda).

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
Maart 2021

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

										EFB 30-11-2020: brief op C-agenda waarin wordt voorgesteld dit onderwerp te bespreken bij de actualisatie van de strategische agenda economie.
Discussienotitie PvdD naar een nieuwe economie								Zaal/Pels		Nav behandeling in cie EFB 31-8-2020 zal nes Kostic zal samen met andere partijen een aantal initiatiefvoorstellen uitwerken.
Een innovatief klimaat bevorderen Economie en inclusieve arbeidsmarkt								Zaal		GS streeft naar een optimaal vestigingsklimaat voor ondernemers in Noord-Holland. Een nationaal en Europees gelijk speelveld is hierbij van groot belang. We stellen geen strengere normen dan de wettelijke, maar stimuleren bedrijven om duurzame maatregelen te nemen. De provincie ondersteunt het vestigingsklimaat door in te zetten op goede bereikbaarheid, goede ruimtelijke ordening en een gezonde leefomgeving. Om de verduurzaming van de economie te versnellen, ondersteunen en stimuleren GS over de volle breedte duurzame innovatie. Hiervoor stelt GS middelen beschikbaar. GS stimuleert (duurzame) innovatie op verschillende manieren, met de MKB innovatie-instrumenten en -fondsen. Voor de financiële stimulering van innovaties is de MIT-subsidieregeling ingesteld (MKB innovatiestimulering regio en Topsectoren), het Participatiefonds Duurzame Economie NH en het Innovatiefonds NH. Met het investeringsgereedprogramma PIM worden (duurzame) ondernemers met het vinden van passende financiering geholpen, en met het versnellingsprogramma GO!-NH worden duurzame innovaties versneld. Al deze innovatie-instrumenten worden in de huidige coalitieperiode voortgezet en/of uitgebreid. Daarnaast start, in samenwerking met regionale partners, een pilot 'Globalisers' om Noord-Hollandse scale-ups te helpen groeien door ondersteuning te bieden bij het toetreden op de internationale markt. De uitvoering van deze instrumenten wordt door GS georganiseerd. PS worden jaarlijks, bijvoorbeeld na e innovaties versneld. Al deze innovatie-instrumenten afronding van een subsidie openstelling, per brief geïnformeerd.
Een veerkrachtige arbeidsmarkt bevorderen								Zaal		Voor een vitale en veerkrachtige beroepsbevolking blijft ingezet worden op een meer skillsbased arbeidsmarkt met als onderlegger een campusstructuur gefocust op techniek en technologie. In deze campusstructuur werkt de triple helix samen aan 1) een betere aansluiting arbeidsmarkt & onderwijs door onderwijsvernieuwing, 2) versnellen van de overgang van werk naar werk aan de hand van skills en 3) bevorderen van een inclusieve arbeidsmarkt door gezamenlijke projecten. In de steigers staan nu projecten bij de Zaancampus en Luchtvaart Community Schiphol. Voor aanscherping van het campusbeleid worden eind 2020 de evaluatieresultaten verwacht. In de tweede helft van 2020 start een nieuwe Werkambassadeur (zie brief c-agenda EFB 31/8/2020) Met Provinciale Staten zal dan ook zijn nieuwe werkagenda nader worden besproken. De werkagenda van de werkambassadeur zal de komende tijd (maart-april) meer vorm krijgen en hij wil ook op dat moment graag hierover met de cie van gedachte wisselen. Zie ook beantwoording technische vragen EFB 18-1-2021

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
Maart 2021

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

Nieuwe Europastrategie								Zaal		Commissie EFB 16-9-2019: afgesproken in om geen COE in te stellen. Halverwege de collegeperiode zal de nu gekozen werkwijze geëvalueerd worden. Op maandag 20 april zal van 11.00 uur tot 12.30 een BOT overleg worden gehouden over analyse EU beleid, evaluatie Europees beleid 2017-2020 en welke accenten de commissie belangrijk vindt (ivm coronacrisis gaat dit niet door. Er zal een nieuwe planning worden gemaakt voor de nieuwe europastrategie. Waarschijnlijk in najaar notitie met daarin - de accenten voor de komende nog lopende periode van de huidige Europa strategie (loopt tot 1/1/2021) en - opzet om te komen tot een nieuwe europastrategie (startnotitie november 2020) - Op 28 september technische briefing zoals afgesproken in EFB 20 april 2020 - Starnotitie Europstrategie behandeld in EFB 30 november 2020. - 18 januari 2021 is een technische briefing gehouden over Green Deal en Brexit (gevolgen voor Noord-Holland); - 15 februari 2021 een BOT overleg nieuwe Europastrategie - Bespreking van notitie ter politieke beraadslaging met uitkomsten van beeldvormingsfase Commissie EFB Juni 2021 - Bespreking concept Europastrategie 2022-2025 Commissie EFB Najaar 2021 - Vaststellen Europastrategie 2022-2025 Provinciale Staten Najaar 2021
Sponsoring								Zaal		In oktober 2019 zijn de uitgangspunten in de commissie besproken en in november 2019 heeft GS het definitieve sponsorbeleid 2020-2023 vastgesteld. PS zullen jaarlijks een voortgangsrapportage ontvangen over de duurzaamheidsmaatregelen die de gesponsorde evenementen invoeren. 18 Januari 2021 is de Voortgangsbrief dierenwelzijn gesponsorde evenementen 2020 op B-agenda EFB. In 2022 vindt een evaluatie van de doelstellingen en de resultaten plaats.
Initiatiefvoorstel wijziging Referendumverordening van FvD										Behandeld in cie EFB van28-9-2020:. Toegezegd is: GS zullen goed blijven volgen of sprake is van gestrande pogingen en in dat geval zullen PS worden geïnformeerd Mw. Zaal geeft aan dat op basis van de motie van FvD is al een communicatietraject gestart, voorgesteld wordt na te gaan wat dit heeft opgeleverd alvorens weer een nieuw traject te starten. Zodra de digitale mogelijkheid aanwezig is, zal hierover gecommuniceerd worden. De vraag van de PVV over de geschatte kosten van een referendum (bedrag concretiseren) is schriftelijk beantwoord.

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
Maart 2021

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

										Zie ook Statenvragen FvD 115-2020 Bindend correctief referendum agenderen in commissie zodra de Grondwetswijziging dat mogelijk maakt
IBT: tussenrapportage financiële positie gemeenten										PS 14-9-20: Normaal wordt over IBT in een jaarverslag aan het einde van het jaar, gerapporteerd. In verband met de bijzonder situatie, zal zij aan het einde van het jaar als alle begrotingen zijn ingediend, met een tussenrapportage te komen die dan eventueel besproken kan worden. EFB 15 februari 2021 (C-agenda tussenstand en uitgebreidere rapportage ter bespreking in april/ mei .
Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie Concerncontrol, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS zaken (CdK)										
Vergroting bekendheid van Noord-Hollandse burgers met provinciaal referendum, burgerinitiatief en inspraak /bestuurscultuur								CdK		Afdoeningsvoorstel motie 98-2019 zal worden geagendeerd voor EFB van 22 maart 2021
Bestuurscultuur								CdK		Concept Agenda bestuurlijke vernieuwing en participatie/notitie bevoegdheidsverdeling GS/PS is besproken in EFB 18 januari 2021 Werkgroep burgerparticipatie wordt nieuw leven ingeblazen (zie ook toezeggingenlijst) Participatieverordening zal na het zomerreces komen (zie hieronder)
inspraak en participatieverordening.										Aug. 2021 EFB en september PS (ook via de werkgroep Burgerparticipatie)
1e begrotingswijziging Randstedelijke Rekenkamer voor zienswijze 2022								CdK/PS		Februari 2021
Begroting Randstedelijke Rekenkamer 2022								CdK/PS		Mei/juni 2021
Communicatiestrategie								CdK		Het sturen van de communicatie-aanpak, zoals toegezegd in de vergadering EFB van 2 december 2019, heeft vanwege corona vertraging opgelopen. De uitvoering daarvan is echter al in gang gezet. Onlangs zijn het Presidium (22 juni jl.)en de werkgroep Jeugdparticipatie geïnformeerd over de gevolgen van corona op tal van onze communicatie-en voorlichtingsactiviteiten. De communicatieaanpak zal eind van het jaar op hoofdlijnen in een korte brief aan de Staten toegestuurd worden, zodat we daarover

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
Maart 2021

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

										ook met de Staten in het voorjaar van 2021 in gesprek kunnen gaan. Communicatie aanpak en afdoeningsvoorstel motie 98-2019 stond geagendeerd voor EFB van 18 januari 2021 maar is doorgeschoven naar 22 maart 2021
Ondermijning, tegengaan, weerbaarheid stimuleren										Deze ambitie wordt in het voorjaar van 2020 uitgewerkt in een Agenda Weerbaar NH. De Agenda vormt de leidraad voor het provinciaal handelen in deze coalitieperiode. Een van de aspecten – ook al benoemd in de programmabegroting 2020 – is de quick scan weerbaarheid van gemeenten. Deze zal een plaats krijgen in de Agenda. Dat geldt ook voor de aanpak van de eigen weerbaarheid. In de Agenda wordt ook aandacht besteed aan de wijze waarop de voortgang inzichtelijk wordt gemaakt voor PS. Het voornemen is om de Staten ten minste jaarlijks te informeren over de voortgang. De Agenda Weerbaar NH leent zich voor behandeling volgens het BOB-model. De concept-Agenda Weerbaar NH is op 18 juni 2020 in de commissie EFB besproken. De bespreking gaf geen aanleiding tot wijziging van de Agenda die vervolgens nog voor het zomerreces is vastgesteld door GS (definitieve agenda is verzonden en staat op C-agenda commissie). Toegezegd is: Met de QuickScans wordt gewoon doorgegaan want het streven is hier zoveel mogelijk gemeenten op aan te laten sluiten. PS zullen hier regelmatig over geïnformeerd worden. - Er wordt in ieder geval ingezet op het vergroten van de interne weerbaarheid waarover teruggekoppeld zal worden en waar nodig, wordt ingezet op het vergroten van de eigen weerbaarheid. De cdK zal over de voortgang van de agenda ten minste een keer per jaar aan de Staten rapporteren (los van de P&C-cyclus;(eerste voortgangsrapportage juni 2021). • Ten aanzien van de quickscans kan gemeld worden dat de voorbereidingen voor de uitrol bij gemeenten in volle gang is. Dit voorjaar is een behoeftepeiling gehouden bij gemeenten en meer dan 20 gemeenten hebben laten weten graag een quickscan gemeentelijke weerbaarheid uitgevoerd te zien bij de eigen gemeente. Dit najaar zal worden gestart met het uitvoeren van de quickscans bij de gemeenten die hebben aangegeven graag mee te willen doen • Ten aanzien van de interne weerbaarheid kan worden gemeld dat, zoals in de Agenda Weerbaar NH opgenomen, een provinciaal weerbaarheidsbeeld wordt opgesteld. De oplevering wordt eind december verwacht en zal input vormen voor een actieplan interne weerbaarheid. Zie ook brief C-agenda EFB 18-1-2021
Motie 48-2020 Educatie										Afdoeningsvoorstel was geagendeerd voor EFB 18-1-2021 maar is

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
Maart 2021

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

Koloniaal verleden										doorgeschoven naar 22 maart 2021
Statenvoordracht - Wensen en bedenkingen bij subsidievaststelling fractiebijdragen n.a.v. Rapport van bevindingen 2019-2020										
IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen (Stigter)										
IPO begroting 2022								Stigter		
Datastrategie								Stigter		GS actualiseert in de komende jaren de provinciale datastrategie. De belangrijkste speerpunten zijn daarbij: - Open Dataplatform beschikbaar voor het publiceren van: WOB besluiten Open stateninformatie - invoering Dataplatform t.b.v. Data initiatieven; eenmalige opslag en meervoudig (her)gebruik - Uitvoeren VU opleidingsplan voor PNH Medewerkers - Verhogen kennisniveau Datagedreven werken - Opleveren Integratieplatform t.b.v. samenwerken met derden m.b.v. gegevensuitwisseling Het Open Data in mei 2020 opgeleverd, maar moet daarna nog gevuld worden met relevante data. Die planning is afhankelijk van het Open Data beleid. Naar verwachting stellen GS het Open Databeleid na het zomerreces vast. PS worden hierover geïnformeerd. 31-8-2020: technische briefing datastrategie. Open data / ethiek: interprovinciale besluitvorming in najaar 2020 Kunstmatige intelligentie: verkenning naar focus (december 2020 gereed) Voortgangsrapportage heeft op de B-agenda van EFB 30 november gestaan. Geactualiseerde datastrategie naar Staten~~: maart 2021~~ wordt juni 2021 PS 1-2-2021 heeft PvdA vragen gesteld over veiligheid systeem provincie mede nav datalekken BIJ 12. Nadere info volgt. 22 maart 2021 bespreken in commissie

Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 8 maart 2021

Beeldvorming (Fase 1) : BOT-overleg of technische briefing / overleg derden
Oordeelsvorming (Fase 2) : ter bespreking, B-agenda
Besluitvorming (Fase 3) : Voordracht ter voorbereiding PS, A-agenda

vetgedrukt = mutatie na meest recente vergadering (cie. M&B of PS)

	2020		2021								2022	2023	GS	Behandeling
Commissie M&B	**26-10**	**30-11**	**18-01**	**15-02**	**22-03**	**22-04**	**14-06**	**06-09**	**27-09**	**Q4**				
Algemeen														
1e Begrotingswijziging													allen	2021: 1e Begrotingswijziging 15-02 M&B, 08-03 PS
2e Begrotingswijziging													allen	2021: 2e Begrotingswijziging 27-09 M&B, 11-10 PS
Laatste begrotingswijziging														2020: laatste Begrotingswijziging 30-11 M&B (C-agenda), 14-12 PS 2021: laatste Begrotingswijziging 29-11 M&B, 13-12 PS
Jaarstukken en Kaderbrief													allen	2021: 14 juni in commissie M&B (A-agenda) en 28 juni in PS
Begroting													allen	2020: 26 oktober in commissie M&B (A-agenda) en 9 november in PS 2021: 28 oktober in commissie M&B (A-agenda) en 8 november in PS
Mobiliteit/ Bereikbaarheid														
Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen (NIKG)													Olthof	28-09-2020 Technische briefing (met uitnodiging van de cie. EFB) 26-10-2020 Voordracht in cie. M&B 09-11-2020 Voordracht in PS
Bijpraatmoment Rocov-NH (Regionaal Overleg Consumentenbelangen Openbaar Vervoer NH)													Olthof	Halfjaarlijks bijpraatmoment over recente ontwikkelingen. Het is gebruikelijk dat Rocov de cie. 2 x (soms 1 x) per jaar informeert. 18-01 18.30 uur online overleg met Rocov-NH 27-09 volgende overleg
Jaarlijks overleg met raadscie. gem. A'dam en Vervoerregio Amsterdam													Olthof	Eens per jaar is er een bijeenkomst met de leden van de commissie, leden van de raadscie. verkeer (Raadscommissie Mobiliteit, Luchtkwaliteit en Water (MLW)) van Amsterdam en de Vervoerregio Amsterdam. Eerstvolgende datum n.n.b.
Verkeersveiligheid													Olthof	Jaarverantwoording verkeersveiligheid 2020: In de commissievergadering Bereikbaarheid en Mobiliteit van 20 januari 2020 is toegezegd de commissie jaarlijks te rapporteren over de activiteiten van GS op het gebied van verkeersveiligheid. In de jaarverantwoording wordt naast een terugblik op 2020 ook vooruitgeblikt op de activiteiten in 2021. 15-02 C-agenda: Uitvoeringsregelingen verkeersveiligheid 2021 en jaarverantwoording 2020
Perspectief Mobiliteit (v/h Agenda Mobiliteit)													Olthof	*Perspectief Mobiliteit* is de nieuwe titel van Agenda Mobiliteit. De Agenda Mobiliteit is al eerder in de commissie besproken, nl.: 11-02-2019 discussiestuk Agenda Mobiliteit (B-agenda) 16-09-2019 BOT-overleg Agenda Mobiliteit Onder de nieuwe naam *Perspectief Mobiliteit* bespreekt GS graag: 22-04 concept Perspectief Mobiliteit (B-agenda) 14-06 voordracht definitief Perspectief Mobiliteit (A-agenda) 28-06 voordracht definitief Perspectief Mobiliteit in PS
Voortgangsrapport HOV in 't Gooi													Olthof	Komt regelmatig ter kennisgeving in de cie. terug
Eindafrekening N23 (Westfrisiaweg)													Olthof	Eindafrekening krediet waarschijnlijk in Q4 2020 in commissie en PS. De eindafrekening kan pas worden opgesteld als alle beheerovereenkomsten ondertekend zijn. We zijn daarvoor afhankelijk van RWS en HHNK en de gemeentes Hoorn en Koggenland. **Geen aparte voordracht, wordt opgenomen in voordracht 2e Begrotingswijziging 27-09 M&B, 11-10 PS (zie bovenaan)**

Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 8 maart 2021

Beeldvorming (Fase 1) : BOT-overleg of technische briefing / overleg derden
Oordeelsvorming (Fase 2) : ter bespreking, B-agenda
Besluitvorming (Fase 3) : Voordracht ter voorbereiding PS, A-agenda

vetgedrukt = mutatie na meest recente vergadering (cie. M&B of PS)

	2020		**2021**								**2022**	**2023**	**GS**	**Behandeling**
Commissie M&B	**26-10**	**30-11**	**18-01**	**15-02**	**22-03**	**22-04**	**14-06**	**06-09**	**27-09**	**Q4**				
Verbinding A8-A9													Olthof	Juni 2019: Dit onderwerp maakt deel uit van het coalitieakkoord “Duurzaam doorpakken”: In februari en eind mei van dit jaar bent u per brief geïnformeerd (kenmerken 1 1 60469/1 357255 en 1 427994/1 427999) over de stappen van het project 'Landschapsplan Stelling van Amsterdam / Verbinding A8-A9'. In de brief van eind mei hebben wij o.a. aangegeven dat u het Landschapsplan in kwartaal 1 van 2021 zou ontvangen. Dat wordt nu Q4 van 2021. Wij bekijken samen met de partners uit de Stuurgroep Verbinding A8-A9 en het consortium of dit proces is te versnellen.
Bereikbaarheid Haarlemmermeer-Bollenstreek													Olthof	Juni 2019: dit onderwerp staat in het coalitieakkoord “duurzaam doorpakken”: Bereikbaarheid Bollenstreek. Alle Noord-Hollandse belanghebbenden zullen opnieuw gehoord worden over de voorkeursvariant. N.a.v. deze gesprekken zal, op basis van het Noord-Hollandse belang, opnieuw gesproken worden met de provincie Zuid-Holland over de verdere realisatie van de weg en de voorkeursvariant. 25-03-2020 in Stuurgroep 20-04-2020 Voordracht in cie. M&B 18-05-2020 Voordacht in PS (in uitloopvergadering 25-05) Juni 2020 PNH start samen met Haarlemmermeer (penvoerder) en Vervoerregio Amsterdam een Netwerkstudie Haarlemmermeer 2040 (zie brief 1440252/1440261 van 24-06-2020, C-agenda alle commissies aug. 2020). 14-06 gezamenlijke Actie-agenda (B-agenda)
Broek in Waterland													Olthof	De gekozen vorm van co-creatie is ingezet door PS en wordt doorgezet in de vervolgaanpak. Het Plan van Aanpak voor het vervolg zal in april 2020 worden voorgelegd aan de Stuurgroep. Vervolgens zal dit door GS worden vastgesteld. De aanpak is in lijn met het reeds doorlopen proces. Als onderdeel hiervan worden de commissieleden Mobiliteit en Bereikbaarheid uitgenodigd voor specifieke inloopavonden/workshops. In Q4 2020 wordt een moment gezocht om de commissie bij te praten over deze aanpak. 26-10-2020 Nota vervolgstudie naar een mogelijke onderdoorgang in Broek in Waterland, N247 (B-agenda) Streven is om in Q3 van 2021 een uitgewerkt voorstel voor de onderdoorgang voor te kunnen leggen aan GS en PS waarbij er inhoudelijk nog een keuze kan worden gemaakt over de inrichting van de N247 qua rijstrookindeling, mede in relatie tot de financiering. In Q4 2021 zal dan een definitieve keuze worden voorgelegd aan PS over de realisatie van een onderdoorgang.
Bereikbaarheid kust Zuid-Kennemerland													Olthof	Bereikbaarheid kust Zuid-Kennemerland: De eerste stap is gezet: het verbeteren van de spoorverbinding tussen Amsterdam/Haarlem en Zandvoort. De regio is uitgenodigd om voorstellen te doen hoe om te gaan met het resterende budget. De coronaperikelen en beperkte capaciteit bij de gemeenten hebben er toe geleid dat niet meer in Q3 2020 maar voor de zomer van 2021 de voorstellen gereed zijn voor besteding van het resterende budget. Wij hopen PS hierover nog voor de zomer te informeren (en anders in de eerste commissie na het zomerreces).
Houtribdijk													Olthof	In Q1 en Q2 2020 inventariseren we bij RWS de huidige situatie en ambities voor de Houtribdijk, zowel op het gebied van mobiliteit als de potentie om de biodiversiteit van het Markermeer te versterken. Ook met Flevoland gaan we in gesprek om de ontwikkelingen aldaar te bespreken.

Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 8 maart 2021

Beeldvorming (Fase 1) : BOT-overleg of technische briefing / overleg derden
Oordeelsvorming (Fase 2) : ter bespreking, B-agenda
Besluitvorming (Fase 3) : Voordracht ter voorbereiding PS, A-agenda

vetgedrukt = mutatie na meest recente vergadering (cie. M&B of PS)

	2020		2021								2022	2023	GS	Behandeling
Commissie M&B	**26-10**	**30-11**	**18-01**	**15-02**	**22-03**	**22-04**	**14-06**	**06-09**	**27-09**	**Q4**				
														De verwachting is dat PS in Q4 2020 een notitie ontvangt wat de inventarisatie tot dan toe heeft opgeleverd en waar we als provincie eventueel op zouden kunnen inspelen. De inventarisatie is nodig om richting te kunnen bepalen. Hierin betrekken we ook de Omgevingsvisie en het OV Toekomstbeeld. RWS beheert de Houtribdijk, IJsselmeer en het Markermeer. Noord-Holland gaat over het Natura 2000 beleid van het Markermeer. 26-10-2020 in cie. M&B (B-agenda)
MAAS/IDiensten (v/h Verkeersmanagement as a Service)														Nieuw onderwerp betreffende de verkeersmanagement IDiensten: **MAAS/IDiensten**, eerder Verkeersmanagement as a Service genoemd. (Samenhang met andere onderwerpen zoals smart mobility en toekomst bediening kunstwerken.) IDiensten is **verschoven en n.n.b. wanneer** in cie. M&B (B-agenda)
Smart Mobility													Olthof	Er wordt jaarlijks gerapporteerd over de activiteiten in het Uitvoeringsprogramma. De Voortgangsrapportage 2019 Uitvoeringsprogramma Smart Mobility 2018 -2020 is voor het zomerreces toegezonden. (C-agenda 31-08) 30-11-2020 technische briefing Verwachting is **Q2** Focus Smart Mobility in cie. M&B
Gebiedscontracten														30-11-2020 technische briefing
OV Toekomstbeeld OV jaarverslag OV-concessies OV-concessie Gooi en Vechtstreek													Olthof	22-06-2020 Technische briefing over de winnende aanbieder van de nieuwe OV-concessie Gooi en Vechtstreek 31-08-2020 input PS voor de nieuwe OV-concessie Gooi en Vechtstreek (B-agenda). In Q4 2020 kan hierover terug worden gerapporteerd. 31-08-2020 Ter kennisname Het Jaarverslag 2019 concessies Openbaar Vervoer (C-agenda) Er is een start gemaakt met het opstellen van een Ketenaanpak Noord-Holland. Dit is een vertaling van de opdracht om een OV-visie te maken: Beleidsmatig is namelijk met alle partners het Regionaal OV toekomstbeeld opgesteld. Hierin is feitelijk een visie voor heel NH geschetst (stip aan de horizon). Het ontbreekt nu aan een aanpak voor de komende jaren en de rol van PNH hierin. Voor de zomer hebben wij een inventarisatie gemaakt van de knelpunten in de concessiegebieden en met de aangrenzende concessies. Daarvoor doen we een ronde langs de aangrenzende provincies, de VRA, de gemeenten (via de PVVB'n), ROCOV NH, ROVER en PS. Deze laatste willen wij inplannen op 20 april 2020. Omdat er natuurlijke momenten zijn om aanpassingen door te voeren in de concessies (herijking NHN in 2021, HIJ in 2022 en start nieuwe concessie GV in 2021), gebruiken we Q2 en Q3 2020 voor de inventarisatie. In Q4 2020 kan hierover terug worden gerapporteerd. In de ketenaanpak worden alle OV gerelateerde werkzaamheden met elkaar in verband gebracht en met andere beleidsvelden/programma's, zoals OV-knooppunten/Samen Bouwen aan Bereikbaarheid en de Verstedelijkingsstrategie. OV Toekomstbeeld: De provincie Noord-Holland werkt samen met vervoerders en overheden in de regio aan een sterk OV-netwerk in de provincie. Eind 2019 is het Regionaal OV Toekomstbeeld 2040 voor Noord-Holland en Flevoland (ROVT) opgeleverd en bestuurlijk vastgesteld. Met de vaststelling van het ROVT hebben de betrokken bestuurders besloten om vervolgstappen te zetten om het voorkeursnetwerk ROVT te realiseren. Dit netwerk is een visie op het toekomstig OV-netwerk dat in 2040 gerealiseerd moet zijn. Voordat daadwerkelijke realisatiebesluiten van ambities in het netwerk aan de orde zijn, zal eerst nog verkennend onderzoek moeten worden uitgevoerd.

Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 8 maart 2021

Beeldvorming (Fase 1) : BOT-overleg of technische briefing / overleg derden
Oordeelsvorming (Fase 2) : ter bespreking, B-agenda
Besluitvorming (Fase 3) : Voordracht ter voorbereiding PS, A-agenda

vetgedrukt = mutatie na meest recente vergadering (cie. M&B of PS)

	2020		2021								2022	2023	GS	Behandeling
Commissie M&B	**26-10**	**30-11**	**18-01**	**15-02**	**22-03**	**22-04**	**14-06**	**06-09**	**27-09**	**Q4**				
														Na vaststelling van het ROVT eind 2019 is de commissie Mobiliteit & Bereikbaarheid in 2020 geïnformeerd over de voortgang van het vervolg op het ROVT: - 20 januari 2020 : B-agenda – kenmerk 1309457/1309462; - 31 augustus 2020 : C-agenda – kenmerk 1440972/1440978; - 30 november 2020 : B-agenda – kenmerk 1510902/1519010. 15-02 vaststellen onderzoeksagenda vervolg Regionaal OV Toekomstbeeld 2040 01-03 Technische briefing Transitieplan OV-concessies N-H als gevolg van de coronacrisis 22-03 Transitieplan OV-concessies N-H als gevolg van de coronacrisis (B-agenda)
OV-fonds													Loggen (RWK, Ruimte)	In het coalitieakkoord Duurzaam Doorpakken is het OV-fonds aangekondigd. Het OV-fonds bedraagt 20 miljoen euro en waarmee de komende jaren geïnvesteerd wordt in het verbeteren van de deur-tot-deurreis, het beter bereikbaar maken van woon- en werklocaties in Noord-Holland en een toekomstbestendig openbaar vervoernetwerk. Het Concept Bestedingsplan OV-fonds laat de doelstellingen zien, brengt prioritering in de projecten aan en laat zien hoe het budget op efficiënte en doelmatige wijze kan worden besteed. Er is grote samenhang in ruimtelijk beleid (OV-knooppunten) en mobiliteitsbeleid (OV-concessie). GS heeft aan PS het voorstel gedaan de brief en onderliggende stukken (B-agenda RWK 08-06-2020, C-agenda M&B 15-06-2020) te bespreken in de commissie RWK. De gedeputeerden Loggen en Olthof zijn aanwezig bij de bespreking. Het betreft in de commissie een oordeelsvormende bespreking. De inbreng van de commissie wordt door GS meegenomen in de uitwerking naar het definitieve bestedingsplan van het OV-fonds. 08-06-2020 Concept Bestedingsplan OV-fonds in RWK (B-agenda), met uitnodiging van M&B 24-08-2020 Voordracht Bestedingsplan OV-Fonds in RWK (A-ag.), met uitnodiging van M&B

Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 8 maart 2021

Beeldvorming (Fase 1) : BOT-overleg of technische briefing / overleg derden
Oordeelsvorming (Fase 2) : ter bespreking, B-agenda
Besluitvorming (Fase 3) : Voordracht ter voorbereiding PS, A-agenda

vetgedrukt = mutatie na meest recente vergadering (cie. M&B of PS)

	2020		2021								2022	2023	GS	Behandeling
Commissie M&B	**26-10**	**30-11**	**18-01**	**15-02**	**22-03**	**22-04**	**14-06**	**06-09**	**27-09**	**Q4**				
Fiets													Olthof	31-08-2020 Uitvoeringsregeling subsidie regionaal fietsnetwerk 2020 en intentieverklaring doorfietsroute regio Alkmaar (C-agenda) 15-02 Uitvoeringsregelingen verkeersveiligheid (incl fiets) 2021 (C-agenda) Begin Q2 2021 zullen wij een Uitvoeringsagenda Actieve Mobiliteit voorleggen aan PS. Onderdeel daarvan is een bestedingsplan voor de bestaande en nieuw beschikbare middelen uit het coalitieakkoord. In de regio's Alkmaar en Gooi- en Vechtstreek is inmiddels een intentieverklaring voor regionale doorfietsroutes ondertekend. In 2021 verwachten we ook in de regio Zuid-Kennemerland-IJmond bestuurlijk gedragen plannen te kunnen bekrachtigen. In samenwerking met de partners in de MRA werken we aan een plan om gezamenlijk de fietsparkeervoorzieningen bij R-Net haltes te gaan verbeteren. Met ProRail en gemeenten werken we samen aan een plan om fietsparkeervoorzieningen bij stations in Noord-Holland in beeld te brengen bij het door het Rijk beschikbaar gestelde gelden vanuit het Klimaatakkoord. Bij het BO-Mirt van 26-27 november 2021 zijn voor diverse stations gelden beschikbaar gesteld. Binnen de INHI nemen we fietsveiligheid mee in de beoordeling van onze wegen. In 2021 lanceren wij een vernieuwde en met de (door-)fietsopgave samengevoegde uitvoeringsregeling Kleine Infrastructuur met hoge subsidiepercentages voor investeringen in fietsveiligheid (70%) en doorfietsroutes (80%) Vooralsnog zijn er voor de Spitspont Velsen geen nieuwe afspraken nodig. Wij houden de ontwikkelingen in de gaten. ***Proces Nationaal Toekomstbeeld Fiets, Regionaal Toekomstbeeld Fiets en de oplegger Actieve Mobiliteit*** **De besluitvorming over het Nationaal en het Regionaal Toekomstbeeld zal in november 2021 op het BO MIRT plaatsvinden.** **De eerste fase voor het Nationaal Toekomstbeeld fiets (NTF) is een Nationale Contourenschets van het NTF.** **Onze input hiervoor zal geleverd worden via een Regionale Contourenschets voor Noord-Holland, VRA en Flevoland.** **De verwachting is om in de cie M&B van 22 april de Regionale Contourenschets, tezamen met een eerste concept van de 'oplegger Actieve Mobiliteit' (eerder ook genoemd Uitvoeringsagenda Actieve Mobiliteit), voor te leggen. Als B-stuk om te bespreken.** **De verwachting is dat in okt 2021 het Regionaal Toekomstbeeld Fiets en de oplegger actieve mobiliteit ter vaststelling in de cie M&B komen A-stuk/voordracht en dan in nov in de PS-vergadering ter vaststelling.**
PIP N241 trajectbenadering													Olthof	19 september 2019: Provinciale Staten heeft het Provinciaal Inpassingsplan (PIP) definitief vastgesteld op 4 maart 2019. Er lopen dertien beroepszaken tegen het PIP, waaronder één van gem Opmeer. GS heeft 14 mei 2019 het Landschappelijk Inpassingsplan(LIP) vastgesteld. 31-08-2020 Onteigening N241 (C-agenda)
PIP vernieuwing en verbreding Cruquiusbrug													Olthof	Q3 2020 ontwerp PIP ter kennisname naar PS (C-agenda 28-09-2020). 18-01 Samenwerkingsovereenkomst Cruquiusbrug (C-agenda) 22-03 Voordracht vaststelling PIP in cie. M&B 12-04 Voordracht vaststelling PIP in PS

Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 8 maart 2021

Beeldvorming (Fase 1) : BOT-overleg of technische briefing / overleg derden
Oordeelsvorming (Fase 2) : ter bespreking, B-agenda
Besluitvorming (Fase 3) : Voordracht ter voorbereiding PS, A-agenda

vetgedrukt = mutatie na meest recente vergadering (cie. M&B of PS)

	2020		**2021**								**2022**	**2023**	**GS**	**Behandeling**
Commissie M&B	**26-10**	**30-11**	**18-01**	**15-02**	**22-03**	**22-04**	**14-06**	**06-09**	**27-09**	**Q4**				
Programma centrale bediening kunstwerken													Olthof	30-03-2020 Werkbezoek Bediencentrale en Vrouwenverdrietbrug is i.vm. het coronavirus vervallen. In de cie. M&B van 24-02-2020 heeft u besloten 32 kunstwerken volgens de veiligheidseisen van de machinerichtlijnen (MRL) te koppelen aan de bediencentrale in Heerhugowaard en daarvoor het benodigde budget beschikbaar te stellen. Dit besluit is in uw PS-vergadering van 09-03-2020 bekrachtigd. Met dit besluit is een extra investering van € 9,5 miljoen gemoeid. In de Statencommissie is reeds aangegeven dat niet met zekerheid te zeggen is of dit bedrag voldoende is, omdat op dit moment niet exact bekend is wat de status van de kunstwerken is. Ook is er een diversiteit van de kunstwerken waardoor ieder kunstwerk apart moet worden beoordeeld. GS zullen u spoedig informeren over de ontwikkelingen. 22-06-2020 Brief PS over 24u centrale bediening (van C naar B-agenda) 31-08-2020 Voortgang transitie brug- en sluisbediening (van C naar B-agenda) 17-09-2020 werkbezoek aan de bediencentrale Langebalk in Heerhugowaard en de Kogerpolderbrug bij De Woude (geannuleerd wegens onvoldoende aanmeldingen) Q2 Vervolg centrale bediening kunstwerken (B-agenda)
Herstel bruggen Krommenie													Olthof	28-09 Stand van zaken via brief van GS (C-agenda)
Goederenvervoer over water en Regionaal Mobiliteitsprogramma (RMP) / Duurzame Mobiliteit													Olthof	Goederenvervoer over water: Op 4 februari 2020 hebben wij kennis genomen van het rapport 'Vervolgonderzoek goederenvervoer over water, provincie Noord-Holland'. We gaan aan de slag met de aanbevelingen uit het onderzoek en werken dit de komende periode uit in beleidsvoorstellen. Het genoemde onderzoek wordt als input gebruikt voor de totstandkoming van het Regionaal Mobiliteitsplan (RMP). De provincie Noord-Holland en de provincie Flevoland werken samen met gemeenten en andere relevante partijen de afspraken uit het Klimaatakkoord uit via het RMP. De aanbevelingen uit het genoemde onderzoek zullen landen in het concept-RMP dat in Q3 aan u wordt voorgelegd ter bespreking. Op basis van uw bespreking en de bespreking in andere bestuursorganen in de regio wordt eind 2020 een definitief RMP opgesteld dat aan u begin 2021 ter besluitvorming voorgelegd wordt. 20-04-2020 Technische briefing Duurzame Mobiliteit 28-09-2020 concept-RMP in cie. M&B (B-agenda) Q2 Voordracht in cie. M&B, daarna naar PS
Onderzoeken doortrekken NZ-lijn Zaanstad/Purmerend en Schiphol/Hoofddorp													Olthof	*Onderzoek doortrekken NZ-lijn Zaanstad/Purmerend:* Samen met onze partners VRA, gemeente Amsterdam, Zaanstad en Purmerend zijn we gestart met het uitvoeren van een probleemanalyse naar de HOV capaciteit tot en met 2040 op de ZaanIJ-corridor en de verbinding Amsterdam-Purmerend. In het onderzoek is gekeken naar de Ruimtelijke ontwikkelingen in Amsterdam-Noord en Zaanstad, ook in samenhang met Haven-Stad. De probleemanalyse is de eerste fase in het onderzoek naar het doortrekken van de noord-zuidlijn richting Zaanstad en Purmerend en het project loopt richting zijn einde. Naar planning worden de resultaten in Q1 2021 vastgesteld en verwachten wij PS in een gezamenlijke informatiebijeenkomst met raadsleden te informeren over de resultaten. 01-03 19.00-21.00 uur online presentatie aan raads- en Statenleden over de onderzoeksresultaten naar het HOV op de Zaan-IJ corridor en de corridor Amsterdam-Purmerend (i.s.m. en georganiseerd door Vervoerregio Amsterdam) 22-03: rapport in cie. M&B ter bespreking (B-agenda)

Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 8 maart 2021

Beeldvorming (Fase 1) : BOT-overleg of technische briefing / overleg derden
Oordeelsvorming (Fase 2) : ter bespreking, B-agenda
Besluitvorming (Fase 3) : Voordracht ter voorbereiding PS, A-agenda

vetgedrukt = mutatie na meest recente vergadering (cie. M&B of PS)

	2020		2021								2022	2023	GS	Behandeling
Commissie M&B	**26-10**	**30-11**	**18-01**	**15-02**	**22-03**	**22-04**	**14-06**	**06-09**	**27-09**	**Q4**				
														In de volgende fase wordt onderzocht welke oplossingsrichting het meest geschikt is om de reizigersgroei op de corridors op te vangen. Het is de intentie om het onderzoek uit te voeren onder het programma SBaB. *Doortrekken NZ-lijn naar Schiphol/Hoofddorp:* Onze belangrijkste prioriteit in het Regionaal OV Toekomstbeeld 2040 (ROVT) is deze doortrekking. Het ROVT is aangeboden aan de Minister van I&W in het BO MIRT 2019. Een nationale alliantie van zeven partijen, waaronder de provincie Noord-Holland, heeft in november 2020 een bod neergelegd bij het Rijk met het voornemen om gezamenlijk circa € 1 miljard bij te dragen ten behoeve van het doortrekken van de NZ-lijn en het sluiten van de ringlijn Amsterdam. In het BO MIRT 2020 is vervolgens geconstateerd dat er nu geen middelen beschikbaar zijn voor het starten van een MIRT-verkenning. De afspraak is gemaakt om in het project ZWASH (Zuidwestcorridor Amsterdam/Schiphol/ Hoofddorp) gezamenlijk door te gaan met de verdere uitwerking van een integrale ontwikkelstrategie, waarin de ruimtelijke economische ontwikkelingen inclusief versnelling woningbouw en de ontwikkelingen omtrent luchtvaart en internationaal treinverkeer aansluiten op de bereikbaarheidsmaatregelen in openbaar vervoer, weg en fiets. In het BO MIRT 2021 moet dan een besluit worden genomen. Dit project is één van de onderdelen van het Rijk/Regio programma Samen Bouwen aan bereikbaarheid (SBAB). Voor beide onderzoeken zal aan PS worden gevraagd hoe zij hierbij betrokken willen worden.
Verdubbeling spoor Alkmaar-Den Helder													Olthof	Met de regio is gesproken over de ontwikkeling van deze spoorverbinding in het samenwerkingsprogramma De Kop Werkt! Er ligt een niet-gepubliceerd rapport, waarin gekeken is naar een aantal mogelijkheden (andere spoorproducten). De regio wil echter vooral vasthouden aan wat ze nu hebben, namelijk een IC, en van daaruit verder (een verdubbeling, die zo'n 400 mln. euro kost). In Q2 van 2021 zullen PS worden geïnformeerd over de resultaten van onze inzet rond de opgave Op initiatief van de NS is de provincie samen met de gemeenten gestart met het opstellen van een ontwikkelagenda voor de corridors in Noord—Holland waaronder de Zaancorridor. PS zal in Q1 van 2021 geïnformeerd worden over de stand van zaken van deze regionale ontwikkelagenda (C-agenda cie. M&B 22-03)
Oplossen knelpunten Den Helder													Olthof	Eind 2020 worden maatregelen uitgevoerd aan de N250. Hierbij worden intelligente verkeersregelinstallaties geplaatst en een kruising aangepast. De fysieke werkzaamheden zijn uitgevoerd. Verder is binnen het samenwerkingsverband De Kop Werkt! onderzoek gedaan naar verkeers-/mobiliteitsmanagement maatregelen om de verkeersstromen te spreiden/reguleren. Ook is nader onderzoek gedaan naar meer grootschalige infrastructurele oplossingen. Zoals een nieuwe brug ter hoogte van de Ravelijnweg en het verplaatsen van de Moormanbrug. Deze maatregelen zullen in samenhang met de ontwikkeling van het maritiem cluster verder worden uitgewerkt en beoordeeld.

Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 8 maart 2021

Beeldvorming (Fase 1) : BOT-overleg of technische briefing / overleg derden
Oordeelsvorming (Fase 2) : ter bespreking, B-agenda
Besluitvorming (Fase 3) : Voordracht ter voorbereiding PS, A-agenda

vetgedrukt = mutatie na meest recente vergadering (cie. M&B of PS)

	2020		2021								2022	2023	GS	Behandeling
Commissie M&B	**26-10**	**30-11**	**18-01**	**15-02**	**22-03**	**22-04**	**14-06**	**06-09**	**27-09**	**Q4**				
														In Q4 zullen PS over de voortgang van het maritiem cluster geïnformeerd worden.
Duurzame oeververvangingen														**22-03** technische briefing
Infrastructuur														
PMI/PMO: Doorontwikkeling Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur& Provinciaal Meerjarenprogramma Onderhoud (incl. doorfietsroute N232 bij Badhoevedorp)													Olthof	In april 2020 ontvangt de cie. een enquête over de doorontwikkeling PMI/PMO, waarvan de uitkomsten worden besproken in een BOT-overleg op 15-06. N.a.v. de uitkomsten van de enquête is dit BOT-overleg vervallen (zie nieuwsmail 27 mei 2020): *BOT-overleg PMI/PMO commissie M&B 15 juni vervalt vanwege aangeleverde informatie in de enquête* De enquête over de doorontwikkeling van het PMI/PMO is met veel aandacht ingevuld door PS. De duidelijke onderbouwde antwoorden geven een goed beeld van de wensen en verbetervoorstellen van PS. Daarbij valt op dat uw ideeën over het PMI/PMO verder reiken dan enkel het visueel samenvoegen van beide meerjarenprogramma's. Bijvoorbeeld de wijze van de politieke agendering van de geprogrammeerde projecten komt als thema naar voren. PS bevragen met een digitale enquête is een nieuwe methode en past goed in deze 'corona-tijd'. De uitgebreide antwoorden en de reikwijdte van de verbetervoorstellen vragen een bredere analyse dan voorzien. Voor de aankomende commissie M&B zal daarom het BOT-overleg komen te vervallen. Uw input gaan wij meenemen en wij zullen u voor het zomerreces informeren over de resultaten en de vervolgstappen. De eerste laagdrempelige aanpassingen die uit de enquête komen kunnen we wel al meenemen in de behandeling van het nieuwe meerjarenprogramma 2021-2028, hierover zullen wij u ook informeren. Uiteindelijk zal de eerste 'concept'versie van het samengevoegde PMI/PMO onder de nieuwe naam 'integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur' (iMPI) komend najaar, tegelijk met de nieuwe begroting, geagendeerd worden in de vergadering van PS. 31-08-2020 Uitkomsten enquête en bespreken stand van zaken doorontwikkeling PMI/PMO (B-agenda) 26-10-2020 Voordracht iMPI (v/h PMI/PMO) in cie. M&B 09-11-2020 Voordracht in PS Actualisatie iMPI zit bij de Eerste begrotingswijziging 2021: M&B 15-02-2021, PS 08-03-2021 (zie schema bovenaan)
investeringsstrategie Noord-Hollandse infrastructuur (iNHi)														De investeringsstategie Noord-Hollandse infrastructuur (iNHi) heeft raakvlakken met de commissies NLG (biodiversiteit) en RWK (wonen/bereikbaarheid/ruimte). 22-04 BOT- overleg Algemene beeldvorming iNHi, met uitnodiging van NLG en RWK Verwachting 14-06: Kernbehoefte infrastructuur-netwerk (A-agenda M&B, C-agenda NLG en RWK) Q4 PS: Vaststelling iNHi-2021 (A-agenda M&B, C-agenda NLG en RWK)
Verandering Onteigeningsprocedure													Rommel (NLG, Grond)	Omdat de Omgevingswet een jaar is uitgesteld wordt de op 31-08-2020 geplande technische briefing 'verandering Onteigeningsprocedure' voor de commissies NLG (trekkende commissie) en M&B (Infrastructuur) verplaatst naar Q1 of Q2 2021.
Luchtvaart (incl. Schiphol)														

Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 8 maart 2021

Beeldvorming (Fase 1) : BOT-overleg of technische briefing / overleg derden
Oordeelsvorming (Fase 2) : ter bespreking, B-agenda
Besluitvorming (Fase 3) : Voordracht ter voorbereiding PS, A-agenda

vetgedrukt = mutatie na meest recente vergadering (cie. M&B of PS)

	2020		2021								2022	2023	GS	Behandeling
Commissie M&B	**26-10**	**30-11**	**18-01**	**15-02**	**22-03**	**22-04**	**14-06**	**06-09**	**27-09**	**Q4**				
Luchtvaart													Olthof	Zoals in het coalitieakkoord al is aangegeven, is het Rijk bevoegd gezag ten aanzien van Schiphol. Daarmee is het overleg op nationaal niveau richtinggevend. Dit voorjaar wordt vanuit het kabinet de concept-luchtvaartnota 2020-2050 verwacht. Deze nota dient antwoord te geven op de vraag hoe de luchtvaart zich kan ontwikkelen in balans met andere maatschappelijke belangen zoals veiligheid, duurzaamheid en leefbaarheid. Inzet vanuit het kabinet is dat de luchtvaart stiller en duurzamer wordt, waarbij veiligheid steeds voorop staat. De Bestuurlijke Regie Schiphol – het samenwerkingsverband van provincies en gemeenten die binnen het werkingsgebied van Schiphol (48 Lden) – zal een zienswijze voorbereiden op de concept-luchtvaartnota. De Staten zullen daarover worden geïnformeerd. 15-06-2020 Masterclass Luchtvaart 22-06-2020 Bespreken Zienswijze BRS op Luchtvaartnota (B-agenda) 15-02 Zienswijze BRS op ontwerp-Voorkeursbesluit luchtruimherziening (B-agenda) 15-02 Position paper BRS governance omgeving Schiphol (C-agenda) 22-03 Technische briefing planning en proces komende 2 jaar **22-03 PS informeren over de ter visielegging van twee ontwerpbesluiten (LvB1 en initiatiefwet nachtsluiting) over luchtvaart en de insteek van de BRS bij de inhoudelijke beoordeling daarvan (C-agenda)**
Luchthavenbesluit (LHB) Amsterdam Heliport (Westpoort)													Olthof	De provincie is ten aanzien van de regionale luchtvaart wél bevoegd gezag. De agendering van het Ontwerp-Luchthavenbesluit (LHB) Westpoort in de cie. volgt naar verwachting in oktober of november (C-stuk). 18-01 Voordracht Luchthavenbesluit Westpoort in cie. M&B 01-02 Voordracht Luchthavenbesluit Westpoort in PS
NZKG en (Zee)havens														
Visie Noordzeekanaalgebied en havencomplexen realiseren													Pels	Via het Bestuursplatform Noordzeekanaalgebied zijn wij met onze partners de ruimtebehoefte voor de toekomst aan het uitwerken. Welke ruimte is er op korte en lange termijn nodig voor de verplaatsing van bedrijven uit de transformatiegebieden. Tevens wordt de benodigde ruimte voor energietransitie verder uitgewerkt en gekwantificeerd. Ook de benodigde ruimte voor circulaire economie en groei van de haven wordt in beeld gebracht. Q4 2020 worden deze feiten m.b.t. de benodigde ruimte aan de Staten aangeboden. Op basis van deze feiten zal een gezamenlijk proces met de partners in het Noordzeekanaalgebied starten om integrale keuzes te maken. Hoe dit proces er precies uit gaat zien is nog niet te voorspellen omdat het Noordzeekanaalgebied wellicht door het Rijk aangewezen wordt als NOVI gebied. In NOVI-gebieden kunnen ook pilots gestart worden met wet- en regelgeving die van invloed kunnen zijn op de integrale afweging. De Staten en de gemeenteraden zullen hier nauw bij betrokken worden. Ook de uitkomsten van de verstedelijkingsopgave Q4 2020 zullen hierbij ook een bouwsteen zijn. *Den Helder* De Rijksbouwmeester zal samen met de regio, het Rijk en de provincie een strategisch ruimtelijke verkenning laten verrichten voor het maritiem cluster Den Helder en de Kop van Noord-Holland. Speerpunten hierbij zijn havenontwikkeling, maritieme stadsontwikkeling, energietransitie en bereikbaarheid. De verkenning levert een aantal scenario's op, als input voor de gemeentelijke omgevingsvisie. In Q4 worden de resultaten van de verkenning ter informatie aan PS verstrekt. 01-10-2020 informatiebijeenkomst Energiehaven, met gem. Velsen en cie. EFB (geannuleerd wegens onvoldoende aanmeldingen)

Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 8 maart 2021

Beeldvorming (Fase 1) : BOT-overleg of technische briefing / overleg derden
Oordeelsvorming (Fase 2) : ter bespreking, B-agenda
Besluitvorming (Fase 3) : Voordracht ter voorbereiding PS, A-agenda

vetgedrukt = mutatie na meest recente vergadering (cie. M&B of PS)

	2020		**2021**								**2022**	**2023**	**GS**	**Behandeling**
Commissie M&B	**26-10**	**30-11**	**18-01**	**15-02**	**22-03**	**22-04**	**14-06**	**06-09**	**27-09**	**Q4**				

Provincie Noord-Holland

Lijst ingekomen stukken maand januari 2021 voor PS 8 maart 2021

Nr.	Onderwerp
1	**Randstedelijke Rekenkamer: Brief aan PS inz. Opgave BTW-compensatiefonds 2020 (C-agenda EFB 15-2-2021)**
2	**Natuur: Gemeente Waterland ter kennisgeving twee moties gebiedsproces Waterland-Oost (C-agenda NLG 08-02-2021)**
3	**Formule 1: Reactie op verzoek aanhouden ontheffing halfverharding CPZ (C-agenda NLG 08-02-2021)**
4	**Natuur / Recreatie: groene ambities voor 2021 en uitreiking Knoop in de Zakdoekprijs (C-agenda NLG 08-02-2021)**
5	**Bestuur: mail van burger inz. doofpotten van de Nederlandse Regering (c-agenda EFB 15-2-2021)**
6	**Europa/economie: Brief GS aan PS inz. openstelling Europese REACT-EU middelen per 15 februari 2021 (C-agenda EFB 15-2-2021)** Kansen voor West2 is het uitvoeringsprogramma in landsdeel West (Randstad) van het Europese Fonds voor Regionale Ontwikkeling met als doel om innovaties en duurzaamheid in het MKB te stimuleren. Als gevolg van COVID-19 worden aan Kansen voor West2 uit het Europese herstelfonds REACT-EU middelen toegevoegd die bijdragen aan het herstel van een digitale, groene en weerbare economie. Met dit besluit stemmen GS in om per 15 februari 2021 deze middelen open te stellen.
7	**Financien : Brief GS aan PS over vaststellen van de begroting 2021 van het Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland Nazorgfonds Begroting 2021 (C-agenda EFB 15-2-2021)** Ingevolge de nazorgregeling in de Wet milieubeheer is de provincie na sluiting van een stortplaats belast met de eeuwigdurende nazorgverplichting. Voor de uitvoering van de nazorgverplichtingen is het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland ingesteld. Het college van GS stelt jaarlijks de begroting en de tabel doelvermogens vast.
8	**Gezondheid: Vaststellen Uitvoeringsregeling subsidie gezonde leefomgeving complexe industrie Noord-Holland 2021 (C-agenda NLG 08-02-2021)** In de periode 2020-2024 trekt de provincie € 14.2 miljoen uit om een gezonde leefomgeving te stimuleren. Het grootste deel daarvan komt beschikbaar voor initiatieven van derden. Deze uitvoeringsregeling is daar een onderdeel van. Van 2021 tot en met 2024 is er jaarlijks € 1 miljoen subsidie beschikbaar voor complexe industriële bedrijven. Daarmee kunnen zij -bovenop de verplichte maatregelen- extra maatregelen nemen die de uitstoot van fijn stof, stikstofoxiden, geluid en geur verminderen. En daarmee de leefomgeving verbeteren.

9	**Stikstof: Brief stikstofaanpak aan BUCH-gemeenten en Schagen (C-agenda NLG 08-02-2021)** De gemeenten Heiloo, Castricum en Uitgeest hebben beleidsregels gepubliceerd over de toepassing van de Wet natuurbescherming. Deze beleidsregels kunnen tot de verkeerde veronderstelling bij de initiatiefnemer leiden dat geen vergunningplicht bestaat voor bepaalde kleine bouwwerken. Niet de gemeenten maar de provincie is hiervoor namelijk bevoegd gezag. De provincie stelt dit probleem aan de orde en nodigt de gemeenten uit voor bestuurlijk overleg op korte termijn.
10	**Gezondheid: VTH-strategie 2021-2023 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (C-agenda NLG 08-02-2021)** Omgevingsdienst Noord-Holland Noord voert mede namens Provincie Noord-Holland taken uit op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Voor de uitvoering van deze taken is in regionaal verband de VTH-strategie opgesteld waarin de prioriteiten en strategieën zijn opgenomen voor de periode 2021 tot en met 2023.
11	**Heel PS: Maandelijks MRA Raads- en Statenleden Bericht - editie 45 (C-agenda EFB en M&B 18-1-2021 en NLG en RWK 8-2-2021)**
12	**Bereikbaarheid: Ingekomen mail Elektrificatie en spoorgoederenvervoer. Ook volgens China per HSL mogelijk (C-agenda M&B 18-01-2021)**
14	**Natuur: Brief aanleg windturbines (C-agenda NLG 08-02-2021)**
15	**Gezondheid: Brief GS aan PS inzake ontwikkeling VTH bij provinciale bedrijven d.d. 17 december 2020 (B-agenda NLG 14-01-2021)** Het college van Gedeputeerde Staten informeert Provinciale Staten voorafgaand iedere vergadering van de commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid over de ontwikkelingen op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) bij bedrijven die onder provinciaal bevoegd gezag vallen. Hieronder vallen ook Tata Steel en Harsco Metals.
16	**Mobiliteit: Ingekomen mail Help slechte wetgeving te corrigeren! (C-agenda M&B 18-01-2021)**
17	**Water: Traject dijkversterking Uitdam (C-agenda NLG 08-02-2021)** Op 21 september 2020 is tijdens de vergadering van de commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid door ons college toegezegd de Staten nader te informeren inzake het dijkversterkingstraject rond Uitdam, dat door het Hoogheemraad¬schap Hollands Noorderkwartier (HHNK) wordt uitgevoerd. Er bleek behoefte aan een feitenrelaas rondom de dijkversterking, participatie en inzet op de groene uitstraling van de dijk. Het feitenrelaas laat zien welke stappen er zijn gezet en welke keuze uiteindelijk gemaakt moet worden door het HHNK. Het bestuurlijk standpunt hieromtrent van het HHNK is als bijlage bij de brief gevoegd.

18	**Monumenten: Uitvoeringsregeling Duurzaam Benutten Monumenten Noord-Holland 2021 (C-agenda EFB 18-1-2021)** De uitvoeringsregeling subsidie onderzoeken duurzaam benutten monumenten Noord-Holland 2021 (UvR) stimuleert onderzoek naar mogelijkheden voor duurzaam hergebruik van monumenten die hun functie verloren hebben of dreigen te gaan verliezen. De UvR is een voortzetting van de Uitvoeringsregeling onderzoeken duurzaam benutten monumenten Noord-Holland 2017 en is op punten aangepast. De regeling is een aanvulling op maatregelen die genomen worden binnen het Economisch herstel en duurzaamheidsfonds.
19	**Energie: Nieuwsbrief Nationaal programma RES - december 2020 (C-agenda RWK 11-01-2021)**
20	**Recreatie: Bestuursmededeling recreatieschap Spaarnwoude (C-agenda NLG 08-02-2020)**
21	**Recreatie: kadernota 2022 recreatieschap Twiske-Waterland (C-agenda NLG 08-02-2021)**
22	**Stikstof: Brief stikstof, hoe erg, schadelijk en gevaarlijk is het (C-agenda NLG 11-01-2021)**
23	**Water: Brief Ambitieprogramma Ruimtelijke Kwaliteit kustzone Hoorn-Amsterdam niet volledig en onjuist (C-agenda 08-02-2021)**
24	**Economie: Corona Overbruggingsleningenfonds Noord-Holland (C-agenda EFB 18-1-2021)** Het Corona Overbruggingsleningenfonds Noord-Holland is ruim 6 maanden geleden gestart en wordt uitgevoerd door het Innovatiefonds Noord-Holland. Wij informeren Provinciale Staten graag over de voortgang van het fonds.
25	**Energie / Natuur: Gezamenlijke reactie 3 PARK's - Advies over RESsen Groene Hart (C-agenda RWK (leidend) en NLG 11-01-2021)**
26	**Financiën: Brief GS aan PS inz. Jaarrekening Nazorgfonds (C-agenda EFB 18-1-2021)** Het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland is bij besluit van Gedeputeerde Staten op 21 december 1999 opgericht en is een aparte publiekrechtelijke rechtspersoon. Het college van GS vormt het algemeen bestuur en is tevens belast met het beheer van het Nazorgfonds (artikel 1 5.47, lid 4 Wet milieubeheer). De jaarrekening en het jaarverslag van het Nazorgfonds is op basis van eigen grondslagen opgesteld en wordt door het bestuur van het Nazorgfonds vastgesteld.

27 **Financien, Infrastuctuur, Landbouw, Milieu: : Voordracht Eerste begrotingswijziging 2021 (A-agenda NLG 8-2-2021, EFB en M&B 15-2-2021)**

In de provinciale begroting wijzen Provinciale Staten toe voor welke doelen de provincie haar beschikbare middelen inzet. Deze eerste begrotingswijziging omvat een bijstelling van de begroting 2021.

28 **Natuur: Voornemen herbegrenzing NNN (B-agenda NLG 08-02-2021)**

Om de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) te versnellen voert de provincie een optimalisatie van de begrenzing van het NNN uit. Hierbij is de begrenzing gecontroleerd op kaartfouten, ecologische betekenis en realisatieperspectief. Met bijgaand 'voornemen tot herbegrenzing' wordt op 28 locaties nieuwe NNN begrensd en tegelijk op 22 locaties NNN ontgrensd. Zowel de begrenzingen als ontgrenzingen bedragen circa 150 hectare, waardoor het NNN in omvang gelijk blijft, maar de ecologische kwaliteit en de realisatiesnelheid verbeteren.

29 **Ruimte: Ontheffingsverzoek Provinciale Ruimtelijke Verordening vervangen woonschip Hinderdam 1a Nederhorst den Berg (C-agenda RWK 08-02-2021)**

De gemeente Wijdemeren heeft een verzoek ingediend om ten behoeve van het verlenen van een omgevingsvergunning voor het vervangen van een woonschip aan de Hinderdam 1a in Nederhorst den Berg een ontheffing te verlenen van artikel 5c van de Provinciale Ruimtelijke Verordening. Aangezien het vervangen van het woonschip in dit geval niet in strijd is met de PRV, is een ontheffing niet vereist. Het verzoek om ontheffing moet om die reden worden afgewezen.

30	**Bereikbaarheid: Wob-besluit Volkskrant inzake onderdoorgang N247 (C-agenda M&B 15-02-2021)** Wob is de afkorting van de Wet openbaarheid van bestuur. De Wob regelt het recht op informatie van de overheid. Overheidsinformatie is meestal openbaar, maar de Wob kent een aantal gevallen waarin de gevraagde informatie niet geschikt is om openbaar te maken. Meer over de Wob is te vinden op www.noord-holland.nl/wob.
31	**Mobiliteit: Uitstel beantwoording PvdA Initiatiefvoorstel Challenge innovatieve ideeën voor mobiliteit in N-H Noord! (A-agenda M&B 22-03-2021)**
32	**Mobiliteit: Vaststellen onderzoeksagenda vervolg Regionaal OV Toekomstbeeld Noord-Holland en Flevoland (ROVT) (A-agenda M&B 15-02-2021)** De provincie Noord-Holland werkt samen met vervoerders en overheden in de regio aan een sterk netwerk van openbaar vervoer in de provincie. Eind 2019 is daarom het Regionaal OV Toekomstbeeld 2040 Noord-Holland en Flevoland (ROVT) vastgesteld. Om een vervolg te geven aan de uitwerking van het toekomstbeeld heeft de provincie Noord-Holland een onderzoeksagenda tot en met 2023 opgesteld met onderzoeken naar het regionale hoogwaardig openbaar vervoer. Deze geven straks inzicht in de te nemen maatregelen die bijdragen aan de ambities van het ROVT.

33	**Mobiliteit: jaarverantwoording 2020 en uitvoeringsregelingen 2021 (C-agenda M&B 15-02-2021)** In 2019 ondertekende de provincie het landelijke Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030. De ambitie is nul verkeersslachtoffers in 2050. In de jaarverantwoording 2020 staat wat de provincie samen met de Noord-Hollandse gemeenten heeft gedaan om de verkeersveiligheid te verbeteren. De provincie heeft in 2020 onder meer ruim 10 miljoen euro subsidie verleend aan gemeenten en waterschappen om de verkeersveiligheid en fietsbereikbaarheid te verbeteren. Voor 2021 is bijna 15 miljoen euro subsidie beschikbaar. Daarvan is 700.000 euro speciaal bedoeld voor het veiliger maken van uitritten van percelen langs provinciale wegen. En een bedrag van 130.000 euro is speciaal bedoeld om ouderen te helpen langer veilig te blijven fietsen. De subsidie kan tussen 1 februari en 1 oktober worden aangevraagd via de website van de provincie.
34	**Randstedelijke Rekenkamer: Brief aan PS inz. Opgave BTW-compensatiefonds 2020 (C-agenda EFB 15-2-2021)**
35	**Natuur: Gemeente Waterland ter kennisgeving twee moties gebiedsproces Waterland-Oost (C-agenda NLG 08-02-2021)**
36	**Formule 1: Reactie op verzoek aanhouden ontheffing halfverharding CPZ (C-agenda NLG 08-02-2021**
37	**Natuur / Recreatie: groene ambities voor 2021 en uitreiking Knoop in de Zakdoekprijs (C-agenda NLG 08-02-2021)**
38	**Bestuur: mail van burger inz. doofpotten van de Nederlandse Regering (c-agenda EFB 15-2-2021)**
39	**Europa/economie: Brief GS aan PS inz. openstelling Europese REACT-EU middelen per 15 februari 2021 (C-agenda EFB 15-2-2021)** Kansen voor West2 is het uitvoeringsprogramma in landsdeel West (Randstad) van het Europese Fonds voor Regionale Ontwikkeling met als doel om innovaties en duurzaamheid in het MKB te stimuleren. Als gevolg van COVID-19 worden aan Kansen voor West2 uit het Europese herstelfonds REACT-EU middelen toegevoegd die bijdragen aan het herstel van een digitale, groene en weerbare economie. Met dit besluit stemmen GS in om per 15 februari 2021 deze middelen open te stellen.
40	**Financien : Brief GS aan PS over vaststellen van de begroting 2021 van het Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland Nazorgfonds Begroting 2021 (C-agenda EFB 15-2-2021)** Ingevolge de nazorgregeling in de Wet milieubeheer is de provincie na sluiting van een stortplaats belast met de eeuwigdurende nazorgverplichting.

	Voor de uitvoering van de nazorgverplichtingen is het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland ingesteld. Het college van GS stelt jaarlijks de begroting en de tabel doelvermogens vast.
41	**Gezondheid: Vaststellen Uitvoeringsregeling subsidie gezonde leefomgeving complexe industrie Noord-Holland 2021 (C-agenda NLG 08-02-2021)** In de periode 2020-2024 trekt de provincie € 14.2 miljoen uit om een gezonde leefomgeving te stimuleren. Het grootste deel daarvan komt beschikbaar voor initiatieven van derden. Deze uitvoeringsregeling is daar een onderdeel van. Van 2021 tot en met 2024 is er jaarlijks € 1 miljoen subsidie beschikbaar voor complexe industriële bedrijven. Daarmee kunnen zij -bovenop de verplichte maatregelen- extra maatregelen nemen die de uitstoot van fijn stof, stikstofoxiden, geluid en geur verminderen. En daarmee de leefomgeving verbeteren.
42	**Stikstof: Brief stikstofaanpak aan BUCH-gemeenten en Schagen (C-agenda NLG 08-02-2021)** De gemeenten Heiloo, Castricum en Uitgeest hebben beleidsregels gepubliceerd over de toepassing van de Wet natuurbescherming. Deze beleidsregels kunnen tot de verkeerde veronderstelling bij de initiatiefnemer leiden dat geen vergunningplicht bestaat voor bepaalde kleine bouwwerken. Niet de gemeenten maar de provincie is hiervoor namelijk bevoegd gezag. De provincie stelt dit probleem aan de orde en nodigt de gemeenten uit voor bestuurlijk overleg op korte termijn.
43	**Gezondheid: VTH-strategie 2021-2023 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (C-agenda NLG 08-02-2021)** Omgevingsdienst Noord-Holland Noord voert mede namens Provincie Noord-Holland taken uit op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Voor de uitvoering van deze taken is in regionaal verband de VTH-strategie opgesteld waarin de prioriteiten en strategieën zijn opgenomen voor de periode 2021 tot en met 2023.
44	**Heel PS: Maandelijks MRA Raads- en Statenleden Bericht - editie 45 (C-agenda EFB en M&B 18-1-2021 en NLG en RWK 8-2-2021)**
45	**Bereikbaarheid: Ingekomen mail Elektrificatie en spoorgoederenvervoer. Ook volgens China per HSL mogelijk (C-agenda M&B 18-01-2021)**
46	**Bestuur/gezondheid: Afschrift van vragen over coronavaccinatie en vaccinatie van het Regenboogteam (de niet geanonimiseerde mail vindt u op de ingekomen stukkenlijst met NAW gegevens) (C-agenda EFB 18-1-2021 en NLG 08-2-2021)**
47	**Natuur: Brief aanleg windturbines (C-agenda NLG 08-02-2021)**
48	**Gezondheid: Brief GS aan PS inzake ontwikkeling VTH bij provinciale bedrijven d.d. 17 december 2020 (B-agenda NLG 14-01-2021)** Het college van Gedeputeerde Staten informeert Provinciale Staten voorafgaand iedere vergadering van de commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid over de

	ontwikkelingen op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) bij bedrijven die onder provinciaal bevoegd gezag vallen. Hieronder vallen ook Tata Steel en Harsco Metals.
49	**Mobiliteit: Ingekomen mail Help slechte wetgeving te corrigeren! (C-agenda M&B 18-01-2021)**
50	**Water: Traject dijkversterking Uitdam (C-agenda NLG 08-02-2021)** Op 21 september 2020 is tijdens de vergadering van de commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid door ons college toegezegd de Staten nader te informeren inzake het dijkversterkingstraject rond Uitdam, dat door het Hoogheemraad¬schap Hollands Noorderkwartier (HHNK) wordt uitgevoerd. Er bleek behoefte aan een feitenrelaas rondom de dijkversterking, participatie en inzet op de groene uitstraling van de dijk. Het feitenrelaas laat zien welke stappen er zijn gezet en welke keuze uiteindelijk gemaakt moet worden door het HHNK. Het bestuurlijk standpunt hieromtrent van het HHNK is als bijlage bij de brief gevoegd
51	**Monumenten: Uitvoeringsregeling Duurzaam Benutten Monumenten Noord-Holland 2021 (C-agenda EFB 18-1-2021)** De uitvoeringsregeling subsidie onderzoeken duurzaam benutten monumenten Noord-Holland 2021 (UvR) stimuleert onderzoek naar mogelijkheden voor duurzaam hergebruik van monumenten die hun functie verloren hebben of dreigen te gaan verliezen. De UvR is een voortzetting van de Uitvoeringsregeling onderzoeken duurzaam benutten monumenten Noord-Holland 2017 en is op punten aangepast. De regeling is een aanvulling op maatregelen die genomen worden binnen het Economisch herstel en duurzaamheidsfonds.
52	**Energie: Nieuwsbrief Nationaal programma RES - december 2020 (C-agenda RWK 11-01-2021)**
53	**Recreatie: Bestuursmededeling recreatieschap Spaarnwoude (C-agenda NLG 08-02-2020)**
54	**Recreatie: kadernota 2022 recreatieschap Twiske-Waterland (C-agenda NLG 08-02-2021)**
55	**Stikstof: Brief stikstof, hoe erg, schadelijk en gevaarlijk is het (C-agenda NLG 11-01-2021)**
56	**Water: Brief Ambitieprogramma Ruimtelijke Kwaliteit kustzone Hoorn-Amsterdam niet volledig en onjuist (C-agenda 08-02-2021)**
57	**Economie: Corona Overbruggingsleningenfonds Noord-Holland (C-agenda EFB 18-1-2021)**

	Het Corona Overbruggingsleningenfonds Noord-Holland is ruim 6 maanden geleden gestart en wordt uitgevoerd door het Innovatiefonds Noord-Holland. Wij informeren Provinciale Staten graag over de voortgang van het fonds.
58	**Energie / Natuur: Gezamenlijke reactie 3 PARK's - Advies over RESsen Groene Hart (C-agenda RWK (leidend) en NLG 11-01-2021)**
59	**Financiën: Brief GS aan PS inz. Jaarrekening Nazorgfonds (C-agenda EFB 18-1-2021)** Het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland is bij besluit van Gedeputeerde Staten op 21 december 1999 opgericht en is een aparte publiekrechtelijke rechtspersoon. Het college van GS vormt het algemeen bestuur en is tevens belast met het beheer van het Nazorgfonds (artikel 1 5.47, lid 4 Wet milieubeheer). De jaarrekening en het jaarverslag van het Nazorgfonds is op basis van eigen grondslagen opgesteld en wordt door het bestuur van het Nazorgfonds vastgesteld.

Provincie Noord-Holland

lijst Ingekomen stukken FEBRUARI 2021voor PS 3 maart 2021

Nr.	Onderwerp
1	**Europa: Brief GS aan PS inz. Rapportage Europese samenwerking Randstadprovincies (C-agenda alle commissies maart 2021); u kunt de rapportage als achtergrondinfo gebruiken in het proces om te komen tot een nieuwe Europastrategie** De vier Randstadprovincies werken in Brussel samen op Europese dossiers. Zij signaleren nieuwe beleidsontwikkelingen en analyseren voorstellen. De Randstadsamenwerking in Brussel stelt jaarlijks een rapportage op over de werkzaamheden van het afgelopen jaar met een doorkijk naar het komende jaar.
2	**Schriftelijke reactie GS op de in de Rekeningencommissie van 7 december 2020 gestelde vragen**
3	**Sport: Brief GS aan PS inz. Uitvoeringsregeling subsidie verduurzaming sportaccommodaties Noord-Holland 2021 (C-agenda EFB 22-3-2021)** In de beleidsnotitie Sport heeft de provincie Noord-Holland aangegeven in te willen zetten op het verduurzamen van sportaccommodaties. Hiervoor willen wij jaarlijks de Uitvoeringsregeling subsidie verduurzaming sportaccommodaties Noord-Holland 2021 openstellen. Hier kunnen sportverenigingen tot maximaal €10.000 subsidie aanvragen voor kleine fysieke besparingsmaatregelen zoals de aanschaf van ledverlichting. Met deze uitvoeringsregeling willen wij sportverenigingen stimuleren om op relatief korte termijn aan de slag te gaan met kleine besparings- en verduurzamingsmaatregelen voor hun accommodaties.
4	**Mobiliteit: Regionaal transitieplan ov-concessies en herijking ov-concessie Noord-Holland Noord (technische briefing M&B 01-03-2021 en B-agenda M&B 22-03-2021)** De gevolgen van de coronacrisis voor het openbaar vervoer zijn groot. Om Noord-Holland in de toekomst bereikbaar te houden, werken provincie Noord-Holland en Connexxion aan een regionaal transitieplan voor het openbaar vervoer. Deze is naar verwachting april 2021 af. Het college informeert PS over de stand van zaken en de aankomende herziening van de ov-concessie Noord-Holland Noord.
5	**Mobiliteit: Stand van zaken Regionale Ontwikkelagenda Noord-Holland (C-agenda M&B -leidend- 22-03-2021 en C-agenda RKW 15-03-2021)** Provincie Noord-Holland heeft met NS afgesproken om samen met gemeenten en Vervoerregio Amsterdam voor een aantal spoorcorridors (spoorlijnen) een Regionale Ontwikkelagenda op te stellen. Doel van de Regionale Ontwikkelagenda is om ontwikkelingen rondom OV-knooppunten (stationsgebieden), bijvoorbeeld op het gebied van verstedelijking en het openbaar vervoer, in samenhang te

	bekijken en te versterken. In een brief informeren Gedeputeerde Staten de Provinciale Staten over de stand van zaken.
6	**Energie: Aanvraag opsporingsvergunning geothermie Amsterdam e.o. (C-agenda RWK 15-03-2021)** De provincie Noord-Holland doet samen met de gemeente Amsterdam en warmtebedrijven Vattenfall en Eneco een (concurrerende) aanvraag opsporingsvergunning aardwarmte bij het ministerie van EZK, voor het gebied Amsterdam en directe omgeving. Dit naar aanleiding van de aanvraag opsporingsvergunning die eind november door een partij is gedaan voor een groot deel van de zuidelijke MRA. Deze (concurrerende) aanvraag heeft tot doel voldoende voortgang te behouden in de aardwarmte-ontwikkelingen in dit gebied en te komen tot veilige, efficiënte en betaalbare exploitaties. Zodra er voldoende bekend is over de ondergrond zal de opsporingsvergunning onder transparante selectiecriteria worden overgedragen aan geschikte marktpartijen voor de winning van de warmte.
7	**Energie: Ingekomen mail over Bio brandstof centrale Diemen (C-agenda RWK 15-03-2021)** Dit betreft de geanonimiseerde versie. Voor Statenleden is de niet-geanonimiseerde versie in te zien in de afgeschermde agenda 'ingekomen stukken met naw-gegevens' in iBabs
8	**Energie: Voornemen tot aanwijzing stimuleringsgebied zonne-energie ten zuiden van Zwanenburg (B-agenda RWK 15-03-2021)** De gemeente Haarlemmermeer heeft Gedeputeerde Staten op 2 februari 2021 per brief gevraagd de procedure te starten voor het aanwijzen van een stimuleringsgebied zonne-energie langs de A9 ten zuiden van Zwanenburg. Voordat GS besluiten het gebied aan te wijzen, worden de plannen voorgelegd aan de commissie Ruimte, Wonen, Klimaat. De leden van de commissie kunnen met elkaar en de gedeputeerde het voorliggende plan bespreken en aandachtspunten meegeven voordat GS het definitieve besluit neemt.
9	**Natuur: Persbericht van Vereniging tot behoud Anna's Hoeve inzake ontheffing Wet natuurbescherming (C-agenda NLG 15-03-2021)**
10	**Fauna: Wijziging Beleidsregel tegemoetkoming faunaschade Noord-Holland (C-agenda NLG 15-03-2021)** Om de provinciale werkwijze bij het verlenen van tegemoetkomingen in faunaschade meer in lijn te brengen met de systematiek van de Wet natuurbescherming, verhogen Gedeputeerde Staten het eigen risico bij faunaschade door ganzen van 5% naar 20%. Dit was aangekondigd in het

	coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken!' uit 2019. Daarom wordt de Beleidsregel tegemoetkoming faunaschade Noord-Holland gewijzigd
11	**Natuur: Regeling provinciale aankoop veehouderijen nabij natuurgebieden (C-agenda NLG 15-03-2021)** Het Rijk heeft een nieuwe aankoopregeling beschikbaar gesteld voor veehouderijen met een grote stikstofuitstoot op de (overbelaste) Natura 2000-gebieden. Veehouderijen die voldoen aan de voorwaarden kunnen daarvoor een verzoek indienen bij de provincie Noord-Holland.
12	**Div. onderwerpen: Brief GS aan PS inz. Kabinetsaanbod IPO, VNG en UvW (C-agenda NLG en RWK 15-3-2021 en EFB en M&B 22-3-2021)**
13	**Leefbaarheid, Gezondheid en Milieu: Wijziging van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (A-agenda NLG 15-03-2021)** Op verzoek van de deelnemers is de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord-Holland Noord geactualiseerd aan relevante regelgeving. De bestuursorganen van de betreffende deelnemers van de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord-Holland Noord moeten nu zelfstandig besluiten tot wijziging. Provinciale Staten wordt gevraagd toestemming te verlenen aan deze wijziging.
14	**Bestuur: Brief burger inz. Leugens-Bedrog-Oorlogsmisdaden van en door de Nederlandse Regeringen vanaf de VOC 1602 tot Vandaag februari 2021 (C-agenda EFB 22-3-2021)**
15	**Landbouw: kwartaalverslag van Greenport Aalsmeer (C-agenda NLG 15-03-2021)**
16	**MRA: beantwoording rondvraag mw. Van Meerten VVD over transitie MRA (B-agenda EFB 22-3-2021)**
17	**Energie: Nieuwsbrief Nationaal Programma RES - editie februari 2021 (C-agenda RWK 15-03-2021)**
18	**Energie: Raads- en Staten- informatiebrief RES NHN - 15-02-2021 (C-agenda RWK 15-03-2021)**
19	**Erfgoed: Beantwoording vraag hr. Hoogervorst SP inz. erfgoedregister Enkhuizen cie EFB (C-agenda EFB 22-3-2021)**
20	**MRA: Maandelijks MRA Raads- en Statenleden Bericht - editie 46 (C-agenda alle commissies maart**
21	**Energie: Overzicht Bijeenkomsten RES 1.0 in Noord-Holland Noord**

22	**Financien/co2: Brief GS inz. voortgang ontwikkeling impact analyse (C-agenda cie NLG en RWK 15-3-2021 en EFB en M&B 22-3-2021; cie EFB leidend).** In het coalitieakkoord Duurzaam Doorpakken wordt de impact- analyse van ons beleid op de CO2-uitstoot en welzijn en welvaart aangekondigd. GS informeren PS over de stand van zaken met deze impact-analyse.
23	**Inkoop: Brief GS aan PS inz. verlenging deelname Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) (C-agenda EFB 22-3-2021)** Op 8 december 2016 heeft de provincie Noord-Holland het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen 2016-2020 ondertekend. Met het manifest spreken de ondertekenaars (Rijksoverheid en andere bestuurders en medeoverheden) af om bij hun inkoopbeleid duurzame en innovatieve producten en diensten te ontwikkelen. In het manifest bepalen overheden zelf hun doelstellingen, op basis van hun eigen ambities. De provincie heeft hiervoor in 2016 een actieplan opgesteld. In afwachting van de vaststelling van de opvolger van het manifest, het Nationaal Actieplan MVI door het Parlement, heeft het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat de provincie verzocht om de deelname tot en met 2021 te verlengen
24	**(Zee)havens: Zeehaven IJmuiden lening (C-agenda M&B 22-03-2021)** De Provincie Noord-Holland heeft in 2011 een lening van € 635.000 verstrekt aan Zeehaven IJmuiden N.V. voor het project IJmuider Delta. De lening heeft een looptijd van 10 jaar. Zeehaven IJmuiden N.V. heeft verzocht om verlenging van de looptijd van de lening met vijf jaar. GS hebben besloten in te stemmen met dit verzoek en informeren PS hierover.
25	**Bereikbaarheid: Een toekomstbestendige noord-zuidverbinding ten westen van de spoorbaan in Zaanstad (C-agenda M&B 22-03-2021)**
26	**Circulaire economie: Brief GS aan PS inz. definitieve Actieagenda Circulaire Economie 2021-2025 (C-agenda EFB 22-3-2021)** In het coalitieakkoord 'Duurzaam Doorpakken' heeft het college besloten zich te blijven inzetten voor de transitie naar een circulaire economie. Voor de uitvoering van deze ambitie is de Actieagenda Circulaire Economie voor de jaren 2021 tot en met 2025 vastgesteld. In de Actieagenda staat beschreven wat de provincie in deze periode concreet gaat doen om de transitie naar een circulaire economie te versnellen en bij te dragen aan de gewenste systeemverandering.
27	**Cultuur: Brief GS aan PS inz. Uitvoeringsregeling subsidie stimulering regionale samenwerking cultuur Noord-Holland 2021 (C-agenda EFB 22-3-2021)** De provincie zet zich in voor een goed regionaal bereikbaar en toegankelijk cultureel aanbod in Noord-Holland. Hierbij is regionale samenwerking belangrijk.

	Met de Uitvoeringsregeling subsidie stimulering regionale samenwerking cultuur Noord-Holland 2021 ondersteunen wij gemeenten en culturele instellingen om regionaal samen te werken op het gebied van cultuur.
28	**Economie: Brief GS aan PS inz. behoefteraming werklocaties Noord-Holland-Noord (C-agenda EFB 22-3-2021)** In de Omgevingsverordening NH2020 is bepaald dat gemeenten per regio afspraken maken over de ontwikkeling van bedrijventerreinen en kantorenlocaties. Deze afspraken moeten zijn gebaseerd op een vastgestelde provinciale behoefteraming. De behoefteraming werklocaties Noord-Holland-Noord uit 2013 is verouderd. Daarom is een nieuwe behoefteraming uitgevoerd. Hierbij is afgestemd met de drie regio's. Deze behoefteraming wordt vastgesteld door de provincie en vormt het uitgangspunt voor het aanpassen van de regionale afspraken in de drie regio's.
29	**Natuur: Brief collectieven bevriezen werkzaamheden voor realisatie NNN (C-agenda NLG 15-03-2021**
30	**Sociale Infra: brief GS aan PS inz. Noodfonds sociale infra, informeren PS over inzet restant (B-agenda EFB 22-3-2021)** Provinciale Staten hebben op 18 mei 2020 motie 41 aangenomen over noodsteun aan maatschappelijke instellingen vanwege de Covid-19 maatregelen. Het college informeert PS over de verdere uitwerking en procedure voor de inzet van het restbedrag in 2021.
31	**Water: Agenda voor het Waddengebied 2050 (C-agenda NLG 15-03-2021)** De Agenda voor het Waddengebied 2050 is de opvolger van de Structuurvisie (Planologische Kern Beslissing) Waddenzee. Als binnenkort de Omgevingswet in werking treedt, stelt het Rijk geen aparte (rijks)structuurvisie meer op voor de Waddenzee. Het college van GS heeft, mede gehoord de statencommissie Natuur, Landschap en Gezondheid, in oktober vorig jaar een inhoudelijke reactie gegeven. Deze reactie was positief over de ontwerp-Agenda. Daarnaast is toen al het voornemen uitgesproken de instemmingsverklaring te willen ondertekenen. De Agenda wordt nu definitief met het ondertekenen van een instemmingsverklaring door alle betrokken partijen op 3 februari.
32	**Luchtvaart: Position paper BRS governance omgeving Schiphol (C-agenda M&B 15-02-2021)** Op 28 januari 2021 heeft de Tweede kamer een rondetafelgesprek over de toekomst van de governance rond Schiphol georganiseerd. Voor het

	rondetafelgesprek zijn 4 bestuurders uit de Schipholregio uitgenodigd, waaronder gedeputeerde J. Olthof. De bestuurders hebben gezamenlijk namens de BRS een position paper opgesteld en ingezonden.
33	**Water: Ontwerp Regionaal Waterprogramma Noord-Holland 2022-2027 (C-agenda NLG 15-03-2021)** In het Regionaal Waterprogramma Noord-Holland 2022- 2027 wordt uitvoering gegeven aan Omgevingsvisie Noord-Holland 2050 en aan Europese richtlijnen over water. Een goede waterkwaliteit, duurzaam voorraadbeheer en bescherming tegen overstroming zijn de centrale elementen van het programma. Voor de deelprogramma's oppervlaktewater, grondwater en overstromingsrisico's is uitgewerkt welke doelen de provincie wil bereiken en hoe hieraan een bijdrage wordt geleverd met een breed pakket aan maatregelen. Daarbij wordt extra aandacht besteed aan natuurgebieden, drinkwaterwinningen en zwemwateren, die volgens Europese richtlijnen worden beschermd vanwege de specifieke eisen die hier gelden.
34	**Luchtvaart: Zienswijze BRS ontwerp-Voorkeursbeslissing Luchtruimherziening (B-agenda M&B 15-02-2021)** Het kabinet werkt aan een herziening van het luchtruim. Met ingang van 15 januari 2021 heeft het kabinet de "ontwerp-Voorkeursbeslissing Luchtruimherziening" ter inzage gelegd met de mogelijkheid voor een ieder om tot en met 25 februari 2021 een zienswijze in te dienen. De Bestuurlijke Regie Schiphol heeft een gezamenlijke zienswijze opgesteld
35	**Gezondheid: Brief GS aan PS inzake ontwikkeling VTH bij provinciale bedrijven d.d. 2 februari 2021 (B-agenda NLG 11-02-2021)** Het college van Gedeputeerde Staten informeert Provinciale Staten voorafgaand iedere vergadering van de commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid over de ontwikkelingen op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) bij bedrijven die onder provinciaal bevoegd gezag vallen. Hieronder vallen ook Tata Steel en Harsco Metals.
37	**Landbouw: Ophoging subsidieplafond POP3 onderdeel Uitvoering van LEADER-projecten 2020 (C-agenda NLG 15-03-2021)** GS hebben het subsidieplafond voor de openstelling van het Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP3) onderdeel Uitvoering van LEADER projecten uit 2020 gewijzigd van € 300.000,- naar € 470.000,-. Hierdoor kunnen meer projecten worden ondersteund.
38	**Energie: Nieuwsbrief Nationaal Programma RES - editie februari 2021 (C-agenda RWK 15-03-2021)**

39	**Gemeentelijke herindeling/vervoer/financiën: Brief aan Minister BZK over verlaging korting provinciefonds en overheveling n.a.v. herindelingen i.r.t. Vervoerregio Amsterdam (C-agenda EFB en M&B 15-2-2021; EFB trekkende cie)** De gemeentelijke herindelingen van Haarlemmerliede & Spaarnwoude bij Haarlemmermeer (2019) en Weesp bij Amsterdam (verwacht 2021) blijken een onvoorzien en onbedoeld financieel neveneffect te hebben. Een effect dat voor de provincie Noord-Holland en de Vervoerregio Amsterdam aanleiding geeft voor deze gezamenlijke brief aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties met het verzoek hierop het Provinciefonds te corrigeren.
40	**Algemeen: Uitstelbrief beantwoording technische vragen RWK leden Hollebeek / Kostic**
41	**Bereikbaarheid: Ingekomen mail BO-MIRT + Bundesvekehrswegeplan waar is de vergelijkbare samenwerking met Niedersachsen (C-agenda M&B 15-02-2021)**
42	**Bibliotheken: Brief GS aan PS inz Afdoen motie 175 Bibliotheken openhouden (EFB 22-3-2021)** Provinciale Staten hebben op 9 november 2020 met motie 175 het college van GS opgeroepen te onderzoeken welke bijdrage de provincie kan leveren in het openhouden van bibliotheken bij toekomstige lockdowns vanwege de coronamaatregelen. Het college informeert PS over de diverse activiteiten die naar aanleiding van deze motie zijn ondernomen.
43	**Mobiliteit: Financiële bijdrage gemeenten laadpaal vervalt (C-agenda M&B 15-02-2021)** Binnen het project MRA-elektrisch werken de overheden in de provincies Noord-Holland Flevoland en Utrecht samen om elektrisch vervoer te stimuleren. Het project financiert onder anderen de plaatsing van laadpalen voor elektrische voertuigen. Door het toenemend gebruik van de laadpalen ontstaat er een business case en kan de gemeentelijke bijdrage van 250 euro per 1 januari 2021 komen te vervallen.
44	**Pallas: Brief over belang Pallas aan de minister Medische Zorg en Sport (B-agenda EFB 15-2-2021; punt 10b)** Pallas is de nieuwe medische isotopenreactor die de Hoge Flux Reactor in Petten gaat vervangen. De provincie Noord-Holland heeft aan de Stichting Voorbereiding Pallas-reactor € 40 miljoen in de vorm van een lening beschikbaar gesteld voor de voorbereiding van de nieuwe reactor. Met deze brief willen we, samen met de gemeente Schagen, bij de minister het belang van realisatie van de Pallas-reactor benadrukken

45	**Gezondheid: Nieuwsbrief Omgevingsdienst IJmond (C-agenda NLG 15-03-2021)**
46	**Gezondheid: Resultaten Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) Monitoringsronde 2020 (C-agenda NLG 15-03-2021)** Alle EU-lidstaten rapporteren jaarlijks aan de Europese Commissie over de luchtkwaliteit in hun land. Het Rijk stelt daarvoor de NSL Monitoringsrapportage op. Deze rapportage brengt de luchtkwaliteit in Nederland bij met name wegen, grootschalige industrie en veehouderijen in kaart. Dat gebeurt aan de hand van modelberekeningen. GS informeren PS over de resultaten van de jaarlijkse NSL-monitoringsronde voor onze eigen regio, waarbij gebruik wordt gemaakt van de gegevens uit de landelijke rapportage. Uit de NSL Monitoringsrapportage 2020 blijkt dat in vrijwel heel Nederland in 2019 de concentraties stikstofdioxide en fijnstof onder de Europese grenswaarden liggen en dat in 2019 minder mensen zijn blootgesteld aan hoge concentraties stikstofdioxide en fijnstof. NSL staat voor Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit.
47	**(Energie) PBL Analyse concept-RES Nationaal Programma RES (C-agenda RWK 15-03-2021)**
48	**Energie: Brief dorpsraad Driemond over windmolens in Driemond (C-agenda RWK 08-02-2021)**
49	**Mobiliteit: OV Ombudsman, kwartaalrapportage Q4 2020 (C-agenda M&B 15-02-2021)**
50	**Natuur: Afschrift Brief NMV op plannen van de nota Bos voor de toekomst aan Kamercie LNV (C-agenda NLG 08-02-2021)**
51	**Ruimte / Energie: Ingekomen mail van inwoner Twisk over windmolens en datacenters in Hollands Kroon (C-agenda RWK 08-02-2021)** Conform de AGV betreft dit een geanonimiseerde versie van deze mail. De niet-geanonimiseerde versie kunnen Statenleden inzien via de afgeschermde agenda in iBabs 'Ingekomen stukken met naw-gegevens'
52	**Voedselvisie: Brief Oproep PJO's Voedselvisie Provinciale Staten Noord-Holland Brief (Betrekken bij agendapunt 9 Voedselvisie PS / C-agenda NLG 08-02-2021)**

Provincie Noord-Holland

Aan
Provinciale Staten

Uw contactpersoon
mw V. Mulder
AD/STG

Telefoonnummer 0235144186
mulderv@noord-holland.nl

Bijlage: overzicht openstaande moties

Betreft: lijst moties PS 8 maart 2021

Memo

18 februari 2021

Inleiding:
Bijgevoegd treft u aan een gewijzigd overzicht van alle openstaande moties.

Alle moties en amendementen zijn digitaal terug te vinden op de website en in iBabs. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" op bijgevoegde lijst wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS en/of commissie is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Voorstel:
in te stemmen met de afdoeningsvoorstellen bij de volgende moties:

Nummer (hyperlink)	Datum PS	Onderwerp	Opmerking voor PS/Presidium
M1-2020	03-02-2020	Participatiebijeenkomsten met gemeenteraden over Omgevingsverordening (CDA, VVD, SP)	In januari en februari is er een actualisatie vanuit GS en vanuit cie RWK bij deze motie gepubliceerd. **Voorstel Presidium:** Commissie RWK van 08-02-2021 stemt in met het afdoen van deze motie. Voorstel: motie afdoen.
M93-2019	11-11-2019	Draagvlak voor voedselvisie. (D66, GroenLinks, PvdA, VVD, ChristenUnie)	In januari en februari is er een actualisatie vanuit GS en PS bij de motie gepubliceerd. **Voorstel Presidium:** Voordracht 01-2021 Voedselvisie is aangenomen in PS van 01-02-2021. Voorstel: motie afdoen.
M69-2019	11-11-2019	Urgenda-maatregelen. (PvdD, GroenLinks)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd. **Voorstel Presidium:** Motie kan worden afgedaan n.a.v. bespreking Actieprogramma Klimaat in cie RWK van 19-

			10-2020. Per abuis is dit afdoeningsvoorstel nog niet eerder naar PS gegaan. Voorstel: motie afdoen.
M08-2019	04-02-2019	Motie windmolens op land. (PvdD, CU-SGP, GroenLinks, SP)	In januari en februari is er een actualisatie vanuit GS en cie RWK bij deze motie gepubliceerd. **Voorstel Presidium:** Commissie RWK van 08-02-2021 stemt in met het afdoen van deze motie. Voorstel: motie afdoen.

Instemmen leidt tot opschoning van de lijst moties na vaststelling in PS van 8 maart 2021.

Lijst openstaande moties voor PS van 8 maart 2021

Deze lijst wordt door GS 4x per jaar geactualiseerd voor PS van 8 maart, 17 mei, 11 oktober en 13 december 2021. Tussentijds worden de moties door de griffie geactualiseerd op GS-besluitenlijst en op advies commissievergaderingen, wanneer daar moties aan de orde zijn geweest.

Overzicht met links naar alle openstaande moties.
Alle moties en amendementen inclusief actualisaties zijn digitaal terug te vinden op de website en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u online de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Nummer *(hyperlink)*	**Datum PS**	**Onderwerp en fractie**	**Voorstel voor PS/Presidium**
M13-2021	01-02-2021	RO-instrumenten voor Voedselvisie en Masterplan Biodiversiteit (GroenLinks, PvdA, VVD)	
M11-2021	01-02-2021	Gebiedscoöperaties (GroenLinks, D66, PvdA, SP, DENK)	
M9-2021	01-02-2021	Voedselvisie – Transitiecoach ter ondersteuning groene ondernemers (PvdD, DENK)	
M7-2021	01-02-2021	Onderzoek naar extra ondersteuning boerderijeducatie (DENK)	
M4-2021	01-02-2021	Behoud loketfunctie o.a. op stations Alkmaar, Hoorn en Hilversum. (PvdA, SP, DENK, VVD, ChristenUnie, JA21, PVV)	
M1-2021	01-02-2021	Onderzoek informatievoorziening burgers RES (JA21, D66)	
M187-2020	16-11-2020	Optimaal onderhouden snelfietsroutes (D66, GroenLinks, ChristenUnie, PvdA, PvdD)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.
M185-2020	16-11-2020	Varende fietspaden (D66, GroenLinks, ChristenUnie, PvdA)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.
M184-2020	09-11-2020	Investeren in stageplekken voor Noord-Hollandse jongeren (PvdA, D66, SP)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.

Overzicht met links naar alle openstaande moties.

Alle moties en amendementen inclusief actualisaties zijn digitaal terug te vinden op de website en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u online de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Nummer *(hyperlink)*	**Datum PS**	**Onderwerp en fractie**	**Voorstel voor PS/Presidium**
M183-2020	9-11-2020	Waar nodig extra provinciale ondersteuning voor voedselbanken en voedseluitgiftepunten die geconfronteerd worden met tekorten (PVV, SP)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.
M179-2020	09-11-2020	Meer laadpalen (D66)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.
M178-2020	09-11-2020	Onderzoek naar toepassing gelijkstroom (D66, PvdA)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.
M177-2020	09-11-2020	Maatwerkdemocratie (D66, GroenLinks)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.
M175-2020	09-11-2020	Bibliotheken open houden (GroenLinks)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.
M174-2020	09-11-2020	Helder taalgebruik (GroenLinks, D66, PvdA, PvdD)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.
M155-2020	09-11-2020	Ondersteuning provinciale vrijwilligers in coronatijden (CDA, ChristenUnie, PvdA, SP)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.
M150-2020	09-11-2020	Spaarpalen voor verkeersveiligheid (PvdA)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.
M149-2020	09-11-2020	Bescherming bedreigde diersoorten (D66, GroenLinks)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.
M148-2020	22-10-2020	Heroverweging Zijpe –en Hazepolder (PvdA, D66, ChristenUnie, GroenLinks)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.
M147-2020	22-10-2020	Functiewijziging agrarisch bouwperceel (ChristenUnie, CDA, PvdA)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.
M146-2020	22-10-2020	Tiny Houses positief tegemoet treden. (ChristenUnie, PvdD)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.

Overzicht met links naar alle openstaande moties.
Alle moties en amendementen inclusief actualisaties zijn digitaal terug te vinden op de website en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u online de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Nummer *(hyperlink)*	**Datum PS**	**Onderwerp en fractie**	**Voorstel voor PS/Presidium**
M143-2020	05-10-2020	RES-Geingebied (SP)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.
M140-2020	05-10-2020	RES-participatie (SP)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.
M138-2020	05-10-2020	Kansen voor de werkgelegenheid in de RES (PvdA, D66, PvdD, GroenLinks)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.
M137-2020	05-10-2020	Voortgangsrapportage andere duurzame energietechnieken (VVD, CDA)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.
M136-2020	05-10-2020	Gedragscode duurzaam in de natuur – RES (GroenLinks, PvdD)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.
M135-2020	05-10-2020	Motie bij concept-RESsen over burgerparticipatie (D66, PvdA, VVD)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.
M134-2020	05-10-2020	Motie bij concept-RESsen over advies commissie M.E.R. (D66, PvdD, CDA)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.
M131-2020	05-10-2020	Maak effecten duurzame energieprojecten transparant (CDA)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.
M130-2020	05-10-2020	Participatie voor iedereen (ChristenUnie, PvdD, CDA)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.
M128-2020	05-10-2020	Oproep voor aanpassing financieringssystematiek (ChristenUnie)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.
M126-2020	05-10-2020	Provinciale visie op RES (ChristenUnie)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.
M125-2020	05-10-2020	Koppel biodiversiteit aan de energietransitie (PvdD)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.

Overzicht met links naar alle openstaande moties.
Alle moties en amendementen inclusief actualisaties zijn digitaal terug te vinden op de website en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u online de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Nummer *(hyperlink)*	**Datum PS**	**Onderwerp en fractie**	**Voorstel voor PS/Presidium**
M121-2020	05-10-2020	Uitwerking zoekgebieden in relatie tot de internationale vogeltrekroute langs de Noordzee kust. (PvdD)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.
M116-2020	05-10-2020	Leidraad Weidevogels. (GroenLinks, PvdD)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.
M115-2020	05-10-2020	Weidevogels Zijpe (GroenLinks, PvdA)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.
M97-2020	05-10-2020	Aanpassen begrenzing bij terrein Tergooi ziekenhuis in Blaricum (CDA, FvD)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.
M75-2020	14-09-2020	Pont Ilpendam-Landsmeer (ChristenUnie, PvdD, GroenLinks, PvdA, D66, VVD, SP)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.
M50-2020	29-06-2020	Dierenverzorgers verdienen ook hulp in crisistijden (PvdD, GroenLinks, PvdA, D66, FvD, PVV,50plus/PvdO, SP, CDA, ChristenUnie)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.
M48-2020	29-06-2020	Motie Educatie Koloniaal verleden. (GroenLinks, PvdA, D66, PvdD, SP, CDA, ChristenUnie)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.
M42-2020	18-05-2020	Motie Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds (VVD, GroenLinks, PvdA, D66, CDA)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.
M41-2020	18-05-2020	Provinciaal Noodfonds Sociale Infrastructuur (PvdA, VVD, D66, SP, GroenLinks, ChristenUnie, CDA)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.
M21-2020	09-03-2020	Vang de kinderen van Moria op. (PvdA, GroenLinks, PvdD, D66, CDA, ChristenUnie, SP)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.
M2-2020	03-02-2020	Stop de verhuurderheffing (SP, PvdA, PvdD, 50PLUS/PvdO)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.

Overzicht met links naar alle openstaande moties.
Alle moties en amendementen inclusief actualisaties zijn digitaal terug te vinden op de website en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u online de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Nummer *(hyperlink)*	**Datum PS**	**Onderwerp en fractie**	**Voorstel voor PS/Presidium**
M1-2020	03-02-2020	Participatiebijeenkomsten met gemeenteraden over Omgevingsverordening (CDA, VVD, SP)	In januari en februari is er een actualisatie vanuit GS en vanuit cie RWK bij deze motie gepubliceerd. **Voorstel Presidium:** Commissie RWK van 08-02-2021 stemt in met het afdoen van deze motie. Voorstel: motie afdoen.
M111-2019	18-11-2019	Samenhangend pakket klimaatmaatregelen rond klimaat, milieu, water gezondheid, dierenwelzijn en bodemdaling. (PvdD)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.
M107-2019	18-11-2019	Natuurinclusief bouwen meenemen in klimaatambities voor gebouwde omgeving. (PvdD)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.
M98-2019	11-11-2019	Vergroting bekendheid van Noord-Hollandse burgers met provinciaal referendum, burgerinitiatief en inspraak. (FvD, DENK, PvdD, SP, PVV, CDA, 50 Plus/PvdO)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.
M96-2019	11-11-2019	Leefbaarheidsmonitor. (PvdA, D66, PvdD, SP)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.
M93-2019	11-11-2019	Draagvlak voor voedselvisie. (D66, GroenLinks, PvdA, VVD, ChristenUnie)	In januari en februari is er een actualisatie vanuit GS en PS bij de motie gepubliceerd. **Voorstel Presidium:** Voordracht 01-2021 Voedselvisie is aangenomen in PS van 01-02-2021. Voorstel: motie afdoen.
M92-2019	11-11-2019	Groencertificaten. (D66, GroenLinks, PvdA)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.
M83-2019	11-11-2019	Fietsvriendelijke stoplichten. (ChristenUnie)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.

Overzicht met links naar alle openstaande moties.
Alle moties en amendementen inclusief actualisaties zijn digitaal terug te vinden op de website en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u online de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Nummer *(hyperlink)*	**Datum PS**	**Onderwerp en fractie**	**Voorstel voor PS/Presidium**
M69-2019	11-11-2019	Urgenda-maatregelen. (PvdD, GroenLinks)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd. **Voorstel Presidium:** Motie kan worden afgedaan n.a.v. bespreking Actieprogramma Klimaat in cie RWK van 19-10-2020. Per abuis is dit afdoeningsvoorstel nog niet eerder naar PS gegaan. Voorstel: motie afdoen.
M68-2019	11-11-2019	Bomen voor klimaat en stikstof. (PvdD)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.
M47-2019	30-09-2019	Draagvlak en participatie in de Regionale Energiestrategieën, RES. (SP)	Er is in januari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd.
M08-2019	04-02-2019	Motie windmolens op land. (PvdD, CU-SGP, GroenLinks, SP)	In januari en februari is er een actualisatie vanuit GS en cie RWK bij deze motie gepubliceerd. **Voorstel Presidium:** Commissie RWK van 08-02-2021 stemt in met het afdoen van deze motie. Voorstel: motie afdoen.

randstedelijke rekenkamer
flevoland | noord-holland | utrecht | zuid-holland

1e begrotingswijziging 2021

Concept voor Provinciale Staten

januari 2021

Inhoudsopgave

| SAMENVATTING VAN DE WIJZIGINGEN | 3

| 1 | BELEIDSBEGROTING 4

1.1 Programmaplan/onderzoeksprogramma 4

1.1.1 Algemeen 4

1.1.2 Het onderzoek 4

1.2 Paragrafen 10

1.2.1 Weerstandsvermogen 10

1.2.2 Financiering 10

1.2.3 Bedrijfsvoering 10

| 2 | FINANCIËLE BEGROTING 13

2.1 Overzicht van Baten en Lasten 13

2.2 Uitzetting financiële positie 17

2.3 Meerjarenraming 19

Samenvatting van de wijzigingen

Aanleiding

Op 19 november 2020 heeft de Programmaraad geadviseerd over het onderzoeksprogramma 2021. Dit advies is in deze gewijzigde begroting 2021 verwerkt en leidt samengevat tot de volgende toevoegingen en/of wijzigingen van de primitieve begroting:

Toevoegingen en/of wijzigingen t.o.v. de begroting 2021

Beleidsbegroting
In het onderzoeksprogramma zijn de volgende onderzoeken opgenomen:

I. Opvolging aanbevelingen: De Rekenkamer gaat jaarlijks de stand van zaken na van de opvolging van de aanbevelingen van haar onderzoeken, die twee jaar daarvoor zijn gedaan.
II. Bescherming drinkwaterbronnen: Afronding van het onderzoek naar de wijze waarop de provincies Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland bijdragen aan de bescherming van drinkwaterbronnen.
III. Meeslouwerplas: Naar aanleiding van een verzoek van PS Zuid-Holland doen we onderzoek naar de verondieping van de Meeslouwerplas.
IV. VRT Utrecht (Vernieuwing regionale tram): Naar aanleiding van een motie van PS Utrecht wordt een feitenrelaas opgesteld en onderzocht wat er in de projectorganisatie VRT is gedaan met de aanbevelingen uit verschillende onderzoeken sinds 2015.
V. OV-concessies Utrecht en Flevoland, Fietsbeleid, Bodemdaling en Nader te bepalen: Voor de eerste drie genoemde onderzoeken wordt in 2021 een nadere planning en uitwerking gemaakt. In de tweede helft van 2021 is ruimte voor nieuw onderzoek, waarvoor de Programmaraad om advies zal worden gevraagd
VI. Onderzoeksprogrammering: De Rekenkamer inventariseert permanent suggesties voor toekomstig onderzoek en voert vervolgens oriënterende verkenningen uit naar nieuwe onderzoeksonderwerpen die aansluiten op de behoeften van de provincies en de actualiteit.

Financiële begroting
In de baten zijn de definitieve indexcijfers uit de Macro Economische Verkenningen van het CPB van september 2020 verwerkt.

| 1 | Beleidsbegroting

1.1 Programmaplan/onderzoeksprogramma

1.1.1 Algemeen

Wat willen we bereiken?
Onze missie luidt: De Randstedelijke Rekenkamer zet zich in voor transparante, betrouwbare en lerende Randstadprovincies.

Wat gaan we daarvoor doen?
Conform de Provinciewet doet de Rekenkamer onderzoek naar de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het gevoerde beleid. Onze kernwaarden hierbij zijn: onafhankelijk, zorgvuldig, toegankelijk, kritisch en omgevingsbewust. De Rekenkamer rapporteert de onderzoeksresultaten primair aan de Provinciale Staten.
De Rekenkamer heeft een gestructureerd proces om tot een optimale onderzoeksprogrammering te komen. Op verschillende manieren worden suggesties voor onderzoeksthema's verzameld, bijvoorbeeld via een 'rondje langs de fracties'. Na een oriëntatie op een thema en/of door het uitvoeren van een verkennend onderzoek wordt een beknopte lijst van kansrijke relevante onderzoeksonderwerpen opgesteld, die voor advies wordt voorgelegd aan de Programmaraad. Bovendien stimuleert de Rekenkamer verzoekonderzoeken vanuit de Provinciale Staten.
In paragraaf 1.1.2 zijn de onderzoeken opgenomen die we in 2021 uitvoeren.

Wat mag het kosten?
De totale lasten van het onderzoeksprogramma zullen circa € 1.711.500[1] bedragen inclusief overhead en (de voor de provincies compensabele) BTW en exclusief toevoegingen aan de voorzieningen en de geraamde kosten voor de bestuurlijke vernieuwing van de Rekenkamer (zie paragraaf 2.1. bij de toelichting op de lasten). De kosten van de overhead bedragen € 367.200. De overhead beslaat personele kosten (management, ondersteuning en opleidingen), kosten voor huisvesting en kosten voor de informatievoorziening. Het onderzoeksprogramma wordt gefinancierd door de provincies Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland als deelnemers aan de Gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer.

1.1.2 Het onderzoek
Op 19 november 2020 stond de bijeenkomst met de Programmaraad gepland. Gezien de omstandigheden in verband met het COVID-19 virus heeft er geen fysieke of digitale vergadering plaatsgevonden en is de vergadering schriftelijk afgewikkeld. De Programmaraad is gevraagd te reageren op het onderzoeksprogramma voor 2021. Er zijn geen vragen en/of opmerkingen ontvangen. De Rekenkamer heeft vervolgens de planning en geraamde kosten van de onderzoeken Opvolging aanbevelingen, Bescherming drinkwaterbronnen, Meeslouwerplas en VRT Utrecht inzichtelijk gemaakt in deze eerste begrotingswijziging 2021. In het voorjaar van 2021 wordt nader uitgewerkt hoe en wanneer invulling kan worden gegeven aan de andere onderzoeksonderwerpen OV-concessies Utrecht en Flevoland, Bodemdaling en Fietsbeleid. In de tweede helft van 2021 is nog ruimte voor nieuw onderzoek. Op het moment van schrijven zijn er maatregelen in verband met de COVID-19 crisis. De Rekenkamer heeft de mogelijkheid om tijd en locatie onafhankelijk te werken en zal haar

[1] De verdeling van € 1.711.500 over de onderzoeken is afgerond op tienduizendtal.

werkzaamheden zo normaal mogelijk uitvoeren, maar sluit niet uit dat vanwege COVID-19 er aanpassingen in de planning en/of inhoud van de werkzaamheden nodig zal zijn.

Schematisch ziet het onderzoeksprogramma voor 2021 er als volgt uit:

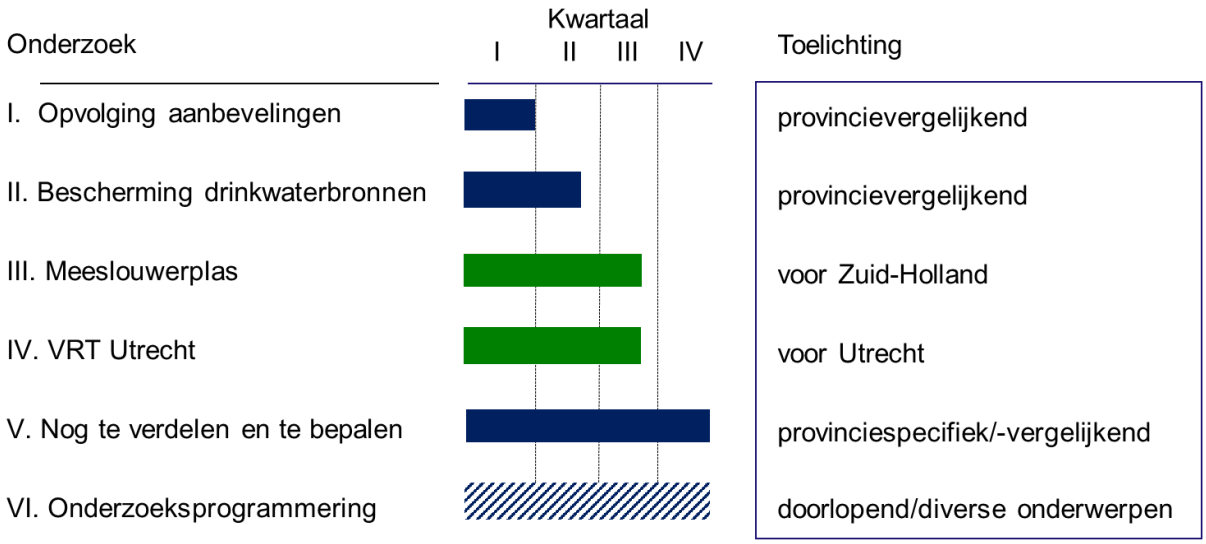

I. Opvolging aanbevelingen

Wat is de aanleiding?

De Rekenkamer monitort haar aanbevelingen structureel en rapporteert jaarlijks over welk vervolg is gegeven aan de aanbevelingen van de onderzoeksrapporten, die minstens twee jaar daarvoor zijn gepubliceerd.

Wat willen we bereiken

Met dit periodieke opvolgingsonderzoek bieden we PS inzicht in hoeverre de door hen overgenomen aanbevelingen ca. twee jaar na dato zijn geïmplementeerd. Op deze manier houdt de Rekenkamer GS en de ambtelijke organisatie scherp op de door PS genomen besluiten. Ook helpt het onszelf bij de evaluatie van onze onderzoeksrapporten en daarvan te leren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Door middel van documentenstudies gaan we na welke aanbevelingen zijn overgenomen door GS en PS en wat vervolgens de stand van zaken is van de door PS overgenomen aanbevelingen. In 2021 onderzoeken we - op volgorde van publicatie - de volgende onderzoeken: Waddenfonds (Noord-Holland), Economic Board Utrecht, Restauratie van rijksmonumenten, Garanties en leningen, Verkoop kavels Dolderseweg Utrecht, Uithoflijn Utrecht en Energietransitie. De resultaten worden eind maart 2021 openbaar gemaakt.

Wat mag het kosten?

De kosten voor het onderzoek zullen circa € 60.000 bedragen inclusief overhead en (de voor de provincies compensabele) BTW.

II. Bescherming drinkwaterbronnen

Wat is de aanleiding?

Eind 2019 heeft de Programmaraad de Randstedelijke Rekenkamer geadviseerd om onderzoek te doen naar het thema waterkwaliteit. Na een oriëntatie en verdere afbakening is de Rekenkamer in het voorjaar van 2020 gestart met een onderzoek naar de bescherming van drinkwaterbronnen. Voor deze specifieke afbakening is gekozen vanwege de provinciale rol op het gebied van grondwater, het onder druk staan van de kwaliteit van de drinkwaterbronnen en het grote maatschappelijke belang van drinkwater.

In Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland zijn in totaal zes drinkwaterbedrijven actief. De bronnen die zij voor de productie van drinkwater gebruiken zijn grondwater, oppervlaktewater en oevergrondwater. Het Nederlandse drinkwater is zo schoon dat het zonder zorgen gedronken kan worden. Het gaat hier om gezuiverd water uit de drinkwaterbronnen. Diverse soorten verontreinigingen en activiteiten in de ondergrond vormen een bedreiging voor de kwaliteit van (oever)grondwater en oppervlaktewater.

Wat willen we bereiken

Met dit onderzoek wil de Rekenkamer inzicht geven in de wijze waarop de provincies Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland bijdragen aan de bescherming van drinkwaterbronnen. Daarnaast worden de voornaamste aandachtspunten die betrokkenen signaleren in de uitvoering van het beleid weergegeven.

Wat gaan we daarvoor doen?

In 2021 bevindt het onderzoek zich in de afrondende fase. De bevindingen van het onderzoek zullen bij de ambtelijke organisatie worden voorgelegd voor feitelijk wederhoor. Na het feitelijk wederhoor stelt de Rekenkamer de Bestuurlijke nota op. Deze nota bevat de bestuurlijke boodschap in de vorm van conclusies en aanbevelingen en zal aan GS worden voorgelegd voor bestuurlijk wederhoor. Daarna zal het rapport worden gepubliceerd.[2]

Wat mag het kosten?

De kosten voor het onderzoek zullen circa € 100.000 bedragen inclusief overhead en (de voor de provincies compensabele) BTW.

III. Meeslouwerplas

Wat is de aanleiding?

De Meeslouwerplas is onderdeel van het recreatiegebied Vlietland, gelegen in de gemeente Leidschendam-Voorburg en grenzend aan de gemeente Voorschoten. Het recreatiegebied is eigendom van de provincie Zuid-Holland. In de tweede helft van de vorige eeuw is de Meeslouwerplas ontstaan door zandwinning voor weg- en woningbouw. Op sommige plekken was de plas erg diep geworden en waren de oevers steil en op een aantal plaatsen instabiel. Om de plas minder diep te maken (‘verondiepen’) en de oevers veilig te maken, hebben de provincie Zuid-Holland en BAM Wegen B.V. regio West (BAM) in 2009 een zogenoemde Basisovereenkomst gesloten.

[2] In Flevoland ziet dit traject er iets anders uit en zijn de bevindingen van het onderzoek in een eerder stadium gedeeld vanwege de actieve betrokkenheid van PS bij het vormgeven van het aankomende Waterprogramma,

Begin 2019 heeft een voormalig projectleider van de provincie Zuid-Holland een schriftelijke verklaring opgesteld en openbaar gemaakt over mogelijke misstanden bij het uitvoeren van de Basisovereenkomst. Eén van de mogelijke misstanden had betrekking op de toepassing van mogelijk asbesthoudende bagger in de Meeslouwerplas. In februari 2019 is deze verklaring besproken in de vergadering van Provinciale Staten. Dit heeft geleid tot de start van een onderzoek van de Eenheid Audit en Advies (EAA) van de provincie naar één aspect uit de verklaring van de voormalig projectleider, namelijk het al dan niet toepassen van baggerspecie met een te hoge concentratie asbest uit de Ringvaart Haarlemmermeerpolder in de Meeslouwerplas. In januari 2020 is het onderzoek van de EAA besproken in de Statencommissie Klimaat, Natuur en Milieu. Uitkomst van het rapport is dat er geen bewijzen zijn gevonden voor illegale asbesttoepassingen in de Meeslouwerplas. De Statencommissie Klimaat, Natuur en Milieu (CIE KNM) heeft de Rekenkamer gevraagd om een aanvullend onderzoek op het onderzoek van de EAA, omdat sommige aspecten van de verondiepingsactiviteiten voor de CIE KNM onduidelijk zijn gebleven.

Wat willen we bereiken?

Met dit onderzoek willen we Provinciale Staten van Zuid-Holland ondersteunen in hun kaderstellende en controlerende rol. Dit doen we door inzichtelijk te maken hoe het verondiepingsproject is uitgevoerd en welke resultaten zijn behaald (doeltreffendheid). Daarnaast maken we inzichtelijk hoe de provincie haar rol bij het verondiepen van de Meeslouwerplas heeft ingevuld en op basis daarvan eventuele leerpunten formuleren.

Wat gaan we daarvoor doen?

We zullen in kaart gaan brengen welke organisaties bij de verondieping van de Meeslouwerplas betrokken zijn, met daarbij een beschrijving van ieders rol. Vervolgens gaan we na of de provincie concrete afspraken heeft gemaakt over de verondieping van de Meeslouwerplas en of de uitvoering conform de gemaakte afspraken tussen de provincie en BAM in 2009 en 2018 is verlopen. Verder analyseren we de voortgangsinformatie en monitoringsgegevens die de provincie heeft ontvangen over het verondiepingsproject en gaan na, hoe de provincie gereageerd dan wel bijgestuurd heeft wanneer de uitvoering afweek van de gemaakte afspraken en planning. Ten slotte kijken we naar hoe de provincie gedurende het verondiepingsproject is omgegaan met omwonenden en belangenorganisaties.

Wat mag het kosten?

De kosten voor het onderzoek zullen circa € 210.000 bedragen inclusief overhead en (de voor de provincies compensabele) BTW.

IV. Vernieuwing regionale tram (VRT) Utrecht

Wat is de aanleiding?

De bestaande tramlijn van Utrecht Jaarbeursplein naar Nieuwegein-Zuid/IJsselstein-Zuid (SUNIJ-lijn) wordt geschikt gemaakt voor de nieuwe lagevloer-trams. Voor het verkrijgen van de indienststellingsvergunning bleek meer tijd nodig dan voorzien, ook meldden GS fouten bij de vergunningsaanvraag. Op 30 september 2020 is een spoeddebat gevoerd over de vertraging en hebben PS via een motie de Rekenkamer gevraagd om onderzoek te doen naar de kwaliteit van de “tramorganisatie”. De griffie heeft in afstemming met een vertegenwoordiging van PS en de ambtelijke organisatie de motie vertaald in aandachtspunten voor het Rekenkameronderzoek. De Rekenkamer heeft besloten het verzoekonderzoek te honoreren.

Wat willen we bereiken

Met het onderzoek wil de Rekenkamer door middel van een feitenrelaas inzicht bieden in hoe de situatie heeft kunnen ontstaan en wat er in de projectorganisatie ‘Vernieuwde Regionale Tram (VRT)’ is gedaan met de aanbevelingen uit verschillende onderzoeken van 2015 tot en met heden.

Wat gaan we daarvoor doen?

De Rekenkamer start met het uitwerken van de gegeven aandachtspunten in een concrete onderzoeksopzet. Voor het onderzoek zullen relevante documenten worden geanalyseerd en interviews gevoerd. Gezien het onderwerp zal technische inhuur nodig zijn voor dit onderzoek.

Wat mag het kosten?

De kosten voor het onderzoek zal circa € 250.000 bedragen inclusief overhead en (de voor de provincies compensabele) BTW. Het bedrag is exclusief de kosten voor de technische inhuur, deze zullen rechtstreeks door de provincie Utrecht worden betaald.

V. Nog te verdelen en te bepalen

Wat is de aanleiding?

In de eerste begrotingswijziging 2020 is gemeld dat de verdeling en planning van de resterende onderzoeken die de Programmaraad had geadviseerd, namelijk Bodemdaling, OV-concessies en Fietsbeleid nog zou plaatsvinden. Vóór het uitbreken van de COVID-19 crisis was de concept-planning gereed. In april 2020 is de Programmaraad geïnformeerd dat bij de onderzoeken Bodemdaling en OV-concessies mogelijk enige vertraging zou kunnen ontstaan, omdat we bij deze onderzoeken externe capaciteit wilden inzetten en de COVID-19-maatregelen het offerte-traject bemoeilijkten. De Rekenkamer heeft inmiddels in november en december 2020 de offerte-uitvraag gedaan voor het opstellen van onderzoeksopzetten op het gebied van OV-concessies in resp. Utrecht en Flevoland. Het onderzoek naar Fietsbeleid was oorspronkelijk gepland voor start eind 2020 en is doorgeschoven naar 2021.

Voor de onderzoeken OV-concessies, Bodemdaling en Fietsbeleid wordt in 2021 een nadere planning en uitwerking gemaakt. In de tweede helft van 2021 is ruimte voor nieuw onderzoek, waarvoor de Programmaraad om advies zal worden gevraagd.

Wat willen we bereiken

Voor het onderzoek OV-concessie Utrecht oriënteren we ons op een onderzoek naar de sturingsmogelijkheden van de provincie op vervoerders en voor het onderzoek OV-concessie Flevoland doen we een vooronderzoek naar de besluitvorming inzake de intrekking van de OV-concessie IJssel-Vecht. Afhankelijk van de uitkomst van het vooronderzoek wordt vervolgonderzoek gedaan. Voor de andere onderzoeksonderwerpen zijn nog geen probleemstellingen en/of onderzoeksvragen geformuleerd.

Wat gaan we daarvoor doen?

Voor de onderzoeken zullen we gebruikelijk bronmateriaal en onderzoeksmethoden benutten, zoals interviews en documentenanalyses. Daarnaast streven we ernaar, indien een onderzoeksonderwerp zich daarvoor leent, gebruik te maken van data-analyses en enquêtes onder gebruikers. Het onderzoek Fietsbeleid lijkt vooralsnog daarvoor in aanmerking te komen.

Wat mag het kosten?

De kosten voor de onderzoeken OV-concessies, Bodemdaling, Fietsbeleid en het nog nader te bepalen onderzoek zullen gezamenlijk circa € 960.000 bedragen inclusief overhead en (de voor de provincies compensabele) BTW. Een globale raming geeft de volgende verdeling van de kosten over de onderzoeken:

a. OV-concessies: € 230.000
b. Bodemdaling: € 210.000
c. Fietsbeleid: € 210.000
d. Nog nader te bepalen: € 310.000

VI. Onderzoeksprogrammering

Wat is de aanleiding?

De medewerkers van de Rekenkamer besteden een beperkt deel van hun tijd aan het volgen van beleidsontwikkelingen en oriëntatie op nieuwe onderzoeksonderwerpen. Hiervoor houden zij bijvoorbeeld actuele berichten bij uit de provincies en volgen zij vergaderingen van PS en Statencommissies. Daarnaast kan een verzoek van de afzonderlijke provincies of derden ertoe leiden dat wij ons nader in een onderwerp verdiepen.

Wat willen we bereiken

Door structureel aandacht te besteden aan de verschillende beleidsthema's en oriëntatie op nieuwe onderzoeksonderwerpen wil de Rekenkamer zorg dragen voor een goede aansluiting op de behoeften van de provincies en de actualiteit. Op basis van de verkenningen en het actualiseren van de bestaande groslijst van onderzoeksonderwerpen stelt de Rekenkamer na overleg met de Programmaraad haar onderzoeksprogramma vast.

Wat gaan we daarvoor doen?

De medewerkers van de Rekenkamer zijn toebedeeld aan provincieteams. Het uitvoeren van verkenningen is een continue activiteit van deze teams. Voor de verkenning van onderzoeksonderwerpen monitoren en bestuderen zij documenten, waaronder persberichten, nieuwsbrieven, rapporten, begrotingen en jaarstukken. Dit kunnen documenten zijn van de provincies, maar ook van andere overheden of aan de provincies gerelateerde instellingen. Ook spreken zij zo nodig betrokken ambtenaren, maar ze voeren vooral ook informerende gesprekken met Statenleden en ze volgen vergaderingen van Statencommissies en PS als een relevant onderwerp op de agenda staat. Vanaf 2021 zullen de medewerkers ook in teamverband resultaten van onderzoeken van andere Rekenkamers analyseren op bruikbaarheid voor de Randstadprovincies.

De Rekenkamer verzamelt op deze manier relevante onderwerpen en beoordeelt deze onderwerpen op financieel belang, maatschappelijk belang, rol van de provincie en geschiktheid voor een rekenkameronderzoek

Wat mag het kosten?

De kosten voor de onderzoeksprogrammering zullen circa € 130.000 bedragen inclusief overhead en (de voor de provincies compensabele) BTW.

1.2 Paragrafen

De beleidsbegroting bestaat uit een aantal paragrafen waarin de beleidslijnen zijn vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten (zie BBV). Voor de Rekenkamer zijn alleen onderstaande paragrafen Weerstandsvermogen, Financiering en Bedrijfsvoering van toepassing.

1.2.1 Weerstandsvermogen

De directe risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie van de Rekenkamer, zijn minimaal van omvang. De Rekenkamer heeft vooral te maken met reguliere kosten die vooraf goed te ramen zijn, zoals personeelskosten, huisvesting, ICT en kantoorartikelen. Onverwachte kosten van substantiële omvang waarvoor geen dekking is, hebben zich in het verleden niet voorgedaan en worden ook in 2021 niet verwacht.

De weerstandscapaciteit van de Rekenkamer bestaat uit het resterende deel van de begroting inclusief de reserves onderzoek, spaarverlof en bestuurlijke vernieuwing van in totaal bijna € 460.000 waarvoor nog geen verplichtingen zijn aangegaan. Deze capaciteit is voldoende groot om de risico's van materiële betekenis af te dekken.

In totaal hebben wij zeven risico's geïdentificeerd waarvoor beheersmaatregelen zijn getroffen. De risico's van het eigen risicodragerschap, het persoonlijk ontwikkelbudget (POB) en de evaluatie van de Rekenkamer zijn afgedekt door middel van een voorziening. De risico's van extra onderzoek, de extra kosten van de plaatsvervangend bestuurder, de kosten voor bestuurlijke vernieuwing en de kosten van vervanging vanwege het sparen van vakantiedagen, zijn afgedekt door middel van een reserve. Zie voor een nadere toelichting paragraaf 2.2 Uiteenzetting financiële positie.

1.2.2 Financiering

De Randstedelijke Rekenkamer wordt gefinancierd door de provincies Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland. Het programmaresultaat is te gebruiken om de reserves aan te vullen tot 25% van de totale bijdrage van de vier deelnemende provincies. Het resterende deel wordt naar rato van de bijdragen teruggestort naar de vier provincies.

De Rekenkamer heeft een rekening-courant bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Conform het Treasurystatuut kunnen tijdelijke overschotten aan liquide middelen worden uitgezet, indien hiermee een rentevoordeel van meer dan € 4.000 kan worden behaald. Dit is niet het geval en daarom zetten we in 2021 geen middelen uit.

1.2.3 Bedrijfsvoering

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de stand van zaken en de beleidsvoornemens omtrent de bedrijfsvoering.

Arbeidsomstandigheden en ziekteverzuim

Het personeel van de Randstedelijke Rekenkamer is in dienst van de provincie Flevoland. De Randstedelijke Rekenkamer volgt daarom het beleid van de provincie aangaande de arbeidsvoorwaarden, de arbeids-omstandigheden en het ziekteverzuim. De Randstedelijke Rekenkamer stelt zich ten doel om het ziekteverzuim in 2021 onder de norm van 5% te houden. Indien een medewerker zich regelmatig ziek meldt, zal er een verzuimgesprek plaatsvinden tussen de medewerker en de bestuurder/directeur. De Rekenkamer stimuleert

vitaliteit van het team door middel van goed ingerichte werkplekken en persoonlijke aandacht voor werkdruk en werkplezier in het bijzonder in het kader van thuiswerken.

De Randstedelijke Rekenkamer beschikt over twee gediplomeerde bedrijfshulpverleners, die in geval van ongevallen of calamiteiten in staat zijn eerste hulp te verlenen. De bedrijfshulpverleners zullen beide in 2021 een herhalingscursus volgen.

Personeelsbeleid
De personeelsformatie van de Randstedelijke Rekenkamer bestaat uit een ambitieuze groep van hoog opgeleide medewerkers met over het algemeen ruime onderzoekservaringen. Ook in 2021 zal de Rekenkamer aandacht besteden aan opleiding en training, zodat de medewerkers zich verder blijven ontwikkelen. Voor het aanvullen van specifieke kennis en vaardigheden, worden zo nodig externen ingezet.

Alhoewel de bestuurder/directeur bevoegd is tot het voeren van een eigen personeelsbeleid wordt in principe aangesloten bij het personeelsbeleid van de provincie Flevoland. Met regelmaat worden P&O-aangelegenheden met de afdeling Managementondersteuning van de provincie Flevoland afgestemd.
De huidige CAO Provincies loopt tot en met 31 december 2020. Voor 2021 houden we rekening met mogelijke implicaties van een nieuwe CAO op het personeelsbeleid. Hierbij kan onder andere gedacht worden aan een vergoeding voor voorzieningen om beter thuis te kunnen werken.

Automatisering en Informatisering
Het ICT systeem van de Randstedelijke Rekenkamer biedt de mogelijkheid om locatie ongebonden te kunnen werken. Om de server en bijbehorende apparaten en programma's up tot date te houden wordt beheer en onderhoud uitgevoerd. Om veilig en beter op afstand te kunnen werken zullen in 2021 enkele investeringen plaatsvinden.

Communicatie
De eerder genoemde provincieteams onderhouden actief contact met de Statenleden voor input van onderzoeksuggesties en reflectie op ons werk. Al in een vroege fase van ieder onderzoek wordt gesproken met ambtenaren en Statenleden, zodat het onderzoek zoveel mogelijk kan aansluiten bij de behoefte van PS. Ook besteedt de Rekenkamer veel aandacht aan de wijze van het aanbieden van haar bevindingen, conclusies en aanbevelingen. De Rekenkamer publiceert haar rapporten op de website www.randstedelijke-rekenkamer.nl, waarop niet alleen de publicaties maar ook de agenda's en verslagen van de behandeling eenvoudig te vinden zijn.
De Randstedelijke Rekenkamer voert regelmatig overleg met andere Rekenkamers. In het kader van de Kring van Provinciale Rekenkamers wordt tijdens bijeenkomsten onder meer gesproken over bedrijfsvoering, beleid, onderzoeksprogrammering en concrete onderzoeken. Daar waar relevant wisselen de Rekenkamers informatie uit over de oriëntatie op een onderzoeksonderwerp, het beoordelingskader, de onderzoeksopzet en de bevindingen. Tevens heeft de bestuurder/directeur regelmatig overleg met de directeuren van de Rekenkamers van Amsterdam en Rotterdam. Daarnaast participeert de Randstedelijke Rekenkamer in een overleg van de lokale rekenkamers in de regio Kennemerland en in een overleg van de lokale Rekenkamers in Flevoland om kennis en ervaring te delen.

Organisatie

De organisatie van de Randstedelijke Rekenkamer bestaat uit een totale formatie van 11,3 fte. Wij zijn een overwegend jong team, met veel parttimers. Ook wordt er in 2021 gebruik gemaakt van ouderschapsverlof. Voor de boven formatieve 0,1 fte bestuurder wordt onttrokken aan de bestemmingsreserve.

De formatie en bezetting begin 2021 zijn als volgt:

Formatie	Fte	Bezetting 1 januari 2021	Fte
Bestuurder/directeur	1,1	Bestuurder/directeur	1,2
Ondersteuning	1,2	Ondersteuning	1,3
Projectleider	3,0	Projectleider	3,3
Onderzoeker	6,0	Onderzoeker	5,2
Totaal	**11,3**	**Totaal**	**11,0**

Interne beheersing

De financiële administratie wordt bijgehouden door het secretariaat van de Randstedelijke Rekenkamer. Conform de Financiële beleids- en beheersverordening en de Controleverordening heeft de Rekenkamer een Intern Controleplan. Met behulp van checklists wordt in september en in februari de betrouwbaarheid van de financiële informatievoorziening en de naleving van relevante wet- en regelgeving getoetst. Via kwartaalrapportages houdt de bestuurder/directeur van de Rekenkamer zicht op de uitputting van de begroting, de voortgang van de onderzoeken en de omvang van de liquide middelen.

Huisvesting en facilitaire dienstverlening

De Randstedelijke Rekenkamer is gevestigd nabij station Sloterdijk in Amsterdam. Vanuit dit kantoorpand is er via het openbaar vervoer een goede aansluiting met de vier provinciehuizen in Den Haag, Haarlem, Lelystad en Utrecht. De kantoorruimte is gehuurd en maakt onderdeel uit van een bedrijfsverzamelgebouw. De facilitaire dienstverlening (zoals bewaking, schoonmaak en receptie) maakt onderdeel uit van het huurcontract. Het huurcontract is in 2020 verlengd.

| 2 | Financiële begroting

2.1 Overzicht van Baten en Lasten

	Begroting 2021 1e wijziging	Begroting 2021 Primitief	Begroting 2020	Rekening 2019
Baten				
Bijdragen van de provincies	1.651.100	1.694.500	1.649.100	1.608.100
Onttrekking uit de voorziening frictiekosten				11.740
Onttrekking uit de voorziening POB	7.000	7.000	7.000	
Onttrekking uit de voorziening eigen risicodragerschap				7.000
Som van de baten	**1.658.100**	**1.701.500**	**1.656.100**	**1.626.840**
Lasten				
Onderzoeksprogramma	1.711.500	1.665.300	1.661.300	1.550.548
Bestuurlijke vernieuwing	50.000			
Toevoeging voorziening POB				4.600
Toevoeging aan de voorziening eigen risicodragerschap		26.000-		
Toevoeging aan voorziening evaluatie	8.300	8.300	8.300	8.300
Som van de lasten	**1.769.800**	**1.699.600**	**1.669.600**	**1.563.448**
Resultaat voor bestemming	**-/-111.700**	**1.900**	**-/-13.500**	**63.392**
Toevoeging aan bestemmingsreserve plv bestuurder		-	-	-
Onttrekking uit bestemmingsreserve plv bestuurder	13.800	13.800	13.500	13.109
Toevoeging aan bestemmingsreserve onderzoek	-	-30.700	-	-43.000
Onttrekking uit bestemmingsreserve onderzoek	47.900	-	-	-
Toevoeging aan bestemmingsreserve spaarverlof	-			-
Onttrekking uit bestemmingsreserve spaarverlof				10.000
Toevoeging aan bestemmingsreserve bestuurlijke vernieuwing	-	-	-	-15.000
Onttrekking uit bestemmingsreserve bestuurlijke vernieuwing	50.000	15.000		
Resultaat na bestemming	**-**	**-**	**-**	**28.500**
Bestemming programmaresultaat				
Verrekenen met de deelnemende provincies	**-**	-	-	28.500

De lasten worden gedekt door de bijdragen van de provincies aan de Gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer en onttrekkingen uit de voorziening POB, de bestemmingsreserve plaatsvervangend bestuurder, de bestemmingsreserve onderzoek en de bestemmingsreserve bestuurlijke vernieuwing.

Baten

De begroting van de Rekenkamer wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van de Macro Economische Verkenningen (MEV) van het CPB. Voor 2021 bedraagt de indexering voor de Salarissen en sociale lasten -0,2% en de indexering voor Overige overheadkosten 1,5%. De structurele begroting neemt hierdoor met 0,1% toe ten opzichte van de begroting 2020. Ten tijde van de primitieve begroting 2021 waren de MEV-cijfers nog niet bekend en zijn de indexcijfers uit het Centraal Economisch Plan van het CPB van 17 maart 2020 gehanteerd. Op basis

van die cijfers zouden de bijdrage van de provincies aan de structurele begroting met 2,8% toenemen. De bijdrage van de provincies valt hierdoor bijna € 45.000 lager uit dan verwacht. Dit leidt echter niet direct tot een begrotingsprobleem. In de primitieve begroting 2021 gingen we namelijk uit van een storting van € 26.000 in de voorziening eigen risico dragerschap en een storting van ruim € 30.000 in de bestemmingsreserve onderzoek. In deze begrotingswijziging komende deze te vervallen. Een toelichting hierop is opgenomen in paragraaf 2,2 Uiteenzetting financiële positie.

Begroting	Structureel 2021 1e begrotingswijziging		Structureel 2021 Primitief		Structureel 2020
Salarissen en sociale lasten	1.330.700	(-0,2,%)	1.373.400	(+3,0%)	1.333.400
Overige overheadkosten	320.400	(+1,5%)	321.100	(+1,7%)	315.700
Totaal	1.651.100	(+0,1%)	1.694.500	(+2,8%)	1.649.100

De verdeling van de kosten over de vier deelnemende provincies dient te worden gebaseerd op gegevens uit de meicirculaire provinciefonds 2020[3], zoals overgenomen in onderstaande tabel.

Provincie	Belastingcapaciteit	Totale uitkering Provinciefonds	Totaal	In %
Flevoland	48.991.335	110.882.227	159.873.562	10,95%
Noord-Holland	212.099.198	208.716.084	420.815.282	28,82%
Utrecht	117.349.992	233.771.583	351.121.575	24,05%
Zuid-Holland	249.445.351	278.780.471	528.225.822	36,18%
Totaal	627.885.876	832.150.365	1.460.036.241	100,00%

Voor de helft van de begroting dragen de provincies evenveel bij (het gelijke deel). Voor de andere helft van de begroting is de omvang van de bijdrage naar rato van de som van de belastingcapaciteit en de uitkering uit het provinciefonds (het ongelijke deel). De bijdragen van de vier provincies worden in de hiernavolgende tabel weergegeven.

Provincie	In %	Ongelijk deel	Gelijk deel	Totaal structurele bijdragen incl. BTW
Flevoland	10,95%	90.397	206.388	296.785
Noord-Holland	28,82%	237.942	206.388	444.330
Utrecht	24,05%	198.535	206.388	404.923
Zuid-Holland	36,18%	298.675	206.388	505.062
Totaal	100,00%	825.550	825.550	1.651.100

De genoemde bijdrage van de provincies is inclusief de voor de provincies compensabele BTW. De Rekenkamer verstrekt namelijk na afloop van het jaar een opgave van de afgedragen BTW aan de provincies. De provincies kunnen deze omzetbelasting beschouwen als ware deze rechtstreeks in rekening gebracht, zodat compensatie van deze omzetbelasting uit het BTW-compensatiefonds mogelijk is. De raming van de netto bijdragen is in de hiernavolgende tabel weergegeven.

[3] In de gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer is vastgelegd dat de kosten over de deelnemers worden verdeeld volgens de sleutel zoals omschreven in artikel 8 van de Statuten van de Vereniging Interprovinciaal Overleg.

Provincie	Bijdragen incl. BTW	Raming netto bijdragen
Flevoland	296.785	247.700
Noord-Holland	444.330	370.800
Utrecht	404.923	337.900
Zuid-Holland	505.062	421.500
Totaal	1.651.100	1.377.900

Lasten

In onderstaande tabel worden de lasten per kostenpost gegeven

Lasten	Begroting 2021 1e wijziging	Begroting 2021 primitief	Begroting 2020	Rekening 2019
Personeel	1.370.500	1.357.300	1.419.300	1.295.729
- w.v. management en ondersteuning (overhead) 13,2%	*181.200*	*196.300*	*190.400*	
- w.v. opleidingen (overhead) 1,8%	*25.000*	*25.000*	*25.000*	
Inhuur	180.000	160.000	90.000	104.496
w.v. Project inhuur	*135.000*	*115.000*	*45.000*	
w.v. Inhuur diensten van derden	*45.000*	*45.000*	*45.000*	
Huisvesting en servicekosten (overhead)	122.000	122.000	122.000	117.650
Informatievoorziening (overhead)	39.000	26.000	30.000	32.673
Bestuurlijke vernieuwing	50.000	-	-	-
Toevoeging voorziening POB	-	-	-	4.600
Toevoeging voorziening Evaluatie	8.300	8.300	8.300	8.300
Toevoeging voorziening eigen risicodragerschap	-	26.000	-	-
	1.769.800	1.699.600	1.669.600	1.563.448

Lasten

Personeel

De personele lasten zijn iets hoger dan de raming van de primitieve begroting 2021 ten gevolge van extra geraamde lasten voor thuiswerkplekken de inzet van een post onvoorzien van € 10.000 voor onverwachte tegenvallers.

Project inhuur

Het bedrag voor project inhuur is iets hoger dan geraamd in de primitieve begroting. Bij de primitieve begroting was het jaarbudget voor de project inhuur van € 65.000 reeds verhoogd tot € 115.000. Nu komt daar nog € 20.000 extra bij. Een aantal onderzoeken uit 2020 is vanwege COVID-19 doorgeschoven naar 2021 en vanuit de provincie Utrecht is het verzoek gekomen voor een onderzoek naar de projectorganisatie Vernieuwing Regionale Tram (VRT). De capaciteit van de Rekenkamer is onvoldoende voor de uitvoering van het gehele onderzoeksprogramma 2021 en daarom wordt meer ingehuurd. .

Inhuur diensten van derden
De kosten voor de inhuur van diensten van derden (voor onder andere de accountant, de salarisadministratie, HR-ondersteuning en de functionaris gegevensbescherming) zijn gelijk aan de raming van de primitieve begroting 2021.

Huisvesting en servicekosten
De huisvesting- en servicekosten zijn gelijk aan de raming van de primitieve begroting 2021.

Informatievoorziening
De kosten voor informatievoorziening stijgen ten opzichte van de primitieve begroting, omdat geïnvesteerd wordt in beter beveiligd werken op afstand (mobiele telefoons en laptops).

Bestuurlijke vernieuwing
In 2015 is een analyse gemaakt van de voor- en nadelen tussen de bestuursmodellen (lid/directeursmodel versus collegemodel). De aspecten financiën, continuïteit en risico's zijn in deze analyse wat onderbelicht gebleven. In aanloop naar het herbenoemingsproces van de bestuurder/directeur bestond vooral bij PS van Noord Holland de behoefte om meer inzicht te krijgen in de financiële consequenties tussen de twee modellen. Daarom is in 2020 door de vier Randstadprovincies afgesproken om in 2021 een onderzoek te laten uitvoeren naar het bestuursmodel, zodat over de voor- en nadelen van beide modellen meer helderheid ontstaat. Het is van belang deze helderheid te verkrijgen ruim voor het verstrijken van de tweede herbenoemingstermijn van de plaatsvervangend bestuurder in 2023. Bij het eventueel invoeren van een collegemodel, dient tevens de Gemeenschappelijke Regeling aangepast te worden. De subcommissie ten behoeve van bestuurlijke zaken (bestaande uit leden de vier PS-en) zal een en ander voorbereiden. Voor 2021 zijn de kosten voor de bestuurlijke vernieuwing geschat op € 50.000.

Toevoeging voorziening Evaluatie
De Gemeenschappelijke Regeling bepaalt dat de Rekenkamer eens per zes wordt geëvalueerd. De laatste evaluatie is bijna geheel in 2018 uitgevoerd. Vanaf 2019 wordt jaarlijks een zesde deel van de geraamde kosten voor de volgende externe evaluatie toegevoegd aan de voorziening.

Toevoeging aan de voorziening eigen risicodragerschap
De Randstedelijke Rekenkamer is eigen risicodrager, waardoor mogelijke uitkeringslasten bij vertrek van personeel en kosten bij langdurig ziekteverzuim (voor tijdelijke vervanging) voor eigen rekening van de Rekenkamer zijn. In de primitieve begroting 2021 is een storting van € 26.000 in de voorziening eigen risico dragerschap opgenomen. Deze storting was bedoeld als aanvulling op een verwachte onttrekking in 2020 voor extra inhuur vanwege langdurig ziekteverzuim waar de Rekenkamer mee te maken had. Vanwege COVID-19 heeft in 2020 minder inhuur plaatsgevonden dan verwacht en hoefde niet te worden onttrokken uit de voorziening. In 2021 hoeft dus ook niet te worden aangevuld.

Saldo
Het beoogde saldo voor 2021 is nul. Indien zich een overschot mocht voordoen, dan kan dit worden gebruikt om de reserves aan te vullen tot maximaal 25% van de bijdragen van de provincies. Het restant vloeit vervolgens terug naar de deelnemende partijen.

2.2 Uiteenzetting financiële positie

Financiering

Voor een toelichting op de financiering zie onderdeel baten in paragraaf 2.1.

Reserves

Bestemmingsreserve onderzoek				
	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2018	215.000	0	60.000	275.000
2019	275.000	0	43.000	318.000
2020	318.000	0	0	318.000
2021	**318.000**	**48.000**	**0**	**270.000**

Bestemmingsreserve plaatsvervangend bestuurder*				
	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2018	74.000	13.000	0	62.000
2019	62.000	13.000	0	48.000
2020	48.000	14.000	0	35.000
2021	**35.000**	**14.000**	**0**	**21.000**

*** Afronding van de bedragen vindt plaats op duizendtallen, waardoor de som in de tabel soms afwijkt.**

Bestemmingsreserve spaarverlof				
	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2018	32.000	0	13.000	45.000
2019	45.000	10.000	0	35.000
2020	35.000	0	5.000	40.000
2021	**40.000**	**0**	**0**	**40.000**

Bestemmingsreserve bestuurlijke vernieuwing				
	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2019	0	0	15.000	15.000
2020	15.000	0	85.000	100.000
2021	**100.000**	**50.000**	**0**	**50.000**

Bestemmingsreserve onderzoek

Uit de reserve zal naar verwachting € 48.000 worden onttrokken voor de uitvoering van het onderzoeksprogramma 2021. De reserve is bedoeld voor het terstond kunnen uitvoeren van eenmalig extra onderzoek, als de actualiteit daar aanleiding voor geeft. Daarnaast kunnen met de reserve onverwachte extra uitgaven voor geprogrammeerd onderzoek opgevangen worden. In 2021 is hiervan sprake omdat een aantal onderzoeken uit 2020 vanwege COVID-19 zijn doorgeschoven naar 2021 en vanuit de provincie Utrecht het verzoek is gekomen voor een onderzoek naar de projectorganisatie Vernieuwing Regionale Tram (VRT).

Bestemmingsreserve plaatsvervangend bestuurder
PS van de vier provincies hebben aansluitend bij de reorganisatie in 2016 besloten om een nieuwe plaatsvervangend bestuurder aan te stellen voor 0,2 fte, terwijl budgettair rekening was gehouden met 0,1 fte. Vanuit het programmaresultaat 2016 is daarom voor de extra 0,1 fte € 80.000 gestort in een bestemmingsreserve voor de plaatsvervangend bestuurder. De onttrekking aan de reserve zal in 2021 naar verwachting ongeveer € 14.000 bedragen. Deze bestemmingsreserve is van tijdelijke aard en zal worden opgeheven na het besluit van de vier PS-en over het bestuursmodel van de Rekenkamer.

Bestemmingsreserve spaarverlof
In het kader van de CAO hebben medewerkers de mogelijkheid om hun al dan niet bijgekochte verlof tot een bepaald, maar aanzienlijk plafond, te sparen. Er is een reserve gevormd voor het geval (langdurig) doorbetaald verlof wordt opgenomen en hiervoor vervanging ingehuurd moet worden. De dotaties zijn afgeleid van de tot 1 januari 2021 al opgebouwde verlofuren en het verwachte saldo per 31 december 2021. In 2020 zal het saldo van de opgebouwde verlofuren vanwege COVID-19 hoger zijn dan verwacht. Eind 2020 zullen we de bestemmingsreserve daar echter niet helemaal op aanvullen. In 2021 worden in verband met de onzekerheden omtrent COVID-19 noch onttrekkingen noch toevoegingen gedaan.

Bestemmingsreserve bestuurlijke vernieuwing
Eind 2019 is een reserve gevormd voor kosten in het kader van bestuurlijke vernieuwing van de Rekenkamer in verband met de afweging van het bestuursmodel (lid/directeursmodel versus collegemodel). In overleg met de subcommissie ten behoeve van bestuurlijke zaken (bestaande uit leden de vier PS-en) is voor de bestuurlijke vernieuwing € 100.000 geraamd en afgesproken dat zo nodig een extra bijdrage aan de vier PS-en zal worden gevraagd. Bij de jaarrekening 2020 (in maart 2021) kan deze reserve naar verwachting volledig worden gevuld vanuit het programmaresultaat van de Rekenkamer en hoeft er dus geen extra bijdrage te worden gevraagd aan de vier PS-en. In 2021 is een onttrekking voorzien van € 50.000. Voor een toelichting hierop zie de toelichting bij de lasten voor bestuurlijke vernieuwing in paragraaf 2.1.

Investeringen
In 2021 zijn op het gebied van ICT enkele investeringen voorzien ter verbetering van het beveiligd werken op afstand. Op het gebied van kantoorinrichting zijn geen (grote) investeringen voorzien. De waardering van de vaste activa op de balans wordt voor ultimo 2021 geschat op ongeveer € 3.100. De Rekenkamer investeert niet in openbare ruimtes met een maatschappelijk nut. De vaste activa worden volgens de systematiek uit artikel 8 van de financiële beleids- en beheersverordening afgeschreven.

Voorzieningen

Voorziening POB*				
	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2018	25.000	4.000	8.000	29.000
2019	29.000	3.000	8.000	34.000
2020	34.000	8.000	8.000	33.000
2021	**33.000**	**15.000**	**8.000**	**26.000**

*** Afronding van de bedragen vindt plaats op duizendtallen, waardoor de som in de tabel soms afwijkt.**

Voorziening Evaluatie				
	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2018	50.000	45.000	8.000	13.000
2019	13.000	4.000	8.000	17.000
2020	17.000	0	8.000	25.000
2021	**25.000**	**0**	**8.000**	**33.000**

Voorziening eigen risicodragerschap				
	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2018	49.000	0	8.000	57.000
2019	57.000	7.000	0	50.000
2020	50.000	19.000	0	31.000
2021	**31.000**	**0**	**0**	**31.000**

Voorziening POB

In het kader van de CAO hebben alle medewerkers per 1 januari 2018 de beschikking over een Persoonlijk Ontwikkelbudget (POB) van € 5.000 voor een periode van vijf jaar. Dit bedrag mag ineens, maar ook verspreid over vijf jaar worden uitgeput. Voor de Rekenkamer kan dit oplopen tot maximaal € 65.000. In 2017 is € 25.000 gestort in de voorziening en in de jaren 2018-2022 zal jaarlijks een bedrag van € 8.000 worden gestort. Voor 2021 wordt verwacht dat weer enkele medewerkers hun POB zullen benutten.

Voorziening evaluatie

De Gemeenschappelijke Regeling bepaalt dat de Rekenkamer eens per zes jaar wordt geëvalueerd. De laatste evaluatie is bijna geheel in 2018 uitgevoerd. In 2021 wordt een bedrag gestort van een zesde van de totale kosten voor de volgende evaluatie.

Voorziening eigen risicodragerschap

De Randstedelijke Rekenkamer is eigen risicodrager, waardoor mogelijke uitkeringslasten bij vertrek van personeel ten laste van de Rekenkamer worden gebracht. Omdat de Rekenkamer voor tijdelijk personeel een payroll-aanstelling als beheersmaatregel ongewenst vindt en omdat dat ook een relatief dure constructie is, is voor het eigen risicodragerschap een voorziening gevormd. De Rekenkamer is ook eigen risicodrager voor ziekteverzuim. Om dit risico af te dekken is eind 2019 besloten om de voorziening hiervoor uit te breiden. In 2021 heeft de Rekenkamer geen tijdelijk personeel meer in dienst en neemt het risico op uitkeringslasten af. Bij de jaarrekening 2020 zal de voorziening daarom worden afgeroomd naar € 31.000. In 2021 worden geen onttrekkingen en stortingen voorzien.

2.3 Meerjarenraming

De begroting van de Randstedelijke Rekenkamer wordt jaarlijks geïndexeerd. De indexering is gebaseerd op de indexcijfers uit de Macro Economische Verkenningen 2021 van het CPB. De indexatie voor 2021 is slechts 0,1%. Hoewel dit een aanzienlijk lagere bijdrage vanuit de provincies betekent dan waar we vanuit gingen, leidt dit niet direct tot een begrotingsprobleem. De begroting bestaat echter wel voor ongeveer 80% uit personeelslasten en een salarisstijging van 3% is de vastgelegde norm in de CAP voor medewerkers, die nog niet het maximum van hun schaal hebben bereikt. De indexatie moeten dus niet te lang laag blijven, omdat dan wel een

begrotingsprobleem kan ontstaan. Vooralsnog lijken de indexatiecijfers in 2022 en verder weer langzaam te stijgen, maar ze blijven onder het gebruikelijke rekenpercentage van 2%.

In 2021 is het reguliere budget voor project inhuur van € 65.000 incidenteel verhoogd tot € 135.000 voor extra onderzoek (verzoekonderzoek VRT en doorgeschoven onderzoeken uit 2020 vanwege COVID-19). De kosten voor het onderzoeksprogramma stijgen daarom met 3% ten opzichte van 2020. In 2022 dalen de kosten voor het onderzoeksprogramma weer, doordat minder ingehuurd zal worden. In 2023 en 2024 is sprake van een reguliere stijging van de kosten van het onderzoeksprogramma als gevolg van de stijging van de salarislasten.

De rentebaten zijn op € 0 geraamd, omdat het drempelbedrag van € 4.000 voor het uitzetten van overtollige middelen de komende jaren waarschijnlijk niet behaald zal worden. De lasten voor de extra 0,1 fte voor de plaatsvervangend bestuurder worden gedekt vanuit de bestemmingsreserve voor de plaatsvervangend bestuurder, die hiervoor tot en met het eerste kwartaal van 2023 toereikend is. De PS-en van de Randstadprovincies dienen ruim voor dit moment een beslissing te nemen over de herbenoeming van de plaatsvervangend bestuurder. Dit zal worden meegenomen in het traject bestuurlijke vernieuwing dat in 2021 wordt gestart.

Hieronder is de meerjarenraming tot en met 2024 gegeven.*

Baten	begroting 2020	begroting 2021 1e wijziging		2022		2023		2024	
Bijdragen provincies structurele begroting	1.649.000	1.651.000	(+0,1%)	1.671.000	(1,2%)	1.699.000.	(1,7%)	1.730.000	(1,8%)
Rentebaten	-								
Onttrekking uit de voorziening POB	7.000	7.000		7.000		-.		-	
Lasten									
Onderzoeksprogramma	1.661.000	1.712.000	(+3%)	1.684.000	(-/-1,6%%)	1.698.000	(0,8%)	1.722.000	(1,4%)
Bestuurlijke vernieuwing		50.000		50.000		-		-	
Toevoeging aan de voorziening evaluatie	8.000	8.000		8.000		8.000		8.000	
Toevoeging aan de voorziening eigen risicodragerschap	-	-				-		-	
Saldo	**-14.000**	**-/-111.700**		**-64.000**		**.**		**-**	
Onttrekking aan bestemmingsreserve plv bestuurder	14.000	14.000		14.000		7.000		-	
Onttrekking aan bestemmingsreserve onderzoek		48.000		-		-		-	
Onttrekking aan bestemmingsreserve bestuurlijke vernieuwing		50.000		50.000		-		-	
Toevoeging aan bestemmingsreserve spaarverlof	-	-		-		-		-	
Saldo	**-**	**-**		**-**		**-**		**-**	

*** Afronding van de bedragen vindt plaats op duizendtallen, waardoor de som in de tabel soms afwijkt.**

Colofon

Randstedelijke Rekenkamer
Teleportboulevard 110
1043 EJ Amsterdam
020 – 58 18 585
info@randstedelijke-rekenkamer.nl
www.randstedelijke-rekenkamer.nl
Volg ons op twitter via: @rekenrandstad

randstedelijke rekenkamer
flevoland | noord-holland | utrecht | zuid-holland

Aan Provinciale Staten van de provincie Noord-Holland

Datum	*Bijlage(n)*	*Uw kenmerk*	*Ons kenmerk*
15 januari 2021	1		2021/AH/015

Onderwerp
Concept 1e begrotingswijziging 2021

Geachte leden van Provinciale Staten,

Hierbij bieden wij u de concept 1e begrotingswijziging 2021 voor zienswijze aan.
In deze begrotingswijziging is ons geactualiseerde onderzoeksprogramma voor 2021 opgenomen.
Om duidelijk te maken wat precies is aangepast ten opzichte van de primitieve begroting, hebben wij een samenvatting van toevoegingen en/of wijzigingen opgenomen.

Op 19 november 2020 stond de bijeenkomst met de Programmaraad gepland. Gezien de omstandigheden in verband met het COVID-19 virus heeft er geen fysieke of digitale vergadering plaatsgevonden en is de vergadering schriftelijk afgewikkeld. De Programmaraad is gevraagd te reageren op het onderzoeksprogramma voor 2021. Er zijn geen vragen en/of opmerkingen ontvangen. De Rekenkamer heeft vervolgens de planning en geraamde kosten van de onderzoeken Opvolging aanbevelingen, Bescherming drinkwaterbronnen, Meeslouwerplas en VRT Utrecht inzichtelijk gemaakt in deze eerste begrotingswijziging 2021. In het voorjaar van 2021 wordt nader uitgewerkt hoe en wanneer invulling kan worden gegeven aan de andere onderzoeksonderwerpen OV-concessies Utrecht en Flevoland, Bodemdaling en Fietsbeleid. In de tweede helft van 2021 is nog ruimte voor nieuw onderzoek.

In deze begrotingswijziging, is op basis van de Macro Economische Verkenning 2021, de definitieve bijdrage voor de deelnemende provincies over 2021 opgenomen.

Volgens artikel 48, lid 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen kunt u uw zienswijze over de begroting binnen acht weken aan ons kenbaar maken, dat zou betekenen tot 12 maart a.s.
Mede in verband met de COVID-19 problematiek en het vergaderschema van de Provinciale Staten van de vier provincies heeft de Rekenkamer deze termijn verlengd met drie weken. Graag verzoek ik u om uw zienswijze uiterlijk **2 april a.s.** aan mij kenbaar te maken. Daarna zal de Randstedelijke Rekenkamer de 1e begrotingswijziging 2021 vaststellen en deze terstond toesturen aan u en aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Met vriendelijke groet,

dr. ir. Ans Hoenderdos-Metselaar MBA
Bestuurder/directeur
Randstedelijke Rekenkamer

Teleportboulevard 110 | 1043 EJ AMSTERDAM | 020 - 5818 585
info@randstedelijke-rekenkamer.nl | www.randstedelijke–rekenkamer.nl

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 15 februari 2021

Onderwerp: Concept 1e begrotingswijziging 2021 Randstedelijke Rekenkamer

Bijlagen:
- Ontwerpbesluit
- Concept 1e begrotingswijziging 2020 Randstedelijke Rekenkamer
- Begeleidende brief directeur Randstedelijke Rekenkamer

1. Inleiding

De Randstedelijke Rekenkamer (hierna: RR) opgericht bij gemeenschappelijke regeling door Provinciale Staten van de provincies Utrecht, Flevoland, Zuid-Holland en Noord-Holland heeft de concept 1e begrotingswijziging 2021 opgesteld. Onder verwijzing naar artikel 48, lid 1 van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen kunnen Provinciale Staten hun zienswijze op de 1e begrotingswijziging 2021 uitbrengen.

2. Inhoud

Op 19 november 2020 stond een bijeenkomst met de Programmaraad gepland. Gezien de omstandigheden in verband met het COVID-19 virus heeft er geen fysieke of digitale vergadering plaatsgevonden en is de vergadering schriftelijk afgewikkeld.
De Programmaraad is gevraagd te reageren op het onderzoeksprogramma voor 2021. Er zijn geen vragen en/of opmerkingen ontvangen.
De Rekenkamer heeft vervolgens de planning en geraamde kosten van de onderzoeken Opvolging aanbevelingen, Bescherming drinkwaterbronnen, Meeslouwerplas en VRT Utrecht inzichtelijk gemaakt in deze eerste begrotingswijziging 2021.
In het voorjaar van 2021 wordt nader uitgewerkt hoe en wanneer invulling kan worden gegeven aan de andere onderzoeksonderwerpen OV-concessies Utrecht en Flevoland, Bodemdaling en Fietsbeleid.
In de tweede helft van 2021 is nog ruimte voor nieuw onderzoek.
In deze begrotingswijziging, is op basis van de Macro Economische Verkenning 2021, de definitieve bijdrage voor de deelnemende provincies over 2021 opgenomen.
Om duidelijk te maken wat precies is aangepast ten opzichte van de primitieve begroting is een samenvatting van toevoegingen en/of wijzigingen opgenomen.

3. Proces/procedure

Provinciale Staten worden verzocht uiterlijk 2 april 2021 hun zienswijze aan de directeur/bestuurder van de RR kenbaar te maken. Agendering in de Statencommissie

Economie, Financiën en Bestuur van 15 februari 2021 betekent dat Provinciale Staten op 8 maart 2020 een besluit kunnen nemen waarmee de deadline voor het indienen van een zienswijze gehaald kan worden.

4. Voorstel

Ik stel u voor te besluiten overeenkomstig het ontwerpbesluit.

S.A. Doevendans,	voorzitter Statencommissie Economie, Financiën en Bestuur
M.C.A. de Zwart,	commissiegriffier Economie, Financiën en Bestuur

Ontwerpbesluit

Nr. 09-2021

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelet op artikel 48, lid 1 van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen

gelezen de voordracht van de voorzitter van de Statencommissie Economie, Financiën en Bestuur van 15 februari 2021;

Besluiten

1. Geen gebruik te maken van de mogelijkheid om bij de bestuurder/directeur van de Randstedelijke Rekenkamer een zienswijze in te dienen betreffende de concept 1e begrotingswijziging 2021 van de Randstedelijke Rekenkamer en instemmend te reageren.

Haarlem, 8 maart 2021

Provinciale staten van Noord-Holland,

, voorzitter

, statengriffier

Provincie Noord-Holland

Advies aan Provinciale Staten

T.b.v. Statenvergadering d.d.	8 maart 2021
Commissie	Economie, Financiën en Bestuur
Datum commissievergadering	15 februari 2021

Uw contactpersoon
M.C.A. de Zwart
AD/STG

Doorkiesnummer 023-514 3756
zwartm@noord-holland.nl

Onderwerp: Voordracht 09
Statenvoordracht Randstedelijke Rekenkamer
1e begrotingswijziging 2021 voor zienswijze

23 februari 2021

De commissie Economie, Financiën en Bestuur adviseert om de Statenvoordracht als hamerstuk te agenderen voor de PS-vergadering van 8 maart 2021.
Voor de gemaakte opmerkingen over de voordracht zie hieronder het uittreksel uit het conceptverslag EFB 15 februari 2021:

5.a. Statenvoordracht Randstedelijke Rekenkamer 1e begrotingswijziging 2021 voor zienswijze
De voorzitter meldt dat mw. Hoenderdos, directeur-bestuurder Randstedelijke Rekenkamer, aanwezig is om technische vragen te beantwoorden.

Dhr. Zoon (PvdD) geeft complimenten voor de goede kwaliteit van de rapporten en de begroting. Hoe gaat de inzet van de programmaraad eruitzien? Voorgesteld wordt een quick scan uit te voeren over de stikstofaanpak aangezien dit een provincie overstijgend thema is.

Mw. Van Meerten (VVD) heeft geen behoefte aan een zienswijze.

Dhr. Klein (CU) vraagt wanneer input kan worden geleverd voor onderzoeken.

Mw. Hoenderdos antwoordt dat de programmaraad op 22 april a.s. bijeenkomt. Op de agenda staat bespreking van de longlist waaruit vervolgens een definitieve keuze wordt gemaakt. De komende weken kunnen PS input leveren voor de onderwerpen op de longlist. Hiervoor zal een uitnodiging per e-mail - via de Griffie- aan PS gestuurd worden.

De voorzitter constateert dat de voordracht als hamerstuk naar PS wordt doorgeleid.

Provincie Noord-Holland Statengriffie
T.a.v. de heer A. Th. H. van Dijk
Postbus 3007
2001 DA HAARLEM

Datum: CONCEPT d.d. 3-12-2020
Referentie: ../700108/.. /40758
Betreft: Rapport van bevindingen subsidieverantwoordingen fractievergoedingen provincie Noord-Holland 19/20

Geachte heer van Dijk,

Ingevolge uw opdracht om een onafhankelijk onderzoek uit te voeren naar de besteding en verantwoording van de vergoedingen die zijn verstrekt aan de fracties over de periode 15 maart 2019 tot en met 14 maart 2020 brengen wij u hierbij rapport uit over onze bevindingen waarbij wij de volgende indeling van het rapport hanteren:

1. Verantwoordelijkheden;
2. Verrichte werkzaamheden;
3. Uitkomsten van de verrichte werkzaamheden algemeen;
4. Uitkomsten van de verrichte werkzaamheden per fractie;
5. Beperking in het gebruik en verspreidingskring.

De opdracht is met u en de beoogde gebruikers, zijnde de Statengriffie en voorzitter van Provinciale Staten Provincie Noord-Holland, overeengekomen en heeft als doel om u te assisteren bij het vaststellen van de reeds verleende Statengriffiesubsidievoorschotten in overeenstemming met de Subsidie-verordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015. De overeengekomen specifieke werkzaamheden zijn tot stand gekomen in overleg met de beoogde gebruikers, zijnde de Statengriffie en voorzitter van Provinciale Staten Provincie Noord-Holland. De opdrachtvoorwaarden zijn omschreven in onze opdrachtbrief van 4 maart 2020.

CONCEPT

1. Verantwoordelijkheden

Het is de verantwoordelijkheid van u en de beoogde gebruikers om te bepalen of de overeengekomen specifieke werkzaamheden toereikend en geschikt zijn voor het hierboven beschreven doel.

Wij hebben onze werkzaamheden verricht in overeenstemming met de Nederlandse Standaard 4400N, 'Opdrachten tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden'. Bij het uitvoeren van deze opdracht hebben wij ons gehouden aan de voor ons geldende relevante ethische voorschriften in de Verordening Gedrags- en Beroepsregels Accountants (VGBA). Verder hebben wij de onafhankelijkheidsregels van de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) in acht genomen.

2. Verrichte werkzaamheden

In deze paragraaf is een beschrijving van de overeengekomen specifieke werkzaamheden en feitelijke bevindingen opgenomen. Wij doen geen uitspraak over wat de feitelijke bevindingen betekenen voor de subsidieverantwoordingen fractievergoedingen provincie Noord-Holland over de periode 15 maart 2019 tot en met 14 maart 2020 in zijn totaliteit. U en de beoogde gebruikers zullen hierover een eigen afweging moeten maken gebruikmakend van dit rapport van feitelijke bevindingen en eventuele andere beschikbare informatie.

Wij hebben in opdracht van de Statengriffie de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

a) Wij hebben de relevante regelgeving en documentatie in ons onderzoek betrokken, waaronder de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015.
b) Wij hebben voorafgaande aan en gedurende ons onderzoek gecommuniceerd met medewerkers van de griffie.
c) Wij zijn nagegaan of de fracties de verantwoording hebben ingediend overeenkomstig het door de provincie voorgeschreven format en of de kosten conform de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015 naar de juiste categorieën zijn toegerekend.
d) Wij zijn nagegaan of de verantwoorde uitgaven en inkomsten ook daadwerkelijk betaald respectievelijk ontvangen zijn, volgens het kasstelsel.

CONCEPT

e) Wij hebben de verantwoordingen over de periode 15 maart 2019 tot en met 14 maart 2020 en achterliggende externe bewijsstukken in ons onderzoek betrokken en onderzocht of bestedingen zijn onderbouwd en gedocumenteerd en passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de geldende Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015. Dit is gedaan per fractie en per fractie hebben wij onze bevindingen opgenomen in deze rapportage.
f) Wij hebben zowel het begin- als eindsaldo van de bankrekeningen aangesloten met de verantwoording 2019-2020. Eventuele afwijkingen met de banksaldi zijn nader verklaard.

Met deze rapportage rapporteren wij onze bevindingen over de periode 15 maart 2019 tot en met 14 maart 2020. De rapportage is per fractie in concept afgestemd, in het kader van hoor en wederhoor. Dit is in overleg gegaan met de Statengriffie.

3. Uitkomsten van verrichte werkzaamheden algemeen

In dit hoofdstuk zijn de uitkomsten van onze overeengekomen specifieke werkzaamheden zoals opgenomen in hoofdstuk 2 weergegeven. De uitkomsten van onze werkzaamheden zijn per fractie weergegeven in hoofdstuk 4 van deze rapportage.

3.1. Werkzaamheden a en b (algemeen)

Wij hebben kennis genomen van de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015.

3.2. Werkzaamheden c (format en toerekening kostencategorieën)

Alle partijen hebben overeenkomstig het verantwoordingsmodel over de periode 2019-2020 verantwoording afgelegd. Wij zijn nagegaan in hoeverre de verantwoorde uitgaven op basis van de omschrijving en onderliggende bewijsstukken conform de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015 aan de juiste kostencategorieën zijn toegerekend. Eventuele opmerkingen hieromtrent zijn per fractie weergegeven in hoofdstuk 4 van deze rapportage.

CONCEPT

3.3. Werkzaamheden d (kasstelsel)

Bij het kasstelsel wordt uitgegaan van moment van betaling. Alleen de inkomsten en uitgaven tot en met 14 maart 2020, die ontvangen en/of betaald zijn kunnen worden meegenomen in de verantwoording. Wij zijn nagegaan dat alle door de fracties verantwoorde inkomsten en uitgaven zijn onderbouwd met betalingsbewijzen en passen binnen de periode van verantwoording. Eventuele afwijkingen zijn per fractie toegelicht in hoofdstuk 4.

3.4. Werkzaamheden e (onderbouwing en toetsing aan verordening)

In hoofdstuk 4 zijn de uitkomsten van onze werkzaamheden per fractie weergegeven. In deze paragraaf wordt ingegaan op een algemene uitkomst van onze werkzaamheden die op alle fracties van toepassing is.

Artikel 11 lid 12 sub d Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015

In artikel 11 lid 12 sub d van de Subsidieverordening fractiebijdrage 2015 is opgenomen dat kosten die verband houden met betalingen aan bedrijven waarover Statenleden middellijk of onmiddellijke zeggenschap hebben en betalingen aan partners en familieleden tot en met de derde graad van bloed- en aanverwantschap niet voor subsidie in aanmerking komen.
Een onderzoek naar betalingen zoals bedoeld in artikel 11 lid 12 sub d is door ons niet rationeel in te steken. Wij hebben derhalve niet kunnen vaststellen dat sprake is geweest van dergelijke betalingen.

3.5. Werkzaamheden f (aansluiting verantwoording met de banksaldi)

Er is een zichtbare aansluiting gemaakt van de begin- en eindstanden van de verantwoording met het banksaldo per 15 maart 2019 en 14 maart 2020.

Het terug te betalen bedrag over het boekjaar en de voorgaande periode is nu in de verantwoording over de periode 2019-2020 zichtbaar gemaakt en nader door ons toegelicht in hoofdstuk 4 van deze rapportage.

CONCEPT

4. Uitkomsten van de verrichte werkzaamheden

Deze paragraaf omvat de uitkomsten van de verrichte werkzaamheden, zoals opgenomen onder e) per fractie. Eventuele correcties in de verantwoording zijn geïnitieerd door en afgestemd met de Statengriffie.

Op uw verzoek hebben wij de terug te betalen voorschotten fractievergoedingen 2019-2020 per fractie in de onderstaande tabel gerecapituleerd:

	€
Stichting fractieondersteuning GroenLinks Noord-Holland	13.455
Stichting fractieondersteuning VVD Noord-Holland	25.319
Stichting fractieondersteuning Forum voor Democratie	0
Stichting fractieondersteuning Democraten 66 Noord-Holland	0
Stichting fractieondersteuning PvdA Noord-Holland	0
Stichting fractieondersteuning CDA Noord-Holland	6.147
Stichting Ondersteuning Noord-Hollandse Statenfractie Partij voor de Dieren	0
Stichting Ondersteuning Provinciale Fractie Noord-Holland Partij voor de Vrijheid	18.777
Stichting Ondersteuning SP-fractie Provincie Noord-Holland	39.895
Stichting fractieondersteuning CU-SGP Noord-Holland	0
Stichting fractieondersteuning 50Plus / Partij van de Ouderen	0
Stichting fractieondersteuning DENK	0
Stichting fractieondersteuning Fractie Baljeu	0
Totaal	**103.593**

CONCEPT

4.1. Stichting fractieondersteuning GroenLinks Noord-Holland

Het bestuur van de Stichting fractieondersteuning GroenLinks Noord-Holland heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	**21.079**
Inkomsten	
Subsidie provincie	93.550
Subsidie opleidingskosten fractie	926
Rente	6
Overige	0
Totaal ontvangsten	**94.482**
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	41.642
Accountantskosten	831
Kosten advies/onderzoek derden	0
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	5.803
Consumptiekosten	2.282
Reis- en verblijfkosten	1.291
Computer/printer-kosten t.b.v. fractie	0
Vorming/opleidingskosten fractieleden	926
Bureaukosten (papier, vakliteratuur enz.)	54
Kosten krantenabonnementen	147
Representatiekosten	1.533
Bankkosten	122
Overige kosten	700
Restitutie aan provincie Noord-Holland	0
Totaal uitgaven	**54.405**
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	**60.230**
Reservering: max. 50% subsidie	46.775
Terug te betalen aan PNH	**13.455**

CONCEPT

Bevindingen
De inkomsten passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

De uitgaven zijn met betalingsbewijzen en onderliggende bewijsstukken onderbouwd. De verantwoorde uitgaven passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

De fractie heeft een aanvullende subsidie voor opleidingskosten ontvangen van € 926. Deze subsidie maakt geen deel uit van het fractiebudget. De samenhangende uitgaven van € 926 zijn opgenomen onder de kosten voor vorming/opleiding-kosten fractieleden.

CONCEPT

4.2. Stichting fractieondersteuning VVD Noord-Holland

Het bestuur van de Stichting fractieondersteuning VVD Noord-Holland heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	**22.165**
Inkomsten	
Subsidie provincie	93.550
Nabetaling subsidie 2018-2019	26.014
Subsidie opleidingskosten fractie	1.210
Rente	0
Overige	1.272
Totaal ontvangsten	**122.046**
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	60.024
Accountantskosten	1.285
Kosten advies/onderzoek derden	0
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	2.733
Consumptiekosten	2.835
Reis- en verblijfkosten	0
Computer-/printerkosten t.b.v.	0
Vorming-/opleidingskosten fractieleden	1.210
Bureaukosten (papier, vakliteratuur enz.)	3
Kosten krantenabonnementen	0
Representatiekosten	1.821
Bankkosten	329
Overige kosten	1.877
Restitutie aan provincie Noord-Holland	0
Totaal uitgaven	**72.117**
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	**72.094**
Reservering: max. 50% subsidie	46.775
Terug te betalen aan PNH	**25.319**

CONCEPT

Bevindingen
De inkomsten passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

De uitgaven zijn met betalingsbewijzen en onderliggende bewijsstukken onderbouwd. De verantwoorde uitgaven passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

De fractie heeft een aanvullende subsidie voor opleidingskosten ontvangen van € 1.210. Deze subsidie maakt geen deel uit van het fractiebudget. De samenhangende uitgaven van € 1.210 zijn opgenomen onder de kosten voor vorming/opleiding-kosten fractieleden

CONCEPT

4.3. Stichting fractieondersteuning Forum voor Democratie

Het bestuur van de Stichting fractieondersteuning Forum voor Democratie heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	**0**
Inkomsten	
Subsidie provincie	87.410
Subsidie opleidingskosten fractie	7.260
Rente	0
Overige	0
Totaal ontvangsten	**94.670**
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	29.672
Accountantskosten	444
Kosten advies/onderzoek derden	1.996
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	6.155
Consumptiekosten	0
Reis- en verblijfkosten	14
Computer-/printerkosten t.b.v.	2.998
Vorming-/opleidingskosten fractieleden	8.591
Bureaukosten (papier, vakliteratuur enz.)	1.154
Kosten krantenabonnementen	0
Representatiekosten	589
Bankkosten	10
Overige kosten	0
Restitutie aan provincie Noord-Holland	0
Totaal uitgaven	**51.623**
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	**43.047**
Reservering: max. 50% subsidie	43.705
Terug te betalen aan PNH	**0**

CONCEPT

Bevindingen
De inkomsten passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

De uitgaven zijn met betalingsbewijzen en onderliggende bewijsstukken onderbouwd. De verantwoorde uitgaven passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

De fractie heeft een aanvullende subsidie voor opleidingskosten ontvangen van € 7.260. Deze subsidie maakt geen deel uit van het fractiebudget. De samenhangende uitgaven zijn inbegrepen onder de kosten voor vorming/opleiding-kosten fractieleden.

CONCEPT

4.4. Stichting fractieondersteuning Democraten 66 Noord-Holland

Het bestuur van de Stichting fractieondersteuning Democraten 66 Noord-Holland heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	**23.035**
Inkomsten	
Subsidie provincie	75.130
Rente	0
Overige	0
Totaal ontvangsten	**75.130**
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	70.196
Accountantskosten	1.018
Kosten advies/onderzoek derden	2.560
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	4.326
Consumptiekosten	984
Reis- en verblijfkosten	0
Computer/printer-kosten t.b.v. fractie	0
Vorming/opleidingskosten fractieleden	0
Bureaukosten (papier, vakliteratuur enz.)	628
Kosten krantenabonnementen	36
Representatiekosten	538
Bankkosten	196
Overige kosten	70
Restitutie aan provincie Noord-Holland	0
Totaal uitgaven	**80.552**
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	**17.613**
Reservering: max. 50% subsidie	37.565
Terug te betalen aan PNH	**0**

CONCEPT

Bevindingen
De inkomsten passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

De uitgaven zijn met betalingsbewijzen en onderliggende bewijsstukken onderbouwd. De verantwoorde uitgaven passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

CONCEPT

4.5. Stichting fractieondersteuning PvdA Noord-Holland

Het bestuur van de Stichting fractieondersteuning PvdA Noord-Holland heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	**37.165**
Inkomsten	
Subsidie provincie	75.130
Rente	0
Overige	0
Totaal ontvangsten	**75.130**
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	68.645
Reiskosten personeel	151
Accountantskosten	1.109
Kosten advies/onderzoek derden	0
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	427
Consumptiekosten	2.502
Reis- en verblijfkosten	1.925
Computer/printer-kosten t.b.v. fractie	0
Vorming/opleidingskosten fractieleden	545
Bureaukosten (papier, vakliteratuur enz.)	68
Kosten krantenabonnementen	0
Representatiekosten	276
Bankkosten	166
Overige kosten	0
Restitutie aan provincie Noord-Holland	0
Totaal uitgaven	**75.814**
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	**36.481**
Reservering: max. 50% subsidie	37.565
Terug te betalen aan PNH	**0**

CONCEPT

Bevindingen
De inkomsten passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

De uitgaven zijn met betalingsbewijzen en onderliggende bewijsstukken onderbouwd. De verantwoorde uitgaven passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

CONCEPT

4.6. Stichting fractieondersteuning CDA Noord-Holland

Het bestuur van de Stichting fractieondersteuning CDA Statenfractie Noord-Holland heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	**48.906**
Inkomsten	
Subsidie provincie	62.850
Rente	0
Overige	0
Totaal ontvangsten	**62.850**
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	48.374
Accountantskosten	1.023
Kosten advies/onderzoek derden	0
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	2.626
Consumptiekosten	1.912
Reis- en verblijfkosten	930
Computer/printer-kosten t.b.v. fractie	0
Vorming/opleidingskosten fractieleden	830
Bureaukosten (papier, vakliteratuur enz.)	85
Kosten krantenabonnementen	0
Representatiekosten	2.996
Bankkosten	354
Overige kosten	66
Restitutie Provincie NH	5.952
Totaal uitgaven	**65.148**
Niet meegenomen salaris periode 2018/2019	9.036
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	**37.572**
Reservering: max. 50% subsidie	31.425
Terug te betalen aan PNH	**6.147**

CONCEPT

Bevindingen
Wij merken op dat bij het vaststellen van de subsidie over de voorgaande periode rekening is gehouden met het abusievelijk buiten de periode betaalde bedrag aan salarissen van € 9.036. Deze salariskosten maken derhalve geen deel uit van de subsidieperiode 2019/2020 en zijn in deze verantwoording als afzonderlijke post meegenomen.

De inkomsten passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

De uitgaven zijn met betalingsbewijzen en onderliggende bewijsstukken onderbouwd. De verantwoorde uitgaven passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

CONCEPT

4.7. Stichting Ondersteuning Noord-Hollandse Statenfractie Partij voor de Dieren

Het bestuur van de Stichting Ondersteuning Noord-Hollandse Statenfractie Partij voor de Dieren heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	**31.015**
Inkomsten	
Subsidie provincie	56.710
Rente	0
Overige	0
Totaal ontvangsten	**56.710**
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	42.730
Accountantskosten	655
Kosten advies/onderzoek derden	0
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	7.449
Consumptiekosten	86
Reis- en verblijfkosten	0
Computer/printer-kosten t.b.v. fractie	0
Vorming/opleidingskosten fractieleden	4.007
Bureaukosten (papier, vakliteratuur enz.)	404
Kosten krantenabonnementen	95
Representatiekosten	0
Bankkosten	114
Overige kosten	1.307
Restitutie aan de Provincie Noord-Holland	3.134
Totaal uitgaven	**59.981**
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	**27.744**
Reservering: max. 50% subsidie	28.355
Terug te betalen aan PNH	**0**

CONCEPT

Bevindingen
De inkomsten passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

De uitgaven zijn met betalingsbewijzen en onderliggende bewijsstukken onderbouwd. De verantwoorde uitgaven passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

CONCEPT

4.8. Stichting Ondersteuning Provinciale Fractie Noord-Holland Partij voor de Vrijheid

Het bestuur van de Stichting Ondersteuning Provinciale Fractie Noord-Holland Partij voor de Vrijheid heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	**50.680**
Inkomsten	
Subsidie provincie	56.710
Rente	2
Overige	665
Totaal ontvangsten	**57.377**
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	42.932
Accountantskosten	509
Kosten advies/onderzoek derden	-
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	39
Consumptiekosten	515
Reis- en verblijfkosten	-
Computer/printer-kosten t.b.v. fractie	-
Vorming/opleidingskosten fractieleden	-
Bureaukosten (papier, vakliteratuur enz.	938
Kosten krantenabonnementen	124
Representatiekosten	-
Bankkosten	172
Overige kosten	23
Restitutie aan provincie Noord-Holland	15.143
Uitgaven via PayPal	530
Totaal uitgaven	**60.925**
Eindstand per 14 maart	**47.132**
(beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	
Reservering: max. 50% subsidie	28.355
Terug te betalen aan PNH	**18.777**

CONCEPT

Bevindingen
De inkomsten passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

De uitgaven zijn met betalingsbewijzen en onderliggende bewijsstukken onderbouwd. De verantwoorde uitgaven passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

Het beginsaldo sluit niet aan met de eindafrekening over de voorgaande periode. Het verschil betreft het saldo op de PayPal rekening van € 316. Het beginsaldo inclusief de PayPal rekening komt dan uit op € 50.680. In de bovenstaande opstelling is dit aangepast.

De PayPal rekening is volgens inlichtingen van de fractie opgeheven . Het saldo aan het begin van de periode was € 316 en voorts zijn nog overboekingen, aanvankelijk begrepen onder de overige kosten, gedaan naar de PayPal rekening van € 83,96 en € 130.
Op de bankrekening is geen bijboeking te zien voor een resterend saldo van de PayPal rekening bij opheffing. Dit impliceert dat er in totaal voor € 529,96 aan PayPal uitgaven zijn gedaan, waarvoor geen bon is ontvangen. In de bovenstaande opstelling is deze post afzonderlijk opgenomen onder de uitgaven.

CONCEPT

4.9. Stichting Ondersteuning SP-fractie Provincie Noord-Holland

Het bestuur van de Stichting Ondersteuning SP-fractie Provincie Noord-Holland heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	**72.877**
Inkomsten	
Subsidie provincie	56.710
Rente	0
Overige	25
Totaal ontvangsten	**56.735**
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	17.230
Accountantskosten	892
Kosten advies/onderzoek derden	1.305
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	0
Consumptiekosten	622
Reis- en verblijfkosten	2.128
Computer/printer-kosten t.b.v. fractie	254
Vorming/opleidingskosten fractieleden	508
Bureaukosten (papier, vakliteratuur enz.)	46
Kosten krantenabonnementen	221
Representatiekosten	1.943
Bankkosten	148
Overige kosten	123
Campagnegelden	6.563
Restitutie aan provincie Noord-Holland	29.379
Totaal uitgaven	**61.362**
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	**68.250**
Gelden afdelingen verkiezingscampagne	**0**
Reservering: max. 50% subsidie	**28.355**
Terug te betalen aan PNH	**39.895**

CONCEPT

Bevindingen
De inkomsten passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

De uitgaven zijn met betalingsbewijzen en onderliggende bewijsstukken onderbouwd. De verantwoorde uitgaven passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

In het beginsaldo per 15 maart 2019 van € 72.877 is een saldo campagnegelden begrepen van € 6.562. Van deze campagnegelden is € 6.064 uitgegeven, derhalve rest een bedrag van € 498, hetgeen aan de leden is terugbetaald.

CONCEPT

4.10 Stichting fractieondersteuning CU-SGP Noord-Holland

Het bestuur van de Stichting fractieondersteuning ChristenUnie-SGP Noord-Holland heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	**19.020**
Inkomsten	
Subsidie provincie	44.430
Rente	0
Overige	0
Totaal ontvangsten	**44.430**
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	38.033
Accountantskosten	855
Kosten advies/onderzoek derden	1.979
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	1.088
Consumptiekosten	106
Reis- en verblijfkosten	932
Computer/printer-kosten t.b.v. fractie	0
Vorming/opleidingskosten fractieleden	75
Bureaukosten (papier, vakliteratuur enz.)	90
Kosten krantenabonnementen	0
Representatiekosten	82
Bankkosten	136
Overige kosten	0
Restitutie aan provincie Noord-Holland	0
Totaal uitgaven	**43.376**
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	**20.074**
Reservering: max. 50% subsidie	22.215
Terug te betalen aan PNH	**0**

CONCEPT

Bevindingen
De inkomsten passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

De uitgaven zijn met betalingsbewijzen en onderliggende bewijsstukken onderbouwd. De verantwoorde uitgaven passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

CONCEPT

4.11. Stichting fractieondersteuning 50Plus Noord-Holland/ Partij van de Ouderen

Het bestuur van de Stichting fractieondersteuning 50Plus Noord-Holland/ Partij van de Ouderen heeft het volgende Format Verantwoording fractiegelden subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	**0**
Inkomsten	
Subsidie provincie	44.430
Rente	0
Overige	0
Totaal ontvangsten	**44.430**
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	14.088
Accountantskosten	0
Kosten advies/onderzoek derden	12.038
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	3.594
Consumptiekosten	74
Reis- en verblijfkosten	233
Computer/printer-kosten t.b.v. fractie	0
Vorming/opleidingskosten fractieleden	0
Bureaukosten (papier, vakliteratuur enz.)	971
Kosten krantenabonnementen	0
Representatiekosten	16
Bankkosten	0
Overige kosten	570
Restitutie aan provincie Noord-Holland	
Totaal uitgaven	**31.584**
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	**12.843**
Reservering: max. 50% subsidie	22.215
Terug te betalen aan PNH	**0**

CONCEPT

Bevindingen
De inkomsten passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

De uitgaven zijn met betalingsbewijzen en onderliggende bewijsstukken onderbouwd. De verantwoorde uitgaven passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

Het saldo van de bank per 14 maart 2020 bedraagt € 12.143,46, terwijl de eindstand € 12.844,85 bedraagt. Uit uw administratie blijkt dat contante opnames zijn geboekt als kruisposten, minus de contante betalingen rest dan een kassaldo van € 701,39.
De fractie geeft aan zoveel mogelijk via pin te betalen, maar voor kleine uitgaven voor de medewerkers een kleine kas aan te houden.

CONCEPT

4.12. Stichting fractieondersteuning DENK

Het bestuur van de Stichting fractieondersteuning DENK heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	**0**
Inkomsten	
Subsidie provincie	22.215
Rente	0
Overige	0
Totaal ontvangsten	**22.215**
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	5.523
Accountantskosten	1.906
Kosten advies/onderzoek derden	0
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	0
Consumptiekosten	1.372
Reis- en verblijfkosten	985
Computer/printer-kosten t.b.v. fractie	0
Vorming/opleidingskosten fractieleden	0
Bureaukosten (papier, vakliteratuur enz.)	134
Kosten krantenabonnementen	0
Representatiekosten	1.101
Bankkosten	10
Overige kosten	880
Restitutie aan provincie Noord-Holland	0
Totaal uitgaven	**11.911**
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	**10.304**
Reservering: max. 50% subsidie	11.108
Terug te betalen aan PNH	**0**

CONCEPT

Bevindingen
De inkomsten passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

De uitgaven zijn met betalingsbewijzen en onderliggende bewijsstukken onderbouwd. De verantwoorde uitgaven passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015. Behoudens de onderstaande bevindingen.

Voor consumptiekosten is een bedrag van € 1.371,55 verantwoord. Dit is € 71,55 boven de norm.

Voor enkele uitgaven hebben wij geen onderliggende bewijsstukken ontvangen, het betreft de volgende uitgaven:

AH to go, FO 2,00 Euro, (02-12-2019)	€ 2,00
Jumbo, 2,29 Euro, (26-01-2020)	€ 2,29
AH FO 2,48 (08-07-2019)	€ 2,48
Keurslagerij 7,75 Euro, (19-07-2019)	€ 7,75
Ikea 11,15 Euro, (28-01-2020)	€ 11,15
Smeltkoers, 27 Euro, (04-02-2020)	€ 27,00
Wok to Go, 30,85 Euro (24-02-2020)	€ 30,85
Tickets Walibi 58,00 (21-06-2019)	€ 58,00
	€ 141,52

De subsidie voor de fractie bedraagt € 44.430, te weten € 38.290 aangevuld met € 6.140 per fractielid (artikel 7 lid 1). Door de provincie is slechts de helft van dit bedrag uitbetaald. Aangezien de verantwoording op kasbasis is opgesteld is ook uitsluitend het ontvangen subsidiebedrag van € 22.215 verantwoord.

CONCEPT

4.13. Stichting fractieondersteuning Baljeu

Het bestuur van de Stichting fractieondersteuning Baljeu heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	**0**
Inkomsten	
Subsidie provincie	4.946
Rente	0
Overige	1
Totaal ontvangsten	**4.947**
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	0
Accountantskosten	0
Kosten advies/onderzoek derden	0
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	0
Consumptiekosten	0
Reis- en verblijfkosten	0
Computer/printer-kosten t.b.v. fractie	1.934
Vorming/opleidingskosten fractieleden	0
Bureaukosten (papier, vakliteratuur enz.)	909
Kosten krantenabonnementen	473
Representatiekosten	0
Bankkosten	0
Overige kosten	1.287
Restitutie aan provincie Noord-Holland	0
Totaal uitgaven	**4.603**
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	**344**
Reservering: max. 50% subsidie	2.473
Terug te betalen aan PNH	**0**

CONCEPT

Bevindingen
De inkomsten passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

De uitgaven zijn met betalingsbewijzen en onderliggende bewijsstukken onderbouwd. De verantwoorde uitgaven passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015. Behoudens de onderstaande bevinding.

Het jaarabonnement op het FD € 472,50 en de factuur hiervoor staan niet op naam van de stichting. De fractie geeft aan dit abonnement weldegelijk te gebruiken maar kan met terugwerkende kracht de tenaamstelling van het abonnement niet aanpassen.

CONCEPT

5. Beperking in het gebruik en verspreidingskring

Bij het opstellen van deze rapportage is rekening gehouden met de verwachtingen van de beoogde gebruikers. Daarom is deze rapportage alleen bestemd voor de beoogde gebruikers, zijnde de Statengriffie en voorzitter van Provinciale Staten Provincie Noord-Holland, om hen te assisteren bij het vaststellen van de reeds verleende subsidievoorschotten in overeenstemming met de Subsidie-verordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015.

Vanwege de wettelijke bepalingen betreffende openbaarheid - Wet openbaarheid van bestuur (WOB) -, die op deze rapportage van toepassing zijn, verlenen wij toestemming om deze rapportage openbaar te maken.

Wij vertrouwen erop u met deze rapportage naar behoren te hebben geïnformeerd en zijn graag bereid de inhoud hiervan nader toe te lichten

Hoogachtend,
VanOoijen Accountants N.V.

J.M. Vijn RA

Bijlage

CONCEPT

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 1 februari 2021

Onderwerp: Subsidievaststelling na verleende voorschotten op fractiebijdragen over deperiode 15 maart 2019 t/m 14 maart 2020.

Bijlagen:
- ontwerpbesluit
- rapport van bevindingen subsidieverantwoordingen fractievergoedingen provincie Noord-Holland over de periode 15 maart 2019 tot en met 14 maart 2020.

1. Inleiding

Op grond van de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015 moet elke door een Statenfractie in het leven geroepen stichting fractieondersteuning verantwoording afleggen over de door de provincie aan haar verstrekte subsidievoorschotten.

De verantwoording houdt in dat bij de aanvraag om subsidievaststelling het format verantwoording fractiegelden plus onderliggende stukken en het jaarverslag overlegd worden. Ik heb in mijn brief van 15 maart 2020 aan dertien stichtingen fractieondersteuning verzocht de verantwoording van de ontvangen voorschotten en de aanvraag om subsidievaststelling over de periode 15 maart 2019 tot en met 14 maart 2020 in te dienen vóór 1 juni 2020.

2. Rapport van bevindingen

Van alle stichtingen fractieondersteuning is de verantwoording tijdig ontvangen. Het genoemde format en onderliggende stukken zijn, na voorcontrole door de griffie, ter controle aangeboden aan de ex artikel 217, tweede lid van de Provinciewet door uw Staten aangewezen accountant (Van Ooijen). De accountant heeft een rapport van bevindingen gemaakt, dat als bijlage bij deze voordracht is gevoegd.
De in dit rapport genoemde fracties hebben verantwoording afgelegd in overeenstemming met het voorgeschreven format zoals opgenomen bij de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015. De rapportage is in concept per fractie afgestemd, in het kader van hoor en wederhoor.

Ten aanzien van de uitgaven zijn enkele bevindingen geconstateerd. De bevindingen worden hieronder toegelicht met het voorlopige besluit van de voorzitter voor de subsidievaststelling per bevinding en per ondersteuningsstichting.

PVV
De accountant beschrijft een situatie waarbij er in totaal € 529,96 is overgemaakt naar een Paypal rekening die vervolgens is opgeheven. Er zijn geen bonnetjes aangeleverd om de uitgaven te verantwoorden.
Nu de subsidieverordening voorschrijft dat betalingsbewijzen moeten worden overlegd, zijn deze kosten aan te merken als onrechtmatig.

Voorlopig besluit:
- De subsidie lager vast te stellen en € 529,96 te verrekenen met een uit te betalen voorschot.

50Plus Noord-Holland/ Partij van de Ouderen
De accountant beschrijft een situatie waarin er contante opnames gedaan zijn. Uit navraag blijkt dat er een contante kas wordt bijgehouden waarin € 701,39 wordt bewaard Er is echter geen kasboek en er zijn ook geen bonnetjes aangeleverd om eventuele uitgaven te verantwoorden. Het is geen gebruikelijke praktijk voor fracties om een contante kas aan te houden.
Nu de subsidieverordening voorschrijft dat betalingsbewijzen moeten worden overlegd, zijn deze kosten aan te merken als onrechtmatig.

Voorlopig besluit:
- De subsidie lager vast te stellen en € 701,39 te verrekenen met een uit te betalen voorschot.

DENK
Voor consumptiekosten is €71,55 boven de norm gedeclareerd. Er zijn daarnaast geen bewijsstukken ontvangen voor de verantwoording van €141,52 aan uitgaven.

- De subsidie lager vast te stellen en € 213,07 te verrekenen met een uit te betalen voorschot. De hieruit voortvloeiende vordering is reeds voldaan.

Fractie Baljeu
De fractie Baljeu declareert een abonnement op het Financieel Dagblad á € 472,50 en de factuur hiervoor staat niet op naam van de stichting. De fractie geeft aan dit abonnement weldegelijk te gebruiken maar kan met terugwerkende kracht de tenaamstelling van het abonnement niet aanpassen.

Voorlopig besluit:
- De fractie toe te staan de kosten van het abonnement á € 472,50 te declareren en te verzoeken voor het volgende jaar de tenaamstelling van het abonnement in orde te maken.

Overige fracties
Bij de overige fracties zijn geen bijzonderheden aangetroffen.

Voorlopig besluit:
- De subsidie vast te stellen conform verlening.

3. Ontwerpbesluit

Resumerend stel ik u de besluiten te nemen die in ontwerp bij deze voordracht zijn gevoegd.

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk

Ontwerpbesluit

Nr. 11-2021

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van de voorzitter van Provinciale Staten van 1 februari 2021;

gelet op artikel 33, tweede lid van de Provinciewet en de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015;

besluiten:

1. kennis te nemen van de voorlopige besluiten om de aanvragen voor de subsidievaststelling over de periode 15 maart 2019 t/m 14 maart 2020 van de ondersteuningsstichtingen van de Statenfracties: GroenLinks, VVD, FvD, D66, PvdA, CDA, PVV, SP, PvdD, ChristenUnie, 50PLUS-PVDO, DENK en Baljeu vast te stellen conform artikel 11, lid 2 van de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015;

2. dat het ontwerpbesluit, dat zijn vertaalslag krijgt in dertien besluiten van de voorzitter van Provinciale Staten tot subsidievaststelling conform de voorlopige besluiten, hen geen aanleiding geeft om hierover wensen en bedenkingen ter kennis van de voorzitter te brengen.

Haarlem, 8 maart 2021

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Provincie Noord-Holland

Advies aan Provinciale Staten

T.b.v. Statenvergadering d.d.	**8 maart 2021**
Commissie	**Economie, Financiën en Bestuur**
Datum commissievergadering	**15 februari 2021**

Onderwerp: **Voordracht 11:**
Wensen en bedenkingen bij subsidievaststelling fractiebijdragen n.a.v. rapport van bevindingen 2019-2020

Uw contactpersoon
M.C.A. de Zwart
AD/STG

Doorkiesnummer 023-514 3756
zwartm@noord-holland.nl

23 februari 2021

De commissie Economie, Financiën en Bestuur adviseert om de Statenvoordracht als hamerstuk te agenderen voor de PS-vergadering van 8 maart 2021.
Voor de gemaakte opmerkingen en vragen over de voordracht zie hieronder het uittreksel uit het conceptverslag van de commissie EFB van 15 februari 2021.

5.a. Statenvoordracht, wensen en bedenkingen bij subsidievaststelling fractiebijdragen n.a.v. rapport van bevindingen 2019-2020
Dhr. **Hoogervorst** (SP) is tevreden met het korte overzicht en vooral over het feit dat er minder rompslomp mee gepaard is gegaan dan in voorgaande jaren.

Mw. **Van Meerten** (VVD) vindt het een hamerstuk.

De **voorzitter** constateert dat de voordracht als hamerstuk naar PS wordt doorgeleid.

Provincie Noord-Holland

PS-vergadering

Dossiernummer	5424
Extern Zaak ID	1546880
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	8 maart 2021
Agendapunt	8.c
Titel	Eerste begrotingswijziging 2021 (VD-12).
Organisatieonderdeel	CZ/FIN

Geagendeerd	Vergaderdatum
Ingekomen stukken ter kennisname	31 januari 2021
PS-vergadering	**8 maart 2021**

Toelichting

In de provinciale begroting wijzen Provinciale Staten toe voor welke doelen de provincie haar beschikbare middelen inzet. Deze eerste begrotingswijziging omvat een bijstelling van de begroting 2021.

Eerste begrotingswijziging 2021

Inhoudsopgave

1 Inleiding en leeswijzer 3
2 Financieel overzicht 4
3 Overzicht per programma 9
Programma 1 Openbaar bestuur 10
Programma 2 Klimaat en Milieu 11
Programma 3 Ruimte en Water 14
Programma 4 Bereikbaarheid 18
Programma 5 Groen 23
Programma 6 Economie, Cultuur en Welzijn 25
Programma 7 Financiën en bedrijfsvoering 28
Programma 8 Economisch herstel en Duurzaamheid 31
4 Lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling 35

1 Inleiding en leeswijzer

Inleiding
Voor u ligt de eerste begrotingswijziging 2021. De eerste begrotingswijziging 2021 is onderdeel van de Noord-Hollandse P&C cyclus die bestaat uit de kaderbrief, de begroting, begrotingswijzigingen en de jaarstukken. In deze eerste begrotingswijziging worden de geraamde inkomsten en uitgaven in de begroting 2021 bijgesteld op basis van een aantal autonome ontwikkelingen en de actuele verwachtingen. Deze begrotingswijziging bevat daarnaast, conform de toezeggingen bij de begroting 2021, ook een aantal inhoudelijke wijzigingen. In deze eerste begrotingswijziging is een dekkingsvoorstel voor het provinciaal noodfonds sociale infrastructuur (motie 41) en het fonds economisch herstel en duurzaamheid (motie 42) opgenomen. Om optimaal zicht te kunnen houden op de voortgang in de uitvoering van dit fonds hebben wij ervoor gekozen het fonds onder te brengen in een apart, nieuw in te stellen, begrotingsprogramma Economisch herstel en duurzaamheid. Op die manier zijn alle activiteiten die met dit fonds gerealiseerd worden gemakkelijk terug te vinden in één apart hoofdstuk van de begroting. Naast een dekkingsvoorstel voor de moties 41 en 42 wordt in de Eerste begrotingswijziging een voorstel gedaan om (aanvullende) middelen beschikbaar te stellen voor de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland, de cofinanciering voor het programma Ontwikkeling platteland (POP3) en het programma TATA steel.

Leeswijzer
Hoofdstuk 2 bevat het financieel overzicht waarin een samenvatting wordt gegeven van alle financiële ontwikkelingen die zijn opgenomen in deze eerste begrotingswijziging. Hoofdstuk 3 bevat het overzicht van de financiële wijzigingen per begrotingsprogramma. Voor ieder begrotingsprogramma vindt u in dit hoofdstuk de financiële tabel waarop het budgetrecht van uw Staten van toepassing is. De financiële wijzigingen in het programma zijn onder de budget tabel toegelicht per operationeel doel. In hoofdstuk 4 vindt u de voorgestelde wijzigingen op de lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling.

2 Financieel overzicht

2.1 Verloop begroting 2021

Verloop begroting 2021 (x € 1.000)	Saldo
Begroting 2021	-7.359
Eerste begrotingswijziging 2021	4.391
Begroting totaal na Eerste begrotingswijziging	**-2.968**

2.2 Eerste begrotingswijziging in één oogopslag

Saldo van lasten en baten per programma (x €1.000)

min is voordelig	Begroot 2021 voor eerste wijziging	eerste begrotings-wijziging	Begroot 2021 na eerste wijziging
1 Openbaar bestuur	21.449	-258	21.191
2 Klimaat en Milieu	45.685	5.804	51.489
3 Ruimte en Water	19.963	10.018	29.981
4 Bereikbaarheid	237.163	16.797	253.960
5 Groen	95.422	2.355	97.777
6 Economie, Cultuur en Welzijn	36.936	5.083	42.019
7 Financiën en bedrijfsvoering	-369.749	10.066	-359.683
8 Economisch herstel en duurzaamheid	0	14.100	14.100
Totaal saldo van lasten en baten	**86.868**	**63.965**	**150.833**
Stortingen	206.200	169.838	376.038
Onttrekkingen	-300.427	-229.412	-529.839
Totaal mutaties reserves	**-94.227**	**-59.574**	**-153.801**
Begrotingsresultaat	**-7.359**	**4.391**	**-2.968**

2.3 Samenvatting eerste begrotingswijziging

2.3.1 Overzicht inhoudelijke ontwikkelingen

In deze begrotingswijziging is invulling gegeven aan een aantal toezeggingen die in de loop van het afgelopen jaar aan uw Staten zijn gedaan. Daarnaast komt er een aantal opgaven op ons af waarvoor nog geen of onvoldoende middelen beschikbaar zijn. We hebben ervoor gekozen om deze ontwikkelingen beleidsneutraal uit te voeren. Dat wil zeggen dat we de uitvoering van deze activiteiten niet ten koste laten gaan van de andere ambities van ons college. Door de middelen die momenteel in de kapitaallastenreserves aanwezig zijn in te zetten voor deze doelen, zijn wij in staat de hieronder genoemde opgaven aan te pakken. De kapitaallasten waarvoor deze reserves bedoeld waren zullen wij de komende jaren dekken uit de algemene middelen.

Hieronder volgt een toelichting op de belangrijkste inhoudelijke ontwikkelingen.

Motie 41
Naar aanleiding van motie 41 is in de tweede begrotingswijziging 2020 € 10 miljoen uitgetrokken voor een noodfonds. De dekking van dit fonds is toentertijd ten laste gebracht van de algemene middelen, waardoor het begrotingssaldo €10 miljoen negatiever uitviel. In deze begrotingswijziging doen wij het voorstel om voor de dekking van motie 41 gebruik te maken van de middelen die vrijvallen uit de kapitaallastenreserves.

Motie 42
Naar aanleiding van motie 42 hebben wij de uitwerking van een Economisch Herstel en Duurzaamheidsfonds met een omvang van € 100 miljoen ter hand genomen. Over het raamwerk van dit fonds hebben wij u in onze brief van 9 oktober jl. (kenmerk: 1494135/1494136) geïnformeerd. Bij de behandeling van de begroting 2021 in uw Staten op 9 november jl. is aangekondigd dat de financiële vertaling van het Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds zal gebeuren in voorliggende eerste begrotingswijziging.

Om optimaal zicht te houden op de voortgang hebben wij ervoor gekozen het fonds onder te brengen in een apart, nieuw in te stellen, begrotingsprogramma "Economisch herstel en Duurzaamheid". Op die manier zijn alle activiteiten die met dit fonds gerealiseerd worden gemakkelijk terug te vinden in één apart hoofdstuk van de begroting.

Afronden Natuurnetwerk Nederland (NNN)
Dit najaar hebben wij de Realisatiestrategie NNN vastgesteld waarover wij u in onze brief van 1 oktober jl. (kenmerk: 1444638/1444647) hebben geïnformeerd. Hierin hebben wij uiteengezet dat om onze ambitie om het Natuurnetwerk Nederland af te ronden, wij vaker gebruik zullen maken van kostbare instrumenten als volledige schadeloosstelling en, indien niet anders mogelijk, onteigening. Om die reden hebben wij besloten € 43 miljoen extra aan middelen vrij te maken, die worden gestort in de reserve Groen.

Cofinanciering POP3
Bij de behandeling van de begroting 2021 hebben wij toegezegd om in deze begrotingswijziging middelen op te nemen ter cofinanciering van de Europese gelden die vanuit het Programma Ontwikkeling Platteland (POP3) voor Noord-Holland beschikbaar zijn. Deze cofinancieringsmiddelen, in totaal € 5 miljoen, zijn in deze begrotingswijziging verwerkt en worden gestort in de reserve Europese landbouwprojecten

Programma TATA steel
In november hebben wij het programma TATA steel vastgesteld waarover wij u in onze brief van 19 november (1514777/1514868) hebben geïnformeerd. Dit programma brengt extra kosten met zich mee, bovenop de reguliere kosten voor de VTH-taken. Wij verwachten in de periode tot en met 2024 jaarlijks ongeveer € 1 miljoen aan extra kosten te zullen maken voor de uitvoering van het programma TATA steel.

Ophogen algemene reserve
Als gevolg van de keuze om de afschrijvingslasten niet langer te dekken uit de kapitaallastenreserves, maar uit de algemene middelen, achten wij het verstandig om de positie van de algemene reserve te verstevigen door een bedrag van € 7,4 miljoen te storten. Hiermee kunnen wij mogelijke schommelingen in de omvang van de afschrijvingslasten over de jaren opvangen zonder dat dit gelijk een negatief effect heeft op het begrotingssaldo.

Stelpost tweede begrotingswijziging 2020
In de tweede begrotingswijziging 2020 is een negatief resultaat ontstaan van €9,6 miljoen. Dit bedrag is tijdelijk onttrokken aan de algemene reserve. Ter compensatie is in de begroting 2021 hiervoor een stelpost opgenomen om de algemene reserve aan te vullen.

Dekkingsvoorstel
Voor de dekking van bovenstaande opgaven hebben wij een aantal opties verkend, zoals het verhogen van de opcenten, en bezuinigen op bestaand beleid. Beide opties achten wij onwenselijk aangezien de lasten en het dienstenniveau voor de burger niet onder deze ontwikkelingen mag lijden. Wij stellen daarom voor om in totaal € 175 miljoen uit de kapitaallasten reserves te laten vrijvallen om uitvoering te geven aan de hierboven genoemde opgaven. Het voordeel van deze keuze is dat de opgaven op korte termijn gedekt zijn. De keerzijde van het inzetten van de reserves kapitaallasten is dat er een structureel beslag gelegd wordt op het begrotingssaldo omdat hiermee € 175 miljoen aan dekking wegvalt voor toekomstige kapitaallasten. De verwachting is dat de gemiddelde druk op de exploitatie ongeveer € 3,5 mln. per jaar bedraagt. Dit bedrag kan variëren afhankelijk van de afschrijvingstermijnen van de verschillende activa. De precieze meerjarige effecten op het begrotingssaldo zullen als technische bijstelling worden verwerkt in de kaderbrief 2021.

Daarnaast stellen wij voor om € 4 mln. vanuit de reserve ontwikkelen provinciale infrastructuur in te zetten ter dekking van het programma TATA Steel. Deze middelen komen ten laste van de vrijgevallen reservering parallelle Kaagbaan van € 18, 6 miljoen. Via de voordracht bij de jaarrekening 2019 hebben uw Staten besloten om de vrijgekomen reservering te storten in de reserve Ontwikkelen provinciale infrastructuur, in afwachting van een bestedingsplan dat aan uw Staten zal worden voorgelegd. Voor dit bestedingsplan kijken we naar slimme en schone mobiliteit en verkeersveiligheid. Voor het urgente dossier TATA steel wordt hierop vooruitgelopen, door alvast een deel van de vrijgevallen reservering in te zetten.

Financieel totaaloverzicht beleidsmatige ontwikkelingen Eerste begrotingswijziging 2021

Omschrijving	**Mutatie 2021 (x € 1.000)**
Provinciaal noodfonds sociale infrastructuur (motie 41)	10.000
Reserve Economisch herstel en duurzaamheid (motie 42)	100.000
Realisatie NNN	43.000
Cofinanciering POP3	5.000
Programma TATA steel	4.000
Dotatie algemene reserve	7.400
Invulling stelpost tweede begrotingswijziging 2020	9.600
Subtotaal Lasten	**179.000**
Dekking	
Vrijval reserve kapitaallasten Wegen	- 114.000
Vrijval reserve kapitaallasten OV	- 35.500
Vrijval reserve kapitaallasten investeringen kunstwerken	- 25.500
Vrijval reserve Ontwikkelen provinciale infrastructuur	-4.000
Verlagen onttrekking kapitaallasten reserves 2021	3.039
Subtotaal dekking	***- 175.961***
Totaal	**3.039**

2.3.2 Niet Budgettair Neutrale wijzigingen. (NBN)

Niet budget neutrale wijzigingen zijn de mutaties in de eerste begrotingswijziging die het begrotingsresultaat beïnvloeden. Het begrotingsresultaat wordt in de eerste begrotingswijziging met € 4,39 mln. nadelig bijgesteld. Het resultaat wijzigt van € 7,36 mln. naar € 2,97 mln. voordelig.

In de tabel hieronder worden de mutaties die het begrotingsresultaat beïnvloeden weergegeven. Uitgebreidere informatie over de niet budget neutrale wijzigingen is te vinden in de toelichtingen per programma. Deze wijzigingen zijn aangeduid met het kenmerk 'NBN'.

Financiële ontwikkelingen die het resultaat beïnvloeden

Ontwikkeling	Financieel effect op het begrotingsresultaat 2021 (x € 1mln.)	Voordelig (V) / Nadelig (N)
Begrotingsresultaat begroting 2021	**-7,4**	V
Diverse programma's: verwerking inhoudelijke wijziging (zie paragraaf 2.3.1)	3	N
Groen: Participanten bijdrage Goois Natuurreservaat	0,9	N
Klimaat en Ruimte: Actualisatie grondtransacties	-1,1	V
Diverse programma's: Verwerking IPO begroting 2021	0,7	N
Groen: Interprovinciale Programmaorganisatie Stikstof	0,3	N
Financiën en bedrijfsvoering: Bijstelling algemene uitkering	0,4	N
Overige bijstellingen (zie toelichting bij de betreffende programma's)		
Programma 1 - Openbaar Bestuur	0	-
Programma 2 - Klimaat en Milieu	0	-
Programma 3 - Ruimte en Water	0,2	N
Programma 4 - Bereikbaarheid	-0,1	V
Programma 5 - Groen	0	-
Programma 6 - Economie, Cultuur en Welzijn	0	-
Programma 7 - Financiën en Bedrijfsvoering	0	-
Programma 8 - Economisch herstel en Duurzaamheid	0	-
Begrotingsresultaat na Eerste begrotingswijziging	**- 3,0**	**V**

2.3.3 Uitgestelde Intenties (UI)

In de laatste begrotingswijziging hebben uw Staten besloten om onderstaande uitgestelde intenties door te schuiven van 2020 naar 2021. In voorliggende begrotingswijziging worden de betreffende budgetten toegevoegd aan de begroting van 2021. Er zijn in deze begrotingswijziging geen nieuwe 'uitgestelde intenties' ten opzichte van de laatste begrotingswijziging 2020 opgenomen.

Overzicht uitgestelde intenties

Uitgestelde intentie (conform Laatste begrotingswijziging 2020)	Bedrag (x € 1.000)
Bereikbaarheid: Bijdrage Boerenverdrietsluis	13.000
Economie, Cultuur en welzijn: Provinciaal noodfonds sociale infrastructuur	2.808
Klimaat en Milieu: Vergunningverlening door de omgevingsdiensten voor bijzondere eenmalige projecten	550
Bereikbaarheid: Bevorderen biodiversiteit	300
Openbaar bestuur: Sponsoring	180
Economie, Cultuur en Welzijn: Archeologie	140
Groen: Opvangcentra wilde dieren	95
Ruimte en Water: Invoering Omgevingswet	85
Totaal Uitgestelde intenties	**17.158**

2.3.4 Begrotingsneutrale wijzigingen (BN)

Begrotingsneutrale wijzigingen zijn wijzigingen die geen effect op het saldo van de begroting hebben. Ze zijn opgeteld bij elkaar altijd 0. Omdat wel het totaal aan baten en het totaal aan lasten per programma wijzigt, is hierop het budgetrecht van uw Staten van toepassing. Daarom worden deze mutaties hierbij aan u voorgelegd. Het betreft vaak een verschuiving van lasten tussen twee begrotingsprogramma's en bijstellingen van specifieke baten (bijdragen van derden), waar even hoge lasten tegenover staan. Begrotingsneutrale wijzigingen groter dan € 100.000 zijn toegelicht en worden aangeduid met het kenmerk ‘BN’.

2.3.5 Reserves (RESV)

Veel uitgaven van de provincie fluctueren sterk over de jaren en worden gedekt vanuit de bestemmingsreserves. Omdat deze uitgaven gedekt worden vanuit de bestemmingsreserves hebben wijzigingen hierin geen effect hebben op het begrotingssaldo. De mutaties die zijn doorgevoerd in de uitgaven, gedekt vanuit de bestemmingsreserves, zijn te vinden in de toelichtingen bij de programma’s. Mutaties in de uitgaven vanuit, de stortingen in, en de overhevelingen tussen de reserves die geen effect hebben op het begrote resultaat zijn in de toelichting aangeduid met het kenmerk ‘RESV’.

3 Overzicht per programma

Programma 1 Openbaar bestuur

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

		Begroot 2021 voor eerste wijziging	Eerste begrotings-wijziging	Begroot 2021 na eerste wijziging
	Lasten	21.542	-258	21.284
	Baten	93	0	93
	Saldo van baten en lasten	**21.449**	**-258**	**21.191**
	Stortingen			
1.4.2	Resv. Cofinanciering Europese projecten	0	0	0
	Onttrekkingen			
1.4.2	Resv. Cofinanciering Europese projecten	-1.604	0	-1.604
	Totaal mutaties reserves	-1.604	0	-1.604
	Programma Resultaat	**19.845**	**-258**	**19.587**

1.4.1 Bestuurshandelingen communiceren

	Financiële ontwikkeling		**Bedrag (x € 1.000)**
UI	Verwerken uitgestelde intentie laatste begrotingswijziging 2020: Sponsoring.	Lasten	180 N
BN	Overige mutaties < € 100.000	Lasten	-96 V

1.4.2 Provinciale inzet leveren bij gemeenschappelijke opgaven op Europees, landelijk, regionaal en lokaal niveau

	Financiële ontwikkeling		**Bedrag (x € 1.000)**
NBN	Bijstelling van de IPO-bijdrage 2022 voor de Kwaliteit van het Openbaar Bestuur, Werkgeverszaken, Werkbudget, Compensatie Zeeland en de bijdragen voor de flexpool en abonnementen en lidmaatschappen. Deze bijstelling volgt uit de IPO programmabegroting 2021.	Lasten	- 342 V

Programma 2 Klimaat en Milieu

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

		Begroot 2021 voor eerste wijziging	Eerste begrotings-wijziging	Begroot 2021 na eerste wijziging
	Lasten	48.320	5.843	54.163
	Baten	2.635	39	2.674
	Saldo van baten en lasten	**45.685**	**5.804**	**51.489**
	Stortingen			
2.1.3	Resv. Bodemsanering	319	0	319
2.1.6	Resv. Gezonde Leefomgeving	3.300	0	3.300
2.2.1	Resv. Energietransitie	10.200	0	10.200
2.2.2	Resv. Circulaire economie	350	1.241	1.591
2.2.3	Resv. Verduurzaming bestaande woningvoorraad	0	0	0
	Onttrekkingen			
2.1.3	Resv. Bodemsanering	-5.169	-2.500	-7.669
2.1.6	Resv. Gezonde Leefomgeving	-3.400	-374	-3.774
2.2.1	Resv. Energietransitie	-6.484	-2.035	-8.519
2.2.2	Resv. Circulaire economie	-473	0	-473
2.2.3	Resv. Verduurzaming bestaande woningvoorraad	-375	0	-375
	Totaal mutaties reserves	-1.732	-3.668	-5.400
	Programma Resultaat	**43.953**	**2.136**	**46.089**

2.1.1 Luchtkwaliteit verbeteren

	Financiële ontwikkeling		**Bedrag (x € 1.000)**
NBN	Bijstelling van de IPO-bijdrage voor Milieu, Energie en Klimaat. Deze bijstelling volgt uit de IPO programmabegroting 2021	Lasten	220 N

2.1.3 Kwaliteit bodem en ondergrond verbeteren

	Financiële ontwikkeling		**Bedrag (x € 1.000)**
RESV	Reserve Bodemsanering De verwachte uitgaven vanuit de reserve bodemsanering worden met € 2,5 mln. omhoog bijgesteld. Met name als gevolg van een op handen zijnde afkoopovereenkomst voor 30 jaar voor de uitvoering grondwaterbeheer 't Gooi welke zal leiden tot een verhoogde last in 2021.	Lasten Onttrekking	2.500 N - 2.500 V

2.1.5 VTH-taken uitvoeren en coördineren

	Financiële ontwikkeling		**Bedrag (x € 1.000)**
NBN	Voor het programma Tata steel dat loopt van 2021-2024 wordt in totaal € 4 mln. beschikbaar gesteld waarvan € 1 mln. zal worden besteed in 2021.	Lasten	1.000 N
UI	Verwerken uitgestelde intentie laatste begrotingswijziging 2020: Vergunningverlening door de omgevingsdiensten voor bijzondere eenmalige projecten.	Lasten	550 N
BN	Decentralisatie-uitkering provinciefonds De provincie ontvangst via het provinciefonds een decentralisatie-uitkering Versterking omgevingsveiligheidsdiensten van €76.000. De middelen zijn bedoeld voor lokale versterking omgevingsveiligheid. Dit geeft provincies de ruimte bij het komen tot lokale prioriteiten bij de uitvoering van omgevingsveiligheidsbeleid. Op die wijze wordt omgevingsveiligheid goed lokaal ingebed (lasten verhoogd, €76.000, neutraal met hogere uitkering provinciefonds, zie OD 7.1.2)	Lasten	76 N
BN	Van de Vereniging van Nederlandse Gemeente ontvangen we voor de Omgevingsveiligheid € 39.488. De OD NZKG voert hiervoor wettelijk taken uit voor de provincie die onder de werkzaamheden vallen die beschreven staan in cluster 3 en 4 en daarmee een impuls geven aan Omgevingsveiligheid.	Lasten Baten	39 N -39 V

2.1.6 Gezonde leefomgeving bevorderen

	Financiële ontwikkeling		**Bedrag (x € 1.000)**
BN	Decentralisatie-uitkering Provinciefonds De provincie ontvangst via het provinciefonds een decentralisatie-uitkering drugsdumping van € 49.000. Alle provincies ontvangen hiervoor een decentralisatie-uitkering voor de schade die particulieren en gemeenten ondervinden. De subsidieregeling waarmee we als provincie invulling geven aan deze taak wordt uitgevoerd door BIJ12. (lasten verhoogd, €49.000, neutraal met hogere uitkering provinciefonds, zie OD 7.1.2)	Lasten	49 N
RESV	Reserve Gezonde leefomgeving Voor de uitvoering van het actieplan geluid wordt in 2021 € 374.000 geraamd.	Lasten Onttrekking	374 N -374 V

2.2.1 Bijdragen aan energietransitie

	Financiële ontwikkeling		**Bedrag (x € 1.000)**
RESV	Reserve Energietransitie De begrote uitgaven vanuit de reserve Energietransitie worden met € 1 mln. verhoogd: • Voor waterstof wordt in 2021 € 450.000 opgenomen. € 111.000	Lasten Onttrekking	1.035 N - 1.035 V

	hiervan betreft capaciteitskosten voor het programmamanagement en € 327.000 is bestemd voor Investa, Poshydon. Dit is een subsidie die staat op de lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling. Overige middelen worden gebruikt voor onderzoek. • Voor de RES is in totaal € 4,7 miljoen beschikbaar gesteld. In 2019 en 2020 is in totaal € 4,1 miljoen uitgegeven. De RES loopt door in 2021 en het restant van het beschikbare budget wordt opgenomen in de begroting 2021 € 585.000.		
RESV	<u>Overheveling reserves</u> Voor de Actieagenda 2021-2025 Circulaire economie wordt € 1 mln. vanuit de reserve Energietransitie overgeheveld naar de reserve Circulaire economie.	Onttrekking	- 1.000 V

2.2.2 Bijdragen aan transitie naar circulaire economie

	Financiële ontwikkeling		**Bedrag (x € 1.000)**
RESV	Reserve Circulaire Economie Voor de Actieagenda 2021-2025 Circulaire economie wordt in totaal € 1,2 miljoen gestort in de reserve Circulaire Economie. Dit bedrag wordt overgeheveld vanuit de volgende reserves: • € 116.000 uit de reserve Woonbeleid (OD 3.5.1) • € 1 miljoen uit de reserve Energietransitie (OD 2.2.2) • € 125.000 uit de reserve ontwikkeling Havencomplexen (OD 3.4.3).	Storting	1.241 N

Programma 3 Ruimte en Water

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

		Begroot 2021 voor eerste wijziging	Eerste begrotings-wijziging	Begroot 2021 na eerste wijziging
	Lasten	30.073	13.069	43.142
	Baten	10.110	3.051	13.161
	Saldo van baten en lasten	**19.963**	**10.018**	**29.981**
	Stortingen			
3.1.2	Resv. Meekoppelkansen bij dijkverst. en kustontw.	100	0	100
3.1.3	Resv. Klimaatadaptie	1.000	0	1.000
3.2.1	Resv. Waterrecreatie	1.562	0	1.562
3.4.1	Resv. OV-fonds	5.000	0	5.000
3.4.3	Resv. Ontwikkeling Havencomplexen	0	522	522
3.4.4	Resv. Ruimtelijke Ontwikkeling	0	0	0
3.4.5	Resv. Waardevermindering grondaankopen Groen	0	0	0
3.5.1	Resv. Woonbeleid	0	0	0
3.5.2	Resv. Woningbouw	1.200	0	1.200
	Onttrekkingen			
3.1.2	Resv. Meekoppelkansen bij dijkverst. en kustontw.	-3.090	0	-3.090
3.1.3	Resv. Klimaatadaptie	-1.600	0	-1.600
3.2.1	Resv. Waterrecreatie	-1.562	0	-1.562
3.4.1	Resv. OV-fonds	-5.530	0	-5.530
3.4.3	Resv. Ontwikkeling Havencomplexen	-3.929	-4.870	-8.799
3.4.3	Resv. Kapitaallasten Havencomplexen	-140	0	-140
3.4.3	Resv. Investeringsimpuls Duurzame Zeehavens	0	-522	-522
3.4.4	Resv. Ruimtelijke Ontwikkeling	-342	-2.500	-2.842
3.5.1	Resv. Woonbeleid	-1.100	-116	-1.216
3.5.2	Resv. Woningbouw	-1.145	-3.170	-4.315
	Totaal mutaties reserves	-9.576	-10.656	-20.232
	Programma Resultaat	**10.387**	**-638**	**9.749**

3.2.2 Schoon en voldoende oppervlaktewater bevorderen

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
NBN	Voor de Uitvoeringsregeling Kennisontwikkeling Bodem en Water zijn in de periode 2017-2020 bijdragen van de waterschappen ontvangen. De restanten van lager vastgestelde subsidies zijn teruggevloeid naar de algemene middelen van de provincie. Dit zijn echter middelen van de waterschappen die nu in 2021 alsnog ingezet worden voor subsidieverlening.	Lasten	197 N
BN	Er wordt € 113.000 geraamd voor de Uitvoeringsregeling Kennisontwikkeling Bodem en Water waarvoor de provincie een bijdrage ontvangt van de waterschappen.	Lasten Baten	113 N -113 V

3.3.1 Omgevingsvisie uitdragen

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
NBN	Bijstelling van de IPO-bijdrage voor Duurzame ruimtelijke ontwikkeling. Deze bijstelling volgt uit de IPO programmabegroting.	Lasten	396 N
UI	Verwerken uitgestelde intentie laatste begrotingswijziging 2020: Invoering Omgevingswet.	Lasten	85 N

3.4.3 Visie Noorzeekanaalgebied en havencomplexen realiseren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
RESV	<u>Reserve ontwikkeling Havencomplexen</u> • Voor de Uitvoeringsregeling Duurzame Zeehavens wordt een kasraming opgenomen van € 4,2 miljoen • Voor de Energiehaven wordt een kasraming opgenomen van € 500.000 dit is onder andere voor inhuur van juridisch advies, voorbereidingskosten voor oprichten eigen identiteit en voor voorbereiding uitvraag bouw kade en terrein.	Lasten Onttrekking	4.745 N - 4.745 V
RESV	<u>Overheveling reserves</u> Voor de Actieagenda 2021-2025 Circulaire economie wordt € 125.000 vanuit de reserve ontwikkeling Havencomplexen overgeheveld naar de reserve Circulaire economie. In de reserve investeringsimpuls duurzame zeehavens zit nog een restbedrag van € 522.000. Dit bedrag wordt overgeheveld naar de reserve Ontwikkeling havencomplexen en zal met name gaan naar het NOVI-gebied. De overheveling naar Circulaire economie wordt hier ook uit betaald.	Storting Onttrekking	522 N - 647 V

3.4.4 Ruimtelijke structuur versterken

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
BN	• Voor de werkzaamheden die we doen voor de PIP Beverwijk-Oterleek wordt € 168.000 geraamd. Hiertegenover staat eenzelfde bedrag aan bijdragen van derden. • Overige mutaties < € 100.000	Lasten Baten	161 N -168 V
RESV	Reserve Ruimtelijke ontwikkeling Voor de subsidie op de lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling GEM Bloemendalerpolder CV, Bloemendalerpolder Kwaliteitsimpuls – Faunapassage is een kasraming opgenomen van € 2,5 miljoen.	Lasten Onttrekking	2.500 N - 2.500 V

3.4.5 Grondbeleid uitvoeren t.b.v. provinciale doelen

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
NBN	De raming voor grondverkopen in 2021 is geactualiseerd naar aanleiding van een grote voorgenomen aankoop. Voor een onderzoek naar explosieven is er € 1 miljoen nodig. Dit wordt gedekt door de verkoopopbrengsten. Ondanks deze kostenpost is het saldo van deze verkoop positief	Lasten Baten	1.000 N -2.770 V
NBN	De betaling aan SLP (Schiphol Logistics Park) vindt plaats op het moment van de eerste levering van een perceel in SLP-Zuid aan de rechtsopvolger. De eerste levering was voorzien in 2020, maar is verschoven van 2020 naar 2021. Daarom is in de laatste begrotingswijziging 2020 het geld hiervoor afgeraamd en wordt het voor 2021 weer bijgeraamd. • Overige mutaties < € 100.000	Lasten	754 N

3.5.1 Afstemming en regionale programmering woningbouw

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
BN	Overige mutaties < € 100.000	Lasten	-52 V
RESV	Overheveling reserves Voor de Actieagenda 2021-2025 Circulaire economie wordt € 116.000 vanuit de reserve Woonbeleid overgeheveld naar de reserve Circulaire economie.	Onttrekking	-116 V

3.5.2 Bijdragen aan versnelling woningbouwproductie en binnenstedelijk bouwen

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
RESV	Reserve Woningbouw De uitgaven vanuit de reserve Woningbouw worden met € 3,1 mln. omhoog bijgesteld. Het gaat hierbij om de volgende subsidies buiten uitvoeringsregeling: Gemeente Haarlem, Koepelterrein (€ 1 miljoen) Gemeente Weesp, Bloemendalerpolder (€ 2,17 miljoen).	Lasten Onttrekking	3.170 N -3.170 V

Programma 4 Bereikbaarheid

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

		Begroot 2021 voor eerste wijziging	Eerste begrotings-wijziging	Begroot 2021 na eerste wijziging
	Lasten	246.189	18.236	264.425
	Baten	9.026	1.439	10.465
	Saldo van baten en lasten	**237.163**	**16.797**	**253.960**
	Stortingen			
4.1.1	Resv. Mobiliteitsbeleid	205	0	205
4.1.2	Resv. Uitvoeren Mobiliteitsbeleid door derden	26.246	-325	25.921
4.2.1	Resv. Kaplst. Wegen	0	0	0
4.2.1	Resv. Ontwikkelen provinciale infrastructuur	19.824	0	19.824
4.2.1	Resv. Kaplst. OV	0	0	0
4.3.2	Resv. Groot onderhoud wegen	15.018	0	15.018
4.3.2	Resv. Kaplst. Kunstwerken	1.300	0	1.300
4.3.2	Resv. Investeringen Kunstwerken	1.800	0	1.800
4.3.3	Resv. Kaplst. Vaarwegen	0	0	0
4.3.3	Resv. Groot onderhoud. Vaarwegen	6.000	0	6.000
4.4.2	Resv. Innovatieprojecten mobiliteit	352	0	352
4.4.2	Resv. Kaplst. Innovatieprojecten mobiliteit	0	0	0
4.5.1	Resv. OV projecten	52.484	0	52.484
	Onttrekkingen			
4.1.1	Resv. Mobiliteitsbeleid	-1.274	-79	-1.353
4.1.2	Resv. Uitvoeren mobiliteitsbeleid door derden	-64.857	1.521	-63.337
4.2.1	Resv. Kaplst. Wegen	-2.661	-111.378	-114.039
4.2.1	Resv. Kaplst. OV	-95	-35.405	-35.500
4.2.1	Resv. Ontwikkelen provinciale infrastructuur	-6.201	-6.285	-12.485
4.3.2	Resv. Groot onderhoud wegen	-22.500	-2.960	-25.460
4.3.2	Resv. Kaplst. Kunstwerken	-283	-25.217	-25.500
4.3.2	Resv. Investeringen Kunstwerken	-1.300	0	-1.300
4.3.3	Resv. Kaplst. Vaarwegen	0	0	0
4.3.3	Resv. Groot onderhoud Vaarweg	-4.579	-1.365	-5.944
4.4.2	Resv. Innovatieprojecten mobiliteit	-5.170	-3.099	-8.269
4.5.1	Resv. OV projecten	-61.614	4.935	-56.679
	Totaal mutaties reserves	-47.305	-179.657	-226.962
	Programma Resultaat	**189.858**	**-162.860**	**26.998**

4.1.1 Mobiliteitsbeleid opstellen

	Financiële ontwikkeling		**Bedrag (x € 1.000)**
NBN	• Bijstelling van de bijdrage aan het IPO voor Mobiliteit met - € 58.000. Deze bijstelling volgt uit de concept IPO-programmabegroting 2021. • Voor de BRTN (Basisvisie recreatietoervaart Nederland wordt € 15.000 opgenomen in de begroting. De provincie gaat samen met andere partijen voor 6 jaar een overeenkomst aan met BRTN (periode 2020-2025), met een jaarlijkse bijdrage van € 14.950.	Lasten	- 43 V
RESV	Reserve Mobiliteitsbeleid De begrote uitgaven vanuit de reserve Mobiliteitsbeleid worden met € 21.000 omlaag bijgesteld.	Lasten Onttrekking	-21 V 21 N
RESV	Overheveling Reserves Analoog aan 2020 wordt het deelbudget Gedragsbeïnvloeding verkeersveiligheid, zijnde € 100.000, voor Doortrappen overgeheveld naar de reserve Uitvoeren mobiliteitsbeleid door derden (OD 4.1.2) waar het als subsidie wordt ingezet.	Onttrekking	-100 V

4.1.2 Mobiliteitsbeleid uitvoeren

	Financiële ontwikkeling		**Bedrag (x € 1.000)**
NBN	Correctieboeking dekking capaciteitskosten t.l.v. de reserve Uitvoeren mobiliteitsbeleid door derden.	Onttrekking	- 40V
BN	De uitgaven voor MRA Elektrisch vervoer worden verhoogd met € 754.000. De MRA-E activiteiten worden uitgebreid in het kader van de Regionale Aanpak Laadinfrastructuur als onderdeel van het Klimaatakkoord. Hiervoor is een specifieke uitkering van het Rijk ontvangen waarmee de stijgende kosten gedekt worden. De bijdrage van de Provincie Noord-Holland blijft gelijk op € 100.000	Lasten Baten	754 N - 754 V
RESV	Reserve Uitvoeren mobiliteitsbeleid door derden De uitgaven vanuit de reserve Uitvoeren mobiliteitsbeleid door derden worden met € 1,6 mln. verlaagd. • € 2,1 miljoen hogere uitgaven vanwege aanvullende subsidie aan gemeente Heiloo voor het project Aansluiting A9 Heiloo. Zoals reeds aangegeven in het iMPI 2021-2028 zijn de kosten voor het project Aansluiting A9 Heiloo gestegen. De reden voor de hogere kosten zijn toegelicht in de voordrachten bij de Begroting 2021 en het iMPI2021-2028 in de vergadering van PS van respectievelijk 9 en 16 november 2020. Afhankelijk van een positieve besluitvorming bij de gemeente, zal de Provincie door middel van een subsidie deze aanvullende bijdrage leveren aan de Gemeente Heiloo • € 130.000 hogere uitgaven voor de Uitvoeringsregeling Doortrappen (Gedragsbeïnvloeding verkeersveiligheid). Het plafond 2021, zijnde € 100.000 wordt geraamd inclusief het restant 2020 van € 30.000. De € 100.000 uitgaven staan	Lasten Onttrekking	- 1.598 V 1.561 N

	momenteel nog onder OD 4.1.1 geraamd. • € 3,8 miljoen lagere uitgaven Herinrichting Houtplein Haarlem. Bij het opstellen van de begroting was de vraag of de gemeente Haarlem nog in 2020 de subsidie ging aanvragen. Dat is inmiddels gebeurd en waardoor het begrote bedrag in 2021 kan worden afgeraamd. • Mutaties < € 100.000		
RESV	Overheveling reserves • Er wordt € 2,5 mln. minder overgeheveld naar de reserve uitvoeren mobiliteitsbeleid door derden vanuit de reserve Ontwikkelen provinciale infrastructuur dan eerder begroot voor de uitvoeringsregeling Haltevoorzieningen. • Er wordt € 0,1 mln. overgeheveld vanuit de reserve mobiliteitsbeleid naar de reserve uitvoeren mobiliteitsbeleid door derden voor het deelproject gedragsbeïnvloeding verkeersveiligheid. • Er wordt € 2,075 mln. overgeheveld vanuit de reserve Ontwikkelen provinciale infrastructuur naar de reserve Uitvoeren mobiliteitsbeleid door derden voor de aanvullende subsidie aansluiting A9 Heiloo.	Storting	- 325 V

4.2.1 Studies voor verbetering en aanleg infrastructuur uitvoeren

	Financiële ontwikkeling		**Bedrag (x € 1.000)**
NBN	Vrijval Reserve kapitaallasten wegen Voorgesteld wordt om in totaal € 175 miljoen uit de kapitaallasten reserves te laten vrijvallen om uitvoering te geven aan de in hoofdstuk 2 van deze begrotingswijziging beschreven opgaven. € 114 mln valt vrij vanuit de reserve Kapitaallasten wegen.	Onttrekking	- 114.039 V
NBN	Verlagen onttrekking reserve kapitaallasten wegen € 114 mln. valt vrij vannuit de reserve kapitaallasten wegen en kan niet meer worden ingezet ter dekking van de kapitaallasten	Onttrekking	2.661 N
NBN	Vrijval reserve kapitaallasten openbaar vervoer Voorgesteld wordt om in totaal € 175 miljoen uit de kapitaallasten reserves te laten vrijvallen om uitvoering te geven aan de in hoofdstuk 2 van deze begrotingswijziging beschreven opgaven. € 35,5 mln. valt vrij vanuit de reserve Kapitaallasten openbaar vervoer.	Onttrekking	-35.500 V
NBN	Verlagen onttrekking reserve kapitaallasten openbaar vervoer € 35,5 mln. valt vrij vannuit de reserve kapitaallasten openbaar vervoer en kan niet meer worden ingezet ter dekking van de kapitaallasten.	Onttrekking	95 N
NBN	Vrijval reserve Ontwikkelen provinciale infrastructuur Voorgesteld wordt om € 4 mln. te laten vrijvallen vanuit de reserve Ontwikkelen provinciale infrastructuur ter dekking van het programma Tata steel. Zie ook hoofdstuk 2 van deze begrotingswijziging	Onttrekking	-4.000 V
NBN	Correctieboeking dekking capaciteitskosten t.l.v. de reserve Ontwikkeling provinciale infrastructuur.	Onttrekking	- 77V

RESV	Reserve Ontwikkelen provinciale infrastructuur De uitgaven vanuit de reserve Ontwikkeling provinciale infrastructuur worden met € 170.000 verhoogd: · € 150.000 hogere uitgaven Verbinding A8-A9. Het uitvoeren van de benodigde vervolgonderzoeken voor korte termijn maatregelen tegen de overlast rondom de N203, zorgen voor een verhoging van de lasten. · € 20.000 hogere uitgaven voor HOV Noordwijk-Schiphol. Het project HOV Noordwijk is in 2020 vertraagd, doordat het gekoppeld is geweest aan de bestuurlijke besluiten voor de Duinpolderweg. De lasten van de inzet van het ingenieursbureau zijn doorgeschoven van 2020 naar 2021. · Overige mutaties < € 100.000	Lasten Onttrekking	170 N -133 V
RESV	Overheveling reserves Er wordt € 2.075.000 overgeheveld vanuit de reserve Ontwikkelen provinciale infrastructuur naar de reserve Uitvoeren mobiliteitsbeleid door derden ten behoeve van de aanvullende subsidie Heiloo van € 2.075.000	Onttrekkingen	-2.075 V

4.3.2OV, wegen en kunstwerken in stand houden

	Financiële ontwikkeling		**Bedrag (x € 1.000)**
NBN	Vrijval Reserve kapitaallasten kunstwerken Voorgesteld wordt om in totaal € 175 miljoen uit de kapitaallasten reserves te laten vrijvallen om uitvoering te geven aan de in hoofdstuk 2 van deze begrotingswijziging beschreven opgaven. € 25,5 mln. valt vrij vanuit de reserve Kapitaallasten kunstwerken.	Onttrekking	-25.500 V
NBN	Verlagen onttrekking reserve kapitaallasten kunstwerken € 25,5 mln. valt vrij vanuit de reserve kapitaallasten kunstwerken en kan niet meer worden ingezet ter dekking van de kapitaallasten	Onttrekking	283 N
RESV	Reserve Groot onderhoud wegen De uitgaven vanuit de reserve groot onderhoud wegen via de gebiedscontracten worden met € 2,96 mln. omhoog bijgesteld. Het betreft met name uitgestelde onderhoudswerkzaamheden uit 2020.	Lasten Onttrekking	2.960 N - 2.960 V

4.3.3 Beheeractiviteiten vaarwegen uitvoeren

	Financiële ontwikkeling		**Bedrag (x € 1.000)**
UI	Verwerken uitgestelde intentie laatste begrotingswijziging 2020: Bijdrage Boerenverdrietsluis.	Lasten	13.000 N
RESV	Reserve Groot onderhoud vaarwegen De uitgaven vanuit de reserve groot onderhoud vaarwegen via de gebiedscontracten worden met € 1,4 mln. omhoog bijgesteld. Het betreft met name uitgestelde onderhoudswerkzaamheden uit 2020.	Lasten Onttrekking	1.365 N -1.365 V

4.4.1 Netwerkmanagement en verkeerskundig beheer uitvoeren

	Financiële ontwikkeling		**Bedrag (x € 1.000)**
UI	Verwerken uitgestelde intentie laatste begrotingswijziging 2020: Bevorderen biodiversiteit	Lasten	300 N
BN	• Mutaties < € 100.000	Lasten Baten	65 N - 65 V

4.4.2 Innovatieprojecten mobiliteit doorvoeren

	Financiële ontwikkeling		**Bedrag (x € 1.000)**
BN	De uitgaven voor het project iDiensten worden met € 620.000 omhoog bijgesteld. Hiervoor ontvangt de provincie een specifieke bijdrage van het Rijk.	Lasten Baten	620 N -620 V
RESV	Reserve innovatieprojecten mobiliteit Als gevolg van vertraging in de Innovatieprojecten mobiliteit, met name als gevolg van de coronacrisis, wordt € 3.099 aan uitgaven doorgeschoven van 2020 naar 2021.	Lasten Onttrekking	3.099 N -3.099 V

4.5.1 OV concessies beheren en verlenen

	Financiële ontwikkeling		**Bedrag (x € 1.000)**
RESV	Reserve OV projecten De uitgaven ten laste van de reserve OV projecten zijn verlaagd met € 2,4 miljoen vanwege Corona, waarbij we in overleg met CXX besloten hebben om de investeringen in buurtbussen (die stil stonden) € 1,9 miljoen een jaar door te schuiven en de marketingactiviteiten € 500.000 stil zijn gezet vanwege het rijksbeleid dat reizen ontmoedigt vanwege corona. Voor de ZE-investeringen geldt dat we wel al beperkt investeringen hebben gedaan in 2020, maar het overige investeringsdeel 1,4 miljoen is doorgeschoven.	Lasten Onttrekking	-2.435 V 2.435 N
RESV	Overheveling Reserves Er wordt € 2,5 mln. minder overgeheveld naar de reserve uitvoeren mobiliteitsbeleid door derden vanuit de reserve Ontwikkelen provinciale infrastructuur dan eerder begroot voor de uitvoeringsregeling Haltevoorzieningen.	Onttrekking	2.500 N

Programma 5 Groen

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

		Begroot 2021 voor eerste wijziging	Eerste begrotings-wijziging	Begroot 2021 na eerste wijziging
	Lasten	98.182	2.355	100.537
	Baten	2.760	0	2.760
	Saldo van baten en lasten	**95.422**	**2.355**	**97.777**
	Stortingen			
5.1.1	Resv. Groen	29.095	43.000	72.095
5.1.1	Resv. Kaplst. Groen	0	0	0
5.1.2	Resv. Groene Uitweg	107	0	107
5.1.3	Resv. Oostelijke Vechtplassen	2.058	0	2.058
5.1.4	Resv. Laag Holland	0	0	0
5.3.2	Resv. Landschap	2.500	0	2.500
5.3.3	Resv. Cofinanciering Waddenzee	3.120	0	3.120
	Onttrekkingen			
5.1.1	Resv. Groen	-39.322	0	-39.322
5.1.1	Resv. Kaplst. Groen	-67	0	-67
5.1.2	Resv. Groene Uitweg	-4.920	0	-4.920
5.1.3	Resv. Oostelijke Vechtplassen	-8.853	0	-8.853
5.1.4	Resv. Laag Holland	0	-600	-600
5.3.2	Resv. Landschap	-2.800	0	-2.800
5.3.3	Resv. Cofinanciering Waddenzee	-2.765	0	-2.765
	Totaal mutaties reserves	-21.847	42.400	20.553
	Programma Resultaat	**73.575**	**44.755**	**118.330**

5.1.1 Beschermen en ontwikkelen van NNN en Natura2000-gebieden

	Financiële ontwikkeling		**Bedrag (x € 1.000)**
NBN	<u>Storting Reserve Groen t.b.v afronden Natuurnetwerk Nederland (NNN)</u> In oktober hebben GS de Realisatiestrategie NNN vastgesteld waarover u in onze brief van 1 oktober (1444638/1444647) bent geïnformeerd. Hierin hebben wij uiteengezet dat om onze ambities op het gebied van het Natuurnetwerk Nederland waar te maken, vaker gebruik zullen moeten maken van kostbare instrumenten als volledige schadeloosstelling en onteigening. Om die reden stellen wij voor € 43 miljoen vrij te maken die de realisatie van deze strategie helpen mogelijk maken. Dit bedrag wordt	Storting	43.000 N

	gestort in de reserve Groen. Zie ook hoofdstuk 2 in deze begrotingswijziging.		

5.1.3 Programma Oostelijke Vechtplassen uitvoeren

	Financiële ontwikkeling		**Bedrag (x € 1.000)**
BN	Overige mutaties < € 100.000	Lasten	-64 V

5.1.4 Gebiedsprogramma Laag Holland uitvoeren

	Financiële ontwikkeling		**Bedrag (x € 1.000)**
RESV	Reserve Laag Holland Vanuit de nieuw ingestelde reserve Laag Holland word € 600.000 aan uitgaven voor 2021 begroot ten behoeve van diverse subsidies voor Vitaal Platteland.	Lasten Onttrekking	600 N -600 V

5.2.1 NNN en agrarische natuur beheren

	Financiële ontwikkeling		**Bedrag (x € 1.000)**
NBN	De provincie Noord-Holland en het Goois Natuurreservaat hebben nog geen overeenstemming m.b.t. de uittreding bereikt. De jaarlijkse participantenbijdrage die wij bij de Kaderbrief 2021 op € 0 hadden gezet is dus toch nog nodig in 2021(€ 861.000).	Lasten	861 N

5.2.3 Uitvoering geven aan de wet natuurbescherming

	Financiële ontwikkeling		**Bedrag (x € 1.000)**
NBN	• Voor de bijdrage 2021 aan het IPO en BIJ12 voor Vitaal Platteland, Nationale Database Flora en Fauna en Interne Organisatie wordt budget opgenomen (€ 516.000). • In de Bestuurlijke Commissie Stikstof is op 15 oktober 2020 afgesproken dat provincies hun bijdragen aan de extra kosten voor de Interprovinciale Programmaorganisatie voor 2021 continueren (€ 347.000).	Lasten	863 N
UI	Verwerken uitgestelde intentie laatste begrotingswijziging 2020: Opvangcentra wilde dieren.	Lasten	95 N

Programma 6 Economie, Cultuur en Welzijn

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

		Begroot 2021 voor eerste wijziging	Eerste begrotings-wijziging	Begroot 2021 na eerste wijziging
	Lasten	37.159	8.083	45.242
	Baten	223	3.000	3.223
	Saldo van baten en lasten	**36.936**	**5.083**	**42.019**
	Stortingen			
6.4.1	Resv. Monumenten	5.751	0	5.751
6.4.2	Resv. SvA/NHW Werelderfgoed	0	0	0
6.5.1	Resv. Herstructurering bedrijfsterreinen	2.500	0	2.500
6.5.2	Resv. MKB	3.750	0	3.750
6.5.4	Resv. Duurzame Landbouw.	0	0	0
6.5.5	Resv. Europese projecten landbouwsubsidies	0	5.000	5.000
	Onttrekkingen			
6.4.1	Resv. Monumenten	-6.185	-467	-6.652
6.4.2	Resv. SvA/NHW Werelderfgoed	-1.400	-212	-1.612
6.5.1	Resv. Herstructurering bedrijfsterreinen	-6.004	0	-6.004
6.5.2	Resv. MKB	-4.082	-725	-4.807
6.5.4	Resv. Duurzame landbouw	0	0	0
6.5.5	Resv. Europese projecten landbouwsubsidies	-300	-731	-1.031
	Totaal mutaties reserves	-5.970	2.865	-3.105
	Programma Resultaat	**30.966**	**7.948**	**38.914**

6.2.1 Bovenlokale culturele samenwerking ondersteunen

	Financiële ontwikkeling		**Bedrag (x € 1.000)**
UI	Verwerken uitgestelde intentie laatste begrotingswijziging 2020: Provinciaal noodfonds sociale infrastructuur (PNSI)	Lasten	2. 808N

6.3.3 Investeren in behoud van archeologisch erfgoed

	Financiële ontwikkeling		**Bedrag (x € 1.000)**
UI	Verwerken uitgestelde intentie laatste begrotingswijziging 2020: Archeologie	Lasten	140N

6.4.1 Investeren in behoud en herbestemming monumenten

	Financiële ontwikkeling		**Bedrag (x € 1.000)**
RESV	Reserve Monumenten De uitgaven vanuit de reserve monumenten worden met € 0,5 mln. verhoogd. Dit betreft een bijstelling van de verwachte uitgaven voor de uitvoeringsregelingen voor onderhoud en restauratie van provinciale en rijksmonumenten, molens en actualisatie provinciale monumentenlijst.	Lasten Onttrekking	467 N -467 V

6.4.2 UNESCO Stelling van Amsterdam behouden en herbestemmen

	Financiële ontwikkeling		**Bedrag (x € 1.000)**
RESV	Reserve SvA/NHW Werelderfgoed De uitgaven vanuit de reserve SvA/NHW worden met € 0,2 mln. omhoog bijgesteld. • Bij programma Groen staat op de lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling de subsidie Stichting fietsplatform, landelijke icoonroute Waterlinieroute. Deze subsidie wordt gedeeltelijk uit de reserve SvA/NHW Werelderfgoed betaald. Daarom wordt hiervoor € 42.000 begroot. • Voor de subsidie op de lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling Gooise Meren/ Oostelijke Vestingswal wordt een bedrag van € 170.000. begroot.	Lasten Onttrekking	212 N - 212 V

6.5.2 Een innovatief klimaat bevorderen

	Financiële ontwikkeling		**Bedrag (x € 1.000)**
BN	De provincie ontvangt vanuit het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat € 3 miljoen aan cofinanciering voor de Mkb-innovatiestimulering Regio en Topsectoren (MIT) regeling. Deze 3 miljoen zal gebruikt worden voor de MIT regeling in 2021.	Lasten Baten	3.000 N -3.000 V
RESV	Reserve MKB De verwachte uitgave vanuit de reserve MKB worden met € 725.000 omhoog bijgesteld: • De provincie is voornemens om bij te dragen aan de voorfinanciering van de beheerskosten voor de uitvoering van COLNH: € 600.000 • De provincie is voornemens om in 2021 het Innovatiefestival te organiseren: € 125.000	Lasten Onttrekking	725 N -725 V

6.5.5 Europese landbouwprojecten co-financieren

	Financiële ontwikkeling		**Bedrag (x € 1.000)**
NBN	Storting reserve cofinanciering Europese projecten t.b.v. Cofinanciering POP3 Bij de behandeling van de begroting 2021 hebben GS toegezegd om in de eerste begrotingswijziging middelen op te nemen ter cofinanciering van de Europese gelden die vanuit het Programma Ontwikkeling Platteland (POP3) voor Noord-Holland beschikbaar zijn. Deze middelen, in totaal € 5 miljoen, zijn in deze begrotingswijziging verwerkt en worden gestort in de reserve Europese landbouwprojecten. Zie ook hoofdstuk 2 van deze begrotingswijziging.	Storting	5.000 N
RESV	Reserve Europese projecten landbouwsubsidies De uitgaven vanuit de reserve Europese projecten landbouwsubsidies worden met €731.000 verhoogd. De opgevoerde posten betreffen de besteding van de middelen die in het kader van uitvoeringskosten POP3 regelingen voor 2021 beschikbaar zijn alsmede open stellingen Leader en Jonge landbouwers regeling.	Lasten Onttrekking	731 N -731 V

Programma 7 Financiën en bedrijfsvoering

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

		Begroot 2021 voor eerste wijziging	Eerste begrotings-wijziging	Begroot 2021 na eerste wijziging
	Lasten	68.905	9.794	78.699
	Baten	438.654	-272	438.382
	Saldo van baten en lasten	**-369.749**	**10.066**	**-359.683**
	Stortingen			
7.1.8	Algemene Reserve	9.639	20.400	30.039
7.2.1	Resv. Bedrijfsvoering	1.420	0	1.420
7.2.4	Resv. huisvesting	0	0	0
	Onttrekkingen			
7.1.8	Algemene Reserve	-14.800	-17.158	-31.958
7.2.1	Resv. Bedrijfsvoering	-1.170	0	-1.170
7.2.4	Resv. huisvesting	-782	0	-782
7.2.5	Resv. GO-gelden	-500	0	-500
	Totaal mutaties reserves	-6.193	3.242	-2.951
	Programma Resultaat	**-375.942**	**13.308**	**-362.634**

7.1.2 Algemene uitkering provinciefonds beheren

	Financiële ontwikkeling		**Bedrag (x € 1.000)**
NBN	Uitkering uit het provinciefonds: Algemene uitkering De uitkering uit het provinciefonds wordt met €397.000 naar beneden bijgesteld. Dit wordt veroorzaakt door wijzigingen in de aantallen van de verdeelmaatstaven (zoals de aantallen inwoners, de inwoners vervoersregio etc.) In verband met de coronacrisis heeft het Rijk in overleg met de provincies besloten om het accres gedurende de huidige kabinetsperiode te bevriezen. Doel van de bevriezing is dat voor het komende jaar duidelijkheid bestaat voor zowel Rijk als gemeenten en provincies over de ontwikkeling van het gemeente- en provinciefonds voor wat betreft de volume- en loonprijs-ontwikkelingen. Hierdoor worden schommelingen in de uitkering dus beperkt.	Baten	397 N
BN	Decentralisatie-uitkering Drugsdumpingen: De provincie ontvangt een bijdrage een bijdrage van €49.000 voor de schade die particulieren en gemeenten ondervinden door drugsafvaldumpingen op hun grond. Deze uitkering die we ontvangen via het provinciefonds wordt ingezet binnen operationeel doel 2.1.6.	Baten	-49 V

BN	Decentralisatie-uitkering Versterking Omgevingsveiligheidsdiensten: De provincie ontvangst een bedrag van €76.000 in het kader van versterking omgevingsveiligheidsdiensten. De middelen zijn bedoeld voor lokale versterking omgevingsveiligheid. Dit geeft provincies de ruimte bij het komen tot lokale prioriteiten bij de uitvoering van omgevingsveiligheidsbeleid. Op die wijze wordt omgevingsveiligheid goed lokaal ingebed. Deze uitkering die we ontvangen via het provinciefonds wordt ingezet binnen operationeel doel 2.1.5.	Baten	-76 V

7.1.7 Stelposten beheren

	Financiële ontwikkeling		**Bedrag (x € 1.000)**
NBN	In de tweede begrotingswijziging 2020 is een bedrag van €9,6 miljoen tijdelijk gedekt vanuit de algemene reserve. Ter compensatie is in de begroting 2021 hiervoor een stelpost opgenomen om de algemene reserve aan te vullen. Aan deze stelpost is nu invulling gegeven via de dekking vanuit de kapitaallasten reserves.	Lasten	9.639 N

7.1.8 Algemene reserve beheren

	Financiële ontwikkeling		**Bedrag (x € 1.000)**
NBN	Storting algemene reserve: Dekking provinciaal noodfonds sociale infrastructuur (PNSI) Naar aanleiding van motie 41 is in de tweede begrotignswijziging 2020 € 10 miljoen uitgetrokken voor een noodsfonds. De dekking van dit fonds is in 2020 ten laste gebracht van de algemene middelen, waardoor het begrotingssaldo € 10 miljoen negatiever uitviel. In deze begrotingswijziging doen wij het voorstel om voor de dekking gebruik te maken van de middelen die vrijvallen uit de kapitaallastenreserves. Zie ook hoofdstuk 2 van deze begrotingswijziging	Storting	10.000
NBN	*Ophogen algemene reserve - afschrijvingslasten* Als gevolg van de keuze om de afschrijvingslasten waarvoor de kapitaallastenreserves bedoeld zijn voortaan te dekken uit de algemene middelen, achten wij het verstandig om de positie van de algemene reserve te verstevigen door een bedrag van € 7,4 miljoen te storten. Hiermee kunnen wij mogelijke schommelingen in de omvang van de afschrijvingslasten over de jaren opvangen zonder dat dit meteen een negatief effect heeft op het begrotingssaldo. Zie ook hoofdstuk 2 van deze begrotingswijziging	Storting	7.400 N
NBN	Storting algemene reserve - Programma TATA steel *Wij* verwachten in de periode tot en met 2024 jaarlijks ongeveer € 1 miljoen aan extra kosten te zullen maken voor de uitvoering van het programma TATA steel. Ter dekking van dit programma valt € 4mln. vrij vanuit de reserve Ontwikkelen provinciale infrastructuur. € 1 mln. hiervan wordt in deze begrotingswijziging als uitgave begroot in 2021. Het restant van € 3 mln. voor de periode 2022-2024 kan pas bij de begroting 2022 worden opgenomen in de meerjarenraming. Dit bedrag wordt daarom nu	Storting	3.000 N

	tijdelijk in de algemene reserve gestort. Zie ook hoofdstuk 2 van deze begrotingswijziging		
UI	Onttrekking algemene reserve t.b.v. Uitgestelde intenties Bij de laatste begrotingswijziging 2020 is €17.158.000 gestort in de algemene reserve t.b.v. uitgestelde intenties. Deze middelen worden in 2021 weer onttrokken aan de algemene reserve en ingezet binnen de betreffende programma's.	Onttrekking	-17.158 V

7.2.1 Overhead beheren

	Financiële ontwikkeling		**Bedrag (x € 1.000)**
BN	Overige mutaties < € 100.000	Lasten	155 N

Programma 8 Economisch herstel en Duurzaamheid

Doelenboom

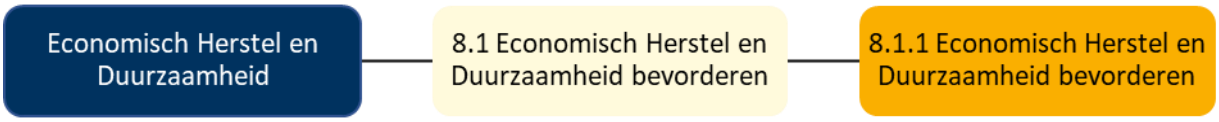

Maatschappelijk doel

Op 18 mei jl. hebben Provinciale Staten van de provincie Noord-Holland, middels motie 42, de opdracht gegeven een Economisch Herstel en Duurzaamheidsfonds te ontwikkelen. Het doel is de economische en maatschappelijke effecten in Noord-Holland, als gevolg van de uitbraak van het Coronavirus te verzachten. De financiële omvang van dit fonds bedraagt € 100 miljoen en wordt ingezet voor de verduurzaming van de gebouwde omgeving, de culturele en maatschappelijke sector en de arbeidsmarkt.

Om optimaal zicht te houden op de voortgang is het fonds ondergebrcaht in een apart begrotingsprogramma Economisch Herstel en Duurzaamheid. Op deze manier zijn alle activiteiten die met dit fonds gerealiseerd worden gemakkelijk terugvindbaar in één apart hoofdstuk van de begroting. De hoofddoelstelling van in dit begrotingsprogramma is het verzachten van de negatieve effecten van de uitbraak van het Coronavirus en dit te combineren met de verduurzaming van de gebouwde omgeving. Er zijn drie doelen van het Economisch Herstel en Duurzaamheidsfonds voor de lange termijn:

- Vermindering CO2-uitstoot in de gebouwde omgeving;
- Versterkte culturele en maatschappelijke sector;
- Meer en goed geschoold personeel voor de technische sector.

Wettelijk beleidskader

De invulling die wij geven aan het verzachten van de negatieve effecten van het Coronavirus vloeit niet voort uit een wettelijk beleidskader.

Provinciaal beleidskader

- Motie 42
- Raamwerk uitwerking motie 42 (1494135/1494136)

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

		Begroot 2021 voor eerste wijziging	Eerste begrotings-wijziging	Begroot 2021 na eerste wijziging
	Lasten	0	14.100	14.100
	Baten	0	0	0
	Saldo van baten en lasten	**0**	**14.100**	**14.100**
	Stortingen			
8.1.1	Resv. Economisch Herstel en Duurzaamheid	0	100.000	100.000
	Onttrekkingen			
8.1.1	Resv. Economisch Herstel en Duurzaamheid	0	-14.100	-14.100
	Totaal mutaties reserves	0	85.900	85.900
	Programma Resultaat	**0**	**100.000**	**100.000**

Verbonden partijen

Niet van toepassing.

Beleidsindicatoren

Nog geen indicatoren beschikbaar.

8.1 Economisch herstel en duurzaamheid bevorderen

Onze rol
De provincie speelt een ondersteunende rol bij het herstel van de economie van de effecten door het Coronavirus. Ondersteunend door maatregelen die stimulerend werken voor de verduurzaming en herstel van bepaalde sectoren. Daarbij zoekt de provincie de samenwerking met gemeenten en andere relevante maatschappelijke partijen.

Samenwerkingspartners
Gemeenten, bedrijven, maatschappelijke en culturele organisaties

Prioriteiten
Verduurzaming gebouwde omgeving, versterken culturele en maatschappelijke sector en de arbeidsmarkt voor de technische sector.

Omgevingsfactoren
De onvoorspelbaarheid van het virus en de economisch maatschappelijke effecten is van invloed op de maatregelen in de volgende tranches.

8.1.1 Economisch herstel en duurzaamheid bevorderen

Toelichting

Particuliere woningeigenaren
Een maatregel is gericht op het ontzorgen van de eigenaar-bewoners bij het verduurzamen van de woning. Een tweede maatregel die wij willen nemen is het versterken van de rol van de energieloketten en het verbeteren van de klantreis.

Corporaties
Wij stimuleren de samenwerking tussen corporaties om de markt uit te dagen de renovatiekosten te verlagen door het behalen van schaalvoordelen en innovatie.

Bedrijventerreinen
Maatregel gericht op het ontzorgen van ondernemers die aan de slag zijn met verduurzaming op bedrijventerreinen. Aanvullend op het ontzorgen willen we een subsidieregeling vaststellen voor fysieke verduurzamingsmaatregelen. Er komt een pilot van 5 goedlopende initiatieven (bedrijvenverenigingen/omgevingsdiensten) zodat zij hun inzet kunnen verbreden naar bijvoorbeeld een energiecoöperatie, smart grid of uitbreiding buiten hun werkgebied (bijvoorbeeld met naastliggende woningprojecten).

Maatschappelijk vastgoed
Er komt een ontzorgingsprogramma om eigenaren te mobiliseren en te ondersteunen bij het verduurzamen van het maatschappelijke vastgoed. Het ontzorgingsprogramma wordt in de eerste drie jaar gefinancierd door het ministerie van Binnenlandse Zaken. Aanvullend op het ontzorgingsprogramma wordt er gekeken of we al aan de slag kunnen met een uitvoeringsregeling om verduurzamingsmaatregelen aan gebouwen te stimuleren. Dat kan door gedeeltelijk subsidieverlening en/of leningen.
De subsidieregeling voor fysieke verduurzaming van culturele instellingen zal begin 2021 van kracht worden.

Maatschappelijke sector
De verscheidenheid van de maatschappelijke sector is groot en wij willen samen met gemeenten onderzoeken hoe we deze sector kunnen versteken. Wij starten een traject met de gemeenten en ronden die af voor de 2e tranche.

Cultuursector
Gesprekken worden gevoerd met de gemeente Amsterdam over opzet en mogelijke deelname van de provincie Noord-Holland aan de Amsterdamse Maatschappij voor Behoud van Kunst en Cultuur. Het doel is dat via een breed samengesteld partnership van publieke en private participanten de mogelijkheid wordt geboden aan culturele instellingen om nieuw aanbod en innovatieve verdienmodellen te ontwikkelen.
Daarnaast wordt verkend welke stimuleringsmaatregelen voor de culturele sector in aanvulling op het fonds en Rijksmaatregelen gewenst zijn om langdurig herstel van de sector en in de keten te bevorderen.

Versterking arbeidsmarkt techniekssector
Gewerkt wordt aan vouchers voor om – en bijscholing, intersectorale mobiliteit en versterken MBO-campussen. Begin 2021 kunnen de eerste tot uitvoering komen en wordt verder gewerkt aan samenhang tussen de maatregelen.

Reserve Economisch herstel en duurzaamheid
Het fonds van € 100 mln. heeft vorm gekregen in de vorm van de reserve Economisch herstel en duruzaamheid waarin bij deze eerste begrotingswijziging € 100 mln. wordt gestort. Voor 2021 wordt bij deze begrotingswijziging € 14,1 aan uitgaven vanuit deze reserve opgenomen. In de tabel hieronder is gespecificeerd hoe de nu begrote uitgaven in 2021 verdeeld zijn over de verschillende te nemen maatregelen:

Omschrijving activiteit	**Bedrag (x € 1.000)**
Versterken rol energieloketten en verbeteren van de klantreis.	700
Pilots op bedrijventerreinen (bedrijvenverenigingen/omgevingsdiensten) voor bredere inzet, bijvoorbeeld een energiecoöperatie, smart grid of uitbreiding met bijvoorbeeld naastliggende woningprojecten.	500
Onderzoek verduurzaming bedrijventerreinen	300
UVR fysieke verduurzamingsmaatregelen bedrijventerreinen.	2.500
Doel 1. *Verduurzaming van bebouwde omgeving, doelgroep Maatschappelijk Vastgoed* -Programma ontzorgen (financiering MinBZK): Inzet van duurzaamheidscoaches en projectfacilitators die verduurzaming van maatschappelijke vastgoed gaan aanjagen t.b.v. culturele instellingen, sportbedrijven, buurt- en wijkcentra en kleine gemeenten. -aanvullend op programma ontzorgen: UVR maatschappelijk vastgoed om verduurzamingsmaatregelen aan gebouwen te stimuleren	2.000
Doel 1. *Verduurzaming van bebouwde omgeving, doelgroep Maatschappelijk Vastgoed* -UVR (subsidie) waarmee eigenaren van culturelere instellingen concrete maatregelen kunnen financieren voor energiebesparing of energieopwekking.	2.000
Doel 2. Versterkte culturele sector Innovatiefonds kunst en cultuur, provincie verkent aansluiting bij A'dam. De Amsterdamse Maatschappij voor Behoud van Kunst en Cultuur (AMBKC) is een onafhankelijke, publiek- private stichting gericht op het stimuleren van nieuw cultureel aanbod en nieuwe culturele verdienmodellen door instellingen in de sector Kunst, Cultuur & Erfgoed. Gedekt door haar kapitaal kan AMBKC (gedeeltelijk) zekerheid verschaffen aan de bank van een culturele instelling om het ontwikkelen van toekomstig aanbod mogelijk te maken. Hierbij ligt de focus op middellange termijn projecten (2-4 jaar). AMBKC heeft een 'revolverend' karakter waardoor vrijkomend kapitaal ten gevolge van de aflossing van de bancaire financiering telkens opnieuw ingezet kan worden om nieuwe initiatieven van instellingen te ondersteunen.	3.000
Doel 2: Versterkte maatschappelijke sector Versterken maatschappelijke sector. Traject met de gemeenten wordt gestart en ronden die af voor 2e tranche.	100
Doel 3: Arbeidsmarkt Doorstroom binnen en instroom naar de techniekssector. Gewerkt wordt aan vouchers voor om – en bijscholing, intersectorale mobiliteit van baan naar baan, scholing en begeleiding en versterken MBO-campussen. Begin 2021 kunnen de eerste tot uitvoering komen en wordt verder gewerkt aan samenhang tussen de maatregelen.	3.000
Totaal	**14.100**

4 Lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling

Toelichting

In de Algemene wet Bestuursrecht is geregeld op welke grondslagen de provincie subsidie kan verstrekken. Naast het subsidiëren op basis van uitvoeringsregelingen (wettelijk voorschrift, bevoegdheid hiervoor ligt bij Gedeputeerde Staten), kan onder andere subsidie worden verstrekt met de provinciale begroting als juridische grondslag: de zogenoemde lijst buiten uitvoeringsregeling, een bijlage bij de begroting. Op deze lijst worden beoogde subsidieontvangers met naam, projectnaam en (maximale) hoogte van de te verstrekken subsidie opgenomen.

De lijst wordt bij vaststelling en wijziging van de begroting vastgesteld door Provinciale Staten en biedt daarmee de juridische grondslag voor het verstrekken van deze subsidies door Gedeputeerde Staten;

De lijst omvat subsidies waarvoor geen uitvoeringsregeling beschikbaar is maar die wel bijdragen aan de provinciale doelen. In de eerste kolom (OD) op de lijst staat aangegeven aan welk operationeel doel van de begroting het gesubsidieerde project bijdraagt. De uitgaven (lasten) die voor de subsidie begroot zijn, zijn onderdeel van de begrote uitgaven binnen het betreffende operationele doel waaraan de subsidie is gekoppeld. De wijzigingen op deze lijst betreffen dus enkel wijzigingen in de juridische grondslag voor GS om subsidies te kunnen verstrekken en niet een wijziging in de begroting zelf.

De lijst wordt iedere begrotingsbehandeling aangepast. Nieuwe subsidieaanvragers en projecten worden toegevoegd, projecten waarvan zeker is dat die in het lopende begrotingsjaar (nog) geen doorgang vinden worden verwijderd en soms wordt de hoogte van de te verstrekken subsidie aangepast of vindt een aanpassing van de gegevens van de subsidieontvanger plaats. Deze aanpassingen blijven gedurende het hele jaar zichtbaar op de lijst. Aan het einde van het jaar, bij de laatste begrotingswijziging is als het ware de definitieve lijst bekend.

Programma 1 Openbaar bestuur

OD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2021	Gewijzigd
1.1.3	Amsterdam Smart City	€ 200.000	Nieuw

Programma 2 Klimaat en Milieu

OD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2021	Gewijzigd
2.1.5	Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	€ 75.938	
2.2.1	~~Gemeente Haarlem,~~ Engie BV Garantieregeling (proef)boring geothermie Haarlem Schalkwijk	~~€ 3.200.000~~ € 7.500.000	Gewijzigd
2.2.1	OCAP BV/CO2 vervloeier en lokaal distributienetwerk voor glastuinbouwgebieden Alton en Het Grootslag	€ 3.000.000	
2.2.1	Investa, pilotproject Poshydon	€ 327.000	Nieuw
2.2.1	TNO, Warming Up	€ 50.000	Nieuw
2.2.1	Gemeente Alkmaar, onderzoek geluidsschermen	€ 15.000	Nieuw
2.2.1	Regio Gooi en Vechtstreek, , pilot regionale aanpak energieopwekking bij bedrijven	€ 40.000	Nieuw

2.2.2	C-creators, uitvoeren activiteiten voor circulaire economie	€ 70.000	
2.2.3	Duurzaam Bouwloket, Versnelling renovatieopgave door klantreisoptimalisatie en benutting slimme meterdata	€ 450.000	Nieuw

Programma 3 Ruimte en Water

OD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2021	Gewijzigd
3.1.2	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, aanleg wandel en fietspaden i.k.v. dijkplaatsen en het nemen van inrichtingsmaatregelen voor natuur voor de dijkversterking van Hoorn-Amsterdam	€ 12.000.000	
3.1.3	HHNK, regiomanager Zoet zout knooppunt	€ 40.000	
3.2.1	Stichting Veerdiensten op de Vecht, Verduurzamen 'De Fietsboot' Loosdrecht	€ 40.000	Nieuw
3.2.1	Gemeente Hoorn, Maaien waterplanten IJmeer-Markermeer	€ 72.600	Nieuw
3.2.1	Coöperatie Gastvrije Randmeren, Onderzoek en voorbereiding tegen waterplantenoverlast in Gooi- en/of Eemmeer	€ 30.000	Nieuw
3.2.2.	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Maatregelen bodem en water	€400.000	
3.2.3	Deltares, zoutkarteringsonderzoek Freshem	€ 300.000	Nieuw
3.2.3	PWN - Grondwaterbeheer en drinkwatervoorziening	€ 322.000	Nieuw
3.4.1	Gemeente Zaanstad, Knooppunt Kogerveld fase 2	€ 2.500.000	
3.4.1	Zaandijk Zaanse Schans, bijdrage aan de doelstelling OV-knooppunten	€ 5.000.000	
3.4.1	Gemeente Hoorn, Poort van Hoorn	€5.500.000	Nieuw
3.4.2	Stichting Ondersteuning Omgevingsraad Schiphol (SOORS)	€ 112.500	
3.4.4	GEM Bloemendalerpolder CV; Bloemendalerpolder Kwaliteitsimpuls – Faunapassage	~~€ 2.840.000~~ € 2.500.000	Gewijzigd
3.5.1	Vereniging Dorpswerk Noord-Holland, Toekomstplan voor dorp en dorpshuis	€ 31.000	
3.5.2	Gemeente Zaanstad, Knooppunt Kogerveld	€ 2.775.000	
3.5.2	Gemeente Weesp, Bloemendalerpolder	€ 2.170.000	Nieuw
3.5.2	Gemeente Amsterdam, flexibele schil MRA	€ 5.500.000	Nieuw
3.5.2	Gemeente Haarlem/ Gebiedsontwikkeling Koepelterrein Versnelling binnenstedelijk bouwen	€ 1.000.000	

Programma 4 Bereikbaarheid

OD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2021	Gewijzigd
4.1.2	Gemeente Amsterdam: Zuid-as DOK	€ 29.015.000	
4.1.2	Pro rail: Bereikbaarheid kust Zuid Kennemerland per spoor	€ 1.450.000	

4.1.2	Gemeente Huizen: Integraal inpassingsplan HOV Huizen.	€ 2.200.000	Nieuw
4.5.1	Regionaal Overlegorgaan Consumentenbelangen Openbaar Vervoer :Bijdrage 2021	€ 50.000	
4.1.2	Vervoers Regio Amsterdam: HOV Amstelveen-Uithoorn	€ 1.893.681	
4.1.2	Gemeente Haarlem:Doorfiets route Kennemerland	€ 452.250	
4.1.2	Gemeente Velsen:Doorfiets route Kennemerland	€ 209.634	
4.1.2	Gemeente Haarlemmermeer:Fiets Filevrij realisatie F200 Amsterdam-Haarlem	~~€ 805.300~~ € 1.305.300	Gewijzigd
4.1.2	Gemeente Haarlem:Fiets Filevrij realisatie F200 Amsterdam-Haarlem	€ 159.441	
4.1.2	Gemeente Velsen: Velsertraverse fietsonderdoorgang	€ 1.300.000	
4.1.2	Gemeente Hilversum:Inpassingsgelden OV SAAL	€ 3.750.000	
4.1.2	Gemeente Gooise Meren: Inpassingsgelden OV SAAL	€ 2.935.000	
~~4.1.2~~	~~Gemeente Alkmaar: Kogendijk/N9~~	~~€ 1.500.000~~	Vervalt
4.1.2	Stichting CROW:Bijdrage kennis platform verkeer en vervoer	€ 185.000	
4.1.2	Koningin Arthur: Netwerk en kennisplatform vrijwilligersvervoer Noord-Holland	€ 155.951	
4.1.2	Gemeente Heiloo: Nieuwe aansluiting A9	€ 2.075.000	Nieuw
4.1.2	Gemeente Wormerland: Vervanging Zaanbrug	€ 5.781.375	Nieuw
4.1.2	Gemeente Zaanstad: Vervanging Zaanbrug	€ 5.781.375	Nieuw
4.1.2	Vervoerregio Amsterdam: Pont Ilpendam	€ 100.000	Nieuw
4.3.3	Gemeente Den Helder: Aanpassingen Boerenverdrietsluis	€ 13.000.000	Nieuw

Programma 5 Groen

OD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2021	Gewijzigd
5.1.1	Stichting Bovenlanden Aalsmeer; Groene As fase 3 en 4, aankoopvergoeding	€ 607.000	
5.1.1	Stichting Bovenlanden Aalsmeer; Groene As fase 3 en 4, inrichtingskosten	€ 1.491.7000	
5.1.1	Hoogheemraadschap van Rijnland; Baggeren Amstelveense Poel	€ 700.000	
5.1.1	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier; Uitgeester- en Heemskerkerbroek	€ 700.000	
5.1.1	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Maatregelen bodem en water	€ 400.000	
5.1.2	Groengebied Amstelland; Groene Uitweg Gaasperplas Centraal (GV66)	€ 450.000	
5.1.2	Gemeente Schagen; Boskerpark realisatie NNN Inrichting (NHN16)	€ 247.000	
5.1.2	Landschap Noord-Holland; NNN inrichting Zandpolder (NHN17)	~~€ 700.000~~ € 350.000	Gewijzigd
5.1.2	Staatsbosbeheer; Duurzaam beheer Diemerbos (GV64, aanvulling)	€ 17.925	
5.1.4	Gemeente Amsterdam; Vitaal Platteland Burkmeer	~~€ 500.000~~ € 150.000	Gewijzigd
5.1.4	Landschap Noord-Holland; Vitaal Platteland Ilperveld	~~€ 1.100.000~~	Gewijzigd

		€ 200.000	
~~5.1.4~~	~~Recreatie Noord-Holland; Vitaal Platteland Alkmaarder- en Uitgeestermeer~~	~~€ 1.250.000~~	Vervalt
~~5.1.4~~	~~Recreatie Noord-Holland; Vitaal Platteland Recreatief grid~~	~~€ 200.000~~	Vervalt
5.1.4	Staatsbosbeheer; Vitaal Platteland Waterland-Oost	~~€ 4.200.000~~ € 500.000	Gewijzigd
5.1.4	Water, Land en Dijken; Vitaal Platteland Landelijk Noord	~~€ 784.764~~ € 300.000	Gewijzigd
5.1.4	Natuurmonumenten; Vitaal Platteland Wormer- en Jisperveld	~~€ 1.865.000~~ € 160.000	Gewijzigd
5.1.4	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier; Vitaal Platteland Waterkennis	€ 250.000	
~~5.1.4~~	~~Regio Gooi en Vecht; Recreatiemakelaar Gooi- en Vechtstreek~~	~~€ 20.000~~	Vervalt
5.2.1	Goois natuurreservaat	€ 861.120	Nieuw
5.2.1	Natuurmonumenten; Life Monitoring	€ 4.000	Nieuw
5.2.2	Stichting Fietsplatform: Landelijke Icoonroute 'Waterlinieroute'	€ 64.000	Nieuw
5.2.2	Nationaal Park Zuid-Kennemerland	~~€ 121.789~~ € 157.789	Gewijzigd
5.2.2	Nationaal Park Duinen van Texel	€ 170.000	
5.2.2	Gemeente Haarlemmermeer: Invoering duurzaam watersysteem en aanleg ondiepe plas PARK21	€ 5.697.359	
5.2.2	Gemeente Haarlemmermeer; Groen-recreatieve projecten	€ 2.070.000	
~~5.2.2~~	~~Stichting Wandelnet; coördinatie en systeembeheer van de landelijke routenetwerken wandelen 2020-2023~~	~~€ 160.000~~	Vervalt
~~5.2.2~~	~~Stichting Landelijk Fietsplatform; coördinatie en systeembeheer van de landelijke routenetwerken fietsen 2020-2023~~	~~€ 100.000~~	Vervalt
5.2.4	Faunabeheereenheid	~~€ 960.000~~ € 1.110.000	Gewijzigd
5.3.2	Landschap Noord-Holland; Uitvoering Programma 'Betrekken bij Groen'	€ 708.000	
~~5.3.2~~	~~Vereniging Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer Water, Land & Dijken; Boerderij-educatie Laag Holland~~	~~€ 80.000~~	Vervalt
~~5.3.2~~	~~Bureau Promotie Laag Holland~~	~~€ 80.000~~	Vervalt
5.3.2	Vogelbescherming Nederland; Interreg project BIO BUILD	€ 80.000	
5.3.3	Stichting Erfgoed & Publiek: Terpen en Wierdenland	€ 200.000	
5.3.3	Stichting Waddengroep; Waddengastronomie	€ 300.000	
5.3.3	Stichting Sense of place; Project Sense of place	€ 350.000	Nieuw
5.3.3	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier; Noordkop	€ 1.000.000	Nieuw
5.3.3	Stichting Feel The Night; Project Dark Sky Wadden	€ 350.000	Nieuw
5.3.3	Landschapsbeheer Groningen; Terpen- en Wierdenland	€ 350.000	Nieuw
5.3.3	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier; Koepelkosten Ruim baan voor vissen	€ 413.000	Nieuw
5.3.3	FME; Green Shipping Noord-Holland, fase 1	€ 559.372	Nieuw
5.3.3	Vogelbescherming Nederland; Wij- en Wadvogels	€ 400.033	Nieuw

Programma 6 Economie, Cultuur en Welzijn

OD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2021	Gewijzigd
6.1.1	Vereniging Dorpswerk Noord-Holland	€ 60.000	
6.1.1	~~Sportservice~~	~~€ 120.000~~	Vervalt
6.2.1	Plein C	€ 750.000	
6.2.1	Probiblio	€ 3.464.240	
6.3.1	Stichting NMF/Steunpunt M&A	€ 180.864	
6.3.1	Mooi Noord-Holland/Steunpunt M&A	€ 279.136	
6.3.2	Molenfederatie	€ 15.000	
6.3.2	Noord-Holland Archief	~~€ 125.000~~ € 122.000	Gewijzigd
6.3.3	Museum Kaap Skil	~~€ 360.000~~ € 660.000	Gewijzigd
6.3.3	~~Stichting Huis van Hilde/publieksfunctie Huis van Hilde~~	~~€ 125.000~~	Vervalt
6.4.1	ROP Midden West	€ 17.000	
6.4.2	Fort Resort Beemster/ Restauratie Fort aan de Middenweg	€ 600.000	
6.4.2	Gemeente Gooise Meren/Vestingplein Muiden	€ 800.000	
6.4.2	Stichting Liniebreed Ondernemen, publiekscommunicatie	€ 87.000	Nieuw
6.4.2	Gemeente Gooise Meren/ Oostelijke Vestingswal	€170.000	Nieuw
6.4.2	Stichting Forteiland Pampus, bijdrage Erfgoed Deal	€ 560.000	Nieuw
6.5.1	Gemeente Amsterdam/Regionale Detailhandelsvisie Groot Amsterdam	€ 10.000	
6.5.1	Gemeente Uithoorn/Regionale Detailhandelsvisie Amstelland-Meerlanden	€ 10.000	
6.5.1	Gemeente Zaanstad/Regionale Detailhandelsvisie Zaanstreek-Waterland	€ 10.000	
6.5.1	Gemeente Hoorn/Regionale Detailhandelsvisie West-Friesland	€ 10.000	
6.5.1	NBTC Holland Marketing/HollandCity strategie	€ 150.000	
6.5.1	~~Stichting OdeaanNH~~	~~€ 150.000~~	Vervalt
6.5.1	Coöperatie Breedband Beemster B.V.	€ 4.800.000	
6.5.1	Glasvezelnetwerk Hollands Kroon B.V.	€ 12.200.000	
6.5.1	~~Gemeente Zaanstad, Regiodeal ZaanIJ~~	~~€ 3.000.000~~	Vervalt
6.5.1	Gemeente Hoorn, regionaal onderzoek werklocaties (regio West-Friesland)	€20.000	Nieuw
6.5.1	Gemeente Alkmaar, regionaal onderzoek werklocaties (regio Alkmaar)	€20.000	Nieuw
6.5.1	Gemeente Hollands Kroon, regionaal onderzoek werklocaties (regio Kop van Noord-Holland)	€20.000	Nieuw
6.5.3	TerraTechnica.Inholland Alkmaar, lerend innoveren	~~€ 150.000~~ € 450.000	Gewijzigd
6.5.3	~~Zaancampus, toepassen gaming op kiezen voor techniek~~	~~€ 50.000~~	Vervalt
6.5.3	RPA/ONHN Skillsaanpak NHN	~~€ 50.000~~ € 100.000	Gewijzigd
6.5.3	ONHN /Werkplaats Digitalisering MKB NHN	€ 100.000	Nieuw
6.5.4	Greenport Aalsmeer/programmabureau	€ 150.000	

6.5.4	Greenport Aalsmeer/uitvoeringsprogramma	€ 100.000	
6.5.4	Greenport Noord-Holland Noord/programmabureau	€ 165.000	
6.5.4	Greenport Noord-Holland-Noord/uitvoeringsprogramma	€ 100.000	
6.5.4	Greenports Nederland/programma	€ 150.000	
6.5.4	Stichting Proeftuin Zwaagdijk, opstart veldlab bloembollen	€ 50.000	Nieuw
6.5.4	Stichting Voedsel Verbindt/Voedsel Verbindt	~~€ 50.000~~ € 125.000	Gewijzigd

Programma 8 Economisch Herstel en Duurzaamheid

OD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2021	Gewijzigd
8.1.1	Zaancampus Zaanstad/Om- en bijscholing Duurzame technologie	€ 450.000	Nieuw
8.1.1	Servicepunt Techniek/Intersectorale mobiliteit in techniek en Technologie	€ 450.000	Nieuw
8.1.1	Luchtvaart Community Schiphol/van werk naar werk	€ 200.000	Nieuw
8.1.1	DudokXP-Infrabindt-Horizon College/Leerwijkcentrum Energie	€ 30.000	Nieuw
8.1.1	Westfriese bedrijvengroep, versnelling energietransitie	€ 100.000	Nieuw
8.1.1	Stichting parkmanagement Hoorn, ontwikkeling smart grid	€ 100.000	Nieuw
8.1.1	Lokale Energie Maatschappij SAENZ, opzet lokaal handelsplatform en energielevering woningbouw	€ 100.000	Nieuw
8.1.1	Vereniging GreenBiz IJmond, living labs verduurzaming bedrijventerreinen	€ 100.000	Nieuw
8.1.1	Ondernemersvereniging Hilversum Zuid-West, duurzaam Havenkwartier	€ 100.000	Nieuw

Actualisering iMPI 2021-2028

1. Inleiding

Deze bijlage bevat wijzigingen op de huidige programmering van infrastructurele projecten in het integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI) 2021-2028. Aangegeven wordt of dit leidt tot mutaties bij deze Eerste Begrotingswijziging 2021 of dat dit in een later stadium (Kaderbrief 2022, resulterend in de Begroting 2022) wordt meegenomen. Ook geven wij de stand van zaken van de uitwerking van zowel Motie 25a als van Duurzaamheid binnen infraprojecten.

2. Motie 25a

In onze brief van 23 september jl. (kenmerk 1488532/1488542) hebben wij gereageerd op uw Motie 25a 'maatregelen projecten infrastructuur tegen recessie'. Hierin hebben wij aangegeven dat de financiële gevolgen van de versnelling in de begroting wordt verwerkt en met een begrotingswijziging aan uw staten wordt voorgelegd. De door te voeren begrotingsaanpassingen zullen in meerjarenperspectief budgettair neutraal zijn, aangezien het verschuivingen betreft in kasritmeuitgaven over de jaren heen van bestaande projecten.

In het huidige iMPI is deze versnelling nog niet verwerkt.

Hieronder wordt, indien van toepassing, per project aangeven wat de financiële consequenties zijn en hoe deze worden voorgelegd aan uw Staten.

a. <u>K17-01- Baggeren Amstel- variabel onderhoud</u>
   De versnelling van dit project heeft voor 2021 nog geen significante gevolgen voor onttrekking uit de reserve groot onderhoud vaarwegen ten opzichte van de huidige programmering. Daarmee zijn er geen mutaties noodzakelijk via de EBW2021. Wel betekent de versnelling dat in de jaren 2022-2024 er in totaal bijna € 4.000.000 versneld wordt onttrokken uit deze reserve. Hiervoor moet een toekomstige storting in de reserve naar voren worden gehaald. Bij de Kaderbrief 2022 wordt dit verwerkt. Over meerdere jaren gezien is dit budgettair neutraal. In de totale meerjarenbegroting dient ruimte te worden gevonden voor deze wijziging.

b. <u>Alle gebieden: Vervanging VRI's</u>
   In het huidige iMPI wordt de individuele vervanging van VRI's (verkeersregelinstallaties) gedekt vanuit de reserve groot onderhoud wegen.
   Om deze versnelling mogelijk te maken, wordt de vervanging van alle VRI's als een programma weggezet en wordt de scope aan de voorkant uitgewerkt voor overdracht richting uitvoering.

Dit levert focus binnen de organisatie en er kan beter gestuurd worden op versnelde uitvoering.
Het totale programmabedrag overschrijdt het grensbedrag van € 500.000 in de Financiële verordening en maakt het mogelijk deze investering te activeren en af te schrijven in 15 jaar. Hierdoor wijzigt de dekking van deze vervanging vanuit de reserve groot onderhoud wegen naar kapitaallasten. De komende maanden wordt het programma verder uitgewerkt voor wat betreft scope van de werkzaamheden. Deze is specifiek voor iedere vervanging. In de Kaderbrief 2022 wordt de verandering in dekking meegenomen en bij de Begroting 2022 wordt het uitvoeringskrediet voor het programma aangevraagd.

c. N243-06 – 3D Betonprinten fietsbruggen – wijziging dekking

Voor het project N243-06 Trajectbenadering N243a is een uitvoeringskrediet beschikbaar van € 41.320.000. De dekking van dit project wijzigt.

In de reserve Ontwikkeling Provinciale Infrastructuur is € 300.000 gereserveerd vanuit motie 110 Gezonde leefomgeving, onderdeel fietsbeleid. Dit bedrag wordt ingezet voor de aanleg van 4 3D betongeprinte fietsbruggen langs de N243, waarmee knelpunten in het fietsnetwerk worden opgelost. Het innovatieve 3D printen beperkt de CO2-uitstoot en is klimaatadaptief.

Door deze extra dekking komt er € 300.000 minder ten laste van de kapitaallasten PMI. Dit wordt bij deze EBW 2021 geregeld.

3. Duurzaamheidambities vanuit vaststelling NIKG

Met de vaststelling van de Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen (NIKG) 2020-2023 door uw Staten op 16 november jl. is besloten voor de duurzaamheidsambities binnen projecten de benodigde middelen voor 2021-2023 vrij te spelen via de EBW 2021. Dit gebeurt door herschikking binnen de huidige ruimte voor infrastructurele projecten. Het gaat hier om een (maximum) bedrag van € 2.500.000.

De inventarisatie van de opties om duurzaamheid binnen infraprojecten te realiseren, is direct in gang gezet na dit besluit. De mogelijkheden moeten echter verder worden uitgewerkt om de financiële consequenties helder te krijgen en zeker te stellen dat de geselecteerde projecten daadwerkelijk worden gerealiseerd in 2021. In het voorjaar 2021 worden uw Staten per brief nader geïnformeerd.

Voor investeringsprojecten moet vóóraf bij uw Staten krediet worden aangevraagd. Wanneer we in 2021 duurzaamheid ook binnen investeringsprojecten willen realiseren en dit niet past binnen het al beschikbare krediet, zal er ook een voordracht met voorstellen tot kredietverhoging aan uw Staten worden voorgelegd[1]. Hiermee kan niet worden gewacht tot de TBW2021, aangezien er dan een groot risico is dat de geselecteerde projecten niet in 2021 kunnen worden gerealiseerd.

[1] Doordat de kredietbesluiten niet via een begrotingswijziging aan PS wordt voorgelegd, dient bij de voordracht opgenomen te worden dat het besluit van de Financiële verordening afwijkt.

4. Kredietbesluiten integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI)

Hieronder is een uitgebreidere omschrijving van de projecten en de reden van de kredietaanvraag te vinden.

a. **alg-29b Vernieuwing Zaanbrug, gemeenten Wormerland en Zaanstad (kredietverhoging)** **€ 651.574**

Financieel: Deze kredietverhoging komt niet ten laste van de kapitaallasten PMI.
(jaar ingebruikname: 2023 / geen afschrijvingstermijn aangezien het geen provinciale brug is)

huidige PMI-kredietaanvraag	651.574
bijdragen derden	
Gemeente Wormerland	145.051
Gemeente Zaantad	144.324
I&M	362.199
totaal bijdragen derden	651.574
netto investering t.l.v. kapitaallasten PMI	-
reeds beschikbaar PMI-krediet	24.327.838
waarvan eigen reserves/ dekkingsmiddelen	-
waarvan bijdragen derden	24.327.838
eerdere netto investering kapitaallasten PMI	-
totale bruto investering	24.979.412
totale netto investering kapitaallasten PMI	-

Omschrijving project: Het programma 'Vaart in de Zaan!' heeft tot doel de bevaarbaarheid van de Zaan te verbeteren, zodat bedrijven de modaliteit vervoer over water blijvend kunnen benutten en uitbreiden. De provincie realiseert namens de gemeenten de vernieuwing van de Zaanbrug tussen Wormer en Wormerveer. Het project draagt bij aan de opwaardering van de Zaan tot een volwaardige CEMT-klasse Va vaarweg.

Reden kredietaanvraag: Met deze kredietaanvraag worden de afspraken uit de samenwerkingsovereenkomst met de gemeenten Zaanstad en Wormerland geëffectueerd.

- De gemeenten Zaanstad en Wormerland leveren beide een aanvullende bijdrage van € 100.000.
- Vanuit "Vaart in de Zaan - Wilhelmininasluis, Wilhelminabrug en Beatrixbrug" is een subsidie beschikbaar gesteld. Voor de Wilhelminasluis is in 2009 reeds een voorschot uitgekeerd. Het resterende deel van deze subsidie is gekoppeld aan de realisatie van de Zaanbrug en wordt door de subsideverstrekker (min. I&W) jaarlijks geïndexeerd op basis van IBOI. De indexatie over 2010 t/m 2020 bedraagt € 362.199 en wordt toegevoegd aan het projectbudget van de Zaanbrug.
- In de overeenkomst Vaart in de Zaan - Zaanbrug d.d. 5 maart 2010 hebben partijen afgesproken dat de bijdragen van de gemeenten jaarlijks worden geïndexeerd conform

de GWW-index voor kunstwerken; de indexatie voor de periode oktober 2019 - januari 2020 bedraagt € 89.375.

b. **HOV-07 HOV Aalsmeer - Schiphol Zuid (HOVASZ) (kredietverhoging) € 6.740.000**

Financieel: Een bedrag van € 1.765.684 komt ten laste van de kapitaallasten PMI.
(jaar ingebruikname: 2021 / afschrijvingstermijn: 50 jaar)

huidige PMI-kredietaanvraag	6.740.000
bijdragen derden	
Vervoerregio Amsterdam	3.694.336
gemeente Haarlemmermeer	289.000
gemeente Aalsmeer	946.480
gemeente Uithoorn	44.500
totaal bijdragen derden	4.974.316
netto investering t.l.v. kapitaallasten PMI	**1.765.684**
reeds beschikbaar PMI-krediet	35.605.500
waarvan eigen reserves/ dekkingsmiddelen	2.545.000
waarvan bijdragen derden	32.301.000
eerdere netto investering kapitaallasten PMI	**759.500**
totale bruto investering	42.345.500
totale netto investering kapitaallasten PMI	**2.525.184**

Omschrijving project: Het tracé loopt van de Fokkerweg in de Haarlemmermeer naar de Poelweg in Uithoorn. Er is gekozen voor de aanleg van een geheel vrije busbaan op de "oude" N201. Daarnaast wordt de N196, gedeelte Fokkerweg-Legmeerdijk, versmald van 2x2 rijstroken naar 2x1 rijstrook. Tevens wordt een fietstunnel gerealiseerd en een fietsoverdoorgang onder de Aalsmeerderbrug.

Reden kredietaanvraag:
Sinds de gunning zijn we voor diverse uitdagingen komen staan, zijn onvoorziene risico's opgetreden en zijn nieuwe risico's geïdentificeerd die moeten worden beheerst. Dit heeft geleid tot een hogere raming, waarvoor nu een aanvullend krediet wordt aangevraagd.
De belangrijkste oorzaken zijn:

- Extra te nemen maatregelen om onder de grenswaarde van de maximale stikstofuitstoot te blijven; dit naar aanleiding van de uitspraak van de hoge raad in de stikstofproblematiek. De opdrachtnemer verplaatst een aantal werkzaamheden naar 2021 (binnen de mijlpalen), zet ander materieel in en kijkt nog naar extra optimalisaties.
- Corona-maatregelen die de opdrachtnemer moet nemen om aan de richtlijnen van het RIVM te voldoen, zoals de inzet van extra personeel, extra voorzieningen voor het personeel en extra schoonmaakkosten.
- Er is meer watercompensatie nodig dan waarmee vooraf rekening was gehouden. Onder andere door aanpassingen in het ontwerp van de fietsonderdoorgang Aalsmeerderbrug.
- De vooraf ingecalculeerde optimalisatie van het ontwerp (de 'RO-deal') blijkt technisch niet uitvoerbaar.
- Nieuwe risico's die zijn opgedoken bij de technische voorbereidingen, zoals extra kosten voor het verleggen van kabels en leidingen.

- Diverse onvoorziene kostenposten, zoals het aanvullen van areaalgegevens, het realiseren van tijdelijke bushaltes voor de omleidingsroutes van de bussen en aanpassing van de bewegwijzering.

c. **N241-12 Trajectbenadering N241b, gedeelte N242-A7**
(verhoging voorbereidingskrediet) **€ 6.000.000**

Financieel: Deze kredietverhoging komt geheel ten laste van de kapitaallasten PMI.
(jaar ingebruikname: 2024 / afschrijvingstermijn: 50 jaar)

huidige PMI-kredietaanvraag	6.000.000
netto investering t.l.v. kapitaallasten PMI	**6.000.000**
reeds beschikbaar PMI-krediet	11.000.000
waarvan eigen reserves/ dekkingsmiddelen	4.900.000
waarvan bijdragen derden	-
eerdere netto investering kapitaallasten PMI	**6.100.000**
totale bruto investering	17.000.000
totale netto investering kapitaallasten PMI	**12.100.000**

Omschrijving project: Gelijktijdig met het groot onderhoud op de N241b, gedeelte N242-A7 worden - ter verbetering van de verkeersveiligheid - verschillende maatregelen genomen. De weg, bermen en het fietspad worden verbreed. De kruispunten worden heringericht en ter hoogte van de Trambaan wordt de N241 naar het noorden omgelegd.

Reden kredietaanvraag:
Voor dit project is reeds een apart voorbereidingskrediet (€ 11.000.000) beschikbaar gesteld, omdat dit een te groot beslag legde op het algemene voorbereidingskrediet. Hiervan zijn inmiddels 120 percelen aangekocht, heeft een grote kavelruil plaatsgevonden en is de RO-procedure doorlopen (PIP 1 april 2020 onherroepelijk).
De totale kosten van het gecombineerde vervangings- en verbeteringsproject worden geraamd op € 58.290.000, waarvan € 44.590.000 besteed wordt aan het verbeteren van de weg en € 13.700.000 aan het vervangen van de verouderde constructie. Hiervan is reeds € 10.850.000 beschikbaar, maar dit krediet kan niet worden gebruikt voor de voorbereiding van het verbeteringsdeel van het project. Daarom wordt nu een aanvullend krediet aangevraagd voor de verdere voorbereiding van het verbeteringsdeel van het project.
Naar verwachting promoveert het verbeteringsproject bij het nieuwe iMPI 2022-2029 naar de realisatiefase en wordt het uitvoeringskrediet aangevraagd. Ook wordt dan een aanvullend krediet aangevraagd voor het vervangingsdeel van het project.

d. **N248b-03, Vervanging Schagerbrug A (voorbereidingskrediet)** **€ 1.500.000**
Financieel: Deze kredietaanvraag komt ten laste van de kapitaallasten PMO (wegen)
(jaar ingebruikname: 2023 / afschrijvingstermijn: 50 jaar)

huidige PMO-kredietaanvraag	1.500.000
kapitaallasten PMO	1.500.000
reserve kapitaallasten (PMO)	

Omschrijving project: Vervanging van de bestaande Schagerbrug A in verband met het bereiken van het einde van de levensduur.

Reden kredietaanvraag: Voor dit project wordt een apart voorbereidingskrediet aangevraagd, omdat dit bedrag een te groot beslag legt op het algemene voorbereidingskrediet.

e. **P.00059.2 Vaarverbinding Boerenverdrietsluis (kredietverhoging) € 6.500.000**

Financieel: Deze kredietaanvraag komt niet ten laste van de kapitaallasten. De bijdrage derden bestaat uit een provinciale subsidie vanuit waterrecreatie-van € 3.000.000 aan de gemeente Den Helder en een additionele bijdrage van de gemeente zelf van € 3.500.000. PNH voert dit project uit (werken derden) en ontvangt daarvoor vanuit de gemeente € 6.500.000 (naast het al beschikbare krediet van € 10.000.000).
(jaar ingebruikname: 2023 / geen afschrijvingstermijn aangezien de Boerenverdrietsluis (BVS) geen provinciale sluis is)

huidige kredietaanvraag	6.500.000
bijdragen derden	
gemeente Den Helder	6.500.000
totaal bijdragen derden	6.500.000
netto investering t.l.v. kapitaallasten	-
reeds beschikbaar krediet	10.000.000
waarvan eigen reserves/ dekkingsmiddelen	-
waarvan bijdragen derden	10.000.000
eerdere netto investering kapitaallasten	-
totale bruto investering	16.500.000
totale netto investering kapitaallasten	-

Omschrijving project: Tijdens de vervanging van de kolk en damwand van de Koopvaardersschutsluis (KVSS) wordt de Boerenverdrietsluis (BVS) gebruikt als omvaarroute. Hiervoor wordt de BVS omgebouwd van keer- naar schutsluis, die daarna een permanente route voor de recreatievaart blijft. Gelijktijdig met de vervanging van de KVSS wordt de kolk verlengd.

Reden kredietaanvraag: De BVS is eigendom van de gemeente Den Helder. De totale kosten voor het ombouwen van de BVS en de brug bij de BVS bedragen € 16.500.000. Hiervoor is al een krediet beschikbaar van € 10.000.000, waarvoor de gemeente een provinciale subsidie van € 10.000.000 ontvangt.
De gemeente ontvangt vanuit het programma Waterrecreatie een provinciale subsidie van

€ 3.000.000 en levert een eigen bijdrage van € 3.500.000. Deze bijdragen worden nu verwerkt in het krediet.

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr. J. Koning
CZ/FIN

Telefoonnummer +31235144992
koningj@noord-holland.nl

Verzenddatum

21 JAN. 2021

Kenmerk
1546880/1546881

Uw kenmerk

Betreft: Eerste begrotingswijziging 2021

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over de Eerste begrotingswijziging 2021.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

3 bijlage(n)
- Voordracht PS Eerste begrotingswijziging 2021
- Eerste begrotingswijziging 2021
- Actualisatie integraal meerjarenprogramma infrastructuur (iMPI)

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 19 januari 2021

Onderwerp: Eerste Begrotingswijziging 2021

Kenmerk: 1546880/1546881

Bijlagen:

- Eerste begrotingswijziging 2021
- Bijlage: Actualisatie Integraal meerjarenprogramma infrastructuur (iMPI)

1. Inleiding

Hierbij bieden wij u de Eerste begrotingswijziging 2021 aan. De eerste begrotingswijziging 2021 is onderdeel van de Noord-Hollandse P&C-cyclus die bestaat uit de kaderbrief, de begroting, begrotingswijzigingen en de jaarstukken. In deze eerste begrotingswijziging worden de geraamde inkomsten en uitgaven in de begroting 2021 bijgesteld op basis van een aantal autonome ontwikkelingen en de actuele verwachtingen. Deze begrotingswijziging bevat daarnaast, conform de toezeggingen bij de begroting 2021, ook een aantal inhoudelijke wijzigingen. In deze eerste begrotingswijziging is een dekkingsvoorstel voor het provinciaal noodfonds sociale infrastructuur (motie 41) en het fonds economisch herstel en duurzaamheid (motie 42) opgenomen. Om optimaal zicht te kunnen houden op de voortgang in de uitvoering van dit fonds hebben wij ervoor gekozen het fonds onder te brengen in een apart, nieuw in te stellen, begrotingsprogramma 'Economisch herstel en duurzaamheid'. Op die manier zijn alle activiteiten die met dit fonds gerealiseerd worden gemakkelijk terug te vinden in één apart hoofdstuk van de begroting. Naast een dekkingsvoorstel voor de moties 41 en 42 wordt in de Eerste begrotingswijziging een voorstel gedaan om (aanvullende) middelen beschikbaar te stellen voor de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland, de cofinanciering voor het programma Ontwikkeling platteland (POP3) en het programma TATA-steel.

In deze voordracht stellen wij u het volgende voor:

- Het programma 'Economisch herstel en duurzaamheid' toe te voegen aan de begroting 2021
- De reserve Economisch herstel en duurzaamheid in stellen
- In te stemmen met een aantal kredietbesluiten vanuit de actualisatie van het integraal meerjarenprogramma infrastructuur (iMPI)
- De dekking van een aantal kredieten uit het iMPI te wijzigen
- In te stemmen met de Eerste begrotingswijziging 2021.

2. Doelstellingen en evaluatiecriteria

De Eerste begrotingswijziging is een standaard onderdeel van de P&C-cyclus en stelt Provinciale Staten in staat om het budgetrecht uit te oefenen.

3. Inhoudelijke ontwikkelingen

In deze begrotingswijziging is invulling gegeven aan een aantal toezeggingen die in de loop van het afgelopen jaar aan uw Staten zijn gedaan. Daarnaast komt er een aantal opgaven op ons af waarvoor nog geen of onvoldoende middelen beschikbaar zijn. We hebben ervoor gekozen om deze ontwikkelingen beleidsneutraal uit te voeren. Dat wil zeggen dat we de uitvoering van deze activiteiten niet ten koste laten gaan van de andere ambities van ons college. Door de middelen die momenteel in de kapitaallastenreserves aanwezig zijn in te zetten voor deze doelen, zijn wij in staat de hieronder genoemde opgaven aan te pakken. De kapitaallasten waarvoor deze reserves bedoeld waren zullen wij de komende jaren dekken uit de algemene middelen.

Hieronder volgt een toelichting op de belangrijkste inhoudelijke ontwikkelingen.

Motie 41

Naar aanleiding van motie 41 is in de tweede begrotingswijziging 2020 € 10 miljoen uitgetrokken voor een noodfonds. De dekking van dit fonds is toentertijd ten laste gebracht van de algemene middelen, waardoor het begrotingssaldo €10 miljoen negatiever uitviel. In deze begrotingswijziging doen wij het voorstel om voor de dekking van motie 41 gebruik te maken van de middelen die vrijvallen uit de kapitaallastenreserves.

Motie 42

Naar aanleiding van motie 42 hebben wij de uitwerking van een Economisch Herstel en Duurzaamheidsfonds met een omvang van € 100 miljoen ter hand genomen. Over het raamwerk van dit fonds hebben wij u in onze brief van 9 oktober jl. (kenmerk: 1494135/1494136) geïnformeerd. Bij de behandeling van de begroting 2021 in uw Staten op 9 november jl. is aangekondigd dat de financiële vertaling van het Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds zal gebeuren in voorliggende eerste begrotingswijziging.

Om optimaal zicht te houden op de voortgang hebben wij ervoor gekozen het fonds onder te brengen in een apart, nieuw in te stellen, begrotingsprogramma "Economisch herstel en Duurzaamheid". Op die manier zijn alle activiteiten die met dit fonds gerealiseerd worden gemakkelijk terug te vinden in één apart hoofdstuk van de begroting.

Afronden Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Dit najaar hebben wij de Realisatiestrategie NNN vastgesteld waarover wij u in onze brief van 1 oktober jl. (kenmerk: 1444638/1444647) hebben geïnformeerd. Hierin hebben wij uiteengezet

dat om onze ambitie om het Natuurnetwerk Nederland af te ronden, wij vaker gebruik zullen maken van kostbare instrumenten als volledige schadeloosstelling en, indien niet anders mogelijk, onteigening. Om die reden hebben wij besloten € 43 miljoen extra aan middelen vrij te maken, die worden gestort in de reserve Groen.

Cofinanciering POP3
Bij de behandeling van de begroting 2021 hebben wij toegezegd om in deze begrotingswijziging middelen op te nemen ter cofinanciering van de Europese gelden die vanuit het Programma Ontwikkeling Platteland (POP3) voor Noord-Holland beschikbaar zijn. Deze cofinancieringsmiddelen, in totaal € 5 miljoen, zijn in deze begrotingswijziging verwerkt en worden gestort in de reserve Europese landbouwprojecten

Programma TATA steel
In november hebben wij het programma TATA steel vastgesteld waarover wij u in onze brief van 19 november (1514777/1514868) hebben geïnformeerd. Dit programma brengt extra kosten met zich mee, bovenop de reguliere kosten voor de VTH-taken. Wij verwachten in de periode tot en met 2024 jaarlijks ongeveer € 1 miljoen aan extra kosten te zullen maken voor de uitvoering van het programma TATA steel.

Ophogen algemene reserve
Als gevolg van de keuze om de afschrijvingslasten niet langer te dekken uit de kapitaallastenreserves, maar uit de algemene middelen, achten wij het verstandig om de positie van de algemene reserve te verstevigen door een bedrag van € 7,4 miljoen te storten. Hiermee kunnen wij mogelijke schommelingen in de omvang van de afschrijvingslasten over de jaren opvangen zonder dat dit gelijk een negatief effect heeft op het begrotingssaldo.

Stelpost tweede begrotingswijziging 2020
In de tweede begrotingswijziging 2020 is een negatief resultaat ontstaan van €9,6 miljoen. Dit bedrag is tijdelijk onttrokken aan de algemene reserve. Ter compensatie is in de begroting 2021 hiervoor een stelpost opgenomen om de algemene reserve aan te vullen.

Dekkingsvoorstel
Voor de dekking van bovenstaande opgaven hebben wij een aantal opties verkend, zoals het verhogen van de opcenten, en bezuinigen op bestaand beleid. Beide opties achten wij onwenselijk aangezien de lasten en het dienstenniveau voor de burger niet onder deze ontwikkelingen mag lijden. Wij stellen daarom voor om in totaal € 175 miljoen uit de kapitaallasten reserves te laten vrijvallen om uitvoering te geven aan de hierboven genoemde opgaven. Het voordeel van deze keuze is dat de opgaven op korte termijn gedekt zijn. De keerzijde van het inzetten van de reserves kapitaallasten is dat er een structureel beslag gelegd wordt op het begrotingssaldo omdat hiermee € 175 miljoen aan dekking wegvalt voor toekomstige kapitaallasten. De verwachting is dat de gemiddelde druk op de exploitatie ongeveer € 3,5 mln. per jaar bedraagt. Dit bedrag kan variëren afhankelijk van de afschrijvingstermijnen van de verschillende activa. De precieze meerjarige effecten op het begrotingssaldo zullen als technische bijstelling worden verwerkt in de kaderbrief 2021.

Daarnaast stellen wij voor om € 4 mln. vanuit de reserve ontwikkelen provinciale infrastructuur in te zetten ter dekking van het programma TATA Steel. Deze middelen komen ten laste van de vrijgevallen reservering parallelle Kaagbaan van € 18, 6 miljoen. Via de voordracht bij de jaarrekening 2019 hebben uw Staten besloten om de vrijgekomen reservering te storten in de reserve Ontwikkelen provinciale infrastructuur, in afwachting van een bestedingsplan dat aan uw Staten zal worden voorgelegd. Voor dit bestedingsplan kijken we naar slimme en schone mobiliteit en verkeersveiligheid. Voor het urgente dossier TATA steel wordt hierop vooruitgelopen, door alvast een deel van de vrijgevallen reservering in te zetten.

Financieel totaaloverzicht beleidsmatige ontwikkelingen Eerste begrotingswijziging 2021

Omschrijving	Mutatie 2021 (x € 1.000)
Provinciaal noodfonds sociale infrastructuur (motie 41)	10.000
Reserve Economisch herstel en duurzaamheid (motie 42)	100.000
Realisatie NNN	43.000
Cofinanciering POP3	5.000
Programma TATA steel	4.000
Dotatie algemene reserve	7.400
Invulling stelpost tweede begrotingswijziging 2020	9.600
Subtotaal Lasten	**179.000**
Dekking	
Vrijval reserve kapitaallasten Wegen	- 114.000
Vrijval reserve kapitaallasten OV	- 35.500
Vrijval reserve kapitaallasten investeringen kunstwerken	- 25.500
Vrijval reserve Ontwikkelen provinciale infrastructuur	-4.000
Verlagen onttrekking kapitaallasten reserves 2021	3.039
Subtotaal dekking	***- 175.961***
Totaal	**3.039**

4. Financiële ontwikkelingen

Het begrotingsresultaat wordt in de eerste begrotingswijziging met € 4,39 mln. nadelig bijgesteld. Het resultaat wijzigt van € 7,36 mln. naar € 2,97 mln. voordelig. Een overzicht van de ontwikkelingen die leiden tot deze wijziging is te vinden in paragraaf 2.3.2 van de eerste begrotingswijziging.

Saldo van lasten en baten per programma (x €1.000)

min is voordelig	Begroot 2021 voor eerste wijziging	eerste begrotings-wijziging	Begroot 2021 na eerste wijziging
1 Openbaar bestuur	21.449	-258	21.191
2 Klimaat en Milieu	45.685	5.804	51.489
3 Ruimte en Water	19.963	10.018	29.981
4 Bereikbaarheid	237.163	16.797	253.960
5 Groen	95.422	2.355	97.777

6 Economie, Cultuur en Welzijn	36.936	5.083	42.019
7 Financiën en bedrijfsvoering	-369.749	10.066	-359.683
8 Economisch herstel en duurzaamheid	0	14.100	14.100
Totaal saldo van lasten en baten	**86.868**	**63.965**	**150.833**
Stortingen	206.200	169.838	376.038
Onttrekkingen	-300.427	-229.412	-529.839
Totaal mutaties reserves	**-94.227**	**-59.574**	**-153.801**
Begrotingsresultaat	**-7.359**	**4.391**	**-2.968**

5. Instellingsbesluit Reserve Economisch herstel en duurzaamheid

Wij stellen u voor om de uitvoering van het economisch herstel en duurzaamheidsfonds een reserve in te stellen. Hieronder vindt u het instellingsbesluit voor de in te stellen reserve.

	Reserve Economisch Herstel en Duurzaamheid
Functie	Budgetgerichte reserve
Bestemming	Via motie 42-2020 hebben PS de opdracht gegeven een Economisch Herstel en Duurzaamheidsfonds op te richten, waarmee de economische en maatschappelijke effecten in Noord-Holland van de uitbraak van het Coronavirus worden verzacht. Deze reserve is een invulling aan dit fonds en wordt ingezet voor de verduurzaming van de gebouwde omgeving, de versterking van de culturele en maatschappelijke sector en de arbeidsmarkt.
Operationeel doel	8.1.1 Economisch Herstel en Duurzaamheid bevorderen
Voeding	De reserve wordt gevoed vanuit de € 100 mln. die in de Eerste begrotingswijziging 2021 beschikbaar is gesteld voor de uitvoering van motie 42.
Looptijd	t/m 2023
Maximale hoogte	De maximale hoogte van de reserve is door PS bepaald op €100 miljoen.

6. Actualisatie integraal meerjarenprogramma infrastructuur (iMPI)

In de financiële verordening is opgenomen dat kredieten bij de vaststelling van de begroting (-swijziging) ter besluitvorming aan Provinciale Staten worden voorgelegd. Per kredietaanvraag melden wij in een tabel of voor de projecten een bijdrage van derden en/of dekking uit eigen reserves wordt verkregen en welke bedragen uiteindelijk ten laste van welke kapitaallasten komen. De kredietaanvragen worden in deze voordracht kort toegelicht. Een uitgebreidere omschrijving van de projecten en de reden van de kredietaanvraag vindt u in de bijlage 'Actualisatie Integraal meerjarenprogramma infrastructuur (iMPI)' bij deze Voordracht.

Voor de uitvoering van het iMPI vragen wij u in te stemmen met de verhoging van de volgende investeringskredieten:

a. **alg-29b Vernieuwing Zaanbrug, gemeenten Wormerland en Zaanstad (kredietverhoging)** **€ 651.574**

Dit bedrag komt niet ten laste van de kapitaallasten PMI.
Met deze kredietaanvraag worden de afspraken uit de samenwerkingsovereenkomst met de gemeenten Zaanstad en Wormerland geëffectueerd.
(jaar ingebruikname: 2023 / geen afschrijvingstermijn aangezien de Zaanbrug geen provinciale brug is)

huidige PMI-kredietaanvraag	651.574
bijdragen derden	
Gemeente Wormerland	145.051
Gemeente Zaantad	144.324
I&M	362.199
totaal bijdragen derden	651.574
netto investering t.l.v. kapitaallasten PMI	-

b. **HOV-07 HOV Aalsmeer - Schiphol Zuid (HOVASZ) (kredietverhoging)** **€ 6.740.000**

Een bedrag van € 1.765.684 komt ten laste van de kapitaallasten PMI.
Er is een aanvullend krediet nodig voor extra maatregelen in verband met onder andere stikstof, corona, watercompensatie en aanvullende wensen en wijzigingen.
(jaar ingebruikname: 2021 / afschrijvingstermijn: 50 jaar)

huidige PMI-kredietaanvraag	6.740.000
bijdragen derden	
Vervoerregio Amsterdam	3.694.336
gemeente Haarlemmermeer	289.000
gemeente Aalsmeer	946.480
gemeente Uithoorn	44.500
totaal bijdragen derden	4.974.316
netto investering t.l.v. kapitaallasten PMI	**1.765.684**

c. **N241-12 Trajectbenadering N241b, gedeelte N242-A7 (verhoging voorbereidingskrediet)** **€ 6.000.000**

Dit bedrag komt geheel ten laste van de kapitaallasten PMI.
Van het reeds beschikbare voorbereidingskrediet heeft grondverwerving en een grote kavelruil plaatsgevonden en is de RO-procedure doorlopen. Voor de verdere voorbereiding is een aanvullend voorbereidingskrediet benodigd.

(jaar ingebruikname: 2024 / afschrijvingstermijn: 50 jaar)

huidige PMI-kredietaanvraag	6.000.000
netto investering t.l.v. kapitaallasten PMI	**6.000.000**

d. **N248b-03, Vervanging Schagerbrug A (voorbereidingskrediet)** **€ 1.500.000**

Dit bedrag komt ten laste van de kapitaallasten PMO (wegen).
Voor dit project wordt een apart voorbereidingskrediet aangevraagd, omdat dit bedrag een te groot beslag legt op het algemene voorbereidingskrediet.
(jaar ingebruikname: 2023 / afschrijvingstermijn: 50 jaar)

huidige PMO-kredietaanvraag	1.500.000
kapitaallasten PMO	1.500.000
reserve kapitaallasten (PMO)	

e. **P.00059.2 Vaarverbinding Boerenverdrietsluis (kredietverhoging)** **€ 6.500.000**

Dit bedrag komt niet ten laste van de kapitaallasten.
Om de gemeentelijke bijdrage in het krediet te verwerken wordt een aanvullend krediet aangevraagd. De bijdrage derden bestaat uit een subsidie vanuit waterrecreatie-PNH van 3,0 mln. aan de gemeente Den Helder en een additionele bijdrage van de gemeente zelf van 3,5 mln. PNH voert dit project uit (werken derden) en ontvangt daarvoor vanuit de gemeente 6,5 mln. (naast het al eerder toegekende krediet van 10 mln.).
Tijdens de vervanging van de kolk en damwand van de Koopvaardersschutsluis (KVSS) wordt de Boerenverdrietsluis (BVS) gebruikt als omvaarroute. Hiervoor wordt de BVS omgebouwd van keer- naar schutsluis, die daarna een permanente route voor de recreatievaart blijft. Gelijktijdig met de vervanging van de KVSS wordt de kolk verlengd.
(jaar ingebruikname: 2023 / geen afschrijvingstermijn aangezien de BVS geen provinciale sluis is)

huidige kredietaanvraag	6.500.000
bijdragen derden	
gemeente Den Helder	6.500.000
totaal bijdragen derden	6.500.000
netto investering t.l.v. kapitaallasten	**-**

Wijziging dekking krediet project N243-06 Trajectbenadering N243a

Voor dit project is een uitvoeringskrediet beschikbaar van € 41.320.000. De dekking van dit project wijzigt.
In de reserve Ontwikkeling Provinciale Infrastructuur (OPI) is € 300.000 gereserveerd vanuit motie 110 Gezonde leefomgeving, onderdeel fietsbeleid. Dit bedrag wordt ingezet voor de aanleg van 4 3D beton geprinte fietsbruggen langs de N243. Door deze extra dekking vanuit de

reserve OPI komt er € 300.000 minder ten laste van de kapitaallasten PMI (afschrijvingstermijn: 50 jaar).

7. Uitvoering motie 50 – dierenopvang in crisistijd

In eerder overleg met uw Staten hebben wij aangegeven bij de eerste begrotingswijziging 2021 ook een voorstel voor te leggen om motie 50 (dierenopvang in crisistijd) uit te voeren. De opvangcentra hebben hun casus hierover tot vlak voor de kersvakantie kunnen indienen en deze blijken divers te zijn. Wij analyseren deze cases nu om te bepalen welke bijdrage kunnen leveren in het verminderen van de nood van dierenopvangcentra vanwege de coronamaatregelen. Het is passend om dit via een aanvulling op de bestaande uitvoeringsregeling of een incidentele subsidie te doen, beide zijn mogelijkheden binnen het uitvoeringsmandaat van het college. Uw Staten worden hierover uiteraard nader geïnformeerd.

8. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 1546880/1546881

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 19 januari 2021;

besluiten:

1. Het programma '8 – Economisch Herstel en Duurzaamheid' toe te voegen aan de begroting 2021;

2. De reserve Economisch herstel en duurzaamheid in te stellen conform het in de voordracht opgenomen instellingsbesluit;

3. In te stemmen met de inhoudelijke wijzigingen zoals beschreven in paragraaf 3 van deze voordracht en hiertoe:
   a. € 114.000.000 vrij te laten vallen uit de reserve Kapitaallasten wegen;
   b. € 35.500.000,- vrij te laten vallen uit de reserve Kapitaallasten OV;
   c. € 25.500.000,- vrij te laten vallen uit de reserve kapitaallasten Kunstwerken;
   d. € 4.000.000,- vrij te laten vallen uit de reserve Ontwikkelen provinciale infrastructuur.
   e. € 100.000.000,- te storten in de reserve Economisch herstel en duurzaamheid;
   f. € 43.000.000,- te storten in de reserve Groen;
   g. € 5.000.000,- te storten in de reserve Europese projecten landbouwsubsidies;
   h. € 4.000.000,- beschikbaar te stellen voor het programma TATA-steel in de periode 2021-2024;
   i. € 17.400.000,- te storten in de algemene reserve;
   j. € 9.600.000,- in te zetten ter invulling van de stelpost tweede begrotingswijziging 2020;

4. De Eerste begrotingswijziging 2021 vast te stellen;

5. Voor de uitvoering van het integraal meerjarenprogramma infrastructuur (iMPI) de volgende (aanvullende) kredieten beschikbaar te stellen:

6. De dekking van het krediet N243-06 Trajectbenadering N243a te wijzigen.
   Er komt € 300.000 extra uit de reserve Ontwikkeling Provinciale Infrastructuur en €

Laatste PMI voordracht	Project-nummer	Aanpassing dekking kredieten	Krediet	Bijdragen derden	Subsidie VRA	Reserves	Kapitaallasten Extra investeringen infrastructuur	Kapitaallasten PMI
2020-14	N243-06	Trajectbenadering N243a (oud)	41.320.000	154.000	563.000	20.800.000	15.000.000	4.803.000
2020-14	N243-06	Trajectbenadering N243a (nieuw)	41.320.000	154.000	563.000	21.100.000	15.000.000	4.503.000

   300.000 minder ten laste van de kapitaallasten PMI:

Haarlem, 8 maart 2021

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Provincie Noord-Holland

Advies commissie NLG:

De *Voordracht eerste Begrotingswijziging 2021*

Uittreksel van het concept-verslag NLG 08-02-2021:

5. A-agenda Financiën

5.a Financiën, Infrastructuur, Landbouw, Milieu: Voordracht Eerste begrotingswijziging 2021 (A-agenda NLG 8-2-2021, EFB en M&B 15-2-2021)

De **voorzitter** deelt vooraf mede dat in de commissie NLG niet beslist zal worden of dit agendapunt een hamerstuk of een bespreekstuk wordt. Al het besprokene zal meegegeven worden aan de commissie EFB. De voorzitter geeft het woord aan de Statenleden voor hun inbreng in eerste termijn.

Eerste termijn

De heer **De Wit** (VVD) wil drie punten aanstippen, te beginnen met het budget voor de Natuur Netwerk Nederland (NNN). Wat de VVD betreft hoeft dat budget zeker niet geheel op als immers andere beleidsinstrumenten dan de schadeloosstelling kunnen worden ingezet. Het is wellicht nu nog te vroeg om te vragen hoe het met de gesprekken daaromtrent staat, maar de VVD zal daar zeker op een later moment op terugkomen.

Het tweede punt betreft de 1 miljoen vanuit het programma Tata Steel voor de komende vier jaar. De VVD is het volledig eens met de wijziging als onderdeel van dat programma en is nieuwsgierig naar de resultaten, met name voor de bewoners en de omgeving van Tata Steel. Hierover zal nader gesproken worden tijdens de uitloopvergadering op donderdag 11 februari a.s.

Het derde punt betreft de POP3-gelden. De VVD is blij dat hier uiteindelijk budget voor is geregeld. Zij is benieuwd hoe de sector hierop gereageerd heeft en wat de verwachting voor de benutting van dat budget is en hoe dat bijdraagt aan de provinciale doelstellingen. Uit zijn directe omgeving zijn voorbeelden bekend zoals de Jonge Boeren Vereniging, waar duurzame initiatieven uiteindelijk niet ondersteund worden doordat de regels van de subsidieverordening dusdanig in elkaar zitten dat bedrijven buiten de boot vallen. De VVD vindt dat zonde en vraagt hier nogmaals aandacht voor, om ervoor te zorgen dat het budget niet op de plank blijft liggen.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) ziet af van haar inbreng.

Mevrouw **Kapitein** (D66) meent dat de begrotingswijziging fors maar niet onverwacht is. D66 staat erachter dat er extra miljoenen gereserveerd gaan worden voor de NNN-realisatie.

Mevrouw **Hoogendoorn** (CU) is blij dat door deze begrotingswijziging een bedrag van 5 miljoen euro naar de reserve Europese landbouwprojecten gaat. De ChristenUnie is benieuwd of dit positieve gevolgen zal hebben voor de regeling voor jonge landbouwers (Jola-regeling), een subsidie die Noord-Holland net als alle andere

provincies beschikbaar stelt voor jonge boeren. De provincie Noord-Holland heeft dit jaar slechts €40.000 beschikbaar gesteld. Wetende dat de subsidies variëren van €10.000 tot €20.000 per geval, betekent dit dat er twee tot vier jonge boeren kunnen worden ondersteund. Er is nu zo'n kleine kans dat een dergelijk verzoek wordt gehonoreerd, waardoor het de jonge boeren over het geheel niet stimuleert om zich aan te melden. In de provincie Zuid-Holland is er €30.000 beschikbaar. Noord-Holland stelde vorig jaar nog €240.000 beschikbaar. De ChristenUnie verneemt graag of de huidige reservering benut gaat worden voor de Jola-regeling. Aangezien de inschrijftermijn in de maand februari al eindigt, zou het mooi zijn als gedeputeerde hier nog een uitspraak over kan doen, zodat jonge boeren zich alsnog op de valreep gestimuleerd voelen om zich aan te melden.

De heer **Zoon** (PvdD) ziet dat er ruim 5 miljoen euro gereserveerd is voor het graven van een vijver in PARK21. Deze zal vast voldoen aan het luchthavenindelingsbesluit. Dat wil echter nog niet zeggen dat het een goed idee is om een vijver te graven onder de rook van Schiphol. In de technische beantwoording geven GS aan hier geen invloed op te hebben. Welke randvoorwaarden worden dan gesteld aan de subsidieverlening? Er moet namelijk wel extra subsidie worden verleend voor de ganzentelling. Waar heeft de provincie dan wel invloed op?

De heer **Cardol** (GL) ziet af van zijn inbreng.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) constateert dat in de begrotingswijziging vele miljoenen vrijgemaakt worden voor duurzaamheidsgeneuzel en tekentafelnatuur. De PVV kan dat niet ondersteunen, aangezien nut en noodzaak haars inziens ontbreken. Het college verwacht in de periode tot en met 2024 jaarlijks ongeveer 1 miljoen aan extra kosten te zullen maken voor de uitvoering van het Programma Tata Steel. Kan de gedeputeerde aangeven waarvoor dit geld precies gebruikt wordt?
Kijkende naar het vorige besluit kan de PVV sowieso niet instemmen met de deelbesluiten 1, 2, 3e en 3f.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) bedankt GS voor het heldere overzicht van de begrotingswijziging en voor de goede verwerking van de toezegging voor het herstellen van de cofinanciering van de POP3-gelden. Het CDA gaat ermee akkoord dat GS jaarlijks 1 miljoen euro willen inzetten voor de VTH-taken van Tata Steel. Vanwege de onrust onder de bewoners en de diverse overschrijdingen van toegestane emissies is dat zeker nu belangrijk.

Het CDA heeft een aarzeling bij de 43 miljoen euro extra voor de realisatie van de NNN. Als het geld wordt ingezet voor volledige schadeloosstelling van verkopers van gronden die op vrijwillige basis willen verkopen, dan is het voor het CDA akkoord. Gedeputeerde geeft echter aan het geld ook te willen inzetten voor gedwongen onteigening. Dat kan het CDA niet steunen. TBO's geven zelf aan dat ze boeren nodig hebben voor het beheer binnen het NNN. Het verkenningsjaar zou gebruikt worden om te zorgen dat in overleg met alle partijen agrarisch natuurbeheer binnen NNN ook na 2022 goed uitgevoerd kan worden. Dat proces is nog niet klaar. Sommige doelstellingen in natuurgebieden zijn niet haalbaar zonder agrarisch gebruik, stellen GS ook zelf in de documenten over stikstofaanpak. Het kan toch niet zo zijn dat gedeputeerde alleen overeenstemming wil met TBO's en dat zij agrariërs op de gronden in het NNN die al eeuwen het beheer uitvoeren, niet serieus neemt. Wat is het streven van de gedeputeerde en hoe gaat zij deze financiën inzetten?

Het CDA maakt zich ook zorgen over de geluiden van boeren uit het NNN die aangeven dat er onhaalbare wensen zijn rond het gebruik van vaste mest en dat de schadeloosstelling voor verhuizen uit het NNN zo minimaal is dat ze niet in staat zijn om met de uitgekeerde bedragen elders land terug te kopen. Hoe wordt

de waarde van de landerijen dan bepaald? Het CDA hoort daar graag de visie van gedeputeerde op. Hoe gaat gedeputeerde Rommel die 43 miljoen inzetten? Stelt zij daarvoor redelijke eisen aan de agrarische sector?

De **voorzitter** bedankt de Statenleden voor hun inbreng en geeft als eerste het woord aan gedeputeerde Zaal (D66) voor haar beantwoording.

Beantwoording door gedeputeerde **Zaal** (D66):
De vragen aan het adres van gedeputeerde Zaal hadden vooral betrekking op POP3, in het bijzonder op de jonge boeren die aanvragen doen op basis van de Jola-regeling. Gedeputeerde Zaal bedankt iedereen die blij is met de POP3-gelden. Het is heel belangrijk dat de provincie die gelden uit Europa ook voor haar agrarisch kan verzilveren. Er is een transitieperiode van twee jaar (2021-2022). In 2023 is er een nieuw GOB. Dit betekent dat de provincie weinig invloed heeft op de nieuwe regeling, aangezien deze een voortzetting is van de oude regeling. De voorwaarden worden landelijk vastgesteld. De provincie zit daarbij wel aan tafel, maar er zijn altijd meerdere partijen. Tijdens het vervolg zal er aandacht zijn voor de punten die de commissieleden NLG meegeven, ook ten aanzien van de jonge boeren en de duurzaamheidsmaatregelen (die overigens wel heel duidelijk in de POP3-regeling zitten).

Daarnaast komt er de komende jaren ook nog geld uit het uit Economisch herstelfonds voor de agrarische sector, zodat er nog wat extra middelen die landelijk verdeeld worden. Het bedrag van €40.000 ten aanzien van de jonge boeren is wat er overgebleven is. Gedeputeerde zegt toe dat GS aan de hand van de aanvragen zullen kijken of het plafond van het voor de jonge boeren gereserveerde bedrag verhoogd kan worden. Het voorstel is dat mensen zich gewoon aanmelden. Een en ander is dan wel altijd afhankelijk van de vraag of ze aan de voorwaarden voldoen. Maar er is eventueel nog ruimte om het plafond voor de jonge boeren later dit jaar te verhogen indien blijkt dat er veel meer animo is dan het bedrag dat er nu voor staat.

Beantwoording door gedeputeerde **Rommel** (VVD):
Het CDA stelde een vraag met betrekking tot de 43 miljoen euro extra voor de realisatie van de NNN. GS zullen de lijn volgen die ook in de realisatiestrategie staat. Deze hebben PS vorig jaar ontvangen. De volledige schadeloosstelling hangt vast aan een onteigeningsprocedure. Gedeputeerde verwijst de Statenleden derhalve graag naar de realisatiestrategie.

Het CDA heeft voorts vragen gesteld over de pilots voor het NNN. Gedeputeerde Rommel stelt voor om deze te behandelen bij de rondvraag.

De **voorzitter** stemt daarmee in.

Op de vraag van de heer Zoon (PvdD) over de vijver bij PARK21 komt gedeputeerde Rommel graag op een later moment terug, aangezien zij deze nog niet behandeld heeft in haar portefeuille.

Beantwoording door gedeputeerde **Olthof** (PvdA):
De heer Van Tiggelen (PVV) vroeg naar de extra middelen van Tata Steel. Gedeputeerde zou hem dienaangaande graag verwijzen naar het programma Tata Steel en de uitvoeringsagenda die op 14 januari jl. in de commissie NLG zijn besproken. Daarin staat uitgebreid beschreven waar de middelen naartoe gaan.

De **voorzitter** bedankt de gedeputeerden voor hun beantwoording. Er is geen behoefte aan een tweede termijn.

De commissie EFB is leidend in dit agendapunt. Zij zal bepalen of dit een hamerstuk dan wel een bespreekpunt wordt. De opmerkingen die in de commissie NLG zijn gemaakt, zullen aan haar worden doorgegeven.

Provincie Noord-Holland

Advies aan Provinciale Staten

T.b.v. Statenvergadering d.d.	**8 maart 2021**
Commissie	**Economie, Financiën en Bestuur**
Datum commissievergadering	**15 februari 2021**

Onderwerp: **Voordracht 12 eerste begrotingswijziging 2021**

Uw contactpersoon
M.C.A. de Zwart
AD/STG

Doorkiesnummer 023-514 3756
zwartm@noord-holland.nl

23 februari 2021

De commissie Economie, Financiën en Bestuur adviseert om de Statenvoordracht als hamerstuk te agenderen voor de PS-vergadering van 8 maart 2021.

A-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB-onderdelen portefeuille gedeputeerde Pels)

7.a. Voordracht eerste begrotingswijziging 2021

Dhr. **Heijnen** (CDA) is blij dat de moties 41 en 42 financieel zijn verwerkt en dat na eerdere toezeggingen € 15 miljoen wordt vrijgemaakt voor de cofinanciering van de POP3-gelden. De dekking van de uitgaven is anders vormgegeven, dank voor de antwoorden op de technische vragen waarmee de zorgen zijn weggenomen. Toekomstige investeringen in infrastructuur komen niet in gevaar, maar er ontstaat wel een forse claim op de jaarlijkse begroting, de komende 50 jaar jaarlijks € 3,5 miljoen. Deze stap wordt gerechtvaardigd door het duurzaam herstelfonds coronacrisis. Het CDA stemt in met de voordracht.

Mw. **Gonggrijp** (D66) dankt voor het overzichtelijke document, de meeste wijzigingen zijn in 2020 al aangekondigd. Prima dat motie 41 wordt opgenomen in het programma Economisch Herstel en Duurzaamheid. Hoe zijn de kaders bepaald voor het ten laste brengen van de diverse begrotingsprogramma's? Hoe worden de grenzen tussen activiteiten bewaakt? Er wordt € 175 miljoen vrijgemaakt uit de reserve kapitaallasten ten behoeve van de voorgestelde investeringen. De suggestie wordt gedaan om € 4 miljoen van de reserves ontwikkeling provinciale infrastructuur in te zetten voor Tata Steel. Deze middelen komen ten laste van de vrijgevallen reserveringen parallelle Kaagbaan, maar wat is de logica van de combinatie Kaagbaan/Tata Steel? De € 1 miljoen voor circulaire economie komt ten laste van de reserve energietransitie. Graag een toelichting. Hoe wordt een financiële balans geborgd tussen de verschillende prioriteiten in de versterking arbeidsmarkt techniekssector? Is er ruimte om in te spelen op de arbeidsmarkt met het oog op de verdere digitalisering van de samenleving?

Dhr. **Hartog** (VVD) is blij met de door het college voorgestelde gefaseerde en structurele aanpak voor de komende jaren, met name met het oog op de nabije toekomst en de huidige coronacrisis, want bijzondere tijden vragen om maatregelen die in andere omstandigheden niet getroffen waren. Er wordt ingestemd met het voorstel, omdat de moties 41 en 42 financieel zijn verwerkt maar ook de ambities NNN. Er wordt aangesloten bij de vraag over de gelden van de Kaagbaan/Tata Steel. Er komt een doorrekening van de effecten op de verschillende begrotingsposten, het zou wellicht verstandiger zijn geweest om deze eerst in beeld te hebben alvorens met dit kader in te stemmen.

Dhr. **Dulfer** (GL) gaat akkoord met de voordracht en het instellen van een nieuwe begrotingsprogramma Economisch Herstel en Duurzaamheid inclusief de reserve, met als doel zicht te houden op de uitvoering van het herstelfonds van motie 42. Gezien de langdurige lockdown blijft het economisch herstel langer uit en de nood lijkt toe te nemen. Hoe kijken GS aan tegen de huidige crisis met het oog op de moties 41, noodfonds, en 42, herstelfonds? Het opnemen van toekomstige kapitaallasten in de exploitatie is financieel transparanter dan het aanhouden van allerlei reserves, dus deze actie wordt ondersteund. De toekomstige lasten worden geschat op € 3,5 miljoen per jaar, maar hoe zeker is het dat deze op dit niveau blijven? Heeft dit effect op de risicoanalyse en de financiële weerbaarheid van de provincie? Vorig jaar was er een onderbesteding van € 111 miljoen euro en dat zal dit jaar waarschijnlijk hetzelfde zijn vanwege corona. Voorgesteld wordt om de dekking van motie 42 gedeeltelijk ten laste te brengen van de min of meer structurele onderbesteding.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) vindt de wijziging in grote lijnen helder. Prima om een programma Economisch Herstel en Duurzaamheid in de begroting op te nemen. Wordt binnen dit programma helder aangegeven welke middelen aan welke doelen worden besteed? Is het toegestaan om de afschrijvingslasten niet meer te dekken uit de kapitaallastenreserves maar uit de algemene middelen? Overigens is 'Algemene middelen' een te vage omschrijving. Hoe worden de afschrijvingslasten nu gefinancierd? Ontstaat er door de jaarlijkse kosten van € 3,5 miljoen meer risico voor de begroting of wordt de begroting elke keer sluitend of positief gemaakt? In dat geval zal nauwlettend worden gevolgd op welke fronten de druk het zwaarst gevoeld wordt. Kan de gedeputeerde toezeggen dat PS op zulke momenten worden betrokken in het proces?

Dhr. **Carton** (PvdA) stemt in met de voordracht. Twee vragen: de algemene reserve wordt verhoogd met € 7,4 miljoen om schommelingen in de kapitaallasten op te vangen, maar de verwachte druk op de exploitatie is € 3,5 miljoen per jaar. Waarop is dit bedrag van € 7,4 miljoen gebaseerd? Zijn hiermee de risico's gedekt? De in te stellen reserve Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds heeft een gedeeltelijk revolverend karakter, maar dat komt niet terug bij de in te stellen reserve. Er wordt aangesloten bij de vraag van de VVD over de doorrekening van de effecten op de begrotingsposten.

Dhr. **Klein** (CU) constateert een aantal positieve zaken, zoals € 5 miljoen als cofinanciering POP3-gelden en € 43 miljoen voor het behalen van de ambitie NNN. De wijze waarop de dekking wordt gevonden, ook voor de moties 41 en 42, leidt tot de vraag of er niet te veel voor ad hoc oplossingen wordt gekozen. Een deel van de reserve wordt ingezet voor de dekking van de plannen maar een deel van de reserve blijft in stand. Is het niet beter om te stoppen met de kapitaallastenreserve en voortaan alles ten laste te brengen van de begroting? Onderbesteding is een doorlopend issue. Het geld dat resteert, zal zeker goed benut kunnen worden, maar dit is eigenlijk niet de juiste werkwijze. Het voorstel om een deel van de reserve provinciale infrastructuur in te zetten voor de extra kosten programma Tata Steel, wordt ondersteund, maar wat is de motivatie hiervoor? Is dit een beleidswijziging?

Gedeputeerde **Pels** dankt voor de complimenten voor deze unieke begrotingswijziging die zo helder mogelijk is toegelicht. Met het toevoegen van het programma wordt gestreefd naar het verschaffen van helderheid gedurende de P&C-cyclus. Voor het onderscheid tussen diverse programma's is het van belang om in elk document van de P&C-cyclus optimaal inzichtelijk te maken hoe met het geld wordt omgegaan, maar het streven is erop gericht om zoveel mogelijk binnen het programma te houden. Als het gaat om thema's die deels bekostigd worden uit bijvoorbeeld het programma Klimaat en deels uit het herstelfonds, dan zal het college ervoor kiezen om het bij een van de twee onder te brengen en eventueel middelen over te hevelen, anders wordt het minder inzichtelijk. Het is de wens om binnen het programma helder te maken welke

middelen en doelen gekoppeld worden, maar het is belangrijk om samen met PS op te trekken bij de uitwerking van het herstelfonds. Daarom hebben GS er niet voor gekozen om nu al sturende doelen te formuleren. Over de tweede en mogelijk derde tranche wordt daarom het gesprek aangegaan met PS. In de toekomst kan nader gesproken worden over de doelen van het herstelfonds en of GS hebben voldaan aan de opdracht van PS. Bij het verwerken van de moties 41 en 42 zijn verschillende opties bestudeerd, er is een keuze tussen meer inkomsten genereren of de uitgaven beperken, maar aan de opcenten kan niets gewijzigd worden en ook het provinciefonds zal niet verhoogd worden. Het doorvoeren van bezuinigingen zou de ambities in het coalitieakkoord en de rol en taken van de provincie aantasten en dat was juist niet de bedoeling. Daarom is gefocust op de verschillende reserves en de kapitaallasten. Zij stemt in met het voorstel om een keer naar het hele systeem van reserves te kijken, daar is de gedeputeerde het mee eens. GS werken momenteel aan een verkenning om de financiering van de infrastructuur (het grootste programma in de begroting) meer inzichtelijk te maken voor PS. Met PS zal ook nog gesproken worden over de besteding van het herstelfonds voor € 100 miljoen en het revolverende karakter. Om PS niet te beperken in de wensen, is gekozen voor de dekking van het volledige fonds, zodat alle mogelijkheden open blijven. Via de P&C-cyclus worden PS hier regulier over geïnformeerd. Over de onderbesteding is bij de laatste begrotingswijziging uitgebreid gesproken, na de nieuwe stappen resteert voor realistische plannen over 2020 een bedrag van € 70 miljoen in plaats van € 111 miljoen in 2019. Plannen die leiden tot onderbesteding, zijn niet uitgevoerd in dat jaar, maar die vervallen niet en kunnen in het volgende jaar alsnog tot uitvoering komen. Daarom wordt voorzichtig omgegaan met het inzetten van de onderbesteding als dekking. Vorig jaar hebben PS de vrijval van € 4 miljoen Kaagbaan goedgekeurd en het college is bevoegd om ervoor te kiezen deze middelen over te brengen naar het programma Tata Steel, mede omdat niet kan worden gewacht op de kaderbrief. € 1 miljoen voor de actieagenda circulaire economie komt ten laste van de reserve energietransitie. De prioritering van motie 42 zal met PS worden besproken. Binnenkort komen GS met een update-brief over de stand van zaken. De vraag van de VVD over het eerst in beeld brengen van de effecten van de vrijval, wordt beantwoord met de opmerking dat het mogelijk effect heeft op de jaarschijven maar niet op het totaalbedrag. Fluctuaties in de toekomst bijvoorbeeld in een jaar waarin veel wordt geactiveerd, worden op de korte termijn niet als problematisch gezien. Voor de lange termijn kan worden gekeken naar de activering en in welk jaar. Indien mogelijk wordt dit bij de komende kaderbrief voorgelegd of anders bij de begrotingsbehandeling.

Dhr. **Hartog** (VVD) stelt voor om bij investeringsplannen meteen het doorkijkje naar de effecten op de begroting te geven.

Gedeputeerde **Pels** is het hiermee eens, want het is belangrijk om qua financiën mobiliteit steeds inzichtelijker te maken en daar is dit een belangrijke stap bij. Bij de initiële investering worden onderhoud en de kapitaallasten transparant aangegeven, maar deze inzichtelijkheid kan verder vergroot worden voor PS en daar wordt hard aan gewerkt. Het is wellicht beter om niet te veel te focussen op wat is nood en wat is herstelsteun, het gaat om het zo effectief mogelijk inzetten van de middelen van het herstelfonds, want de crisis duurt nu al langer dan oorspronkelijk verwacht. Bij de update zal hierover met PS gesproken worden. De lasten moeten in de reguliere begroting gedekt worden, in deze coalitieperiode is voor de dekking € 7,4 miljoen gereserveerd en ook de volgende provinciebesturen moeten een sluitende begroting voorleggen. Er wordt een doorkijk gegeven naar 2028 en er wordt aangetoond hoe de begroting sluitend kan worden gemaakt. De meerjarenbegroting biedt nog wat ruimte, dus er zijn nu geen zorgen over mogelijke bezuinigingen. De waarschuwing van de VVD om de komende jaren voorzichtig te zijn, is echter op zijn plaats.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) verzoekt PS te betrekken bij het eventueel doorvoeren van bezuinigingen op de uitgaven.

Gedeputeerde **Pels** zegt dit toe, dat vindt plaats via de reguliere P&C-cyclus en begrotingswijzigingen. De eindtijd van de reserve staat op 2023, dat is het einde van de coalitieperiode. Daarna lopen de bestedingen van het herstelfonds wel door, zeker bij revolverendheid, daarom zullen PS verzocht worden om de looptijd te verlengen.

Gedeputeerde **Zaal** meldt dat digitalisering een belangrijk thema is. Binnen het arbeidsmarktbeleid worden mensen voorbereid op banen in de toekomst, zoals in de digitaliseringssector. Als voorbeeld wordt genoemd de Mkb Digital Workspace, want juist bij het mkb staat 'Life Long Learning' minder op de voorgrond, vandaar de focus van de provincie hierop.

Tweede termijn

Dhr. **Klein** (CU vraagt of de kapitaallastenreserves die geheel leeg zijn, worden opgeheven. Vindt dit plaats bij de kaderbrief?

Gedeputeerde **Pels** antwoordt dat dit momenteel samen met de gedeputeerde Mobiliteit wordt uitgewerkt vanwege de langjarige dekking van infrastructuurprojecten, vervanging en onderhoud. Bij de kaderbrief wordt het perspectief aangeboden op de meerjarenbegroting 2028. Het wijzigen van de kapitaallastensystematiek is een ingrijpende wijziging op de samenstelling van de begroting en zal op een apart moment met PS besproken worden. 2021 is een tussenjaar waarin het huis en reserves op orde worden gebracht, zodat de begroting straks een correct beeld vertoont.

De **voorzitter** constateert dat de voordracht als hamerstuk naar PS wordt doorgeleid.

Provincie Noord-Holland

Advies aan Provinciale Staten

T.b.v. Statenvergadering d.d.	**8 maart 2021**
Commissie	**Mobiliteit en Bereikbaarheid**
Datum commissievergadering	**15 februari 2021**

Onderwerp: **Voordracht 12 eerste begrotingswijziging 2021**

Uw contactpersoon
M.C.H. van Boheemen
AD/STG

Doorkiesnummer 023-514 4628
boheemenm@noord-holland.nl

De commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid adviseert de Statenvoordracht als hamerstuk te agenderen voor de PS-vergadering van 8 maart 2021.

Uittreksel van het concept-verslag M&B 15-02-2021:

6.a. Financiën, Infrastuctuur, Landbouw, Milieu: Voordracht Eerste begrotingswijziging 2021 (A-agenda NLG 8-2-2021, EFB en M&B 15-2-2021)

Mevrouw **Kuiper** (CDA) zegt dat in de eerste begrotingswijziging een vrijval van de reserve Kapitaallasten Wegen is opgenomen van 114 miljoen euro, alsook een vrijval van de kapitaallasten in de Investering Kunstwerken. In totaal is er een uitname uit de reserves van 175 miljoen euro. Het CDA stelde hierover vragen. Namens het CDA spreekt mevrouw Kuiper dank uit voor de beantwoording daarvan. Voor het CDA is het nu helder dat het bij de uitname uit de reserves Kapitaallasten gaat om de aflossing en rentebetalingen van investeringen in wegen die reeds hebben plaatsgevonden. Het voldoen van deze kapitaallasten is een verplichting voor de provincie. Ongeacht welke keuze wordt gemaakt voor de uitgaven in de begroting, deze kapitaallasten moeten de komende 50 jaar uit de exploitatie worden voldaan. Als mevrouw Kuiper het goed begrepen heeft, heeft dit geen invloed op de financiering van toekomstige infrastructuur, omdat daarvoor is gereserveerd in de reserve Ontwikkelen provinciale infrastructuur. Als een toekomstige investering plaats gaat vinden, dan wordt het benodigde deel voor de daaraan verbonden kapitaallasten uit deze reserve overgeheveld naar de reserve Kapitaallasten Wegen. Kan de gedeputeerde bevestigen of dit de juiste uitleg is?.
In de commissie Economie, Financiën en Bestuur stelde de heer Klein (CU) hierover een vraag. Gedeputeerde Pels beloofde daarop dat ze samen met gedeputeerde Olthof gaat kijken of dit de meest gewenste financiële structuur is.
Het CDA kan zich ook vinden in de actualisatie van het IMPI 2021-2028. Het betreft noodzakelijke kredietverhogingen van reeds lopende projecten, of uitvoering van motie 25a, dat behelst de maatregelen om infrastructuur projecten tegen recessie naar voren te halen. Zijn dit alle projecten in het kader van de uitvoering van motie 25a, of zijn er nog andere projecten in het vizier?

De heer **Deen** (PVV) vertelt dat zijn fractiegenoot kritische kanttekeningen heeft geplaatst in de commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid op 8 februari 2021. De heer Deen heeft nog twee aanvullende opmerkingen. De PVV kan niet instemmen met deelbesluit 5b, aangezien daar sprake is van een aanvullend krediet voor extra maatregelen in verband met onder andere stikstof. Daarnaast heeft de PVV wat moeite met deelbesluit 6. In de reserve Ontwikkeling provinciale infrastructuur is 300.000 euro

gereserveerd voor 3D-beton-geprinte fietsbruggen langs de N243, waarmee knelpunten in het fietsnetwerk worden opgelost. Dat laatste is prima, maar het innovatieve 3D printen zou de CO2 uitstoot beperken en klimaat adaptief zijn. Dat zijn wat de PVV betreft minder belangrijke zaken. Het gaat om veiligheid en kwaliteit.

Bij interruptie vraagt de heer **Steeman** (D66) of de PVV inderdaad zover gaat dat de fractie bij een fietsbrug waarbij klimaat adaptatie in beeld is, daarop aanslaat.

De heer **Deen** (PVV) heeft gezegd dat de PVV er wat moeite mee heeft. Wat is er klimaat adaptief aan een 3D-geprinte brug? De heer Steeman heeft daarop ook geen antwoord. Ondertussen komen klimaatadaptie, CO2 uitstoot, stikstofproblemen en energietransitie zo ongeveer in elk agendapunt terug. We weten niet eens waar het goed voor is.

De heer **Hoogervorst** (SP) vraagt net als het CDA om meer duidelijkheid over het onderdeel van de kapitaallasten.
De SP kan instemmen met het verhogen van een aantal kredieten. Dit past goed in de motie, die is aangenomen om projecten te versnellen. Voor het project HOV07 (Aalsmeer-Schiphol Zuid) wordt een kredietverhoging gevraagd van bijna 7 miljoen euro. Dat project loopt financieel erg uit de pas. Kan de gedeputeerde een schatting geven van het eindkrediet?
Voor het project N241 (Wognum-Opmeer) geldt dezelfde vraag. Hoeveel gaat het project nog vragen? Wat is het verschil tussen het verbeteren van wegen en het vervangen van een verouderde constructie?
Richting de heer Deen merkt de heer Hoogervorst op dat als door middel van 3D-beton geprinte bruggen CO2 uitstoot kan worden verminderd dan is dat de moeite waard.

Bij interruptie merkt de heer **Deen** (PVV) op dat de manier waarop de CO2-reductie tot stand komt alleen het vermijden van transport betreft. Dat kan ook anders. Bijvoorbeeld door meer zaken op locatie te laten produceren. Hoe denkt de heer Hoogervorst daarover?

De heer **Hoogervorst** antwoordt dat de heer Deen daarin gelijk heeft, maar die mogelijkheid wordt niet voorgelegd. De PVV heeft soms goede ideeën en lijkt dan goed mee te denken. Zodra het woord klimaat in beeld komt, slaat de PVV volledig dicht. Dat siert de fractie niet.

Mevrouw **Van der Waart** (GL) vindt de dekking van 175 miljoen euro opvallend. Die wordt gevonden in de vrijval van de kapitaallastenreserve. GL gaat akkoord met de eerste begrotingswijziging. In commissie Economie, Financiën en Bestuur heeft gedeputeerde Pels aangegeven dat ze haar best gaat doen om de financiële informatie voor de mobiliteitsprojecten nog inzichtelijker te krijgen. Dat is een goede zaak.

Mevrouw **Van Geffen** (VVD) bedankt voor de beantwoording van technische vragen. De VVD constateert dat veel ambities niets te maken hebben met mobiliteit en infrastructuur, maar wel met middelen voor infrastructuur betaald worden. Het inzetten van kapitaallasten is een zeer drastische maatregel. Daarmee worden de lasten voor het behoud van de infrastructuur bij de belastingbetaler in de toekomst gelegd. In die zin zijn er vraagtekens te zetten bij dit beleid. De coronacrisis is maar een deel de oorzaak van het opmaken van deze reserve. Vanuit elk beleidsterrein is er belangstelling om een deel van de pot voor kapitaallasten leeg te halen voor eigen plannen. Doet dit geen pijn bij de gedeputeerde Mobiliteit? Het wordt gepresenteerd als een beleidsneutrale ingreep. Het is niet beleidsneutraal als zoveel miljoenen, die bestemd zijn voor infrastructuur worden ingezet voor andere doelen. Ervaart de gedeputeerde dit wel als

een beleidsneutrale ingreep? In de toekomst ontstaan ongetwijfeld tekorten door deze werkwijze. Het college zal dan toch echt moeten bezuinigen en niet proberen om extra middelen te verwerven door het extra belasten van burgers en het verhogen van de opcenten. Is de gedeputeerde het daarmee eens?
Een ander punt is het programma van Tata Steel. Dat wordt gedekt uit de middelen voor infrastructuur. Dit zijn de middelen die vrijvielen voor de reservering van de Kaagbaan.
Is naar de mening van de gedeputeerde het programma Tata Steel een programma dat bijdraagt aan de ontwikkeling van provinciale infrastructuur? Wordt het bedrag van 4 miljoen euro, dat nu uit het programma wordt gehaald, teruggestort in deze reserve? Zo ja, wanneer?
Het project HOV07 vraagt om een kredietverhoging van 6,74 miljoen euro. Hoeveel kost bij benadering het stikstofverhaal? Gaat het om tonnen, een miljoen of miljoenen euro's?
Wat is de status van het project N9 Kogerdijk: Waarom kan een bedrag van 1,5 miljoen euro worden geschrapt?.

De heer **Steeman** (D66) zegt dat D66 anders dan de PVV de voordelen ziet van een brede, vergaande en intensieve inzet op een beter klimaat in de wereld, die ook voor volgende generaties leefbaar blijft. D66 blijft blij met de vernieuwde manier waarop de begrotingscyclus aan de Staten wordt voorgelegd, door de doorontwikkeling van PMO en PMI naar het IMPI, de verbinding met de NIKG en de manier waarop deze commissie en Provinciale Staten daarbij zijn betrokken. De begrotingswijzigingen komen niet als een grote verrassing. Het is goed om te zien dat voorstellen steeds in de context van de gehele begroting worden geplaatst.
D66 vraagt aandacht voor de uitvoering en afbakening van de moties 41 en 42 de zogenaamde 'coronamoties'. Het voorgestelde begrotingsprogramma 'Economisch herstel van duurzaamheid' lijkt een bijzonder domein overstijgend programma te worden. Dat vraagt om een intensieve afstemming en verbinding met een aantal andere begrotingsprogramma's. Hoe blijft deze commissie betrokken en hoe kan sturing worden gegeven als dat nodig is?
D66 kan instemmen met de kredietwijziging en de voorgestelde aanvullende kredieten vanuit het IMPI.

Mevrouw **Doevendans** (PvdA) geeft aan dat de PvdA zich aansluit bij de vragen van het CDA en GL. De PvdA gaat akkoord met de actualisatie en de gevraagde kredietverhogingen. De fractie begrijpt dat de duurzaamheid binnen infra nog verder uitgewerkt moet worden en dat financiële consequenties op een later tijdstip terugkomen. Er zijn complimenten voor de gedeputeerden en de ambtenaren omdat de actualisering helderheid geeft. Gelet op de discussie in Economie, Financiën en Bestuur is mevrouw Doevendans benieuwd of de gedeputeerden Pels en Olthof naar de NIKG gaan kijken en aangeven hoe dat verder ontwikkeld kan worden, zodat Mobiliteit en Bereikbaarheid daarop meer sturing kan krijgen.

De heer **Hollebeek** (PvdD) sloeg de schrik om het hart toen hij las dat er bijna 2,1 miljoen euro richting Heiloo gaat als aanvullende subsidie voor de aanleg van de afrit A9. Dat blijft pijn doen. De PvdD hoopt dat dit de laatste keer is dat een extra bedrag die kant opgaat.

Gedeputeerde **Olthof** zegt naar aanleiding van de vragen over de uitname uit kapitaalslasten dat je als bestuur bepaalde keuzes maakt en daar sta je dan achter. Het heeft geen directe consequenties voor infraprojecten. Uiteindelijk zijn de financiën van de provincie. Links- of rechtsom projecten moeten betaald worden. Wanneer meer geld in het ene project wordt gestoken dan heeft dat gevolgen voor andere projecten. Die afweging is gemaakt. Een deel van de kapitaallasten van de huidige projecten, ook die zich in de studiefase bevinden, is gedekt, maar dat is lang niet genoeg. Het realiseren van alle ambities heeft consequenties voor de kapitaallasten. In het verleden is een spaarpot gemaakt. Daaruit worden de

kapitaallasten gefinancierd. Op het moment dat de provincie meer ambities heeft en meer wil realiseren dan zullen er meer kapitaallasten zijn. 200 miljoen euro is veel, maar de provincie heeft voor honderden miljoenen aan ambities. Uiteindelijk zal de pot opraken. De investeringen die worden gedaan kunnen en moeten in principe uit de lopende begroting worden gedekt. De gedeputeerde is in overleg met gedeputeerde Pels. Samen proberen ze de Staten zo goed en zo snel mogelijk te informeren over de financiële gevolgen voor het Programma Mobiliteit en Bereikbaarheid. De gedeputeerde deelt wel de zorg dat de provincie door stikstof, procedures en allerlei ontwikkelingen in een situatie terecht komt waarin ze wordt geconfronteerd met steeds hogere lasten.
In de uitvoering van motie 25a zijn nu twee projecten aan de orde. Een aantal projecten komen later in de tijd. De financiële consequenties worden verwerkt in de Planning & Control cyclus.
In het kader van 3D-printen geeft de gedeputeerde de PVV in overweging om te kijken naar de win/winsituatie. Als met elkaar kan worden bereikt dat de verkeersveiligheid verbetert, het fietsen kan worden gestimuleerd en gezondheids- en duurzaamheidseffecten worden bereikt dan zou toch iedereen daarmee tevreden moeten zijn? Het gaat niet zozeer over vervoer. 3D-printen kost gewoon minder materiaal. Minder materiaal betekent minder productie(kosten) en minder CO2-uitstoot. Het is belangrijk om vooral de zegeningen te tellen.
Op de vraag over HOV07 en N241 antwoordt de gedeputeerde dat hij niet in een glazen bol kan kijken. Als hij op dit moment de definitieve kosten had geweten dan had hij dat bedrag zeker vermeld. Wat nu vermeld staat als kredietaanvraag is op basis van de inschatting die op dit moment is gemaakt. Het is ook lastig om een bedrag voor stikstof te noemen. Het college is in gesprek met de aannemer om een definitief bedrag te kunnen bepalen. Op een later moment wil de gedeputeerde graag een toelichting geven op de bedragen, maar nu wil hij geen bedragen noemen, ook niet bij benadering. Dat kan de positie van de provincie schaden in de onderhandelingsgesprekken.
Over het verschil tussen verbeteren en vervangen merkt de gedeputeerde op dat het uiteindelijk allemaal gaat om verbeteren.

Bij interruptie merkt de heer **Hoogervorst** (SP) op dat het specifiek van elkaar gescheiden wordt in tekst. Tevens worden er verschillende bedragen aan gekoppeld.

Gedeputeerde **Olthof** verwijst naar de situatie waarin met een PMI en PMO werd gewerkt. Het gaat daarbij over infrastructuur, maar het ene document ging over onderhoud en het andere over vernieuwen. De gedeputeerde stelt voor om de vraag over toekomstige tekorten terug te laten komen in het inzicht dat hij met gedeputeerde Pels gaat geven. Dan zal duidelijk zijn wat de consequenties zijn van in het verleden gemaakte en toekomstige keuzes.
Wat betreft Tata Steel; dat is geen infrastructuur. In een andere commissie zijn het programma en de uitvoeringsagenda vastgesteld. Het college maakte de afweging om meer geld te investeren in Tata, zodat zaken goed konden worden opgepakt. Op deze manier is die ruimte gevonden. Was het niet op deze manier gedaan, dan was op een andere manier 4 miljoen euro gevraagd bij deze begrotingswijziging. Het college staat honderd procent achter die keuze. Het is geen infrastructuur en de betreffende middelen worden niet teruggestort in Mobiliteit.
De Kogerdijk is naar een later moment doorgeschoven. De gedeputeerde is in gesprek met Bergen en Alkmaar en getracht wordt om ook Rijkswaterstaat erbij te betrekken om het project Kogerdijk en de fietsverbinding vlot te trekken. De gedeputeerde hoopt de Staten hierover in 2021 meer informatie te kunnen geven. Het project is niet van de radar.
In de duurzaamheidsambities zullen keuzes gemaakt moeten worden. De gedeputeerde komt op een later moment met een nadere toelichting op de duurzaamheidsambities in relatie tot mobiliteit. Het woord

‘duurzaamheid’ komt ondertussen in elk dossier terug. Het is de satéprikker die door alle beleid gaat. Bij alles wat we doen zoeken we naar circulariteit en duurzaamheid.

Tweede termijn:

Mevrouw **Van Geffen** (VVD) heeft enkele opmerkingen naar aanleiding van de beantwoording door de gedeputeerde. De keuzes zijn in feite niet beleidsneutraal, wanneer met financiën wordt geschoven. Er wordt al een grote financiële ingreep gedaan, terwijl een aantal zaken nog moet worden uitgezocht. Het gaat over tekorten in de toekomst, waarover nu al een besluit genomen zou moeten worden. Waarom wordt niet eerst de optelsom gemaakt, samen met gedeputeerde Pels? Dan is het overzicht compleet, waarna vervolgens besluitvorming kan plaatsvinden.
Het antwoord betreffende Tata Steel is helder. Het gaat de VVD er niet om dat het programma niet goed zou zijn, maar het verleggen van middelen die uit infra komen, dat punt neemt mevrouw Van Geffen graag mee terug naar de fractie.
Wat betreft de stikstof bij HOV07 ook dat antwoord is helder. Het is prettig dat de Staten er meer over horen wanneer het gesprek is afgerond met de aannemer.
De laatste informatie over de N9 Kogerdijk was dat in oktober 2020 een convenant getekend zou worden. Waarom duurt het zolang?

Gedeputeerde **Olthof** zegt over beleidsneutraal dat keuzes met geld altijd consequenties hebben. Het is niet zo dat het college lopende projecten heeft geschrapt om dit mogelijk te maken. Vanuit het programma Tweede Kaagbaan was er een meevaller, die op dat moment nog niet bestemd was en daaruit is deze keuze gemaakt. Voor het restant komt het college later terug naar de Staten als het gaat over andere, mogelijke bestemmingen daarvoor.
Het project Kogerdijk was door het college weer op de agenda gezet. Het project heeft voor Rijkswaterstaat minder waarde, omdat het geen groot knelpunt is. Vanuit het oogpunt van fietsveiligheid en om het fietsen te stimuleren, vindt het college dit project wel van belang. De gemeenten Bergen en Alkmaar vinden dat ook en daarom is het voornemen om een intentieverklaring te ondertekenen. Rijkswaterstaat zou ook een bijdrage moeten leveren. Voor de voortgang is de provincie afhankelijk van partijen. De gedeputeerde hoopt snel meer duidelijkheid te kunnen geven.
De optelsom gaat verder dan alleen deze maatregel. Dit geeft wel een totaalbeeld van de ontwikkeling van Mobiliteit en Bereikbaarheid. Deze uitname is om een bepaalde reden gedaan en dat is een keuze geweest. Een deel van de kapitaallasten komt terug in de lopende begroting. De gedeputeerde hoopt spoedig te laten zien wat de impact is. Daarvoor is dit niet het juiste middel en niet het juiste moment. Met de middelen wil het college graag snel meters maken.

Mevrouw **Van Geffen** (VVD) wil deze voordracht nog binnen haar fractie bespreken.

De **voorzitter** inventariseert de wensen van de andere commissieleden en concludeert dat de voordracht wat hen betreft niet besproken hoeft te worden in de PS vergadering.

Provincie Noord-Holland

PS-vergadering

Dossiernummer	5459
Extern Zaak ID	1560709
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	8 maart 2021
Agendapunt	9
Titel	Zienswijze Kadernota 2022 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (VD10).
Organisatieonderdeel	CZ/FIN

Geagendeerd	Vergaderdatum
Ingekomen stukken ter kennisname	31 januari 2021
PS-vergadering	**8 maart 2021**

Toelichting

Op 14 december 2020 is de Kadernota 2022 van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (ODNHN) door het Dagelijks Bestuur verzonden aan de raden en staten van de deelnemers van de Omgevingsdienst. Provinciale Staten hebben tot 1 maart om hun zienswijze kenbaar te maken aan de ODNHN. Na de commissie vergadering NLG van 15 februari zal onder voorbehoud van het definitieve PS besluit de voorlopige zienswijze van de provincie kenbaar worden gemaakt aan de OD.

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr. M.W. Vos
CZ/FIN

Telefoonnummer +31235145010
vosm@noord-holland.nl

Verzenddatum

21 JAN. 2021

Kenmerk
1560709/1560721

Uw kenmerk

Betreft: Zienswijze kadernota 2022 ODNHN

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over zienswijze op de kadernota 2022 van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

3 bijlage(n)

1. Voordracht Zienswijze Kadernota 2022 ODNHN

2. Aanbiedingsbrief Kadernota 2022 ODNHN

3. Kadernota 2022 ODNHN

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Aan de eigenaren van de OD NHN
T.a.v. de raden en Staten,
door tussenkomst van de griffiers

Hoorn: 14 december 2020

Betreft: Kadernota OD NHN 2022
Kenmerk: 17964404

Geachte raden en Staten,

Bijgaand ontvangt u onze kadernota 2022. Deze vormt het startsein voor de begroting 2022. De kadernota is inhoudelijk geënt op de aan de regionale Regietafel gemaakte afspraken.

In deze brief treft u een samenvatting van de verwachte ontwikkelingen voor 2022 aan. De bijlagen bevatten de (financiële) achtergrondinformatie.

Ook voor 2022 wordt weer uitgegaan van loon- en prijsindexaties conform opgave van het Centraal Planbureau. Dit is geheel in overeenstemming met de door u vastgestelde financiële uitgangspunten die gelden voor gemeenschappelijke regelingen in Noord-Holland Noord.

Wij verzoeken u mogelijke standpunten ten aanzien van onze financiële en beleidsmatige kaders vóór 1 maart 2021 aan ons algemeen bestuur kenbaar te maken door toezending van het besluit over uw standpunten.

Dit stelt het dagelijks bestuur in staat deze te verwerken in de begroting 2022. De begroting wordt u vóór 15 april 2021 toegezonden, met de uitnodiging haar van eventuele zienswijzen te voorzien.

De begroting 2022 wordt – samen met de jaarrekening 2020 – op 7 juli 2021 ter vaststelling in het algemeen bestuur besproken.

Hoogachtend namens het dagelijks bestuur,

M.C. Uitdehaag,

Voorzitter

P.R. Van Doorn,

Secretaris

Hoofddoelstelling

Voor u ligt de Kadernota 2022 van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.

Inleiding

Ondanks het gegeven dat het jaar 2020 nog niet achter ons ligt, betreft deze Kadernota het begrotingsjaar 2022. Het jaar 2020 zal de geschiedenis ingaan als het Covid-19 jaar, en in dat jaar is de wereld, zo lijkt het, even tot stilstand gekomen.

Op twee terreinen heeft 2020 direct gevolgen gehad voor de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord: de Omgevingswet werd opnieuw uitgesteld, ditmaal tot 1 januari 2022. Daarnaast heeft de afdeling Toezicht en Handhaving haar handhavingsactiviteiten, wegens het cancelen van evenementen, binnen enkele gemeentes verlegd naar de binnensteden en/of drukkere gebieden. Tegelijkertijd worden taken binnen de overheid verder gedecentraliseerd, zoals bijvoorbeeld de bodemtaken. Met uitzondering van de taken en adviezen rondom de evenementen is, met hier en daar enige accentverschuiving, samen met onze partners, doorgewerkt. De fysieke leefomgeving wijzigt langzaam, de omstandigheden wijzigen gestaag.

Zoals vorig jaar sprake was van een beleidsarme kadernota, is hier voor 2022 geen sprake van. Verdergaande decentralisatie met nog niet altijd heldere (rand)voorwaarden komen op onze eigenaren en de Omgevingsdienst af. Maar ook de niet geringe uitstroom van personeel wegens pensionering vraagt om voorbereiding en kennisoverdracht. En last but not least is afgelopen zomer de VTH-Strategie, de kern van onze organisatie, voor de komende jaren vastgesteld. Voor het jaar 2022 zal om bovenstaande redenen, en de uitdagingen bij onze eigenaren en de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord, om financiering gevraagd worden.

De Omgevingsdienst realiseert zich echter zeer wel dat in een tijd waarin onze deelnemers getroffen worden door bezuinigingen, een vraag om geld een lastige is. Dat is ook de reden dat wij onze uiterste best hebben gedaan, en in 2021 zullen blijven doen, om op de terreinen waarvoor wij bij u aankloppen middelen vrij te maken uit onze eigen exploitatie om de vereiste veranderingen mogelijk te maken. Daarmee zijn we in 2020 en voorgaande jaren reeds begonnen, daar gaan we mee door in 2021 en continueren we in 2022 en de jaren daarna. We hervormen onze organisatie doorlopend om zo efficiënt en effectief mogelijk te zijn.

De hoogte van onze reserve laat echter niet toe dat we structurele nieuwe ontwikkelingen enkel en alleen uit eigen middelen (blijven) financieren. Momenteel nemen wij deel aan diverse omgevingstafels, leveren wij input bij casussen, sessies omgevingsvisie en -plan en zijn wij actief in werkgroepen. Voor de implementatie Omgevingswet is het tijd om personeel volledig vrij te stellen in het kader van ten bate van de noodzakelijke ontwikkeling dienstverlening gelieerd aan de Omgevingswet.

Dit geldt niet alleen voor de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord, maar dit is een landelijke ontwikkeling die ook voor de omgevingsdiensten in andere regio's geldt. Zo wordt in 2021 de PDC doorontwikkeld op het onderwerp Omgevingswet op basis van de ervaringen en ontwikkelingen in het komende jaar.

Op 1 januari 2022 is, op basis van de ervaringen in 2020, ingeschat minimaal 6 fte benodigd te hebben ten bate van de diensten en producten gerelateerd aan de Omgevingswet, waardoor wij onze kwaliteit aan dienstverlening op het terrein van de Omgevingswet kunnen garanderen. Eerder heeft de *Regietafel* geconcludeerd dat de effecten van de Omgevingswet voor circa 70% terecht komt bij de Omgevingsdienst, en haar eigenaren.

Dit is de reden dat we bij onze deelnemers moeten aankloppen.

Oprichting

Medio 2013 is de gemeenschappelijke regeling RUD NHN - tegenwoordig Omgevingsdienst Noord-Holland Noord - opgericht. Deze oprichting is tot stand gebracht naar aanleiding van een aantal grote rampen, en de daaropvolgende aanbevelingen van de commissie Mans. De Omgevingsdienst Noord-Holland Noord geeft namens de 17 gemeenten in Noord-Holland Noord en de provincie Noord-Holland, uitvoering aan het - tussen Rijk, IPO en VNG - overeengekomen basistaken-

pakket[1] voor: vergunningverlening, toezicht, handhaving, specialismen en advisering op het gebied van milieutaken.

Takenpakket
Naast het verplichte landelijk basistakenpakket worden door gemeentes en provincie ook extra taken ingebracht. De huidige opdracht aan de OD NHN omvat dan ook een breed scala aan taken op het gebied van de fysieke leefomgeving/ het omgevingsrecht. In grote lijnen betreft het bedrijfsgebonden (milieu)taken, duurzaamheidstaken, natuurbescherming, zwemwater, (vaar-) wegen en advisering bij ruimtelijke plannen.

Maatschappelijke meerwaarde
De OD NHN staat voor het schoon, veilig en duurzaam wonen, werken en recreëren in de regio Noord-Holland (Noord). Dit doet zij door de uitvoering van wettelijke- en plustaken voor de 17 gemeenten: Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Koggenland, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec en Texel, de provincie Noord-Holland en door het leveren van bijdrages aan de diverse tafels, waaronder het *Pact van Westfriesland*. Dat is onze maatschappelijke meerwaarde.

Als actuele voorbeelden gelden de opgaves ten aanzien van CO_2-reductie en -aanbod, de *Regionale Energiestrategie* (RES), het *meerjarenprogramma verduurzaming bestaande bouw* en het *meerjarenprogramma bedrijventerreinen*. De campagne aardgasvrij wonen *Wijdoenwat.nl* wordt samen met vrijwel alle gemeenten in NHN uitgevoerd vanaf maart 2020 tot en met eind 2022. Er worden steeds meer acties op het thema circulair geïnitieerd en georganiseerd in samenwerking met andere omgevingsdiensten en de provincie. Hieraan dragen wij voor onze (gemeentelijke) deelnemers actief bij. Hierdoor leveren wij ook onze bijdrage aan de realisatie van het *Pact van Westfriesland*.

Ambitie
In 2023 is de OD NHN de gezaghebbende leefomgevingsautoriteit, waarbij de focus vooral ligt op de complexe milieu-, duurzaamheids- en natuurtaken, het bevorderen van veiligheid in de regio, incidentpreventie en het bieden van meerwaarde voor de eigenaren vanuit bundeling van specialistische kennis, ook na inwerkingtreding van de Omgevingswet. De OD NHN is daarmee bij uitstek uw onafhankelijke kennispartner in de fysiek leefomgeving.

1. Op www.odnhn.nl is een overzicht van deze basistaken te vinden (zoekterm: basistaken).

Algemeen
Doelstellingen: wat willen we bereiken in 2022

Omgevingswet
Op 1 januari 2022 is de Omgevingswet van kracht. De Omgevingswet betekent een algehele stelselherziening voor de wet- en regelgeving die gaat over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Deze herziening heeft grote impact op de manier van werken, de cultuur, het juridisch - en technisch instrumentarium, en heeft ook gevolgen voor de bevoegde gezagen en organisaties die bij de wet betrokken zijn. De wet beoogt het vergroten van de inzichtelijkheid en het gebruiksgemak, het versnellen van de besluitvorming, meer lokale afwegingsruimte en een samenhangende benadering.

Dat betekent dat onze werkwijze voor de uitvoering van VTH-taken vanaf dat moment is afgestemd op de Omgevingswet, en dat de kaders waaraan vergunningaanvragen worden getoetst, en de regels waarop wordt toegezien zijn veranderd. Hier hoort ook de grotere afwegingsruimte bij die onze deelnemers bij inwerkingtreding van de Omgevingswet krijgen. Veel zal op 1 januari 2022 onder het overgangsrecht vallen. Voor het toetsingskader voor vergunningen zijn dit onder andere het gemeentelijk Omgevingsplan - dat van rechtswege bestaat uit alle vigerende bestemmingsplannen -, en de set aan landelijke regels die overgaan naar de lokale overheid en de vigerende gemeentelijke verordeningen. We verlenen vergunningen op basis van activiteiten in plaats van inrichtingen.

De verwachting is dat minder activiteiten vergunningplichtig zijn. Daar staat tegenover dat de wettelijke proceduretermijn voor complexe inrichtingen van – formeel - 26 weken naar 8 weken gaat. Dat vergt meer aandacht voor vooroverleg, waarin participatie aan de voorkant een belangrijk onderdeel wordt. De Omgevingswet dwingt ook tot meer interbestuurlijke afstemming tijdens de vergunningverlening. Omdat verschillende activiteiten vergunningsvrij worden is meer inzet nodig voor het afwikkelen van meldingen en voor toezicht en handhaving.

De precieze impact op het totaal van de verwachte inzet is afhankelijk van verschillende factoren, waaronder de wijze waarop deelnemers omgaan met de toegenomen afwegingsruimte en de invloed daarvan op de uniformiteit van de (gezamenlijke) werkprocessen. In z'n algemeenheid geldt dat maatwerk meer kost dan verdergaande standaardisatie. Tegenover de kosten staat straks wel de mogelijkheid om ook voor milieuvergunningen leges te heffen. Daarnaast wordt in de aanloop naar 2022 in de vorm van *pilots* in samenspraak gewerkt aan de ontwikkeling van diensten en producten. Hiervoor zet de Omgevingsdienst in 2021 een tweetal fte in.

Ook heeft de wijze waarop de regels zijn verwerkt in het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) impact op onze werkprocessen. Deze factoren kunnen op verschillende wijzen gevolgen hebben voor de kosten van onze dienstverlening. Het DSO is het centrale systeem voor het ontsluiten van omgeving gerelateerde informatie, waarop onze eigen systemen dienen aan te sluiten.

Energie en Circulair
Eind 2018 is het *Klimaatakkoord* gesloten met daarin de doelstellingen om in 2030 minimaal 49% CO_2 reductie te realiseren, en om in 2050 van het aardgas af te stappen. Voor het uitwerken en realiseren van de nationale doelen en afspraken is regionaal en lokaal maatwerk nodig. Het vraagt nieuwe manieren van intensieve samenwerking tussen overheden, netwerkbeheerders, inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners. Afgesproken is om in 30 regio's *Regionale Energiestrategieën* uit te werken.

De regio Noord-Holland Noord is één van deze regio's. In de *RES* maken regio's - gemeenten, provincie en het waterschap - afspraken over de opwekking van duurzame energie, de verdeling van duurzame warmtebronnen en de benodigde opslag en energie-infrastructuur. De *RES-regio's* stellen voor 1 juli 2021 de *RES 1.0* vast. Daaruit blijkt wat de regio tot 2030 bijdraagt in de doelstellingen voor grootschalige energieopwekking op het land en het aardgasvrij maken van de bestaande bebouwing. De RES wordt iedere twee jaar geactualiseerd. In 2022 wordt gewerkt aan de *RES 2.0*.

De doelstellingen uit het Klimaatakkoord hebben als gevolg dat er exponentieel meer duurzaamheidstaken bij de gemeenten en de regio worden belegd. De OD NHN vervult taken binnen de energietransitie en de circulaire transitie op drie niveaus:

- Lokaal door mee te denken en mee te werken bij het ontwikkelen van kaders en visie en in beleidsondersteuning en uitvoering;
- Regionaal door verbinder en coördinator te zijn, zoals bij de meerjarenaanpak verduurzaming bedrijventerreinen, de bestaande particuliere woningbouw en door inbreng van expertise bij de uitwerking van de zogenaamde zoekgebieden voor de RES NHN (NHN, regionaal en lokaal);
- Bovenregionaal door expertsessies te organiseren, door partijen te verbinden en door projecten op NHN niveau te organiseren zoals communicatie aardgasvrij NHN.

Verder wordt op NHN niveau gewerkt aan de vertaling van de opgaves vanuit het *Klimaatakkoord* voor de VTH-taken. Naast energiethema's (besparen, - opslag, opwekken, aardgasvrij) wordt daarin ook gewerkt aan circulair. Voor het *Pact van Westfriesland* en vooral de opgave voor energie-neutraal en klimaatadapatief, werkt de OD NHN mee aan de besparingsprogramma's voor bewoners en bedrijven. De hiermee opgebouwde kennis komt vanzelfsprekend ook ten goede aan de uitvoering van de wettelijke taken. Via leer- en kennisprogramma's zoeken we uit en ondervinden we hoe we als OD NHN een structurele bijdrage kunnen leveren aan de circulaire transitie. Door het uitvoeren van *pilots* wordt niet alleen kennis, maar ook instrumentarium gegenereerd.

Traineeship
Met de oprichting van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord in 2013 is personeel meegekomen vanuit de rechtsvoorgangers van de Omgevingsdienst NHN: vanuit drie milieudiensten, enkele gemeentes en de provincie Noord-Holland. Dat betekent dat alhoewel toentertijd wel sprake was van een nieuwe organisatie, hier tevens sprake was van instroom van een grote groep vakvolwassen personeel. In de periode 2020 – 2024 gaat in totaal 12,5% van het personeel met pensioen en om die reden is in 2020 een aangepaste doorstart gemaakt met het Traineeship dat in 2018 is opgestart. Vanaf 2022 wordt hiervoor gedurende vier jaar financiering aangevraagd. Op deze wijze worden op jaarbasis, pas afgestudeerden geworven en, vakinhoudelijk, begeleid en opgeleid. Op jaarbasis worden circa zeven trainees aangenomen.

Verwachtingen ten aanzien van 2022 - 2025

Omgevingswet
De invoering van de Omgevingswet op 1 januari 2022 is de start van een transitieperiode die duurt tot 1 januari 2029. Dan dienen alle gemeenten te beschikken over een – hun hele grondgebied omvattend – Omgevingsplan. Dit plan heeft als basis zowel de Omgevingsvisie, gereed per 1 januari 2024, als de strategische kaders die op Rijks- en provinciaal niveau worden vastgesteld.

In de jaren tussen de invoering van de Omgevingswet en 2029 zullen regelmatig wijzigingen in de toetsingskaders plaatsvinden die alsdan geïmplementeerd worden. Dat betekent ook dat we regelmatig processen en bedrijfsvoering moeten aanpassen, inclusief ondersteunende systemen, ICT en de daarbij behorende training en opleiding.

Energie en Circulair
De ambitie die de regio in 2020, met een planning tot 2030, aan het kabinet kenbaar heeft gemaakt, heeft geleid tot activiteiten die samen met de partners en de betrokken gemeenten en provincie worden uitgevoerd. Iedere gemeente heeft een eigen 'Transitievisie Warmte' vastgesteld en werkt deze uit in wijkuitvoeringsplannen.

Het jaar 2025 is een belangrijk peiljaar als het gaat om vergunningstrajecten voor duurzame opwekking en opslag, als start van de realisatie *Duurzame opwekking RES locaties*.
In dat jaar mag nog maar 20% (niet recyclebaar afval) van het afval verbrand worden in afvalverbrandingscentrales. Afval wordt grondstof. Het is belangrijk om grondstoffen binnen een keten te houden. Daar is beleid, afstemming en toezicht op nodig en daarom wordt op dit onderwerp onder meer regionaal samengewerkt bij de realisatie. De OD NHN werkt voor en samen met gemeenten in het behalen van de doelstellingen voor de CO_2 reductie. Tegelijkertijd is de VTH-strategie hier ook op afgestemd. De OD NHN coördineert (boven)regionale projecten en organiseert daarbij expertsessies.

Doorontwikkelingen staand beleid

Implementatie Omgevingswet
De OD NHN kan met de deskundigheid en informatie waarover we vanuit de uitvoeringspraktijk beschikken een advies- en/of beleidsondersteunende rol vervullen bij het opstellen van omgevingsvisies en -plannen. Daarnaast kunnen we een rol vervullen bij de monitoring van omgevingswaarden (bijvoorbeeld via het meetnet lucht & geluid) waarmee het inzicht in de omgevingskwaliteit wordt vergroot en het handelingsperspectief voor het bevorderen van een gezonde - en veilige leefomgeving wordt bevorderd. In de aanloop naar 2022 wordt in gezamenlijkheid met onze deelnemers invulling gegeven aan voorliggende activiteiten en *pilots* gerelateerd aan de aankomende nieuwe taken. Hiervoor wordt een tweetal fte ingezet.

Energie en Circulair
In iedere gemeente in Noord-Holland Noord is volop beweging op vele vlakken op de thema's *Energie* en *Circulair*. Zo zijn er de trajecten naar een aardgasvrije gebouwde omgeving, energiebesparing, de opwekking van duurzame energie met windmolens, zon op daken en zonneweides, en een veelheid aan innovatieve projecten. Koppelkansen voor energie, klimaatadaptatie en circulair worden gezien en benut. Door actuele ontwikkelingen, zoals innovaties en aanpassingen in het Rijksbeleid is voortdurende bijsturing nodig van de planning die in 2020 in de regio is geformuleerd.

Nieuw beleid

In 2022 zijn de volgende onderwerpen opportuun: de Omgevingswet, het Traineeship en de VTH Strategie. Deze laatste is vastgesteld op 1 juli 2020. Dit is dan ook geen beleidsarme kadernota. Extra financiële inzet op de gebieden Omgevingswet, trainees en data-analyse is onvermijdelijk wil de Omgevingsdienst de uitdagingen in de komende jaren aan kunnen gaan.

Per 1 januari 2022 treedt de **Omgevingswet** in werking en dat betekent dat in de aanloop daar naartoe in gezamenlijkheid met onze opdrachtgevers de nodige *pilots* gedraaid worden en ervaringen worden opgedaan met deze wetgeving. De Omgevingswet vraagt onze partners om visie op de omgeving en te komen tot plannen over deze omgeving. In het kader van deze wet, en waar deze voor staat, veranderen daarnaast ook de rollen van burgers, bedrijven, deelnemers en ketenpartners, zoals de Omgevingsdienst. In de aanloop naar de inwerkingtreding van de Omgevingswet participeert de Omgevingsdienst met veel enthousiasme in de Stuurgroep Omgevingswet. In de afgelopen periode is duidelijk geworden dat de Omgevingswet voor ca 70% gevolgen zal hebben voor de Omgevingsdienst, 20% voor de Veiligheidsregio, en 10% voor de GGD.

De OD NHN transformeert zich vanaf 2020 richting de rol die haar partners in het kader van de Omgevingswet per 1 januari 2022 van haar vraagt: een dienstverlenend kennisinstituut voor de fysieke leefomgeving, passend in het gedachtegoed van de Omgevingswet. De veranderende rol van de overheid maakt dat gevraagd wordt om opgavegericht denken, waardoor in gezamenlijkheid gekomen wordt tot oplossingen. Dit gebeurt in het open gesprek met initiatiefnemers, betrokken burgers en collega's. Veel gemeenten vragen van hun ambtenaren om op deze manier te gaan werken en de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord bereidt zich hierop voor, zodat zij, ook in de aanloop naar, per 1 januari 2022 klaar staat. Zoals bekend zal de invoering van de Omgevingswet in fasen verlopen en eerst in 2029 worden afgerond. Op dit moment is in onze regio zichtbaar dat niet alle gemeenten op dezelfde vlieghoogte zitten in de voorbereiding op de nieuwe wet. Juist de Omgevingsdienst is ervoor om bij te dragen aan een gezamenlijke aanpak, waardoor de gehele regio op een gezamenlijk niveau kan functioneren. Daarbij zetten we de deskundigheid en informatie in waarover we vanuit de uitvoeringspraktijk beschikken of gaan beschikken.

De diensten ontwikkelen zich op basis van de zes instrumenten die de Omgevingswet kent: 1. Omgevingsvisies, 2. Programma's, 3. Decentrale regels, 4. Algemene Rijksregels, 5. Omgevingsvergunning en 6. Projectbesluit. In deze Kadernota 2022 wordt hiervoor vanaf 2022 structurele financiering gevraagd ter hoogte van 600.000,- euro ten gunste van 6 fte in verband met de voor de Omgevingsdienst NHN nieuwe functie van Omgevingsadviseur. Van de totale 600.000,- euro aan formatiekosten verwacht de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord 3 fte (50% in 2022) door interne verschuivingen zelf te kunnen realiseren. In de loop van 2021/ 2022 zal blijken of een aantal van 6 fte voldoet. Vanuit de ODNHN is dit een minimum aantal fte benodigd om te voldoen aan de vraag van haar 18 eigenaren.

Met de nodige terughoudendheid wijzen wij erop dat nu – eind 2020 – nog niet volledig valt te overzien welke inzet de Omgevingswet extra van ons zal vragen. Wel weten we dat een aantal gemeenten reeds nu inzet van ons vraagt. Zo participeren wij in Omgevingstafels, in werkgroepen en adviseren wij gemeenten over de inhoudelijke consequenties van de Omgevingswet. Hiervoor zijn in de loop van 2020 tijdelijk drie medewerkers vrijgemaakt. Naar de markt kijkend zien we dat schaarse externen deze werkzaamheden voor hogere tarieven aanbieden. Het eigendom van onze organisatie garandeert u beschikbaarheid wanneer middelen daarvoor vrijkomen.

Wanneer ons in de loop van 2021 nieuwe verzoeken bereiken, waarvoor in de Kadernota 2022 geen financiële ruimte is opgenomen, zien wij nu – eind 2020 - geen mogelijkheid hiervoor extra formatieruimte beschikbaar te stellen.

Op 1 juli 2020 is door het Algemeen Bestuur de **VTH- Strategie 2021 – 2023** vastgesteld. Deze VTH- Strategie is in twee versies aangeboden, namelijk een versie onder de huidige wetgeving, en een versie onder de Omgevingswet. In de VTH-Strategie 2021 – 2023, met het daarbij

behorende besluit, wordt gevraagd om 2 fte structurele financiering ter hoogte 200.000,- euro. Deze fte's worden ingezet voor data-analyse.

Een ander project waarvoor vanaf 2022, gedurende vier jaar, financiering wordt gevraagd is het Project ***Traineeship***. De komende vijf jaar, ingaande 2020, gaat in totaal 12,5 % van het personeelsbestand met pensioen. De financiering voor het Project Traineeship is in 2020 gevonden in incidentele budgetten, echter, ingaande 2022 wordt hiervoor voor de komende vier jaar financiering gevraagd ter hoogte van 196.000,- euro per jaar. Dit budget wordt ingezet voor coaching en begeleidingsuren van trainees door vakvolwassen personeel. De doelstelling is om op jaarbasis zeven trainees aan te nemen.

Tot slot

Momenteel veroorzaken onderwerpen als PFAS grote maatschappelijke onrust. De vele nog onbekende factoren in deze dossiers leiden tot, politiek-bestuurlijke, onzekerheid over de realisatie van projecten en de daarbij behorende financiële risico's voor onze deelnemers. Een vergelijkbaar risico dreigt mogelijk door stagnatie van de ruimtelijke ontwikkeling als de voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet niet tijdig wordt afgerond. De OD NHN is vakinhoudelijk goed voorbereid en beschikt over de kennis en kunde om u desgevraagd van dienst te zijn. Het is voor onze deelnemers belangrijk om in beeld te hebben wat hun opgave is en welke rol de OD NHN hierin volgens hen kan spelen. Die rol – met faciliterende, verbindende, coördinerende en inhoudelijke (advies)taken – moet vervolgens (ook financieel) worden uitgewerkt. Wij staan klaar om u waar nodig te ondersteunen.

Verloop meerjarenperspectief 2022 – 2025

Onderdeel	2022	2023	2024	2025
Stand primaire begroting 2022 - 2025	**18.683.624**	**18.439.885**	**18.439.885**	**18.439.885**
Wijzigingen nadien (met AB besluit)				
Totaal wijzigingen nadien	**0**	**0**	**0**	**0**
Autonome ontwikkelingen / reguliere bedrijfsvoering				
Indexatie	265.092	253.326	253.326	253.326
K+V	1.046.765	1.046.765	1.046.765	1.046.765
Stikstof	661.310			
Totaal autonome ontwikkelingen / reguliere bedrijfsvoering)	**1.973.167**	**1.300.091**	**1.300.091**	**1.300.091**
Door ontwikkeling bestaand beleid / Nieuw beleid				
Traineeship	196.000	196.000	196.000	196.000
Data-analisten	200.000	200.000	200.000	200.000
Omgevingsadviseur	300.000	300.000	300.000	300.000
Totaal ingezet / nieuw beleid	**696.000**	**696.000**	**696.000**	**696.000**
Totaal aan wijzigingen	**2.669.167**	**1.996.091**	**1.996.091**	**1.996.091**
Dekkingsmiddelen (-= inkomsten)				
K+V	-1.046.765	-1.046.765	-1.046.765	-1.046.765
Stikstof	-661.310			
Totaal dekkingsmiddelen kadernota 2022	**-1.708.075**	**-1.046.765**	**-1.046.765**	**-1.046.765**
Stand kadernota lasten begroting 2022 - 2025	**21.352.791**	**20.435.976**	**20.435.976**	**20.435.976**

Bijlage A: Financiële kengetallen begroting 2022

Element	Omschrijving	Percentage 2022
Indexatie	Conform de geldende financiële uitgangspunten voor gemeenschappelijke regelingen in Noord-Holland Noord (FUGR) gaan we in deze kadernota uit van de volgende gegevens: ✓ Loonindexatie 2022 ✓ Prijsindexatie 2022 ✓ **Gewogen gemiddelde** Voor het prijsindexcijfer en loonindexcijfer gaan we in de FUGR uit van de ontwikkeling zoals opgenomen in het Centraal Economisch Plan met lange tijdreeksen van het CPB per peildatum 1 november (Jaar T-2). Deze cijfers worden jaarlijks in maart gepubliceerd (CEP). In gevallen dat hier aanleiding voor bestaat, worden de cijfers gedurende het jaar herijkt (MEV). De meest recente cijfers die per 1 november beschikbaar zijn worden gehanteerd. Het indexatiecijfer wordt afgerond op één cijfer achter de komma. Het gewogen gemiddelde zal ook gebruikt worden bij de berekening van het uurtarief 2022.	 1,3% 1,4% **1,3%**
Rente	De OD NHN rekent geen interne rente	0%
Overhead	Percentage overhead conform BBV	37,9%
Flexibele schil	Naast het eigen personeel in vaste of tijdelijke dienst heeft de OD NHN in 2021 geen flexibele schil	0%
Weerstandvermogen	In de FUGR is opgenomen dat een weerstandvermogen van *maximaal* 2,5% van de lasten mag worden aangehouden.	Max. 2,5%

Bijlage B: Financiële meerjarenraming

Meerjarenraming 20221-2025	BATEN 2022	LASTEN 2022	SALDO 2022	BATEN 2023	LASTEN 2023	SALDO 2023
Programma 1 Milieutaken	7.437.866	8.257.486	-819.620	7.438.628	8.256.918	-818.290
Programma 2 VTH plustaken	4.852.784	5.278.747	-425.963	4.485.499	4.824.492	-338.993
Programma 3 Overhead	7.989.475	7.703.534	285.941	7.450.949	7.241.542	209.407
Onvoorzien Milieutaken	57.639	58.388	-749	57.639	58.388	-749
Onvoorzien VTH plustaken	53.935	54.636	-701	53.935	54.636	-701
Rente		0	0		0	0
Vennootschapsbelasting (vrijgesteld)		0	0		0	0
Algemene dekkingsmiddelen		0	0		0	0
Saldo van baten en lasten	**20.391.699**	**21.352.791**	**-961.092**	**19.486.650**	**20.435.976**	**-949.326**
Toevoegingen en onttrekking aan de reserves per programma:	*Toevoeging*	*Onttrekking*		*Toevoeging*	*Onttrekking*	
Resultaat	**20.391.699**	**21.352.791**	**-961.092**	**19.486.650**	**20.435.976**	**-949.326**

Meerjarenraming 2022 - 2025	BATEN 2024	LASTEN 2024	SALDO 2024	BATEN 2025	LASTEN 2025	SALDO 2025
Programma 1 Milieutaken	7.438.628	8.256.918	-818.290	7.438.628	8.256.918	-818.290
Programma 2 VTH plustaken	4.485.499	4.824.492	-338.993	4.485.499	4.824.492	-338.993
Programma 3 Overhead NHN	7.450.949	7.241.542	209.407	7.450.949	7.241.542	209.407
Onvoorzien Milieutaken	57.639	58.388	-749	57.639	58.388	-749
Onvoorzien VTH plustaken	53.935	54.636	-701	53.935	54.636	-701
Rente		0	0		0	0
Vennootschapsbelasting (vrijgesteld)		0	0		0	0
Algemene dekkingsmiddelen		0	0		0	0
Saldo van baten en lasten	**19.486.650**	**20.435.976**	**-949.326**	**19.486.650**	**20.435.976**	**-949.326**
Toevoegingen en onttrekking aan de reserves per programma:	*Toevoeging*	*Onttrekking*		*Toevoeging*	*Onttrekking*	
Resultaat	**19.486.650**	**20.435.976**	**-949.326**	**19.486.650**	**20.435.976**	**-949.326**

Bijlage C: Financiële meerjarenraming per deelnemer

Bijdrage per deelnemer Milieutaken	meerjaren begroting 2021 jaar 2022	Kadernota	Indexatie	Taken wijziging	Bijdrage 2022
Gemeente Alkmaar	€ 1.327.183	€ 49.440	€ 17.253		€ 1.393.947
Gemeente Bergen	€ 649.476	€ 24.194	€ 8.443		€ 682.148
Gemeente Castricum	€ 659.265	€ 24.559	€ 8.570		€ 692.429
Gemeente Den Helder	€ 876.979	€ 32.669	€ 11.401		€ 921.096
Gemeente Drechterland	€ 448.955	€ 16.724	€ 5.836		€ 471.540
Gemeente Enkhuizen	€ 460.069	€ 17.138	€ 5.981		€ 483.213
Gemeente Heerhugowaard	€ 644.637	€ 24.014	€ 8.380		€ 677.067
Gemeente Heiloo	€ 340.713	€ 12.692	€ 4.429		€ 357.852
Gemeente Hollands Kroon	€ 1.710.889	€ 63.734	€ 22.242		€ 1.796.957
Gemeente Hoorn	€ 1.476.379	€ 54.998	€ 19.193		€ 1.550.650
Gemeente Koggenland	€ 139.724	€ 5.205	€ 1.816		€ 146.752
Gemeente Langedijk	€ 276.981	€ 10.318	€ 3.601		€ 290.916
Gemeente Medemblik	€ 1.262.408	€ 47.027	€ 16.411		€ 1.325.914
Gemeente Opmeer	€ 64.567	€ 2.405	€ 839		€ 67.815
Gemeente Schagen	€ 795.919	€ 29.649	€ 10.347		€ 835.915
Gemeente Stede Broec	€ 105.488	€ 3.930	€ 1.371		€ 110.794
Gemeente Texel	€ 489.392	€ 18.231	€ 6.362		€ 514.012
Provincie Noord-Holland	€ 604.293	€ 22.511	€ 7.856		€ 634.693
Totaal bijdrage Milieutaken	**€ 12.333.317**	**€ 459.438**	**€ 160.333**		**€ 12.953.088**
Provincie Noord-Holland VTH plustaken	€ 6.350.308	€ 236.561	€ 104.759	€ 1.708.075	€ 8.399.703
Totalen bijdragen OD NHN	**€ 18.656.714**	**€ 696.000**	**€ 265.092**	**€ 1.708.075**	**€ 21.352.791**

Bijdrage per deelnemer Milieutaken	meerjaren begroting 2021 jaar 2023	Kadernota	Indexatie	Taken wijziging	Bijdrage 2023
Gemeente Alkmaar	€ 1.307.909	€ 49.440	€ 17.003		€ 1.374.352
Gemeente Bergen	€ 640.070	€ 24.194	€ 8.321		€ 672.585
Gemeente Castricum	€ 649.717	€ 24.559	€ 8.446		€ 682.722
Gemeente Den Helder	€ 864.270	€ 32.669	€ 11.236		€ 908.175
Gemeente Drechterland	€ 442.449	€ 16.724	€ 5.752		€ 464.925
Gemeente Enkhuizen	€ 453.402	€ 17.138	€ 5.894		€ 476.434
Gemeente Heerhugowaard	€ 635.295	€ 24.014	€ 8.259		€ 667.568
Gemeente Heiloo	€ 335.781	€ 12.692	€ 4.365		€ 352.838
Gemeente Hollands Kroon	€ 1.686.054	€ 63.734	€ 21.919		€ 1.771.707
Gemeente Hoorn	€ 1.454.942	€ 54.998	€ 18.914		€ 1.528.854
Gemeente Koggenland	€ 137.798	€ 5.205	€ 1.791		€ 144.795
Gemeente Langedijk	€ 274.413	€ 10.318	€ 3.567		€ 288.299
Gemeente Medemblik	€ 1.244.072	€ 47.027	€ 16.173		€ 1.307.272
Gemeente Opmeer	€ 63.631	€ 2.405	€ 827		€ 66.864
Gemeente Schagen	€ 777.862	€ 29.649	€ 10.112		€ 817.624
Gemeente Stede Broec	€ 103.959	€ 3.930	€ 1.351		€ 109.241
Gemeente Texel	€ 482.300	€ 18.231	€ 6.270		€ 506.800
Provincie Noord-Holland	€ 595.996	€ 22.511	€ 7.748		€ 626.255
Totaal bijdrage Milieutaken	**€ 12.149.921**	**€ 459.439**	**€ 157.949**		**€ 12.767.309**
Provincie Noord-Holland VTH plustaken	€ 6.289.964	€ 236.561	€ 95.377	€ 1.046.765	€ 7.668.667
Totalen bijdragen OD NHN	**€ 18.439.886**	**€ 696.000**	**€ 253.326**	**€ 1.046.765**	**€ 20.435.976**

Bijdrage per deelnemer Milieutaken	meerjaren begroting 2021 jaar 2024	Kadernota	Indexatie	Taken wijziging	Bijdrage 2024
Gemeente Alkmaar	€ 1.307.909	€ 49.440	€ 17.003		€ 1.374.352
Gemeente Bergen	€ 640.070	€ 24.194	€ 8.321		€ 672.585
Gemeente Castricum	€ 649.717	€ 24.559	€ 8.446		€ 682.722
Gemeente Den Helder	€ 864.270	€ 32.669	€ 11.236		€ 908.175
Gemeente Drechterland	€ 442.449	€ 16.724	€ 5.752		€ 464.925
Gemeente Enkhuizen	€ 453.402	€ 17.138	€ 5.894		€ 476.434
Gemeente Heerhugowaard	€ 635.295	€ 24.014	€ 8.259		€ 667.568
Gemeente Heiloo	€ 335.781	€ 12.692	€ 4.365		€ 352.838
Gemeente Hollands Kroon	€ 1.686.054	€ 63.734	€ 21.919		€ 1.771.707
Gemeente Hoorn	€ 1.454.942	€ 54.998	€ 18.914		€ 1.528.854
Gemeente Koggenland	€ 137.798	€ 5.205	€ 1.791		€ 144.795
Gemeente Langedijk	€ 274.413	€ 10.318	€ 3.567		€ 288.299
Gemeente Medemblik	€ 1.244.072	€ 47.027	€ 16.173		€ 1.307.272
Gemeente Opmeer	€ 63.631	€ 2.405	€ 827		€ 66.864
Gemeente Schagen	€ 777.862	€ 29.649	€ 10.112		€ 817.624
Gemeente Stede Broec	€ 103.959	€ 3.930	€ 1.351		€ 109.241
Gemeente Texel	€ 482.300	€ 18.231	€ 6.270		€ 506.800
Provincie Noord-Holland	€ 595.996	€ 22.511	€ 7.748		€ 626.255
Totaal bijdrage Milieutaken	**€ 12.149.921**	**€ 459.439**	**€ 157.949**		**€ 12.767.309**
Provincie Noord-Holland VTH plustaken	€ 6.289.964	€ 236.561	€ 95.377	€ 1.046.765	€ 7.668.667
Totalen bijdragen OD NHN	**€ 18.439.886**	**€ 696.000**	**€ 253.326**	**€ 1.046.765**	**€ 20.435.976**

Bijdrage per deelnemer Milieutaken	meerjaren begroting 2021 jaar 2025	Kadernota	Indexatie	Taken wijziging	Bijdrage 2025
Gemeente Alkmaar	€ 1.307.909	€ 49.440	€ 17.003		€ 1.374.352
Gemeente Bergen	€ 640.070	€ 24.194	€ 8.321		€ 672.585
Gemeente Castricum	€ 649.717	€ 24.559	€ 8.446		€ 682.722
Gemeente Den Helder	€ 864.270	€ 32.669	€ 11.236		€ 908.175
Gemeente Drechterland	€ 442.449	€ 16.724	€ 5.752		€ 464.925
Gemeente Enkhuizen	€ 453.402	€ 17.138	€ 5.894		€ 476.434
Gemeente Heerhugowaard	€ 635.295	€ 24.014	€ 8.259		€ 667.568
Gemeente Heiloo	€ 335.781	€ 12.692	€ 4.365		€ 352.838
Gemeente Hollands Kroon	€ 1.686.054	€ 63.734	€ 21.919		€ 1.771.707
Gemeente Hoorn	€ 1.454.942	€ 54.998	€ 18.914		€ 1.528.854
Gemeente Koggenland	€ 137.798	€ 5.205	€ 1.791		€ 144.795
Gemeente Langedijk	€ 274.413	€ 10.318	€ 3.567		€ 288.299
Gemeente Medemblik	€ 1.244.072	€ 47.027	€ 16.173		€ 1.307.272
Gemeente Opmeer	€ 63.631	€ 2.405	€ 827		€ 66.864
Gemeente Schagen	€ 777.862	€ 29.649	€ 10.112		€ 817.624
Gemeente Stede Broec	€ 103.959	€ 3.930	€ 1.351		€ 109.241
Gemeente Texel	€ 482.300	€ 18.231	€ 6.270		€ 506.800
Provincie Noord-Holland	€ 595.996	€ 22.511	€ 7.748		€ 626.255
Totaal bijdrage Milieutaken	**€ 12.149.921**	**€ 459.439**	**€ 157.949**		**€ 12.767.309**
Provincie Noord-Holland VTH plustaken	€ 6.289.964	€ 236.561	€ 95.377	€ 1.046.765	€ 7.668.667
Totalen bijdragen OD NHN	**€ 18.439.886**	**€ 696.000**	**€ 253.326**	**€ 1.046.765**	**€ 20.435.976**

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 19 januari 2021

Onderwerp: Zienswijze Kadernota 2022 van Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

Kenmerk: 1560709/1560721

Bijlagen:

1. Aanbiedingsbrief Kadernota 2022 van de OD NHN
2. Kadernota 2022 van de OD NHN

1. Inleiding

Op 14 december 2020 is door het dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) de Kadernota 2022 ter zienswijze aan de Provinciale Staten (PS) gestuurd. PS hebben tot 1 maart 2021 de mogelijkheid om een zienswijze op deze documenten in te dienen. Gezien dat de PS vergadering pas plaatsvindt op 8 maart 2021, zal na de vergadering van de Commissie NLG op 8 februari 2021 de voorlopige zienswijze worden gedeeld met de OD NHN onder voorbehoud van het definitieve besluit van PS.

De Kadernota 2021 was een beleidsarme kadernota met enkel een verhoging vanwege indexatie van de deelnemersbijdragen. Voor 2022 wordt uitgegaan van loon- en prijsindexaties conform opgave van het Centraal Planbureau (1,3%). De provincie is akkoord met de gevraagde indexatie zodat het huidige kwaliteitsniveau van de dienstverlening behouden kan blijven. Dit betekent voor de provincie voor vier jaar een extra bijdrage van afgerond € 259.072 per jaar.

Voor het jaar 2022 vraagt de OD NHN naast de indexatie extra financiering op verschillende onderwerpen. Het gaat om een totaal bedrag van € 696.000 dat na rato wordt verdeeld over alle deelnemers. Het bedrag dat aan alle deelnemers te samen wordt gevraagd is hoog, zeker gezien de huidige economische krimp waar heel Nederland door de coronacrisis mee te maken heeft. De provincie is van mening dat in deze onzekere tijd de OD NHN terughoudend moet zijn met het vragen om extra financiering en wij stellen u voor gebruik te maken van de mogelijkheid een zienswijze in te dienen op de Kadernota 2022. Voor de volgende onderwerpen wordt extra budget gevraagd door de OD NHN:

- De nieuwe functie van omgevingsmanager (3 fte), komt voort uit de invoering van de Omgevingswet per 1-1-2022;
- Extra medewerkers data-analyse voor de VTH-monitoring (2 fte).
- Het starten van een nieuw traineeprogramma 2022-2025 (7 trainees per jaar);
-

Hieronder is de zienswijze met de inhoudelijke reactie op de Kadernota 2022 opgenomen:

- De OD NHN acht het noodzakelijk dat wanneer de Omgevingswet is ingevoerd 6 fte aan omgevingsadviseur werkzaam zijn bij de OD. De omgevingsadviseurs zullen de

deelnemers o.a. moeten adviseren bij het opstellen van omgevingsvisies, omgevingsplannen en complexe vergunningsaanvragen. Financiering van deze 6 fte wordt voor 3 fte opgevangen in de lopende (milieu)begroting. Voor de overige 3 fte wordt gevraagd om een bedrag van € 300.000 per jaar, te verdelen over alle deelnemers. De provincie wordt gevraagd voor 37% mee te betalen. De huidige onderbouwing in verschillende beleidstukken voor de vergadering van algemeen bestuur op 9 december 2020, is ons inziens teveel gericht op de gemeenten en laat niet goed de toegevoegde waarde zien voor de provincie. Daarnaast geeft de OD NHN zelf aan dat de omgevingsadviseur gezien moet worden als een rol en niet als een functie. Wij gaan graag in gesprek met de OD NHN over de rol van de omgevingsadviseur en de advisering vooral op het gebied van natuur. Op basis van de opgedane ervaringen in 2021 zullen wij een nieuw en goed onderbouwd voorstel op zijn merites beoordelen.

- Voor de VTH-strategie 2021-2023 wordt gevraagd om structurele financiering ter hoogte van € 200.000 voor de inzet van 2 fte data-analist. De OD NHN geeft aan dat dit nodig is om de vastgestelde doelen in de VTH-strategie 2021-2023 te monitoren. Vanwege de eerder beschikbaar gestelde budgetten voor een omvangrijk ICT project met daarbij een nieuw zaaksysteem, zijn wij van mening dat de OD NHN eerst moet onderzoeken of de monitoring met de nieuwe systemen goed ingeregeld kan worden. Zeker gezien bij de start van het ICT-project is aangegeven dat het project een bezuiniging in personeel oplevert.

- In de periode 2020-2025 gaat in totaal 12,5% van het personeelsbestand met pensioen. De provincie ziet de noodzaak van verjonging en het traineeship als een goede manier om de te ontstane vacatureruimte door pensionering in te vullen. De aankomende vijf jaar zal 1/8 deel van het personeelsbestand wegens pensionering de organisatie verlaten. Ruim de helft van de medewerkers heeft de 50+ leeftijd. Voor de komende vier jaar vraagt de OD NHN per jaar een totaal bedrag van € 196.000. Het onderliggende projectplan voor het traineeship is goed onderbouwd op basis van de jaarlijkse werving en selectie, de in te huren coaching, inzet voor begeleidingsuren van bestaand vakvolwassen personeel en het aantal van zeven trainees per jaar. De provincie is akkoord met de gevraagde financiering van het traineeprogramma voor de periode 2022-2025. Dit betekent voor de provincie voor vier jaar een extra bijdrage van afgerond € 73.000.

2. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 10-2021

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 19 januari 2021;

besluiten:

De zienswijze op de voorgestelde kadernota 2022 van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) vast te stellen.

Haarlem, 8 maart 2021

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Provincie Noord-Holland

Advies aan Provinciale Staten

Uw contactpersoon
S. Neeskens
AD/STG

Doorkiesnummer +31235145282
neeskenss@noord-holland.nl

Tbv Statenvergadering d.d	**08-03-2021**
Commissie NLG	
Datum commissievergadering	**08-02-2021**

18 februari 2021

Onderwerp: Voordracht Zienswijze PS Kadernota 2022 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

Advies commissie NLG:

De *Voordracht Zienswijze PS Kadernota 2022 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord* als bespreekstuk wordt doorgeleid naar PS van 8 maart 2021

Uittreksel van het concept-verslag NLG 08-02-2021:

4 **A-agenda Gezondheid**

4.a Gezondheid: Zienswijze PS Kadernota 2022 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (A-agenda NLG 08-02-2021)

De **voorzitter** geeft de Statenleden het woord voor hun inbreng in eerste termijn.

Eerste termijn

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) deelt mede dat haar fractie akkoord is met de zienswijze.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) is net als het college van mening dat in deze onzekere tijden de Omgevingsdienst (OD) terughoudend moet zijn met verzoeken voor extra financiering. De PVV kan zich derhalve in grote lijnen vinden in de zienswijze van GS.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) constateert dat GS van mening zijn dat het aanstellen van drie extra omgevingsadviseurs (vooralsnog) niet nodig is. Gezien de naderende Omgevingswet en het feit dat men zich daarop dient voor te bereiden, vraagt mevrouw Jellema of het wellicht toch nodig is om deze nieuwe functionarissen aan te stellen.

Mevrouw **Gonggrijp** (D66) geeft aan dat D66 tevreden is met de positief-kritische voordracht van GS. Zij heeft nog wel een vraag over de extra middelen. Op welke manier worden PS op de hoogte gehouden wat

betreft de vraag of die extra middelen ook echt bijdragen aan de ambities van de Omgevingsdienst?

Mevrouw **Hoogendoorn** (CU) deelt mede dat de ChristenUnie het eens is met de zienswijze van de provincie. Het is goed dat GS wel kritisch zijn op het verzoek om middelen voor de aanstelling van twee data-analisten. Deze mensen zijn echter schaars, zodat er een bepaald salaris aan vasthangt.
Wat betreft het investeren in traineeships wil de ChristenUnie graag aangeven dat de provincie er bij de OD op moet aandringen om de trainees ook vast te houden voor de toekomst. Juist omdat er veel kosten mee gemoeid zijn, moet het niet zo zijn dat de OD trainees opleidt voor andere organisaties.

De heer **Mangal** (DENK) merkt op dat in de Omgevingswet wordt gesteld dat er vergunningen zullen worden verleend "*op basis van activiteiten*". DENK vindt dit nogal vaag geformuleerd. Er worden voorbeelden genoemd van CO2-reductie en aardgasvrij. Er is een vergunning verleend voor de bouw en exploitatie van een biomassacentrale in Diemen. Hoe voorziet de Kadernota erin dat burgers die deze biomassacentrale niet zien zitten, daadwerkelijk relevant kunnen zijn in de uiteindelijke beslissingen? Hoe wordt dit getoetst met de ambitie om minder CO_2 uit te stoten?

Een ander voorbeeld betreft het plaatsen van industriële windmolens binnen 600 meter afstand van een woonhuis. Voorziet de Omgevingswet erin dat er meer geluisterd wordt naar burgers die wonen in de omgeving waar dit soort vergunningen verleend worden. Hoeveel invloed krijgen zij onder deze Omgevingswet en hoe is dat verankerd in deze kadernota? Hoe garandeert de OD NHN de inspraak van de burger mee te nemen in haar besluiten. Daarnaast wordt gesteld dat men verwacht dat minder activiteiten vergunningplichtig zullen zijn. Daar staat tegenover dat de procedure minder lang zal duren. De heer Mangal begrijpt die tegenstelling niet. Daarbovenop zet hij vraagtekens bij de integriteit van de procedure als men participatie aan de voorkant beter gaat faciliteren. Hoe moet de heer Mangal zich dat voorstellen? Zijn de bezwaarprocedures ook verkort? De heer Mangal bekruipt het gevoel dat de burger met een kluitje in het riet wordt gestuurd. Hij vraagt of gedeputeerde dat gevoel bij hem weg kan nemen.

In de kadernota wordt gerept over 20% minder afvalverbranding. Afval wordt grondstof. Maar waarom worden bomen als brandstof gebruikt? Wat verstaat de provincie onder "duurzame energie"? Geldt dit streven alleen voor Noord-Holland Noord? Als Diemen namelijk de grootste biomassacentrale van Europa krijgt en de provincie moet voldoen aan de regels voor minder CO_2 in de lucht, dan zal Noord-Holland Noord het vooral moeten doen met onder meer windmolens. Mogen die straks dan ook binnen een straal van 600 meter van een woonwijk staan?

Het staat niet allemaal los van elkaar. De kadernota is van grote betekenis voor de bewoners van Noord-Holland Noord, met name wat betreft de rol die de burgers hebben en hoever hun invloed reikt, vooral op het beslissingsproces. De heer Mangal verneemt graag hoe gedeputeerde hierover denkt.

Verwachten GS dat na 2022 de stikstofproblematiek zal zijn opgelost? Het wordt namelijk wel opgenomen als kostenpost voor 2022, maar niet voor de daaropvolgende jaren. Wat kan op basis daarvan over de verdeling van de middelen worden geconcludeerd? Betreft het een verdeling naar inwoneraantal, naar hoeveelheid vervuilende industrie in de gemeente, of naar aantal transformatiegebieden binnen de gemeentegrenzen?

De poly- en perfluoralkylstoffen (PFAS) worden heel kort genoemd. Terecht wordt geconcludeerd dat er maatschappelijke onrust heerst. Politiek-bestuurlijke onzekerheid wordt weliswaar wel genoemd in het

stuk, maar niet als oorzaak. Er worden geen duidelijke kaders neergelegd. Net zoals destijds bij de chloorfluorkoolwaterstoffen (CFK's) moet er een duidelijke keuze worden gemaakt om de natuur te sparen. Uiteindelijk komt het cumulatief in de voedselketen en in het lichaam van de inwoners terecht. Net als bij alle grote besluiten, probeert men steeds de kool en de geit te sparen. Dit leidt tot zwalkend beleid. De komende verkiezingen durft niemand duidelijke keuzes te maken en laat men de oren hangen naar de rijkste bedrijven en de hardste schreeuwers. Vinden GS het dan vreemd dat er maatschappelijke onrust heerst over dit onderwerp? Men is zelf debet aan de wijze waarop de natuur en de mens als sluitstuk de grootste verliezer zijn in dit alles. De heer Mangal zou graag een duidelijk uitgewerkt hoofdstuk zien met een duidelijke visie in plaats van een korte, vage "tot slot".

De heer Mangal zou graag zien dat ook de provincie haar verantwoordelijkheid neemt en haar personeelsbestand zodanig uitbreidt dat ook op cruciale posities en hogere managementposities een goede, diverse representatie van de bevolking zichtbaar is, waarbij de gehele ambtelijke provincie wordt meegenomen om de representatie te meten en niet enkel dit onderdeel. Hij vraagt het college daarom expliciet om ook voldoende kleurige representatie op te nemen in hun traineeshipprojecten en uit te gaan van inclusie en diversiteit. Hetzelfde bepleit hij eveneens voor het aannemen van omgevingsadviseurs. De heer Mangal verneemt graag een toezegging van de gedeputeerde op dit punt.

Statenlid **Kostic** (PvdD) meent dat afgelopen tijd duidelijk is geworden dat burgers de bescherming van natuur, milieu en gezondheid belangrijk vinden en een actievere rol van de OD wensen. In deze commissie is vaker gevraagd of er meer geld naar de OD kan, waarop het antwoord steevast was: "*Wij geven de OD's altijd de middelen die ze nodig hebben.*" Er wordt een flinke transitie verwacht wat betreft de Omgevingswet. Dat gemeenten hun zaken richting de Omgevingswet op orde hebben, is ook in het belang van de provinciale doelen. In die zin wil de Partij voor de Dieren investeringen die ten goede van gemeenten worden gepleegd ook zien als een investering in de provinciale doelen. Daar moet de provincie niet te moeilijk over doen. Gemeenten hebben het al zwaar genoeg. Een hoger budget is voor de Partij voor de Dieren gerechtvaardigd.

Statenlid Kostic kaart nog een ander punt in de zienswijze aan. In de casus Circuitpark Zandvoort baseert de OD zich alleen op de gegevens die het Circuit, de aanvrager, verschaft. Samen met de SP en ChristenUnie heeft de PvdD in de Statenvergadering van december aangegeven dat de journalisten van Follow the Money in kaart hebben gebracht hoe juist deze werkwijze, het leunen op enkel de gegevens van de aanvrager, er structureel toe leidt dat de natuur het bijna altijd verliest van de economische belangen. De PvdD ziet dit als een mooi moment om een zienswijze richting OD in te dienen, met inachtneming van de navolgende twee vragen:

- Kan worden onderzocht hoe in toekomstige situaties, waarbij kwetsbare belangen als natuur en gezondheid in het geding zijn en een grote twijfel vormen vanuit maatschappelijke organisaties, er naast informatie van de aanvraag ook een contraexpertise of eigen onderzoek ingeschakeld kan worden om tot een volledig geïnformeerd besluit te komen?
- Welke kosten zijn daaraan verbonden, uitgaande van bijvoorbeeld voorlopig maximaal twee contraexpertises per jaar? Gelet op de praktijk zou dat ruim voldoende zijn.

De heer **Roosendaal** (VVD) meent dat in dit stuk een samenvatting mist van de financiële impact in totalen en wat betreft het gevraagde aandeel van de provincie hierin. De VVD ziet graag dat dat in volgende vergelijkbare stukken wordt meegenomen, opdat in één oogopslag helder is wat de negatieve financiële impact van de voorstellen is. De samenhang in de cijfers is moeilijk te beoordelen. Dit komt ook doordat een

duidelijk kader voor de elementen van de begrotingsvoorschriften niet is meegegeven of ontbreekt. De heer Roosendaal noemt een voorbeeld. De toegestane loon- en prijsindexatie is 1,3%. De extra provinciale bijdrage is daarom €259.000 per jaar. Hieruit wordt afgeleid dat de totale jaarlijkse bijdrage vanuit de provincie aan de OD NHN 20 miljoen euro bedraagt. De heer Roosendaal vraagt of dit klopt en waarom die 1,3% extra bijdrage als onderdeel van de loon- en prijsindexatie dan niet een standaardonderdeel is voor alle provinciale bijdragen aan alle organisaties waarin de provincie via gemeenschappelijke regelingen deelneemt.

Over de aanvraag van de OD voor de financiering van nieuwe fte's voor bijna €700.000 merkt de heer Roosendaal het volgende op. De VVD steunt de voordracht van GS wat betreft de fte voor de nieuwe wettelijke taken in het licht van de Omgevingswet.
De VVD deelt ook de mening dat de financiering van de data-analisten eerst moet worden gevonden in de personeelsbesparingen die vanuit het ICT-project zijn voorgespiegeld.
Wat betreft de extra bijdrage voor het traineeship is de VVD het niet eens met de voordracht van GS. Zij meent dat dit te financieren is met de uitstroom van relatief dure personeelsleden die met pensioen gaan (zoals ook wordt aangegeven). Bij gelijkblijvende personeelsaantallen moet dat een aanzienlijke besparing met zich meebrengen. Dit element is niet in de overwegingen meegenomen. Waarom niet?

Voorts vraagt de heer Roosendaal wat er uitzonderlijk aan is dat op een gemiddeld aantal werkbare jaren van 40 in vijf jaar tijd 12,5% van de medewerkers met pensioen gaat. Dit lijkt rekenkundig te verwachten. Waarom is het een probleem dat er per jaar 2,5 fte van de 100 fte vanwege pensioen uitstroomt? Of is er sprake van een bovengemiddeld overig verloop dat niet binnen de bestaande personeelsstrategie kan worden opgevangen?

Concreet gezien volgt de VVD de voordracht van GS, met uitzondering van de extra bijdrage voor het traineeship, omdat dit door de OD zelf gefinancierd moet kunnen worden gelet op hetgeen deze zelf over diens personeelsbeleid meedeelt.

Mevrouw **Er** (GL) geeft aan dat GroenLinks zich grotendeels kan vinden in de voordracht van GS. Zij heeft een vergelijkbare vraag als mevrouw Jellema (PvdA). Als de OD in de kadernota heeft aangegeven dat de gevraagde 3 fte nodig zijn voor het behalen van de uitdagingen waar ze de komende jaren mee te maken krijgen, moet de provincie daar dan wel zo kritisch op zijn?

> Statenlid **Kostic** (PvdD) merkt op dat GroenLinks afgelopen december aan de zijde van de Partij voor de Dieren stond wat betreft het voorstel om waar mogelijk onafhankelijk onderzoek te laten verrichten door de OD. Is mevrouw Er geïnteresseerd om aan de OD te vragen wat de mogelijkheden zijn?

Mevrouw **Er** (GL) bevestigt dat GroenLinks daar absoluut nog steeds voor openstaat.

De **voorzitter** bedankt de Statenleden voor hun inbreng en geeft het woord aan gedeputeerde Stigter voor diens beantwoording.

Beantwoording door gedeputeerde **Stigter** (GL):
Gedeputeerde Stigter zal proberen alle vragen te beantwoorden, maar durft daartoe geen garantie te geven. Er is immers ook een grote hoeveelheid vragen gesteld, die niet volledig betrekking hebben op de kadernota.

Gedeputeerde begint met de opmerking dat GS zich uiteraard verantwoordelijk voelen voor de (door)ontwikkeling van de Omgevingsdienst. De OD is een heel belangrijke uitvoeringsorganisatie van de provincie, omdat ze deels toeziet op alles wat er in de leefomgeving gebeurt en de verantwoordelijke rol heeft rondom de vergunningverlening, de handhaving en het toezicht (VTH). De provincie wil in beginsel met een positieve insteek kijken naar wat de Omgevingsdienst nodig acht om diens taken goed te kunnen uitvoeren. Zij zag reden om welwillend mee te gaan met een groot deel van hetgeen in de kadernota wordt gevraagd. Op twee onderdelen zijn GS echter kritisch geweest.

Ten eerste wordt gesteld dat er minimaal 6 fte (omgevingsmanagers) benodigd zijn ten bate van de diensten en producten gerelateerd aan de Omgevingswet. GS zien het belang van een OD, maar dat geldt evenzeer voor gemeenten en provincies, om zich voor te bereiden op de Omgevingswet. Deze wet vergt een andere manier van werken, denken en samenwerken. Daarmee moet geoefend worden. Wat betekent straks de nieuwe wet- en regelgeving voor de nieuwe situatie? Dat is de provincie nu aan het bekijken, samen met de gemeenten en de Omgevingsdienst. GS zien ook op welke onderdelen geïnvesteerd moet worden, ook binnen de eigen organisatie.
Ten aanzien van de gevraagde omgevingsmanagers meenden GS dat die onderbouwing onvoldoende was. Hierin werd heel sterk aangegeven dat de Omgevingswet een andere manier van werken vraagt. GS zagen echter niet direct dat er meer mensen bij moeten komen. Bovendien leek de nieuwe manier van werken ook meer te slaan op de opdrachtverlening vanuit de gemeenten richting de OD. Op basis van die onderbouwing voelen GS er niet zo veel voor.
Dat is ook terug te zien in de kadernota.

Het tweede element betreft de twee data-analisten. GS zien het belang van data-analyse voor het gehele VTH-vraagstuk. Tegelijkertijd is de provincie een omvangrijk ICT-project aan het uitvoeren met daarbij een nieuw zaaksysteem, waar evenzeer die monitoring in zit. Hoe die twee zich tot elkaar verhouden en wat er aanvullend nodig is, zagen GS niet. Om die reden zijn ze daar kritisch op geweest.

> Mevrouw **Jellema** (PvdA) verbaast zich over de uitspraak van de gedeputeerde dat het ernaar uitziet dat de uitbreiding van de fte's veel meer ten gunste van de gemeenten is. Zij twijfelt daar niet aan, maar vraagt zich wel af waarom dat dan niet in de stukken staat. Of heeft mevrouw Jellema daar overheen gelezen?

Gedeputeerde **Stigter** meent dat het in de stukken staat, maar hij heeft de vraag ook in het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst gesteld. Op basis van ontvangen uitleg en het inzicht dat hij toen kreeg, heeft gedeputeerde geconcludeerd dat een en ander primair gericht is op omgevingsmensen voor de gemeenten.

> Statenlid **Kostic** (PvdD) beluisterde dat de gedeputeerde heel kritisch is richting de OD. Erkent hij echter dat hetgeen de provincie hierin bijdraagt richting de gemeenten uiteindelijk ook zal bijdragen aan de doelen van de provincie? Het is heel belangrijk dat die Omgevingswet goed wordt ingevoerd. In die zin is die 6 fte eigenlijk niet zo heel veel. Kan gedeputeerde overwegen om in ieder geval de zienswijze wat anders te formuleren? Het klinkt nu een beetje in de trant van dat als het een beetje ruikt naar gemeentetaken, de provincie haar handen ervan aftrekt.

Gedeputeerde **Stigter** beaamt dat hij kritisch is op de Omgevingsdienst. Zo werkt dat nu eenmaal. Juist ook vanwege het belang van een goede OD is gedeputeerde Stigter kritisch en zal hij dat ook blijven, om

ervoor te zorgen dat de OD altijd zal komen met goede onderbouwingen voor taken die ze extra willen uitvoeren. Hij zegt dat voor de provincie, maar evenzeer voor de gemeenten. Eenieder zal de financiële positie van gemeenten kennen. De omgevingsadviseurs zouden evenzeer voor 70% voor rekening van de gemeenten komen. Die zes omgevingsadviseurs, waarvan drie extra zijn, zouden uitgesmeerd worden onder alle deelnemers, waaronder ook de gemeenten.
Bij de provincie zijn echter enkele inhoudelijke vragen gerezen. Wat behelst de functie precies? Of betreft het een veranderende rol? Wat gaan de adviseurs precies doen en hoe verhoudt zich dat tot allerlei andere voorbereidende activiteiten op de Omgevingswet? Dit was voor de provincie reden om kritisch te zijn. De provincie zegt daarmee niet dat zij enkel betaalt voor wat voor haar is. Zij voelt zich wel degelijk verantwoordelijk, ook in de opbouw van de organisatie voor taken die soms ook voor gemeenten worden uitgevoerd.

> Statenlid **Kostic** (PvdD) vindt het goed dat er wordt gekeken om de gemeenten te helpen. Het lijkt er nu echter op dat de kritiek economisch is ingestoken, terwijl van de burgers het signaal terugkomt dat de provincie veel meer op de inhoud moet zitten en de OD juist meer zou moeten faciliteren. Wil gedeputeerde het achterwege laten om het economisch perspectief en eventuele bezuinigingen leidend te laten zijn? Kan hij zich vooral richten op de inhoud, opdat de kwetsbare waarden van natuur, milieu en gezondheid worden beschermd?

Gedeputeerde **Stigter** zou niet willen voorstellen om de kritische zienswijze van GS op dit deel weg te halen. Als er een heel goede onderbouwing komt van hetgeen de omgevingsdiensten gaan doen, aanvullend op wat de OD nu al doet, en duidelijk wordt dat andere partijen daar ook voordelen van ondervinden, dan valt het te heroverweging. Maar vooralsnog is die onderbouwing er niet.

In haar betoog wees Statenlid Kostic ten onrechte op bezuinigingen. De provincie handhaaft eigenlijk alle taken die nu bij de OD liggen. Afgelopen jaar heeft zij daarop terecht aanvullend nog veel meer opdrachten rondom natuur en stikstof meegegeven. GS gaan ook mee in het voorstel van de OD om een kwaliteitsimpuls te geven via een traineeprogramma om goed voorbereid te zijn op het programma. Dat zal ook van de provincie extra middelen vragen. Het begrip "bezuiniging" klopt in dezen dus niet. Het is evenzeer wel waar dat de provincie zeker in deze tijd kritisch moet zijn over iedere uitgave.

> De heer **Roosendaal** (VVD) is het met de gedeputeerde eens dat geld maar één keer uitgegeven kan worden. Het kan misschien besteed worden aan iets wat de Partij voor de Dieren veel belangrijker vindt dan twee data-analisten. Het is nogal kort door de bocht om te zeggen dat economische overwegingen niet moeten meetellen in de controlerende rol van PS.
>
> Mevrouw **Jellema** (PvdA) begrijpt de overwegingen van de gedeputeerde heel goed. Er volgt nog een technische briefing of BOT-overleg over de VTH-taken. Mevrouw Jellema kan zich zomaar voorstellen dat wat daaruit komt ook deels zou kunnen vallen binnen het spectrum "we hebben maar zo weinig mensen". De gedeputeerde heeft geen glazen bol, maar mevrouw Jellema is bang dat de provincie in haar eigen staart bijt. Zij zou gedeputeerde derhalve met klem willen vragen om er nog eens heel goed naar te kijken.

Gedeputeerde **Stigter** kan het pas heroverwegen op het moment dat er een onderbouwing ligt van wat nu precies de bedoeling is van de drie extra mensen. Die onderbouwing heeft hij vooralsnog niet ontvangen. GS hebben verzocht om een verduidelijking. Dat er wordt gesproken over een "andere rol" en niet zozeer

over een "aanvullende functie" is voor hem vrij basaal. Op dat soort vragen moet eerst een helder antwoord komen, wil gedeputeerde een andere overweging kunnen maken op dit punt.

Ten aanzien van het traineeprogramma vond gedeputeerde de onderbouwing wél aanwezig. Mede in de richting van de heer Roosendaal merkt hij op dat er inderdaad sprake is van een grote uitstroom. Deze heeft primair te maken met een vergrijzing van het personeelsbestand. De uitstroom is in die zin niet anders dan voor andere organisaties. Omdat men dat in beginsel wil opvangen met goedkope medewerkers die wel goed opgeleid moeten worden, is het raadzaam om tijdig een traineeprogramma te beginnen. Op die manier kan men ook tijdig de kennis en ervaring van de uitstromende mensen overbrengen op de jongere mensen en hun begeleiding en opleiding geven. Voor een deel loopt dat gelijk op. Het leidt wellicht wel tot extra kosten GS vinden het met name van belang om te mikken op jongeren teneinde een wat evenwichtiger verdeling te krijgen van het medewerkersbestand binnen de organisatie.

Op de vraag van mevrouw Gonggrijp (D66) hoe men kan zien dat de investeringen ook daadwerkelijk effect hebben, antwoordt gedeputeerde Stigter dat dit terug te lezen is in de jaarverslagen. Daarin zal ook gerapporteerd worden wat er gedaan is en welke resultaten zijn behaald.

Gedeputeerde meent de vraag van mevrouw Hoogendoorn (CU) over het datasysteem voldoende beantwoord te hebben. Data-analyse kan op allerlei manieren de uitvoering van vergunning, toezicht en handhaving helpen. Het is een andere tak van sport. Maar omdat de provincie ook investeert in een ICT-project rond zaakgericht gericht, waarin monitoring evenzeer aan de orde is, zagen GS niet in wat het zou moeten toevoegen.

De heer Mangal (DENK) had een groot aantal vragen en opmerkingen. Gedeputeerde meent dat het wellicht goed zal zijn om nog eens op een ander manier het gesprek met de heer Mangal aan te gaan. Veel van zijn opmerkingen hadden niet zozeer betrekking op de kadernota, maar meer op een aantal inhoudelijke keuze die vanuit de provincie en gemeenten worden gemaakt ten aanzien van klimaat, energie, biomassa et cetera. Het is niet zo dat in een kadernota inhoudelijke keuzes worden gemaakt over participatie- of inspraaktrajecten van de inwoners. De Omgevingswet schetst het kader waarbinnen gewerkt gaat worden. Hierin zijn bepalingen opgenomen over de duur van inspraakprocedures. Die wordt gevolgd door de Omgevingsdienst. Op basis daarvan wordt een berekening gemaakt van de kosten. Die komt terug in de kadernotie.

De verdeling van de kosten tussen gemeenten en provincie is gebaseerd op de mate waarin gebruikgemaakt wordt van de OD. Een gemeente met veel bedrijven zal meer gebruikmaken van de OD en derhalve ook naar rato meer betalen.

Het spoor van de wettelijke taken. Het is precies bekend hoeveel bedrijven van welke categorie er binnen de provincie zijn en wie daarvoor het bevoegd gezag is. Op basis daarvan kun je vrij feitelijk bepalen wat de kosten zijn om die taken uit te voeren. Daarnaast is er nog een aantal bovenwettelijke taken. Alle deelnemers bepalen voor zichzelf of ze die taken wel of niet bij de OD neerleggen. De kosten daarvan worden aan de hand van de catalogus bepaald. Op basis daarvan ontstaat al grotendeels een structuur voor het opstellen van de kadernota. Daarnaast zit er wat speelruimte in de dingen die extra gebeuren, zoals organisatie-opbouw of kennisoverdracht.

In reactie op de heer Mangal (DENK) geeft gedeputeerde aan dat het diversiteitsbeleid dat onlangs

geïntroduceerd is het kader vormt voor de werkwijze van de provincie. Zij zal dit ook uitdragen naar alle partijen waarmee zij samenwerkt, waaronder de omgevingsdiensten.

In antwoord op de vragen van Statenlid Kostic (PvdD) antwoordt gedeputeerde Stigter dat er onlangs veel geïnvesteerd is in de OD, in het bijzonder rond stikstof/natuur. De provincie heeft een grote aanvullende opdracht uitgezet bij de omgevingsdiensten. De organisatie is daar terecht zwaarder op gebouwd, want het hele vraagstuk van stikstof/natuur vraagt de komende tijd extra inzet.

Het verzoek van de heer Roosendaal (VVD) om in het vervolg ook de totalen op te nemen, zal gedeputeerde overbrengen. Uiteindelijk wordt het stuk gemaakt voor alle deelnemers en niet alleen voor de provincie. Gedeputeerde vindt het een terecht verzoek om in één oogopslag de effecten te kunnen zien.
Een en ander geldt ook ten aanzien van de 1,3%. Op het moment dat een deelnemende organisatie uitgaat van een ingeschatte inflatiecorrectie van 1,3% vinden GS dat opportuun. Er kan om bepaalde redenen soms best iets van afgeweken worden. Als het echter veel hoger uitpakt, zullen GS het altijd inbrengen in de gemeenschappelijke berekening, of het nu een recreatieschap, omgevingsdienst of anderszins betreft. Dat is een van de brillen waarmee naar de kadernota's wordt gekeken.

> De heer **Roosendaal** (VVD) geeft aan dat sprake is van een tijdelijke ophoging van het personeelsbestand omdat jonge medewerkers moeten worden ingewerkt door de vertrekkende groep die met pensioen gaat. Dat zou dan voor een beperkt aantal jaren moeten gelden. Het lijkt echter alsof er structureel geld wordt vrijgemaakt om in permanentie extra mensen toe te voegen aan de organisatie. Hij zou verwachten dat als een paar mensen met pensioen op een gegeven moment gaan, zij niet vervangen worden, omdat er al een paar trainees zijn binnengehaald. Laatstgenoemden zijn aanzienlijk goedkoper. Op een gegeven moment wordt er structureel geld gegeven, terwijl het eigenlijk maar tijdelijk hoeft te zijn. Hoe kijkt gedeputeerde daarnaar?

Gedeputeerde **Stigter** antwoordt dat zolang het traineeprogramma loopt er sprake is van een systeem van uitstroom (van gepensioneerden) en instroom van nieuwe mensen die opgeleid moeten worden. Voor gedeputeerde is het gekoppeld aan de duur van het traineeprogramma, dat nog moet worden opgebouwd. Zolang dat traineeprogramma voortduurt, brengt het extra kosten met zich mee. Dit vraagt meer van mensen, met name in de opleiding en begeleiding. GS vinden het van belang, juist in die hele transitie van de OD, dat er vers bloed wordt binnengehaald om met name die nieuwe werkwijze Omgevingswet eigen te maken. Dat vertaalt zich niet direct in het aantal vergunningen of controles, die de omgevingsdiensten thans uitvoeren. Het vergroot wel de kwaliteit van de omgevingsdienst. Het traineeprogramma is vooral bedoeld om de gaten van morgen en overmorgen te vullen, maar ook om een kwaliteitsimpuls te geven.

> De heer **Roosendaal** (VVD) geeft aan dat zijn fractie dat laatste punt onderschrijft. Hij blijft echter bij zijn standpunt dat structureel geld wat overbodig lijkt.

> Mevrouw **Gonggrijp** (D66) bedankt gedeputeerde voor diens beantwoording. Gedeputeerde Stigter gaf aan dat de Staten middels een jaarverslag over de voortgang geïnformeerd worden. Ten tijde van publicatie van het jaarverslag is alles echter al gedaan. Het gaat er natuurlijk om dat de OD van groot belang is, een transitie doormaakt, extra middelen nodig heeft voor verschillende activiteiten en dat ook doet met programmasturing. Het zou goed zijn als de Staten in de loop van het jaar op de hoogte gehouden worden over hoe het gaat. Mevrouw Gonggrijp vraagt derhalve

hoe de tussentijdse terugkoppeling loopt, zodat gerechtvaardigd kan worden dat er extra middelen naartoe gaan in een tijd waarin zowel de gemeenten als de provincie veel extra kosten hebben.

Gedeputeerde **Stigter** vraagt waar mevrouw Gonggrijp zelf aan denkt, zonder dat er extra bestuurslasten, monitoring e.d. mee gemoeid zijn. Hij wil de rapportagelasten niet te veel vergroten. De provincie kent natuurlijk al de P&C-cyclus die bestaat uit de kaderbrief, de begroting, begrotingswijzigingen en de jaarstukken.

Mevrouw **Gonggrijp** (D66) vindt het een mooie terugvraag. Zij zal gedeputeerde een mail sturen, want ze heeft daar wel ideeën over.

Het gaat Statenlid **Kostic** (PvdD) erom dat in het proces bij de OD nu enkel gekeken wordt naar wat de aanvrager qua stukken indient. Op basis daarvan wordt een beoordeling gegeven. Bij onder andere het Circuit Zandvoort is duidelijk geworden dat er soms grote maatschappelijke twijfels zijn bij die manier van beoordelen. Journalisten hebben uitgezocht dat het er vaak toe leidt dat economie boven natuur wordt gesteld. Er is soms gewoon een reden om extra onafhankelijk onderzoek vanuit de OD zelf te doen of om een contraexpertise te laten uitvoeren. Statenlid Kostic vraagt gedeputeerde of hij dit in de zienswijze wil stellen, om te kijken of dat mogelijk is en hoeveel geld ermee gemoeid is als wordt uitgegaan van één à twee contraexpertises per jaar.

Gedeputeerde **Stigter** vindt het lastig om de vraag van Statenlid Kostic (PvdD) in algemene zin te beantwoorden. Bij complexe aanvragen of situaties gaat men in eerste instantie uit van hetgeen aanvrager indient. Zo is het systeem opgebouwd. Aanvrager weet immers als geen ander wat hij gaat doen en wat daarvoor nodig is. Op het moment dat er vragen zijn over de aanvraag, kan het zo zijn dat de provincie enkele vragen ter verduidelijking teruglegt. Soms komt het echter ook voor dat de provincie daar eigenstandig onderzoek naar laat uitvoeren. Als het aan de orde is, dan doet de provincie dat. Gedeputeerde vindt het echter wat te voorbarig om daar op voorhand bij een kadernota al ruimte op te gaan maken, omdat hij niet weet welke casuïstiek het betreft, wat dat precies vraagt of waarvoor het nodig is.

Statenlid **Kostic** (PvdD) geeft juist een concreet voorbeeld. Zij is graag bereid gedeputeerde daar later over te mailen. Het betreft enkel de vraag richting de OD of het mogelijk is en wat het budget is, rekening houdende met één contra-expertise per jaar. In december 2020 heeft gedeputeerde Rommel aangegeven dat dit een goede vraag betreft, maar dat deze bij het budget van de OD's aan de orde komt. Het lijkt Statenlid Kostic meer dan schappelijk om het in ieder geval uit te zetten richting de OD's. Aansluitend kan worden bekeken hoe het kan worden ingericht.

De **voorzitter** vat samen dat Statenlid Kostic voorstelt om het op te nemen in de zienswijze.

Gedeputeerde **Stigter** vindt de vraag nog heel ongericht. Wie men daarvoor vraagt en welke financiële middelen nodig zijn, is heel sterk afhankelijk van de casus en het type onderzoek. Op het moment dat zich een vraagstuk over stikstof voordoet, dat aanzienlijk meer inzet van de OD vraagt, vindt er op basis daarvan het gesprek plaats of er een aanvullende opdracht naartoe kan gaan, inclusief de bijbehorende middelen. Daarbij kan ook de vraag aan de orde komen of er, indien nodig, expertise van buitenaf bij gehaald moet worden. Op voorhand is de vraag echter te ongericht om die op te nemen in de kadernota.

De voorzitter bedankt gedeputeerde voor zijn beantwoording in eerste termijn en constateert dat de Statenleden geen behoefte hebben aan een tweede termijn.
De voorzitter concludeert dat de kadernota als een bespreekstuk wordt doorgeleid naar PS op 8 maart a.s.

A15-2021 / PS 08-03-2021
VERWORPEN

Partij voor de Dieren
Statenfractie Noord-Holland

Amendement Ruimhartig bijdragen aan capaciteit OD

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op maandag 8 maart ’21, ter behandeling van de voordracht Zienswijze Kadernota 2022 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN);

besluiten in bovengenoemde ontwerpbesluit:

het eerste punt uit de zienswijze te schrappen, zijnde de tekst:

“*De OD NHN acht het noodzakelijk dat wanneer de Omgevingswet is ingevoerd 6 fte aan omgevingsadviseur werkzaam zijn bij de OD. De omgevingsadviseurs zullen de deelnemers o.a. moeten adviseren bij het opstellen van omgevingsvisies, omgevingsplannen en complexe vergunningsaanvragen. Financiering van deze 6 fte wordt voor 3 fte opgevangen in de lopende (milieu)begroting. Voor de overige 3 fte wordt gevraagd om een bedrag van € 300.000 per jaar, te verdelen over alle deelnemers. De provincie wordt gevraagd voor 37% mee te betalen. De huidige onderbouwing in verschillende beleidstukken voor de vergadering van algemeen bestuur op 9 december 2020, is ons inziens teveel gericht op de gemeenten en laat niet goed de toegevoegde waarde zien voor de provincie. Daarnaast geeft de OD NHN zelf aan dat de omgevingsadviseur gezien moet worden als een rol en niet als een functie.*
Wij gaan graag in gesprek met de OD NHN over de rol van de omgevingsadviseur en de advisering vooral op het gebied van natuur. Op basis van de opgedane ervaringen in 2021 zullen wij een nieuw en goed onderbouwd voorstel op zijn merites beoordelen.”

En te vervangen door de tekst:

“*De provincie staat positief tegenover het inzetten van omgevingsadviseurs door de OD NHN in het kader van de Omgevingswet*.”

Toelichting

Recent is door een adviescommissie onder leiding van Jozias van Aartsen een vernietigend rapport uitgebracht over het functioneren van de omgevingsdiensten. Onder andere gebrek aan capaciteit en financiële middelen gaat nu ten koste van bescherming van de kwetsbare leefomgeving. Er is niet goed voorbereid op de toekomst en door de Omgevingswet wordt het werk van de omgevingsdienst complexer. [1]

De OD’s staan voor een grote omslag in werken wanneer de Omgevingswet ingaat. Een paradigmawisseling wordt het ook genoemd: van bescherming van de fysieke leefomgeving via een

[1] https://www.binnenlandsbestuur.nl/bestuur-en-organisatie/nieuws/commissie-van-aartsen-toezicht-ver-onder-de-maat.16263770.lynkx; https://www.trouw.nl/duurzaamheid-natuur/toezicht-op-milieuschade-is-niet-op-orde~bb57e2ee/

werende benadering van activiteiten, naar een beleidscyclus, waarin de continue zorg voor de kwaliteit van de leefomgeving centraal staat en ruimte bestaat voor ontwikkeling van activiteiten. Bestuurders en ambtenaren komt de lastige verantwoordelijkheid toe om deze ‘balans tussen beschermen en benutten’ te realiseren. Hoe bijvoorbeeld om te gaan met ‘gebruiksruimte’.

Het is heel belangrijk dat de Omgevingswet goed wordt uitgevoerd. In die zin is 6 fte niet eens zo veel. Daarnaast helpt het de provincie ook als gemeenten de Omgevingswet goed uitvoeren. Zij dragen immers in grote mate bij aan doelen van de provincie, zoals robuuste natuur, natuurinclusieve landbouw, ruimtelijke kwaliteit, schone lucht en gezonde economie. Het bovengenoemde punt uit de zienswijze is dus al met al ongepast en dient geschrapt te worden. Ruimte voor praten met de OD heeft de provincie los hiervan uiteraard altijd.

Ines Kostic	Eric Smaling	Dennis Heijnen
Partij voor de Dieren	SP	CDA

Partij voor de Dieren
Statenfractie Noord-Holland
SP

Amendement Pilot onafhankelijk onderzoek Omgevingsdienst ter bescherming van gezondheid en natuur

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op maandag 8 maart ’21, ter behandeling van de voordracht Zienswijze Kadernota 2022 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord;

besluiten in bovengenoemd ontwerpbesluit:

aan de tekst:

“De zienswijze op de voorgestelde kadernota 2022 van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) vast te stellen.”

de volgende zin toe te voegen:

“met inachtneming van de navolgende vraag aan de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord om te onderzoeken:

- hoe in toekomstige situaties, waarbij kwetsbare belangen als natuur en gezondheid in het geding zijn, én er grote twijfels zijn vanuit maatschappelijke organisaties, er (naast de informatie van de aanvrager) op verzoek van die organisaties contra-expertise of eigen onderzoek door OD ingeschakeld kan worden om tot een volledig geïnformeerd besluit te kunnen komen,
- hoeveel (gehonoreerde) verzoeken de OD per jaar verwacht en welke kosten daaraan verbonden zijn;
- en de resultaten van die verkenning zodra mogelijk toe te sturen aan PS.”

Toelichting

Omgevingsdiensten baseren zich bij het beoordelen van aanvragen voor een vergunning of ontheffing namens GS steeds op informatie van de aanvrager. De OD NHN kijkt zelf kritisch naar de aangeleverde gegevens, maar doet zelf vaak geen onderzoek. Follow the Money heeft in kaart gebracht hoe, door o.a. het leunen op de gegevens van de aanvrager, natuur het bijna altijd verliest van economische belangen en onvoldoende wordt beschermd.[1] Daarnaast is recent door een adviescommissie onder leiding van Jozias van Aartsen een vernietigend rapport uitgebracht over het functioneren van de omgevingsdiensten. Onder andere gebrek aan capaciteit en financiële middelen gaat nu ten koste van bescherming van de kwetsbare leefomgeving. Er is niet goed voorbereid op de toekomst en door de Omgevingswet wordt het werk van de omgevingsdienst complexer.[2]

[1] https://www.ftm.nl/artikelen/l... en https://www.ftm.nl/artikelen/i...

[2] https://www.binnenlandsbestuur.nl/bestuur-en-organisatie/nieuws/commissie-van-aartsen-toezicht-ver-onder-de-maat.16263770.lynkx; https://www.trouw.nl/duurzaamheid-natuur/toezicht-op-milieuschade-is-niet-op-orde~bb57e2ee/

In dit amendement wordt de OD NHN gevraagd te kijken of het mogelijk is om in toekomstige situaties waarbij kwetsbare belangen als natuur en gezondheid in het geding zijn, én er grote twijfels zijn vanuit maatschappelijke organisaties, extra onafhankelijk onderzoek vanuit de OD zelf te doen of een contra-expertise te laten uitvoeren, en hoeveel geld dat kost.
Dit idee is eerder opgeworpen vanuit verschillende partijen in de Provinciale Staten. Daarbij wezen GS erop dat dit het beste kan worden besproken als de OD's zelf op de agenda staan. De kadernota is een mooi moment om deze vragen richting de Omgevingsdienst in te dienen, omdat het budget van de Omgevingsdienst hierin aan de orde is.

Ines Kostic
PvdD Noord-Holland

Eric Smaling
SP

Stof tot nadenken

Onderzoek naar de kwaliteit van de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco

Aanleiding en vraagstelling

Bij het verwerken van de zogeheten ROZA-slak door Harsco, op het terrein van Tata Steel, zijn er sinds 2016, en met een piek in de zomer/herfst 2018, meerdere keren uitstoten van grafiet geweest, die in de nabije omgeving terecht zijn gekomen. Naar aanleiding van deze 'grafietregens' hebben Provinciale Staten van Noord-Holland in juni 2019 een motie aangenomen om een onafhankelijk onderzoek te laten uitvoeren naar de kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH-taken) bij Tata Steel en Harsco. Dit is voor de Randstedelijke Rekenkamer aanleiding geweest om dit onderzoek te doen. De centrale onderzoeksvraag is: *Hoe verloopt de uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco en welke verbeteringen zijn daarbij mogelijk?*

De centrale onderzoeksvraag is uitgewerkt in vier onderzoeksvragen:

1. Welke overheden en overheidsorganisaties zijn bij de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco betrokken en wat is specifiek de rol van PS, GS en de OD NZKG?
2. Wat is de kwaliteit van de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving bij Tata Steel en Harsco?
3. Wat is de kwaliteit van de informatievoorziening van OD NZKG aan GS en van GS aan PS over de uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco?
4. Hoe worden omwonenden en belangenorganisaties betrokken bij de uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco?

De hoofdconclusie is uitgewerkt in acht deelconclusies. In deze 5-minutenversie is een beknopte weergave van de hoofdconclusie opgenomen. Ook zijn de aanbevelingen weergegeven.

Foto: Tata Steel

Conclusie

Sinds de zomer van 2018 is er sprake van maatschappelijke onrust, vergrote media-aandacht en politieke en bestuurlijke aandacht rondom Tata Steel en Harsco. Aanleiding hiertoe waren stofemissies bij Harsco, waarbij grafiet is vrijgekomen, en de mogelijke gevolgen daarvan voor de gezondheid. Door andere incidenten zoals de te hoge stofemissies bij de sinterkoelers van de Sinterfabriek in 2019 en de niet-inbare dwangsommen bij Harsco in het voorjaar van 2020, is de maatschappelijke onrust en de aandacht van de media, bestuur en politiek verder toegenomen. In de afgelopen jaren is de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco onder een vergrootglas komen te liggen en zijn de betrokken partijen zich meer gaan bezighouden met de uitvoering van VTH-taken bij beide bedrijven.

Deze ontwikkelingen hebben invloed op de manier waarop betrokkenen zich tot elkaar verhouden. Bij de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco is spanning ontstaan tussen de politiek-bestuurlijke verantwoordelijkheid van de provincie als bevoegd gezag en de uitvoerende rol van de OD NZKG. De provincie is minder op afstand gaan staan en nauwer betrokken bij de beoordeling en besluitvorming door de OD NZKG. In plaats van de OD NZKG vanuit haar provinciale kaderstellende rol te versterken, heeft de provincie de rol van de OD NZKG deels overgenomen door taken van de OD NZKG over te nemen en over te doen. Dit is inefficiënt en hieruit spreekt weinig vertrouwen in het handelen van de OD NZKG.

De informatievoorziening door de OD NZKG aan GS was op verschillende momenten niet toereikend en de OD NZKG heeft onvoldoende blijk gegeven van bestuurlijke sensitiviteit. Dit is niet alleen de OD NZKG aan te rekenen. De provincie heeft bij de OD NZKG onvoldoende aangegeven waarover, op welke manier en wanneer de OD NZKG haar moet informeren over de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco.

De ontwikkelingen van de afgelopen tijd hebben tevens invloed op de relatie van de provincie en OD NZKG met de omgeving. Het vertrouwen van de omgeving in het handelen van de provincie en OD NZKG is de afgelopen jaren afgenomen. Dit komt onder andere doordat er sprake is van een mismatch tussen de verwachtingen van de omgeving wat de provincie en OD NZKG zouden moeten doen en wat zij op basis van wet- en regelgeving en beschikbare capaciteit kunnen doen. De uitleg van de provincie en OD NZKG van hun mogelijkheden en beperkingen bij de uitvoering van VTH-taken volstaat niet. Daarnaast worden klachten richting de indieners niet naar hun tevredenheid afgehandeld. Ook is de communicatie van de provincie en OD NZKG richting de omgeving niet toereikend en hebben zij de omgeving onvoldoende betrokken bij de uitvoering van VTH-taken.

Gevolg is dat de relatie tussen omwonenden enerzijds en de OD NZKG en provincie anderzijds is gejuridiseerd. De juridisering levert voor de omgeving vaak niet de gewenste resultaten op en legt beslag op de capaciteit van de OD NZKG, wat ten koste gaat van de capaciteit voor de uitvoering van andere VTH-taken. Dit leidt tot ontevredenheid bij zowel de omgeving als de OD NZKG en provincie en is contraproductief, omdat de input van de omgeving waardevol kan zijn bij het uitvoeren van de VTH-taken.

Behalve een goede communicatie van de provincie en OD NZKG en betrokkenheid van de omgeving bij de uitvoering van VTH-taken, is het voor de omgeving nog belangrijker dat de OD NZKG de VTH-taken juist uitvoert. De OD NZKG volgt bij de milieutechnische uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco in de onderzochte casussen op hoofdlijnen de verplichte stappen. Echter, bij vergunningverlening zijn beslistermijnen overschreden. Verder zijn in de casus Stofemissie Harsco de invorderingsbevoegdheden van vier verbeurde dwangsommen verjaard. De Rekenkamer constateert dat er ook buiten de wettelijk verplichte stappen verbeteringen mogelijk zijn die bijdragen aan een goede uitvoering van VTH-taken. De OD NZKG handelt bij de uitvoering van VTH-taken in de onderzochte casussen niet voldoende voortvarend. Zo handelt zij vaak vanuit wat er niét kan en zoekt niet voldoende naar de mogelijkheden die er wél zijn. Daarnaast hebben geconstateerde overtredingen in een aantal casussen lang kunnen voortduren, voordat de OD NZKG overging tot het opleggen van een last onder dwangsom.

De Rekenkamer concludeert dat, hoewel de milieutechnische uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco op hoofdlijnen conform de daarvoor gestelde kaders verloopt, dit in de huidige context van maatschappelijke onrust niet volstaat.

Wat moet er volgens de Rekenkamer gebeuren?

Om de huidige situatie van maatschappelijke onrust, vergrote media-aandacht en politieke en bestuurlijke aandacht rondom Tata Steel en Harsco te doorbreken en de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco te verbeteren, zijn structurele veranderingen nodig. Hiervoor heeft de Rekenkamer aanbevelingen opgesteld, die zijn gericht aan GS en/of de OD NZKG (zie ‘Aanbevelingen’).

Daarnaast constateert de Rekenkamer dat er structurele verbeteringen nodig zijn waarvoor op landelijk of Europees niveau meer aandacht zou moeten komen. De provincie en OD NZKG hebben bij de uitvoering van

VTH-taken bij majeure risicobedrijven als Tata Steel en Harsco weinig ruimte om belangen af te wegen, omdat relevante wet- en regelgeving met betrekking tot de uitvoering van VTH-taken bij majeure risicobedrijven voornamelijk op landelijk en Europees niveau is vastgelegd. Hoewel de provincie gezondheid meer nadruk wil geven bij de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco, zijn de mogelijkheden hiervoor voor de provincie beperkt. Ook zijn de mogelijkheden voor de provincie beperkt om zelf milieunormen te bepalen.

De Rekenkamer ziet dit als een vraagstuk in een bredere context dat niet enkel door de provincie en OD NZKG opgelost kan worden, maar waar de provincie wel een agenderende functie richting het Rijk en de Europese Unie kan vervullen. Volgens de Rekenkamer zouden over dit vraagstuk op landelijk en Europees niveau afspraken gemaakt moeten worden.

Aanbevelingen

De aanbevelingen zijn onderverdeeld in zeven thema's die corresponderen met de thema's van de deelconclusies en zijn gericht aan GS en/of de OD NZKG.

Rol van provincie bij uitvoering VTH-taken

Aanbeveling 1a aan GS

Versterk de rollen van GS en de OD NZKG, door via beleidskaders duidelijker aan te geven wat GS van de OD NZKG verwachten. Indien GS andere besluitvorming wensen in de uitvoering van VTH-taken door de OD NZKG, bijvoorbeeld op het gebied van gezondheid, stel dan beleid vast waarmee de OD NZKG andere besluiten kan nemen. Probeer het overnemen en overdoen van besluitvorming van de OD NZKG te voorkomen.

Aanbeveling 1b aan GS

Stel zo snel mogelijk alternatieve grens- en richtwaarden met betrekking tot geur vast voor Tata Steel.

Aanbeveling 1c aan GS

Zet vaker bestuurlijke en beleidsmatige interventies in, wanneer GS resultaten willen bereiken die niet wettelijk en afdwingbaar zijn binnen de reguliere uitvoering van VTH-taken, zoals het aankaarten van knelpunten op landelijk of Europees niveau of het voeren van bestuurlijke gesprekken met het bedrijf.

Volgen procedurele stappen bij uitvoering van VTH-taken

Aanbeveling 2a aan OD NZKG

Stimuleer bedrijven om vergunningaanvragen altijd via een vooroverleg te bespreken om het proces van vergunningverlening te versnellen.

Aanbeveling 2b aan OD NZKG

Betrek de partijen die wettelijk adviesrecht hebben proactiever en eerder in het vergunningverleningsproces, bijvoorbeeld door aanvragen van Tata Steel en Harsco vroeg in het vergunningverleningsproces met hen te bespreken.

Aanbeveling 2c aan OD NZKG

Zorg voor een volledige en actuele beschrijving van de administratieve processen en pas deze toe in de dagelijkse praktijk.

Aanbeveling 2d aan OD NZKG

Verbeter de publicatie van vergunningen en handhavingsbesluiten op de website van de OD NZKG, door te zorgen voor een complete en overzichtelijke weergave.

Voortvarendheid bij uitvoering van VTH-taken

Aanbeveling 3a aan OD NZKG

Stuur bij vergunningverlening meer op het halen van de termijnen waarbinnen het bedrijf gegevens moet aanleveren en leg meer verantwoordelijkheid bij het bedrijf.

Aanbeveling 3b aan OD NZKG
Handel voortvarender bij de uitvoering van VTH-taken, door te zoeken naar de mogelijkheden die er zijn in plaats van te handelen vanuit wat er niét kan. Betrek GS zodra de OD NZKG knelpunten ziet die niet op te lossen zijn binnen de reguliere uitvoering van VTH-taken.

Informatievoorziening OD NZKG aan GS

Aanbeveling 4a aan GS
Stel duidelijke kaders op met betrekking tot waarover, op welke manier en wanneer de OD NZKG GS moet informeren over de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco. Maak daarbij onderscheid tussen reguliere en politiek-bestuurlijke zaken.

Aanbeveling 4b aan OD NZKG
Vergroot de bestuurlijke sensitiviteit binnen de OD NZKG, om beter in te kunnen schatten waarover, op welke manier en wanneer GS geïnformeerd moeten worden over de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco.

Informatievoorziening GS aan PS

Aanbeveling 5 aan GS
Zorg dat het informatieprotocol, waarin richtlijnen worden opgenomen wanneer PS geïnformeerd moeten worden over ontwikkelingen ten aanzien van Tata Steel en Harsco, zo spoedig mogelijk wordt opgesteld en leg dit voor aan PS. Evalueer na één jaar de werking met PS.

Afhandeling van klachten en handhavingsverzoeken

Aanbeveling 6 aan OD NZKG
Zorg ervoor dat de OD NZKG het centrale meldpunt voor klachten wordt. In ieder geval door het indienen van klachten te vergemakkelijken met een gebruiksvriendelijk klachtenformulier, waardoor een particulier initiatief als Stofmelder niet meer nodig is. Koppel daarnaast aan de indieners van klachten beter terug wat er met hun klacht is gebeurd. Op deze manier is de kans groter dat de nuttige input van omwonenden voor toezicht en handhaving wordt behouden en zij niet meer gebruik hoeven te maken van (onder andere) handhavingsverzoeken.

Vertrouwen omgeving

Aanbeveling 7 aan GS en OD NZKG
Herstel het vertrouwen van de omgeving door de omgeving beter te betrekken bij de uitvoering van VTH-taken door na te gaan aan welke informatie de omgeving behoefte heeft en probeer zo veel mogelijk aan die informatiebehoefte tegemoet te komen. De omgevingsmanager, die begin 2020 is ingesteld, en de opening van een fysieke locatie kunnen hierin een rol spelen. Maak daarbij een onderscheid tussen de politiek/bestuurlijke verzoeken voor de provincie en de technische vragen voor de OD NZKG. Logischerwijs moeten de provincie en OD NZKG hun reacties op elkaar afstemmen en als één overheid en met één boodschap richting de omgeving communiceren. Door het beter betrekken van de omgeving kan in de relatie tussen omwonenden en de provincie en OD NZKG een juridisering bij de uitvoering van de VTH-taken wellicht voorkomen worden, waardoor de OD NZKG meer tijd en capaciteit heeft voor het uitvoeren van al haar VTH-taken.

Meer informatie

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Ans Hoenderdos, bestuurder/directeur Randstedelijke Rekenkamer, tel. 020 58 18 585 of info@randstedelijke-rekenkamer.nl. Het onderzoeksrapport *Stof tot nadenken* is te vinden op www.randstedelijke-rekenkamer.nl.

randstedelijke rekenkamer
flevoland | noord-holland | utrecht | zuid-holland

EINDRAPPORT

Stof tot nadenken

Onderzoek naar de kwaliteit van de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco

Provincie Noord-Holland | januari 2021

Voorwoord

Voor vergunningverlening, toezicht en handhaving is vaak weinig aandacht als het goed gaat. Maar als er sprake is van incidenten, voortdurende overlast, mogelijke gezondheidseffecten en/of maatschappelijke onrust staat de uitvoering van deze taken in de schijnwerpers, zoals het geval is bij Tata Steel en Harsco. Rondom deze bedrijven is de laatste tijd veel politieke en bestuurlijke aandacht. Omwonenden laten van zich horen in het provinciehuis en in de media.

De uitvoering van de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving (VTH-taken) bij Tata Steel is maar met enkele bedrijven te vergelijken. Tata Steel is een van de meest complexe bedrijven in Nederland met verschillende werkeenheden, zoals twee hoogovens, twee kooksfabrieken en een sinterfabriek. Harsco verwerkt de zogeheten slak, een restproduct van de staalproductie. Het terrein van Tata Steel, waar ook Harsco op gevestigd is, beslaat een oppervlakte van 750 hectare, dit zijn bijna 1.500 voetbalvelden.

Bij de productie van staal vindt onder andere uitstoot van stof, fijnstof, geur en geluid plaats. Het is van belang om te benadrukken dat Tata Steel en Harsco primair verantwoordelijk zijn om deze uitstoot zoveel mogelijk te beperken en relevante wet- en regelgeving na te leven. De provincie Noord-Holland is verantwoordelijk voor de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving bij Tata Steel en Harsco. De OD NZKG voert deze taken sinds 2014 namens de provincie uit.

Naar aanleiding van een motie van Provinciale Staten hebben we de kwaliteit van de uitvoering van VTH-taken en de rol van de provincie onderzocht aan de hand van casussen. De geselecteerde casussen waren omvangrijk en (technisch) ingewikkeld en het zorgvuldig onderzoeken ervan was een stevige opgave voor het onderzoeksteam. Ook hebben we de informatievoorziening en de communicatie van de provincie en OD NZKG richting de omgeving onderzocht. Hierbij hebben we zoveel mogelijk de meest recente relevante ontwikkelingen meegenomen, door verschillende actuele casussen toe te voegen en de onderzoeksperiode uit te breiden van eind 2019 naar 1 juni 2020, hoewel in een aantal gevallen zelfs ook ontwikkelingen tot 1 december 2020 zijn meegenomen.

Voor de uitvoering van dit onderzoek hebben wij een grote hoeveelheid documenten opgevraagd bij de OD NZKG. Ook hebben we veel gesprekken gevoerd met medewerkers en directieleden van de OD NZKG. Daarnaast hebben we meerdere gesprekken gevoerd met de provincie Noord-Holland. We danken de OD NZKG en de provincie voor de prettige en constructieve samenwerking. Onze andere gesprekspartners, zoals de ILT, GGD Kennemerland, de OD IJmond, Tata Steel en Harsco, willen we danken we voor de geleverde informatie. Verder wil de Rekenkamer de Statenwerkgroep die betrokken was bij dit onderzoek bedanken voor haar input.

Bovenal wil de Rekenkamer haar dank uitspreken naar omwonenden in de IJmondregio. In het bijzonder willen we de Dorpsraad Wijk aan Zee en Stichting IJmondig bedanken voor de gevoerde gesprekken en het toesturen van informatie. Ook willen we de omwonenden bedanken die ons schriftelijk van informatie hebben voorzien. Gedurende het onderzoek hebben wij zeer veel e-mails (ruim 200) ontvangen. Dit hebben wij niet eerder meegemaakt bij een Rekenkameronderzoek. Niet alleen qua aangedragen feitelijke en zakelijke informatie, maar ook qua geuite zorgen en emoties van omwonenden.

Het onderzoek is uitgevoerd door Kirsten Bijkerk MSc (onderzoeker), mr. Majella de Vries (onderzoeker), drs. Steven van Oostveen (projectleider tot jan. 2020) en dr. Annalies Teernstra (projectleider vanaf jan. 2020).

dr. ir. Ans Hoenderdos-Metselaar MBA
bestuurder/directeur Randstedelijke Rekenkamer

Inhoudsopgave

BESTUURLIJKE NOTA

| 1 | INLEIDING 5
1.1 Aanleiding 5
1.2 Vraagstelling 5
1.3 Werkwijze 6
1.4 Betrokkenen bij uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco 7

| 2 | CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN 9

| 3 | REACTIE GEDEPUTEERDE STATEN 35

| 4 | REACTIE DB OD NZKG 43

| 5 | NAWOORD 48

NOTA VAN BEVINDINGEN

| 1 | INLEIDING 50
1.1 Aanleiding 50
1.2 Probleemstelling en onderzoeksvragen 50
1.3 Afbakening 51
1.4 Werkwijze 51
1.5 Beoordelingskader 53
1.6 Statenwerkgroep 54
1.7 Leeswijzer 54

| 2 | ACHTERGROND 55
2.1 Betrokkenen bij uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco 55
2.2 Vergunningen Tata Steel en Harsco 61

| 3 | BELEIDSKADERS PROVINCIE 65
3.1 Provinciale kaders 65
3.2 Geluidbeleid 67
3.3 Geurbeleid 72

| 4 | SELECTIE CASUSSEN 75
4.1 Casussen vergunningverlening 75
4.2 Casussen toezicht en handhaving 81

| 5 | KWALITEIT VERGUNNINGVERLENING 86
5.1 Stappen in het proces van vergunningverlening 86
5.2 Beslistermijn en beschikbaarheid vergunningen 100
5.3 Implementatie Beste Beschikbare Technieken in de vergunningen 106
5.4 Belangenafweging 113
5.5 Rol van de provincie bij vergunningverlening 128

| 6 | KWALITEIT TOEZICHT ... 132
6.1 Gepland toezicht ... 133
6.2 Ongepland toezicht naar aanleiding van meldingen en klachten ... 140
6.3 Opvolging bij constateringen en overtredingen ... 146
6.4 Inzet van toezichtscapaciteit ... 155

| 7 | KWALITEIT HANDHAVING ... 159
7.1 Overgaan tot handhaving en bepalen van de interventie ... 159
7.2 Opleggen van een last onder dwangsom (LOD) ... 170
7.3 Handhaving naar aanleiding van handhavingsverzoeken ... 190
7.4 Rol van de provincie bij handhaving ... 193

| 8 | KWALITEIT INFORMATIEVOORZIENING ... 197
8.1 Informatievoorziening door OD NZKG aan GS ... 197
8.2 Informatievoorziening door GS aan PS ... 204

| 9 | COMMUNICATIE BETROKKENEN ... 212
9.1 Omgang met klachten ... 212
9.2 Omgang met handhavingsverzoeken ... 221
9.3 Communicatie door provincie en OD NZKG naar omgeving ... 227

BIJLAGE A MOTIE PROVINCIALE STATEN ... 233

BIJLAGE B BEOORDELINGSKADER ... 235

BIJLAGE C BEDRIJFSACTIVITEITEN TATA STEEL EN HARSCO ... 238

BIJLAGE D GELUID EN GEUR IN DE VERGUNNING ... 241

BIJLAGE E GERAADPLEEGDE BRONNEN ... 243

BIJLAGE F GERAADPLEEGDE PERSONEN ... 244

| 1 | Inleiding

1.1 Aanleiding

Tata Steel produceert, bewerkt en distribueert staal. Bij de staalproductie ontstaat een restproduct, slak genaamd. Het bedrijf Harsco Metals Holland B.V. (hierna: Harsco) verwerkt de slak op het bedrijventerrein van Tata Steel. Bij het verwerken van de zogeheten ROZA-slak zijn er sinds 2016, en met een piek in de zomer/herfst 2018, meerdere keren uitstoten van grafiet geweest, die in de nabije omgeving terecht zijn gekomen. Deze 'grafietregens' riepen veel vragen en bezorgdheid over de gezondheid op bij omwonenden. In het bijzonder bij de inwoners van Wijk aan Zee, die door de ligging van het dorp het meest direct werden getroffen.[1] Ook riep dit vragen op bij de betrokken gemeenten en de provincie. Het gaat hierbij om de gemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen waarbinnen het bedrijventerrein van Tata Steel valt. Daarnaast gaat het om de provincie Noord-Holland die verantwoordelijk is voor de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving (VTH-taken) bij de bedrijven Tata Steel en Harsco. De Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) voert deze VTH-taken in opdracht van de provincie uit.

Op 17 juni 2019 hebben Provinciale Staten van Noord-Holland gesproken over de effecten van de 'grafietregens' op de gezondheid van omwonenden, die het RIVM ging onderzoeken. Ook is gesproken over de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco. Daarbij is een motie aangenomen (zie Bijlage 1) om een onafhankelijk onderzoek te laten uitvoeren naar de kwaliteit van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco. De Randstedelijke Rekenkamer wordt expliciet in de motie genoemd. Dit is voor de Rekenkamer aanleiding geweest om onderzoek te doen.

1.2 Vraagstelling

Met dit onderzoek willen we Provinciale Staten (PS) van Noord-Holland ondersteunen in hun kaderstellende en controlerende rol door inzicht te geven in de kwaliteit van de vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH-taken) bij Tata Steel en Harsco en daar mogelijke verbeteringen bij voorstellen (doeltreffendheid van het VTH-beleid).

Centrale onderzoeksvraag
Hoe verloopt de uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco en welke verbeteringen zijn daarbij mogelijk?

De centrale onderzoeksvraag is uitgewerkt in vier onderzoeksvragen:

1. Welke overheden en overheidsorganisaties zijn bij de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco betrokken en wat is specifiek de rol van PS, GS en de OD NZKG?
2. Wat is de kwaliteit van de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving bij Tata Steel en Harsco?
3. Wat is de kwaliteit van de informatievoorziening van OD NZKG aan GS en van GS aan PS over de uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco?
4. Hoe worden omwonenden en belangenorganisaties betrokken bij de uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco?

[1] Brief GS aan PS d.d. 4 juni 2019; Resultaten RIVM gezondheidsrisico grafietuitstoot omwonenden Harsco Metals/Tata Steel

1.3 Werkwijze

Voor de beantwoording van de onderzoeksvragen hebben wij gebruikgemaakt van verschillende soorten bronnen. Zo hebben wij een grote hoeveelheid documenten geanalyseerd, waaronder vergunningendossiers, toezichts- en handhavingsdossiers en relevante (beleids)documenten van het Rijk, de provincie en OD NZKG. Ook is relevante wet- en regelgeving geraadpleegd. Daarnaast hebben wij een analyse gemaakt van overzichten van de OD NZKG, waaronder een overzicht van ingediende klachten. Verder hebben wij interviews gehouden met de provincie en de OD NZKG. Om een zo volledig mogelijk beeld te schetsen, hebben wij ook interviews gehouden met andere betrokken actoren, waaronder de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT), Omgevingsdienst IJmond, GGD Kennemerland, de Stichting Dorpsraad Wijk aan Zee en Stichting IJmondig.

De tweede onderzoeksvraag hebben wij beantwoord door middel van een casestudie van negen casussen. Een casestudie maakt het mogelijk om diepgaand onderzoek te doen, waardoor een rijke verzameling van gegevens verkregen kan worden. Door het onderzoeken van negen casussen konden wij de verschillende stappen bij het verlenen van vergunningen en het uitvoeren van toezicht en handhaving gedetailleerd in kaart brengen. De conclusies over de kwaliteit van de uitvoering van de VTH-taken zijn gebaseerd op bevindingen van deze casussen.

Tabel 1.1 geeft de geselecteerde casussen voor vergunningverlening weer, Tabel 1.2 geeft de casussen voor toezicht en handhaving weer. In Hoofdstuk 4 van de Nota van bevindingen zijn de casussen nader toegelicht.

Tabel 1.1 Casussen Vergunningverlening

	Bedrijf(sonderdeel)	Vergunning
1.	Sinterfabriek Tata Steel	Vastleggen emissiegrenswaarden en opnemen monitoringsverplichting Doekfilter
2.	Harsco	Veranderen van de werkwijze met betrekking tot de afhandeling van ROZA-slak
3.	Hoogovens Tata Steel	Wijziging geurvoorschriften Hoogoven 6
4.	Oxystaalfabriek Tata Steel	Realisatie nieuwe schrotopslag (Schrotopslag 3)

Tabel 1.2 Casussen Toezicht en Handhaving

	Bedrijf(sonderdeel)	Toezicht en Handhaving op
1.	Harsco	Stofemissie bij kiepen van slak en overige handelingen
2.	Oxystaalfabriek Tata Steel	Bodembedreiging door opslag van schrot
3.	Oxystaalfabriek Tata Steel	Geluid door handelingen bij opslag van schrot
4.	Sinterfabriek Tata Steel	Stofemissie bij sinterkoelers
5.	Kooksfabrieken Tata Steel	Ontstaan van ongare kooks

De casussen hebben betrekking op (een wezenlijk onderdeel van) het primaire werkproces, de inrichting en/of een installatie van Tata Steel of Harsco. We hebben gestreefd naar diversiteit in de geselecteerde casussen. Zo hebben de casussen betrekking op verschillende werkeenheden van Tata Steel en verschillende thema's (zoals geur, geluid en stof). Ook spelen bij een aantal casussen de implementatie van de Beste Beschikbare Technieken en/of klachten en handhavingsverzoeken van omwonenden en belangenorganisaties een rol. Bij het maken van de selectie hebben we suggesties van verschillende betrokken organisaties meegenomen.

1.4 Betrokkenen bij uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco

In deze paragraaf beschrijven we welke overheden en overheidsorganisaties betrokken zijn bij de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco en wat hun rollen zijn. Daarmee geeft deze paragraaf antwoord op de eerste deelvraag.

Het is van belang om te benadrukken dat Tata Steel en Harsco primair verantwoordelijk zijn voor de veiligheid en de naleving van relevante wet- en regelgeving. Voor het uitvoeren van hun werkzaamheden en het bouwen van installaties hebben zij vergunningen nodig om de impact op het milieu en de omgeving te beperken. Via toezicht controleert de overheid of conform de vergunning wordt gewerkt. Is dit niet het geval en worden overtredingen geconstateerd, dan heeft de overheid een beginselplicht tot handhaving. Binnen het stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving hebben verschillende actoren een rol: de provincie als bevoegd gezag en de OD NZKG als uitvoerende organisatie, maar ook de rijksoverheid, de gemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen, de OD IJmond en de GGD Kennemerland zijn betrokken. Figuur 1.1 geeft weer hoe deze organisaties zich tot elkaar verhouden. In deze paragraaf wordt de rol van GS, de OD NZKG en PS beschreven. De rol van de andere actoren is toegelicht in de Nota van bevindingen.

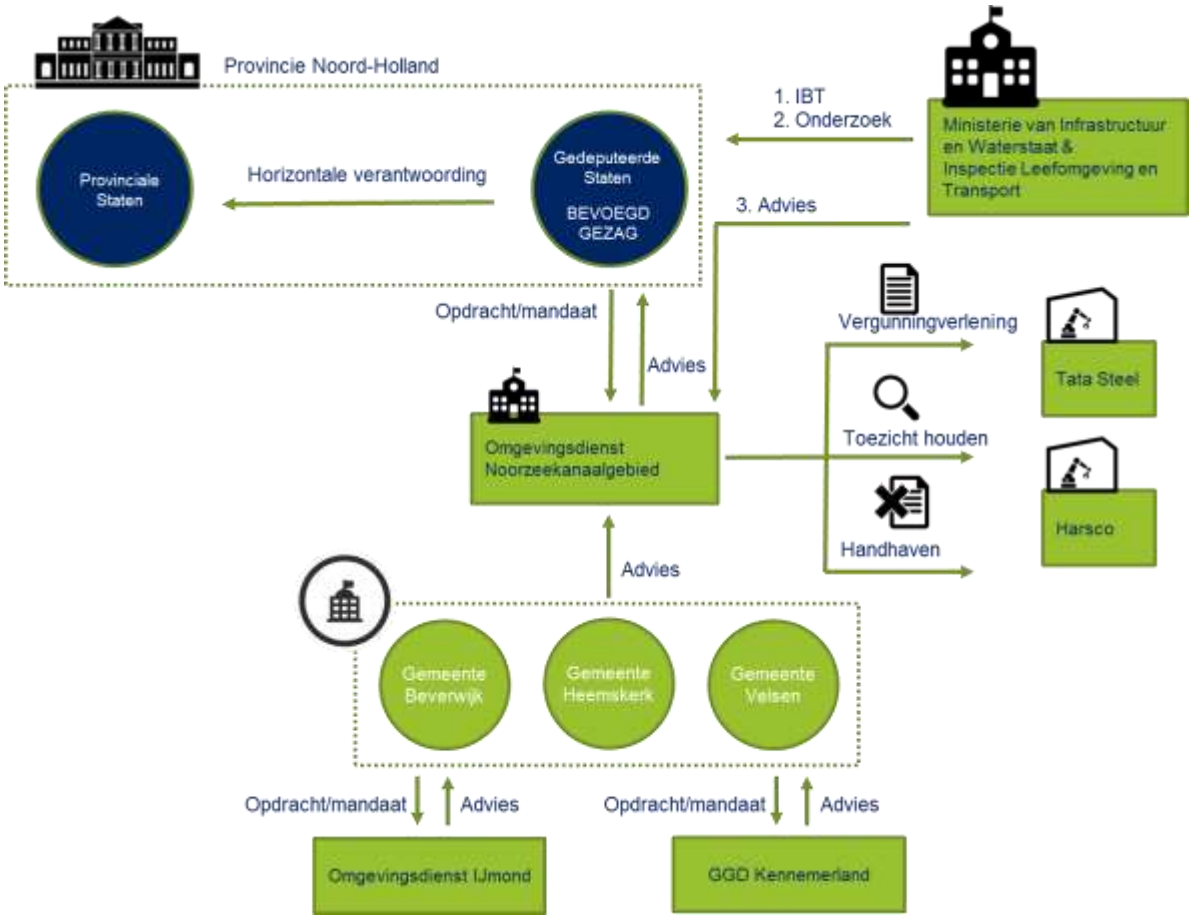

Figuur 1.1 **Rollen van overheden en overheidsorganisaties bij vergunningverlening, toezicht houden en handhaving bij Tata Steel en Harsco[2]**

[2] De figuur is een weergave van betrokken partijen waarop de Rekenkamer zich vooral heeft gericht. Het overzicht is daarmee niet uitputtend, zo zijn bij majeure risicobedrijven ook andere inspectiediensten betrokken zoals Rijkswaterstaat en de Inspectie SZW.

Gedeputeerde Staten Provincie Noord-Holland
GS zijn het bevoegd gezag voor de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving bij Tata Steel en Harsco voor omgevingsrecht. De provincie voert deze VTH-taken niet meer zelf uit, dit wordt sinds 2014 door de OD NZKG gedaan. Hiertoe hebben GS aan de directeur van de OD NZKG mandaat verleend. Via instructies op het mandaat kunnen GS aanwijzingen geven in algemene en concrete gevallen. Daarbij behouden GS de bevoegdheid om de gemandateerde taken zelf uit te voeren. GS blijven als bevoegd gezag bestuurlijk eindverantwoordelijk voor de uitvoering van de VTH-taken en de namens de OD NZKG genomen besluiten.

GS verlenen een opdracht aan de OD NZKG in de vorm van een uitvoeringsovereenkomst. Hierin zijn afspraken gemaakt over bijvoorbeeld het uit te voeren takenpakket van de OD NZKG en financiële afspraken. Daarnaast heeft de provincie regels opgesteld over de kwaliteit van de uitvoering van de VTH-taken en is de provincie verantwoordelijk voor het opstellen van provinciale beleidskaders, waarbinnen de OD NZKG haar taken moet uitvoeren. GS leggen horizontale verantwoording af aan PS over de uitvoering van de VTH-taken door de OD NZKG. Daarnaast zijn GS eigenaar (deelnemer) van de OD NZKG (zie ook Figuur 1.2).

Opdrachtgevers- en eigenaarsrol GS

GS hebben zowel een eigenaars- als een opdrachtgeversrol ten aanzien van de OD NZKG. Als eigenaar sturen GS op de belangen van de OD NZKG: de omgevingsdienst moet zo goed mogelijk functioneren en zijn voorzien van een goede interne organisatie en goed opgeleid personeel. Als opdrachtgever sturen GS op de belangen van de provincie: de VTH-taken moeten zo goed mogelijk worden uitgevoerd en de beleidsdoelen van de provincie moeten worden behaald.

Figuur 1.2 **Opdrachtgevers- en eigenaarsrol GS**

Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG)
De OD NZKG is één van de zes gespecialiseerde omgevingsdiensten in Nederland die namens de provincies de VTH-taken voor majeure risicobedrijven (zoals Tata Steel en Harsco) uitvoert. De OD NZKG voert de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco uit in mandaat van de provincie Noord-Holland. De uitvoering van VTH-taken houdt onder andere in dat de OD NZKG vergunningaanvragen beoordeelt, ambtshalve wijzigingen van de vergunning doorvoert, via toezicht controleert of conform de vergunningvoorschriften wordt gewerkt en handhaaft indien overtredingen worden geconstateerd. De OD NZKG volgt de Europese en landelijke wet- en regelgeving en provinciale beleidskaders bij de uitvoering van de VTH-taken. Bij de uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco werkt de OD NZKG samen met andere overheden en instanties, zoals collega-omgevingsdiensten, Brzo-partners, de brandweer, veiligheidsregio's en de Inspectie SZW. De OD NZKG legt verantwoording af aan GS over de uitvoering van de VTH-taken.

Provinciale Staten Noord-Holland
Het is de verantwoordelijkheid van GS om de kwaliteit van de uitvoering van de VTH-taken te bewaken. PS houden hier primair horizontaal toezicht op. Hiervoor dienen PS alle inlichtingen die zij voor de uitoefening van hun taak nodig hebben van GS te ontvangen. Vanuit hun kaderstellende rol hebben PS de verordening kwaliteit VTH omgevingsrecht vastgesteld. Daarnaast kunnen PS op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen zienswijzen indienen op de (ontwerp)begroting van omgevingsdiensten.

| 2 | Conclusies en aanbevelingen

Dit hoofdstuk begint met de hoofdconclusie van dit onderzoek. De hoofdconclusie is uitgewerkt in acht deelconclusies, die na de hoofdconclusie aan bod komen.

Hoofdconclusie

Sinds de zomer van 2018 is er sprake van maatschappelijke onrust, vergrote media-aandacht en politieke en bestuurlijke aandacht rondom Tata Steel en Harsco. Aanleiding hiertoe waren stofemissies bij Harsco, waarbij grafiet is vrijgekomen, en de mogelijke gevolgen daarvan voor de gezondheid. Door andere incidenten zoals de te hoge stofemissies bij de sinterkoelers van de Sinterfabriek in 2019 en de niet-inbare dwangsommen bij Harsco in het voorjaar van 2020, is de maatschappelijke onrust en de aandacht van de media, bestuur en politiek verder toegenomen. In de afgelopen jaren is de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco onder een vergrootglas komen te liggen en zijn de betrokken partijen zich meer gaan bezighouden met de uitvoering van VTH-taken bij beide bedrijven.

Deze ontwikkelingen hebben invloed op de manier waarop betrokkenen zich tot elkaar verhouden. Bij de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco is spanning ontstaan tussen de politiek-bestuurlijke verantwoordelijkheid van de provincie als bevoegd gezag en de uitvoerende rol van de OD NZKG. De gedachte van het VTH-stelsel is dat de uitvoering van de VTH-taken meer op afstand wordt gezet van de politiek en de OD NZKG de taken meer onafhankelijk en met een milieutechnische benadering kan uitvoeren, binnen de kaders gesteld door de provincie en binnen de Europese en landelijke wet- en regelgeving. Sinds de maatschappelijke onrust vanaf de zomer van 2018 is de provincie minder op afstand gaan staan en nauwer betrokken bij de beoordeling en besluitvorming door de OD NZKG. In plaats van de OD NZKG vanuit haar provinciale kaderstellende rol te versterken, heeft de provincie de rol van de OD NZKG deels overgenomen door taken van de OD NZKG over te nemen en over te doen. Dit is inefficiënt en hieruit spreekt weinig vertrouwen in het handelen van de OD NZKG.

Om als GS de rol van bevoegd gezag goed in te kunnen vullen, is een tijdige en volledige informatievoorziening door de OD NZKG noodzakelijk. De informatievoorziening door de OD NZKG aan GS was op verschillende momenten echter niet toereikend en de OD NZKG heeft onvoldoende blijk gegeven van bestuurlijke sensitiviteit. Dit is niet alleen de OD NZKG aan te rekenen. De provincie heeft bij de OD NZKG onvoldoende aangegeven waarover, op welke manier en wanneer de OD NZKG haar moet informeren over de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco.

De ontwikkelingen van de afgelopen tijd hebben tevens invloed op de relatie van de provincie en OD NZKG met de omgeving. Omwonenden ondervinden overlast en hebben zorgen over de gevolgen van de activiteiten van Tata Steel en Harsco op hun gezondheid. Het vertrouwen van de omgeving in het handelen van de provincie en OD NZKG is de afgelopen jaren afgenomen. Dit komt onder andere door de incidenten van de afgelopen jaren. Ook is er sprake van een mismatch tussen de verwachtingen van de omgeving wat de provincie en OD NZKG zouden moeten doen en wat zij op basis van wet- en regelgeving en beschikbare capaciteit kunnen doen. Zo vinden omwonenden dat de OD NZKG belangen als gezondheid zwaarder mee moet wegen bij de uitvoering van VTH-taken, maar heeft de OD NZKG hier als uitvoeringsorganisatie maar zeer beperkt ruimte toe. Hoewel de provincie als bevoegd gezag in sommige gevallen aanvullend beleid kan vaststellen, zijn ook de mogelijkheden voor de provincie beperkt. De uitleg van de provincie en OD NZKG van hun mogelijkheden en beperkingen bij de uitvoering van VTH-taken volstaat niet. Daarnaast worden klachten richting de indieners niet naar hun

tevredenheid afgehandeld. Ook is de communicatie van de provincie en OD NZKG richting de omgeving niet toereikend en hebben zij de omgeving onvoldoende betrokken bij de uitvoering van VTH-taken.

Gevolg is dat de relatie tussen omwonenden enerzijds en de OD NZKG en provincie anderzijds is gejuridiseerd. Zo gebruiken omwonenden in toenemende mate formele momenten en juridische instrumenten bij de uitvoering van VTH-taken, waaronder het indienen van zienswijzen, het in bezwaar en beroep gaan en het indienen van handhavingsverzoeken. De juridische stappen leveren voor de omgeving vaak niet de gewenste resultaten op en de behandeling van zienswijzen, handhavingsverzoeken, bezwaar en beroep legt beslag op de capaciteit van de OD NZKG, wat ten koste gaat van de capaciteit voor de uitvoering van andere VTH-taken. Dit leidt tot ontevredenheid bij zowel de omgeving als de OD NZKG en provincie en is contraproductief, omdat de input van de omgeving waardevol kan zijn bij het uitvoeren van de VTH-taken. Zo waren klachten van omwonenden in de onderzochte casussen bijvoorbeeld een belangrijke aanleiding voor de OD NZKG om ongepland toezicht en handhaving bij Tata Steel en Harsco uit te voeren.

Behalve een goede communicatie van de provincie en OD NZKG en betrokkenheid van de omgeving bij de uitvoering van VTH-taken, is het voor de omgeving nog belangrijker dat de OD NZKG de VTH-taken juist uitvoert. De OD NZKG volgt bij de milieutechnische uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco in de onderzochte casussen op hoofdlijnen de verplichte stappen. Echter, bij vergunningverlening zijn beslistermijnen overschreden. Ook is een aantal voorschriften in de vergunning van Tata Steel dat niet voldeed aan BBT-conclusies, niet binnen de implementatietermijn van vier jaar geactualiseerd. Verder zijn in de casus Stofemissie Harsco de invorderingsbevoegdheden van vier verbeurde dwangsommen verjaard. Daarnaast constateert de Rekenkamer dat er ook buiten de wettelijk verplichte stappen verbeteringen mogelijk zijn die bijdragen aan een goede uitvoering van VTH-taken. De OD NZKG handelt bij de uitvoering van VTH-taken in de onderzochte casussen niet voldoende voortvarend. Zo handelt de OD NZKG vaak vanuit wat er niét kan en zoekt niet voldoende naar de mogelijkheden die er wél zijn. Daarnaast hebben geconstateerde overtredingen in een aantal casussen lang kunnen voortduren, voordat de OD NZKG overging tot het opleggen van een last onder dwangsom.

De Rekenkamer concludeert dat, hoewel de milieutechnische uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco op hoofdlijnen conform de daarvoor gestelde kaders verloopt, dit in de huidige context van maatschappelijke onrust niet volstaat.

Wat moet er volgens de Rekenkamer gebeuren?
Om de huidige situatie van maatschappelijke onrust, vergrote media-aandacht en politieke en bestuurlijke aandacht rondom Tata Steel en Harsco te doorbreken en de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco te verbeteren, zijn structurele veranderingen nodig. Hiervoor heeft de Rekenkamer aanbevelingen per deelconclusie opgesteld, die zijn gericht aan GS en/of de OD NZKG.

Daarnaast constateert de Rekenkamer dat er structurele verbeteringen nodig zijn waarvoor op landelijk of Europees niveau meer aandacht zou moeten komen. De provincie en OD NZKG hebben bij de uitvoering van VTH-taken bij majeure risicobedrijven als Tata Steel en Harsco weinig ruimte om belangen af te wegen, omdat relevante wet- en regelgeving voornamelijk op landelijk en Europees niveau is vastgelegd. De belangenafweging, bijvoorbeeld tussen economie, milieu en gezondheid, wordt dan ook voornamelijk op landelijk en Europees niveau gemaakt. In de IJmondregio ondervinden omwonenden overlast en zijn er zorgen over de gevolgen van de activiteiten van Tata Steel en Harsco voor de gezondheid. Hoewel de provincie gezondheid meer nadruk wil geven bij de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco, zijn de mogelijkheden hiervoor voor de provincie beperkt (zie Deelconclusies 1 en 4). Ook zijn de mogelijkheden voor de provincie beperkt om zelf milieunormen te

bepalen. Zelfs op het gebied van geluid, waar de provincie enige ruimte had om de omvang van de geluidszone IJmond te bepalen, hebben we geconstateerd dat de huidige mogelijkheden voor de provincie om de geluidsnormen aan te passen beperkt zijn. Op landelijk niveau is namelijk vastgelegd dat geluidruimte van geluidszones die beschikbaar komt, bijvoorbeeld door geluidbesparende maatregelen, beschikbaar blijft voor de bedrijven in de zone en niet langzaam kan worden afgebouwd.

De Rekenkamer ziet dit als een vraagstuk in een bredere context dat niet enkel door de provincie en OD NZKG opgelost kan worden, maar waar de provincie wel een agenderende functie richting het Rijk en de Europese Unie kan vervullen. Volgens de Rekenkamer zouden over dit vraagstuk op landelijk en Europees niveau afspraken gemaakt moeten worden, bijvoorbeeld via aanpassing van landelijke en/of Europese wet- en regelgeving.

Kwaliteit uitvoering VTH-taken

Onderzoeksvraag 2. Wat is de kwaliteit van de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving bij Tata Steel en Harsco?

Deze onderzoeksvraag is beantwoord aan de hand van vier deelconclusies.

Deelconclusie 1. Rol van provincie bij uitvoering VTH-taken

Sinds de maatschappelijke onrust vanaf de zomer van 2018 is de provincie nauwer betrokken bij de beoordeling en besluitvorming door de OD NZKG. Daarbij neemt de provincie de rol van de OD NZKG deels over, in plaats van de uitvoering van de VTH-taken door de OD NZKG vanuit haar provinciale kaderstellende rol te versterken.

Sinds de toegenomen maatschappelijke onrust in 2018 is de provincie nauwer betrokken bij vergunningverlening en handhaving bij Tata Steel en Harsco door de OD NZKG. De provincie laat voorgenomen besluiten van de OD NZKG juridisch toetsen als zij inschat dat het lastig is deze aan de omgeving uit te leggen. Ook heeft zij in enkele gevallen de besluitvorming overgenomen van de OD NZKG. Zowel de provincie als de OD NZKG zien in het geval van Tata Steel spanning tussen de bestuurlijke verantwoordelijkheid van GS en de uitvoerende rol van de OD NZKG. Hoewel de provincie en OD NZKG dit niet als verkeerde spanning zien, is het overnemen en overdoen van taken van de OD NZKG door de provincie volgens de Rekenkamer inefficiënt en spreekt hieruit weinig vertrouwen.

GS zijn bevoegd gezag en in hun opdrachtgevende rol kunnen zij kaders meegeven aan de OD NZKG voor het uitvoeren van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco. In het Programma Tata Steel 2020-2050 is bijvoorbeeld aangegeven dat in het kader van het Schone Lucht Akkoord (SLA) de mogelijkheid wordt verkend om scherper te vergunnen bij industriële bedrijven en dat de provincie hiervoor beleid zal moeten vaststellen. Dergelijk beleid heeft de provincie nog niet vastgesteld. Hiervoor geldt wel dat de mogelijkheden voor de provincie om zelf milieunormen voor vergunningverlening te bepalen beperkt zijn: veel normen zijn op Europees en landelijk niveau bepaald.

De provincie wil daarnaast gezondheid meer nadruk geven bij de uitvoering van VTH-taken. Volgens de OD NZKG zijn de mogelijkheden om gezondheid (zwaarder) mee te wegen binnen de reguliere uitvoering van VTH-taken beperkt vanwege de juridische houdbaarheid. De provincie probeert via bestuurlijke en beleidsmatige interventies om gezondheid meer te betrekken bij de uitvoering van VTH-taken.

In het opgestelde provinciale geurbeleid (2014) is een uitzonderingsartikel opgenomen in het belang van bedrijven die niet aan de geurnormen kunnen voldoen. Bij het vaststellen van het geurbeleid in 2014 hebben GS aangegeven dat er voor Tata Steel alternatieve grens- en richtwaarden zullen worden vastgesteld. Dit is in december 2020 nog niet gebeurd. De OD NZKG kan daardoor niet handhaven op het overschrijden van geurwaarden op het totaal, maar kan alleen nagaan of een bepaalde werkeenheid voldoet aan de geurvoorschrift(en) van die werkeenheid.

De provincie heeft in het verleden de omvang van de geluidszone IJmond bepaald. In het algemeen geldt dat als er binnen de geluidszone geluidruimte beschikbaar komt uit bijvoorbeeld het aanpassen van een vergunning van een bedrijf, deze geluidruimte voor andere bedrijven binnen de geluidszone beschikbaar komt. De provincie kan de omvang van de geluidszone niet zomaar aanpassen.

Rol provincie bij vergunningverlening

Tot de zomer van 2018 speelde de provincie doorgaans geen rol in het proces van vergunningverlening aan Tata Steel en Harsco. Wel informeerde de OD NZKG de provincie over genomen besluiten. Sinds de toegenomen maatschappelijke onrust rondom Tata Steel en Harsco vanaf de zomer van 2018 wil de provincie nauwer betrokken zijn bij de beoordeling en besluitvorming door de OD NZKG, onder andere om de bestuurlijke gevoeligheid (waar van toepassing) mee te nemen in de afweging. Dit is terug te zien in de vergunningverleningscasussen. De vergunningverlening in de casussen Emissiegrenswaarden Doekfilter en ROZA-slak Harsco vond plaats in de periode 2014-2016, de provincie was hier niet of nauwelijks bij betrokken. De provincie is wel nauw betrokken bij de casus Geurmaatregelen Hoogoven 6, waarvan de vergunningaanvraag in december 2017 werd ingediend. De gedeputeerde heeft de definitieve besluitvorming aangehouden vanwege de maatschappelijke onrust rondom Tata Steel en Harsco en de provincie is sindsdien nauw betrokken bij de belangenafweging, waarbij de juridische houdbaarheid en maatschappelijke druk belangrijke onderwerpen zijn. Ook heeft de provincie de juridische houdbaarheid van de beslissing van de OD NZKG laten toetsen door haar huisadvocaat.

Rol provincie bij handhaving

De OD NZKG hoeft bij het nemen van handhavingsbesluiten geen toestemming of goedkeuring van GS te vragen. Echter, ook bij handhaving wil de provincie nauwer betrokken zijn bij de beoordeling en besluitvorming door de OD NZKG sinds de toegenomen maatschappelijke onrust rondom Tata Steel en Harsco. In de handhavingscasussen vraagt de provincie extra juridisch advies bij besluiten waarvan zij inschat dat het lastig is deze aan de omgeving uit te leggen en neemt zij eventueel een (iets) ander besluit dan de OD NZKG voorstelt. In de casus Stofemissie Harsco besloten GS om een aantal gemandateerde bevoegdheden met betrekking tot de invordering van dwangsommen tijdelijk zelf uit te oefenen, nadat de OD NZKG hierbij een stap in het proces had overgeslagen, waardoor de invorderingsbevoegdheden van vier verbeurde dwangsommen waren verjaard.

Provinciale kaders

De gedachte van het VTH-stelsel is dat de uitvoering van VTH-taken meer op afstand wordt gezet van de politiek en omgevingsdiensten (zoals de OD NZKG) de VTH-taken meer onafhankelijk en met een milieutechnische benadering kunnen uitvoeren, binnen de kaders gesteld door de provincie en de landelijke en Europese wet- en regelgeving. GS kunnen als bevoegd gezag via beleid wel kaders meegeven aan de OD NZKG voor het uitvoeren van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco. Hiervoor geldt wel dat de mogelijkheden voor de provincie om zelf milieunormen voor vergunningverlening te bepalen beperkt zijn, omdat veel normen op Europees en landelijk niveau zijn bepaald.

De OD NZKG heeft vaak weinig ruimte om af te wijken van Europese en landelijke wet- en regelgeving. Strenger kan wel, mits onderbouwd en vastgelegd in beleid. Dit kan bijvoorbeeld beleid zijn dat de provincie heeft vastgesteld. Als uitvoeringsorganisatie kan de OD NZKG dit niet zelfstandig bepalen. De OD NZKG geeft aan dat áls de provincie dergelijk beleid vastlegt, zij bij het opstellen van besluiten het provinciale beleid zal meenemen. De provincie heeft een aantal kaders opgesteld die betrekking hebben op de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco. De belangrijkste zijn het Coalitieakkoord, de Omgevingsvisie, de Omgevingsverordening en het Programma Tata Steel 2020-2050.

De provincie stelt in het Coalitieakkoord uit 2019 dat er geen strengere, bovenwettelijke normen worden opgelegd bij het bevorderen van een gezonde leefomgeving. In het Programma Tata Steel 2020-2050 is aangegeven dat in het kader van het Schone Lucht Akkoord de mogelijkheid wordt verkend om binnen de wettelijke normen scherper te vergunnen bij industriële bedrijven. Het gaat hierbij om de Beste Beschikbare Technieken (BBT) waar Tata Steel aan moet voldoen. De provincie verkent de mogelijkheid om te sturen op de onderkant van de BBT-bandbreedte (zie ook Deelconclusie 4). Het Programma Tata Steel stelt dat het in ieder geval nodig is dat de provincie hiervoor beleid vaststelt, waarna de OD NZKG dit beleid kan uitvoeren. Dit zal volgens de provincie echter alleen gelden voor nieuwe of geactualiseerde vergunningen. Ook moet het volgens de provincie blijken in hoeverre dit in de praktijk afdwingbaar is.

Het Programma Tata Steel 2020-2050 maakt onderscheid tussen wat wettelijk en afdwingbaar is, zoals via vergunningverlening, en wat aanvullende bestuurlijke en beleidsmatige wensen zijn om VTH-taken anders en beter uit te voeren. In het Programma Tata Steel 2020-2050 geeft de provincie ook aan gezondheid meer nadruk te willen geven bij de uitvoering van VTH-taken. Volgens de OD NZKG zijn de mogelijkheden om gezondheid (zwaarder) mee te wegen binnen de reguliere uitvoering van VTH-taken beperkt. De OD NZKG geeft aan dat de juridische houdbaarheid hierbij belangrijk is. De provincie probeert via bestuurlijke en beleidsmatige interventies om gezondheid meer te betrekken bij de uitvoering van VTH-taken, bijvoorbeeld via bestuurlijke gesprekken met het bedrijf of via het aankaarten van verbeterpunten bij het Rijk of de Europese Unie.

Geurbeleid en geluidsnormen

Hoewel de mogelijkheden voor de provincie beperkt zijn om zelf milieunormen voor vergunningverlening te bepalen, heeft zij op het gebied van geur en geluid (enige) ruimte om milieunormen via eigen beleid te bepalen. In 2014 heeft de provincie geurbeleid opgesteld. De provincie wilde hiermee voor bedrijven, gemeenten en omwonenden duidelijkheid scheppen over de geurcontouren in de provincie en hierop kunnen acteren. Daarbij geldt dat als een bedrijf maatregelen heeft genomen om geurhinder te verminderen, dit van de ‘geurruimte’ in de vergunning van het bedrijf wordt afgehaald. In het belang van bedrijven die niet aan de geurnormen kunnen voldoen, heeft de provincie een uitzonderingsartikel opgenomen in het geurbeleid. Bij het vaststellen van het geurbeleid in 2014 hebben GS aangegeven dat er voor Tata Steel alternatieve grens- en richtwaarden zullen worden vastgesteld. Dit is in december 2020 nog niet gebeurd.

Met betrekking tot geluid heeft de provincie in het verleden de omvang van de geluidszone IJmond bepaald. De geluidruimte van de verschillende bedrijven binnen de geluidszone IJmond ligt vast in hun vergunning. In het algemeen geldt dat als er binnen de geluidszone geluidruimte beschikbaar komt uit bijvoorbeeld het aanpassen van een vergunning van een bedrijf, deze geluidruimte voor andere bedrijven binnen de geluidszone beschikbaar komt. De OD NZKG kan deze geluidruimte voor de bedrijven in de geluidszone niet beperken. Dit zou alleen kunnen door een nieuw bestemmingsplan vast te stellen met een kleinere geluidszone, maar dit is niet zonder meer mogelijk. Dit vraagt namelijk grote bovenwettelijke maatregelen van de bedrijven in de geluidszone.

Aanbevelingen aan GS

Aanbeveling 1a
Versterk de rollen van GS en de OD NZKG, door via beleidskaders duidelijker aan te geven wat GS van de OD NZKG verwachten. Indien GS andere besluitvorming wensen in de uitvoering van VTH-taken door de OD NZKG, bijvoorbeeld op het gebied van gezondheid, stel dan beleid vast waarmee de OD NZKG andere besluiten kan nemen. Probeer het overnemen en overdoen van besluitvorming van de OD NZKG te voorkomen.

Aanbeveling 1b
Stel zo snel mogelijk alternatieve grens- en richtwaarden met betrekking tot geur vast voor Tata Steel.

Aanbeveling 1c
Zet vaker bestuurlijke en beleidsmatige interventies in, wanneer GS resultaten willen bereiken die niet wettelijk en afdwingbaar zijn binnen de reguliere uitvoering van VTH-taken, zoals het aankaarten van knelpunten op landelijk of Europees niveau of het voeren van bestuurlijke gesprekken met het bedrijf.

Deelconclusie 2. Volgen procedurele stappen bij uitvoering van VTH-taken

De OD NZKG doorloopt bij de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving in de onderzochte casussen grotendeels de juiste stappen. Echter, in verschillende casussen zijn administratieve zaken niet goed gelopen. In de casus Stofemissie Harsco zijn de invorderingsbevoegdheden van vier verbeurde dwangsommen verjaard. Daarnaast constateert de Rekenkamer dat er ook buiten de wettelijk verplichte stappen verbeteringen mogelijk zijn die bijdragen aan een goede uitvoering van VTH-taken. Zo voert de OD NZKG in de onderzochte casussen niet stelselmatig vooroverleg met de vergunningaanvrager. Ook worden de ILT en OD IJmond niet optimaal betrokken bij de vergunningverlening. Daarnaast schiet de publicatie van vergunningen en handhavingsbesluiten op de website van de OD NZKG tekort. Verder heeft de OD NZKG niet alle fysieke controles uitgevoerd die zij had gepland.

Voor het uitvoeren van vergunningverlening, toezicht en handhaving hebben de OD NZKG en provincie richtlijnen opgesteld. De OD NZKG volgt deze richtlijnen grotendeels, maar in verschillende casussen zijn administratieve zaken niet goed gelopen. In de casus Stofemissie Harsco zijn de invorderingsbevoegdheden van vier verbeurde dwangsommen verjaard. In de casus ROZA-slak Harsco heeft de OD NZKG niet opgemerkt dat Harsco niet is gestopt met een proefneming na afloop van de termijn. Daarbij komt dat de OD NZKG de documenten waarin toestemming voor de proefneming is verleend niet meer kan achterhalen.

Ook zijn in de onderzochte casussen verbeterpunten geconstateerd. In de onderzochte casussen is niet altijd een vooroverleg met de vergunningaanvrager gehouden. Dit is niet verplicht, maar kan er wel voor zorgen dat de vervolgprocedure gemakkelijker en sneller verloopt. Ook worden de ILT en OD IJmond nog niet optimaal bij de vergunningverlening betrokken in het kader van hun wettelijk adviesrecht. De publicatie van vergunningen en handhavingsbesluiten op de website van de OD NZKG schiet tekort. Hoewel de beschikbaarheid van de vergunningen op de website gedurende de uitvoering van dit rekenkameronderzoek iets is verbeterd, zijn de vergunningen nog steeds moeilijk terug te vinden op de website. Het overzicht van de handhavingsbesluiten was in de zomer van 2020 niet compleet. De OD NZKG maakt bij het houden van toezicht keuzes, hierdoor voert zij sinds 2018 niet altijd alle fysieke controles uit die zij had gepland omdat capaciteit hiervoor ontbrak. Dit kwam onder andere door intensief toezicht bij Harsco in deze periode.

Vergunningverlening
De OD NZKG heeft werkinstructies opgesteld, die dienen als leidraad bij het volgen van de juiste stappen bij de vergunningverlening. Bij de vergunningverlening van de onderzochte casussen doorloopt de OD NZKG grotendeels de stappen van de werkinstructies. De OD NZKG is doorgaans op de hoogte van (mogelijk) aankomende vergunningswijzigingen, doordat er periodiek overleg tussen de OD NZKG en Tata Steel plaatsvindt. Bij de beoordeling en besluitvorming over aanvragen en ambtshalve wijzigingen zijn doorgaans milieuspecialisten, juristen en inspecteurs van de OD NZKG betrokken. Uit de onderzochte casussen blijkt dat belanghebbenden in de gelegenheid zijn gesteld om een zienswijze in te dienen. De OD NZKG heeft de zienswijzen gemotiveerd beantwoord in een herzien ontwerpbesluit of definitief besluit, met uitzondering van de casus Geurmaatregelen Hoogoven 6, waarvoor nog geen definitief besluit is genomen.

Uit de onderzochte casussen blijkt dat, hoewel de OD NZKG grotendeels de juiste stappen doorloopt, er buiten deze wettelijk verplichte stappen verbeteringen mogelijk zijn die bijdragen aan een goede vergunningverlening. De Rekenkamer constateert ten aanzien van de onderzochte casussen ten eerste dat niet altijd een vooroverleg met de vergunningaanvrager wordt gehouden. Dit is niet verplicht, maar kan er wel voor zorgen dat de vervolgprocedure gemakkelijker en sneller verloopt. De OD NZKG geeft aan dat het inzetten van vooroverleg verbeterd kan worden en dat zij hiermee bezig is. Ten tweede betrekt de OD NZKG de ILT en OD IJmond nog niet optimaal bij de vergunningverlening in het kader van hun wettelijk adviesrecht. In de casussen Emissiegrenswaarden Doekfilter en Geurmaatregelen Hoogoven 6 heeft de OD NZKG hen betrokken na publicatie van het ontwerpbesluit. Hoewel het niet wettelijk verplicht is om hen eerder te betrekken, kan dit tot minder zienswijzen leiden. Daarnaast vindt de informatievoorziening aan de ILT en OD IJmond digitaal plaats, zonder inhoudelijke toelichting. Hoewel de OD NZKG hiermee voldoet aan haar wettelijke plicht, is het volgens de OD IJmond en ILT voor hen lastig om hun adviesrol goed te kunnen vervullen. Verder is de vergunningverleningsprocedure van de casus ROZA-slak Harsco rommelig verlopen, doordat de OD NZKG de gevolgde procedure meerdere keren heeft gewijzigd (van regulier, naar uitgebreid en terug naar regulier).

In de casus ROZA-slak heeft Harsco, voordat de vergunning is verleend, ROZA-slak vloeibaar gekiept als proefneming. De OD NZKG stelt dat zij hier toestemming voor heeft verleend voor een periode van drie maanden. Echter, de OD NZKG kan de documenten waarin deze toestemming is verleend niet meer achterhalen. Harsco is na drie maanden niet gestopt met het vloeibaar kiepen en de OD NZKG heeft dit niet opgemerkt. Meerdere stappen die de OD NZKG zou moeten nemen, zoals controle door een toezichthouder, zijn hierbij niet genomen.

Toezicht
Uit de onderzochte casussen blijkt dat de OD NZKG gepland toezicht houdt op Tata Steel en Harsco conform de toezichtstrategie van de OD NZKG. Zij houdt risico-gestuurd toezicht door per bedrijf een zogeheten basisbeeld over de verschillende milieucomponenten en het naleefgedrag bij te houden. De OD NZKG heeft aanvullend op het basisbeeld van Tata Steel een weegdocument opgesteld, waarin voor elke werkeenheid een risicoanalyse is gemaakt. Op basis hiervan bepaalt de OD NZKG een bezoekfrequentie per werkeenheid, die uiteenloopt van zo'n zeven keer per jaar tot eens in de twee jaar. Vanwege de omvang wordt niet elke werkeenheid geheel geïnspecteerd, maar richt een inspectie zich op een bepaald thema (zoals geluid of bodem).

Uit de onderzochte casussen blijkt dat de OD NZKG verschillende vormen van geplande fysieke controles uitvoert. In de casussen Stofemissie Harsco en Schrotopslag (bodembedreiging) heeft de OD NZKG minder fysieke controles uitgevoerd dan zij had gepland. In de casus Schrotopslag (bodembedreiging) kwam dit door drukte bij andere werkeenheden van Tata Steel en vanwege de geringe milieubelasting en klachten. In de onderzochte casussen zijn geen overtredingen geconstateerd bij gepland toezicht, behalve bij de casus

Schrotopslag (bodembedreiging). In deze casus is de OD NZKG naar aanleiding van de geconstateerde overtredingen een handhavingstraject gestart.

Naast het uitvoeren van fysieke controles houdt de OD NZKG administratief toezicht. In de casus Sinterkoelers bleek dat er een norm in de vergunning is opgenomen waar de OD NZKG geen (administratief) toezicht op houdt. Dit betreft een norm voor stof uit een diffuse bron. Door een melding van Tata Steel kwam aan het licht dat er bij deze diffuse bron sprake is van een hogere uitstoot van stof dan in de vergunning is opgenomen. De OD NZKG hield wel toezicht op een puntbron, die was aangemerkt als “representatieve bron” van de Sinterkoelers ten aanzien van de emissie van stof uit de diffuse bron. In 2019 bleek echter dat de norm voor de diffuse bron op basis van een verkeerde aanname is afgeleid van de verdeling van luchtstromen.

Naast gepland toezicht voert de OD NZKG ook toezicht uit naar aanleiding van meldingen van het bedrijf en klachten van omwonenden. Zoals aangegeven, kwam in de casus Sinterkoelers naar aanleiding van een melding van Tata Steel aan het licht dat er sprake was van een overtreding van een norm in de vergunning. Om toezicht te starten naar aanleiding van klachten moet er sprake zijn van meerdere klachten die afwijken van een normaal te verwachten hoeveelheid klachten. De OD NZKG geeft aan dat zij bij een dergelijk afwijkend klachtenpatroon nagaat of deze te verklaren is (bijvoorbeeld doordat Tata Steel al bij de OD NZKG heeft gemeld wat er aan de hand is) en anders onderzoek doet naar de oorzaak. In de casussen Schrotopslag (geluid), Stofemissie Harsco en Ongare kooks vormden afwijkende klachtenpatronen aanleiding om ongepland toezicht te houden. Zo heeft de OD NZKG in de casus Schrotopslag (geluid) geluidsmetingen uitgevoerd. Hieruit bleek dat de normen niet werden overschreden en de OD NZKG hierop niet kon handhaven. In de casussen Stofemissie Harsco en Ongare kooks zijn zowel meldingen van het bedrijf als klachten van omwonenden de aanleiding geweest om ongepland toezicht te houden en uiteindelijk handhaving in te zetten.

Nadat de OD NZKG overtredingen constateerde bij de casussen Stofemissie Harsco, Schrotopslag (bodembedreiging) en Ongare kooks, heeft de OD NZKG hierop extra toezicht gehouden. In de casus Stofemissie Harsco begon de OD NZKG vanaf het opleggen van de last onder dwangsom met bijna dagelijkse inspecties. Toen het aantal overtredingen langzaam afnam is dit afgebouwd tot wekelijkse inspecties. De OD NZKG geeft aan dat het extra ongeplande toezicht bij Harsco heel intensief is en impact heeft op de capaciteit van de OD NZKG. Zij geeft aan hierdoor minder tijd te hebben om andere bedrijven of werkeenheden te inspecteren. Dit speelde in de casus Ongare kooks. Voor het opleggen van de last onder dwangsom heeft de OD NZKG hierbij geen intensief toezicht gehouden, omdat volgens de OD NZKG de capaciteit ontbrak vanwege het intensieve toezicht bij Harsco in dezelfde periode.

Handhaving

Als bij toezicht blijkt dat een situatie bij Tata Steel of Harsco niet is toegestaan conform de vergunning en/of algemene regels, beoordeelt de OD NZKG of er sprake is van een formele overtreding. Vervolgens beoordeelt de OD NZKG of er gesanctioneerd moet worden en welke interventie zij oplegt. De OD NZKG gebruikt hierbij de Landelijke Handhavingstrategie als leidraad. In de casussen Stofemissie Harsco, Schrotopslag (bodembedreiging) en Ongare kooks is de OD NZKG overgegaan tot handhaving. In de casussen Stofemissie Harsco en Schrotopslag (bodembedreiging) is gehandhaafd op basis van overtredingen van voorschriften uit de vergunning. In de casus Ongare kooks is gehandhaafd, omdat de activiteiten die Tata Steel verrichtte niet vergund zijn. In de casussen gebruikt de OD NZKG bestuursrechtelijke correctieve interventies. Het doel van deze interventies is het ongedaan maken van overtredingen en/of het voorkomen van verdere overtredingen. De interventies lopen op van het aanspreken van het bedrijf op de overtreding tot het opleggen van één of meerdere lasten onder dwangsom (zie voor de afweging om geen zwaardere interventies op te leggen Deelconclusie 4).

De OD NZKG volgt bij het opleggen van lasten onder dwangsom in de onderzochte casussen grotendeels de bij handhaving benodigde stappen. Echter, in de casus Stofemissie Harsco zijn de invorderingsbevoegdheden van vier verbeurde dwangsommen verjaard. Het proces van inning van dwangsommen is verdeeld tussen de OD NZKG en provincie: de OD NZKG voert het proces tot en met het versturen van de invorderingsbeschikking uit, de provincie is vervolgens verantwoordelijk voor de inning. Bij het versturen van de invorderingsbeschikking heeft de OD NZKG geen kopie naar de debiteurenadministratie van de provincie gestuurd. De debiteurenadministratie kon hierdoor geen aanmaning versturen. Op het moment dat dit bekend werd, waren de invorderingsbevoegdheden voor vier verbeurde dwangsommen verjaard. Zowel de provincie als de OD NZKG geven aan dat met name de splitsing van het proces van inning van dwangsommen tussen de OD NZKG en de provincie en de afstemming die daarbij nodig is van de ene naar de andere organisatie een zwak punt is. GS willen het proces volledig bij de OD NZKG onderbrengen. De OD NZKG doet momenteel onderzoek naar hoe de extra taken en mandaat worden ingepast.

Publicatie vergunningen en handhavingsbesluiten

De OD NKZG publiceert zowel vergunningen als handhavingsbesluiten op haar website. De beschikbaarheid van de vergunningen van Tata Steel en Harsco op de website van de OD NZKG is gedurende de uitvoering van dit rekenkameronderzoek iets verbeterd. De vergunningen zijn volgens de Rekenkamer echter nog steeds moeilijk terug te vinden op de website. De vergunningen zijn niet overzichtelijk weergegeven en de zoekfunctie werkt niet goed. Hierdoor is het moeilijk om een totaalbeeld te krijgen van de vergunningen die aan Tata Steel en Harsco zijn verleend. Sinds september 2018 publiceert de OD NZKG ook handhavingsbesluiten op haar website, na een besluit van de provincie om overtredingen en handhavingsbesluiten ten aanzien van grote en risicovolle bedrijven openbaar te maken. Het overzicht van de besluiten (na september 2018) was echter in de zomer van 2020 niet compleet.

Aanbevelingen aan OD NZKG

Aanbeveling 2a

Stimuleer bedrijven om vergunningaanvragen altijd via een vooroverleg te bespreken om het proces van vergunningverlening te versnellen.

Aanbeveling 2b

Betrek de partijen die wettelijk adviesrecht hebben proactiever en eerder in het vergunningverleningsproces, bijvoorbeeld door aanvragen van Tata Steel en Harsco vroeg in het vergunningverleningsproces met hen te bespreken.

Aanbeveling 2c

Zorg voor een volledige en actuele beschrijving van de administratieve processen en pas deze toe in de dagelijkse praktijk.

Aanbeveling 2d

Verbeter de publicatie van vergunningen en handhavingsbesluiten op de website van de OD NZKG, door te zorgen voor een complete en overzichtelijke weergave.

Deelconclusie 3. Voortvarendheid bij uitvoering van VTH-taken

De OD NZKG handelt onvoldoende voortvarend bij de uitvoering van VTH-taken. Bij vergunningverlening hebben de procedures van de onderzochte casussen lang geduurd. Bij toezicht en handhaving hebben geconstateerde overtredingen in drie onderzochte casussen lang kunnen voortduren, voordat de OD NZKG overging tot het opleggen van een last onder dwangsom. De Rekenkamer constateert verder dat de OD NZKG bij de uitvoering van VTH-taken vaak handelt vanuit wat er niét kan en – in de huidige context van maatschappelijke onrust – niet voldoende voortvarend zoekt naar de mogelijkheden die er wél zijn. Sinds begin 2020 zoekt de OD NZKG deze mogelijkheden meer op.

Ten aanzien van vergunningverlening hebben de procedures van de onderzochte casussen lang geduurd. Uit de onderzochte casussen blijkt dat in de gevallen waarbij Tata Steel of Harsco een vergunningaanvraag heeft ingediend, de wettelijke beslistermijnen zijn overschreden. Daarnaast zijn niet alle vergunningvoorschriften van Tata Steel die niet voldeden aan BBT-conclusies uit 2012, binnen de implementatietermijn van vier jaar geactualiseerd. Van de 19 procedures om BBT-conclusies te implementeren waren er eind 2016 – toen de implementatietermijn afliep – nog 11 in uitvoering.

Ten aanzien van toezicht en handhaving hebben geconstateerde overtredingen in de casussen Stofemissie Harsco, Schrotopslag (bodembedreiging) en Ongare Kooks lang kunnen voortduren, voordat de OD NZKG overging tot het opleggen van een last onder dwangsom. In de drie casussen heeft deze stap een half tot anderhalf jaar geduurd. In de casus Ongare kooks is de beslissing om over te gaan op een last onder dwangsom voortgekomen uit twee handhavingsverzoeken van omwonenden. De indieners hebben daarvoor echter eerst bezwaar moeten maken tegen de afwijzing van hun verzoek.

Bij het bepalen van de begunstigingstermijn bij een last onder dwangsom, heeft de OD NZKG in de casus Stofemissie Harsco geen of een zeer korte begunstigingstermijn gesteld, omdat de overtreding relatief snel kon worden verholpen door middel van gedragsverandering. In de casussen Schrotopslag (bodembedreiging) en Ongare kooks heeft de OD NZKG Tata Steel een langere termijn gegeven, waarbij de OD NZKG is meegegaan met de planning van Tata Steel. In de casus Schrotopslag (bodembedreiging) heeft de OD NZKG de begunstigingstermijn moeten verlengen, omdat Tata Steel niet aan de last kon voldoen doordat de OD NZKG de beslistermijn voor de vergunningverlening voor Schrotopslag 3 had overschreden.

De Rekenkamer constateert dat de OD NZKG vaak handelt vanuit wat er niét kan in plaats van het zoeken naar de mogelijkheden die er wél zijn. In de casus Ongare kooks blijkt uit meldingen van Tata Steel dat er in de periode vanaf het opleggen van de last onder dwangsom in januari 2020 tot aan de zomer van 2020 ongare kooks hebben plaatsgevonden. De OD NZKG gebruikte meldingen van het bedrijf echter niet om overtredingen te constateren. Zodoende is de dwangsom niet verbeurd. In de zomer van 2020 heeft de OD NZKG besloten om dit alsnog te doen.

Vergunningverlening

Uit de onderzochte casussen blijkt ten eerste dat de procedures bij vergunningverlening lang hebben geduurd (zie Tabel 2.1). In de casussen waarbij Tata Steel of Harsco een vergunningaanvraag hebben ingediend heeft de OD NZKG de wettelijke beslistermijnen overschreden. Dit heeft er mede toe geleid dat in de casus ROZA-slak Harsco de gewijzigde activiteiten een tijd zijn uitgevoerd zonder de vereiste toestemming. Door de lange procedure in de casus Schrotopslag 3 kon Tata Steel pas later voldoen aan de begunstigingstermijn van de opgelegde last onder dwangsom. In de casus Geurmaatregelen Hoogoven 6 heeft Tata Steel in december 2017 de vergunningaanvraag ingediend. In december 2020 was er nog geen definitief besluit genomen; de

gedeputeerde heeft de besluitvorming aangehouden. De casus Emissiegrenswaarden Doekfilter betreft een ambtshalve wijziging. Hoewel hier geen beslistermijn aan verbonden is, heeft ook deze procedure lang geduurd (ruim 2,5 jaar). Volgens de OD NZKG is er meer capaciteit nodig om de wettelijke termijnen te kunnen halen. Ook kan het vooroverleg verbeterd worden, zodat de vervolgprocedure gemakkelijker en sneller kan verlopen en de kans op lange beslistermijnen wordt verkleind.

Tabel 2.1 Doorlooptijd van de vergunningprocedures van de onderzochte casussen

Casus	Soort procedure	Beslistermijn verlengd?	Beslistermijn onderbroken?	Doorlooptijd
Emissiegrenswaarden Doekfilter	Ambtshalve wijziging	n.v.t.	n.v.t.	32 maanden
ROZA-slak Harsco	Regulier[3]	Ja	Ja[4]	15 maanden
Geurmaatregelen Hoogoven 6	Uitgebreid	Nee	Nee	> 36 maanden[5]
Schrotopslag 3	Uitgebreid	Nee	Nee	11 maanden

Ten tweede zijn niet alle vergunningvoorschriften met betrekking tot Tata Steel die niet voldoen aan de conclusies over de Beste Beschikbare Technieken (BBT-conclusies, zie Figuur 2.1), binnen de implementatietermijn van vier jaar geactualiseerd. De Europese Commissie heeft in 2012 de meest recente BBT-conclusies voor bedrijven zoals Tata Steel vastgesteld. De OD NZKG moet binnen vier jaar na publicatie van de BBT-conclusies toetsen of de vergunningvoorschriften met betrekking tot Tata Steel hier aan voldoen en indien nodig, de voorschriften actualiseren.

Beste Beschikbare Technieken

Beste Beschikbare Technieken zijn de meest doeltreffende methoden die technisch en economisch haalbaar zijn om emissies en andere nadelige gevolgen voor het milieu van een bedrijf te voorkomen of, indien dat niet mogelijk is, te beperken

Figuur 2.1 Beste Beschikbare Technieken

In het najaar van 2013 heeft de provincie een eerste beoordeling uitgevoerd of alle installaties en vergunningvoorschriften van Tata Steel voldoen aan de 95 BBT-conclusies uit de BREF IJzer en Staal uit 2012. Na oprichting van de OD NZKG in 2014 heeft de OD NZKG de beoordeling van de provincie overgenomen. De OD NZKG heeft de beoordeling ('BBT compliance check') begin 2015 afgerond, waaruit bleek dat een aantal onderdelen van de vergunning van Tata Steel niet voldeed aan de relevante BBT-conclusies. In deze gevallen moet Tata Steel maatregelen treffen en moet de OD NZKG de vergunningvoorschriften aanpassen door middel van een ambtshalve wijziging. Bij één van de onderzochte casussen, Emissiegrenswaarden Doekfilter, is de BBT compliance check van toepassing. Dit betreft een ambtshalve wijziging, waarbij de OD NZKG de betreffende BBT-conclusies binnen de implementatietermijn van vier jaar heeft geïmplementeerd in de vergunning. Van de 19 procedures om BBT-conclusies te implementeren waren er eind 2016 – toen de implementatietermijn afliep – nog 11 in uitvoering. In de zomer van 2020 waren bijna, maar nog niet alle BBT-conclusies geïmplementeerd. Er is geen sanctie verbonden aan het overschrijden van de termijn van vier jaar. Wel handelt de OD NZKG bij

[3] De procedure van deze casus is een aantal keren gewijzigd: regulier, uitgebreid, regulier.

[4] De beslistermijn is in deze casus twee keer onderbroken geweest, éénmaal met 6 weken vanwege vertraging door indiening bij de gemeente en éénmaal met 4 weken vanwege verzoek tot aanvullende informatie. Bron: OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020

[5] Op het moment van schrijven (december 2020) is er nog geen definitief besluit genomen over deze casus.

overschrijding van de termijn niet volgens haar opdracht, omdat zij moet borgen dat de vergunningen aan de BBT-conclusies voldoen om een zo hoog mogelijke bescherming van het milieu te garanderen.

Volgens de OD NZKG was de implementatietermijn van vier jaar niet haalbaar, ten eerste vanwege de overgang van de VTH-taken van de provincie naar de OD NZKG en de oprichting van de OD NZKG in 2014. In haar reactie op het feitelijk wederhoor geeft de OD NZKG aan dat de aansturing die voor de implementatie van de BBT-conclusies nodig is, onvoldoende prioriteit had bij de provincie in de periode voordat de VTH-taken overgingen naar de OD NZKG. Ten tweede heeft het volgens de OD NZKG veel tijd gekost om de benodigde informatie van Tata Steel te verkrijgen om de BBT-conclusies te kunnen implementeren in de vergunning. Hoewel de OD NZKG verantwoordelijk is voor de implementatie van BBT-conclusies in de vergunning, is het de verantwoordelijkheid en taak van Tata Steel om na te gaan of zij voldoet aan de BBT-conclusies (en vervolgens om maatregelen te nemen). Tata Steel was betrokken bij het opstellen van de BBT-conclusies op Europees niveau en kon daarmee vroegtijdig anticiperen op de gevolgen voor haar bedrijfsactiviteiten. Ten derde geeft de OD NZKG aan dat de capaciteit van de OD NZKG beperkt is om binnen de termijn alle BBT-conclusies bij een groot en complex bedrijf als Tata Steel te kunnen implementeren.

Toezicht en handhaving

Ten aanzien van toezicht en handhaving hebben geconstateerde overtredingen in de casussen Stofemissie Harsco, Schrotopslag (bodembedreiging) en Ongare kooks lang kunnen voortduren, voordat de OD NZKG overging tot het opleggen van een last onder dwangsom. Uit de onderzochte casussen blijkt dat deze stap een half tot anderhalf jaar heeft gekost. Volgens de OD NZKG komt dit onder andere doordat zij hiervoor afhankelijk is van informatie en medewerking van het bedrijf.

Nadat de OD NZKG overtredingen constateerde in deze casussen, heeft de OD NZKG hierop extra toezicht gehouden. Tata Steel en Harsco kregen de tijd om de overtredingen op te lossen en bedrijfsprocessen te verbeteren, voordat de OD NZKG overging tot handhaving. In de casus Schrotopslag (bodembedreiging) heeft de OD NZKG na afloop van de herstelttermijn geconstateerd dat de overtreding niet ongedaan was gemaakt. De OD NZKG is overgegaan tot het opleggen van een last onder dwangsom. In de casussen Stofemissie Harsco en Ongare kooks leek het na een aantal gesprekken en enkele maatregelen van de bedrijven enige tijd beter te gaan. In beide gevallen bleek echter via monitoring van klachten van omwonenden en meldingen van de bedrijven dat dit na ruim een jaar toch niet het geval was. De OD NZKG is vervolgens ook in deze casussen overgegaan tot het opleggen van een last onder dwangsom. In de casus Ongare kooks is de beslissing van de OD NZKG om een last onder dwangsom op te leggen voortgekomen uit twee handhavingsverzoeken van omwonenden. De indieners hebben daarvoor echter eerst bezwaar moeten maken tegen de afwijzing van hun verzoek door de OD NZKG.

<u>Begunstigingstermijn bij een last onder dwangsom</u>

Wanneer de OD NZKG een last onder dwangsom oplegt, moet zij een termijn bepalen waarbinnen het bedrijf de overtreding ongedaan kan maken zonder dat de dwangsom verbeurt: de begunstigingstermijn. Hiermee krijgen de bedrijven de tijd om de overtreding te verhelpen. Bij het bepalen van de begunstigingstermijn weegt de OD NZKG per geval af wat zij proportioneel acht. Hierbij maakt de OD NZKG volgens de Landelijke Handhavingstrategie onderscheid in de begunstigingstermijn voor gedragsvoorschriften en voor andere gevallen (Figuur 2.2).

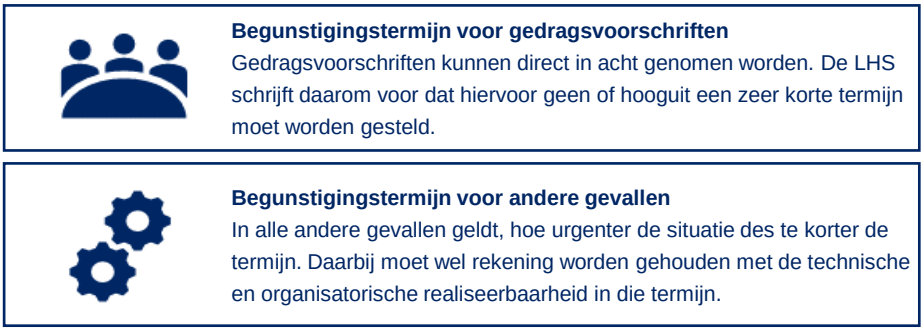

Figuur 2.2 **De Landelijke Handhavingstrategie maakt onderscheid tussen een begunstigingstermijn voor gedragsvoorschriften en voor andere gevallen[6]**

In de casus Stofemissie Harsco heeft de OD NZKG drie lasten onder dwangsom opgelegd op stofemissie bij het kiepen van slakken. Omdat Harsco de overtreding volgens de OD NZKG kon verhelpen door middel van gedragsverandering, heeft de OD NZKG Harsco geen of een zeer korte begunstigingstermijn gegeven. De OD NZKG is niet meegegaan in een verzoek van Harsco om de termijn te verlengen. Bij de last onder dwangsom op stofemissie bij 'overige handelingen' heeft de OD NZKG de termijn wel gedeeltelijk verlengd na een verzoek van Harsco.

In de casussen Schrotopslag (bodembedreiging) en Ongare kooks moest Tata Steel voorzieningen treffen om de overtreding te verhelpen. Hiervoor had Tata Steel een plan van aanpak en planning opgesteld. Bij het bepalen van de begunstigingstermijn is de OD NZKG meegegaan met de planning van Tata Steel en is een langere termijn gegeven. In de casus Schrotopslag (bodembedreiging) heeft de OD NZKG de begunstigingstermijn later verlengd. Tata Steel kon niet aan de last voldoen doordat de OD NZKG de beslistermijn voor de vergunningverlening voor Schrotopslag 3 had overschreden.

<u>Zoeken naar mogelijkheden bij uitvoering VTH-taken</u>
De OD NZKG is bij de uitvoering van VTH-taken gebonden aan Europese en landelijke wet- en regelgeving en de kaders gesteld door de provincie. Hoewel de OD NZKG weinig afwegingsruimte heeft bij de uitvoering van VTH-taken (zie Deelconclusie 4), constateert de Rekenkamer dat de OD NZKG vaak handelt vanuit wat er niét kan en – in de huidige context van maatschappelijke onrust – niet voldoende voortvarend zoekt naar de mogelijkheden die er wél zijn.

Zo heeft de OD NZKG in de casus Ongare kooks na het opleggen van de last onder dwangsom in januari 2020 inspecties uitgevoerd, waarbij zij tot de zomer van 2020 geen ongare kooks heeft geconstateerd.[7] Onder andere uit meldingen van Tata Steel blijkt dat er voor de zomer van 2020 echter wel ongare kooks hebben plaatsgevonden. Dit heeft niet geleid tot overtredingen die de dwangsom lieten verbeuren, omdat de OD NZKG wilde voorkomen dat zij daarmee Tata Steel stimuleert om ongare kooks niet meer te melden. Ook geeft de OD NZKG aan dat zij wilde dat een toezichthouder met formele bevoegdheid overtredingen ter plaatse waarneemt en vaststelt, om zeker te weten dat een overtreding juridisch houdbaar is.[8] In de zomer van 2020 heeft de OD NZKG

[6] Landelijke Handhavingstrategie, een passende interventie bij iedere overtreding, versie 1.7, 24 april 2014
[7] Een dwangsom verbeurt pas als de OD NZKG opnieuw overtredingen constateert.
[8] In het geval van Harsco gaat de OD NZKG voor een nog betere onderbouwing, waarbij twee toezichthouders met formele bevoegdheid overtredingen ter plaatse waarnemen en vaststellen.

echter besloten alsnog overtredingen te constateren op basis van meldingen van Tata Steel. De OD NZKG heeft toen elf overtredingen geconstateerd die de dwangsom lieten verbeuren.

Ten aanzien van het gebruik van cameratoezicht, gaf de OD NZKG in de Handhavingstrategie Harsco (2019) aan dat cameratoezicht niet voldoende is om constateringen te doen. In haar reactie op het feitelijk wederhoor geeft de OD NZKG echter aan dat het wel mogelijk is om overtredingen te constateren die een dwangsom laten verbeuren op basis van cameratoezicht, indien dit van de OD NZKG of Tata Steel zelf afkomstig is. Op dit moment heeft cameratoezicht een signaalfunctie. De OD NZKG geeft aan dat zij naar innovatieve oplossingen zoekt ter ondersteuning van de VTH-taken.

In de casus Schrotopslag (geluid) is sinds de opening eind 2019 sprake van een sterke toename van het aantal geluidsklachten over vallend schroot. De OD NZKG geeft aan dat zij de opgetreden geluidshinder niet had voorzien en met de kennis van nu Tata Steel had gestimuleerd om een andere locatie voor Schrotopslag 3 te kiezen (de OD NZKG had Tata Steel hier niet toe kunnen dwingen). Naar aanleiding van de klachten heeft de OD NZKG geluidsmetingen uitgevoerd. Hieruit bleek dat de normen niet werden overschreden en de OD NZKG geen wettelijke basis had om te handhaven. Vanwege de huidige maatschappelijke onrust rondom Tata Steel probeert de OD NZKG de geluidssituatie wel te verbeteren. De OD NZKG heeft geconstateerd dat de handelingen bij de schrotopslag niet altijd zorgvuldig worden uitgevoerd. Daarom past de OD NZKG de vergunning ambtshalve aan, waarbij voorschriften worden toegevoegd over handelingen om hinderlijke geluiden bij de verwerking van schrot te beperken.

Aanbevelingen aan OD NZKG

Aanbeveling 3a
Stuur bij vergunningverlening meer op het halen van de termijnen waarbinnen het bedrijf gegevens moet aanleveren en leg meer verantwoordelijkheid bij het bedrijf.

Aanbeveling 3b
Handel voortvarender bij de uitvoering van VTH-taken, door te zoeken naar de mogelijkheden die er zijn in plaats van te handelen vanuit wat er niét kan. Betrek GS zodra de OD NZKG knelpunten ziet die niet op te lossen zijn binnen de reguliere uitvoering van VTH-taken.

Deelconclusie 4. Afwegingsruimte bij uitvoering VTH-taken

De OD NZKG heeft weinig afwegingsruimte bij de uitvoering van VTH-taken. De Rekenkamer heeft de belangenafweging bij vergunningverlening in de casussen in beeld gebracht aan de hand van de gevolgen voor het milieu, gezondheid en het vertalen van BBT-conclusies naar voorschriften in de vergunning. De afweging van proportionaliteit bij handhaving is in beeld gebracht aan de hand van de afweging van de opgelegde interventies en de hoogte en termijn van de opgelegde lasten onder dwangsom.

De OD NZKG heeft bij de vergunningverlening aan Tata Steel en Harsco weinig ruimte om belangen af te wegen, omdat relevante wet- en regelgeving voornamelijk op landelijk en Europees niveau is vastgelegd. Toch heeft de OD NZKG wel enige ruimte. De OD NZKG geeft aan dat zij in de casussen de gevolgen voor verschillende aspecten van het milieu over het algemeen heeft afgewogen, maar dat zij opgetreden hinder voor de omgeving niet in alle gevallen had voorzien. Bij het vertalen van BBT-conclusies met emissiegrenswaarden naar voorschriften in de vergunning, kan de OD NZKG een emissiegrenswaarde aan de onderkant van de

bandbreedte niet altijd afdwingen. In de casus Emissiegrenswaarden Doekfilter heeft de OD NZKG zich wel primair gericht op de onderkant van de bandbreedte. De provincie verkent de mogelijkheid om te sturen op de onderkant van de BBT-bandbreedte. Ook wil de provincie graag gezondheid meer nadruk geven bij de uitvoering van de VTH-taken. De huidige mogelijkheden voor de OD NZKG zijn echter beperkt. Een manier waarop de OD NZKG gezondheid wel (zwaarder) mee heeft kunnen wegen, was door het betrekken van hinderaspecten bij de vergunningverlening in de casus Schrotopslag 3.

Ten aanzien van handhaving heeft de OD NZKG afwegingsruimte bij het bepalen van de proportionaliteit van de op te leggen interventie. Uit de onderzochte casussen blijkt dat de OD NZKG de proportionaliteit van de opgelegde interventies heeft afgewogen. In de casussen Schrotopslag (geluid) en Sinterkoelers is de OD NZKG niet overgegaan tot handhaving. In de casus Schrotopslag (geluid) had de OD NZKG geen wettelijke basis om te handhaven. In de casus Sinterkoelers achtte de OD NZKG handhavingsmaatregelen niet proportioneel en juridisch niet mogelijk. De OD NZKG probeert Tata Steel, ook op verzoek van de provincie, wel via andere routes te bewegen om deze situaties te verbeteren.

In de casussen stofemissie Harsco, Schrotopslag (bodembedreiging) en Ongare kooks heeft de OD NZKG één of meerdere last(en) onder dwangsom opgelegd, waarbij zij per geval de proportionaliteit heeft afgewogen. In de afweging speelden de juridische houdbaarheid, de ernst en de mogelijke gevolgen van de overtreding en de opstelling van het bedrijf een belangrijke rol. In de casus Stofemissie Harsco heeft de OD NZKG bij de eerste last onder dwangsom op stofemissie bij het kiepen van slakken een bedrag van € 5.000 per constatering opgelegd. Hoewel het bedrag volgens de OD NZKG in lijn was met de ernst van de overtreding, constateert de Rekenkamer dat het bedrag te laag bleek voor een effectieve werking. Bij latere lasten onder dwangsom voor Harsco is het dwangsombedrag verhoogd. De OD NZKG heeft bij de casussen geen bestuursrechtelijke bestraffende interventies opgelegd. Ook is zij niet overgegaan tot een last onder bestuursdwang of het tijdelijk stilleggen van het bedrijf. De mogelijkheden voor de OD NZKG om deze interventies op te leggen zijn relatief beperkt.

Afwegingsruimte bij vergunningverlening

Bij de vergunningverlening moet de OD NZKG de vergunningplichtige activiteiten van Tata Steel en Harsco toetsen aan wet- en regelgeving. Hierbij heeft de OD NZKG weinig ruimte om belangen af te wegen, omdat relevante wet- en regelgeving voornamelijk op landelijk en Europees niveau is vastgelegd. Belangenafwegingen tussen bijvoorbeeld economie, milieu en gezondheid, zijn grotendeels op landelijk en/of Europees niveau bepaald, waar de milieunormen worden vastgelegd. Dit gebeurt onder andere via de vaststelling van Beste Beschikbare Technieken. Zoals naar voren kwam in Deelconclusie 1, kan de OD NZKG – als uitvoeringsorganisatie – niet zomaar zelfstandig strenger zijn. Strenger zijn kan wel, mits onderbouwd en vastgelegd in beleid. De OD NZKG geeft aan dat áls de provincie dergelijk beleid vastlegt, zij bij het opstellen van besluiten het provinciale beleid zal meenemen.

Toch heeft de OD NZKG bij de vergunningverlening wel enige afwegingsruimte. De Rekenkamer heeft de belangenafweging in de casussen in beeld gebracht aan de hand van verschillende onderwerpen: milieu, BBT-conclusies en gezondheid. Hierbij gaat het om de gevolgde processtappen, de Rekenkamer geeft geen inhoudelijk oordeel over de belangenafweging. Hiervoor is namelijk een inhoudelijk oordeel van milieukundigen en in het uiterste geval van een rechter van toepassing.

Ten eerste is de afweging van de gevolgen voor het milieu in beeld gebracht. De OD NZKG geeft aan dat zij over het algemeen de gevolgen voor verschillende aspecten voor het milieu heeft afgewogen, maar opgetreden hinder voor de omgeving niet in alle gevallen heeft voorzien. Dit was het geval in de casussen ROZA-slak Harsco en

Schrotopslag 3, waarbij sprake was van respectievelijk stof- en geluidhinder. In de casus Geurmaatregelen Hoogoven 6 heeft de OD NZKG veel aandacht voor de belangenafweging tussen de reductie van geuremissie en de kosten van de maatregel voor Tata Steel.

Ten tweede is de afweging met betrekking tot het vertalen van BBT-conclusies met emissiegrenswaarden naar voorschriften in de vergunning in beeld gebracht (zie Figuur 2.3).

BBT-conclusies met emissiegrenswaarden

Aan de technische maatregelen die op basis van de BBT-conclusies moeten worden toegepast, kan een emissiegrenswaarde met een bepaalde bandbreedte verbonden zijn. Een BBT-conclusie kan bijvoorbeeld aangeven dat de uitstoot van een bepaalde emissie tussen de 5 en 15 moet liggen.

Figuur 2.3 BBT-conclusies met emissiegrenswaarden

Zoals naar voren kwam in Deelconclusie 1, verkent de provincie de mogelijkheid om te sturen op de onderkant van de BBT-bandbreedte. Hiervoor is het nodig dat de provincie beleid vaststelt, waarna de OD NZKG dit beleid kan uitvoeren. Dit zal volgens de provincie echter alleen gelden voor nieuwe of geactualiseerde vergunningen. Ook moet het volgens de provincie blijken in hoeverre dit in de praktijk afdwingbaar is. Dergelijk beleid heeft de provincie nog niet vastgesteld. De huidige praktijk is dat de OD NZKG de BBT-conclusie vertaalt naar voorschriften in de vergunning, waarbij een emissiegrenswaarde aan de onderkant van de bandbreedte niet altijd afgedwongen kan worden. De bandbreedte die in de BBT-conclusie is opgenomen, kan zorgen voor discussie tussen de vergunningverlener en het bedrijf, omdat de onderlinge belangen verschillen. In de casus Emissiegrenswaarden Doekfilter heeft de OD NZKG zich in het ontwerpbesluit, herzien ontwerpbesluit en definitief besluit wel primair gericht op de onderkant van de BBT-bandbreedte.

Ten derde is de afweging met betrekking tot gezondheid in beeld gebracht. Zoals naar voren kwam in Deelconclusie 1, wil de provincie gezondheid meer nadruk geven bij de uitvoering van VTH-taken. De huidige mogelijkheden voor de OD NZKG om gezondheid (zwaarder) mee te wegen bij de reguliere uitvoering van VTH-taken zijn echter beperkt. De OD NZKG kan als uitvoeringsorganisatie niet zomaar zelfstandig strengere normen opleggen. De provincie kan als bevoegd gezag, mits onderbouwd, in sommige gevallen aanvullend beleid vaststellen. De mogelijkheden zijn echter ook voor de provincie beperkt, zoals in Deelconclusie 1 naar voren kwam. Een manier waarop de OD NZKG gezondheid wel (zwaarder) mee kan laten wegen binnen de reguliere uitvoering van VTH-taken, is door het opnemen van gedrag- en werkvoorschriften in de vergunning, om hinderaspecten bij de vergunningverlening te betrekken (hinder heeft een (indirect) negatief effect op de gezondheid). In de casus Schrotopslag 3 heeft de OD NZKG dit gedaan. Zoals naar voren kwam in Deelconclusie 3, past de OD NZKG de vergunning ambtshalve aan, waarbij voorschriften worden toegevoegd over handelingen om hinderlijke geluiden bij de verwerking van schrot te beperken. In het Programma Tata Steel 2020-2050 geeft de provincie aan specifiek voor stof gedrag- en werkvoorschriften in de vergunning op te willen gaan nemen om stofverspreiding tegen te gaan. Een andere manier waarop de provincie en OD NZKG gezondheidsaspecten meer willen betrekken, is door het (binnen de wettelijke normen) aanscherpen van de vergunning van de Kooksfabrieken, Hoogovens, Sinterfabriek, Pelletfabriek en Oxystaalfabriek. In 2020 bleek uit onderzoek dat er een aantal verbeterpunten mogelijk is ten aanzien van de vergunning van deze fabrieken. De eerste stappen zijn hiervoor gezet.

Afwegingsruimte bij handhaving

De OD NZKG heeft, net als andere handhavingsinstanties, een beginselplicht tot handhaving. Als bij toezicht blijkt dat een situatie bij Tata Steel of Harsco niet is toegestaan conform de vergunning en/of algemene regels, beoordeelt de OD NZKG of er sprake is van een formele overtreding. Vervolgens beoordeelt de OD NZKG of er gesanctioneerd moet worden en welke interventie zij oplegt (zie ook Deelconclusie 2). Bij het bepalen van de interventie heeft de OD NZKG afwegingsruimte, doordat zij bijvoorbeeld de proportionaliteit van de op te leggen interventie moet afwegen. In de onderzochte casussen heeft de OD NZKG de proportionaliteit van de opgelegde interventies afgewogen.

Tabel 2.2 Toezicht en handhaving in de onderzochte casussen

	Bedrijf(sonderdeel)	Toezicht op	Handhaving?
1.	Harsco	Stofemissie bij het kiepen van slak en overige handelingen	Ja, op overtreden voorschrift vergunning
2.	Oxystaalfabriek Tata Steel	Bodembedreiging door opslag van schrot	Ja, op overtreden voorschrift vergunning
3.	Oxystaalfabriek Tata Steel	Geluid door handelingen bij opslag van schrot	Nee, want geen overtreding
4.	Sinterfabriek Tata Steel	Stofemissie bij sinterkoelers	Nee, juridisch niet houdbaar
5.	Kooksfabrieken Tata Steel	Ontstaan van ongare kooks	Ja, op niet-vergunde activiteiten

Er kunnen omstandigheden zijn waarbij een aangetroffen situatie, hoewel niet wenselijk, geen overtreding is die gesanctioneerd moet worden. Dit was het geval in de casussen Schrotopslag (geluid) en Sinterkoelers. In de casus Schrotopslag (geluid) was er geen sprake van een overtreding, waardoor de OD NZKG geen wettelijke basis had om te handhaven. In de casus Sinterkoelers achtten de OD NZKG en provincie handhavingsmaatregelen niet proportioneel en juridisch niet mogelijk. Niettemin is in beide casussen sprake van een onwenselijke situatie voor de omgeving. Vanwege de huidige maatschappelijke onrust rondom Tata Steel en Harsco probeert de OD NZKG Tata Steel, ook op verzoek van de provincie, daarom te bewegen deze situaties zo snel mogelijk te verbeteren. Zo is in de casus Sinterkoelers een vergunningtraject gestart voor een extra filterinstallatie, waarmee de stofemissie moet afnemen. De OD NZKG heeft in de vergunning een termijn opgenomen waarbinnen de filterinstallatie gerealiseerd moet zijn. Als dit niet is gebeurd binnen die tijd, kan de OD NZKG hier alsnog op gaan handhaven.

In de casussen Stofemissie Harsco, Schrotopslag (bodembedreiging) en Ongare kooks heeft de OD NZKG bestuursrechtelijke correctieve interventies opgelegd (zie Deelconclusie 2). In de afweging speelden de juridische houdbaarheid, de ernst en mogelijke gevolgen van de overtreding en de opstelling van het bedrijf een belangrijke rol. De OD NZKG heeft in de casussen één of meerdere last(en) onder dwangsom opgelegd, omdat dit volgens haar de meest effectieve maatregel was om naleving van de voorschriften en regels te bereiken. De OD NZKG en provincie zijn bij bezwaar- en beroepsprocedures tegen de genomen handhavingsbesluiten in de onderzochte casussen tot nu toe (december 2020) in het gelijk gesteld.

Bij een last onder dwangsom bepaalt de OD NZKG zelf de hoogte van de dwangsom, waarbij zij per geval de proportionaliteit afweegt, waarbij de ernst van de overtreding en de effectieve werking van de dwangsom belangrijke pijlers zijn. In de casus Stofemissie Harsco heeft de OD NZKG bij de eerste last onder dwangsom op stofemissie bij het kiepen van slakken een bedrag van € 5.000 per constatering opgelegd. Volgens de OD NZKG was dit bedrag in lijn met de ernst van de overtreding. De OD NZKG geeft aan dat de overtreding an sich niet heel ernstig is, hoewel de gevolgen voor de omgeving wel ernstig kunnen zijn. Echter constateert de Rekenkamer dat het bedrag wel te laag bleek voor een effectieve werking. De OD NZKG heeft twee vervolg-lasten onder

dwangsom opgelegd. Hierbij is het dwangsombedrag verhoogd, omdat de eerste last onder dwangsom de overtreding niet heeft verholpen. Ook heeft de OD NZKG de handhaving opgeschaald door een last onder dwangsom op 'overige handelingen' op te leggen. Hierbij is de dwangsom gelijk hoger ingezet dan € 5.000 per constatering, omdat de ervaring van de OD NZKG met de andere last onder dwangsom voor Harsco was dat die hoogte niet effectief genoeg was. Het effect van de latere dwangsommen bij Harsco is volgens de OD NZKG zichtbaar merkbaar geweest, omdat de stofemissie is verminderd en Harsco veel aanpassingen heeft doorgevoerd.

De OD NZKG heeft bij de casussen geen bestuursrechtelijke bestraffende interventies opgelegd. Ook is zij niet overgegaan tot een last onder bestuursdwang of het tijdelijk stilleggen van het bedrijf. De mogelijkheden voor de OD NZKG om deze interventies op te leggen zijn relatief beperkt. Het opleggen van een last onder bestuursdwang of stilleggen van het bedrijf is in theorie mogelijk, maar in de praktijk complex. Wel heeft de OD NZKG in de casussen Stofemissie Harsco en Schrotopslag (bodembedreiging) aangifte gedaan bij het Openbaar Ministerie. Het Openbaar Ministerie heeft laten weten een strafrechtelijk onderzoek te starten in de casus Stofemissie Harsco. De OD NZKG heeft geen invloed op de behandeling van deze aangiftes.

Informatievoorziening

Onderzoeksvraag 3. Wat is de kwaliteit van de informatievoorziening van de OD NZKG aan GS en van GS aan PS over de uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco?

Deze onderzoeksvraag is beantwoord aan de hand van twee deelconclusies.

Deelconclusie 5. Informatievoorziening OD NZKG aan GS

De informatievoorziening door de OD NZKG aan GS over de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco was op verschillende momenten niet toereikend. GS hebben bij de OD NZKG onvoldoende aangegeven waarover, op welke manier en wanneer de OD NZKG hen moest informeren over de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco. De OD NZKG heeft onvoldoende blijk gegeven van bestuurlijke sensitiviteit. Sinds begin 2020 is de informatievoorziening verbeterd.

Tot de zomer van 2018 voldeed de informatievoorziening door de OD NZKG aan GS aan de verwachtingen van de provincie. Conform afspraak informeerde de OD NZKG de provincie over de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel voornamelijk via het risico- en aandachtdossier. Door de maatschappelijke onrust vanaf de zomer van 2018 is de informatievoorziening door de OD NZKG aan GS veranderd en geïntensiveerd. Harsco werd onderdeel van het risico- en aandachtdossier en Tata Steel en Harsco kregen binnen dit dossier meer aandacht. Ook is in juni 2019 de Projectkamer opgericht.

In de casus Sinterkoelers bleek eind 2019 dat de informatievoorziening van de OD NZKG aan GS niet voldoende was. Volgens de provincie was de informatievoorziening door de OD NZKG niet tijdig, onvoldoende op schrift gesteld en had de informatie te weinig duiding. De provincie heeft bij de OD NZKG echter onvoldoende duidelijk gemaakt wat zij van de OD NZKG verwachtte ten aanzien van de informatievoorziening. De OD NZKG heeft op haar beurt onvoldoende blijk gegeven van bestuurlijke sensitiviteit. In de casus Sinterkoelers wilde de OD NZKG de milieutechnische feiten eerst op een rij hebben en mogelijke oplossingen in beeld hebben. De gedeputeerde is daardoor op verschillende momenten op een relatief laat moment geïnformeerd. Een dergelijke milieutechnische benadering van deze casus volstaat niet in de context van de toegenomen maatschappelijke onrust vanaf de zomer van 2018.

De provincie en OD NZKG hebben naar aanleiding van de casus Sinterkoelers aanvullende afspraken gemaakt over de informatievoorziening. Toen in het voorjaar van 2020 bleek dat in de casus Stofemissie Harsco de invorderingsbevoegdheden van vier verbeurde dwangsommen waren verjaard, heeft de OD NZKG de provincie snel geïnformeerd.

Als bevoegd gezag is de provincie verantwoordelijk voor een goede uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco. Als gemandateerde moet de OD NZKG de provincie informeren over de uitvoering van deze taken. Conform afspraak informeerde de OD NZKG de provincie tot de zomer van 2018 over de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel voornamelijk via de reguliere lijn van het risico- en aandachtdossier. Vanwege het lage risicoprofiel werd Harsco niet aangemerkt als risicobedrijf. Harsco was daardoor geen onderdeel van het risico- en aandachtdossier. Het risico- en aandachtdossier wordt voorbereid door de OD NZKG en besproken met de beleidsinhoudelijk medewerkers en ambtelijk opdrachtgever van de provincie. Vervolgens wordt het risico- en aandachtdossier periodiek uitgebreid besproken met de gedeputeerde. De ambtelijke organisatie van de provincie geeft aan dat deze informatievoorziening voldeed aan haar verwachting.

Vanaf de zomer van 2018 is de informatievoorziening door de OD NZKG aan GS veranderd en geïntensiveerd. Aanleiding hiertoe was de grote toename van het aantal klachten van omwonenden vanwege de stofemissies bij Harsco. Achteraf en met de kennis van nu vindt de provincie dat de OD NZKG haar hierover te laat heeft geïnformeerd. Harsco werd onderdeel van het risico- en aandachtdossier en Tata Steel en Harsco kregen binnen dit dossier meer aandacht. Ook is in juni 2019 de Projectkamer opgericht, waarin de ambtelijke organisaties van de provincie en OD NZKG ontwikkelingen met betrekking tot Tata Steel en Harsco bespreken.

In de casus Sinterkoelers bleek eind 2019 echter dat de informatievoorziening van de OD NZKG aan de provincie opnieuw niet voldoende was. Zoals aangegeven in Deelconclusie 2, kwam in deze casus naar aanleiding van een melding van Tata Steel aan het licht dat er sprake was van een overtreding van een norm in de vergunning. Volgens de provincie heeft de OD NZKG de informatie op verschillende momenten onvoldoende op schrift gesteld. Daarnaast heeft de OD NZKG de informatie volgens de provincie niet tijdig gedeeld met GS en had de informatie te weinig duiding.

Als bevoegd gezag hebben GS de verantwoordelijkheid om aan te geven aan welke eisen de informatievoorziening moet voldoen. In de casus Sinterkoelers is gebleken dat dit voor de OD NZKG onvoldoende duidelijk is geweest. In een reconstructie over hoe en wanneer GS geïnformeerd en betrokken zijn geweest bij deze casus, erkennen GS dat zij richting de OD NZKG onvoldoende hebben benadrukt dat de beschikbare informatie schriftelijk moet worden vastgelegd. Ook zijn er volgens de OD NZKG geen duidelijke kaders voor wat wordt verstaan onder ‘tijdig’.

De OD NZKG heeft op haar beurt onvoldoende blijk gegeven van bestuurlijke sensitiviteit. In de casus Sinterkoelers wilde de OD NZKG eerst de milieutechnische feiten op een rij hebben en mogelijke oplossingen in beeld hebben. De gedeputeerde is daardoor op verschillende momenten op een relatief laat moment geïnformeerd. Een dergelijke milieutechnische benadering van deze casus volstaat niet in de context van de toegenomen maatschappelijke onrust vanaf de zomer van 2018.

De provincie en OD NZKG hebben naar aanleiding van de casus Sinterkoelers aanvullende afspraken gemaakt over de informatievoorziening. Zo stelt de OD NZKG sinds januari 2020 een Weeksignaal over Tata Steel en Harsco op. Daarnaast hebben de OD NZKG en provincie in maart 2020 afspraken gemaakt over wanneer, waarover en met welke betrokkenen ambtelijk en bestuurlijk overleg plaatsvindt. Toen in het voorjaar van 2020

bleek dat in de casus Stofemissie Harsco de invorderingsbevoegdheden van vier verbeurde dwangsommen waren verjaard, heeft de OD NZKG de provincie snel geïnformeerd.

Aanbeveling 4a aan GS
Stel duidelijke kaders op met betrekking tot waarover, op welke manier en wanneer de OD NZKG GS moet informeren over de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco. Maak daarbij onderscheid tussen reguliere en politiek-bestuurlijke zaken.

Aanbeveling 4b aan OD NZKG
Vergroot de bestuurlijke sensitiviteit binnen de OD NZKG, om beter in te kunnen schatten waarover, op welke manier en wanneer GS geïnformeerd moeten worden over de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco.

Deelconclusie 6. Informatievoorziening GS aan PS

GS hebben PS op verschillende momenten niet toereikend op de hoogte gehouden over de uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco. Er zijn nog geen eenduidige criteria of richtlijnen voor onderwerpen met betrekking tot Tata Steel en Harsco waarover PS geïnformeerd moeten worden. De Rekenkamer constateert dat de informatievoorziening sinds begin 2020 is verbeterd.

Tot aan de zomer van 2018 informeerden GS PS op hoofdlijnen en op de reguliere momenten over de uitvoering van VTH-taken. In het najaar van 2018 informeerden GS PS over de 'grafietregens' in Wijk aan Zee en de maatschappelijke onrust die naar aanleiding hiervan is ontstaan. Sindsdien is de informatievoorziening door GS aan PS veranderd en geïntensiveerd. In maart 2019 bleek dat er veel onduidelijkheid heerste bij Statenleden. Omdat PS vonden dat zij onvoldoende op de hoogte zijn gehouden over de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco, droegen PS GS in juni 2019 via een motie op om PS tweewekelijks te informeren over de stand van zaken en ontwikkelingen rondom Tata Steel en Harsco. GS hebben hier invulling aan gegeven.

In de casus Sinterkoelers bleek eind 2019 echter dat de informatievoorziening door GS aan PS niet voldoende was. PS vroegen zich af waarom zij pas op 5 december 2019 zijn geïnformeerd, terwijl Tata Steel het incident in april 2019 had gemeld aan de OD NZKG. In een reconstructie over hoe en wanneer GS geïnformeerd en betrokken zijn geweest bij deze casus erkennen GS dat de informatie omtrent de sinterkoelers niet tijdig is gedeeld met PS en geven zij aan dat zij de informatievoorziening aan PS zullen verbreden en verdiepen.

Eind 2019 spraken GS en PS af dat de Statencommissie NLG in plaats van tweewekelijks, maandelijks zal worden geïnformeerd, onder andere om meer duiding aan de informatie te kunnen geven. De Rekenkamer constateert dat de informatievoorziening sinds begin 2020 is verbeterd. Er zijn echter nog geen eenduidige criteria of richtlijnen voor onderwerpen met betrekking tot Tata Steel en Harsco waarover PS geïnformeerd moeten worden. De ambtelijke organisatie van de provincie is bezig met het opstellen van een informatieprotocol.

Toen in het voorjaar 2020 bleek dat in de casus Stofemissie Harsco de invorderingsbevoegdheden van vier verbeurde dwangsommen waren verjaard, hebben GS PS snel geïnformeerd.

PS houden horizontaal toezicht op GS ten aanzien van de kwaliteit van de uitvoering van de VTH-taken door de OD NZKG. Om deze rol te kunnen uitvoeren is het noodzakelijk dat PS door GS toereikend op de hoogte worden gehouden over de uitvoering van de VTH-taken. In de informatievoorziening door GS aan PS is een duidelijk onderscheid te zien tussen de informatievoorziening vóór de maatschappelijke onrust naar aanleiding van de stofemissies bij Harsco (zomer 2018) en de informatievoorziening daarna. GS informeerden PS tot aan de zomer

van 2018 op hoofdlijnen en op de reguliere momenten over de uitvoering van VTH-taken. De informatievoorziening had niet specifiek betrekking op Tata Steel en Harsco, maar ging op hoofdlijnen over de uitvoering van VTH-taken bij alle bedrijven waar GS bevoegd gezag voor zijn, conform de actieve informatieplicht van GS aan PS.

In het najaar van 2018 informeerden GS PS over de 'grafietregens' in Wijk aan Zee en de maatschappelijke onrust die naar aanleiding hiervan is ontstaan. Vanaf 2019 kwam de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco bijna wekelijks aan de orde bij PS. Statenleden hebben op verschillende momenten zorgen geuit over de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco. In maart 2019 bleek dat er veel onduidelijkheid heerst bij Statenleden en dat zij zich vaak baseerden op informatie uit de media. Omdat PS in juni 2019 van mening waren dat zij onvoldoende op de hoogte zijn gehouden over de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco, droegen PS GS via een motie op om PS tweewekelijks te informeren over de stand van zaken en ontwikkelingen rondom Tata Steel en Harsco. GS hebben hier vanaf juli 2019 invulling aan gegeven door tweewekelijks op hoofdlijnen te rapporteren aan de Statencommissie NLG.

In de casus Sinterkoelers bleek eind 2019 echter dat de informatievoorziening door GS aan PS niet voldoende was. Op 5 december 2019 werden PS per brief geïnformeerd over de hogere uitstoot van stof uit de sinterkoelers, dan in de vergunning is opgenomen. PS waren geschrokken van de brief en waren kritisch richting de gedeputeerde over het 'zoveelste' incident bij Tata Steel en Harsco. PS vroegen waarom zij pas op 5 december 2019 zijn geïnformeerd, terwijl Tata Steel het incident in april 2019 heeft gemeld aan de OD NZKG. In een reconstructie over hoe en wanneer GS geïnformeerd en betrokken zijn geweest bij deze casus erkennen GS dat de informatie omtrent de sinterkoelers niet tijdig is gedeeld met PS en geven zij aan dat zij de informatievoorziening aan PS zullen verbreden en verdiepen.

Eind 2019 spraken GS en PS af dat de Statencommissie NLG in plaats van tweewekelijks, maandelijks (voorafgaand aan de Statencommissie NLG) zal worden geïnformeerd over de stand van zaken van VTH-bedrijven die onder provinciaal bevoegd gezag vallen, waaronder ook Tata Steel en Harsco. Hiermee verwachtten GS meer duiding aan de informatie te kunnen geven en de informatievoorziening te kunnen verbreden en te verdiepen. De Rekenkamer constateert dat de informatievoorziening sinds begin 2020 is verbeterd. Er zijn echter nog geen eenduidige criteria of richtlijnen voor onderwerpen met betrekking tot Tata Steel en Harsco waarover PS geïnformeerd moeten worden. De ambtelijke organisatie van de provincie is bezig met het opstellen van een informatieprotocol. Hierin worden richtlijnen opgenomen over onder andere wanneer PS geïnformeerd moeten worden over ontwikkelingen ten aanzien van Tata Steel en Harsco.

Toen in het voorjaar 2020 bleek dat in de casus Stofemissie Harsco de invorderingsbevoegdheden van vier verbeurde dwangsommen waren verjaard, hebben GS PS tijdens de eerstvolgende informatievoorziening over de uitvoering van VTH-taken voorafgaand aan de Statencommissievergadering NLG geïnformeerd.

Aanbeveling 5 aan GS
Zorg dat het informatieprotocol, waarin richtlijnen worden opgenomen wanneer PS geïnformeerd moeten worden over ontwikkelingen ten aanzien van Tata Steel en Harsco, zo spoedig mogelijk wordt opgesteld en leg dit voor aan PS. Evalueer na één jaar de werking met PS.

Betrokkenheid omgeving

Onderzoeksvraag 4. Hoe worden omwonenden en belangenorganisaties betrokken bij de uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco?

Deze onderzoeksvraag is beantwoord aan de hand van twee deelconclusies.

Deelconclusie 7. Afhandeling van klachten en handhavingsverzoeken

Sinds de zomer van 2018 is er een toename van klachten en handhavingsverzoeken over Tata Steel en/of Harsco bij de OD NZKG. Omwonenden vinden dat de OD NZKG geen gebruiksvriendelijk klachtenloket heeft en dat de afhandeling van klachten door de OD NZKG onvoldoende is. Handhavingsverzoeken leveren voor de indieners vaak niet het gewenste resultaat op, omdat deze vaak worden afgewezen.

Sinds de zomer van 2018 neemt het aantal klachten over overlast door Tata Steel en/of Harsco bij de OD NZKG toe, met pieken in het eerste kwartaal van 2019 en in het eerste kwartaal van 2020. Ook het aantal handhavingsverzoeken neemt toe. In 2017 en 2018 zijn er geen handhavingsverzoeken ingediend over Tata Steel en Harsco, terwijl in de periode 2019 tot en met het eerste kwartaal van 2020 er 11 handhavingsverzoeken zijn ingediend.

Omwonenden hebben bij de Rekenkamer aangegeven dat het klachtenformulier van de OD NZKG niet gebruiksvriendelijk is. Hierdoor worden klachten op een andere manier ingediend, vooral via het particuliere initiatief Stofmelder. Klachten komen niet altijd bij de OD NZKG terecht, waardoor zij geen volledig klachtenoverzicht heeft.

De Rekenkamer heeft meerdere signalen van omwonenden ontvangen waarin zij aangeven ontevreden te zijn over de klachtafhandeling door de OD NZKG, met name doordat de OD NZKG op klachten reageert met standaardantwoorden. Het is voor indieners onduidelijk wat er met hun klacht gebeurt en zij merken na het indienen van hun klachten geen vermindering van de hinder. Een aantal omwonenden heeft bij de Rekenkamer aangegeven dat zij hierdoor ‘klaagmoe’ worden. In sommige gevallen leidt ontevredenheid over de afhandeling van klachten tot een handhavingsverzoek.

Het indienen van een handhavingsverzoek kost omwonenden veel tijd, terwijl het behandelen van een handhavingsverzoek de OD NZKG ook veel tijd kost. Het is voor indieners niet duidelijk aan welke formele criteria een handhavingsverzoek moet voldoen. De OD NZKG geeft aan dat zij handhavingsverzoeken vaak afwijst, omdat zij geen constateringen kan doen op de genoemde voorschriften in het handhavingsverzoek. Ook twee handhavingsverzoeken die betrekking hadden op de casus Ongare kooks waren in eerste instantie afgewezen. In tweede instantie volgde echter toch handhaving, nadat de indieners met succes bezwaar had gemaakt tegen de afwijzing van de handhavingsverzoeken.

Omgang met klachten

In een periode van twee en een half jaar zijn er in totaal zo’n 3.300 klachten over overlast door Tata Steel en/of Harsco bij de OD NZKG ingediend. Het aantal klachten neemt toe, met pieken in het eerste kwartaal van 2019 en in het eerste kwartaal van 2020, zie Figuur 2.4. Klachten hebben vooral betrekking op stank-[9], stof- en geluidoverlast. De klachten over stank en geluid zijn de afgelopen jaren sterk toegenomen. De klachten over

[9] In het klachtenformulier van de OD NZKG wordt de term stankoverlast gehanteerd. Vandaar dat we spreken over stank in plaats van geur.

stofoverlast kenden vooral een toename richting eerste kwartaal 2019. Dit had te maken met de stofemissies bij Harsco.

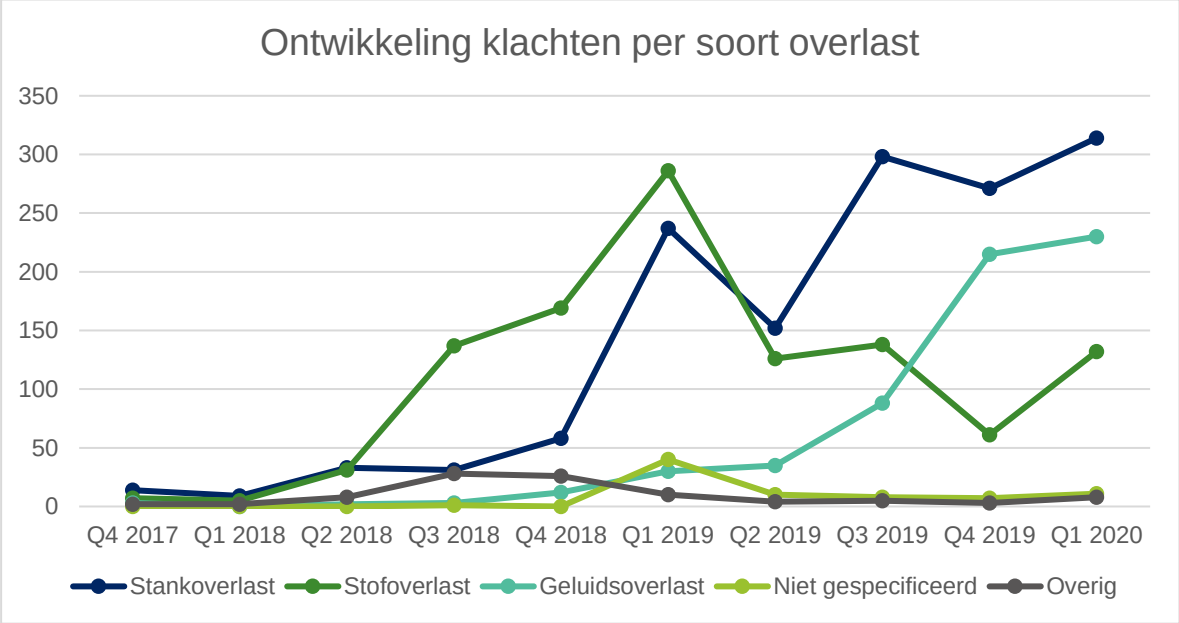

Figuur 2.4 Ontwikkeling van het aantal klachten per soort overlast (okt. 2017 t/m mrt. 2020)

De Rekenkamer constateert ten aanzien van de omgang van klachten in de praktijk dat de OD NZKG niet het centrale verzamelpunt is voor alle klachten. Klachten kunnen bij verschillende instanties worden ingediend, waardoor de OD NZKG geen volledig klachtenoverzicht heeft. De Dorpsraad Wijk aan Zee en Stichting IJmondig geven aan dat het klachtenformulier van de OD NZKG niet gebruiksvriendelijk is. Onder andere uit ontevredenheid over de wijze waarop klachten bij de OD NZKG kunnen worden ingediend, hebben omwonenden in 2018 de website Stofmelder opgezet. Dit werkte in de onderzoeksperiode echter (nog) niet naar behoren. Half september 2020 is wel een nieuwe, verbeterde versie aangekondigd. Van het aantal klachten waarvan de OD NZKG heeft geregistreerd hoe deze zijn binnengekomen, komt het grootste deel binnen via de website Stofmelder en niet direct bij de OD NZKG.

De Rekenkamer heeft daarnaast meerdere signalen van omwonenden ontvangen waarin zij aangeven ontevreden te zijn over de klachtafhandeling door de OD NZKG, met name doordat de OD NZKG standaardantwoorden gebruikt. Volgens de Dorpsraad Wijk aan Zee informeert de OD NZKG de indiener van de klacht niet welke actie er is ondernomen richting Tata Steel en Harsco naar aanleiding van de klacht. Het is voor indieners onduidelijk wat er met hun klacht gebeurt. Ook geven omwonenden aan dat zij, na het indienen van hun klachten, geen vermindering van de hinder merken. Zij zien geen resultaat van het indienen van klachten. Uit een analyse van de Rekenkamer van ingediende klachten over Tata Steel en Harsco blijkt dat de OD NZKG bij 39 procent van de klachten geen controle uitvoert, omdat de oorzaak van de hinder al bekend is. Bij minder dan 1 procent (12 klachten) is de OD NZKG gestart met het houden van extra toezicht naar aanleiding van de klacht. Dit betekent niet dat de OD NZKG helemaal geen toezicht houdt op hetgeen waarover klachten worden ingediend. Bij 34 procent van de klachten hield de OD NZKG namelijk al extra toezicht op hetgeen waarover de klacht is ingediend. Bij de overige klachten hield de OD NZKG geen extra toezicht omdat bijvoorbeeld de oorzaak onbekend was (26 procent), of omdat er geen sprake was van een overtreding van de vergunning (1 procent).

Een aantal omwonenden heeft bij de Rekenkamer aangegeven klaagmoe te zijn geworden, doordat het indienen van klachten veel tijd en energie kost en zij geen resultaat zien van het indienen van hun klachten. Ook standaardantwoorden bij de afhandeling van klachten dragen bij aan het klaagmoe worden van omwonenden. De Rekenkamer merkt op dat ondanks de klaagmoeheid, het totaal aantal klachten in de onderzoeksperiode stijgend is, met een piek in het eerste kwartaal van 2019 en een piek in het eerste kwartaal van 2020. Echter, door de klaagmoeheid is het aantal ingediende klachten geen goede graadmeter voor de uitvoering van VTH-taken.

Omgang met handhavingsverzoeken

Handhavingsverzoeken worden veel minder vaak ingediend dan klachten. In 2017 en 2018 zijn er geen handhavingsverzoeken ingediend over Tata Steel en Harsco, terwijl in de periode 2019 tot en met het eerste kwartaal van 2020 er 11 handhavingsverzoeken zijn ingediend. Een handhavingsverzoek volgt vaak op een klacht. Van de 11 handhavingsverzoeken heeft de OD NZKG er op het moment van onderzoek (zomer 2020) 6 afgehandeld. Deze waren in eerste instantie alle 6 afgewezen. Bij twee handhavingsverzoeken die betrekking hadden op de casus Ongare kooks, volgde in tweede instantie echter toch handhaving, nadat de indieners met succes bezwaar hadden gemaakt tegen de afwijzing van de handhavingsverzoeken.

De Rekenkamer constateert ten aanzien van de omgang met handhavingsverzoeken ten eerste dat de mogelijkheid en wijze voor het indienen van handhavingsverzoeken niet beschreven staat op de website van de OD NZKG. Hierdoor is het voor indieners niet duidelijk aan welke formele criteria een handhavingsverzoek moet voldoen. Ten tweede kost het indienen maar ook het behandelen van een handhavingsverzoek veel tijd, wat invloed heeft op de beschikbare capaciteit voor het uit te voeren toezicht. Om een handhavingsverzoek te kunnen inwilligen, moet de OD NZKG zelf constateringen doen op het overtreden van voorschriften waarop de indiener verzoekt te handhaven. De OD NZKG geeft aan dat zij handhavingsverzoeken vaak afwijst, omdat zij geen constateringen kan doen op de in het handhavingsverzoek genoemde voorschriften. Zij geeft aan in die gevallen na te gaan of handhaving via een andere weg, bijvoorbeeld via constateringen op andere voorschriften, mogelijk is. De OD NZKG zou graag meer structureel in overleg willen met de omgeving om handhavingsverzoeken te voorkomen, maar dit was in de zomer van 2020 nog niet goed van de grond gekomen.

Aanbeveling 6 aan OD NZKG

Zorg ervoor dat de OD NZKG het centrale meldpunt voor klachten wordt. In ieder geval door het indienen van klachten te vergemakkelijken met een gebruiksvriendelijk klachtenformulier, waardoor een particulier initiatief als Stofmelder niet meer nodig is. Koppel daarnaast aan de indieners van klachten beter terug wat er met hun klacht is gebeurd. Op deze manier is de kans groter dat de nuttige input van omwonenden voor toezicht en handhaving wordt behouden en zij niet meer gebruik hoeven te maken van (onder andere) handhavingsverzoeken.

Deelconclusie 8. Vertrouwen omgeving

Het vertrouwen van de omgeving in de provincie en OD NZKG is de afgelopen jaren afgenomen en de relatie tussen omwonenden enerzijds en de provincie en OD NZKG anderzijds is gejuridiseerd. De juridische stappen leveren voor omwonenden vaak niet de gewenste resultaten op en de behandeling ervan legt beslag op de capaciteit van de OD NZKG.

De afname van het vertrouwen van de omgeving in de provincie en OD NZKG komt onder andere doordat er in de afgelopen jaren meerdere incidenten zijn voorgevallen. Ook is er sprake van een mismatch tussen de verwachtingen van de omgeving wat de provincie en OD NZKG zouden moeten doen en wat zij op basis van wet- en regelgeving en capaciteit kunnen doen. Daarnaast constateert de Rekenkamer dat de communicatie van de

provincie en OD NZKG richting de omgeving niet toereikend is en dat omwonenden niet bij de uitvoering van VTH-taken worden betrokken.

Gevolg is dat de relatie tussen omwonenden en de provincie en OD NZKG is gejuridiseerd. Zo gebruiken omwonenden in toenemende mate formele momenten en juridische instrumenten bij de uitvoering van VTH-taken, waaronder het indienen van zienswijzen, het in bezwaar en beroep gaan en het indienen van handhavingsverzoeken. Deze juridische stappen leveren voor de omgeving vaak niet de gewenste resultaten op en de behandeling van zienswijzen, handhavingsverzoeken, bezwaar en beroep legt beslag op de capaciteit van de OD NZKG, wat ten koste gaat van de capaciteit voor de uitvoering van andere VTH-taken. Dit leidt tot ontevredenheid bij zowel de omgeving als de provincie en OD NZKG.

Het vertrouwen van de omgeving in de provincie en OD NZKG is de afgelopen jaren afgenomen. Hiervoor zijn verschillende redenen aan te wijzen. Ten eerste zijn er de afgelopen jaren meerdere incidenten voorgevallen. Zo is er vanaf de zomer van 2018 veel maatschappelijke onrust en media-aandacht ontstaan door de overlast van stofemissies bij Harsco waarbij grafiet is vrijgekomen en de mogelijke gevolgen daarvan op de gezondheid. Door andere recente incidenten, zoals de te hoge stofemissies bij de sinterkoelers van de Sinterfabriek van Tata Steel dat eind 2019 openbaar is geworden en de verjaring van de invorderingsbevoegdheden van vier verbeurde dwangsommen bij de stofemissies van Harsco in het voorjaar van 2020, is de maatschappelijke onrust verder toegenomen.

Ten tweede is er sprake van een mismatch tussen de verwachtingen van de omgeving wat de provincie en OD NZKG zouden moeten doen en wat zij op basis van wet- en regelgeving en beschikbare capaciteit kunnen doen. Zo vinden omwonenden dat de OD NZKG belangen als gezondheid en milieu zwaarder mee moet wegen bij de uitvoering van VTH-taken, terwijl de OD NZKG hier maar zeer beperkt de ruimte toe heeft. Zoals aangegeven in Deelconclusie 4, kan de OD NZKG als uitvoeringsorganisatie niet zomaar zelfstandig strengere normen opleggen en hoewel de provincie als bevoegd gezag in sommige gevallen aanvullend beleid kan vaststellen, zijn ook de mogelijkheden voor de provincie beperkt. Daarnaast geven omwonenden aan dat voor een serieuze aanpak van de overtredingen bij Harsco meer controlebezoeken per week noodzakelijk zijn, terwijl het toezicht bij Harsco vanaf het opleggen van de last onder dwangsom heel intensief is geweest voor de OD NZKG. Dit heeft impact op de beschikbare capaciteit van de OD NZKG, waardoor zij minder tijd heeft om andere bedrijven te inspecteren. Verder kan de OD NZKG niet handhaven als zij daar geen wettelijke basis voor heeft, maar is het voor de omgeving niet altijd duidelijk wanneer sprake is van een formele overtreding. De uitleg van de provincie en OD NZKG van hun mogelijkheden en beperkingen bij de uitvoering van VTH-taken volstaat niet.

Ten derde constateert de Rekenkamer dat de communicatie richting de omgeving niet toereikend is. De communicatie over de uitvoering van VTH-taken verloopt vooral via de OD NZKG. Dit is onderdeel van het mandaat aan de OD NZKG en volgens de provincie hebben vragen van omwonenden vaak betrekking op de uitvoering van VTH-taken, die de OD NZKG beter kan beantwoorden dan de provincie. De omgeving geeft echter aan dat zij nog niet goed in gesprek is met de OD NZKG. Ook de OD NZKG geeft aan dat de communicatie richting de omgeving voor verbetering vatbaar is. Het is voor haar niet altijd duidelijk bij welke ontwikkelingen omwonenden behoefte hebben aan communicatie vanuit de OD NZKG, onder andere omdat de behoefte per bewoner en belangengroep verschilt. Verder is de informatie over Tata Steel en Harsco via de websites van de provincie en de OD NZKG nog niet actueel, overzichtelijk en volledig (zie ook Deelconclusie 2). Daarbij communiceerden de provincie en de OD NZKG de afgelopen jaren elk vanuit hun rol, maar nog niet altijd als één overheid over de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco. Dit kan nadelige gevolgen hebben voor het imago van beide overheidsorganisaties.

Ten vierde worden omwonenden niet voldoende betrokken bij de uitvoering van VTH-taken. Dit heeft tot gevolg dat de relatie tussen omwonenden enerzijds en de provincie en OD NZKG anderzijds gejuridiseerd is. Omwonenden gebruiken de formele momenten en juridische instrumenten bij de uitvoering van VTH-taken om meer grip te krijgen op de uitvoering. Formele momenten zijn onder andere het reageren bij aanpassingen van de vergunning via zienswijzen, het in bezwaar en beroep gaan als niet wordt voldaan aan de voorstellen van de omgeving en het indienen van klachten en handhavingsverzoeken. Zoals al naar voren kwam in Deelconclusie 7, leveren deze juridische stappen voor de omgeving vaak niet de gewenste resultaten op. Bovendien kost het de omgeving veel tijd en energie om via de formele momenten te reageren en legt het ook een groot beslag op de capaciteit van de OD NZKG, wat ten koste gaat van de capaciteit voor de uitvoering van andere VTH-taken. Dit leidt tot ontevredenheid bij zowel de omgeving als de provincie en OD NZKG.

Een laatste reden waarom het vertrouwen van de omgeving is afgenomen heeft te maken met ontevredenheid over de wijze waarop door de OD NZKG klachten worden afgehandeld (zie ook Deelconclusie 7).

Het is aan de OD NZKG en de provincie om het vertrouwen van de omgeving te herstellen. In de afgelopen periode hebben de provincie en OD NZKG stappen gezet om de communicatie richting omwonenden te verbeteren. Zo is begin 2020 een omgevingsmanager aangesteld bij de OD NZKG. Ook is de OD NZKG voornemens om een fysieke locatie in Wijk aan Zee te openen, waar omwonenden bij vragen en suggesties terechtkunnen. De provincie en OD NZKG zullen echter aan alle bovenstaande vijf punten tegemoet moeten komen om het vertrouwen van de omgeving te herstellen. Behalve een goede communicatie van de provincie en OD NZKG en betrokkenheid van de omgeving bij de uitvoering van VTH-taken, is het voor de omgeving nog belangrijker dat de OD NZKG de VTH-taken juist uitvoert.

Aanbeveling 7 aan GS en OD NZKG
Herstel het vertrouwen van de omgeving door de omgeving beter te betrekken bij de uitvoering van VTH-taken door na te gaan aan welke informatie de omgeving behoefte heeft en probeer zo veel mogelijk aan die informatiebehoefte tegemoet te komen. De omgevingsmanager, die begin 2020 is ingesteld, en de opening van een fysieke locatie kunnen hierin een rol spelen. Maak daarbij een onderscheid tussen de politiek/bestuurlijke verzoeken voor de provincie en de technische vragen voor de OD NZKG. Logischerwijs moeten de provincie en OD NZKG hun reacties op elkaar afstemmen en als één overheid en met één boodschap richting de omgeving communiceren. Door het beter betrekken van de omgeving kan in de relatie tussen omwonenden en de provincie en OD NZKG een juridisering bij de uitvoering van de VTH-taken wellicht voorkomen worden, waardoor de OD NZKG meer tijd en capaciteit heeft voor het uitvoeren van al haar VTH-taken.

| 3 | Reactie Gedeputeerde Staten

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Randstedelijke Rekenkamer
Mevrouw A.W.C. Hoenderdos-Metselaar
Teleportboulevard 110
1043 EJ AMSTERDAM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr. K. Vervaart
BEL/OMB

Telefoonnummer +31235143731
vervaartk@noord-holland.nl

Verzenddatum
28 JAN. 2021

Kenmerk
1559054/1559098

Uw kenmerk
2020/AH/073

Betreft: Reactie op bestuurlijke conceptnota VTH-taken Tata Steel en Harsco Metals

Geachte mevrouw Hoenderdos-Metselaar,

Wij danken u voor het toesturen van uw bestuurlijke conceptnota VTH-taken Tata Steel en Harsco Metals. Hierin concludeert u dat de uitvoering van vergunningverlenings-, toezichts- en handhavingstaken (VTH) volgens de gestelde kaders verloopt. Hierbij merkt u op dat dit in de context van de maatschappelijke onrust echter niet volstaat. We delen dit beeld en zien het als een ferme steun in de rug voor het door ons in 2020 ingezette beleid in het Programma Tata Steel 2020-2050: *samenwerken aan een gezonde en veilige IJmond*. Met deze brief reageren wij op uw conceptnota.

Samenvattend
We herkennen ons in de aanbevelingen die u doet en we zijn blij dat u tot vrijwel dezelfde conclusies komt als wij. Conclusies, die we inmiddels hebben omgezet in verbetermaatregelen, die zijn opgenomen in het Programma Tata Steel 2020 - 2050 dat we gezamenlijk met de gemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen hebben ingezet. Het programma staat voor meer en intensiever toezicht, aangescherpte vergunningen, continu onderzoek naar de gezondheid en de leefomgeving, betere communicatie met de omwonenden en samenwerking tussen de verschillende overheden. In het verlengde hiervan ligt het Uitvoeringsprogramma VTH Tata Steel 2020 - 2022, opgesteld door de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG). Uw conclusies en aanbevelingen zien we daarom als een steun in de rug en bevestigen ons beeld dat we op de goede weg zijn.

We onderschrijven uw aanbevelingen en herkennen uw bevindingen. We zien bij uw onderzoek en conclusies wel enkele nuanceringen, die we in deze brief benoemen.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

De provincie Noord-Holland en de OD NZKG reageren afzonderlijk op uw conclusies en aanbevelingen. Dit vanuit de gedachte dat onze rollen, bevoegdheden en taken richting Tata Steel en Harsco Metals en de omwonenden verschillen. Omdat de OD NZKG haar taken voor deze twee bedrijven namens ons college uitvoert en om als één overheid te communiceren, hebben we onze reacties vooraf wel met elkaar gedeeld en afgestemd.

Algemene reactie
Tata Steel is een van de meest complexe bedrijven in Nederland. En de uitvoering van de VTH-taken is maar met enkele bedrijven in Nederland te vergelijken. Het toepassen van normen en best beschikbare technieken en het houden van toezicht hierop is in vrijwel alle gevallen maatwerk en vaak voor meerdere uitleg vatbaar. Dit laatste blijkt ook uit de vele zienswijzen en bezwaar- en beroepzaken die door belanghebbende partijen zijn ingediend. Dit maakt de situatie rondom Tata Steel uitzonderlijk.

We delen uw constatering dat in deze uitzonderlijke situatie en de aanwezige maatschappelijke onrust meer van ons wordt gevraagd dan een adequate uitvoering van de VTH-taken. Met het Programma Tata Steel 2020-2050 en het Uitvoeringsprogramma VTH Tata Steel 2020 - 2022 geven we hier invulling aan. Uw conclusie dat de uitvoering van de VTH-taken volgens de gestelde kaders verloopt, sterkt ons in onze overtuiging dat we met de intensivering van het Programma Tata Steel de juiste weg inslaan.

Zonder af te doen aan uw bevindingen en aanbevelingen, brengen we enkele noodzakelijke nuanceringen aan. We constateren dat de door u geselecteerde casussen (vrijwel) allemaal de aandacht van de pers en/of Provinciale Staten hebben gehad. Dat geldt niet, of maar zeer beperkt, voor de rest van de ruim driehonderd verleende vergunningen en een vergelijkbaar aantal toezichtshandelingen bij Tata Steel in dezelfde periode.

Bijgaand geven wij in onze reactie aan op welke wijze wij de aanbevelingen zullen opvolgen en uitvoeren of motiveren wij waarom van de betreffende aanbeveling wordt afgeweken. Wij zien uit naar de behandeling van uw rapport tijdens de vergadering van Provinciale Staten van Noord-Holland.

Heeft u nog vragen? Neemt u dan contact op met Ken Vervaart. U bereikt hem via 06-1830 0085 of vervaartk@noord-holland.nl.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

1 bijlage:
- Bestuurlijke reactie op aanbevelingen

Kopie aan: Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

Bijlage: Bestuurlijke reactie op de aanbevelingen aan GS

Aanbeveling 1a
Versterk de rollen van GS en de OD NZKG, door via beleidskaders duidelijker aan te geven wat GS van de OD NZKG verwachten. Indien GS andere besluitvorming wensen in de uitvoering van VTH-taken door de OD NZKG, bijvoorbeeld op het gebied van gezondheid, stel dan beleid vast waarmee de OD NZKG andere besluiten kan nemen. Probeer het overnemen en overdoen van besluitvorming van de OD NZKG te voorkomen.

Bestuurlijke reactie
Samenwerking rondom Tata Steel en Harsco is cruciaal. Voor ons is de OD NZKG een belangrijke samenwerkingspartner, maar ook de gemeenten, de OD IJmond, de GGD en de Brzo-partners zijn belangrijke partners. Deze samenwerking geven we vorm in alle openheid en met respect voor elkaars rollen en bevoegdheden. In het Programma Tata Steel 2020 – 2050 hebben we uitgewerkt hoe we hier invulling aan geven. Daarnaast hebben wij het Uitvoeringsprogramma VTH Tata Steel 2020 - 2022 van de OD NZKG vastgesteld. Het Programma Tata Steel en het bijbehorende Uitvoeringsprogramma VTH vormen belangrijke kaders waarmee wij aangeven wat wij van de OD NZKG verwachten.

Op het niveau van de omgevingsdiensten gelden, gezamenlijk met de deelnemende gemeenten, regionale VTH-strategieën of -beleidskaders. Hierin zijn de doelen bij de uitvoering van VTH-taken op het niveau van de OD's vastgelegd. In dezelfde documenten is ook vastgelegd hoe de taken door de OD's worden uitgevoerd. Aanvullend daarop biedt de Beleidsnota uitvoering en handhaving Noord-Holland 2020 een integraal kader waarbinnen onze VTH-taken moeten worden uitgevoerd. Deze beleidsnota actualiseren we in het eerste kwartaal van 2021. Zo willen we het bijvoorbeeld mogelijk maken om bij nieuwe vergunningen scherper te vergunnen bij industriële bedrijven, onder meer door de onderkant van de BBT-bandbreedte op te zoeken.

Vanuit ons Programma Gezonde Leefomgeving en in het licht van de invoering van de Omgevingswet verkennen we waar het aspect gezondheid kan worden meegenomen in vergunningen. Met deze inzichten vullen we de beleidsnota in 2021 verder aan met onze visie voor de uitvoering van VTH-taken. We maken hierin duidelijk welke plek het thema gezondheid in de VTH-uitvoering krijgt en hoe dit bijdraagt aan een betere uitvoering van de bevoegdheden en taken door de omgevingsdiensten.

Het is niet onze bedoeling om besluitvorming van de OD NZKG over te nemen en over te doen. We treden op als één overheid. Daarvoor overleggen we sinds 2019 al periodiek op ambtelijk en bestuurlijk

niveau met de IJmondgemeenten, de OD NZKG, de OD IJmond en de GGD Kennemerland. Op basis van een extern onderzoek naar de fouten bij het invorderen van vier dwangsommen van Harsco Metals, maken we in het eerste kwartaal van 2021 met de OD NZKG afspraken om dit proces geheel door de OD NZKG in ons mandaat uit te laten voeren. Ons besluit om tijdelijk de bevoegdheden voor het invorderen van dwangsommen zelf uit te oefenen, eindigt daarmee. Ter nuancering betreft dit een taak waar op jaarbasis ongeveer 100 uur is gemoeid. Dit ten opzichte van de circa 20.000 uur die met alle VTH- en verwante taken rondom Tata Steel zijn gemoeid.

De provincie is in sommige van de onderzochte casussen sterk betrokken geweest bij taken die de OD NZKG in mandaat uitvoert. Bijvoorbeeld met aanvullend juridisch advies van onze huisadvocaat. Dit betroffen casussen met grote maatschappelijke en politiek-bestuurlijke aandacht. Bijvoorbeeld de stofemissies (grafietregens) van Harsco Metals en de hogere stofuitstoot van de sinterkoelers. De afgelopen anderhalf jaar hebben we gewerkt aan de wijze waarop de provincie en de OD NZKG effectief kunnen samenwerken in het dossier Tata Steel. De vaststelling van het Programma Tata Steel en het bijbehorende uitvoeringsprogramma VTH van de OD NZKG in november 2020 was een belangrijke stap in dat proces. Om deze programma's op te stellen is intensief samengewerkt. Hiermee is een goede basis gelegd voor zowel de provincie als de OD NZKG om ieder vanuit de eigen rol effectief op te treden.

Aanbeveling 1b
Stel zo snel mogelijk alternatieve grens- en richtwaarden met betrekking tot geur vast voor Tata Steel.

Bestuurlijke reactie
Tot het najaar van 2020 liep een onderzoek naar de geuremissie van Hoogoven 6 en de Kooksfabrieken (door Witteveen+Bos in opdracht van de OD NZKG). Met behulp van *drones* hebben we de geuremissie binnen de grenzen van Tata Steel scherper in beeld gebracht. We verwachten dat de OD NZKG namens ons begin 2021 een definitief besluit kan nemen over geur bij Tata Steel op basis van ons provinciale geurbeleid. Hiermee stellen we ook alternatieve grens- en richtwaarden voor geur vast voor Tata Steel.

Aanbeveling 1c
Zet vaker bestuurlijke en beleidsmatige interventies in, wanneer GS resultaten willen bereiken die niet wettelijk en afdwingbaar zijn binnen de reguliere uitvoering van VTH-taken, zoals het aankaarten van knelpunten op landelijk of Europees niveau of het voeren van bestuurlijke gesprekken met het bedrijf.

Bestuurlijke reactie
Deze aanbeveling omarmen we. Aanvullend op de uitvoering van de VTH-taken, die wettelijk en afdwingbaar is, zetten we bestuurlijke en beleidsmatige acties in. Het onderdeel 'Bestuurlijk en beleidsmatig' in hoofdstuk 5 van het Programma Tata Steel is hier specifiek aan gewijd. Dit is een belangrijk onderdeel van ons handelen in het dossier Tata Steel. Ook voor de ontwikkelingen op de lange termijn en voor de uitdagingen die de energietransitie met zich meebrengen is bestuurlijk en beleidsmatige actie nodig. Dit is beschreven in hoofdstuk 6 van het Programma Tata Steel.

Een goed voorbeeld is de bouw van de Rozaslakhal door Tata Steel. Deze hal is onder meer na meerdere bestuurlijke gesprekken van ons met Tata Steel gebouwd. Hier blijft het uiteraard niet bij. We spreken andere overheidslagen, zoals het Rijk en in het verlengde daarvan de Europese Unie, aan en stimuleren hen wanneer we kansen zien voor verbetering. Veel acties in de categorie bestuurlijk en beleidsmatig betreffen (technische)maatregelen bij Tata Steel. Met de recente aankondiging van Tata Steel om € 300 miljoen te investeren, sluit Tata Steel voor een belangrijk deel aan bij de punten die in dit verband in het programma Tata Steel zijn genoemd.

Aanbeveling 4a
Stel duidelijke kaders op met betrekking tot waarover, op welke manier en wanneer de OD NZKG GS moet informeren over de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco. Maak daarbij onderscheid tussen reguliere en politiek-bestuurlijke zaken.

Bestuurlijke reactie
Bij het mandaatbesluit van ons college aan de OD NZKG hebben we als bijlage een algemene instructie gevoegd met uitgangspunten over het omgaan met het mandaat in relatie tot bestuurlijke besluitvorming. Hierin benoemen we de situaties benoemd waarin de directeur het initiatief neemt om bij individuele besluiten ons, als bevoegd gezag, in de gelegenheid te stellen aanwijzingen te geven. Omwille van een gelijk speelveld voor bedrijven, blijft dit in beginsel beperkt tot kwesties van principieel juridische aard, beleidsmatig principiële aard, of politiek- of bestuurlijk- gevoelige aard. De directeur van de OD NZKG dient ons op basis van het mandaatbesluit tijdig (dus zo vroeg mogelijk) te informeren.

Dit zijn kaders met betrekking tot waarover, op welke manier en wanneer de OD NZKG ons dient te informeren over de uitvoering van VTH-taken. Deze afspraken gelden ook voor Tata Steel en Harsco Metals en zijn voor iedereen te raadplegen. Zo borgen we dat we niet worden overspoeld met informatie en dat we de voor een goede invulling van

onze verantwoordelijkheid en rol de noodzakelijke informatie ontvangen.

De huidige informatievoorziening draagt ertoe bij dat wij en de OD NZKG onze eigen rol kunnen nemen, we geven elkaar daarvoor de ruimte. De OD NZKG maakt steeds een afweging wat voor onze rol belangrijke en noodzakelijke informatie is. Zo krijgen we van de OD NZKG de informatie die we nodig hebben voor de uitvoering van onze taak en het nemen van onze verantwoordelijkheid.

Daarnaast voeren we - zoals in uw rapport in tabel 8.1 is weergegeven - met grote regelmaat overleg op alle niveaus zodat we informatie voortdurend uitwisselen over de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco Metals.

We zullen de afspraken in het mandaatbesluit met de OD NZKG evalueren en waar nodig aanpassen.

Aanbeveling 5
Zorg dat het informatieprotocol, waarin richtlijnen worden opgenomen wanneer PS geinformeerd moeten worden over ontwikkelingen ten aanzien van Tata Steel en Harsco, zo spoedig mogelijk wordt opgesteld en leg dit voor aan PS. Evalueer na één jaar de werking met PS.

Bestuurlijke reactie
We informeren Provinciale Staten periodiek, voorafgaand aan de commissievergadering per brief over de ontwikkelingen inzake het dossier Tata Steel en Harsco Metals. Dit is zo afgesproken in de vergadering van de commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid (NLG) van 25 november 2019. Hiermee geven we uitvoering aan motie M22-2019.

De portefeuillehouder geeft tijdens de vergadering van de commissie NLG een mondelinge toelichting op de inhoud van de brief. Daarnaast informeren we Provinciale Staten ook tussentijds over ontwikkelingen bij Tata Steel en Harsco Metals wanneer daar aanleiding toe is. Hiertoe is zowel ambtelijk als in de relatie met de OD NZKG geïnvesteerd in politiek-bestuurlijke sensitiviteit.

Verder is afgesproken dat we, indien gewenst, de commissie halfjaarlijks in een besloten vergadering informeren over de ontwikkelingen op het gebied van VTH. Aanvullend bieden we aan de commissie technische *briefings* aan.

Daarnaast zijn we bezig met het opstellen van het bedoelde informatieprotocol. Onze verwachting is dat dit in het eerste kwartaal van 2021 aan Provinciale Staten kan worden aangeboden.

Aanbeveling 7 aan GS (en OD NZKG)
Herstel het vertrouwen van de omgeving door de omgeving beter te betrekken bij de uitvoering van VTH-taken door na te gaan aan welke informatie de omgeving behoefte heeft en probeer zo veel mogelijk aan die informatiebehoefte tegemoet te komen. De omgevingsmanager, die begin 2020 is ingesteld, en de opening van een fysieke locatie kunnen hierin een rol spelen. Maak daarbij een onderscheid tussen de politiek/bestuurlijke verzoeken voor de provincie en de technische vragen voor de OD NZKG. Logischerwijs moeten de provincie en OD NZKG hun reacties op elkaar afstemmen en als één overheid en met één boodschap richting de omgeving communiceren. Door het beter betrekken van de omgeving kan in de relatie tussen omwonenden en de provincie en OD NZKG een juridisering bij de uitvoering van de VTH-taken wellicht voorkomen worden, waardoor de OD NZKG meer tijd en capaciteit heeft voor het uitvoeren van al haar VTH-taken.

Bestuurlijke reactie
In het Programma Tata Steel 2020 - 2050 staan concrete acties om het contact met de omgeving te verbeteren. Zo is de omgevingsmanager van de OD NZKG gestart, wordt het centraal klachtenloket Tata Steel verbeterd en is een klachtencoördinator aangesteld. En per 1 februari 2021 openen we een kantoor van de OD NZKG in dorpshuis De Moriaan in Wijk aan Zee en worden door de OD NZKG gesprekstafels georganiseerd.

Ook gaan we zo veel mogelijk proactief informatie beschikbaar stellen en organiseren we twee keer per jaar een Omgevingsoverleg Industrie & Gezondheid IJmond. Hiervoor nodigen we bewoners uit. We hebben stemmen veelvuldig af met de OD NZKG over de reactie en beantwoording van verzoeken/vragen vanuit de omgeving.

Al deze gesprekken en verbeterde informatievoorziening zijn ook bedoeld om bij te dragen aan een vermindering van de genoemde juridisering en om het vertrouwen in van de omgeving te herstellen. We verwachten dat het enige tijd kan duren alvorens dit vertrouwen breed is hersteld. Het is cruciaal om met de omgeving in gesprek te blijven en voortdurend te laten zien welke concrete stappen we als overheden zetten en welke resultaten daarvan verwacht kunnen worden.

| 4 | Reactie DB OD NZKG

Omgevingsdienst
noordzeekanaalgebied

Bezoekadres
Ebbehout 31
1507 EA Zaandam

www.odnzkg.nl

EBBEHOUT 31, 1507 EA ZAANDAM
Randstedelijke Rekenkamer
Mevrouw A.W.C. Hoenderdos-Metselaar
Teleportboulevard 110
1043 EJ AMSTERDAM

Contactpersoon
dhr. B. Veraa

E-mailadres
bert.veraa@odnzkg.nl

Doorkiesnummer
-

Uw Kenmerk
2020/AH/073

Bijlage(n)
1

Datum
26 januari 2021

Betreft: Reactie op bestuurlijke conceptnota VTH-taken Tata Steel en Harsco Metals

Geachte mevrouw Hoenderdos-Metselaar,

Het bestuur van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) dankt de Randstedelijke Rekenkamer voor het rapport 'Stof tot Nadenken'. Deze brief richt zich op de aanbevelingen aan de OD NZKG. In de bijlage is specifiek ingegaan op de verschillende deelconclusies en aanbevelingen.

Aanbevelingen onderzoek
De Randstedelijke Rekenkamer heeft onderzoek gedaan naar de kwaliteit van de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco. De conclusies en aanbevelingen uit het onderzoeksrapport sluiten aan bij de aanpak en de kwaliteitsslag die door de OD NZKG eerder dit jaar in gang is gezet. Het bestuur neemt de aanbevelingen over en gaat met de directie van de OD NZKG hierover in gesprek.

De afgelopen maanden is door de OD NZKG hard gewerkt aan een vernieuwende aanpak en dit heeft in november 2020 geresulteerd in het Uitvoeringsprogramma VTH Tata Steel 2020-2022. De provincie Noord-Holland heeft hiervoor eind 2020 ruim € 2,8 miljoen extra beschikbaar gesteld. Het beoogde veranderingstraject is daarmee met volle kracht ingezet. Belangrijk doel van het uitvoeringsprogramma is om het VTH-instrumentarium intensiever in te zetten om de negatieve effecten van Tata Steel op de gezondheid en veiligheid in de IJmond te verminderen.
Het bestuur is van mening dat de aanbevelingen van het rapport waardevolle aanknopingspunten bieden om de ingeslagen weg op een goede manier verder te vervolgen en organisatie-breed op te pakken.

Regionale bundeling van expertise
De OD NZKG is opgericht om via de regionale bundeling van expertise en capaciteit, de professionaliteit en effectiviteit van de uitvoering en advisering op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) te borgen. De OD NZKG is een samenwerkingsverband op basis van een gemeenschappelijke regeling en de deelnemers (eigenaren) zien er op toe dat de ambtelijke uitvoeringsorganisatie in staat is om bovengenoemde rol op een goede manier invulling te geven. De provincie Noord-Holland is op basis van wet- en regelgeving het bevoegde gezag voor de uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco.

1 | 2

Samenlevingsgericht
De rol van de omgevingsdiensten in het VTH-stelsel verandert. De Omgevingswet vraagt ook een andere houding.
De Randstedelijke Rekenkamer heeft geconcludeerd dat de OD NZKG de VTH-taken milieutechnisch op hoofdlijnen goed uitvoert, met de kanttekening dat dit in de context van de maatschappelijke onrust rond het Tata dossier niet volstaat. De OD NZKG moet meer kijken naar wat mogelijk is en minder kijken naar wat niet kan. Dit ziet ook toe op mogelijkheden te onderzoeken eerder handhavend op te treden, ook als dit niet meteen wettelijk verplicht is.
De procedures kunnen voortvarender doorlopen worden en er moet meer samenlevingsgericht gewerkt worden. De 'grafietregens' markeren ook voor de OD NZKG een kantelmoment. Duidelijk werd dat de wereld om ons heen aan het veranderen was en dat een bredere, omgevingsbewuste aanpak van de VTH-taken dringend nodig was.

Samenspel tussen bevoegd gezag, beleid en uitvoering
Het bestuur is van mening dat duidelijke kaders belangrijke randvoorwaarden zijn voor de OD NZKG om de eigen verantwoordelijkheid te kunnen nemen en de taken goed uit te voeren. Een goed samenspel tussen bevoegd gezag, beleid en uitvoering is hierbij voor alle deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling van belang. Voorkomen moet worden dat partijen op elkaars stoel gaan zitten. Duidelijke kaderstelling, goede werkafspraken en positie-afbakening helpen hierbij. De Randstedelijke Rekenkamer heeft geconstateerd dat het bevoegd gezag en de OD NZKG vaker signalerend kunnen optreden om gewenste aanpassing(en) van wet- en regelgeving aan te kaarten. Dit is een aandachtspunt dat reeds benoemd is in het Programma Tata Steel 2020-2050 waar ook de OD NZKG aan bijdraagt.

Het bestuur onderschrijft de notie van de Randstedelijke Rekenkamer dat de overheid met één mond moet spreken. Van groot belang is dat de verantwoordelijke bevoegde gezagen en de OD NZKG samen optrekken in de externe communicatie, waarbij de OD NZKG ook een eigen verantwoordelijkheid en eigenstandige rol heeft.

In het regionale uitvoerings- en handhavingsbeleid (VTH-strategie) van de OD NZKG, dat door het bestuur is vastgesteld, zijn de uitgangspunten voor een systematisch geheel van bestuurlijke kaderstelling, uitvoerbare strategie en doelgerichte programmering van de uitvoering bepaald. Het bestuur bekijkt of op basis van de aanbevelingen van de Randstedelijke Rekenkamer de VTH-strategie aanpassing behoeft. Samenlevingsgericht werken, gevoel voor bestuurlijke verhoudingen en pro-actief handelen zijn belangrijke kerncompetenties die de organisatie nodig heeft om deze vernieuwende manier van werken in de praktijk te laten slagen. De organisatie heeft al de nodige stappen in de goede richting gezet, maar deze ontwikkeling vraagt, mede in het licht van de Omgevingswet, nog de nodige aandacht. Het bestuur investeert in de OD NZKG om de nieuwe werkwijze in al haar geledingen in te bedden.

De bijlage gaat verder in op de afzonderlijke conclusies en aanbevelingen. Daarbij staat aangegeven op welke wijze de OD NZKG hier uitvoering aan geeft.

Hoogachtend,
Het Dagelijks Bestuur van de
Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied,
voor deze de voorzitter van het Dagelijks Bestuur
van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

Mevrouw M.H.F. Schuurmans - Wijdeven

Opvolging conclusies Randstedelijke rekenkameronderzoek "Stof tot nadenken"

Centrale onderzoeksvraag: Hoe verloopt de uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco en welke verbeteringen zijn daarbij mogelijk?

Onderzoeksvraag 1:	**Welke overheden en overheidsorganisaties zijn bij de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco betrokken en wat is specifiek de rol van PS, GS en de OD NZKG?**		
Onderzoeksvraag 2:	**Wat is de kwaliteit van de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving bij Tata Steel en Harsco?**		
Deelconclusie 1:	**Sinds de maatschappelijke onrust vanaf de zomer van 2018 is de provincie nauwer betrokken bij de beoordeling en besluitvorming door de OD NZKG. Daarbij neemt de provincie de rol van de OD NZKG deels over, in plaats van de uitvoering van de VTH-taken door de OD NZKG vanuit haar provinciale kaderstellende rol te versterken.**		
Aanbeveling nr:	**Aanbeveling:**	**Gericht aan:**	**Opvolging aanbeveling**
1a	Versterk de rollen van GS en de OD NZKG, door via beleidskaders duidelijker aan te geven wat GS van de OD NZKG verwachten. Indien GS andere besluitvorming wensen in de uitvoering van VTH-taken door de OD NZKG, bijvoorbeeld op het gebied van gezondheid, stel dan beleid vast waarmee de OD NZKG andere besluiten kan nemen. Probeer het overnemen en overdoen van besluitvorming van de OD NZKG te voorkomen.	GS	
1b	Stel zo snel mogelijk alternatieve grens- en richtwaarden met betrekking tot geur vast voor Tata Steel.	GS	
1c	Zet vaker bestuurlijke en beleidsmatige interventies in, wanneer GS resultaten willen bereiken die niet wettelijk en afdwingbaar zijn binnen de reguliere uitvoering van VTH-taken, zoals het aankaarten van knelpunten op landelijk of Europees niveau of het voeren van bestuurlijke gesprekken met het bedrijf.	GS	
Deelconclusie 2:	**De OD NZKG doorloopt bij de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving in de onderzochte casussen grotendeels de juiste stappen. Echter, in verschillende casussen zijn administratieve zaken niet goed gelopen. In de casus Stofemissie Harsco zijn de invorderingsbevoegdheden van vier verbeurde dwangsommen verjaard. Daarnaast constateert de Rekenkamer dat er ook buiten de wettelijk verplichte stappen verbeteringen mogelijk zijn die bijdragen aan een goede uitvoering van VTH-taken. Zo voert de OD NZKG in de onderzochte casussen niet stelselmatig vooroverleg met de vergunningaanvrager. Ook worden de ILT en OD IJmond niet optimaal betrokken bij de vergunningverlening. Daarnaast schiet de publicatie van vergunningen en handhavingsbesluiten op de website van de OD NZKG tekort. Verder heeft de OD NZKG niet alle fysieke controles uitgevoerd die zij had gepland.**		
Aanbeveling nr:	**Aanbeveling:**	**Gericht aan:**	**Opvolging aanbeveling**
2a	Stimuleer bedrijven om vergunningaanvragen altijd via een vooroverleg te bespreken om het proces van vergunningverlening te versnellen.	OD NZKG	Ja, de OD NZKG stimuleert dit voor complexe aanvragen. Vooroverleg kan wel gestimuleerd worden, maar niet wettelijk worden afgedwongen.
2b	Betrek de partijen die wettelijk adviesrecht hebben proactiever en eerder in het vergunningverleningsproces, bijvoorbeeld door aanvragen van Tata Steel en Harsco vroeg in het vergunningverleningsproces met hen te bespreken.	OD NZKG	Het DB neemt deze aanbeveling ter harte en de OD NZKG is in gesprek met de partijen die een wettelijk adviesrecht hebben om te bespreken hoe hier gevolg aan kan worden gegeven. Met de OD IJmond en GGD heeft dit zich al vertaald in een maandelijks overleg.
2c	Zorg voor een volledige en actuele beschrijving van de administratieve processen en pas deze toe in de dagelijkse praktijk.	OD NZKG	De OD NZKG gaat de administratieve processen doorlichten om te kijken waar verbetering en actualisatie mogelijk is. Eén van de constateringen in het rapport is dat de vier dwangsom-inningen bij Harsco zijn misgelopen. Het bestuur van de OD NZKG heeft op basis van een eerder uitgevoerd onafhankelijk rapport in december 2020 besloten om dit proces in zijn geheel bij de OD NZKG neer te leggen om de geconstateerde kwetsbaarheid weg te nemen. In dit traject heeft ook een audit plaatsgevonden om het werkproces te optimaliseren.

2d	Verbeter de publicatie van vergunningen en handhavingsbesluiten op de website van de OD NZKG, door te zorgen voor een complete en overzichtelijke weergave.	OD NZKG	Het DB is van mening dat het belangrijk is dat de communicatie naar omwonenden en andere belanghebbenden verbetert. De OD NZKG maakt alle besluiten mét voorschriften van de Tata-vergunning openbaar middels een kaart op de website. In het eerste kwartaal komt deze informatie beschikbaar. Op deze wijze wordt de informatie toegankelijker en gebruiksvriendelijker gepresenteerd voor omwonenden en andere belanghebbenden. De handhavingsbesluiten zullen ook geactualiseerd worden.
Deelconclusie 3:	**De OD NZKG handelt onvoldoende voortvarend bij de uitvoering van VTH-taken. Bij vergunningverlening hebben de procedures van de onderzochte casussen lang geduurd. Bij toezicht en handhaving hebben geconstateerde overtredingen in drie onderzochte casussen lang kunnen voortduren, voordat de OD NZKG overging tot het opleggen van een last onder dwangsom. De Rekenkamer constateert verder dat de OD NZKG bij de uitvoering van VTH-taken vaak handelt vanuit wat er niét kan en – in de huidige context van maatschappelijke onrust – niet voldoende voortvarend zoekt naar de mogelijkheden die er wél zijn. Sinds begin 2020 zoekt de OD NZKG deze mogelijkheden meer op.**		
Aanbeveling nr:	**Aanbeveling:**	**Gericht aan:**	**Opvolging aanbeveling**
3a	Stuur bij vergunningverlening meer op het halen van de termijnen waarbinnen het bedrijf gegevens moet aanleveren en leg meer verantwoordelijkheid bij het bedrijf.	OD NZKG	De OD NZKG gaat scherper te sturen op het behalen van de termijnen. Eén van de doelstellingen van het uitvoeringsprogramma is verbeterde procesbewaking.
3b	Handel voortvarender bij de uitvoering van VTH-taken, door te zoeken naar de mogelijkheden die er zijn in plaats van te handelen vanuit wat er niét kan. Betrek GS zodra de OD NZKG knelpunten ziet die niet op te lossen zijn binnen de reguliere uitvoering van VTH-taken.	OD NZKG	In het regionale uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid van de OD NZKG, dat in samenspraak met de deelnemers is vastgelegd, zijn de uitgangspunten voor een systematisch geheel van bestuurlijke kaderstelling, uitvoerbare strategie en doelgerichte programmering van de uitvoering vastgelegd. Van belang is om hier op een goede manier invulling aan te geven. Omgevingssensitiviteit, gevoel voor bestuurlijke verhoudingen en pro-actief handelen zijn belangrijke kerncompetenties die de organisatie nodig heeft om een vernieuwde manier van werken in de praktijk te laten slagen. De organisatie heeft de nodige stappen in de goede richting gezet, maar het DB erkent dat deze ontwikkeling, mede in het licht van de omgevingswet nog de nodige aandacht vraagt. Het DB gaat hierover met de directie van de OD NZKG in gesprek.
Deelconclusie 4:	**De OD NZKG heeft weinig afwegingsruimte bij de uitvoering van VTH-taken. De Rekenkamer heeft de belangenafweging bij vergunningverlening in de casussen in beeld gebracht aan de hand van de gevolgen voor het milieu, gezondheid en het vertalen van BBT-conclusies naar voorschriften in de vergunning. De afweging van proportionaliteit bij handhaving is in beeld gebracht aan de hand van de afweging van de opgelegde interventies en de hoogte en termijn van de opgelegde lasten onder dwangsom.**		
Onderzoeksvraag 3:	**Wat is de kwaliteit van de informatievoorziening van de OD NZKG aan GS en van GS aan PS over de uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco?**		
Deelconclusie 5:	**De informatievoorziening door de OD NZKG aan GS over de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco was op verschillende momenten niet toereikend. GS hebben bij de OD NZKG onvoldoende aangegeven waarover, op welke manier en wanneer de OD NZKG hen moest informeren over de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco. De OD NZKG heeft onvoldoende blijk gegeven van bestuurlijke sensitiviteit. Sinds begin 2020 is de informatievoorziening verbeterd.**		
Aanbeveling nr:	**Aanbeveling:**	**Gericht aan:**	**Opvolging aanbeveling**
4a	Stel duidelijke kaders op met betrekking tot waarover, op welke manier en wanneer de OD NZKG GS moet informeren over de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco. Maak daarbij onderscheid tussen reguliere en politiek-bestuurlijke zaken.	GS	
4b	Vergroot de bestuurlijke sensitiviteit binnen de OD NZKG, om beter in te kunnen schatten waarover, op welke manier en wanneer GS geïnformeerd moeten worden over de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco.	OD NZKG	Zie onder 3b

Deelconclusie 6:	**GS hebben PS op verschillende momenten niet toereikend op de hoogte gehouden over de uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco. Er zijn nog geen eenduidige criteria of richtlijnen voor onderwerpen met betrekking tot Tata Steel en Harsco waarover PS geïnformeerd moeten worden. De Rekenkamer constateert dat de informatievoorziening sinds begin 2020 is verbeterd.**		
Aanbeveling nr:	**Aanbeveling:**	**Gericht aan:**	**Opvolging aanbeveling**
5	Zorg dat het informatieprotocol, waarin richtlijnen worden opgenomen wanneer PS geïnformeerd moeten worden over ontwikkelingen ten aanzien van Tata Steel en Harsco, zo spoedig mogelijk wordt opgesteld en leg dit voor aan PS. Evalueer na één jaar de werking met PS.	GS	De OD NZG levert hier graag een bijdrage aan.
Onderzoeksvraag 4:	**Hoe worden omwonenden en belangenorganisaties betrokken bij de uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco?**		
Deelconclusie 7:	**Sinds de zomer van 2018 is er een toename van klachten en handhavingsverzoeken over Tata Steel en/of Harsco bij de OD NZKG. Omwonenden vinden dat de OD NZKG geen gebruiksvriendelijk klachtenloket heeft en dat de afhandeling van klachten door de OD NZKG onvoldoende is. Handhavingsverzoeken leveren voor de indieners vaak niet het gewenste resultaat op, omdat deze vaak worden afgewezen.**		
Aanbeveling nr:	**Aanbeveling:**	**Gericht aan:**	**Opvolging aanbeveling**
6	Zorg ervoor dat de OD NZKG het centrale meldpunt voor klachten wordt. In ieder geval door het indienen van klachten te vergemakkelijken met een gebruiksvriendelijk klachtenformulier, waardoor een particulier initiatief als Stofmelder niet meer nodig is. Koppel daarnaast aan de indieners van klachten beter terug wat er met hun klacht is gebeurd. Op deze manier is de kans groter dat de nuttige input van omwonenden voor toezicht en handhaving wordt behouden en zij niet meer gebruik hoeven te maken van (onder andere) handhavingsverzoeken.	OD NZKG	In het bestuurlijk overleg van 10 september 2020 zijn met de samenwerkingspartners in de IJmondregio nadere afspraken gemaakt over de optimalisering van de afhandeling van klachten door de OD NZKG. Afgesproken is dat de OD NZKG het overheidsloket wordt voor de afhandeling van de klachten over Tata Steel en Harsco. met als uitgangspunt dat: -het aanmelden voor klachten toegankelijk en gebruiksvriendelijk is; -het zichtbaar is wat de OD NZKG (en de overheid in het algemeen) met klachten doet en dat de melders een goede terugkoppeling krijgen wat er met hun klacht gedaan is; -de OD NZKG analyses maakt op basis van de binnengekomen klachten en waar nodig in gesprek gaat met de omgeving.
Deelconclusie 8:	**Het vertrouwen van de omgeving in de provincie en OD NZKG is de afgelopen jaren afgenomen en de relatie tussen omwonenden enerzijds en de provincie en OD NZKG anderzijds is gejuridiseerd. De juridische stappen leveren voor omwonenden vaak niet de gewenste resultaten op en de behandeling ervan legt beslag op de capaciteit van de OD NZKG.**		
Aanbeveling nr:	**Aanbeveling:**	**Gericht aan:**	**Opvolging aanbeveling**
7	Herstel het vertrouwen van de omgeving door de omgeving beter te betrekken bij de uitvoering van VTH-taken door na te gaan aan welke informatie de omgeving behoefte heeft en probeer zo veel mogelijk aan die informatiebehoefte tegemoet te komen. De omgevingsmanager, die begin 2020 is ingesteld, en de opening van een fysieke locatie kunnen hierin een rol spelen. Maak daarbij een onderscheid tussen de politiek/bestuurlijke verzoeken voor de provincie en de technische vragen voor de OD NZKG. Logischerwijs moeten de provincie en OD NZKG hun reacties op elkaar afstemmen en als één overheid en met één boodschap richting de omgeving communiceren. Door het beter betrekken van de omgeving kan in de relatie tussen omwonenden en de provincie en OD NZKG een juridisering bij de uitvoering van de VTH-taken wellicht voorkomen worden, waardoor de OD NZKG meer tijd en capaciteit heeft voor het uitvoeren van al haar VTH-taken.	OD NZKG en GS	Dit is ook één van de hoofddoelstellingen uit het uitvoeringsprogramma VTH Tata Steel 2020-2022. De OD NZKG gaat dit onder meer oppakken door uitvoering te geven aan de volgende acties: -het openen van een kantoor in Wijk aan Zee op 1 februari 2021 om daar te zijn waar de overlast wordt ervaren; -het organiseren van gesprekstafels met omwonenden voor het werken aan een betrokken, goed geïnformeerde omgeving met realistische verwachtingen; -het pro-actief inzetten van de OD NZKG-website voor transparante en actuele informatie-voorziening. Het DB onderschrijft de notie van de Randstedelijke Rekenkamer dat de overheid met één mond moet spreken. Van groot belang is dat de verantwoordelijke bevoegde gezagen en de OD NZKG samen optrekken in de externe communicatie, waarbij de OD NZKG ook een eigen verantwoordelijkheid en eigenstandige rol heeft.

| 5 | Nawoord

De Rekenkamer dankt het college van GS en het Dagelijks Bestuur van de OD NZKG voor hun reacties op het rapport. Wij constateren dat zowel GS als het DB van de OD NZKG de aanbevelingen onderschrijven. Het DB van de OD NZKG stelt dat het rapport waardevolle aanknopingspunten bevat en het college van GS merkt op dat de conclusies en aanbevelingen als een steun in de rug worden gezien. Niettemin geven de reacties aanleiding tot het maken van enkele opmerkingen.

Algemeen

Ten eerste wil de Rekenkamer benadrukken dat alle betrokken overheidspartijen zich stevig zullen moeten blijven inzetten om de beoogde verbeteringen daadwerkelijk te realiseren. Dit zien we als de grootste uitdaging voor de komende tijd. In de bestuurlijke reacties geven zowel het college van GS als het DB van de OD NZKG aan dat met het Programma Tata Steel 2020-2050 en het bijbehorende Uitvoeringsprogramma VTH Tata Steel 2020-2022 opvolging wordt gegeven aan de aanbevelingen van de Rekenkamer. Hierover merkt de Rekenkamer op dat gedurende de looptijd van dit onderzoek, en met het Programma Tata Steel en het bijbehorende Uitvoeringsprogramma, reeds stappen in de goede richting zijn gezet. Beide programma's zijn echter pas kortgeleden vastgesteld en moeten (grotendeels) nog worden uitgevoerd en zich bewijzen. Uit de bestuurlijke reactie van het college van GS zou kunnen worden opgemaakt dat alle aanbevelingen van de Rekenkamer opvolging krijgen door middel van het Programma Tata Steel. De Rekenkamer merkt echter op dat naast het Programma Tata Steel nog andere verbeteringen nodig zijn om de uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco te verbeteren.

Ten tweede constateert de Rekenkamer dat, naast de aanbevelingen gericht aan het college van GS en het DB van de OD NZKG, er structurele verbeteringen nodig zijn waarvoor op landelijk en/of Europees niveau meer aandacht zou moeten komen. Zo wil de provincie gezondheid meer nadruk geven bij vergunningverlening, toezicht en handhaving bij Tata Steel en Harsco, maar zijn de mogelijkheden hiervoor beperkt. De Rekenkamer constateert dat dit vraagstuk niet enkel door de provincie en de omgevingsdienst opgelost kan worden. Wel kan de provincie het agenderen bij het Rijk en de Europese Unie, zodat hierover op landelijk en/of Europees niveau afspraken gemaakt kunnen worden. De Rekenkamer constateert dat het college van GS in zijn bestuurlijke reactie hier niet concreet op ingaat.

De bestuurlijke reacties geven daarnaast aanleiding tot het maken van enkele opmerkingen, die gericht zijn aan respectievelijk het DB van de OD NZKG en het college van GS.

DB OD NZKG

In reactie op aanbeveling 3b, die gericht is op het voortvarender handelen bij de uitvoering van VTH-taken, geeft het DB aan dat de organisatie de nodige stappen in de goede richting heeft gezet. Het DB erkent tevens dat deze ontwikkeling, mede in het licht van de omgevingswet, nog de nodige aandacht vraagt. Het DB geeft aan dat het hierover met de directie van de OD NZKG in gesprek gaat. De Rekenkamer mist hierbij echter een concrete aanpak. Om daadkrachtig verbeteringen door te voeren bij de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco, zal zo concreet mogelijk moeten worden aangegeven welke verbeteringen wanneer zullen worden uitgevoerd. Hetzelfde geldt voor de reactie van het DB op aanbeveling 4b, die gericht is op het vergroten van de bestuurlijke sensitiviteit binnen de OD NZKG. Ook hier mist de Rekenkamer een concrete aanpak.

In reactie op aanbeveling 7 geeft het DB onder andere aan dat de OD NZKG gesprekstafels met omwonenden gaat organiseren voor het werken aan een betrokken, goed geïnformeerde omgeving met realistische verwachtingen. Hierover wil de Rekenkamer opmerken dat het aan te prijzen is om de omgeving zo goed mogelijk te informeren. Echter, de aanbeveling van de Rekenkamer is niet gericht op het managen van de verwachtingen van de omgeving. De aanbeveling is, naast het beter informeren en betrekken van de omgeving, gericht op het duidelijk maken welke rol de provincie en de omgevingsdienst hebben en wat de mogelijkheden en beperkingen zijn bij de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco.

College van GS

Het college van GS geeft in haar bestuurlijke reactie aan dat de Rekenkamer concludeert dat de uitvoering van VTH-taken *volgens de gestelde kaders* verloopt. Hierbij merken we op dat de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco volgens de Rekenkamer *grotendeels* conform de gestelde kaders verloopt. De Rekenkamer constateert namelijk dat er wel degelijk verbeteringen mogelijk zijn, waarbij we onderscheid maken tussen verbeteringen ten aanzien van wettelijk verplichte stappen (zoals het halen van beslistermijnen bij vergunningverlening en het op orde hebben van administratieve processen) en niet-wettelijk verplichte stappen (zoals voortvarender handelen en het proactief betrekken van partijen die wettelijk adviesrecht hebben bij vergunningverlening).

Het college van GS constateert in zijn bestuurlijke reactie dat de geselecteerde casussen (vrijwel) allemaal de aandacht van de pers en/of Provinciale Staten hebben gehad. Hierover merkt de Rekenkamer het volgende op. Naar aanleiding van de motie van PS heeft de Rekenkamer zich gericht op de kwaliteit van de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving. Vanzelfsprekend kan de Rekenkamer de gevolgde processtappen bij handhaving alleen onderzoeken in casussen waarbij sprake is van overtredingen en waarbij daadwerkelijk handhavingsmaatregelen zijn genomen. Dat deze casussen de aandacht van de pers en/of PS hebben gehad is daarom niet verwonderlijk. Ook benadrukt de Rekenkamer dat er is gekozen voor casestudies, omdat casestudies het mogelijk maken om diepgaand onderzoek te doen, waardoor een rijke verzameling van gegevens verkregen kan worden. Door het onderzoeken van negen casussen konden wij de verschillende stappen bij het verlenen van vergunningen en het uitvoeren van toezicht en handhaving gedetailleerd in kaart brengen.

Het laatste punt dat we willen aankaarten is de reactie van het college van GS op aanbeveling 4a, het opstellen van duidelijke kaders met betrekking tot waarover, op welke manier en wanneer de OD NZKG GS moet informeren. Het college van GS geeft aan dat het de afspraken in het mandaatbesluit met de OD NZKG gaat evalueren en waar nodig aanpassen. De Rekenkamer mist hierbij een concrete aanpak en een termijn waarbinnen deze evaluatie zal plaatsvinden, waardoor niet duidelijk wordt wanneer deze verbetering zal worden doorgevoerd.

De behandeling van het rapport in PS zien we met belangstelling tegemoet.

| 1 | Inleiding

1.1 Aanleiding

Tata Steel produceert, bewerkt en distribueert staal. Bij de staalproductie ontstaat een restproduct, slak genaamd. Het bedrijf Harsco Metals (hierna: Harsco) verwerkt de slak op het bedrijventerrein van Tata Steel. Bij het verwerken van de zogeheten ROZA-slak is er sinds 2016, en met een piek in de zomer/herfst 2018, meerdere keren uitstoot van stof geweest, waarbij grafiet is vrijgekomen. Deze uitstoot is in de nabije omgeving terechtgekomen en wordt doorgaans aangeduid als 'grafietregens'. Deze 'grafietregens' riepen veel vragen op en leidden tot bezorgdheid over de gezondheid bij omwonenden. In het bijzonder bij de inwoners van Wijk aan Zee, die door de ligging van het dorp het meest direct werden getroffen.[10] Ook riep dit vragen op bij de betrokken gemeenten en de provincie. Het gaat hierbij om de gemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen waarbinnen het bedrijventerrein van Tata Steel valt. Daarnaast gaat het om de provincie Noord-Holland die verantwoordelijk is voor de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving bij de bedrijven Tata Steel en Harsco.

Op 17 juni 2019 hebben Provinciale Staten (PS) van Noord-Holland gesproken over de effecten van de uitstoot van grafiet op de gezondheid van omwonenden, die het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) onderzoekt. Ook is gesproken over de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving (VTH-taken) bij Tata Steel en Harsco. Daarbij hebben PS een motie aangenomen (zie Bijlage A) om een onafhankelijk onderzoek te laten uitvoeren naar de kwaliteit van de uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco.

Op 11 juli 2019 sprak de Statencommissie Natuur, Landbouw & Gezondheid (NLG) over de problematiek bij Tata Steel en Harsco. Tijdens de commissievergadering bleek er ruime belangstelling om het onafhankelijk onderzoek uit te laten voeren door de Randstedelijke Rekenkamer. Dit is voor de Rekenkamer aanleiding geweest om een onderzoek te starten naar de kwaliteit van de uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco. In overleg met een ten behoeve van dit onderzoek ingestelde Statenwerkgroep is de mogelijke onderzoeksrichting besproken. Mede op basis van dit overleg en de input die de Rekenkamer heeft ontvangen, is de onderzoeksopzet opgesteld, die op 30 september 2019 is gepubliceerd.

1.2 Probleemstelling en onderzoeksvragen

Met dit onderzoek willen we Provinciale Staten van Noord-Holland ondersteunen in hun kaderstellende en controlerende rol door inzicht te geven in de kwaliteit van de vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) bij Tata Steel en Harsco en daar mogelijke verbeteringen bij voorstellen (doeltreffendheid van het VTH-beleid).

Centrale onderzoeksvraag
Hoe verloopt de uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco en welke verbeteringen zijn daarbij mogelijk?

De centrale onderzoeksvraag is uitgewerkt in vier onderzoeksvragen:

1. Welke overheden en overheidsorganisaties zijn bij de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco betrokken en wat is specifiek de rol van PS, GS en de OD NZKG?
2. Wat is de kwaliteit van de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving bij Tata Steel en Harsco?

[10] Provincie NH (2019), Brief GS aan PS, 4 juni 2019 & RIVM (2019), Inschatting gezondheidsrisico's grafietregen Wijk aan Zee, 3 juni 2019

3. Wat is de kwaliteit van de informatievoorziening van OD NZKG aan GS en van GS aan PS over de uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco?
4. Hoe worden omwonenden en belangenorganisaties betrokken bij de uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco?

1.3 Afbakening

Het onderzoek richt zich op:

- Een onderzoeksperiode vanaf 2014 (start van de OD NZKG). Hierbij is het soms nodig om verder terug te kijken, omdat de huidige revisievergunning van Tata Steel in 2007 is verleend en de revisievergunning van Harsco in 2009. In de onderzoeksopzet is aangegeven dat wij een onderzoeksperiode tot en met eind 2019 hanteren. Vanwege ontwikkelingen omtrent de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco, hebben wij de onderzoeksperiode uitgebreid tot 1 juni 2020.
- De uitvoering van de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving door de OD NZKG bij Tata Steel en Harsco en de rol van de provincie daarbij. Het gaat hierbij om de gevolgde processtappen en de afwegingen die daarbij zijn gemaakt.
- Een selectie van casussen waarbij de vergunningverlening, het gehouden toezicht en de uitgevoerde handhaving bij Tata Steel en Harsco is onderzocht (zie Paragraaf 1.4 en Hoofdstuk 4). We hebben ons daarbij gericht op het milieugedeelte.[11]

Het onderzoek richt zich niet op:

- Het beoordelen of de vergunningen aan Tata Steel en Harsco wel of niet verleend hadden moeten worden, of toezicht en handhaving al dan niet terecht zijn ingezet en of de juiste handhavingsmaatregelen zijn genomen. Hiervoor is namelijk een inhoudelijk oordeel van milieukundigen en in het uiterste geval van een rechter van toepassing.
- Het beoordelen van de uitspraken door de (bestuurs-)rechter inzake de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco.
- Het Besluit risico's zware ongevallen (Brzo). Tata Steel heeft vanwege de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen te maken met Europese regelgeving op het gebied van externe veiligheid, die beschreven staat in het Brzo. In het Brzo 2015 is de Europese Seveso III-richtlijn geïmplementeerd.
- Het beoordelen van het handelen van Tata Steel en Harsco.
- De onderzoeken in de IJmond-regio van het RIVM en/of GGD.

1.4 Werkwijze

Deze paragraaf bevat een uitwerking van de onderzoeksvragen en beschrijft op welke wijze de beantwoording heeft plaatsgevonden.

Vraag 1: Welke overheden en overheidsorganisaties zijn bij de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco betrokken en wat is specifiek de rol van PS, GS en OD NZKG?

Voor het beantwoorden van deze vraag hebben we beschreven welke overheden en overheidsorganisaties betrokken zijn bij de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco en wat hun rol is. Ook is weergegeven

[11] De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) regelt de omgevingsvergunning. De omgevingsvergunning is één geïntegreerde vergunning voor bouwen, wonen, monumenten, ruimte, natuur en milieu.

hoe zij zich tot elkaar verhouden. Voor de beantwoording van deze vraag hebben we verschillende documenten geraadpleegd, zoals de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied, het mandaatbesluit, de Verordening kwaliteit VTH omgevingsrecht, de Beleidsnota uitvoering en handhaving van de provincie en het regionale VTH-beleid van de OD NZKG. Ook is relevante wet- en regelgeving geraadpleegd, zoals de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en het Besluit omgevingsrecht (Bor). Deze documentstudie is aangevuld met interviews met de provincie en de OD NZKG. Ook zijn interviews gehouden met de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT), Omgevingsdienst IJmond, de GGD, de Dorpsraad Wijk aan Zee, Stichting IJmondig, Tata Steel en Harsco.

Vraag 2: Wat is de kwaliteit van de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving bij Tata Steel en Harsco?

De beantwoording van deze vraag vormt het zwaartepunt van het onderzoek. We zijn nagegaan of de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving bij Tata Steel en Harsco op een juiste wijze plaatsvinden, aan de hand van een aantal casussen. Sinds de verlening van de revisievergunning aan Tata Steel in 2007, hebben de provincie en OD NZKG meer dan 300 vergunningen- en meldingsprocedures doorlopen (zie Hoofdstuk 2).[12] Vanwege de omvang hebben we een selectie gemaakt van negen casussen. Tabel 1.1 geeft de geselecteerde casussen voor vergunningverlening weer, Tabel 1.2 geeft de casussen voor toezicht en handhaving weer (zie Hoofdstuk 4 voor een toelichting op deze casussen).

Tabel 1.1 Casussen Vergunningverlening

	Bedrijf(sonderdeel)	Vergunning
1.	Sinterfabriek Tata Steel	Vastleggen emissiegrenswaarden en opnemen monitoringsverplichting Doekfilter
2.	Harsco	Veranderen van de werkwijze met betrekking tot de afhandeling van ROZA-slak
3.	Hoogovens Tata Steel	Wijziging geurvoorschriften Hoogoven 6
4.	Oxystaalfabriek Tata Steel	Realisatie nieuwe schrotopslag (Schrotopslag 3)

Tabel 1.2 Casussen Toezicht en Handhaving

	Bedrijf(sonderdeel)	Toezicht en Handhaving op
1.	Harsco	Stofemissie bij kiepen van slak en overige handelingen
2.	Oxystaalfabriek Tata Steel	Bodembedreiging door opslag van schrot
3.	Oxystaalfabriek Tata Steel	Geluid door handelingen bij opslag van schrot
4.	Sinterfabriek Tata Steel	Stofemissie bij sinterkoelers
5.	Kooksfabrieken Tata Steel	Ontstaan van ongare kooks

De selectie is gemaakt op basis van overzichten van de OD NZKG, waaronder een overzicht van de wijzigingsbesluiten sinds 2008, een overzicht van de uitgevoerde toezichts- en handhavingsacties, een klachtenoverzicht van omwonenden en een overzicht van meldingen van Tata Steel en Harsco over ongewone voorvallen. Daarbij hebben we ook actuele ontwikkelingen betrokken. De casussen hebben betrekking op (een wezenlijk onderdeel van) het primaire werkproces, de inrichting en/of een installatie van Tata Steel of Harsco. We hebben gestreefd naar diversiteit in de geselecteerde casussen. Zo hebben de casussen betrekking op verschillende werkeenheden van Tata Steel en verschillende thema's (zoals geur, geluid en stof). Ook spelen bij een aantal casussen de implementatie van de Beste Beschikbare Technieken en/of klachten en handhavingsverzoeken van omwonenden en belangenorganisaties een rol. Bij het maken van de selectie hebben we suggesties van verschillende betrokken organisaties en gevoerde gesprekken meegenomen.

[12] OD NZKG (2019), Excel overzicht vergunningen, 14 november 2019

Voor de beantwoording van de vraag hebben we de vergunningendossiers en toezichts- en handhavingsdossiers van de casussen onderzocht. Deze vergunningendossiers bevatten onder andere de vergunningaanvragen, (interne) adviezen, zienswijzen, vergunningenbesluiten, Wob-dossiers en correspondentie van de OD NZKG. De toezichts- en handhavingsdossiers bevatten onder andere inspectieverslagen, waarschuwingsbrieven, handhavingsbesluiten en correspondentie van de OD NZKG. Daarnaast hebben we relevante (beleids)documenten betrokken, waaronder de Landelijke Handhavingsstrategie, de provinciale nalevingsstrategie en het VTH-beleid van de OD NZKG. Verder is relevante wet- en regelgeving geraadpleegd, zoals de Wabo, het Bor en de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Deze documentstudie is aangevuld met uitgebreide interviews met de provincie en de OD NZKG. Ook zijn interviews met de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT), Omgevingsdienst IJmond, de GGD, de Dorpsraad Wijk aan Zee, Stichting IJmondig, Tata Steel en Harsco betrokken bij de beantwoording van de vraag.

Vraag 3: Wat is de kwaliteit van de informatievoorziening van OD NZKG aan GS en van GS aan PS over de uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco?

Voor het beantwoorden van deze vraag hebben we inzichtelijk gemaakt welke afspraken er zijn gemaakt over de informatievoorziening door de OD NZKG aan GS en door GS aan PS. Ook zijn we nagegaan hoe de informatievoorziening in de praktijk is verlopen. We hebben onder andere gebruikgemaakt van verantwoordingsrapportages van de OD NZKG aan de provincie en verantwoordingsdocumenten van GS aan PS, notulen van commissie- en PS-vergaderingen, het Mandaatbesluit en relevante wet- en regelgeving. Ook is nagegaan of er periodiek overleg plaatsvindt tussen de provincie en de omgevingsdienst (zowel op ambtelijk niveau als op bestuurlijk niveau) en wat de inhoud van dergelijke overleggen is. De beantwoording van deze vraag is tevens gebaseerd op interviews met de OD NZKG en de provincie.

Vraag 4: Hoe worden omwonenden en belangenorganisaties betrokken bij de uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco?

Voor de beantwoording van deze vraag zijn we ten eerste nagegaan op welke wijze de OD NZKG ingediende klachten en handhavingsverzoeken van omwonenden en belangenorganisaties heeft afgehandeld. We hebben een analyse gemaakt van ingediende klachten bij de OD NZKG over de periode 1 oktober 2017 tot en met 1 april 2020. Ook hebben we de afhandeling van handhavingsverzoeken geanalyseerd, aan de hand van documenten en overzichten van de OD NZKG. Ten tweede zijn we nagegaan op welke wijze de OD NZKG en provincie omwonenden en belangenorganisaties hebben geïnformeerd over en betrokken bij de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco. We zijn nagegaan welke bijeenkomsten er zijn geweest en in hoeverre betrokkenen geïnformeerd worden via verschillende websites. Voor de beantwoording van deze onderzoeksvraag hebben we tevens interviews met de provincie, de OD NZKG, Stichting Dorpsraad Wijk aan Zee, Stichting IJmondig en een omwonende betrokken. Ook hebben we de tientallen e-mails die de Rekenkamer van omwonenden heeft ontvangen over onder andere de klachtafhandeling door de OD NZKG betrokken bij de beantwoording.

1.5 Beoordelingskader

De Rekenkamer hanteert voor het maken van haar bevindingen een beoordelingskader (zie Tabel 1.3). Zie Bijlage B voor een nadere toelichting op de verschillende beoordelingscriteria. Het beoordelingskader is door de Rekenkamer opgesteld en daarna besproken met ambtelijke vertegenwoordigers van de provincie,

vergunningverleners en inspecteurs van de OD NZKG en de Statenwerkgroep. Naar aanleiding van deze gesprekken is het definitieve beoordelingskader op enkele onderdelen aangescherpt.

Tabel 1.3 Beoordelingskader

Vraag	Criterium		Onderwerp
1	n.v.t.		Beschrijving VTH-stelsel
2	a	**Vergunningverlening** aan Tata Steel en Harsco vindt op een juiste wijze plaats.	Belangenafweging
			Vergunningverlening
			Actualiteit vergunningen
			Handhaafbaarheid voorschriften
	b	**Toezicht** op Tata Steel en Harsco vindt op een juiste wijze plaats.	Toezicht (gepland)
			Toezicht (ongepland)
	c	Bij overtredingen door Tata Steel en Harsco wordt op een juiste wijze **gehandhaafd**.	Handhaving
			Proportionaliteit
3	a	Kwaliteit van de **informatievoorziening** door OD NZKG aan GS is op orde.	Informatievoorziening aan GS
	b	Kwaliteit van de **informatievoorziening** door GS aan PS is op orde.	Informatievoorziening aan PS
4	a	De provincie en OD NZKG **communiceren** duidelijk naar betrokkenen over ontwikkelingen met betrekking tot VTH-taken bij Tata Steel en Harsco.	Communicatie naar betrokkenen
	b	Er wordt op een juiste wijze omgegaan met **klachten en handhavingsverzoeken** vanuit de omgeving	Omgang klachten en handhavingsverzoeken

1.6 Statenwerkgroep

Gedurende het onderzoek is de Rekenkamer meerdere keren in overleg getreden met een Statenwerkgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van elke fractie, om PS (meer) bij de uitvoering van het door hen gevraagde onderzoek te betrekken. Dit is mede ingegeven door de externe evaluatie van de Randstedelijke Rekenkamer en de Programmaraad door I&O Research (2018). In de bijeenkomsten met de Statenwerkgroep is onder andere gereflecteerd op de onderzoeksvragen, het beoordelingskader en de selectie van casussen. Vanwege de coronamaatregelen konden niet alle geplande bijeenkomsten doorgang vinden. In plaats daarvan heeft de Rekenkamer de Statenwerkgroep schriftelijk op de hoogte gehouden van de voortgang van het onderzoek.

1.7 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft welke overheden en overheidsorganisaties betrokken zijn bij de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco. Ook geeft dit hoofdstuk een toelichting op de vergunningen van Tata Steel en Harsco. Hoofdstuk 3 gaat in op de beleidskaders van de provincie. Veel milieunormen zijn op Europees en landelijk niveau bepaald, maar op het gebied van geluid en geur heeft de provincie (enige) ruimte om milieunormen te bepalen via eigen beleid. Dit hoofdstuk licht toe wat de milieunormen en het beleid van de provincie zijn. Vervolgens geeft Hoofdstuk 4 een beschrijving van de geselecteerde casussen. Hoofdstukken 5, 6 en 7 gaan respectievelijk in op de kwaliteit van de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving bij Tata Steel en Harsco. In deze hoofdstukken staan de geselecteerde casussen centraal. Hoofdstuk 8 gaat vervolgens in op de informatievoorziening van de OD NZKG aan GS en van GS aan PS. Tot slot staat in Hoofdstuk 9 de afhandeling van klachten en handhavingsverzoeken en de communicatie van de OD NZKG en provincie richting omwonenden en belangenorganisaties centraal.

| 2 | Achtergrond

Dit hoofdstuk starten we met een beschrijving van de rollen van de verschillende overheden en overheidsorganisaties die bij de uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco betrokken zijn. In Paragraaf 2.2 beschrijven we vervolgens hoe de vergunningen van Tata Steel en Harsco zijn opgebouwd.

2.1 Betrokkenen bij uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco

Tata Steel en Harsco zijn primair verantwoordelijk voor de veiligheid en de naleving van relevante wet- en regelgeving.[13] Voor het uitvoeren van hun werkzaamheden en het bouwen van installaties hebben zij vergunningen nodig om de impact op het milieu en de omgeving te beperken. Via toezicht controleert de overheid of conform de vergunning wordt gewerkt. Is dit niet het geval en worden overtredingen geconstateerd, dan heeft de overheid een beginselplicht tot handhaving. Binnen het stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving hebben verschillende actoren een rol: niet alleen de provincie als bevoegd gezag en de OD NZKG als uitvoerende organisatie, maar ook de rijksoverheid, de gemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen, de OD IJmond en de GGD Kennemerland zijn betrokken. Figuur 2.1 geeft weer hoe deze organisaties zich tot elkaar verhouden. Vervolgens wordt ieders rol en verantwoordelijkheid toegelicht.

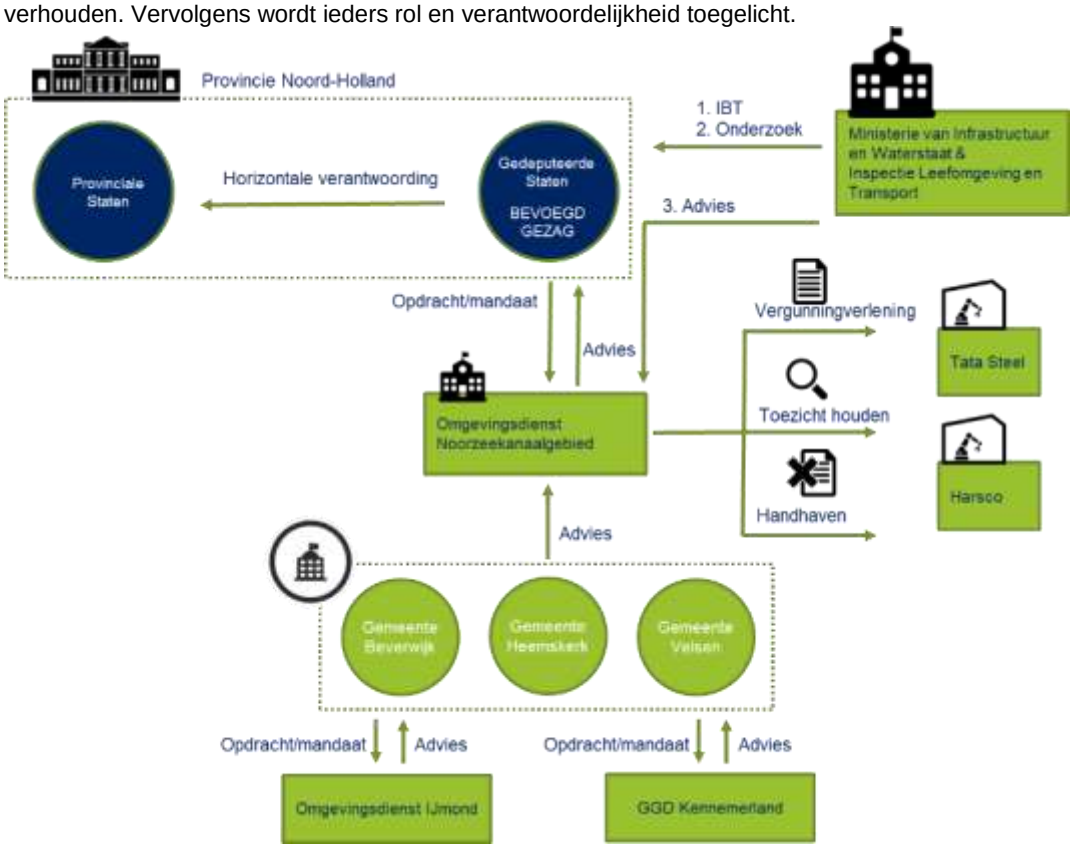

Figuur 2.1 **Rollen van overheden en overheidsorganisaties bij vergunningverlening, toezicht houden en handhaving bij Tata Steel en Harsco[14]**

[13] Art. 1.1a Wet milieubeheer

[14] De figuur is een weergave van betrokken partijen waarop de Rekenkamer zich vooral heeft gericht. Het overzicht is daarmee niet uitputtend, zo zijn bij majeure risicobedrijven ook andere inspectiediensten betrokken zoals Rijkswaterstaat en de Inspectie SZW.

Gedeputeerde Staten Provincie Noord-Holland
GS zijn het bevoegd gezag voor de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving bij Tata Steel en Harsco voor omgevingsrecht. Deze bedrijven vallen onder het bevoegd gezag van de provincie (en niet van de gemeente), omdat het majeure risicobedrijven zijn, op grond van het Brzo 2015 (in het geval van Tata Steel) en de Richtlijn Industriële Emissies (zowel Tata Steel als Harsco).[15] De provincie voert deze VTH-taken niet meer zelf uit, dit wordt sinds 2014 door de OD NZKG gedaan. Hiertoe hebben GS aan de directeur van de OD NZKG mandaat verleend. Via instructies op het mandaat kunnen GS aanwijzingen geven in algemene en concrete gevallen. Daarbij behouden GS de bevoegdheid om de gemandateerde taken zelf uit te voeren. GS blijven als bevoegd gezag bestuurlijk eindverantwoordelijk voor de uitvoering van de VTH-taken en de namens de OD NZKG genomen besluiten.[16]

De provincie verleent een opdracht aan de OD NZKG in de vorm van een uitvoeringsovereenkomst. Hierin zijn afspraken gemaakt over bijvoorbeeld het uit te voeren takenpakket van de OD NZKG en financiële afspraken. Daarnaast heeft de provincie regels opgesteld over de kwaliteit van de uitvoering van de VTH-taken en is de provincie verantwoordelijk voor het opstellen van provinciale beleidskaders, waarbinnen de OD NZKG haar taken moet uitvoeren.[17] Tot slot leggen GS horizontale verantwoording af aan PS over de uitvoering van de VTH-taken door de OD NZKG.

Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied
De OD NZKG is één van de zes gespecialiseerde omgevingsdiensten in Nederland die namens de provincies de VTH-taken voor majeure risicobedrijven (zoals Tata Steel en Harsco) uitvoert. De OD NZKG is een uitvoeringsorganisatie, die in 2014 is ontstaan uit een fusie van voormalige milieu- en bouwdiensten van de provincie Noord-Holland en de gemeenten Haarlemmermeer, Zaanstad en Amsterdam.[18] Het is een gemeenschappelijke regeling waarvan de provincie Noord-Holland en de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Amsterdam, Diemen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel, Uithoorn en Zaanstad deelnemer zijn.[19]

Kader 2.1 Oprichting Omgevingsdiensten
De onderzoekscommissie Mans heeft in 2008 geconcludeerd dat de vereiste schaal waarop de handhaving van het omgevingsrecht moet plaatsvinden vaak te klein was. Versnippering over zo'n 500 organisaties, samen met de vrijblijvendheid in samenwerking en uitvoering, stonden een effectieve en efficiënte handhaving van het omgevingsrecht in de weg. De commissie adviseerde om 25 regionale omgevingsdiensten op te richten, waarin provincies en gemeenten verplicht zouden moeten deelnemen.[20] De commissie adviseerde om aan te sluiten bij de verdeling van de toenmalige politieregio's.[21]

[15] Art. 3.3 lid 1 Besluit omgevingsrecht. De uitvoering van de VTH-taken van inrichtingen waarop het BRZO 2015 en/of de Richtlijn Industriële Emissies betrekking hebben, vraagt om een gespecialiseerde aanpak. Landelijk is afgesproken dat zes omgevingsdiensten zich hierin specialiseren. De OD NZKG is aangewezen om deze taken voor de provincies Noord-Holland, Flevoland en Utrecht uit te voeren. Bron: Provincie Noord-Holland (2018), Besluit mandaat en machtiging Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied 2018 provincie Noord-Holland. Provinciaal blad nr. 9741, art. 1.1.5
[16] Provincie Noord-Holland (2018), Besluit mandaat en machtiging Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied 2018 provincie Noord-Holland. Provinciaal blad nr. 9741, 24 december 2018
[17] Provincie Noord-Holland (2016), Verordening kwaliteit VTH omgevingsrecht, 27 juni 2016
[18] OD NZKG (2020), www.odnzkg.nl
[19] De provincie neemt met twee leden deel uit van het Algemeen Bestuur en heeft een stemaandeel van 20 procent. Bron: Provincie Noord-Holland (2020), Programmabegroting 2020, provincie Noord-Holland
[20] Randstedelijke Rekenkamer (2013), Quick scan Omgevingsdiensten
[21] Commissie Herziening Handhavingsstelsel VROM-regelgeving (2008), De tijd is rijp, juli 2008

In een ‘package deal’ hebben het Rijk, provincies en gemeenten afgesproken om vergunningverlening, toezicht en handhaving in het fysieke domein te bundelen in omgevingsdiensten, om onder andere de bestuurlijke drukte te verminderen en de kwaliteit van de uitvoering te verbeteren. De omgevingsdiensten zouden ten minste het zogenaamde ‘basistakenpakket’ van provincies en gemeenten gaan uitvoeren. Daarbij is wel afgesproken dat het bevoegd gezag blijft berusten bij de provincie (GS) of gemeente (B&W), die de directeur van de omgevingsdienst mandateren om namens deze besluiten te nemen. De vorming van de omgevingsdiensten kende een implementatieperiode van twee jaar (2013 en 2014). In deze periode zijn alle omgevingsdiensten opgericht. Nederland telt inmiddels 29 omgevingsdiensten, waarvan de OD NZKG de één na grootste is (na DCMR in Zuid-Holland).

De OD NZKG voert de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco uit in mandaat van de provincie Noord-Holland. Ook voert de OD NZKG VTH-taken uit bij majeure risicobedrijven in mandaat van de provincies Flevoland en Utrecht. Tevens voert zij VTH-taken uit die onder het bevoegd gezag vallen van de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Amsterdam, Diemen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel, Uithoorn en Zaanstad.[22] De uitvoering van VTH-taken houdt onder andere in dat de OD NZKG vergunningaanvragen beoordeelt, ambtshalve wijzigingen van de vergunning doorvoert, via toezicht controleert of conform de vergunningvoorschriften wordt gewerkt en handhaaft indien overtredingen worden geconstateerd.[23] Conform de wet heeft de OD NZKG een functiescheiding aangebracht tussen vergunningverlening enerzijds en toezicht en handhaving anderzijds.[24] Dit draagt bij aan de objectiviteit van toezicht en handhaving. Bij de uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco werkt de OD NZKG samen met andere overheden en instanties, zoals collega-omgevingsdiensten, Brzo-partners, de brandweer, veiligheidsregio’s en de Inspectie SZW.[25]

Een belangrijk onderdeel van Europese en landelijke wet- en regelgeving is dat bedrijven zoals Tata Steel en Harsco primair zelf verantwoordelijk zijn voor de naleving van wet- en regelgeving en vergunningvoorschriften.[26] Omdat het voor de OD NZKG (evenals voor andere omgevingsdiensten) onmogelijk is om binnen de beschikbare capaciteit alle objecten, activiteiten en locaties op alle punten te controleren, vindt er een risicoafweging plaats. Bij potentieel zwaardere belastende activiteiten en/of activiteiten waar het risico op niet-naleving hoger is, wordt meer inzet gepleegd dan bij eenvoudiger, minder belastende activiteiten.[27] Hoofdstukken 5, 6 en 7 gaan nader in op de wijze waarop de OD NZKG de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco uitvoert.

Provinciale Staten Noord-Holland

Het is de verantwoordelijkheid van GS om de kwaliteit van de uitvoering van de VTH-taken te bewaken. PS houden hier primair horizontaal toezicht op.[28] Hiervoor dienen PS alle inlichtingen die zij voor de uitoefening van hun taak nodig hebben van GS te ontvangen (zie ook Paragraaf 8.2).[29] Het Bor geeft aan dat er een uitvoerings- en handhavingsbeleid moet zijn, dat is uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma, waarover een rapportage wordt

[22] OD NZKG (2019), Regionaal uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid NZKG - periode 2019 t/m 2022, 22 mei 2019
[23] OD NZKG (2020), www.odnzkg.nl
[24] Provincie Noord-Holland (2015), Besluit van GS van Noord-Holland van 1 december 2015, nr. 723518/723536 tot vaststelling van het Besluit mandaat, art. 5 lid 6 & art. 7.4 lid 2 Besluit omgevingsrecht
[25] OD NZKG (2020), www.odnzkg.nl
[26] OD NZKG, interview, 7 oktober 2019 & OD NZKG (2019), Regionaal uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid NZKG - periode 2019 t/m 2022, 22 mei 2019
[27] OD NZKG (2019), Regionaal uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid NZKG - periode 2019 t/m 2022, 22 mei 2019 & Provincie Noord-Holland (2019), Nalevingsstrategie Omgevingsrecht, 29 januari 2019
[28] Memorie van toelichting Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
[29] Art. 167 Provinciewet

opgesteld. PS moeten hierover in kennis worden gesteld door GS.[30] Vanuit hun kaderstellende rol hebben PS de verordening kwaliteit VTH omgevingsrecht vastgesteld.[31] Daarnaast kunnen PS op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen zienswijzen indienen op de (ontwerp)begroting van omgevingsdiensten.[32]

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en Inspectie Leefomgeving en Transport

Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) is verantwoordelijk voor het VTH-stelsel als geheel.[33] In dit verband vervult het Ministerie van IenW meerdere rollen. Ten eerste houdt de minister interbestuurlijk toezicht op de uitvoering van de taken die aan de provincies zijn opgedragen in medebewind op het terrein van milieu. De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) voert een deel van het interbestuurlijk toezicht voor de minister uit.[34] Met betrekking tot Tata Steel en Harsco betekent dit dat de minister – via de ILT – interbestuurlijk toezicht uitoefent op de uitvoering van de VTH-taken door de provincie Noord-Holland. Het uitoefenen van interbestuurlijk toezicht vindt plaats op basis van vertrouwen, terughoudendheid en proportionaliteit. Pas wanneer er signalen zijn dat de provincie haar taken niet naar behoren uitvoert, wordt ingegrepen. Daarbij wordt de 'interventieladder' doorlopen, bestaande uit zes stappen (van signalering tot en met indeplaatstreding).[35]

Kader 2.2 Verschil horizontale verantwoording (PS) en Interbestuurlijk toezicht (ILT)

Er is een belangrijk verschil tussen het uitoefenen van interbestuurlijk toezicht door de ILT en het afleggen van verantwoording door GS aan PS. GS leggen horizontale verantwoording af, waarbij het gaat om politiek-bestuurlijke verantwoording over de wijze van taakuitoefening door het college. Interbestuurlijk toezicht is geen instrument om het kwaliteitsniveau van het handelen en de besluitvorming van het provinciebestuur te bevorderen en te verbeteren. Interbestuurlijk toezicht is een vorm van verticaal toezicht, waarbij het gaat om het uitoefenen van toezicht op een bestuursorgaan (de provincie) door een bestuursorgaan (de ILT), om te beoordelen of de provincie de sectorwetten al dan niet juist uitvoert.[36]

Ten tweede heeft de minister – via de ILT – een wettelijk adviesrecht (geen advies*plicht*) bij de verlening van omgevingsvergunningen aan grote bedrijven zoals Tata Steel.[37] Harsco valt niet onder het adviesrecht van de ILT.[38] Voordat de OD NZKG een vergunning aan Tata Steel verleent, is zij verplicht de ILT om advies te vragen. Daarbij heeft de ILT de mogelijkheid te adviseren op de ontwerpvergunning. De ILT beoordeelt of de vergunning voldoet aan nationale en Europese regelgeving. Daarbij toetst de ILT met name of de Beste Beschikbare Technieken op correcte wijze worden toegepast.[39] Vanwege het grote aantal bedrijven en vergunningen, heeft de ILT samen met het RIVM een rangorde opgesteld van majeure risicobedrijven, waarbij een ordening is gemaakt wat betreft externe veiligheid, afval en emissies (zoals fijn stof, zware metalen, NO_x en SO_2). Bij de

[30] Art. 7.2, 7.3 en 7.7 Besluit omgevingsrecht & ILT, interview, 1 juli 2020
[31] Provincie Noord-Holland (2016), Verordening kwaliteit VTH omgevingsrecht, 27 juni 2016
[32] Art. 50 Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied 2016
[33] Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (2019), Kamerbrief Tata Steel/Harsco, bijlage 1, 6 september 2019
[34] Medebewindstaken zijn taken die bij wet of decreet bij decentrale overheden zijn belegd. Bron: Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (2019), Kamerbrief Tata Steel/Harsco, bijlage 1, 6 september 2019
[35] Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (2011), Algemeen beleidskader indeplaatsstelling bij taakverwaarlozing
[36] Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (2011), Algemeen beleidskader indeplaatsstelling bij taakverwaarlozing
[37] Art. 6.3 lid 2 Besluit Omgevingsrecht & Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (2019), Kamerbrief Tata Steel/Harsco, bijlage 1, 6 september 2019
[38] De categorieën bedrijven waarvan de ILT in de gelegenheid wordt gesteld advies uit te brengen over de omgevingsvergunning zijn aangewezen in bijlage III van het Besluit Omgevingsrecht (BOR). Harsco behoort niet tot een van de aangewezen categorieën bedrijven. Bron: ILT, e-mail, 2 september 2019
[39] ILT (2020), www.ilt.nl

vergunningprocedures van de top-25 bedrijven (waaronder Tata Steel) wil de ILT proactief meedenken met de vergunningverlener. Hierbij beperkt de ILT haar adviesrecht tot de thema's emissies, afval en externe veiligheid. Deze thema's kunnen per jaar variëren, hoewel de ILT structureel adviseert op vergunningen die betrekking hebben op de thema's emissies en externe veiligheid. De ILT heeft de thema's geselecteerd in contact met het Directoraat-generaal Milieu en Internationaal van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. De thema's zijn geselecteerd vanuit maatschappelijke noodzaak en om een verschil te kunnen maken.[40]

Ten derde monitort de minister de kwaliteit van de uitvoering van de VTH-taken tweejaarlijks. Het doel is om inzicht te bieden in de ontwikkeling van het VTH-stelsel en handvatten te bieden dit te verbeteren.[41] De meest recente evaluatie is uitgevoerd door Berenschot in 2019.[42]

Kader 2.3 Overige rollen rijksoverheid bij VTH-stelsel

De rijksoverheid vervult nog een aantal andere rollen in het VTH-stelsel. Zo zijn verschillende departementen verantwoordelijk voor de wet- en regelgeving waar op grond van de Wabo uitvoering aan wordt gegeven. Ook is een aantal departementen zelf bevoegd gezag voor de uitvoering van een aantal wetten. Uit de evaluatie van Berenschot blijkt dat deze rollen samenhangen met de kwaliteit van de uitvoering van de VTH-taken.[43] Omdat deze rollen buiten de scope van dit onderzoek vallen, worden ze niet verder toegelicht.

Gemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen

Het bedrijventerrein van Tata Steel ligt in delen van de gemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen. Op grond van de Wabo hebben deze drie gemeenten een wettelijk adviesrecht bij de vergunningverlening aan Tata Steel en Harsco.[44] De OD IJmond voert dit adviesrecht uit (zie 'Omgevingsdienst IJmond'). Daarnaast zijn de drie gemeenten onderdeel van het Bestuurlijk Overleg Industrie en IJmond, dat sinds november 2019 bestaat. Naast de drie gemeenten heeft de provincie Noord-Holland zitting in het overleg. Tata Steel is een belangrijk onderwerp tijdens dit overleg, maar niet het enige onderwerp. Het (achterliggende) doel is een gezondere leefomgeving in de IJmond. Het overleg is een middel om gezamenlijk te bepalen hoe de betrokken partijen dat kunnen bereiken en waar de overheden in de IJmond naartoe willen in de verhouding tussen industrie en gezondheid (zie ook Hoofdstuk 9).[45]

Omgevingsdienst IJmond

De Omgevingsdienst IJmond (OD IJmond) voert namens vijftien gemeenten en de provincie Noord-Holland diverse milieutaken uit, maar is niet direct betrokken bij de uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco.[46] Wel is de OD IJmond op indirecte wijze betrokken. Zoals aangegeven, hebben de gemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen een wettelijk adviesrecht bij de vergunningverlening aan Tata Steel en Harsco. De OD IJmond voert deze adviestaak in opdracht van de drie IJmondgemeenten uit. In het Platform Luchtkwaliteit en Gezondheid, waarin de IJmondgemeenten, de GGD Kennemerland en de OD IJmond zitting hebben, wordt de afweging gemaakt of de OD IJmond een zienswijze of advies indient. Ook wordt in dit platform de afweging gemaakt of de colleges van de gemeenten hierbij moeten worden betrokken. Vanwege het grote aantal

[40] ILT, interview, 1 juli 2020
[41] Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (2019), Aanbieding rapport Kwaliteitsborging bij de uitvoering van VTH-taken, 29 november 2019
[42] Berenschot (2019), Evaluatie Kwaliteitsborging bij de uitvoering van VTH-taken, 18 oktober 2019
[43] Berenschot (2019), Evaluatie Kwaliteitsborging bij de uitvoering van VTH-taken, 18 oktober 2019
[44] Art. 2.26 lid 4 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht juncto art. 6.1 lid 1 Besluit omgevingsrecht
[45] Projectbureau NZKG (2020), www.noordzeekanaalgebied.nl
[46] De OD IJmond voert wel VTH-taken uit bij niet-majeure risicobedrijven op het terrein van Tata Steel, die onder het bevoegd gezag van de IJmond gemeenten vallen.

vergunningen, richt de OD IJmond zich op een selectie van thema's. De selectie is gemaakt aan de hand van de (historisch) bekende milieuproblematiek waarbij sprake is van bij de grote installatieonderdelen (zoals emissies bij de Kooksfabrieken en Pelletfabriek). Hierbij richt de OD IJmond zich vooral op geluid en emissies naar de lucht, aangezien de inwoners van de IJmondgemeenten daar de meeste overlast van ondervinden. Ook kunnen deze emissies van invloed zijn op verdere ruimtelijke ontwikkelingen in de verschillende gemeenten. Hoewel de OD IJmond de adviestaak uitvoert, bepalen de gemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen uiteindelijk of zij een advies willen uitbrengen of een zienswijze willen indienen op een ontwerpvergunning.[47]

GGD Kennemerland

De GGD Kennemerland heeft een wettelijke adviestaak richting gemeenten over gezondheid.[48] Er is geen directe relatie tussen de GGD en de uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco. Wel is de GGD op verschillende manieren betrokken. Ten eerste adviseert de GGD de OD IJmond wel eens over vergunningen aan Tata Steel en Harsco waarover de OD IJmond advies uitbrengt namens de gemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen. De GGD beoordeelt in die gevallen hoe gezondheid is meegewogen bij de vergunningverlening (zie ook Paragraaf 5.4.2).[49] Ten tweede brengt de GGD aandachtspunten in bij bestuurlijke en ambtelijke overleggen van de provincie en gemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen.[50] Ten derde voert de GGD onderzoek uit naar de gezondheid van inwoners in de regio. Zo heeft de GGD in juni 2020 een vervolgrapportage uitgebracht over nieuwe gevallen en de aanwezigheid van kanker in de regio Kennemerland.[51] Ten vierde adviseert de GGD inwoners van de regio Kennemerland over gezondheid. Zo hebben de GGD en het RIVM in 2018 en 2019 vragen van omwonenden beantwoord over de invloed van de luchtkwaliteit, stof, geur en geluid op de gezondheid.[52]

Overige betrokkenen

Naast overheden en overheidsorganisaties kunnen belangenorganisaties en bewoners betrokken zijn bij de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco. Om een zo volledig mogelijk beeld te schetsen, heeft de Rekenkamer de Dorpsraad Wijk aan Zee en Stichting IJmondig in het onderzoek betrokken.

Stichting Dorpsraad Wijk aan Zee

Stichting Dorpsraad Wijk aan Zee is begin jaren tachtig opgericht. Het bestuur bestaat uit (maximaal) 15 personen, de leden van de stichting zijn bewoners van Wijk aan Zee. De Dorpsraad richt zich op het bevorderen van de leefbaarheid in het dorp in brede zin. De raad is georganiseerd in verschillende werkgroepen, zoals Vitaal dorp, Ruimtelijke ordening, Milieu en Gezondheid. Met betrekking tot VTH-taken bij Tata Steel en Harsco dient de Dorpsraad bijvoorbeeld zienswijzen in als het bedrijf een omgevingsvergunning aanvraagt voor een activiteit die schade doet of kan doen aan milieu en gezondheid in en rond het dorp. In sommige situaties neemt de Dorpsraad Wijk aan Zee algemene standpunten in, zoals op het gebied van fijnstof en geluid.[53]

Stichting IJmondig

Stichting IJmondig is in 2018 opgericht. De impact van de activiteiten van Tata Steel en Harsco op de leefomgeving was aanleiding voor de oprichting van de stichting. Stichting IJmondig vertegenwoordigt bewoners die ongerust zijn over overlast van bijvoorbeeld stof en geur vanuit (vooral) Tata Steel. De stichting stelt zich ten

[47] OD IJmond, interview, 3 september 2020
[48] Art. 14 Wet publieke gezondheid
[49] GGD Kennemerland, interview, 3 februari 2020
[50] GGD Kennemerland, interview, 3 februari 2020
[51] Provincie Noord-Holland (2019), Brief GS aan PS, betreft: vervolg gezondheidsonderzoek IJmond, kenmerk 1285438/1285460
[52] Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (2019), Luchtkwaliteit en gezondheid in de IJmond, www.rivm.nl
[53] Dorpsraad Wijk aan Zee, interview, 15 juni 2020

doel om natuur-, milieu- en gezondheidsbelangen in de regio IJmond/Noord-Holland te beschermen, door zich onder andere te richten op het verminderen van lucht-, bodem- en watervervuiling. Om dit te bereiken, houdt Stichting IJmondig vinger aan de pols, verzamelt zij informatie en deelt dit met betrokkenen.[54]

2.2 Vergunningen Tata Steel en Harsco

2.2.1 Vergunning Tata Steel

Op het terrein van Tata Steel in IJmuiden wordt al meer dan honderd jaar ruw ijzer en later ook staal geproduceerd. Dit gebeurde als eerste door Hoogovens, dat in 1918 is opgericht. In 1999 heeft een fusie van Hoogovens en British Steel geleid tot het ontstaan van Corus. Dit bedrijf is in 2007 overgenomen door Tata Steel, wat in 2010 heeft geleid tot de naamswijziging van Corus in Tata Steel. Het terrein betreft een groot oppervlak inclusief haven en ligt in delen van de gemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen. Tata Steel bestaat uit verschillende werkeenheden, waaronder de Sinterfabriek, de Pelletfabriek, de Kooksovens, de Hoogovens en de Oxystaalfabriek. In verschillende stappen wordt staal gemaakt. Zie Bijlage C voor een toelichting op de bedrijfsactiviteiten van Tata Steel.

De provincie heeft de huidige vergunning voor de gehele inrichting van Tata Steel in 2007 aan de rechtsvoorganger van Tata Steel (Corus) verleend.[55] Dit betreft een zogeheten revisievergunning, waarvoor Corus in 2005 een aanvraag heeft gedaan.

Kader 2.4 Het begrip 'inrichting'

Het begrip 'inrichting' is een belangrijk begrip in de milieuregelgeving voor bedrijven. Een bepaalde activiteit is een zogeheten Wm-inrichting[56] als voldaan wordt aan twee voorwaarden:

- De activiteit is een 'door de mens bedrijfsmatig of in een omvang alsof zij bedrijfsmatig was, ondernomen bedrijvigheid, die binnen een zekere begrenzing pleegt te worden verricht';[57]
- Er moet een categorie uit bijlage I van het Besluit omgevingsrecht van toepassing zijn.[58]

Tot eenzelfde onderneming of instelling behorende installaties die onderlinge technische, organisatorische of functionele bindingen hebben en in elkaars onmiddellijke nabijheid zijn gelegen, worden als één inrichting beschouwd. Niet alle bedrijven zijn 'Wm-inrichtingen'. Bedrijven die geen Wm-inrichting zijn, zoals winkels, hoeven niet te voldoen aan het Activiteitenbesluit en hebben geen omgevingsvergunning milieu nodig.[59]

Kader 2.5 Revisievergunning

Een revisievergunning is één integrale vergunning voor de hele inrichting en gaat over *alle* milieuaspecten van de gehele inrichting. Ter vergelijking, de gewone veranderingsvergunning regelt vaak een *gedeelte* van de milieuaspecten van de inrichting. Een revisievergunning vervangt alle geldende omgevingsvergunningen voor milieu van de inrichting, terwijl de gewone veranderingsvergunning slechts óf enkele omgevingsvergunningen voor milieu van een inrichting wijzigt, óf in aanvulling geldt op de bestaande vergunning(en) voor de inrichting.

[54] Stichting IJmondig (2020), www.ijmondig.com; Stichting IJmondig, interview, 11 juni 2020 & Noord-Hollands Dagblad (2019), Stichting IJmondig gaat de strijd aan met Tata Steel en Harsco, 16 januari 2019
[55] Provincie Noord-Holland (2007), Besluit Wet milieubeheer; revisievergunning Corus Staal BV, 17 januari 2007
[56] Wm staat voor Wet milieubeheer
[57] Art. 1.1 lid 1 Wet milieubeheer
[58] Art. 1.1 lid 4 Wet milieubeheer
[59] Infomil (2020), www.infomil.nl & OD NZKG (2018), Handreiking aanvraag omgevingsvergunning en melding activiteitenbesluit milieubeheer, 1 maart 2018

Omdat de revisievergunning de hele inrichting betreft, is een aanvraag voor een revisievergunning altijd uitgebreider dan die voor een wijziging van een deel van de inrichting.[60]

Aanleiding voor een nieuwe revisievergunning was dat het vergunningenbestand van Corus van halverwege de jaren '90 onoverzichtelijk was geworden. Ook speelde er een aantal ontwikkelingen waardoor de provincie de vergunning wilde actualiseren:

- Bij de provincie was gerede twijfel ontstaan over de structuur van de deelrevisievergunningen in relatie tot de voorschriften die golden voor de gehele inrichting.
- Het vergunningenbestand diende aangepast te worden door de nieuw vastgelegde geluidswaarden.
- De inrichting moest eind oktober 2007 aan de Europese IPPC-richtlijn en de daarop gebaseerde wijzigingen in de Wet milieubeheer voldoen.

De revisievergunning uit 2007 geeft een beschrijving van de inrichting, de aanleiding van de aanvraag, de wettelijke procedure en verschillende ontwikkelingen. Ook wordt een toelichting gegeven op verschillende aspecten zoals lucht, geluid, energie en externe veiligheid. Daarnaast worden in de vergunning de bedenkingen die door verschillende partijen bij de provincie zijn ingebracht, besproken en beantwoord. De revisievergunning eindigt met een totaaloverzicht van voorschriften die voor de hele inrichting gelden of voor de verschillende werkeenheden.[61]

De revisievergunning is voor zover deze betrekking heeft op het nuttig toepassen of verwijderen van afvalstoffen verleend voor een periode van tien jaar.[62] Bij het overgangsrecht van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in 2009, is de termijn die aan vergunningen voor inrichtingen met afvalverwerkende activiteiten verbonden zijn, komen te vervallen.[63] Dit betekent dat de vergunning van Tata Steel op dat onderdeel van rechtswege is omgezet naar een vergunning voor onbepaalde tijd.[64]

Herstelbesluit 2008

Op de revisievergunning uit 2007 hebben GS eind 2008 een zogeheten herstelbesluit moeten nemen. Tegen het besluit tot vergunningverlening in 2007 was door verschillende organisaties beroep ingesteld. Naar aanleiding van dit beroep heeft de Raad van State het besluit tot vergunningverlening gedeeltelijk vernietigd. Zo heeft de Raad van State aangegeven dat op sommige aspecten te weinig informatie voorhanden was. Voor die onderdelen van de vergunning moest nader onderzoek plaatsvinden. Het ging bijvoorbeeld om een nader onderzoek naar de toepasbaarheid van een doekfilter bij de sinterfabriek, evenals een nader onderzoek naar geur.[65]

Wijzigingen revisievergunning

Na het herstelbesluit uit 2008 hebben de provincie en OD NZKG meer dan 300 vergunningen- en meldingsprocedures doorlopen.[66] Dit is zowel op initiatief van het bedrijf als op initiatief van de provincie of de OD NZKG gebeurd. Tata Steel kan een aanvraag doen voor een wijziging van de vergunning als zij bijvoorbeeld haar

[60] Stibbeblog (2020), www.stibbeblog.nl
[61] Provincie Noord-Holland (2007), Besluit Wet milieubeheer; revisievergunning Corus Staal BV, 17 januari 2007
[62] Voor zover de vergunning betrekking heeft op het toepassen van interne stromen (uitgezonderd retourpellets en retoursinter) in de Sinterfabriek, Pelletfabriek en de Kooksfabrieken, geldt de vergunning voor een periode van drie jaar. Provincie Noord-Holland (2007), Besluit Wet milieubeheer; revisievergunning Corus Staal BV, 17 januari 2007
[63] Tweede Kamer der Staten Generaal (2009), Vaststelling van overgangsrecht en wijziging van diverse wetten ten behoeve van de invoering van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, nr. 31 953
[64] OD NZKG, interview, 13 februari 2020
[65] Provincie Noord-Holland (2008), Herstelbesluit Corus Staal BV revisievergunning Wet milieubeheer, 28 oktober 2008
[66] OD NZKG (2019), Excel overzicht vergunningen, 14 november 2019

werkwijze wil veranderen of nieuwe activiteiten wil uitvoeren. De provincie of OD NZKG kan het initiatief nemen voor een wijziging als zij menen dat dit bijvoorbeeld vanuit regelgeving nodig is.

(Vooralsnog) geen nieuwe revisievergunning Tata Steel
Doordat de vergunning van Tata Steel na het herstelbesluit in 2008 vele malen is gewijzigd, gelden er voor Tata Steel veel verschillende milieuvergunningen tegelijkertijd. De OD NZKG krijgt vanuit PS en de omgeving wel eens de vraag om de gehele inrichting van Tata Steel opnieuw te vergunnen door middel van een revisievergunning.[67] Door middel van een nieuwe revisievergunning kunnen alle reeds verleende vergunningen (en eventuele nieuwe vergunningen) worden gebundeld in één vergunning. Dat zorgt voor een overzichtelijkere vergunningssituatie.[68]

De OD NZKG is op dit moment niet voornemens om een procedure te starten voor het verlenen van een nieuwe revisievergunnig bij Tata Steel. Eén van de redenen is dat het proces van het verlenen van een revisievergunning arbeids- en tijdsintensief is. De OD NZKG geeft aan dat een dergelijk traject meerdere jaren in beslag neemt, waardoor zij steeds wordt ingehaald door ontwikkelingen in de regelgeving of bij het bedrijf zelf. De OD NZKG geeft ter illustratie aan dat er vier vergunningverleners meerdere jaren werkzaam waren aan de verlening van de revisievergunning uit 2007.[69] Ten aanzien van de beschikbare capaciteit is gekozen om prioriteit te geven aan de implementatie van de BBT-conclusies, omdat deze zorgden voor de meeste milieuwinst.[70] Daarnaast geeft de OD NZKG aan dat met de inwerkingtreding van de Omgevingswet de vorm van de revisievergunning verandert, waarbij een nieuwe revisievergunning enkel een administratieve opschoning zal worden.[71] Ook geven de OD NZKG en provincie aan dat de bestaande rechten van een bedrijf niet veranderen bij een nieuwe revisievergunning[72], waarbij elke wijziging openstaat voor bezwaar en beroep.[73] Tot slot geven de OD NZKG en provincie aan dat het initiatief voor een revisievergunning bij het bedrijf ligt. Hoewel een revisievergunning door het bevoegd gezag kan worden verlangd[74] als dit goed gemotiveerd is, zijn de mogelijkheden voor het bevoegd gezag hiertoe beperkt.[75]

Actualisatietoets vergunning Tata Steel
De OD NZKG voert momenteel (november 2020) per werkeenheid een actualisatietoets uit. Hierna is de OD NZKG voornemens om in 2021 te starten met het ambtshalve actualiseren van de vergunningen. Dit staat los van de Omgevingswet.[76]

2.2.2 Vergunning Harsco
De provincie heeft in februari 2009 een revisievergunning voor de gehele inrichting verleend aan de rechtsvoorganger van Harsco (MultiServ Holland). Aanleiding was onder andere dat de oude vergunning was verlopen. De provincie geeft aan dat zij door de afgifte van de nieuwe vergunning verwachtte beter te kunnen

[67] OD NZKG, interview, 13 februari 2020
[68] Stibbeblog (2018), www.stibbeblog.nl
[69] OD NZKG, interviews, 7 oktober 2019 en 13 februari 2020 & OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020
[70] OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020 & Provincie Noord-Holland, reactie feitelijk wederhoor, 25 november 2020
[71] OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020
[72] Art. 2.6 lid 3 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
[73] OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020 & Provincie Noord-Holland, reactie feitelijk wederhoor, 25 november 2020
[74] Art. 2.6 lid 1 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
[75] OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020 & Provincie Noord-Holland, reactie feitelijk wederhoor, 25 november 2020
[76] OD NZKG, interview, 13 februari 2020 & OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020

handhaven en dat stofoverlast verminderde door toepassing van andere technieken.[77] Ook de vergunning van Harsco is – net als het deel van de vergunning van Tata Steel dat betrekking heeft op afvalverwerkende activiteiten – destijds afgegeven voor een periode van tien jaar, maar is bij het overgangsrecht van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in 2009 omgezet naar een vergunning voor onbepaalde tijd.[78]

In de vergunning wordt de milieubelasting voor lucht, bodem en geluid behandeld. Hierbij wordt bijvoorbeeld ingegaan op de uitstoot van stikstofdioxide, zwevende deeltjes (PM_{10}) en de geluidssituatie. Ook worden in de vergunning het advies van de OD IJmond en de zienswijzen die de provincie heeft ontvangen tijdens de vergunningprocedure, behandeld en beantwoord. Ten slotte zijn de voorschriften waar Harsco zich aan moet houden bij haar werkzaamheden opgenomen.[79]

Herstelbesluit 2010

Met een herstelbesluit van 17 mei 2010 is de vergunning op enkele onderdelen aangepast. Dit was naar aanleiding van de uitspraak van de Raad van State op het beroep dat Harsco had ingediend tegen de verleende vergunning. Door de uitspraak van de Raad van State is de vergunning in stand gebleven, maar zijn er wel een paar (kleine) wijzigingen doorgevoerd. Er zijn drie voorschriften vervangen, twee voorschriften deels vervallen en drie voorschriften moesten opnieuw geformuleerd en vastgesteld worden.[80]

Wijzigingen van de vergunning

De vergunning van Harsco is veel minder vaak gewijzigd dan de vergunning van Tata Steel. Dit heeft er mee te maken dat Harsco een kleiner bedrijf is met minder verschillende activiteiten. Harsco heeft sinds 2009 één wijziging op het milieugedeelte van de omgevingsvergunning aangevraagd. Deze wijziging gaat over de verandering van de werkwijze bij het kiepen van ROZA-slak. Deze aanpassing betreft één van de geselecteerde casussen van de Rekenkamer (zie ook Hoofdstuk 4).[81] Daarnaast heeft Harsco een aantal vergunningaanvragen ingediend voor de bouw van hallen, waaronder een lashal, een fluxhal en een hal voor de verwerking van slobslak.[82] Er zijn sinds 2009 geen aanpassingen gedaan aan de vergunning op initiatief van de provincie of de OD NZKG.[83]

[77] Provincie Noord-Holland (2009), Wet milieubeheer beschikking Multiserv Holland BV oprichtingsvergunning
[78] Tweede Kamer der Staten Generaal (2009), Vaststelling van overgangsrecht en wijziging van diverse wetten ten behoeve van de invoering van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, nr. 31 953 & OD NZKG, interview, 13 februari 2020 & OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020
[79] Provincie Noord-Holland (2009), Wet milieubeheer beschikking Multiserv Holland BV oprichtingsvergunning
[80] Provincie Noord-Holland (2010), Herstelbesluit revisievergunning 09/2963, het gaat om de aanpassing van de voorschriften 1.3.1, 1.6.1, onder a, 3.9.4, onder a, 3.14.1, 4.1.2, 4.2.4, 4.2.9 en 4.19.6.
[81] OD NZKG (2016), Omgevingsvergunning regulier: veranderen van de werkwijze met betrekking tot de afhandeling van ROZA-slak, 15 februari 2016
[82] OD NZKG (2014), Wabo regulier: Bouw nieuwe lashal op Tata terrein, 6 augustus 2013; OD NZKG (2015), Omgevingsvergunning regulier: Realiseren fluxhal, 16 november 2015 & OD NZKG (2014), Wabo regulier: Overdekte slobslaklocatie, 14 november 2014
[83] Harsco, beantwoording vragen Rekenkamer, 17 januari 2020

| 3 | Beleidskaders provincie

De provincie heeft (als bevoegd gezag) een aantal provinciale kaders opgesteld, die zij aan de OD NZKG meegeeft bij het uitvoeren van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco. Paragraaf 3.1 gaat in op de belangrijkste provinciale kaders voor de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco op het gebied van milieu. Hoewel de mogelijkheden voor de provincie beperkt zijn om zelf milieunormen voor vergunningverlening te bepalen (veel normen zijn op Europees en landelijk niveau bepaald), heeft de provincie op het gebied van geluid en geur (enige) ruimte om milieunormen via eigen beleid te bepalen. In Paragraaf 3.2 gaan we in op het geluidbeleid van de provincie en in Paragraaf 3.3 op het geurbeleid.

3.1 Provinciale kaders

Bevinding 3.1

De provincie heeft een aantal kaders opgesteld die betrekking hebben op de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco. De belangrijkste zijn het Coalitieakkoord, de Omgevingsvisie, de Omgevingsverordening en het Programma Tata Steel 2020-2050. De provincie stelt in het Coalitieakkoord uit 2019 dat er geen strengere, bovenwettelijke normen worden opgelegd bij het bevorderen van een gezonde leefomgeving. In het Programma Tata Steel uit 2020 is aangegeven dat in het kader van het Schone Lucht Akkoord (SLA) wel de mogelijkheid wordt verkend om binnen de wettelijke normen scherper te vergunnen bij industriële bedrijven. Het Programma Tata Steel stelt dat het in ieder geval nodig is dat de provincie hiervoor beleid vaststelt.

In Tabel 3.1 zijn zes belangrijke provinciale (beleids-)kaders opgenomen die betrekking hebben op de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco door de OD NZKG. Hierin is een korte toelichting opgenomen en is aangegeven wanneer het is vastgesteld door GS en/of PS.

Tabel 3.1 Provinciale (beleids-)kaders bij VTH-taken Tata Steel en Harsco

	Kader	Toelichting	Vastgesteld door
1	Coalitieakkoord 2019-2023	Over een gezonde leefomgeving wordt gesteld dat de coalitiepartijen (GroenLinks, VVD, D66 en Partij van de Arbeid) toezien dat Europese en landelijke normen gehandhaafd worden. Hiertoe worden bestaande monitoring en handhaving geïntensiveerd. Expliciet wordt gemeld dat de partijen géén bovenwettelijke normen opleggen.	Coalitiepartijen op 7 juni 2019
2	Omgevingsvisie	In de Omgevingsvisie NH2050 staan de ambities en ontwikkelprincipes voor Noord-Holland. Om de basiskwaliteit van de leefomgeving te borgen wordt in de visie met name gewezen op vergunningverlening, toezicht en handhaving als beleidsinstrument.	PS op 19 november 2018
3	Omgevingsverordening	Onderwerpen uit de Omgevingsvisie worden verankerd in de nieuwe Omgevingsverordening Noord-Holland. Deze vervangt alle bestaande verordeningen die betrekking hebben op de leefomgeving, zoals de Provinciale Milieuverordening en de Verordening Kwaliteit VTH Omgevingsrecht 2016.	GS op 1 september 2020, PS op 22 oktober 2020
4	Programma Tata Steel 2020-2050	Het programma Tata Steel richt zich op het verminderen van de negatieve effecten van Tata Steel op de gezondheid en veiligheid in de IJmond.	GS op 19 mei 2020 (samen met B&W's

	Kader	Toelichting	Vastgesteld door
			van de IJmond-gemeenten)
5	Beleidsnota uitvoering en handhaving Noord-Holland 2020 (Nota VTH-beleid)	In de nota zijn de uitgangspunten voor de uitvoering van de VTH-taken opgenomen. Het doel van de nota is een integraal kader te bieden voor de uitvoerings- en handhavingstaken. Dit is van toepassing op alle vier de omgevingsdiensten in Noord-Holland.	GS op 7 januari 2020
6	Regionaal uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid NZKG 2019 – 2022	Gezamenlijk met de deelnemende gemeenten vastgestelde regionale VTH-strategie. Hierin zijn de doelen bij de uitvoering van VTH-taken op het niveau van de OD NZKG vastgelegd. Ook is vastgelegd hoe de OD NZKG de taken uitvoert.	GS op 16 juli 2019

De coalitiepartijen hebben in het **Coalitieakkoord 2019-2023** 'Duurzaam doorpakken' expliciet vastgelegd dat zij voor deze collegeperiode geen bovenwettelijke normen opleggen aan bedrijven voor een gezonde leefomgeving. Daarbij wordt ook aangegeven dat de provincie met betrokken partijen in gesprek gaat om te verkennen waar de WHO-normen, die wettelijk verplicht worden in 2050, versneld kunnen worden gerealiseerd. In de **Omgevingsvisie NH2050** had de provincie dit op een iets andere wijze geformuleerd. Hierin staat ten aanzien van gezondheid en veiligheid dat de kwaliteit van de fysieke leefomgeving dient te worden behouden en waar mogelijk dient te worden verbeterd.[84] Dit betekent volgens de provincie dat in elk geval voldaan wordt aan de wettelijke normen, en waar mogelijk zoekt de provincie ruimte voor verbetering. De provincie maakt daarbij wel een voorbehoud, want ze geeft aan dat de ruimte hiervoor sterk bepaald wordt door externe, soms internationale, factoren die de provincie niet altijd direct kan beïnvloeden (zoals internationale afspraken en industrie in omringende landen). Ook is in de **Omgevingsvisie** opgenomen dat binnen de Metropoolregio Amsterdam zich een aantal internationale, grootschalige industriële complexen met milieucontouren (zoals Tata Steel) bevindt en dat bedrijvigheid in de metropoolregio zich kan blijven ontwikkelen binnen de beschikbare milieuruimte.[85] De provincie geeft in de Omgevingsvisie aan dat ze het beleid voortzet dat duidelijkheid, ruimte en zekerheid biedt voor de economische activiteiten van deze complexen.

In het **Programma Tata Steel 2020-2050** verkent de provincie in het kader van het Schone Lucht Akkoord (SLA) de mogelijkheid om scherper te vergunnen bij industriële bedrijven.[86] Het gaat hierbij om de Beste Beschikbare Technieken (BBT) waar Tata Steel aan moet voldoen. BBT zijn de meest doeltreffende methoden die technisch en economisch haalbaar zijn om emissies en andere nadelige gevolgen voor het milieu van een bedrijf te voorkomen en te beperken (dit is nader toegelicht in Hoofdstuk 5).[87] Aan de technische maatregelen die op basis van de BBT-conclusies moeten worden toegepast, kan een emissiegrenswaarde met een bepaalde bandbreedte verbonden zijn.[88] Een BBT-conclusie kan bijvoorbeeld aangeven dat de uitstoot van een bepaalde emissie tussen de 5 en 15 moet liggen. In het Programma Tata Steel 2020-2050 is aangegeven dat de provincie de mogelijkheid verkent om te sturen op de onderkant van de BBT-bandbreedte. Om te sturen op de onderkant van de BBT-bandbreedte is het volgens de provincie in ieder geval nodig dat ze hier beleid voor vaststelt. De inzet van de provincie is om het werken aan de onderkant van de BBT-bandbreedte in het VTH-beleid vast te leggen en de OD NZKG dit vervolgens uit te laten voeren. Dit zal volgens de provincie echter alleen gelden voor nieuwe of

[84] Provincie Noord-Holland (2018), Omgevingsvisie NH2050, p. 10
[85] Provincie Noord-Holland (2018), Omgevingsvisie NH2050, p. 37
[86] Provincie Noord-Holland e.a. (2020), Programma Tata Steel 2020-2050, 17 november 2020
[87] Art. 1.1 lid 1 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
[88] Aan de slag met de Omgevingswet (2020), www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

geactualiseerde vergunningen en niet voor de reeds bestaande installaties en vergunningen.[89] Ook moet het volgens de provincie blijken in hoeverre dit in de praktijk afdwingbaar is. De provincie wil op deze wijze samen met de OD NZKG het maximale uit de wet- en regelgeving halen.[90] Hoofdstuk 5 gaat hier nader op in.

3.2 Geluidbeleid

Bevinding 3.2

De provincie is als zonebeheerder van de geluidzone IJmond verantwoordelijk voor het verdelen van de geluidruimte in de vastgestelde zone. De OD NZKG voert deze taak namens de provincie uit. De geluidruimte van de verschillende bedrijven binnen de geluidzone IJmond ligt vast in hun vergunning. In het algemeen geldt dat als er binnen de geluidzone geluidruimte beschikbaar komt uit bijvoorbeeld het aanpassen van een vergunning van een bedrijf, deze geluidruimte voor andere bedrijven binnen de geluidzone beschikbaar komt. De OD NZKG kan deze geluidruimte niet voor de bedrijven in de geluidzone beperken.

De mogelijkheden voor de provincie om zelf normen voor de geluidzone in de IJmond te bepalen zijn beperkt (geweest). De provincie had de mogelijkheid om de omvang van de geluidzone te bepalen, want de provincie kon precies de vergunde 50 dB(A)-contour aanhouden of de contour iets ruimer nemen. De provincie heeft in 1989 voor dit laatste gekozen, omdat met de geluidzone ruimte wordt geboden aan (grote) lawaaimakers die zich niet op een andere plek konden vestigen. De provincie is hierbij uitgegaan van het economische beginsel dat een bedrijf moet kunnen groeien om gezond te zijn. Daarbij heeft de provincie rekening gehouden met de geconcentreerde bebouwing hier omheen en op die plekken de vergunde contour aangehouden, die minimaal aangehouden moest worden. Hier had de zonegrens niet verder van de bebouwing af kunnen liggen. De provincie heeft geen ruimte om de geluidbelasting die geldt voor woningen binnen of buiten de geluidzone te bepalen, want dit is landelijk bepaald. Wel heeft de provincie in 1997 een saneringsprogramma opgesteld om de geluidsbelasting op de gevel van woningen binnen de zone, die een geluidsbelasting hadden van 55 dB(A) of meer, terug te laten brengen door de bedrijven op het terrein. In 2004 bleek dat de saneringsdoelstelling niet overal was gehaald, met name in Wijk aan Zee en Oud IJmuiden. Zodoende heeft de provincie in 2006 een aanvullend saneringsprogramma opgesteld. Hierin werd geconcludeerd dat er geen verantwoorde kosteneffectieve maatregelen mogelijk waren om de geluidbelasting in de gebieden Wijk aan Zee en Oud IJmuiden naar beneden te krijgen, waardoor ook geen aanvullende geluidsmaatregelen zijn genomen om de vergunde geluidsbelasting in Wijk aan Zee en Oud IJmuiden verder te verlagen. In 2006 heeft de minister van VROM voor de betreffende woningen in Wijk aan Zee en Oud IJmuiden een maximaal toelaatbare geluidbelasting (MTG) per woning vastgesteld van 55 dB(A) tot en met 60 dB(A). In de revisievergunning van Tata Steel uit 2007 zijn de geluidwaarden opgenomen die horen bij deze vastgestelde MTG.

Geluidzone

De provincie heeft de IJmond aangewezen als industrieterrein van regionaal belang. Dit doet de provincie via de provinciale verordening.[91] Een industrieterrein van regionaal belang is een term uit de wet Geluidhinder. Het aanwijzen van een dergelijk industrieterrein heeft invloed op de geldende geluidnormen.[92] In Figuur 3.1 is de geluidzone in de IJmond weergegeven.

[89] Provincie Noord-Holland e.a. (2020), Programma Tata Steel 2020-2050, 17 november 2020
[90] Provincie Noord-Holland (2020), beantwoording vragen, 26 augustus 2020
[91] Provincie Noord-Holland (2018), Provinciale Milieu Verordening na wijziging (tranche 10A), november 2018, p. 31
[92] Art. 163, lid 1 en 2 Wet geluidhinder

Figuur 3.1 Geluidzone IJmond[93]

De provincie heeft in 1989 een zonevoorstel gedaan voor de geluidzone IJmond. Vanuit de Wet geluidhinder was voor het bepalen van de zonegrens de vergunde 50 dB(A)-contour het uitgangspunt. Dit betekent dat de provincie heeft gekeken waar, in de maximaal vergunde situatie, de grens loopt waarbuiten woningen staan met een geluidbelasting van maximaal 50 dB(A) van activiteiten op het bedrijventerrein. Daarnaast is gekeken welke toekomstige ontwikkelingen er op het bedrijventerrein te verwachten waren en welke ruimtelijke ontwikkelingen er rondom het terrein te verwachten waren. Hiervoor heeft de provincie overlegd met onder andere de gemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen en bedrijven op het terrein. In het zonevoorstel van GS uit 1989 wordt gepleit voor een geluidzone die ruimer is dan de vergunde 50 dB(A)-contour, zodat wordt voorzien in geluidruimte voor toekomstige bedrijfsontwikkelingen.[94] De OD NZKG geeft aan dat de provincie hier destijds voor heeft gekozen, om ruimte te bieden aan (grote) lawaaimakers[95] die zich niet op andere plekken kunnen vestigen.[96]

De provincie heeft bij het bepalen van de geluidzone rekening gehouden met de geconcentreerde woonbebouwing in Wijk aan Zee, Beverwijk-west en IJmuiden. De provincie stelt in haar voorstel uit 1989 dat zij de geluidbelasting in deze gebieden niet wil laten toenemen. Daarom is voor de geconcentreerde woonbebouwing in Wijk aan Zee, Beverwijk-West en IJmuiden de vergunde contour als zonegrens aangehouden en niet een ruimere contour die ruimte geeft voor toekomstige bedrijfsontwikkelingen.[97] Het zonevoorstel van GS uit 1989 is uiteindelijk vastgesteld in 1993 bij koninklijk besluit, omdat PS de geluidzone niet binnen de gestelde termijn hadden vastgesteld.[98]

[93] Provincie Noord-Holland (2019), maps.noord-holland.nl
[94] Provincie Noord-Holland (1989), Zonevoorstel van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland voor een geluidszone rond het industrieterrein IJmond te Velsen, Beverwijk en Heemskerk
[95] In onderdeel D, Bijlage 1 Besluit omgevingsrecht zijn de "grote lawaaimakers" volgens de Wet geluidhinder (Wgh) aangewezen. Door in een bestemmingsplan een bestemming op te nemen waarmee de vestiging van een grote lawaaimaker mogelijk wordt gemaakt, ontstaat er een industrieterrein op basis van de Wgh. Bron: Infomil (2020), www.infomil.nl
[96] OD NZKG, interview, 13 januari 2020
[97] Provincie Noord-Holland (1989), Zonevoorstel van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland voor een geluidszone rond het industrieterrein IJmond te Velsen, Beverwijk en Heemskerk
[98] Koninklijk besluit van 3 juni 1993, no. 93.004432

Kader 3.1 Geluidbelasting in decibel

Bij het meten van geluid kunnen de meetresultaten worden uitgedrukt in verschillende eenheden, waarvan de decibel de meest gebruikelijke is. Hoewel de decibel veel gebruikt wordt, werkt deze verhoudingsmaat niet intuïtief. Dit komt doordat de decibel een logaritmische grootheid is. Zo leidt een verdubbeling van het verkeer op een weg niet tot een verdubbeling van het aantal decibellen. Een verdubbeling van het verkeer leidt tot een toename van ongeveer 3 dB. In Tabel 3.2 zijn voorbeelden gegeven van situaties met het daar bijbehorende geluidniveau.[99]

Tabel 3.2 Voorbeelden bij aantal decibel

Niveau in dB	Voorbeeld
20	Gehoorgrens; hieronder hoort de gemiddelde mens niets meer, stille slaapkamer
30	Gefluister op 5 meter afstand, bibliotheek
40	Normale woonkamer, rustig kantoor
50	Rustig - Licht autoverkeer op 30 meter / eigen kantoorkamer / regen / koelkast / in het bos
60	Indringende airconditioning, wasdroger, pianospel
70	Drukke verkeersweg (snelweg) op 10 meter afstand, stofzuiger
80	Wekkeralarm, haardroger
90	Vrachtwagen op 15 m, passerende motor
100	Opstijgende jumbojet op 200 meter hoogte
110	Drilboor op 1 meter afstand, disco
120	Startend vliegtuig op 70 m, pijngrens

Saneringsprogramma's en maximaal toegestane geluidbelasting

Bij de invoering van geluidzones is landelijk bepaald welke geluidnormen voor deze zones zouden gelden:

- De geluidbelasting op de gevel vanwege het industrieterrein mag voor woningen buiten de geluidzone niet hoger zijn dan 50 dB(A) etmaalwaarde[100].
- Voor woningen binnen de zone gold vanaf het moment van vaststelling van de zone in principe een maximale geluidbelasting van 55 dB(A) op de gevel.

Bij het vaststellen van geluidzones is bepaald dat voor woningen binnen de zone die een geluidbelasting ondervonden van meer dan 55 dB(A), een saneringsprogramma moest worden opgezet.[101] De provincie heeft voor dergelijke woningen in de geluidzone IJmond in 1997 een saneringsprogramma opgesteld, waarin werd onderzocht met welke geluidreducerende maatregelen bij de bedrijven op het terrein, de geluidbelasting op de gevel voor de betreffende huizen zo veel mogelijk kon worden teruggebracht tot 55 dB(A). Hierbij ging het om maatregelen die de geluidproducerende bedrijven konden nemen om de geluidbelasting te verlagen.[102] Voor woningen in de geluidzone IJmond waarbij volgens het saneringsprogramma de geluidbelasting niet kon worden gereduceerd tot 55 dB(A) of minder, is door de minister van VROM in 2001 een Maximaal Toegestane Geluidsbelasting (MTG) vastgesteld.[103]

[99] Randstedelijke Rekenkamer (2016), Geluidhinder provinciale wegen
[100] Etmaalwaarde is een maat om geluidbelasting uit te drukken.
[101] Art. 40, 55 lid 4 en 62 Wet geluidhinder
[102] Provincie Noord-Holland (1997), Saneringsprogramma industrieterrein IJmond
[103] Provincie Noord-Holland (2006), Aanvullend saneringsprogramma industrielawaai industrieterrein IJmond - Gemeenten Velsen, Beverwijk en Heemskerk

In 2004 bleek na uitvoering van het saneringsprogramma uit 1997 dat de saneringsdoelstelling niet overal was gehaald. Dit gold met name voor Wijk aan Zee en Oud IJmuiden. In 2006 heeft de provincie een aanvullend saneringsprogramma voor de geluidzone IJmond vastgesteld om na te gaan of de saneringsdoelstelling alsnog gehaald zou kunnen worden. Bij de vaststelling werd geconcludeerd dat voor 1.253 woningen de beoogde geluidsreductie succesvol is geweest. Voor 187 woningen in Wijk aan Zee en Oud IJmuiden wordt geconcludeerd dat er geen verantwoorde kosteneffectieve maatregelen door de bedrijven op het terrein mogelijk waren om de geluidbelasting in deze twee gebieden naar beneden te krijgen. De maatregelen zouden circa € 12,5 miljoen voor Wijk aan Zee bedragen en circa € 42 miljoen voor Oud IJmuiden. Ook werd gesteld dat de daadwerkelijke reductie van de geluidbelasting van de maatregelen uiterst onzeker was, vanwege de (on)nauwkeurigheid van het rekenmodel.

Op basis van de uitkomsten van het aanvullende saneringsprogramma heeft de minister in 2006 voor de betreffende woningen in Wijk aan Zee en Oud IJmuiden een MTG of een verhoogde MTG (ten opzichte van de MTG uit 2001) vastgesteld. Deze MTG is per woning vastgesteld en loopt van 55 dB(A) tot en met 60 dB(A). De geluidbelasting mag voor deze woningen niet hoger worden dan deze vastgestelde MTG. Na het MTG-besluit is de revisievergunning van Tata Steel uit 2007 afgegeven, hierin zijn de geluidwaarden opgenomen die horen bij de vastgestelde MTG.[104]

In Figuur 3.2 is de zonegrens en 55 dB(A)-contour na sanering in 2006 opgenomen. De zonegrens is na sanering niet meer aangepast. De OD NZKG geeft aan dat de uiteindelijke omvang van de geluidzone weinig invloed meer heeft op de toegestane geluidbelasting door de bedrijven op het industrieterrein, omdat de vastgelegde MTG deze beperkt. Doordat de MTG niet overschreden mag worden, zal de omgeving verder van de bedrijven af geen hogere geluidbelasting hebben en had het geen toegevoegde waarde om de geluidzone ook nog te beperken.[105]

[104] Provincie Noord-Holland (2006), Aanvullend saneringsprogramma industrielawaai industrieterrein IJmond - Gemeenten Velsen, Beverwijk en Heemskerk; Provincie Noord-Holland (2006), Openbare besluitenlijst GS Noord-Holland, 7 februari 2006 & Provincie Noord-Holland, reactie feitelijk wederhoor, 25 november 2020
[105] OD NZKG, interview, 13 januari 2020

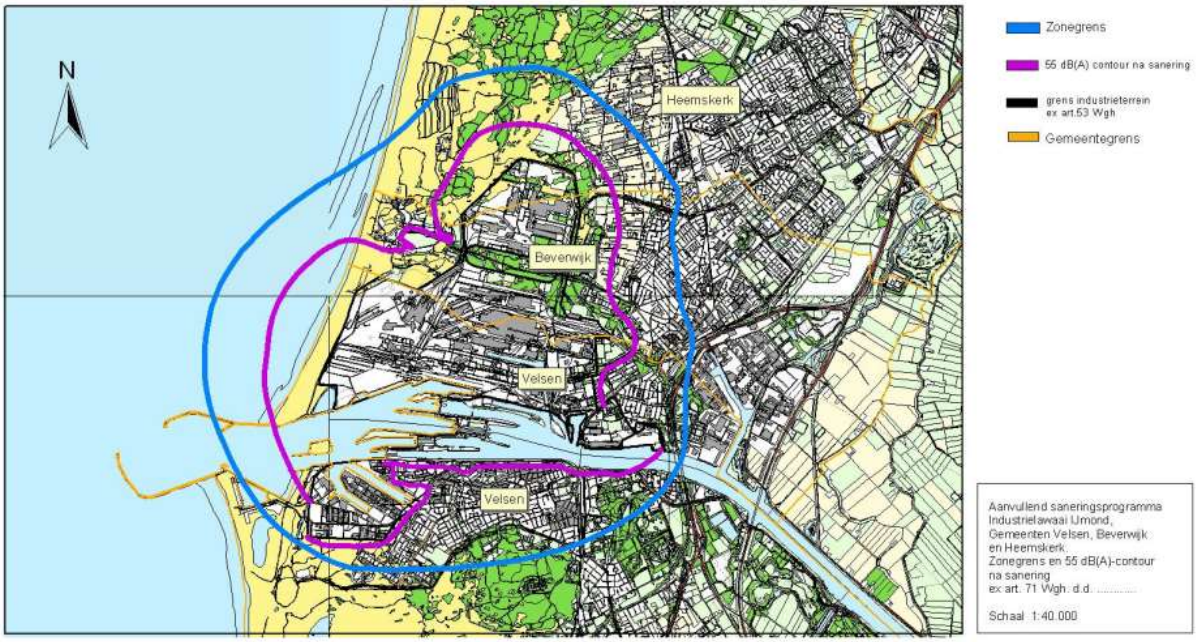

Figuur 3.2 Geluidcontouren na sanering in 2006[106]

Geluidzonebeheer

De provincie is als zonebeheerder verantwoordelijk voor het verdelen van de geluidruimte in de vastgestelde zone.[107] In het mandaatbesluit is opgenomen dat de OD NZKG het geluidzonebeheer voor de provincie uitvoert bij industrieterreinen van regionaal belang.[108] Elke nieuwe activiteit of verandering van activiteiten binnen de zone moet door de OD NZKG worden getoetst aan de nog beschikbare geluidruimte. De geluidruimte van de verschillende bedrijven binnen de geluidzone IJmond ligt vast in hun vergunning. Afhankelijk van de locatie in de geluidzone is er nog (beperkte) geluidruimte vrij om te vergunnen. Ook voor Tata Steel ligt de geluidruimte vast in de vergunning, de waarden van de geluidpunten uit de vergunning van Tata Steel mogen nooit overschreden worden. Tata Steel heeft op het meetpunt in Wijk aan Zee haar vergunde geluidruimte in de nachtperiode nagenoeg opgevuld. Als Tata Steel in de nacht daar in de buurt extra geluid zou willen produceren, dan moet zij zelf een voorstel doen waar zij dit geluid mee compenseert. Meer geluid aan de ene kant van het terrein kan niet gecompenseerd worden met minder geluid aan de andere kant van het terrein.[109]

In het algemeen geldt voor de gehele geluidzone dat als er geluidruimte beschikbaar komt uit een bepaalde vergunning, bijvoorbeeld als door verbeterde techniek een bepaald bedrijf minder geluid gaat maken, deze geluidruimte beschikbaar komt voor andere bedrijven binnen de zone. De vastgestelde zone en MTG bepalen dat het geluidniveau niet omhoog kan gaan, maar ook dat het niet naar beneden gaat, als er een bedrijf is die de beschikbare geluidruimte wil opvullen. De geluidruimte binnen de zone blijft beschikbaar voor de bedrijven in de zone. De OD NZKG kan deze geluidruimte niet voor de bedrijven in de geluidzone beperken. Dit zou alleen kunnen door een nieuw bestemmingsplan vast te stellen met een kleinere geluidzone, maar dit is niet zonder meer mogelijk. Dit vraagt namelijk grote bovenwettelijke maatregelen van de bedrijven in de geluidszone.[110]

[106] Provincie Noord-Holland (2006), Aanvullend saneringsprogramma industrielawaai industrieterrein IJmond - Gemeenten Velsen, Beverwijk en Heemskerk, kaart 8
[107] Art. 2.14, lid 1, sub c, onder 2° Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
[108] Provincie Noord-Holland (2018), Besluit mandaat en machtiging Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied 2018 provincie Noord-Holland, 24 december 2018
[109] OD NZKG, interview, 13 januari 2020
[110] OD NZKG, interview, 13 januari 2020 & Provincie Noord-Holland, reactie feitelijk wederhoor, 25 november 2020

3.3 Geurbeleid

Bevinding 3.3

De provincie heeft in 2014 geurbeleid opgesteld. De provincie wilde hiermee voor bedrijven, gemeenten en omwonenden duidelijkheid scheppen over de geurcontouren in de provincie en hierop kunnen acteren. Zo wil de provincie ervoor zorgen dat de bestaande geurbelasting niet wordt vergroot en dat er geen nieuwe hinder ontstaat. Daarbij geldt dat als een bedrijf maatregelen heeft genomen om geurhinder te verminderen, dit van de 'geurruimte' in de vergunning van het bedrijf wordt afgehaald. Bij het bepalen van de richt- en grenswaarden heeft de provincie zich zoveel mogelijk aangesloten bij het geurbeleid van andere provincies, om een gelijk speelveld voor bedrijven te creëren en heeft de provincie de hinderlijkheid van de geur meegewogen. In het belang van bedrijven die niet aan de geurnormen kunnen voldoen, heeft de provincie een uitzonderingsartikel opgenomen in de beleidsregel. Bij het vaststellen van de beleidsregel geur in 2014 hebben GS aangegeven dat er voor Tata Steel alternatieve grens- en richtwaarden zullen worden vastgesteld. Dit is in de zomer van 2020 nog niet gebeurd.

Beleidsregel beoordeling geurhinder

De provincie heeft als bevoegd gezag als taak het aanvaardbaar hinderniveau voor geur te bepalen. De provincie Noord-Holland heeft hiervoor de *Beleidsregel beoordeling geurhinder inrichtingen Noord-Holland* vastgesteld.[111] Het is voor een provincie niet verplicht om geurbeleid op te stellen, maar de provincie geeft aan dat het zonder deze beleidsregel lastig zou zijn om de mate van geurhinder vast te stellen. Daarnaast is deze beleidsregel opgesteld om bedrijven en gemeenten duidelijkheid te geven over de geurcontouren. Door geurnormen vast te leggen is het bijvoorbeeld voor gemeenten duidelijk waar zij al dan niet een afweging met betrekking tot geur moeten maken bij het bouwen.[112] Uitgangspunt van de beleidsregel is om de bestaande geurbelasting niet te vergroten en ervoor te zorgen dat er geen nieuwe hinder ontstaat.[113]

In de beleidsregel wordt onderscheid gemaakt tussen geurgevoelige objecten, minder geurgevoelige objecten en een categorie overige. Tot de eerste categorie behoren bijvoorbeeld aaneengesloten woonbebouwing, ziekenhuizen en kinderdagverblijven. Gebouwen in de tweede categorie zijn bijvoorbeeld verspreid liggende woningen, recreatiegebieden en kantoren.[114]

De geurbelasting wordt uitgedrukt in Europese geureenheden per kubieke meter.[115] In Kader 3.2 wordt een toelichting op de berekening van de geurbelasting gegeven.

Kader 3.2 Berekening van geurbelasting

De geurbelasting wordt uitgedrukt in Europese geureenheden per kubieke meter lucht bij een bepaalde percentielwaarde (OU_E/m^3 als x-percentiel van de uurgemiddelde concentratie). De percentielwaarde vertegenwoordigt de tijdsfractie van een jaar, waarvoor geldt dat gedurende deze tijdsfractie de geurconcentratie beneden deze aangegeven waarde blijft of gelijk is aan deze waarde. Dit wordt hedonisch gewogen (H), wat een maat is voor de (on)aangenaamheid van een geur. Dit betekent dat de hinderlijkheid van de geur wordt meegewogen in het bepalen van welke concentratie van een bepaalde stof toegestaan is. Per hindergevoelige stof kan de concentratie per 1 $OU_E(H)/m^3$ anders zijn, omdat de hinderlijkheid van de stoffen verschilt. Ter illustratie, de lucht van een koekjesfabriek wordt over het algemeen als minder hinderlijk ervaren dan een rotte-

[111] Provincie Noord-Holland (2014), Beleidsregel beoordeling geurhinder inrichtingen Noord-Holland
[112] Provincie Noord-Holland en OD NZKG, interview 20 januari 2020
[113] Provincie Noord-Holland (2014), Beleidsregel beoordeling geurhinder inrichtingen Noord-Holland, toelichting
[114] Provincie Noord-Holland (2014), Beleidsregel beoordeling geurhinder inrichtingen Noord-Holland, art. 2
[115] Provincie Noord-Holland (2014), Beleidsregel beoordeling geurhinder inrichtingen Noord-Holland

eierenlucht. De provincie heeft een waarde aangegeven voor 98-percentiel en een hogere waarde voor 99,9-percentiel. Een geurbelasting van 1 $OU_E(H)/m^3$ als 98-percentiel betekent dat er 2% van de tijd per jaar sprake mag zijn van overschrijding van de hedonisch gewogen geurconcentratie van 1 OU_E/m^3. Dit is minder dan 176 uren per jaar. Een geurbelasting van 1 $OU_E(H)/m^3$ als 99,9-percentiel betekent dat de geurhinder 0,1% van de tijd, 9 uur per jaar, groter mag zijn (een piekbelasting).[116]

De provincie heeft voor nieuwe activiteiten grenswaarden voor geurbelasting opgesteld en voor bestaande activiteiten heeft zij in de beleidsregel richt- en grenswaarden opgenomen.[117] De grenswaarden voor nieuwe activiteiten zijn gelijk aan de richtwaarden voor bestaande activiteiten. Dit heeft te maken met het uitgangspunt van de provincie om de bestaande geurbelasting niet te vergroten en ervoor te zorgen dat er geen nieuwe hinder ontstaat. De grenswaarde bij nieuwe activiteiten voor geurgevoelige objecten is zo gekozen, dat er bij deze geurbelasting nauwelijks of geen geur waarneembaar is. Voor bestaande activiteiten geldt dat de bestaande geurbelasting het uitgangspunt is. Als deze bestaande geurbelasting niet voldoet aan de grenswaarde voor bestaande activiteiten, dan wordt er een termijn opgesteld waarbinnen het bedrijf wel moet voldoen aan deze grenswaarden. Aanvullend wordt een doorlopende inspanning verwacht om te onderzoeken of kan worden voldaan aan de richtwaarden voor bestaande activiteiten.[118] De richt- en grenswaarden van de provincie voor bestaande activiteiten in hedonisch gewogen geurbelasting ($OU_E(H)/m^3$) zijn opgenomen in Tabel 3.3.

Tabel 3.3 Richt- en grenswaarden geurbelasting bestaande activiteiten[119]

	98-percentiel		99,9-percentiel	
	Richtwaarde $OU_E(H)/m^3$	Grenswaarde $OU_E(H)/m^3$	Richtwaarde $OU_E(H)/m^3$	Grenswaarde $OU_E(H)/m^3$
Geurgevoelig	0,5	1	2	4
Minder geurgevoelig	1	2	4	8
Overig geurgevoelig	10	20	40	80

De provincie geeft aan dat de opgenomen richt- en grenswaarden overeenkomen met de toetsingscriteria die door andere provincies worden gehanteerd in provinciaal geurbeleid. Dit is afgeleid uit het door de provincie Groningen uitgevoerde vergelijkingsonderzoek naar het effect van verschillend provinciaal geurbeleid. Hierbij concludeert de provincie Groningen dat ondanks de verschillen in het lokale geurbeleid, dezelfde uitkomst wordt bereikt: de geur wordt als aanvaardbaar beschouwd. De provincie Noord-Holland wilde zoveel mogelijk aansluiten bij het geurbeleid van andere provincies om niet zelf het wiel opnieuw uit te vinden en een *gelijk speelveld* te creëren. De provincie Noord-Holland heeft het geurbeleid van de provincies Noord-Brabant en Gelderland als uitgangspunt genomen, omdat dit het meest aansloot op de wensen van de provincie Noord-Holland. Zo werd hierin de hinderlijkheid meegenomen in de richt- en grenswaarden. De provincie Noord-Holland heeft het beleid van deze provincies aangevuld en aangepast.[120]

Cumulatie en geurruimte

In de beleidsregel is een apart artikel opgenomen, artikel 10, waarin wordt bepaald hoe gehandeld moet worden als er sprake is van cumulatie (oftewel opstapeling van geur). Dit is het geval als er sprake is van meerdere

[116] Infomil (2019), www.infomil.nl & Provincie Noord-Holland, e-mail, 11 december 2019
[117] Een bestaande activiteit is een activiteit waarvoor reeds een vergunning is verleend. Een nieuwe activiteit is een activiteit waarvoor voor de eerste keer een vergunning wordt aangevraagd, of een uitbreiding van een bestaande activiteit.
[118] Provincie Noord-Holland (2014), Beleidsregel beoordeling geurhinder inrichtingen Noord-Holland
[119] Provincie Noord-Holland (2014), Beleidsregel beoordeling geurhinder inrichtingen Noord-Holland, art. 4
[120] Provincie Noord-Holland, e-mail, 11 december 2019 & Provincie Noord-Holland en OD NZKG, interview, 20 januari 2020

geurbronnen. Dit zijn ofwel meerdere bronnen van hetzelfde bedrijf, ofwel bronnen van meerdere bedrijven die verschillende geuren produceren. Het artikel stelt dat de provincie in deze gevallen nadere eisen kan stellen aan het geurrapport en zo nodig afwijkende richt- en grenswaarden kan vaststellen.[121] De mogelijkheid om afwijkende richt- en grenswaarden vast te stellen, betekent dat de eisen lager (en normen hoger) kunnen zijn. [122]

In de vergunning wordt bepaald of er sprake is van een uitzondering met betrekking tot de richt- en grenswaarden. Hiervoor wordt een afwegingskader gehanteerd. Daarbij wordt bijvoorbeeld gekeken naar de technische haalbaarheid van maatregelen om geurhinder tegen te gaan, de hoeveelheid overlast, de historie van het bedrijf en de kosten. In de vergunning kan ook een inspanningsverplichting worden opgenomen, om na te gaan of de mate van geurhinder kan worden beperkt.[123]

Indien een bedrijf maatregelen neemt om geurhinder te verminderen, dan wordt dit van de 'geurruimte' in de vergunning afgehaald. Er is een blijvende reductie van geurhinder in de omgeving.[124]

Geurbeleid rondom Tata Steel

Bij het vaststellen van de beleidsregel geur in 2014 is door GS aangegeven dat er voor Tata Steel alternatieve grens- en richtwaarden zullen worden vastgesteld. Zij geven hierbij ook aan dat de mogelijkheid voor deze afwijkende grens- en richtwaarden, in het geval van cumulatie, in de beleidsregel is opgenomen naar aanleiding van consultaties met een aantal partijen over de beleidsregel waaronder Tata Steel.[125] Op het moment van schrijven (zomer 2020) zijn de alternatieve grens- en richtwaarden voor Tata Steel nog niet vastgesteld. In de reactie op het feitelijk wederhoor heeft de provincie aangegeven dat GS willen wachten totdat geurvoorschriften in de vergunning van Tata Steel zijn gewijzigd. Dit hangt samen met vergunningverlening voor de geurvoorschriften van Hoogoven 6 (zie paragraaf 4.1 Casus 3).

[121] Provincie Noord-Holland (2014), Beleidsregel beoordeling geurhinder inrichtingen Noord-Holland, art. 10
[122] Provincie Noord-Holland en OD NZKG, interview, 20 januari 2020
[123] Provincie Noord-Holland en OD NZKG, interview, 20 januari 2020
[124] Provincie Noord-Holland en OD NZKG, interview, 20 januari 2020
[125] Provincie Noord-Holland (2014), Brief 'Definitieve vaststelling beleidsregel geur', 12 november 2014

| 4 | Selectie casussen

Na de verlening van de revisievergunning aan Tata Steel in 2007 hebben de provincie en OD NZKG meer dan 300 vergunningen- en meldingsprocedures doorlopen (zie Hoofdstuk 2). Vanwege de omvang hebben we een selectie gemaakt van negen casussen (zie Paragraaf 1.4 voor een toelichting op welke wijze de casussen zijn geselecteerd). In dit hoofdstuk geven we een toelichting op deze casussen. Hierbij hebben we onderscheid gemaakt tussen vergunningverlening enerzijds en toezicht en handhaving anderzijds.

4.1 Casussen vergunningverlening

De Rekenkamer is aan de hand van vier casussen nagegaan of de vergunningverlening aan Tata Steel en Harsco op een juiste wijze plaatsvindt. Deze casussen zijn weergegeven in Tabel 4.1.

Tabel 4.1 Casussen Vergunningverlening

	Bedrijf(sonderdeel)	Vergunning
1.	Sinterfabriek Tata Steel	Vastleggen emissiegrenswaarden en opnemen monitoringsverplichting Doekfilter
2.	Harsco	Veranderen van de werkwijze met betrekking tot de afhandeling van ROZA-slak
3.	Hoogovens Tata Steel	Wijziging geurvoorschriften Hoogoven 6
4.	Oxystaalfabriek Tata Steel	Realisatie nieuwe schrotopslag (Schrotopslag 3)

Casus 1. Emissiegrenswaarden Doekfilter (Sinterfabriek)

In de Sinterfabriek wordt fijn ijzererts voorgebakken tot luchtige brokken erts (stap 1 in het productieproces, zie Bijlage C). Deze brokken erts (sinter) worden vervolgens gesmolten in de Hoogovens om vloeibaar ruwijzer te produceren. De Sinterfabriek heeft een doekfilterinstallatie, waarmee de uitstoot van fijnstof, zware metalen en dioxines wordt gereduceerd. De omvang van de doekfilterinstallatie is vergelijkbaar met de omvang van een flatgebouw. De doekfilterinstallatie bestaat uit twee onderdelen: de ruimteontstoffing en de rookgasreiniging.[126]

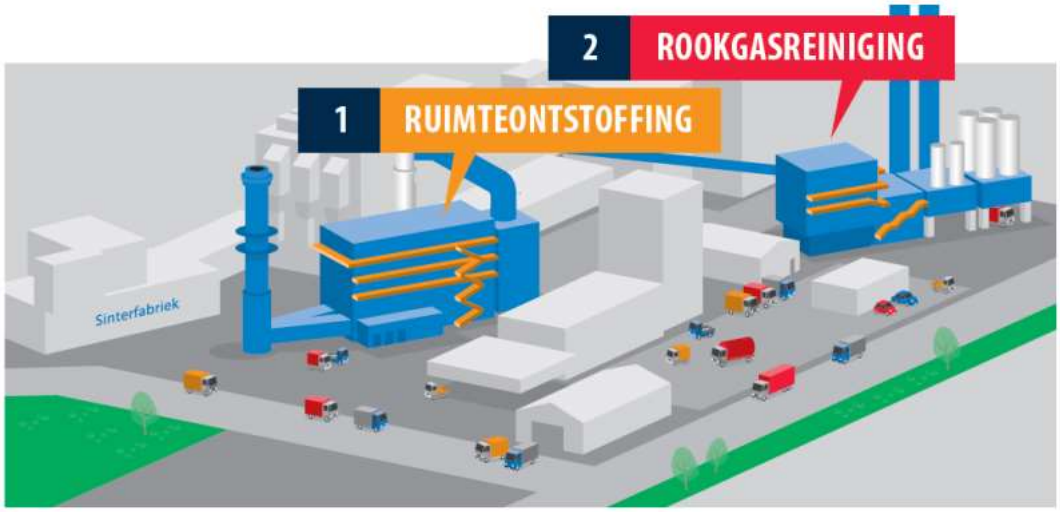

Figuur 4.1 De Doekfilterinstallatie bestaat uit twee onderdelen: de ruimteontstoffing en de rookgasreiniging[127]

[126] Tata Steel, Factsheet Doekfilterinstallatie
[127] Tata Steel, Factsheet Doekfilterinstallatie

Tata Steel heeft de ruimteontstoffing in het najaar van 2011 in gebruik genomen. De ruimteontstoffing vermindert de uitstoot van fijnstof. De installatie bestaat uit 16.000 filterzakken en reinigt de lucht die van de sintermachines wordt afgezogen. De rookgasreiniging is in december 2013 in gebruik genomen en vermindert de hoeveelheid fijnstof, zware metalen en dioxines in de rookgassen. De installatie bestaat uit 32.000 filterzakken en zorgt ervoor dat de rookgassen ontdaan worden van verontreiniging.[128] De doekfilterinstallatie bij Tata Steel was (destijds) uniek: normaal gesproken wordt een doekfilter voor één sintermachine gebouwd. Bij Tata Steel is één doekfilter op drie sintermachines aangesloten.[129] Voorheen werden de rookgassen gereinigd via een zogeheten hogedrukwasser.

De provincie[130] heeft Tata Steel door middel van een ambtshalve wijziging de verplichting opgelegd om de doekfilterinstallatie te implementeren. De geselecteerde casus betreft een ambtshalve wijziging, waarmee de OD NZKG de emissiegrenswaarden vast wilde leggen en een monitoringsverplichting op wilde nemen in de vergunning, nadat de doekfilterinstallatie eind 2013 in gebruik is genomen. De ambtshalve wijziging is gestart in 2014. Concreet gaat het om:

1. Het intrekken van de emissiepunten en emissiegrenswaarden van de hogedrukwasser en bypass;
2. Het opnemen van een emissiepunt en emissiegrenswaarden voor stof voor de doekfilterinstallatie van de ruimteontstoffing bij de Sinterfabriek;
3. Het opnemen van een emissiepunt en emissiegrenswaarden voor diverse componenten voor de doekfilterinstallatie voor de rookgassen bij de Sinterfabriek;
4. Het wijzigen van het meetprogramma uit de revisievergunning.[131]

De Rekenkamer is in deze casus nagegaan hoe het proces van de vergunningverlening met betrekking tot het vastleggen van de emissiegrenswaarden van de doekfilterinstallatie is verlopen.

Figuur 4.2 De Doekfilterinstallatie (bron: Tata Steel)

[128] Tata Steel, Factsheet Doekfilterinstallatie
[129] OD NZKG, interview, 13 februari 2020
[130] Voor 2014 werden de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco uitgevoerd door de provincie
[131] OD NZKG (2014), Ontwerpbesluit ambtshalve wijziging voorschriften omgevingsvergunning ex artikel 2.31, eerste lid, onder b, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)

Casus 2. Veranderen werkwijze met betrekking tot de afhandeling van ROZA-slak (Harsco)
Harsco ontvangt en verwerkt verschillende soorten slakken van Tata Steel. Eén van deze soorten slakken betreft ROZA-slak (zie Kader 4.1).

Kader 4.1 ROZA-slak
In de twee hoogovens wordt ruwijzer gemaakt. Het ruwijzer wordt getransporteerd naar de Oxystaalfabriek, waar het wordt omgezet in staal. Voordat het ruwijzer de convertor in de Oxystaalfabriek ingaat, wordt het in de ruwijzerpan ontzwaveld met behulp van calcium en magnesium. Dit vindt plaats in de Ruwijzer Ontzwavelings- en Afslakinstallatie (ROZA). De slak die op het ruwijzer komt te drijven (de zogenaamde ROZA-slak) wordt hiervan afgeschept en in slakpannen opgevangen. De slakafvoer, het koelen van de slakpannen en de verwerking van ROZA-slak wordt uitgevoerd door Harsco in opdracht van de werkeenheid Oxystaalfabriek 2.[132]

De afhandeling van ROZA-slak vond – globaal – als volgt plaats. De slakpannen werden naar een koelstation van Tata Steel getransporteerd, waar zij minimaal 24 uur aan de lucht stonden te koelen. Vervolgens werden de pannen onder water gezet, om de slakpannen verder af te koelen. Daarna werden de pannen naar Harsco getransporteerd, waar zij werden gekiept in een ontzwavelingsput. Door het koelproces ontstond een klomp ruwijzer met een gewicht van 40 ton. Dit wordt 'beer' benoemd. Wanneer de ontzwavelingsput vol was, dan werd deze geleegd met behulp van een shovel. De slak werd opgeslagen en daarna verder verwerkt door Harsco. De beren werden apart opgeslagen. Een beulkraan verkleinde de beren met een stalen kogel van 20 ton. Dit materiaal werd extern verkocht.

Harsco heeft op 16 oktober 2014 een vergunningaanvraag ingediend, waarmee zij de werkwijze van de afhandeling van ROZA-slak wil wijzigen. Harsco wil de ROZA-slak vloeibaar kiepen, wat betekent dat de afkoelingsstap op het koelspoor van Tata Steel komt te vervallen. In plaats daarvan wordt de ROZA-slak rechtstreeks vanuit de Oxystaalfabriek naar Harsco getransporteerd. Het vloeibare gedeelte wordt als eerste uit de pan gekiept en vervolgens wordt het gestolde gedeelte gekiept. De ontstane beer is hol en aanzienlijk lichter dan in de oorspronkelijke situatie. Het vloeibare gedeelte wordt apart opgeslagen en daarna verder verwerkt door Harsco. De beulkraan verkleint de beren tot een fijne fractie. Met deze nieuwe werkwijze wil Harsco een product krijgen dat een fijnere korrelverdeling heeft. Hierdoor is het beter te verkopen op de externe markt. Ook kan er meer intern ingezet worden, waardoor men meer kan recyclen.[133]

Volgens de OD NZKG was een bijkomend voordeel dat de nieuwe werkwijze voor minder geur- en geluidoverlast zou zorgen en daarmee een milieuverbetering zou worden gerealiseerd. De geuroverlast ontstond op het koelspoor. Door het koelen van de pannen door middel van water ontstond er H_2S (waterstofsulfide, ook wel bekend als de oorzaak van een 'rotte eierengeur'). De geluidoverlast ontstond doordat de pannen tegen de wand werden geslagen om de beren onderin de pannen los te krijgen. De OD NZKG ontving geur- en geluidklachten vanuit de omgeving. Doordat er volgens de nieuwe werkwijze niet meer wordt gekoeld op het koelspoor en er minder beren ontstaan zou deze werkwijze de overlast verminderen.[134] De Rekenkamer is in deze casus nagegaan hoe het proces met betrekking tot de vergunningverlening van deze nieuwe werkwijze is verlopen.

[132] Harsco Metals Holland BV (2014), Toelichting aanvraag 'Wet algemene bepalingen omgevingsrecht voor het wijzigen van de vergunning van Harsco'', 16 oktober 2014; Tata Steel (2018), Factsheet grafiethinder. Oorzaak en maatregelen, november 2018
[133] Harsco Metals Holland BV (2014), Toelichting aanvraag 'Wet algemene bepalingen omgevingsrecht voor het wijzigen van de vergunning van Harsco', 16 oktober 2014
[134] OD NZKG, interview, 27 januari 2020

Figuur 4.3 Kiepen van ROZA-slak (bron: Tata Steel)

Casus 3. Wijziging geurvoorschriften Hoogoven 6

In de Hoogovens 6 en 7 verhit Tata Steel kooks, pellets en sinters (zie Bijlage C). Door chemische reacties wordt hieruit vloeibaar ruwijzer geproduceerd, met slak als bijproduct. In de haard van de hoogovens bevinden zich drie aftapgaten. Een machine boort een aftapgat open, waarna het ruwijzer met het slak in een goot loopt. Vervolgens wordt het slak van het ruwijzer gescheiden. Het vloeibare ruwijzer gaat naar de Oxystaalfabriek en het slak gaat naar de slakgranulatie. Slakgranulatie is het verkorrelen van slak, waardoor slakzand ontstaat.[135] Bij het proces van slakgranulatie ontstaan onder andere H_2S-dampen (waterstofsulfide) en SO_2-dampen (zwaveldioxide). Deze dampen worden met stoom via de granulatieschoorsteen afgevoerd naar de lucht. Ter illustratie, de granulatieschoorsteen van Hoogoven 6 is 90 meter hoog en heeft een uitstroomopening van ongeveer 10 m^2.[136]

De emissies van met name H_2S, maar ook SO_2 kunnen voor geurblootstelling zorgen. In 2008 heeft een extern bureau geuremissies bij Tata Steel geïdentificeerd. Een deelconclusie was dat de granulatieschoorstenen van Hoogovens 6 en 7 de belangrijkste bronnen voor geurblootstelling waren.[137] Onder andere op basis van deze conclusie, is in 2008 in het herstelbesluit een voorschrift (0.4.13H b) opgenomen waarin staat dat Tata Steel geurmaatregelen moet treffen o.a. bij Hoogovens 6 en 7. In dit voorschrift is een verplichting opgenomen voor het aanbrengen van rookgas(stoom)condensatie in de granulatieschoorstenen van Hoogovens 6 en 7 vóór 1 januari 2012.[138]

In 2010 heeft Tata Steel om uitstel verzocht van de verplichting om rookgascondensatie aan te brengen bij de granulatieschoorstenen van Hoogovens 6 en 7. Bij Hoogoven 7 is het installeren mogelijk tijdens het in bedrijf zijn van de hoogoven. De termijn van 1 januari 2012 is volgens Tata Steel technisch niet haalbaar gebleken. Verzocht wordt om de termijn te verlengen tot 1 januari 2015. Bij Hoogoven 6 is het noodzakelijk dat de hoogoven buiten bedrijf gesteld wordt. Om ongewenste productiestilstand en verdere schade aan de ovenwand van Hoogoven 6 te

[135] Tata Steel, Factsheet Dakemissies Hoogovens
[136] OD NZKG (2018), Besluit op aanvraag om wijziging voorschriften Omgevingsvergunning, 25 juni 2018
[137] OD NZKG (2018), Besluit op aanvraag om wijziging voorschriften Omgevingsvergunning, 25 juni 2018
[138] Provincie Noord-Holland (2008), Herstelbesluit Corus Staal BV Revisiegevergunning Wet milieubeheer, 28 oktober 2008, voorschrift 0.4.13.H lid b

voorkomen, verzoekt Tata Steel om het aanbrengen van rookgascondensatie tijdens de eerstvolgende grote stilstand te mogen uitvoeren. Het voorschrift is in het Herstelbesluit III d.d. 21 mei 2013 gewijzigd:[139]

- Bij Hoogoven 7 moet Tata Steel vóór 1 januari 2015 rookgascondensatie in de granulatieschoorsteen aanbrengen.
- Bij Hoogoven 6 moet Tata Steel vóór 1 januari 2018 rookgascondensatie in de granulatieschoorsteen aanbrengen.

Figuur 4.4 Hoogoven 6 (bron: Tata Steel)

In 2014 heeft Tata Steel rookgascondensatie aangebracht in Hoogoven 7. In 2015 heeft Tata Steel de OD NZKG verzocht om af te zien van de verplichting om rookgascondensatie In Hoogoven 6 aan te brengen.[140] Op 12 december 2017 diende Tata Steel een vergunningaanvraag in, waarin Tata Steel verzoekt om de verplichting om rookgascondensatie aan te brengen in de granulatieschoorstenen van Hoogoven 6 in te trekken en de bestaande situatie in een doelvoorschrift vast te leggen.[141] De Rekenkamer heeft in deze casus onderzocht hoe het proces van vergunningverlening is verlopen.

Kader 4.2 Doelvoorschriften versus middelvoorschriften

Er kan onderscheid worden gemaakt tussen doel- en middelvoorschriften:

- Doelvoorschriften zijn voorschriften met een norm. Als een emissiegrenswaarde bekend is wordt een doelvoorschrift gebruikt. Een bedrijf bepaalt in beginsel zelf welke techniek of maatregel zij gebruikt om aan die norm te voldoen, tenzij er een middel is voorgeschreven.
- Middelvoorschriften zijn voorschriften waarin een specifieke techniek of maatregel is voorgeschreven. Afwijking van het gebruik of de toepassing van de techniek of de maatregel is alleen mogelijk als

[139] OD NZKG (2013), Beschikking Verzoek tot wijziging voorschriften revisievergunning, 90028-150851, 21 mei 2013
[140] Tata Steel (2015), Brief aan OD NZKG betreffende documenten t.b.v. HO6 rookgascondensatie, 2 december 2015
[141] Tata Steel (2017), Aanvraag op grond van artikel 2.31 Wabo voor wijziging vergunningvoorschrift 0.4.13H lid B, 8 december 2017

gelijkwaardigheid kan worden aangetoond.[142] Een middelvoorschrift wordt vaak voorgeschreven ter voorkoming van bepaalde hinder. Voorbeelden zijn een overkapping, het nathouden of het niet werken met stuifgevoelige goederen boven een bepaalde windsnelheid.[143]

Het Besluit omgevingsrecht (Bor) omschrijft een voorkeur voor het opnemen van een doelvoorschrift. Zo bepaalt artikel 5.5 lid 1 van het Bor dat de voorschriften die aan een omgevingsvergunning worden verbonden, de doeleinden aangeven die de vergunninghouder in het belang van de bescherming van het milieu dient te verwezenlijken op een door hem te bepalen wijze. Het bevoegd gezag kiest voor middelvoorschriften als het formuleren van en toetsing aan een doelvoorschrift niet mogelijk of te moeilijk is.[144]

Casus 4. Realisatie nieuwe schrotopslag (Schrotopslag 3, Oxystaalfabriek)

Bij de productie van staal in de Oxystaalfabriek van Tata Steel is schroot[145] nodig. Dit schroot wordt toegevoegd tijdens het productieproces. In converterpannen wordt het ruwijzer samen met schroot en hulp- en toeslagstoffen omgezet tot ruwstaal. Het schroot is deels afkomstig van Tata Steel zelf, maar wordt voor een groot deel ingekocht. Het schroot wordt op het terrein van Tata Steel opgeslagen op verschillende plekken. Tot enige tijd geleden gebeurde dit op de opslagen Velserkom, Schrotopslag 1 en Schrotopslag 2 (zie Figuur 4.5). De aan- en afvoer van schroot vindt plaats per vrachtwagen (Schrotopslag 1 en 2) of per schip (Velserkom). Bij schrotopslag Velserkom wordt het schroot overgeslagen vanuit schepen naar vrachtwagens. Hierna wordt het schroot afgevoerd naar één van de schrotopslagen of wordt het direct verwerkt. Het aangevoerde schroot wordt gewogen en gekeurd, voordat het verder wordt verwerkt.[146]

Figuur 4.5 Eén van de schrotopslagen van Tata Steel (bron: Tata Steel)

Op 1 mei 2018 diende Tata Steel een vergunningaanvraag in voor het realiseren van een nieuwe schrotopslag (Schrotopslag 3). De nieuwe schrotopslag heeft een oppervlakte van 42.750 m^2. Een deel van het terrein is van de omgeving afgescheiden door zogenaamde legioblokken. De aan- en afvoer van schroot vindt plaats per vrachtwagen. Het aangevoerde schroot wordt gewogen op een weegbrug en gekeurd. Voor het laden en lossen van de vrachtwagens en het verplaatsen en sorteren van schroot zijn grijpers, kranen en machines aanwezig.[147]

[142] Infomil (2020), www.infomil.nl
[143] OD NZKG, interview, 7 oktober 2019
[144] Infomil (2020), www.infomil.nl
[145] De termen ‘schroot’ en ‘schrot’ worden als synoniemen in het rapport gebruikt.
[146] Tata Steel (2018), Tekstbijlage bij vergunningaanvraag 1 mei 2018, 30 april 2018
[147] Tata Steel (2018), Tekstbijlage bij vergunningaanvraag 1 mei 2018, 30 april 2018

De aanleiding voor de vergunningaanvraag was een last onder dwangsom op Schrotopslag Velserkom en Schrotopslag 2, opgelegd door de OD NZKG in oktober 2017 (zie Paragraaf 4.2).[148] De vergunningaanvraag heeft betrekking op:

- Het in gebruik nemen van een nieuwe schrotopslag (Schrotopslag 3);
- Het niet meer gebruiken van Schrotopslag Velserkom voor de opslag van schroot, maar enkel nog voor schrotoverslag van schepen naar vrachtwagens;
- Een aanpassing ten aanzien van Schrotopslagen 1 en 2.[149]

De Rekenkamer is nagegaan hoe het proces van vergunningverlening in deze casus is verlopen.

4.2 Casussen toezicht en handhaving

De Rekenkamer is aan de hand van vijf casussen nagegaan of toezicht en handhaving op een juiste manier zijn uitgevoerd. Deze casussen zijn weergegeven in Tabel 4.2.

Tabel 4.2 Casussen Toezicht en Handhaving

	Bedrijf(sonderdeel)	Toezicht en Handhaving op
1.	Harsco	Stofemissie bij kiepen van slak en overige handelingen
2.	Oxystaalfabriek Tata Steel	Bodembedreiging door opslag van schrot
3.	Oxystaalfabriek Tata Steel	Geluid door handelingen bij opslag van schrot
4.	Sinterfabriek Tata Steel	Stofemissie bij sinterkoelers
5.	Kooksfabrieken Tata Steel	Ontstaan van ongare kooks

Casus 1. Stofemissie Harsco

Na het veranderen van de werkwijze bij het kiepen van ROZA-slak (zie Paragraaf 4.1) ontstonden er vanaf december 2016 bij het kiepen van slak stofexplosies waarbij grafiet vrijkwam.[150]

Kader 4.3 Grafiet in ROZA-slak

In ROZA-slak zitten grafietdeeltjes. Grafiet is een vorm van koolstof, wat nodig is bij het maken van staal. Zoals aangegeven in Paragraaf 4.1, wordt de ROZA-slak vanuit de Oxystaalfabriek in slakpannen naar Harsco getransporteerd. Daar wordt de ROZA-slak verder verwerkt. Op het moment dat de slakpannen worden gekiept, is de slak nog vloeibaar en niet om het grafiet heen gestold. Bij het leegkiepen van de slakpan komt warmte vrij. Als de warme lucht opstijgt, kunnen losse grafietdeeltjes meekomen. Als de wind vat krijgt op de warme lucht met grafietdeeltjes, dan kan deze neerslaan in de omgeving.[151]

De OD NZKG heeft veel klachten over de uitstoot van stof met grafiet ontvangen van omwonenden, voornamelijk uit Wijk aan Zee. In de media is gesproken over ‘grafietregens’. Met deze stofexplosies wordt het voorschrift in de vergunning van Harsco, dat er onder andere bij het kiepen van slakken vanaf twee meter van de opslag geen visueel waarneembare stofemissie mag plaatsvinden, overtreden. Op 19 oktober 2018 is aan Harsco een last

[148] OD NZKG (2017), Last onder dwangsom niet-gescheiden schroot, 17 oktober 2017

[149] OD NZKG (2019), Besluit op aanvraag omgevingsvergunning, 8 maart 2019 & Tata Steel (2018), Tekstbijlage bij vergunningaanvraag 1 mei 2018, 30 april 2018

[150] Vóór 2016 was er incidenteel ook sprake van stofemissies bij Harsco, zie bijvoorbeeld persberichten op de website van Tata Steel op 30 november 2011, 25 september 2014 en 11 december 2014. Het startpunt van het onderzoeken van deze casus is 2016, het moment waarop Harsco de werkwijze bij het kiepen van ROZA-slak had veranderd.

[151] Tata Steel (2018), Factsheet grafiethinder – oorzaak en maatregelen, november 2018

onder dwangsom opgelegd voor het ontstaan van stofemissie bij het kiepen van slak.[152] De Rekenkamer is in deze casus nagegaan hoe het proces van toezicht en handhaving is verlopen bij de stofemissies bij Harsco.

Figuur 4.6 ROZA-slak (bron: Tata Steel)

Casus 2. Bodembedreiging door opslag van schroot (Oxystaalfabriek)
In Paragraaf 4.1 is toegelicht dat er schroot nodig is bij de productie van staal in de Oxystaalfabriek. Het schroot wordt op het terrein van Tata Steel opgeslagen op verschillende plekken. In 2017 bleek tijdens inspecties van de OD NZKG bij schrotopslag Velserkom en Schrotopslag 2 dat het schroot mogelijk bodembedreigende stoffen bevatte. Ook bleek dat schrotopslag Velserkom niet voldoende was ingericht voor de opslag van dergelijke bodembedreigende stoffen.[153] Tata Steel geeft aan dat zij er altijd van uit is gegaan dat het schroot schoon was, waardoor zij voor de opslag van schroot geen bodembeschermende voorziening en maatregelen noodzakelijk achtte.[154]

Op 20 oktober 2017 heeft de OD NZKG een last onder dwangsom opgelegd aan Tata Steel.[155] Tata Steel geeft aan dat de huidige opslagvoorzieningen op Velserkom, Schrotopslag 2 en Schrotopslag 1 niet meer toereikend zijn voor de opslag van schrot, door het ontbreken van adequate bodembeschermende voorzieningen. Daarom wil Tata Steel de situatie oplossen door de opslag van het schroot te verplaatsen naar een nieuw te realiseren schrotopslag. Dit betreft Schrotopslag 3, waarvoor Tata Steel op 1 mei 2018 een vergunningaanvraag heeft ingediend (zie Paragraaf 4.1). In deze casus is de Rekenkamer nagegaan hoe het proces van toezicht en handhaving is verlopen met betrekking tot de bodembedreiging door de opslag van schroot voor zowel de reeds bestaande als de nieuwe Schrotopslag 3.

Casus 3. Geluid door handelingen bij opslag van schroot (Oxystaalfabriek)
Tata Steel heeft Schrotopslag 3 in september 2019 in gebruik genomen. Sinds de opening is er een groot aantal geluidsklachten binnengekomen bij de OD NZKG.[156] De aan- en afvoer van schroot bij Schrotopslag 3 vindt

[152] OD NZKG (2018), Last onder dwangsom stofemissie, 19 oktober 2018 & OD NZKG (2019), Handhavingsstrategie Harsco, 1 juli 2019
[153] OD NZKG (2017), Last onder dwangsom niet-gescheiden schroot, 17 oktober 2017
[154] Tata Steel (2018), Tekstbijlage bij vergunningaanvraag 1 mei 2018, 30 april 2018
[155] OD NZKG (2017), Last onder dwangsom niet-gescheiden schroot, 17 oktober 2017
[156] OD NZKG, Overzicht klachten omwonenden 1-10-2018 tot 31-03-2020, d.d. 11 november 2019 en 9 april 2020 & OD NZKG, interview, 25 februari 2020

plaats per vrachtwagen. Voor het laden en lossen van de vrachtwagens en het verplaatsen en sorteren van schroot zijn grijpers, kranen en machines aanwezig.[157] De geluidsklachten hebben betrekking op vallend schroot. De toename van de hoeveelheid klachten was voor de OD NZKG aanleiding om in het najaar van 2019 extra toezicht te houden.[158] In deze casus is de Rekenkamer nagegaan hoe dit proces van toezicht is verlopen.

Casus 4. Stofemissie bij sinterkoelers (Sinterfabriek)

De sinterfabriek van Tata Steel maakt van ijzererts zogenaamde sinter. Sinter wordt in de hoogovens gebruikt voor de productie van ruwijzer. Een stap in het productieproces van sinter is het met lucht koelen van de sinter in de sinterkoelers. De sinterfabriek beschikt over drie sinterkoelers. Een sinterkoeler is een carrousel, die bestaat uit achttien koelerkamers (zie Figuur 4.7). Gebroken sinter wordt in één van de koelerkamers gestort en zodra deze kamer vol is, verdraait de koeler één kamer. Als de koeler éénmaal rond is geweest, wordt de koelerkamer geleegd via de klep onder de kamer. De sinter valt in een trog en wordt via zogeheten schudgoten en een transportband naar de zeverij getransporteerd.

Figuur 4.7 Een sinterkoeler (bron: Tata Steel)

Bij het ronddraaien van de sinter, is de sinter deels overdekt en deels niet overdekt (zie Figuur 4.8). Door middel van een ventilator wordt koellucht door de koelerkamers geblazen. Deze lucht warmt daardoor op en bevat dan tevens stof. Een deel van deze lucht (dat stof bevat) gaat naar een ketel voor een ander productieproces. Voordat deze lucht naar de ketel gaat, wordt deze gefilterd.[159] Een ander deel van deze lucht (dat stof bevat) gaat naar buiten via de koudeklep en via een diffuse bron.[160] Deze lucht wordt niet gefilterd. Na een melding van Tata Steel in april 2019 is gebleken dat de uitstoot van stof (en daarmee aan deze stof gebonden zware metalen, waaronder lood) bij de sinterkoelers hoger is dan waar altijd van uit is gegaan en in de vergunning is opgenomen. Uit onderzoek bleek dat er 1.5 tot 2 keer zoveel stof vrijkomt dan de in de vergunning opgenomen 1 kilogram per uur.

[157] Tata Steel (2018), Tekstbijlage bij vergunningaanvraag 1 mei 2018, 30 april 2018
[158] OD NZKG, interview, 25 februari 2020 & OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020
[159] Provincie Noord-Holland (2019), Brief GS aan PS, Sinterkoelers Tata Steel, 5 december 2019 & OD NZKG (2020), Besluit op aanvraag omgevingsvergunning – Plaatsen en in gebruik nemen van een nieuw elektrofilter bij de sinterkoelers, 18 maart 2020
[160] Met een diffuse bron wordt bedoeld dat de oorsprong van de emissie niet te relateren is aan een specifiek punt (puntbron). Bron: Infomil (2020), www.infomil.nl

Begin december 2019 zijn PS hierover geïnformeerd.[161] De Rekenkamer is nagegaan hoe het proces van toezicht en handhaving is verlopen bij deze te hoge uitstoot van stof.

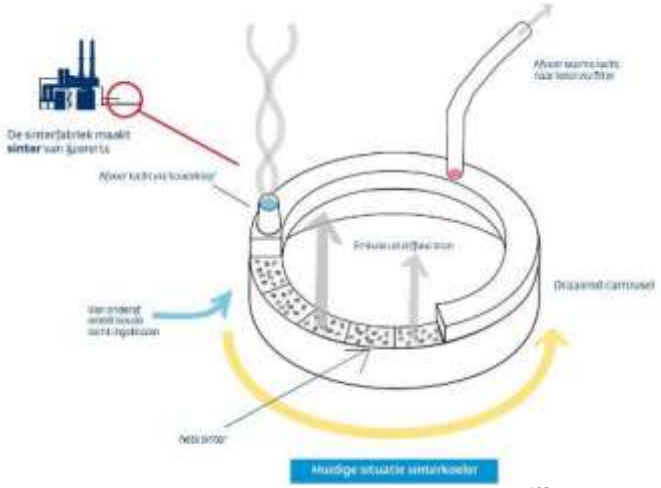

Figuur 4.8 Schematische weergave van de sinterkoeler[162]

Casus 5. Ongare kooks (Kooksfabrieken)

In de kooksfabrieken van Tata Steel worden continu van kolen zogeheten kooks gemaakt. Deze kooks worden later in het staalproces ingezet bij het maken van ruwijzer. De kooksfabrieken bevatten kooksbatterijen met meerdere kookskamers. De kookskamers worden aan beide kanten verhit door een verbrandingskamer. De kolen worden in de kookskamers vastgehouden tot zij gaar zijn. De benodigde tijd voor het garen van kooks verschilt per oven, maar is minimaal zo'n 18 uur. Wanneer de gaartijd is verlopen, worden de hete kooks uit de oven gedrukt (zie Figuur 4.9), met bluswagens naar de blustorens gebracht en geblust om de temperatuur naar beneden te krijgen.

Figuur 4.9 Kooks die uit de kookskamers worden gedrukt in een bluswagen (bron: Tata Steel)

[161] Provincie Noord-Holland (2019), Brief GS aan PS, Sinterkoelers Tata Steel, 5 december 2019
[162] Provincie Noord-Holland, Technische briefing sinterkoelers Tata Steel PS, 12 december 2019

Het is de bedoeling dat de kolen in de kookskamers zodanig verhit worden (in ieder geval tot 1000 °C), dat er gare kooks naar buiten gedrukt worden. Gare kooks zijn kooks die volledig zijn ontdaan van verontreinigingen. In sommige gevallen ontstaan echter ongare kooks. Deze kooks zijn onvoldoende verhit en bevatten nog verontreinigingen. Deze ongare kooks genereren niet alleen warmte, maar ook luchtverontreiniging, met stoffen zoals PAK's en teer, die in de vorm van zwarte rook zichtbaar is. Zij ontstaan doordat er in de kookskamers een onvoldoende hoge temperatuur wordt bereikt. Het ontstaan van ongare kooks is niet vergund. Op 14 januari 2020 is aan Tata Steel een last onder dwangsom opgelegd voor het ontstaan van ongare kooks bij de kooksfabrieken.[163] De Rekenkamer is in deze casus nagegaan hoe het proces van toezicht en handhaving op ongare kooks is verlopen.

[163] Provincie Noord-Holland (2020), Last onder dwangsom ongare kooks bij de kooksfabrieken, 14 januari 2020 & OD NZKG, interview, 2 maart 2020

| 5 | Kwaliteit vergunningverlening

De Rekenkamer gaat in dit hoofdstuk na of de vergunningverlening aan Tata Steel en Harsco op een juiste wijze plaatsvindt. Bij het beoordelen van het proces van vergunningverlening kijkt de Rekenkamer naar vijf onderwerpen:

1. De stappen van het vergunningverleningsproces en de handhaafbaarheid van de voorschriften;
2. De beslistermijn en de beschikbaarheid van de vergunningen;
3. De implementatie van Beste Beschikbare Technieken;
4. De belangenafweging bij het bepalen van voorschriften in de vergunning;
5. De rol van de provincie bij vergunningverlening.

De behandeling van deze onderwerpen leidt tot vijf afzonderlijke bevindingen die in de corresponderende paragrafen zijn weergegeven. In de paragrafen worden toelichtingen gegeven aan de hand van vier casussen, die zijn toegelicht in Hoofdstuk 4.

5.1 Stappen in het proces van vergunningverlening

De procedure van de verlening van een omgevingsvergunning bestaat uit verschillende stappen. Deze paragraaf beschrijft op welke wijze de OD NZKG deze stappen doorloopt. Deze paragraaf leidt tot de volgende bevinding:

Bevinding 5.1

De OD NZKG heeft werkinstructies opgesteld, die dienen als leidraad bij het volgen van de juiste stappen bij de vergunningverlening. Bij de vergunningverlening van de onderzochte casussen doorloopt de OD NZKG grotendeels de stappen van de werkinstructie. De OD NZKG is doorgaans op de hoogte van (mogelijk) aankomende vergunningswijzigingen, doordat er periodiek overleg tussen de OD NZKG en Tata Steel plaatsvindt. Bij de beoordeling en besluitvorming over aanvragen en ambtshalve wijzigingen zijn doorgaans milieuspecialisten, juristen en inspecteurs van de OD NZKG betrokken. In de casussen is eenieder in de gelegenheid gesteld om een zienswijze in te dienen. De OD NZKG heeft de zienswijzen gemotiveerd beantwoord in een herzien ontwerpbesluit of definitief besluit, met uitzondering van de casus Geurmaatregelen Hoogoven 6, waarvoor nog geen definitief besluit is genomen.

Uit de onderzochte casussen blijkt dat, hoewel de OD NZKG grotendeels de juiste stappen doorloopt, er buiten deze wettelijk verplichte stappen verbeteringen mogelijk zijn die bijdragen aan een goede vergunningverlening. De Rekenkamer constateert ten aanzien van de onderzochte casussen ten eerste dat niet altijd een vooroverleg met de vergunningaanvrager wordt gehouden. Dit is niet verplicht, maar kan er wel voor zorgen dat de vervolgprocedure gemakkelijker en sneller verloopt. De OD NZKG geeft aan dat het inzetten van vooroverleg verbeterd kan worden en dat zij hiermee bezig is. Ten tweede betrekt de OD NZKG de ILT en OD IJmond nog niet optimaal bij de vergunningverlening in het kader van hun wettelijk adviesrecht. In de casussen Emissiegrenswaarden Doekfilter en Geurmaatregelen Hoogoven 6 heeft de OD NZKG hen pas betrokken na publicatie van het ontwerpbesluit. Hoewel het niet verplicht is om hen eerder te betrekken, kan dit tot minder zienswijzen leiden. Daarnaast vindt de informatievoorziening digitaal plaats, zonder inhoudelijke toelichting. Hoewel de OD NZKG hiermee voldoet aan haar wettelijke plicht, is het volgens de OD IJmond en ILT voor hen lastig om hun adviesrol goed te kunnen vervullen.

Verder is de vergunningverleningsprocedure van de casus ROZA-slak Harsco rommelig verlopen, doordat de OD NZKG de gevolgde procedure meerdere keren heeft gewijzigd (van regulier, naar uitgebreid en terug naar regulier).

5.1.1 Vergunningverlening door de OD NZKG

Sinds 2014 voert de OD NZKG in mandaat van de provincie de VTH-taken uit bij Tata Steel en Harsco (zie Hoofdstuk 2). De directie Regulering en Expertise van de OD NZKG is verantwoordelijk voor de vergunningverlening. De capaciteit voor de vergunningverlening aan Tata Steel en Harsco is circa 5 fte.[164] De OD NZKG heeft voor het proces van vergunningverlening werkinstructies geformuleerd, waarin alle te nemen stappen zijn beschreven. Deze werkinstructies dienen als leidraad.[165]

VTH-beleid van de OD NZKG

De OD NZKG heeft regionaal beleid opgesteld voor de uitvoering van de VTH-taken, dat is vastgesteld door de provincie en de deelnemende gemeenten. In dit beleid zijn de doelen bij de uitvoering van VTH-taken op het niveau van de omgevingsdienst opgenomen. Ook is vastgelegd op welke wijze de omgevingsdienst de taken uitvoert. Daarbij gaat de omgevingsdienst uit van drie strategieën, zie Figuur 5.1.[166]

Preventiestrategie	**Reguleringsstrategie**	**Nalevingsstrategie**
Vergroten van spontane naleving van wet- en regelgeving, door overleg en kennis- en informatieoverdracht.	Sturen op mogelijkheden voor initiatieven, activiteiten en ontwikkelingen door regels te stellen en voorwaarden te verbinden.	Naleving controleren en indien nodig herstellen door middel van handhaving. Onderscheid tussen toezicht-, handhavings-, sanctie- en gedoogstrategie.

Figuur 5.1 Strategieën van de OD NZKG voor de wijze waarop de taken worden uitgevoerd[167]

Voor vergunningverlening is met name de reguleringsstrategie relevant. Hierbij gaat het om het sturen op mogelijkheden voor initiatieven, activiteiten en ontwikkelingen, door regels te stellen en voorwaarden te verbinden, binnen de wettelijke kaders en het regionaal en lokaal beleid. De verantwoordelijkheid voor de kwaliteit en veiligheid op het gebied van milieu ligt bij het bedrijf, regulering heeft als doel om te zorgen voor regels die duidelijk maken wat deze verantwoordelijkheid inhoudt. Dit doel is uitgewerkt in de volgende subdoelen:

- Vergunningen en besluiten zijn afgestemd op geldende wet- en regelgeving en lokaal en provinciaal beleid;
- Vergunningen en besluiten zijn duidelijk, uitvoerbaar en handhaafbaar;
- Vergunningen en besluiten zijn tijdig afgegeven en genomen;
- Beste Beschikbare Technieken zijn het uitgangspunt bij vergunningverlening, besluiten en actualiseren.

Reguliere en uitgebreide voorbereidingsprocedure

Bij het verlenen, aanpassen of intrekken van een vergunning wordt onderscheid gemaakt tussen een reguliere en uitgebreide voorbereidingsprocedure.[168] De OD NZKG beoordeelt welke procedure moet worden doorlopen.[169] De hoofdregel is dat de OD NZKG een vergunning verleent, wijzigt of intrekt door middel van de reguliere

[164] OD NZKG, interview, 7 oktober 2019
[165] OD NZKG, interview, 3 februari 2020
[166] OD NZKG (2019), Regionaal uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid NZKG, periode 2019 t/m 2022, 22 mei 2019
[167] OD NZKG (2019), Regionaal uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid NZKG, periode 2019 t/m 2022, 22 mei 2019
[168] Art. 3.7 en 3.10 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
[169] OD NZKG, interview, 7 oktober 2019

procedure. Voor het milieugedeelte van de omgevingsvergunning wordt de reguliere procedure doorlopen als er sprake is van een verandering van de werking van de inrichting die *milieuneutraal* is ten opzichte van de vergunde situatie. Dit betekent ten eerste dat de verandering geen andere of grotere nadelige gevolgen voor het milieu veroorzaakt dan volgens de geldende vergunning is toegestaan. Ten tweede betekent dit dat de verandering niet leidt tot een andere inrichting dan waarvoor eerder een omgevingsvergunning is verleend. Ten derde betekent dit dat er geen verplichting is tot het maken van een milieueffectrapportage.[170] Als niet aan deze drie voorwaarden wordt voldaan, dan volgt de uitgebreide procedure.[171] Daarnaast moet bij een vergunningprocedure waarbij voorschriften worden gewijzigd, die tot stand zijn gekomen met een uitgebreide procedure, een uitgebreide procedure worden gevolgd.[172] Figuur 5.2 geeft weer uit welke stappen de procedures bestaan.

Reguliere procedure

Uitgebreide procedure

Figuur 5.2 Reguliere en uitgebreide procedure vergunningverlening (vereenvoudigde weergave)

In de volgende paragrafen zijn de verschillende stappen van het vergunningverleningsproces beschreven. Ook is nagegaan op welke wijze de OD NZKG deze stappen heeft doorlopen. In onderstaande tabel is toegelicht wie de initiatiefnemer was bij de vergunningswijziging, welke procedure is doorlopen en wanneer de procedure is gestart.

Tabel 5.1 Onderzochte casussen met betrekking tot het vergunningverleningsproces[173]

Casus	Initiatiefnemer	Soort procedure	Start procedure
Emissiegrenswaarden Doekfilter	Ambtshalve wijziging OD NZKG	Uitgebreid	Begin 2014[174]
ROZA-slak Harsco	Aanvraag door Harsco	Regulier[175]	16-10-2014
Geurmaatregelen Hoogoven 6	Aanvraag door Tata Steel	Uitgebreid	12-12-2017
Schrotopslag 3	Aanvraag door Tata Steel	Uitgebreid	01-05-2018

[170] Art. 3.10 lid 3 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
[171] Infomil (2020), www.infomil.nl
[172] OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020
[173] De hier opgenomen datum is de datum die op de aanvraag staat. De beslistermijn begint te lopen na de datum van ontvangst van de aanvraag.
[174] Deze procedure komt voort uit een ambtshalve wijziging uit 2008 waarmee Tata Steel werd verplicht om een doekfilterinstallatie te implementeren (zie Hoofdstuk 4). De doekfilterinstallatie is eind 2013 in gebruik genomen. Vervolgens is de OD NZKG een procedure gestart om de emissiegrenswaarden vast te leggen.
[175] De procedure is een aantal keren gewijzigd: regulier, uitgebreid, regulier. Dit is toegelicht in paragraaf 5.1.3.

5.1.2 Voorbereiding, aanvraag en ambtshalve wijziging

Voorbereiding

Zowel de OD NZKG als Tata Steel zijn doorgaans op de hoogte van (mogelijk) aankomende wijzigingen, doordat er elke twee weken overleg plaatsvindt tussen de OD NZKG en het vergunningenbureau van Tata Steel.[176] Ook is er een zeswekelijks overleg tussen de OD NZKG, Rijkswaterstaat en Tata Steel.[177] Tijdens deze overleggen worden lopende en aankomende procedures besproken.[178] Er vindt geen dergelijk overleg plaats tussen de OD NZKG en Harsco.[179]

Daarnaast bestaat voorafgaand aan het indienen van een vergunningaanvraag de mogelijkheid voor een vooroverleg. Tijdens het vooroverleg kan de haalbaarheid van de plannen worden getoetst.[180] Een bevoegd gezag is niet verplicht om daadwerkelijk een vooroverleg te houden met aanvragers. De OD NZKG geeft aan dat zij bij Tata Steel gestimuleerd heeft om bij vergunningaanvragen een vooroverleg te houden.[181] Tata Steel geeft aan dat afhankelijk van de complexiteit van de aanvraag er wel of geen vooroverleg wordt ingepland.[182] Tabel 5.2 geeft weer dat niet bij alle onderzochte casussen een vooroverleg heeft plaatsgevonden.

Tabel 5.2 Vooroverleg bij de onderzochte casussen

Casus	Wel/geen vooroverleg	Toelichting
Emissiegrenswaarden Doekfilter	Vooroverleg in 2014	Op initiatief van de OD NZKG, want de vergunning betrof een ambtshalve wijziging. Hierbij waren de vergunningverlener en specialisten betrokken.[183]
ROZA-slak Harsco	Geen vooroverleg	De aanvraag is in eerste instantie ingediend bij de gemeente.[184]
Geurmaatregelen Hoogoven 6	Vooroverleg in 2017	Vooraankondiging is gedaan tijdens periodiek overleg.[185] Bij het vooroverleg waren de vergunningverlener, een jurist en specialist betrokken.[186] Op 1 november 2017 heeft Tata Steel een conceptaanvraag ingediend.[187]
Schrotopslag 3	Geen vooroverleg	De vergunningaanvraag komt voort uit een handhavingstraject.[188]

De OD NZKG geeft aan dat het inzetten van vooroverleg verbeterd kan worden en dat zij hiermee bezig is.[189] Volgens de OD NZKG is zij door middel van een vooroverleg beter voorbereid op de vergunningaanvraag en helpt een vooroverleg de aanvrager om de aanvraag eerder aan de wettelijk gestelde indieningsvereisten[190] te voldoen.[191] Ook kan de vervolgprocedure door het houden van een vooroverleg gemakkelijker en sneller verlopen. In de casus ROZA-slak Harsco heeft bijvoorbeeld geen vooroverleg plaatsgevonden. Harsco heeft

[176] Tata Steel, schriftelijke antwoorden op vragen, 25 november 2019; OD NZKG, interview, 3 februari 2020
[177] OD NZKG, interview, 3 februari 2020
[178] OD NZKG (2020), Lijst besproken procedures overleg OD NZKG en Tata Steel (voorbeeld)
[179] OD NZKG, beantwoording schriftelijke vragen, 21 juni 2020
[180] Infomil (2020), www.infomil.nl
[181] OD NZKG, interview, 7 oktober 2019
[182] Tata Steel, schriftelijke antwoorden op vragen, 25 november 2019
[183] OD NZKG, interview, 13 februari 2020
[184] OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020
[185] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 12 maart 2020
[186] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vagen, 19 juni 2020
[187] Tata Steel (2017), Vertrouwelijk concept aanvraag wijziging vergunningsvoorschrift, 1 november 2017
[188] OD NZKG, e-mail, 18 mei 2020
[189] OD NZKG, interview, 3 februari 2020
[190] Regeling omgevingsrecht
[191] OD NZKG, interview, 7 oktober 2019

gedurende de aanvraagprocedure meerdere keren aanvullende informatie moeten aanleveren, waaronder het uitvoeren van een geuronderzoek. Tijdens een vooroverleg had de OD NZKG direct kunnen aangeven dat Harsco een geuronderzoek zou moeten laten uitvoeren ten behoeve van de aanvraag en niet pas ruim een jaar later (zie ook Paragraaf 5.1.3).[192] De OD NZKG geeft aan dat er geen vooroverleg heeft plaatsgevonden vanwege de overgangssituatie rondom de oprichting van de omgevingsdienst. Ook is de aanvraag in eerste instantie ingediend bij de gemeente, waardoor de OD NZKG geen invloed heeft gehad op deze fase van de aanvraag.[193] Met een goed voorbereid vooroverleg wordt volgens de OD NZKG de kans op lange beslistermijnen verkleind.[194]

Aanvraag vergunningswijziging

Als Tata Steel of Harsco hun bedrijfsprocessen willen wijzigen waardoor hun vergunning moet worden aangepast, dan dienen zij bij de OD NZKG een vergunningaanvraag in. De OD NZKG heeft een handreiking voor bedrijven opgesteld als hulpmiddel bij het opstellen van een aanvraag voor een omgevingsvergunning.[195] Tabel 5.3 geeft weer wanneer de vergunningaanvragen van de casussen zijn ingediend. De casus Emissiegrenswaarden Doekfilter is een ambtshalve wijziging door de OD NZKG en is daarom niet in de tabel opgenomen.

Tabel 5.3 Aanvraag vergunningen casussen ROZA-slak Harsco, Geurmaatregelen Hoogoven 6 en Schrotopslag 3

Casus	Datum aanvraag	Ontvangstbevestiging	Kennisgeving aanvraag
ROZA-slak Harsco	16 oktober 2014[196]	19 november 2014[197]	Ja, op 27 november 2014 in Nieuwsblad de Kennemer[198]
Geurmaatregelen Hoogoven 6	12 december 2017[199]	13 december 2017[200]	n.v.t.
Schrotopslag 3	1 mei 2018[201]	3 mei 2018[202]	n.v.t.

De OD NZKG moet de indiener een ontvangstbevestiging sturen en de indiener schriftelijk informeren over de vervolgprocedure en beslistermijn.[203] In de casus ROZA-slak Harsco is dit gedaan. In de casus Geurmaatregelen Hoogoven 6 is een ontvangstbevestiging verstuurd, maar is Tata Steel niet schriftelijk geïnformeerd over de vervolgprocedure en beslistermijn. Wel heeft de OD NZKG Tata Steel schriftelijk geïnformeerd dat Tata Steel formeel in overtreding is, maar dat de OD NZKG gedurende de vergunningverleningsprocedure geen gebruikmaakt van haar handhavingsbevoegdheden (zie Paragraaf 5.3).[204] In de casus Schrotopslag 3 is een

[192] OD NZKG, interview, 27 januari 2020
[193] OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020
[194] OD NZKG, interview, 3 februari 2020
[195] OD NZKG (2018), Handreiking aanvraag omgevingsvergunning en melding activiteitenbesluit milieubeheer, 1 maart 2018
[196] Harsco Metals Holland BV (2014), Toelichting aanvraag 'Wet algemene bepalingen omgevingsrecht voor het wijzigen van de vergunning van Harsco', 16 oktober 2014
[197] OD NZKG (2014), Brief 'Procedurebevestiging', 19 november 2014
[198] OD NZKG (2015), Ontwerp omgevingsvergunning; veranderen van inrichting; verwerking ROZA-slak
[199] Tata Steel (2017), Aanvraag op grond van artikel 2.31 Wabo voor wijziging vergunningvoorschrift 0.4.13H lid B, 8 december 2017 & Tata Steel (2017), Aanvraagformulier, Wijziging vergunningvoorschrift HO6, 12 december 2017
[200] OD NZKG (2017), E-mail ontvangstbevestiging aanvraag Tata Steel, 13 december 2017
[201] Tata Steel (2018), Tekstbijlage bij vergunningaanvraag Schrotcatering 3, 30 april 2018 & Tata Steel (2018), Aanvraagformulier, 1 mei 2018
[202] OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020 & OD NZKG (2018), Ontvangstbevestiging - Zaak 8303942, 3 mei 2018
[203] Art. 3.1 lid 2 en 3 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
[204] OD NZKG (2018), Brief OD NZKG aan Tata Steel betreft rookgascondensatie Hoogoven 6, 3 januari 2018

ontvangstbevestiging gestuurd met een verwijzing naar de website van de OD NZKG waar de aanvrager informatie kan vinden over de actuele status.[205]

In het geval van een reguliere procedure, moet de OD NZKG de omwonenden op de hoogte brengen van de aanvraag in één of meer dag-, nieuws- of huis-aan-huisbladen.[206] In het geval van de casus ROZA-slak Harsco, waarbij als enige casus de reguliere procedure is gevolgd, is dit gedaan.

Ambtshalve wijziging

Wanneer het initiatief voor het aanpassen van de vergunning bij de OD NZKG ligt (via een zogeheten ambtshalve wijziging), dan licht de OD NZKG het bedrijf per brief in. Ook houdt de OD NZKG doorgaans een vooroverleg.[207] Een ambtshalve wijziging wordt bijvoorbeeld gedaan in het kader van de actualisatieplicht, die het bevoegd gezag heeft.[208] Een ambtshalve wijziging geschiedt in bijna alle gevallen met de uitgebreide procedure.[209] In de casus Emissiegrenswaarden Doekfilter heeft de OD NZKG Tata Steel tijdens overleggen geïnformeerd over de voorgenomen ambtshalve wijziging.

Casus Emissiegrenswaarden Doekfilter

De provincie heeft Tata Steel door middel van een ambtshalve wijziging de verplichting opgelegd om bij de Sinterfabriek een doekfilterinstallatie te implementeren (zie Hoofdstuk 4). De doekfilterinstallatie is eind 2013 in gebruik genomen. De casus Emissiegrenswaarden Doekfilter betreft een ambtshalve wijziging, gestart in 2014, waarmee de OD NZKG de emissiegrenswaarden van het doekfilter wilde vastleggen en een monitoringsverplichting wilde opnemen in de vergunning. In overleggen met Tata Steel over het doekfilter heeft de OD NZKG aangekondigd dat zij deze ambtshalve wijziging zou implementeren.[210]

5.1.3 Beoordeling en besluitvorming (ontwerpbesluit)

De vergunningverlener beoordeelt de vergunningaanvraag op volledigheid en ontvankelijkheid. Als de verstrekte gegevens onvoldoende zijn voor beoordeling, kan de OD NZKG het bedrijf verzoeken om binnen een bepaalde termijn de aanvraag aan te vullen.[211] De beslistermijn voor het nemen van een besluit wordt dan opgeschort tot de dag waarop de aanvraag is aangevuld of de termijn is verstreken.[212] In de aanvraag moet het bedrijf aangeven op welke milieuaspecten, zoals geur of geluid, het aangevraagde invloed heeft. De OD NZKG beoordeelt of de reguliere of uitgebreide procedure moet worden doorlopen.[213] Bij de beoordeling van de aanvraag en het opstellen van het ontwerpbesluit moeten volgens de werkinstructies (interne) specialisten worden betrokken.[214] In het geval van een Brzo- en IPPC-bedrijf is het volgens de OD NZKG verplicht om juristen te betrekken.[215] Daarnaast wordt een handhaafbaarheidstoets uitgevoerd waar – naast juristen – toezichthouders bij worden

[205] OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020 & OD NZKG (2018), Ontvangstbevestiging - Zaak 8303942, 3 mei 2018
[206] Art. 3.8 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht & OD NZKG, interview, 3 februari 2020
[207] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 21 juni 2020
[208] Infomil (2020), www.infomil.nl; Art. 5.10 lid 1 Besluit omgevingsrecht & Art. 2.30 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht juncto art. 5.10 lid 2 Besluit omgevingsrecht
[209] OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020
[210] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 21 juni 2020
[211] Is de aanvraag hierna nog niet compleet, dan kan deze buiten behandeling worden gesteld. Bron: OD NZKG (2018), Handreiking aanvraag omgevingsvergunning en melding activiteitenbesluit milieubeheer, 1 maart 2018
[212] Art. 4:5 juncto 4:15 lid 1 sub a Algemene wet bestuursrecht
[213] OD NZKG, interview, 7 oktober 2019
[214] OD NZKG, interviews, 7 oktober 2019 en 2 maart 2020
[215] OD NZKG, interview, 3 februari 2020

betrokken, zodat er beter op naleving van het voorschrift kan worden toegezien en de voorschriften beter handhaafbaar zijn.[216]

Wettelijk adviesrecht

Bij een uitgebreide procedure hebben verschillende partijen wettelijk adviesrecht. Deze partijen mogen advies uitbrengen, maar dit is geen plicht. Allereerst de gemeente(n) waarin de inrichting gelegen is. In het geval van Tata Steel of Harsco zijn dit de gemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen. De OD IJmond vervult deze adviesrol, zie Hoofdstuk 2. Ook de ILT heeft wettelijk adviesrecht. Dit geldt alleen voor vergunningverlening bij Tata Steel, want Harsco valt niet onder het adviesrecht van de ILT (zie Hoofdstuk 2). Daarnaast moet de OD NZKG andere partijen om advies vragen, zoals Rijkswaterstaat als de vergunning betrekking heeft op watergerelateerde zaken.

Formeel hebben de IJmondgemeenten, ILT en Rijkswaterstaat de mogelijkheid te adviseren op het ontwerpbesluit.[217] De ILT geeft aan dat zij ongeveer 12 jaar geleden de voorloper van de OD NZKG[218] (en voorlopers van andere omgevingsdiensten) heeft gevraagd om, hoewel dit niet wettelijk verplicht is, de ILT eerder te betrekken bij de vergunningverlening aan majeure risicobedrijven, door ook de aanvragen beschikbaar te stellen. De ILT ziet als gevolg van haar inbreng dat vaak veel verbeterpunten opgepakt worden in de fase van de aanvraagprocedure. Als de formele rol van de ILT pas begint bij het ontwerpbesluit, dan zijn verbeterpunten op de aanvraag niet meer op te pakken en kunnen alleen nog tekortkomingen op het ontwerpbesluit benoemd worden. Ook bij een ambtshalve wijziging, waarbij er geen sprake is van een aanvraag, wil de ILT graag vroegtijdig in het proces worden betrokken. Bij ambtshalve wijzigingen gaat het namelijk om (belangrijke) vergunningen die vanwege actualisering of nieuwe inzichten aangepast moeten worden. De ILT geeft aan dat zij in sommige, maar niet in alle, gevallen bij een ambtshalve wijziging eerder om advies wordt gevraagd. De ervaring van de ILT is dat het eerder betrekken van de ILT bij de vergunningverlening het aantal zienswijzen en beroepszaken van hen vermindert. In de Omgevingswet krijgt de ILT adviesrecht op de aanvraag om een omgevingsvergunning, waarmee de voorgestelde werkwijze van de ILT wettelijk wordt vastgelegd.[219]

De informatievoorziening van de OD NZKG aan de OD IJmond vindt digitaal plaats, zonder inhoudelijke toelichting. De OD IJmond geeft aan dat het voor haar, op basis van alleen een aanvraag, ontwerpbesluit en eventuele andere toegezonden stukken, lastig is om de adviesrol goed te vervullen. Zij heeft onvoldoende zicht op de invloed van het (aankomende) besluit op de omgeving. Door de complexiteit van Tata Steel en de vele vergunningen en wijzigingen die op de revisievergunning van toepassing zijn, is het voor de OD IJmond moeilijk om de samenhang te bezien. Ook ervaart de OD IJmond dat zij, in verband met wettelijke termijnen, weinig tijd heeft voor het indienen van zienswijzen. Daarom zou de OD IJmond graag een periodiek overleg met de OD NZKG willen houden, zodat de OD IJmond de aanvraag beter kan duiden en meer inzicht krijgt in de afweging die de OD NZKG maakt. Dit kan volgens de OD IJmond leiden tot een betere advisering van hen aan de OD NZKG, wat uiteindelijk tot minder zienswijzen kan leiden. Daarbij geeft de OD IJmond aan dat zij niet op de stoel van de OD NZKG kan en wil zitten.[220] De OD IJmond en OD NZKG geven beiden aan dat zij hebben geprobeerd om een

[216] OD NZKG, interview, 7 oktober 2019
[217] Art. 6.3 lid 2 Besluit Omgevingsrecht & Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (2019), Kamerbrief Tata Steel/Harsco, bijlage 1, 6 september 2019
[218] Dit betrof de Directie Subsidies, handhaving en vergunningen.van de provincie Noord-Holland
[219] ILT, interview, 1 juli 2020; Art. 16.15 lid 1 Omgevingswet; art. 4.34 Omgevingsbesluit; OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020
[220] OD IJmond, interview, 3 september 2020

structureel overleg met elkaar in te plannen. Dit overleg heeft tot op heden (november 2020) niet plaatsgevonden.[221]

Ook de ILT zou graag een periodiek overleg houden met de OD NZKG. Er is wel sprake van overleg tussen de ILT en OD NZKG, maar dit vindt plaats in het kader van Brzo en hierbij zijn meerdere partijen betrokken. De ILT zou graag een één op één overleg met de OD NZKG over lopende vergunningprocedures ingevuld zien. In het verleden was dit overleg er ook, maar dit is komen te vervallen.[222] De OD NZKG geeft aan dat het overleg is vervallen na personele wisselingen bij de ILT en dat het daarna van beide kanten niet meer is opgepakt.[223]

Na de beoordeling van de gegevens en adviezen volgt in het geval van een uitgebreide procedure een ontwerpbesluit.[224] Het ontwerpbesluit moet zes weken ter inzage worden gelegd.[225]

Beoordeling en besluitvorming in de casussen

Hieronder is toegelicht hoe het proces van beoordeling en besluitvorming is verlopen in de casussen. Hieruit blijkt dat de OD NZKG grotendeels de stappen zoals omschreven in de werkinstructie heeft doorlopen. Maar ook dat de OD NZKG, de OD IJmond, ILT en Rijkswaterstaat niet in alle gevallen vroegtijdig[226] om advies heeft gevraagd. Tata Steel en Harsco geven – in algemene zin – aan dat het duidelijk is op welke criteria de vergunningaanvragen worden beoordeeld. Ook geven zij aan dat de zakelijke relatie met de OD NZKG goed is.[227]

Casus Emissiegrenswaarden Doekfilter

Nadat de doekfilterinstallatie eind 2013 in gebruik is genomen, is Tata Steel een inregelperiode gestart. De inregelperiode bestond uit verschillende metingen en had tot doel om een representatief beeld te krijgen van de emissiewaarden.[228] Het doekfilter was op dat moment aangesloten op één van de drie sintermachines. De metingen werden uitgevoerd door Tata Steel, die hiervoor is gecertificeerd. Een luchtspecialist van de OD NZKG was hierbij betrokken. Hij heeft de meetopzet beoordeeld en is nagegaan of de metingen onder representatieve omstandigheden werden uitgevoerd. De metingen resulteerden in twee evaluatierapporten, die de luchtspecialist heeft beoordeeld.[229]

In het ontwerpbesluit is een voorschrift opgenomen waarin de emissiegrenswaarden voor verschillende stoffen zijn vastgelegd. Ook is een voorschrift opgenomen waarin staat dat Tata Steel vóór 1 januari 2015 een nieuw evaluatierapport moet indienen. Dit rapport moet onder andere inzicht geven in de resultaten van metingen van de emissiewaarden, waarbij de doekfilterinstallatie aangesloten is op alle drie sintermachines. Indien hieruit blijkt dat de emissiegrenswaarden opgenomen in het ontwerpbesluit te streng of te soepel zijn, dan zal de OD NZKG de grenswaarden bijstellen. De emissiegrenswaarden zouden vervolgens per 1 juni 2015 moeten gelden.[230]

[221] OD IJmond, interview, 3 september 2020; OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020
[222] ILT, interview, 1 juli 2020
[223] OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020
[224] Een vergunningsaanvraag kan natuurlijk ook worden afgewezen. De aanvrager kan tegen dit besluit bezwaar aantekenen en in beroep gaan.
[225] Art. 3:11 lid 1 en 4 juncto 3:16 lid 1 Algemene wet bestuursrecht
[226] Vroegtijdig wil zeggen niet verplicht en vóór het formele moment van het ontwerpbesluit
[227] Tata Steel, schriftelijke beantwoording vragen, 25 november 2019 & Harsco, schriftelijke beantwoording vragen, 17 januari 2020
[228] OD NZKG (2016), Herzien ontwerpbesluit Ambtshalve wijziging voorschriften, 10 maart 2016; OD NZKG (2016), Definitief besluit ambtshalve wijziging voorschriften omgevingsvergunning, 22 september 2016 & OD NZKG, interview, 13 februari 2013 I
[229] OD NZKG, interview, 13 februari 2020 I
[230] OD NZKG (2014), Ontwerpbesluit ambtshalve wijziging voorschriften, 6 oktober 2014 & OD NZKG, interview, 13 februari 2020 I

Bij het opstellen van het ontwerpbesluit was een jurist betrokken. Er was geen toezichthouder betrokken bij het bepalen van de voorschriften. Volgens de OD NZKG was er geen reden om te twijfelen aan de handhaafbaarheid van de emissiegrenswaarden.[231] De OD NZKG heeft de ILT en de OD IJmond het ontwerpbesluit toegestuurd. Hierdoor konden zij een zienswijze indienen (zie Paragraaf 5.1.4). De partijen zijn niet eerder in het proces om advies gevraagd.[232] Het ontwerpbesluit heeft ter inzage gelegen.[233]

Casus ROZA-slak Harsco

In de casus ROZA-slak Harsco oordeelde de OD NZKG dat de verstrekte gegevens onvoldoende waren voor het beoordelen van de aanvraag. Harsco stelde in de aanvraag dat er bij de nieuwe werkwijze geen sprake zou zijn van H_2S-emissie (waterstofsulfide, ook wel bekend als een 'rotte eierengeur'). De OD NZKG heeft Harsco verzocht om deze stelling te onderbouwen. De beslistermijn werd opgeschort, totdat de gevraagde gegevens waren ontvangen.[234] De hierna door Harsco geleverde informatie[235] was niet voldoende voor de OD NZKG om te concluderen dat er geen H_2S-emissie zou gaan plaatsvinden bij Harsco en gaf de OD NZKG aanleiding om de procedure te wijzigen van een reguliere naar een uitgebreide procedure. De OD NZKG nam in het ontwerpbesluit een voorschrift op dat Harsco verplichtte om een geuronderzoek uit te (laten) voeren (zie Paragraaf 5.2).[236]

De OD IJmond is om advies gevraagd, maar heeft geen advies uitgebracht.[237] Bij de beoordeling van de aanvraag en de aangeleverde gegevens zijn juristen en geurspecialisten van de OD NZKG betrokken.[238] Ook waren zij betrokken bij de wijziging van de procedure van regulier naar uitgebreid.[239] De OD NZKG geeft aan dat de handhaafbaarheid van de vergunning mondeling is besproken met de toezichthouders, maar niet schriftelijk is vastgelegd.[240] Van het ontwerpbesluit is kennis gegeven in Nieuwsblad de Kennemer op 28 mei 2015.[241]

Casus Geurmaatregelen Hoogoven 6

Voorafgaand aan het indienen van de aanvraag heeft Tata Steel een conceptaanvraag ingediend op 1 november 2017.[242] De OD NZKG heeft de aanvraag getoetst op volledigheid en ontvankelijkheid en concludeerde dat de gegevens nog onvoldoende waren voor verdere behandeling. Tata Steel diende aanvullende stukken aan te leveren en een aantal punten te verduidelijken.[243] Op 12 december 2017 heeft Tata Steel een definitieve aanvraag ingediend, die de OD NZKG in behandeling heeft genomen.[244] De OD NZKG heeft hierna geen

[231] OD NZKG, interview, 13 februari 2020 I
[232] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 21 juni 2020; ILT, interview, 1 juli 2020 & OD IJmond, interview, 3 september 2020
[233] OD NZKG (2014), Kennisgeving, 12 juni 2014
[234] OD NZKG (2014), Brief 'Verzoek aanvullende gegevens', 2 december 2014
[235] Volgens de ontwerpvergunning op 18 en 19 maart en 9 april 2015
[236] OD NZKG (2015), Ontwerp omgevingsvergunning; veranderen van inrichting; verwerking ROZA-slak & OD NZKG, interview, 13 februari 2020
[237] OD IJmond, interview, 3 september 2020
[238] OD NZKG, diverse e-mails, november en december 2014
[239] OD NZKG, diverse e-mails, april en mei 2015
[240] OD NZKG, interview, 27 januari 2020
[241] OD NZKG (2015), Kennisgeving Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, mei 2015
[242] Tata Steel (2017), Vertrouwelijk concept aanvraag wijziging vergunningsvoorschrift, 1 november 2017
[243] OD NZKG (2017), Brief reactie op conceptaanvraag aan Tata Steel, 23 november 2017
[244] Tata Steel (2017), Aanvraag wijziging vergunningvoorschrift 0.4.13.H lid b, 12 december 2017

aanvullende gegevens gevraagd.[245] Hieruit kan worden opgemaakt dat Tata Steel de aanvullende stukken heeft aangeleverd.

Het concept ontwerpbesluit is getoetst door een jurist, luchtspecialist, toezichthouder en vergunningverlener van de OD NZKG.[246] De OD NZKG heeft de OD IJmond en Rijkswaterstaat West-Nederland Noord het ontwerpbesluit toegestuurd, maar hen niet eerder betrokken in het proces.[247] Zij konden advies uitbrengen door een zienswijze in te dienen (zie Paragraaf 5.1.4). De ILT is niet betrokken bij deze casus, omdat de aanvraag geen betrekking heeft op een geprioriteerd thema voor de ILT.[248]
In het ontwerpbesluit gaat de OD NZKG akkoord met de aanvraag van Tata Steel om de verplichting tot het aanbrengen van rookgascondensatie in de granulatieschoorsteen van Hoogoven 6 te laten vervallen (zie Paragraaf 5.3 en 5.4). Wel moet Tata Steel de bestaande geurbelasting vastleggen en ook verbindt de OD NZKG een periodieke onderzoeks-, rapportage- en monitoringsverplichting voor de geuremissie aan de vergunning.[249]

Casus Schrotopslag 3

In de casus Schrotopslag 3 heeft de OD NZKG de aanvraag getoetst aan de indieningsvereisten. Hieruit bleek dat de aanvraag voldoende informatie bevatte voor een beoordeling en de OD NZKG heeft de aanvraag in behandeling genomen. De OD NZKG heeft de OD IJmond, de ILT en Rijkswaterstaat West-Nederland Noord vroegtijdig in het proces betrokken, door hen de vergunningaanvraag toe te sturen. Zij hebben geen advies uitgebracht.[250] Volgens de OD IJmond en ILT was hier geen aanleiding toe.[251]

Bij de beoordeling van de aanvraag en het opstellen van het ontwerpbesluit is geen jurist betrokken. Volgens de OD NZKG was de vergunningverlener niet bekend met deze stap in de procedure. Wel zijn bodem- en geluidspecialisten betrokken. Het thema bodem is geregeld in het Activiteitenbesluit milieu, waardoor er geen bodemvoorschriften opgenomen hoeven te worden in de vergunning. De bodemspecialist heeft getoetst of er aanvullende maatwerkvoorschriften nodig waren. Dit was niet het geval.[252] De geluidspecialist is nagegaan of de te verwachten geluidsbelasting van de nieuwe schrotopslag binnen de geluidsvoorschriften van de revisievergunning en de geluidszone valt. Dit was het geval.[253] Ook is de handhaafbaarheid van de vergunning nagegaan door een toezichthouder, hij had geen opmerkingen.[254] Het ontwerpbesluit heeft ter inzage gelegen.[255]

5.1.4 Zienswijzen en besluitvorming

Nadat het ontwerpbesluit is opgesteld, stelt de OD NZKG het besluit, inclusief de onderliggende documenten, gedurende zes weken beschikbaar via haar website (www.odnzkg.nl). Daarnaast liggen de documenten fysiek of

[245] Tata Steel (2017), Aanvraag op grond van artikel 2.31 Wabo voor wijziging vergunningvoorschrift 0.4.13H lid B, 8 december 2017
[246] OD NZKG (2018), diverse interne adviezen, maart, april en mei 2018 & OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 19 juni 2020
[247] OD NZKG (2018), Ontwerpbesluit op aanvraag wijziging voorschriften Omgevingsvergunning, 25 juni 2018 & OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 19 juni 2020
[248] ILT, interview, 1 juli 2020
[249] OD NZKG (2018), Besluit op aanvraag om wijzigingen voorschriften omgevingsvergunning, 25 juni 2018
[250] OD NZKG (2018), Ontwerpbesluit op aanvraag omgevingsvergunning, 14 november 2018
[251] OD NZKG, interview, 1 juli 2020 & OD IJmond, interview, 3 september 2020
[252] OD NZKG, interview, 3 februari 2020
[253] OD NZKG (2018), Notitie, Tata Steel, wijzigen schrotcatering, 13 juni 2018
[254] OD NZKG, interview, 3 februari 2020
[255] OD NZKG (2019), Besluit op aanvraag omgevingsvergunning, 8 maart 2019

digitaal ter inzage bij de provincie Noord-Holland, bij bibliotheken en gemeenten.[256] Tijdens de ter inzagelegging van het ontwerpbesluit kan eenieder zienswijzen naar voren brengen.[257] Vervolgens worden de zienswijzen door de OD NZKG beantwoord in het definitieve besluit (motivering van het besluit).[258] Het kan ook voorkomen dat er een herzien ontwerpbesluit ter inzage wordt gelegd.[259] In de onderzochte casussen is eenieder in de gelegenheid gesteld om een zienswijze in te dienen. De OD NZKG heeft de zienswijzen gemotiveerd beantwoord, met uitzondering van de casus Geurmaatregelen Hoogoven 6, waar op het moment van schrijven (zomer 2020) nog geen definitief besluit is genomen. Paragraaf 5.4.3 gaat inhoudelijk in op de zienswijzen.

Casus Emissiegrenswaarden Doekfilter

De Dorpsraad Wijk aan Zee, Milieufederatie Noord-Holland, ILT, een omwonende en Tata Steel hebben zienswijzen ingediend.[260] Na de behandeling van de zienswijzen heeft de OD NZKG geen definitief besluit genomen, maar een herzien ontwerpbesluit op 10 maart 2016 gepubliceerd. Volgens de OD NZKG waren er ontwikkelingen die tot ingrijpende wijzigingen ten opzichte van het ontwerpbesluit hebben geleid, zoals:

- Tata Steel moest vóór 1 januari 2015 een evaluatierapport indienen. Op basis hiervan zou de OD NZKG de emissiegrenswaarden al dan niet bijstellen. Het evaluatierapport is pas op 19 november 2015 ingediend. Dit kwam onder andere doordat de filters van het Doekfilter niet optimaal werkten. In het voorjaar 2015 heeft Tata Steel alle 33.000 filterzakken vervangen. Hierdoor duurde het langer om een representatief beeld van de emissiewaarden te krijgen.[261]
- Per 1 januari 2016 zijn wijzigingen van het Activiteitenbesluit ingegaan. Hierdoor zijn er voor bepaalde activiteiten van type C-inrichtingen (zoals Tata Steel) algemene regels opgenomen, onder andere voor lucht en geur.[262] Regels uit het Activiteitenbesluit gelden altijd en worden daarom niet ook apart in de vergunning opgenomen. Hierdoor moest een aantal voorschriften uit het ontwerpbesluit worden aangepast.[263]

De OD NZKG heeft gekozen voor een herzien ontwerpbesluit, waarmee eenieder wederom de gelegenheid kreeg om te reageren.[264] De OD NZKG heeft hierin de zienswijzen beantwoord (zie Paragraaf 5.4.3). Op het herziene ontwerpbesluit hebben de Dorpsraad Wijk aan Zee, Milieufederatie Noord-Holland, Tata Steel en een omwonende opnieuw zienswijzen ingediend.[265] Ook de OD IJmond diende een zienswijze in.[266] De ILT heeft geen nieuwe zienswijze ingediend, omdat zij het herziene ontwerpbesluit een verbetering vond ten opzichte van het ontwerpbesluit.[267] Op 22 september 2016 heeft de OD NZKG een definitief besluit gepubliceerd, waarin de nieuwe zienswijzen zijn beantwoord en het besluit is gemotiveerd (zie Paragraaf 5.4.3).[268]

[256] OD NZKG, interview, 3 februari 2020
[257] Art. 3:15 lid 1 Algemene wet bestuursrecht juncto art. 3.12 lid 5 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
[258] Art. 3:46 juncto art. 3:47 lid 1 Algemene wet bestuursrecht
[259] Raad van State merkt in ABRvS 26 juni 2002, 200104007/2, op dat de Algemene wet bestuursrecht zich niet verzet tegen het tweemaal ter inzage leggen van een ontwerpbesluit.
[260] Dorpsraad Wijk aan Zee (2014), Zienswijze, 16 juli 2014; Milieufederatie Noord-Holland (2014), Zienswijze, 20 juli 2014; ILT (2014), Zienswijze, 23 juli 2014; Tata Steel (2014), Zienswijze, 23 juli 2014 & Omwonende (2014), Zienswijze, 25 juli 2014
[261] OD NZKG (2016), Herzien ontwerpbesluit Ambtshalve wijziging voorschriften omgevingsvergunning, 10 maart 2016 & OD NZKG, interview, 13 februari 2020
[262] Infomil (2020), www.infomil.nl
[263] OD NZKG (2016), Herzien ontwerpbesluit Ambtshalve wijziging voorschriften, 10 maart 2016; OD NZKG, interview, 27 januari 2020 & OD NZKG, interview, 13 februari 2020 I
[264] OD NZKG, interview, 13 februari 2020 I
[265] Dorpsraad Wijk aan Zee (2016), Zienswijze, 29 maart 2016; Omwonende (2016), Zienswijze, 12 april 2016; Tata Steel (2016), Zienswijze, 20 april 2016 & Milieufederatie Noord-Holland (2016), Zienswijze, 25 april 2016
[266] OD IJmond (2016), Zienswijze, 26 april 2016
[267] ILT, e-mails, 12 april 2016 en 3 mei 2016
[268] OD NZKG (2016), Definitief besluit ambtshalve wijziging voorschriften omgevingsvergunning, 22 september 2016

Casus ROZA-slak Harsco

Harsco heeft een zienswijze ingediend. Deze was niet binnen de termijn ingediend, omdat Harsco niet op de hoogte was van de mogelijkheid tot zienswijze.[269] Volgens de OD NZKG geeft zij normaliter in een begeleidende mail bij een ontwerpbesluit aan dat een bedrijf een zienswijze kan indienen. In deze casus is deze stap overgeslagen, waardoor Harsco alleen via de openbare kennisgeving op de hoogte kon zijn dat er een zienswijze kon worden ingediend op het ontwerpbesluit.[270]

In de zienswijze verzoekt Harsco de OD NZKG om de opgenomen onderzoeksverplichting aan te passen en te verduidelijken. Hierop zijn de OD NZKG en Harsco in augustus 2015 met elkaar in gesprek gegaan. Afgesproken werd dat Harsco een geuronderzoek zou laten uitvoeren, waarbij de geuremissie van de hele inrichting werd getoetst aan het provinciale geurbeleid. De metingen zijn in oktober 2015 uitgevoerd. Bij het meetplan en het uitvoeren van de metingen was de geurspecialist van de OD NZKG betrokken.[271]

Zoals aangegeven bij de casus Emissiegrenswaarden Doekfilter, zijn per 1 januari 2016 wijzigingen van het Activiteitenbesluit[272] van kracht. Hierdoor hoefden er geen aparte voorschriften over geur en lucht opgenomen te worden in de vergunning. De aanvraag moest wel nog worden beoordeeld op geluid en bodem. Omdat er geen aanwijzingen waren dat de vergunningswijziging daar negatieve gevolgen voor had, kon de procedure weer omgezet worden naar een reguliere procedure. Daarnaast was inmiddels uit het geuronderzoek gebleken dat er geen H_2S vrijkwam bij het vloeibaar kiepen. Daardoor was er geen sprake van uitbreiding van de milieubelasting (waarmee de wijziging milieuneutraal was) en kon de reguliere procedure gevolgd worden.[273] Op 15 februari 2016 heeft de OD NZKG een besluit genomen over de aanvraag.[274]

Casus Geurmaatregelen Hoogoven 6

De Dorpsraad Wijk aan Zee en OD IJmond hebben zienswijzen ingediend. De indieners kunnen zich niet vinden in het besluit van de OD NZKG om de verplichting tot het aanbrengen van rookgascondensatie in de granulatieschoorsteen van Hoogoven 6 te laten vervallen. Zij stellen onder andere dat er nog steeds sprake is van een onacceptabel hinderniveau.[275] Volgens de OD IJmond beïnvloedt het besluit de kwaliteit van het leefmilieu in de gemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen negatief. De voorgenomen wijziging zou voor onbepaalde tijd nadelige consequenties hebben op de kwaliteit van het leefmilieu en cumulatief ook voor de milieugebruiksruimte van andere bedrijven.[276]

[269] Harsco Metals Holland BV (2015), Brief 'Zienswijze ontwerpbeschikking', 8 juli 2015
[270] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 21 juni 2020 & OD NZKG (2015), Kennisgeving Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, mei 2015
[271] OD NZKG, diverse e-mails, september en oktober 2015
[272] NB: Deze interpretatie van het Activiteitenbesluit is inmiddels ingehaald door twee uitspraken van de AbRvS, t.w. AbRvS 3 mei 2017, ECLI:NL:RVS2017:1171 en AbRvS 17 mei 2017, ECLI:NL:RVS:2017:1301. Op basis van deze uitspraken had lucht/geur i.c. wél onderdeel moeten uitmaken van de milieuneutrale toets. Bron: OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020
[273] OD NZKG (2016), Omgevingsvergunning regulier: veranderen van de werkwijze met betrekking tot de afhandeling van ROZA-slak, 15 februari 2016 & OD NZKG, interview, 27 januari 2020
[274] OD NZKG (2016), Omgevingsvergunning regulier: veranderen van de werkwijze met betrekking tot de afhandeling van ROZA-slak, 15 februari 2016
[275] Dorpsraad Wijk aan Zee (2018), Zienswijze op ontwerpbesluit, 14 augustus 2018 & OD IJmond (2018), Zienswijze op ontwerpbesluit, 4 september 2018
[276] OD IJmond (2018), Zienswijze op ontwerpbesluit, 4 september 2018

Op het moment van schrijven (zomer 2020) heeft de OD NZKG nog geen definitief besluit genomen. Dit is in 2019 aangehouden door de provincie (zie verder Paragrafen 5.3 en 5.4).[277] Wel is er een definitief besluit in concept opgesteld, waarin de zienswijzen van een reactie zijn voorzien, maar deze is (nog) niet gepubliceerd.[278]

Casus Schrotopslag 3

Er is een zienswijze ingediend door Tata Steel. In het ontwerpbesluit is aangegeven dat de inrichting verandert door het realiseren van Schrotopslag 3 en het buiten gebruik stellen van diverse andere schrootopslagen. In de zienswijze geeft Tata Steel aan dat de andere opslagen niet geheel buiten werking worden gesteld, zoals Tata Steel ook in de aanvraag heeft opgenomen. Tata Steel verzoekt de OD NZKG om het ontwerpbesluit in overeenstemming te brengen met de aanvraag. Zo stond bijvoorbeeld in het ontwerpbesluit dat er geen schroot meer mocht worden opgeslagen op Velserkom, terwijl in de aanvraag stond dat *uitpandig* schroot niet meer zou worden opgeslagen. Dit sluit inpandige schrootopslag niet uit.[279] De OD NZKG heeft de zienswijze overgenomen en de vergunning overeenkomstig met de zienswijze aangepast.[280]

5.1.5 Bezwaar en beroep

Tegen een beslissing die volgt op de reguliere procedure kan bezwaar en vervolgens beroep worden ingesteld. Bij een beslissing die volgt op de uitgebreide procedure is dit anders: daarbij is de mogelijkheid van bezwaar uitgesloten. In deze procedure wordt een zienswijzenprocedure doorlopen over het ontwerp van de vergunning. Na de zienswijze volgt de beslissing. Tegen deze besluiten staat rechtstreeks beroep open.[281]

Bezwaar

Na een beslissing in de reguliere procedure kan een belanghebbende binnen zes weken bezwaar indienen.[282] Een belanghebbende is degene wiens belang rechtsreeks bij een besluit betrokken is.[283] Een natuurlijk persoon wordt als belanghebbende aangemerkt indien sprake is van een eigen belang, een belang dat objectief bepaalbaar is, een actueel belang, een persoonlijk belang en rechtstreeks belang.[284] In het vergunningenbesluit moet een bezwaarclausule worden opgenomen waarin dit is aangegeven.[285]

Als een bezwaar is ingediend volgt een openbare hoorzitting bij een onafhankelijke commissie van de provincie, de Hoor- en adviescommissie (HAC). Tijdens de hoorzitting worden de indiener van het bezwaar, de betrokken ambtenaren en eventuele andere belanghebbenden gehoord. De HAC brengt advies over het bezwaar uit aan GS. GS nemen vervolgens een beslissing op het bezwaar.[286] De bevoegdheid om te beslissen op bezwaar is

[277] Provincie Noord-Holland, interview, 21 april 2020
[278] Provincie Noord-Holland, e-mail, 21 januari 2020
[279] Tata Steel (2019), Zienswijzen schrootverlading, 8 januari 2020
[280] OD NZKG (2019), Besluit op aanvraag omgevingsvergunning, 8 maart 2019
[281] Art. 7:1 lid 1 aanhef en onder d Algemene wet bestuursrecht & Art. 8:1 e.v. Algemene wet bestuursrecht
[282] Art. 6:7 Algemene wet bestuursrecht
[283] Art. 1:2 Algemene wet bestuursrecht
[284] Wanneer een rechtspersoon als belanghebbende op grond van artikel 1:2 lid 3 Awb wil worden aangemerkt, is het van belang dat zijn statutaire doelomschrijving voldoende onderscheidend is geformuleerd en dat de rechtspersoon in relatie tot die statutaire doelomschrijving feitelijke werkzaamheden verricht die verder reiken dan louter procederen. Bron: Stibbeblog (2017), www.stibbeblog.nl. Zowel bij natuurlijke personen als bij rechtspersonen geldt het relativiteitsvereiste, oftewel de norm moet bedoeld zijn om zijn belang te beschermen (art. 8:69a Algemene wet bestuursrecht).
[285] Zie bijvoorbeeld OD NZKG (2016), Omgevingsvergunning regulier: veranderen van de werkwijze met betrekking tot de afhandeling van ROZA-slak, 15 februari 2016
[286] Provincie Noord-Holland (2020), www.noord-holland.nl

uitgesloten van het mandaat aan de OD NZKG.[287] Bij een HAC-zitting over een vergunning (of een ander besluit genomen door de OD NZKG) doet de OD NZKG de inhoudelijke verdediging namens de provincie. GS kijken bij de beslissing op bezwaar naar het advies van de HAC en het verweer van de OD NZKG. GS mogen alleen gemotiveerd afwijken van het advies.[288] Volgens de provincie heeft de HAC in een groot deel van de bezwaarzaken geadviseerd om het bezwaar af te wijzen en komt het weinig voor dat de beslissing op bezwaar niet overeenkomt met het advies van de HAC. Volgens de provincie is dit in zijn algemeenheid het geval bij bezwaarzaken bij bestuursorganen in Nederland.[289]

In de casus ROZA-slak Harsco is het vergunningenbesluit uiteindelijk – als enige casus – via een reguliere procedure tot stand gekomen. In deze casus is bezwaar ingediend, zoals hieronder toegelicht.

Casus ROZA-slak Harsco

De Dorpsraad Wijk aan Zee heeft gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot bezwaar. De Dorpsraad had eerder in het proces – toen er nog sprake was van een uitgebreide procedure – een zienswijze kunnen indienen op het ontwerpbesluit, maar dit is niet gebeurd.[290] In haar bezwaar geeft de Dorpsraad aan dat onvoldoende is aangetoond dat het vloeibaar kiepen van ROZA-slak geen geuroverlast veroorzaakt voor Wijk aan Zee. Ook geeft de Dorpsraad aan dat "*de emissie van stof die ontstaat bij het verwerken van de vloeibare ROZA-slak (kiepen, bewerken en verwijderen) vele malen groter is dan bij het proces waarbij vooraf wordt afgekoeld en dat dit hoogstwaarschijnlijk nog meer stofoverlast voor Wijk aan Zee zal veroorzaken*". Zij is daarom van mening dat de wijziging niet milieuneutraal is en vindt dat een voorschrift moet worden opgenomen om geur en stof periodiek te meten. En als uit deze metingen blijkt dat de wijziging toch niet milieuneutraal is, dan zouden volgens de Dorpsraad aanvullende maatregelen aan Harsco moeten worden opgelegd.[291]

De reactie van de OD NZKG hierop is dat geur en stof na de wijziging van het Activiteitenbesluit[292] volledig gereguleerd worden via het Activiteitenbesluit en daarom geen onderdeel meer uitmaken van de omgevingsvergunning en de milieuneutrale toets van de veranderingsvergunning. Daarnaast geeft de OD NZKG aan dat er in de overkoepelende vergunning voorschriften op geur en stof zijn opgenomen die nog gelden als maatwerkvoorschriften. Mocht blijken dat aanvullende maatwerkvoorschriften nodig zijn dan kunnen deze nog worden toegevoegd.[293]

De HAC heeft geadviseerd de bezwaren van de Dorpsraad ongegrond te verklaren, vanwege de wijziging van het Activiteitenbesluit.[294] GS hebben het advies van de HAC overgenomen.[295]

[287] Art. 2 lid 2 Besluit mandaat en machtiging Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied 2018 provincie Noord-Holland
[288] Art. 7:13 Algemene wet bestuursrecht
[289] Provincie Noord-Holland, interview, 21 april 2020
[290] OD NZKG, interview, 27 januari 2020
[291] Dorpsraad Wijk aan Zee (2016), Besluit omgevingsvergunning 5354; Aanvraagnummer OLO-1498307, 15 maart 2016
[292] NB: Deze interpretatie van het Activiteitenbesluit is inmiddels ingehaald door twee uitspraken van de AbRvS, t.w. AbRvS 3 mei 2017, ECLI:NL:RVS2017:1171 en AbRvS 17 mei 2017, ECLI:NL:RVS:2017:1301. Op basis van deze uitspraken had lucht/geur i.c. wél onderdeel moeten uitmaken van de milieuneutrale toets. Bron: OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020
[293] OD NZKG (2016), Reactie op het bezwaarschrift, 14 april 2016
[294] Provincie Noord-Holland (2016), Advies Hoor- en Adviescommissie, 28 april 2016
[295] Provincie Noord-Holland (2016), Concept Beslissing op uw bezwaarschrift, datum onbekend

Beroep

In het geval van een reguliere procedure heeft een belanghebbende[296] – nadat de beslissing op bezwaar is genomen – de mogelijkheid beroep in te dienen bij de bestuursrechter.[297] Tegen besluiten die volgen uit de uitgebreide procedure, staat rechtstreeks beroep open bij de rechtbank door belanghebbenden nadat zij eerder een zienswijze hebben ingediend.[298] In beide gevallen is er een termijn van zes weken.[299] Dit is opgenomen in de beslissing op bezwaar of in het definitieve besluit. Na beroep kunnen zowel het bestuursorgaan als de belanghebbende hoger beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Hiervoor staat opnieuw een termijn van zes weken. De termijn voor hoger beroep start op de dag nadat de rechtbank de uitspraak heeft verzonden.[300]

Vooralsnog is in geen van de casussen beroep ingediend tegen de genomen vergunningenbesluiten door de OD NZKG. Omdat er op het moment van schrijven (zomer 2020) nog geen definitief besluit genomen is in de casus Geurmaatregelen Hoogoven 6, is het onbekend of er beroep zal worden ingediend.

Casus Schrotopslag 3

In de casus Schrotopslag 3 is geen beroep ingediend tegen het definitieve besluit. Wel hebben vijftien omwonenden gezamenlijk bezwaar gemaakt tegen een besluit met betrekking tot de verhoging van een geluidsmuur bij Schrotopslag 3.[301] Na ingebruikname van de schrotopslag zijn er veel geluidsklachten ingediend (zie Paragraaf 5.4). Om de hinder ten aanzien van het piekgeluid te verminderen, heeft Tata Steel een aanvraag ingediend voor het verhogen van de geluidsmuur van vier naar acht meter.[302] De OD NZKG heeft de vergunning verleend.[303] In het bezwaar geven de omwonenden aan dat zij de vergunningaanvraag en -verlening van Schrotopslag 3 hebben gemist. De omwonenden vragen om meer effectieve maatregelen om de geluidsoverlast weg te nemen en verzoeken de OD NZKG om in heroverweging te nemen dat er een andere locatie wordt gezocht voor Schrotopslag 3, dan wel dat er aanvullende en afdoende maatregelen worden genomen waarbij de geluidsoverlast wordt geminimaliseerd.[304] Er heeft een (informeel) gesprek onder leiding van de HAC plaatsgevonden. Er komt nog een vervolggesprek.[305]

5.2 Beslistermijn en beschikbaarheid vergunningen

Deze paragraaf gaat na in hoeverre de OD NZKG binnen de beslistermijn een besluit heeft genomen op de vergunningaanvragen. Ook wordt nagegaan in hoeverre de vergunningen beschikbaar zijn voor raadpleging door derden. De paragraaf leidt tot de volgende bevinding:

Bevinding 5.2

De procedures van de casussen hebben lang geduurd. In de casussen waarbij Tata Steel of Harsco een vergunningaanvraag hebben ingediend heeft de OD NZKG de wettelijke beslistermijnen overschreden. Dit heeft

[296] Art. 8:1 Algemene wet bestuursrecht
[297] In dit geval zal dit de rechtbank Noord-Holland zijn omdat de zetel van het bestuursorgaan zich in de Noord-Holland bevindt.
[298] Art. 7:1 lid 1 sub d juncto art. 6:13 Algemene wet bestuursrecht
[299] Art. 6:7 Algemene wet bestuursrecht
[300] Raad van State (2020), www.raadvanstate.nl; art. 8:104 e.v. Algemene wet bestuursrecht
[301] Bezwaarschrift Besluit omgevingsdienst op aanvraag omgevingsvergunning, 15 januari 2020
[302] Tata Steel (2019), Tekstbijlage milieuneutrale melding, 26 april 2019
[303] OD NZKG (2019), Besluit op aanvraag omgevingsvergunning, 18 oktober 2019
[304] Bezwaarschrift Besluit omgevingsdienst op aanvraag omgevingsvergunning, 15 januari 2020
[305] Provincie Noord-Holland (2020), Informatievoorziening inzake Tata Steel en Harsco Metals, 2 juni 2020

er mede toe geleid dat in de casus ROZA-slak Harsco de gewijzigde activiteiten een tijd zijn uitgevoerd zonder de vereiste toestemming. Door de lange procedure in de casus Schrotopslag 3 kon Tata Steel pas later voldoen aan de begunstigingstermijn van de opgelegde last onder dwangsom. In de casus Geurmaatregelen Hoogoven 6 heeft Tata Steel in december 2017 de vergunningaanvraag ingediend. Op het moment van schrijven (zomer 2020) is er nog geen definitief besluit genomen. De indieners van een zienswijze zijn niet geïnformeerd over de vertraagde besluitvorming. De casus Emissiegrenswaarden Doekfilter betreft een ambtshalve wijziging. Hoewel hier geen beslistermijn aan verbonden is, heeft ook deze procedure lang geduurd (ruim 2,5 jaar).

De beschikbaarheid van de vergunningen van Tata Steel en Harsco op de website van de OD NZKG is gedurende de uitvoering van dit rekenkameronderzoek iets verbeterd. De Rekenkamer constateert dat de vergunningen nog steeds moeilijk terug te vinden zijn op de website. De vergunningen zijn niet overzichtelijk weergegeven en de zoekfunctie werkt niet goed. Hierdoor is het moeilijk om een totaalbeeld te krijgen van de vergunningen die aan Tata Steel en Harsco zijn verleend.

5.2.1 Beslistermijn

In de reguleringsstrategie geeft de OD NZKG aan dat vergunningen tijdig worden afgegeven en besluiten tijdig worden genomen, conform de wettelijke termijnen en afspraken met opdrachtgevers.[306] Bij een reguliere procedure moet de OD NZKG binnen acht weken na de datum van ontvangst van de aanvraag een beslissing nemen.[307] Bij een uitgebreide procedure start de beslistermijn van zes maanden op de dag na de datum van ontvangst van de aanvraag tot het definitieve besluit.[308] In beide procedures kan de beslistermijn eenmaal met zes weken worden verlengd.[309] Bij een uitgebreide procedure is verlenging mogelijk indien het een ingewikkeld of omstreden onderwerp betreft, binnen acht weken nadat de aanvraag is ontvangen en voordat een ontwerpbesluit ter inzage is gelegd.[310] In de wet is geen beslistermijn voor ambtshalve wijzigingen van vergunningsvoorschriften opgenomen.[311] De termijn bij een ambtshalve wijziging start wanneer het ontwerpbesluit ter visie gaat.[312]

Als de OD NZKG de aanvraag bij een reguliere procedure niet binnen de termijn beoordeelt, dan wordt de vergunning van rechtswege verleend (*lex silencio positivo*).[313] Een vergunning van rechtswege treedt pas in werking na afloop van de bezwaarfase.[314] Een vergunning van rechtswege is niet mogelijk bij de uitgebreide procedure. Wel kan het bedrijf een schadevergoeding verlangen als de OD NZKG de beslistermijn overschrijdt.[315]

In Tabel 5.4 en in onderstaande kaders is de duur van de procedures van de casussen toegelicht. In de casussen ROZA-slak Harsco, Schrotopslag 3 en Geurmaatregelen Hoogoven 6 zijn de beslistermijnen (ruimschoots) overschreden. Ook zijn de beslistermijnen niet binnen de daarvoor gestelde termijnen verlengd. De casus Emissiegrenswaarden Doekfilter betreft een ambtshalve wijziging, waar geen beslistermijn aan is verbonden. Ook

[306] OD NZKG (2019), Regionaal uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid NZKG, periode 2019 t/m 2022, 22 mei 2019
[307] Art. 4:13 lid 1 Algemene wet bestuursrecht juncto 3.9 lid 1 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
[308] Art. 3:18 lid 1 Algemene wet bestuursrecht juncto art. 3.12 lid 7 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
[309] Art. 3.9 lid 2 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en art 3:18 lid 2 Algemene wet bestuursrecht juncto art. 3.12 lid 8 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
[310] Art. 3:18 lid 2 Algemene wet bestuursrecht
[311] Infomil (2020), www.infomil.nl
[312] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 21 juni 2020
[313] Art. 3.9 lid 1 tot en met 4 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
[314] Art. 6.1 lid 4 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
[315] OD NZKG, interview, 7 oktober 2019

deze procedure heeft lang geduurd. Tata Steel geeft aan dat zij behoefte heeft aan duidelijke afspraken omtrent de doorlooptijd.[316]

Tabel 5.4 Doorlooptijd van de vergunningprocedures van de onderzochte casussen

Casus	Start procedure	Ontwerp-besluit	Herzien ontwerpbesluit	Definitief besluit	Doorlooptijd
Emissiegrenswaarden Doekfilter	Begin 2014	06-10-2014	10-03-2016	22-09-2016	32 maanden
ROZA-slak Harsco	16-10- 2014	05-2015	n.v.t.	15-02-2016	15 maanden[317]
Geurmaatregelen Hoogoven 6	12-12-2017	25-06-2018	n.v.t.	-	> 32 maanden[318]
Schrotopslag 3	01-05-2018	14-11-2018	n.v.t.	08-03-2019	11 maanden

De ILT geeft aan dat de procedures bij Tata Steel zowel in het verleden als heden lang duren. Volgens de ILT worden beslistermijnen in complexe situaties overschreden omdat er bijvoorbeeld nader onderzoek moet worden uitgevoerd of omdat er nader overleg moet plaatsvinden met het bedrijf. Hoewel het de verantwoordelijkheid van Tata Steel is om een goede en volledige aanvraag in te dienen, is het volgens de ILT de taak van de OD NZKG om ervoor te zorgen dat Tata Steel daar dan ook verantwoordelijkheid in neemt. Volgens de ILT kan de OD NZKG deze verantwoordelijkheid meer bij Tata Steel neerleggen. Tijdens een vooroverleg kan worden besproken waar de aanvraag aan moet voldoen.[319] Zoals naar voren kwam in Paragraaf 5.1.2, geeft de OD NZKG aan dat het vooroverleg verbeterd kan worden. Hierdoor kan de vervolgprocedure gemakkelijker en sneller verlopen en wordt de kans op lange beslistermijnen verkleind. Volgens de OD NZKG is er echter ook meer capaciteit nodig om de wettelijke termijnen te kunnen halen. [320]

Casus Emissiegrenswaarden Doekfilter

Deze casus betreft een ambtshalve wijziging. Op 6 oktober 2014 heeft de OD NZKG een ontwerpbesluit gepubliceerd.[321] In Paragraaf 5.1 kwam naar voren dat een aantal ontwikkelingen voor vertraging zorgde: het evaluatierapport van Tata Steel is ruim tien maanden later ingediend dan had gemoeten en door gewijzigde wetgeving moest de OD NZKG een aantal voorschriften uit het ontwerpbesluit aanpassen. De OD NZKG heeft de indieners van een zienswijze op 24 februari 2015 geïnformeerd over de vertraging en planning van de procedure. In deze brief is aangegeven dat het definitieve besluit naar verwachting in april 2015 ter inzage wordt gelegd.[322] De ontwikkelingen gaven de OD NZKG echter aanleiding om geen definitief besluit, maar een herzien ontwerpbesluit te nemen.[323] Op 10 maart 2016 – bijna anderhalf jaar na het ontwerpbesluit – is dit herzien ontwerpbesluit gepubliceerd.[324] Het definitieve besluit is genomen op 22 september 2016.[325] De

[316] Tata Steel, schriftelijke beantwoording vragen, 25 november 2019
[317] De beslistermijn is in deze casus twee keer onderbroken geweest, éénmaal met 6 weken vanwege vertraging door indiening bij de gemeente en éénmaal met 4 weken vanwege verzoek tot aanvullende informatie. Bron: OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020
[318] Op het moment van schrijven (zomer 2020) is er nog geen definitief besluit genomen over deze casus.
[319] ILT, interview, 1 juli 2020
[320] OD NZKG, interview, 3 februari 2020
[321] OD NZKG (2014), Ontwerpbesluit ambtshalve wijziging voorschriften omgevingsvergunning, 6 oktober 2014
[322] OD NZKG (2015), Voortgang vergunningprocedure doekfilterinstallatie Sinterfabriek Tata Steel, 24 februari 2015
[323] OD NZKG (2016), Herzien ontwerpbesluit ambtshalve wijziging voorschriften omgevingsvergunning, 10 maart 2016; OD NZKG, interview, 13 februari 2020 I
[324] OD NZKG (2016), Herzien ontwerpbesluit ambtshalve wijziging voorschriften omgevingsvergunning, 10 maart 2016
[325] OD NZKG (2016), Definitief besluit ambtshalve wijziging voorschriften omgevingsvergunning, 22 september 2016

emissiegrenswaarden gelden vanaf dat moment; tot die tijd golden de (ruimere) normen opgenomen in de revisievergunning uit 2007.[326]

Naar aanleiding van vragen van de Rekenkamer geeft de OD NZKG aan dat het handelen binnen de termijn van secundair belang was. De emissiereducties waren al behaald met de inwerkingtreding van het doekfilter in 2013. De vergunning van deze casus betrof vastlegging van de normen.[327] De Rekenkamer merkt op dat de OD NZKG niet kan handhaven op deze (strengere) emissiegrenswaarden zolang er geen definitief besluit is genomen.

Casus ROZA-slak Harsco

Harsco heeft de vergunningaanvraag in oktober 2014 ingediend. De OD NZKG heeft de beslistermijn destijds met 6 weken verlengd[328], omdat de aanvraag bij het verkeerde bevoegd gezag was ingediend. Vervolgens is de vergunning bijna van rechtswege verleend, maar de OD NZKG heeft dit voorkomen door de procedure net op tijd om te zetten van regulier naar uitgebreid. Later is de procedure teruggezet van uitgebreid naar regulier (zie Paragraaf 5.1). Het definitieve besluit is genomen in februari 2016.[329] Dit was net binnen de beslistermijn. Hiermee is voor de tweede keer net voorkomen dat de vergunning van rechtswege zou zijn verleend.[330]

De beslistermijn is onderbroken geweest (zie Paragraaf 5.1). Ook als deze onderbreking[331] buiten beschouwing wordt gelaten, heeft de procedure lang geduurd. Dit is ook geconcludeerd door de HAC, die in haar advies aangeeft dat "*de gevolgde procedure, en dan met name de termijn van afhandeling, geen schoonheidsprijs verdient. Op de aanvraag van 16 oktober 2014 is pas een jaar en vier maanden later beslist. Dit heeft er mede toe geleid dat de voorbereidingsprocedure moest worden veranderd en, meer kwalijk, dat de gewijzigde activiteiten een periode lang zijn gedoogd zonder een daartoe vereist gedoogbesluit*."[332] Harsco heeft voordat de vergunning is verleend ROZA-slak vloeibaar gekiept als proefneming. De OD NZKG stelt dat zij hier drie maanden toestemming voor heeft verleend.[333] Echter, de OD NZKG kan de documenten waarin deze toestemming is verleend niet meer achterhalen.[334] Harsco is na drie maanden niet gestopt met het vloeibaar kiepen en de OD NZKG heeft dit niet opgemerkt. Meerdere stappen die de OD NZKG zou moeten nemen, zoals een controle door een toezichthouder en nagaan of Harsco een evaluatierapport heeft ingediend, zijn hierbij niet genomen.[335] Harsco had voor het vloeibaar kiepen van ROZA-slak een gedoogverzoek moeten indienen of de activiteit had niet mogen plaatsvinden. Nu hebben de activiteiten plaatsgevonden zonder dat de OD NZKG hiervan op de hoogte was, dat is iets anders dan dat de activiteiten zijn gedoogd, aldus de OD NZKG.[336]

[326] OD NZKG, interview, 13 februari 2020 I
[327] OD NZKG, interview, 13 februari 2020 I
[328] OD NZKG (2014), Brief 'Besluit verlenging beslistermijn', 20 november 2014
[329] OD NZKG (2016), Omgevingsvergunning regulier: veranderen van de werkwijze met betrekking tot de afhandeling van ROZA-slak, 15 februari 2016
[330] OD NZKG, interview, 27 januari 2020
[331] De beslistermijn is in deze casus twee keer onderbroken geweest, éénmaal met 6 weken vanwege vertraging door indiening bij de gemeente en éénmaal met 4 weken vanwege verzoek tot aanvullende informatie. Bron: OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020
[332] Provincie Noord-Holland (2016), Advies Hoor- en Adviescommissie, 28 april 2016
[333] OD NZKG, interview, 27 januari 2020
[334] OD NZKG, e-mail, 12 februari 2020
[335] OD NZKG, interview, 27 januari 2020
[336] OD NZKG (2016), Brief Harsco Metals Holland B.V., 23 juni 2016 & OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020

Reflecterend geeft de OD NZKG aan dat het proces van vergunningverlening bij Harsco om verschillende redenen destijds minder prioriteit kreeg dan tegenwoordig. Allereerst had Harsco op dat moment een laag risicoprofiel. Het relatief kleine bedrijf zorgde volgens de OD NZKG niet voor veel problemen en de OD NZKG verwachtte niet dat de wijziging van het bedrijfsproces een groot risico zou vormen. Tegelijkertijd speelden er andere vergunningprocedures van bedrijven met een hoger risicoprofiel. Ook waren er ontwikkelingen bij de OD NZKG die aandacht vroegen. Zo was de OD NZKG in 2014 net opgericht en werd op dat moment de BBT-compliance check uitgevoerd, wat veel tijd vroeg.[337]

Casus Geurmaatregelen Hoogoven 6

Tata Steel heeft de aanvraag op 12 december 2017 ingediend.[338] De OD NZKG heeft de beslistermijn op de aanvraag niet verlengd. De OD NZKG had, indien zij binnen de termijn had beslist op de aanvraag, op 12 juni 2018 een definitief besluit moeten nemen. Op dat moment was het ontwerpbesluit nog niet verstuurd, deze dateert van 25 juni 2018.[339] Het definitieve besluit is op het moment van schrijven (zomer 2020) nog niet genomen. De OD NZKG geeft aan dat zij Tata Steel heeft geïnformeerd over de vertraging van de procedure.[340] De Dorpsraad Wijk aan Zee en OD IJmond, die een zienswijze hebben ingediend, zijn niet (formeel) geïnformeerd over de vertraging van de definitieve besluitvorming.[341]

Casus Schrotopslag 3

Tata Steel heeft de aanvraag op 1 mei 2018 ingediend. De OD NZKG heeft Tata Steel te laat (op 1 november 2018) schriftelijk geïnformeerd over de voortgang van de procedure.[342] Zoals aangegeven is verlenging van de beslistermijn bij een uitgebreide procedure alleen mogelijk binnen acht weken nadat de aanvraag is ontvangen. De Rekenkamer heeft geen correspondentie van de OD NZKG ontvangen waaruit blijkt dat de OD NZKG Tata Steel binnen deze acht weken heeft geïnformeerd over de voortgang van de procedure.

De OD NZKG geeft in de brief van 1 november 2018 aan dat het ontwerpbesluit in november 2018 wordt gepubliceerd en dat het definitieve besluit in februari 2019 wordt verwacht, mits er geen zienswijzen zijn. Op 21 november 2018 geeft Tata Steel in een brief aan de OD NZKG aan dat zij, uitgaande van de beslistermijn, een definitief besluit had verwacht in week 44 (november 2018).[343] De vergunningaanvraag voor het verplaatsen van de schrotopslag komt voort uit een last onder dwangsom (LOD) (zie Hoofdstuk 4). Door de vertraging van de besluitvorming over de vergunning kan Tata Steel niet volgens planning beginnen met het bouwen en in gebruik nemen van de nieuwe locatie. Hierdoor kan Tata Steel niet voldoen aan de begunstigingstermijn behorend bij de LOD. Tata Steel verzoekt om verlenging van deze termijn, zodat zij voldoende tijd heeft om het nieuwe schrootpark in te richten, in gebruik te nemen en gebruik van andere opslagen te beëindigen.

De OD NZKG heeft het definitieve besluit genomen op 8 maart 2019. [344] Op 28 maart 2019 geeft de OD NZKG in een e-mail aan Tata Steel aan dat "*de verlening van de Omgevingsvergunning bij ons is blijven liggen*". Daarom verlengt de OD NZKG de begunstigingstermijn van de LOD met 24 weken vanaf 21 maart 2019.[345]

[337] OD NZKG, interview, 27 januari 2020
[338] Tata Steel (2017), Aanvraag wijziging vergunningvoorschrift 0.4.13.H lid b, 12 december 2017
[339] OD NZKG (2018), Ontwerpbesluit op aanvraag om wijziging voorschriften Omgevingsvergunning, 25 juni 2018
[340] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 19 juni 2020
[341] Dorpsraad Wijk aan Zee, e-mail, 25 juni 2020 & OD IJmond, interview, 3 september 2020
[342] OD NZKG, e-mail, 1 november 2018
[343] Tata Steel (2018), Verzoek uitstel termijn Velserkom, 21 november 2018
[344] OD NZKG (2019), Besluit op aanvraag omgevingsvergunning, 8 maart 2019
[345] OD NZKG, e-mail, 28 maart 2019

5.2.2 Beschikbaarheid vergunningen

In Paragraaf 5.1 kwam naar voren dat de OD NZKG verplicht is om een ontwerp- en definitief besluit gedurende een aantal weken ter inzage te leggen. De OD NZKG stelt daarnaast – nadat de vergunningen van IPPC-installaties onherroepelijk zijn geworden – de tekst van de vergunning voor eenieder elektronisch beschikbaar. De vergunningaanvraag moet ook op het internet beschikbaar worden gesteld, als deze onderdeel uitmaakt van de vergunning.[346] In het Programma Tata Steel 2020-2050, dat is opgesteld door de provincie en de IJmondgemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen (zie Paragraaf 5.4), is aangegeven dat de provincie en IJmondgemeenten de informatie over Tata Steel toegankelijker willen maken en inzetten op het actualiseren en digitaliseren van de vergunning van Tata Steel. Zij willen via digitalisering de vergunning overzichtelijk en beter raadpleegbaar maken..[347] De OD NZKG heeft de vergunningen van Tata Steel en Harsco beschikbaar gesteld via haar website. Deze zijn te vinden in de digitale bibliotheek van het Loket OD NZKG (https://loket.odnzkg.nl/bibliotheek/). Ook kan een afspraak worden gemaakt met de OD NZKG, wanneer een betrokkene een vergunning in wil zien.[348] In het jaarverslag 2019 geeft de OD NZKG aan dat de ontsluiting van alle vigerende vergunningvoorschriften eind 2019 is afgerond en opgeleverd.[349]

De Rekenkamer heeft van de OD NZKG een overzicht ontvangen van de vergunningen verleend aan Tata Steel (dit betreffen onder andere besluiten, wijzigingen en meldingen).[350] Op basis van dit overzicht is de Rekenkamer nagegaan in hoeverre deze vergunningen vindbaar zijn op de website van de OD NZKG. Ook is de Rekenkamer nagegaan in hoeverre de vergunningen van Harsco vindbaar zijn.

De Rekenkamer constateert dat de digitalisering van de vergunningen van Tata Steel en Harsco gedurende de uitvoering van dit Rekenkameronderzoek is verbeterd. Een groot aantal vergunningen is online beschikbaar gekomen. Daarnaast constateert de Rekenkamer het volgende. Ten eerste zijn de vergunningen van zowel Tata Steel als Harsco moeilijk terug te vinden op de website. In een zoekbalk kan een zoekterm worden ingevoerd. Deze zoekfunctie werkt niet goed. De zoekterm ‘Tata Steel’ levert bijvoorbeeld slechts een klein deel van het totaal aantal verleende vergunningen op. Daarnaast leveren zoektermen met de namen van de werkeenheden (bijvoorbeeld Sinterfabriek) een beperkt aantal vergunningen op. Ook wanneer wordt gezocht op het onderwerp van een specifieke vergunning, is deze niet altijd terug te vinden. Dit is bijvoorbeeld het geval bij de onderzochte casus Schrotopslag 3. De zoektermen Schrotopslag, schrotcatering en Oxystaalfabriek leveren geen resultaten op. Het invoeren van het adres als zoekterm (Wenckebachstraat 1) zorgt wel voor een overzicht van een groot aantal vergunningen. Ook wanneer wordt gezocht op ‘revisievergunning Tata Steel’ en vervolgens op het verschenen bestand wordt geklikt, verschijnt een aantal vergunningen.

De Rekenkamer constateert echter ten tweede dat de vergunningen niet overzichtelijk zijn weergegeven op de website. Er is sprake van een groot aantal vergunningen bij Tata Steel, dat vraagt om een overzichtelijke weergave en goede vindbaarheid. De naamgeving van de vergunningen is echter onduidelijk. In de titel ontbreekt vaak een jaartal, datum en de werkeenheid waar de vergunning (indien van toepassing) betrekking op heeft. Ook is de naamgeving niet consistent. Bijvoorbeeld, in de titel van een vergunning die betrekking heeft op een

[346] Art. 19.1b lid 2 Wet milieubeheer. De actieve publicatieplicht via internet geldt alleen voor beschikkingen die na de implementatiedatum zijn genomen. Bron: Memorie van toelichting op de Wijziging van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en Wet milieubeheer

[347] Provincie Noord-Holland, Gemeente Beverwijk, Gemeente Heemskerk en Gemeente Velsen (2020), Programma Tata Steel 2020-2050, 17 november 2020

[348] OD NZKG, interview, 7 oktober 2019

[349] OD NZKG, Gecombineerde jaarrapportage van de Actualisatie 2019 van de UVO 2017 – 2020 en het jaarverslag VTHUP 2019 Provincie Noord-Holland

[350] OD NZKG (2019), Excel overzicht vergunningen, ontvangen op 14 november 2019

onderdeel van de Sinterfabriek, wordt de Sinterfabriek de ene keer voluit geschreven en de andere keer afgekort tot Sifa. Daarnaast komt de naam van de bestanden niet altijd overeen met het onderwerp op de vergunning.

5.3 Implementatie Beste Beschikbare Technieken in de vergunningen

Tata Steel is een inrichting met zogeheten IPPC-installaties (zie Kader 5.1). De OD NZKG heeft wettelijk de plicht om vergunningen van IPPC-installaties actueel te houden. Dit betekent dat de OD NZKG regelmatig moet bezien of de vergunningsvoorschriften nog toereikend zijn, gelet op:

1. De ontwikkelingen op het gebied van de technische mogelijkheden tot bescherming van het milieu;
2. De ontwikkelingen met betrekking tot de kwaliteit van het milieu.[351]

Hieronder wordt mede verstaan dat de vergunningen van IPPC-installaties moeten voldoen aan de Beste Beschikbare Technieken (BBT). BBT zijn de meest doeltreffende methoden die technisch en economisch haalbaar zijn om emissies en andere nadelige gevolgen voor het milieu van een bedrijf te voorkomen en te beperken.[352]

Kader 5.1 Wat is een IPPC-installatie?

IPPC staat voor *Integrated Pollution Prevention and Control*. Een IPPC-installatie is een installatie waarin één of meer van de activiteiten plaatsvinden zoals staat in bijlage 1 van richtlijn nr. 2010/75/EU van het Europees parlement en de Raad van 24 november 2010 inzake industriële emissies (PbEU L334). Een inrichting met een IPPC-installatie is verplicht om verontreiniging te beperken, zo min mogelijk energie en grondstoffen te gebruiken en zo min mogelijk afvalstoffen te produceren. Ook is een inrichting met een IPPC-installatie verplicht om de Beste Beschikbare Technieken te gebruiken.[353]

Paragraaf 5.3.1 gaat na of de BBT binnen de gestelde termijnen in de vergunning van Tata Steel zijn opgenomen. Vervolgens onderzoeken we Paragraaf 5.3.2 of de OD NZKG bij de reguliere vergunningverlening aan Tata Steel is nagegaan of wordt voldaan aan de relevante BBT-conclusies.

Bevinding 5.3

Tata Steel moet voldoen aan de Beste Beschikbare Technieken. De Europese Commissie heeft in 2012 de meest recente conclusies over de Beste Beschikbare Technieken (BBT-conclusies) voor bedrijven zoals Tata Steel vastgesteld. De OD NZKG moet binnen vier jaar na publicatie van de BBT-conclusies toetsen of de vergunningvoorschriften van Tata Steel hier aan voldoen en indien nodig, de voorschriften actualiseren. De casus Emissiegrenswaarden Doekfilter is onderdeel van de BBT compliance check. Het betreft een ambtshalve wijziging waarmee de OD NZKG BBT-conclusies wilde implementeren in de vergunning, wat is gebeurd binnen de termijn van vier jaar. De andere BBT-conclusies zijn niet allemaal binnen deze wettelijke termijn geïmplementeerd in de vergunning van Tata Steel. In het najaar van 2013 heeft de provincie een eerste beoordeling uitgevoerd of alle installaties en vergunningvoorschriften van Tata Steel voldoen aan de 95 BBT-conclusies uit de BREF IJzer en Staal uit 2012. Na oprichting van de OD NZKG in 2014 heeft de OD NZKG de beoordeling van de provincie overgenomen. De OD NZKG heeft de beoordeling ('BBT compliance check') begin 2015 afgerond. Van de 19 procedures om BBT-conclusies te implementeren waren er eind 2016 nog 11 in uitvoering. In juni 2020 was één procedure nog in behandeling en tegen twee procedures loopt een beroepszaak.

[351] Art. 5.10 lid 2 Besluit omgevingsrecht & art. 2.30 lid 1 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht juncto art. 5.10 lid 1 Besluit omgevingsrecht
[352] Art. 1.1 lid 1 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
[353] Kenniscentrum Infomil (2020), www.infomil.nl & Kamer van Koophandel (2020), www.kvk.nl

Volgens de OD NZKG was de implementatietermijn van vier jaar niet haalbaar, ten eerste vanwege de overgang van de VTH-taken van de provincie naar de OD NZKG en de oprichting van de OD NZKG in 2014. In de reactie op het feitelijk wederhoor geeft de OD NZKG aan dat de aansturing die voor de implementatie van de BBT-conclusies nodig is, onvoldoende prioriteit had bij de provincie in de periode voordat de VTH-taken overgingen naar de OD NZKG. Ten tweede heeft het volgens de OD NZKG veel tijd gekost om de benodigde informatie van Tata Steel te verkrijgen om de BBT-conclusies te kunnen implementeren in de vergunning. Hoewel de OD NZKG verantwoordelijk is voor de implementatie van BBT-conclusies in de vergunning, is het de verantwoordelijkheid en taak van Tata Steel om na te gaan of zij voldoet aan de BBT-conclusies (en vervolgens voor het nemen van maatregelen). Tata Steel was betrokken bij het opstellen van de BBT-conclusies en kon daarmee vroegtijdig anticiperen op de gevolgen voor haar bedrijfsactiviteiten. Ten derde geeft de OD NZKG aan dat de capaciteit van de OD NZKG beperkt is om binnen de termijn alle BBT-conclusies bij een groot en complex bedrijf als Tata Steel te kunnen implementeren.

Ook bij nieuwe vergunningaanvragen moet de OD NZKG nagaan of de aanvraag voldoet aan de BBT-conclusies. Dit is gedaan bij de casussen Geurmaatregelen Hoogoven 6 en Schrotopslag 3. In de casus Geurmaatregelen Hoogoven 6 vormde BBT-conclusie 69 aanleiding voor Tata Steel om de OD NZKG te verzoeken om een voorschrift te versoepelen. Het voorschrift verplichtte Tata Steel tot het aanbrengen van rookgascondensatie in de granulatieschoorsteen vóór 1 januari 2018. Op het moment van schrijven (zomer 2020) is nog geen definitief besluit genomen. De provincie en OD NZKG gedogen dat voor Hoogoven 6 geen rookgascondensatie is aangebracht. De OD NZKG heeft per brief aan Tata Steel kenbaar gemaakt dat zij niet handhavend zal optreden. Volgens de provincie kan deze brief als een gedoogbesluit aangemerkt worden.

5.3.1 BBT compliance check

Beste Beschikbare Technieken

De Richtlijn Industriële Emissies verplicht de lidstaten van de EU om bedrijven met IPPC-installaties, zoals Tata Steel, te reguleren, door middel van een vergunning die gebaseerd is op de Beste Beschikbare Technieken (BBT).[354] De Europese Commissie stelt voor verschillende sectoren zogeheten BBT-referentiedocumenten (BREF's) op. Dit zijn documenten die de conclusies over de Beste Beschikbare Technieken (BBT-conclusies) beschrijven, vastgesteld overeenkomstig de Richtlijn Industriële Emissies.[355] De meest relevante BREF voor Tata Steel is de BREF IJzer en Staal. Voor het opstellen van de BREF's organiseert de Europese Commissie een uitwisseling van informatie tussen de lidstaten, betrokken bedrijfstakken en organisaties die zich inzetten voor milieubescherming.[356] Dit proces duurt vaak meerdere jaren.[357] Tata Steel is hier ook actief bij betrokken. Tata Steel geeft aan dat zij hierdoor op een redelijk vroege termijn op de hoogte is van de veranderingen op het gebied van BBT en dat het daardoor over het algemeen mogelijk is om aan de nieuwe voorwaarden te voldoen.[358] De meest recente BREF IJzer en Staal is vastgesteld in 2012.[359]

[354] Richtlijn Industriële Emissies 2010/75/EU
[355] Art. 13 lid 5 en 7 Richtlijn industriële emissies 2010/75/EU
[356] Art. 13 lid 1 Richtlijn industriële emissies 2010/75/EU & Kenniscentrum Infomil (2019), www.infomil.nl
[357] Kenniscentrum Infomil (2020), www.infomil.nl
[358] Tata Steel, beantwoording schriftelijke vragen Rekenkamer, 28 november 2019
[359] Publicatieblad Europese Unie, 8 maart 2012

Kader 5.2 Wat zijn Beste Beschikbare Technieken?

BBT zijn de meest doeltreffende methoden die op Europees niveau technisch en economisch haalbaar zijn om emissies en andere nadelige gevolgen voor het milieu van een bedrijf te voorkomen of, indien dat niet mogelijk is, te beperken.[360] Onder de termen Beste Beschikbare Technieken wordt verstaan:

- *Technieken*: hieronder vallen zowel de toegepaste technieken, als de wijze waarop de installatie wordt ontworpen, gebouwd, geëxploiteerd en ontmanteld;
- *Beschikbare*: de technieken kunnen, kosten en baten in aanmerking genomen, economisch en technisch haalbaar in de industriële context worden toegepast;
- *Beste*: het meest doeltreffend voor het bereiken van een hoog niveau van bescherming van het milieu.

Met andere woorden, het gaat om technieken die, in vergelijking met alle gelijkaardige technieken, het best scoren op milieugebied, betaalbaar zijn én technisch uitvoerbaar zijn.[361]

BBT-conclusies in de vergunning van Tata Steel

Een bedrijf moet binnen vier jaar na publicatie van de BBT-conclusies aan de BBT-conclusies voldoen.[362] De OD NZKG moet binnen vier jaar na publicatie van de BBT-conclusies voor de hoofdactiviteit van de IPPC-installatie toetsen of de vergunningvoorschriften hieraan voldoen. Ook moet de OD NZKG toetsen of de vergunningvoorschriften voldoen aan overige relevante BBT-conclusies en aan, bij ministeriële regeling aangewezen, informatiedocumenten over BBT. Als de voorschriften hier niet aan voldoen, dan moeten deze geactualiseerd worden. Ook moet de OD NZKG controleren of de inrichting na actualisatie van de vergunningvoorschriften aan die voorschriften voldoet.[363] Er is geen sanctie verbonden aan het overschrijden van de termijn van vier jaar. Wel handelt de OD NZKG bij overschrijding van de termijn strijdig met haar opdracht, omdat zij moet borgen dat de vergunningen aan de BBT-conclusies voldoen om een zo hoog mogelijke bescherming van milieu te garanderen.[364]

In het najaar van 2013 heeft de provincie een eerste beoordeling uitgevoerd of alle installaties en vergunningvoorschriften van Tata Steel voldoen aan de 95 BBT-conclusies uit de BREF IJzer en Staal uit 2012. Hieruit bleek dat een aantal installaties van Tata Steel niet voldeed aan de eisen.[365] Na oprichting van de OD NZKG in 2014 heeft de OD NZKG de beoordeling van de provincie overgenomen. De OD NZKG heeft de beoordeling (de 'BBT compliance check'[366]) begin 2015 afgerond. Dit kwam onder andere doordat het veel tijd kostte om de benodigde informatie van Tata Steel te verkrijgen.[367] De BBT compliance check heeft geen betrekking op Harsco. Harsco is daarom in deze paragraaf buiten beschouwing gelaten. Uit de BBT compliance check bleek dat een aantal onderdelen van de vergunning 'niet-compliant' is. Dit betekent dat niet voldaan wordt aan het gestelde in de BREF en dat de desbetreffende installatie niet conform de BBT is ingericht. In deze gevallen moet Tata Steel maatregelen treffen en moet de OD NZKG de vergunningvoorschriften aanpassen door middel van een ambtshalve wijziging.[368] De BBT compliance check heeft in 2015 geresulteerd in een plan van

[360] Infomil (2020), www.infomil.nl & OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020
[361] Vlaanderen (2020), omgeving.vlaanderen.be
[362] Kenniscentrum Infomil (2020), www.infomil.nl
[363] Art. 5.10 lid 1 Besluit omgevingsrecht; art. 2.30 lid 1 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht & art. 2.31, lid 1, onder b Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
[364] OD NZKG, interview, 13 februari 2020
[365] Provincie Noord-Holland (2013), Memo aan gedeputeerde overzicht Tata Steel, 25 september 2013 & Provincie Noord-Holland, reactie feitelijk wederhoor, 25 november 2020
[366] OD NZKG (2015), Matrixtabel BBT compliance check Tata Steel, 18 september 2015
[367] OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020
[368] OD NZKG (2015), Memo Plan van aanpak implementatie BBT compliance check Tata Steel in vergunningen, 24 april 2015; OD NZKG (2015), Matrixtabel BBT compliance check Tata Steel, 18 september 2015 & OD NZKG, interview, 7 oktober 2019

aanpak, waarin is aangegeven dat de vergunning van Tata Steel door middel van 19 procedures (ambtshalve wijzigingen) moet worden aangepast. Deze procedures zijn weergegeven in Tabel 5.5.

Tabel 5.5 Procedures ter implementatie van de BBT-conclusies IJzer in Staal in de vergunning van Tata Steel[369]

Procedures ter implementatie van de BBT-conclusies		BBT-concl.	SvZ eind 2016	SvZ juni '20
1	Geactualiseerd Energie Efficiency Plan	2	Gereed	Gereed
2	Monitoring	13, 14 en 15	Werd later als project opgepakt	In behandeling
3	Doekfilterinstallatie ruimte-ontstoffing en rookgassen Sinterfabriek	20 t/m 25	Gereed	Gereed
4	Verlagen koolwaterstofgehalte sintermengsel	31	Gereed	Gereed
5	Stofemissies verminderen bij processen Pelletfabriek	33	In behandeling	Gereed
6	NOx-emissies verminderen bij Pelletfabriek	35-36	In behandeling	Beroep ILT
7	Stofemissies verminderen bij Brekerij Kooksfabriek 2	42	Gereed	Gereed
8	Stofemissies verminderen bij Kolenmaalgebouw Hoogovens	43	In behandeling	Gereed
9	Emissiebeperkende vulsystemen bij de Kooksovenkamers	44	In behandeling	Gereed[370]
10	Emissies gasreinigende installaties bij Kooksfabrieken	47	Gereed	Gereed
11	Zwavelgehalte kooksovengas	48	In behandeling	Gereed
12	Emissie stooksystemen kooksfabrieken en Blustorens kooks na kooksoven	49 en 51	In behandeling (49); gereed (51)	Gereed
13	Stofemissies sorteren en verwerken kooks	52	Gereed	Gereed
14	Stofemissies verminderen bij opslagbunkers koolinjectie-eenheid	59	In behandeling	Gereed
15	Emissies windverhitters verminderen	65	In behandeling	Beroep ILT
16	Terugwinning oxystaalgas	75-76	Gereed	Gereed
17	Stofemissie zuurstoflansgat Oxystaalfabriek beperken	77	In behandeling	Gereed
18	Oxystaalgas gebruiken als brandstof	83	In behandeling	Gereed
19	Energieverbruik verminderen door pandekselsystemen	84	In behandeling	Gereed

In het plan van aanpak is per procedure aangegeven welke BBT-conclusie(s) geïmplementeerd moet(en) worden. Ook is een inschatting gegeven van de benodigde capaciteit en een tijdsplanning. Volgens het plan van aanpak zouden alle BBT-conclusies in 2016 geïmplementeerd zijn. Het plan van aanpak is afgestemd met de directie van de OD NZKG en de provincie in verband met het grote aantal aanpassingen van de vergunning en de soms (mogelijk) grote impact van de maatregelen die genomen moeten worden.[371] Ook heeft de ILT de BBT compliance check beoordeeld. Volgens de ILT was de beoordeling van de OD NZKG op een aantal onderdelen onvolledig en onvoldoende onderbouwd. Zo ontbrak een planning of tijdspad.[372]

[369] OD NZKG (2015), Memo Plan van aanpak implementatie BBT compliance check Tata Steel in vergunningen, 24 april 2015, OD NZKG (2018), Presentatie BBT compliance check; OD NZKG (2019), Presentatie vergunningen Tata Steel Masterclass PS, 14 oktober 2019; OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 21 juni 2020 & OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020

[370] Wel moet de techniek nog worden vastgelegd in een vergunning, ambtshalve of op aanvraag. Bron: OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 21 juni 2020

[371] OD NZKG (2015), Memo Plan van aanpak implementatie BBT compliance check Tata Steel in vergunningen, 24 april 2015

[372] OD NZKG (2015), Memo Plan van aanpak implementatie BBT compliance check Tata Steel in vergunningen, 24 april 2015 & ILT, interview, 1 juli 2020

Stand van zaken implementatie BBT-conclusies

In 2016 verliep de termijn waarbinnen de BBT-conclusies geïmplementeerd moeten zijn. Nog niet alle BBT-conclusies waren op dat moment geïmplementeerd. In 2017 waren elf procedures in uitvoering.[373] Op het moment van schrijven (zomer 2020) zijn de BBT-conclusies bijna allemaal geïmplementeerd, behalve:

- Procedure 2, die betrekking heeft op het (opnieuw) opstellen van monitoringsvoorschriften van de emissiepunten van elke werkeenheid. De procedure is gedeeltelijk afgerond. De OD NZKG geeft aan dat zij afhankelijk is van Tata Steel, voor wie het een grote inventarisatie is om alle gegevens te verzamelen.
- Procedure 6 gaat over het verminderen van NO_x-emissies bij de Pelletfabriek. Volgens de OD NZKG voldoet Tata Steel aan de betreffende BBT-conclusies en heeft besloten dat Tata Steel geen maatregelen hoeft te treffen. De OD NZKG legt Tata Steel geen verplichting op tot een kosteneffectiviteitsonderzoek, omdat in de BBT-conclusies is vermeld dat een dergelijk onderzoek alleen overwogen moet worden als anders niet aan de milieukwaliteitsnormen kan worden voldaan. Volgens de OD NZKG wordt aan deze normen voldaan, waardoor de OD NZKG het juridisch niet houdbaar acht om deze maatregel op te leggen.[374] De ILT is het niet eens met deze beslissing en heeft in 2019 beroep ingesteld. De zitting heeft plaatsgevonden op 15 oktober 2020.[375] De rechtbank heeft het beroep van ILT in deze zaak niet ontvankelijk verklaard, omdat Tata Steel het door ILT verzochte kosteneffectiviteitsonderzoek reeds vrijwillig uitgevoerd heeft.[376]
- Procedure 12 gaat over de emissie-eisen voor de stooksystemen van de kooksfabrieken. Het gaat hierbij om de uitstoot van NO_x. De OD NZKG heeft Tata Steel gevraagd om aanvullende maatregelen te nemen om de uitstoot van NO_x te verlagen.[377] In de reactie op het feitelijk wederhoor geeft de OD NZKG aan dat de procedure wacht op het beëindigen van een handhavingstraject.[378]
- Procedure 15 heeft betrekking op het verminderen van de emissies van de windverhitters bij Hoogovens 6 en 7. In deze procedure heeft de OD NZKG onder andere emissiegrenswaarden voor stikstofdioxiden (NO_x) vastgesteld voor Hoogovens 6 en 7.[379] De ILT is het niet eens met het besluit en geeft aan dat de provincie (OD NZKG) aanvullende maatregelen in de vergunning moet opnemen om de uitstoot terug te brengen. De ILT heeft in 2018 beroep ingesteld.[380] De zitting heeft plaatsgevonden op 15 oktober 2020 en de uitspraak wordt zes weken na de datum van de zitting verwacht.[381]

Haalbaarheid implementatietermijn BBT-conclusies

Volgens de OD NZKG is de termijn van vier jaar voor de implementatie van de BBT-conclusies in de vergunning van Tata Steel niet haalbaar, om meerdere redenen. Ten eerste vroeg de oprichting van de OD NZKG in 2014 aandacht.[382] In de reactie op het feitelijk wederhoor geeft de OD NZKG aan dat de aansturing die voor de implementatie van de BBT-conclusies nodig is, onvoldoende prioriteit had bij de provincie in de periode voordat de VTH-taken overgingen naar de OD NZKG.[383] Ten tweede kost het volgens de OD NZKG veel tijd om de benodigde informatie van Tata Steel te verkrijgen om de BBT-conclusies te kunnen implementeren in de

[373] OD NZKG, beantwoording schriftelijke vragen, 21 juni 2020
[374] OD NZKG (2019), www.odnzkg.nl
[375] Provincie Noord-Holland (2020), Informatievoorziening inzake Tata Steel en Harsco Metals, 17 augustus 2020
[376] OD NZKG (2020), www.odnzkg.nl
[377] OD NZKG (2020), Duiding OD NZKG Onderzoek SPPS naar vergunningen Kooksfabrieken 1 & 2 Tata Steel, juni 2020
[378] OD NZKG (2020), Last onder dwangsom, 4 november 2020 & OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020
[379] OD NZKG (2018), Presentatie BBT compliance check; OD NZKG (2019), Presentatie vergunningen Tata Steel Masterclass PS, 14 oktober 2019
[380] ILT (2018), www.ilt.nl
[381] Provincie Noord-Holland (2020), Informatievoorziening inzake Tata Steel en Harsco Metals, 17 augustus 2020 & OD NZKG (2020), www.odnzkg.nl
[382] OD NZKG, interview, 13 februari 2020
[383] OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020

vergunning. Het verkrijgen van de informatie ging volgens de OD NZKG vooral in de beginfase stroef.[384] Volgens de ILT trekt de OD NZKG de implementatie van de BBT-conclusies echter erg naar zich toe, door zelf de BBT compliance check uit te voeren. Hoewel de OD NZKG verantwoordelijk is voor de implementatie van BBT-conclusies in de vergunning, is het de verantwoordelijkheid en taak van Tata Steel om na te gaan of zij voldoet aan de BBT-conclusies (en vervolgens voor het nemen van maatregelen). Volgens de ILT moet het bevoegd gezag meer verantwoordelijkheid en druk bij Tata Steel leggen, zodat Tata Steel zelf nagaat of zij voldoet aan de BBT-conclusies. Tata Steel was betrokken bij het opstellen van de BREF en daarmee vroegtijdig op de hoogte van de gevolgen. Wanneer Tata Steel meer tijd nodig heeft om aan de BBT-conclusies te voldoen, dan kan zij dit aanvragen of in een zienswijze kenbaar maken. De OD NZKG kan vervolgens afwegingen maken en besluiten nemen.[385]

Ten derde geeft de OD NZKG aan dat haar capaciteit beperkt is, om binnen vier jaar alle BBT-conclusies bij een groot en complex bedrijf als Tata Steel te implementeren. Daar komt bij dat de OD NZKG te maken had met een wisseling van medewerkers ten aanzien van het dossier Tata Steel.[386] De ILT geeft aan dat meerdere omgevingsdiensten er door capaciteitsproblemen (en prioriteringsproblemen) niet in slagen om de BBT-conclusies tijdig te implementeren.[387]

Casus Emissiegrenswaarden Doekfilter

De provincie heeft Tata Steel de verplichting opgelegd om de doekfilterinstallatie van de Sinterfabriek te implementeren (zie Hoofdstuk 4). De ruimte-ontstoffing van de doekfilterinstallatie is in 2011 in gebruik genomen en de rookgasreiniging in 2013. Het gebruik van doekfilters komt overeen met de toepassing van de BBT-conclusies 19 tot en met 26 van de BREF IJzer en Staal.[388] Bij het opleggen van de verplichting voor een doekfilterinstallatie in 2008 werden nog geen emissiegrenswaarden vastgelegd in de vergunning. Dit moest na ingebruikname van het doekfilter plaatsvinden.

De casus Emissiegrenswaarden Doekfilter betreft een ambtshalve wijziging waarmee de OD NZKG deze emissiegrenswaarden wilde vastleggen. De procedure is begin 2014 gestart. Het betreft procedure 3 uit Tabel 5.5. In de betreffende BBT-conclusies is voor een aantal emissies een bandbreedte opgenomen waarbinnen de emissiegrenswaarden moeten vallen.[389] In het vergunningenbesluit heeft de OD NZKG deze emissiegrenswaarden vertaald naar voorschriften in de vergunning (Paragraaf 5.4.4 gaat hier nader op in). De OD NZKG heeft het definitieve besluit genomen in 2016[390], waarmee de BBT-conclusies die van toepassing zijn op het doekfilter binnen de termijn van vier jaar zijn geïmplementeerd.

5.3.2 Implementatie van BBT-conclusies bij vergunningverlening aan Tata Steel

Naast het nagaan of de huidige vergunning van Tata Steel binnen de gestelde termijn aan de BBT voldoet, moet de OD NZKG ook bij nieuwe vergunningaanvragen nagaan of wordt voldaan aan de relevante BBT-conclusies. Zo maken de casussen Geurmaatregelen Hoogoven 6 en Schrotopslag 3 geen onderdeel uit van de BBT compliance check uit 2015, maar betreffen dit vergunningaanvragen van Tata Steel. Bij de vergunningverlening van deze casussen waren enkele BBT-conclusies relevant. Dit is toegelicht in onderstaande kaders.

[384] OD NZKG, interview, 13 februari 2020
[385] ILT, interview, 1 juli 2020
[386] OD NZKG, interviews, 7 oktober 2019 en 13 februari 2020
[387] ILT, interview, 1 juli 2020
[388] OD NZKG (2016), Definitief besluit ambtshalve wijziging voorschriften omgevingsvergunning, 22 september 2016
[389] Publicatieblad Europese Unie (2012), eur-lex.europa.eu
[390] OD NZKG (2016), Definitief besluit ambtshalve wijziging voorschriften omgevingsvergunning, 22 september 2016

Casus Geurmaatregelen Hoogoven 6

Deze casus betreft een vergunningaanvraag van Tata Steel uit 2017. In deze casus vormde BBT-conclusie 69 aanleiding voor Tata Steel om de OD NZKG te verzoeken om een voorschrift uit de vergunning versoepelen. Het gaat om een voorschrift waarin een verplichting is opgenomen voor het aanbrengen van rookgascondensatie bij Hoogoven 6 vóór 1 januari 2018. Het betreft een maatregel om geuremissie te reduceren.[391] Dit voorschrift was in de vergunning opgenomen naar aanleiding van de voorgaande BREF IJzer en Staal uit 2001.

In de aanvraag verzoekt Tata Steel de OD NZKG om de verplichting voor het aanbrengen van rookgascondensatie in de granulatieschoorsteen van Hoogoven 6 te laten vervallen en om in plaats daarvan de bestaande geurbelasting vast te leggen.[392] Tata Steel verwijst naar BBT-conclusie 69, waarin is opgenomen: "*De BBT voor minimalisatie van slakbehandelingsemissies is de dampen condenseren als geurreductie vereist is*".[393] In de vergunningaanvraag motiveert Tata Steel waarom er volgens haar geen geurreductie vereist is. Eenzelfde verplichting is ook opgelegd voor Hoogoven 7. In 2014 heeft Tata Steel rookgascondensatie aangebracht bij Hoogoven 7. Toepassing van deze maatregel bij Hoogoven 6 is volgens de OD NZKG niet vergelijkbaar: zo zijn de installatie en de effecten anders, is de uitvoering complexer en duurder en is er sprake van bijkomende, negatieve effecten op het energieverbruik en oppervlaktewater.[394]

In 2018 heeft de OD NZKG in het ontwerpbesluit besloten om, conform de aanvraag van Tata Steel, de verplichting tot het aanbrengen van rookgascondensatie bij Hoogoven 6 te laten vervallen en om de bestaande geurbelasting vast te leggen.[395] Op het moment van schrijven (zomer 2020) heeft de OD NZKG echter nog geen definitief besluit genomen, omdat het besluit in 2019 is aangehouden door de provincie. In de BBT-conclusie is geen beschrijving gegeven hoe bepaald moet worden of geurreductie vereist is. De OD NZKG en provincie geven aan dat het hierdoor voor discussie vatbaar is in welke gevallen wel maatregelen tegen geurreductie moeten worden genomen en in welke gevallen niet.[396]

Volgens het voorschrift dat op het moment van schrijven (zomer 2020) geldt, had Tata Steel de maatregel vóór 1 januari 2018 moeten nemen. De provincie en OD NZKG gedogen dat er geen rookgascondensatie is aangebracht bij Hoogoven 6.[397] De OD NZKG heeft per brief aan Tata Steel kenbaar gemaakt dat zij niet handhavend zal optreden.[398] Volgens de provincie is hiermee sprake van afzien van handhaving en kan deze brief als een gedoogbesluit aangemerkt worden.[399] Volgens de huisadvocaat kan in beginsel nog steeds worden gehandhaafd op het voorschrift en kan slechts onder bijzondere omstandigheden worden afgezien van handhaving op dit voorschrift: bij concreet zicht op legalisatie of wanneer handhavend optreden zodanig onevenredig is in verhouding tot de daarmee te dienen belangen. Het reeds ter inzage gelegde ontwerpbesluit kan worden gezien als concreet zicht op legalisatie.[400] De afwegingen die de OD NZKG en provincie hebben gemaakt bij deze procedure komen verder aan bod in Paragraaf 5.4.

[391] OD NZKG (2008), Herstelbesluit Corus Staal BV revisievergunning wet milieubeheer, 28 oktober 2008. Het gaat om voorschrift 0.4.13H lid b zoals dit luidt sinds het Herstelbesluit III van 21 mei 2013.
[392] Tata Steel (2017), Aanvraag vergunning wijziging vergunningsvoorschrift, 8 december 2017
[393] Publicatieblad Europese Unie (2012), eur-lex.europa.eu
[394] OD NZKG (2020), Memo geurmaatregel Hoogoven 6, 17 januari 2020
[395] OD NZKG (2018), Besluit op aanvraag om wijzigingen voorschriften omgevingsvergunning, 25 jun 2018
[396] Provincie Noord-Holland en OD NZKG, interview, 20 januari 2020
[397] Provincie Noord-Holland, e-mail, 21 januari 2020
[398] OD NZKG (2018), Brief OD NZKG aan Tata Steel betreft rookgascondensatie Hoogoven 6, 3 januari 2018
[399] Provincie Noord-Holland, schriftelijke beantwoording vragen, 26 augustus 2020
[400] Pels Rijcken (2020), Afdwingbaarheid vergunningsvoorschriften die niet BBT zijn, 21 januari 2020

Casus Schrotopslag 3

Deze casus maakt geen onderdeel uit van de BBT compliance check van de OD NZKG uit 2015, maar betreft een vergunningaanvraag van Tata Steel uit 2018. Voor de verwerking van schrot is BBT-conclusie 7 relevant, waarin maatregelen worden genoemd om schrot te controleren op vervuilende stoffen. In de vergunningaanvraag geeft Tata Steel aan met welke technieken zij voldoet aan BBT-conclusie 7.[401] Volgens het definitieve besluit van de OD NZKG komen de voorzieningen en maatregelen in de aanvraag overeen met de BBT-conclusie.[402]

Ook is BBT-conclusie 11 relevant. Deze BBT-conclusie gaat over het voorkomen of verminderen van diffuse stofemissie bij onder andere de opslag van schrot.[403] De OD NZKG concludeert dat in de revisievergunning van Tata Steel reeds voorschriften zijn opgenomen waarmee Tata Steel voldoet aan deze BBT-conclusie. Deze voorschriften zijn ook van toepassing op Schrotopslag 3. [404]

5.4 Belangenafweging

De Rekenkamer gaat in deze paragraaf na in hoeverre en op welke wijze de OD NZKG (provinciale) belangen tegen elkaar heeft afgewogen, voor zover zij daar ruimte voor heeft bij de vergunningverlening. De paragraaf gaat over het in beeld brengen van de afwegingen en niet over het inhoudelijk beoordelen van de vergunning en de voorschriften. Deze paragraaf leidt tot de volgende bevinding:

Bevinding 5.4

De OD NZKG heeft bij vergunningverlening aan Tata Steel en Harsco weinig ruimte om belangen af te wegen, omdat relevante wet- en regelgeving voornamelijk op landelijk en Europees niveau is vastgelegd. Belangenafwegingen tussen bijvoorbeeld economie, milieu en gezondheid, zijn grotendeels op landelijk en/of Europees niveau bepaald. Niettemin heeft de OD NZKG bij vergunningverlening wel enige ruimte. De Rekenkamer heeft de belangenafweging in de casussen in beeld gebracht aan de hand van vier onderwerpen.

Ten eerste met betrekking tot het afwegen van de gevolgen voor het milieu. De OD NZKG geeft aan dat zij over het algemeen de gevolgen voor verschillende aspecten voor het milieu heeft afgewogen, maar opgetreden hinder voor de omgeving niet in alle gevallen heeft voorzien. In de casus ROZA-slak Harsco heeft de OD NZKG de mogelijke gevolgen van het vloeibaar kiepen van ROZA-slak voor geuroverlast afgewogen. Ten aanzien van stofemissie verwachtte de OD NZKG niet dat de activiteiten meer stofoverlast tot gevolg zouden hebben. Ervaringen met betrekking tot stofoverlast uit het verleden zijn niet meegenomen. In de casus Schrotopslag 3 is de OD NZKG nagegaan wat de gevolgen zijn voor de geluidsbelasting. De OD NZKG geeft aan dat deze valt binnen de voorschriften en geluidszone en dat zij de opgetreden geluidshinder niet had voorzien. Met de kennis van nu had de OD NZKG Tata Steel gestimuleerd om een andere locatie voor Schrotopslag 3 te kiezen, de OD NZKG had Tata Steel hier niet toe kunnen dwingen. In de casus Geurmaatregelen Hoogoven 6 heeft de OD NZKG veel aandacht voor de belangenafweging tussen de reductie van geuremissie en de kosten van de maatregel voor Tata Steel. In het ontwerpbesluit laat de OD NZKG de verplichting tot het aanbrengen van rookgascondensatie bij Hoogoven 6 vervallen. De provincie heeft de definitieve besluitvorming uitgesteld vanwege de maatschappelijke onrust rondom Tata Steel en Harsco en is sindsdien nauw betrokken bij de

[401] Tata Steel (2018), Tekstbijlage bij vergunningsaanvraag Oxystaalfabriek, 30 april 2018
[402] OD NZKG (2019), Besluit op aanvraag omgevingsvergunning, 8 maart 2019
[403] Publicatieblad Europese Unie, 8 maart 2012 & OD NZKG (2019), Besluit op aanvraag omgevingsvergunning, 8 maart 2019
[404] OD NZKG, interview, 3 februari 2020

belangenafweging. De juridische houdbaarheid en maatschappelijke druk zijn hierbij belangrijke onderwerpen voor de OD NZKG en provincie.

Ten tweede met betrekking tot gezondheid. De provincie heeft steeds meer aandacht voor de effecten van de activiteiten van Tata Steel en Harsco op de gezondheid. In het Programma Tata Steel 2020-2050 geeft de provincie aan gezondheid meer nadruk te willen geven bij de uitvoering van VTH-taken. Volgens de OD NZKG zijn de mogelijkheden om gezondheid (zwaarder) mee te wegen binnen de reguliere uitvoering van VTH-taken beperkt. De OD NZKG geeft aan dat de juridische houdbaarheid hierbij belangrijk is. Wel probeert de OD NZKG in de casus Schrotopslag 3 hinderaspecten te betrekken bij vergunningverlening (hinder heeft een (indirect) negatief effect op de gezondheid). De provincie probeert daarnaast om via bestuurlijke en beleidsmatige interventies gezondheid meer te betrekken bij de uitvoering van VTH-taken, bijvoorbeeld via bestuurlijke gesprekken met het bedrijf of via het aankaarten van verbeterpunten bij het Rijk of de Europese Unie.

Ten derde met betrekking tot het vertalen van BBT-conclusies naar voorschriften in de vergunning. In de casus Emissiegrenswaarden Doekfilter was sprake van BBT-conclusies waarin voor een aantal emissies bandbreedten zijn opgenomen, waarbinnen de emissiegrenswaarden moeten vallen. In het ontwerpbesluit, herzien ontwerpbesluit en definitief besluit heeft de OD NZKG zich primair gericht op de onderkant van de BBT-bandbreedte.

Ten vierde met betrekking tot het betrekken van de omgeving. De OD NZKG betrekt omwonenden en belanghebbenden alleen op de formele momenten bij de vergunningverlening. Zo kan de omgeving een zienswijze indienen op het ontwerpbesluit of in bezwaar of beroep gaan tegen het definitieve besluit. Volgens de Dorpsraad Wijk aan Zee en Stichting IJmondig kost het hen veel tijd om op deze wijze betrokken te zijn bij de vergunningverlening, omdat het inhoudelijke en juridische kennis vraagt. Zij doen dit uit noodzaak omdat de OD NZKG de belangen van gezondheid en milieu naar hun mening onvoldoende betrekt. Liever worden zij eerder in het proces en op een laagdrempelige manier betrokken om hun belangen kenbaar te maken. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet krijgt bewonersparticipatie een grotere rol bij vergunningverlening, waarbij het in de eerste plaats de verantwoordelijkheid is van de aanvrager om in de voorbereidende fase participanten, waaronder omwonenden, te betrekken. De OD NZKG moedigt aan dat bedrijven de belangen van de omgeving meenemen in hun plannen, maar ziet het niet zozeer als haar rol om het betrekken van de omgeving bij de vergunningverlening over te nemen.

Beleidsruimte en belangenafweging bij vergunningverlening is beperkt

De vergunningplichtige activiteiten van Tata Steel en Harsco worden getoetst aan wet- en regelgeving. Voor deze bedrijven zijn het landelijk milieubeleid en de milieuwetgeving vooral gebaseerd op Europese regelgeving.[405] De belangenafweging, bijvoorbeeld tussen economie, milieu en gezondheid, wordt dan ook voornamelijk op landelijk en/of Europees niveau gemaakt, waar de milieunormen worden vastgesteld.[406] Dit gebeurt onder andere via vaststelling van de Beste Beschikbare Technieken, waaraan vaak emissienormen zijn verbonden.

De OD NZKG heeft vaak weinig ruimte om af te wijken van Europese en landelijke wet- en regelgeving.[407] Het is bijvoorbeeld moeilijk om zelfstandig als OD NZKG strenger te zijn dan de vastgestelde normen in de BBT.[408]

[405] OD NZKG (2019), Regionaal uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid NZKG, periode 2019 t/m 2022
[406] Provincie Noord-Holland, interview, 8 oktober 2019 & Provincie Noord-Holland, schriftelijke beantwoording vragen, 26 augustus 2020
[407] OD NZKG (2019), Regionaal uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid NZKG, periode 2019 t/m 2022
[408] Provincie Noord-Holland, schriftelijke beantwoording vragen, 26 augustus 2020

Strenger kan wel, mits onderbouwd en vastgelegd in beleid.[409] Dit kan bijvoorbeeld beleid zijn dat de provincie heeft vastgesteld. Zo heeft de provincie ten aanzien van geur en geluid enige ruimte om milieunormen te bepalen via eigen beleid, zie Hoofdstuk 3.[410] De OD NZKG geeft aan dat áls de provincie dergelijk beleid heeft vastgelegd, zij bij het opstellen van besluiten het provinciale beleid zal meenemen.[411] Hierbij gaat het vooral om de opdracht van de provincie aan de OD NZKG hoe met de beleidsruimte om te gaan.[412] Als uitvoeringsorganisatie kan de OD NZKG dit niet zelfstandig bepalen. Ook kan de OD NZKG een bedrijf of activiteit niet tegenhouden of dwingen om zich op een andere locatie te vestigen, als het bedrijf of de activiteit voldoet aan de wet- en regelgeving en het volgens het bestemmingsplan is toegestaan.[413]

Niettemin bestaat bij de vergunningverlening vaak enige beleidsruimte en zijn er mogelijkheden om belangen af te wegen. Op de website van de OD NZKG staat bijvoorbeeld vermeld: "*Als omgevingsdienst staan we midden in de metropoolregio Amsterdam. Wij dragen bij aan een duurzame en veilige ontwikkeling van dit gebied. Dit doen we door alle belangen goed af te wegen en het gebied van alle kanten te bekijken."*[414] In de reguleringsstrategie geeft de OD NZKG aan dat de beleidsruimte zorgvuldig moet worden gebruikt. Hierbij gaat het om zorgvuldigheid bij het verkrijgen van informatie over feiten en belangen, zorgvuldigheid bij het uitwisselen en toetsen van de verkregen informatie en zorgvuldigheid bij het creëren van mogelijkheden voor participatie bij besluitvorming.[415] De OD NZKG geeft aan dat het doel van de beleidsruimte is om maatwerk te bieden. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om de beoordeling hoe wet- en regelgeving (die vaak generiek is opgesteld) past op een concrete casus.[416]

De Rekenkamer heeft de belangenafweging in de onderzochte casussen in beeld gebracht aan de hand van vier onderwerpen.

1. De belangenafweging met betrekking tot de gevolgen voor milieu;
2. De belangenafweging met betrekking tot de gevolgen voor gezondheid;
3. De belangenafweging met betrekking tot het vertalen van de emissiegrenswaarden uit de BBT-conclusies naar voorschriften in de vergunning;
4. Het betrekken van omwonenden en belanghebbenden bij de vergunningverlening.

5.4.1 Afwegen gevolgen milieu

In de vergunningaanvraag moet het bedrijf aangeven op welke milieuaspecten, zoals geur of geluid, de aanvraag invloed heeft. De OD NZKG beoordeelt de verkregen informatie. In de Wabo is het toetsingskader opgenomen voor het beoordelen van een aanvraag.[417] Hierin is een aantal elementen opgesomd die de OD NZKG in ieder geval moet betrekken bij de beslissing op de aanvraag. Zo moet de OD NZKG de bestaande toestand van het milieu in kaart brengen en de gevolgen voor het milieu, mede in onderlinge samenhang bezien.[418] Onder 'de gevolgen voor het milieu' wordt bijvoorbeeld verstaan de gevolgen voor het fysieke milieu, gezien vanuit het belang van de bescherming van mensen, dieren, planten en goederen, van water, bodem en lucht.[419] Hieronder

[409] OD NZKG (2019), Regionaal uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid NZKG, periode 2019 t/m 2022
[410] Provincie Noord-Holland, schriftelijke beantwoording vragen, 26 augustus 2020
[411] OD NZKG (2019), Regionaal uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid NZKG, periode 2019 t/m 2022
[412] ILT, interview, 1 juli 2020
[413] Provincie Noord-Holland, interview, 8 oktober 2019 & OD NZKG, interview, 25 februari 2020 II
[414] OD NZKG (2020), www.odnzkg.nl
[415] OD NZKG (2019), Regionaal uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid NZKG, periode 2019 t/m 2022
[416] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 21 juni 2020
[417] Art. 2.10 tot en met art. 2.21 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
[418] Art. 2.14 lid 1 sub a Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
[419] Zie voor een volledige definitie van 'de gevolgen voor milieu' art. 1.1 lid 2 Wet milieubeheer

is per casus de belangenafweging met betrekking tot de gevolgen voor het milieu weergegeven. De casus Emissiegrenswaarden Doekfilter komt in Paragraaf 5.4.3 aan bod en is hieronder niet toegelicht.

Casus ROZA-slak Harsco

Geur

Bij het verwerken van slak was sprake van geuroverlast, doordat de slakpannen werden gekoeld op het koelspoor.[420] In de vergunningaanvraag stelt Harsco een nieuwe werkwijze voor: het vloeibaar kiepen van ROZA-slak. Hierdoor wordt er niet meer gekoeld op het koelspoor, waardoor er geen sprake meer zou zijn van geuremissie (H_2S-emissie).[421] De OD NZKG had veel aandacht voor het voorkomen van geuroverlast.[422] De OD NZKG verzocht Harsco na het indienen van de aanvraag om te onderbouwen dat er geen sprake meer zou zijn van H_2S-emissie.[423] Toen de aangeleverde gegevens niet voldoende waren om de OD NZKG te overtuigen dat de aanvraag milieuneutraal was, heeft de OD NZKG de procedure gewijzigd van regulier naar uitgebreid. Ook heeft de OD NZKG in het ontwerpbesluit een voorschrift opgenomen dat Harsco onderzoek moest doen om aan te tonen dat de geuroverlast niet toenam.[424] Hieruit bleek dat de geurnormen niet overschreden zouden worden.[425] Bij het onderzoek was een geurspecialist van de OD NZKG betrokken.[426] Verder had de OD NZKG de mogelijkheid om via het Activiteitenbesluit of voorschriften in de revisievergunning van Harsco uit 2010 te handhaven op mogelijke geuroverlast. De OD NZKG concludeerde dat er geen (extra) geurvoorschriften opgenomen hoefden te worden in het definitieve besluit.[427]

Stof

Hoewel de OD NZKG bij de afweging aandacht heeft gehad voor mogelijke stofoverlast, heeft zij stofoverlast niet voorzien. Zij had het vertrouwen dat er voldoende waarborgen waren tegen stofemissie.[428] Zo heeft Harsco in de aanvraag twee maatregelen opgenomen tegen stofemissie: een waterscherm en een constructie van zeecontainers als beschermmuur boven de ontzwavelingsput.[429] Daarnaast zag de OD NZKG door wijziging van het Activiteitenbesluit[430] geen reden om voorschriften op te nemen voor stof, omdat dit al via het Activiteitenbesluit geregeld wordt.[431] Er hadden evenwel maatwerkvoorschriften opgenomen kunnen worden, maar hier zag de OD NZKG geen aanleiding toe.[432] Tot slot was er in de revisievergunning van Harsco uit 2010 al

[420] OD NZKG, interview, 27 januari 2020

[421] Harsco Metals Holland BV (2014), Toelichting aanvraag 'Wet algemene bepalingen omgevingsrecht voor het wijzigen van de vergunning van Harsco', 16 oktober 2014

[422] OD NZKG, interview, 27 januari 2020

[423] OD NZKG (2014), Brief 'Verzoek aanvullende gegevens', 2 december 2014

[424] OD NZKG (2015), Ontwerp omgevingsvergunning; veranderen van inrichting; verwerking ROZA-slak & OD NZKG, interview, 27 januari 2020

[425] Witteveen+Bos (2015), Geurmetingen Harsco oktober 2015, 11 november 2015

[426] OD NZKG, diverse e-mails, september en oktober 2015

[427] OD NZKG (2016), Omgevingsvergunning regulier: veranderen van de werkwijze met betrekking tot de afhandeling van ROZA-slak, 15 februari 2016 & OD NZKG, interview, 27 januari 2020

[428] OD NZKG (2016), Brief 'Reactie op het bezwaarschrift' zaaknummer 786078, 14 april 2016

[429] Harsco Metals Holland BV (2014), Toelichting aanvraag 'Wet algemene bepalingen omgevingsrecht voor het wijzigen van de vergunning van Harsco', 16 oktober 2014

[430] NB: Deze interpretatie van het Activiteitenbesluit is inmiddels ingehaald door twee uitspraken van de AbRvS, t.w. AbRvS 3 mei 2017, ECLI:NL:RVS2017:1171 en AbRvS 17 mei 2017, ECLI:NL:RVS:2017:1301. Op basis van deze uitspraken had lucht/geur i.c. wél onderdeel moeten uitmaken van de milieuneutrale toets. Bron: OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020

[431] Per 1 januari 2016 geldt de 4e tranche van het Activiteitenbesluit. Sindsdien zijn er ook voor bepaalde activiteiten van type C-inrichtingen (omgevingsvergunningsplichtige inrichtingen zoals Harsco) algemene regels opgenomen en lucht. Regels uit het Activiteitenbesluit gelden altijd en worden daarom niet ook in de vergunning opgenomen. Bron: Infomil (2020), www.infomil.nl & OD NZKG, interview, 27 januari 2020

[432] OD NZKG, interview, 27 januari 2020

een voorschrift met betrekking tot stof opgenomen: "*Wanneer er bij de opslag van slakken handelingen plaatsvinden zoals het opbrengen, verwijderen en transporteren van slakken mag er vanaf 2 meter van deze opslag geen visueel waarneembare stofemissie plaatsvinden*."[433] Hierdoor was het volgens de OD NZKG niet nodig om een extra (maatwerk)voorschrift op te nemen met betrekking tot stof.[434]

De Dorpsraad Wijk aan Zee heeft bezwaar ingediend (zie Paragraaf 5.1), waarin zij haar zorgen uit over stofemissie bij het vloeibaar kiepen van ROZA-slak.[435] In reactie op dit bezwaar gaf de OD NZKG aan dat zij niet verwachtte dat de activiteiten meer stofoverlast tot gevolg zouden hebben.[436] Ervaringen met betrekking tot stofoverlast uit het verleden zijn niet meegenomen. Zo was in 1991 in het Reformatorisch Dagblad aandacht besteed aan de ontsnapping van grafiet en ijzerstof bij de (destijds) Hoogovens, die neersloeg in Wijk aan Zee. Volgens één van de artikelen kwamen de stofwolken vrij bij het storten van slakken bij Heckett Holland BV (een voorganger van Harsco). Na eerdere meldingen was al besloten de slakken vóór het storten een etmaal te laten afkoelen, omdat dit mogelijk de stofwolken zou kunnen beperken, maar dat had dus onvoldoende effect.[437] Het was bij de OD NZKG niet bekend dat Harsco in 1991 al vloeibaar kiepte waarbij stofwolken met grafiet en ijzerstof vrijkwamen en dat Harsco daarom slak is gaan koelen voordat deze werd gekiept.[438]

Casus Geurmaatregelen Hoogoven 6

In deze casus staat de belangenafweging met betrekking tot geuremissie centraal. In BBT-conclusie 69 is opgenomen dat: "*De BBT voor minimalisatie van slakbehandelingsemissies is de dampen condenseren als geurreductie vereist is*". In de aanvraag stelt Tata Steel dat er geen geurreductie vereist is, zoals bedoeld in de BBT. Volgens Tata Steel is er met reeds getroffen maatregelen een aanvaardbaar hinderniveau bereikt en neemt het aantal geurklachten af. Ook is het aanbrengen van de maatregel volgens Tata Steel niet kosteneffectief.[439]

In het ontwerpbesluit gaat de OD NZKG akkoord met het verzoek van Tata Steel om af te zien van de maatregel om rookgascondensatie aan te brengen bij Hoogoven 6[440] en besluit de OD NZKG om de bestaande geurbelasting vast te leggen (zie Paragraaf 5.3). Daarnaast verbindt de OD NZKG een periodieke onderzoeks-, rapportage- en monitoringsverplichting ten aanzien van de geuremissie aan de vergunning, om de geurbelasting te kunnen volgen.[441]

De OD NZKG heeft bij het beoordelen van de aanvraag de belangen tussen de mate van geuremissie en de kosten van de maatregel voor Tata Steel afgewogen. De OD NZKG baseert zich onder andere op resultaten van recent uitgevoerde metingen en berekeningen van SO_2 en H_2S-emissies, geuronderzoeken, reeds getroffen maatregelen, de gevolgen voor het energiegebruik en lozing van afvalwater bij het treffen van de maatregel en een kostenberekening van Tata Steel.[442] De onderbouwing van de OD NZKG is als volgt:

- De totale geurreductie is met 39 procent hoger dan het voorgeschreven doel van 30 procent reductie[443];

[433] Provincie Noord-Holland (2010), Herstelbesluit revisievergunning 09/2963, voorschrift 4.2.4
[434] OD NZKG, interview, 27 januari 2020
[435] Dorpsraad Wijk aan Zee (2016), Besluit omgevingsvergunning 5354; Aanvraagnummer OLO-1498307, 15 maart 2016
[436] OD NZKG (2016), Brief 'Reactie op het bezwaarschrift' zaaknummer 786078, 14 april 2016
[437] Reformatorisch Dagblad (1991), Opnieuw wolk ontsnapt bij Hoogovens, 6 augustus 1991
[438] OD NZKG, interview, 27 januari 2020
[439] Tata Steel (2017), Aanvraag vergunning wijziging vergunningsvoorschrift, 8 december 2017
[440] OD NZKG (2018), Ontwerpbesluit op aanvraag om wijziging voorschriften Omgevingsvergunning, 25 juni 2018
[441] OD NZKG (2018), Besluit op aanvraag om wijzigingen voorschriften omgevingsvergunning, 25 juni 2018
[442] OD NZKG (2018), Ontwerpbesluit op aanvraag om wijziging voorschriften Omgevingsvergunning, 25 juni 2018
[443] Het doel van 30 procent geurreductie is opgenomen in het Herstelbesluit van 28 oktober 2008.

- Volgens onderzoek uitgevoerd door Tata Steel is er beperkte reductie van geuroverlast door Hoogoven 6 door toepassing van rookgascondensatie;
- De benodigde investering bedraagt circa € 49 mln.[444] Volgens de OD NZKG zijn deze kosten buitensporig hoog in relatie tot de te verwachte reductie van de geurhinder.[445]

Volgens de OD NZKG is de resterende geurhinder zeer gering en is de noodzaak voor geurreductie zoals genoemd in BBT-conclusie 69 er niet meer. Volgens de OD NZKG vervalt hiermee de noodzaak voor het aanpassen van de slakgranulatie van Hoogoven 6.[446] Ook heeft de implementatie van de maatregel volgens de OD NZKG nadelige gevolgen voor het energieverbruik en worden luchtemissies afgewenteld naar verontreiniging van oppervlaktewater.[447] In het ontwerpbesluit is aangegeven dat Rijkswaterstaat (bevoegd gezag voor het lozen van afvalwater op het oppervlaktewater) daarom negatief tegenover de implementatie van de maatregel staat.[448]

De Dorpsraad Wijk aan Zee en OD IJmond hebben zienswijzen ingediend op het ontwerpbesluit (zie Paragraaf 5.1). Zij kunnen zich niet vinden in het besluit van de OD NZKG en stellen dat er nog steeds sprake is van een onacceptabel hinderniveau. Volgens de OD IJmond zou de voorgenomen wijziging voor onbepaalde tijd nadelige consequenties hebben op de kwaliteit van het leefmilieu.

Een definitief besluit om het voorschrift met de verplichting tot het aanbrengen van rookgascondensatie bij Hoogoven 6 uit de vergunning te verwijderen is sinds september 2018 in concept gereed.[449] In juli 2019 hebben de OD NZKG en de toenmalige gedeputeerde besloten om de besluitvorming uit te stellen, vanwege de maatschappelijke onrust rondom Tata Steel en Harsco sinds 2018.[450] Besproken werd om een gesprek tussen de toenmalig gedeputeerde en de directeur van Tata Steel af te wachten, dat plaatsvond in augustus 2019. Dit besluit is niet schriftelijk vastgelegd.[451] Op het moment van schrijven (zomer 2020) is er nog geen definitief besluit genomen. De juridische houdbaarheid en maatschappelijke druk zijn belangrijke onderwerpen bij het nemen van een definitief besluit.[452] De provincie is nauw betrokken bij de procedure. Hierop gaat Paragraaf 5.5 verder in.

Casus Schrotopslag 3

Geluid

Deze vergunningaanvraag heeft betrekking op de realisatie van Schrotopslag 3.[453] De opslag van schrot wordt verplaatst, dit betekent een verandering van de akoestische activiteiten.[454] Tata Steel heeft een akoestische beoordeling opgesteld om na te gaan of de nieuwe schrotopslag binnen de geluidgrenswaarden van de vergunning van Tata Steel past.[455] De geluidspecialist van de OD NZKG is op basis van deze beoordeling nagegaan of de geluidsbelasting binnen de voorschriften van de revisievergunning en binnen de geluidszone valt.

[444] Provincie Noord-Holland (2020), Informatievoorziening VTH, 4 februari 2020
[445] OD NZKG (2018), Ontwerpbesluit op aanvraag om wijziging voorschriften Omgevingsvergunning, 25 juni 2018; OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020 & Provincie Noord-Holland, reactie feitelijk wederhoor, 25 november 2020
[446] OD NZKG (2020), Memo context geurmaatregel Hoogoven 6, 20 januari 2020
[447] OD NZKG (2020), Memo context geurmaatregel Hoogoven 6, 17 januari 2020
[448] OD NZKG (2018), Ontwerpbesluit op aanvraag om wijziging voorschriften Omgevingsvergunning, 25 juni 2018
[449] OD NZKG (2018), Concept definitief besluit
[450] OD NZKG (2020), Memo geurmaatregel Hoogoven 6, 17 januari 2020 & Provincie Noord-Holland, e-mail, 7 juli 2020
[451] Provincie Noord-Holland, e-mail, 7 juli 2020
[452] OD NZKG (2020), Memo context geurmaatregel Hoogoven 6, 20 januari 2020
[453] Tata Steel (2018), Tekstbijlage bij vergunningaanvraag Schrotcatering 3, 30 april 2018 & Tata Steel (2018), Aanvraagformulier, 1 mei 2018
[454] Tata Steel (2018), Beoordelingsnotitie, 15 mei 2018
[455] Tata Steel (2018), Beoordelingsnotitie, 15 mei 2018

Geconcludeerd wordt dat het in gebruik nemen van Schrotopslag 3 past binnen de vergunde geluidruimte. Volgens de OD NZKG neemt de geluidsbelasting op een aantal vergunningspunten af. Wel vinden er toenamen plaats met betrekking tot de optredende geluidpieken, met name bij IP2 (Dorpsweide Wijk aan Zee). Volgens de OD NZKG blijven de optredende geluidsniveaus voldoen aan de vergunde waarden.[456] Zie voor uitleg van geluid in de vergunning van Tata Steel Bijlage D.

Sinds de ingebruikname van Schrotopslag 3 is er een sterke toename van het aantal geluidsklachten over vallend schrot bij de OD NZKG (zie ook Figuur 9.4 in Hoofdstuk 9).[457] Schrotopslag 3 ligt dichterbij Wijk aan Zee dan de andere schrotopslagen. De OD NZKG geeft aan dat de geluidsklachten ten tijde van de vergunningverlening niet waren voorzien.[458] Naar aanleiding van deze klachten heeft de OD NZKG geluidsmetingen uitgevoerd, hieruit bleek dat de geldende normen niet werden overschreden.[459] Hierdoor had de OD NZKG geen grond om de aanvraag te weigeren, ook al is er sprake van hinder voor de omgeving.[460] Ook had Tata Steel volgens de OD NZKG niet gedwongen kunnen worden om Schrotopslag 3 op een andere locatie te plaatsen. De OD NZKG geeft wel aan dat zij Tata Steel met de kennis van nu zou stimuleren om omgevingsbelastende activiteiten zo ver mogelijk naar binnen op het terrein van Tata Steel te plaatsen.[461] Daarnaast wil de OD NZKG de omwonenden tegemoet komen door op andere manieren de geluidssituatie te verbeteren, zie verder Paragraaf 5.4.2.

Bodem

De vergunningaanvraag komt voort uit een handhavingstraject met betrekking tot bodembedreiging door opslag van schrot (zie Hoofdstuk 4). In de praktijk is gebleken dat schrot niet altijd vrij is van bodembedreigende vloeistoffen. De nieuwe schrotopslag die Tata Steel wil realiseren met deze vergunningaanvraag moet daarom voorzien zijn van een vloeistofdichte vloer.[462] De OD NZKG heeft de gevolgen voor bodem afgewogen bij de beoordeling. In het Activiteitenbesluit Milieu zijn normen voor bodememissies opgenomen, waardoor er geen voorschriften over bodem in het besluit zijn opgenomen.[463] Een bodemspecialist van de OD NZKG is nagegaan of aanvullende maatwerkvoorschriften opgenomen moesten worden, dit was niet het geval.[464]

5.4.2 Afwegen gevolgen gezondheid

Er is steeds meer aandacht voor de impact van de activiteiten van majeure risicobedrijven als Tata Steel en Harsco op de gezondheid van omwonenden. Inwoners van de IJmondregio maken zich zorgen over de effecten van de activiteiten van deze bedrijven op de gezondheid.[465] Volgens het RIVM is bijna één op de vijf volwassenen in de regio bezorgd over mogelijke gezondheidsrisico's door de bedrijvigheid in hun omgeving. Dichtbij Tata Steel geldt dit voor ruim één op de drie bewoners.[466]

[456] OD NZKG (2018), Notitie, 13 juni 2018
[457] OD NZKG (2019), Overzicht klachten omwonenden 1-10-2018 tot 31-03-2020, d.d. 11 november 2019 en 9 april 2020
[458] OD NZKG, interview, 3 februari 2020
[459] OD NZKG, interview, 25 februari 2020 II
[460] OD IJmond, interview, 10 oktober 2019; OD NZKG, interview, 25 februari 2020 II & OD NZKG (2019), Besluit op aanvraag Omgevingsvergunning, 8 maart 2019, pp. 9 en 10
[461] OD NZKG, interview, 25 februari 2020 II
[462] OD NZKG (2019), Besluit op aanvraag Omgevingsvergunning, 8 maart 2019
[463] OD NZKG (2019), Besluit op aanvraag Omgevingsvergunning, 8 maart 2019 & OD NZKG, interview, 3 februari 2020
[464] OD NZKG (2018), Intern advies, 25 juni 2018 & OD NZKG, interview, 3 februari 2020
[465] Provincie Noord-Holland (2020), www.noord-holland.nl
[466] Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (2020), www.rivm.nl

Kader 5.3 Gezondheid

Bij de mogelijke impact van de activiteiten van majeure risicobedrijven op de gezondheid kan het gaan om verschillende aspecten:

- Luchtkwaliteit, zoals de hoeveelheid ultrafijn stof in de lucht. Algemeen wordt aangenomen dat ultrafijn stof effect op de gezondheid kan hebben. De OD NZKG geeft aan dat het fijnstof (PM 10) rond Tata Steel op een vijftal meetstations al gedurende meerdere jaren wordt gemeten. Hierin wordt ook geanalyseerd wat de concentratie PAK's en zware metalen is. Tevens wordt er op een tweetal punten in Wijk aan Zee en IJmuiden H_2S, SO_2, CO, NO_2 en roet gemeten. Volgens de OD NZKG geven deze metingen een goed beeld van de invloed van Tata Steel op de luchtkwaliteit in de directe omgeving en zo een indicatie van gezondheidsaspecten.[467] Daarnaast heeft het RIVM in 2019 en 2020 verkennende metingen uitgevoerd naar de hoeveelheid ultrafijn stof (PM 10 en PM 2,5) in IJmuiden, Wijk aan Zee en Beverwijk. De metingen zijn vergeleken met metingen in Ookmeer (Amsterdam). De niveaus van ultrafijn stof waren hoger in Wijk aan Zee en Beverwijk dan in Ookmeer en IJmuiden. De aantal ultra fijne stofdeeltjes zijn dan bijna vergelijkbaar met een drukke straat in de stad. Dit stof komt van het industriegebied tussen IJmuiden en Wijk aan Zee, dat verschillende bronnen van uitstoot bevat: industrie, zware transport en scheepvaart. Omdat de precieze plaatsen, grootte en continuïteit van de emissies niet bekend zijn, heeft het RIVM niet één specifieke bron aan kunnen wijzen.[468] De OD NZKG geeft aan dat nergens in Nederland rond één bedrijf zo'n grote meetinspanning wordt gedaan, als naar de luchtkwaliteit in het kader van de monitoring van de effecten van Tata Steel op de leefomgeving.[469]
- Stof, zoals de uitstoot van grafiet. Bij het verwerken van ROZA-slak sinds 2016 en met een piek in de zomer/herfst 2018, is meerdere keren uitstoot van grafiet geweest, dat in de nabije omgeving terecht is gekomen. Uit een analyse van veegmonsters door het RIVM in 2019 blijkt dat de veegmonsters meerdere metalen en PAK's bevatten.[470]
- Hinderaspecten, zoals geur- en geluidsoverlast. Overlast kan een (indirect) negatief effect op de gezondheid hebben.[471] Overlast door geluid kan bijvoorbeeld zorgen voor slecht slapen, wat een negatief effect heeft op de gezondheid.
- Ongerustheid, over bijvoorbeeld de luchtkwaliteit of hinderaspecten, kan slecht zijn voor de gezondheid.[472]

De provincie heeft steeds meer aandacht voor de effecten van Tata Steel en Harsco op de gezondheid, sinds de maatschappelijke onrust naar aanleiding van de stofemissie bij Harsco en het RIVM-onderzoek naar de gezondheidsrisico's van grafiet.[473] Dit sluit aan bij de evaluatie van het VTH-stelsel in opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (2019), waarin is geconstateerd dat het milieudebat in toenemende mate wordt gekleurd door zorgen over gezondheid, wat onder andere hand-in-hand gaat met bestuurlijke aandacht.[474] De aandacht van de provincie voor gezondheid komt onder andere naar voren in het Programma Tata Steel 2020-2050 en de inventarisatie van Zeer Zorgwekkende Stoffen. Beide worden hieronder toegelicht.

[467] OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020
[468] RIVM (2020), Verkennende metingen aan ultra fijnstof in het IJmondgebied, RIVM-rapport 2020-0095, Provincie Noord-Holland (2020), Vragen en antwoorden metingen ultrafijnstof in de IJmond, augustus 2020
[469] OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020
[470] RIVM (2019), Inschatting gezondheidsrisico's grafietregen Wijk aan Zee, 3 juni 2019
[471] GGD Kennemerland, interview, 3 februari 2020 & Provincie Noord-Holland e.a. (2020), Programma Tata Steel 2020-2050, 17 november 2020
[472] GGD Kennemerland, interview, 3 februari 2020
[473] RIVM (2019), Inschatting gezondheidsrisico's grafietregen Wijk aan Zee, 3 juni 2019
[474] Berenschot (2019), Kwaliteitsborging bij de uitvoering van VTH-taken - Evaluatie van het instrumentarium, 18 oktober 2019

Programma Tata Steel 2020-2050

De provincie heeft, samen met de IJmondgemeenten, het Programma Tata Steel 2020-2050 opgesteld (zie Hoofdstuk 3). In het programma geven de provincie en gemeenten aan dat Tata Steel en Harsco overlast en nadelige effecten op de gezondheid in de omgeving veroorzaken. Het programma heeft tot doel om de negatieve effecten van de bedrijven op de gezondheid en veiligheid in de IJmond zoveel mogelijk te verminderen. In het programma is aangegeven dat de uitvoering van de VTH-taken wordt geïntensiveerd, waarbij gezondheid meer wordt meegenomen bij de nadere invulling van deze taken. De provincie wil gezondheid meer nadruk geven bij de uitvoering van de VTH-taken. Het programma maakt onderscheid tussen wat wettelijk en afdwingbaar is, en wat aanvullende bestuurlijke en beleidsmatige wensen zijn om VTH-taken anders en beter uit te voeren.

- Met 'wettelijk en afdwingbaar' wordt de uitvoering van VTH-taken door de OD NZKG bedoeld zoals dit nu al mogelijk is binnen de bestaande kaders.
- Met 'bestuurlijk en beleidsmatig' worden de aanvullende acties bedoeld. Dit zijn aanvullende acties waar (nog) geen formele (afdwingbare) basis voor is in wet- en regelgeving.[475]

Wettelijk en afdwingbaar

De huidige mogelijkheden om gezondheid (zwaarder) mee te wegen bij het bepalen van voorschriften in de vergunning zijn echter beperkt.[476] Bij de uitvoering van VTH-taken, waaronder vergunningverlening, is de OD NZKG gebonden aan wet- en regelgeving.[477] Zoals eerder naar voren kwam, zijn de geldende milieunormen voor bedrijven als Tata Steel en Harsco voornamelijk op Europees niveau vastgelegd. In deze milieunormen zijn gezondheidsaspecten verwerkt, maar ook bijvoorbeeld de technische haalbaarheid is hierin meegenomen. Europese milieunormen zijn daardoor niet per se gelijk aan gezondheidsnormen en daarom zijn deze normen soms minder streng dan de advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO).[478]

De provincie en IJmondgemeenten hebben de ambitie om de advieswaarden van de WHO voor fijnstof en stikstofdioxide al in 2030 te halen in plaats van in 2050.[479] De WHO-waarden voor fijnstof en stikstofdioxide zijn echter geen emissiewaarden, maar immissiewaarden (zie Kader 5.4). De immissie in de IJmond is niet enkel afkomstig van Tata Steel, maar bestaat ook uit andere bronnen in binnen- en buitenland. De immissie is daarom niet één op één te herleiden naar Tata Steel en immissiewaarden kunnen niet op die manier in de vergunning opgenomen worden.[480] Volgens de OD NZKG kan zij alleen strengere emissiegrenswaarden, die zijn afgestemd op de WHO-waarden, opnemen als voorschriften als het bedrijf meewerkt.[481]

Kader 5.4 Emissie en immissie

Normen voor milieuaspecten in vergunningen kunnen betrekking hebben op emissie of immissie. De 'uitstoot' van een bedrijf is de emissie, bijvoorbeeld de hoeveelheid geur die vrijkomt bij een bedrijf. De belasting voor de omgeving is de immissie, bijvoorbeeld de hoeveelheid geur die bij woningen in de omgeving terechtkomt.[482]

Ook geeft de OD NZKG aan dat zij niet zomaar extra normen ten aanzien van gezondheid op kan nemen in de vergunning. Hierbij is de juridische houdbaarheid belangrijk voor de OD NZKG. Volgens de OD NZKG maakt het

[475] Provincie Noord-Holland e.a. (2020), Programma Tata Steel 2020-2050, 17 november 2020 & Provincie Noord-Holland, schriftelijke beantwoording vragen, 26 augustus 2020
[476] OD NZKG, interview, 7 oktober 2019 & OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 21 juni 2020
[477] Provincie Noord-Holland e.a. (2020), Programma Tata Steel 2020-2050, 17 november 2020
[478] Provincie Noord-Holland, e-mail, 7 november 2019
[479] Provincie Noord-Holland e.a. (2020), Programma Tata Steel 2020-2050, 17 november 2020
[480] Provincie Noord-Holland, schriftelijke beantwoording vragen, 26 augustus 2020
[481] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 21 juni 2020
[482] Infomil (2020), www.infomil.nl

bedrijf een goede kans om in het gelijk te worden gesteld door een rechter, als een bedrijf tegen een extra norm ten aanzien van gezondheid zou ageren.[483] Dit is in lijn met een aantal uitspraken van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State waaruit blijkt dat een beroepsgrond ten aanzien van gezondheid zelden slaagt.[484] De ILT geeft aan dat de provincie (als bevoegd gezag), mede op basis van gezondheidskundig onderzoek en advies, kan besluiten om strengere waarden te volgen, vanuit het oogpunt om de inwoners te beschermen. Dit dient de provincie dan in haar beleid aan te geven. Het is aan de vergunninghouder om hiermee akkoord te gaan of niet en dan aan de rechter te vragen om hierover een oordeel te geven.[485] Toch zijn ook de mogelijkheden voor de provincie om extra emissiebeperkende maatregelen voor te schrijven zeer beperkt.[486]

Zoals aangegeven hebben hinderaspecten een (indirect) negatief effect op de gezondheid. In het Programma Tata Steel is aangegeven dat hinderaspecten daarom meer prioriteit krijgen bij de uitvoering van VTH-taken. Zo wil de provincie specifiek voor stof gedrag- en werkvoorschriften in de vergunning op gaan nemen om stofverspreiding tegen te gaan [487] Een voorbeeld waarbij de OD NZKG hinderaspecten met betrekking tot geluid betrekt bij vergunningverlening is de casus Schrotopslag 3.

Casus Schrotopslag 3

De OD NZKG heeft geconstateerd dat de handelingen bij de schrotopslag niet altijd zorgvuldig worden uitgevoerd. Er werd bijvoorbeeld gezwengeld met schroot, wat volgens de OD NZKG de kans op glijdend schroot en hinder voor de omgeving vergroot.[488] De OD NZKG voert daarom op het moment van schrijven (zomer 2020) een ambtshalve wijziging uit, waarmee de vergunning wordt aangepast met het toevoegen van voorschriften over handelingen om hinderlijke geluiden bij de verwerking van schrot te beperken.[489]

In het Programma Tata Steel 2020-2050 is verder aangegeven dat met de komst van de Omgevingswet gezondheid explicieter als belang naar voren komt, waardoor gezondheidsaspecten en de GGD meer betrokken kunnen worden. Ook is aangegeven dat de samenwerking tussen de OD NZKG en de GGD Kennemerland vooruitlopend daarop wordt verbeterd.[490] Volgens de OD NZKG verandert de officiële rol van de GGD onder de Omgevingswet echter niet. Zij wordt geen wettelijk adviseur voor vergunningaanvragen, zoals de ILT is. Wel is het volgens de OD NZKG zo dat gezondheid onder de Omgevingswet een explicietere rol lijkt te gaan spelen dan onder de Wabo. Onder de Wabo zit het gezondheidsaspect “verstopt” in het begrip “bescherming van het milieu”. Onder de Omgevingswet wordt expliciet benoemd dat ernstige gevaren voor de gezondheid een reden is om een aanvraag te kunnen weigeren. De OD NZKG vindt het daarom voor de hand liggen dat het gezondheidsaspect onder de Omgevingswet vaker zal worden meegewogen dan onder de huidige wetgeving.[491]

[483] OD NZKG, interview, 7 oktober 2019
[484] Zie voor een beschouwing het artikel van Van ‘t Lam, V.M.Y. (2019), Actualiteiten Wabo en milieu: enkele ontwikkelingen in 2018/2019 in vogelvlucht
[485] ILT, interview, 1 juli 2020
[486] Provincie Noord-Holland, reactie feitelijk wederhoor, 25 november 2020
[487] Provincie Noord-Holland e.a. (2020), Programma Tata Steel 2020-2050, 17 november 2020
[488] OD NZKG (2020), Waarschuwingsbrief ‘Milieucontrole 2 januari 2020 bij schrootcatering’, 14 januari 2020 & OD NZKG (2020), Rapport controlebezoek Schrotcatering 3, 10 januari 2020
[489] OD NZKG, beantwoording schriftelijke vragen, 21 juni 2020
[490] Provincie Noord-Holland e.a. (2020), Programma Tata Steel 2020-2050, 17 november 2020
[491] OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020

De OD NZKG geeft aan dat zij op het moment van schrijven (zomer 2020) gesprekken voert met de provincie en gemeenten om na te gaan waar zij gezondheid meer kan betrekken bij de uitvoering van VTH-taken en met welk instrumentarium.[492]

Bestuurlijk en beleidsmatig

Naast wettelijke en afdwingbare mogelijkheden, probeert de provincie de negatieve effecten van Tata Steel en Harsco op gezondheid en veiligheid te verminderen via bestuurlijke/beleidsmatige interventies. De bouw van de ROZA-slak hal bij Harsco is hiervan een voorbeeld. Via het reguliere VTH-spoor was de bouw van deze hal niet afdwingbaar, maar onder andere door bestuurlijke gesprekken is deze hal gebouwd (zie Hoofdstuk 7). Ook kan de provincie aandacht vragen op landelijk niveau. Zo stelt het Programma Tata Steel: "*Als regionale overheden beschikken wij soms niet over de instrumenten om zaken af te kunnen dwingen. We zijn beperkt tot de kaders van wet- en regelgeving. Soms kunnen andere overheden, zoals het Rijk of de Europese Unie, dit wel. Wij zullen met hen samenwerken en hen zo nodig aanspreken en stimuleren wanneer wij kansen zien voor verbetering*."[493]

Visie Dorpsraad Wijk aan Zee en Stichting IJmondig

Zowel de Dorpsraad Wijk aan Zee als Stichting IJmondig maken zich zorgen over de impact van de activiteiten van Tata Steel en Harsco op de gezondheid van omwonenden. Zij zijn van mening dat gezondheidsbelangen onvoldoende worden meegewogen bij de uitvoering van VTH-taken. Volgens hen heeft de OD NZKG te weinig oog voor gezondheid en milieu en denkt de OD NZKG (te) vaak mee met Tata Steel.[494] Ook vindt de Dorpsraad dat gezondheidsonderzoeken onvoldoende worden betrokken bij de vergunningverlening.[495] Stichting IJmondig geeft aan dat zij wil weten *hoe* ongezond de impact op de omwonenden is, maar dat zij geen duidelijk antwoord krijgt van de provincie, OD NZKG en Tata Steel.[496]

Zowel de Dorpsraad Wijk aan Zee als Stichting IJmondig hebben weinig vertrouwen dat door het Programma Tata Steel 2020-2050 de gezondheidsbelangen meer worden meegewogen. Volgens hen ontbreken concrete en controleerbare (tussen)doelen. Hierdoor zijn zij bang dat er in de tussentijd weinig gebeurt.[497] Stichting IJmondig is daarom van mening dat er een nulmeting van de huidige uitstoot moet worden gedaan, zodat periodiek de voortgang kan worden gerapporteerd ten opzichte van de nulmeting.[498] Volgens de Dorpsraad gaat het programma vooral om het wegnemen van de *bezorgdheid* over gezondheid bij bewoners en niet zozeer om het verbeteren van de gezondheid zelf.[499]

Inventarisatie Zeer Zorgwekkende Stoffen

Een andere manier waarop de provincie en OD NZKG de negatieve effecten van Tata Steel op de gezondheid willen verminderen is de inventarisatie van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) (zie Kader 5.5). Voor ZZS geldt een minimalisatieverplichting. Als een bedrijf een ZZS naar de lucht uitstoot, is het bedrijf verplicht om te proberen om deze uitstoot te voorkomen. Als dit niet mogelijk is, moet het bedrijf de emissie tot een minimum beperken.[500] Een belangrijk instrument om invulling te geven aan de minimalisatieplicht is de vijfjaarlijkse informatieplicht, waarbij

[492] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 21 juni 2020
[493] Provincie Noord-Holland e.a. (2020), Programma Tata Steel 2020-2050, 17 november 2020, p. 14
[494] Stichting IJmondig, interview, 11 juni 2020 & Dorpsraad Wijk aan Zee, interview, 15 juni 2020
[495] Dorpsraad Wijk aan Zee, interview, 15 juni 2020
[496] Stichting IJmondig, interview, 11 juni 2020
[497] Stichting IJmondig, interview, 11 juni 2020 & Dorpsraad Wijk aan Zee, interview, 15 juni 2020
[498] Stichting IJmondig, e-mail, 28 mei 2020
[499] Wijk aan Zee, interview, 15 juni 2020 & Dorpsraad Wijk aan Zee, schriftelijke beantwoording vragen, 7 juli 2020
[500] Art. 2.4 lid 2 Activiteitenbesluit

een bedrijf één keer in de vijf jaar informatie moet overleggen aan het bevoegd gezag.[501] Op 1 januari 2021 moet de inventarisatie van ZZS door bedrijven zijn afgerond.

Kader 5.5 Zeer Zorgwekkende Stoffen
Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) zijn stoffen die gevaarlijk zijn voor mens en milieu, omdat ze bijvoorbeeld kankerverwekkend zijn, de voortplanting belemmeren of zich in de voedselketen ophopen. Het is een verzamelnaam voor meer dan 1.500 stoffen. De rijksoverheid wil deze stoffen met voorrang aanpakken, het streven is om ZZS uit de leefomgeving te weren.[502]

Op het moment van schrijven (zomer 2020) is de inventarisatie van ZZS bij Tata Steel nog gaande. Volgens de OD NZKG is er sprake is van enkele maanden vertraging, maar streeft zij naar afronding in 2020. De vertraging wordt volgens de OD NZKG veroorzaakt door een grote hoeveelheid gegevens die Tata Steel moet verzamelen. Tata Steel heeft de eerste gegevens half juni 2020 aangeleverd, waarna de OD NZKG de gegevens moet beoordelen.[503] Na de inventarisatie volgt waar noodzakelijk een traject van aanpassingen in de vergunning om de minimalisatieverplichtingen vast te leggen.[504]

Volgens de OD NZKG en ILT heeft Tata Steel de informatieplicht niet proactief opgepakt.[505] Volgens de ILT had de OD NZKG echter ook een meer actieve rol kunnen spelen bij de inventarisatie. In het verleden heeft de ILT de OD NZKG meerdere keren gevraagd naar de voortgang, maar is er geen zichtbare actie getoond. Voor een belangrijk onderwerp als ZZS bij een groot bedrijf als Tata Steel, verwacht de ILT van de OD NZKG (of provincie) nadrukkelijk aandacht en concrete stappen, vanuit de taakuitvoering VTH.[506] In de reactie op het feitelijk wederhoor geeft de OD NZKG aan dat zij regelmatig overleg heeft gehad over de voortgang en afspraken heeft gemaakt, maar dat de inventarisatie langer duurt dan bij een regulier bedrijf door de complexiteit en hoeveelheid bronnnen.[507] De provincie geeft in de reactie op het feitelijk wederhoor aan dat de ZZS-inventarisatie door Tata Steel volgens afspraak in 2020 wordt afgerond.[508]

5.4.3 Vertaling BBT-conclusies naar voorschriften in de vergunning

In Paragraaf 5.3 kwam naar voren dat de OD NZKG moet toetsen of de vergunningvoorschriften van Tata Steel voldoen aan de BBT-conclusies en dat de OD NZKG de voorschriften, indien nodig, moet actualiseren. Bij het vertalen van de BBT-conclusies naar voorschriften in de vergunning kan sprake zijn van interpretatieruimte.[509] Aan de technische maatregelen die op basis van de BBT-conclusies moeten worden toegepast, kan bijvoorbeeld een emissiegrenswaarde met een bepaalde bandbreedte verbonden zijn.

Kader 5.6 BBT-conclusies met emissiegrenswaarden
In een BBT-conclusie kan een emissiegrenswaarde opgenomen zijn met een bepaalde bandbreedte. Dit zijn *Best Available Techniques – Associated Emission Level* (BAT-AELs).[510] De BAT-AEL heeft betrekking op de

[501] Art. 2.4 lid 3 Activiteitenbesluit
[502] Infomil (2020), www.infomil.nl & RIVM (2020), www.rivm.nl
[503] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 21 juni 2020
[504] Provincie Noord-Holland e.a. (2020), Programma Tata Steel 2020-2050, 17 november 2020
[505] ILT (2019), Memo Tata Steel Vinger aan de pols, 25 juli 2019
[506] ILT, interview, 1 juli 2020
[507] OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020
[508] Provincie Noord-Holland, reactie feitelijk wederhoor, 25 november 2020
[509] OD NZKG, interview, 7 oktober 2019
[510] Aan de slag met de Omgevingswet (2020), www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

bandbreedte van emissieniveaus in normale bedrijfsomstandigheden.[511] De emissiegrenswaarde die wordt opgenomen in de vergunning is in principe niet hoger dan de emissieniveaus die in de BBT-conclusie zijn opgenomen.[512] Toch kan het bevoegd gezag zo nodig een strengere of minder strenge emissiegrenswaarde opleggen.[513] Minder strenge grenswaarden zijn bijvoorbeeld mogelijk als het halen van de emissiegrenswaarden zou leiden tot buitensporig hoge kosten in verhouding tot de milieuvoordelen, als gevolg van:

- De geografische ligging of lokale milieuomstandigheden van de plaats waar de activiteit wordt verricht;
- De technische kenmerken van de activiteit.[514]

Bij een nieuwe installatie zal de emissiegrenswaarde vaak aan de onderkant van de bandbreedte liggen, omdat de vergunningverlener ervan uit moet gaan dat door toepassing van de BBT de installatie beter zal presteren dan bestaande installaties.[515] Daarnaast is de vergunningverlener verplicht andere voorschriften in de vergunning op te nemen, waaronder eisen over monitoring.[516]

De vergunningverlener vertaalt de BBT-conclusie naar een emissiegrenswaarde in de vergunning, die afgestemd is op de specifieke situatie.[517] De bandbreedte die in de BBT-conclusie is opgenomen, kan zorgen voor discussie tussen de vergunningverlener en het bedrijf, omdat de onderlinge belangen verschillen.[518] De OD NZKG wil bijvoorbeeld een emissiegrenswaarde aan de onderkant van de bandbreedte opleggen, vanwege de lokale situatie op het vlak van gezondheid en milieu.[519] Het bedrijf kan echter aangeven dat een emissiegrenswaarde aan de onderkant van de bandbreedte niet kosteneffectief is. Volgens de OD NZKG kan een emissiegrenswaarde aan de onderkant binnen de bandbreedte niet altijd afgedwongen worden. Een rechter zou kunnen oordelen dat een emissiegrenswaarde aan de bovenkant ook binnen de bandbreedte ligt en daarmee aan de BBT-conclusie voldoet.[520] In de casus Emissiegrenswaarden Doekfilter heeft de OD NZKG echter wel emissiegrenswaarden aan de onderkant van de BBT-bandbreedte opgenomen in de vergunning. Dit is toegelicht in onderstaand kader.

In het Schone Lucht Akkoord (SLA) hebben de deelnemende partijen, waaronder de provincie Noord-Holland, afgesproken dat in vergunningen die vanaf 2020 worden afgegeven, waarbij sprake is van BBT-conclusies, emissiegrenswaarden worden opgenomen die zoveel mogelijk aan de onderkant binnen de bandbreedte liggen, om te zorgen voor zo weinig mogelijk uitstoot.[521] De OD NZKG moedigt dit aan, hoewel het volgens haar dus niet altijd af te dwingen is.[522]

Casus Emissiegrenswaarden Doekfilter

In de BBT-conclusies die relevant zijn voor deze casus is voor een aantal emissies een bandbreedte opgenomen waarbinnen de emissiegrenswaarden moeten vallen. In het vergunningenbesluit heeft de OD NZKG deze emissiegrenswaarden vertaald naar voorschriften. Nadat de doekfilterinstallatie eind 2013 in gebruik is genomen, heeft Tata Steel metingen uitgevoerd om een representatief beeld te krijgen van de emissiewaarden. Hiervoor is

[511] Art. 8.27 lid 3 Besluit kwaliteit leefomgeving
[512] Art. 8.27 lid 1 Besluit kwaliteit leefomgeving
[513] Respectievelijk art. 8.30 Besluit kwaliteit leefomgeving en art. 8.28 Besluit kwaliteit leefomgeving
[514] Art. 8.28 Besluit kwaliteit leefomgeving
[515] Infomil (2020), www.infomil.nl
[516] Art. 8.33 Besluit kwaliteit leefomgeving
[517] Rijksoverheid e.a. (2020), Schone Lucht Akkoord, 13 januari 2020 & Aan de slag met de Omgevingswet (2020), www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl
[518] OD IJmond, interview, 10 oktober 2019
[519] ILT, interview, 1 juli 2020
[520] OD NZKG, interview, 13 februari 2020 I
[521] Rijksoverheid e.a. (2020), Schone Lucht Akkoord, 13 januari 2020
[522] OD NZKG, interview, 13 februari 2020 I

Tata Steel gecertificeerd en de OD NZKG was bij de metingen betrokken (zie Paragraaf 5.1). Het doekfilter was op dat moment aangesloten op één van de drie sintermachines. In het ontwerpbesluit (2014) is een voorschrift opgenomen waarin de emissiegrenswaarden voor verschillende stoffen zijn vastgelegd. Zoals aangegeven in Paragraaf 5.1, heeft Tata Steel hierna nieuwe metingen uitgevoerd, waarbij de doekfilterinstallatie was aangesloten op alle drie de sintermachines.[523]

Het voert te ver om de grenswaarden voor alle emissies toe te lichten, maar gesteld kan worden dat de OD NZKG zich in het ontwerpbesluit, herzien ontwerpbesluit en definitief besluit primair heeft gericht op de onderkant van de BBT-bandbreedte. In BBT-conclusie 20 is bijvoorbeeld een bandbreedte gegeven voor stof (1-15 mg/nm^3). De emissiegrenswaarde in de vergunning is vastgelegd op 5 mg/nm^3. De OD NZKG baseerde zich hierbij op de resultaten van de metingen en op ervaringen met doekfilters op andere terreinen.[524]

Op het ontwerpbesluit en herzien ontwerpbesluit zijn zienswijzen ingediend. Een aantal indieners vond de emissiegrenswaarden, onder andere voor stof, te hoog. Anderzijds stelde Tata Steel dat de gestelde grenswaarden niet naleefbaar zijn.[525] Over het algemeen hield de OD NZKG voet bij stuk en zijn de emissiegrenswaarden niet tot nauwelijks gewijzigd naar aanleiding van de zienswijzen. De OD NZKG geeft aan dat de metingen aantoonden dat de emissiegrenswaarden haalbaar en realistisch zijn. Naar aanleiding van de metingen waarbij de doekfilterinstallatie was aangesloten op drie sintermachines heeft de OD NZKG wel een aantal emissies (iets) naar boven of naar beneden bijgesteld ten opzichte van het ontwerpbesluit.[526]

5.4.4 Betrekken van omwonenden en belanghebbenden bij vergunningverlening

Deze paragraaf gaat na op welke wijze omwonenden en belanghebbenden zijn betrokken bij de vergunningverlening. Zoals eerder aangegeven, is het volgens de reguleringsstrategie van de OD NZKG van belang om de beleidsruimte binnen het beoordelingskader zorgvuldig te gebruiken, waarbij het onder andere gaat om zorgvuldigheid bij het creëren van mogelijkheden voor participatie bij besluitvorming.[527] Participatie van omwonenden en belanghebbenden is een middel om vroegtijdig inzicht te krijgen in de belangen van derden.[528]

In de vergunningverleningsprocedure zitten formele momenten waarop omwonenden en belanghebbenden betrokken worden. Bij de reguliere procedure hebben zij de mogelijkheid om bezwaar in te dienen tegen het genomen besluit. Bij de uitgebreide procedure hebben zij de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen tegen het ontwerpbesluit of om in beroep te gaan tegen het definitieve besluit (zie ook Paragraaf 5.1).

In de casussen heeft de OD NZKG omwonenden en belanghebbenden op deze formele momenten betrokken bij de vergunningverlening. Zij zijn in de gelegenheid gesteld om een zienswijze in te dienen op het ontwerpbesluit of om in bezwaar of beroep te gaan tegen het (definitieve) besluit. Tabel 5.6 geeft weer in hoeverre omwonenden en belanghebbenden gebruik hebben gemaakt van deze mogelijkheden. Buiten deze formele momenten om heeft de OD NZKG omwonenden en belanghebbenden niet betrokken bij de vergunningverlening.

[523] OD NZKG (2016), Herzien ontwerpbesluit Ambtshalve wijziging voorschriften, 10 maart 2016 & OD NZKG (2016), Definitief besluit ambtshalve wijziging voorschriften omgevingsvergunning, 22 september 2016
[524] OD NZKG (2014), Ontwerpbesluit ambtshalve wijziging voorschriften, 6 oktober 2014; Definitief besluit ambtshalve wijziging voorschriften omgevingsvergunning, 22 september 2016 & OD NZKG, interview, 13 februari 2020
[525] Zie voetnoten 97 en 102 voor een overzicht van de ingediende zienswijzen.
[526] Definitief besluit ambtshalve wijziging voorschriften omgevingsvergunning, 22 september 2016 & OD NZKG, interview, 13 februari 2020
[527] OD NZKG (2019), Regionaal uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid NZKG, periode 2019 t/m 2022
[528] Aan de slag met de omgevingswet (2020), www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Tabel 5.6 Overzicht van zienswijzen, bezwaar en/of beroep door omwonenden en belanghebbenden in de casussen

Casus	Zienswijze	Bezwaar en/of beroep
Casus Emissiegrenswaarden Doekfilter	Zienswijze van een omwonende en Dorpsraad Wijk aan Zee	-
Casus ROZA-slak Harsco	-	Bezwaar door Dorpsraad Wijk aan Zee
Casus Schrotopslag 3	-	Bezwaar door 15 omwonenden tegen geluidsmuur en andere aspecten m.b.t schrot in andere procedures
Casus Geurmaatregelen Hoogoven 6	Zienswijze door Dorpsraad Wijk aan Zee en OD IJmond	Nog onbekend

Volgens de Dorpsraad Wijk aan Zee en Stichting IJmondig kost het hen veel tijd en energie om betrokken te zijn bij de vergunningverlening aan Tata Steel en Harsco. Om een zienswijze in te dienen, of om in bezwaar of beroep te gaan, moeten zij zich verdiepen in een specifiek bedrijfsproces. De ingediende zienswijzen worden vaak afgewezen.[529] Gezien het grote aantal vergunningen bij Tata Steel komt het wel eens voor dat zij een besluit niet hebben opgemerkt. In dat geval heeft de omgeving geen kans om bedenkingen in te dienen.[530] Dit was het geval in de casus Schrotopslag 3, waarbij omwonenden de vergunningaanvraag en -verlening van Schrotopslag 3 niet hadden opgemerkt (zie Paragraaf 5.1.5). Daarom hebben zij bezwaar ingediend tegen de geluidsmuur en andere procudures die betrekking hadden op schrot (zie Tabel 5.6).

Volgens de Dorpsraad wordt het proces formeel, juridisch en technisch door het indienen van zienswijzen, bezwaar en beroep. De Dorpsraad geeft aan dat zij – naast inhoudelijk op de hoogte zijn – juridisch onderlegd moet zijn. Als de Dorpsraad daarin fouten maakt, wordt zij op formele gronden afgewezen. Volgens de Dorpsraad gaat het dan niet meer over de inhoud, namelijk het gezond en leefbaar maken van de omgeving. Zij geeft hierover aan: "*Wij hebben – zeker door de juridisering van alle kwesties – vaak het gevoel David te zijn die tegen twee Goliaths op moet vechten*."[531]

De Dorpsraad Wijk aan Zee steekt uit noodzaak veel energie in het doornemen van vergunningenbesluiten en het indienen van zienswijzen. Dit is niet het doel van de Dorpsraad, maar zij is van mening dat de OD NZKG de belangen van de omgeving (milieu en gezondheid) onvoldoende betrekt bij de vergunningverlening en niet streng genoeg is richting Tata Steel. Ook Stichting IJmondig deelt deze mening. Daarom komen zij op voor de belangen van de omgeving, maar vinden dit eigenlijk de taak van de OD NZKG. De Dorpsraad en Stichting IJmondig zouden liever eerder in het proces en op een andere manier dan via zienswijzen, bezwaar en beroep hun belangen kenbaar maken, zodat zij zich minder in de bedrijfsprocessen van Tata Steel hoeven te verdiepen.[532]

Participatie in de Omgevingswet

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet krijgt bewonersparticipatie een grotere rol bij vergunningverlening, waarbij het in de eerste plaats de verantwoordelijkheid is van de aanvrager om in de voorbereidende fase participanten, waaronder omwonenden, te betrekken. Het gesprek met de omgeving wordt vooraf bevorderd, zodat vroegtijdig inzicht kan worden verkregen in de verschillende belangen. Op die manier kan de kwaliteit van de besluitvorming verbeteren en het draagvlak vergroten. Dit kan tijdswinst opleveren. Het bedrijf moet in de

[529] Stichting IJmondig, interview, 11 juni 2020; Dorpsraad Wijk aan Zee, interview, 15 juni 2020 & Dorpsraad Wijk aan Zee, schriftelijke beantwoording vragen, 7 juli 2020
[530] Dorpsraad Wijk aan Zee, interview, 15 juni 2020 & Dorpsraad Wijk aan Zee, schriftelijke beantwoording vragen, 7 juli 2020
[531] Dorpsraad Wijk aan Zee, schriftelijke beantwoording vragen, 7 juli 2020
[532] Stichting IJmondig, interview, 11 juni 2020 & Dorpsraad Wijk aan Zee, interview, 15 juni 2020

vergunningaanvraag aangeven of, en zo ja, hoe aan participatie is gedaan en wat de resultaten daarvan zijn. De manier waarop participatie wordt vormgegeven is vormvrij. Het bevoegd gezag moet deze informatie vervolgens betrekken bij de integrale belangenafweging.[533]

De OD NZKG moedigt aan dat bedrijven de belangen van de omgeving meenemen in haar plannen om daarmee het draagvlak te vergroten. De OD NZKG ziet het als haar rol om bedrijven hiertoe te stimuleren en druk op uit te oefenen. Het is volgens de OD NZKG van belang dat de verschillende partijen bereid moeten zijn om elkaars belangen te zien en te begrijpen. Volgens de OD NZKG moeten de belangen en gemoederen eerst op verschillende vlakken normaliseren, alle partijen moeten 'aan boord' zijn voor een goede dialoog. De OD NZKG ziet het niet zozeer als haar rol om het betrekken van de omgeving bij de vergunningverlening over te nemen van de bedrijven.[534]

5.5 Rol van de provincie bij vergunningverlening

De Rekenkamer gaat in deze paragraaf na in hoeverre en op welke wijze de provincie betrokken was bij de vergunningverlening aan Tata Steel en Harsco. Deze paragraaf leidt tot de volgende bevinding:

Bevinding 5.5

Tot de zomer van 2018 speelde de provincie doorgaans geen rol in het proces van vergunningverlening aan Tata Steel en Harsco. Wel informeerde de OD NZKG de provincie over genomen besluiten. Sinds de toegenomen maatschappelijke onrust rondom Tata Steel en Harsco vanaf de zomer van 2018 is de provincie nauwer betrokken bij de beoordeling en besluitvorming door de OD NZKG. Dit is terug te zien in de casussen. De vergunningverlening in de casussen Emissiegrenswaarden Doekfilter en ROZA-slak Harsco vond plaats in de periode 2014-2016, de provincie was hier niet of nauwelijks bij betrokken. Hoewel de vergunningverlening in de casus Schrotopslag 3 plaatsvond in de periode dat de maatschappelijke onrust rondom Tata Steel toenam, was de provincie ook bij deze casus niet betrokken. De beoordeling was vooral technisch en de provincie zag geen reden om hierbij te worden betrokken. De provincie is wel nauw betrokken bij de casus Geurmaatregelen Hoogoven 6. Sinds het moment dat de gedeputeerde het nemen van een definitief besluit heeft aangehouden, overleggen de provincie en OD NZKG regelmatig, waarbij de juridische houdbaarheid en maatschappelijke druk belangrijke onderwerpen zijn. Ook heeft de provincie de juridische houdbaarheid van de beslissing van de OD NZKG laten toetsen door haar huisadvocaat.

Rol provincie bij vergunningverlening tot de zomer van 2018

GS zijn het bevoegd gezag voor de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco, maar hebben voor de uitvoering hiervan mandaat verleend aan de directeur van de OD NZKG (zie Hoofdstuk 2).[535] De gedachte is dat de uitvoering van de VTH-taken op deze manier meer op afstand wordt gezet van de politiek[536] en de OD NZKG de taken meer onafhankelijk[537] en met een milieutechnische benadering kan uitvoeren.[538] De provincie speelde tot de zomer van 2018 doorgaans geen rol in het proces van vergunningverlening aan Tata Steel en Harsco.[539]

[533] Ministerie van BZK (2019), Informatieblad participatie in de Omgevingswet, juni 2019
[534] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 21 juni 2020
[535] Provincie Noord-Holland, interview, 14 april 2020
[536] Randstedelijke Rekenkamer (2016), Uitvoering op afstand, p. 39
[537] Memorie van Toelichting op de Wijziging van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
[538] Provincie Noord-Holland, interview, 14 april 2020
[539] OD NZKG, interview, 7 oktober 2019

De OD NZKG informeerde de provincie voornamelijk over de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel via het risico- en aandachtdossier (zie ook Hoofdstuk 8). De OD NZKG geeft aan dat zij telkens melding heeft gemaakt bij de gedeputeerde van de besluiten die de OD NZKG nam.[540] Vanwege het lage risicoprofiel was Harco geen onderdeel van het risico- en aandachtdossier.[541]

Rol provincie bij vergunningverlening vanaf de zomer van 2018

Sinds de toegenomen maatschappelijke onrust rondom Tata Steel en Harsco vanaf de zomer van 2018 is de rol van de provincie bij de uitvoering van VTH-taken bij deze bedrijven veranderd.[542] De provincie geeft aan dat zij vanwege de bestuurlijke gevoeligheid van het dossier Tata Steel/Harsco nauwer betrokken wil zijn bij de beoordeling en besluitvorming door de OD NZKG, om de bestuurlijke gevoeligheid (waar van toepassing) mee te nemen in de afweging en om vragen vanuit PS en de omgeving te kunnen beantwoorden.[543] GS blijven namelijk verantwoordelijk voor de uitvoering van de VTH-taken en door de OD NZKG genomen besluiten.[544] De provincie geeft daarom aan dat het in het geval van beslissingen van politiek-bestuurlijke of beleidsmatige aard, het aan het college van GS is om te beslissen. Volgens de provincie moet de OD NZKG de provincie zodanig informeren, dat het bestuur in staat wordt gesteld – als zij dat zou willen – een aanwijzing te geven op het mandaat. Het bestuur moet bij belangrijke zaken een (andere) beslissing kunnen nemen, ook al zou de OD NZKG de beslissing volgens het mandaat zelf kunnen nemen.[545]

Ook ziet de provincie een nadrukkelijker rol voor de ambtelijke organisatie van de provincie, omdat zij de schakel vormt tussen de OD NZKG en het college van GS. Om die reden heeft de provincie een programmamanager voor het dossier Tata Steel/Harsco aangesteld en wordt de ambtelijke capaciteit vergroot met betrekking tot het beoordelen van de informatie vanuit de OD NZKG en het adviseren van het college van GS. In een wekelijks ambtelijk overleg tussen de OD NZKG en de provincie wordt alles omtrent Tata Steel en Harsco besproken. Onderwerpen met een mogelijk afbreukrisico voor het bestuur en/of zaken waarbij sprake is van media- of politieke gevoeligheid krijgen extra aandacht, dit zijn bijvoorbeeld zaken waarbij sprake is van grote milieu-impact.[546] Paragraaf 7.4 gaat verder in op de rol van de provincie bij de uitvoering van VTH-taken.

Kader 5.7 Onderzoek naar vergunningen Kooksfabrieken, Hoogovens, Sinter-, Pellet- en Oxystaalfabriek

Een voorbeeld waaruit de nauwere betrokkenheid van de provincie bij de uitvoering van VTH-taken blijkt, zijn de onderzoeken naar de vergunning van de Kooksfabrieken, Hoogovens, Sinterfabriek, Pelletfabriek en Oxystaalfabriek. GS hebben de OD NZKG eind 2019 opdracht gegeven om deze onderzoeken uit te voeren voor de Hoogovens, de Sinterfabriek en Pelletfabriek, nadat de OD NZKG dit onderzoek al was gestart voor de Kooksfabrieken. In deze onderzoeken worden de vergunningen van de fabrieken vergeleken met de daadwerkelijke situatie.[547] De aanleiding hiervoor was de hogere uitstoot van stof uit de sinterkoelers van de Sinterfabriek, dan waar altijd van uit werd gegaan en in de vergunning is opgenomen (dit is nader toegelicht in Hoofdstukken 6 en 7). GS wilden onderzoeken of deze situatie ook in andere fabrieken van Tata Steel kan voorkomen. Ook wilden GS mogelijke verbeteringen van de vergunningen in kaart brengen. Het onderzoek naar de vergunning van de Kooksfabriek is in juni 2020 opgeleverd, het onderzoek naar de overige fabrieken in

[540] OD NZKG, interview, 13 februari 2020
[541] Provincie Noord-Holland, interview, 14 april 2020
[542] OD NZKG, interview, 7 oktober 2019
[543] Provincie Noord-Holland, interview, 14 april 2020
[544] Provincie Noord-Holland (2018), Besluit mandaat en machtiging Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied 2018 provincie Noord-Holland. Provinciaal blad nr. 9741, 24 december 2018.
[545] Provincie Noord-Holland, interview, 14 april 2020
[546] Provincie Noord-Holland, interview, 14 april 2020
[547] Provincie Noord-Holland (2020), Brief GS aan PS Sinterkoelers Tata Steel, 5 december 2020

september 2020.[548] In de onderzoeken is een aantal verbeterpunten geconstateerd, die de OD NZKG handvatten geeft om de huidige vergunningen op verschillende punten aan te scherpen. De eerste stappen zijn hiervoor gezet.[549]

Rol van de provincie bij vergunningverlening in de casussen

De toegenomen betrokkenheid van de provincie bij de vergunningverlening aan Tata Steel is terug te zien in de onderzochte casussen. Dit is toegelicht in onderstaande kaders.

Casus Emissiegrenswaarden Doekfilter Sinterfabriek

De provincie geeft aan dat het vastleggen van de emissiegrenswaarden van het Doekfilter regelmatig is besproken tussen de OD NZKG en de provincie. In 2014 is de problematiek rondom het vaststellen van de emissiegrenswaarden in de staf met de toenmalige gedeputeerde besproken, waarbij GS en de OD NZKG bestuurlijk op één lijn zaten. In de periode tot en met het vaststellen van de emissiegrenswaarden is de voortgang tweemaandelijks aan de orde geweest tijdens de bespreking van het risico- en aandachtdossier en benoemd in voortgangsrapportages (tertaalrapportages) van de OD NZKG.[550] De provincie is ook betrokken geweest bij het versturen van de brief die namens de OD NZKG aan de indieners van zienswijzen is verstuurd, waarin de voortgang van het traject en de reden voor vertraging werd toegelicht (zie Paragraaf 5.1).[551]

Casus ROZA-slak Harsco

De provincie is niet betrokken geweest bij de vergunningverlening in de casus ROZA-slak Harsco. Door het lage risicoprofiel viel Harsco in deze periode (2014-2016) niet onder het risico- en aandachtdossier. De provincie geeft aan dat de vergunningverlening aan Harsco zorgvuldig is gedaan. De beoordeling van de aanvraag was vooral technisch.[552] Zowel de provincie als de OD NZKG geven aan dat er destijds geen reden voor de provincie was om bij de vergunningverlening betrokken te zijn.[553] Volgens de provincie was er waarschijnlijk geen ander besluit genomen als de provincie hier wel bij was betrokken. De overlast door de stofemissies kwam anderhalf jaar na het starten met de nieuwe werkwijze, dit was niet voorzien en ook de provincie geeft aan dat zij dit niet had kunnen voorzien.[554]

Casus Schrotopslag Oxystaalfabriek

De provincie is niet betrokken geweest bij de vergunningverlening in de casus Schrotopslag 3. De beoordeling van de vergunningaanvraag was vooral technisch, waarbij het onder andere ging om toetsing aan de geluidsnormen. De provincie zag geen reden om in dit proces te worden betrokken. Zij geeft aan dat als de provincie was betrokken, het niet haar rol was geweest om de toetsing aan de geluidsnormen ter discussie te

[548] OD NZKG (2020), Duiding OD NZKG Onderzoek SPPS naar vergunningen Kooksfabrieken 1 & 2 Tata Steel, juni 2020 & OD NZKG (2020), Duiding OD NZKG Onderzoek SPPS naar vergunningen Tata Steel, Hoogovens 6 en 7, Sinterfabriek, Pelletfabriek, Oxystaalfabriek, september 2020
[549] Provincie Noord-Holland (2020), Brief GS aan PS Onderzoek vergunningen Hoogovens, Sinterfabriek, Pelletfabriek en Oxystaalfabriek Tata Steel, 6 oktober 2020
[550] Provincie Noord-Holland, e-mail beantwoording vraag betrokkenheid provincie bij doekfilter, 29 april 2020
[551] OD NZKG, interview, 13 februari 2020
[552] Provincie Noord-Holland, 21 april 2020
[553] OD NZKG, interview, 27 januari 2020 & Provincie Noord-Holland, interview, 14 april 2020
[554] Provincie Noord-Holland, interview, 21 april 2020

stellen.[555] De OD NZKG geeft aan dat een dergelijke vergunning nu wel langs de provincie zou gaan, gezien de toegenomen maatschappelijke onrust rondom Tata Steel en Harsco.[556]

Casus Geurmaatregelen Hoogoven 6

De provincie is nauw betrokken bij de vergunningverlening van deze casus. Begin 2018 hebben de OD NZKG en provincie de vergunningaanvraag besproken.[557] Voordat het ontwerpbesluit is gepubliceerd, hebben de OD NZKG en provincie het besluit ambtelijk en in het stafoverleg met de gedeputeerde besproken. Er werd gesproken over de milieutechnische beoordeling door de OD NZKG en de bestuurlijke risico's die de provincie zag. De provincie geeft aan dat het klachtbeeld en de politieke situatie ten tijde van het ontwerpbesluit (2018) anders waren, waardoor de provincie de bestuurlijke risico's nog niet zo groot inschatte.[558]

Zoals is besproken in Paragrafen 5.3 en 5.4, heeft de gedeputeerde het nemen van een definitief besluit in 2019 aangehouden.[559] Volgens de provincie waren de bestuurlijke risico's zodanig vergroot, dat het besluit niet enkel op afstand milieutechnisch gemaakt kon worden. De maatschappelijke onrust rondom Tata Steel en Harsco was toegenomen, het klachtbeeld was veranderd en er waren aanvullende vragen naar voren gekomen.[560] Sindsdien is de provincie nauw betrokken bij de procedure. De provincie en OD NZKG hebben regelmatig overleg over de mogelijkheden en wenselijkheid met betrekking tot het al dan niet aanpassen van het ontwerpbesluit. Zoals eerder naar voren kwam, zijn de juridische houdbaarheid en maatschappelijke druk hierbij belangrijke onderwerpen. Zo heeft de provincie de juridische houdbaarheid van de beslissing van de OD NZKG laten toetsen door haar huisadvocaat.[561] Op het moment van schrijven (zomer 2020) is er nog geen definitief besluit genomen.

[555] Provincie Noord-Holland, interview, 21 april 2020
[556] OD NZKG, interview, 3 februari 2020
[557] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 12 maart 2020
[558] Provincie Noord-Holland, interview, 21 april 2020
[559] OD NZKG (2020), Memo geurmaatregel Hoogoven 6, 17 januari 2020 & Provincie Noord-Holland, e-mail, 7 juli 2020
[560] Provincie Noord-Holland, interview, 21 april 2020
[561] OD NZKG (2020), Memo context geurmaatregel Hoogoven 6, 20 januari 2020 & Pels Rijcken (2020), Afdwingbaarheid vergunningsvoorschriften die niet BBT zijn, 21 januari 2020

| 6 | Kwaliteit toezicht

De Rekenkamer gaat in dit hoofdstuk na of het toezicht op Tata Steel en Harsco op een juiste wijze plaatsvindt. Bij het beoordelen van het proces van toezicht kijkt de Rekenkamer naar vier onderwerpen:

1. Gepland toezicht (aangekondigd en onaangekondigd);
2. Ongepland toezicht naar aanleiding van meldingen en klachten;
3. Toezicht na overtredingen;
4. De inzet van toezichtscapaciteit.

De behandeling van deze vier onderwerpen leidt tot vier afzonderlijke bevindingen die in de corresponderende paragrafen zijn weergegeven.

In onderstaand kader worden de uitgangspunten bij toezicht toegelicht, aan de hand van de toezichtstrategieën van de provincie[562] en OD NZKG.

Kader 6.1 Inleiding op toezicht

Toezicht houdt in dat wordt gecontroleerd of wet- en regelgeving worden nageleefd (naar letter en/of geest). De provincie heeft een nalevingsstrategie opgesteld, waar een toezichtstrategie onderdeel van uitmaakt. Er wordt onderscheid gemaakt tussen twee vormen van toezicht: preventieve controles en repressieve controles.

- Preventieve controles zijn controles die op basis van de risicomethodiek in de diverse planningen worden opgenomen. Dit houdt in dat voor dergelijke controles de controlefrequentie vooraf is bepaald. Het kenmerk van een preventieve controle is het planmatige en terugkerende karakter.
- Repressieve controles kenmerken zich door een specifieke aanleiding. Dit kunnen klachten, meldingen, ongevallen en/of incidenten zijn, maar ook de bevindingen van eerdere controles en gegeven hersteltermijnen (hercontroles).[563]

In dit hoofdstuk gebruiken we de termen gepland en ongepland toezicht voor het onderscheid tussen preventieve controles en repressieve controles.

Zoals naar voren kwam in Hoofdstuk 5, heeft de OD NZKG regionaal beleid opgesteld voor de uitvoering van de VTH-taken. Uitgangspunt hierbij is dat er een risicoafweging plaatsvindt en dat bij potentieel zwaardere belastende activiteiten en/of activiteiten waar het risico op niet-naleving hoger is, meer inzet wordt gepleegd dan bij eenvoudiger, minder belastende activiteiten. De eigen verantwoordelijkheid van het bedrijf om zorgvuldig te handelen staat voorop. Bij de inzet van VTH gaat het daarom in eerste instantie om preventie en daarna eventueel interventie. Onderdeel van de nalevingsstrategie is een toezichtstrategie. De toezichtstrategie is gericht op de controle van de naleving van regels en afspraken. Het uitgangspunt is dat geconstateerde overtredingen ongedaan gemaakt moeten worden en dat de nadelige gevolgen ervan worden opgeheven. Toezicht kan zowel fysiek op locatie als administratief. De OD NZKG bepaalt welke vorm van toezicht in een specifieke situatie het meest efficiënt en effectief is. Afhankelijk van de situatie vinden controles onaangekondigd of aangekondigd plaats.[564]

[562] De toezicht- en handhavingstrategieën van de OD NZKG en provincie zijn niet tegelijkertijd werkzaam geweest. GS hebben op 29 januari 2019 de Nalevingsstrategie Omgevingsrecht 2014 tot en met 2018 hernieuwd vastgesteld tot het tijdstip dat de Nalevingsstrategie Omgevingsrecht van de OD NZKG in werking trad. Deze is op 22 mei 2019 vastgesteld. Bron: Provincie Noord-Holland, reactie feitelijk wederhoor, 25 november 2020

[563] Provincie Noord-Holland (2019), Nalevingsstrategie Omgevingsrecht, 29 januari 2019

[564] OD NZKG (2019), Regionaal uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid NZKG - periode 2019 t/m 2022, 22 mei 2019

6.1 Gepland toezicht

In deze paragraaf komt aan bod hoe gepland toezicht wordt uitgevoerd. Dit leidt tot de volgende bevinding:

Bevinding 6.1

De OD NZKG houdt in de onderzochte casussen gepland toezicht op Tata Steel en Harsco conform de toezichtstrategieën van de provincie en OD NZKG. Zij houdt risico-gestuurd toezicht door per bedrijf een zogeheten basisbeeld over de verschillende milieucomponenten en het naleefgedrag bij te houden. De OD NZKG heeft aanvullend op het basisbeeld van Tata Steel een weegdocument opgesteld, waarin voor elke werkeenheid een risicoanalyse is gemaakt. Op basis hiervan bepaalt de OD NZKG een bezoekfrequentie per werkeenheid, die uiteenloopt van zo'n zeven keer per jaar tot eens in de twee jaar. Vanwege de omvang wordt niet elke werkeenheid geheel geïnspecteerd, maar richt een inspectie zich op een bepaald thema (zoals geluid of bodem).

In de onderzochte casussen heeft de OD NZKG verschillende vormen van geplande fysieke controles uitgevoerd. In de casussen Stofemissie Harsco en Schrotopslag (bodembedreiging) heeft de OD NZKG minder fysieke controles uitgevoerd dan zij had moeten doen. In de casus Schrotopslag (bodembedreiging) kwam dit door drukte bij andere werkeenheden van Tata Steel en vanwege de geringe milieubelasting en klachten. In de onderzochte casussen zijn geen overtredingen geconstateerd bij gepland toezicht, behalve bij de casus Schrotopslag (bodembedreiging). In deze casus heeft de OD NZKG naar aanleiding van de geconstateerde overtredingen een handhavingstraject gestart.

Naast het uitvoeren van fysieke controles houdt de OD NZKG administratief toezicht. In de casus Sinterkoelers bleek dat er een norm in de vergunning is opgenomen waar de OD NZKG geen (administratief) toezicht op houdt. Dit betreft een norm voor stof uit een diffuse bron. Door een melding van Tata Steel kwam aan het licht dat er bij deze diffuse bron sprake is van een hogere uitstoot van stof dan in de vergunning is opgenomen. De OD NZKG hield wel toezicht op een puntbron, die was aangemerkt als "representatieve bron" van de Sinterkoelers ten aanzien van de emissie van stof uit de diffuse bron. In 2019 bleek echter dat de norm voor de diffuse bron op basis van een verkeerde aanname is afgeleid van de verdeling van luchtstromen.

6.1.1 Prioriteren van toezicht

Belangrijk onderdeel van Europese en landelijke wet- en regelgeving is dat bedrijven zoals Tata Steel en Harsco primair zelf verantwoordelijk zijn voor de naleving van wet- en regelgeving en vergunningvoorschriften.[565] Beide bedrijven zullen zodoende zelf moeten nagaan via monitoren en meten of aan de voorschriften in de vergunning wordt voldaan. Daarnaast ziet de OD NZKG erop toe dat beide bedrijven conform wet- en regelgeving en vergunningvoorschriften handelen. In de toezichtstrategie van de provincie is aangegeven dat prioriteitstelling noodzakelijk is, omdat het onmogelijk is om binnen de beschikbare capaciteit alle objecten, activiteiten en locaties op alle punten te controleren. Toezicht moet zich toespitsen op de meest risicovolle situaties, daar waar de kans het grootst is dat het naleefgedrag onvoldoende is en dit leidt (of kan leiden) tot schade aan de leefomgeving, de volksgezondheid, de veiligheid en natuur en landschap.[566]

Risico-gestuurd toezicht: basisbeeld, weegdocument en jaarplan

De OD NZKG geeft in haar regionale beleid aan dat een toezichthoudende instantie niet altijd overal aanwezig kan zijn om toezicht te houden. Dit is volgens haar ook niet noodzakelijk: wanneer er goed zicht is op de risico's

[565] OD NZKG, interview, 7 oktober 2019 & OD NZKG (2019), Regionaal uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid NZKG - periode 2019 t/m 2022, 22 mei 2019

[566] Provincie Noord-Holland (2019), Nalevingsstrategie Omgevingsrecht, 29 januari 2019

die bij de bedrijven spelen en de omvang hiervan, kan de inzet van het toezicht hierop worden afgestemd. Dit wordt risico-gestuurd toezicht genoemd. De OD NZKG houdt risico-gestuurd toezicht aan de hand van een zogeheten basisbeeld per bedrijf. Het basisbeeld bestaat uit verschillende milieucomponenten, zoals bodem en lucht, en het naleefgedrag per bedrijf. Op basis van het basisbeeld bepaalt de OD NZKG hoe vaak en op welke onderdelen toezicht wordt gehouden.[567]

Ook voor Tata Steel en Harsco houdt de OD NZKG een dergelijk basisbeeld bij. Voor Tata Steel was echter specifiekere informatie nodig. Om het basisbeeld concreter te maken is een document opgesteld, waarin voor elke werkeenheid een risicoanalyse is gemaakt, bijvoorbeeld op overlastgevoeligheid, bestuurlijke gevoeligheid en Brzo. Daarbij worden werkeenheden van Tata Steel geijkt aan de hand van andere bedrijven die vergelijkbaar zijn met de individuele werkeenheden. Met dit zogeheten (interne) weegdocument kan volgens de OD NZKG een betere invulling worden gegeven aan het basisbeeld doordat beter berekend kan worden wat de benodigde capaciteit is en beter bepaald kan worden wat de onderwerpen van inspecties moeten zijn. Op basis van het weegdocument krijgt de werkeenheid een weegfactor toegekend, die aangeeft hoe vaak de werkeenheid wordt bezocht. De bezoekfrequentie loopt uiteen van zo'n zeven keer per jaar, tot eens in de twee jaar.[568]

Naast het weegdocument werkt de OD NZKG met een (intern) jaarplan voor Tata Steel als geheel, hierin staat op welke werkeenheden en welke onderwerpen dat jaar de focus ligt, welke inspecties worden uitgevoerd en welke daarvan aangekondigd en onaangekondigd zijn. Het jaarplan wordt opgesteld op basis van een meerjareninspectieplan. Naast het jaarplan is er nog ruimte om ongeplande inspecties toe te voegen, mocht de situatie daar om vragen.[569]

De prioritering van toezicht bij Harsco gebeurt door middel van het basisbeeld over Harsco. Harsco was tot december 2016 een bedrijf met een lage inspectieprioriteit, op grond hiervan zou jaarlijks bij Harsco één inspectie moeten plaatsvinden. Het gemiddeld aantal Wabo-inspecties lag tot en met 2014 feitelijk op twee keer per jaar. Tussen oktober 2014 en april 2016 zijn geen gerichte controles uitgevoerd bij Harsco. Wel zijn er in deze periode algemene stofcontroles op het terrein van Tata Steel uitgevoerd (ongeveer tien onaangekondigde stofcontroles per jaar) waarbij ook Harsco is meegenomen. De OD NZKG geeft aan dat er geen sprake was van risico's, opvallende overlast, slecht naleefgedrag of andere redenen om het bedrijf frequenter te controleren.[570]

6.1.2 Fysiek toezicht

Bij fysiek toezicht gaan toezichthouders van de OD NZKG bij het bedrijf langs om bevindingen te doen. Daarbij onderscheidt de OD NZKG geplande Wabo-inspecties, Brzo-inspecties en VAG-inspecties. Al deze inspecties kunnen zowel aangekondigd als onaangekondigd worden uitgevoerd.

Geplande Wabo-inspecties

Fysieke Wabo-controles richten zich op de naleving van de omgevingsvergunning en de diverse aan de Wabo gelieerde wetten, zoals de Wet milieubeheer. Wabo-controles worden zoveel mogelijk afgestemd met andere controles uitgevoerd. De OD NZKG stelt het aantal fysieke Wabo-controles per jaar vast op basis van het basisbeeld. Met het resultaat wordt per bedrijf bepaald welke jaarlijkse toezichtlast passend is (combinatie van risico, naleving en gedrag).[571] Ieder jaar komt tijdens de controles een ander thema aan bod. Ieder thema komt

[567] OD NZKG (2019), Regionaal uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid NZKG - periode 2019 t/m 2022, 22 mei 2019
[568] OD NZKG, interviews, 7 oktober 2019, 10 december 2019 en 25 februari 2020 I en II
[569] OD NZKG, interviews, 7 oktober 2019, 10 december 2019 en 25 februari 2020 I en II
[570] OD NZKG (2019), Handhavingsstrategie Harsco, 1 juli 2019 & OD NZKG, interview, 25 februari 2020 I
[571] OD NZKG (2019), Regionaal uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid NZKG - periode 2019 t/m 2022, 22 mei 2019

ongeveer eens per vijf jaar terug. Het kan zijn dat het per werkeenheid langer duurt dan vijf jaar voordat een bepaald thema weer terug komt.[572]

Brzo-inspecties

Bij majeure risicobedrijven als Tata Steel die onder het Besluit risico zware ongevallen (Brzo) vallen worden ook Brzo-inspecties uitgevoerd. Deze Brzo-inspecties worden twee keer per jaar met twee teams in drie dagen uitgevoerd. Deze inspecties worden samen met de Veiligheidsregio, Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid en soms de waterkwaliteitsbeheerder (zoals Rijkswaterstaat of het waterschap) uitgevoerd. Bij de meeste majeure risicobedrijven in Noord-Holland wordt ongeveer jaarlijks een Brzo-inspectie uitgevoerd door de OD NZKG en de andere toezichthoudende instanties.[573]

VAG-inspecties

Naast Wabo- en Brzo-inspecties voert de OD NZKG bij Tata Steel VAG-inspecties uit. Het doel van een VAG-inspectie is om – naast het hoofdproductiegebouw – ook andere terreingedeeltes die bij een werkeenheid horen te bekijken. Tijdens deze inspectie loopt een toezichthouder rond op het terrein en bekijkt alles wat hij aantreft. Hiervoor worden vooraf geen documenten opgevraagd. Met de VAG-inspecties wordt een verantwoordelijkheidsgebied (VAG) doorlopen op hiaten, wordt ‘laaghangend fruit’ geplukt en kan het inspectieplan worden verbeterd. Elke toezichthouder heeft een verantwoordelijkheidsgebied met eigen werkeenheden en kan bij ’vrije onderwerpen’ bepalen waar hij bij deze werkeenheden op focust, maar de inspecties gebeuren wel planmatig. In deze plannen zijn de inspecties deels gepland, maar er is ook tijd gereserveerd voor ongeplande inspecties.[574]

Aangekondigde en onaangekondigde inspecties

De OD NZKG voert bovenstaande inspecties zowel aangekondigd als onaangekondigd uit. Of de inspectie wordt aangekondigd is afhankelijk van wat geïnspecteerd moet worden. Het inspecteren van een gedragscomponent wordt niet aangekondigd. Een inspectie waarbij bepaalde personen of documenten nodig zijn om de inspectie uit te voeren wordt wel aangekondigd, zodat deze aanwezig zijn op het moment van inspectie. De OD NZKG geeft het thema van de inspectie en de benodigde documenten en personen aan. Bij onaangekondigde inspecties gaan de toezichthouders zelf naar de plek waar zij de inspectie willen uitvoeren. Er worden bij Tata Steel bijvoorbeeld onaangekondigd stofcontroles uitgevoerd. Harsco, en andere bedrijven op het terrein van Tata Steel, worden ook meegenomen bij deze stofcontroles.[575]

Gepland fysiek toezicht in de onderzochte casussen

In de onderzochte casussen zijn verschillende vormen van geplande fysieke controles uitgevoerd. In de casus Schrotopslag (bodembedreiging) zijn bij deze controles overtredingen geconstateerd, waarop een handhavingstraject is gestart. Bij de overige casussen zijn tijdens de geplande fysieke controles geen overtredingen geconstateerd die tot een handhavingstraject hebben geleid. In deze casussen kwam handhaving voort uit klachten en meldingen, zie Paragraaf 6.3.

[572] OD NZKG, interview, 25 februari 2020 II

[573] OD NZKG (2019), Regionaal uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid NZKG - periode 2019 t/m 2022, 22 mei 2019 & OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020

[574] OD NZKG, interview, 10 december 2019 & OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 30 juni 2020

[575] OD NZKG, interview, 25 februari 2020 I & OD NZKG, interview, 10 december 2019

Casus Stofemissie Harsco

In principe moet de OD NZKG volgens haar eigen uniforme uitvoeringsniveau bij Harsco jaarlijks een Wabo-inspectie uitvoeren. Waar bij deze inspectie naar wordt gekeken verschilt per jaar. Er staat bij elke inspectie een bepaald thema centraal. Er zijn in totaal 10 thema's, waaronder lucht, bodem, geluid en 'good housekeeping'. Bij 'good housekeeping' controleert de OD NZKG bijvoorbeeld of het terrein netjes is. Er wordt zo gerouleerd dat alle thema's ongeveer eens per vijf jaar geïnspecteerd worden.

Tot en met 2014 heeft de OD NZKG ongeveer twee keer per jaar een Wabo-inspectie uitgevoerd bij Harsco. Na 2014 heeft de OD NZKG echter niet jaarlijks een Wabo-inspectie uitgevoerd. Zo zijn er tussen oktober 2014 en april 2016 geen Wabo-inspecties uitgevoerd. Wel zijn er in deze periode algemene stofcontroles op het terrein van Tata Steel uitgevoerd (ongeveer tien onaangekondigde stofcontroles per jaar) waarbij ook Harsco is meegenomen. Tijdens deze geplande inspecties op stofemissie, die plaatsvonden in de periode voordat er werd gehandhaafd bij Harsco, werden bij Harsco geen bijzondere stofemissies of overtredingen geconstateerd.[576] Op vragen van de Rekenkamer of na 2016 Wabo-inspecties hebben plaatsgevonden heeft de OD NZKG geantwoord dat dit in 2019 tweemaal is gebeurd.[577]

Casus Schrotopslag Oxystaalfabriek (bodembedreiging)

Schrotopslag Velserkom

Vóór 2014 viel Schrotopslag Velserkom onder toezicht van de OD IJmond. In 2014 werd Schrotopslag Velserkom onderdeel van Tata Steel en kwam daarmee onder toezicht van de OD NZKG te staan. De OD NZKG wilde een apart basisbeeld van Velserkom vormen door eerst een aantal jaren inspecties op deze locatie uit te voeren. Later is het basisbeeld van de Schrotopslag onderdeel geworden van het basisbeeld van de werkeenheid Oxystaalfabriek. Vanaf 2014 zijn meerdere inspecties uitgevoerd bij Velserkom. In 2014 naar de tank en wasplaatsen, in 2017 naar de bodem en opslag van gevaarlijke stoffen en in 2019 naar een ondergrondse tank.[578]

Door drukte bij andere werkeenheden bij Tata Steel is vanwege de geringe milieubelasting (en klachten) deze werkeenheid niet elk jaar gecontroleerd. Volgens de OD NZKG heeft dit te maken met prioritering van de inzet van de inspecteurs. [579]

Bij de inspectie in 2017 is een overtreding geconstateerd met betrekking tot de vloeistofkerendheid van de vloer. De OD NZKG constateerde dat de vloer van de opslag beschadigd was en scheurvorming had.[580] Volgens de OD NZKG werd er op deze locatie ongesorteerd schroot opgeslagen waar mogelijk olieresten op zaten. Bij neerslag zouden deze olieresten kunnen uitspoelen en in de bodem terecht kunnen komen omdat de vloer niet vloeistofkerend was.[581] Na de inspectie stuurde de OD NZKG Tata Steel een waarschuwingsbrief met een termijn waarbinnen de overtreding opgelost moet zijn. Ook werd aangegeven dat als na het verstrijken van de genoemde termijn geen gevolg is gegeven aan de waarschuwing, de OD NZKG gedwongen is tegen de overtreding op te treden met bijvoorbeeld het opleggen van een dwangsom of bestuursdwang.[582]

[576] OD NZKG (2019), Handhavingsstrategie Harsco, 1 juli 2019 & OD NZKG, interview, 25 februari 2020 I
[577] OD NZKG, e-mail, 28 juni 2020 & Provincie Noord-Holland, reactie feitelijk wederhoor, 25 november 2020
[578] OD NZKG, interview, 25 februari 2020 II
[579] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 30 juni 2020
[580] OD NZKG (2017), Rapport Controle op bodem beschermende voorzieningen 9 februari 2017, 28 februari 2017
[581] OD NZKG, interview, 25 februari 2020 II
[582] OD NZKG (2017), Waarschuwing Velserkom, 28 februari 2017

Schrotopslag 2

In dezelfde periode dat de OD NZKG bij Velserkom constateerde dat de vloer onvoldoende vloeistofkerend was, is bij schrotopslaglocatie Schrotopslag 2 een geplande VAG-controle uitgevoerd. Hierbij is onder andere geconstateerd dat ook bij deze locatie onvoldoende is aangetoond dat een verwaarloosbaar bodemrisico is gerealiseerd.[583] Ook naar aanleiding van deze overtreding heeft Tata Steel een waarschuwingsbrief ontvangen met een hersteltermijn en dat het niet oplossen van de overtreding mogelijk zou kunnen leiden tot een last onder dwangsom of last onder bestuursdwang.[584]

Schrotopslag 3

Schrotopslag 3 is direct na oplevering in 2019 opgenomen in het toezichtsplan van de werkeenheid Oxystaalfabriek. Omdat in dit plan het toezicht over de gehele werkeenheid Oxystaalfabriek wordt verdeeld kan het voorkomen dat de Schrotopslag niet elk jaar, maar bijvoorbeeld eens per twee jaar wordt geïnspecteerd. Op dit moment besteedt de OD NZKG bij het toezicht op de Oxystaalfabriek aandacht aan geluid en bodem. Als de inspecteurs van mening zijn dat ook een ander thema bij Schrotopslag 3 moet worden bekeken, dan zal dit volgens de OD NZKG worden meegenomen in het toezicht.[585]

Casus Sinterkoelers Sinterfabriek

Bij navraag van de Rekenkamer heeft de OD NZKG niet duidelijk gemaakt of zij tijdens geplande Wabo-inspecties bij de Sinterfabriek ook de Sinterkoelers inspecteerde.[586] In het feitelijk wederhoor heeft de OD NZKG aangegeven dat er geen fysieke controles hebben plaatsgevonden maar wel administratieve controles.[587]

Casus Ongare kooks Kooksfabrieken

Bij Wabo-inspecties bij de kooksfabrieken wordt onder andere gekeken naar de deuren van de ovens, de bodem en inspectie en onderhoud door het bedrijf zelf. Bij de kooksfabrieken is het ontstaan van ongare kooks geen thema waarop bij geplande fysieke inspecties wordt gecontroleerd. Als bij een inspectie toevallig ongare kooks werden geconstateerd was dit bijvangst. De OD NZKG geeft aan dat het lastig is om te inspecteren op ongare kooks. Door de lange gaartijd van de kooks, het kleine percentage ongare kooks (0,2%) en de korte duur dat het effect van ongare kooks (zwarte wolk) zichtbaar is, is de kans niet groot dat een inspecteur een keer ongare kooks waarneemt, ook niet als zij een paar uur naast de kooksovens gaat staan.[588]

6.1.3 Administratief toezicht

Naast fysieke inspecties voert de OD NZKG ook administratief toezicht uit. Het kan hierbij gaan om het beoordelen van verplichtingen die voortkomen uit wet- en regelgeving, maar ook om (onderzoeks-)rapporten die naar aanleiding van de vergunning bij de OD NZKG moeten worden ingediend. Het bedrijf voert hiervoor zelf metingen uit en moet deze aan de OD NZKG voorleggen voor toetsing.[589] Uitgangspunt van het VTH-stelsel is

[583] OD NZKG (2017), Rapport VAG controle 10 april 2017, 20 april 2017
[584] OD NZKG (2017), Waarschuwing VAG controle Oxystaalfabriek 2, 20 april 2017
[585] OD NZKG, interview, 25 februari 2020 II
[586] OD NZKG, e-mail, 28 juni 2020
[587] OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020
[588] OD NZKG, interview, 2 maart 2020
[589] OD NZKG (2019), Regionaal uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid NZKG - periode 2019 t/m 2022, 22 mei 2019 & OD NZKG, interview, 10 december 2019

dat certificering van het bedrijf voor het doen van metingen zorgt voor juistheid van gegevens. Er wordt daarom in de basis uitgegaan van de juistheid van de gegevens die het bedrijf aanlevert.[590]

Hoeveel administratief toezicht wordt gehouden verschilt per bedrijf. Harsco heeft één emissiepunt met een meetregime waarvan Harsco één keer per drie jaar de resultaten moet doorgeven aan de OD NZKG. Tata Steel heeft meerdere van deze emissiepunten. Zij stelt elk jaar een meetopzet op, met daarin opgenomen welke meetpunten worden gemeten en wat representatieve meetomstandigheden zijn. De specialisten van de OD NZKG beoordelen de meetopzet en de metingen van Tata Steel. Tata Steel is voor het uitvoeren van deze metingen geaccrediteerd door de raad voor accreditatie. Deze accreditatie kunnen zij verliezen als zij hun metingen niet correct uitvoeren. Mocht de OD NZKG vermoeden dat de metingen van Tata Steel niet van voldoende kwaliteit zijn, dan kunnen zij dit melden bij de raad voor accreditatie.[591] Ook geeft de OD NZKG aan dat zij steekproeven doet om na te gaan of de metingen van Tata Steel overeenkomen met haar eigen metingen. Volgens de OD NZKG komt het zelden voor dat de OD NZKG twijfelt aan de juistheid van de metingen door Tata Steel, omdat het meetsysteem van Tata Steel is geaccrediteerd. Volgens de OD NZKG is er wel eens discussie geweest of de metingen conform accreditatie waren uitgevoerd.[592]

Kader 6.2 geeft ter illustratie weer op welke wijze de OD NZKG toezicht houdt op geluidmetingen van Tata Steel.

Kader 6.2 Toezicht op geluidmetingen van Tata Steel

De OD NZKG houdt normaliter toezicht op geluidsnormen via metingen en via een rekenmodel. Bij Tata Steel gebeurt dit alleen op basis van metingen, omdat vanwege de warmte die ontstaat bij het productieproces van Tata Steel het rekenmodel niet volledig overeenkomt met de daadwerkelijke situatie. Zowel Tata Steel als de OD NZKG voeren deze metingen uit. Tata Steel meet continu het geluidsniveau bij drie van de zeven meetpunten uit de vergunning. Echter, alleen de metingen ’s nachts zijn bruikbaar om het geluidsniveau te meten, omdat er overdag veel andere geluiden zijn die de metingen verstoren. Elk half jaar rapporteert Tata Steel de metingen aan de OD NZKG. De OD NZKG kan deze meetresultaten ook elk moment opvragen. Volgens de OD NZKG zijn er verschillende waarborgen om te zorgen dat de metingen van Tata Steel betrouwbaar zijn. Zo moet Tata Steel volgens de vergunning de manier waarop zij de metingen uitvoert vastleggen in een geluidbeheersplan. Daarnaast is het meetsysteem van Tata Steel, zoals aangegeven, geaccrediteerd.[593]

De OD NZKG doet steekproeven om na te gaan of de metingen van Tata Steel overeenkomen met haar eigen metingen. Omdat de OD NZKG geen continumetingen doet is het bij deze metingen belangrijk dat de meteorologische omstandigheden, zoals de windrichting en de windsnelheid, voldoen aan de regels uit de *Handleiding meten en rekenen industrielawaai*[594]. Volgens deze handleiding, die op Rijksniveau is vastgesteld, kunnen alleen metingen bij de juiste omstandigheden worden gebruikt voor handhaving. In de handleiding staat opgenomen dat door meteorologische invloeden de geluidsoverdracht sterk kan variëren. Metingen op een grotere afstand mogen daarom alleen worden uitgevoerd als de weersomstandigheden aan de eisen van het meteoraam[595] voldoen.[596] De handleiding schrijft ook voor dat per steekproef tenminste vier metingen moeten

[590] Provincie Noord-Holland (2020), Reconstructie proces sinterkoelers Tata Steel, 15 januari 2020 & OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020
[591] OD NZKG, interview, 10 december 2019; OD NZKG, interview, 25 februari 2020 I & OD NZKG (2019), Regionaal uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid NZKG - periode 2019 t/m 2022, 22 mei 2019
[592] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 21 juni 2020
[593] OD NZKG, interview, 13 januari 2020
[594] Ministerie van VROM (2004), Handleiding Meten en Rekenen Industrielawaai
[595] Meteoraam zijn de meteorologische omstandigheden waaronder een goede en stabiele geluidoverdracht plaatsvindt.
[596] Ministerie van VROM (2004), Handleiding Meten en Rekenen Industrielawaai

worden gedaan. Dit heeft allereerst te maken met de meteorologische omstandigheden. Daarnaast is bij metingen bij Tata Steel de eerder genoemde warmte die ontstaat bij het productieproces van belang. Ook speelt mee dat de afstand tussen het meetpunt en geluidbronnen groot is. De OD NZKG heeft de afgelopen acht jaar geen overtredingen op de geluidsnormen van Tata Steel geconstateerd. Dit betekent niet dat het geluidsniveau op de meetpunten uit de vergunning van Tata Steel nooit hoger is dan de vastgestelde norm. Onder invloed van meteorologische omstandigheden zoals wind en warmte kan de ervaren geluidsbelasting hoger zijn. Echter, omdat dit dan niet komt door het bedrijf is er hier volgens de OD NZKG dan geen sprake van een overtreding.[597]

Een voorbeeld van een emissiepunt waarover Tata Steel regelmatig moet rapporteren aan de OD NZKG is een bron die relevant is voor de casus Sinterkoelers.

Casus Sinterkoelers Sinterfabriek

In de casus Sinterkoelers is sprake van een hogere uitstoot van stof dan in de vergunning is opgenomen. Het gaat om emissie vanuit een diffuse bron, die genormeerd is op 1 kilogram stof per uur. De OD NZKG heeft geen monitoringsverplichting opgelegd voor deze norm, Tata Steel rapporteerde niet over deze norm en de OD NZKG hield hier geen toezicht op. De OD NZKG geeft aan dat de norm niet is opgenomen met de bedoeling om erop te handhaven[598] en dat deze waarde in de praktijk niet of nauwelijks is te meten.[599]

Dat de norm niet is opgenomen met de bedoeling erop te handhaven en nauwelijks meetbaar is, betekent echter niet dat Tata Steel bij deze bron mag uitstoten wat zij wil. De uitstoot van een diffuse bron is gerelateerd aan de uitstoot uit een puntbron (in Figuur 4.8 in Hoofdstuk 4 is te zien hoe de diffuse bron en de koudeklep van de sinterkoeler met elkaar in verbinding staan). Aan de hand van de uitstoot van de puntbron en berekende luchtstromen wordt gemodelleerd wat de uitstoot van de diffuse bron is. In dit geval is de puntbron koudeklep aangemerkt als “representatieve bron” voor de emissie uit de diffuse bron van de sinterkoelers. De redenering was dat als werd voldaan aan de norm van de koudeklep, dat daarmee werd voldaan aan de norm voor de emissie uit de diffuse bron. In 2019 is echter gebleken dat de norm voor de diffuse bron is afgeleid op basis van een verkeerde aanname van de verdeling van luchtstromen.[600] Terugkijkend geeft de OD NZKG aan dat deze norm in 2007 niet in de vergunning opgenomen had moeten worden.[601]

De koudeklep is onderdeel van het meetprogramma dat Tata Steel jaarlijks moet opstellen. In de vergunning is opgenomen welke emissiebronnen met welke frequentie op welke emissies moeten worden gemeten. Voor de koudeklep is opgenomen dat één keer per drie jaar de hoeveelheid zware metalen en stof moeten worden gemeten.[602] De norm voor de emissie uit de koudeklep is echter niet opgenomen in de vergunning. Volgens de provincie en OD NZKG voldoet Tata Steel aan deze norm.[603]

[597] OD NZKG, interview, 13 januari 2020
[598] Het is bij de Rekenkamer niet bekend waarom deze norm destijds in de vergunning is opgenomen.
[599] Provincie Noord-Holland (2019), Sinterkoelers Tata Steel, 5 december 2019 & OD NZKG, interview, 13 februari 2020 II
[600] Provincie Noord-Holland (2019), Sinterkoelers Tata Steel, 5 december 2019 & OD NZKG, interview, 13 februari 2020 II
[601] Provincie Noord-Holland (2020), Reconstructie proces sinterkoelers Tata Steel, 15 januari 2020 & OD NZKG, interview, 13 februari 2020 II
[602] Provincie Noord-Holland (2007), Wet milieubeheer – revisievergunning Corus Staal BV, 16 januari 2007
[603] Provincie Noord-Holland (2019), Sinterkoelers Tata Steel, 5 december 2019

6.2 Ongepland toezicht naar aanleiding van meldingen en klachten

Naast het geplande toezicht dat de OD NZKG kan inschatten in een jaarplan, voert de OD NZKG ook ongepland toezicht uit. Dit toezicht wordt uitgevoerd wanneer de situatie bij Tata Steel of Harsco daar om vraagt. Zo kan er toezicht worden gehouden naar aanleiding van meldingen van de bedrijven zelf en van klachten van omwonenden. In deze paragraaf komt aan bod hoe ongepland toezicht naar aanleiding van dergelijke meldingen en klachten wordt uitgevoerd. Dit leidt tot de volgende bevinding:

Bevinding 6.2

In de onderzochte casussen voert de OD NZKG ongepland toezicht uit naar aanleiding van meldingen van Tata Steel en Harsco. Zo kwam in de casus Sinterkoelers naar aanleiding van een melding van Tata Steel aan het licht dat er sprake was van een overtreding van een norm in de vergunning.

Ook voert de OD NZKG in de casussen toezicht uit naar aanleiding van klachten. Wel moet er sprake zijn van meerdere klachten die afwijken van een normaal te verwachten hoeveelheid klachten. De OD NZKG geeft aan dat zij bij een dergelijk afwijkend klachtenpatroon nagaat of deze te verklaren is (bijvoorbeeld doordat Tata Steel al bij de OD NZKG heeft gemeld wat er aan de hand is) en anders onderzoek doet naar de oorzaak. Stichting IJmondig en de Dorpsraad Wijk aan Zee geven echter aan dat omwonenden na het indienen van hun klachten geen vermindering van de hinder merken. Zij zien geen resultaat van het indienen van klachten. Hierdoor worden zij ‘klaagmoe’ en dienen minder klachten in.

Uit een analyse van de Rekenkamer van ingediende klachten over Tata Steel en Harsco blijkt dat de OD NZKG bij 39 procent van de klachten geen controle uitvoert, omdat de oorzaak van de hinder al bekend is. Bij minder dan 1 procent (12 klachten) is de OD NZKG gestart met het houden van extra toezicht naar aanleiding van de klacht. Dit betekent niet dat de OD NZKG helemaal geen toezicht houdt op hetgeen waarover klachten worden ingediend. Bij 34 procent van de klachten hield de OD NZKG namelijk al extra toezicht op hetgeen waarover de klacht is ingediend. Bij de overige klachten hield de OD NZKG geen extra toezicht omdat bijvoorbeeld de oorzaak onbekend was (26 procent), of omdat er geen sprake was van een overtreding van de vergunning (1 procent).

In de casussen Schrotopslag (geluid), Stofemissie Harsco en Ongare kooks vormden afwijkende klachtenpatronen aanleiding om ongepland toezicht te houden. Zo heeft de OD NZKG in de casus Schrotopslag (geluid) geluidsmetingen uitgevoerd. Hieruit bleek dat de normen niet werden overschreden en de OD NZKG hierop niet kon handhaven. In de casussen Stofemissie Harsco en Ongare kooks waren zowel meldingen van het bedrijf als klachten van omwonenden de aanleiding om ongepland toezicht te houden en uiteindelijk handhaving in te zetten.

6.2.1 Toezicht naar aanleiding van meldingen van bedrijven

Bedrijven zijn in sommige gevallen verplicht om een melding te doen bij de OD NZKG. Het kan hierbij gaan om onvoorziene gebeurtenissen, maar ook om voorziene gebeurtenissen zoals bij gepland onderhoud van de installaties. In het geval van zogenoemde ‘ongewone voorvallen’ moet een melding zo spoedig mogelijk bij de OD NZKG worden gedaan. In de vergunning is vastgelegd welke gebeurtenissen Tata Steel moet melden bij de OD NZKG. In de toezichtstrategie geeft de OD NZKG aan dat er na een melding incidentgericht toezicht plaatsvindt, indien hiertoe aanleiding is.[604] Het niet doen van een melding, voor iets waarvoor dit wel zou moeten, is een

[604] OD NZKG (2019), Regionaal uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid NZKG - periode 2019 t/m 2022, 22 mei 2019 & OD NZKG, interview, 10 december 2019

directe overtreding van de vergunning.[605] De OD NZKG geeft aan dat zij na een melding vaker een nadere analyse van de oorzaak opvraagt, dan dat zij een fysieke inspectie hiernaar uitvoert. Als er veel meldingen binnenkomen over een bepaalde installatie, dan kan dat voor de OD NZKG wel reden zijn om deze installatie nader te bekijken tijdens gepland fysiek toezicht.[606]

In de casussen Stofemissie Harsco en Ongare kooks heeft de OD NZKG ongepland toezicht gehouden naar aanleiding van zowel meldingen van het bedrijf als ingediende klachten door omwonenden. Deze casussen worden in Paragraaf 6.2.2 toegelicht. Bij de casus Sinterkoelers kwam door een melding van Tata Steel zelf aan het licht dat er sprake was van een overtreding van een norm in de vergunning. Naar aanleiding van deze melding heeft de OD NZKG extra toezicht gehouden.

Casus Sinterkoelers Sinterfabriek

In april 2019 heeft Tata Steel tijdens een overleg aan de OD NZKG gemeld dat tijdens een eigen onderzoek naar de vervanging van de sinterkoelers bleek dat er meer lucht door de sinterkoelers ging dan bij de aanvraag van de vergunning 2004 werd gedacht. Tata Steel geeft aan dat daarmee de hoeveelheid stofemissie van de sinterkoelers mogelijk hoger is dan geraamd. De OD NZKG geeft aan dat Tata Steel hier zelf niet eerder van op de hoogte was. Binnen de OD NZKG is nagegaan of de OD NZKG het zelf eerder had kunnen weten, maar heeft geconcludeerd dat dit niet het geval is.[607] Zoals in Paragraaf 6.1 naar voren kwam, hield de OD NZKG geen toezicht op de betreffende emissiebron.

In de periode tussen mei 2019 en september 2019 hebben de OD NZKG en Tata Steel contact gehad over de metingen die uitgevoerd moeten worden om de hoeveelheid stof die vrijkomt bij de sinterkoelers te bepalen. Eén van de drie sinterkoelers moest uit bedrijf tijdens de meting. Bij deze sinterkoeler is een constructie gemaakt door de meetapparatuur over de luchtstroom heen te trekken. Dit was geen genormeerde meting maar een indicatieve meting, om het vermoeden van de te hoge stofemissie te bevestigen. Het zou veel tijd kosten om de exacte emissies te meten. Voor de veiligheid en deskundigheid van de meting was het volgens de OD NZKG noodzakelijk dat een extern bedrijf de meting in opdracht van Tata Steel zou uitvoeren. Emissiespecialisten van de OD NZKG waren bij de metingen betrokken om erop toe te zien dat de bedrijfsomstandigheden zodanig waren dat er een realistisch beeld van de emissie werd gekregen. In september 2019 heeft Tata Steel de uitkomsten van de metingen gepresenteerd aan de OD NZKG. Hieruit bleek dat de stofemissie inderdaad te hoog was. Vervolgens is overlegd over de mogelijkheden om de situatie op te lossen.[608] Op de gekozen oplossing wordt in Hoofdstuk 7 verder ingegaan. GS concluderen in de reconstructie uit januari 2020 dat door Tata Steel en de OD NZKG in dit proces adequaat is gehandeld op basis van de beschikbare informatie.[609] De Rekenkamer heeft geen aanwijzingen dat dit niet het geval is.

6.2.2 Toezicht naar aanleiding van klachten van omwonenden

Omwonenden van bedrijven waar de OD NZKG toezicht op houdt hebben de mogelijkheid klachten in te dienen over overlast (zie ook Hoofdstuk 9). In geval van een klacht wordt volgens de toezichtstrategie van de OD NZKG

[605] OD NZKG, interview, 2 maart 2020 & OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 21 juni 2020
[606] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 21 juni 2020
[607] Provincie Noord-Holland (2020), Reconstructie proces sinterkoelers Tata Steel, 15 januari 2020 & OD NZKG, interview, 13 februari 2020 II
[608] Provincie Noord-Holland (2020), Reconstructie proces sinterkoelers Tata Steel, 15 januari 2020 & OD NZKG, interview, 13 februari 2020 II
[609] Provincie Noord-Holland (2020), Reconstructie proces sinterkoelers Tata Steel, 15 januari 2020

in beginsel altijd een vorm van toezicht uitgevoerd, tenzij het evident is dat toezicht geen toegevoegde waarde heeft.[610]

De OD NZKG geeft aan dat op het moment dat er bij hen klachten binnenkomen over Tata Steel of Harsco, zij allereerst nagaat of zij deze, bijvoorbeeld op basis van meldingen door het bedrijf, kan koppelen aan een gebeurtenis bij het bedrijf. Als de OD NZKG dan al weet dat het een vergunde emissie is (bijvoorbeeld in geval van gepland onderhoud van een installatie), dan kan dit worden teruggekoppeld aan de indieners van de klachten. In dat geval hoeft de OD NZKG geen nader onderzoek te doen naar de oorzaak (zie ook Kader 6.3).

Als klachten niet te relateren zijn aan een melding van Tata Steel en/of Harsco, dan moet de OD NZKG nagaan wat de oorzaak van de hinder kan zijn. De OD NZKG geeft aan dat zij met de indieners contact opneemt om meer informatie op te vragen, bijvoorbeeld of hetgeen waarover de klacht gaat nog steeds waarneembaar is. Daarna neemt de OD NZKG contact op met het bedrijf en gaat de OD NZKG eventueel zelf kijken.[611] Wel geeft de OD NZKG aan dat zij bij één klacht niet onmiddellijk in actie komt. Meerdere klachten op een dag of nacht, kort achter elkaar, zijn wel reden om hier actie op te ondernemen. De OD NZKG geeft aan hiervoor een drempel te hanteren van vijf klachten binnen één uur. Deze drempel wordt niet strikt gehanteerd, vijf klachten binnen drie uur kan bijvoorbeeld ook aanleiding zijn om contact te zoeken met de klachtindiener. Dit is ter afweging van de inspecteur, die beoordeelt of de klachten afwijkend zijn van een normaal te verwachten hoeveelheid klachten. Een bepaald klachtenniveau is volgens de OD NZKG altijd te verwachten. Hinder kan namelijk ook optreden als conform de voorschriften uit de vergunning wordt gehandeld. Ook kan er meer hinder zijn onder bepaalde weersomstandigheden (zie Kader 6.3).[612] Naast klachten die de OD NZKG van omwonenden krijgt, krijgt de OD NZKG ook dagelijks een overzicht van Tata Steel met de klachten die bij Tata Steel zijn ingediend en meldingen met mogelijke gevolgen. Deze overzichten geven de inspecteurs een beeld van wat zich heeft voorgedaan. Op basis van deze lijsten kunnen aanvullende vragen aan Tata Steel worden gesteld door de inspecteurs.[613]

Kader 6.3 Klachten versus meldingen

Klachten en meldingen kunnen in een aantal gevallen aan elkaar worden gerelateerd. Er kunnen bijvoorbeeld klachten bij de OD NZKG binnenkomen over een zwarte wolk. Het kan zijn dat Tata Steel op dat moment bezig is met onderhoud, waarbij een dergelijke wolk te verwachten is, waarover Tata Steel een melding doet bij de OD NZKG. In dat geval kan de OD NZKG dit direct terugkoppelen aan de klachtindieners en hoeft zij geen verder onderzoek te doen naar de oorzaak van deze zwarte wolk. Klachten en meldingen kunnen echter niet altijd aan elkaar worden gerelateerd. Zo kan er sprake zijn van een toename van het aantal klachten onder bepaalde weersomstandigheden. Als de wind bijvoorbeeld uit een bepaalde richting komt, kan er sprake zijn van meer geluidsoverlast, terwijl er geen sprake is van een overtreding van de vergunning of een situatie die Tata Steel aan de OD NZKG moet melden.

Reactie van de omgeving op toezicht naar aanleiding van klachten

Stichting IJmondig en de Dorpsraad Wijk aan Zee geven aan dat omwonenden vinden dat er richting Tata Steel weinig wordt gedaan met ingediende klachten. Zij merken na het indienen van hun klachten geen vermindering van de hinder en zien daardoor geen resultaat van het indienen van klachten. Hierdoor worden omwonenden ‘klaagmoe’ en dienen zij minder klachten in. Ook geven Stichting IJmondig en de Dorpsraad aan dat de OD NZKG weinig contact opneemt met klachtindieners om meer informatie te vragen over een klacht. Als de OD

[610] OD NZKG (2019), Regionaal uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid NZKG - periode 2019 t/m 2022, 22 mei 2019
[611] OD NZKG, interview, 10 december 2019
[612] OD NZKG, interviews, 10 december 2019 en 25 februari 2020 II & OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 8 mei 2020
[613] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 8 mei 2020

NZKG zelf gaat kijken naar aanleiding van een klacht is dit volgens Stichting IJmondig vaak te laat, waardoor hetgeen waarover is geklaagd niet meer waarneembaar is.[614] In Hoofdstuk 9 komt aan de orde op welke manier de OD NZKG omgaat met de afhandeling van klachten richting de indieners van de klachten.

Analyse actie OD NZKG richting Tata Steel en Harsco naar aanleiding van ingediende klachten

De Rekenkamer heeft een analyse gemaakt van de klachten die omwonenden bij de OD NZKG hebben ingediend over Tata Steel en Harsco in de periode oktober 2017 tot en met maart 2020. De Rekenkamer heeft onder andere onderzocht welke actie de OD NZKG heeft ondernomen richting het bedrijf, naar aanleiding van de ingediende klachten. Dit is weergegeven in Figuur 6.1. In Tabel 6.1 zijn de verschillende categorieën toegelicht.

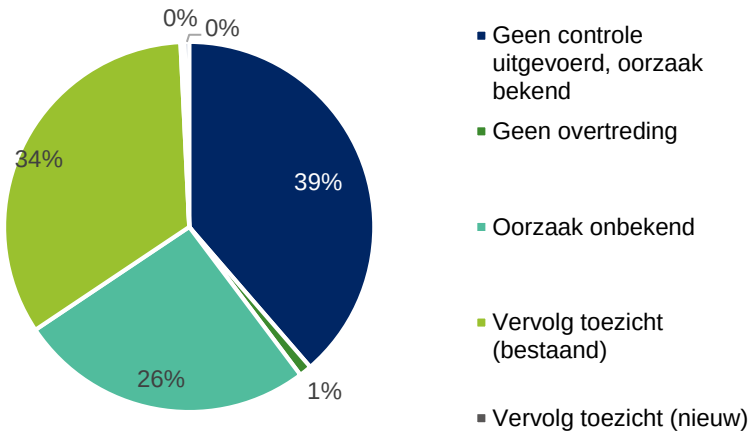

Figuur 6.1 Afhandeling van klachten door de OD NZKG richting Tata Steel of Harsco (oktober 2017 tot maart 2020)[615]

Tabel 6.1 Toelichting op de afhandeling van de ingediende klachten door de OD NZKG richting Tata Steel of Harsco[616]

Afhandeling	Perc.	Toelichting
Geen controle uitgevoerd, oorzaak bekend	39%	De OD NZKG houdt geen toezicht, omdat de oorzaak van de hinder bekend is. Het bedrijf heeft bijvoorbeeld zelf al een melding gedaan.
Geen overtreding	1%	De OD NZKG heeft geconstateerd dat er geen sprake is van overtreding van de vergunning.
Oorzaak onbekend	26%	De OD NZKG heeft niet kunnen achterhalen waardoor de hinder is veroorzaakt.
Vervolg toezicht (bestaand)	34%	Er wordt al toezicht gehouden op hetgeen waarover een klacht is ingediend.
Vervolg toezicht (nieuw)	0.36%	Naar aanleiding van een klacht start de OD NZKG toezicht.

Figuur 6.1 laat zien dat de OD NZKG in veel gevallen geen toezicht houdt naar aanleiding van ingediende klachten. Bij slechts een zeer klein aantal klachten (12 klachten, minder dan 1 procent) is de OD NZKG gestart met het houden van toezicht naar aanleiding van de klacht. In deze gevallen wordt op locatie de klacht onderzocht inclusief een eventuele inspectie. Dit betekent echter niet dat de OD NZKG helemaal geen toezicht houdt op hetgeen waarover klachten worden ingediend; bij 34 procent van de klachten hield de OD NZKG namelijk al toezicht op hetgeen waarover de klacht is ingediend. Dit zijn bijvoorbeeld klachten over stofemissie bij Harsco, die zijn ingediend nadat de OD NZKG is gestart met toezicht op stofemissie. Bij 39 procent van de ingediende klachten is geen controle uitgevoerd, omdat de oorzaak bekend was. Er kan bijvoorbeeld sprake zijn

[614] Stichting IJmondig, interview, 11 juni 2020 & Dorpsraad Wijk aan Zee, interview, 15 juni 2020
[615] OD NZKG (2019), Overzicht klachten Tata Steel en Harsco, ontvangen op 11 november 2019 en 9 april 2020
[616] OD NZKG, beantwoording schriftelijke vragen, 8 mei 2020

van gepland onderhoud bij Tata Steel, waarover Tata Steel al een melding bij de OD NZKG heeft gedaan. De OD NZKG weet dan waar de hinder vandaan komt. De OD NZKG geeft aan dat het dan geen toegevoegde waarde heeft om een controle uit te voeren. Bij 26 procent van de klachten heeft de OD NZKG de oorzaak van de hinder niet kunnen achterhalen en voert de OD NZKG dan ook geen controle uit. Dit zijn bijvoorbeeld klachten waarbij is aangeven dat er een onaangename geur heerst of sprake is van geluidsoverlast, maar waarbij dit niet nader is gespecificeerd.[617] Hoofdstuk 9 gaat verder in op de analyse van de klachten.

Voorbeeld: toezicht houden op geur naar aanleiding van klachten

Ter illustratie is in Kader 6.4 weergegeven op welke wijze de OD NZKG toezicht houdt op het thema geur naar aanleiding van klachten. Vervolgens geeft Kader 6.5 een toelichting op het gebruik van eNoses.

Kader 6.4 Toezichthouden op geur

Toezichthouden en handhaven op geur kan alleen op basis van klachten vanuit de omgeving. Er zijn in de vergunning van Tata Steel alleen voor bepaalde werkeenheden specifieke geurvoorschrift(en) opgenomen en nog geen geurwaarden voor het totaal vastgesteld. Het is wel de bedoeling dat deze er komen (zie Hoofdstuk 3). De OD NZKG kan daardoor niet handhaven op het overschrijden van geurwaarden op het totaal, maar kan alleen nagaan of een bepaalde werkeenheid voldoet aan de geurvoorschrift(en) van die werkeenheid.[618]

De OD NZKG en de provincie geven aan dat het niet makkelijk is om op basis van klachten te achterhalen of er sprake is van een overschrijding van de normen van een specifieke werkeenheid. Ten eerste is het weer van invloed op de hoeveelheid klachten. Wanneer de wind richting een woonwijk staat, neemt de hoeveelheid geurklachten toe. Ook hebben meteorologische omstandigheden invloed op het neerslaan van geur in de omgeving. Dit betekent dan echter niet dat de geuruitstoot hoger is en het geurvoorschrift op dat moment wordt overschreden. Als de geurwaarden voor de vergunning van Tata Steel als geheel waren bepaald kon er op dergelijke momenten wel gehandhaafd worden, omdat als de weersomstandigheden zorgen voor geurhinder dit ook meetelt voor deze normen. Ten tweede is een klacht niet altijd één op één te relateren aan een bepaalde werkeenheid. Aan de hand van een omschrijving van de geur kan de OD NZKG een klacht soms relateren aan een bepaalde werkeenheid. Een rotte eierengeur is bijvoorbeeld meestal gerelateerd aan de kooksfabrieken. Dit is echter niet altijd gemakkelijk aan te geven door een klachtindiener. Bovendien kan cumulatie van geuren tot andersoortige geuren leiden.[619]

Kader 6.5 eNoses

Naast klachten kunnen eNoses aanwijzingen geven voor het overtreden van normen. Langs het Noordzee- en Amsterdam-Rijnkanaal staan elektronische neuzen, zogenoemde eNoses. De eNoses zijn grotendeels bevestigd aan lantaarnpalen op vaste plaatsen in het gebied. De provincie heeft deze eNoses aangeschaft om meer zicht te krijgen op de bronnen die geurklachten kunnen veroorzaken. Daarnaast bezitten enkele bedrijven eigen eNoses, waaronder Tata Steel.

Een eNose is een compact elektronisch meetinstrument uitgerust met vier sensoren, dat veranderingen in de luchtsamenstelling signaleert. De sensoren zijn niet gevoelig voor alle geurende stoffen: cacao- en koffiegeur bijvoorbeeld worden niet goed waargenomen door de eNose. Daarentegen wordt de geur van brandstof-componenten door de eNose goed gedetecteerd. De eNose is een kwalitatief meetsysteem, waarmee het niet

[617] OD NZKG (2019), Overzicht klachten Tata Steel en Harsco, ontvangen op 11 november 2019 en 9 april 2020 & OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 8 mei 2020
[618] Provincie Noord-Holland en OD NZKG, interview, 20 januari 2020
[619] Provincie Noord-Holland en OD NZKG, interview, 20 januari 2020

mogelijk is een absolute waarde van de concentratie te achterhalen. Iedere eNose heeft een gsm-verbinding en is aangesloten op een centrale server, gekoppeld aan een databank. De OD NZKG monitort de eNoses en rapporteert hier jaarlijks over.[620]

Sinds april 2020 worden de gegevens uit het eNose-netwerk van de provincie met de eNoses van Tata Steel gedeeld. Door de metingen van de eNoses te vergelijken met binnengekomen klachten, kan de bron van de stank ontdekt worden. Deze pilot duurt een jaar.[621] Er kan niet worden gehandhaafd op geur op basis van metingen van de eNoses, omdat deze (nog) niet betrouwbaar genoeg zijn en daarbij kwalitatief meten. Wel kunnen de metingen van de eNoses een signaal zijn om een werkeenheid nader te onderzoeken en eventueel te handhaven op de oorzaak van de extra geuroverlast.[622]

Toezicht naar aanleiding van klachten in de onderzochte casussen

In de casussen Stofemissie Harsco, Schrotopslag (geluid) en Ongare kooks is (extra) toezicht gestart na klachten (in combinatie met meldingen door het bedrijf zelf). Dit heeft in meerdere gevallen geleid tot handhaving, zie voor het toezicht dat is gehouden na het constateren van een overtreding Paragraaf 6.3.

Casus Stofemissie Harsco

In december 2016 ontving de OD NZKG veel klachten over (uitzonderlijke) stofoverlast, waarbij grafiet is neergeslagen.[623] In combinatie met een melding door Tata Steel over een incident (explosie) met stofemissie was dit voor de OD NZKG aanleiding om eind december 2016 extra informatie op te vragen en een fysieke inspectie uit te voeren bij Tata Steel. De OD NZKG wilde weten wat de oorzaak van dit incident was. Eerder waren geen vergelijkbare meldingen gedaan door Tata Steel of Harsco.[624] Tata Steel gaf aan dat de oorzaak van het stof bij Harsco ligt.[625] In januari 2017 is de OD NZKG een traject gestart met meerdere gesprekken met Harsco en Tata Steel om de oorzaak van explosies en stofemissie te achterhalen en een oplossing te vinden.[626]

Casus Schrotopslag Oxystaalfabriek (geluid)

Sinds de opening van de Schrotopslag 3 in september 2019 is een sterke toename van het aantal geluidsklachten over vallend schroot binnengekomen bij de OD NZKG (zie ook Figuur 9.4 in Hoofdstuk 9).[627] De toename van de hoeveelheid klachten was voor de OD NZKG aanleiding om in het najaar van 2019 aanvullende geluidsmetingen uit te voeren. Uit deze metingen bleek dat de geldende normen met betrekking tot piekgeluid en de normen voor het gemiddelde geluid niet werden overschreden (zie voor meer uitleg hierover Bijlage D).[628] Omdat de geluidsnormen niet werden overschreden, was er ook geen sprake van overtredingen waarop de OD NZKG kon handhaven (zie Paragraaf 7.1). Zoals naar voren kwam in Paragraaf 5.4, heeft de OD NZKG begin 2020 wel controles uitgevoerd op de handelingen bij de schrotopslag en geconcludeerd dat deze handelingen niet altijd zorgvuldig worden uitgevoerd. Er werd bijvoorbeeld gezwengeld met schroot wat volgens de OD NZKG de kans

[620] OD NZKG (2020), www.odnzkg.nl
[621] Provincie Noord-Holland (2020), www.noord-holland.nl
[622] Provincie Noord-Holland en OD NZKG, interview, 20 januari 2020 & OD NZKG, interview, 22 september 2020
[623] OD NZKG (2019), Handhavingsstrategie Harsco, 1 juli 2019
[624] OD NZKG (2016), Stofoverlast Wijk aan Zee - zondag 18 december 2016, 19 december 2016 & OD NZKG, interview, 25 februari 2020
[625] Tata Steel (2016), Reactie brief stofoverlast Wijk aan Zee, 22 december 2016
[626] OD NZKG (2019), Toezicht en handhaving Harsco, 1 april 2019; OD NZKG (2019), Handhavingsstrategie Harsco, 1 juli 2019 & OD NZKG, interview, 25 februari 2020 I
[627] OD NZKG (2019), Overzicht klachten Tata Steel en Harsco, ontvangen op 11 november 2019 en 9 april 2020
[628] OD NZKG, interview, 25 februari 2020 II

op glijdend schroot en onnodige hinder voor de omgeving vergroot.[629] De OD NZKG onderzoekt op het moment van schrijven (zomer 2020) in hoeverre zij hier handhaving op kan inzetten, zie Paragraaf 7.1.

Casus Ongare kooks Kooksfabrieken

Ongare kooks zijn niet vergund en moeten door Tata Steel worden gemeld bij de OD NZKG.[630] De OD NZKG geeft aan dat toezicht op ongare kooks voornamelijk gebeurt door de hoeveelheid klachten door omwonenden en meldingen van Tata Steel hierover te monitoren. Klachten over ongare kooks komen met name van één omwonende.[631] Deze omwonende heeft sinds 2017 tientallen klachten ingediend over ongare kooks.[632] In het voorjaar van 2018 namen de hoeveelheid meldingen van Tata Steel en de hoeveelheid klachten van de omwonende over ongare kooks toe. De OD NZKG geeft aan dat zij naar aanleiding van de toename van de hoeveelheid klachten door omwonenden en meldingen van Tata Steel contact heeft opgenomen met Tata Steel over de oorzaken van en oplossingen voor het aantal ongare kooks.[633]

Rol omgeving bij toezicht

Volgens de OD NZKG is er in het proces van toezichthouden geen ruimte voor inbreng van de omgeving, behalve via klachten. De OD NZKG geeft aan dat zij zich ervan bewust is dat inbreng van de omgeving waardevol is en dat bij toezicht de afstemming met omwonenden meer meegenomen zou kunnen worden. De OD NZKG merkt dat het voor haar lastig is de keuzes die zij maakt goed uit te leggen aan de omgeving. Tot op heden stelt de OD NZKG vooral vanuit milieuoogpunt prioriteiten bij het inrichten van toezicht. De OD NZKG zou hierbij ook graag de omgeving om input op het toezicht willen vragen. In afstemming met andere omgevingsdiensten wordt gekeken hoe dit te operationaliseren. In het kader van eenduidigheid is het volgens de OD NZKG belangrijk dat de andere omgevingsdiensten een vergelijkbare werkwijze hanteren.[634]

6.3 Opvolging bij constateringen en overtredingen

In deze paragraaf komt aan bod hoe de OD NZKG toezicht uitvoert op het moment dat zij overtredingen heeft geconstateerd. Hierbij gaat het eerst om de verslaglegging van de geconstateerde overtredingen, daarna komt aan de orde hoe toezicht wordt gehouden op het moment dat er overtredingen zijn geconstateerd en ten slotte wordt besproken hoe toezicht wordt gehouden op het moment dat een last onder dwangsom is opgelegd. Dit leidt tot de volgende bevinding:

Bevinding 6.3

Nadat de OD NZKG overtredingen constateerde bij de casussen Stofemissie Harsco, Schrotopslag (bodembedreiging) en Ongare kooks, heeft de OD NZKG hierop extra toezicht gehouden. De OD NZKG gaf Tata Steel en Harsco de tijd om de overtredingen op te lossen en bedrijfsprocessen te verbeteren, voordat de OD NZKG overging tot handhaving (door het opleggen van een last onder dwangsom). In de drie casussen kostte deze stap een half tot anderhalf jaar. De Rekenkamer merkt hierover op dat overtredingen in sommige gevallen

[629] OD NZKG (2020), Milieucontrole 2 januari 2020 bij schrootcatering, 14 januari 2020 & OD NZKG (2020), Rapport controlebezoek Schrotcatering 3, 10 januari 2020
[630] Provincie Noord-Holland (2020), Last onder dwangsom ongare kooks bij de kooksfabrieken, 14 januari 2020 & OD NZKG, interview, 2 maart 2020
[631] OD NZKG, interview, 2 maart 2020
[632] Particulier (2019), Handhavingsverzoek, 22 april 2019
[633] OD NZKG, interview, 2 maart 2020
[634] OD NZKG, interview, 12 december 2019; OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 21 juni 2020 & OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020

hierdoor lang kunnen blijven voortduren. Volgens de OD NZKG komt dit onder andere doordat zij hiervoor afhankelijk is van informatie en medewerking van het bedrijf.

In de casussen Stofemissie Harsco en Ongare kooks leek het na een aantal gesprekken en enkele maatregelen van de bedrijven enige tijd beter te gaan. In beide gevallen bleek echter via monitoring van klachten van omwonenden en meldingen van de bedrijven dat dit na ruim een jaar toch niet het geval was. De OD NZKG is vervolgens overgegaan tot het opleggen van een last onder dwangsom. Hier gingen enkele maanden overheen. In de casussen Ongare kooks en Schrotopslag (bodembedreiging) gaf de OD NZKG Tata Steel na het opleggen van de last onder dwangsom de tijd om de overtreding ongedaan te maken (de begunstigingstermijn), voordat de dwangsom werd verbeurd.

In de onderzochte casussen heeft de OD NZKG na afloop van de begunstigingstermijn toezicht gehouden. Een dwangsom verbeurt namelijk pas als de OD NZKG opnieuw overtredingen constateert. Om zeker te weten dat een constatering juridisch houdbaar is, wil de OD NZKG dat een toezichthouder met formele bevoegdheid de overtreding ter plaatse waarneemt en vaststelt. In het geval van Harsco gaat de OD NZKG voor een betere onderbouwing, waarbij twee toezichthouders met formele bevoegdheid de overtreding ter plaatse waarnemen en vaststellen. In de casus Stofemissie Harsco begon de OD NZKG sinds 1 november 2018 met bijna dagelijkse inspecties. Toen het aantal overtredingen langzaam afnam is dit afgebouwd tot wekelijkse inspecties. Omwonenden vinden echter dat een serieuze aanpak van de overtredingen bij Harsco meer controlebezoeken per week noodzakelijk maakt. De OD NZKG geeft aan dat het extra ongeplande toezicht bij Harsco vanaf het opleggen van de last onder dwangsom heel intensief is en impact heeft op de capaciteit van de OD NZKG. Zij geeft aan hierdoor minder tijd te hebben om andere bedrijven of werkeenheden te inspecteren. Dit is te zien in de casus Ongare kooks. Voor het opleggen van de last onder dwangsom heeft de OD NZKG hierbij geen intensief toezicht gehouden, omdat volgens de OD NZKG de capaciteit ontbrak vanwege het intensieve toezicht bij Harsco in dezelfde periode.

Na het opleggen van de last onder dwangsom in de casus Ongare kooks heeft de OD NZKG enkele inspecties uitgevoerd. Bij deze controles waren tot de zomer van 2020 nog geen ongare kooks geconstateerd. Er hebben echter voor de zomer van 2020 wel ongare kooks plaatsgevonden, zo blijkt uit meldingen van Tata Steel en uit foto's van omwonenden. Uit jurisprudentie volgt dat de OD NZKG op basis van foto's geen overtredingen kan constateren waardoor de dwangsom verbeurt. De OD NZKG constateerde ook geen overtredingen waardoor de dwangsom verbeurt op basis van meldingen van het bedrijf zelf, omdat de OD NZKG niet wilde dat zij daarmee Tata Steel stimuleert ongare kooks niet meer te melden. In de zomer van 2020 heeft de OD NZKG echter wel op basis van meldingen van Tata Steel elf overtredingen geconstateerd waardoor de dwangsom verbeurde.

6.3.1 Verslaglegging toezicht

Volgens de toezichtstrategie van de OD NZKG wordt van iedere inspectie een verslag gemaakt waarin de bevindingen en het vervolg dat aan de bevindingen wordt gegeven zijn opgenomen. Hierbij wordt aandacht besteed aan de aard en ernst van de geconstateerde overtredingen.[635] De OD NZKG geeft aan dat de formele terugkoppeling over een geconstateerde overtreding per brief gaat. Als het een kleine overtreding betreft staat alles in de brief, bij een grotere overtreding wordt er een inspectie-/controlerapport bijgevoegd. In het rapport staat de overtreding beschreven. In de brief is opgenomen wat de OD NZKG wil dat het bedrijf doet om de overtreding op te lossen of om te zorgen dat een dergelijke overtreding niet meer voorkomt, bijvoorbeeld door het bedrijf een plan van aanpak te laten opstellen. De brief en het eventuele rapport stuurt de OD NZKG ter

[635] OD NZKG (2019), Regionaal uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid NZKG - periode 2019 t/m 2022, 22 mei 2019

kennisname aan het bedrijf. Over de inhoud hiervan kan het bedrijf niet overleggen met de OD NZKG. Ook kan het bedrijf geen juridische stap zetten.[636]

Van Wabo-inspecties ontvangt het bedrijf in principe altijd een rapport, ook als er geen overtredingen zijn geconstateerd. Van twee Wabo-inspecties in 2019 bij Harsco heeft de OD NZKG echter geen rapport opgesteld. Volgens de OD NZKG kwam dit door tijdsgebrek. Bij deze inspecties zijn geen overtredingen geconstateerd.[637] Bij andere inspecties, bijvoorbeeld in het kader van een last onder dwangsom, maakt de OD NZKG in principe ook altijd een rapport op. Het bedrijf ontvangt het rapport echter alleen in het geval de OD NZKG overtredingen heeft geconstateerd.[638]

6.3.2 Toezicht na constateringen

Tabel 6.2 geeft weer in welke casussen de OD NZKG overtredingen heeft geconstateerd, zoals naar voren kwam in Paragrafen 6.1 en 6.2.

Tabel 6.2 Resultaat van het toezicht in de onderzochte casussen

Casus	Overtredingen geconstateerd?
Stofemissie Harsco	Ja, tijdens ongepland toezicht n.a.v. klachten omwonenden en meldingen Harsco
Schrotopslag (bodembedreiging)	Ja, tijdens gepland toezicht
Schrotopslag (geluid)	Nee
Sinterkoelers Sinterfabriek	Ja, naar aanleiding van een melding van Tata Steel
Ongare kooks Kooksfabrieken	Ja, tijdens ongepland toezicht n.a.v. klachten omwonenden en meldingen Tata Steel

Nadat de OD NZKG in de casussen overtredingen constateerde, heeft zij nader toezicht gehouden. Dit is toegelicht in onderstaande kaders. De casus Sinterkoelers is hier buiten beschouwing gelaten, omdat het houden van nader toezicht hier niet aan de orde was. In plaats daarvan is een vergunningtraject gestart voor de bouw van een extra filterinstallatie, waarmee de stofemissie moet afnemen. Dit is nader toegelicht in Hoofdstuk 7.

Het extra toezicht in de andere casussen hield onder andere in dat de OD NZKG overlegde met het bedrijf over de oorzaak van de overtredingen en de mogelijk te nemen maatregelen. In de casussen Stofemissie Harsco en Ongare kooks gaat de OD NZKG hierbij uit van onderzoek van de oorzaken van de overlast en mogelijke oplossingen van het bedrijf zelf. Ook voerde de OD NZKG extra inspecties uit en monitorde de hoeveelheid klachten van omwonenden en meldingen van bedrijven. De bedrijven kregen hiermee de kans de bedrijfsprocessen te verbeteren, voordat de OD NZKG overging tot het opleggen van een last onder dwangsom. In de casussen kostte deze stap een half tot anderhalf jaar.

De OD NZKG gebruikt de LHS en de toezichtstrategie als leidraad om te bepalen welke stappen zij na het constateren van overtredingen neemt.[639] De ILT is van mening dat het bepalen van een redelijke termijn voor het ongedaan maken van overtredingen vooral wordt ingevuld door Tata Steel of Harsco. Vaak neemt de OD NZKG deze termijn over.[640] De OD NZKG geeft in haar reactie op het feitelijk wederhoor aan dat bij het bedrijf wordt

[636] OD NZKG, interview, 10 december 2019
[637] OD NZKG, e-mail, 28 juni 2020
[638] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 21 juni 2020
[639] OD NZKG, interview, 10 december 2019
[640] ILT, interview, 1 juli 2020

geïnventariseerd wat in een normale bedrijfsvoering haalbaar is. Hiermee wordt voorkomen dat er onuitvoerbare besluiten worden opgelegd.[641]

Daarnaast is de ILT van mening dat de OD NZKG meer zou kunnen doorpakken bij het houden van toezicht. De OD NZKG gaat bij eenzelfde overtreding bij een andere werkeenheid niet meteen over tot handhaving. Tata Steel krijgt, zoals aangegeven, vaak eerst de tijd om een overtreding ongedaan te maken voordat de OD NZKG handhaaft. Als het herhalingen van eerdere soortgelijke overtredingen zijn, zou de OD NZKG volgens de ILT eerder over moeten gaan tot handhaving. De OD NZKG zou daarbij meer strategisch kunnen kijken door meer een 'helicopter view' te hanteren. Ook zou de OD NZKG binnen het toezicht- en handhavingsteam beter kunnen afstemmen, zodat binnen de OD NZKG bekend is dat er al eenzelfde soort overtreding op een andere werkeenheid is geweest.[642]

De OD NZKG geeft in haar reactie op het feitelijk wederhoor aan dat met alle inspecteurs die werken aan het dossier Tata Steel een tweewekelijks, en momenteel wekelijks, overleg wordt gehouden waarbij afstemming plaatsvindt en casussen die betrekking hebben op recidive worden besproken. Zo zegt de OD NZKG herhaalde overtredingen met betrekking tot bodembescherming bij verschillende werkeenheden aangemerkt te hebben als recidive. Ook wordt volgens de OD NZKG op sommige overtredingen gelijk doorgestapt naar een dwangsom als dergelijke overtredingen worden geconstateerd.[643]

Casus Stofemissie Harsco

In januari 2017 is de OD NZKG een traject gestart om de oorzaak van explosies en toename van de stofemissie bij Harsco te achterhalen en een oplossing te vinden. Hierbij werd zowel gekeken naar het proces bij Harsco, als naar de Oxystaalfabriek waar de slakpannen vandaan komen. Tijdens dit traject heeft de OD NZKG meerdere gesprekken gevoerd met Tata Steel en Harsco over de oorzaken van de stofemissie en mogelijk te nemen maatregelen. Hierin gaven Harsco en Tata Steel aan dat zij onder andere de invloed van de samenstelling van de slak en de temperatuur van de slak tijdens het kiepen onderzochten. Zij hebben experimenten uitgevoerd met het koolstofgehalte in de slak en het koelen van de slak. Dit gaf voor de OD NZKG voldoende resultaat, want de hoeveelheid klachten van de omgeving en meldingen door Harsco en Tata Steel namen volgens de OD NZKG gedurende het jaar duidelijk af. De OD NZKG kreeg hiermee het vertrouwen dat Harsco en Tata Steel de situatie voldoende konden verbeteren en vond deze op dat moment niet verontrustend. Daarom zijn eind 2017 de gesprekken afgerond. [644]

In 2018 namen de klachten van omwonenden en meldingen van Harsco over stofemissie met glinsterend stof echter weer toe. In juni 2018 heeft de OD NZKG hierover zorgen geuit bij Harsco en aangegeven dat, als de hoeveelheid klachten en meldingen blijven, de OD NZKG over zal gaan tot handhaving. Begin juli 2018 heeft de OD NZKG tijdens een inspectie bij Harsco opnieuw stofemissie waargenomen bij het kiepen. Hierna is een waarschuwingsbrief gestuurd naar Harsco. De reactie van Harsco gaf de OD NZKG niet het vertrouwen dat zij verantwoordelijkheid nam voor de situatie en de stofemissie zou gaan verminderen. Dit gaf voor de OD NZKG de doorslag om over te gaan op het opleggen van een last onder dwangsom (zie Hoofdstuk 7).[645]

[641] OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020
[642] ILT, interview, 1 juli 2020
[643] OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020
[644] OD NZKG (2019), Toezicht en handhaving Harsco, 1 april 2019; OD NZKG (2019), Handhavingsstrategie Harsco, 1 juli 2019 & OD NZKG, interview, 25 februari 2020 I
[645] OD NZKG (2019), Brief 'Toezicht en handhaving Harsco', 1 april 2019; OD NZKG (2019), Handhavingsstrategie Harsco, 1 juli 2019, p. 14 & OD NZKG, interview, 25 februari 2020 I

Casus Schrotopslag Oxystaalfabriek (bodembedreiging)

Nadat de OD NZKG overtredingen constateerde met betrekking tot de vloeistofkerendheid van de vloer bij Schrotopslag Velserkom, stuurde de OD NZKG Tata Steel in februari 2017 een waarschuwingsbrief. Hierin waren enkele hersteltermijnen opgenomen. Zo kreeg Tata Steel een termijn van twee maanden om aan te tonen dat de vloer in orde is. Als na deze periode zou blijken dat dit niet het geval is moest de vloer binnen vier maanden zijn hersteld. In de brief is aangekondigd dat na afloop van de gestelde termijnen een hercontrole wordt uitgevoerd.[646]

De OD NZKG geeft aan dat het stellen van een termijn in een waarschuwingsbrief een afweging van de inspecteur is. In sommige gevallen wordt de termijn in overleg met het bedrijf bepaald, bijvoorbeeld als het bedrijf al bezig is met een oplossing. De insteek van de OD NZKG is om na verloop van de hersteltermijn binnen één week een hercontrole uit te voeren, om de druk op het bedrijf te houden.[647] In deze casus voerde de OD NZKG ruim drie weken na het verlopen van de eerste termijn een hercontrole uit. Hierbij constateerde de OD NZKG dat de vloer niet in orde was. In het controlerapport geeft de OD NZKG aan dat de verplichting voor Tata Steel om aan te tonen dat de vloer vloeistofdicht is zal worden vastgelegd in een last onder dwangsom.[648] Er is hierna geen nieuwe hercontrole uitgevoerd na het verlopen van de tweede termijn. In plaats daarvan is de OD NZKG in augustus 2017 overgegaan tot het opleggen van een concept-last onder dwangsom (zie Hoofdstuk 7).[649]

Bij Schrotopslag 2 is bijna twee maanden na het verlopen van de hersteltermijn uit de waarschuwingsbrief een hercontrole uitgevoerd, waarbij de OD NZKG constateerde dat nog niet alles in orde was. Hierna is de overtreding van deze locatie meegenomen in de last onder dwangsom die ook is opgelegd voor schrotopslag Velserkom.[650]

Casus Ongare kooks Kooksfabrieken

Zoals aangegeven, nam in 2018 het aantal meldingen van Tata Steel en klachten van de omwonende over ongare kooks toe. De OD NZKG heeft aan Tata Steel gemeld dat er bij een dergelijk aantal ongare kooks geen sprake meer is van een ongewoon voorval. Volgens de OD NZKG was het aantal ongare kooks zo hoog, dat er sprake lijkt te zijn van reguliere bedrijfsvoering en geen incidenten. Reguliere handelingen met ongare kooks zijn echter niet vergund. Afgesproken is dat Tata Steel gaat proberen om met temperatuurverhogingen van de ovens de ongare kooks te verminderen. Zij moet de OD NZKG laten weten of dit helpt, en zo niet wat vervolgmaatregelen zijn. Ook geeft de OD NZKG aan dat als zij constateert dat de ondernomen maatregelen niet leiden tot de vergunde situatie, zij overweegt om bestuursrechtelijk op te treden.[651]

Eind 2018 hadden de veranderingen door Tata Steel volgens de OD NZKG voldoende effect, want zij ontving minder meldingen van Tata Steel en klachten van de omwonende.[652] De omwonende geeft aan dat er inderdaad een korte periode was waarin minder ongare ovens waarneembaar waren. Daarnaast diende hij toen minder klachten in, omdat de OD NZKG er al aandacht aan besteedde en Tata Steel volgens de OD NZKG beterschap had beloofd.[653]

[646] OD NZKG (2017), Rapport Controle op bodem beschermende voorzieningen 9 februari 2017, 28 februari 2017 & OD NZKG (2017), Waarschuwing Velserkom, 28 februari 2017
[647] OD NZKG, interview, 25 februari 2020 II
[648] OD NZKG (2017), Rapport Hercontrole op NRB voorzieningen, 29 mei 2017
[649] OD NZKG (2017), Voornemen last onder dwangsom opslag niet-gescheiden schroot, 10 augustus 2017
[650] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 30 juni 2020
[651] OD NZKG (2018), Overleg ongare kooks, 2 augustus 2018
[652] OD NZKG, interview, 2 maart 2020
[653] Particulier, schriftelijke beantwoording vragen, 3 juni 2020

Vanaf begin 2019 namen het aantal meldingen van Tata Steel en klachten van de omwonende over ongare kooks echter opnieuw toe. De OD NZKG geeft aan dat zij daarom tijdens stofcontroles bij Tata Steel telkens heeft gekeken of zij ongare kooks kon waarnemen. Zij geeft aan op dat moment geen capaciteit te hebben om intensief toezicht te houden op ongare kooks, onder andere vanwege het intensieve toezicht bij Harsco in dezelfde periode.[654] De omwonende heeft in april 2019 een handhavingsverzoek ingediend op het ontstaan van ongare kooks, omdat hij vond dat er geen enkele duidelijke verbetering was.[655] Ook is in dezelfde tijd nog een ander handhavingsverzoek ingediend (zie voor de afhandeling van de handhavingsverzoeken Paragraaf 7.3).[656]

De OD NZKG wilde in juli 2019 naar aanleiding van het toenemend aantal meldingen van Tata Steel en klachten van de omwonende opnieuw in gesprek met Tata Steel. Het gesprek vond echter pas plaats in oktober 2019. Tata Steel had in de tussentijd een plan van aanpak opgesteld om de ongare kooks te verminderen.[657] In oktober 2019 heeft Tata Steel haar plan van aanpak gepresenteerd aan de OD NZKG.[658] Vanwege de handhavingsverzoeken en onvoldoende vertrouwen bij de OD NZKG in het oplossen van de situatie door Tata Steel, is een last onder dwangsom opgelegd voor het ontstaan van ongare kooks (zie Hoofdstuk 7).[659]

6.3.3 Toezicht na opleggen last onder dwangsom (LOD)

In de casussen Stofemissie Harsco, Schrotopslag (bodembedreiging) en Ongare kooks is een last onder dwangsom (LOD) opgelegd. Bij het opleggen van een LOD bepaalt de OD NZKG een termijn waarbinnen het bedrijf de overtreding ongedaan kan maken zonder dat een dwangsom wordt verbeurd: de begunstigingstermijn (zie Paragraaf 7.2). Tijdens de begunstigingstermijn voert de OD NZKG over het algemeen geen extra toezicht uit op een overtreding. Het bedrijf krijgt gedurende die periode de tijd om verbeteringen door te voeren, zonder dat zij al volledig moet voldoen aan het opgelegde in de LOD. Omdat de begunstigingstermijn zo kort en lang moet zijn als de tijd die nodig is voor het bedrijf om de last uit te voeren, kan het bedrijf binnen de begunstigingstermijn in beginsel niet voldoen aan de LOD. In het geval dat een LOD is opgelegd naar aanleiding van meldingen van bedrijven en klachten van omwonenden kan de OD NZKG in de tussentijd deze meldingen en klachten wel monitoren, om te kijken of de situatie al verbetert en niet juist verslechtert.[660]

Op het moment dat de begunstigingstermijn is verlopen moet de OD NZKG toezicht houden op de LOD. Als de OD NZKG constateert dat de overtreding niet is opgeheven na de begunstigingstermijn, wordt de dwangsom verbeurd. Hiermee is het bedrijf het dwangsombedrag verschuldigd aan de provincie (zie Paragraaf 7.2). Om zeker te weten dat een constatering juridisch houdbaar is, wil de OD NZKG dat een toezichthouder met formele bevoegdheid de overtreding ter plaatse waarneemt en vaststelt. In het geval van Harsco gaat de OD NZKG voor een betere onderbouwing, waarbij twee toezichthouders met formele bevoegdheid de overtreding ter plaatse waarnemen en vaststellen.[661] Als een overtreding niet ter plaatse door een toezichthouder met formele bevoegdheid wordt waargenomen en vastgesteld, bestaat volgens de OD NZKG het risico dat de constatering

[654] OD NZKG, interview, 2 maart 2020
[655] Particulier, schriftelijke beantwoording vragen, 3 juni 2020
[656] Prakken d'Oliveira (namens Stichting IJmondig) (2019), Verzoek om handhaving inzake Harsco Metals en Tata Steel, 17 mei 2019
[657] OD NZKG, interview, 2 maart 2020
[658] Tata Steel (2019), Presentatie 'Ongare ovens KGF1/2', 14 oktober 2019
[659] Provincie Noord-Holland (2020), Beslissing op bezwaar particulier, 14 januari 2020 & OD NZKG, interview, 2 maart 2020
[660] OD NZKG, interview, 2 maart 2020 & Provincie Noord-Holland, reactie feitelijk wederhoor, 25 november 2020
[661] OD NZKG (2019), Handhavingsstrategie Harsco, 1 juli 2019 & OD NZKG, interview, 22 september 2020

geen stand houdt in eventuele juridische bezwaar- en beroepsprocedures.[662] Uit de reactie op het feitelijk wederhoor blijkt dat een overtreding niet altijd *ter plaatse* hoeft te worden geconstateerd. Zoals in de casus Ongare kooks is toegelicht, heeft de OD NZKG in de zomer van 2020 besloten om ook overtredingen te constateren op basis van meldingen van het bedrijf, waardoor de dwangsom verbeurde.[663] Hieronder wordt voor de casussen toegelicht hoe toezicht is gehouden na het verlopen van de begunstigingstermijn.

Casus Stofemissie Harsco

De OD NZKG heeft in oktober 2018 de eerste LOD op stofemissie bij kiepen van slak opgelegd aan Harsco. De begunstigingstermijn verliep op 1 november 2018.[664] De eerste maand hierna heeft de OD NZKG bijna dagelijks inspecties uitgevoerd.[665] De OD NZKG geeft aan dat zij met deze frequente aanwezigheid snel effect wilde bereiken op het bewerkstelligen van een gedragsverandering bij Harsco. Daarnaast was er veel media-aandacht voor deze zaak. De OD NZKG wilde zowel aan Harsco als aan de omgeving laten zien dat zij intensief toezicht hield.[666] De OD NZKG geeft aan dat haar controles altijd een steekproef zijn ten opzichte van het aantal keren dat een pan wordt gekiept. Tijdens een inspectie bij Harsco wordt uiteindelijk slechts een deel van alle slakpannen die per etmaal worden gekiept gezien. Het aantal maal en de duur van de inspecties zijn wisselend. Het weer en de handelingen die plaatsvinden zijn ook van invloed.[667]

In de eerste weken na het verlopen van de begunstigingstermijn is de dwangsom enkele keren drie of vier keer per dag verbeurd. Na verloop van tijd nam de OD NZKG vaker één of geen emissie waar bij een controle. Dit was voor de OD NZKG reden om minder vaak inspecties uit te voeren, eerst nog meerdere keren per week en later ongeveer wekelijks. Deze frequentie wordt ook momenteel (zomer 2020) nog vastgehouden.[668] De Dorpsraad Wijk aan Zee en Stichting IJmondig waren het niet eens met de afbouw van het toezicht. Zij vinden dat een serieuze aanpak van de overtredingen bij Harsco meer controlebezoeken per week noodzakelijk maakt, volgens de Dorpsraad ten minste tot de hal voor het kiepen van ROZA-slak volledig in gebruik is genomen. Volgens Stichting IJmondig zou cameratoezicht kunnen worden uitgevoerd, zodat de OD NZKG de situatie gedurende ten minste zes maanden continue kan monitoren.[669] In de Handhavingstrategie Harsco (2019) gaf de OD NZKG aan dat cameratoezicht niet voldoende is om constateringen te doen.[670] In de reactie op het feitelijk wederhoor geeft de OD NKZG echter aan dat het wel mogelijk is om overtredingen te constateren waardoor een dwangsom verbeurt op basis van cameratoezicht, indien dit van de OD NZKG of Tata Steel zelf afkomstig is.[671]

De OD NZKG geeft ook aan dat het toezicht bij Harsco vanaf het opleggen van de LOD heel intensief is voor de OD NZKG. Dit heeft impact op de capaciteit van de OD NZKG waardoor ze minder tijd heeft om andere bedrijven te inspecteren.[672] De OD NZKG zou voor 24/7-controles bij Harsco 11 fte per jaar nodig hebben en dit is met de capaciteit van de OD NZKG niet haalbaar. De handhavingsstrategie Harsco, die is opgesteld om PS te

[662] OD NZKG (2019), Handhavingsstrategie Harsco, 1 juli 2019
[663] OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020
[664] OD NZKG (2018), Last onder dwangsom stofemissie, 19 oktober 2018
[665] OD NZKG (2019), Controlerapport eerste last onder dwangsom Harsco, 13 maart 2019
[666] OD NZKG, interview, 25 februari 2020 I
[667] OD NZKG (2019), Toezicht en handhaving Harsco, 1 april 2019
[668] OD NZKG (2019), Controlerapport eerste last onder dwangsom Harsco, 13 maart 2019; OD NZKG (2019), Controlerapport tweede last onder dwangsom Harsco, 12 november 2019 & OD NZKG, interview, 25 februari 2020 I
[669] Dorpsraad Wijk aan Zee (2019), Toezicht, handhaving en vergunningverlening Tata Steel en Harsco, 8 mei 2019 & Prakken d'Oliveira (namens Stichting IJmondig) (2019), Verzoek om handhaving inzake Harsco Metals en Tata Steel, 17 mei 2019
[670] OD NZKG (2019), Handhavingsstrategie Harsco, 1 juli 2019
[671] OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020
[672] OD NZKG, interview, 25 februari 2020 I

informeren over handhavingsmogelijkheden bij Harsco, geeft bovendien aan dat 24/7-controles niet worden gerechtvaardigd door de feitelijke risico's en de overlast. Ook staan 24/7-controles niet in verhouding tot de ernst van de overtreding én niet tot andere toezichts- en handhavingsopgaven.[673]

Intensief toezicht

De OD NZKG heeft in juli en augustus 2019 intensief toezicht gehouden bij Harsco.[674] Naar aanleiding van het RIVM-onderzoek naar de gezondheidsrisico's van grafiet[675], is Harsco tijdelijk gestopt met het vloeibaar kiepen van ROZA-slak. Zo'n acht weken heeft de OD NZKG twee keer per week, in plaats van wekelijks, gecontroleerd of er inderdaad geen vloeibaar ROZA-slak werd gekiept. Na acht weken had de OD NZKG geen aanleiding meer om het intensieve toezicht voort te zetten, deze is daarom weer afgebouwd tot één keer per week.[676]

Afbouwen toezicht

Eind februari 2020 gaf de OD NZKG aan dat een natuurlijk moment om de inspecties verder af te bouwen zou zijn als de hal die gebouwd wordt op het terrein van Harsco klaar is. Vanaf dat moment mag ROZA-slak niet meer buiten de hal worden gekiept. ROZA-slak maakt ongeveer 25 procent uit van de totale hoeveelheid slak die wordt gekiept. Harsco krijgt hierdoor meer ruimte om het overige slak te kiepen, waardoor zij voorzichtiger kan kiepen. Een grote stofemissie zou dan één á twee keer per jaar kunnen voorkomen, maar is dan een incident waarvan het bedrijf een melding moet maken. Bij dit type bedrijven hoort volgens de OD NZKG dat dergelijke incidenten kunnen gebeuren.[677] Harsco heeft de hal sinds juni 2020 gefaseerd in gebruik genomen. De oplevering had enige vertraging opgelopen vanwege reisrestricties van buitenlandse leveranciers naar aanleiding van Covid-19.[678] Op moment van schrijven (zomer 2020) is niet bekend hoe de OD NZKG na ingebruikname van de hal toezicht houdt.

Casus Schrotopslag Oxystaalfabriek (bodembedreiging)

Nadat de OD NZKG een LOD heeft opgelegd bij schrotopslag Velserkom en Schrotopslag 2, heeft Tata Steel gekozen om een nieuwe schrotopslag te bouwen, Schrotopslag 3. Hiervoor heeft zij in 2018 een vergunning aangevraagd (zie Hoofdstuk 5).[679] Hoewel de LOD was opgelegd vanwege overtredingen bij schrotopslag Velserkom en Schrotopslag 2, was deze ook van toepassing op Schrotopslag 3.[680]

Voor de LOD op niet-gescheiden schroot moet Tata Steel voldoen aan drie lasten. De eerste last was het uitvoeren van een bodemonderzoek om te onderzoeken of de bodem onder de bestaande schrotopslag verontreinigd is geraakt. Om te voldoen aan de andere twee lasten moet Tata Steel aantonen dat de vloer en de afwatering van de nieuwe Schrotopslag 3 vloeistofdicht zijn, waarvoor certificaten nodig zijn.[681] Tata Steel heeft het onderzoek om aan de eerste last te voldoen binnen enkele maanden na het opleggen van de LOD uitgevoerd.[682]

[673] OD NZKG (2019), Handhavingsstrategie Harsco, 1 juli 2019
[674] OD NZKG (2019), Evaluatie intensivering toezicht voor een periode van 8 weken bij Harsco, 26 september 2019
[675] Zie RIVM (2019), Inschatting gezondheidsrisico's grafietregen Wijk aan Zee, 3 juni 2019
[676] OD NZKG, interview, 25 februari 2020 I
[677] OD NZKG, interview, 25 februari 2020 I
[678] Tata Steel (2020), omgeving.tatasteel.nl, 2 juni 2020
[679] Tata Steel (2018), Tekstbijlage bij vergunningaanvraag Schrotcatering 3, 30 april 2018 & Tata Steel (2018), Aanvraagformulier, 1 mei 2018
[680] OD NZKG, interview, 25 februari 2020 II
[681] OD NZKG (2017), Last onder dwangsom niet-gescheiden schroot, 17 oktober 2017
[682] OD NZKG (2018), Aanpassing last onder dwangsom, 15 januari 2018

De termijn om te voldoen aan de andere twee lasten verliep op 9 oktober 2019.[683] De OD NZKG heeft vanaf 11 oktober 2019 maandelijks controles uitgevoerd om na te gaan of de vloer en de afwatering van de nieuwe Schrotopslag 3 vloeistofdicht waren. Hierbij bleek dat metingen, die moesten worden uitgevoerd om de benodigde certificering te verkrijgen, lange tijd niet konden plaatsvinden vanwege regenval.[684] Zolang niet aan de last is voldaan blijft de OD NZKG dit (op het moment van schrijven, zomer 2020) maandelijks controleren. Er is voor gekozen dit maandelijks te doen omdat de LOD zo is opgesteld dat maandelijks kan worden verbeurd.[685]

Casus Ongare kooks Kooksfabrieken

In de LOD op het ontstaan van ongare kooks was voor elk van de fabrieken een aparte termijn opgenomen. Op 3 februari 2020 is de begunstigingstermijn voor Kooksfabriek 2 verlopen en op 1 mei 2020 de termijn voor Kooksfabriek 1.[686] Na 3 februari 2020 heeft de OD NZKG twee inspecties op ongare kooks uitgevoerd bij Kooksfabriek 2. Na 1 mei 2020 zijn nog twee inspecties uitgevoerd. Daarnaast kijkt de OD NZKG na het verlopen van de termijnen vaker bij de Kooksfabrieken als zij voor andere inspecties bij Tata Steel is. Bij de inspecties tot de zomer van 2020 zijn geen ongare kooks geconstateerd en hebben er geen verbeuringen plaatsgevonden.[687]

Tata Steel heeft na het verlopen van de begunstigingstermijn meldingen van ongare kooks gedaan bij de OD NZKG, onder andere begin mei 2020.[688] Begin maart 2020 was het aantal meldingen door Tata Steel over ongare kooks niet verminderd ten opzichte van vóór het verlopen van de begunstigingstermijn. De OD NZKG constateerde echter geen overtredingen die de dwangsom laten verbeuren op basis van deze meldingen van het bedrijf zelf. Omdat het ontstaan van ongare kooks slechts enkele seconden waar te nemen is, is het voor de OD NZKG niet goed mogelijk om de ongare kooks zelf tijdens een fysieke inspectie te constateren na ontvangst van een melding. Daarnaast wilde de OD NZKG niet dat Tata Steel ongare kooks niet meer meldt. Als de OD NZKG wel overtredingen zou constateren waardoor de dwangsom verbeurt op basis van meldingen zou dit voor het bedrijf een prikkel kunnen zijn om geen meldingen meer te doen.[689] In de zomer van 2020 heeft de OD NZKG echter besloten alsnog overtredingen te constateren op basis van meldingen van Tata Steel. Er zijn toen elf overtredingen geconstateerd die de dwangsom lieten verbeuren. De OD NZKG geeft aan het constateren van overtredingen waardoor de dwangsom verbeurt op basis van meldingen van het bedrijf wel als risico te zien, mede gelet op het indienen van meldingen en het bredere nut daarvan.[690]

Ook omwonenden hebben foto's van het ontstaan van ongare kooks aan de OD NZKG toegestuurd.[691] De OD NZKG geeft echter aan dat uit jurisprudentie blijkt dat de dwangsom niet kan verbeuren op basis van deze foto's, omdat deze niet juridisch worden erkend als bewijsmateriaal voor een overtreding.[692] Dit is in lijn met

[683] OD NZKG (2019), Concept invorderingsbeschikking niet-gescheiden schroot, 26 november 2019
[684] OD NZKG (2019), Rapport Controle Last onder dwangsom d.d. 17 oktober 2017, 14 oktober 2019; OD NZKG (2019), Rapport Controle Last onder dwangsom 17 oktober 2017, 26 november 2019; OD NZKG (2019), Rapport Controle Last onder dwangsom 17 oktober 2017, 10 december 2019 & OD NZKG (2020), Rapport Controle Last onder dwangsom 17 oktober 2017, 15 januari 2020
[685] OD NZKG, interview, 25 februari 2020 II
[686] Provincie Noord-Holland (2020), Last onder dwangsom ongare kooks bij de kooksfabrieken, 14 januari 2020
[687] OD NZKG, interview, 2 maart 2020 & OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 21 juni 2020
[688] OD NZKG (2020), odnzkg.nl
[689] OD NZKG, interview, 2 maart 2020 & OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 21 juni 2020
[690] Provincie Noord-Holland (2020), Informatievoorziening inzake Tata Steel en Harsco Metals, 6 oktober 2020 & OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020
[691] OD NZKG (2020), odnzkg.nl & Noordhollands Dagblad (2020), Tata Steel maakt een milieufout, meldt die aan Omgevingsdienst, maar een dwangsom blijft uit, 11 mei 2020
[692] OD NZKG (2020), odnzkg.nl & OD NZKG, interview, 2 maart 2020

uitspraken van de Raad van State uit 2015 en 2016.[693] De OD NZKG geeft aan regelmatig van omwonenden foto's toegestuurd te krijgen waarop mogelijke overtredingen van bedrijven zouden zijn vastgelegd. De OD NZKG gaat met andere omgevingsdiensten binnen Omgevingsdienst NL verkennen onder welke voorwaarden deze foto's in de toekomst wel als bewijsmateriaal zouden kunnen worden erkend.[694] Wel geeft de OD NZKG aan dat foto's als signaalfunctie worden meegenomen. Naar aanleiding van foto's kan de OD NZKG besluiten om (meer) toezicht te houden. Ook kan een foto dienen als aanvullend bewijs.[695]

Hoewel de OD NZKG de maatregelen die Tata Steel zou nemen om de ongare kooks te stoppen niet heeft voorgeschreven, kan de OD NZKG wel controleren of deze maatregelen zijn uitgevoerd. De OD NZKG geeft aan dergelijke controles niet te hebben uitgevoerd, omdat zij vanwege capaciteit momenteel andere keuzes maakt, zie Paragraaf 6.4. De OD NZKG geeft aan geen signalen te hebben dat de maatregelen niet zijn uitgevoerd.[696]

6.4 Inzet van toezichtscapaciteit

Deze paragraaf gaat in op de manier waarop de OD NZKG haar capaciteit met betrekking tot toezicht inzet en de rol van de provincie hierbij. Het gaat hierbij om de verdeling van capaciteit na prioritering zoals besproken in Paragraaf 6.1. Dit leidt tot de volgende bevinding:

Bevinding 6.4

De OD NZKG geeft aan dat zij sinds oktober 2018 niet de capaciteit heeft om alle toezicht die zij, na prioritering, zou willen uitvoeren ook daadwerkelijk uitvoeren. Het tekort aan capaciteit komt onder andere door de toename van ongepland toezicht bij Harsco en een toename van het aantal handhavingsverzoeken, klachten, Statenvragen, Wob-verzoeken en onderzoeken als dit rekenkameronderzoek. De OD NZKG geeft aan dat zij zoveel mogelijk ad hoc werkzaamheden probeert te ondervangen, maar dat zij haar grens bereikt en uitbreiding noodzakelijk is. De OD NZKG maakt keuzes waar wel en waar minder aandacht aan wordt besteed, waardoor sommige toezichtstaken vervallen die zij zou moeten uitvoeren, zoals toezicht houden op het voldoen aan de last onder dwangsom op ongare kooks.

Met de provincie maakt de OD NZKG jaarlijks afspraken over de inzet en capaciteit door de OD NZKG. De provincie geeft aan dat op het moment dat de capaciteit van de OD NZKG een probleem is, dit met hen besproken moet worden. In 2019 heeft de OD NZKG iets meer (bijna 8 procent) uren besteed aan Tata Steel dan vooraf begroot. Zowel de provincie als OD NZKG geven aan dat het probleem vooral het vinden van geschikt personeel is vanwege krapte op de arbeidsmarkt. Deze krapte op de arbeidsmarkt is ook geconstateerd in de evaluatie van het VTH-stelsel in opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat uit oktober 2019.

De provincie geeft aan dat de OD NZKG is opgericht om op zekere afstand van de politiek te bepalen wat de meest effectieve inzet van haar capaciteiten is. Naast het toekennen van eventueel extra budget vindt de provincie het niet haar taak om bijvoorbeeld te bepalen dat er altijd een toezichthouder bij Tata Steel aanwezig is. De OD NZKG verdeelt zelf hoeveel capaciteit naar welke taak gaat.

[693] Raad van State, afdeling bestuursrechtspraak, 24 februari 2016 (ECLI:NL:RVS:2016:469) & Raad van State, afdeling bestuursrechtspraak, 25 november 2015 (ECLI:NL:RVS:2015:3632)
[694] OD NZKG (2020), odnzkg.nl
[695] OD NZKG, interview, 22 september 2020
[696] OD NZKG, interview, 2 maart 2020 & OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 21 juni 2020

Capaciteit

De directie Toezicht en handhaving van de OD NZKG voert het toezicht uit. Vijf toezichthouders houden zich bezig met toezicht- en handhavingstrajecten op het gebied van milieu bij Tata Steel en Harsco. Toezicht en handhaving worden door dezelfde mensen uitgevoerd.[697]

In verschillende interviews geeft de OD NZKG aan dat de toezichthouders (maar ook de vergunningverleners) sinds oktober 2018 veel meer ad hoc werkzaamheden hebben dan hiervoor. Deze werkzaamheden zijn onder andere extra controles bij Harsco de afgelopen tijd. Maar ook een toename van het aantal ingediende klachten, handhavingsverzoeken, Statenvragen, Wob-verzoeken en onderzoeken als dit rekenkameronderzoek zorgen voor extra werkzaamheden.[698] Volgens de OD NZKG knelt de capaciteit, doordat de reguliere werkzaamheden ook door moeten gaan. De OD NZKG geeft aan dat er in de praktijk in eerste instantie harder gewerkt wordt om de extra werkzaamheden naast het reguliere werk te kunnen ondervangen. Ook is er voor gekozen om binnen de bestaande middelen te herprioriteren en meer capaciteit vrij te maken voor het dossier Tata Steel. Verder probeert de OD NZKG zoveel mogelijk ad hoc werkzaamheden door andere medewerkers dan toezichthouders (en vergunningverleners) uit te laten voeren. Dit is echter niet altijd mogelijk, omdat de toezichthouders (en vergunningverleners) de informatie en technisch inhoudelijke kennis hebben. De OD NZKG geeft aan dat zij in de zomer van 2020 haar grens heeft bereikt. Volgens de OD NZKG kan het zo niet verder en is uitbreiding noodzakelijk. Volgens de OD NZKG is de provincie hiervan op de hoogte.[699]

Toezichthouders hebben door de extra werkzaamheden bijvoorbeeld minder tijd voor het volledig uitvoeren van gepland toezicht.[700] Dit kwam naar voren in de casus Schrotopslag (bodembedreiging), waar Schrotopslag Velserkom minder is gecontroleerd dan gepland, onder andere door drukte bij andere werkeenheden van Tata Steel. Ook in de casus Ongare kooks komt naar voren dat de OD NZKG minder toezicht heeft uitgevoerd dan zou kunnen als zij deze extra werkzaamheden niet had gehad. Ook in het jaarverslag over 2019 geeft de OD NZKG aan dat de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco veel inzet heeft gevergd. Zo stelt de OD NZKG: "*De druk vanuit de omgeving, de beantwoording van de vele persvragen en de verhoogde bestuurlijke/politieke aandacht vragen veel meer dan de gebruikelijke capaciteit die nodig is in een bestuurlijk risico- en aandachtdossier*".[701]

Casus Ongare kooks Kooksfabrieken

In de casus Ongare kooks geeft de OD NZKG aan dat er geen capaciteit was om intensief toezicht te houden op ongare kooks, op het moment dat de klachten van een omwonende en meldingen van Tata Steel over ongare kooks begin 2019 opliepen. Dit was onder andere vanwege het intensieve toezicht bij Harsco in dezelfde periode. Later, nadat de begunstigingstermijn van de LOD was verlopen, had de OD NZKG geen capaciteit om te controleren of Tata Steel de maatregelen die zij zou uitvoeren had uitgevoerd.[702]

[697] OD NZKG, interview, 7 oktober 2019 & Provincie Noord-Holland, reactie feitelijk wederhoor, 25 november 2020
[698] OD NZKG, interviews, 2 maart 2020 & 22 september 2020
[699] OD NZKG, interview, 22 september 2020 & OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020
[700] OD NZKG, interview, 22 september 2020
[701] OD NZKG, Gecombineerde jaarrapportage van de Actualisatie 2019 van de UVO 2017 – 2020 en het jaarverslag VTHUP 2019 Provincie Noord-Holland, p. 14
[702] OD NZKG, interview, 2 maart 2020

Rol provincie bij inzet van toezicht

De provincie en OD NZKG maken jaarlijks afspraken door middel van een uitvoeringsprogramma. Hierin wordt afgesproken hoeveel capaciteit de OD NZKG inzet voor de provincie en waar zij deze capaciteit op inzet.[703] Sinds kort overleggen de provincie en OD NZKG elk half jaar over mogelijke risico's en hoe deze kunnen worden afgedekt. Ook is er ieder voor- en najaar een gesprek tussen de OD NZKG, provincie en gemeenten waarin de OD NZKG onder andere mogelijke risico's kenbaar kan maken. De OD NZKG geeft aan dat er voldoende gelegenheid is om zaken als de knellende capaciteit met de provincie te bespreken.[704]

De provincie geeft aan dat de OD NZKG is opgericht om op zekere afstand van de politiek te bepalen wat de meest effectieve inzet van haar capaciteiten is. Het is niet aan de provincie om bijvoorbeeld te bepalen dat er altijd een toezichthouder bij Tata Steel aanwezig is, hoewel zij dit gezien haar rol als bevoegd gezag wel zou kunnen opleggen aan de OD NZKG.[705] De invloed van de provincie op het verdelen van capaciteit beperkt zich tot de afspraken in de uitvoeringsovereenkomst en het Prestatiegericht Financieren. Prestatiegericht Financieren houdt in dat transparant en eenduidig wordt bepaald welke producten en diensten de OD NZKG tegen welke prijs en kwaliteit levert aan opdrachtgevers. De OD NZKG verdeelt vervolgens zelf hoeveel capaciteit naar welke taak gaat.[706]

De provincie geeft aan dat op het moment dat de OD NZKG afwijkt van de afgesproken inzet, dit met haar wordt besproken. Er wordt dan samen afgesproken hoe de benodigde capaciteit wordt opgevangen. De provincie krijgt de afgelopen jaren af en toe signalen dat de OD NZKG meer tijd kwijt is aan bijvoorbeeld het beantwoorden van vragen, het voorbereiden van bezwaarzaken, handhavings- en Wob-verzoeken en onderzoeken dan de jaren daarvoor. Er worden dan niet meer uren besteed aan Tata Steel, maar de uren worden wel anders besteed en gaan ten koste van de tijd die aan kerntaken zoals handhaving kunnen worden besteed. Volgens de provincie kan de maatschappelijke onrust rondom Tata Steel ervoor zorgen dat andere dingen minder aandacht krijgen. De provincie geeft echter ook aan dat van de OD NZKG wordt verwacht dat zij dit in eerste instantie probeert zelf op te vangen. De provincie heeft aan de OD NZKG aangegeven dat als dit voor problemen zorgt dit besproken moet worden. In het jaarverslag geeft de OD NZKG aan dat zij 9.700 uren had begroot voor Tata Steel, maar dat zij 10.445 uren heeft besteed. Dit is een overschrijding van 745 uur, oftewel bijna 8 procent.[707] De provincie geeft aan dat de OD NZKG in 2020 3.400 uur extra besteedt aan reguliere VTH-taken en 1.900 uur aan regietaken.[708]

Krapte op de arbeidsmarkt

De OD NZKG geeft aan dat extra middelen het probleem niet oplossen. De krapte op de arbeidsmarkt maakt het voor de OD NZKG lastig voldoende inspecteurs aan te trekken.[709] Deze krapte is ook geconstateerd in de evaluatie van het VTH-stelsel in opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat uit oktober 2019. Hierin wordt aangegeven dat onder andere voor omgevingsdiensten medewerkers met een milieukundige achtergrond moeilijk zijn te werven én vast te houden.[710] Ook volgens de provincie is vooral de beschikbare

[703] Provincie Noord-Holland, interview, 21 april 2020
[704] OD NZKG, interview, 22 september 2020
[705] Provincie Noord-Holland, interview, 21 april 2020
[706] OD NZKG, interview, 22 september 2020
[707] Provincie Noord-Holland, interview, 21 april 2020; OD NZKG, Gecombineerde jaarrapportage van de Actualisatie 2019 van de UVO 2017 – 2020 en het jaarverslag VTHUP 2019 Provincie Noord-Holland, p. 14 & Provincie Noord-Holland, reactie feitelijk wederhoor, 25 november 2020
[708] Provincie Noord-Holland, reactie feitelijk wederhoor, 25 november 2020
[709] OD NZKG, interview, 22 september 2020
[710] Berenschot (2019), Kwaliteitsborging bij de uitvoering van VTH-taken - Evaluatie van het instrumentarium, 18 oktober 2019

expertise op de arbeidsmarkt een probleem. Het is hierdoor voor de OD NZKG lastig voldoende juist geschoold personeel aan te trekken.[711]

De OD NZKG geeft aan dat zij actief zoekt naar innovatieve oplossingen ter ondersteuning van de VTH-taken. Dit kunnen technologische innovaties zijn, zoals het gebruik van eNoses en cameratoezicht. Deze hebben echter vooral een signaalfunctie. Zoals aangegeven in Paragraaf 6.3, wil de OD NZKG dat een toezichthouder met formele bevoegdheid overtredingen *ter plaatse* waarneemt en vaststelt, om zeker te weten dat een constatering juridisch houdbaar is. In het geval van Harsco gaat de OD NZKG voor een betere onderbouwing, waarbij twee toezichthouders met formele bevoegdheid overtredingen ter plaatse waarnemen en vaststellen. Net als bij fotomateriaal, geldt ook hier dat de OD NZKG geen overtredingen contateert waardoor een dwangsom verbeurt op basis van eNoses. Ten aanzien van cameratoezicht gaf de OD NZKG in de Handhavingstrategie Harsco (2019) aan dat cameratoezicht niet voldoende is om constateringen te doen.[712] In de reactie op het feitelijk wederhoor geeft de OD NKZG echter aan dat het wel mogelijk is om overtredingen te constateren waardoor een dwangsom verbeurt op basis van cameratoezicht, indien dit van de OD NZKG of Tata Steel zelf afkomstig is.[713] Een andere vorm van innovatie ter ondersteuning van de VTH-taken kunnen data-analyses zijn.[714]

[711] Provincie Noord-Holland, interview, 21 april 2020
[712] OD NZKG (2019), Handhavingsstrategie Harsco, 1 juli
[713] OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020
[714] OD NZKG, interview, 22 september 2020

| 7 | Kwaliteit handhaving

De Rekenkamer gaat in dit hoofdstuk na of op een juiste manier wordt gehandhaafd bij overtredingen door Tata Steel en Harsco. Bij het beoordelen van het proces van handhaving kijkt de Rekenkamer naar vier onderwerpen:

1. Het overgaan tot handhaving en bepalen van de interventie;
2. Het opleggen van een last onder dwangsom;
3. Handhaving naar aanleiding van handhavingsverzoeken;
4. De rol van de provincie bij handhaving.

De behandeling van deze vier onderwerpen leidt tot vier afzonderlijke bevindingen die in de corresponderende paragrafen zijn weergegeven.

7.1 Overgaan tot handhaving en bepalen van de interventie

In deze paragraaf komt aan bod in welke gevallen wordt overgegaan tot handhaving en welke afwegingen hierbij worden gemaakt. Daarnaast wordt besproken hoe wordt bepaald welke interventie opgelegd wordt. Deze paragraaf leidt tot de volgende bevinding:

Bevinding 7.1

Als bij toezicht blijkt dat een situatie bij Tata Steel of Harsco niet is toegestaan conform de vergunning en/of algemene regels, beoordeelt de OD NZKG of er sprake is van een formele overtreding. Vervolgens beoordeelt de OD NZKG of er gesanctioneerd moet worden en welke interventie zij oplegt. De OD NZKG gebruikt hierbij de Landelijke Handhavingstrategie als leidraad.

De OD NZKG heeft in de casussen Schrotopslag (geluid) en Sinterkoelers geen handhavingsmaatregel opgelegd. In de casus Schrotopslag (geluid) was er geen sprake van een overtreding, waardoor de OD NZKG geen wettelijke basis had om te handhaven. In de casus Sinterkoelers achtten de OD NZKG en provincie handhavingsmaatregelen niet proportioneel en juridisch niet mogelijk. Niettemin is in beide casussen sprake van een onwenselijke situatie voor de omgeving. Vanwege de huidige maatschappelijke onrust rondom Tata Steel en Harsco probeert de OD NZKG Tata Steel, ook op verzoek van de provincie, daarom via andere routes te bewegen deze situaties zo snel mogelijk te verbeteren.

In de casussen Stofemissie Harsco, Schrotopslag (bodembedreiging) en Ongare kooks is de OD NZKG wel overgegaan tot handhaving. In de casussen Stofemissie Harsco en Schrotopslag (bodembedreiging) was dit op basis van overtredingen op voorschriften uit de vergunning. In de casus Ongare kooks was dit omdat de activiteiten die Tata Steel verrichtte niet vergund zijn.

In de casussen gebruikt de OD NZKG bestuursrechtelijke correctieve interventies. Het doel van deze interventies is het ongedaan maken van overtredingen en/of het voorkomen van verdere overtredingen. De interventies lopen op van aanspreken van het bedrijf op de overtreding tot het opleggen van één of meerdere lasten onder dwangsom. De OD NZKG heeft in de casussen de proportionaliteit van de opgelegde interventies afgewogen. In de afweging speelden de ernst en mogelijke gevolgen van de overtreding en de opstelling van het bedrijf een belangrijke rol. De OD NZKG heeft in de casussen één of meerdere lasten onder dwangsom opgelegd, omdat dit volgens haar de meest effectieve maatregel was om naleving van de voorschriften en regels te bereiken. De OD NZKG is bij de casussen niet overgegaan tot een last onder bestuursdwang of het tijdelijk stilleggen van het

bedrijf, omdat zij deze interventies niet proportioneel en niet juridisch houdbaar achtte. De ILT geeft aan dat het opleggen van een last onder bestuursdwang of stillegging mogelijk, maar complex is. De ILT kent geen gevallen dat een bedrijf zoals Tata Steel wordt stilgelegd op last van het bevoegd gezag of dat een last onder bestuursdwang wordt opgelegd.

Naast bestuursrechtelijke correctieve interventies bestaan interventies die gericht zijn op het bestraffen van een overtreding. De OD NZKG heeft geen bestuursrechtelijke bestraffende interventies opgelegd in de casussen. Wel heeft de OD NZKG in twee van de casussen, Stofemissie Harsco en Schrotopslag (bodembedreiging), aangifte gedaan bij het Openbaar Ministerie. De OD NZKG heeft geen invloed op de behandeling van deze aangiftes.

Kader 7.1 Inleiding op handhaving

Handhavingsinstanties, zoals de OD NZKG, hebben een beginselplicht tot handhaving. Dit betekent dat zij gebruik *moeten* maken van hun bevoegdheid om handhavend op te treden bij een geconstateerde overtreding. Dit is zowel eerlijk tegenover alle bedrijven en personen voor wie de normen gelden vanuit het oogpunt van een gelijk speelveld, als tegenover de maatschappij die ervan uit mag gaan dat de leefomgeving veilig, schoon en gezond blijft. Handhaving is hierbij gedefinieerd als "*het door toezicht bewerkstelligen en zo nodig met toepassing van bestuursrechtelijke of strafrechtelijke middelen bereiken dat de regelgeving wordt nageleefd*".[715]

Zowel de provincie als de OD NZKG hebben strategieën met betrekking tot handhaving opgesteld. De handhavingstrategieën van de OD NZKG en provincie zijn niet tegelijkertijd werkzaam geweest. GS hebben op 29 januari 2019 de Nalevingsstrategie Omgevingsrecht 2014 tot en met 2018 hernieuwd vastgesteld tot het tijdstip dat de nalevingsstrategie van de OD NZKG in werking trad. Deze is op 22 mei 2019 vastgesteld.[716]

- De provincie heeft een nalevingstrategie opgesteld (zie Hoofdstuk 6). Een sanctiestrategie maakt hier onderdeel van uit.
- Ook de OD NZKG heeft een nalevingstrategie opgesteld. Deze strategie maakt deel uit van het regionale VTH-beleid (zie Hoofdstuk 5). Onderdeel van de nalevingsstrategie zijn een handhavingstrategie en sanctiestrategie.

Het uitgangspunt van handhaving volgens de handhavingstrategie is dat overtredingen ongedaan moeten worden gemaakt en dat nadelige gevolgen hiervan moeten worden opgeheven en eventueel gecompenseerd.

De strategieën van de provincie en de OD NZKG gaan uit van de landelijke handhavingstrategie Wabo (LHS) en de landelijke handhavingstrategie Brzo 1999.[717] De LHS is een instrument voor alle overheden, om eenduidig te interveniëren bij bevindingen die tijdens het toezicht houden worden gedaan. Dat wil zeggen dat handhavingsinstanties in vergelijkbare situaties vergelijkbare keuzes maken, interventies op vergelijkbare wijze kiezen en toepassen.[718]

7.1.1 Bepalen van een overtreding

Op het moment dat bij toezicht blijkt dat een situatie naar het oordeel van de toezichthouder niet volgens de vergunning en/of algemene regels is, moet worden beoordeeld of sprake is van een formele overtreding en

[715] Landelijke handhavingstrategie, een passende interventie bij iedere bevinding, versie 1.7, 24 april 2014
[716] Provincie Noord-Holland, reactie feitelijk wederhoor, 25 november 2020
[717] Provincie Noord-Holland (2019), Nalevingsstrategie Omgevingsrecht, 29 januari 2019 & OD NZKG (2019), Regionaal uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid NZKG, periode 2019 t/m 2022
[718] Landelijke handhavingstrategie, een passende interventie bij iedere bevinding, versie 1.7, 24 april 2014

daarna of er gesanctioneerd moet worden. Van sanctioneren is sprake als er gekozen wordt voor een bestuursrechtelijke en/of strafrechtelijke maatregel.[719]

Geen handhaving zonder formele overtreding

In de nalevingsstrategie van de provincie is uitgewerkt hoe moet worden bepaald of er sprake is van een overtreding en of er overgegaan moet worden tot sanctioneren. Volgens het afwegingskader van deze strategie kunnen er namelijk omstandigheden zijn waarbij een aangetroffen situatie, hoewel niet wenselijk, toch geen overtreding is die gesanctioneerd moet worden. Zo kan er sprake zijn van een onwenselijke situatie, waarbij het bedrijf wel handelt conform de vergunning en andere geldende regels. De OD NZKG heeft dan geen wettelijke basis om te handhaven, maar kan wel proberen via andere instrumenten de situatie te verbeteren. In de strategie worden hierbij mediation of beleidsmatige instrumenten als subsidies, convenanten en voorlichting genoemd.[720]

Voor de omgeving is niet altijd duidelijk in welke gevallen er sprake is van een formele overtreding. Zo geeft Stichting IJmondig aan dat zij vindt dat de OD NZKG de vergunning heel letterlijk en strikt leest. Als er bijvoorbeeld staat dat er door het rijden van vrachtauto's geen stofverspreiding mag ontstaan, grijpt de OD NZKG niet in als er stofverspreiding ontstaat door het rijden van shovels. De omgeving leest deze vergunningen anders, Stichting IJmondig zou graag willen dat de OD NZKG in haar toezicht en handhaving een link legt met gezondheid en veiligheid.[721]

Een voorbeeld van een situatie waarbij geen sprake is van een formele overtreding, maar de OD NZKG wel op een andere manier de situatie probeert te verbeteren is de casus Schrotopslag (geluid).

Casus Schrotopslag Oxystaalfabriek (geluid)

Sinds de opening van Schrotopslag 3 is een sterke toename van het aantal geluidsklachten over vallend schroot binnengekomen bij de OD NZKG (zie ook Figuur 9.4 in Hoofdstuk 9).[722] Naar aanleiding van deze klachten heeft de OD NZKG geluidsmetingen uitgevoerd. De OD NZKG geeft aan dat hierbij bleek dat de geldende normen met betrekking tot piekgeluid of het gemiddelde geluid niet werden overschreden (zie voor meer uitleg Bijlage D).[723] De OD NZKG heeft hiermee geen grond om te handhaven op het geluid dat bij deze schrotopslag ontstaat.

Omdat de OD NZKG en provincie tegemoet willen komen aan omwonenden proberen zij op andere manieren de geluidssituatie verbeteren.[724] Zo heeft de OD NZKG controles uitgevoerd op de handelingen bij de schrotopslag. Zij concludeert dat deze handelingen niet altijd zorgvuldig worden uitgevoerd. Er werd bijvoorbeeld gezwengeld met schroot, wat volgens de OD NZKG de kans op glijdend schroot en hinder voor de omgeving vergroot. De OD NZKG heeft Tata Steel hierover een waarschuwingsbrief gestuurd. Ook hebben handhavers van de OD NZKG de afdeling Regulering verzocht om de vergunning ambtshalve aan te passen met het toevoegen van voorschriften over handelingen om hinderlijke geluiden bij de verwerking van schrot te beperken. De OD NZKG stelt hier op het moment van schrijven (zomer 2020) een concept ontwerpbesluit voor op.[725] Daarnaast is de geluidsituatie bij Schrotopslag 3 onderdeel geweest van gesprekken met Tata Steel, onder andere van

[719] Provincie Noord-Holland (2019), Nalevingsstrategie Omgevingsrecht, 29 januari 2019
[720] Provincie Noord-Holland (2019), Nalevingsstrategie Omgevingsrecht, 29 januari 2019
[721] Stichting IJmondig, interview, 11 juni 2020
[722] OD NZKG (2019), Overzicht klachten Tata Steel en Harsco, ontvangen op 11 november 2019 en 9 april 2020
[723] OD NZKG, interview, 25 februari 2020 II
[724] OD NZKG, interview, 25 februari 2020 II
[725] OD NZKG (2020), Waarschuwingsbrief 'Milieucontrole 2 januari 2020 bij schrootcatering', 14 januari 2020; OD NZKG (2020), Rapport controlebezoek Schrotcatering 3, 10 januari 2020 & OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 21 juni 2020

bestuurlijke gesprekken tussen de gedeputeerde en de directeur van Tata Steel.[726] Tata Steel heeft na de opening van de nieuwe schrotopslag een vergunning aangevraagd voor het verhogen van de betonwanden rondom de opslag. Uit onderzoek was gebleken dat dit het piekgeluid richting Wijk aan Zee zou verminderen.[727] Daarnaast voert Tata Steel bepaalde handelingen niet meer uit in de nachtelijke uren. Toch ontvangt de OD NZKG nog steeds klachten over geluidsoverlast. Tata Steel deed sinds maart 2020 een proef met tussenwanden, om te kijken of dat een geluidsisolerend effect heeft.[728]

Geen directe handhaving

Andere situaties die niet direct tot handhaving hoeven te leiden zijn:

- Als er nog geen overtreding is, maar deze wel dreigt te ontstaan;
- Als het bedrijf afwijkt van de vergunning, maar maatregelen heeft getroffen die dezelfde bescherming voor de omgeving bieden;
- Als er sprake is van een overtreding, maar de situatie vergunbaar is; of
- Als er sprake is van een overtreding waarbij het wenselijk en mogelijk is om de situatie te gedogen.

In de eerste drie gevallen kan onder andere worden gekozen voor het starten van een vergunningtraject om de situatie te legaliseren. Het starten van een vergunningtraject wanneer er sprake is van een vergunbare situatie, sluit sanctioneren echter niet uit. Zolang er sprake is van een overtreding kan naast het vergunningtraject worden gehandhaafd. In het laatste geval kan ervoor worden gekozen de situatie te gedogen.[729]

In de casus Sinterkoelers is bijvoorbeeld een vergunningtraject gestart. In dit geval is dat niet om de bestaande situatie te legaliseren, maar om de nieuwe situatie goed vast te leggen. Hierbij is besloten geen verdere bestuursrechtelijke maatregel op te leggen.

Casus Sinterkoelers Sinterfabriek

In de casus Sinterkoelers is sprake van een hogere uitstoot van stof dan in de vergunning is opgenomen: er komt 1.5 tot 2 keer zoveel stof vrij dan de in de vergunning opgenomen 1 kilogram per uur.[730] De OD NZKG heeft geen bestuursrechtelijke handhavingsmaatregel opgelegd. In plaats daarvan is een vergunningtraject gestart voor een extra filterinstallatie, waarmee de stofemissie moet afnemen. De OD NZKG heeft in de vergunning[731] een termijn opgenomen waarbinnen de filterinstallatie gerealiseerd moet zijn. Als dit niet is gebeurd binnen die tijd kan de OD NZKG hier alsnog op gaan handhaven.[732]

De OD NZKG meende dat het juridisch niet proportioneel en mogelijk was om een bestuursrechtelijke maatregel op te leggen. Allereerst omdat ter discussie kwam te staan of de norm voor diffuse stofemissie bij de sinterkoelers wel terecht was opgenomen in de vergunning (zie Hoofdstuk 6). Ten tweede kon niet aan Tata Steel worden gevraagd de stofemissie per direct te verminderen, omdat bijvoorbeeld het terugschroeven van de productie van de sinterfabriek hiervoor weinig zou opleveren. De enige optie was om de sinterkoelers stil te leggen. De OD NZKG meende echter dat dit niet proportioneel zou zijn. De sinterfabriek is een cruciaal onderdeel van het

[726] Provincie Noord-Holland, interview, 21 april 2020
[727] Tata Steel IJmuiden B.V. (2019), Bijlage 'milieuneutrale melding' bij aanvraag 'Verhogen betonwanden', 18 oktober 2019
[728] OD NZKG, interview, 25 februari 2020 II; OD NZKG (2019), Overzicht klachten Tata Steel en Harsco, ontvangen op 11 november 2019 en 9 april 2020 & Noordhollands Dagblad (2020), Schappen bij schrootpark Tata Steel moeten herrie voor omwonenden minderen, 9 maart 2020
[729] Provincie Noord-Holland (2019), Nalevingsstrategie Omgevingsrecht, 29 januari 2019
[730] Provincie Noord-Holland (2019), Brief GS aan PS, Sinterkoelers Tata Steel, 5 december 2019
[731] OD NZKG (2020), Besluit op aanvraag omgevingsvergunning, 18 maart 2020
[732] OD NZKG (2020), interview, 13 februari 2020 II; Provincie Noord-Holland, interview, 21 april 2020 & Provincie Noord-Holland (2020), Reconstructie proces sinterkoelers Tata Steel, 15 januari 2020

proces bij Tata Steel en stilleggen zou veel impact hebben. Deze overwegingen zijn op verzoek van de provincie nagegaan met een second opinion uitgevoerd door de huisadvocaat van de provincie.[733]

Het advies van de advocaat bevestigt dat handhaving niet proportioneel is, om bovenstaande redenen. Het opleggen van een last onder dwangsom (LOD) met de termijn zoals opgenomen in de vergunning voor de filterinstallatie wordt niet als reële optie gezien. Een termijn in de LOD mag namelijk niet langer zijn dan nodig is om de overtreding ongedaan te maken, en de overtreding kan veel sneller ongedaan worden gemaakt als de sinterkoelers worden stilgelegd. Alleen is stilleggen, zoals hierboven aangegeven, niet proportioneel. In de vergunning is opgenomen dat Tata Steel elke twee maanden over de voortgang van de realisatie aan GS moet rapporteren.[734]

In het proces voorafgaande aan dit besluit heeft de OD NZKG nog enkele andere oplossingen overwogen, waaronder het aanpassen van de norm in de vergunning. Zoals in Hoofdstuk 6 is toegelicht, stond ter discussie of deze norm wel terecht was opgenomen. De norm zou dan worden geschrapt uit de vergunning en de huidige stofemissie zou blijven bestaan. De OD NZKG geeft aan dat dit niet wenselijk was vanwege de maatschappelijke onrust rondom Tata Steel.[735]

Voor alle gevallen waarbij geen sprake is van één van bovenstaande situaties, is in principe sprake van een feitelijke overtreding van de vergunning of algemene regels.[736]

7.1.2 Bepalen van een interventie

Als duidelijk is dat er sprake is van een feitelijke overtreding bepaalt de OD NZKG welke interventie zij gaat opleggen. De keuze van een op te leggen sanctie wordt bepaald aan de hand van de landelijke handhavingstrategie. Het uitgangspunt is dat sancties zijn bedoeld om naleving af te dwingen.[737]

Het uitgangspunt van de LHS (en daarmee van de sanctiestrategie van de OD NZKG) bij het bepalen van een interventie is een matrix waarbinnen de bevinding van de OD NZKG moet worden geplaatst. Bij het plaatsen van de bevinding in de matrix moet deze worden beoordeeld op twee punten:

1. Wat de (mogelijke) gevolgen zijn van de situatie; en
2. Hoe het gedrag van de overtreder kan worden getypeerd.

Daarnaast wordt er rekening gehouden met verzachtende of verzwarende omstandigheden, bijvoorbeeld of het bedrijf financieel voor- of nadeel heeft behaald aan de overtreding. Bij de beschikbare interventies in de matrix wordt onderscheid gemaakt tussen een correctieve en een punitieve aanpak (zie Tabel 7.1).

Tabel 7.1 Beschikbare interventies

Aanpak	Gericht op	Typen interventies
Correctieve aanpak	Gericht op het ongedaan maken van overtredingen en/of het voorkomen van verdere overtredingen	Bestuursrechtelijke correctieve interventies

[733] OD NZKG (2020), interview, 13 februari 2020 II; Provincie Noord-Holland, interview, 21 april 2020 & Provincie Noord-Holland (2020), Reconstructie proces sinterkoelers Tata Steel, 15 januari 2020
[734] OD NZKG (2020), Besluit op aanvraag omgevingsvergunning, 18 maart 2020
[735] OD NZKG, interview, 13 februari 2020 II
[736] Provincie Noord-Holland (2019), Nalevingsstrategie Omgevingsrecht, 29 januari 2019
[737] OD NZKG (2019), Regionaal uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid NZKG, periode 2019 t/m 2022

Aanpak	Gericht op	Typen interventies
Punitieve aanpak	Gericht op het bestraffen van een overtreding. Bestraffend optreden kan zowel via het bestuursrecht als het strafrecht	Bestuursrechtelijke bestraffende interventies Strafrechtelijke bestraffende interventies

Afhankelijk van de plaatsing in de matrix wordt gekozen voor een correctieve of bestraffende aanpak of een combinatie van beide. De matrix is opgenomen in Figuur 7.1.[738]

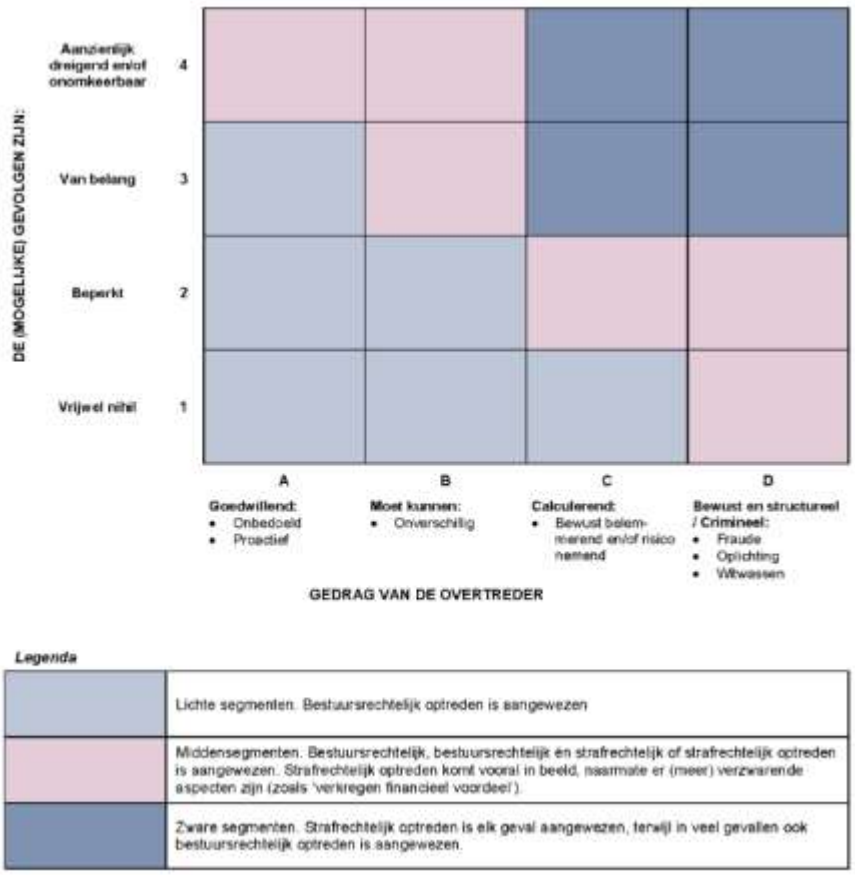

Figuur 7.1 Positionering van bevindingen in de interventiematrix[739]

De LHS gaat uit van het in principe van zo licht mogelijk starten met interveniëren gericht op herstel en het vervolgens snel inzetten van zwaardere interventies als naleving uitblijft. Een inspecteur kiest daarom voor de minst zware van de (in het betreffende segment van de interventiematrix) opgenomen interventies, tenzij de inspecteur motiveert dat een andere interventie binnen het segment in de betreffende situatie passender is.[740] De evaluatie van het VTH-stelsel in opdracht van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat uit oktober 2019 constateert dat de LHS een focus kent op de optimalisatie van naleving. Daarbij ligt het niet per definitie voor de hand om sanctionerend op te treden. De focus moet volgens de LHS liggen op het beëindigen van overtredingen en het voorkomen van nieuwe. Daarvoor kunnen ook andere instrumenten worden ingezet. In de evaluatie wordt gesteld dat deze 'nieuwe' lijn naar verwachting steeds meer aandacht krijgt in de handhavingspraktijk.[741]

[738] Provincie Noord-Holland (2019), Nalevingsstrategie Omgevingsrecht, 29 januari 2019
[739] Landelijke handhavingstrategie, een passende interventie bij iedere bevinding, versie 1.7, 24 april 2014
[740] Landelijke handhavingstrategie, een passende interventie bij iedere bevinding, versie 1.7, 24 april 2014
[741] Berenschot (2019), Kwaliteitsborging bij de uitvoering van VTH-taken - Evaluatie van het instrumentarium, 18 oktober 2019

Hieronder worden achtereenvolgens de drie typen interventies toegelicht: bestuursrechtelijke correctieve interventies, bestuursrechtelijke bestraffende interventies en strafrechtelijke bestraffende interventies. Daarbij wordt aangegeven in hoeverre deze typen interventies zijn toegepast in de onderzochte casussen.

Bestuursrechtelijke correctieve interventies

De OD NZKG gebruikt bij handhaving primair bestuursrechtelijke correctieve interventies. Dit is in lijn met de LHS, omdat dergelijke interventies primair gericht zijn op herstel en de minst zware interventies in de interventiematrix zijn. In de matrix zijn de oplopende bestuursrechtelijke correctieve interventies: aanspreken/informeren, waarschuwen, bestuurlijk gesprek, verscherpt toezicht, LOD, last onder bestuursdwang (LOB) en tijdelijk stilleggen.[742] In Kader 7.2 zijn deze interventies toegelicht.

Kader 7.2 Bestuursrechtelijke correctieve interventies[743]

Aanspreken/informeren

Aanspreken/informeren is een informele interventie (geen wettelijke basis) naar aanleiding van een inspectie die ertoe moet leiden dat het bedrijf gaat naleven. Aanspreken/informeren gebeurt mondeling, door het verstrekken van schriftelijke informatie of door verwijzing naar websites. Het is vooral aan de orde bij goedwillende bedrijven die onbedoeld niet naleven en die gemotiveerd zijn de situatie zo snel mogelijk zelf op te lossen.

Waarschuwen

Waarschuwen betekent dat het bedrijf naar aanleiding van een inspectie een waarschuwingsbrief ontvangt. Daarin is opgenomen welke maatregelen of voorzieningen getroffen moeten worden om na te leven en binnen welke (redelijke) termijn. In de brief staat ook dat de OD NZKG verdergaande bestuursrechtelijke interventies zal nemen (zoals een LOB of LOD), als blijkt dat de in de waarschuwingsbrief opgenomen maatregelen of voorzieningen niet zijn getroffen na het verstrijken van de termijn.

Bestuurlijk gesprek

Een bestuurlijk gesprek tussen de gedeputeerde en de directie van het bedrijf is een aanvullende escalerende interventie op waarschuwen. Een bestuurlijk (of hoog ambtelijk) gesprek kan effectief zijn om aan een bedrijf duidelijk te maken dat de provincie en OD NZKG verdere handhaving, zoals een LOD, overwegen.

Verscherpt toezicht

Verscherpt toezicht betekent dat naar aanleiding van een inspectie meer of intensiever toezicht wordt gehouden bij het bedrijf. Een bestuurlijk gesprek zal hier vaak aan voorafgaan. Verscherpt toezicht moet worden aangekondigd, samen met de voorwaarden waaronder het verscherpt toezicht weer zal worden opgeheven.

Last onder dwangsom (LOD)

Een LOD is een op herstel gerichte interventie voor het ongedaan maken van overtredingen en/of het voorkomen van verdere/herhaalde overtreding. Het bedrijf krijgt een verplichting (een last) opgelegd om binnen een gegeven termijn de overtreding te beëindigen door iets te doen of na te laten, op straffe van het verbeuren van een

[742] Provincie Noord-Holland (2019), Nalevingsstrategie Omgevingsrecht, 29 januari 2019 & Landelijke handhavingstrategie, een passende interventie bij iedere bevinding, versie 1.7, 24 april 2014

[743] Landelijke handhavingstrategie, een passende interventie bij iedere bevinding, versie 1.7, 24 april 2014 & Provincie Noord-Holland, interview, 21 april 2020

dwangsom wanneer de last niet tijdig wordt uitgevoerd. De dwangsom moet voldoende hoog zijn om de overtreding te beëindigen. Een LOD kan alleen worden opgelegd als hiervoor een wettelijke bevoegdheid bestaat.

Last onder bestuursdwang (LOB)
Een LOB is een op herstel gerichte interventie voor het ongedaan maken van een overtreding waarbij de OD NZKG, wanneer de last niet of niet tijdig wordt uitgevoerd, op kosten van de overtreder, een overtreding beëindigt door zelf daadwerkelijk in te (laten) grijpen. Ook een LOB kan alleen worden toegepast als hiervoor een wettelijke bevoegdheid bestaat. In spoedeisende situaties en bij ernstige overtredingen is de LOB de meest geschikte bestuursrechtelijke interventie.

Tijdelijk stilleggen
Tijdelijk stilleggen betekent dat activiteiten of voertuigen als gevolg van de overtreding tijdelijk worden stilgelegd, tot de overtreding is hersteld en van naleving sprake is. Tijdelijk stilleggen kan onder de LOB vallen.

De OD NZKG geeft aan dat zij de LHS en de provinciale sanctiestrategie gebruikt als leidraad om de juiste stappen in handhaving te doorlopen. Als zij een constatering doet is de eerste stap informeren of waarschuwen. Na een waarschuwingsbrief krijgt een bedrijf de tijd om een overtreding op te lossen. Als bij een hercontrole blijkt dat de overtreding nog niet is opgelost, dan legt de OD NZKG een maatregel op, zoals een LOD. Als er een groot milieubelang in gevaar is kan de OD NZKG ervoor kiezen gelijk een maatregel op te leggen.[744] Een stap als een bestuurlijk gesprek is minder formeel dan het opleggen van een LOD. De stappen met gesprekken hoeven niet allemaal doorlopen te zijn voordat overgegaan wordt tot het opleggen van een LOD, maar zijn optioneel en kunnen overgeslagen worden of parallel aan het formele proces van een LOD lopen.[745]

De zwaarste bestuursrechtelijke correctieve maatregelen zijn (oplopend) het opleggen van een LOD, een LOB en het tijdelijk stilleggen van hetgeen waar de overtreding plaatsvindt.[746] Een LOB wordt volgens de sanctiestrategie van de OD NZKG toegepast bij spoedeisende en ernstige zaken, ongeacht of de overtreder wil meewerken. Als de overtreder per direct de situatie op kan en wil lossen, wordt hem die gelegenheid gegeven. Bij de inzet van een LOB is de ernst leidend, waarbij gevaar (voor de omgeving) kan ontstaan, of wanneer de overtreder de overtreding niet ongedaan wil maken. Bij overige situaties wordt een LOD opgelegd of wordt gewaarschuwd.[747]

In de onderzochte casussen heeft de OD NZKG verschillende bestuursrechtelijke correctieve interventies ingezet, zie Tabel 7.2.

Tabel 7.2 Oplopende bestuursrechtelijke correctieve interventies per casus

Casus	Aanspreken/ informeren	Waarschuwen	Bestuurlijk gesprek	Verscherpt toezicht	LOD
Stofemissie Harsco	Vanaf dec 2016	Brief jul 2018	Ja, maandelijks	Ja	Ja, 4
Schrotopslag (bodembedreiging) Tata Steel	Vanaf feb 2017	Brief feb 2017 en apr 2017	Ja, maandelijks	Nee	Ja, 1

[744] OD NZKG, interviews, 10 december 2019 en 25 februari 2020 I en II
[745] Provincie Noord-Holland, interview, 21 april 2020
[746] Provincie Noord-Holland (2019), Nalevingsstrategie Omgevingsrecht, 29 januari 2019 & Landelijke handhavingstrategie, een passende interventie bij iedere bevinding, versie 1.7, 24 april 2014
[747] OD NZKG (2019), Regionaal uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid NZKG, periode 2019 t/m 2022

Casus	Aanspreken/ informeren	Waarschuwen	Bestuurlijk gesprek	Verscherpt toezicht	LOD
Schrotopslag (geluid) Tata Steel	Vanaf okt 2019	Brief jan 2020	Ja, maandelijks	Nee	Nee
Sinterkoelers Tata Steel	Vanaf apr 2019	Nee, i.v.m. niet opleggen maatregel	Ja, maandelijks	Nee	Nee
Kooksfabrieken Tata Steel	Vanaf jul 2018	Nee, i.v.m. handhavingsverzoek	Ja, maandelijks	Nee	Ja, 1

De voormalig gedeputeerde hield sinds ongeveer april 2019 maandelijks een gesprek met de directeur van Tata Steel. Dit gesprek heeft meerdere doelen en is niet alleen een aanvullende escalerende interventie op waarschuwen. Het gesprek ging vooral over zaken die te maken hadden met VTH, maar niet altijd in het formele VTH-proces zaten. Zo kwam de geluidsoverlast bij Schrotopslag 3 aan de orde, zoals beschreven in Paragraaf 7.1.1. Bij de huidige gedeputeerde is het gesprek met Tata Steel op dit moment (zomer 2020) niet structureel ingepland. Er zijn al wel gesprekken geweest. Voor april 2019 was er ongeveer één keer per halfjaar een gesprek tussen de gedeputeerde en de directeur van Tata Steel. Dit ging niet alleen over VTH, maar bijvoorbeeld ook over thema's als verduurzaming en werkgelegenheid.[748]

In november 2018 is Harsco, naast handhaving door middel van de LOD, onder verscherpt toezicht geplaatst. Hierbij voert de OD NZKG ten minste wekelijks inspecties uit, wat de OD NZKG bij geen enkel ander bedrijf doet. Daarnaast heeft de OD NZKG ongeveer maandelijks een gesprek met directie van Harsco om de ernst van de handhaving te bespreken en om het de bedrijf te bewegen de nodige maatregelen te treffen.[749] Tijdens deze gesprekken is onder andere de bouw van de Rozaslakhal besproken. De bouw van deze hal was niet afdwingbaar via het reguliere VTH-spoor, maar wordt onder andere door aanvullende bestuurlijke gesprekken uiteindelijk wel gebouwd.[750] Deze hal is sinds begin juni 2020 gefaseerd in gebruik genomen door Harsco. De oplevering had enige vertraging opgelopen vanwege reisrestricties van buitenlandse leveranciers naar aanleiding van Covid-19.[751]

In Tabel 7.2 is te zien dat in de casussen Stofemissie Harsco, Schrotopslag (bodembedreiging) en Ongare kooks één of meerdere LOD's is opgelegd. De OD NZKG achtte dit in deze gevallen de meest proportionele maatregel. Er is geen LOB opgelegd, omdat dit volgens de OD NZKG in de praktijk meestal betekent dat het bedrijf moet stoppen met de werkzaamheden die overlast veroorzaken. Dit heeft een veel groter effect op de bedrijfsvoering dan het opleggen van een LOD en achtte de OD NZKG buitenproportioneel. De OD NZKG geeft aan dat zij in milieuzaken zelden een LOB inzet. Deze maatregel wordt bijna alleen gebruikt als de veiligheid *direct* in het geding is.[752] De ILT geeft aan dat het opleggen van een LOB of stillegging mogelijk, maar complex is. De ILT kent geen gevallen dat een bedrijf zoals Tata Steel wordt stilgelegd op last van het bevoegd gezag of dat een LOB wordt opgelegd. Een LOB wordt wel opgelegd bij kleinere bedrijven waarbij een ingreep een te onderscheiden en los te koppelen bedrijfsonderdeel betreft, zoals het buiten gebruik stellen van een parkeergelegenheid of het in beslag nemen van vuurwerk. Bij bedrijven zoals Tata Steel is stillegging lastig omdat deze in een keten werken. Er kan niet op een geïsoleerd onderdeel worden stilgelegd, dan wordt het gehele proces ontwricht. Niet *alle*

[748] Provincie Noord-Holland, interview, 21 april 2020
[749] OD NZKG (2020), odnzkg.nl; OD NZKG (2019), Reactie op Handhavingsverzoek, 27 augustus 2019 & OD NZKG, interview, 25 februari 2020 I
[750] Provincie Noord-Holland e.a. (2020), Programma Tata Steel 2020-2050, 17 november 2020
[751] Tata Steel (2020), omgeving.tatasteel.nl, 2 juni 2020
[752] OD NZKG, interviews, 25 februari 2020 I en II en 2 maart 2020

onderdelen lopen verkeerd, een volledige sluiting is dan niet op zijn plaats. Daarnaast geeft de ILT aan dat het erg moeilijk is om bij dit soort bedrijven een LOB op te leggen, omdat het bevoegd gezag daarmee de verantwoordelijkheid voor dat bedrijfsonderdeel neemt.[753] Dit zou in de praktijk kunnen betekenen dat de OD NZKG het uitvoeren van de bedrijfsactiviteit moet overnemen (dus in feite de kranen en shovels gaan besturen).[754]

Een andere reden van de OD NZKG voor het opleggen van een LOD was dat een LOD de meest effectieve maatregel is om naleving van de voorschriften en regels te bereiken. In deze casussen wilde de OD NZKG dat het bedrijf maatregelen trof zodat zij zo snel mogelijk conform de vergunning zou gaan werken. Met een LOD wordt het bedrijf verplicht dit zelf voor elkaar te krijgen.[755] Paragraaf 7.2 gaat verder in op de opgelegde LOD's.

Bestuursrechtelijke bestraffende interventies
In de LHS worden drie bestuursrechtelijke bestraffende sancties beschreven: 1) bestuurlijke boete, 2) intrekken van een vergunning en 3) sluiting. In Kader 7.3 worden elk van deze sancties toegelicht.

Kader 7.3 Bestuursrechtelijke bestraffende interventies[756]

Bestuurlijke boete
Een bestuurlijke boete kan door een handhavingsinstantie zonder tussenkomst van het OM of een rechter worden opgelegd. Een bestuurlijke boete houdt de onvoorwaardelijke verplichting in tot betaling van een geldsom en kan naast een LOD of een LOB worden opgelegd.

Intrekken vergunning
Het intrekken van een vergunning is met name passend als het bedrijf niet in actie komt naar aanleiding van eerdere correctieve interventies, zoals een LOD. Het geheel of gedeeltelijk intrekken van een vergunning is een vergaande interventie die volgens de LHS zorgvuldig moet worden voorbereid.

Sluiting
Sluiting is een alternatief voor het intrekken van de vergunning voor bedrijven die geen vergunning nodig hebben en is daarom niet toe te passen bij Tata Steel en Harsco. Ook dit is een vergaande interventie die zorgvuldig moet worden voorbereid en waarbij het informeren van beleid en politiek noodzakelijk is.

De OD NZKG geeft aan dat de bestuurlijke boete een discutabel en (landelijk) zelden gebruikt sanctioneringsmiddel is, omdat het hierbij ontbreekt aan de anders gebruikelijke regels van rechtsbescherming voor de overtreder (van verzet tegen de straf). De OD NZKG past dit middel niet toe.[757] Ook de ILT geeft aan dat zij een bestuurlijke boete niet vaak tegenkomt, deze komen vooral bij inrichtingen voor onder het bevoegd gezag van gemeenten.[758]

Het intrekken van de vergunning is in de casussen niet toegepast. Hierover geeft de OD NZKG met betrekking tot Harsco aan dat deze maatregel alleen kan en zal worden genomen, indien onomstotelijk vaststaat dat er:
a) geen enkel uitzicht bestaat op enige verbetering om een einde te maken aan de stofoverlast, die

[753] ILT, interview, 1 juli 2020
[754] OD NZKG (2019), Handhavingsstrategie Harsco, 1 juli 2019
[755] OD NZKG, interviews, 25 februari 2020 I en II en 2 maart 2020
[756] Landelijke handhavingstrategie, een passende interventie bij iedere bevinding, versie 1.7, 24 april 2014
[757] OD NZKG (2019), Handhavingsstrategie Harsco, 1 juli 2019
[758] ILT, interview, 1 juli 2020

b) aantoonbaar en structureel tot onacceptabele overlast zal blijven leiden en/of onacceptabele gevolgen heeft voor veiligheid en volksgezondheid en
c) indien er aantoonbaar wel technische mogelijkheden zijn voor oplossingen (ook alternatief aan de huidige bouw van een overkapping) maar het bedrijf weigert daaraan mee te werken.

Anders is deze maatregel volgens de OD NZKG disproportioneel en juridisch onhoudbaar, met risico's op forse schadeclaims.[759]

Strafrechtelijke bestraffende interventies

Bij overtredingen kan, naast bestuursrechtelijk, ook strafrechtelijk worden opgetreden. Dit kan ongeacht de beslissing tot het opleggen van een LOD of LOB.[760] Bij strafrechtelijke handhaving wordt een bestraffende sanctie opgelegd die beoogt de overtreder van de bestuursrechtelijk geschonden norm leed (schade) toe te brengen. Strafrechtelijke handhaving wordt uitgevoerd door het Openbaar Ministerie (OM) en/of door BOA's van de OD NZKG onder leiding van het OM, zonder last of ruggenspraak met GS. [761] Strafrecht wordt vooral toegepast als een overtreding en de gevolgen ervan niet meer ongedaan te maken zijn.[762]

Strafrechtelijke interventies kunnen volgen uit een aangifte van een toezichthouder. Een toezichthouder doet dan naar aanleiding van een uitgevoerde controle aangifte bij een BOA van de OD NZKG, als bijvoorbeeld blijkt dat er sprake is van verwijtbaar handelen door het bedrijf. Een BOA zal bij een aangifte vragen naar de bestuurlijke aanschrijving, zoals de LOD, waarmee de overtreding(en) zijn gemeld aan het bedrijf. De uitgevoerde controle en de bestuurlijke aanschrijving zijn de basis van de aangifte. De BOA toetst de aangifte op volledigheid in combinatie met de LHS. Bij volledigheid stelt hij een proces-verbaal op, dat wordt aangeboden aan het OM.[763]

Een BOA kan ook zelf constateringen doen bij het bedrijf als hij hier aanwijzingen voor heeft. De werkwijze van de OD NZKG is echter dat de toezichthouder aangifte doet bij het constateren van overtredingen.[764] Het aantal BOA's bij OD NZKG is beperkt. Ook de feitelijke mogelijkheden van BOA's om strafrechtelijk op te treden zijn beperkt. Deze beperken zich overwegend tot het opmaken van een proces-verbaal en dat aan te bieden aan het OM. Het OM behandelt de zaak verder, het is aan hen of zij een strafrechtelijk proces instellen. Het OM heeft alle verdere bevoegdheden en draagt verantwoordelijkheid voor beslissingen en eventuele vervolgacties. Deze vervolgacties zijn bijvoorbeeld: nader strafrechtelijk of opsporingsonderzoek met bijbehorende vergaande juridische bevoegdheden en zorgvuldige voorzorgsmaatregelen van rechtsbescherming van verdachten, seponeren (de zaak niet verder opvolgen) of juist strafrechtelijk vervolgen.[765]

In de casus Stofemissie Harsco hebben meerdere toezichthouders eind 2018 aangifte gedaan voor stofemissie. In de casus Schrotopslag (bodembedreiging) heeft een toezichthouder in oktober 2019 aangifte gedaan voor bodembedreiging bij Schrotopslag 3. De behandeling door het OM van beide zaken loopt nog, dit zijn uitgebreide procedures. De OD NZKG heeft geen invloed op de behandeling door het OM. In de casussen Ongare kooks en Sinterkoelers is geen aangifte gedaan.[766]

[759] OD NZKG (2019), Handhavingsstrategie Harsco, 1 juli 2019
[760] OD NZKG (2019), Regionaal uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid NZKG, periode 2019 t/m 2022
[761] OD NZKG (2019), Handhavingsstrategie Harsco, 1 juli 2019
[762] Provincie Noord-Holland (2019), Nalevingsstrategie Omgevingsrecht, 29 januari 2019
[763] OD NZKG, interview, 25 februari 2020 I &OD NZKG, e-mail, 1 juli 2020
[764] OD NZKG, e-mail, 1 juli 2020
[765] OD NZKG (2019), Handhavingsstrategie Harsco, 1 juli 2019
[766] OD NZKG, interview, 25 februari 2020 I; OD NZKG, e-mail, 1 juli 2020 & OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020

7.2 Opleggen van een last onder dwangsom (LOD)

In voorgaande paragraaf kwam naar voren dat de OD NZKG in de casussen Stofemissie Harsco, Schrotopslag (bodembedreiging) en Ongare kooks een last onder dwangsom (LOD) heeft opgelegd. In deze paragraaf komt aan bod welke stappen de OD NZKG neemt op het moment dat een LOD wordt opgelegd en welke afwegingen de OD NZKG hierbij maakt. Dit proces is opgedeeld in de volgende subparagrafen:

1. Overgaan tot het opleggen van een LOD
2. Te nemen stappen bij het opleggen van een LOD
3. Bepalen van de termijn
4. Bepalen van de dwangsom
5. Verbeuring en inning dwangsom
6. Opschaling handhaving
7. Bezwaar en beroep
8. Afronding LOD
9. Publicatie handhavingsbesluiten

Deze paragraaf leidt tot de volgende bevinding:

Bevinding 7.2

De OD NZKG volgt bij het opleggen van lasten onder dwangsom in de onderzochte casussen grotendeels de bij handhaving benodigde stappen. Bij het bepalen of de OD NZKG een last onder dwangsom oplegt, is voor de OD NZKG de juridische houdbaarheid van haar keuze belangrijk. De OD NZKG gaat hiertoe over als voor haar zeker is dat er sprake is van een overtreding en de inzet van handhaving voldoende juridisch kan worden onderbouwd.

De OD NZKG bepaalt zelf de hoogte van de dwangsom en de termijn waarbinnen het bedrijf de overtreding ongedaan kan maken, zonder dat een dwangsom wordt verbeurd (de begunstigingstermijn). Bij het bepalen van de begunstigingstermijn en hoogte van een dwangsom weegt de OD NZKG per geval af wat zij proportioneel acht. In de casus Stofemissie Harsco heeft de OD NZKG drie lasten onder dwangsom opgelegd op stofemissie bij het kiepen van slakken. Omdat Harsco de overtreding volgens de OD NZKG kon verhelpen door middel van gedragsverandering, gaf de OD NZKG Harsco geen of een zeer korte begunstigingstermijn. De OD NZKG ging niet mee met het verzoek van Harsco om de termijn te verlengen. Bij de last onder dwangsom op stofemissie bij ‘overige handelingen’ heeft de OD NZKG de termijn wel gedeeltelijk verlengd na een verzoek van Harsco. In de casussen Schrotopslag (bodembedreiging) en Ongare kooks moest Tata Steel voorzieningen treffen om de overtreding te verhelpen. Hiervoor heeft Tata Steel een plan van aanpak en planning opgesteld. Bij het bepalen van de begunstigingstermijn ging de OD NZKG mee met de planning van Tata Steel. In de casus Schrotopslag (bodembedreiging) heeft de OD NZKG de begunstigingstermijn later verlengd, omdat Tata Steel niet aan de last kon voldoen doordat de OD NZKG de beslistermijn voor de vergunningverlening voor Schrotopslag 3 had overschreden.

Voor de OD NZKG zijn bij het bepalen van de hoogte van de dwangsom de ernst van de overtreding en de effectieve werking van de dwangsom belangrijke pijlers. In de casus Stofemissie Harsco is de OD NZKG bij de eerste last onder dwangsom op stofemissie bij het kiepen van slakken begonnen met een bedrag van € 5.000 per constatering. De OD NZKG geeft aan dat de overtreding an sich niet heel ernstig is, hoewel de gevolgen voor de omgeving wel ernstig kunnen zijn. De Rekenkamer constateert dat het bedrag te laag bleek voor een effectieve werking. De OD NZKG heeft twee vervolg-lasten onder dwangsom opgelegd. Hierbij is het dwangsombedrag verhoogd, omdat de eerste last onder dwangsom de overtreding niet heeft verholpen. Ook heeft de OD NZKG de handhaving opgeschaald door een last onder dwangsom op ‘overige handelingen’ op te leggen. De OD NZKG en

provincie zijn bij bezwaar- en beroepsprocedures tegen de genomen handhavingsbesluiten in de onderzochte casussen tot nu toe (zomer 2020) in het gelijk gesteld.

In de casus Stofemissie Harsco zijn de invorderingsbevoegdheden van vier verbeurde dwangsommen verjaard. Het proces van inning van dwangsommen is verdeeld tussen de OD NZKG en provincie: de OD NZKG voert het proces tot en met het versturen van de invorderingsbeschikking uit, de provincie is vervolgens verantwoordelijk voor de inning. Bij het versturen van de invorderingsbeschikking heeft de OD NZKG geen kopie naar de debiteurenadministratie van de provincie gestuurd. De debiteurenadministratie kon hierdoor geen aanmaning versturen. Op het moment dat dit bekend werd, waren de invorderingsbevoegdheden voor vier verbeurde dwangsommen verjaard. Zowel de provincie als de OD NZKG geven aan dat met name de splitsing van het proces van inning van dwangsommen tussen de OD NZKG en de provincie en de afstemming die daarbij nodig is van de ene naar de andere organisatie een zwak punt is.

Het effect van de dwangsommen bij Harsco is volgens de OD NZKG zichtbaar merkbaar geweest, omdat de stofemissie is verminderd en Harsco veel aanpassingen heeft doorgevoerd. De omgeving is echter nog niet overtuigd van het effect van de handhaving. Stichting IJmondig geeft aan dat het vollopen van de dwangsommen aantoont dat het opleggen van de lasten onder dwangsom geen verbetering bij Harsco oplevert.

Sinds september 2018 publiceert de OD NZKG handhavingsbesluiten op haar website, na een besluit van de provincie om overtredingen en handhavingsbesluiten ten aanzien van grote en risicovolle bedrijven openbaar te maken. Het overzicht van de besluiten (na september 2018) is echter op het moment van schrijven (zomer 2020) niet compleet.

7.2.1 Overgaan tot het opleggen van een LOD

In onderstaande kaders is voor elke casus toegelicht waarom en op welk moment de OD NZKG is overgegaan tot het opleggen van een LOD. Hieruit blijkt dat bij het bepalen of de OD NZKG overgaat tot een LOD het van belang was dat juridisch houdbaar is dat er óf een voorschrift uit de vergunning wordt overtreden (zoals in de casussen Stofemissie Harsco en Schrotopslag) óf sprake is van een onvergunde situatie (zoals in de casus Ongare kooks). Hierbij is ook van belang dat er voldoende onderbouwing en bewijsvoering is dat het voorschrift of de algemene regel overschreden worden. Naast deze juridische houdbaarheid was in de casussen de houding van de overtreder van belang bij het al dan niet opleggen van een LOD.

Zoals besproken in Paragraaf 7.1 heeft de OD NZKG in de casus Sinterkoelers geen LOD opgelegd. Deze casus komt daarom in deze paragraaf niet aan de orde.

Casus Stofemissie Harsco

In Hoofdstuk 6 kwam naar voren dat de OD NZKG in de zomer van 2018 over is gegaan tot het opleggen van een LOD, vanwege een toename van het aantal klachten over stofemissie en de reactie van Harsco op de waarschuwingsbrief van de OD NZKG. De OD NZKG had niet het vertrouwen dat Harsco verantwoordelijkheid nam voor de situatie en de stofemissie zou verminderen. Daarnaast had de OD NZKG op dat moment voldoende dossieropbouw om een LOD op te leggen. De LOD is onderbouwd door middel van drie bronnen: eigen waarnemingen vanuit de inspecties, meldingen van Harsco en klachten en foto's van omwonenden.[767]

[767] OD NZKG, interview, 25 februari 2020 I

Na de eerste LOD op stofemissie bij het kiepen van slak zijn hier nog twee LOD's voor opgelegd. Ook heeft de OD NZKG een LOD op stofemissie bij overige handelingen opgelegd. Deze worden in Paragraaf 7.2.6 besproken.

Casus Schrotopslag Oxystaalfabriek (bodembedreiging)

Handhaving op bodembedreiging bij de schrotopslag volgde op constateringen door de OD NZKG met betrekking tot de vloeistofkerendheid van de vloer van schrotopslag Velserkom in februari 2017 en Schrotopslag 2 in april 2017.[768] Met waarschuwingsbrieven kreeg Tata Steel een termijn om te voldoen aan de gestelde eisen (zie Hoofdstuk 6).[769] De reactie van Tata Steel op de waarschuwingsbrief over schrotopslag Velserkom was dat er op de betreffende locatie alleen niet-bodembedreigend schroot werd opgeslagen en dat een vloeistofkerende vloer daarom daar niet noodzakelijk is.[770] De OD NZKG was het hier niet mee eens en voerde bij deze locatie in mei 2017 een hercontrole uit waarbij werd geconstateerd dat niet aan alle maatregelen binnen de gestelde termijn is voldaan.[771] De OD NZKG bleef bij haar conclusie dat deze opslag gezien wordt als opslag van niet-gescheiden schrootafval, welke als een bodembedreigende stof gezien moet worden en waarvoor aanvullende voorzieningen moeten worden getroffen. Daarom kondigt zij een LOD aan.[772] De OD NZKG is in augustus 2017 overgegaan tot het versturen van een concept-LOD.[773]

Casus Ongare kooks Kooksfabrieken

Voor het handhaven op ongare kooks bij de kooksfabrieken hebben omwonenden in het voorjaar van 2019 twee handhavingsverzoeken ingediend. Beide handhavingsverzoeken heeft de OD NZKG afgewezen. De OD NZKG heeft de afwijzing toegelicht door aan te geven dat zij geen overtreding van een vergunningvoorschrift heeft geconstateerd met betrekking tot ongare kooks.[774] Tegen de afwijzing van de handhavingsverzoeken is bezwaar ingediend. Tijdens de zitting van de bezwaarzaak gaf de OD NZKG, in tegenstelling tot wat zij eerder in de afwijzing schreef, aan dat het ontstaan van ongare kooks niet vergund is en dat ongare kooks niet behoren op te treden. Zij was daarom van mening dat zij in het kader van de beginselplicht tot handhaving toch handhavend moest optreden. De OD NZKG heeft daarop een LOD bij Tata Steel aangekondigd om het ontstaan van ongare kooks te voorkomen.[775] De provincie heeft juridisch advies gevraagd bij haar huisadvocaat om na te gaan of het ontstaan van ongare kooks daadwerkelijk niet vergund is. Deze bevestigde dat het ontstaan van ongare kooks niet vergund is. Hierdoor werd voor de OD NZKG duidelijk dat handhaving juridisch houdbaar is en daarmee noodzakelijk was.[776]

De OD NZKG geeft aan dat daarnaast nog meespeelde dat zij niet het vertrouwen had dat Tata Steel haar plan van aanpak om de ongare kooks te verminderen volledig ging uitvoeren. Onder andere omdat de plannen een investering vroegen waarvoor Tata Steel niet alle benodigde financiële middelen had vrijgemaakt. De OD NZKG

[768] OD NZKG (2017), Rapport Controle op bodem beschermende voorzieningen 9 februari 2017, 28 februari 2017 & OD NZKG (2017), Rapport VAG controle 10 april 2017, 20 april 2017
[769] OD NZKG (2017), Waarschuwing Velserkom, 28 februari 2017 & OD NZKG (2017), Waarschuwing VAG controle Oxystaalfabriek 2, 20 april 2017
[770] Tata Steel (2017), Controle bodembeschermende voorzieningen Velserkom, 3 april 2017
[771] OD NZKG (2017), Rapport Hercontrole op NRB voorzieningen 22 mei 2017, 29 mei 2017
[772] OD NZKG (2017), E-mail aan Tata Steel, 13 juni 2017
[773] OD NZKG (2017), Voornemen last onder dwangsom opslag niet-gescheiden schroot, 10 augustus 2017
[774] OD NZKG (2019), Verzoek tot handhaving m.b.t. ongare kooks + blustoren 11, 24 juli 2019 & OD NZKG (2019), Reactie op Handhavingsverzoek, 26 augustus 2019
[775] Provincie Noord-Holland (2019), Pleitnota Gedeputeerde Staten van Noord-Holland Hoor- en adviescommissie Provincie Noord-Holland Handhavingsverzoek particulier, 17 oktober 2019
[776] OD NZKG, interview, 2 maart 2020 & Provincie Noord-Holland, interview, 21 april 2020

heeft de LOD opgelegd als stimulans voor Tata Steel om het plan van aanpak, en eventuele andere maatregelen die nodig zijn om ongare kooks te voorkomen, uit te voeren.[777]

In Tabel 7.3 zijn de opgelegde LOD's weergegeven. Ook zijn de lasten waarmee het bedrijf moet zorgen dat de overtreding wordt beëindigd en herhaling van deze overtreding wordt voorkomen weergegeven.

Tabel 7.3 Opgelegde LOD's per casus

Casus	LOD	Datum opgelegd[778]	Last	Omschrijving
Harsco	Kiepen I[779]	19 oktober 2018		Zodanige maatregelen treffen dat bij het kiepen van slakken geen stofverspreiding plaatsvindt die buiten een afstand van 2 meter van de opslag nog visueel waarneembaar is.
	Kiepen II[780]	23 januari 2019		Gelijk aan LOD Kiepen I
	Kiepen III[781]	10 februari 2020		Gelijk aan LOD Kiepen I
	Overige handelingen[782]	10 oktober 2019	Last A-1	Slakken zodanig uit de slakkenputten ontgraven dat geen stofemissie plaatsvindt die buiten een afstand van 2 meter van de slakkenput (3D gezien) nog visueel waarneembaar is.
			Last A-2	De -uit de slakkenputten ontgraven- slakken zodanig op de opslaghopen neer leggen dat geen stofemissie plaatsvindt die buiten een afstand van 2 meter van de opslaghoop (3D gezien) nog visueel waarneembaar is.
			Last B	De opslagen met slakken (waaronder begrepen slakkenberen) zodanig schoon houden en/of bevochtigen dat geen stofemissie optreedt.
Schrot-opslag	Niet-gescheiden schroot[783]	17 oktober 2017	Last I	Een bodemonderzoek uitvoeren op locaties waar opslag van niet-gescheiden schroot en gebruikt verpakkingsmateriaal heeft plaatsgevonden, dan wel alsnog plaatsvindt.
			Last II	Voor de opslag van niet gescheiden schroot en gebruikt verpakkingsmateriaal een verwaarloosbaar bodemrisico realiseren.
			Last III	Ook voor de afvoer van het verontreinigde hemelwater vanaf deze opslaglocatie een verwaarloosbaar bodemrisico te realiseren.
Kooks-fabrieken	Ongare kooks[784]	14 januari 2020		Zodanige maatregelen treffen, dat het ontstaan van ongare kooks bij de kooksfabrieken wordt vermeden.

[777] OD NZKG, interview, 2 maart 2020
[778] De hier opgenomen datum is de datum die op de LOD staat. De officiële datum waarop de LOD is opgelegd is de datum waarop deze (via mail) verzonden is aan het bedrijf. Dit verschilt vaak enkele dagen met de hier opgenomen datum.
[779] OD NZKG (2018), Last onder dwangsom stofemissie, 19 oktober 2018
[780] OD NZKG (2019), Last onder dwangsom stofemissie, 23 januari 2019
[781] OD NZKG (2020), Last onder dwangsom stofemissie, 10 februari 2020
[782] OD NZKG (2019), Last onder dwangsom, 10 oktober 2019
[783] OD NZKG (2017), Last onder dwangsom niet-gescheiden schroot, 17 oktober 2017
[784] Provincie Noord-Holland (2020), Last onder dwangsom ongare kooks bij de kooksfabrieken, 14 januari 2020

7.2.2 Te nemen stappen opleggen LOD

Het opleggen van een LOD gebeurt volgens de LHS via zorgvuldig te volgen stappen, zie Figuur 7.2.

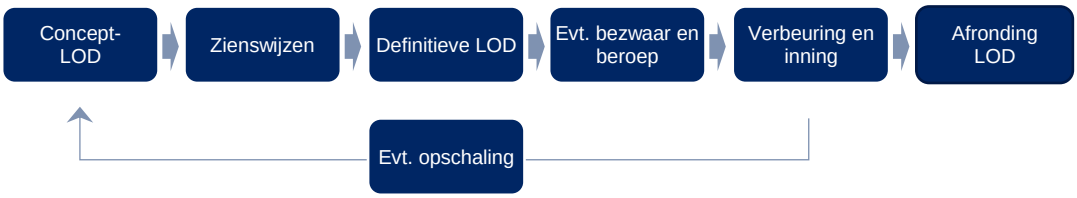

Figuur 7.2 Stappen opleggen LOD

Allereerst wordt aan het bedrijf het voornemen om een LOD op te leggen bekend gemaakt, deze gaat vaak vergezeld van een concepthandhavingsbesluit. Hierin moet een hersteltermijn en de termijn om zienswijzen in te dienen worden opgenomen. Het bedrijf heeft dan de mogelijkheid zienswijzen in te dienen op het voornemen een LOD op te leggen. Hierna wordt de definitieve LOD met een hersteltermijn opgelegd, hierin wordt gereageerd op de ingediende zienswijzen. Hierop kan in bezwaar of beroep worden gegaan. Als binnen de gestelde termijn de overtreding niet ongedaan gemaakt is, wordt de dwangsom verbeurd en geïnd.[785] Hierna kan een LOD worden afgerond als de overtreding is beëindigd of kan een nieuw handhavingsbesluit worden genomen.

In de onderzochte casussen heeft de OD NZKG grotendeels de stappen uit de LHS gevolgd. In sommige casussen lopen enkele stappen iets anders, hiervoor zijn verschillende redenen. Hieronder zijn voor alle casussen enkele genomen stappen kort toegelicht.

Casus Stofemissie Harsco

Bij de eerste LOD opgelegd aan Harsco voor stofemissie bij het kiepen van slak is in eerste instantie een verkeerd voorschrift aangehaald. Na het opleggen van de definitieve LOD heeft Harsco hiertegen bezwaar gemaakt, waarbij zij stelde dat het aangehaalde voorschrift uit de omgevingsvergunning uit 2009 kwam. Deze was vervangen door een anders geformuleerd voorschrift bij het herstelbesluit in 2010. Harsco geeft hiermee aan dat het voorschrift waarop de LOD is gebaseerd niet meer bestaat.[786] De OD NZKG heeft een erratum op de LOD verstuurd, waarbij zij het voorschrift waarop de LOD gebaseerd is heeft vervangen door de juiste tekst uit het herstelbesluit uit 2010.[787]

Bij de tweede LOD opgelegd aan Harsco voor stofemissie bij het kiepen van slak is er geen mogelijkheid gegeven om een zienswijze in te dienen. In de LOD is daarover opgenomen dat de OD NZKG bekend is met de bezwaren van Harsco tegen het opleggen van de last als zodanig. Verder is naar oordeel van de OD NZKG geen sprake van relevante nieuwe feiten of omstandigheden.[788] De OD NZKG heeft bij de Rekenkamer aangegeven dat het niet vragen om zienswijze met name te maken had met de bestuurlijke en maatschappelijke druk om snel een tweede LOD op te leggen. De eerste LOD was relatief snel volgelopen. Volgens de OD NZKG kan zij afzien van de mogelijkheid voor zienswijze, omdat een bedrijf de mogelijkheid heeft om in bezwaar te gaan na het opleggen van een LOD. Op die manier wordt het bedrijf alsnog gehoord. In de zaak van de tweede LOD heeft Harsco zelf verzocht om deze bezwaarprocedure over te slaan (de wet biedt die mogelijkheid, zie ook Paragraaf 7.2.7). Dit

[785] Landelijke handhavingstrategie, een passende interventie bij iedere bevinding, versie 1.7, 24 april 2014 & OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 21 juni 2020
[786] Ted Legal (namens Harsco) (2018), Harsco Metals Holland BV / Bezwaar tegen last onder dwangsom stofemissie, 31 oktober 2018
[787] OD NZKG (2018), Erratum last onder dwangsom stofemissie, 2 november 2018
[788] OD NZKG (2019), Last onder dwangsom stofemissie, 23 januari 2019

was voor de OD NZKG een teken dat Harsco ook geen behoefte meer had om gehoord te worden door GS.[789] Bij de derde LOD voor stofemissie bij het kiepen van slak heeft de OD NZKG Harsco de mogelijkheid voor zienswijze wel gegeven.[790]

Casus Schrotopslag Oxystaalfabriek (bodembedreiging)

In augustus 2017 heeft de OD NZKG een concept-LOD verstuurd aan Tata Steel voor de opslag van niet-gescheiden schroot.[791] Tata Steel heeft hierop een zienswijze ingediend.[792] In de definitieve LOD geeft de OD NZKG aan dat naar aanleiding van de zienswijze een extra hercontrole heeft plaatsgevonden. De OD NZKG concludeert na de zienswijze en hercontrole dat zij niet afziet van de LOD en legt een definitieve LOD op.[793]

Casus Ongare kooks Kooksfabrieken

In de meeste casussen is, als een zienswijze op de LOD is ingediend, dit gedaan door het bedrijf aan wie de LOD is gericht. In de LOD opgelegd voor het ontstaan van ongare kooks hebben echter ook twee anderen een zienswijze ingediend. Zij kregen hiertoe de mogelijkheid, omdat zij de indieners waren van de handhavingsverzoeken waar deze LOD uit voortkomt.[794]

De definitieve LOD op ongare kooks is opgelegd door de provincie in plaats van de OD NZKG. Dit kwam doordat de LOD is opgelegd na de beslissing op bezwaar tegen het afwijzen van een handhavingsverzoek. De provincie neemt deze beslissing op bezwaar. Daarom moest de provincie ook het handhavingsbesluit nemen. Hoewel de provincie het handhavingsbesluit heeft genomen, heeft de OD NZKG deze wel geschreven.[795]

7.2.3 Bepalen van de termijn

In een LOD moet in beginsel een termijn worden opgenomen waarbinnen het bedrijf de overtreding ongedaan kan maken, zonder dat een dwangsom wordt verbeurd. Dit is de begunstigingstermijn.[796] In de LHS wordt onderscheid gemaakt tussen termijnen voor gedragsvoorschriften en voor andere gevallen. Gedragsvoorschriften kunnen direct in acht genomen worden. De LHS schrijft daarom voor dat hiervoor geen of hooguit een zeer korte termijn moet worden gesteld om de overtreding te beëindigen en/of herhaling ervan te voorkomen. In alle andere gevallen geldt, hoe urgenter de situatie des te korter de termijn. Daarbij moet wel rekening worden gehouden met de technische en organisatorische realiseerbaarheid in die termijn.[797]

Het bepalen van de begunstigingstermijn is in de onderzochte casussen maatwerk. De OD NZKG weegt per geval af wat proportioneel wordt geacht. Hierbij is het onderscheid in de begunstigingstermijn voor gedragsvoorschriften en voor andere gevallen terug te zien. In de casus Stofemissie Harsco is volgens de OD NZKG sprake van gedragsvoorschriften. Hier is gekozen voor een korte begunstigingstermijn van een week of iets langer. In de casussen Schrotopslag en Ongare kooks moest Tata Steel voorzieningen treffen om de overtreding te verhelpen. In deze gevallen is een langere termijn gegeven. Als het bedrijf voorzieningen moet

[789] OD NZKG, e-mail, 29 maart 2020
[790] OD NZKG (2020), Last onder dwangsom stofemissie, 10 februari 2020
[791] OD NZKG (2017), Voornemen last onder dwangsom opslag niet-gescheiden schroot, 10 augustus 2017
[792] Tata Steel (2017), Zienswijze op de concept-versie van de last onder dwangsom, 31 augustus 2017
[793] OD NZKG (2017), Last onder dwangsom niet-gescheiden schroot, 17 oktober 2017 & OD NZKG, interview, 25 februari 2020 II
[794] Provincie Noord-Holland (2020), Last onder dwangsom ongare kooks bij de kooksfabrieken, 14 januari 2020 & OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 21 juni 2020
[795] OD NZKG, interview, 2 maart 2020
[796] Art. 5:32a lid 2 Algemene wet bestuursrecht
[797] Landelijke handhavingstrategie, een passende interventie bij iedere bevinding, versie 1.7, 24 april 2014

treffen is de OD NZKG bij het bepalen van de termijnen in de casussen meegegaan in de plannen en planning van het bedrijf zelf.

In Tabel 7.4 is de begunstigingstermijn per casus weergegeven. Vervolgens zijn voor elke casus de overwegingen van de OD NZKG met betrekking tot de begunstigingstermijn toegelicht.

Tabel 7.4 Begunstigingstermijn per casus

Casus	LOD	Datum opgelegd[798]	Last	Begunstigingstermijn	Reden
Stofemissie Harsco	Kiepen I[799]	19 oktober 2018		1 november 2018	Gedragsvoorschrift
	Kiepen II[800]	23 januari 2019		geen	Vervolg-LOD
	Kiepen III[801]	10 februari 2020		geen	Vervolg-LOD
	Overige handelingen[802]	10 oktober 2019	Last A-1	1 week → 30 november 2019	Gedragsvoorschrift + zienswijze
			Last A-2	1 week	Gedragsvoorschrift
			Last B	1 week	Gedragsvoorschrift
Schrotopslag Tata Steel	Niet-gescheiden schroot[803]	17 oktober 2017 15 januari 2018 23 april 2019	Last I	6 maanden	
			Last II	1 jaar → 15 maanden → 24 weken	Nieuwe oplossing + doorlooptijd traject vergunningverlening
			Last III	1 jaar → 15 maanden → 24 weken	Nieuwe oplossing + doorlooptijd traject vergunningverlening
Kooksfabrieken Tata Steel	Ongare kooks[804]	14 januari 2020	Kooksfabriek 1	3 februari 2020 → 1 mei 2020	Plan van aanpak + zienswijze
			Kooksfabriek 2	3 februari 2020	Plan van aanpak

Casus Stofemissie Harsco

Bij de verschillende LOD's opgelegd aan Harsco is de OD NZKG van mening dat Harsco zich met gedragsverandering kan houden aan het voorschrift waarop zij handhaaft: "*Wanneer er bij de opslag van slakken handelingen plaatsvinden zoals het opbergen verwijderen en transporteren van slakken mag er vanaf 2 meter van deze opslag geen visueel waarneembare stofemissie plaatsvinden*." De OD NZKG was van mening dat Harsco met een termijn van ruim een week voldoende tijd kreeg om haar personeel op gedrag te instrueren.[805] In haar zienswijze op de eerste LOD heeft Harsco twee voorstellen gedaan om de stofemissie op te lossen met het treffen van voorzieningen, onder andere met het bouwen van een hal. Zij wilde dat de begunstigingstermijn werd verlengd totdat deze hal was gebouwd, waardoor Harsco overdekt kan kiepen.[806] De OD NZKG was echter van

[798] De hier opgenomen datum is de datum die op de LOD staat. De officiële datum waarop de LOD is opgelegd is de datum waarop deze (via mail) verzonden is aan het bedrijf. Dit verschilt vaak enkele dagen met de hier opgenomen datum.
[799] OD NZKG (2018), Last onder dwangsom stofemissie, 19 oktober 2018
[800] OD NZKG (2019), Last onder dwangsom stofemissie, 23 januari 2019
[801] OD NZKG (2020), Last onder dwangsom stofemissie, 10 februari 2020
[802] OD NZKG (2019), Last onder dwangsom, 10 oktober 2019
[803] OD NZKG (2017), Last onder dwangsom niet-gescheiden schroot, 17 oktober 2017
[804] Provincie Noord-Holland (2020), Last onder dwangsom ongare kooks bij de kooksfabrieken, 14 januari 2020
[805] OD NZKG, interview, 25 februari 2020 I & Provincie Noord-Holland (2010), Herstelbesluit revisievergunning 09/2963
[806] Harsco Metals & Minerals (2018), Last onder dwangsom stofemissie / Zienswijze Harsco Metals Holland BV, 15 oktober 2018

mening dat de handhaving betrekking had op gedrag en heeft daarom de termijn niet aangepast.[807] Daarnaast speelde het hinderaspect een grote rol bij het niet verlengen van de termijn.[808] Bij de tweede en derde LOD op stofemissie bij kiepen is geen begunstigingstermijn opgenomen, gezien het traject van de eerdere LOD en de bedoeling van de LOD om een herhaling van een overtreding te voorkomen.[809]

Bij de LOD op stofemissie bij overige handelingen is voor één van de lasten de begunstigingstermijn verlengd, naar aanleiding van de zienswijze van Harsco op de concept-LOD. Harsco had in de zienswijze een, volgens de OD NZKG concreet, herinrichtingsplan opgenomen om de situatie binnen de bestaande vergunning te optimaliseren met de uiteindelijk opgenomen termijn. De OD NZKG heeft het verzoek om de termijn te verlengen ingewilligd omdat Harsco aangaf deze maatregelen te willen nemen voor de veiligheid van haar medewerkers en omdat slechts een beperkte verlenging van de termijn werd gevraagd.[810]

Casus Schrotopslag Oxystaalfabriek (bodembedreiging)

In de LOD niet-gescheiden schroot was een begunstigingstermijn opgenomen waarbinnen de OD NZKG verwachtte dat Tata Steel aan de LOD kon voldoen.[811] Naar aanleiding van het bezwaar van Tata Steel tegen de LOD is deze begunstigingstermijn aangepast. Tata Steel heeft een alternatieve oplossing aangedragen om te voldoen aan last II en III: het aanleggen van de nieuwe Schrotopslag 3. Ook heeft zij hierbij een, volgens de OD NZKG realistische, planning gemaakt. Hierop is de begunstigingstermijn voor deze lasten aangepast.[812]

Later is de begunstigingstermijn voor deze lasten nogmaals verlengd, omdat de OD NZKG de beslistermijn voor de vergunningverlening voor de aanleg van de nieuwe Schrotopslag 3 heeft overschreden (zie Paragraaf 5.2). Tata Steel kon door het ontbreken van de vergunning voor de nieuwe schrotopslag niet aan de last voldoen.[813]

Casus Ongare kooks Kooksfabrieken

Tata Steel heeft een plan van aanpak aan de OD NZKG gepresenteerd om de ongare kooks aan te pakken. Hierin is ook een planning opgenomen. De begunstigingstermijn in de concept-LOD op het ontstaan van ongare kooks was gebaseerd op deze planning.[814] Tata Steel geeft in haar zienswijze op dit concept aan dat de planning alleen van toepassing is op Kooksfabriek 2. Voor Kooksfabriek 1 moeten nog extra maatregelen worden genomen die meer tijd kosten.[815] Tata Steel had volgens de OD NZKG in de zienswijze voldoende onderbouwd waarom verlenging van de termijn nodig was en vroeg een redelijke termijn.[816] Daarom is naar aanleiding van de zienswijze van Tata Steel de begunstigingstermijn voor Kooksfabriek 1 aangepast.[817]

[807] OD NZKG, interview, 25 februari 2020 I
[808] OD NZKG, interview, 25 februari 2020 II
[809] OD NZKG (2019), Last onder dwangsom stofemissie, 23 januari 2019 & OD NZKG (2020), Last onder dwangsom stofemissie, 10 februari 2020
[810] OD NZKG (2019), Last onder dwangsom, 10 oktober 2019 & OD NZKG, interview, 25 februari 2020 I
[811] OD NZKG (2017), Last onder dwangsom niet-gescheiden schroot, 17 oktober 2017
[812] OD NZKG (2018), Aanpassing last onder dwangsom, 15 januari 2018
[813] OD NZKG (2019), Verlenging begunstigingstermijn, 23 april 2019 & OD NZKG, interview, 25 februari 2020 II
[814] OD NZKG (2019), Last onder dwangsom KGF 1 en 2 rauwe kooks, 4 december 2019
[815] Tata Steel (2019), Zienswijze Last onder dwangsom KGF 1 en 2 rauwe kooks, 17 december 2019
[816] OD NZKG, interview, 2 maart 2020
[817] Provincie Noord-Holland (2020), Last onder dwangsom ongare kooks bij de kooksfabrieken, 14 januari 2020

7.2.4 Bepalen van de dwangsom

In de LOD moet de hoogte van de dwangsom worden bepaald. Het kan hierbij gaan om een bedrag ineens, een bedrag per tijdseenheid waarin de last niet is uitgevoerd of een bedrag per overtreding van de last.[818] Wat voor soort dwangsom wordt gekozen is afhankelijk van de overtreding. Over de hoogte van de in de LOD opgenomen dwangsom staat in de wet omschreven dat deze in redelijke verhouding moet staan tot de zwaarte van het geschonden belang en tot de beoogde werking van de dwangsom.[819] Factoren die hierbij kunnen worden betrokken zijn:

- de aard en de ernst van de overtreding,
- de potentiële schade (voor de leefomgeving),
- het met de overtreding behaalde financiële voordeel,
- de financiële positie van het bedrijf en
- de kosten die moeten worden gemaakt om de overtreding ongedaan te maken.

Het bedrag moet in ieder geval aanzienlijk hoger zijn dan het economisch voordeel dat met de overtreding wordt behaald. Het moet aantrekkelijker zijn de overtreding ongedaan te maken dan de dwangsom te betalen.[820] Voor het bepalen van de hoogte van de dwangsommen en eventuele extra bepalingen zijn geen vaste tabellen (normen) met bedragen of referentiekaders. Dit wordt per LOD afgewogen en is maatwerk.[821]

Ook moet in de LOD een bedrag worden vastgesteld waarboven geen dwangsom meer wordt verbeurd.[822] Hiermee wordt ook bepaald hoe vaak een dwangsom binnen de LOD kan worden verbeurd. Verder kunnen extra bepalingen worden opgenomen zoals bij een dwangsom per overtreding een maximum aantal verbeuringen per dag. Dergelijke extra bepalingen zijn ook te zien bij de onderzochte casussen, zie Tabel 7.5.

Tabel 7.5 Opgelegde dwangsommen per casus

Casus	LOD	Last	Per verbeuring	Maximum	Aantal verbeuringen	Toelichting verbeuring
Stofemissie Harsco	Kiepen I[823]		€ 5.000	€ 150.000	30	Per overtreding, kan meerdere malen per dag verbeurd worden
	Kiepen II[824]		€ 25.000	€ 300.000	12	Per overtreding, kan meerdere malen per dag verbeurd worden
	Kiepen III[825]		€ 30.000	€ 600.000	20	Per overtreding, kan meerdere malen per dag verbeurd worden
	Overige handelingen[826]	Last A-1	€ 20.000	€ 400.000	20	Per geconstateerde overtreding per dag
		Last A-2	€ 20.000	€ 400.000	20	Per geconstateerde overtreding per dag
		Last B	€ 5.000	€ 100.000	20	Per geconstateerde overtreding per dag

[818] Art. 5:32b lid 1 Algemene wet bestuursrecht
[819] Art. 5:32b lid 3 Algemene wet bestuursrecht
[820] Provincie Noord-Holland (2019), Nalevingsstrategie Omgevingsrecht, 29 januari 2019
[821] OD NZKG, interviews, 25 februari 2020 I en II en 2 maart 2020 & ILT, interview, 1 juli 2020
[822] Art. 5:32b lid 2 Algemene wet bestuursrecht
[823] OD NZKG (2018), Last onder dwangsom stofemissie, 19 oktober 2018
[824] OD NZKG (2019), Last onder dwangsom stofemissie, 23 januari 2019
[825] OD NZKG (2020), Last onder dwangsom stofemissie, 10 februari 2020
[826] OD NZKG (2019), Last onder dwangsom, 10 oktober 2019

Casus	LOD	Last	Per verbeuring	Maximum	Aantal verbeuringen	Toelichting verbeuring
Schrot-opslag Tata Steel	Niet-gescheiden schroot[827]	Last I	€ 10.000	€ 50.000	5	Per maand dat er geen bodemonderzoek is uitgevoerd
		Last II	€ 50.000	€ 250.000	5	Per maand dat er geen verwaarloosbaar bodemrisico aangetoond is
		Last III	€ 50.000	€ 250.000	5	Per maand dat er geen verwaarloosbaar bodemrisico aangetoond is
Kooks-fabrieken Tata Steel	Ongare kooks[828]		€ 10.000	€ 150.000	15	Per overtreding, submaximum van € 10.000 per dag, maximum van één verbeuring per oven per vier dagen

De afwegingen van de OD NZKG bij het bepalen van de hoogte van de dwangsommen in de onderzochte casussen worden hieronder toegelicht. Hierbij waren de ernst van de overtreding en de effectieve werking van de dwangsom belangrijke pijlers voor de OD NZKG.[829]

Casus Stofemissie Harsco

De OD NZKG is bij de eerste LOD begonnen met een bedrag van € 5.000 per constatering . De OD NZKG geeft aan dat de overtreding an sich niet heel ernstig is, hoewel de gevolgen voor de omgeving wel ernstig kunnen zijn. Daartegenover stond dat deze overtreding meerdere keren per dag verbeurd kon worden, zo kon de dwangsom per dag alsnog oplopen.[830] De ILT geeft aan dat zij het bedrag erg laag vindt. De bedoeling van een LOD is om het bedrijf te dwingen tot naleving, een relatief laag bedrag dwingt het bedrijf hier volgens de ILT onvoldoende toe. De overtreding bij Harsco had voor een groot deel betrekking op het gedrag van medewerkers. Het aanpassen van het gedrag leek duurder dan de LOD.[831]

De tweede en derde LOD op stofemissie bij kiepen volgden op het vollopen van de eerdere LOD's. Dit heeft de OD NZKG meegenomen in de afweging bij het bepalen van de hoogte van de dwangsombedragen van deze LOD's, zie Paragraaf 7.2.6.

Bij de LOD op stofemissie bij overige handelingen is de dwangsom hoger ingezet dan € 5.000, omdat de ervaring van de OD NZKG met de andere LOD voor Harsco was dat die hoogte niet effectief genoeg was. De ernst was gelijk aan die van de andere LOD, daarom is een vergelijkbare hoogte van de tweede dwangsom gekozen.[832] Bij deze dwangsommen is gekozen voor een dwangsom per geconstateerde overtreding per dag. Dit houdt in dat per dag, per last, maar één keer kan worden verbeurd.[833]

[827] OD NZKG (2017), Last onder dwangsom niet-gescheiden schroot, 17 oktober 2017
[828] Provincie Noord-Holland (2020), Last onder dwangsom ongare kooks bij de kooksfabrieken, 14 januari 2020
[829] OD NZKG, interviews, 25 februari 2020 I en II en 2 maart 2020
[830] OD NZKG, interview, 25 februari 2020 I
[831] ILT, interview, 1 juli 2020
[832] OD NZKG, interview, 25 februari 2020 I
[833] OD NZKG (2019), Last onder dwangsom, 10 oktober 2019

Casus Schrotopslag Oxystaalfabriek (bodembedreiging)

De hoogte van de dwangsommen in deze casus is – zoals bij alle casussen – bepaald door de ernst van de overtreding en de effectieve werking van de dwangsom. Daarnaast is meegenomen wat de maatregel die Tata Steel moest nemen om de overtreding op te lossen zou kosten en wat het kost om een vervuiling weg te halen.[834]

Casus Ongare kooks Kooksfabrieken

Bij de LOD voor ongare kooks is gekozen voor een dwangsom van € 10.000 per overtreding. Hierbij is meegewogen dat het volgens de OD NZKG ook in het belang van Tata Steel is om geen ongare kooks te laten ontstaan, omdat ongare kooks zorgen voor een lagere kwaliteit van de kooks. Hierdoor was volgens de OD NZKG een lagere prikkel nodig. [835] De indieners van de handhavingsverzoeken die de aanleiding waren voor deze LOD waren het hier echter niet mee eens. Beide geven in hun zienswijze op de LOD aan dat ongare kooks onder andere voortkomen uit het wisselen tussen het gebruik van kooksgas en hoogovengas in de kooksfabrieken en dat deze wisselingen voor Tata Steel lucratief zijn. Volgens hen kan Tata Steel wel voordeel hebben bij het ontstaan van ongare kooks en zou het dwangsombedrag hoger moeten zijn.[836] De OD NZKG herkent dit niet, zij geeft aan dat Tata Steel de verplichting heeft om haar eigen geproduceerde gassen te gebruiken of te leveren aan anderen, om te voorkomen dat deze moeten worden afgefakkeld.[837] Het dwangsombedrag is niet aanpast na deze zienswijzen.[838]

Bij de dwangsom is een submaximum per dag van € 10.000 opgenomen, de OD NZKG geeft aan hiervoor gekozen te hebben vanuit proportionele overwegingen. Er is bij beide kooksfabrieken sprake van meer dan 100 ovens. Mochten deze toevallig allemaal op dezelfde dag ongare kooks produceren, dan wordt de dwangsom volgens de OD NZKG in één keer erg hoog. Daarnaast is gekozen voor een maximum van één verbeuring per oven per vier dagen, omdat Tata Steel vier dagen nodig heeft om een oven opnieuw in te regelen nadat ongare kooks zijn ontstaan. De OD NZKG wil Tata Steel hiervoor de tijd geven.[839]

7.2.5 Verbeuring en inning dwangsom

Op het moment dat de termijn van de dwangsom is verlopen houdt de OD NZKG toezicht op de LOD (zie Paragraaf 6.3). Als de OD NZKG constateert dat de overtreding niet is opgeheven na de begunstigingstermijn, wordt de dwangsom verbeurd. Hiermee is het bedrijf het dwangsombedrag verschuldigd aan de provincie en kan de dwangsom worden geïnd.[840]

Protocol inning dwangsommen

De provincie heeft een protocol opgesteld met het te volgen proces om een dwangsom te innen nadat deze is verbeurd. Volgens dit protocol bestaat dit proces uit de volgende stappen[841]:

1. De OD NZKG stuurt het bedrijf een verbeuringsbrief, waarin wordt gewezen op de betalingsverplichting aan de provincie binnen een termijn van zes weken. Hiervan wordt een kopie gestuurd naar de debiteurenadministratie van de provincie.

[834] OD NZKG, interview, 25 februari 2020 II
[835] OD NZKG, interview, 2 maart 2020
[836] Particulier (2019), Zienswijze LOD KGF 1 en 2, 9 december 2019 & Stichting IJmondig (2019), Zienswijze op voorgenomen LOD Tata van 4 december 2019, 11 december 2019
[837] OD NZKG, interview, 2 maart 2020
[838] Provincie Noord-Holland (2020), Last onder dwangsom ongare kooks bij de kooksfabrieken, 14 januari 2020
[839] OD NZKG, interview, 2 maart 2020
[840] Infomil (2020), www.infomil.nl
[841] Provincie Noord-Holland (2017), Protocol opleggen last onder dwangsom of bestuursdwang, 14 april 2017

2. Als de termijn is verstreken en het bedrag nog niet is betaald verstuurt de OD NZKG een invorderingsbeschikking. In de invorderingsbeschikking wordt opnieuw een termijn van zes weken opgenomen. Ook hiervan wordt een kopie gestuurd naar de debiteurenadministratie van de provincie.
3. Als deze termijn is verstreken en nog niet is betaald verstuurt de debiteurenadministratie van de provincie een aanmaning.
4. Als na twee aanmaningen nog niet is betaald verstuurt de provincie een dwangbevel.

Verjaring
Hierbij is van belang dat wettelijk de bevoegdheid tot invordering van een verbeurde dwangsom één jaar na de dag waarop de dwangsom is verbeurd verjaart.[842] Deze verjaring kan worden gestuit door het versturen van een aanmaning. Het versturen van een invorderingsbeschikking stuit de verjaring niet.[843] Wel moet er eerst een invorderingsbeschikking zijn verstuurd voordat een aanmaning kan worden verstuurd.[844] In het protocol van de provincie wordt dit alles ook opgemerkt.[845]

Zienswijze op de invorderingsbeschikking
Verder moet vanwege jurisprudentie uit september 2018 aan het bedrijf de mogelijkheid tot zienswijze worden geboden op een invorderingsbeschikking voordat deze definitief wordt verstuurd.[846] Wettelijk gezien moet een verbeurde dwangsom binnen zes weken nadat zij van rechtswege is verbeurd worden betaald.[847] Er is geen wettelijke termijn waarbinnen betaald moet worden na het versturen van een invorderingsbeschikking, ook is er wettelijk geen termijn vastgesteld voor de periode tussen de invorderingsbeschikking en het versturen van een aanmaning.

Verdeling proces inning dwangsommen tussen OD NZKG en provincie
Het proces van inning van dwangsommen is volgens het protocol verdeeld tussen de OD NZKG en de provincie. De OD NZKG voert het proces tot en met het versturen van de invorderingsbeschikking uit. Als het bedrijf niet betaalt na het versturen van deze beschikking neemt de afdeling debiteurenadministratie van de provincie het over. Om ervoor te zorgen dat de provincie de inning van dwangsommen kan overnemen van de OD NZKG zijn enkele waarborgen ingebouwd. De bedoeling is dat de afdeling debiteurenadministratie van de provincie op meerdere momenten in het proces een kopie ontvangt van de stappen die de OD NZKG heeft genomen:
1. Bij het versturen van de LOD;
2. Bij het versturen van de verbeuringsbrieven;
3. Bij het versturen van de invorderingsbeschikking.

Op deze momenten hoeft de afdeling debiteurenadministratie hier nog niet direct actie op te ondernemen, maar zo is zij op de hoogte van de mogelijkheid dat zij in de toekomst stappen moet ondernemen. Ook kunnen alvast de noodzakelijke financiële stappen worden gezet zodat de middelen bij betaling goed kunnen worden geboekt.[848]

De OD NZKG geeft aan dat zij sinds 2015 geen formele verbeuringsbrieven meer verstuurt. Na een verbeuring wordt het betreffende bedrijf via een e-mail van deze constatering op de hoogte gesteld. De provincie ontvangt

[842] Art. 5:35 Algemene wet bestuursrecht
[843] Art. 4:106 Algemene wet bestuursrecht
[844] Art. 5:37 lid 1 Algemene wet bestuursrecht
[845] Provincie Noord-Holland (2017), Protocol opleggen last onder dwangsom of bestuursdwang, 14 april 2017
[846] Provincie Noord-Holland, interview, 21 april 2020 & ABRvS van 12 september 2018 ECLI:NL:RVS:2018:2956
[847] Art. 5:33 Algemene wet bestuursrecht
[848] Provincie Noord-Holland, interview, 21 april 2020

daarom ook geen afschrift van de verbeuringsbrieven. De OD NZKG geeft aan dat dit qua verjaring niet veel uitmaakt, omdat de debiteurenadministratie van de provincie pas een aanmaning kan versturen, nadat de invorderingsbeschikking is verstuurd.[849] De Rekenkamer merkt op dat, doordat de OD NZKG geen verbeuringsbrieven meer verstuurt, de afdeling debiteurenadministratie van de provincie pas op de hoogte is van het proces op het moment dat zij een invorderingsbeschikking ontvangt. Op dat moment loopt de verjaringstermijn al enige tijd.

Het invorderingsproces in de onderzochte casussen

In de casussen Stofemissie Harsco en Schrotopslag (bodembedreiging) is sprake van verbeuring van dwangsommen en dienden de dwangsommen te worden geïnd. Uit de casus Schrotopslag blijkt dat bij de inning van dwangsommen maatwerk mogelijk is. In de casus Stofemissie Harsco is bij het innen van de tweede LOD de bevoegdheid tot invordering van enkele verbeurde dwangsommen verjaard. De provincie heeft naar aanleiding van deze verjaring in de zomer van 2020 een extern onderzoek laten doen.[850] De Rekenkamer heeft kennis genomen van het onderzoeksrapport. Ook de Rekenkamer is nagegaan op welke wijze het proces met betrekking tot de invordering van dwangsommen is verlopen. De bevindingen van de Rekenkamer sluiten aan op de bevindingen van het externe onderzoek.

Casus Stofemissie Harsco

Eerste LOD stofemissie kiepen

De eerste LOD op stofemissie bij het kiepen van slak is binnen drie maanden volledig verbeurd. Nadat de LOD volledig was verbeurd heeft de OD NZKG een invorderingsbeschikking verstuurd aan Harsco.[851] Harsco heeft hierna deze dwangsommen betaald.[852]

Tweede LOD stofemissie kiepen

Na het opleggen van de tweede LOD in januari 2019 constateerde de OD NZKG binnen een half jaar elf overtredingen. Hierna duurde het enkele maanden voordat zij voor de twaalfde keer een overtreding geconstateerde. Na elk van de eerste elf overtredingen heeft de OD NZKG een e-mail verstuurd aan Harsco waarin wordt vermeld dat één of meerdere constateringen zijn gedaan. Hierin is opgenomen wanneer de inspectie is uitgevoerd en wat is geconstateerd. In de e-mail staat niet aangegeven dat van Harsco betaling wordt verwacht en er is geen betalingstermijn opgenomen.[853] De OD NZKG geeft aan dat in de LOD is vermeld dat een verbeurde dwangsom binnen zes weken nadat deze van rechtswege is verbeurd dient te zijn betaald. De provincie heeft geen kopieën van deze e-mails ontvangen.[854]

De OD NZKG geeft aan dat in overleg met de gedeputeerde is afgesproken dat met het versturen van de invorderingsbeschikking van de verbeuringen is gewacht tot de uitspraak van beroep tegen de LOD's.[855] Deze

[849] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 18 mei 2020
[850] Zie ook: Provincie Noord-Holland (2020), Brief GS aan PS betreft uitkomsten onderzoek invorderingsproces dwangsommen, 26 augustus 2020. Op het onderzoeksrapport is geheimhouding gelegd tot in ieder geval 21 mei 2021, omdat het rapport informatie over dossiers bevat die onder de rechter zijn.
[851] OD NZKG (2019), Invorderingsbeschikking, 21 mei 2019
[852] Provincie Noord-Holland (2020), Beantwoording openstaande vragen Tata Steel commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid van 16 januari 2020, 30 januari 2020
[853] Tien e-mails van de OD NZKG aan Harsco in de periode 28 januari 2019 tot en met 15 juli 2019
[854] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 18 mei 2020
[855] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 18 mei 2020

uitspraak kwam eind september 2019.[856] In november 2019 heeft de OD NZKG een concept-invorderingsbeschikking verstuurd naar Harsco.[857] Harsco heeft hierbij een termijn van twee weken gekregen voor zienswijze.[858] Harsco heeft binnen deze termijn geen zienswijze ingediend en 19 december 2019 is de definitieve invorderingsbeschikking verstuurd.[859] Volgens het protocol moet een termijn van zes weken worden opgenomen. In de (concept)invorderingsbeschikking is dit niet gebeurd.[860] De OD NZKG geeft aan dat een dergelijke termijn juridisch niet nodig is, zoals hierboven aangegeven is er geen wettelijke betalingstermijn na het versturen van een invorderingsbeschikking.[861] Volgens het protocol van de provincie dient pas na zes weken een aanmaning te worden verstuurd, dat zou 30 januari 2020 zijn. Op dat moment zou de invorderingsbevoegdheid op drie verbeurde dwangsommen, één van 24 januari 2019 en twee van 28 januari 2019, al verjaard zijn. Om deze verjaring te stuiten had de debiteurenadministratie van de provincie eerder dan deze zes weken een aanmaning moeten sturen. Dit kan want er is geen wettelijke termijn voor de periode tussen de invorderingsbeschikking en het versturen van een aanmaning. Er is op het moment van het versturen van de invorderingsbeschikking geen kopie naar de debiteurenadministratie van de provincie verstuurd, waardoor deze niet op de hoogte was van de verstuurde invorderingsbeschikking en de noodzaak om binnen afzienbare tijd een aanmaning te versturen, indien niet werd betaald.[862]

De debiteurenadministratie van de provincie was niet op de hoogte van het versturen van de invorderingsbeschikking. Het team van de provincie die opdrachtgever is voor de OD NZKG (OGA) was wel op de hoogte. De OD NZKG geeft aan dat zij het team OGA van de provincie op 16 december 2019 per e-mail heeft geïnformeerd dat zij die week een invorderingsbeschikking zou versturen.[863] Daarnaast is in de tweewekelijkse informatievoorziening aan PS van 7 januari 2020, waar het team OGA bij betrokken is, opgenomen dat op 19 december 2019 een invorderingsbeschikking is verzonden.[864] Het team OGA geeft aan dat zij voorafgaand aan het versturen van de invorderingsbeschikking hierover is geïnformeerd. Het team OGA ging uit van het afgesproken proces waarbij het de rol van de OD NZKG is om de debiteurenadministratie op de hoogte te brengen van het versturen van de invorderingsbeschikking. Zij ziet het niet als haar taak om dit administratieve proces te controleren en heeft weinig afstemming met de afdeling debiteurenadministratie.[865]

De OD NZKG geeft aan dat zij in februari 2020 telefonisch contact heeft gezocht met de debiteurenadministratie van de provincie om de stand van zaken van de betalingen van de dwangsommen na te gaan. De vaste contactpersoon van de provincie bleek niet meer op de afdeling werkzaam te zijn. De OD NZKG heeft na het achterlaten van twee berichten geen bericht teruggekregen van de debiteurenadministratie. De OD NZKG geeft aan dat zij op dat moment in de veronderstelling verkeerde dat de provincie een kopie had ontvangen van de invorderingsbeschikking.[866]

[856] Rechtbank Noord-Holland (2019), Uitspraak van de meervoudige kamer van 30 september 2019 in de zaken tussen Harsco Metals Holland B.V. en Gedeputeerde Staten van Noord-Holland
[857] OD NZKG (2019), Voornemen invorderingsbeschikking, 19 november 2019
[858] OD NZKG (2019), E-mail aan Harsco, 19 november 2019
[859] OD NZKG (2019), Invorderingsbeschikking, 16 december 2019
[860] OD NZKG (2019), Voornemen invorderingsbeschikking, 19 november 2019 & OD NZKG (2019), Invorderingsbeschikking, 16 december 2019
[861] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 18 mei 2020
[862] Provincie Noord-Holland, interview, 21 april 2020
[863] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 18 mei 2020
[864] Provincie Noord-Holland (2020), Informatievoorziening inzake Tata Steel en Harsco Metals, 7 januari 2020
[865] Provincie Noord-Holland, interview, 21 april 2020
[866] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 18 mei 2020

In maart 2020 heeft het team OGA van de provincie bij de OD NZKG gevraagd naar een overzicht van de dwangsommen waarover een bericht is uitgegaan naar de debiteurenadministratie van de provincie.[867] Naar aanleiding van deze vraag heeft de OD NZKG ontdekt dat er abusievelijk geen afschrift van de invorderingsbeschikking naar de debiteurenadministratie van de provincie was verstuurd.[868] Op 17 maart 2020 heeft de OD NZKG alsnog een afschrift verstuurd.[869] Hierop heeft de debiteurenadministratie van de provincie een aanmaning verstuurd aan Harsco.[870] Harsco heeft hierop aangegeven dat de invorderingsbevoegdheid van de provincie op vier verbeurde dwangsommen, één van 24 januari 2019, twee van 28 januari 2019 en één van 22 februari 2019, inmiddels was verjaard. Harsco zal alleen de andere zeven dwangsommen betalen.[871] Volgens de provincie betekent de verjaring niet dat Harsco de dwangsom niet meer hoeft te betalen. Het betekent alleen dat de provincie en OD NZKG geen rechtsmiddelen meer kunnen inzetten om deze betaling af te dwingen.[872] De OD NZKG geeft aan dat zowel het Mozard systeem als de werkinstructie niet voorzien in een borging op de verjaringstermijn.[873] De provincie en de OD NZKG beschikken beide over systemen waarbij het mogelijk is een proces in te richten met verplichte handelingen en waarbij de gebruiker wordt geïnformeerd over bijvoorbeeld het naderen van een verjaringstermijn.[874] Zowel de provincie als de OD NZKG geven aan dat de omgang van Harsco met het betalen van deze dwangsommen als calculerend gedrag kan worden getypeerd.[875]

De OD NZKG erkent dat een fout is gemaakt door te laat een kopie van de invorderingsbeschikking naar de debiteurenadministratie van de provincie te sturen. Zij geeft aan dat het systeem waar zij mee werkt niet voorzag in een herinnering voor het versturen van deze kopie. Een dergelijke herinnering is nu wel ingebouwd, dit zou moeten voorkomen dat eenzelfde fout in de toekomst opnieuw gemaakt wordt.[876] Zowel de provincie als de OD NZKG geven aan dat met name de overgang tijdens het proces van inning van de ene naar de andere organisatie een zwak punt is. In de praktijk worden fouten in werkzaamheden tussen twee gescheiden organisaties ook minder snel 'informeel' ondervangen.[877]

In januari 2020 is voor de twaalfde keer een overtreding van deze LOD geconstateerd.[878] Harsco is in maart 2020 geïnformeerd over het voornemen om de laatste dwangsom in te vorderen.[879]

<u>Derde LOD stofemissie kiepen</u>
Met betrekking tot de derde LOD op stofemissie bij het kiepen van slak zijn tot en met 12 augustus 2020 drie overtredingen geconstateerd, waarna de dwangsom is verbeurd.[880] Hiervoor zijn nog geen invorderingsbeschikkingen gestuurd.[881]

[867] Provincie Noord-Holland (2020), E-mail aan OD NZKG, 11 maart 2020
[868] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 18 mei 2020
[869] OD NZKG (2020), E-mail aan provincie Noord-Holland, 17 maart 2020
[870] Provincie Noord-Holland (2020), Aanmaning invorderingsbeschikking, 20 maart 2020
[871] Ted Legal (namens Harsco Metals) (2020), Invordering en aanmaning onder 2e dwangsom stofemissie d.d. 23 januari 2019, 25 maart 2020
[872] Provincie Noord-Holland, interview, 21 april 2020
[873] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 18 mei 2020
[874] Provincie Noord-Holland (2020), Brief uitkomsten onderzoek invorderingsproces dwangsommen, 26 augustus 2020
[875] Provincie Noord-Holland, interview, 21 april 2020 & OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 18 mei 2020
[876] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 18 mei 2020
[877] Provincie Noord-Holland, interview, 21 april 2020 & OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 18 mei 2020
[878] Provincie Noord-Holland (2020), Informatievoorziening inzake Tata Steel en Harsco Metals, 4 februari 2020
[879] Provincie Noord-Holland (2020), Informatievoorziening VTH bij provinciale bedrijven, 14 april 2020
[880] Provincie Noord-Holland (2020), Informatievoorziening inzake Tata Steel en Harsco Metals, 17 augustus 2020
[881] Provincie Noord-Holland (2020), Informatievoorziening inzake Tata Steel en Harsco Metals, 2 juni 2020 & OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 21 juni 2020

LOD stofemissie overige handelingen

De dwangsom voor stofemissie bij overige handelingen is één keer verbeurd, daarvan is ook de invorderingsbeschikking verstuurd aan Harsco.[882]

Casus Schrotopslag Oxystaalfabriek (bodembedreiging)

Voor de LOD op niet-gescheiden schroot moet Tata Steel aantonen dat de vloer en de afwatering van de nieuwe Schrotopslag 3 vloeistofdicht zijn, hiervoor zijn certificaten nodig. Alleen dan is voldaan aan de lasten II en III van de LOD. Metingen die moesten worden uitgevoerd om de certificering te verkrijgen konden echter lange tijd niet plaatsvinden vanwege regenval.[883]

Na de eerste controles op vloeistofdichtheid van de vloer en afwatering is aan Tata Steel een concept-invorderingsbeschikking verstuurd voor twee verbeuringen per last.[884] Vervolgens heeft er een gesprek plaatsgevonden waarin besproken is dat, zolang de bodem te vochtig is voor het uitvoeren van de metingen, de OD NZKG maandelijks constateringen op de LOD zal blijven doen. Begin 2020 is de afwatering gecertificeerd. De dwangsom voor deze last is voor twee maanden verbeurd, omdat de naden van de goten pas na de begunstigingstermijn volledig waren gekit en toen pas de vloeistofdichtheid van de goten kon worden gegarandeerd. Voor deze verbeuringen is een concept-invorderingsbeschikking verstuurd. Vanwege een ingediende zienswijze en de wijziging van de uitoefening van het mandaat op de invordering, zijn deze verbeuringen momenteel (zomer 2020) nog niet betaald.[885]

De vloer is op moment van schrijven (zomer 2020) nog niet volledig gecertificeerd. Indien op het moment dat deze vloer gekeurd wordt blijkt dat ook de vloer vloeistofdicht is dan wordt ten aanzien van de last met betrekking tot de vloer geen inning gedaan. Als uit de metingen ten behoeve van de certificaten blijkt dat de vloer niet vloeistofdicht is, dan zal de OD NZKG overwegen om de inning van de dwangsom te matigen. Zij vindt het dan niet proportioneel om alle tussenliggende termijnen te innen, gezien de aard van de overtreding en omdat het buiten de schuld van Tata Steel ligt dat de metingen niet konden worden uitgevoerd.[886]

Casus Ongare kooks Kooksfabrieken

De dwangsom op het ontstaan voor ongare kooks was tot halverwege augustus 2020 nog niet verbeurd.[887] In de informatievoorziening van GS aan PS van 6 oktober 2020 is aangegeven dat tot en met 3 september 2020 elf overtredingen zijn geconstateerd waardoor de dwangsom verbeurde. Op 24 september 2020 heeft Tata Steel hierop een zienswijze ingediend.[888]

[882] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 21 juni 2020

[883] OD NZKG (2019), Rapport Controle Last onder dwangsom d.d. 17 oktober 2017, 14 oktober 2019; OD NZKG (2019), Rapport Controle Last onder dwangsom 17 oktober 2017, 26 november 2019; OD NZKG (2019), Rapport Controle Last onder dwangsom 17 oktober 2017, 10 december 2019 & OD NZKG (2020), Rapport Controle Last onder dwangsom 17 oktober 2017, 15 januari 2020

[884] OD NZKG (2019), Concept invorderingsbeschikking niet-gescheiden schroot, 26 november 2019

[885] OD NZKG, interview, 25 februari 2020 II & OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 21 juni 2020

[886] OD NZKG, interview, 25 februari 2020 II & OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 21 juni 2020

[887] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 21 juni 2020 & Provincie Noord-Holland (2020), Informatievoorziening inzake Tata Steel en Harsco Metals, 17 augustus 2020

[888] Provincie Noord-Holland (2019), Informatievoorziening inzake Tata Steel en Harsco Metals, 6 oktober 2020

7.2.6 Opschaling handhaving

In de LHS is bepaald dat interventies worden ingezet totdat sprake is van naleving. Als naleving uitblijft wordt een nieuwe (zwaardere) interventie ingezet. Hiervoor kan opnieuw de interventiematrix worden geraadpleegd.[889] Bij een LOD is sprake van een dergelijke situatie als het in de LOD opgenomen bedrag waarboven geen dwangsom meer wordt verbeurd is bereikt en de LOD zogenoemd is 'volgelopen'. Als de overtreding dan nog niet is beëindigd moet een nieuwe handhavingsinterventie worden ingezet. Hierbij moet opnieuw worden afgewogen voor welke interventie wordt gekozen. In de onderzochte casussen is alleen bij de casus Stofemissie Harsco sprake van volgelopen LOD's en opschaling van handhaving.

Casus Stofemissie Harsco

In juli 2019 heeft de OD NZKG specifiek voor Harsco een handhavingsstrategie opgesteld, naar aanleiding van een verzoek van PS om een volledig overzicht van de handhavingsinstrumenten die GS en de OD NZKG ter beschikking staan. Het overzicht heeft de vorm van een escalatieladder, dat laat zien welke maatregelen in welke gevallen kunnen worden genomen. Deze escalatieladder heeft acht treden:

1. Voortzetting van de bestuurlijke gesprekken
2. Voortzetting van het verscherpt toezicht
3. Nieuwe LOD opleggen
4. LOD uitbreiden naar andere overtredingen
5. Tijdelijk stilleggen
6. Proces-verbaal opmaken
7. Verdere stillegging
8. Intrekken van de vergunning

Over de laatste vier treden geeft de OD NZKG aan dat deze verdergaande maatregelen niet realistisch zijn.[890]

<u>Vervolg LOD's</u>

Op het moment dat de handhavingsstrategie voor Harsco werd gepubliceerd was aan Harsco al een eerste vervolg-LOD (LOD Kiepen II) opgelegd. Hierin is het dwangsombedrag vervijfvoudigd ten opzichte van de eerste LOD: van € 5.000 naar € 25.000 per overtreding. De OD NZKG constateert dat de eerste LOD niet het gewenste effect heeft gehad en dat het voorschrift nog steeds herhaaldelijk wordt overtreden. Daarom legt zij een nieuwe LOD op en is het dwangsombedrag aanzienlijk verhoogd.[891] Dit komt overeen met de derde trede van de handhavingsstrategie Harsco. Hierin wordt gesteld dat als de situatie niet verslechtert telkens een nieuwe LOD wordt opgelegd met een verhoging van het dwangsombedrag die een afdoende prikkel oplevert om de overtreding te beëindigen of ongedaan te maken. In de vervolg-LOD is aangegeven dat bij de volgende LOD het bedrag zal worden verhoogd tot € 30.000. Een grotere verhoging wordt niet in redelijke verhouding tot het bedrag van de tweede LOD geacht en er zou dan weinig realistische ruimte overblijven in mogelijk voorkomende gevallen steeds nog hogere bedragen op te blijven leggen.[892]

De provincie heeft het bedrag van de derde dwangsom (LOD Kiepen III) bepaald. GS hebben besloten dat vanwege het beeld naar de omgeving het bedrag moest worden verhoogd, ook al had het tweede bedrag naar oordeel van de OD NZKG voldoende werking.[893] De verhoging was beperkt, omdat rekening is gehouden met de

[889] Provincie Noord-Holland (2019), Nalevingsstrategie Omgevingsrecht, 29 januari 2019 & Landelijke handhavingstrategie, een passende interventie bij iedere bevinding, versie 1.7, 24 april 2014
[890] OD NZKG (2019), Handhavingsstrategie Harsco, 1 juli 2019
[891] OD NZKG (2019), Last onder dwangsom stofemissie, 23 januari 2019
[892] OD NZKG (2019), Handhavingsstrategie Harsco, 1 juli 2019
[893] Provincie Noord-Holland, interview, 21 april 2020

maatregelen die Harsco inmiddels had getroffen. In februari 2020 is de derde LOD opgelegd met een bedrag van € 30.000 per overtreding.[894]

Mocht de derde LOD vollopen, dan verwacht de OD NZKG dat opnieuw een LOD zal volgen. Ook dan is volgens de OD NZKG een LOB of het stilleggen van bedrijfsprocessen niet realistisch als volgende stap.[895] Dit is nader toegelicht in Paragraaf 7.1. Ook in de handhavingsstrategie Harsco is aangegeven dat het zeer onwaarschijnlijk is dat deze maatregelen opgelegd zullen worden als volgende stap. Een LOB zou betekenen dat het bevoegd gezag het handelen zou moeten overnemen en daarmee in feite de kranen en mogelijk shovels zou moeten gaan besturen. Dit is praktisch niet uitvoerbaar en juridisch niet realistisch. Het deels of geheel stilleggen van processen bij Harsco zou volgens de strategie de gehele staalproductie van Tata Steel ernstig verstoren, met grote economische en maatschappelijke gevolgen. Daarom zou zo'n maatregel volgens de strategie disproportioneel en juridisch onhoudbaar zijn, tenzij er aantoonbaar sprake zou zijn van acuut en groot gevaar.[896]

Het effect van de dwangsommen, met als doel overtredingen te beëindigen en gedragsverandering tot stand te brengen, is volgens de OD NZKG zichtbaar merkbaar geweest. De OD NZKG geeft aan dat Harsco veel aanpassingen heeft doorgevoerd en de stofemissie behoorlijk is verminderd. De zorgvuldigheid in de bedrijfsvoering, met name wat betreft het kiepen van slakpannen, heeft geresulteerd in een vermindering van stofemissies en -overlast.[897] De omgeving is echter nog niet overtuigd van het effect van de handhaving. Zo geeft Stichting IJmondig in een handhavingsverzoek aan dat het vollopen van de dwangsommen aantoont dat het opleggen van de LOD's geen verbetering bij Harsco oplevert.[898]

<u>LOD stofemissie overige handelingen</u>
Naast vervolg-LOD's op stofemissie bij het kiepen van slakken heeft de OD NZKG een LOD opgelegd voor stofemissie bij andere handelingen.[899] Een dergelijke LOD is in de handhavingsstrategie opgenomen als vierde trede. De mogelijkheid voor een nieuwe LOD is op dat moment, juli 2019, reeds aangekondigd bij Harsco.[900] In augustus 2019 wordt vervolgens de concept-LOD naar Harsco verstuurd en in oktober 2019 wordt deze LOD definitief opgelegd.[901] De OD NZKG geeft aan dat zij deze LOD heeft opgelegd nadat toezichthouders tijdens de intensieve controle vanwege de andere LOD zagen dat ook bij andere handelingen veel stof vrijkwam. Volgens de OD NZKG waren deze stofemissies structureel en hadden te maken met gedrag.[902]

7.2.7 Bezwaar en beroep
In Paragraaf 5.1 zijn de mogelijkheden voor bezwaar, beroep en hoger beroep bij vergunningverlening besproken. Ook het opleggen van een LOD is een besluit waartegen in bezwaar en beroep kan worden gegaan. In een LOD wordt een bezwaarclausule opgenomen waarin dit is aangegeven.[903] Er kan bezwaar of beroep

[894] OD NZKG (2020), Last onder dwangsom stofemissie, 10 februari 2020
[895] OD NZKG, interview, 25 februari 2020 I
[896] OD NZKG (2019), Handhavingsstrategie Harsco, 1 juli 2019
[897] OD NZKG (2019), Brief 'Toezicht en handhaving Harsco', 1 april 2019 & OD NZKG, interview, 25 februari 2020 I
[898] Prakken d'Oliveira (namens Stichting IJmondig) (2019), Verzoek om handhaving inzake Harsco Metals en Tata Steel, 17 mei 2019
[899] OD NZKG (2019), Last onder dwangsom, 10 oktober 2019
[900] OD NZKG (2019), Handhavingsstrategie Harsco, 1 juli 2019
[901] OD NZKG (2019), Last onder dwangsom, 21 augustus 2019 & OD NZKG (2019), Last onder dwangsom, 10 oktober 2019
[902] OD NZKG, interview, 25 februari 2020 I
[903] Zie bijvoorbeeld: OD NZKG (2017), Last onder dwangsom niet-gescheiden schroot, 17 oktober 2017

worden ingediend tegen zowel de LOD als tegen een invorderingsbeschikking opgelegd door de OD NZKG.[904] Hiervoor gelden dezelfde procedures als bij bezwaar en beroep bij vergunningverlening.

In de casussen is er alleen in de casus Stofemissie Harsco een bezwaar- en beroepsprocedure gestart. Hierin zijn de OD NZKG en de provincie tot nu toe door de rechtbank in het gelijk gesteld. Hieronder is toegelicht welke stappen in de casussen zijn genomen met betrekking tot bezwaar en beroep. De Rekenkamer doet geen inhoudelijke uitspraken over de bezwaar- en beroepsprocedures.

Casus Stofemissie Harsco

Harsco is van mening dat de constatering dat sprake is van een overtreding van vergunningvoorschrift 4.2.4 en de daaruit voortvloeiende lasten onder dwangsom niet terecht zijn en heeft daarom gebruik gemaakt van de mogelijkheid om bezwaar te maken na het opleggen van de eerste definitieve LOD.[905] Tata Steel onderschrijft het bezwaar van Harsco.[906] Op 13 december 2018 diende het bezwaar van Harsco bij de Hoor- en Adviescommissie (HAC). Het advies van de HAC was dat de begunstigingstermijn nader onderbouwd en opnieuw bepaald diende te worden.[907] In de beslissing op bezwaar is de begunstigingstermijn nader gemotiveerd, maar niet aangepast.[908]

In maart 2019 is Harsco in beroep gegaan tegen de eerste LOD.[909] In deze beroepszaak werd ook beroep tegen de tweede LOD meegenomen, zonder dat hier bezwaar aan vooraf is gegaan. Dit gebeurde op verzoek van Harsco.[910] In september 2019 heeft de rechtbank Noord-Holland uitspraak gedaan. Zij heeft geconcludeerd dat de beroepen ongegrond zijn.[911] Harsco is hierna in hoger beroep gegaan bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.[912] Deze zaak is op moment van schrijven (zomer 2020) nog niet behandeld.

De OD NZKG geeft aan dat de derde LOD niet kon worden meegenomen in dit hoger beroep, omdat het over verschillende besluiten gaat. Om in bezwaar en beroep te gaan tegen de derde LOD dient Harsco volgens de OD NZKG de gewone route te doorlopen. Harsco heeft echter wel gevraagd om de bezwaarfase over te slaan. Het bezwaar tegen de derde LOD wordt verder als beroep bij de rechtbank behandeld.[913]

Harsco heeft tevens bezwaar ingediend tegen de LOD op stofemissie bij overige handelingen. De HAC heeft het bezwaar ongegrond verklaard, op basis van de zitting op 12 maart 2020. In juli 2020 is Harsco in beroep gegaan tegen deze beslissing.[914]

[904] Art. 5:39 Algemene wet bestuursrecht
[905] Harsco, Beantwoording vragen Rekenkamer, 17 januari 2020; Ted Legal (namens Harsco) (2018), Harsco Metals Holland BV / Bezwaar tegen last onder dwangsom stofemissie, 31 oktober 2018 & Ted Legal (namens Harsco) (2018), Harsco Metals Holland BV / Bezwaar tegen last onder dwangsom stofemissie, 23 november 2018
[906] Tata Steel (2018), Reactie in het kader van bezwaar Harsco Metals Holland BV tegen last onder dwangsom, 27 november 2018
[907] Provincie Noord-Holland (2018), Advies Hoor- en adviescommissie, 13 december 2018
[908] Provincie Noord-Holland (2019), Beslissing op bezwaar last onder dwangsom Harsco Metals Holland B.V., 23 januari 2019
[909] Rechtbank Noord-Holland (2019), Het beroep van Harsco Metals Transport B.V. te Velsen-Noord, 19 maart 2019
[910] OD NZKG, interview, 25 februari 2020 I & OD NZKG, e-mail, 29 maart 2020
[911] Rechtbank Noord-Holland (2019), Uitspraak van de meervoudige kamer van 30 september 2019 in de zaken tussen Harsco Metals Holland B.V. en Gedeputeerde Staten van Noord-Holland
[912] Raad van State (2019), Harsco Metals Holland B.V./GS Noord-Holland - Dwangsom milieu, 18 november 2019
[913] OD NZKG, e-mail, 29 maart 2020
[914] Provincie Noord-Holland (2020), Informatievoorziening inzake Tata Steel en Harsco Metals, 17 augustus 2020

Casus Schrotopslag Oxystaalfabriek (bodembedreiging)

Bij de casus Schrotopslag heeft Tata Steel pro forma een bezwaarschrift ingediend.[915] Na overleg tussen de OD NZKG en Tata Steel naar aanleiding van dit bezwaarschrift heeft de OD NZKG de begunstigingstermijnen uit de LOD verlengd (zie ook Paragraaf 7.2.3) en heeft Tata Steel haar bezwaarschrift ingetrokken.[916]

Casus Ongare kooks Kooksfabrieken

Omdat de LOD op ongare kooks voorkomt uit een bezwaarzaak kan tegen deze LOD alleen beroep worden ingediend en geen bezwaar. Er is geen beroep ingediend tegen deze LOD.[917]

7.2.8 Afronding LOD

Een LOD kan om verschillende redenen worden opgeheven. Wettelijk is bepaald dat de overtreder een verzoek kan indienen om de LOD op te heffen op het moment dat deze een jaar van kracht is geweest zonder dat de dwangsom is verbeurd.[918] Dit geeft de OD NZKG ook aan in de opgelegde LOD's.[919] Ook kan al tijdens de procedure voor het opleggen van een LOD worden besloten de LOD te laten vervallen. Als de overtreding bijvoorbeeld ten tijde van het concepthandhavingsbesluit is opgelost, wordt deze niet verder doorgezet.[920] Ten slotte kan een LOD worden opgeheven op het moment dat aan alle lasten is voldaan en hierbij geen kans is op herhaling van de overtreding. In de casus Schrotopslag wordt de LOD opgeheven op moment dat aan alle lasten is voldaan. In de overige casussen is momenteel (zomer 2020) nog geen zicht op het afronden van de LOD's.

Casus Schrotopslag Oxystaalfabriek (bodembedreiging)

Nadat Tata Steel een zienswijze had ingediend op de concept-LOD heeft de OD NZKG een extra hercontrole uitgevoerd om te controleren of de voorziening al was getroffen. Indien deze voldoende was getroffen dan had de LOD kunnen vervallen en was veel tijd bespaard. Dit was niet het geval, de LOD is daarom doorgezet.[921]

De LOD die daarna is opgelegd bestond uit drie lasten. Aan de eerste last, het uitvoeren van een bodemonderzoek, is binnen enkele maanden voldaan.[922] Begin 2020 heeft de OD NZKG certificaten over de vloeistofdichtheid van de afwatering ontvangen van Tata Steel. Hiermee voldoet Tata Steel aan de derde last, het aantonen dat een verwaarloosbaar bodemrisico voor de afvoer van hemelwater is gerealiseerd.[923] Om te voldoen aan de tweede last moet ook de vloer van de schrotopslag worden gekeurd. Dit is momenteel (zomer 2020) nog niet gebeurd. Als Tata Steel ook aan de tweede last heeft voldaan dan kan de OD NZKG de LOD beëindigen.[924]

7.2.9 Publicatie handhavingsbesluiten

In juli 2018 heeft de provincie besloten om overtredingen en handhavingsbesluiten ten aanzien van grote en risicovolle bedrijven openbaar te maken. De provincie wil transparant zijn over overtredingen van bedrijven omdat dit een belangrijke bijdrage kan leveren aan een betere naleving van de regelgeving. Daarnaast geeft

[915] Tata Steel (2017), Bezwaarschrift last onder dwangsom niet gescheiden schroot, 29 november 2017
[916] Tata Steel (2018), Bezwaarschrift last onder dwangsom niet gescheiden schroot, 25 januari 2018
[917] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 21 juni 2020
[918] Art. 5:34 lid 2 Algemene wet bestuursrecht
[919] Zie bijvoorbeeld: OD NZKG (2018), Last onder dwangsom stofemissie, 19 oktober 2018
[920] OD NZKG, interview, 12 december 2019
[921] OD NZKG (2017), Last onder dwangsom niet-gescheiden schroot, 17 oktober 2017 & OD NZKG, interview, 25 februari 2020 II
[922] OD NZKG (2018), Aanpassing last onder dwangsom, 15 januari 2018
[923] OD NZKG, interview, 25 februari 2020 II
[924] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 21 juni 2020

openbaarmaking van handhavingsbesluiten inzicht in de inzet, de werkwijze en de resultaten van toezicht en handhaving door of namens de provincie.[925] Volgens de provincie helpt transparantie voor het vertrouwen en om de omgeving te laten zien wat de OD NZKG en provincie doen.[926] In juli 2019 heeft de provincie het besluit uitgebreid naar een grotere groep bedrijven. Ook heeft zij besloten alleen nog informatie over handhavingsbesluiten te publiceren en niet informatie over alle overtredingen. Zij heeft hiervoor gekozen omdat een groot deel van de overtredingen wordt opgelost na de eerste of tweede aanschrijving, vóór een daadwerkelijk handhavingsbesluit. De provincie is van mening dat openbaarmaking van overtredingen en handhavingsbesluiten een relatief zwaar middel is dat een bedrijf in de goede naam kan aantasten. De zwaarte van dit middel past volgens de provincie daarom beter wanneer het daadwerkelijk tot een handhavingsbesluit komt.[927]

De provincie maakt de informatie over handhavingsbesluiten openbaar in het kader van Artikel 8 van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob).[928] Dit artikel gaat over het uit eigen beweging informatie verschaffen over het beleid. Hierbij moet worden gezorgd dat de informatie tijdig en begrijpelijk wordt gepubliceerd, zodat belanghebbende en belangstellende burgers zoveel mogelijk worden bereikt en op tijd hun inzichten kenbaar kunnen maken.[929] In de beleidsregel over het openbaar maken van informatie over handhavingsbesluiten heeft de provincie opgenomen dat de openbaarmaking plaatsvindt op de website van de omgevingsdienst. Deze informatie bevat in ieder geval de naam en vestigingsplaats van het bedrijf, de geconstateerde overtreding, de datum en locatie van de overtreding en de opgelegde bestuurlijke sancties.[930]

De OD NZKG publiceert overtredingen waarvan de handhavingsbesluiten zijn verzonden op haar website. De OD NZKG geeft aan in eerste instantie uitsluitend de overtreding te publiceren en zodra de bezwaarprocedure is beëindigd ook het besluit toe te voegen. In het overzicht van de OD NZKG is van de onderzochte casussen echter alleen de overtreding van Tata Steel met betrekking tot de ongare kooks bij de kooksfabrieken gepubliceerd. Hiervan is niet opgenomen welke sanctie is opgelegd, hoewel de termijn om in beroep te gaan tegen deze LOD al is verstreken. Overtredingen uit andere casussen zijn op het moment van schrijven (zomer 2020) niet opgenomen. Voor de LOD op niet-gescheiden schroot bij de Schrotopslag van Tata Steel komt dit omdat dit besluit is genomen in 2017, voordat dergelijke besluiten openbaar werden gemaakt. Hoewel de LOD's bij Harsco zijn opgelegd na juli 2018, zijn deze overtredingen niet gepubliceerd op de website.[931]

7.3 Handhaving naar aanleiding van handhavingsverzoeken

In deze paragraaf komt aan bod in hoeverre de OD NZKG handhavend optreedt naar aanleiding van handhavingsverzoeken. Deze paragraaf leidt tot de volgende bevinding:

[925] Provincie Noord-Holland (2018), Beleidsregel openbaarmaking handhavingsbesluiten BRZO en RIE(4) inrichtingen, 20 juli 2018
[926] Provincie Noord-Holland, schriftelijke beantwoording vragen, 26 augustus 2020
[927] Provincie Noord-Holland (2019), Beleidsregel openbaarmaking informatie over handhavingsbesluiten Brzo- en RIE-inrichtingen Noord-Holland, 17 juli 2019
[928] Provincie Noord-Holland (2018), Beleidsregel openbaarmaking handhavingsbesluiten BRZO en RIE(4) inrichtingen, 20 juli 2018
[929] Art. 8 Wet openbaarheid van bestuur
[930] Provincie Noord-Holland (2019), Beleidsregel openbaarmaking informatie over handhavingsbesluiten Brzo- en RIE-inrichtingen Noord-Holland, 16 juli 2019
[931] OD NZKG (2020), mozardloket.odnzkg.nl

Bevinding 7.3

Om een handhavingsverzoek te kunnen inwilligen, moet de OD NZKG zelf constateringen doen op het overtreden van voorschriften waarop de indiener verzoekt te handhaven. De OD NZKG geeft aan dat zij handhavingsverzoeken vaak afwijst, omdat zij geen constateringen kan doen op de in de handhavingsverzoek genoemde voorschriften. Zij geeft aan in die gevallen na te gaan of handhaving via een andere weg, bijvoorbeeld via constateringen op andere voorschriften, mogelijk is. In de casus Ongare kooks volgde echter wel handhaving uit handhavingsverzoeken, hoewel de indieners daarvoor eerst bezwaar moesten maken tegen de afwijzing van hun verzoek.

Belanghebbenden kunnen bij de OD NZKG handhavingsverzoeken indienen. De OD NZKG moet een handhavingsverzoek behandelen als een aanvraag in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. De OD NZKG moet dan ook een besluit op het verzoek nemen, waartegen bezwaar en beroep openstaat. De indiener van een handhavingsverzoek moet duidelijk omschrijven waartegen handhavend moet worden opgetreden. Ook moet de indiener concrete gedragingen benoemen waardoor er sprake is van een overtreding en moet hij of zij aangeven op welke voorschriften verzocht wordt te handhaven.[932]

De OD NZKG is bij een handhavingsverzoek verplicht te onderzoeken of er sprake is van een overtreding. Dit kan onder andere door toezicht uit te voeren. Alleen als de OD NZKG zelf constateringen doet op het overtreden van de voorschriften die in het verzoek zijn genoemd, kan zij handhavend optreden en het handhavingsverzoek inwilligen. Als blijkt dat er geen sprake is van een overtreding moet zij het handhavingsverzoek afwijzen. De OD NZKG geeft aan dat zij handhavingsverzoeken vaak afwijst omdat zij geen constateringen kan doen op de in de handhavingsverzoek genoemde voorschriften. De afwijzing is dan juridisch gemotiveerd. In deze gevallen wil de OD NZKG de indieners vaak wel tegemoet komen. De OD NZKG geeft aan dat het afwijzen van een handhavingsverzoek frustrerend is voor de indiener en dat het behandelen van handhavingsverzoeken de OD NZKG veel tijd kost. Zij vindt het indienen van handhavingsverzoeken niet de meest effectieve wijze om het doel van de belanghebbende te bereiken. De OD NZKG zou in plaats van het juridische proces van handhavingsverzoeken graag meer in gesprek blijven met de indieners (vaak omwonenden).[933] Hierop gaat Hoofdstuk 9 verder in.

In de casus Stofemissie Harsco zijn twee handhavingsverzoeken ingediend en afgewezen. In de casus Ongare kooks zijn handhavingsverzoeken ingediend waar wel handhaving uit volgt.

Casus Stofemissie Harsco

Voor Harsco zijn twee handhavingsverzoeken ingediend in 2019, één door de Stichting IJmondig[934] en één door een particulier[935]. Beide verzoeken zijn afgewezen, omdat de OD NZKG geen constateringen kon doen op de voorschriften waarop handhaving werd gevraagd, ondanks de intensieve aanwezigheid van de OD NZKG bij Harsco.[936] Het handhavingsverzoek van de particulier vroeg handhaving op een specifiek voorschrift uit de vergunning. De OD NZKG geeft aan dat zij tijdens inspecties hier geen overtredingen op heeft geconstateerd.[937]

[932] OD NZKG, interview, 25 februari 2020 I & OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 12 mei 2020
[933] OD NZKG, interview, 25 februari 2020 I & OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 12 mei 2020
[934] Prakken d'Oliveira (namens Stichting IJmondig) (2019), Verzoek om handhaving inzake Harsco Metals en Tata Steel, 17 mei 2019
[935] OD NZKG (2019), Verzoek tot handhaving m.b.t. stofverspreiding Harsco Metals B.V., 27 mei 2019
[936] OD NZKG, interview, 25 februari 2020 I
[937] OD NZKG (2019), Verzoek tot handhaving m.b.t. stofverspreiding Harsco Metals B.V., 27 mei 2019

Het handhavingsverzoek van Stichting IJmondig was breder en had ook betrekking op Tata Steel. Ook dit verzoek is afgewezen. Hierbij is aangegeven dat de OD NZKG toezicht blijft houden op de naleving van de gestelde emissiegrenswaarden en andere voorschriften. Het ontstaan van visueel waarneembare grote stofwolken moet waar mogelijk worden voorkomen, maar betreft in het algemeen geen overtreding van de in het verzoek genoemde voorschriften. Ook is aangegeven dat de OD NZKG voornemens was om de LOD op stofemissie bij overige handelingen op een ander voorschrift op te leggen aan Harsco.[938]

Tegen de afwijzing van beide handhavingsverzoeken hebben de indieners bezwaar gemaakt. Beide bezwaren zijn (met betrekking tot Harsco) ongegrond verklaard.[939] De OD NZKG geeft aan dat zij in de tussentijd was gestart met handhaving op stofemissie bij overige handelingen en heeft hiernaar verwezen in de bezwaarzaken.[940] In oktober 2019 is op andere voorschriften dan genoemd in de handhavingsverzoeken een LOD op stofemissie bij overige handelingen opgelegd aan Harsco.[941] De OD NZKG geeft aan met deze LOD te bereiken wat de indieners van de handhavingsverzoeken willen. Deze LOD komt echter niet voort uit de handhavingsverzoeken.[942]

Casus Ongare kooks Kooksfabrieken

Er zijn twee handhavingsverzoeken over (onder andere) ongare kooks ingediend, voordat de OD NZKG overging tot handhaving. Het eerste door een particulier[943] in april 2019. Het tweede is het brede handhavingsverzoek van Stichting IJmondig[944] dat ook handhaving vroeg bij Harsco (zie hierboven) uit mei 2019. Beide handhavingsverzoeken zijn afgewezen door de OD NZKG.[945] In beide gevallen hebben de indieners van de verzoeken bezwaar gemaakt tegen deze afwijzing.[946]

In oktober 2019 vond de zitting van het bezwaar tegen afwijzen van het handhavingsverzoek van de particulier plaats. De OD NZKG gaf toen aan dat het ontstaan van ongare kooks niet vergund is en ongare kooks niet behoren op te treden. Dit is in tegenstelling tot wat de OD NZKG aangaf in de afwijzing van het verzoek (zie ook Paragraaf 7.2.1). De OD NZKG was van mening dat zij in het kader van de beginselplicht tot handhaving handhavend moet optreden en kondigde een LOD aan.[947] De HAC heeft conform de opstelling van de OD NZKG geadviseerd het bezwaar tegen de afwijzing gegrond te verklaren voor het deel over de ongare kooks.[948] De beslissing op bezwaar heeft het advies van de HAC gevolgd.[949] Naar aanleiding hiervan is een LOD opgelegd aan Tata Steel voor het ontstaan van ongare kooks.[950]

[938] OD NZKG (2019), Reactie op Handhavingsverzoek, 26 augustus 2019
[939] Provincie Noord-Holland (2020), Beslissing op bezwaar, 29 januari 2020 & OD NZKG, interview, 25 februari 2020 I
[940] OD NZKG, interview, 25 februari 2020 I & Provincie Noord-Holland (2019), Verslag Hoor- en adviescommissie, 12 december 2019
[941] OD NZKG (2019), Last onder dwangsom, 10 oktober 2019
[942] OD NZKG, interview, 25 februari 2020 I
[943] Particulier (2019), Handhavingsverzoek, 22 april 2019
[944] Prakken d'Oliveira (namens Stichting IJmondig) (2019), Verzoek om handhaving inzake Harsco Metals en Tata Steel, 17 mei 2019
[945] OD NZKG (2019), Verzoek tot handhaving m.b.t. ongare kooks + blustoren 11, 24 juli 2019 & OD NZKG (2019), Reactie op Handhavingsverzoek, 26 augustus 2019
[946] Particulier (2019), Verzoek tot handhaving m.b.t. ongare kooks + blustoren 11 Kooksfabriek Tata Steel IJmuiden, 31 juli 2019 & Prakken d'Oliveira (2019), Bezwaarschrift Stichting IJmondig / advies, 4 oktober 2019
[947] Provincie Noord-Holland (2019), Pleitnota Gedeputeerde Staten van Noord-Holland Hoor- en adviescommissie Provincie Noord-Holland Handhavingsverzoek, 17 oktober 2019
[948] Provincie Noord-Holland (2019), Advies Hoor- en adviescommissie, 17 oktober 2019
[949] Provincie Noord-Holland (2020), Beslissing op bezwaar particulier, 14 januari 2020
[950] Provincie Noord-Holland (2020), Last onder dwangsom ongare kooks bij de kooksfabrieken, 14 januari 2020

De bezwaarzaak tegen het afwijzen van het handhavingsverzoek van Stichting IJmondig volgt in december 2019. De HAC adviseert de bezwaren ongegrond te verklaren. Hierbij neemt zij in overweging dat in de beslissing op bezwaar van de particulier een LOD wordt opgelegd. Zij geeft aan dat wettelijk per overtreding slechts één herstelsanctie kan worden opgelegd.[951] Eind januari 2020 wordt in de beslissing op bezwaar toch besloten het bezwaar, voor zover dit gericht is tegen het besluit tot afwijzing van het handhavingsverzoek betreffende de ongare kooks, gegrond te verklaren.[952]

Met de handhavingsverzoeken hebben de indieners ervoor gezorgd dat de OD NZKG is gaan handhaven op ongare kooks, hoewel zij daarvoor eerst bezwaar moesten maken tegen de afwijzing van hun verzoek.

7.4 Rol van de provincie bij handhaving

In deze paragraaf komt aan bod welke rol de provincie heeft en pakt bij handhaving door de OD NZKG. Deze paragraaf leidt tot de volgende bevinding:

Bevinding 7.4

De OD NZKG hoeft bij het nemen van handhavingsbesluiten geen toestemming of goedkeuring van de provincie te vragen. Sinds de toegenomen maatschappelijke onrust rondom Tata Steel en Harsco wil de provincie echter nauwer betrokken zijn bij de beoordeling en besluitvorming door de OD NZKG. Dit is terug te zien in de casussen. In de onderzochte casussen vraagt de provincie extra juridisch advies bij besluiten waarvan zij inschat dat het lastig is deze aan de omgeving uit te leggen en neemt zij eventueel een (iets) ander besluit dan de OD NZKG voorstelt. In de casus Stofemissie Harsco besloot de provincie om een aantal gemandateerde bevoegdheden met betrekking tot de invordering van dwangsommen tijdelijk zelf uit te oefenen, nadat de OD NZKG hierbij een stap in het proces had overgeslagen.

Volgens de provincie en OD NZKG werken zij over het algemeen goed en veel samen. Als de rollen, taken en bevoegdheden goed uitgevoerd worden, zijn zij complementair. Toch ontstaat er volgens de provincie en OD NZKG in het geval van Tata Steel ook spanning tussen de politieke verantwoordelijkheid van de provincie en de uitvoerende rol van de OD NZKG, hoewel dit volgens hen geen verkeerde spanning is. Volgens de provincie is er echter een verbetering mogelijk bij de OD NZKG ten aanzien van bestuurlijke sensitiviteit.

7.4.1 Rol van de provincie bij handhaving

De OD NZKG geeft aan dat zij zelf besluiten neemt over handhaving en dat hiervoor geen toestemming of goedkeuring van de provincie hoeft te worden gevraagd. De provincie wordt volgens de OD NZKG wel altijd geïnformeerd over een handhavingsbesluit. Of dit voorafgaand aan het handhavingsbesluit is of daarna is wisselend en hangt af van de situatie.[953] De provincie geeft aan dat zij over handhavingsbesluiten met betrekking tot Tata Steel altijd wordt geïnformeerd. Voor handhavingsbesluiten met betrekking tot andere bedrijven wordt zij niet geïnformeerd en acht zij dit niet nodig omdat de OD NZKG deze taak namens GS in mandaat uitvoert.[954]

[951] Provincie Noord-Holland (2019), Verslag Hoor- en adviescommissie, 12 december 2019 & Provincie Noord-Holland (2019), Advies Hoor- en adviescommissie, 12 december 2019
[952] Provincie Noord-Holland (2020, Beslissing op bezwaar, 29 januari 2020
[953] OD NZKG, interview, 10 december 2019
[954] Provincie Noord-Holland, reactie feitelijk wederhoor, 25 november 2020

In Hoofdstuk 5 kwam naar voren dat de rol van de provincie bij de uitvoering van vergunningverlening is veranderd sinds de maatschappelijke onrust vanaf de zomer van 2018. Dit geldt ook voor de rol van de provincie bij handhaving. Sinds de maatschappelijke onrust wil de provincie nauwer betrokken zijn bij de beoordeling en besluitvorming door de OD NZKG, vanwege de bestuurlijke gevoeligheid van het dossier Tata Steel/Harsco. GS blijven namelijk verantwoordelijk voor de uitvoering van de VTH-taken en door de OD NZKG genomen besluiten.[955] De toegenomen betrokkenheid van de provincie bij handhaving is terug te zien in de onderzochte casussen. Dit is weergeven in onderstaande kaders.

Casus Stofemissie Harsco

De provincie is op verschillende manieren betrokken bij de handhaving bij Harsco. Ten eerste hebben de OD NZKG en provincie onder andere overlegd over de hoogte en het aantal verbeuringen in de LOD's. In de meeste gevallen heeft de OD NZKG deze bepaald. Zoals aangegeven in Paragraaf 7.2.6, heeft de provincie de hoogte van de dwangsom van de derde LOD bepaald.[956] Vanwege het beeld naar de omgeving hebben GS besloten dat het bedrag moest worden verhoogd ten opzichte van de tweede LOD, ook al had het tweede bedrag naar oordeel van de OD NZKG voldoende werking.

Ten tweede is het proces met betrekking tot de invordering van dwangsommen verdeeld tussen de OD NZKG en provincie. In Paragraaf 7.2.5 kwam naar voren dat in de casus Stofemissie Harsco de invorderingsbevoegdheden van vier verbeurde dwangsommen zijn verjaard. Bij het versturen van de invorderingsbeschikking heeft de OD NZKG geen kopie naar de debiteurenadministratie van de provincie gestuurd, waardoor de provincie niet op tijd een aanmaning kon versturen en vier verbeurde dwangsommen zijn verjaard. Hierop besloot het college van GS in april 2020 om de gemandateerde bevoegdheid op dit punt tijdelijk zelf uit te oefenen.[957] Het gaat hierbij om:

- de bevoegdheden met betrekking tot het nemen van een invorderingsbeschikking;
- de informatieve mededeling dat de dwangsom van rechtswege is verbeurd; en
- de zienswijzeprocedure.

De gedeputeerde heeft het voorgenomen besluit om de gemandateerde bevoegdheid op dit punt zelf uit te oefenen bekendgemaakt tijdens de Statencommissievergadering NLG op 16 april 2020. De OD NZKG geeft aan dat de OD NZKG hier niet voorafgaand aan de vergadering over is geïnformeerd. De OD NZKG hoorde dit voorgenomen besluit tijdens de Statencommissievergadering. De mogelijkheid van het intrekken of zelf uitoefenen van het mandaat is volgens de OD NZKG niet ambtelijk voorbesproken en ook een bestuurlijke notitie die in de GS-vergadering is besproken, is niet gedeeld. De OD NZKG geeft aan dat het besluit, mede door de daarbij horende publiciteit, veel impact heeft op het imago en de betrouwbaarheid van de OD NZKG en daarmee ook van belang is voor de andere deelnemers van de OD NZKG.[958]

De provincie heeft een extern onderzoek laten uitvoeren naar het proces met betrekking tot de invordering van dwangsommen (zie Paragraaf 7.2.5). Afhankelijk van de uitkomsten gaat de OD NZKG het mandaat zelf weer uitvoeren. GS hebben de aanbeveling van de onderzoekers overgenomen en willen het proces volledig bij de OD NZKG onderbrengen. GS hebben de OD NZKG gevraagd in een plan uit te werken hoe de extra taken en

[955] Provincie Noord-Holland (2018), Besluit mandaat en machtiging Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied 2018 provincie Noord-Holland. Provinciaal blad nr. 9741, 24 december 2018
[956] OD NZKG, interview, 25 februari 2020 I & Provincie Noord-Holland, interview, 21 april 2020
[957] Provincie Noord-Holland (2020), Brief GS aan PS betreft: gemandateerde bevoegdheden zelf uitoefenen, 23 april 2020
[958] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 18 mei 2020

mandaat worden ingepast. De OD NZKG heeft een extern bureau hiertoe opdracht gegeven en zal de uitkomsten daarvan aan hun Dagelijks en Algemeen Bestuur voorleggen.[959]

Casus Sinterkoelers Sinterfabriek

Op het moment dat de OD NZKG voorstelde bij deze overtreding een vergunningentraject te starten en geen verdere bestuursrechtelijke maatregel op te leggen, heeft de provincie gevraagd om een second opinion. Deze is uitgevoerd door de huisadvocaat van de provincie, zie Paragraaf 7.1.1. De provincie wilde zeker weten dat de redenatie van de OD NZKG om te kiezen voor deze oplossing klopte en dat er inderdaad geen mogelijkheden waren voor handhaving, omdat dit een lastige bestuurlijke boodschap zou zijn. De provincie verwachtte vragen uit de omgeving over waarom niet werd gehandhaafd. De huisadvocaat bevestigde de lijn van de OD NZKG.[960]

De provincie heeft in een brief aan PS in januari 2020 een reconstructie gegeven van de momenten waarop zij geïnformeerd en betrokken is geweest bij de casus Sinterkoelers.[961] Hierop gaat Hoofdstuk 8 verder in.

Casus Ongare kooks Kooksfabrieken

In de casus Ongare kooks had de provincie een rol, omdat de LOD voortkomt uit bezwaarzaken op het afwijzen van de handhavingsverzoeken. Omdat de handhavingsverzoeken pas in de bezwaarfase zijn ingewilligd en de provincie de beslissing op bezwaar moet nemen (zie ook Paragraaf 5.1.5), moest de provincie ook het handhavingsbesluit nemen. De OD NZKG heeft het handhavingsbesluit echter geschreven. De juridische afdeling van de provincie heeft bij het besluit meegekeken, omdat het uit naam van de provincie werd genomen. Zoals toegelicht in Paragraaf 7.2.1 heeft de provincie juridisch advies gevraagd over het te nemen besluit.[962]

Bij de beslissing op bezwaar van het tweede handhavingsverzoek waren de OD NZKG en de provincie het niet volledig eens. De OD NZKG was van mening dat het bezwaar ongegrond moest worden verklaard, omdat al gehandhaafd werd op basis van het andere handhavingsverzoek. Zij vindt dat niet hetzelfde handhavingstraject kan gelden voor een tweede handhavingsverzoek. De provincie was van mening dat dit wel kon en dat het bezwaar (voor dat deel) gegrond verklaard moest worden. Omdat de provincie de beslissing op bezwaar neemt, had de provincie de beslissende stem en is het besluit (voor het deel over ongare kooks) gegrond verklaard.[963]

7.4.2 Samenwerking en opdrachtgeverschap

De provincie en OD NZKG hebben in het VTH-stelsel elk een eigen rol: de provincie is bevoegd gezag en opdrachtgever, de OD NZKG voert de VTH-taken uit. Zoals naar voren kwam in Hoofdstuk 5, is de gedachte dat de uitvoering van de VTH-taken op deze manier meer op afstand wordt gezet van de politiek[964] en de OD NZKG de taken meer onafhankelijk[965] en met een milieutechnische benadering kan uitvoeren.[966] De provincie geeft aan dat de rol van de provincie als opdrachtgever en eindverantwoordelijke en de rol van de OD NZKG als uitvoeringsorganisatie elk tot een andere focus kunnen leiden. De OD NZKG voert de VTH-taken uit binnen de kaders gesteld door de provincie en de wet. De provincie is er voor een integrale afweging en voor het afleggen

[959] Provincie Noord-Holland (2020), Brief GS aan PS betreft: Uitkomsten onderzoek invorderingsproces dwangsommen, 26 augustus 2020 & Provincie Noord-Holland, reactie feitelijk wederhoor, 25 november 2020
[960] Provincie Noord-Holland, interview, 21 april 2020 & Pels Rijcken (2019), Handhaving sinterkoelers, 3 december 2019
[961] Provincie Noord-Holland (2020), Reconstructie proces sinterkoelers Tata Steel, 14 januari 2020
[962] OD NZKG, interview, 2 maart 2020 & Provincie Noord-Holland, interview, 21 april 2020
[963] OD NZKG, interview, 2 maart 2020 & Provincie Noord-Holland, e-mail, 15 mei 2020
[964] Randstedelijke Rekenkamer (2016), Uitvoering op afstand, p. 39
[965] Memorie van Toelichting op de Wijziging van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
[966] Provincie Noord-Holland, interview, 14 april 2020

van politieke verantwoordelijkheid. De OD NZKG neemt beslissingen *namens* het college, deze besluiten gelden als besluiten *van* het college.[967] GS blijven echter verantwoordelijk voor de uitvoering van de VTH-taken en door de OD NZKG genomen besluiten.[968]

De provincie en OD NZKG geven beiden aan dat zij over het algemeen goed en veel samenwerken.[969] Beide organisaties hebben andere rollen, taken en bevoegdheden, goed uitgevoerd zijn deze complementair. Toch geven de provincie en OD NZKG ook aan dat er in het geval van Tata Steel spanning ontstaat tussen de politieke verantwoordelijkheid van de provincie en de uitvoerende rol van de OD NZKG, hoewel dit volgens hen geen verkeerde spanning is.[970] De uitvoering van de VTH-taken in mandaat van de provincie werkt volgens de OD NZKG goed, zolang er geen problemen zijn. Als er problemen zijn, maakt de afstand tussen de OD NZKG en de gedeputeerde de relatie tussen hen lastiger.[971]

De provincie ziet dat er een verbetering mogelijk is bij de OD NZKG ten aanzien van bestuurlijke sensitiviteit. De OD NZKG heeft een milieutechnische benadering bij de uitvoering van VTH-taken. Zo is het VTH-stelsel ook bedoeld, maar volgens de provincie is bij een risico- en aandachtdossier als Tata Steel/Harsco bestuurlijke sensitiviteit ook van belang. Er moet een afweging worden gemaakt tussen een milieutechnische benadering bij de uitvoering van VTH-taken en andere belangen die een rol spelen, zoals de manier waarop dat overkomt bij de omgeving. Volgens de provincie kan de OD NZKG de provincie hier meer bij betrekken.[972] De OD NZKG geeft aan dat zij in 2020 gesprekken voert met de provincie om (onder andere) af te stemmen welke informatie relevant is op politiek vlak. Politieke sensitiviteit is volgens de OD NZKG niet uit te werken in een protocol en is ook afhankelijk van de omgeving waarin de OD NZKG opereert. De OD NZKG ziet de gesprekken die hierover lopen als een ontwikkelpad.[973]

Het belang van bestuurlijke sensitiviteit komt ook naar voren in de evaluatie van het VTH-stelsel in opdracht van het ministerie van IenW uit oktober 2019. Hierin is aangegeven dat met de inwerkingtreding van de Omgevingswet de wettelijke kaders waarbinnen omgevingsdiensten opereren veranderen en dat specialistische kennis van de omgevingsdiensten van belang blijft, maar dat een groter beroep zal worden gedaan op de adviesvaardigheden en bestuurlijke sensitiviteit.[974]

[967] Provincie Noord-Holland, interview, 14 april 2020
[968] Provincie Noord-Holland (2018), Besluit mandaat en machtiging Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied 2018 provincie Noord-Holland. Provinciaal blad nr. 9741, 24 december 2018
[969] Provincie Noord-Holland, interview, 14 april 2020 & OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 8 mei 2020
[970] OD NZKG, interview, 10 december 2019 & Provincie Noord-Holland, interview, 21 april 2020
[971] OD NZKG, interview, 3 februari 2020
[972] Provincie Noord-Holland, interview, 14 april 2020
[973] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 21 juni 2020
[974] Berenschot (2019), Kwaliteitsborging bij de uitvoering van VTH-taken - Evaluatie van het instrumentarium, 18 oktober 2019

| 8 | Kwaliteit informatievoorziening

In dit hoofdstuk gaat de Rekenkamer in op de informatievoorziening door de OD NZKG aan GS (Paragraaf 8.1) en door GS aan PS (Paragraaf 8.2) met betrekking tot de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco. Beide paragrafen gaan allereerst in op de gemaakte afspraken over de informatievoorziening. Vervolgens wordt weergegeven hoe de informatievoorziening in de praktijk is uitgevoerd.

8.1 Informatievoorziening door OD NZKG aan GS

Deze paragraaf beschrijft de afspraken die zijn gemaakt over informatievoorziening tussen de OD NZKG en GS en hoe de informatievoorziening in de praktijk is verlopen. Deze paragraaf leidt tot de volgende bevinding:

Bevinding 8.1

De OD NZKG informeerde de provincie tot de zomer van 2018 voornamelijk via de reguliere lijn van het risico- en aandachtdossier over de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel. Harsco maakte hier vanwege het lage risicoprofiel geen onderdeel van uit. Het risico- en aandachtdossier wordt voorbereid door de OD NZKG en besproken met de beleidsinhoudelijk medewerkers en ambtelijk opdrachtgever van de provincie. Vervolgens wordt het risico- en aandachtdossier periodiek uitgebreid besproken met de gedeputeerde. De provincie geeft aan dat de informatievoorziening destijds voldeed aan haar verwachting.

Door de maatschappelijke onrust vanaf de zomer van 2018 is de informatievoorziening door de OD NZKG aan GS veranderd en geïntensiveerd. Harsco werd onderdeel van het risico- en aandachtdossier en Tata Steel en Harsco kregen binnen dit dossier meer aandacht. Ook is in juni 2019 de Projectkamer opgericht, waarin de ambtelijke organisaties van de provincie en OD NZKG ontwikkelingen met betrekking tot Tata Steel en Harsco bespreken. In de casus Sinterkoelers bleek eind 2019 echter dat de informatievoorziening door de OD NZKG aan de provincie nog voor verbetering vatbaar is. Volgens de provincie heeft de OD NZKG de informatie in deze casus onvoldoende op schrift gesteld, niet tijdig gedeeld met GS en had de informatie te weinig duiding. De OD NZKG geeft hierover aan dat de provincie in haar rol als opdrachtgever duidelijker mag aangeven wat zij verwacht van de OD NZKG. De provincie en OD NZKG hebben naar aanleiding hiervan aanvullende afspraken gemaakt over de informatievoorziening. Zo stelt de OD NZKG sinds januari 2020 wekelijks een Weeksignaal over Tata Steel en Harsco op en de OD NZKG en provincie hebben afspraken gemaakt over wanneer, waarover en met welke betrokkenen ambtelijk en bestuurlijk overleg plaatsvindt.

Er zit spanning tussen het *tijdig* en het *volledig* op de hoogte stellen van de provincie door de OD NZKG. De provincie en OD NZKG geven aan dat dit een lastige afweging is in de praktijk. Sinds de maatschappelijke onrust rondom Tata Steel en Harsco wil de provincie nauwer betrokken zijn bij het dossier Tata Steel/Harsco. De provincie wil in principe over alles geïnformeerd worden. De OD NZKG moet gezien de grote hoeveelheid informatie echter nog steeds een afweging maken wat relevant is voor de provincie. De OD NZKG herijkt op het moment van schrijven (zomer 2020) de informatievoorziening aan de provincie. Er zijn geen duidelijke kaders voor wat wordt verstaan onder ‘tijdig’. De OD NZKG en provincie zijn op het moment van schrijven (zomer 2020) in overleg om dit nader te bepalen.

Toen in het voorjaar 2020 bleek dat in de casus Stofemissie Harsco de invorderingsbevoegdheden van vier verbeurde dwangsommen waren verjaard, heeft de OD NZKG de provincie binnen één dag geïnformeerd.

8.1.1 Informatievoorziening tot de zomer van 2018

GS staan op afstand van de uitvoering door de OD NZKG, maar zijn als bevoegd gezag verantwoordelijk voor een goede uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco. De OD NZKG dient (als gemandateerde) de provincie (als mandaatgever) daarom op diens verzoek inlichtingen te verschaffen over de uitoefening van de bevoegdheid.[975]

Onder andere in het mandaatbesluit is opgenomen wanneer, waarover en (deels) op welke wijze de OD NZKG het college van GS informeert over de uitvoering van VTH-taken. Zo staat in het mandaatbesluit dat de directeur van de OD NZKG desgevraagd alle inlichtingen verstrekt die betrekking hebben op de uitoefening van het mandaat en machtiging.[976] De OD NZKG is onder meer ingesteld om een *gelijk speelveld* voor bedrijven te realiseren. In het mandaatbesluit is aangegeven dat dit vraagt om een uniformering van optreden en zo weinig mogelijk bemoeienis van het bevoegd gezag met individuele besluiten.[977] In het mandaatbesluit is daarom opgenomen dat de OD NZKG het college in beginsel enkel informeert over:

- het nemen van beslissingen van principieel juridische aard;
- het nemen van beslissingen van beleidsmatig principiële aard;
- het nemen van beslissingen van politiek- of bestuurlijk-gevoelige aard;
- het nemen van beslissingen met risico's van financiële aard, zoals een mogelijk kostenverhaal op basis van onrechtmatige daad of anderszins.[978]

Daarnaast wordt in het mandaatbesluit de nadruk gelegd op tijdig informeren van de mandaatgever. De professionaliteit, deskundigheid, integriteit en gezaghebbendheid van de OD NZKG kunnen alleen goed naar voren komen, als in voorkomende gevallen de mandaatgever zo vroeg mogelijk in het proces, dus niet pas op het moment dat het besluit op een aanvraag aanstaande is, wordt geïnformeerd.[979] In de praktijk houdt dit in dat de informatievoorziening van de OD NZKG aan GS via de gedeputeerde loopt.[980]

Rapportages

In het mandaatbesluit is opgenomen dat de OD NZKG de provincie informeert over genomen besluiten door middel van zogeheten tertaalrapportages (om de vier maanden).[981] Deze rapportages hebben niet alleen betrekking op Tata Steel en Harsco, maar op alle bedrijven waarvoor de OD NZKG de VTH-taken uitvoert namens de provincie. Conform de afspraken rapporteert de OD NZKG in tertaalrapportages en jaarrapportages.[982]

---

[975] Art. 10:6 lid 2 Algemene wet bestuursrecht

[976] Provincie Noord-Holland (2018), Besluit mandaat en machtiging Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied 2018

[977] Provincie Noord-Holland (2018), Besluit mandaat en machtiging Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied 2018, Bijlage III, Algemene instructie

[978] Provincie Noord-Holland (2018), Besluit mandaat en machtiging Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied 2018

[979] Provincie Noord-Holland (2018), Besluit mandaat en machtiging Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied 2018, Bijlage III, Algemene instructie

[980] OD NZKG, interview, 22 september 2020

[981] Provincie Noord-Holland (2018), Besluit mandaat en machtiging Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied 2018

[982] Zie bijvoorbeeld: OD NZKG (2019), Gecombineerde jaarrapportage van de Actualisatie 2019 van de UVO 2017 – 2020 en het jaarverslag VTHUP 2019. In de reactie op het feitelijk wederhoor geeft de provincie aan dat de tertaalrapportages sinds 2020 zijn vervangen door halfjaarlijkse rapportages. Bron: Provincie Noord-Holland (2020), reactie feitelijk wederhoor, 25 november 2020.

Risico- en aandachtdossier

In het mandaatbesluit is aangegeven dat voor politiek-bestuurlijke gevallen gebruik wordt gemaakt van de zogenaamde risico- en aandachtdossiers. In het mandaatbesluit is opgenomen dat deze dossiers regelmatig worden besproken met het bestuur.[983]

Conform afspraak informeerde de OD NZKG de gedeputeerde en de ambtelijke organisatie van de provincie tot de zomer van 2018 over de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel voornamelijk via de reguliere lijn van het risico- en aandachtdossier. Dit betreft een lijst van bedrijven of dossiers (waaronder Tata Steel), die op dat moment aandacht vragen van de gedeputeerde. Vanwege het lage risicoprofiel werd Harsco niet aangemerkt als risicobedrijf. Harsco was daardoor geen onderdeel van het risico- en aandachtdossier. Het risico- en aandachtdossier wordt voorbereid door de OD NZKG en besproken met de beleidsinhoudelijk medewerkers en ambtelijk opdrachtgever van de provincie. Vervolgens wordt het risico- en aandachtdossier periodiek (één keer per zes weken) uitgebreid besproken met de gedeputeerde.[984] De OD NZKG geeft aan dat zij telkens melding heeft gemaakt bij de gedeputeerde van de besluiten die de OD NZKG nam.[985] De provincie geeft aan dat deze informatievoorziening voldeed aan haar verwachting.[986] In de reactie op het feitelijk wederhoor geeft de OD NZKG aan dat Tata Steel vanaf de start van de OD NZKG een complex dossier is waarover veelvuldig ambtelijk overleg met de provincie plaatsvond.[987]

8.1.2 Informatievoorziening vanaf de zomer 2018

Door de stofemissies bij Harsco vanaf de zomer van 2018 was er een grote toename van het aantal klachten van omwonenden. Ondanks dat de informatievoorziening aan de verwachtingen van de provincie voldeed en conform de afspraken was, vindt de provincie achteraf en met de kennis van nu dat de OD NZKG haar te laat heeft geïnformeerd over het aantal toegenomen klachten.[988] Vanaf de zomer van 2018 is de informatievoorziening door de OD NZKG aan GS veranderd en geïntensiveerd. Harsco is onderdeel van het risico- en aandachtdossier geworden en Tata Steel en Harsco hebben binnen het risico- en aandachtdossier extra aandacht gekregen. Ook heeft de OD NZKG de provincie sneller geïnformeerd en was de OD NZKG bij stafoverleggen van de provincie aanwezig om inhoudelijke punten toe te lichten.[989]

Projectkamer

Daarnaast is er sinds juni 2019 een wekelijks ambtelijk overleg tussen de OD NZKG en de provincie, de Projectkamer. Dit overleg gaat specifiek over Tata Steel en Harsco. Het overleg is opgericht omdat er behoefte was aan structureel overleg waarbij afspraken werden geborgd. Daarvoor was er ook sprake van overleg tussen de OD NZKG en provincie, maar dit was ad hoc en er waren steeds verschillende medewerkers vanuit de OD NZKG en provincie bij betrokken. De programmamanager van de provincie die verantwoordelijk is voor het dossier Tata Steel zit het overleg voor. Vanuit de OD NZKG is tevens de programmanager Tata Steel aanwezig. Daarnaast zijn medewerkers van de provincie en OD NZKG aanwezig die op dat moment nodig zijn, zoals medewerkers communicatie, juridische zaken en/of de ambtelijk opdrachtgever. Tijdens het overleg worden lopende zaken rondom Tata Steel en Harsco besproken. Onderwerpen met een mogelijk afbreukrisico voor het

[983] Provincie Noord-Holland (2018), Besluit mandaat en machtiging Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied 2018, Bijlage I, toelichting
[984] Provincie Noord-Holland, interview, 14 april 2020
[985] OD NZKG, interview, 13 februari 2020 I
[986] Provincie Noord-Holland, interview, 14 april 2020
[987] OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020
[988] Provincie Noord-Holland, interview, 14 april 2020
[989] Provincie Noord-Holland, interview, 14 april 2020; OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 21 juni 2020

bestuur en/of zaken waarbij sprake is van media- of politieke gevoeligheid krijgen extra aandacht. Ook wordt de maandelijkse informatievoorziening voorafgaand aan de Statencommissie NLG besproken.[990]

In de casus Sinterkoelers bleek eind 2019 echter dat de informatievoorziening van de OD NZKG aan de provincie nog voor verbetering vatbaar is. Dit is toegelicht in onderstaand kader.

Casus Sinterkoelers Sinterfabriek

In de casus Sinterkoelers kwam in 2019 door een melding van Tata Steel aan het licht dat er sprake was van een hogere stofemissie dan is vergund (zie Hoofdstukken 6 en 7). GS reconstrueren in een brief aan PS in januari 2020 hoe en wanneer zij geïnformeerd en betrokken zijn geweest bij deze casus. Ten eerste concluderen GS dat de informatie op verschillende momenten onvoldoende op schrift is gesteld. Volgens de tijdlijn, die is opgenomen in de reconstructie, heeft de OD NZKG de gedeputeerde meerdere keren geïnformeerd door middel van een mondelinge mededeling tijdens een stafoverleg. In sommige gevallen was er een memo, maar dit was niet altijd het geval.[991] De provincie geeft aan dat informatievoorziening op deze manier kwetsbaar is. Een mondelinge mededeling is onvoldoende om de provincie over een belangrijke ontwikkeling te informeren, omdat de mogelijke ernst van de situatie hier onvoldoende uit blijkt.[992] In de reconstructie erkennen GS dat zij richting de OD NZKG onvoldoende hebben benadrukt dat de beschikbare informatie schriftelijk moet worden vastgelegd.[993]

Ten tweede concluderen GS dat de informatie niet tijdig met hen is gedeeld. Er werd onderzoek uitgevoerd naar de te hoge stofemissie; de OD NZKG wilde de feiten op een rij hebben en mogelijke oplossingen in beeld hebben. De gedeputeerde is daardoor op verschillende momenten op een relatief laat moment geïnformeerd. In de reconstructie geven GS aan dat de informatie eerder gedeeld had moeten worden, ook al was de informatie in dat stadium nog onvolledig.[994]

In een interview met de Rekenkamer geeft de ambtelijke organisatie van de provincie daarnaast aan dat de informatie te weinig duiding had, doordat de OD NZKG onvoldoende expliciet gemaakt had wat duidelijk was, wat nog niet duidelijk was en wat er nog uitgezocht ging worden. De gedeputeerde is op 6 mei 2019 voor het eerst geïnformeerd over een mogelijke overschrijding van een norm in de vergunning. Op 29 oktober 2019 heeft hij het college van GS geïnformeerd. De provincie geeft aan dat de informatie van de OD NZKG onvoldoende was om het college eerder te kunnen informeren. Voor de provincie werd pas in de loop van de tijd de ernst van de situatie duidelijk. De provincie geeft aan dat indien zaken (nog) niet duidelijk zijn, de OD NZKG de provincie al wel kan informeren over het proces.[995] De OD NZKG geeft aan dat het voor haar een lastige situatie was. Er moet wel informatie zijn om te kunnen delen en er waren geen afspraken met de provincie om op terug te vallen. Het zoeken naar een evenwicht was uitdagend voor de OD NZKG.[996] In de reactie op het feitelijk wederhoor geeft de OD NZKG aandat de provincie in haar rol als opdrachtgever duidelijker mag aangeven wat zij verwacht van de OD NZKG.[997]

[990] Provincie Noord-Holland, interview, 14 april 2020
[991] Provincie Noord-Holland (2020), Brief GS aan PS, reconstructie proces Sinterkoelers Tata Steel, 15 januari 2020
[992] Provincie Noord-Holland, interview, 14 april 2020
[993] Provincie Noord-Holland (2020), Brief GS aan PS, reconstructie proces Sinterkoelers Tata Steel, 15 januari 2020
[994] Provincie Noord-Holland (2020), Brief GS aan PS, reconstructie proces Sinterkoelers Tata Steel, 15 januari 2020
[995] Provincie Noord-Holland, interviews, 14 april 2020 en 21 april 2020
[996] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 21 juni 2020
[997] OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020

Aanvullende afspraken over informatievoorziening

Naar aanleiding van de situatie omtrent de sinterkoelers hebben de provincie en OD NZKG aanvullende afspraken gemaakt over de informatievoorziening. Zo stelt de OD NZKG sinds januari 2020 wekelijks een Weeksignaal over Tata Steel en Harsco op. In het Weeksignaal staan bijvoorbeeld de belangrijkste zaken met betrekking tot de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco en alle lopende Wob-verzoeken. Het Weeksignaal staat wekelijks op de agenda van de Projectkamer. De provincie geeft aan dat het Weeksignaal nog in ontwikkeling is. De OD NZKG moet de informatievoorziening verder optimaliseren: van (losse) weeksignalen naar een doorlopend informatiesysteem.[998] De OD NZKG geeft aan dat zij de Projectkamer en het Weeksignaal van toegevoegde waarde vindt. Gezien de brede aanhoudende aandacht vraagt het dossier Tata Steel/Harsco hierom. Ook helpen de Projectkamer en het Weeksignaal de OD NZKG om beter in beeld te krijgen wat er wel of niet toe doet. De OD NZKG verwacht dat de Projectkamer en het Weeksignaal op den duur weer zullen worden afgeschaald.[999]

Daarnaast hebben de OD NZKG en provincie in maart 2020 afspraken gemaakt over wanneer, waarover en met welke betrokkenen er overleg plaatsvindt tussen de OD NZKG en de provincie, zowel op ambtelijk als op bestuurlijk niveau. Deze afspraken hebben betrekking op alle VTH-taken die de OD NZKG in mandaat van de provincie uitvoert en niet alleen op Tata Steel en Harsco. Deze afspraken hebben zij vastgelegd in het Afsprakenkader 2020. De provincie en OD NZKG beschouwen het Afsprakenkader als het centrale document waarin de werkafspraken zijn vastgelegd (zie Tabel 8.1).

Tabel 8.1 Afsprakenkader 2020[1000]

Onderwerp	Frequentie	Aanwezig provincie	Aanwezig OD NZKG	Bijzonderheden
Algemeen	Minimaal eenmaal per jaar	Directeur Beleid	Algemeen directeur	
Opdrachtgeveroverleg	Tweemaandelijks	Sectormanager Omgevingsbeleid en ambtelijk opdrachtgever	Adjunct directeur en accountmanager	Periodieke rapportages worden vastgelegd
Risico- en aandachts-dossiers	Tweemaandelijks	Gedeputeerde, sectormanager Omgevingsbeleid en ambtelijk opdrachtgever	(adjunct)directeur, accountmanager en eventueel deskundige	OD IJmond is tevens aanwezig
Dossieroverleg	Maandelijks	Ambtelijk opdrachtgever	Accountmanager	Opdrachtgevers-overleg wordt tevens voorbereid
Stafoverleg Gedeputeerde	Wekelijks	Gedeputeerde, ambtenaren (account-manager, ambtelijk opdrachtgever, etc.)	Afhankelijk van het onderwerp	Overleg volgens vaste werkwijze
Tata Steel/Harsco Metals (Projectkamer Tata Steel)	Wekelijks	Ambtenaren betrokken bij dossier Tata Steel/Harsco of bij andere te agenderen onderwerp	Ambtenaren betrokken bij dossier Tata Steel/Harsco of bij andere te agenderen onderwerp	Voorportaal staf OD, andere (bestuurlijke) overleggen en commissie-vergaderingen

[998] Provincie Noord-Holland, interview, 14 april 2020
[999] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 21 juni 2020
[1000] Tabel is door de Rekenkamer opgesteld en is een samenvatting van de afspraken uit het Afsprakenkader 2020.

Onderwerp	Frequentie	Aanwezig provincie	Aanwezig OD NZKG	Bijzonderheden
Overleg OD	Periodiek, in aanvulling op Stafoverleg Gedeputeerde	Sectormanager Omgevingsbeleid en procesmanager dossier Tata Steel/Harsco of opdrachtgever	Directielid en coördinator dossier Tata Steel en/of accountmanager	
Incidenten en ongewone voorvallen	Incidenteel	Bestuursadviseur informeert gedeputeerde	Afhankelijk van het incident/voorval	

Daarnaast verwijst het Afsprakenkader 2020 naar overleggen tussen de ambtelijke opdrachtgever en de OD NZKG naar aanleiding van (technische) vragen en informatieverzoeken vanuit PS of wanneer de aanwezigheid van de OD NZKG gewenst is bij bestuurlijke overleggen, commissievergaderingen of andere overleggen.[1001]

Tijdigheid en volledigheid informatievoorziening

Ondanks dat de OD NZKG een breed uitvoeringsmandaat verleend heeft gekregen van GS blijven GS verantwoordelijk voor de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco. In het mandaat is geborgd dat, zeker bij (politiek of maatschappelijk) gevoelige dossiers, de provincie op tijd wordt geïnformeerd en betrokken.[1002] De provincie geeft aan dat de OD NZKG de provincie zodanig moet informeren, dat het bestuur in staat wordt gesteld om een aanwijzing te geven op het mandaat als zij dat zou willen.[1003] Volgens de provincie moet de gedeputeerde de bestuurlijke gevoeligheid van zaken meenemen, om vragen vanuit PS en de omgeving te kunnen beantwoorden en bestuurlijke gevoeligheid (waar van toepassing) mee te nemen in de afweging. Daarom moet de gedeputeerde tijdig geïnformeerd worden, kunnen blijven sturen én ook een beslissing zelf kunnen nemen. De provincie geeft aan dat de OD NZKG de provincie altijd moet informeren door feitelijke informatie aan te leveren, ook al is de informatie niet volledig. [1004]

De casus Sinterkoelers illustreert dat er een spanning zit tussen het tijdig en het volledig op de hoogte stellen van de provincie door de OD NZKG. De provincie en OD NZKG geven beiden aan dat het een lastige afweging is in de praktijk. Volgens de OD NZKG werkt de reguliere informatievoorziening aan de provincie door middel van het risico- en aandachtdossier goed voor 90 procent van de dossiers, maar is gebleken dat in het dossier Tata Steel naar aanleiding van de maatschappelijke onrust een andere mate van aandacht nodig is. De snelheid en veelheid van de ontwikkelingen vragen om meer dan de provincie en OD NZKG hadden geregeld.[1005]

Sinds de maatschappelijke onrust rondom Tata Steel en Harsco wil de provincie nauwer betrokken zijn bij het dossier Tata Steel/Harsco. Ondanks dat het volgens de provincie niet wenselijk is dat de provincie bij alle zaken die bij de OD NZKG spelen wordt betrokken, wil de provincie met betrekking tot Tata Steel en Harsco in principe over alles geïnformeerd worden.[1006] Zo wil de provincie geïnformeerd worden over alle lopende vergunningverleningsprocedures. De OD NZKG geeft aan dat zij de provincie informeert over alle procedures. Maar omdat dit om tientallen werkzaamheden op VTH-gebied gaat moet de OD NZKG nog steeds een afweging maken welke relevant zijn voor de provincie om zich in te verdiepen. De OD NZKG geeft echter aan dat bijvoorbeeld in veel gevallen pas later blijkt of een vergunning politiek gevoelig is en daarmee relevant is voor de

[1001] Provincie Noord-Holland en OD NZKG (2020), Afsprakenkader 2020, 12 maart 2020
[1002] Provincie Noord-Holland, schriftelijke beantwoording vragen van Rekenkamer, 7 november 2019
[1003] Provincie Noord-Holland, interviews, 14 april 2020 en 21 april 2020
[1004] Provincie Noord-Holland, interview, 14 april 2020
[1005] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 21 juni 2020
[1006] Provincie Noord-Holland, interviews, 14 april 2020 en 21 april 2020

provincie. De OD NZKG is daarom op het moment van schrijven (zomer 2020) aan het herijken welke informatie aan de provincie moet worden voorgelegd.[1007]

De OD NZKG geeft aan dat het in grote lijnen duidelijk is wat er van hen wordt verwacht met betrekking tot de informatievoorziening. Volgens de OD NZKG is er echter niet een strak protocol voor vast te stellen, omdat het ook afhankelijk is van de actualiteiten. Voor de OD NZKG is het van belang dat de gedeputeerde aangeeft aan welke informatie behoefte is. Volgens de OD NZKG zijn er geen duidelijke kaders voor wat wordt verstaan onder 'tijdig'. De OD NZKG en provincie waren op het moment van schrijven (zomer 2020) in overleg om dit nader te bepalen. De OD NZKG geeft aan dat in zij in de tussenliggende periode heeft afgesproken om wekelijks de actualiteiten met de provincie door te nemen om vinger aan de pols te houden.[1008]

Wijze van informeren

Zoals naar voren kwam in de casus Sinterkoelers, geeft de provincie aan dat de OD NZKG belangrijke informatie schriftelijk moet aanleveren. Het gaat hierbij om informatie op basis waarvan de gedeputeerde besluiten moet nemen. Als de snelheid dat verlangt, dan kan er ook eerst mondeling worden geïnformeerd, waarna de betreffende informatie vervolgens op schrift wordt gesteld. Deze informatie wordt eerst besproken met de ambtelijke organisatie van de provincie, bijvoorbeeld in de Projectkamer. Vervolgens informeren de OD NZKG en de ambtelijke organisatie van de provincie gezamenlijk de gedeputeerde. Dit gebeurt bijvoorbeeld tijdens een tweewekelijks overleg tussen de gedeputeerde en OD NZKG, maar ook op andere momenten zoals tijdens voorbereidingen voor een Statencommissie. Indien zaken (nog) niet volledig duidelijk zijn, kan de OD NZKG de provincie informeren over het proces, door aan te geven wat ze weten, welke acties ze nemen en wanneer ze met meer informatie kunnen komen, eventueel vergezeld van een eerste risico-inschatting. De gedeputeerde kan dit vervolgens communiceren richting het college en PS.[1009] In het geval van acute zaken wordt de gedeputeerde direct (telefonisch, sms of e-mail) geïnformeerd. De OD NZKG deelt geen informatie met de gedeputeerde zonder dat de ambtelijke organisatie van de provincie hierbij betrokken is – bij voorkeur vooraf, maar in het geval van spoed ten minste gelijktijdig.[1010] In de reactie op het feitelijk wederhoor geeft de OD NZKG expliciet aan dat de bestuurlijke afweging of de gedeputeerde en/of GS en PS geïnformeerd dienen te worden bij de ambtenaren van de provincie ligt.[1011]

De OD NZKG geeft aan dat de ambtelijke organisatie van de provincie en de OD NZKG over het algemeen op één lijn zitten ten aanzien van het gezamenlijk informeren van GS. De OD NZKG en de provincie proberen eenduidig en eensluidend advies te geven richting de gedeputeerde. In sommige gevallen is er discussie tussen de OD NZKG en de provincie. Het komt wel eens voor dat de provincie een ander advies geeft dan de OD NZKG. Dat komt volgens de provincie vooral omdat de afwegingsruimte van de provincie breder is, zo kunnen ook werkgelegenheids-, natuur-, sociale, economische of bestuurlijke aspecten van belang zijn.[1012]

Informatievoorziening in het voorjaar 2020

In het voorjaar van 2020 kwam de informatievoorziening van de OD NZKG aan GS ter sprake in de casus Stofemissie Harsco, waar bleek dat de invorderingsbevoegdheden van vier verbeurde dwangsommen waren verjaard. Zoals toegelicht in onderstaand kader, heeft de OD NZKG de provincie binnen één dag geïnformeerd.

[1007] OD NZKG, interview, 3 februari 2020
[1008] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 21 juni 2020
[1009] Provincie Noord-Holland, interviews, 14 april 2020 en 21 april 2020
[1010] Provincie Noord-Holland, interview, 14 april 2020
[1011] OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020
[1012] Provincie Noord-Holland, interview, 14 april 2020

Casus Stofemissie Harsco

De OD NZKG heeft de provincie binnen één dag op de hoogte gesteld van de verjaring van de invorderingsbevoegdheden van vier verbeurde dwangsommen. Na ontvangst van de brief van Harsco van **25 maart 2020**, waarin Harsco aangeeft dat de invorderingsbevoegdheden van de eerste vier verbeurde dwangsommen zijn verjaard, is er zowel ambtelijk als bestuurlijk contact geweest tussen de OD NZKG en de provincie. De OD NZKG heeft in het Weeksignaal aangegeven dat Harsco in bezwaar is gegaan tegen het betalen van de dwangsommen. In een hierop volgend overleg, tijdens de Projectkamer op **26 maart 2020**, heeft de OD NZKG dit toegelicht.[1013] Ook is er contact geweest tussen de juristen van de provincie en OD NZKG.

De OD NZKG geeft aan dat in samenspraak en in goed overleg een notitie is opgesteld om de gedeputeerde hierover te informeren. Op **9 april 2020** is de verjaring van de dwangsommen in de staf met de gedeputeerde besproken. Aansluitend heeft de OD NZKG aanvullende informatie aangeleverd voor de bespreking in het college van GS. Op **20 april 2020** heeft de OD NZKG de gedeputeerde een notitie gestuurd ten behoeve van de bespreking in GS van **21 april 2020**. Hierin is geschetst wat uit intern onderzoek bij de OD NZKG tot dan toe is gebleken.[1014]

8.2 Informatievoorziening door GS aan PS

Deze paragraaf gaat in op de afspraken die zijn gemaakt over informatievoorziening tussen GS en PS en hoe dit op hoofdlijnen in de praktijk is verlopen ten aanzien van het dossier Tata Steel/Harsco. Deze paragraaf leidt tot de volgende bevinding:

Bevinding 8.2

In de informatievoorziening door GS aan PS is een duidelijk onderscheid te zien tussen de informatievoorziening voor de maatschappelijke onrust naar aanleiding van de stofemissies bij Harsco (zomer 2018) en de informatievoorziening daarna. GS informeerden PS op hoofdlijnen en op de reguliere momenten over de uitvoering van VTH-taken. De informatievoorziening had niet specifiek betrekking op Tata Steel en Harsco, maar ging op hoofdlijnen over de uitvoering van VTH-taken bij alle bedrijven waar GS bevoegd gezag voor zijn.

De informatievoorziening door GS aan PS is veranderd en geïntensiveerd vanaf het najaar van 2018. In het najaar van 2018 informeerden GS PS over de ‘grafietregens’ in Wijk aan Zee en de maatschappelijke onrust die naar aanleiding hiervan is ontstaan. Vanaf 2019 komt de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco bijna wekelijks aan de orde bij PS. Zo informeren GS PS tijdens commissie- en PS-vergaderingen, stellen PS-leden vragen en zijn er regelmatig insprekers tijdens vergaderingen. Ook brengen PS een werkbezoek aan Tata Steel. Statenleden uiten op verschillende momenten zorgen over de uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco. In maart 2019 blijkt dat er veel onduidelijkheid heerst bij Statenleden en dat zij zich vaak baseren op informatie uit de media.

Dit leidt ertoe dat op 17 juni 2019, naar aanleiding van een motie van PS, wordt gestart met de tweewekelijkse informatievoorziening van GS aan PS over de stand van zaken en ontwikkelingen rondom Tata Steel en Harsco. Eind 2019 spreken GS en PS af dat de Statencommissie NLG in plaats van tweewekelijks, maandelijks (voorafgaand aan de Statencommissie NLG) zal worden geïnformeerd over de stand van zaken van VTH-bedrijven die onder provinciaal bevoegd gezag vallen, waaronder ook Tata Steel en Harsco. Hiermee verwachten

[1013] Provincie Noord-Holland, interview, 21 april 2020
[1014] OD NZKG, beantwoording schriftelijke vragen, inning Harsco, 18 mei 2020

GS meer duiding aan de informatie te kunnen geven en de informatievoorziening te kunnen verbreden en te verdiepen.

Uit de casus Sinterkoelers blijkt dat PS in december 2019 nog niet tevreden zijn over de informatievoorziening door GS. Op 5 december 2019 worden PS per brief geïnformeerd over de hogere uitstoot van stof uit de sinterkoelers, dan in de vergunning is opgenomen. PS zijn geschrokken van de brief en zijn kritisch richting de gedeputeerde over het 'zoveelste' incident bij Tata Steel en Harsco. PS vragen waarom zij pas op 5 december 2019 zijn geïnformeerd, terwijl Tata Steel het incident in april 2019 heeft gemeld aan de OD NZKG. PS vragen GS om een reconstructie van het proces en de informatievoorziening. De verantwoordelijke gedeputeerde is dan inmiddels afgetreden. In de gevraagde reconstructie erkennen GS onder andere dat de informatie omtrent de sinterkoelers niet tijdig is gedeeld met PS en geven aan dat zij de informatievoorziening aan PS zullen verbreden en verdiepen.

Toen in het voorjaar 2020 bleek dat in de casus Stofemissie Harsco de invorderingsbevoegdheden van vier verbeurde dwangsommen waren verjaard, hebben GS tijdens de eerstvolgende informatievoorziening over de uitvoering van VTH-taken voorafgaand aan de commissievergadering NLG PS geïnformeerd.

Volgens de ambtelijke organisatie van de provincie zijn er nog geen eenduidige criteria of richtlijnen voor onderwerpen met betrekking tot Tata Steel en Harsco waarover PS geïnformeerd moeten worden. De provincie maakt deze afweging telkens opnieuw bij het opstellen van de informatievoorziening voorafgaand aan de commissievergadering NLG. De ambtelijke organisatie van de provincie is bezig met het opstellen van een informatieprotocol, waarin richtlijnen worden opgenomen over onder andere wanneer PS geïnformeerd moeten worden over ontwikkelingen ten aanzien van Tata Steel en Harsco.

8.2.1 Informatievoorziening tot de zomer van 2018

Afspraken over informatievoorziening GS aan PS

PS moeten vanuit hun rol horizontaal toezicht houden op GS ten aanzien van de kwaliteit van de uitvoering van de VTH-taken door de OD NZKG (zie Paragraaf 2.1). Om deze rol te kunnen uitvoeren is het noodzakelijk dat PS door GS toereikend op de hoogte worden gehouden over de uitvoering van de VTH-taken.

PS hebben in 2016 de *Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht* vastgesteld. Hierin is opgenomen dat PS toezien op de hoofdlijnen van het beleid voor de kwaliteit van de uitvoering en handhaving van de betrokken wetten in het licht van het beleidskader voor de fysieke leefomgeving.[1015] Om deze rol waar te kunnen maken is het onder andere van belang dat GS tijdige informatie verstrekken aan PS.[1016] Formeel is bepaald dat bestuursorganen jaarlijks evalueren of de activiteiten die zijn opgenomen in de uitvoeringsprogramma's zijn uitgevoerd en in hoeverre deze activiteiten hebben bijgedragen aan het bereiken van gestelde doelen. GS delen de rapportage en het verslag van de evaluatie mee aan PS.[1017] De afspraken tussen GS en PS over de informatievoorziening hadden niet specifiek betrekking op Tata Steel en/of Harsco.

[1015] Art. 3 Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht, 27 juni 2016
[1016] Toelichting op art. 3 Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht, 27 juni 2016
[1017] Art. 7.6 en 7.7 Besluit omgevingsrecht & art. 10.6 Regeling omgevingsrecht

Ook vanuit landelijke wet- en regelgeving is bepaald dat GS als bevoegd gezag rapporteren over de voortgang van het provinciale handhavingsbeleid en dit bekendmaken aan PS. Aanvullend moet deze rapportage over de voortgang van het VTH-beleid aan een aantal criteria voldoen, zoals het aantal uitgevoerde controles, geconstateerde overtredingen, over mogelijke overtredingen en ontvangen klachten.[1018]

Praktijk informatievoorziening GS aan PS

PS zijn tot aan de zomer van 2018 in Statenvergaderingen en commissievergaderingen regelmatig door GS geïnformeerd over de uitvoering van VTH-taken bij bedrijven waar GS bevoegd gezag voor zijn.[1019] In veel gevallen was sprake van informeren op hoofdlijnen conform de actieve informatieplicht van GS aan PS via de provinciale jaarstukken, de jaarverslagen VTH en de jaarlijkse VTH uitvoeringsprogramma's.[1020] Het jaarverslag VTH geeft inzicht in het aantal verleende vergunningen en uitgevoerde controles per wettelijk kader. Deze gegevens zijn gespecificeerd naar beleidsthema. In de VTH uitvoeringsprogramma's staan naast de activiteiten op het gebied van toezicht en handhaving ook het aantal vergunningen dat de omgevingsdienst in het aankomende jaar denkt te gaan afgeven. Tevens is er ruimte voor prioriteiten van de provincie binnen het programma, waaraan de OD NZKG extra aandacht besteedt in de uitvoering. Prioriteiten kunnen voortkomen uit thema's die gevoelig liggen in de samenleving of omdat er (inter)bestuurlijke afspraken over zijn gemaakt.[1021] Daarnaast zijn PS bijvoorbeeld ook per brief geïnformeerd ten aanzien van de Beleidsregel geur (zie Paragraaf 3.3) door GS, in reactie op eerdere vragen van PS.[1022]

De ambtelijke organisatie van de provincie geeft aan dat de informatievoorziening door GS aan PS voor de maatschappelijke onrust in de zomer van 2018 summier was. Volgens de provincie was de informatievoorziening op dat moment waarschijnlijk naar tevredenheid van PS. Vanuit PS was er weinig belangstelling voor de uitvoering van VTH-taken.[1023] Dit sluit aan bij constateringen uit de evaluatie van het VTH-stelsel in opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (2019), waarin hierover het volgende staat opgenomen: "*Voor wat betreft het horizontale toezicht concludeerden we in 2017 dat de uitvoering van de VTH-taken geen groot punt van aandacht was bij gemeenteraden en provinciale staten. Deze uitkomst blijft onverminderd actueel. Hoewel op sommige plaatsen geëxperimenteerd wordt met andere vormen van verslaglegging, blijft het lastig om VTH op de politieke agenda te krijgen.*" Tevens komt hierin naar voren dat: *"Een vorm van horizontaal toezicht die wel goed uit de verf komt, betreft de aandacht voor incidenten. Uit de onderzochte cases blijkt dat raden/staten zich zeer actief opstellen wanneer sprake is van voortdurende overlast, gezondheidseffecten en/of maatschappelijke onrust"*[1024]

8.2.2 Informatievoorziening vanaf de zomer 2018 tot voorjaar 2020

In het najaar van 2018 veranderde en intensiveerde de informatievoorziening door GS aan PS ten aanzien van Tata Steel en Harsco. Op **29 oktober 2018** informeerde de gedeputeerde de commissie Natuur, Landbouw, Water en Milieu (nu: Natuur, Landbouw en Gezondheid) over de 'grafietregens' in Wijk aan Zee en de maatschappelijke onrust die naar aanleiding hiervan is ontstaan. Tijdens deze vergadering gaf de gedeputeerde

[1018] Art. 10.6 Regeling omgevingsrecht
[1019] Provincie Noord-Holland (2020), Notulen commissievergaderingen en PS vergaderingen 2015-2020
[1020] Provincie Noord-Holland (2019), Brief GS aan PS, beantwoording vragen IJmondcommissie, 18 juli 2019
[1021] OD NZKG (2016), VTH-Uitvoeringsplan 2016 Provincie Noord-Holland; Provincie Noord-Holland (2018), brief GS aan PS, 23 mei 2018; Provincie Noord-Holland (2018), Brief GS aan PS, 6 juni 2019 & Provincie Noord-Holland (2019), brief GS aan PS, Jaarverslag VTH 2018, 2 juli 2019
[1022] Provincie Noord-Holland (2014), Brief GS aan PS, Definitieve vaststelling beleidsregel geur, 12 november 2014
[1023] Provincie Noord-Holland, interview, 14 april 2020
[1024] Berenschot (2019), Kwaliteitsborging bij de uitvoering van VTH-taken - Evaluatie van het instrumentarium, 18 oktober 2019

aan dat hij de volgende dag hierover overleg zou hebben met Tata Steel, de OD NZKG en GGD en dat de Statencommissie over het vervolg zou worden geïnformeerd door GS. In **november 2018** worden de 'grafietregens' zijdelings genoemd door een Statenlid in de PS-vergadering.

Vanaf 2019 komen Tata Steel en Harsco bijna wekelijks aan de orde in commissievergaderingen dan wel PS-vergaderingen via brieven van GS, de inbreng van insprekers en door vragen van PS-leden. Ook brengen PS een werkbezoek aan Tata Steel.[1025] Zo stelden PS op **14 januari 2019** vragen over de 'grafietregens' aan de gedeputeerde en uitten Statenleden hun zorgen. Daarna hebben Statenleden in de commissievergadering NLG van **24 januari 2019**, naar aanleiding van de inbreng van een inspreker, vragen gesteld over de dwangsommen bij Harsco. De gedeputeerde zegt toe de brief betreffende het verscherpte toezicht, de beslissing op bezwaar en de LOD aan de commissie te doen toekomen.[1026] Vervolgens komt in de PS-vergadering van **4 maart 2019** naar voren dat er veel onduidelijkheid heerst bij PS-leden en dat zij zich voornamelijk baseren op informatie uit de media. GS zeggen toe overzichten te verstrekken over het opleggen van LOD's. PS geven tijdens deze vergadering aan dat zij hopen dat de problemen die spelen worden opgelost zodat Tata Steel en Harsco niet iedere twee maanden aan de orde hoeven te komen.[1027]

Tweewekelijkse informatievoorziening

Tijdens de PS-vergadering op **17 juni 2019** wordt besloten tot een intensivering van de informatievoorziening door GS aan PS over de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco. De aanleiding hiertoe was als volgt:

- Een interpellatieverzoek volgend op de commissievergadering van 13 juni 2019, met vragen over de uitvoering van VTH. PS uitten daarin kritiek op de informatievoorziening: *"provincie is pas na vele klachten van bewoners medio 2018 gaan handhaven. Een provincie of liever gezegd gedeputeerde die een antwoord op stevige vragen van GL van januari en maart dit jaar heeft aangegeven PS goed te informeren over het handelen van de provincie, maar dat vanaf maart tot aan afgelopen donderdag niet heeft gedaan."* PS maken zich ernstig zorgen en vinden het ingewikkeld om vertrouwen te houden in een goede afloop en in het college en de gedeputeerde in het bijzonder.
- Om die reden is 'motie 22' ingediend, waarin PS aan GS opdragen om actief tweewekelijks een update te geven over de huidige stand van zaken en ontwikkelingen rondom de situatie bij Tata Steel en Harsco.
- Tevens wordt 'motie 23' (zie Bijlage A) ingediend waarin PS aan GS opdragen om PS voor het zomerreces te informeren over de escalatieladder. Ook dragen PS aan GS op om alle vergunningen van Tata Steel en Harsco door te lichten op zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) en de opbrengst van de dwangsommen toe te voegen aan het VTH-budget. Ook verzoeken PS in deze motie de Rekenkamer onderzoek te doen naar de kwaliteit van de uitvoering van de VTH-taken door de OD NZKG bij Tata Steel en Harsco.[1028]

Beide moties zijn aangenomen. In reactie op de moties geeft de gedeputeerde aan dat GS geen bezwaar hebben tegen motie 22. Ook motie 23 is geen bezwaar, maar met de kanttekening dat er geen perverse prikkel van moet uitgaan door de inning van LOD's te gebruiken voor het bekostigen van de VTH-taken.[1029]

[1025] Provincie Noord-Holland (2019), Notulen commissievergaderingen NLG 2019 & Provincie Noord-Holland (2019), Brief GS aan PS, Uitnodiging werkbezoek Tata Steel/Harsco op 10 mei 2019, 18 april 2019
[1026] Provincie Noord-Holland (2019), Notulen PS vergadering, 14 januari 2019 & Provincie Noord-Holland (2019), Notulen commissievergaderingen NLG, 24 januari 2019
[1027] Provincie Noord-Holland (2019), Notulen commissievergadering NLG, 4 maart 2019
[1028] Provincie Noord-Holland, interview, 8 oktober 2019 & Provincie Noord-Holland (2019), Notulen Statenvergadering PS, 17 juni 2019
[1029] Provincie Noord-Holland (2019), Notulen Statenvergadering PS, 17 juni 2019

GS hebben vanaf juli 2019 invulling aan motie 22 gegeven door tweewekelijks op hoofdlijnen te rapporteren aan Statencommissie NLG. In de rapportages, die een vast format hebben, wordt kort ingegaan op de stand van zaken en ontwikkelingen ten aanzien van gezondheid en overlast van Tata Steel en Harsco en daar direct aan gerelateerde openbare bijeenkomsten, bestuurlijke overleggen, onderzoeken, lopende VTH-uitvoering en rechtsgangen. De informatievoorziening kijkt twee weken achteruit en twee weken vooruit.[1030] De eerste rapportage staat op de c-agenda van de commissievergadering NLG van **11 juli 2019**, maar zal naar de b-agenda worden geplaatst. De Statenleden zijn echter nog niet tevreden over de informatievoorziening, onder andere omdat de duiding op de verschillende onderwerpen ontbreekt. Als feedback op de informatievoorziening geven de statenleden het volgende aan: "*summier, soort agenda, meer inhoud gewenst, het bredere plaatje ontbreekt, vertaling is nu nodig".*[1031]

Tijdens de commissievergadering van **9 september 2019**, waarbij de tweewekelijkse informatievoorziening als bespreekstuk op de b-agenda staat, stelt de voorzitter voor de tweewekelijkse informatievoorziening in vervolg op de c-agenda te plaatsen om het enkel voor kennisgeving aan te nemen. Echter naar aanleiding van de reactie van statenleden blijft het de daaropvolgende twee vergaderingen nog op de b-agenda staan.[1032]

Tijdens de commissievergadering van **25 november 2019** wordt de tweewekelijkse informatievoorziening geëvalueerd. PS en GS komen tot de conclusie dat de Statencommissie in plaats van tweewekelijks, maandelijks zal worden geïnformeerd. Voorafgaand aan de commissievergaderingen NLG zal een brief worden gestuurd aan de Statencommissie over de stand van zaken van de uitvoering van VTH-taken bij bedrijven die onder provinciaal bevoegd gezag vallen. De gedachte hierachter is dat er bij de nieuwe structuur meer duiding op de inhoud kan worden gegeven dan bij de tweewekelijkse structuur. De gedeputeerde wil ook de ruimte hebben om de Statencommissie aan de voorkant in de overweging en afweging mee te nemen.[1033] GS bevestigen bovenstaande aan PS per brief van 8 januari 2020. Hierin staat onder andere opgenomen: "*Dit biedt de mogelijkheid om de informatievoorziening te verbreden en te verdiepen. Deze brief vervangt de tweewekelijkse informatievoorziening. Het dossier Tata Steel/Harsco blijft een vast onderdeel van de brief. Desgewenst kan de portefeuillehouder in de cie NLG een mondelinge toelichting geven op de inhoud van de brief. Wanneer daar aanleiding voor is zullen GS tussentijds PS informeren over ontwikkelingen op dit onderwerp. Daarnaast is afgesproken dat de cie NLG halfjaarlijks in een besloten vergadering geïnformeerd wordt over de ontwikkelingen op het gebied van VTH*."[1034]

Vlak na deze commissievergadering kwam naar voren dat Statenleden nog niet tevreden zijn met betrekking tot de informatievoorziening door GS, naar aanleiding van de casus Sinterkoelers. Dit wordt in onderstaand kader toegelicht.

Casus Sinterkoelers Sinterfabriek

In de casus Sinterkoelers kwam op 16 april 2019 door een melding van Tata Steel aan het licht dat er sprake was van een hogere stofemissie dan is vergund (zie Hoofdstukken 6 en 7 en Paragraaf 8.1). Op 6 mei 2019 heeft de OD NZKG dit (mondeling) gemeld aan de gedeputeerde. De gedeputeerde heeft vervolgens op 29 oktober 2019

[1030] Provincie Noord-Holland (2019), Brief GS aan PS, met bijlage Tweewekelijkse informatievoorziening, 3 juli 2019 en daarop volgende
[1031] Provincie Noord-Holland (2019), Notulen commissievergadering commissie NLG, 11 juli 2019
[1032] Provincie Noord-Holland (2019), Notulen commissievergadering commissie NLG, 9 september 2019
[1033] Provincie Noord-Holland (2019), Notulen Commissievergadering NLWM, 25 november 2019
[1034] Provincie Noord-Holland (2020), brief aan PS, tweewekelijkse informatievoorziening inzake Tata Steel en Harsco Metals, 8 januari 2020

het college van GS ingelicht. GS vragen op 26 november 2019 met urgentie om nadere informatie aan de OD NZKG, teneinde PS te informeren.[1035]

Op 5 december 2019 informeren GS PS middels een brief over de hogere uitstoot van stof uit de sinterkoelers van de Sinterfabriek, dan in de vergunning is opgenomen. GS geven aan dat zij gaan onderzoeken of te achterhalen is hoe dit heeft kunnen gebeuren. GS zeggen in deze brief toe PS actief te informeren over deze kwestie en over de voortgang van de verschillende onderzoeken. Daarnaast zullen PS in het eerste kwartaal van 2020 worden geïnformeerd over de programmatische aanpak Tata Steel van de OD NZKG en de provincie, waarbij een gezonde leefomgeving een belangrijk uitgangspunt is (later het Programma Tata Steel 2020-2050).[1036] In reactie op deze brief is vanuit PS een verzoek gekomen om zo snel mogelijk duidelijkheid over de precieze situatie te krijgen door middel van een openbare technische briefing voorafgaand aan de Statenvergadering van 16 december 2019 over wat er speelt rondom de Sinterkoelers.[1037]

Op 10 december 2019 dient gedeputeerde Tekin zijn ontslag in. De technische briefing door de OD NZKG vond plaats op 12 december 2019. Tijdens de PS-vergadering op 16 december 2019 komt naar voren dat PS geschrokken zijn van de brief van 5 december 2019 en dat PS zich grote zorgen maken na het 'zoveelste' incident bij Tata Steel en Harsco. Tevens vragen zij zich af wat er mis is gegaan in de informatievoorziening tussen de OD NZKG en GS en GS en PS, ondanks de tweewekelijkse informatievoorziening. PS vragen waarom zij pas op 5 december 2019 zijn geïnformeerd terwijl Tata Steel het incident al in april 2019 heeft gemeld aan de OD NZKG. Desgevraagd zeggen GS aan PS toe dat PS een reconstructie van GS ontvangen over hoe en wanneer GS geïnformeerd en betrokken zijn geweest bij de casus Sinterkoelers.[1038]

PS ontvangen op 15 januari 2020 een brief van GS met de reconstructie, waarin GS onder andere concluderen dat de informatievoorziening omtrent de sinterkoelers niet tijdig is gedeeld met PS. Volgens GS had de informatie die door de OD NZKG mondeling is gedeeld, op een eerder moment in 2019 op papier beschikbaar moeten komen voor de verantwoordelijk gedeputeerde, ook al was de informatie op dat moment nog onvolledig (zie ook Paragraaf 8.1). De informatie had dan op een eerder moment met het college van GS en vervolgens door GS met PS gedeeld kunnen worden, bijvoorbeeld via de tweewekelijkse informatievoorziening. GS geven aan dat bij dit soort gevoelige dossiers de verantwoordelijk gedeputeerde het college van GS zodanig dient te informeren, dat GS in gezamenlijkheid een afweging kunnen maken of en wanneer PS geïnformeerd dienen te worden. Alleen dan kan de collegiale verantwoordelijkheid goed worden gedragen.[1039]

In een interview met de Rekenkamer geeft de ambtelijke organisatie van de provincie daarnaast aan dat eerder dan begin december 2019 een expliciete bestuurlijke afweging gemaakt had moeten worden ten aanzien van het informeren van PS, ondanks dat de informatie nog niet volledig was. PS hadden bijvoorbeeld geïnformeerd kunnen worden over het feit dat er iets aan de hand was, dat de OD NZKG en GS nog niet precies wisten hoe erg het was en dat het zo snel mogelijk uitgezocht ging worden. Volgens de ambtelijke organisatie van de provincie is dit in de praktijk een lastig dilemma, omdat GS ook niet onnodig onrust willen creëren. De ambtelijke organisatie van de provincie geeft aan dat de informatie die de gedeputeerde tot zijn beschikking had, voor hem onvoldoende was om deze afweging te kunnen maken.[1040]

[1035] Provincie Noord-Holland (2020), Brief GS aan PS, reconstructie proces Sinterkoelers Tata Steel, 15 januari 2020
[1036] Provincie Noord-Holland (2019), Brief GS aan PS, Sinterkoelers Tata Steel, 5 december 2019
[1037] Provincie Noord-Holland (2019), Actualiteit voor de Statenvergadering van 16 december 2019
[1038] Provincie Noord-Holland (2029), Notulen Statenvergadering PS, 16 december 2019
[1039] Provincie Noord-Holland (2020), Brief GS aan PS, reconstructie proces Sinterkoelers Tata Steel, 15 januari 2020
[1040] Provincie Noord-Holland, interview, 14 april 2020

In de brief met de reconstructie formuleren GS een aantal vervolgacties. Met betrekking tot de informatievoorziening van GS naar PS geven GS aan dat zij de informatievoorziening verbreden en verdiepen. Het dossier Tata Steel en Harco blijft een vast onderdeel van de brief over de stand van zaken bij VTH bij bedrijven die onder provinciaal bevoegd gezag vallen, die voorafgaand aan elke vergadering van de commissie NLG wordt toegestuurd. Hierover geven GS nog wel het volgende aan: "*Omdat ons college u vroegtijdig wil informeren, kan het voorkomen dat informatie nog niet volledig of nog niet volledig te duiden is."* Daarnaast geven GS aan dat zij in de Statencommissie NLG desgewenst een toelichting kunnen geven op de brief en dat zij PS daarnaast tussentijds informeren, wanneer daar aanleiding voor is. Tot slot zullen PS in een halfjaarlijkse (besloten) commissievergadering geïnformeerd worden over ontwikkelingen op het gebied van VTH en vinden er indien gewenst aanvullend technische briefings en masterclasses plaats.[1041]

Informatievoorziening vanaf het voorjaar 2020

In april 2020 brengen GS PS op de hoogte over de casus Stofemissie Harsco, waar bleek dat de invorderingsbevoegdheden van vier verbeurde dwangsommen waren verjaard. Zoals toegelicht in onderstaand kader, hebben GS PS tijdens de eerstvolgende informatievoorziening over de uitvoering van VTH-taken voorafgaand aan de commissievergadering NLG geïnformeerd.

Casus Stofemissie Harsco

Op 15 april 2020 ontvangen PS van GS een brief in het kader van de informatievoorziening over VTH-taken en specifiek de ontwikkelingen rondom Tata Steel en Harsco. Hierin worden PS op de hoogte gebracht van de verjaring van de invorderingsbevoegdheden van vier verbeurde dwangsommen (zie Hoofdstuk 7 en Paragraaf 8.1). In de commissievergadering van 16 april 2020, waarin tevens de reconstructie van de sinterkoelers wordt besproken, stellen PS veel vragen hierover. In reactie daarop leggen GS de rollen en verantwoordelijkheden van de provincie en de OD NZKG met betrekking tot het invorderingsproces van dwangsommen uit aan PS. GS zeggen toe afspraken vast te leggen en hierover ook met PS in gesprek te gaan.[1042]

Tijdens de commissievergadering van 16 april 2020 kondigt de gedeputeerde tevens aan dat, gelet op de ernst van de situatie en het feit dat het primaire proces in onderliggende zaak blijkbaar niet op orde is, hij heeft besloten om het mandaat met betrekking tot het uitoefenen van bevoegdheden voor bestuursrechtelijke geldschulden tijdelijk in te trekken.[1043] Het mandaat wordt echter niet formeel ingetrokken, maar de provincie gaat de bevoegdheid met betrekking tot het verbeuren en innen van dwangsommen tijdelijk zelf uitoefenen.[1044] GS hebben PS hierover op de hoogte gebracht via een brief op 23 april 2020.[1045]

De ambtelijke organisatie van de provincie geeft aan dat er nog geen eenduidige criteria of richtlijnen voor onderwerpen met betrekking tot Tata Steel en Harsco zijn waarover PS geïnformeerd worden. GS maken deze afweging telkens opnieuw bij het opstellen van de informatievoorziening voorafgaand aan de commissievergadering NLG. Volgens de ambtelijke organisatie van de provincie is het regelmatig een lastige afweging welke informatie gedeeld kan worden, omdat de informatie door middel van de brief openbaar wordt gemaakt. Het is bijvoorbeeld de vraag of Statenleden geïnformeerd moeten worden over het opleggen van een

[1041] Provincie Noord-Holland (2020), Brief GS aan PS, reconstructie proces Sinterkoelers Tata Steel, 15 januari 2020
[1042] Provincie Noord-Holland (2020), Notulen commissievergadering NLG, 16 april 2020
[1043] Provincie Noord-Holland (2020), Notulen commissievergadering NLG, 16 april 2020, p. 12
[1044] Provincie Noord-Holland, interview, 21 april 2020
[1045] Provincie Noord-Holland (2020), Notulen commissievergadering NLG, 16 april 2020 & Provincie Noord-Holland (2020), Brief GS aan PS, Gemandateerde bevoegdheid zelf uitoefenen, 23 april 2020

concept-LOD. Bij een concept-LOD is het nog niet zeker of de LOD daadwerkelijk opgelegd wordt, terwijl een dergelijke mededeling het bedrijf imagoschade kan toebrengen. Ook is het de vraag of het aan de provincie is om bepaalde informatie openbaar te maken, zoals vertraging bij de bouw van de hal van Harsco. De provincie stemt niet met Tata Steel en Harsco af welke informatie met PS wordt gedeeld. Wel vraagt de provincie of Tata Steel of Harsco over bepaalde zaken zelf gaat communiceren, zoals in het geval van de hal van Harsco, zodat de provincie hier rekening mee kan houden.[1046]

De ambtelijke organisatie van de provincie is bezig met het opstellen van een informatieprotocol. Hierin worden richtlijnen opgenomen over welke actoren (zoals PS, gemeenten, GGD, omgeving) wanneer moeten worden geïnformeerd over welke ontwikkelingen ten aanzien van Tata Steel en Harsco. Dit protocol is volgens de ambtelijke organisatie van de provincie niet eenvoudig op te stellen, omdat het moeilijk is om op voorhand criteria te benoemen die op alle mogelijke situaties toepasbaar zijn. Het protocol zal dan ook ruimte bieden om een eigen afweging te kunnen maken.[1047]

[1046] Provincie Noord-Holland, interview, 14 april 2020
[1047] Provincie Noord-Holland, interview, 14 april 2020

| 9 | Communicatie betrokkenen

In dit hoofdstuk kijkt de Rekenkamer naar de wijze waarop de OD NZKG en de provincie communiceren over de uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco met omwonenden en belangenorganisaties. In Paragraaf 9.1 gaan we in op de omgang met klachten van omwonenden. Hiervoor maken we eerst een analyse van het aantal en de soorten klachten. Vervolgens gaan we na hoe de ODNZKG de klachten afhandelt. Dit leidt tot de volgende bevinding:

Bevinding 9.1

In een periode van twee en een half jaar zijn er in totaal zo'n 3.300 klachten over overlast door Tata Steel en/of Harsco bij de OD NZKG ingediend. Het aantal klachten neemt toe, met pieken in het eerste kwartaal van 2019 en in het eerste kwartaal van 2020. Klachten hebben vooral betrekking op stank-[1048], stof- en geluidoverlast. De klachten over stank en geluid zijn de afgelopen jaren sterk toegenomen. De klachten over stofoverlast kenden vooral een toename richting eerste kwartaal 2019. Dit had te maken met de stofemissies bij Harsco. Van een groot deel van de klachten heeft de OD NZKG niet geregistreerd hoe die zijn binnengekomen. Van het aantal dat wel bekend is, komt het grootste deel van de klachten binnen via de website Stofmelder. Op de website van de OD NZKG staat beschreven hoe een klacht kan worden ingediend. Over de omgang met klachten heeft de OD NZKG een werkinstructie opgesteld.

De Rekenkamer constateert ten aanzien van de omgang van klachten in de praktijk ten eerste dat de OD NZKG niet het centrale verzamelpunt is voor alle klachten. Klachten kunnen bij verschillende instanties worden ingediend, waardoor de OD NZKG geen volledig klachtenoverzicht heeft. Ten tweede geven de Dorpsraad Wijk aan Zee en Stichting IJmondig aan dat het klachtenformulier van de OD NZKG niet gebruiksvriendelijk is. Onder andere uit ontevredenheid over de wijze waarop klachten bij de OD NZKG kunnen worden ingediend, hebben omwonenden in 2018 de website Stofmelder opgezet. Dit werkte in de onderzoeksperiode echter (nog) niet naar behoren. Half september 2020 is wel een nieuwe, verbeterde versie aangekondigd. Ten derde heeft de Rekenkamer meerdere signalen van omwonenden ontvangen waarin zij aangeven ontevreden te zijn over de klachtafhandeling door de OD NZKG, met name doordat de OD NZKG standaardantwoorden gebruikt. Ten vierde is het aantal ingediende klachten geen goede graadmeter voor de uitvoering van VTH-taken. Omwonenden worden klaagmoe, doordat het indienen van klachten veel tijd en energie kost en zij geen resultaat zien van het indienen van hun klachten. Standaardantwoorden bij de afhandeling van klachten dragen bij aan het klaagmoe worden van omwonenden.

9.1 Omgang met klachten

9.1.1 Analyse van klachten

Voor deze paragraaf heeft de Rekenkamer een analyse gemaakt van de klachten die zijn ingediend bij de OD NZKG over de periode van oktober 2017 tot en met maart 2020. In Figuur 9.1 is ten eerste het aantal klachten over Tata Steel en Harsco weergegeven.

[1048] In het klachtenformulier van de OD NZKG wordt de term stankoverlast gehanteerd. Vandaar dat we in dit hoofdstuk spreken over stank in plaats van geur.

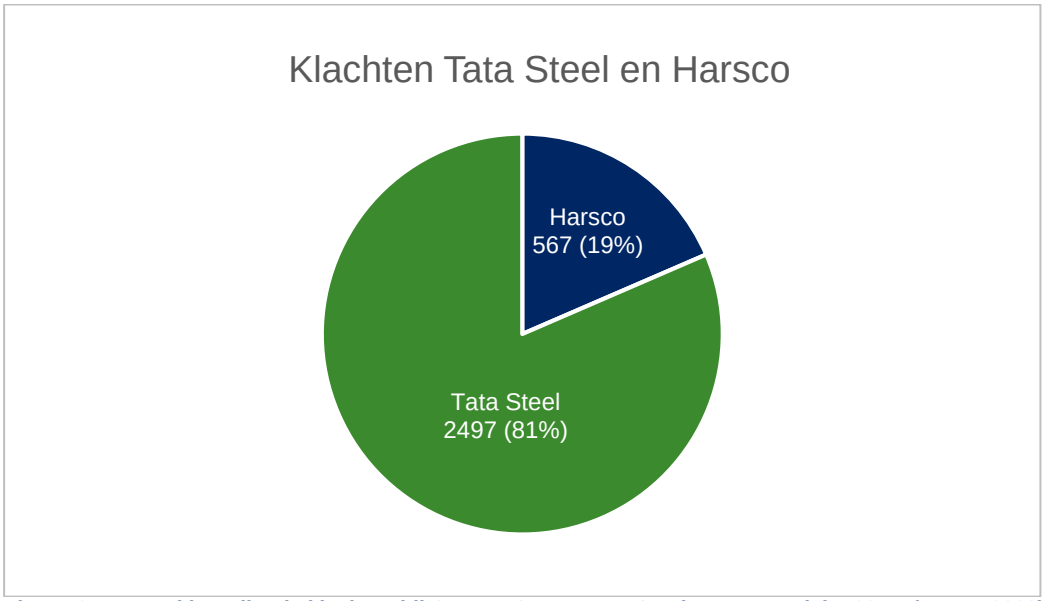

Figuur 9.1 Aantal ingediende klachten bij OD NZKG over Tata Steel en Harsco (okt. 2017 t/m mrt. 2020)

In een periode van twee en een half jaar zijn er in totaal meer dan 3.300 klachten ingediend over Tata Steel en/of Harsco.[1049] Uit de figuur blijkt dat het merendeel van de klachten (2.497 oftewel 81%) betrekking had op Tata Steel. De rest van de klachten (567 oftewel 19%) had betrekking op Harsco. De Rekenkamer merkt hierbij op dat voor omwonenden niet altijd duidelijk is of de klacht betrekking heeft op bedrijfsprocessen bij Tata Steel of bij Harsco. Het is daarom mogelijk dat een klachtindiener aangeeft dat de hinder afkomstig is van Tata Steel, terwijl het in werkelijkheid afkomstig is van Harsco (of andersom).

In Figuur 9.2 is weergegeven op welke wijze de klachten over Tata Steel en Harsco zijn ingediend.

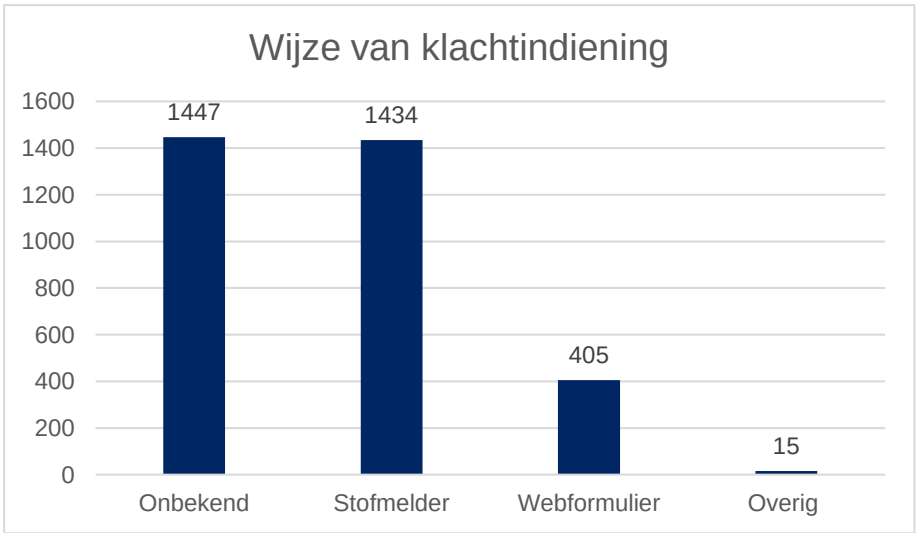

Figuur 9.2 Wijze waarop klachten zijn ingediend en bij de OD NZKG zijn binnengekomen (okt. 2017 t/m mrt. 2020)

[1049] De Rekenkamer heeft bij de OD NZKG een overzicht opgevraagd van het aantal klachten over Tata Steel en Harsco. Uit het aangeleverde Excelbestand is van 237 klachten niet duidelijk of deze betrekking hebben op Tata Steel en/of Harsco. Deze zijn zodoende niet meegeteld in Figuur 9.1. Dit aantal van 237 is wel meegeteld in het totaal aantal klachten (3.301). Ook hebben we de 237 klachten meegenomen in de figuren 9.2 t/m 9.6.

Voor het overgrote deel van de klachten (1.447 of zo'n 44%) heeft de OD NZKG niet geregistreerd op welke wijze deze zijn binnengekomen. De OD NZKG geeft hierover aan dat de registratie handmatig plaatsvindt en het niet verplicht is gesteld om te registreren op welke wijze de klacht is binnengekomen. Als de OD NZKG niks heeft ingevuld komt er 'onbekend' te staan.[1050] Voor een vergelijkbaar aantal klachten (1.434 of 43%) is wel duidelijk hoe ze bij de OD NZKG zijn binnengekomen, namelijk via de website Stofmelder[1051]. Stofmelder is een burgerinitiatief, dat in 2018 is opgericht door omwonenden. Stofmelder stuurt de klachten door naar de organisaties die de klachtindiener aanklikt: de OD NZKG, de OD IJmond, Tata Steel en/of de GGD (Paragraaf 9.1.2 gaat nader in op Stofmelder). Uit de figuur blijkt dat een beduidend lager aantal (405 of 12%) is ingediend via het klachtenformulier op de website van de OD NZKG.[1052] Een zeer gering aantal klachten (15 of minder dan 1%) is op overige wijzen ingediend, bijvoorbeeld telefonisch, via een e-mail en/of via de provincie. Doordat de klachten bij verschillende instanties worden ingediend – en niet centraal worden verzameld – heeft de OD NZKG geen volledig klachtenoverzicht.

In Figuur 9.3 is aangegeven op welke soort overlast de klachten betrekking hadden (stank, stof, geluid, niet gespecificeerd en/of overig) in de periode oktober 2017 tot en met maart 2020.

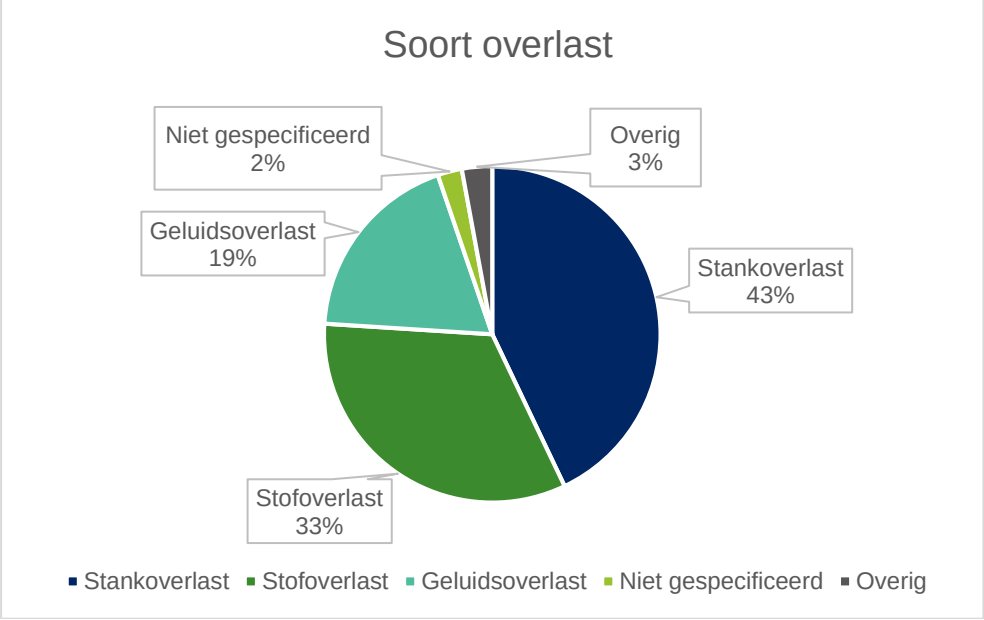

Figuur 9.3 Soort overlast waarover klacht is ingediend (okt. 2017 t/m mrt. 2020)

Uit Figuur 9.3 blijkt dat het overgrote deel van de ingediende klachten betrekking heeft op **stankoverlast** (1.417 klachten of 43%). Op de tweede plaats komt **stofoverlast** waar ongeveer één derde van de klachten (1.092 of 33%) over gaat. **Geluidoverlast** maakt zo'n 19% (oftewel 619) van de ingediende klachten uit. Bij een gering aantal klachten (77 of 2%) is niet gespecificeerd op welke soort overlast de klacht betrekking heeft. Ook gering is het aantal overige klachten (96 of 3%). Hierbij kan het bijvoorbeeld gaan om lichthinder, lozing en/of rook, maar ook brand of explosies.

[1050] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 8 mei 2020
[1051] www.stofmelder.nl
[1052] https://loket.odnzkg.nl/formulier/klacht-melden/

In Figuur 9.4 is de ontwikkeling van de klachten per soort overlast weergegeven in de periode oktober 2017 tot en met maart 2020.

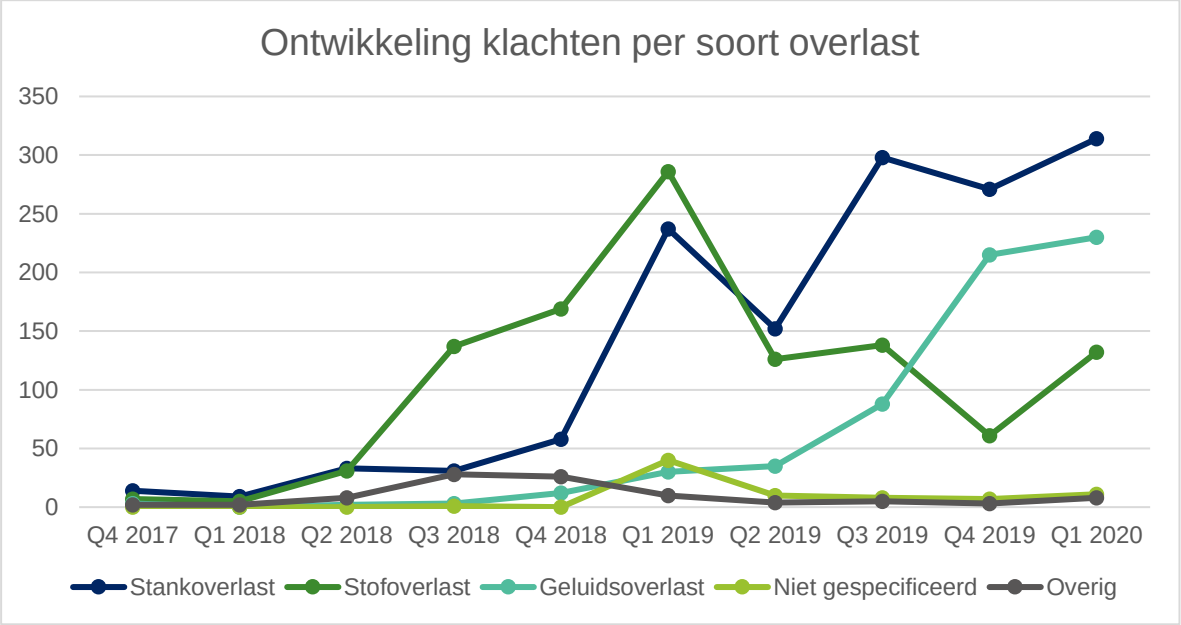

Figuur 9.4 Ontwikkeling van het aantal klachten per soort overlast (okt. 2017 t/m mrt. 2020)

Uit Figuur 9.4 blijkt dat het totaal aantal ingediende klachten vanaf eind 2017 is toegenomen. Ook blijkt uit deze figuur dat de meeste klachten betrekking hebben op stank, stof en geluid. Als we inzoomen op het aantal klachten over **stankoverlast** blijkt dat dit aantal flink is toegenomen: van 14 klachten eind 2017 naar 314 in het eerste kwartaal van 2020. Het aantal klachten over **geluidsoverlast** is eveneens flink toegenomen van 3 klachten eind 2017 naar 230 in het eerste kwartaal van 2020. Een groot aantal geluidsklachten heeft betrekking op Schrotopslag 3, wat eerder al naar voren kwam in de Hoofdstukken 5, 6 en 7. Het aantal klachten over **stofoverlast** kent een meer wisselend verloop. In het tweede kwartaal van 2018 neemt het aantal klachten duidelijk toe, maar vanaf het tweede kwartaal 2019 neemt het aantal af, terwijl het in het eerste kwartaal van 2020 weer toeneemt.

In Figuur 9.5 zijn alle klachten vanaf het vierde kwartaal van 2017 tot en met het eerste kwartaal van 2020 in beeld gebracht om een ontwikkeling van het totaal aantal klachten te schetsen.

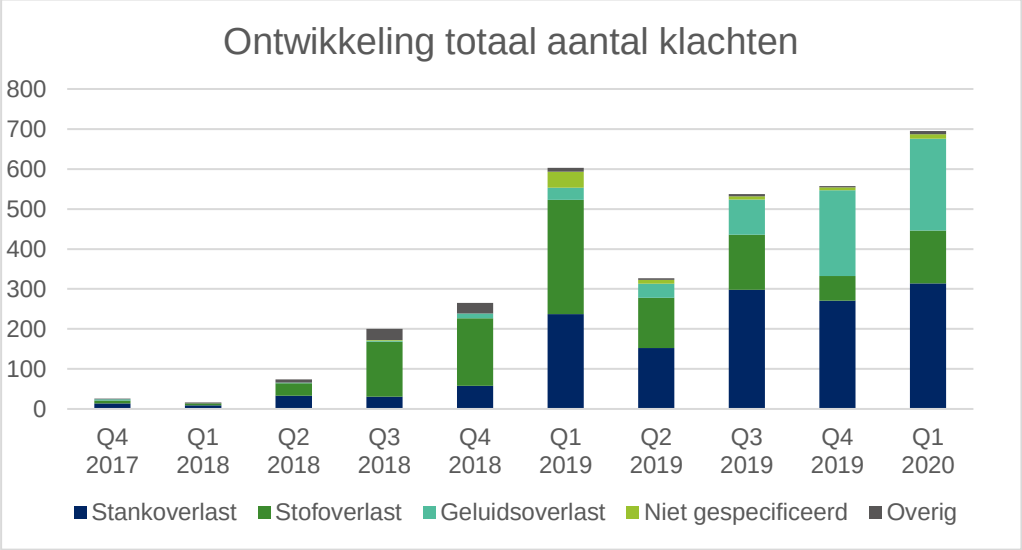

Figuur 9.5 Ontwikkeling totaal aantal klachten (okt. 2017 t/m mrt. 2020)

Uit Figuur 9.5 blijkt dat wanneer de verschillende soorten klachten gestapeld in de tijd zijn weergegeven, dat het totaal aantal klachten stijgt met een piek in het eerste kwartaal van 2019 (meer dan 600 klachten) en een tweede piek in het eerste kwartaal van 2020 (bijna 700 klachten).

Figuur 9.6 gaat nader in op de klachten over **stofoverlast**. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen klachten over Tata Steel en klachten over Harsco. De Rekenkamer merkt – net als bij Figuur 9.1 – op dat het voor omwonenden niet altijd duidelijk is of de klacht betrekking heeft op Tata Steel of Harsco.

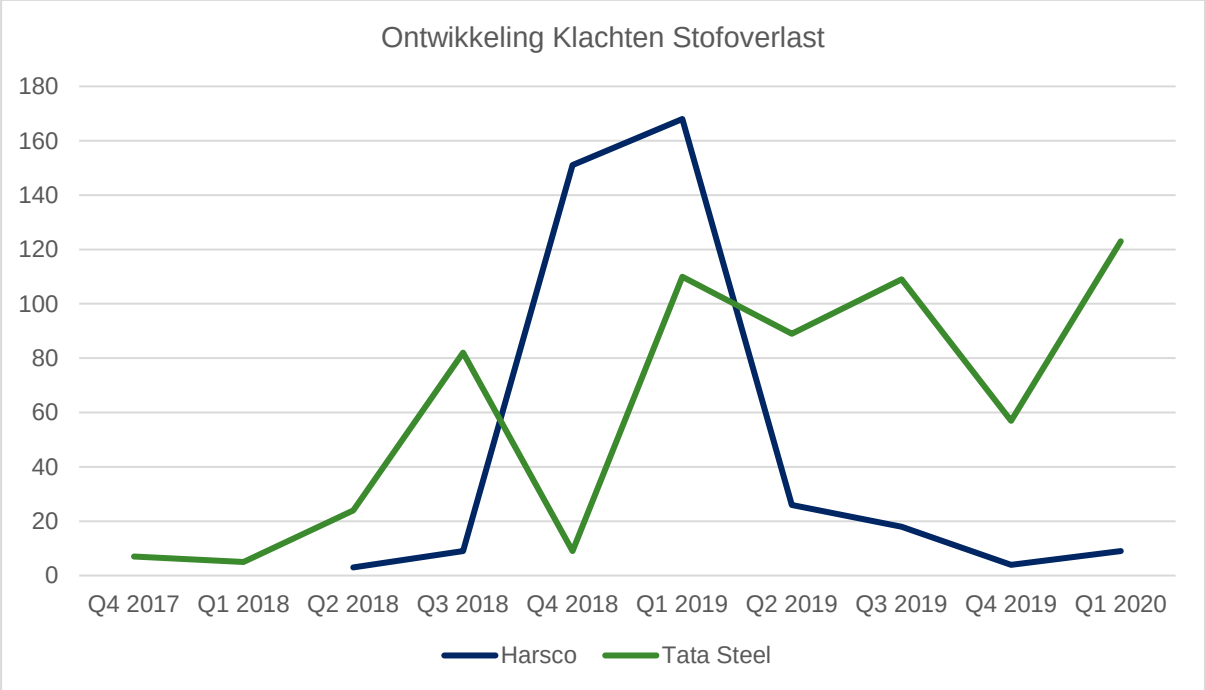

Figuur 9.6 Ontwikkeling klachten stofoverlast Harsco en Tata Steel (okt. 2017 t/m mrt. 2020)

In Figuur 9.6 valt vooral de toename van het aantal klachten in het vierde kwartaal van 2018 over stofoverlast bij Harsco op (de blauwe lijn). Dit grote aantal klachten houdt aan tot het eerste kwartaal van 2019 en neemt daarna weer scherp af. Daarnaast is er een stijgende lijn te zien in het aantal klachten over stofoverlast bij Tata Steel: van 7 klachten in het vierde kwartaal van 2017 is dit toegenomen naar 123 klachten in het eerste kwartaal van 2020. Daarnaast is het ook opvallend dat het aantal klachten bij Tata Steel sterk afnam in het vierde kwartaal van 2018, terwijl het aantal klachten bij Harsco in die periode juist sterk toenam. In Hoofdstuk 6 en 7 kwam naar voren dat de klachten over stofoverlast bij Harsco, in combinatie met meldingen van Harsco, hebben geleid tot een toezichts- en handhavingstraject door de OD NZKG.

9.1.2 Afspraken over omgang met klachten door OD NZKG

Op de website van de OD NZKG staat beschreven hoe een klacht kan worden ingediend.[1053] Daarnaast heeft de OD NZKG een werkinstructie opgesteld waarin staat hoe de OD NZKG dient om te gaan met klachten over bedrijven die onder de verantwoordelijkheid van de OD NZKG vallen, waaronder ook Tata Steel en Harsco.[1054]

In de werkinstructie worden vier stappen onderscheiden:

1. Ontvangst van een klacht;
2. Toewijzing van de klacht;
3. Behandeling van de klacht;
4. Afhandeling van de klacht.

1. Ontvangst klacht

In de werkinstructie staat dat klachten op verschillende manieren bij de OD NZKG kunnen binnenkomen (telefonisch, via webformulier, brief of app). Na ontvangst van de klacht moet de OD NZKG een ontvangstbevestiging naar de indiener van de klacht sturen (indien mogelijk; zo moet de indiener van de klacht hiervoor een geldig e-mailadres hebben opgegeven). De klachtindiener kan bij het indienen aangeven of en hoe hij een terugkoppeling wil ontvangen. Dit is een standaardtekst met vrije velden. De klachtindiener krijgt als hij dat wil een telefonische terugkoppeling of een terugkoppeling via e-mail. Zo nodig stelt de klachtwachtinspecteur bij het bedrijf nadere vragen, dit ter beoordeling van de inspecteur.[1055]

2. Toewijzing klacht

Na ontvangst van de klacht moet de OD NZKG deze analyseren om te bepalen of deze moet worden doorgezet naar de desbetreffende klachtwachtinspecteur van de OD NZKG, of dat de klacht wordt doorgestuurd naar een ander bevoegd gezag. Dit laatste gebeurt als de OD NZKG niet de aangewezen organisatie is om de klacht op te volgen. De OD NZKG geeft aan dat elke dag een andere inspecteur dienst heeft als klachtenwacht. Zoals aangegeven in Hoofdstuk 6, komen zowel klachten (van omwonenden) als meldingen (van ongewone voorvallen door Tata Steel of Harsco) bij deze persoon binnen. De (klachtwacht)inspecteur moet nagaan of de klachten en meldingen aan elkaar gerelateerd kunnen worden (zie ook Kader 6.3 in Hoofdstuk 6).[1056]

3. Behandeling klacht

In de werkinstructie staat verder dat alle klachten die voor de OD NZKG bestemd zijn, in behandeling worden genomen. Hiervoor zal de inspecteur van de OD NZKG de benodigde informatie opvragen, dossieronderzoek doen en de klacht afstemmen met collega's. In de werkinstructie is bepaald dat de inspecteur binnen één

[1053] www.odnzkg.nl
[1054] OD NZKG (zonder datum), Werkinstructie Behandelen klacht
[1055] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 8 mei 2020
[1056] OD NZKG, interview, 10 december 2019

werkdag telefonisch contact moet opnemen met degene die de klacht heeft ingediend. Om zichtbaar te hebben wanneer contact is geweest en wat is afgesproken, moet de inspecteur telefoonnotities van de zaak maken. Wanneer voor de behandeling van de klacht specifieke kennis noodzakelijk is, dan dient de klachtwacht-inspecteur contact op te nemen met de collega-inspecteur die bij dit object betrokken is. Als het mogelijk gaat om een incident, dan moet er contact opgenomen worden met de piketinspecteur.

4. Afhandeling klacht

Afhandeling van de klacht betreft het terugkoppelen aan degene die de klacht heeft ingediend en het sluiten van het zaakdossier. Als er een fysieke controle is uitgevoerd naar aanleiding van de klacht, dan wordt het resultaat hiervan teruggekoppeld aan degene die de klacht heeft ingediend.

9.1.3 Praktijk over omgang met klachten door OD NZKG

Totaaloverzicht klachten ontbreekt

De **provincie** stelt dat de OD NZKG het aangewezen loket is voor klachten, meldingen, handhavingsverzoeken en dergelijke.[1057] Die taak is meegekomen vanuit de provincie met de oprichting van de OD NZKG in 2014. De provincie heeft de indruk dat op het gebied van het afhandelen van klachten nog een slag te maken is, omdat het niet altijd duidelijk is waar mensen terecht kunnen met een klacht. Klachten kunnen namelijk bij verschillende instanties, zoals de provincie, de GGD, gemeente, OD NZKG of Tata Steel zelf, worden ingediend. Mogelijke verbetering is volgens de provincie gelegen in het opzetten van een goede website van de provincie, waar duidelijk vermeld staat waar klachten ingediend kunnen worden.[1058] De **OD NZKG** geeft aan dat in de beginfase, toen de OD NZKG net was opgericht in 2014, het voor veel omwonenden niet duidelijk was waar zij met hun klachten naartoe konden. Vanaf 2018/2019, toen de maatschappelijke onrust rondom Tata Steel en Harsco begon, is dit volgens de OD NZKG wel algemeen bekend geworden voor omwonenden.[1059] Niettemin worden klachten op verschillende manieren ingediend en is de OD NZKG niet het centrale verzamelpunt voor alle klachten over Tata Steel en Harsco. In de praktijk blijkt het ingewikkeld om alle klachten bij de OD NZKG te verzamelen. De OD NZKG geeft hierover aan dat, tot kort geleden, nooit is gesteld dat de OD NZKG het centrale verzamelpunt voor klachten zou moeten zijn.[1060] De OD NZKG heeft geen structureel overleg met andere instanties, zoals de provincie, OD IJmond of de GGD Kennemerland, om na te gaan of daar klachten worden ingediend die eigenlijk bij de OD NZKG thuishoren. De OD NZKG deed nog geen structureel onderzoek naar klachtenpatronen. Met de komst van een extra data-analist is de OD NZKG aan het verkennen of de informatie uit de klachten op een proactieve wijze zou kunnen worden gebruikt.[1061] De **GGD Kennemerland** stelt daarbij dat er te veel instanties zijn waar klachten kunnen worden ingediend en geeft aan dat tijdens de bewonersavond in december 2018 de wens van één meldpunt naar voren kwam. De GGD ziet ook als voordeel van een centraal klachtenmeldpunt, dat uit een klachtenpatroon informatie kan worden gehaald om proactief maatregelen te nemen.[1062]

Kader 9.1 Particulier initiatief Stofmelder

Eén manier waarop klachten kunnen worden ingediend is via de website Stofmelder. In Paragraaf 9.1.1 is aangegeven dat een groot deel van de klachten (43%) wordt ingediend via deze website.

[1057] Provincie Noord-Holland, interview, 8 oktober 2019
[1058] Provincie Noord-Holland, interview, 8 oktober 2019
[1059] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 8 mei 2020
[1060] OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020
[1061] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 8 mei 2020
[1062] GGD Kennemerland, interview, 3 februari 2020

De website Stofmelder is via crowdfunding eind 2018 opgericht door omwonenden. Aanleiding waren de stofemissies bij Harsco en het feit dat er veel instanties waren waar omwonenden klachten konden dienen. Hierdoor wisten de OD NZKG, Tata Steel en de GGD niet van elkaar hoeveel en welke klachten er werden ingediend. Daarmee ontbrak ook transparantie richting omwonenden, die geen idee hadden of er slechts enkele of juist veel klachten werden ingediend.[1063] Een andere reden voor de oprichting van Stofmelder is volgens **Stichting IJmondig** dat het niet gebruiksvriendelijk is om klachten in te dienen bij de OD NZKG.[1064] De **Dorpsraad Wijk aan Zee** geeft aan dat het initiatief van Stofmelder moet worden gezien als een noodgreep, omdat de overheid en Tata Steel volgens haar falen om een goed en toegankelijk loket in te richten.[1065]

De **OD NZKG** geeft aan dat het klachtenformulier op de website van de OD NZKG de geëigende weg is voor het indienen van klachten en dat andere vormen voor het binnenkomen van klachten voor haar onwenselijk zijn. Echter, de OD NZKG geeft aan dat zij door de politieke druk en publieke opinie genoodzaakt was om haar systeem aan te laten sluiten op Stofmelder. De OD NZKG is niet betrokken geweest bij de oprichting van Stofmelder. Bij het opstarten is alleen contact geweest tussen de OD NZKG en Stofmelder over de voorwaarden waaraan een klacht moet voldoen (welke gegevens deze in ieder geval moet bevatten). Tevens is het zaaksysteem van de OD NZKG opengesteld voor Stofmelder. De OD NZKG geeft aan dat Stofmelder haar helpt om vroegtijdig een trend te kunnen waarnemen.[1066]

De website Stofmelder werkt volgens de **OD NZKG** echter nog niet goed. Zo komt het voor dat klachten vertraagd binnenkomen bij de OD NZKG, nadat deze zijn ingediend bij Stofmelder. De vertraging bedraagt soms enkele uren en in sommige gevallen zelfs enkele dagen. Door de vertraging kan de OD NZKG zeer lastig onderzoek naar de klacht doen. Dit probleem speelde met name in de opstartfase van Stofmelder, maar in januari 2020 was er ook nog meerdere dagen vertraging. Daarop is contact geweest met de beheerder van Stofmelder en is het probleem opgelost.[1067] De OD NZKG heeft geen inzicht of alle relevante klachten die bij Stofmelder worden ingediend naar de OD NZKG worden doorgestuurd. Dit is een van de redenen dat de OD NZKG liever klachten direct via het eigen systeem ontvangt. Ook de **Dorpsraad van Wijk aan Zee** geeft aan dat de website Stofmelder nog niet goed werkt. Stofmelder is een particulier project dat veel tijd kost. Het is niet altijd up-to-date en voldoet volgens de Dorpsraad niet aan de privacybescherming. Aangezien er niet anoniem een klacht kan worden ingediend, heeft de Dorpsraad het idee dat er ook mensen zijn die niet durven te klagen. Ook de **Stichting IJmondig** geeft aan dat het een nadeel is dat het bij Stofmelder niet mogelijk is om anoniem een klacht in te dienen. Stichting IJmondig is van mening dat er bij de OD NZKG een gebruiksvriendelijke mogelijkheid zou moeten zijn om klachten in te dienen. Hier is echter tot op heden geen zicht op. De **GGD Kennemerland** kreeg vóór de oprichting van Stofmelder zelden klachten over Tata Steel. Tegenwoordig krijgt de GGD via Stofmelder wel eens vragen en/of meldingen over gezondheid. Deze vragen zijn vaak lastig te beantwoorden, omdat vragen en meldingen vaak vaag en/of onvolledig zijn en de OD NZKG de benodigde informatie ook lang niet altijd heeft.[1068]

Standaardantwoorden bij afhandeling klacht niet goed ontvangen

De **OD NZKG** geeft aan dat ze niet standaard contact opneemt met indieners van een klacht. Dit is maatwerk en zal per situatie verschillen. Alle indieners van een klacht krijgen wel een bericht via de e-mail, behalve als een

[1063] www.stofmelder.nl
[1064] Stichting IJmondig, interview, 11 juni 2020
[1065] Dorpsraad Wijk aan Zee, interview, 15 juni 2020
[1066] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 8 mei 2020
[1067] In Haarlems Dagblad van 15 september 2020 staat vermeld dat de website is vernieuwd en dat de doorstuurtijd is verkort.
[1068] GGD Kennemerland, interview, 3 februari 2020

klachtindiener heeft aangegeven geen contact te willen. Gezien de grote hoeveelheid klachten heeft de **OD NZKG** ervoor gekozen om standaardantwoorden te gebruiken. Deze worden regelmatig geüpdatet wanneer er ontwikkelingen zijn. De OD NZKG geeft aan dat het voor haar niet mogelijk is om alle klachten op individueel niveau te behandelen. Wel wordt er gefilterd op afwijkende klachten. De OD NZKG geeft aan dat zij indieners van dergelijke, afwijkende klachten belt of bij hen langsgaat. Indien mogelijk wordt aan de klachtindiener in het standaardantwoord gemeld welke vervolgacties de OD NZKG neemt richting het bedrijf naar aanleiding van de klacht. De klachtindiener heeft de mogelijkheid om in gesprek te gaan met de OD NZKG nadat de OD NZKG een reactie heeft gegeven op een klacht. De klachtindiener kan namelijk altijd een reactie geven op het antwoord van de OD NZKG en als deze graag telefonisch overleg wil, dan is dat mogelijk.

De **OD NZKG** geeft aan dat de standaardantwoorden niet altijd goed worden ontvangen door klachtindieners. Dit wordt bevestigd in de tientallen e-mails die de Rekenkamer van **omwonenden** heeft ontvangen, waarvan een groot deel ging over de ontevredenheid van de klachtafhandeling door de OD NZKG. Zij waren met name ontevreden over de standaardantwoorden van de OD NZKG en de onduidelijkheid die zij hebben over wat er met hun klacht gebeurt. Zij gaven aan geen resultaat te zien van het indienen van hun klacht. Ook de **Dorpsraad Wijk aan Zee** geeft aan dat de standaardantwoorden niet goed ontvangen worden door indieners van klachten, want de OD NZKG informeert de indiener van de klacht niet welke actie er is ondernomen richting Tata Steel en Harsco naar aanleiding van de klacht. Dit draagt bij aan het ‘klaagmoe’ worden van omwonenden. Ook **Stichting IJmondig** geeft aan dat de standaardantwoorden niet goed werken. Ze stelt dat de OD NZKG ongeveer vijf standaardantwoorden heeft die worden verstuurd naar indieners van klachten. Het antwoord dat vaak wordt gegeven is dat hetgeen waarover de klacht is ingediend, binnen de vergunning valt. De indieners zouden graag meer gedetailleerde informatie ontvangen over wat zij ervaren en of dit gevaarlijk is. Ook horen zij graag wat er naar aanleiding van hun klacht is gedaan. Door het hanteren van standaardantwoorden vindt de Stichting IJmondig de klachtenafhandeling de afgelopen jaren verslechterd.

Ook komt het voor dat de reactie van de OD NZKG op klachten wisselend is, zoals bij meerdere klachten van een **omwonende** over ongare kooks. In eerste instantie gaf de OD NZKG aan dat er onderzoek was gedaan naar de klacht en dat de waargenomen emissie voldeed aan de vergunning. Daarna gaf de OD NZKG bij nieuwe klachten over ongare kooks aan dat er sprake was van een incident en de andere keer dat op basis van de ingediende klacht een waarschuwingsbrief naar Tata Steel was verzonden en dat een hercontrole zou worden uitgevoerd. Over deze hercontrole heeft de omwonende niets vernomen.

Aantal klachten geen goede graadmeter overlast vanwege klaagmoeheid omwonenden

De **Dorpsraad Wijk aan Zee** geeft aan dat het aantal binnengekomen klachten bij de OD NZKG geen goede graadmeter is om na te gaan of er veel of weinig overlast is. De Dorpsraad geeft namelijk aan dat omwonenden ‘klaagmoe’ worden en na verloop van tijd geen zin en energie meer hebben om te klagen. Een reden waarom mensen ‘klaagmoe’ worden, is de wijze waarop een klacht moet worden ingediend. Dit kost tijd en energie. Zo kost het tijd om een klachtenformulier in te vullen. Daarna ontvangt de indiener een e-mail, waarmee het indienen van de klacht bevestigd moet worden. Vervolgens wordt de indiener van een klacht in veel gevallen teruggebeld of gemaild. De e-mail is volgens de Dorppsraad altijd een standaardmail. In de loop van tijd is de OD NZKG wel iets specifieker in haar antwoord geworden. In de e-mails van **omwonenden** die de Rekenkamer heeft ontvangen over de klachtafhandeling door de OD NZKG, valt te lezen dat de OD NZKG de e-mail op de klacht afsluit met de opmerking: ”*Ook als Tata Steel zich aan de vergunning houdt, is het niet uit te sluiten dat hinder wordt ervaren. Aan vergunningen zijn immers voorschriften verbonden om hinder voor de omgeving te beperken. Daarbij wordt rekening gehouden met wettelijke vereisten (Nederlandse en Europese). Hierdoor wordt een bepaalde mate van*

hinder of emissies naar het milieu als acceptabel geacht." De laatste zin ervaart de **Dorpsraad** als storend.[1069] Ook **Stichting IJmondig** stelt dat omwonenden klaagmoe worden, omdat zij geen resultaat zien van het indienen van hun klachten. Ze stelt dat de omgeving niet meekrijgt wat er met hun klachten richting Tata Steel of Harsco wordt gedaan. De Rekenkamer merkt op dat ondanks de klaagmoeheid, het totaal aantal klachten in de onderzoeksperiode stijgend is, met een piek in het eerste kwartaal van 2019 en een piek in het eerste kwartaal van 2020 (zie Figuur 9.5).

Mogelijke verbeteringen bij klachtenafhandeling
In het Programma Tata Steel 2020-2050 hebben de **provincie en gemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen** de ambitie opgenomen om de klachtafhandeling door de OD NZKG te verbeteren. In het Programma Tata Steel 2020-2050 wordt gesteld dat de OD NZKG het primaire loket is voor klachten over Tata Steel en dat deze functie wordt verbeterd door het klachtenproces te verbeteren en door meer inzicht te geven in het aantal klachten en wat daarmee wordt gedaan. Ook is er een klachtencoördinator aangesteld. Verder zijn afstemming met andere organisaties en waar nodig een goede doorverwijzing onderdeel van een goed klachtenloket.[1070]

De **OD NZKG** geeft aan dat zij bezig is om meer achtergrondinformatie op haar website beschikbaar te stellen, zodat daar in de antwoorden aan de klachtindiener naar verwezen kan worden. Daarnaast geeft de OD NZKG aan dat zij extra capaciteit heeft vrijgemaakt om aandacht aan omgevingsmanagement te kunnen geven en ook ondersteuning bij de administratieve afhandeling van de klachten, zodat een inhoudelijk inspecteur meer tijd heeft voor de inhoud van een klacht.[1071] Op het moment van schrijven (zomer 2020) is het nog niet duidelijk hoe dit precies vorm krijgt.

De **Stichting IJmondig** zou graag willen dat omwonenden gewaarschuwd worden als er bijvoorbeeld een stofwolk aankomt, in plaats van dat omwonenden zelf een klacht moeten indienen over een stofwolk. De OD NZKG zou bijvoorbeeld webcams neer kunnen zetten om stofwolken in de gaten te houden. Als er dan sprake is van een stofwolk, dan zou er een waarschuwing via bijvoorbeeld Whatsapp verstuurd kunnen worden. Op dat moment kunnen bewoners maatregelen nemen door bijvoorbeeld even naar binnen te gaan en ramen en deuren te sluiten.[1072]

De **Dorpsraad Wijk aan Zee** geeft aan dat zij het verbeteren van de klachtafhandeling (en communicatie) als doel op zich als een risico ziet. Volgens de Dorpsraad moet de oorzaak van de hinder worden aangepakt. Met communicatie worden de klachten van bezorgde burgers niet opgelost. Daarom ziet de Dorpsraad liever dat de OD NZKG zich meer richt op het verbeteren van de uitvoering van VTH-taken, dan op het verbeteren van de klachtafhandeling (en communicatie).[1073]

9.2 Omgang met handhavingsverzoeken

In deze paragraaf gaan we in op de omgang met handhavingsverzoeken van belangenorganisaties en omwonenden. Hiervoor maken we eerst een korte analyse van het aantal handhavingsverzoeken. Vervolgens gaan we na hoe de OD NZKG handhavingsverzoeken afhandelt. Dit leidt tot de volgende bevinding:

[1069] Dorpsraad Wijk aan Zee, interview, 15 juni 2020
[1070] Provincie Noord-Holland e.a. (2020), Programma Tata Steel 2020-2050, 17 november 2020
[1071] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 8 mei 2020
[1072] Stichting IJmondig, interview, 11 juni 2020
[1073] Dorpsraad Wijk aan Zee, schriftelijke beantwoording vragen, 7 juli 2020

Bevinding 9.2

Handhavingsverzoeken worden veel minder vaak ingediend dan klachten. In 2017 en 2018 zijn er geen handhavingsverzoeken ingediend over Tata Steel en Harsco, terwijl in de periode 2019 tot en met het eerste kwartaal van 2020 er 11 handhavingsverzoeken zijn ingediend. Een handhavingsverzoek volgt vaak op een klacht. Van de 11 handhavingsverzoeken heeft de OD NZKG er 6 afgehandeld. Deze waren in eerste instantie alle 6 afgewezen. Bij twee handhavingsverzoeken die betrekking hadden op de casus Ongare kooks, volgde in tweede instantie echter toch handhaving, nadat de indieners met succes bezwaar had gemaakt tegen de afwijzing van de handhavingsverzoeken. Net als voor de omgang met klachten heeft de OD NZKG voor de omgang met handhavingsverzoeken een interne werkinstructie opgesteld. De Rekenkamer constateert ten aanzien van de omgang met handhavingsverzoeken ten eerste dat de mogelijkheid en wijze voor het indienen van handhavingsverzoeken niet beschreven staat op de website van de OD NZKG. Hierdoor is het voor indieners niet duidelijk aan welke formele criteria een handhavingsverzoek moet voldoen. Ten tweede kost het indienen maar ook het behandelen van een handhavingsverzoek veel tijd, wat invloed heeft op de beschikbare capaciteit voor het uit te voeren toezicht. De OD NZKG zou graag meer structureel in overleg willen met de omgeving om handhavingsverzoeken te voorkomen, maar dit is op het moment van schrijven (zomer 2020) nog niet goed van de grond gekomen.

9.2.1 Analyse van handhavingsverzoeken

De Rekenkamer heeft een analyse gemaakt van het aantal handhavingsverzoeken dat is ingediend bij de OD NZKG vanaf 2017 tot en met 2020. In Figuur 9.7 is het totaal aantal handhavingsverzoeken per jaar weergegeven. Ook is weergegeven of de handhavingsverzoeken zijn toe- of afgewezen.

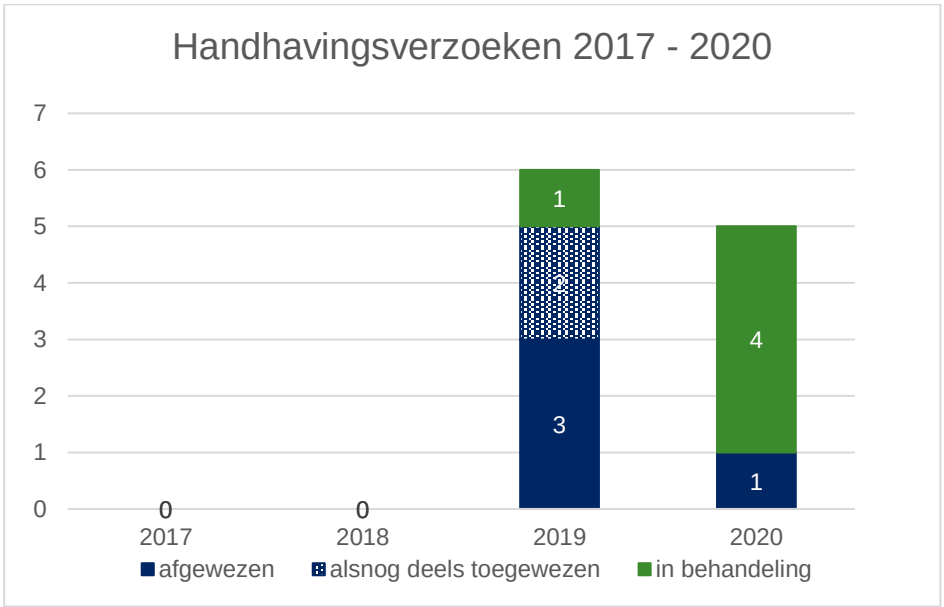

Figuur 9.7 Aantal handhavingsverzoeken bij OD NZKG over Tata Steel en Harsco van 2017 t/m 2020

In de periode 2017 tot en met 2020 zijn er in totaal 11 handhavingsverzoeken ingediend. Het gaat onder andere om handhavingsverzoeken in de casussen Stofemissie bij Harsco en Ongare kooks bij de Kooksfabrieken (deze kwamen eerder al ter sprake in Paragraaf 7.3). Opvallend is dat er in 2017 en 2018 geen handhavingsverzoeken zijn ingediend. Van de 11 handhavingsverzoeken uit 2019 en 2020 heeft de OD NZKG er 6 afgehandeld. Deze zijn in eerste instantie alle 6 afgewezen. Bij de handhavingsverzoeken van de casus Ongare kooks volgde echter

in tweede instantie toch deels toewijzing van het handhavingsverzoek, nadat de twee indieners bezwaar hadden gemaakt tegen de afwijzing. In 4 gevallen is het handhavingsverzoek afgewezen, omdat de OD NZKG geen overtreding heeft geconstateerd. De OD NZKG stelt dat ze enkel handhavend kan optreden wanneer een vergunningvoorschrift of wettelijke bepaling wordt overtreden. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer uit een meting blijkt dat de geldende emissiegrenswaarden worden overschreden. Indien er geen overschrijdingen zijn, kan er niet handhavend worden opgetreden en moet het verzoek tot handhaving worden afgewezen.[1074]

9.2.2 Afspraken over omgang met handhavingsverzoeken

Het indienen van handhavingsverzoeken staat niet beschreven op de website van de OD NZKG.[1075] Wel heeft de OD NZKG een interne werkinstructie opgesteld voor de omgang met handhavingsverzoeken.[1076] In de werkinstructie worden vier stappen onderscheiden:

1. Ontvangst handhavingsverzoek;
2. Toewijzing handhavingsverzoek;
3. Behandeling handhavingsverzoek;
4. Afhandeling handhavingsverzoek.

1. Ontvangst handhavingsverzoek

Een handhavingsverzoek (vaak van een omwonende) kan volgens de werkinstructie op verschillende wijzen worden ingediend, zoals via de post (papieren verzoek), via een e-mail aan het algemene adres van de OD NZKG, via een e-mail aan een inspecteur, rechtstreeks persoonlijk aan de inspecteur of telefonisch.[1077]

2. Toewijzing handhavingsverzoek

De inspecteur van Tata Steel en/of Harsco beoordeelt of het daadwerkelijk een handhavingsverzoek betreft, of dat het om een klacht gaat. In Kader 9.2 is het verschil tussen een klacht en een handhavingsverzoek toegelicht.

Kader 9.2 Verschil tussen klacht en handhavingsverzoek

Een klacht kan tot op zekere hoogte anoniem worden ingediend (bij de website van de OD NZKG moet er alleen een e-mailadres worden opgegeven. Via de website Stofmelder is het niet mogelijk om anoniem een klacht in te dienen). Een handhavingsverzoek kan niet anoniem worden gedaan. Naar aanleiding van een klacht is het niet nodig dat de OD NZKG een (formeel) besluit neemt. Het behandelen van handhavingsverzoeken is daarentegen een formele procedure. Het handhavingsverzoek kan worden beschouwd als een aanvraag in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). De OD NZKG moet dan ook een besluit nemen om al dan niet tot handhaving over te gaan, waartegen bezwaar en beroep openstaat.[1078]

De OD NZKG geeft aan dat de inspecteur controleert of met het handhavingsverzoek is voldaan aan twee belangrijke eisen:

1. De aanvraag moet schriftelijk zijn ingediend. De Rekenkamer merkt op dat deze voorwaarde afwijkt van de werkinstructie, waarin is aangegeven dat een handhavingsverzoek ook telefonisch kan worden ingediend.

[1074] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 12 mei 2020
[1075] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 15 mei 2020
[1076] OD NZKG (2019), Werkproces handhavingsverzoeken d.d. 14 oktober 2019
[1077] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 12 mei 2020
[1078] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 12 mei 2020

2. Degene die het handhavingsverzoek indient, moet een belanghebbende conform de Awb zijn.[1079] Dit kunnen organisaties zijn (zoals Stichting IJmondig of de Dorpsraad Wijk aan Zee), maar kunnen volgens de OD NZKG ook individuen (omwonenden) betreffen. Aangezien de OD NZKG na moet gaan of het verzoek door een belanghebbende is ingediend, kan een handhavingsverzoek niet anoniem worden ingediend.[1080]

Daarnaast moet het handhavingsverzoek aan aanvullende eisen voldoen. Zo moet het verzoek ondertekend zijn, moeten naam en adres van de aanvrager ingevuld zijn, moet de datum op de brief zijn vermeld en moet de aanvraag relevante feiten en omstandigheden bevatten waartegen handhavend moet worden opgetreden alsook concrete gedragingen waardoor er sprake is van een overtreding. Daarnaast moet de aanvrager gegevens toevoegen die voor het behandelen van het handhavingsverzoek nodig zijn en waarover de aanvrager redelijkerwijs kan beschikken.[1081] Als het handhavingsverzoek niet aan (alle) eisen voldoet, dan kan de OD NZKG het verzoek direct afwijzen.[1082]

3. Behandeling handhavingsverzoek

Als het verzoek in behandeling wordt genomen, dan dient de inspecteur na te gaan of er sprake is van een overtreding en of er aanleiding is om tegen een eventuele overtreding op te treden (zie ook Paragraaf 7.3). De OD NZKG spreekt in dit verband over het verrichten van zorgvuldig en op representatieve bedrijfssituatie gebaseerd onderzoek.[1083] Hiervoor kan de inspecteur intern of extern advies inwinnen. Ook kan de inspecteur aanvullende informatie opvragen bij de indiener van het handhavingsverzoek, waardoor de zaak wordt opgeschort. De opschorting beëindigt zodra alle aanvullende informatie is ontvangen. Ook kan de OD NZKG een inspectie uitvoeren als het handhavingsverzoek daar aanleiding toe geeft. Als uit het toezicht geen overtreding blijkt, dan beëindigt de OD NZKG het toezicht en rondt het handhavingsverzoek af. De OD NZKG kan alleen handhavend optreden, indien een vergunningvoorschrift of een andere wettelijke bepaling wordt overtreden. Als er sprake is van een overtreding, dan kan de OD NZKG Tata Steel of Harsco een waarschuwing geven en wordt vervolgtoezicht ingepland. Ook kan de OD NZKG direct handhavend optreden bij Tata Steel of Harsco. De inspecteur stelt dan een handhavingsbesluit op.

Na afloop van de behandeling van het handhavingsverzoek zijn er dus drie uitkomsten mogelijk:

- Het handhavingsverzoek is afgewezen. Er was geen overtreding;
- Het handhavingsverzoek is afgewezen. Er was wel een overtreding, maar deze is niet zwaar genoeg om over te gaan tot handhaving;
- Het handhavingsverzoek is toegewezen. Er wordt handhaving ingezet, zoals een last onder dwangsom of een last onder bestuursdwang.

Een inspecteur legt dit vast in een conceptbeschikking, die vervolgens aan de mandaathouder binnen de OD NZKG ter goedkeuring wordt voorgelegd. De mandaathouder checkt de beschikking op logica en bestuurlijke gevoeligheid. Hierna wordt de beschikking definitief gemaakt.

4. Afhandeling handhavingsverzoek

De OD NZKG stuurt de definitieve beschikking aan de indiener van het handhavingsverzoek. Ook stuurt zij de beschikking aan Tata Steel en/of Harsco en eventueel aan wettelijke adviseurs, het OM, handhavingspartners

[1079] Een belanghebbende is degene wiens belang rechtstreeks bij een besluit is betrokken. Dit kunnen zowel rechtspersonen zijn die voor collectieve of algemene belangen opkomen, als natuurlijke personen die voor hun eigen belangen opkomen.
[1080] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 12 mei 2020
[1081] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 12 mei 2020
[1082] OD NZKG (2019), Werkproces handhavingsverzoeken, 14 oktober 2019
[1083] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 12 mei 2020

en/of de provincie. Als de indiener van het handhavingsverzoek het niet eens is met het besluit van de OD NZKG, dan kan hij bezwaar indienen tegen het besluit.

9.2.3 Praktijk over omgang met handhavingsverzoeken

Gering aantal handhavingsverzoeken

Het indienen van handhavingsverzoeken is volgens de **OD NZKG** niet iets dat vaak gebeurt. Wel laat Figuur 9.6 zien dat er de afgelopen twee jaar een toename is van het aantal ingediende verzoeken. De OD NZKG geeft aan dat de behandeling van handhavingsverzoeken het planmatig werk en het op een structurele wijze toezicht houden doorkruist. Daarom wil zij het aantal handhavingsverzoeken graag laag houden.[1084] De OD NZKG hanteert bij handhavingsverzoeken eenzelfde werkwijze voor Tata Steel en Harsco als voor andere bedrijven die in haar werkgebied vallen. Wel geeft de OD NZKG aan dat handhavingsverzoeken bij andere bedrijven niet of nauwelijks voorkomen.

Handhavingsverzoek volgt op klacht

De **OD NZKG** heeft de indruk dat indieners van een handhavingsverzoek vaak eerder al klachten hebben ingediend waarover ze een handhavingsverzoek indienen (hiernaar heeft de OD NZKG geen onderzoek gedaan). Dit geldt in ieder geval voor de handhavingsverzoeken die de OD NZKG de afgelopen periode heeft binnengekregen. Naar de mening van de OD NZKG is het indienen van handhavingsverzoeken niet de meest effectieve wijze om het doel van de belanghebbende te bereiken. Het zijn juridische procedures waar op de juridische inhoud het verzoek moet worden toe- of afgewezen.

De **Dorpsraad Wijk aan Zee** bevestigt dat handhavingsverzoeken volgen op klachten. Zo waren de voortdurende overlast en overtredingen voor de Dorpsraad aanleiding om een handhavingsverzoek in mei 2019 in te dienen in de hoop dat dit tot effectieve actie bij de OD NZKG en de provincie zou leiden. Het voornaamste doel van de Dorpsraad is verandering in de uitvoering van de VTH-taken tot stand brengen (effectiever en strenger). Ze ziet handhavingsverzoeken als "*een achterdeurtje, een laatste redmiddel omdat er niets anders is*".

Ook het handhavingsverzoek van een **omwonende** over het ontstaan van ongare kooks (zie Paragraaf 7.3) bevestigt dat een handhavingsverzoek volgt op klachten. De omwonende geeft aan dat hij het handhavingsverzoek heeft ingediend, omdat hij geen verbetering zag naar aanleiding van de ingediende klachten.[1085]

Reactietermijn soms lang en niet altijd gehaald

Conform de Awb dient de OD NZKG een besluit te nemen over het handhavingsverzoek binnen een redelijke termijn na ontvangst van de aanvraag. Indien een beschikking niet binnen acht weken kan worden gegeven, moet de OD NZKG dit binnen deze termijn aan de aanvrager laten weten en daarbij een redelijke termijn noemen waarbinnen wel een besluit wordt genomen. Op 24 januari 2020 heeft een **omwonende** een handhavingsverzoek ingediend naar aanleiding van stankoverlast door de Kooksfabriek 2. De OD NZKG heeft binnen een termijn van acht weken (op 21 februari 2020) in grote lijnen aangegeven hoe zij het handhavingsverzoek zal behandelen en dat zij binnen een termijn van zes maanden (voor 24 juli 2020) over het handhavingsverzoek een besluit zou nemen. Op 16 juli 2020 stuurde de OD NZKG een brief aan de omwonende, waarin ze aangeeft dat het nemen van een besluit is vertraagd en dat de OD NZKG ernaar streeft om uiterlijk 1 oktober 2020 een besluit te nemen op het handhavingsverzoek. Op 3 oktober 2020 stuurt de omwonende een ingebrekestelling naar de OD NZKG, omdat de OD NZKG nog geen besluit had genomen.

[1084] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 12 mei 2020
[1085] Omwonende, schriftelijke beantwoording vragen, 3 juni 2020

Handhavingsverzoeken vaak afgewezen

De meeste handhavingsverzoeken worden afgewezen, omdat de OD NZKG geen overtreding heeft geconstateerd. De **OD NZKG** heeft de indruk dat handhavingsverzoeken veelal algemeen of op basis van de verkeerde voorschriften worden ingediend (hiernaar heeft de OD NZKG geen onderzoek gedaan). Eén van de handhavingsverzoeken waar dit bij speelt is een breed verzoek tot handhaving bij Tata Steel en Harsco door de Dorpsraad Wijk aan Zee uit mei 2019. De Dorpsraad verzocht de OD NZKG om op de gehele vergunning van Tata Steel IJmuiden en aanverwante processen en bedrijven zoals Harsco te handhaven. De OD NZKG moest volgens het handhavingsverzoek controleren of aan alle bepalingen en voorschriften wordt voldaan. Tevens verzocht de Dorpsraad de OD NZKG om van alle processen, emissies en activiteiten te controleren of deze opgenomen zijn in de vergunning en alle vergunningen te controleren of deze wel juist zijn. De Dorpsraad is namelijk van mening dat bij fabrieken met dusdanig grote en complexe milieuaspecten met dito mogelijke bedreigingen voor de gezondheid en leefbaarheid van de omgeving, constante fysiek aanwezige overheidshandhaving noodzakelijk is.[1086]

In Hoofdstuk 7 kwam naar voren dat de OD NZKG in de casus van Ongare kooks van de Kooksfabrieken naar aanleiding van een handhavingsverzoek van een omwonende over is gegaan tot handhaving op het ontstaan van ongare kooks. Hiervoor moest de indiener van het handhavingsverzoek wel eerst in bezwaar gaan. Het handhavingsverzoek was in eerste instantie namelijk afgewezen, waarna de indiener in bezwaar is gegaan. Het bezwaar tegen de afwijzing is gedeeltelijk gegrond verklaard, waardoor de OD NZKG een LOD heeft opgelegd aan Tata Steel voor het ontstaan van ongare kooks. De **omwonende** geeft aan dat hij zich bij de afhandeling van het verzoek door de OD NZKG "*aan het lijntje*" gehouden voelt. Hij geeft onder andere aan dat de OD NZKG gedurende lange tijd geen actie heeft ondernomen en te weinig heeft gecommuniceerd.[1087]

Gesprek naar aanleiding van handhavingsverzoek

Zoals naar voren kwam in Hoofdstuk 7, geeft de **OD NZKG** aan dat het afwijzen van een handhavingsverzoek frustrerend is voor de indiener en dat het behandelen van de handhavingsverzoeken de OD NZKG veel tijd kost. De OD NZKG vindt het indienen van handhavingsverzoeken niet de meest effectieve wijze om het doel van de belanghebbende te bereiken.[1088] Ook de **Dorpsraad Wijk aan Zee** geeft aan dat het indienen van handhavingsverzoeken haar veel tijd en energie kost. Zij heeft bovendien het gevoel dat het indienen van een handhavingsverzoek geen nut heeft.[1089]

De **OD NZKG** zou in plaats van het juridische proces van handhavingsverzoeken graag meer in gesprek blijven met de indieners van deze verzoeken. Een gesprek kan de OD NZKG een beeld geven wat er in de omgeving speelt. Ook geeft de OD NZKG aan dat het een ingang is om uit te kunnen leggen wat de OD NZKG al doet of kan doen, voordat een handhavingsverzoek wordt ingediend. Zo is de OD NZKG naar aanleiding van het handhavingsverzoek van de Dorpsraad Wijk aan Zee in gesprek gegaan met de Dorpsraad. De OD NZKG geeft aan dat zij tijdens een gesprek de Dorpsraad kan informeren over wat er speelt en kan de Dorpsraad bij de OD NZKG aangeven waar zij mee zitten. De OD NZKG kan dan aangeven in hoeverre zij hier invulling aan kunnen

[1086] Dorpsraad Wijk aan Zee (2019), Toezicht, handhaving en vergunningverlening Tata Steel en Harsco, 8 mei 2019
[1087] Omwonende, schriftelijke beantwoording vragen, 3 juni 2020
[1088] OD NZKG, interview, 25 februari 2020 I & OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 12 mei 2020
[1089] Dorpsraad Wijk aan Zee, schriftelijke beantwoording vragen, 7 juli 2020

geven. Hiervoor is wel vertrouwen van beide kanten nodig. De OD NZKG hoopt met deze gesprekken het vertrouwen van de omgeving in de OD NZKG te herstellen.[1090]

De OD NZKG heeft in de zomer van 2019 een uitnodiging voor een eerste gesprek aan de Dorpsraad Wijk aan Zee verstuurd. Dit gesprek heeft volgens de **Dorpsraad** op 15 januari 2020 plaatsgevonden. Naar de mening van de OD NZKG verliep dit goed. Ook de Dorpsraad geeft aan dat het gesprek in goede sfeer plaatsvond. Er hebben daarna echter geen gesprekken meer tussen de OD NZKG en de Dorpsraad plaatsgevonden. Ook met de Stichting IJmondig heeft de OD NZKG gesproken. Dit gesprek verliep naar de mening van de OD NZKG minder makkelijk, maar werd toch als een goede start gezien. **Stichting IJmondig** geeft over het gesprek aan dat ze gevraagd zijn om af te zien van een handhavingsverzoek op de dakemissies bij Hoogoven 6 en 7. Aangezien de Stichting hier niet van wil afzien, heeft ze bezwaar gemaakt tegen de afwijzing van het handhavingsverzoek.

Mogelijke verbetering bij afhandeling handhavingsverzoeken

De **OD NZKG** ziet weinig mogelijkheden voor verbeteringen ten aanzien van het afhandelen van handhavingsverzoeken, doordat het juridische en daarmee lastig uitlegbare procedures zijn. De **Dorpsraad** ziet wel een mogelijke verbetering. Zo zou zij graag professioneel advies willen krijgen om na te gaan aan welke criteria een handhavingsverzoek moet voldoen. De OD NZKG heeft volgens de Dorpsraad aangegeven hun tips hierover te willen geven, maar tot op heden (zomer 2020) heeft de Dorpsraad hier geen reactie op gekregen. Volgens de Dorpsraad is dit exemplarisch voor hoe het vaak gaat.[1091] De OD NZKG geeft hierover aan dat ze graag een goed gevolg wil geven aan dit initiatief, maar hierbij wordt gehinderd door onder andere Wob-verzoeken, persvragen en gebrek aan capaciteit op dit complexe dossier.[1092]

9.3 Communicatie door provincie en OD NZKG naar omgeving

In deze paragraaf staat de communicatie van de provincie en OD NZKG richting omwonenden en belangenorganisaties centraal. We zijn nagegaan in hoeverre zij op de hoogte worden gehouden van en betrokken worden bij belangrijke ontwikkelingen met betrekking tot VTH-taken en eventuele incidenten bij Tata Steel en Harsco. Dit leidt tot de volgende bevinding:

Bevinding 9.3

De afgelopen jaren hebben de provincie en de OD NZKG op verschillende wijzen gecommuniceerd richting de omgeving over Tata Steel en Harsco via onder andere bewonersbijeenkomsten, nieuwsbrieven en achtergrond-informatie op de websites van de provincie en de OD NZKG. De Rekenkamer constateert met betrekking tot communicatie het volgende. Ten eerste vinden de provincie en OD NZKG het belangrijk om te communiceren als één overheid. De afgelopen jaren communiceerden de provincie en de OD NZKG elk vanuit hun rol, maar nog niet altijd als één overheid over de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco. Ten tweede is de informatie over Tata Steel en Harsco via de websites van de provincie en de OD NZKG nog niet actueel, overzichtelijk en volledig. Ten derde verloopt de communicatie over de uitvoering van VTH-taken vooral via de OD NZKG, maar is het voor haar onduidelijk bij welke ontwikkelingen omwonenden behoefte hebben aan communicatie. Ook de omgeving geeft aan dat zij nog niet goed in gesprek is met de OD NZKG. Daarbij stelt de Dorpsraad dat communicatie minder belangrijk is dan een goede uitvoering van VTH-taken, omdat communicatie de overlast voor omwonenden niet oplost.

[1090] OD NZKG, interview, 25 februari 2020
[1091] Dorpsraad Wijk aan Zee, schriftelijke beantwoording vragen, 7 juli 2020
[1092] OD NZKG, reactie feitelijk wederhoor, 24 november 2020

9.3.1 Afspraken over communicatie

Gezamenlijk programma

Bij de uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco zijn meerdere overheden en overheidsorganisaties betrokken: niet alleen de provincie en de OD NZKG, maar ook de gemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen, de OD IJmond en de GGD Kennemerland (zie ook Hoofdstuk 2). Voor een eenduidige boodschap naar de omgeving vinden de provincie en de IJmondgemeenten het belangrijk om als één overheid te communiceren. In het Programma Tata Steel 2020-2050 is hierover het volgende opgenomen:
"Voor een gezondere leefomgeving in de IJmond vinden we samenwerking tussen alle betrokken overheden en Tata Steel én contact met de omgeving van groot belang. Die samenwerking kan nog veel beter. Het Programma Tata Steel vormt de basis om die samenwerking verder vorm te geven. Werken als één overheid maakt de dialoog met Tata Steel effectiever en de activiteiten van de verschillende overheden worden beter op elkaar afgestemd. Ook met bewoners wordt als één overheid de dialoog aangegaan over Tata Steel."[1093]

Kader 9.3 Programma Tata Steel 2020-2050

De provincie en IJmondgemeenten hebben gezamenlijk het Programma Tata Steel 2020-2050 opgesteld. Eind februari 2020 is met een vertegenwoordiging van bewonersorganisaties uit de omgeving van Tata Steel gesproken over het Programma Tata Steel. Deze bijeenkomst was gezamenlijk georganiseerd door de provincie en de drie IJmondgemeenten. In mei 2020 is het programma in concept vastgesteld door de colleges van de provincie en de IJmondgemeenten. Daarna hebben belangenorganisaties, omwonenden en Tata Steel de mogelijkheid gekregen om hierop te reageren. November 2020 is het definitieve programma vastgesteld.[1094] De OD NZKG (en in mindere mate de OD IJmond en de GGD) heeft een ondersteunende rol in het Programma.[1095] Ook heeft de OD NZKG een Uitvoeringsprogramma VTH Tata Steel 2020-2022 opgesteld, waarvan de hoofdpunten in het Programma Tata Steel 2020-2050 zijn opgenomen.[1096]

In het Programma Tata Steel 2020-2050 wordt veel nadruk gelegd op het communiceren als één overheid. Zo wordt gesteld dat de gezamenlijke overheden, ondersteund door hun uitvoerende diensten (waaronder de OD NZKG), hun krachten bundelen door als één overheid te opereren richting Tata Steel en de omgeving. Dat vereist volgens het Programma verdere samenwerking, een goede klachtenafhandeling en publieksinformatie, oog en oor voor de bewoners en een dialoog met de omgeving over onder andere de voortgang van dit programma. Verder wordt in het Programma gesteld dat het optreden naar buiten als één overheid met het Bestuurlijk Overleg Industrie & Gezondheid IJmond op bestuurlijk niveau vorm krijgt.[1097]

Met betrekking tot communicatie hebben de provincie en de OD NZKG in 2020 nadere afspraken gemaakt.[1098] In het Afsprakenkader 2020 is opgenomen dat de provincie communiceert over politieke en/of bestuurlijke afwegingen en dat de OD NZKG communiceert over technisch inhoudelijke zaken die gerelateerd zijn aan de expertise van de OD NZKG. In de communicatie vinden beide partijen het belangrijk dat de rollen van de

[1093] Provincie Noord-Holland e.a. (2020), Programma Tata Steel 2020-2050, 17 november 2020, p. 28
[1094] Provincie Noord-Holland e.a. (2020), Programma Tata Steel 2020-2050, 17 november 2020
[1095] Provincie Noord-Holland, interview, 14 april 2020
[1096] OD NZKG (2020), Uitvoeringsprogramma Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) Tata Steel 2020-2022, november 2020
[1097] Provincie Noord-Holland e.a. (2020), Programma Tata Steel 2020-2050, 17 november 2020
[1098] Provincie Noord-Holland en OD NZKG (2020), Afsprakenkader 2020, 12 maart 2020

provincie en de OD NZKG duidelijk worden vermeld en dat verwarring bij doelgroepen over rollen en taken van de provincie en de OD NZKG niet wenselijk is. Daarnaast wordt ook gesteld dat de provincie en OD NZKG geen tegenstrijdige boodschappen communiceren en elkaar geen verwijten maken via de pers.

Gezamenlijk overleg

Sinds november 2019 bestaat het **Bestuurlijk overleg Industrie & Gezondheid IJmond**, waarin de provincie en de IJmondgemeenten zitting hebben. De OD NZKG, de OD IJmond en de GGD Kennemerland treden op als adviseurs. Andere partijen kunnen op uitnodiging aanwezig zijn (bijvoorbeeld Rijk, RIVM en Tata Steel). Tata Steel is een belangrijk onderwerp tijdens dit bestuurlijk overleg, maar niet het enige onderwerp. Het (achterliggende) doel is een gezondere leefomgeving in de IJmond. Het overleg is een middel om gezamenlijk te bepalen hoe de betrokken partijen dat kunnen bereiken en waar de overheden in de IJmond naartoe willen in de verhouding tussen industrie en gezondheid.[1099]

De provincie wil daarnaast samen met de IJmondgemeenten een structureel **omgevingsoverleg** instellen, waarbij bewoners, bedrijven en overheden in gesprek gaan over het samenleven in de buurt van industrie in de IJmond. Dit gesprek gaat niet alleen over Tata Steel, maar krijgt een breder karakter. Zo kan het ook gaan over de visie op gezondheid, luchtkwaliteit en geluidsoverlast (onder andere door het transformatorstation van Tennet). Hoe dit gesprek precies vorm gaat krijgen, wordt op het moment van schrijven (zomer 2020) nog uitgezocht. Er is al wel een externe voorzitter aangetrokken die een ronde maakt langs betrokken partijen over punten die op de agenda van dit overleg moeten komen. De bedoeling is dat het omgevingsoverleg ongeveer twee keer per jaar zal plaatsvinden. De eerste bijeenkomst zou voor de zomer 2020 plaatsvinden, maar is vanwege de corona-omstandigheden uitgesteld.[1100]

9.3.2 Praktijk communicatie door provincie en OD NZKG

Communicatie als één overheid

In de afgelopen jaren is een aantal informatiebijeenkomsten voor omwonenden georganiseerd, zie Tabel 9.1.[1101]

Tabel 9.1 Overzicht informatiebijeenkomsten voor omwonenden, periode 2014-2020

Datum	Onderwerp
November 2018	Overlast stofemissies Harsco
December 2018	Overlast stofemissies Harsco
Februari 2020	Programma Tata Steel

De bijeenkomsten zijn (onder andere) georganiseerd door de provincie Noord-Holland en de OD NZKG. Twee van deze bijeenkomsten vonden plaats in november en december 2018, naar aanleiding van de stofemissies bij Harsco. Tijdens deze bijeenkomsten werden bewoners geïnformeerd over de overlast met betrekking tot Tata Steel en Harsco. Dit was de eerste keer sinds de oprichting van de OD NZKG in 2014 dat dergelijke bijeenkomsten zijn gehouden. Bij deze bijeenkomsten waren de OD NZKG, de OD IJmond, Tata Steel, de provincie, de GGD en de gemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen aanwezig. In februari 2020 heeft de provincie samen met de IJmondgemeenten een bijeenkomst gehouden om het Programma Tata Steel 2020-2050 te bespreken met omwonenden. De **OD NZKG** geeft aan dat de bijeenkomsten in november en december 2018

[1099] Projectbureau NZKG (2020), www.noordzeekanaalgebied.nl
[1100] Provincie Noord-Holland, interview, 21 april 2020
[1101] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 12 mei 2020

beladen waren, waarbij het lastig was om informatie te geven terwijl er nog veel onbekend was. Het waren bijeenkomsten waarbij de OD NZKG een ondersteunende rol had richting de gedeputeerde, om technische vragen te beantwoorden.[1102] De **Dorpsraad Wijk aan Zee** geeft over de twee bijeenkomsten in 2018 aan, dat deze pas georganiseerd werden nadat er onrust was ontstaan over ernstige vervuiling. De bijeenkomsten waren reactief en hadden volgens de Dorpsraad het oogmerk om de onrust weg te nemen.[1103] Er was de mogelijkheid om apart met instanties te spreken bij een van deze bijeenkomsten. Het publieke debat dat onder leiding van een onafhankelijk voorzitter plaatsvond, vond de Dorpsraad heftig maar ook zinnig.

Zoals vermeld in het Programma Tata Steel en het Afsprakenkader hechten de provincie en de OD NZKG veel waarde aan het communiceren als één overheid. De afgelopen jaren communiceerden de provincie en de OD NZKG elk vanuit hun rol, maar nog niet altijd als één overheid over de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco. Dit kan geillustreerd worden aan de hand van een voorbeeld over de communicatie over de verjaring van de invorderingsbevoegdheden van vier verbeurde dwangsommen in de casus Stofemissie Harsco (zie ook Hoofdstuk 7). In een brief van GS aan PS van maart 2020 besluit de provincie om de gemandateerde bevoegdheden met betrekking tot het invorderen van dwangsommen tijdelijk zelf uit te oefenen. In de brief van GS aan PS wordt het volgende gesteld: *"Dit besluit hebben wij genomen omdat bij het invorderen van de dwangsommen bij Harsco Metals de proces- en werkafspraken uit 2017 en 2020 door de OD NZKG niet zijn gevolgd. Hierdoor is € 100.000 aan dwangsommen niet meer in te vorderen door de provincie. Omdat de OD NZKG het primaire proces blijkbaar niet op orde heeft, besluit ons college de gemandateerde bevoegdheid op dit punt tijdelijk zelf uit te oefenen. Deze tijdelijke periode zal worden gebruikt om (extern) te onderzoeken hoe het proces van het invorderen van dwangsommen in dit geval zo mis is gelopen, hoe dit de afgelopen twee jaar is gegaan en of het huidige proces wel voldoet. Afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek kan de OD NZKG het mandaat weer gaan uitvoeren."*[1104] Zoals eerder naar voren kwam in Paragraaf 7.4, heeft de gedeputeerde het voorgenomen besluit om de gemandateerde bevoegdheid op dit punt zelf uit te oefenen bekendgemaakt tijdens de Statencommissievergadering NLG op 16 april 2020. De OD NZKG geeft aan dat de OD NZKG hier niet voorafgaand aan de vergadering over is geïnformeerd. De OD NZKG hoorde dit voorgenomen besluit tijdens de Statencommissievergadering. De OD NZKG geeft aan dat het besluit, mede door de daarbij horende publiciteit, veel impact heeft op het imago en de betrouwbaarheid van de OD NZKG en daarmee ook van belang is voor de andere deelnemers van de OD NZKG.[1105]

Informatie op websites provincie en OD NZKG niet actueel, overzichtelijk en volledig

De **provincie** heeft een deel van haar website gewijd aan Tata Steel, waar ze voor belangstellenden onder andere informatie verstrekt over het Programma Tata Steel 2020-2050, achtergrondinformatie bij vergunningverlening, toezicht en handhaving, gezondheid in de IJmond en informatievoorziening Tata Steel/Harsco Metals (website geraadpleegd op 9 september 2020). Daarnaast verwijst de provincie ook door naar de website van de OD NZKG als omwonenden klachten over Tata Steel en Harsco willen indienen.[1106] Ook de **OD NZKG** heeft een deel van haar website (die eind 2019 is vernieuwd) gewijd aan Tata Steel en Harsco.[1107] Hierop verstrekt ze informatie over Tata Steel en Harsco en de rol van de OD NZKG hierbij. Verder verwijst ze naar de website van de provincie voor een nadere omschrijving van de problematiek met betrekking tot Tata Steel en Harsco. Ook geeft de OD NZKG achtergrondinformatie over enkele specifieke onderwerpen zoals de

[1102] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 12 mei 2020
[1103] Dorpsraad Wijk aan Zee, schriftelijke beantwoording vragen, 7 juli 2020
[1104] Provincie Noord-Holland (2020), Brief GS aan PS over Gemandateerde bevoegdheid zelf uitoefenen, 23 april 2020
[1105] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 18 mei 2020
[1106] www.noord-holland.nl
[1107] www.odnzkg.nl

Oxykalkslik, Sinterkoelers, de uitstoot van grafiet en stof door Harsco en Wob-verzoeken. Tot slot kan via de zoekfunctie gezocht worden naar nieuwsberichten over Tata Steel en/of Harsco. De provincie geeft aan dat een dergelijke uitgebreide informatievoorziening over bedrijven bijzonder is, niet vaak gebeurt in Nederland en een hoop capaciteit vraagt.[1108]

Zoals al in Paragraaf 5.2 ter sprake kwam, zijn de vergunningen (en alle wijzigingen hierop) van Tata Steel en Harsco moeilijk terug te vinden op de website van de OD NZKG. De vergunningen zijn niet overzichtelijk weergegeven. Daarnaast zouden alle handhavingsbesluiten op de website van de OD NZKG beschikbaar moeten zijn, maar dit overzicht is niet compleet (zie ook Hoofdstuk 7). Ook is de achtergrondinformatie over specifieke onderwerpen (zoals de Oxykalkslik) niet altijd actueel. Dit geldt ook voor bijvoorbeeld de informatie over Harsco wanneer er wordt gesproken dat de hal tegen de stofoverlast naar verwachting in het voorjaar van 2020 gereed is (terwijl de website is geraadpleegd in het najaar 2020 (op 9 september 2020)). Verder heeft de OD NZKG de informatie summier gehouden en verwijst voor meer achtergrondinformatie door naar de provincie als bevoegd gezag. De OD NZKG is (zoals eerder gemeld) wel bezig om meer achtergrondinformatie op haar website beschikbaar te gaan stellen.[1109]

Communicatie met Dorpsraad Wijk aan Zee en Stichting IJmondig

De **provincie** geeft aan dat veel communicatie met de omgeving via de OD NZKG verloopt. Dit betreft communicatie over technisch inhoudelijke zaken die gerelateerd zijn aan de expertise van de OD NZKG (zoals vastgelegd in het Afsprakenkader).[1110] Dit is volgens de provincie onderdeel van het mandaat dat de OD NZKG van de provincie heeft gekregen. Ook hebben vragen van omwonenden vaak betrekking op de uitvoering van VTH-taken die de OD NZKG beter kan beantwoorden dan de provincie. Soms gaat een provinciemedewerker mee om de betrokkenheid van de provincie te tonen.[1111] De provincie communiceert over politieke en/of bestuurlijke afwegingen.[1112] De provincie heeft al langere tijd contact met de Dorpsraad Wijk aan Zee, dit was zowel rondom bezwaarzaken als andere zaken. Dit contact was volgens de provincie goed, de verzoeken van de Dorpsraad waren heel redelijk en focuste op de zaken waar de omgeving last van had. De communicatie die er destijds was voldeed volgens de provincie aan de behoefte vanuit de omgeving.[1113]

De **Dorpsraad Wijk aan Zee** geeft aan zowel schriftelijk als face-to-face contact te hebben met de provincie, bijvoorbeeld tijdens inspreekrondes in de Statencommissie, follow-up contacten met een ambtenaar na een gesprek met de gedeputeerde en uitnodigingen voor bewonersbijeenkomsten. Vragen van de Dorpsraad worden redelijk snel beantwoord door de provincie. Het contact met de voormalige gedeputeerde was goed, aldus de Dorpsraad. Met de nieuwe gedeputeerde moet dat nog duidelijk worden (zomer 2020).[1114] Ook **Stichting IJmondig** geeft aan goed contact te hebben gehad met de voormalig gedeputeerde. Met de huidige gedeputeerde is in juni 2020 een eerste bijeenkomst geweest. Volgens de Stichting was de afgelopen tijd (zomer 2020) soms onduidelijkheid of de gedeputeerde of de commissaris van de Koning verantwoordelijk was voor bepaalde dossiers die betrekking hadden op Tata Steel. Stichting IJmondig heeft bij de provincie ook ambtelijk contact over bijvoorbeeld handhavingsverzoeken.[1115]

[1108] Provincie Noord-Holland, reactie feitelijk wederhoor, 25 november 2020
[1109] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 8 mei 2020
[1110] Provincie Noord-Holland, reactie feitelijk wederhoor, 25 november 2020
[1111] Provincie Noord-Holland, interview, 21 april 2020
[1112] Provincie Noord-Holland, reactie feitelijk wederhoor, 25 november 2020
[1113] Provincie Noord-Holland, interview, 21 april 2020
[1114] Dorpsraad Wijk aan Zee, interview, 15 juni 2020
[1115] Stichting IJmondig, interview, 11 juni 2020

De **OD NZKG** geeft aan dat het niet altijd duidelijk is bij welke ontwikkelingen omwonenden behoefte hebben aan communicatie vanuit de OD NZKG. Ze stelt dat ze hard werkt en de goede dingen doet, maar dat niet voldoende kan overbrengen aan de omgeving. Temeer daar de behoefte per bewoner en belangengroep verschilt. Ze ziet een mismatch waarover de OD NZKG zou kunnen en zou moeten communiceren. Wel heeft de OD NZKG van een deel van de omwonenden vernomen dat zij meer inzicht willen in wat de OD NZKG inspecteert en welke keuzes daarin mogelijk zijn.[1116] Op 1 juli 2020 is een omgevingsmanager gestart bij de OD NZKG. Het doel is om naast het formeel reageren op klachten meer en beter in gesprek te zijn met de omgeving. De OD NZKG wil hiermee bereiken dat de doelen van de omgeving duidelijker zijn, zij beter bediend worden en dat ook duidelijk is wat de verantwoordelijkheden van alle partijen zijn. De OD NZKG is zich bewust dat het vertrouwen van omwonenden in de OD NZKG laag is. Volgens de OD NZKG kan omgevingsmanagement helpen daar verandering in te brengen.[1117] Ook wil de OD NZKG met de inzet van een omgevingsmanager een bredere vertegenwoordiging van omwonenden bereiken, naast de groep omwonenden die nu al heel actief is. Daarnaast heeft de OD NZKG de ambitie om een fysieke locatie te openen, bijvoorbeeld in Wijk aan Zee, waar omwonenden bij vragen en suggesties terecht kunnen. De OD NZKG zoekt in overleg met de provincie de mogelijkheden hiervoor uit.[1118]

De **Dorpsraad Wijk aan Zee** geeft aan dat ze nog niet goed in gesprek is met de OD NZKG. De Dorpsraad heeft het gevoel dat het contact met de OD NZKG niet veel oplevert en dat de OD NZKG het proces, inclusief het contact met de omgeving, juridiseert. Er is volgens de Dorpsraad sprake van een discrepantie tussen wat bewoners willen en wat de OD NZKG denkt dat de bewoners willen (dit sluit aan bij de indruk die de OD NZKG heeft). Dit geeft ook de **Stichting IJmondig** aan. Zoals eerder naar voren kwam, kost het de Stichting IJmondig veel tijd om betrokken te zijn bij vergunningverlening, toezicht en handhaving. Op het moment dat zij een zienswijze indient of in bezwaar of beroep gaat moet zij zich heel erg verdiepen in een specifiek bedrijfsproces om dit goed te kunnen doen. Zij zou liever eerder in het proces betrokken willen zijn om aan te geven wat zij belangrijk vindt, zodat zij zich minder in deze processen zou moeten verdiepen.

Mogelijke verbetering bij communicatie

Een proactieve dialoog onderhouden met bewoners op gebied van regelgeving en handhaving lijkt de **Dorpsraad Wijk aan Zee** noodzakelijk voor de OD NZKG. Een mogelijke verbetering is in de optiek van de Dorpsraad de invoering van een bewonerspanel. Het idee is dat Wijk aan Zee wordt verdeeld in blokken of straten. Per straat kunnen respondenten dan iedere dag rapporteren over een aantal thema's (stank, geluid, stof) in een driepuntschaal (goed, matig, slecht). Als dit over een langere periode wordt bijgehouden, dan krijgt de OD NZKG volgens de Dorpsraad een veel betrouwbaarder beeld dan tot op heden. Daarnaast denkt de Dorpsraad dat de groep van respondenten elke 2 á 3 maanden zou moeten wisselen, zodat alle typen bewoners (zoals klagers en niet-klagers) gehoord worden. De Dorpsraad heeft dit plan al voorgelegd aan de OD NZKG en ook aan Tata Steel. Het idee past volgens de Dorpsraad goed in de nieuwe Omgevingswet en betekent wellicht positieve aandacht voor de OD NZKG. De OD NZKG reageerde positief, maar heeft het nog niet opgepakt.[1119] Ook de **OD NZKG** ziet de oprichting van een bewonerspanel zitten. Zoals naar voren kwam in Hoofdstuk 6, is er in het proces van toezichthouden nu geen ruimte voor inbreng van omgeving, behalve via klachten. De OD NZKG stelt de toezichtprioriteiten vanuit milieuoogpunt, maar het zou mooi zijn als bijvoorbeeld een omgevingspanel ook input zou kunnen leveren op het toezicht. Omwonenden gaan nu vaak naar PS, terwijl een directe lijn met de OD NZKG beter zou kunnen helpen.[1120]

[1116] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 21 juni 2020
[1117] OD NZKG, schriftelijke beantwoording vragen, 21 juni 2020
[1118] OD NZKG, interview, 22 september 2020
[1119] Dorpsraad Wijk aan Zee, interview, 15 juni 2020
[1120] OD NZKG, interview, 10 december 2019

Bijlage A Motie Provinciale Staten

AANGENOMEN

M 23 / 17-06-2019
punt 2a

GROEN LINKS NOORD-HOLLAND | Noord-Holland D66 | SP NOORD-HOLLAND | PVDA NH | CU NH | CDA | PvdD

Motie Stop de grafietregens

De Provinciale Staten van Noord-Holland bijeen in vergadering van 17 juni 2019,

Constaterende dat:
- Er reeds langere tijd veel maatschappelijke onrust heerst rond overlast ondervonden van Tata Steel en het op haar terrein gevestigde bedrijf Harsco Metals Holland B.V.(Harsco);
- In 2016 de eerste 'grafietregens' op Wijk aan Zee neerdaalden;
- per 1 november 2018 door de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied(OD NZKG) aan Harsco een eerste last onder dwangsom is opgelegd, die inmiddels is 'volgelopen': de dertigste dwangsom van EUR 5.000,-- is in januari j.l. verbeurd;
- Op 22 januari 2019 aan Harsco een tweede last onder dwangsom is opgelegd van EUR 25.000,--, waarvan er tot op heden acht zijn verbeurd;
- Deze dwangsommen mede zijn gericht op het voorkomen van grafietregens;
- Uit een voorlopig rapport van het RIVM blijkt dat de grafietregens (o.a.) lood bevatten in een concentratie die ongewenst is wegens het effect op de gezondheid, met name die van jonge kinderen;

en dat
- 9 Juni j.l. voor het laatst door Tata een grafietalarm is afgegeven;
- Tata voornemens is de grafietregens op termijn te voorkomen door overkapping van de veroorzakende werkzaamheden, en dat realisatie van deze hal wordt verwacht in april 2020.

Overwegende dat:
- De provincie alles in het werk moet stellen om haar inwoners te beschermen tegen ontoelaatbare gevaren voor de volksgezondheid;
- Sinds 1 november 2018 door de OD 55 fysieke controles zijn uitgevoerd waarbij twee maal een last onder dwangsom is opgelegd waarvan er inmiddels 38 zijn verbeurd;
- Het opleggen van dwangsommen er tot op heden niet toe heeft geleid dat Wijk aan Zee is gevrijwaard van grafietregens;
- De opbrengst van de dwangsommen in beginsel aan de Algemene Middelen van de Provincie wordt toegevoegd.

Draagt Gedeputeerde Staten op om:
- Voor het zomerreces de Staten te informeren over de escalatieladder; een ladder die inzicht geeft in alle mogelijkheden en instrumenten van GS en OD NZKG om maatregelen te nemen en daarbij laat zien in welke situatie een volgende stap op de ladder wordt gezet; Waarbij o.a. wordt meegenomen de mogelijkheid om het toezicht op de aan Tata en Harsco verleende vergunningen zodanig te intensiveren dat 24/7 controle wordt uitgevoerd (danwel door fysieke aanwezigheid, dan wel op enige andere manier) zodat élke overtreding van de voorwaarden van de verleende vergunningen tot het verbeuren van een dwangsom zal leiden;
- De opbrengst van de dwangsommen toe te voegen aan het VTH-budget zodat daarmee de extra inspanningen van de OD NZKG kunnen worden gefinancierd.;

Voorts
- Alle vergunningen die verband houden met de uitstoot van Zeer Zorgwerkkende Stoffen van Tata Steel, Harsco of enig ander bedrijf op het terrein van Tata Steel, door te lichten en na te

gaan of aan alle gestelde vergunningsvoorwaarden wordt voldaan en maatregelen te nemen als dit niet zo is;

En tenslotte

- draagt PS zichzelf op bijvoorbeeld de Randstedelijke Rekenkamer te verzoeken om een vervolgonderzoek te starten naar de kwaliteit van de uitvoering van de VTH taken door de OD, de rol van de provincie daarbij en met adviezen te komen dit te verbeteren.

En gaat over tot de orde van de dag

Rosan Kocken (GroenLinks)

Suzanne Klaassen (D66)

Lars Voskuil (PvdA)

Eric Smaling (SP)

Michel Klein (ChristenUnie)

Dennis Heijnen (CDA)
pvdd Y. Kostić

Bijlage B Beoordelingskader

Vraag	Criterium		Onderwerp	Uitwerking	Belang
1	n.v.t.		Beschrijving VTH-stelsel	Beschrijvend deel over het stelsel van VTH, de betrokken overheidsorganisaties en hun rol binnen het stelsel. De focus ligt op de rollen van PS, GS en de OD NZKG.	Het onderzoek vindt plaats binnen een complex beleidsveld. Door de beschrijving van het stelsel willen we duidelijk maken wie welke rol heeft en hoe de desbetreffende rol kan worden ingevuld.
2	a	**Vergunning-verlening** aan Tata Steel en Harsco vindt op een juiste wijze plaats.	Belangenafweging	Waar de provincie vrijheid heeft bij het opstellen van beleid (zoals voor geur) of het nemen van besluiten (zoals voor geluidszones), zijn de verschillende provinciale belangen (bijv. economie, milieu en gezondheid) tegen elkaar afgewogen.	Naast Europese en landelijke wet- en regelgeving, worden vergunningaanvragen getoetst aan provinciaal beleid (zoals voor geur) en provinciale besluiten (zoals voor geluid). Geur en geluid kunnen hinderaspecten voor de omgeving van Tata Steel en Harsco zijn. Dit criterium gaat over de belangenafweging die de provincie heeft gemaakt, indien ze beleid heeft opgesteld of besluiten heeft genomen met betrekking tot geur en geluid.
				Waar de OD NZKG ruimte heeft bij het bepalen van voorschriften in de vergunning, zijn de verschillende (provinciale) belangen tegen elkaar afgewogen.	Bij het opstellen van voorschriften in de vergunning kan de OD NZKG ruimte hebben om binnen bepaalde bandbreedtes strengere of minder strenge emissiewaardes opleggen. Ook kan de OD NZKG maatwerkvoorschriften opleggen. Dit criterium gaat over het proces hoe de afwegingen zijn gemaakt bij het opstellen van voorschriften en niet over het inhoudelijk beoordelen van de voorschriften.
			Vergunningverlening	De OD NZKG doorloopt bij de vergunningverlening de juiste stappen. De provincie staat op afstand, maar is betrokken in haar rol als bevoegd gezag.	Het proces van vergunningverlening bestaat uit verschillende stappen: vooroverleg, aanvraag, beoordeling, besluitvorming en eventueel zienswijzen, bezwaar en beroep. Ook zijn verschillende actoren betrokken bij dit proces. Dit criterium gaat over het doorlopen van de juiste stappen en het betrekken van de juiste actoren. Daarbij kijken we ook naar de betrokkenheid van de provincie.
			Actualiteit vergunningen	De lopende vergunningen die aan Tata Steel en Harsco zijn verleend, zijn actueel en de Beste Beschikbare Technieken (BBT) zijn binnen de gestelde termijnen in de vergunningen opgenomen.	De provincie en OD NZKG hebben wettelijk de plicht om vergunningen periodiek te bezien op actualiteit van wet- en regelgeving. Bij dit criterium gaan we na of de vergunningen actueel zijn. Zo is het van belang om na te gaan of de vergunning nog steeds voldoet aan de huidige werkwijze van het bedrijf. Ook gaan we met dit criterium na of de BBT binnen de gestelde termijnen in de vergunningen zijn opgenomen. BBT zijn de meest doeltreffende methoden die technisch en economisch haalbaar zijn om emissies en andere nadelige gevolgen voor het milieu van een bedrijf te voorkomen en te beperken. Indien de BBT niet binnen de gestelde termijn zijn opgenomen, dan is het belangrijk dat dit is onderbouwd.
			Handhaafbaarheid voorschriften	Voorschriften zijn door de OD NZKG getoetst op handhaafbaarheid.	Bij het opnemen van voorschriften in de vergunningen is het van belang dat deze duidelijk zijn en gecontroleerd kunnen worden door inspecteurs.
	b	**Toezicht** op Tata Steel en Harsco vindt op een juiste wijze plaats.	Toezicht (gepland)	De OD NZKG houdt toezicht op Tata Steel en Harsco conform landelijke wet- en regelgeving en de door de provincie opgestelde regels, op basis van de voorschriften in de vergunningen.	Toezicht is van belang om na te gaan of het bedrijf conform de regels en voorschriften uit de vergunning werkt. Het toezicht kan zowel fysiek (via inspecties) of administratief plaatsvinden. Bij dit criterium gaat het om gepland toezicht en geplande inspecties door de OD NZKG. Dit kunnen zowel aangekondigde als niet-aangekondigde inspecties bij Tata Steel en Harsco zijn. Daarbij kijken we ook naar de betrokkenheid van de provincie.

Vraag	Criterium		Onderwerp	Uitwerking	Belang
				De provincie staat op afstand, maar is betrokken in haar rol als bevoegd gezag.	
			Toezicht (ongepland)	De OD NZKG houdt toezicht op Tata Steel en Harsco naar aanleiding van meldingen en klachten.	Hierbij gaat het om ongeplande milieu-inspecties (incidentgericht toezicht) naar aanleiding van meldingen door Tata Steel en Harsco zelf en klachten vanuit de omgeving over emissies, geur, geluid en/of stof.
	c	Bij overtredingen door Tata Steel en Harsco wordt op een juiste wijze **gehandhaafd**.	Handhaving	De OD NZKG handhaaft bij Tata Steel en Harsco conform wet- en regelgeving en de door de provincie opgestelde regels, op basis van overtredingen op voorschriften uit de vergunning en eventuele handhavingsverzoeken. De provincie staat op afstand, maar is betrokken in haar rol als bevoegd gezag.	In het geval van een geconstateerde overtreding geldt de plicht tot handhaving om de overtreding en de mogelijke gevolgen zo spoedig mogelijk op te lossen. Bij het handhaven is het van belang dat gelijke situaties op een gelijke wijze behandeld worden. Hiervoor is het van belang dat de provincie een handhavingsstrategie heeft vastgesteld, die gebaseerd is op de Landelijke Handhaving Strategie (LHS) en, in het geval van Tata Steel, de Landelijke Handhaving Strategie Brzo. Dit criterium gaat over het proces van handhaving. We geven geen inhoudelijk oordeel over het genomen handhavingsbesluit, zoals over de hoogte van een last onder dwangsom of om een situatie te gedogen. Wel gaan we na hoe tot dit besluit is gekomen, welke onderbouwing daarbij gebruikt is en hoe de provincie hierbij betrokken is.
			Proportionaliteit	In de ruimte die de OD NZKG heeft bij het handhaven, is de proportionaliteit van de maatregel meegenomen.	De OD NZKG heeft ruimte bij het bepalen van de handhavingsactie na het constateren van een overtreding, zoals bij het bepalen van de hoogte van een last onder dwangsom. Hierbij is het van belang om te weten op welke wijze is nagegaan dat een genomen maatregel proportioneel is.
3	a	Kwaliteit van de **informatievoorziening** door OD NZKG aan GS is op orde.	Informatievoorziening aan GS	De OD NZKG en GS zorgen er gezamenlijk voor dat GS toereikend op de hoogte zijn van de uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco.	GS staan op afstand van de uitvoering door de OD NZKG, maar zijn als bevoegd gezag verantwoordelijk voor een goede uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco. De OD NZKG moet GS op de juiste momenten informeren over de uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco, zodat GS zich kunnen voorbereiden op eventuele vragen van PS, betrokkenen en media en in het uiterste geval kunnen ingrijpen indien nodig.
	b	Kwaliteit van de **informatievoorziening** door GS aan PS is op orde.	Informatievoorziening aan PS	PS worden door GS toereikend op de hoogte gehouden over de uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco, zodat zij horizontaal toezicht kunnen houden op GS.	PS moeten horizontaal toezicht houden op GS bij de uitvoering van de VTH-taken door de OD NZKG. Hiervoor is het noodzakelijk dat PS op de hoogte worden gehouden van de uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco.
4	a	De provincie en OD NZKG **communiceren** duidelijk naar betrokkenen over ontwikkelingen met betrekking tot VTH-taken bij Tata Steel en Harsco.	Communicatie naar betrokkenen	Betrokkenen uit de omgeving worden door de OD NZKG en de provincie op de hoogte gehouden van belangrijke ontwikkelingen met betrekking tot VTH-taken en eventuele incidenten bij Tata Steel en Harsco.	Voor betrokkenen zoals belangenorganisaties en omwonenden is het van belang om te weten hoe de uitvoering van VTH-taken verloopt en te weten welke belangrijke ontwikkelingen en eventuele incidenten spelen.

Vraag	Criterium		Onderwerp	Uitwerking	Belang
	b	Er wordt op een juiste wijze omgegaan met **klachten en handhavings-verzoeken** vanuit de omgeving.	Omgang klachten en handhavings-verzoeken	Omgang klachten en handhavingsverzoeken	Klachten en handhavingsverzoeken vanuit de omgeving kunnen duiden op mogelijke overtredingen bij Tata Steel en Harsco. Daarbij is het van belang dat alle klachten bij de OD NZKG aankomen en dat zowel de klachten als de handhavingsverzoeken goed worden opgevolgd.

Bijlage C Bedrijfsactiviteiten Tata Steel en Harsco

Bedrijfsactiviteiten Tata Steel

Tata Steel bestaat uit verschillende werkeenheden, waaronder de Sinterfabriek, de Pelletfabriek, de Kooksovens, de hoogovens en de Oxystaalfabriek. In verschillende stappen wordt staal gemaakt. In elke werkeenheid wordt een deel van het proces uitgevoerd. Op hoofdlijnen ziet het productieproces er als volgt uit[1121]:

- Stap 1: Van erts tot ruwijzer
- Stap 2: Van ruwijzer tot ruwstaal
- Stap 3: Van ruwstaal tot gewalst staal
- Stap 4: Van onbekleed naar bekleed staal

Dit is schematisch weergegeven in Figuur C.1

Stap 1: Van erts tot ruwijzer

Via de zeehaven worden steenkool en ijzererts aangevoerd. Dit zijn de grondstoffen voor het maken van ruwijzer. Vanuit de opslagen worden de grondstoffen in de gewenste verhoudingen gemengd met hulp- en toeslagstoffen. Deze mengsels zijn nog niet geschikt om ingezet te worden in de hoogovens. Daarvoor moet er eerst een tussenbewerking plaatsvinden. Dat gebeurt in de Kooksfabrieken, de Sinterfabriek en de Pelletfabriek:

- In de twee Kooksfabrieken vindt 'vergassing' van steenkool tot kooks plaats. De steenkool wordt door deze behandeling poreuzer en daarmee geschikt voor gebruik in de hoogovens.
- In de Sinterfabriek en de Pelletfabriek wordt fijn ijzererts voorgebakken tot brokken en knikkers, die sinter en pellets worden genoemd.

Uit kooks, sinter en pellets wordt in twee hoogovens (Hoogoven 6 en Hoogoven 7)[1122] vloeibaar ruwijzer geproduceerd. Het ruwijzer wordt vloeibaar uit de hoogovens getapt via torpedovormige treinwagens met een vuurvaste binnenbekleding. Deze worden getransporteerd naar de staalfabriek voor verdere verwerking.

Bij de productie van ruwijzer wordt slak gevormd, dat als grondstof dient voor de cementindustrie. Het bedrijf ENCI produceert hoogovencement in IJmuiden. Bij de fabriek in IJmuiden wordt het halffabricaat voor de bereiding van cement (klinker) per schip aangevoerd en samen met de hoogovenslak en andere componenten tot cement gemalen.[1123]

Stap 2: Van ruwijzer tot ruwstaal

Ruwijzer bevat veel koolstof. Hierdoor is het gestolde materiaal bros en kan het niet gelast, gesmeed of vervormd worden. Het omzetten van ruwijzer in staal gebeurt in de Oxystaalfabriek. Hier wordt de koolstof uit het vloeibare ijzer gebrand, door er met grote kracht zuurstof op te blazen (de Engelse vertaling van zuurstof is oxygen; vandaar de naam Oxystaalfabriek). De temperatuur loopt daarbij flink op. Om de temperatuur niet te veel te laten stijgen wordt schroot toegevoegd aan het vloeibare ijzer. Schroot is gebruikt staal, dat via de schroothandel en huisvuilverbrandingsinstallaties opnieuw wordt gebruikt bij de productie van nieuw staal.

[1121] Regoort (2006), *Wat gebeurt er bij Corus IJmuiden?*

[1122] Nieuwe installaties worden doorgenummerd. Zo zijn Hoogovens 1 t/m 5 afgebroken en/of buiten bedrijf gesteld.

[1123] www.enci.nl

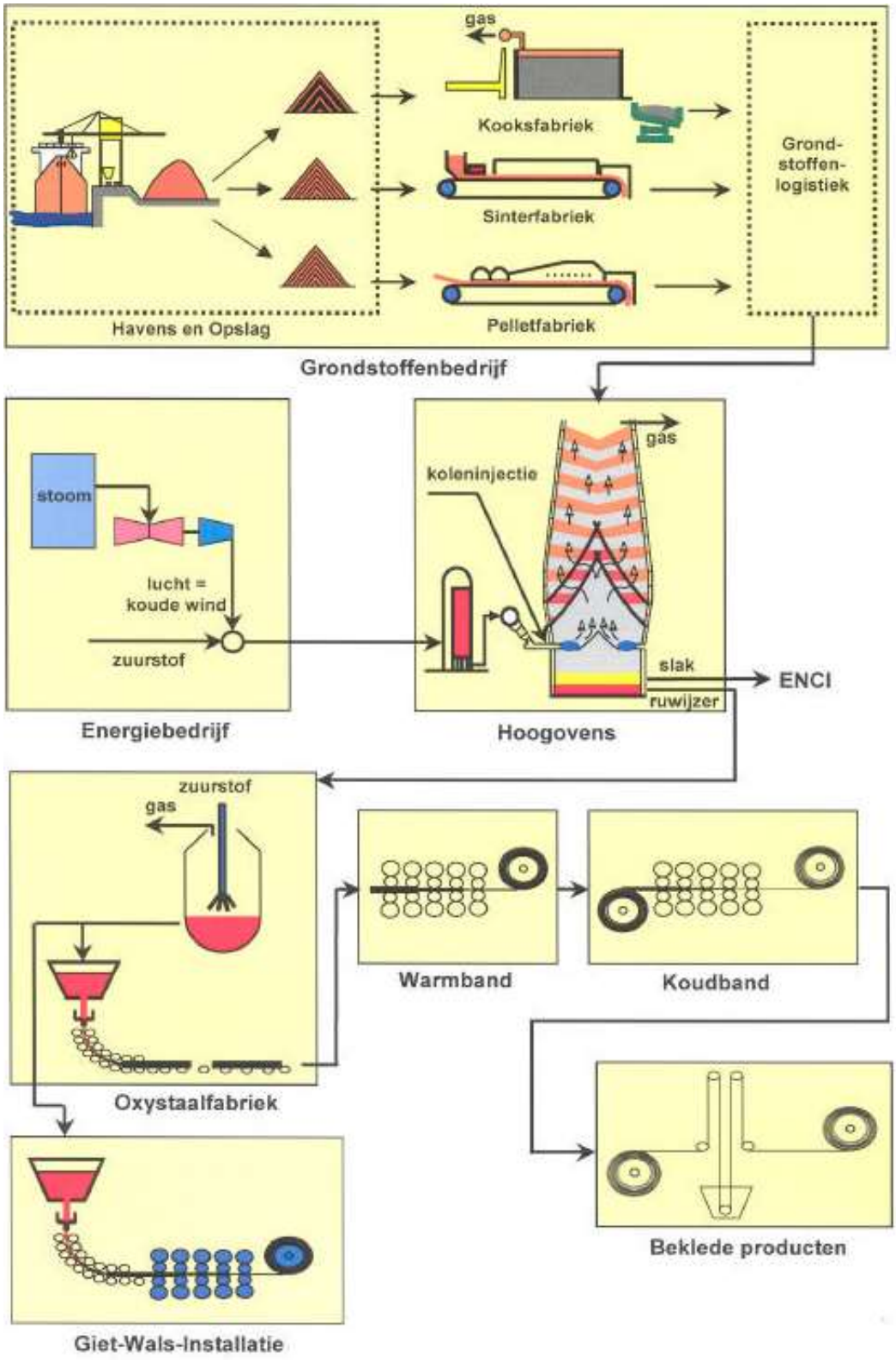

Figuur C.1 Schematische weergave productieproces Tata Steel

Stap 3: Van ruwstaal tot gewalst staal

Het staal wordt vervolgens op twee manieren verder bewerkt. In de Warmbandwalserij worden plakken staal van 22,5 cm dik en 8 tot 12 meter lang uitgewalst tot diktes variërend van 1,5 mm tot 20 mm.[1124] Aan het einde van de productielijn wordt het staal opgerold. Een kleiner deel van het staal gaat naar de gietwalsinstallatie, waar de processen van gieten en walsen geïntegreerd zijn tot één procesgang: het vloeibare staal wordt gegoten, gestold, direct gewalst tot circa 1 millimeter dik en vervolgens opgerold.

De Koudbandwalserijen walsen het warmgewalste staal verder uit tot bijvoorbeeld flinterdun verpakkingsstaal, of tot iets dikker staal voor klanten die er onder meer auto's of vaten van maken. Afhankelijk van de uiteindelijke toepassing, krijgt het staal nog extra nabehandelingen.

Stap 4: Van onbekleed naar bekleed staal

Bekledingslijnen geven het koudgewalste staal een dun laagje metaal dat bescherming biedt tegen roest. Bij verpakkingsstaal gaat het om tin of chroom. Veel plaatmateriaal voor de auto-industrie krijgt een laagje zink. Voor gebruik in de bouw wordt staal vaak eerst verzinkt en eventueel van een verflaag voorzien.

Bedrijfsactiviteiten Harsco

In de Oxystaalfabriek van Tata Steel wordt ruwijzer verwerkt tot staal. Met de opening van de Oxystaalfabriek in 1958 vestigde het Amerikaanse bedrijf Heckett zich op het terrein van Hoogovens. Het bedrijf ontvangt en verwerkt slakken van Tata Steel. Deze slakken zijn een bijproduct van het proces waarbij Tata Steel van ruwijzer staal maakt. Het bedrijf is sinds 1958 een aantal maal van naam gewijzigd: Heckett, Heckett MultiServ, MultiServ Holland en sinds 2010 Harsco Metals Holland.

Alle slakken die in de Oxystaalfabriek van Tata Steel worden gemaakt, worden naar Harsco getransporteerd. Daar worden ze verder bewerkt. De meest voorkomende werkprocessen van Harsco zijn:

- Het uitgieten, koelen, uitgraven en tijdelijk opslaan van diverse slakstromen;
- Het ontijzeren en in diverse gradaties uitzeven van slakken.[1125]

Het verwerkingsproces van Harsco leidt tot meerdere producten. Een groot deel wordt door Tata Steel opnieuw in het productieproces gebruikt, namelijk door deze als vervanger van grondstoffen in te zetten. Het resterende deel wordt aan externe bedrijven verkocht als bijvoorbeeld secundaire bouwstof voor de wegenbouw.[1126] Alhoewel Tata Steel en Harsco sterk afhankelijk van elkaar zijn voor de productie, zijn het zelfstandige bedrijven met een eigen vergunning en eigen management.[1127]

[1124] www.tatasteel.nl

[1125] Harsco, schriftelijke beantwoording vragen, 17 januari 2020

[1126] Tata Steel (2019), schriftelijke beantwoording vragen, 28 november 2019

[1127] Tata Steel (2019), schriftelijke beantwoording vragen, 28 november 2019; Harsco (2020), schriftelijke beantwoording vragen, 17 januari 2020

Bijlage D Geluid en geur in de vergunning

Geluid in de vergunning

Het is gebruikelijk om geluidvoorschriften in een vergunning uit te drukken als doelvoorschriften: op punt A mag het langtijdgemiddelde geluidniveau niet hoger zijn dan X dB(A). Vaak is er dan een niveau voor overdag, een niveau voor ‘s avonds en een niveau voor ’s nachts opgenomen, waarbij het niveau voor overdag het hoogst is, die voor de avond lager en die van de nacht het laagst.[1128] In de vergunning van Tata Steel zijn bijvoorbeeld zeven van dergelijke punten met doelvoorschriften opgenomen.[1129]

De normen in de vergunning worden zo bepaald dat de normen volgend uit de geluidzone en de vastgestelde MTG-waarden van de omliggende woningen niet worden overschreden. Het gaat hierbij altijd om een langtijd-gemiddelde. Dit is de middeling van alle geluid in die periode (dag, avond of nacht). Welke van deze drie periodes maatgevend is voor de vergunning, hangt af in welke periode de geluidbelasting het hoogst is. Hiervoor worden correcties gebruikt voor het avond- en nachtniveau: voor de avond is de correctie +5 dB(A) en voor de nacht +10 dB(A). Dit betekent dat een geluidniveau van 55 dB(A) overdag qua beoordeling ten opzichte van de normen uit de geluidzone en de vastgestelde MTG-waarden gelijk staat aan een geluidniveau van 50 dB(A) ’s avonds en aan een geluidniveau van 45 dB(A) ’s nachts. De hoogste van deze drie waarden moet voldoen aan de normen uit de geluidzone en de vastgestelde MTG-waarden van de omliggende woningen. Een continu werkend bedrijf, zoals Tata Steel, maakt in de dagperiode meestal nauwelijks meer geluid dan tijdens de avond- en nachtperiode. Zodoende zijn in de vergunning van Tata Steel de stappen tussen het geluidniveau voor dag, avond en nacht kleiner dan 5 dB(A).[1130]

Geluidpieken

Het kan zijn dat op een bepaald moment het geluid kortstondig hevig boven het langtijdgemiddelde uitkomt (een geluidpiek). Dit kan echter alleen als het geluid op een ander moment in de etmaalperiode (dag, avond of nacht) zachter is, zodat het gemiddelde van die periode niet boven de norm uitkomt. Vanuit de geluidzone volgen er voor bijzondere geluiden zoals geluidpieken geen specifieke regels. Wel kunnen in een vergunning voor dergelijke geluiden extra voorschriften worden opgenomen.[1131] In de vergunning van Tata Steel is bijvoorbeeld opgenomen dat geluidpieken niet hoger mogen zijn dan 10 dB(A) bovenop het dan geldende langtijdgemiddelde (dag, avond of nacht).[1132] Dit komt voort uit de *Handreiking industrielawaai en vergunningverlening*, waarin staat dat gestreefd moet worden naar het voorkomen van maximale geluidniveaus van meer dan 10 dB(A) boven het geldende langtijdgemiddelde. De OD NZKG geeft aan dat zij deze handreiking heeft gevolgd en dat Tata Steel zich kon vinden in maximale geluidpieken van 10 dB(A) extra. Daarom zijn er geen verdere onderzoeken gedaan om te kijken of een dergelijke norm haalbaar was.[1133]

In de *Handreiking industrielawaai en vergunningverlening* zijn geen richtlijnen opgenomen met betrekking tot het maximaal aantal geluidpieken. Er is in de vergunning van Tata Steel dan ook geen maximum aantal pieken opgenomen. Het bedrijf moet zorgen dat de pieken gecompenseerd worden en dat zij zo binnen de normen in de vergunning blijft. In de Handreiking zijn met betrekking tot piekgeluiden verder vooral richtlijnen gegeven voor het

[1128] Infomil (2019), www.infomil.nl
[1129] Provincie Noord-Holland (2007), Besluit Wet milieubeheer; revisievergunning Corus Staal BV, 17 januari 2007, artikel 0.6.1
[1130] Provincie Noord-Holland, e-mail, 18 december 2019 & OD NZKG, interview, 13 januari 2020
[1131] OD NZKG, interview, 13 januari 2020
[1132] Provincie Noord-Holland (2007), Besluit Wet milieubeheer; revisievergunning Corus Staal BV, 17 januari 2007, artikel 0.6.2
[1133] OD NZKG, interview, 13 januari 2020

opnemen van uitzonderingen of ontheffingsmogelijkheden, maar geen andere richtlijnen om in de vergunning strengere voorschriften op te nemen dan alleen een maximaal geluidniveau voor deze pieken. In de praktijk zou een bevoegd gezag wel extra voorwaarden kunnen opnemen, maar voor een bestaande vergunning als die van Tata Steel kan dit niet zondermeer worden aangepast.[1134]

Geur in vergunningen

In een vergunning kan op basis van de beleidsregel een maximale geurbelasting worden opgenomen. Dit is vaak echter niet het enige uitgangspunt voor vergunningen. Allereerst zijn, voor bedrijven waar dit op van toepassing is, de geldende BBT-conclusies met betrekking tot geur het startpunt (zie Hoofdstuk 5 voor een nadere toelichting op BBT-conclusies). In een vergunning kan de OD NZKG op basis van een BBT-conclusie een geuremissie-eis stellen om de geuremissie te reduceren. Op basis van de geuremissies (uitstoot) die gebaseerd zijn op BBT-conclusies wordt vervolgens de geurimmissie (belasting in de omgeving) bepaald. Daarbij toetst de OD NZKG of deze voldoet aan de beleidsregel, want ook als de geuremissie voldoet aan de eisen van de BBT, moet de geurimmissie altijd ook voldoen aan de beleidsregel van de provincie.[1135]

Voorschriften voor geur kunnen ook volgen uit het Activiteitenbesluit. In een aantal hoofdstukken van het Activiteitenbesluit zijn voor bepaalde typen activiteiten standaard voorschriften opgenomen.[1136] Als geur niet uitputtend is geregeld via BBT-conclusies of het Activiteitenbesluit, dan kunnen op basis van het Activiteitenbesluit artikel 2.7a aanvullende maatregelen worden vereist. Ook hierbij moet altijd worden voldaan aan de beleidsregel van de provincie.[1137]

Indien een bedrijf maatregelen neemt om geurhinder te verminderen, dan wordt dit van de ‘geurruimte’ in de vergunning afgehaald. Er is een blijvende reductie van geurhinder in de omgeving. Dit is anders dan bijvoorbeeld bij het beleid met betrekking tot geluid, waarbij de vrijgekomen geluidsruimte mag worden opgevuld met andere activiteiten. De geurruimte kan ook tot onder de richtwaarden worden beperkt.[1138]

[1134] Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM), de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal Overleg (IPO) en het bedrijfsleven (VNO/NCW BMRO) (1998), Handreiking industrielawaai en vergunningverlening, paragraaf 3.2, pp. 15-18 & OD NZKG, interview, 13 januari 2020

[1135] Provincie Noord-Holland, e-mail, 11 december 2019 & Provincie Noord-Holland en OD NZKG, interview, 20 januari 2020

[1136] Hoofdstuk 3, 4 en 5, Activiteitenbesluit milieubeheer

[1137] Art. 2.7a, Activiteitenbesluit milieubeheer & Provincie Noord-Holland en OD NZKG, interview, 20 januari 2020

[1138] Provincie Noord-Holland en OD NZKG, interview, 20 januari 2020

Bijlage E Geraadpleegde bronnen

Hieronder staan voorbeelden van het type documenten dat de Rekenkamer heeft onderzocht. Voor specifieke documenten verwijzen wij naar de (meer dan 1000) voetnoten in voorliggende nota.

Provincie Noord-Holland

- Provinciale beleidsdocumenten
- PS- en Statencommissienotulen en overige vergaderstukken
- Tweewekelijkse en maandelijkse informatievoorziening van GS aan PS over VTH (Tata Steel en Harsco)
- Overige brieven GS aan PS en technische briefings
- GS-besluiten
- Adviezen en verslagen Hoor- en adviescommissie
- Beslissingen op bezwaar
- Website provincie Noord-Holland

OD NZKG

- Beleidsdocumenten van de OD NZKG
- Vergunningenbesluiten met aanverwante documenten en correspondentie
- Controlerapporten OD NZKG met aanverwante documenten en correspondentie
- Handhavingsbesluiten met aanverwante documenten en correspondentie
- Besluiten op verzoeken tot handhaving met aanverwante documenten en correspondentie
- Overzichten OD NZKG (waaronder vergunningen, meldingen en klachten)
- Jaarverslagen/-rapportages
- Werkinstructies
- Website OD NZKG

Wet- en regelgeving

- Nationale wet- en regelgeving
- Europese wet- en regelgeving
- Juridische websites
- Jurisprudentie

Overige

- Beleidsdocumenten rijksoverheid
- Zienswijzen vergunningverlening en handhaving met aanverwante documenten en correspondentie
- Handhavingsverzoeken met aanverwante documenten en correspondentie
- Bezwaarschriften met aanverwante documenten en correspondentie
- Overige onderzoeken
- Media
- Factsheets, presentatie en foto’s van Tata Steel
- Websites andere relevante partijen
- Direct en in afschrift ontvangen mails van omwonenden aan de OD NZKG en provincie

Bijlage F Geraadpleegde personen, partijen en belanghebbenden

Provincie Noord-Holland

- Beleidsadviseur/Procesmanager dossier Tata Steel – Omgevingsbeleid
- Beleidsadviseur/Coördinator opdrachtgeversaccount Omgevingsdiensten
- Beleidsadviseur Omgevingsbeleid

OD NZKG

- Algemeen directeur
- Adjunct-directeur, portefeuille Handhaving & Toezicht
- Programmamanager VTH Tata Steel
- Milieuadviseurs
- Vergunningverleners
- Toezichthouders
- Jurist

Andere partijen en belanghebbenden

- Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT)
- Omgevingsdienst IJmond
- GGD Kennemerland
- Stichting Dorpsraad Wijk aan Zee
- Stichting IJmondig
- Overige omwonenden
- Tata Steel
- Harsco Metals

Colofon

Randstedelijke Rekenkamer
Teleportboulevard 110
1043 EJ Amsterdam
020 – 58 18 585
info@randstedelijke-rekenkamer.nl
www.randstedelijke-rekenkamer.nl
Volg ons op twitter via: @rekenrandstad

Provincie Noord-Holland

2021 | 14

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 11 februari 2021

Onderwerp: Eindrapport Randstedelijke Rekenkamer Stof tot nadenken

Bijlagen:

- Eindrapport
- 5-minuten versie

1. Inleiding

De Randstedelijke Rekenkamer onderzoekt de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het provinciebestuur gevoerde bestuur (artikel 183 van de Provinciewet). In dit kader brengt de Randstedelijke Rekenkamer het voorliggende rapport “Stof tot nadenken” aan Provinciale Staten uit. Provinciale Staten behandelt rekenkamerrapporten standaard in de betreffende vakcommissie en rondt deze af met een Statenbesluit.

Tata Steel produceert, bewerkt en distribueert staal. Bij de staalproductie ontstaat een restproduct, slak genaamd. Het bedrijf Harsco Metals Holland B.V. (hierna: Harsco) verwerkt de slak op het bedrijventerrein van Tata Steel. Bij het verwerken van de zogeheten ROZA-slak zijn er sinds 2016, en met een piek in de zomer/herfst 2018, meerdere keren uitstoten van grafiet geweest, die in de nabije omgeving terecht zijn gekomen. Deze ‘grafietregens’ riepen veel vragen en bezorgdheid over de gezondheid op bij omwonenden. In het bijzonder bij de inwoners van Wijk aan Zee, die door de ligging van het dorp het meest direct werden getroffen. Ook riep dit vragen op bij de betrokken gemeenten en de provincie. Het gaat hierbij om de gemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen waarbinnen het bedrijventerrein van Tata Steel valt. Daarnaast gaat het om de provincie Noord-Holland die verantwoordelijk is voor de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving (VTH-taken) bij de bedrijven Tata Steel en Harsco. De Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) voert deze VTH-taken in opdracht van de provincie uit.
Op 17 juni 2019 hebben Provinciale Staten van Noord-Holland gesproken over de effecten van de ‘grafietregens’ op de gezondheid van omwonenden, die het RIVM ging onderzoeken. Ook is gesproken over de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco. Daarbij is een motie aangenomen om een onafhankelijk onderzoek te laten uitvoeren naar de kwaliteit van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco. De Randstedelijke Rekenkamer wordt expliciet in de motie genoemd. Dit is voor de Rekenkamer aanleiding geweest om onderzoek te doen.

Het doel van dit onderzoek is inzicht geven in de kwaliteit van de uitvoering van VTH-taken en de rol van de provincie. Dit is onderzocht aan de hand van casussen.

Ook is de informatievoorziening en de communicatie van de provincie en de OD NZKG richting de omgeving onderzocht.

2. Onderzoeksvragen & aanbevelingen

Voor het onderzoek is één centrale onderzoeksvraag geformuleerd: Hoe verloopt de uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco en welke verbeteringen zijn daarbij mogelijk?

Deze centrale onderzoeksvraag is uitgewerkt in vier onderzoeksvragen.

1. Welke overheden en overheidsorganisaties zijn bij de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco betrokken en wat is specifiek de rol van PS, GS en de OD NZKG?
2. Wat is de kwaliteit van de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving bij Tata Steel en Harsco?
3. Wat is de kwaliteit van de informatievoorziening van OD NZKG aan GS en van GS aan PS over de uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco?
4. Hoe worden omwonenden en belangenorganisaties betrokken bij de uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco?

In het rapport zijn zeven aanbevelingen opgenomen gericht aan GS en OD NZKG

Aanbevelingen aan GS

Aanbeveling 1a
Versterk de rollen van GS en de OD NZKG, door via beleidskaders duidelijker aan te geven wat GS van de OD NZKG verwachten. Indien GS andere besluitvorming wensen in de uitvoering van VTH-taken door de OD NZKG, bijvoorbeeld op het gebied van gezondheid, stel dan beleid vast waarmee de OD NZKG andere besluiten kan nemen. Probeer het overnemen en overdoen van besluitvorming van de OD NZKG te voorkomen.

Aanbeveling 1 b
Stel zo snel mogelijk alternatieve grens- en richtwaarden met betrekking tot geur vast voor Tata Steel

Aanbeveling 1c
Zet vaker bestuurlijke en beleidsmatige interventies in, wanneer GS resultaten willen bereiken die niet wettelijk en afdwingbaar zijn binnen de reguliere uitvoering van VTH-taken, zoals het aankaarten van knelpunten op landelijk of Europees niveau of het voeren van bestuurlijke gesprekken met het bedrijf.

Aanbeveling 4a
Stel duidelijke kaders op met betrekking tot waarover, op welke manier en wanneer de OD NZKG GS moet informeren over de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco. Maak daarbij onderscheid tussen reguliere en politiek-bestuurlijke zaken.

Aanbeveling 4b
Vergroot de bestuurlijke sensitiviteit binnen de OD NZKG, om beter in te kunnen schatten waarover, op welke manier en wanneer GS geïnformeerd moeten worden over de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco.

Aanbeveling 5

Zorg dat het informatieprotocol, waarin richtlijnen worden opgenomen wanneer PS geïnformeerd moeten worden over ontwikkelingen ten aanzien van Tata Steel en Harsco, zo spoedig mogelijk wordt opgesteld en leg dit voor aan PS. Evalueer na één jaar de werking met PS.

Aanbeveling 7 (aan GS en OD NZKG)
Herstel het vertrouwen van de omgeving door de omgeving beter te betrekken bij de uitvoering van VTH-taken door na te gaan aan welke informatie de omgeving behoefte heeft en probeer zo veel mogelijk aan die informatiebehoefte tegemoet te komen. De omgevingsmanager, die begin 2020 is ingesteld, en de opening van een fysieke locatie kunnen hierin een rol spelen. Maak daarbij een onderscheid tussen de politiek/bestuurlijke verzoeken voor de provincie en de technische vragen voor de OD NZKG. Logischerwijs moeten de provincie en OD NZKG hun reacties op elkaar afstemmen en als één overheid en met één boodschap richting de omgeving communiceren. Door het beter betrekken van de omgeving kan in de relatie tussen omwonenden en de provincie en OD NZKG een juridisering bij de uitvoering van de VTH-taken wellicht voorkomen worden, waardoor de OD NZKG meer tijd en capaciteit heeft voor het uitvoeren van al haar VTH-taken.

Aanbevelingen aan OD NZKG

Aanbeveling 2a
Stimuleer bedrijven om vergunningaanvragen altijd via een vooroverleg te bespreken om het proces van vergunningverlening te versnellen

Aanbeveling 2b
Betrek de partijen die wettelijk adviesrecht hebben proactiever en eerder in het vergunningverleningsproces, bijvoorbeeld door aanvragen van Tata Steel en Harsco vroeg in het vergunningverleningsproces met hen te bespreken.

Aanbeveling 2c
Zorg voor een volledige en actuele beschrijving van de administratieve processen en pas deze toe in de dagelijkse praktijk.

Aanbeveling 2d
Verbeter de publicatie van vergunningen en handhavingsbesluiten op de website van de OD NZKG, door te zorgen voor een complete en overzichtelijke weergave.

Aanbeveling 3a
Stuur bij vergunningverlening meer op het halen van de termijnen waarbinnen het bedrijf gegevens moet aanleveren en leg meer verantwoordelijkheid bij het bedrijf.

Aanbeveling 3b
Handel voortvarender bij de uitvoering van VTH-taken, door te zoeken naar de mogelijkheden die er zijn in plaats van te handelen vanuit wat er niét kan. Betrek GS zodra de OD NZKG knelpunten ziet die niet op te lossen zijn binnen de reguliere uitvoering van VTH-taken.

Aanbeveling 6
Zorg ervoor dat de OD NZKG het centrale meldpunt voor klachten wordt. In ieder geval door het indienen van klachten te vergemakkelijken met een gebruiksvriendelijk klachtenformulier, waardoor een particulier initiatief als Stofmelder niet meer nodig is. Koppel daarnaast aan de indieners van klachten beter terug wat er met hun klacht is gebeurd. Op deze manier is de kans groter dat de nuttige input van omwonenden voor toezicht en handhaving wordt behouden en zij niet meer gebruik hoeven te maken van (onder andere) handhavingsverzoeken.

Aanbeveling 7 (aan GS en OD NZKG)
Herstel het vertrouwen van de omgeving door de omgeving beter te betrekken bij de uitvoering van VTH-taken door na te gaan aan welke informatie de omgeving behoefte heeft en probeer zo veel mogelijk aan die informatiebehoefte tegemoet te komen. De omgevingsmanager, die begin 2020 is ingesteld, en de opening van een fysieke locatie kunnen hierin een rol spelen. Maak daarbij een onderscheid tussen de politiek/bestuurlijke verzoeken voor de provincie en de technische vragen voor de OD NZKG. Logischerwijs moeten de provincie en OD NZKG hun reacties op elkaar afstemmen en als één overheid en met één boodschap richting de omgeving communiceren. Door het beter betrekken van de omgeving kan in de relatie tussen omwonenden en de provincie en OD NZKG een juridisering bij de uitvoering van de VTH-taken wellicht voorkomen worden, waardoor de OD NZKG meer tijd en capaciteit heeft voor het uitvoeren van al haar VTH-taken.

3. Reactie Gedeputeerde Staten

Voor de volledige reactie van GS zie pagina 35 en 36 van het rapport.

<u>Reactie Gedeputeerde Staten per aanbeveling:</u>
Aanbeveling 1

Aanbeveling 1a
Versterk de rollen van GS en de OD NZKG, door via beleidskaders duidelijker aan te geven wat GS van de OD NZKG verwachten. Indien GS andere besluitvorming wensen in de uitvoering van VTH-taken door de OD NZKG, bijvoorbeeld op het gebied van gezondheid, stel dan beleid vast waarmee de OD NZKG andere besluiten kan nemen. Probeer het overnemen en overdoen van besluitvorming van de OD NZKG te voorkomen.

Reactie GS:
Samenwerking rondom Tata Steel en Harsco is cruciaal. Voor ons is de OD NZKG een belangrijke samenwerkingspartner, maar ook de gemeenten, de OD IJmond, de GGD en de Brzo-partners zijn belangrijke partners. Deze samenwerking geven we vorm in alle openheid en met respect voor elkaars rollen en bevoegdheden. In het Programma Tata Steel 2020 – 2050 hebben we uitgewerkt hoe we hier invulling aan geven. Daarnaast hebben wij het Uitvoeringsprogramma VTH Tata Steel 2020 – 2022 van de OD NZKG vastgesteld. Het Programma Tata Steel en het bijbehorende Uitvoeringsprogramma VTH vormen belangrijke kaders waarmee wij aangeven wat wij van de OD NZKG verwachten.

Op het niveau van de omgevingsdiensten gelden, gezamenlijk met de deelnemende gemeenten, regionale VTH-strategieën of -beleidskaders. Hierin zijn de doelen bij de uitvoering van VTH-taken op het niveau van de OD's vastgelegd. In dezelfde documenten is ook vastgelegd hoe de taken door de OD's worden uitgevoerd. Aanvullend daarop biedt de Beleidsnota uitvoering en handhaving Noord-Holland 2020 een integraal kader waarbinnen onze VTH-taken moeten worden uitgevoerd. Deze beleidsnota actualiseren we in het eerste kwartaal van 2021. Zo willen we het bijvoorbeeld mogelijk maken om bij nieuwe vergunningen scherper te vergunnen bij industriële bedrijven, onder meer door de onderkant van de BBT-bandbreedte op te zoeken.

Vanuit ons Programma Gezonde Leefomgeving en in het licht van de invoering van de Omgevingswet verkennen we waar het aspect gezondheid kan worden meegenomen in vergunningen. Met deze inzichten vullen we de beleidsnota in 2021 verder aan met onze visie voor de uitvoering van VTH-taken. We maken hierin duidelijk welke plek het thema gezondheid in de VTH-uitvoering krijgt en hoe dit bijdraagt aan een betere uitvoering van de bevoegdheden en taken door de omgevingsdiensten.

Het is niet onze bedoeling om besluitvorming van de OD NZKG over te nemen en over te doen. We treden op als één overheid. Daarvoor overleggen we sinds 2019 al periodiek op ambtelijk en bestuurlijk niveau met de IJmondgemeenten, de OD NZKG, de OD IJmond en de GGD Kennemerland. Op basis van een extern onderzoek naar de fouten bij het invorderen van vier dwangsommen van Harsco Metals, maken we in het eerste kwartaal van 2021 met de OD NZKG afspraken om dit proces geheel door de OD NZKG in ons mandaat uit te laten voeren. Ons besluit om tijdelijk de bevoegdheden voor het invorderen van dwangsommen zelf uit te oefenen, eindigt daarmee. Ter nuancering betreft dit een taak waar op jaarbasis ongeveer 100 uur is gemoeid. Dit ten opzichte van de circa 20.000 uur die met alle VTH- en verwante taken rondom Tata Steel zijn gemoeid.

De provincie is in sommige van de onderzochte casussen sterk betrokken geweest bij taken die de OD NZKG in mandaat uitvoert. Bijvoorbeeld met aanvullend juridisch advies van onze huisadvocaat. Dit betroffen casussen met grote maatschappelijke en politiek-bestuurlijke aandacht. Bijvoorbeeld de stofemissies (grafietregens) van Harsco Metals en de hogere stofuitstoot van de sinterkoelers. De afgelopen anderhalf jaar hebben we gewerkt aan de wijze waarop de provincie en de OD NZKG effectief kunnen samenwerken in het dossier Tata Steel. De vaststelling van het Programma Tata Steel en het bijbehorende uitvoeringsprogramma VTH van de OD NZKG in november 2020 was een belangrijke stap in dat proces. Om deze programma's op te stellen is intensief samengewerkt. Hiermee is een goede basis gelegd voor zowel de provincie als de OD NZKG om ieder vanuit de eigen rol effectief op te treden.

Aanbeveling 1b
Stel zo snel mogelijk alternatieve grens- en richtwaarden met betrekking tot geur vast voor Tata Steel.

Reactie GS
Tot het najaar van 2020 liep een onderzoek naar de geuremissie van Hoogoven 6 en de Kooksfabrieken (door Witteveen+Bos in opdracht van de OD NZKG). Met behulp van *drones* hebben we de geuremissie binnen de grenzen van Tata Steel scherper in beeld gebracht. We verwachten dat de OD NZKG namens ons begin 2021 een definitief besluit kan nemen over geur bij Tata Steel op basis van ons provinciale geurbeleid. Hiermee stellen we ook alternatieve grens- en richtwaarden voor geur vast voor Tata Steel.

Aanbeveling 1c
Zet vaker bestuurlijke en beleidsmatige interventies in, wanneer GS resultaten willen bereiken die niet wettelijk en afdwingbaar zijn binnen de reguliere uitvoering van VTH-taken, zoals het aankaarten van knelpunten op landelijk of Europees niveau of het voeren van bestuurlijke gesprekken met het bedrijf.

Reactie GS
Deze aanbeveling omarmen we. Aanvullend op de uitvoering van de VTH-taken, die wettelijk en afdwingbaar is, zetten we bestuurlijke en beleidsmatige acties in. Het onderdeel 'Bestuurlijk en beleidsmatig' in hoofdstuk 5 van het Programma Tata Steel is hier specifiek aan gewijd. Dit is een belangrijk onderdeel van ons handelen in het dossier Tata Steel. Ook voor de ontwikkelingen op de lange termijn en voor de uitdagingen die de energietransitie met zich meebrengen is bestuurlijk en beleidsmatige actie nodig. Dit is beschreven in hoofdstuk 6 van het Programma Tata Steel.

Een goed voorbeeld is de bouw van de Rozaslakhal door Tata Steel. Deze hal is onder meer na meerdere bestuurlijke gesprekken van ons met Tata Steel gebouwd. Hier blijft het uiteraard niet bij. We spreken andere overheidslagen, zoals het Rijk en in het verlengde daarvan de Europese Unie, aan en stimuleren hen wanneer we kansen zien voor verbetering. Veel acties in de categorie bestuurlijk en beleidsmatig betreffen (technische)maatregelen bij Tata Steel. Met de recente aankondiging van Tata Steel om € 300 miljoen te investeren, sluit Tata Steel voor een belangrijk deel aan bij de punten die in dit verband in het programma Tata Steel zijn genoemd.

Aanbeveling 4a
Stel duidelijke kaders op met betrekking tot waarover, op welke manier en wanneer de OD NZKG GS moet informeren over de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco. Maak daarbij onderscheid tussen reguliere en politiek-bestuurlijke zaken.

Reactie GS
Bij het mandaatbesluit van ons college aan de OD NZKG hebben we als bijlage een algemene instructie gevoegd met uitgangspunten over het omgaan met het mandaat in relatie tot bestuurlijke besluitvorming. Hierin benoemen we de situaties benoemd waarin de directeur het initiatief neemt om bij individuele besluiten ons, als bevoegd gezag, in de gelegenheid te stellen aanwijzingen te geven. Omwille van een gelijk speelveld voor bedrijven, blijft dit in beginsel beperkt tot kwesties van principieel juridische aard, beleidsmatig principiële aard, of politiek- of bestuurlijk- gevoelige aard. De directeur van de OD NZKG dient ons op basis van het mandaatbesluit tijdig (dus zo vroeg mogelijk) te informeren.

Dit zijn kaders met betrekking tot waarover, op welke manier en wanneer de OD NZKG ons dient te informeren over de uitvoering van VTH-taken. Deze afspraken gelden ook voor Tata Steel en Harsco Metals en zijn voor iedereen te raadplegen. Zo borgen we dat we niet worden overspoeld met informatie en dat we de voor een goede invulling van onze verantwoordelijkheid en rol de noodzakelijke informatie ontvangen.

De huidige informatievoorziening draagt ertoe bij dat wij en de OD NZKG onze eigen rol kunnen nemen, we geven elkaar daarvoor de ruimte. De OD NZKG maakt steeds een afweging wat voor onze rol belangrijke en noodzakelijke informatie is. Zo krijgen we van de OD NZKG de informatie die we nodig hebben voor de uitvoering van onze taak en het nemen van onze verantwoordelijkheid.

Daarnaast voeren we – zoals in uw rapport in tabel 8.1 is weergegeven – met grote regelmaat overleg op alle niveaus zodat we informatie voortdurend uitwisselen over de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco Metals.

We zullen de afspraken in het mandaatbesluit met de OD NZKG evalueren en waar nodig aanpassen.

Aanbeveling 5
Zorg dat het informatieprotocol, waarin richtlijnen worden opgenomen wanneer PS geïnformeerd moeten worden over ontwikkelingen ten aanzien van Tata Steel en Harsco, zo spoedig mogelijk wordt opgesteld en leg dit voor aan PS. Evalueer na één jaar de werking met PS.

Reactie GS
We informeren Provinciale Staten periodiek, voorafgaand aan de commissievergadering per brief over de ontwikkelingen inzake het dossier Tata Steel en Harsco Metals. Dit is zo afgesproken in de vergadering van de commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid (NLG) van 25 november 2019. Hiermee geven we uitvoering aan motie M22-2019.

De portefeuillehouder geeft tijdens de vergadering van de commissie NLG een mondelinge toelichting op de inhoud van de brief. Daarnaast informeren we Provinciale Staten ook tussentijds over ontwikkelingen bij Tata Steel en Harsco Metals wanneer daar aanleiding toe is. Hiertoe is zowel ambtelijk als in de relatie met de OD NZKG geïnvesteerd in politiek-bestuurlijke sensitiviteit.

Verder is afgesproken dat we, indien gewenst, de commissie halfjaarlijks in een besloten vergadering informeren over de ontwikkelingen op het gebied van VTH. Aanvullend bieden we aan de commissie technische *briefings* aan.

Daarnaast zijn we bezig met het opstellen van het bedoelde informatieprotocol. Onze verwachting is dat dit in het eerste kwartaal van 2021 aan Provinciale Staten kan worden aangeboden.

Aanbeveling 7 aan GS (en OD NZKG)
Herstel het vertrouwen van de omgeving door de omgeving beter te betrekken bij de uitvoering van VTH-taken door na te gaan aan welke informatie de omgeving behoefte heeft en probeer zo veel mogelijk aan die informatiebehoefte tegemoet te komen. De omgevingsmanager, die begin 2020 is ingesteld, en de opening van een fysieke locatie kunnen hierin een rol spelen. Maak daarbij een onderscheid tussen de politiek/bestuurlijke verzoeken voor de provincie en de technische vragen voor de OD NZKG. Logischerwijs moeten de provincie en OD NZKG hun reacties op elkaar afstemmen en als één overheid en met één boodschap richting de omgeving communiceren. Door het beter betrekken van de omgeving kan in de relatie tussen omwonenden en de provincie en OD NZKG een juridisering bij de uitvoering van de VTH-taken wellicht voorkomen worden, waardoor de OD NZKG meer tijd en capaciteit heeft voor het uitvoeren van al haar VTH-taken.

Reactie GS
In het Programma Tata Steel 2020 – 2050 staan concrete acties om het contact met de omgeving te verbeteren. Zo is de omgevingsmanager van de OD NZKG gestart, wordt het centraal klachtenloket Tata Steel verbeterd en is een klachtencoördinator aangesteld. En per 1 februari 2021 openen we een kantoor van de OD NZKG in dorpshuis De Moriaan in Wijk aan Zee en worden door de OD NZKG gesprekstafels georganiseerd.

Ook gaan we zo veel mogelijk proactief informatie beschikbaar stellen en organiseren we twee keer per jaar een Omgevingsoverleg Industrie & Gezondheid IJmond. Hiervoor nodigen we bewoners uit. We hebben stemmen veelvuldig af met de OD NZKG over de reactie en beantwoording van verzoeken/vragen vanuit de omgeving.

Al deze gesprekken en verbeterde informatievoorziening zijn ook bedoeld om bij te dragen aan een vermindering van de genoemde juridisering en om het vertrouwen in van de omgeving te herstellen. We verwachten dat het enige tijd kan duren alvorens dit vertrouwen breed is hersteld. Het is cruciaal om met de omgeving in gesprek te blijven en voortdurend te laten zien welke concrete stappen we als overheden zetten en welke resultaten daarvan verwacht kunnen worden.

<u>Reactie OD NZKG per aanbeveling</u>

Aanbeveling 2a
Stimuleer bedrijven om vergunningaanvragen altijd via een vooroverleg te bespreken om het proces van vergunningverlening te versnellen

Reactie OD NZKG
Ja, de OD NZKG stimuleert dit voor complexe aanvragen. Vooroverleg kan wel gestimuleerd worden maar niet wettelijk worden afgedwongen.

Aanbeveling 2b
Aanbeveling 2b
Betrek de partijen die wettelijk adviesrecht hebben proactiever en eerder in het vergunningverleningsproces, bijvoorbeeld door aanvragen van Tata Steel en Harsco vroeg in het vergunningverleningsproces met hen te bespreken.

Reactie OD NZKG
Het DB neemt deze aanbeveling ter harte en de OD NZKG is in gesprek met de partijen die een wettelijk adviesrecht hebben om te bespreken hoe hier gevolg aan kan worden gegeven. Met de OD IJmond en GGD heeft dit zich al vertaald in een maandelijks overleg

Aanbeveling 2c
Zorg voor een volledige en actuele beschrijving van de administratieve processen en pas deze toe in de dagelijkse praktijk.

Reactie OD NZKG
De OD NZKG gaat de administratieve processen doorlichten om te kijken waar verbetering en actualisatie mogelijk is. Een van de constateringen in het rapport is dat de vier dwangsominningen bij Harsco zijn misgelopen. Het bestuur van de OD NZKG heeft op basis van een eerder uitgevoerd onafhankelijk rapport in december 2020 besloten om dit proces in zijn geheel bij de OD NZKG neer te leggen om de geconstateerde kwetsbaarheid weg te nemen. In dit traject heeft ook een audit plaatsgevonden om het werkproces te optimaliseren.

Aanbeveling 2d
Verbeter de publicatie van vergunningen en handhavingsbesluiten op de website van de OD NZKG, door te zorgen voor een complete en overzichtelijke weergave.

Reactie OD NZKG
Het DB is van mening dat het belangrijk is dat de communicatie naar omwonenden en andere belanghebbenden verbetert. De OD NZKG maakt alle besluiten met voorschriften van de Tata-vergunning openbaar middels een kaart op de website. In het eerste kwartaal komt deze informatie beschikbaar. Op deze wijze wordt de informatie toegankelijker en gebruiksvriendelijker gepresenteerd voor omwonenden en andere belanghebbenden. De handhavingsbesluiten zullen ook geactualiseerd gaan worden.

Aanbeveling 3a
Stuur bij vergunningverlening meer op het halen van de termijnen waarbinnen het bedrijf gegevens moet aanleveren en leg meer verantwoordelijkheid bij het bedrijf.

Reactie OD NZKG
De OD NZKG gaat scherper sturen op het betalen van de termijnen. Één van de doelstellingen van het uitvoeringsprogramma is verbeterde procesbewaking.

Aanbeveling 3b
Handel voortvarender bij de uitvoering van VTH-taken, door te zoeken naar de mogelijkheden die er zijn in plaats van te handelen vanuit wat er niét kan. Betrek GS zodra de OD NZKG knelpunten ziet die niet op te lossen zijn binnen de reguliere uitvoering van VTH-taken.

Reactie OD NZKG
In het regionale uitvoerings- en handhavingsbeleid van de OD NZKG, dat in samenspraak met de deelnemers is vastgelegd, zijn de uitgangspunten voor een systematisch geheel van bestuurlijke kaderstelling, uitvoerbare strategie en doelgerichte programmering van de uitvoering vastgelegd. Van belang is om hier op een goede manier invulling aan te geven. Omgevingssensitiviteitsgevoel voor bestuurlijke verhoudingen en proactief handelen zijn belangrijke kerncompetenties die de organisatie nodig heeft om een vernieuwde manier van werken in de praktijk te laten slagen. De organisatie heeft de nodige stappen in de goede richting gezet, maar het DB erkent dat deze ontwikkeling, mede in het licht van de omgevingswet nog de nodige aandacht vraagt. Het DB gaat hierover met de directie van de OD NZKG in gesprek.

Aanbeveling 4b
Vergroot de bestuurlijke sensitiviteit binnen de OD NZKG, om beter in te kunnen schatten waarover, op welke manier en wanneer GS geïnformeerd moeten worden over de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco.

Reactie OD NZKG
Zie reactie 3b

Aanbeveling 6
Zorg ervoor dat de OD NZKG het centrale meldpunt voor klachten wordt. In ieder geval door het indienen van klachten te vergemakkelijken met een gebruiksvriendelijk klachtenformulier, waardoor een particulier initiatief als Stofmelder niet meer nodig is. Koppel daarnaast aan de indieners van klachten beter terug wat er met hun klacht is gebeurd. Op deze manier is de kans groter dat de nuttige input van omwonenden voor toezicht en handhaving wordt behouden en zij niet meer gebruik hoeven te maken van (onder andere) handhavingsverzoeken.

Reactie OD NZKG
In het bestuurlijk overleg van 10 september 2020 zijn met de samenwerkingspartners in de IJmondregio nadere afspraken gemaakt over de optimalisering van de afhandeling van klachten door de OD NZKG. Afgesproken is dat de OD NZKG het overheidsloket wordt voor de afhandeling van de klachten over Tata Steel en Harsco, met als uitgangspunt dat: - het aanmelden van klachten toegankelijk en gebruiksvriendelijk is; - het zichtbaar is wat de OD NZKG (en de overheid in het algemeen) met klachten doet en dat de melders een goede terugkoppeling krijgen wat er met hun klacht is gedaan; - de OD NZKG analyses maakt op basis van de binnengekomen klachten en waar nodig in gesprek gaat met de omgeving.

Aanbeveling 7 (aan GS en OD NZKG)
Herstel het vertrouwen van de omgeving door de omgeving beter te betrekken bij de uitvoering van VTH-taken door na te gaan aan welke informatie de omgeving behoefte heeft en probeer zo veel mogelijk aan die informatiebehoefte tegemoet te komen. De omgevingsmanager, die begin 2020 is ingesteld, en de opening van een fysieke locatie kunnen hierin een rol spelen. Maak daarbij een onderscheid tussen de politiek/bestuurlijke verzoeken voor de provincie en de technische vragen voor de OD NZKG. Logischerwijs moeten de provincie en OD NZKG hun reacties op elkaar afstemmen en als één overheid en met één boodschap richting de omgeving communiceren. Door het beter betrekken van de omgeving kan in de relatie tussen omwonenden en de provincie en OD NZKG een juridisering bij de uitvoering van de VTH-taken wellicht voorkomen worden, waardoor de OD NZKG meer tijd en capaciteit heeft voor het uitvoeren van al haar VTH-taken.

Reactie OD NZKG
Dit is ook één van de doelstellingen uit het uitvoeringsprogramma VTH Tata Steel 2020-2022. De OD NZKG gaat dit onder meer oppakken door de uitvoering te geven aan de volgende acties: - het openen van een kantoor in Wijk aan Zee op 1 februari 2021 om daar te zijn waar de overlast wordt ervaren; - het organiseren van gesprekstafels met omwonenden voor het werken aan een betrokken, goed geïnformeerde omgeving met realistische verwachtingen; - het proactief inzetten van de OD NZKG-website voor transparante en actuele informatievoorziening. Het DB onderschrijft de notie van de Randstedelijke Rekenkamer dat de overheid met één mond moet spreken. Van groot belang is dat de verantwoordelijke bevoegde gezagen en de OD NZKG samen optrekken in de externe communicatie waarbij de OD NZKG ook een eigen verantwoordelijkheid en eigenstandige rol heeft.

4. Voorstel

De aanbevelingen 1, 4a, 5 en 7, gericht aan Gedeputeerde Staten, van de Randstedelijke Rekenkamer bij het rapport ‘Stof tot nadenken’ zijn, geherformuleerd als besluitpunten, opgenomen in het ontwerpbesluit.

Over de aanbevelingen 2, 3, 4b, 6 en 7, gericht aan de OD NZKG, is Gedeputeerde Staten in overleg met de Omgevingsdienst hoe gevolg wordt gegeven aan de aanbevelingen.

Het college van Gedeputeerde Staten geeft aan hoe zij opvolging willen geven aan de aanbevelingen. De Rekenkamer reageert hierop in het nawoord en brengt daar enkele aspecten onder de aandacht, die relevant zijn voor PS (zie blz. 48 van het rapport).

De commissie Natuur, Landbouw & Gezondheid heeft in haar vergadering van 11 februari 2021 het rapport besproken en adviseert aan PS te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

ir N.M. Van der Waart, voorzitter Statencommissie Natuur, Landbouw & Gezondheid

S.H Neeskens , griffier Statencommissie Natuur, Landbouw & Gezondheid

Ontwerpbesluit

Nr. 14-2021

Provinciale Staten van Noord-Holland;

- gelezen de voordracht van de Statencommissie Natuur, Landbouw & Gezondheid van 11 februari 2021,

- gelezen het rapport van de Randstedelijke Rekenkamer, getiteld “Stof tot nadenken”

- gelet op de bespreking en het advies van de commissie Natuur, Landbouw & Gezondheid van 11 februari 2021;

besluiten:

- GS te verzoeken om de rollen van GS en de OD NZKG te versterken, door via beleidskaders duidelijker aan te geven wat GS van de OD NZKG verwachten. Indien GS andere besluitvorming wensen in de uitvoering van VTH-taken door de OD NZKG, bijvoorbeeld op het gebied van gezondheid, stel dan beleid vast waarmee de OD NZKG andere besluiten kan nemen. Voorkom het overnemen en overdoen van besluitvorming van de OD NZKG.
- GS te verzoeken om zo snel mogelijk alternatieve grens- en richtwaarden met betrekking tot geur vast te stellen voor Tata Steel.
- GS te verzoeken om vaker bestuurlijke en beleidsmatige interventies in te zetten, wanneer GS resultaten willen bereiken die niet wettelijk en afdwingbaar zijn binnen de reguliere uitvoering van VTH-taken, zoals het aankaarten van knelpunten op landelijk of Europees niveau of het voeren van bestuurlijke gesprekken met het bedrijf.
- GS te verzoeken om duidelijke kaders op te stellen met betrekking tot waarover, op welke manier en wanneer de OD NZKG GS moet informeren over de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco en maak daarbij onderscheid tussen reguliere en politiek-bestuurlijke zaken.
- GS te verzoeken om te zorgen dat het informatieprotocol, waarin richtlijnen worden opgenomen wanneer PS geïnformeerd moet worden over ontwikkelingen ten aanzien van Tata Steel en Harsco, zo spoedig mogelijk wordt opgesteld, leg dit voor aan PS en evalueer na 1 jaar de werking van het informatieprotocol met PS.
- GS te verzoeken om het vertrouwen te herstellen van de omgeving door de omgeving beter te betrekken bij de uitvoering van VTH-taken onder andere door na te gaan aan welke informatie de omgeving behoefte heeft en probeer zo veel mogelijk aan die informatiebehoefte tegemoet te komen.

Haarlem, 8 maart 2021

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Provincie Noord-Holland

Advies aan Provinciale Staten

Uw contactpersoon
S. Neeskens
AD/STG

Doorkiesnummer +31235145282
neeskenss@noord-holland.nl

Tbv Statenvergadering d.d	**08-03-2021**
Commissie NLG	
Datum commissievergadering	**11-02-2021**

2 maart 2021

Onderwerp: Voordracht Eindrapport Randstedelijke Rekenkamer "stof tot nadenken"

Advies commissie NLG:

De *Voordracht Eindrapport Randstedelijke Rekenkamer "stof tot nadenken"*
als bespreekstuk wordt doorgeleid naar PS van 8 maart 2021

Uittreksel van het concept-verslag NLG 11 februari 2021:

2. A-Agenda Gezondheid

2.a Randstedelijke Rekenkamer Eindrapport "stof tot nadenken"

De **voorzitter** heet de onderzoekers van de Randstedelijke Rekenkamer van harte welkom. Zij geeft als eerste het woord aan mevrouw Hoenderdos, bestuurder/directeur van de Randstedelijke Rekenkamer.

Mevrouw **Hoenderdos** brengt graag het onderzoeksteam voor het voetlicht, dat bestaat uit de navolgende personen:

- Steven van Oostveen (projectleider tot jan. 2020)
- Annalies Teernstra (projectleider vanaf jan. 2020)
- Kirsten Bijkerk (onderzoeker)
- Majella de Vries (onderzoeker)

De **voorzitter** geeft het woord aan de Statenleden voor hun inbreng in eerste termijn.

Eerste termijn

De heer **Leerink** (PvdA) bedankt mevrouw Hoenderdos en haar team voor het heldere rapport. Het bevat stevige conclusies, die overigens niet verrassen. Het is een weergave van de worsteling van de afgelopen twee tot drie jaar. De problemen, frustraties en vermoedens die de provincie is tegengekomen, komen bij elkaar in onderhavig rapport. Dit leidt tot een aantal bevindingen waar deels al op wordt geacteerd. De provincie en de Omgevingsdienst (OD) heeft er qua handhaving en toezicht niet scherp genoeg op gezeten, waardoor bepaalde situaties die niet getolereerd hadden mogen worden, te lang hebben voortgeduurd. De communicatie met de bewoners was op een aantal punten ondermaats. Hierdoor zijn de provincie en de OD in de ogen van de bewoners tegenover hen komen te staan, terwijl de bewoners de provincie naast zich hadden mogen verwachten.

De heer Leerink wil de bewoners en organisaties complimenteren voor hun vasthoudendheid om toch dingen aan te pakken. Het rapport bevat een aantal heldere conclusies, die het college na aanbevelingen grotendeels heeft overgenomen. Terwijl er aan dit rapport werd gewerkt, werd er ook door de provincie en OD keihard gewerkt om al een kentering aan te brengen in de situatie. Dit heeft geleid tot de Programmatische Aanpak Tata Steel, inclusief het doorlichten van de VTH-taken en het extra investeren daarin. Wat de afgelopen periode in gang is gezet, is in belangrijke mate al het antwoord op hetgeen de Rekenkamer de provincie nu voorschotelt.

De Partij van de Arbeid vindt het belangrijk dat er een waarschuwing in het Rekenkamerrapport staat tegen valse verwachtingen. De provincie past de vergunningverlening voor Tata toe op basis van de wet, maar in de meeste gevallen gaat zij niet over die wet. Terecht wordt hieraan gerefereerd. Voorts wordt terecht gerefereerd aan het feit dat de provincie wel degelijk een agenderende functie heeft. Het feit dat je over sommige zaken niet gaat, wil niet zeggen dat je die zaken kunt tolereren of dat je je daarbij kunt neerleggen. De heer Leerink heeft de vorige keer derhalve gepleit voor een wat activistische provincie die naast de bewoners staat. Hij herhaalt dit standpunt nogmaals. Een en ander gebeurt al voor een belangrijk deel. De heer Leerink weet ook dat een activistische provincie niet altijd betekent dat er hard op de trom geslagen moet worden. Soms is het ook kwestie van stille diplomatie en verleiden. Het moet duidelijk zijn dat de provincie in dezen naast de bewoners staat en dat zij er alles aan doet om de zaken de goede kant op te krijgen.

De heer Leerink zou het heel belangrijk vinden als de Staten met elkaar nadenken over de vraag of het niet zinvol zou zijn dat ook de Rijksoverheid bijspringt en investeert om van Tata een duurzame, toekomstbestendige fabriek te maken. Nu de overnamekandidaten het laten afweten, zal er toch een toekomst moeten zijn. Als de overheid 2,3 miljard steekt in KLM, een

vervuilend bedrijf, dan is het belangrijk dat er ook een steunpakket komt om van Tata een toekomstbestendige, duurzame fabriek te maken die in harmonie met zijn omgeving kan bestaan. De heer Leerink verwacht dat Tata er onder de huidige omstandigheden zelfstandig niet uitkomt. Als er iets is waar de provincie niet over gaat maar wat zij wel kan agenderen, dan is het wel dit onderwerp. De verkiezingen komen eraan. Er moet een nieuw regeerakkoord worden geschreven. Waar wacht men op?

De Partij van de Arbeid zal erbovenop blijven zitten dat alle mogelijkheden die de provincie wél heeft ook daadwerkelijk worden benut, om ervoor te zorgen dat de situatie rond Tata en de overlast de goede richting uit kan worden geholpen.

De heer **Heijnen** (CDA) vindt het een hele eer om een keer in de commissie NLG aanwezig te mogen zijn. Anderhalf jaar geleden vroegen Provinciale Staten (PS) aan de Randstedelijke Rekenkamer om onderzoek te doen naar de uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco. Naar aanleiding van de grafietregens was er veel onrust en boosheid bij de bewoners, richting zowel de provincie als Tata. Er ligt nu een stevig rapport van de Rekenkamer met forse kritiek op het opereren van zowel de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) als de provincie.

Inmiddels zijn er goede stappen gezet in het programma Tata Steel 2020-2050. Sommigen zullen misschien zeggen dat het onderzoek van de Rekenkamer mosterd na de maaltijd is. Het CDA vindt dat zeker niet en bedankt de Rekenkamer voor haar werk en het stevige en goed onderbouwde rapport. In anderhalf jaar is er veel gebeurd door alle partijen. De heer Heijnen geeft daarvoor complimenten. Toch blijft er voor het CDA nog een aantal punten liggen. De kernvraag voor het CDA blijft of de Omgevingsdienst voldoende geëquipeerd is om zijn toezichthoudende taak bij Tata uit te voeren. Oud-gedeputeerde Tekin gaf bij zijn vertrek aan dat het vertrouwen tussen de provincie en de handhavende dienst weg was. De Rekenkamer is heel erg kritisch over de relatie tussen de provincie en de handhavende diensten, maar ook over de middelen en kennis die de OD heeft. In het programma Tata 2020-2050 komen er nieuwe taken voor de OD bij, maar er wordt niet gerept over de middelen van deze dienst. Het CDA ontvangt graag een toelichting van de gedeputeerde. Durft de gedeputeerde te stellen dat het vertrouwen tussen de provincie en de OD volledig is teruggekeerd?

Het college van Gedeputeerde Staten (GS) zegt in reactie op aanbeveling 4.a dat het de afspraken in het mandaatbesluit met de OD NZKG gaat evalueren en waar nodig zal aanpassen. Wat is de inzet van GS bij die evaluatie? En binnen welke termijn zal deze plaatsvinden?

Een tweede belangrijk punt is het vertrouwen van de omgeving in de

provincie, OD en Tata Steel. De Rekenkamer merkt terecht op dat het niet gaat om het managen van verwachtingen, maar om het daadwerkelijk betrekken van de omgeving en de bewoners. Een aangekondigde rechtszaak van 300 omwonenden is echter qua vertrouwen geen goed teken. Vindt de gedeputeerde ook dat hij met zijn uitspraken in het Noord-Hollands Dagblad, waarin hij zegt dat hij heel goed begrijpt dat mensen de strafrechter opzoeken, olie op het vuur gooit en niet werkt aan het vertrouwen?

De Rekenkamer heeft de Omgevingsdienst de aanbeveling gedaan om meer te kijken naar wat er wél kan in plaats van wat er niet kan. De reactie van de OD is voorzichtig. Deze wijst naar kaders en beperkingen. Welke ruimte ziet de gedeputeerde voor de provincie om de OD in een meer proactieve houding te krijgen? Dienen daartoe ook de kaders te worden aangepast?

In de reactie van de OD merkt de Rekenkamer op dat op elementen een concrete aanpak missen. Het CDA vraagt de gedeputeerde om hier aandacht voor te hebben.

> De heer **Smaling** (SP) heeft uiteraard ook gezien dat omwonenden van Tata een bekende advocaat in de arm hebben genomen om een zaak aan te spannen tegen het bedrijf. De heer Heijnen (CDA) spreekt hierover enigszins zijn verbazing uit. De mensen hebben echter toch gewoon het recht om naar de rechter te stappen? Waarom is de heer Heijnen daar wat verbaasd over?

De heer **Heijnen** (CDA) is daar op zichzelf niet verbaasd over. Hij beaamt dat het voor eenieder een basisrecht is om naar de rechter te gaan om daar een vraag voor te leggen. De rechter is echter vaak een ultieme stap die men liever wil voorkomen. In die zin spreekt de heer Heijnen enige teleurstelling uit.

> De heer **Smaling** (SP) meent dat de heer Heijnen (CDA) het niet moet zien als een "ultieme stap". Hij ziet het juist als een toetsing. Het kan misschien juist een meerwaarde zijn dat een ander gremium in de trias politica naar deze zaak kijkt. Dat hoeft an sich helemaal niet negatief te zijn. Hoe ziet de heer Heijnen dat?

De heer **Heijnen** (CDA) zou veel liever zien dat door middel van de dialoog dit soort stappen voorkomen worden. Het is echter onderdeel van de trias politica en iedereen kan ertoe overgaan. De heer Heijnen vraagt zich wel af of het bijdraagt aan het herstel van vertrouwen.

Tot slot wil de heer Heijnen zijn zorg uitspreken over de toekomst van Tata. Tienduizenden mensen in de IJmond werken direct of indirect bij Tata. In het programma Tata Steel 2020-2050 wordt duidelijk gesteld dat

er investeringen nodig zijn om Tata schoner te maken en te betrekken in de energietransitie. Het CDA is het daar volledig mee eens. Hiervoor zijn er echter wel forse investeringen vanuit het bedrijf nodig. Nu de overname door de Zweedse partij niet doorgaat, is de vraag waar dat geld vandaan moet komen. Welke rol speelt de provincie richting het Rijk en de Europese Unie in het behoud van Tata en ter ondersteuning van de transitie? Mogelijk is er voor die overheden nog een rol.

> De heer **Leerink** (PvdA) hoort de heer Heijnen (CDA) spreken over de rol van de provincie, ook richting het Rijk, wat betreft de investeringen die in Tata zouden moeten worden gedaan. De heer Heijnen heeft zelf ook een lijn richting Den Haag lopen. Binnenkort zal gesproken worden over een regeerakkoord. Vindt het CDA het belangrijk om die lijn met elkaar in te zetten?

De heer **Heijnen** (CDA) antwoordt bevestigend. Er is ontzettend veel werkgelegenheid mee gemoeid. Die kan de provincie niet zomaar laten gaan. De heer Leerink noemde het voorbeeld van KLM waarvoor ook een steunpakket wordt neergelegd. Het betreft weliswaar een lening, die uiteindelijk moet worden terugbetaald. De heer Heijnen kan zich zoiets ook richting Tata voorstellen, mocht er geen andere partij gevonden worden die een investering doet. Overheidssteun zou een alternatief kunnen zijn.

> Statenlid **Kostic** (PvdD) hoorde het CDA spreken over arbeidsplaatsen. Is het het CDA te doen om de arbeiders of om Tata Steel? Men zou ook kunnen beredeneren dat die arbeiders elders kunnen werken en dat de provincie er vooral voor moet zorgen dat zij genoeg moeten kunnen verdienen om zichzelf te onderhouden.

De heer **Heijnen** (CDA) geeft aan dat het uiteindelijk om de werknemers gaat. Dat zijn er ruim 2.000, die niet zomaar elders kunnen worden ondergebracht. Nederland heeft staal nodig, al is het maar om windmolens te maken. Het zou mooi zijn als de provincie een schonere en duurzamere staalfabriek zou kunnen bewerkstelligen, die ook in de energietransitie een belangrijke rol speelt. Daarmee is dan ook gelijk het vraagstuk van de werknemers opgelost.

> Statenlid **Kostic** (PvdD) vraagt de heer Heijnen of hij daadwerkelijk verwacht dat het duurzaam kan. Mocht dit niet mogelijk blijken, is hij dan bereid om mee te denken over alternatieven om de arbeiders wél een goede toekomst te geven?

De heer **Heijnen** (CDA) geeft aan dat het "duurzamer" kan. Nederland zal staal wel nodig hebben. Als het hier niet gemaakt wordt, zal het geïmporteerd worden uit andere landen waar überhaupt al niet naar duurzaamheid wordt gekeken. De heer Heijnen meent dat het veel

duurzamer moet dan nu, maar waarschijnlijk verschillen de PvdD en het CDA onderling van mening over wat "ultieme duurzaamheid" inhoudt.

Mevrouw **Gonggrijp** (D66) heeft reikhalzend uitgekeken naar het onderzoek van de Randstedelijke Rekenkamer. Het wachten is beloond met een omvangrijk rapport waarin op basis van gedegen onderzoek en met input en betrokkenheid van alle stakeholders heldere conclusies worden getrokken. D66 bedankt de Rekenkamer voor het geleverde werk en de omwonenden en alle andere stakeholders voor de bijdrage zij hieraan hebben geleverd. Een van de conclusies is dat er volgens de Rekenkamer sprake is van een mismatch tussen enerzijds de verwachtingen van de omgeving over wat de provincie en OD zouden moeten doen en anders wat ze op basis van wet- en regelgeving en beschikbare capaciteit kúnnen doen.

De relatie tussen de bewoners enerzijds en de OD en de provincie anderzijds is gejuridificeerd. Vrijdag 5 februari jl. werd dat duidelijk via de landelijke media. Stevige uitspraken richting het industriecomplex worden dan ook niet geschuwd.

Voor D66 is het duidelijk dat er wel kansen zijn voor het industriecomplex in de IJmond. Het bedrijf levert een positieve bijdrage aan werkgelegenheid en doet mee met de House of Skills. Met solide regelgeving moet gezorgd worden voor minder belastende staalproductie. D66 onderschrijft de constatering dat juridificering voor de omgeving vaak niet het gewenste resultaat oplevert. Mevrouw Gonggrijp gaat ervan uit dat het college voortvarend aan de slag blijft met de uitvoering van het programma Tata Steel, vaart maakt met het realiseren van goede communicatielijnen met bewoners en druk blijft zetten op het in beeld krijgen van de gezondheid.

D66 roept het college ook op om te zorgen voor een gelijk speelveld tussen bewoners, industrie en overheid. De fractie is namelijk van mening dat alle mogelijkheden verkend moeten worden om scherper te vergunnen. GS moeten bestuurlijke druk blijven zetten om stappen te maken. Alle onderdelen vanuit het programma Tata Steel zijn hier van belang: onderzoek, inzet van de Omgevingsdienst, innovatie en transparante communicatie met de omgeving.

D66 is van mening dat komende tijd onderzocht moet worden op welke manier de WHO-advieswaarde binnen de wet- en regelgeving een plek zou moeten krijgen. Niet alleen milieubelasting maar ook gezondheidswinst moet leidend worden bij de normbepalingen van de gunningen. D66 vindt dat de provincie in deze context een agenderende rol te vervullen heeft richting het Rijk en Europa.

De Rekenkamer concludeert dat de milieutechnische uitvoering van de

VTH-taken op hoofdlijnen conform de gestelde kaders verloopt, maar dat het in de huidige context onvoldoende is. Naast technische en procedurele aanbevelingen worden ook aanbevelingen gedaan op basis van de relatie tussen de OD en GS. Ook worden er opmerkingen gemaakt over de organisatiecultuur binnen de OD. Herkent de gedeputeerde deze en hoe wordt hier de komende periode aan gewerkt?

Binnen het programma Tata Steel zijn lijnen uitgezet die aansluiten bij de aanbevelingen van de Rekenkamer. De Rekenkamer vraagt echter om meer. Er wordt namelijk ook verwezen naar de manier waarop taken worden uitgevoerd. D66 vindt het van belang dat het programma Tata Steel hierop nog eens goed tegen het licht wordt gehouden en waar mogelijk wordt aangescherpt.

De VTH-taken bij een complexe fabriek vraagt veel van de Omgevingsdienst. Is het niet zinvol om meer menskracht te organiseren en dus ook wellicht meer budget? Het industriële complex in de IJmond heeft een stevige invloed op het milieu en is tegelijkertijd van nationaal belang. Zolang de maatschappij staal nodig heeft, is de inzet van D66 gericht op een duurzame(re) staalproductie met zo min mogelijk impact op de gezondheid en de omgeving. D66 is voorstander van solide vergunningen en strenge normeringen. De fractie vindt het van groot belang dat de Omgevingsdienst proactief optreedt en streng handhaaft. Dat betekent dat de OD nu en in de toekomst toegerust moet zijn op deze belangrijke taak, die hij niet alleen tegenover Tata heeft. Alleen dan kan het vertrouwen van de bewoners worden hersteld.

> Statenlid **Kostic** (PvdD) hoort mevrouw Gonggrijp (D66) zeggen dat de huidige wet- en regelgeving toch wat grenzen kent. Is zij bereid om GS op te roepen om dit met spoed landelijk aan te kaarten om hier meer actie op te ondernemen en om dit mee te nemen als een van de hoofdonderwerpen bij de coalitieonderhandelingen?

Mevrouw **Gonggrijp** (D66) meent dat de boodschap duidelijk is dat haar fractie vindt dat gezondheid een belangrijk onderdeel van vergunningen moet worden. Het moet verdergaan dan enkel milieuschade. De oproep is dan ook om te kijken hoe dat zou kunnen. D66 vindt het van belang dat GS kijken naar de mogelijkheden om dat ook echt te gaan realiseren.

> Statenlid **Kostic** (PvdD) hoorde mevrouw Gonggrijp spreken over strengere normeringen en het zoeken naar mogelijkheden. Deelt zij de opvatting van de Partij voor de Dieren richting GS om een topjurist in te stellen om te kijken waar de juridische rek zit voor de provincie om inderdaad meer te doen?

Mevrouw **Gonggrijp** (D66) meent dat een van de belangrijkste

constateringen in het rapport is dat er sprake is van heel veel juridificering en dat die niet altijd de gewenste resultaten oplevert. Het hangt dus helemaal af van de manier waarop het wordt geformuleerd. Mevrouw Gonggrijp kan zich voorstellen dat er heel veel mensen zijn, ook landelijk, die heel veel weten van wetgeving en kijken welke mogelijkheden er zijn. Over het inschakelen van een advocaat is zij op dit moment terughoudend en zou zij graag eerst vernemen hoe Statenlid Kostic het formuleert en voor zich ziet. Mevrouw Gonggrijp is echter altijd bereid om hierover nader van gedachten te wisselen.

De heer **Roosendaal** (VVD) bedankt GS en het onderzoeksteam voor het Randstedelijke Rekenkamerrapport. Naar aanleiding daarvan heeft hij twee vragen.
Er is zijn al heel veel bevindingen en aanbevelingen doorgevoerd. Waar zouden PS de grootste impact kunnen maken teneinde vertrouwen van de omgeving in de samenwerking met de provincie te versterken? Wat is de meest urgente en belangrijke aanbeveling die op dit punt nog openstaat?

De heer Roosendaal heeft anderhalf jaar geleden in de technische briefing met de OD vragen gesteld over de manier waarop de vergunningen werden herverdeeld. Dit geschiedde vaak op basis van heel oude rekenmodellen die niet inhoudelijk werden getoetst. De heer Roosendaal leek het echter logisch dat als men zich baseert op econometrische modellen, men elke vijf jaar de rekenkundige maar ook inhoudelijke juistheid van de modellen laat herbeoordelen door een onafhankelijk en deskundig team. Er werd toen gezegd: "*Zo doen we het niet in Nederland.*" Dit bevreemdt de heer Roosendaal in het kader van de toezichthouding. Wat zijn nu de best practices in Nederland op dit gebied? Zou het niet een aanbeveling moeten zijn om het alsnog via voornoemde wijze op te pakken?

Gedeputeerde heeft aangegeven dat de deNO_x-installatie verplicht wordt omdat het een best beschikbare techniek (BBT) betreft. Wat is nu het verschil tussen een BBT en een BBT+-maatregel waarmee stikstof dat wordt bespaard wél kan worden gebruikt voor andere doeleinden, zoals woningbouw? Baseert de provincie zich dan op één juridisch advies? Zou er niet een second opinion op verkregen moeten worden? De heer Roosendaal meent dat de provincie een schot voor open doel laat liggen als ze het niet aantrekkelijk maakt voor bedrijven om dit soort maatregelen door te voeren en daarmee ruimte te creëren voor andere zaken.

De heer Roosendaal herhaalt het pleidooi dat VVD in dezen eerder heeft gedaan. Dit sluit ook aan bij wat hij van de PvdA en het CDA heeft gehoord. De VVD wil de energietransitie versnellen. De staalindustrie is wat haar betreft onmisbaar, omdat er nog heel veel afhankelijkheid is van staal. Het levert heel veel banen op in de industrie, maar er moeten natuurlijk wel versneld grote slagen worden gemaakt. In de Telegraaf van hedenmorgen

wordt terecht aangegeven door de voorzitter van de Dorpsraad dat men er niet nog een generatie overheen kan laten gaan. Het bedrijf maakt relatief weinig winst. De overheid wil de vergroening graag versnellen. Hiertoe is het Nationaal Groeifonds in het leven geroepen. Wil gedeputeerde ervoor lobbyen om de versnelling naar waterstof als energiebron voor elkaar te krijgen, ook door middel van ondersteuning uit het Nationaal Groeifonds?

Tot slot wil de heer Roosendaal het punt van de rechtszaak naar voren brengen. Hoe groot acht de gedeputeerde dat niet alleen de directie van Tata strafrechtelijk aangesproken kan worden? Het Rekenkameronderzoek toont aan dat ook de provincie, bestuurders en OD zaken hebben laten liggen. In hoeverre verwacht gedeputeerde dat dit ook zou kunnen leiden tot rechtszaken jegens de OD dan wel gedeputeerde of ex-gedeputeerde? Zou hij dat dan kunnen begrijpen?

Statenlid **Kostic** (PvdD) bedankt de Randstedelijke Rekenkamer voor haar zorgvuldige werk. De conclusies komen overeen met wat burgers al jaren aangeven. Het rapport constateert meermalen capaciteitsproblemen bij de OD, maar ook dat er te weinig wordt meegedacht met burgers en dat men vooral uitgaat van wat níet kan. Vooral dat laatste is nog niet benoemd, maar is wel cruciaal om mee te nemen. Burgers zien dat economische belangen het te vaak winnen van gezondheid en natuur. Voor een deel heeft dat, zoals de Rekenkamer en meerdere politici hier zeggen, te maken met de fouten in de heersende wet- en regelgeving. De Partij voor de Dieren vraagt GS om met spoed de landelijke overheid te vragen om actie hierop te ondernemen en dat dit onderwerp een belangrijk onderdeel wordt van de coalitieonderhandelingen na maart. Delen de collega's van GroenLinks, de Partij van de Arbeid en D66 deze oproep? Zijn GS bereid om dit te doen?

Er zijn ook mogelijkheden binnen de provincie. Ondanks alle bestuurlijke gesprekken is het resultaat na decennia nog steeds dat de gezondheid van mensen en omgeving ernstige schade wordt toegebracht. Het plan van Tata 2020-2050 is te veel gebaseerd op wensdenken en biedt de burgers geen zekerheid. Het belangrijkste is dat mensen weer het gevoel krijgen dat de overheid hen beschermt en dat ze náást in plaats van tegenover de Staat staan. De Rekenkamer heeft in de technische briefing aangegeven dat er ook bij PS een duidelijke taak ligt om indien gewenst scherpere kaders mee te geven. De Partij voor de Dieren vraagt de fracties om hun verantwoordelijkheid te nemen en de navolgende drie zaken mee te geven aan GS en de OD:

- Geef gezondheid van mensen en hun leefomgeving de hoogste prioriteit bij de VTH-taken.
- Vraag GS om topjuristen in te schakelen om in dat kader op zoek te gaan naar de mogelijkheden die er vanuit de provincie wél zijn, in

plaats van uit te gaan van wat men tot nu toe gewend is en wat niet kan. Laat hen zoeken naar de rek in de juridische mogelijkheden ten gunste van de gezondheid van burgers. De indruk is nu namelijk dat de provincie en de OD te vaak aan de zijde van bedrijven als Tata staan, tegenover de burgers.

- De Rekenkamer constateert dat er wel enige ruimte is voor de provincie om strenger op te treden, mits onderbouwd en vastgelegd in beleid. De PvdD ziet in het coalitieakkoord echter een obstakel om daarop echt actie te ondernemen. Partijen als GroenLinks, PvdA en GroenLinks zijn immers ermee akkoord gegaan dat er geen strengere bovenwettelijke normen worden opgelegd bij het bevorderen van de gezondheid van de leefomgeving. Coalitiebelangen zouden nooit boven de gezondheid van burgers mogen staan. De PvdD vraagt de coalitiepartijen om zich te herbezinnen op dit punt in het coalitieakkoord en samen met burgers en juristen te zoeken naar de mogelijkheden.

De heer **Smaling** (SP) vindt het een goed verhaal van Statenlid Kostic. Ze zet gezondheid op één. Dat zeggen en vinden alle partijen. Daar moeten echter wel consequenties aan worden verbonden. Is dat voor Statenlid Kostic dat de provincie het bedrijf helpt? Tata gaat zelf ook investeren, maar zou de provincie het nog extra kunnen ondersteunen via bijvoorbeeld het Nationaal Groeifonds of anderszins, om die gezondheid op te houden? Of zegt Statenlid Kostic "einde bedrijf"?

Statenlid **Kostic** (PvdD) meent dat aan gezondheid en leefomgeving de hoogste prioriteit moet worden gegeven en dat er van daaruit moet worden geredeneerd. Wat zijn de juridische mogelijkheden? Als Tata daadwerkelijk duurzaam kan doorgaan, dan moet bekeken worden op welke manier dat kan geschieden en of dat ook echt mogelijk is. Er zijn immers heel grote twijfels. Tata is een enorm bedrijf met een grote lobbykracht. De PvdD doet derhalve de oproep om landelijk in te grijpen in dat verduurzamingsproces. Laat echter de provincie in ieder geval uitspreken dat gezondheid als uitgangspunt wordt genomen en dat zij daaraan de hoogste prioriteit geeft.

De heer **Smaling** (SP) herhaalt zijn vraag of de Partij voor de Dieren meent dat het bedrijf dicht moet of open mag blijven.

Statenlid **Kostic** (PvdD) antwoordt dat sprake is van een vals dilemma. Als wordt uitgegaan van de gezondheid en het bedrijf de noodzakelijke stappen snel genoeg kan nemen, dan kan Tata natuurlijk gewoon openblijven. Dit mag echter niet ten koste gaan van de gezondheid, nota bene van de arbeiders zelf. Het gaat de Partij voor de Dieren om de mensen die er werken en de mensen die eromheen wonen. Hun gezondheid en voortbestaan moet het uitgangspunt zijn.

De heer **Smaling** (SP) hoort de arbeiders niet zo vaak inspreken in de commissievergadering. Hij weet derhalve niet hoe zij erin staan.

Zij halen immers ook hun salaris uit het bedrijf. Denkt Statenlid Kostic daar ook aan?

Statenlid **Kostic** (PvdD) antwoordt bevestigend.

Mevrouw **Er** (GroenLinks) bedankt de Randstedelijke Rekenkamer voor het rapport en het werk dat erin is gestoken. GroenLinks was na het lezen van het rapport helaas niet verbaasd over de genoemde conclusies. De partij dringt immers al langer aan op stevigere maatregelen vanuit de provincie richting Tata Steel. Het RIVM-rapport en de daardoor ontstane onrust bij de bewoners van Wijk aan Zee waren voor GroenLinks de aanleiding om samen met andere partijen via de motie "*Stop de grafietregens*" initiatief te nemen voor dit onderzoek. Nu geeft de Rekenkamer aan dat de uitvoering van de VTH-taken in de huidige context van maatschappelijke onrust simpelweg niet volstaat. Er zijn volgens de Rekenkamer structurele veranderingen nodig. Niet alleen vanuit de provincie en de OD, maar ook vanuit landelijk en Europees niveau. Hier zou aandacht voor moeten komen.

Het beeld van GroenLinks dat de OD scherper toezicht had kunnen houden en dat er betere communicatie richting de omwonenden nodig was, is dan ook met dit rapport bevestigd. GroenLinks kan zich daarom goed voorstellen dat de conclusies pijnlijk zullen zijn voor de inwoners van de IJmond. Zij roepen dit namelijk al zo lang, maar voelden zich al die tijd niet gehoord.

Inmiddels zijn er al wel stappen gemaakt door de provincie en de Omgevingsdienst. Met het programma Tata 2020-2050 en het programma VTH-taken wordt van een hoop aanbevelingen uit he rapport al werk gemaakt. Dit geeft GroenLinks en hopelijk ook de IJmonders het vertrouwen dat het vanaf nu een stuk beter zal gaan met het milieutoezicht. De Randstedelijke Rekenkamer erkent dit ook, maar geeft daarbij wel aan dat nog niet alles is opgelost. Niet alle aanbevelingen komen namelijk terug in de programma's. Kan de gedeputeerde PS de toezegging doen dat alle aanbevelingen, dus ook die nog niet overgenomen zijn, zullen worden opgevolgd door de provincie?

Tot slot noemt het rapport dat er aandacht moet komen vanuit zowel Den Haag als Brussel om tot strengere regels te komen. GroenLinks ziet dit dan ook graag zo snel mogelijk gebeuren. Zij hoort graag van de gedeputeerde of en op welke manier de provincie haar invloed zal aanwenden om dit zo snel mogelijk in gang te zetten. Mevrouw Er meent hiermee ook de vraag van Partij voor de Dieren te hebben beantwoord.

De heer **Smaling** (SP) herhaalt de vraag die hij zojuist ook aan Statenlid Kostic (PvdD) heeft gesteld. Wat haalt GroenLinks uit dit rapport ten aanzien van de toekomst van het bedrijf Tata?

Mevrouw **Er** (GL) antwoordt dat GroenLinks zeker ruimte ziet voor het bedrijf in de toekomst. Het rapport toont aan dat er zeker verbeteringen nodig zijn, maar dat die ook mogelijk zijn. Als Tata laat zien dat het bereid is om die stappen te nemen en deze in het werk gaat stellen, zou GroenLinks daar absoluut alle ruimte voor willen bieden.

> Mag de heer **Smaling** (SP) hieruit concluderen dat GroenLinks het programma Tata 2020-2050 dat de commissie enkele weken geleden heeft besproken, nog onderschrijft en dat zij daarin voldoende aanknopingspunten ziet om de zaak een goede richting uit te sturen?

Mevrouw **Er** (GL) zou het voor nu niet "voldoende" willen noemen. Zij meent dat het rapport van de Randstedelijke Rekenkamer dit ook aantoont. Er zijn nog een aantal aanbevelingen niet overgenomen. Als die alsnog worden overgenomen en GS hiervoor aandacht zullen vragen bij zowel het Rijk als in Brussel, zou dat zeker een stap in de goede richting kunnen betekenen.

> De heer **Leerink** (PvdA) stelt mevrouw Er dezelfde vraag als die hij zojuist aan het CDA heeft gesteld. Mevrouw Er meent dat de provincie richting het Rijk zou moeten vragen om actie te ondernemen. Doet GroenLinks dat ook? Er wordt straks gesproken over een nieuw regeerakkoord. De heer Leerink gaat ervan uit dat GroenLinks ook de ambitie heeft om te regeren. Wie weet, komt de partij aan tafel. Mag de Partij van de Arbeid erop rekenen dat ook GroenLinks de vlag hijst en hier een sterk punt van maakt?

Mevrouw **Er** (GL) is van mening dat GroenLinks hier al heel lang een groot en sterk punt van maakt. Zij kan de heer Leerink verzekeren dat zij dat blijft doen.

> De heer **Leerink** (PvdA) vindt het altijd prettig om dat te vernemen.
>
> Statenlid **Kostic** (PvdD) is heel blij dat de coalitiepartijen er zo eensgezind over zijn dat de provincie richting het Rijk zou moeten vragen om actie te ondernemen. Haar vraag was echter ook wat de provincie zélf zou kunnen doen. De Randstedelijke Rekenkamer heeft aangegeven dat er rek is en dat de provincie daarin nu eigenlijk te weinig doet. Is GroenLinks het met de Partij voor de Dieren eens dat de provincie een team van juristen kan instellen om met de burgers mee te denken over de wijze waarop die juridische rek gevonden kan worden teneinde juist de gezondheid meer op de voorgrond te plaatsen?

Mevrouw **Er** (GL) betwijfelt of zij nu gelijk met een aanbeveling voor een

team van juristen zou moeten komen. Zij meent dat er ruimte is voor de gedeputeerde om aan te geven wat hij gaat doen met de aanbevelingen van de Rekenkamer. Mocht dat niet voldoende blijken, dan kan GroenLinks er altijd nog over nadenken. Maar op dit moment kan mevrouw Er daar nog geen positief antwoord op geven richting Statenlid Kostic.

> Statenlid **Kostic** (PvdD) vraagt wanneer GroenLinks erover oordeelt of het al dan niet voldoende is. Als er zich weer een groot incident voordoet? Als er weer een rechtszaak loopt? Als er weer meer mensen sterven? Wanneer trekt GroenLinks de grens en meent zij dat echt alles op alles gezet moet worden?

Mevrouw **Er** (GL) geeft aan dat PS in eerste instantie hebben gevraagd om een onderzoek door de Randstedelijk Rekenkamer. Dat ligt nu voor. Daaruit zijn aanbevelingen voortgekomen. Mevrouw Er meent dat GS eerst de ruimte moeten krijgen om die aanbevelingen te kunnen opvolgen. Op de vraag welke tijdsduur daaraan gekoppeld moet worden, kan zij op dit moment nog geen antwoord geven. Ze hoopt echter dat het heel snel wordt opgepakt. Het programma Tata Steel en het programma VTH-taken laten haars inziens echter al zien dat GS daar echt wel toe bereid zijn en ook al grote stappen hebben gemaakt.

De heer **Smaling** (SP) maakt een groot compliment aan de Randstedelijke Rekenkamer voor het grondige rapport. Hij heeft vanaf het begin de stappen gevolgd. Er zijn allerlei interactieve momenten geweest, live en digitaal. De heer Smaling is heel blij met de Rekenkamer, die volledig geëquipeerd is om er grondig in te duiken. Hij wil een aantal punten uit het rapport naar voren brengen.

Een van de aanbevelingen is dat sommige zaken op landelijk niveau of zelfs op EU-niveau geregeld moeten worden. Er wordt weleens gezegd dat het bedrijf "*too big to fail*" is. Is de provincie dan niet "*too small to hail*"? Is dat dan niet de consequentie? Heeft gedeputeerde contact met zijn collega's in Zuid-Holland (Haven Industrieel Complex), Brabant (Moerdijk), Zeeland (Dow en Yara) en Limburg (Chemelot)? Chemelot is immers ook een enorm bedrijf in een dichtbevolkt gebied. Wat kan Noord-Holland daarvan leren?

De heer Smaling leest ook de aanbeveling om een nieuwe Geurrichtlijn in te stellen. Kan de provincie dit? Kan zij odeurunits aanpassen? Is dat al mogelijk nu de Omgevingswet nog steeds niet is ingevoerd? Een aantal aspecten in de Omgevingswet zouden immers kunnen bijdragen aan het oplossen of in ieder geval het verhelderen van de kwesties die spelen. De Omgevingswet heeft een strakkere connectie tussen ruimtelijke ordening en gezondheid. De Wet publieke gezond en de Wet ruimtelijke ordening worden min of meer bij elkaar gebracht door een amendering in de

Omgevingswet. Deze geldt nu nog niet omdat de Omgevingswet nog niet is ingevoerd. Als het zover is, wat betekent dit dan? Hebben omwonenden daarmee ook een sterkere positie richting het bedrijf?

De heer Smaling vraagt wat de uitkomst van het rapport betekent voor de plannen die gedeputeerde twee weken geleden met de Staten heeft gedeeld, het programma Tata 2020-2050 en Uitvoeringsagenda voor deze Statenperiode?

Er zijn veel insprekers geweest, van wie enkelen bijna in tranen waren. De SP heeft een keer het gehele dorp Wijk aan Zee aangedaan en overal aangebeld. Dan zijn er ook heel veel mensen die niet inspreken omdat ze die weg niet kennen, het niet aandurven, of bang zijn dat ze niet welbespraakt genoeg zijn. De heer Smaling vraagt zich derhalve af of er een goed beeld is van de gemiddelde visie van de omgeving op de situatie. Als de kankerincidentie hoger is dan elders moet dat heel serieus worden genomen. Maar die andere kant zou de heer Smaling ook weleens goed in kaart gebracht willen hebben. Heeft gedeputeerde het complete beeld of is er toch een dominantie van mensen die zich heel erg ellendig voelen door geur, lawaai enzovoorts? De heer Smaling is overigens wel blij dat de inwoners een rechtszaak zijn begonnen. Het is zijns inziens heel goed dat een rechter toetst wat er aan hand is.

De heer **Klein** (CU) spreekt zijn dank uit aan de Randstedelijke Rekenkamer voor het zeer grondig uitzoeken van een heel aantal casussen. Het rapport is langverwacht, maar bevat ook geen grote verrassingen. Enerzijds is dat goed nieuws. Er is niet technisch mis met de handhaving. Anderzijds is het vooral slecht nieuws, aangezien duidelijk is dat de handhaving tekortschiet. Dat zit niet op het technische vlak, maar komt vooral doordat het zo'n complex bedrijf is en de situatie zo ingewikkeld is. Er is ook heel veel onvrede bij de omwonenden. Er is sprake van juridisering van de relatie, wat heel zorgelijk is.

De ChristenUnie is blij dat de GS de conclusies serieus nemen en deze overnemen. Zij vindt het ook heel goed dat de OD nu scherper aan de wind zeilt en probeert bijvoorbeeld rondom de BBT strengere eisen te stellen. De ChristenUnie roept op om ook echt te zoeken naar de ruimte die er is om te handhaven waar het de gezondheid van omwonenden betreft. Het vertrouwen terugwinnen bij omwonenden is ook voor de ChristenUnie essentieel. Dat betekent dat klachten serieus moeten worden genomen. De ChristenUnie is nogal geschrokken van de voorbeelden die in het rapport worden genoemd waarbij klachten soms op heel formele gronden zijn afgedaan. Dat mag echt niet meer gebeuren en zal dus moeten veranderen. Ook de bereikbaarheid voor bewoners is heel belangrijk. Wat dat betreft is het openen van een loket in Wijk aan Zee een goede stap vooruit.

Het baart de ChristenUnie zorgen dat het meenemen van gezondheid in de vergunningen en handhaving maar een beperkte wettelijke basis is. Dat is eigenlijk ontzettend tragisch, want juist op dat punt zitten grote zorgen van de bewoners. Daar moet de provincie heel hard aan werken, maar tegelijkertijd zijn haar mogelijkheden daartoe beperkt. De ChristenUnie hoort graag van GS hoe ze het willen gaan aanvliegen. Een lobby richting Den Haag en Europa klinkt nogal mager.

De ChristenUnie is ook benieuwd hoe GS gaan zorgen voor een toekomstgericht Tata Steel. Wat haar betreft is er ruimte voor een duurzame staalfabriek in de IJmond. Nu de overname weer is afgeketst, maakt de ChristenUnie zich zorgen over de toekomst.

Het programma Tata Steel 2020-2050 is niet het eindpunt, maar het beginpunt. De provincie zal moeten blijven werken aan verbeteringen voor omwonenden. Dat kan op basis van nieuwe ontwikkelingen maar ook op basis van nieuwe kansen om te verduurzamen. Hoe gaat de gedeputeerde ervoor zorgen dat het programma Tata Steel permanent geüpdatet wordt en dat PS daarbij betrokken blijven?

De heer **Mangal** (DENK) vraagt onder welke voorwaarden GS zou vinden dat Tata en Harsco open zouden mogen blijven en mogen functioneren. Wat moet er gebeuren om GS te doen besluiten om Tata en Harsco te moeten sluiten? De heer Mangal is benieuwd welke vraag de gedeputeerde belangrijker vindt om te beantwoorden. Hij zou graag zien dat gedeputeerde zich niet verschuilt achter de opvattingen van het Rijk, want uiteindelijk heeft de provincie zelf ook een taak.

De **voorzitter** bedankt de Statenleden voor hun inbreng. Gedeputeerde Olthof zal dadelijk de beantwoording voor zijn rekening nemen. De voorzitter geeft echter als eerste het woord aan mevrouw Hoenderdos en haar team van de Randstedelijke Rekenkamer.

Mevrouw **Hoenderdos** bedankt de Statenleden voor hun complimenten over het rapport en het vele werk dat erin zit. Zij heeft twee vragen genoteerd, beide van de heer Roosendaal (VVD).

De eerste vraag was hoe de provincie het vertrouwen van de omwonenden weer kan herstellen.
De Randstedelijke Rekenkamer doet hier in haar rapport een aantal voorstellen voor. Zij heeft gemerkt dat bewoners zich onvoldoende gehoord voelen. Natuurlijk worden daar met het programma Tata 2020-2050 en het Uitvoeringsprogramma van de Omgevingsdienst stappen in gezet. Het loket in Wijk aan Zee is een goede eerste stap, maar het moet zich nog wel bewijzen. Dit zal gebeuren als de OD voortvarender handelt en ook meer maatwerk levert. Er mogen geen standaardantwoorden

worden gegeven en er moet echt naar de omwonenden worden geluisterd en daarop worden geacteerd.

De tweede vraag betrof het rekenmodel dat wordt toegepast bij de herverdeling of vernieuwing van de vergunningen.
De Randstedelijke Rekenkamer heeft uitgebreid onderzoek gedaan, maar helaas niet naar dit specifieke aspect. Mevrouw Hoenderdos moet het antwoord hierop derhalve schuldig blijven.

> De heer **Smaling** (SP) vraagt wie met "omwonenden" bedoeld wordt? Is dat iedereen? Is dat Velzen, Beverwijk, Heemskerk? Hoe moet hij dit begrip duiden, qua aantallen, locaties en mondigheid?

Mevrouw **Hoenderdos** antwoordt dat onder "omwonenden" onder anderen worden verstaan de insprekers die zich aan de provincie hebben gepresenteerd. Daarnaast heeft de Randstedelijke Rekenkamer gesprekken gevoerd met de Stichting IJmondig en de Dorpsraad. Zij heeft de klachten geanalyseerd. Deze zijn anoniem, want in het kader van de AVG heeft de Rekenkamer niet bekeken waar de klachten vandaan komen. Mocht daar alsnog behoefte aan zijn, dan zou de individuele klachtenmelders om toestemming moeten worden gevraagd. In die zin wordt met "omwonenden" dus "de mensen die zich hebben willen laten horen" bedoeld. Het is mevrouw Hoenderdos niet duidelijk wie er precies gereageerd heeft.

De heer **Smaling** (SP) vraagt hoe hoog het percentage "omwonenden" betreft.

Mevrouw **Hoenderdos** zou dan moeten analyseren waar de klachten vandaan komen. In dat geval moet zij de mensen zelf om toestemming vragen.

> De heer **Roosendaal** (VVD) bedankt mevrouw Hoenderdos voor haar beantwoording. Zijn tweede vraag met betrekking tot het rekenmodel zal hij in tweede termijn voorleggen aan de gedeputeerde.
> Hij sluit aan bij de vraag van de ChristenUnie over het bij de OD ontbreken van deskundigheid om inhoudelijk te kunnen toetsen wat er in de vergunningen staat. Heeft mevrouw Hoenderdos er vertrouwen in dat met de uitbreiding van de kennis bij de OD deze in de toekomst wel in staat zal zijn inhoudelijk te toetsen wat er in de vergunningen staat, niet alleen procedureel? Of zou de OD daar kennis voor moeten inhuren?

Mevrouw **Hoenderdos** vindt dat een lastige vraag. Het is niet aan de Rekenkamer om dat functioneringsgesprek over individuele inspecteurs te

voeren. Zij heeft wel geconstateerd dat de capaciteit in de knel zit. Er is deskundigheid aanwezig. Deze mensen moeten bij het bedrijf toezicht houden en handhavend optreden. De Rekenkamer heeft gehoord en gemerkt dat diezelfde inhoudelijk deskundigen ook worden ingezet bij de procedures rondom zienswijzen, handhavingsverzoeken en Wob-verzoeken, waardoor de deskundige medewerkers van de OD extra belast worden. Er is dus behoefte aan uitbreiding van de capaciteit.

> De heer **Smaling** (SP) merkt op dat de gehele discussie over de regionale uitvoeringsdiensten stamt uit de tijd van de vuurwerkramp in Enschede en de brand in Volendam, met de commissie-Mans. Heeft de Randstedelijke Rekenkamer ook gekeken of het fenomeen Omgevingsdienst voldoende geëquipeerd is om de VTH-taken uit te voeren? De OD's worden immers zo gesandwicht tussen een bedrijf als Tata en de provincie. De provincie gaat overdoen wat de OD deed. De Rekenkamer heeft daar ook een aanbeveling over. Meent mevrouw Hoenderdos dat de manier waarop de OD's zijn opgezet en middelen hebben gekregen om hun werk te doen, werkt?

Mevrouw **Hoenderdos** geeft aan dat binnenkort het rapport verschijnt van de commissie-Van Aartsen, die is ingesteld om onder meer op deze vraag antwoord te krijgen. Zij kijkt veel breder naar het gehele stelsel. De Rekenkamer heeft eerder onderzoek gedaan naar specifiek de Brzo-Omgevingsdiensten. Het gaat niet alleen om het meer op afstand zetten van de uitvoering van de hectiek van de politiek, maar juist ook om het concentreren van de specialiteit die nodig is voor majeure risicobedrijven in zogeheten "Brzo-diensten". Dat is nu een aantal jaren aan de gang. De Rekenkamer constateert hoe het nu gaat en waar er verbeteringen zijn. Op basis van onderhavig onderzoek moet de Rekenkamer nu niet oordelen of daar nog een stelselwijziging nodig is. Er is nu een weg ingeslagen om juist de deskundigheid bij Brzo-Omgevingsdiensten te concentreren.

De **voorzitter** bedankt mevrouw Hoenderdos voor haar beantwoording en geeft het woord aan gedeputeerde Olthof voor diens beantwoording.

Beantwoording door gedeputeerde **Olthof** (PvdA):
Gedeputeerde Olthof bedankt de Randstedelijke Rekenkamer voor het zorgvuldige en uitgebreide onderzoek. Hij benadrukt dat GS en de OD de aanbevelingen uit het rapport overnemen. Er wordt inmiddels al hard gewerkt om een aantal punten daadwerkelijk te verbeteren. Daarmee is de provincie er nog niet. Er zal continu aan gewerkt moeten worden om de aanbevelingen scherp te krijgen en bekeken moeten worden of men op de goede weg zit. In dat opzicht ziet gedeputeerde de aanbevelingen als een steun in de rug voor het programma Tata 2020-2050 en de Uitvoeringsagenda VTH. Er zal steeds bekeken moeten worden waar het

nog scherper kan.

Gedeputeerde zal eerst een aantal algemene opmerkingen maken. Vervolgens gaat hij in op een aantal specifieke vragen.

Gedeputeerde heeft 100% vertrouwen in de Omgevingsdienst. Dat vertrouwen is de afgelopen alleen maar gegroeid. Toen gedeputeerde in maart 2020 werd aangesteld, was het dieptepunt bereikt, mede door het intrekken van het mandaat. GS zijn toen aan de slag gegaan om weer aan dat vertrouwen te gaan werken. Gedeputeerde heeft gesprekken gehad met medewerkers van de OD. Men moet zich realiseren dat de OD in een situatie terechtgekomen is waarin de hele wereld meekijkt. Er is heel veel maatschappelijke druk ontstaan en de OD kon het in de ogen van niemand meer goed doen. Daarmee is de OD in een negatieve spiraal terechtgekomen. Vanuit de OD was ook nog maar weinig vertrouwen om het nog goed te kúnnen doen. Hierover is met elkaar gesproken. Het team kent heel veel energie en wil het graag oppakken, maar zocht wel een veilige omgeving en het vertrouwen van de omgeving om het weer op te pakken.

Hoe gaan we nu met elkaar de volgende fase in? En hoe gaan we met elkaar zorgen dat Tata die duurzame fabriek kan worden? GS realiseren zich heel goed dat die duurzame fabriek pas op de lange termijn haalbaar zal zijn. Zij zullen op dit moment ook geen uitspraken doen over welke techniek daarbij hoort. Wat GS betreft is er een toekomst voor Tata Steel, mits die slag naar duurzaamheid gemaakt kan worden. Veel belangrijker is de korte termijn. Om te zorgen dat vandaag al de eerste stappen naar een gezondere omgeving kunnen worden gezet, is het Uitvoeringsprogramma VTH voor de komende twee jaar gepresenteerd. Bij de Omgevingsdienst is heel veel kennis en expertise aanwezig. GS realiseren zich ook heel goed dat Tata een bedrijf van de buitencategorie is. In heel Nederland zijn er wellicht twee tot drie soortgelijke bedrijven van dezelfde omvang en met dezelfde complexiteit. Daarom werkt de OD NZKG heel nadrukkelijk samen met de andere grote Brzo-Omgevingsdiensten als een DCMR in de Rijnmond wat betreft kennisdeling, nieuwe onderzoeken en nieuwe ontwikkelingen. Ingeval de OD NZKG de kennis zelf niet heeft, haalt hij die ook zeker van buiten en wordt er samengewerkt aan een verdere verbetering van het VTH-stelsel. De landelijke kennis wordt derhalve benut om uiteindelijk de juiste antwoorden te vinden.

Het stelsel is nog grotendeels gebaseerd op milieu. De Rekenkamer heeft geconstateerd dat milieu niet altijd hetzelfde is als gezondheid en dat er beperkingen aan het stelsel zitten. In het programma is ook opgenomen dat over de punten waarop het stelsel beperkingen kent de provincie in gesprek gaat met het Rijk en, indien nodig, ook met Europa. Ambtelijk is er een werkgroep ingesteld met de ministeries van IenW en EZK.

Gedeputeerde heeft ook zelf een overleg gehad met EZK en IenW om naar de samenwerking te zoeken en een betere afstemming te krijgen tussen de verschillende overheidslagen en departementen. Enerzijds wordt bekeken hoe vanuit het vergunningentraject samen opgetrokken kan worden en welke stappen gezet kunnen worden om uiteindelijk het VTH-stelsel te verbeteren. Anderzijds wordt met EZK bekeken hoe Tata via subsidieregelingen vanuit Nederland en Europa ondersteund kan worden in die stap naar verduurzaming. De provincie heeft dit initiatief genomen. Het wordt ondersteund en omarmd door de verschillende ministeries. Gedeputeerde hoopt dat het met het nieuwe kabinet voortvarend wordt opgepakt en dat de juiste punten op de agenda kunnen worden gezet. Hij heeft goed contact met de staatssecretaris van IenW over het dossier Tata. De afgelopen week is er ook met de DG's over gesproken.

In het programma Tata Steel is heel nadrukkelijk afgesproken waar er ruimte in de regelgeving zit en hoe die beter benut kan worden. Statenlid Kostic (PvdD) heeft geadviseerd om topjuristen in te schakelen. Gedeputeerde noemt in dit kader het voorbeeld van de deNO_x-installatie van de pelletfabriek. De provincie heeft hierop een kosten- en effectiviteitsonderzoek verricht, berekeningen gemaakt en een team van juristen/advocaten laten bekijken hoe een en ander geïnterpreteerd moet worden. Indien nodig zal de OD of provincie -- afhankelijk van waar het mandaat ligt -- zeker gebruikmaken van juristen/advocaten om te laten beoordelen of er ruimte is en hoe die ruimte geïnterpreteerd moet worden en kan worden ingezet. Overigens gebeurt dit niet alleen ten aanzien van Tata. De provincie heeft ook zitting in een landelijke werkgroep die zich met het Schone Lucht Akkoord bezighoudt. Voorts is zij trekker en voorzitter van de Werkgroep Industrieën. Ook hierin wordt bekeken of er binnen de bandbreedte die de BBT geven, nog ruimte zit om wat met de regelgeving te doen. Dit is allemaal wettelijk. In het coalitieakkoord is afgesproken om geen bovenwettelijke maatregelen op te leggen. Dat is ingewikkeld. Op het moment dat de provincie immers een bovenwettelijke maatregel oplegt, kan zij deze niet wettelijk afdwingen. Wél zal bekeken worden waar er ruimte in de wetgeving zit en hoe deze benut kan worden.

Daarnaast moet geconstateerd worden dat er grenzen aan de regelgeving zitten. De provincie is dan ook met Tata in gesprek over de vraag hoe uiteindelijk bestuurlijk een aantal zaken afgedwongen kan worden. Een mooi voorbeeld is de investering van 300 miljoen door Tata, waarvan 150 miljoen zal worden aangewend voor de pelletfabriek. Dit betreft een voorgenomen maatregel die door de OD zal worden opgelegd. De overige 150 miljoen is Tata bereid te investeren. Voor een deel zitten er BBT-maatregelen tussen, maar een groot deel betreft ook BBT+-maatregelen die de provincie niet kan afdwingen. Tata is echter bereid en heeft de drive om die stap naar verduurzaming en een gezondere omgeving te maken. De provincie heeft hierover overleg met Tata. Tata zal binnenkort ook met een

agenda komen om een en ander concreet te maken. Ondanks dat de overname door SSAB van de baan is, gaat Tata gewoon door met voornoemde agenda. Ook in dat opzicht heeft gedeputeerde er dus vertrouwen in dat de stappen zullen worden gezet.

Gedeputeerde Olthof komt op een aantal specifieke vragen. De heer Leerink (PvdA) vroeg naar de rol van de Rijksoverheid. Terecht wees hij ook op de landelijke verkiezingen. Alle fracties hebben hun lijntjes naar Den Haag. Gedeputeerde raadt hun derhalve zeker aan om pleitbezorger te zijn voor een schoner Tata.

De vragen over het vertrouwen heeft gedeputeerde beantwoord. De provincie heeft extra taken bij de OD neergelegd. Hiervoor is de komende twee jaar extra budget beschikbaar. Dit wordt geïnvesteerd in mensen, kennis en middelen. Er wordt meer van de OD gevraagd, maar de provincie is ook bereid om daar extra voor te betalen. Gedeputeerde hoopt dat de kennis binnen de OD verder kan worden opgebouwd. Ingeval dat niet mogelijk is, is de provincie bereid om deze kennis van buiten te halen. Er is budget voor om dat mogelijk te maken.

Een journalist van het Noord-Hollands Dagblad heeft gedeputeerde benaderd met de vraag wat hij van de aangekondigde rechtszaak vindt. Gedeputeerde heeft bevestigd hier kennis van te hebben genomen en de zaak met belangstelling te zullen volgen. Hij heeft ook aangegeven dat de provincie samen met de OD doorgaat met het programma Tata Steel en de uitvoering van de VTH-taken. Op een aantal aanvullende vragen heeft gedeputeerde aangegeven dat hij op grond de gesprekken die hij met de bewoners heeft gevoerd, hun zorgen begrijpt. Bovendien kent Nederland een systeem dat als men vindt dat het via de VTH-taken niet voldoende (snel) gaat, de gang naar de rechter mogelijk is. Gedeputeerde heeft enkel dit systeem onderschreven en aangegeven dat mensen daar gebruik van kunnen maken.

Wat betreft het mandaatbesluit met de OD NZKG merkt gedeputeerde op dat naar aanleiding van het Rekenkamerrapport bekeken zal worden waar het nog wat aangescherpt kan worden. Hij hoopt voor de zomer met een update van het mandaatbesluit naar PS te kunnen komen, waarbij heel nadrukkelijk naar de aanbevelingen van het Rekenkamerrapport zal worden gekeken.

> Statenlid **Kostic** (PvdD) heeft twee vragen. Gedeputeerde geeft aan in gesprek te zijn met EZK. Vraagt hij het Rijk ook daadwerkelijk om een aanscherping van de wet- en regelgeving? Heeft hij enig idee hoe snel dit wordt opgepakt en actie wordt ondernemen? Heeft hij de urgentie aangegeven?
> Is gedeputeerde voorts bereid om met het team van juristen naast

de burgers te gaan staan om te bekijken waar de rek in de juridische regels zit, om als provincie toch wat meer te kunnen doen voor de gezondheid?

Gedeputeerde **Olthof** herhaalt wat hij eerder gezegd heeft. Het college is met de OD, met de juristen van de OD en, waar nodig, met juristen en specialisten van buitenaf aan het kijken waar er ruimte in de regelgeving zit. Deze toezegging heeft hij reeds gedaan en staat ook in het programma Tata Steel.
Wat betreft de snelheid bij EZK en IenW merkt gedeputeerde op dat de eerste gesprekken hebben plaatsgevonden. Ambtelijk is een werkgroep ingesteld om het op de agenda te zetten en daar meters in te maken. Dit proces zal enige tijd vergen. De provincie zal er druk op zetten. Er zullen twee sporen worden bewandeld: enerzijds het VTH-traject en anderzijds wordt bekeken of Tata ondersteund kan worden bij de investeringen ten behoeve van uiteindelijk een duurzame fabriek. Wat gedeputeerde betreft zal de druk bij het Rijk worden opgevoerd. Het feit dat thans echter sprake is van zowel een coronapandemie als een demissionair kabinet, bemoeilijkt de huidige gang van zaken enigszins.

De vraag van de VVD wat het verschil tussen een BBT-maatregel en een BBT+-maatregel is, is ook al eens gesteld aan gedeputeerde Rommel. Toen er nog geen sprake was van de investering van 300 miljoen en de vrijwilligheid is er aan de hand van het kosteneffectiviteitsonderzoek uiteindelijk een prijs per kilo gereduceerde NO_X uitgekomen. Hierover zijn afspraken gemaakt en er zijn regels opgesteld. De vorige keer heeft gedeputeerde Olthof uitgelegd dat als de kosten onder de €5 uitkomen, er geen discussie is en het sowieso een kosteneffectieve maatregel betreft. Indien de kosten boven de €20 liggen, is er geen sprake van een maatregel. Daarbinnen geldt een afwegingskader, waarbij men een bepaalde maatregel niet hoeft uit te voeren indien er een andere vergelijkbare maatregel beschikbaar is. De provincie heeft dit juridisch laten toetsen en vervolgens nog een second opinion gevraagd. Deze heeft het college niet van gedachten doen laten veranderen. Er is ook aangegeven dat de prijs die aan deze besparing hangt, voldoende is om uiteindelijk deze maatregel op te leggen. Het is geen vrijwillige maatregel. De conclusie die uit de berekening voortvloeit, is dat de provincie de maatregel móét opleggen. Met die uitspraak kan de Omgevingsdienst die maatregel opleggen en Tata verplichten om die investering te doen. Dit besluit zouden GS twee weken voor kerst bekendmaken. De ochtend dat GS kennis zou nemen van het voornemen van de OD kondigde Tata echter aan om die 300 miljoen euro te investeren.

De VVD vroeg of gedeputeerde vreest dat er ook rechtszaken jegens de provincie en Omgevingsdienst zullen worden gevoerd. Gedeputeerde is het met de VVD eens dat de Randstedelijke Rekenkamer naar de provincie en

de OD wijst. Hij meent echter dat de Rekenkamer geen verwijtbaar gedrag of nalatigheid heeft geconstateerd en dat technisch gezien de OD volgens de VTH-regels heeft gehandeld. Daaromheen heeft de Rekenkamer echter aangegeven dat Tata een dusdanig complex bedrijf is, dat er meer nodig is. Gedeputeerde meent dat het Rekenkamerrapport er met name op stuurt dat de provincie en OD meer zullen moeten dan enkel het toelaten van het VTH-stelsel teneinde uiteindelijk die verandering te bewerkstelligen. Gedeputeerde verwacht op dit moment dan ook geen rechtszaken jegens de provincie of de OD, zeker niet naar aanleiding van het Rekenkamerrapport.

Statenlid Kostic meent dat het plan van Tata 2020-2050 te veel gebaseerd is op wensdenken. Gedeputeerde heeft aangegeven dat dit programma op de lange termijn ziet. Om die reden wordt er nu invulling gegeven aan de Uitvoeringsagenda voor de komende twee jaar. Deze behoefte kwam ook heel sterk naar voren uit de zienswijzeronde met omwonenden. 2050 is nog ver weg. Wat wordt er gedaan voor de mensen en kinderen die er nú wonen en opgroeien? De Uitvoeringsagenda is vastgesteld om vandaag te beginnen aan het herstel van vertrouwen, maar ook om de ruimte binnen de regelgeving te zoeken en te benutten.

> Statenlid **Kostic** (PvdD) hoorde gedeputeerde expliciet de bewoners noemen. Is hij zich er echter van bewust dat de bewoners juist niet tevreden zijn met het programma Tata 2020-2050 en evenmin met de kortetermijnmaatregelen? Deze bieden immers geen zekerheid en borgen de gezondheid onvoldoende. Voorts hebben zij het idee dat hun kinderen juist niet in gezondheid kunnen opgroeien. Statenlid Kostic vraagt of gedeputeerde zijn kinderen daar zou laten opgroeien.

Gedeputeerde **Olthof** meent zojuist te hebben gezegd dat 2050 heel ver weg is, zeker het perspectief voor de langetermijninvesteringen in de duurzame pelletfabriek. Omdat GS het te ver weg vinden en het programma uiteindelijk niets zegt over wat er vandaag moet gebeuren, is juist naar aanleiding van de zienswijzen van de bewoners gezegd dat er ook een Uitvoeringsagenda moet komen. Hierin gaat strakker gehandhaafd worden en wordt uiteindelijk bekeken of de vergunningen op dit moment aangescherpt kunnen worden. Daarmee is er weliswaar nog steeds geen duurzame fabriek, maar binnen de huidige regels kan wel bekeken worden wat mogelijk. Het gesprek zal worden aangegaan om bestuurlijk een aantal zaken af te dwingen. Bewoners zouden het liefst vandaag die duurzame fabriek zien. Die snelheid kan gedeputeerde helaas niet maken.

> Statenlid **Kostic** (PvdD) begrijpt gedeputeerde. De bewoners zeggen echter dat hij niet voldoende doet. Daarmee doelen ze niet alleen op de snelheid. Ze hebben een stappenplan met allerlei suggesties

voorgelegd. Wat doet gedeputeerde daarmee?

Gedeputeerde Olthof heeft regelmatig contact met de bewoners en luistert naar hen. Dat wil niet zeggen dat hij de door hen gewenste stappen altijd exact kan opvolgen. Waar mogelijk, proberen GS dat wel en proberen ze het ook te agenderen. Natuurlijk vindt gedeputeerde de gezondheid uiterst belangrijk en zou hij willen zeggen dat deze vooropstaat. Statenlid Kostic geeft zelf echter al aan dat de inwoners van de IJmond te allen tijde in een industrieel gebied wonen. Als gedeputeerde zou zeggen "*gezondheid op één*", zou dat een soort absolute waarde zijn zodat alles wat die gezondheid maar enigszins beperkt, zou moeten worden verwijderd. Het wil niet zeggen dat de inwoners op een ongezonde plek wonen, maar er zijn altijd gezondere plekken waar het beter is. Gedeputeerde is derhalve wat voorzichtig met dergelijke uitspraken, maar er is geen enkele discussie over mogelijk dat GS de gezondheid absoluut belangrijk vinden. Om die reden draagt het programma ook de titel "*Werken aan een gezondere IJmond*".

Jegens mevrouw Er (GL) bevestigt gedeputeerde nogmaals dat GS alle aanbevelingen overnemen.

In antwoord op de SP geeft gedeputeerde aan dat de OD NZKG contacten heeft met de andere Brzo-Omgevingsdiensten. Ook gedeputeerde heeft contacten met zijn collega's in Zuid-Holland, Brabant en Zeeland om over de VTH-taken te praten.

Op de vraag of het rapport gevolgen heeft voor het programma Tata Steel antwoordt gedeputeerde dat hij het vooral als een enorme steun in de rug ziet om vaart te maken met het programma Tata Steel en de Uitvoeringsagenda.

De heer Smaling (SP) vroeg voorts of er een goed beeld is van de gemiddelde visie van de omgeving. Gedeputeerde krijgt ontzettend veel reacties, ook van mensen die er minder hard in zitten. Zij vinden Tata een mooi bedrijf en menen dat de provincie vooral aan de werkgelegenheid moet denken. Anderzijds zijn er ook ontzettend veel geluiden van mensen die zich zorgen maken over de gezondheid. Gedeputeerde luistert naar alle mensen en neemt hen heel serieus. Mensen die in de IJmond wonen, maar ook elders in Noord-Holland, mogen verwachten dat het bevoegd gezag z'n uiterste zal doen om in ieder geval de vergunningen op orde te hebben en om het toezicht en de handhaving adequaat te organiseren. Het zal in ieder geval altijd streven naar een gezondere omgeving. Heeft het college daar dan voldoende beeld van? Als onderdeel van het programma Tata Steel zal gewerkt worden met een breed opgezet opiniepanel. Er zullen peilingen worden gedaan om te kijken hoe mensen op bepaalde stellingen reageren.

De heer Klein (CU) vroeg naar de klachtenprocedure. Gedeputeerde geeft aan dat er al een aantal klachtenprocedures in gang is gezet. In het Bestuurlijk Overleg met de drie gemeenten in de IJmond is afgesproken dat de OD NZKG het centrale klachtenpunt inzake Tata zal gaan vormen. De klachtenprocedure wordt transparanter gemaakt en de vergunningen digitaal gepubliceerd. Samen met de provincie Zuid-Holland wordt voorts gewerkt aan een zoekfunctie.

Tegen de heer Mangal (DENK) zegt gedeputeerde dat hij niet bevoegd is om een fabriek te sluiten. De provincie moet ervoor zorgen dat de vergunningen adequaat zijn en dat er gehandhaafd wordt. De voorwaarde voor Tata om te kunnen blijven, is dat de fabriek op de langere termijn een stap zet naar duurzaamheid. Op de korte termijn zal de provincie samen met Tata, de OD, de omgeving en de bewoners werken aan de vergunningen. Dit gebeurt via VTH, maar ook via aanvullende maatregelen die niet afdwingbaar maar wel hard nodig zijn.

Het aanpassen van de Geurrichtlijn betreft een bevoegdheid van GS die gemandateerd is aan de Omgevingsdienst. In het najaar van 2020 is een onderzoek gedaan naar geuremissie van met name Hoogoven 6 en de kooksfabrieken. Op basis daarvan verwacht gedeputeerde de komende maanden (eind Q1/begin Q2 2021) dat er een definitief besluit komt over de geur bij Tata Steel. Dit geschiedt overigens ook op basis van het provinciaal geurbeleid dat door de provincie is vastgesteld.

> De heer **Mangal** (DENK) hoort de gedeputeerde spreken over handhaving. Hij zegt echter ook dat hij niet bevoegd is om de fabriek te sluiten. Welke bevoegdheid heeft de handhaving dan precies in dezen?

Gedeputeerde **Olthof** heeft niet zo de bevoegdheid om een fabriek te sluiten. Dat zou een ultimum consequentie kunnen zijn op het moment dat er overtredingen blijven bestaan, waarvoor eerder handhavingsinstrumenten zoals last onder dwangsom (LoD) zijn ingezet. Het is geen keuze voor gedeputeerde om een fabriek al dan niet te sluiten. Er is een VTH-stelsel, waarvoor GS het bevoegd gezag zijn. Daarin zit ook een handhavingstraject.

De voorzitter bedankt gedeputeerde Olthof voor diens beantwoording en geeft de Statenleden de gelegenheid voor hun inbreng in tweede termijn.

Tweede termijn

Mevrouw **Gonggrijp** (D66) bedankt gedeputeerde voor de uitgebreide beantwoording. Zullen er voor de OD altijd voldoende menskracht en

middelen beschikbaar zijn, opdat die zijn taken nu en in de toekomst adequaat kan blijven uitvoeren?

De heer **Roosendaal** (VVD) bedankt gedeputeerde voor de beantwoording. Deelt hij de mening van de VVD dat zowel de wortel als de stok gebruikt moet worden in deze situatie? Vanavond is vooral gesproken over de wijze waarop de grenzen van de wet opgezocht kunnen worden om het voor het bedrijfsleven moelijker te maken. Het zou fijn zijn als het economisch klimaat in Noord-Holland, dat dringend versterkt moet worden, in het licht van de coronacrisis ook gestut zou kunnen worden met voorbeelden waaruit blijkt dat de provincie echt begaan is met de maakindustrie en de daarvan afgeleide dienstverlening. Voorts zou het fijn zijn als er een omzetting gevonden kan worden om de energietransitie te versnellen. Dat zal volgens de heer Roosendaal echt leiden tot vermindering van gezondheidsklachten. Veel aspecten die vanavond besproken worden, zijn op korte termijn heel belangrijk. Op middellange termijn hoopt de heer Roosendaal dat aan de hand van het Nationaal Groeifonds en andere maatregelen die versnelling naar waterstoftransitie kan worden bewerkstelligd. Is gedeputeerde bereid om daarvoor te pleiten en PS te informeren over de voortgang die hij daarin zoekt met Tata?

De discussie gaat vooral over het terugwinnen van het vertrouwen van de burgers in de provincie en Tata. De heer Roosendaal vindt dat superbelangrijk, maar hoe zit het met het vertrouwen van GS in Tata en vice versa? Is Tata ervan overtuigd dat het echt niet anders kan dan dat het bedrijf verplicht wordt om de deNO_x-installatie en BBT te realiseren? Of heeft gedeputeerde daar nog geen overleg over gehad? De heer Roosendaal is namelijk bang dat door eventuele juridisering de investering op de lange baan wordt geschoven. Hij hoopt dat er ook gewerkt wordt aan het vertrouwen van Tata in een betrouwbare overheid.

Hoe belangrijk vindt de gedeputeerde een gelijk speelveld voor de maakindustrie ten opzichte van andere bedrijven in Noord-Holland? Wat betreft het opzoeken van en het strenger toepassen van de wet- en regelgeving, heeft gedeputeerde het steeds heel specifiek over Tata. Is er sprake van een soort beleidsverandering die de provincie voor alle maakindustrie gaat toepassen?
De heer Smaling (SP) vroeg reeds hoe het in andere provincies zit. De heer Roosendaal zou het fijn vinden om er in Nederland een bepaalde norm voor te krijgen.

Het Rekenkameronderzoek gaat hoofdzakelijk over het functioneren van de OD. In Noord-Holland zijn natuurlijk ook nog andere issues met gezondheidsklachten, zoals bij Nauerna in de Zaanstreek. Welke lessen uit onderhavig onderzoek kan gedeputeerde ook daarbij toepassen? De Rekenkamer wees bijvoorbeeld op de onduidelijkheid over het feit dat

overheid als eenheid moet optreden. Het mag voor de burgers niet onduidelijk zijn bij wie ze terechtkunnen als er klachten zijn. Voorts moet heel duidelijk zijn wie welke rollen en verantwoordelijkheden vervult in de samenwerking tussen de OD, PS en GS.

De heer Roosendaal herhaalt de vraag die hij ook aan de voorzitter van de Rekenkamer stelde. De vergunningen worden iedere vijf jaar herverleend zonder dat er inhoudelijk of rekenkundig door de OD naar is gekeken. Deze situatie werd toen terugverwezen in de trant ooit van "*zo doen we dat in Nederland*". Dat illustreert precies de frustratie die bewoners hebben ten aanzien van het functioneren van de overheid. Als de provincie jaren geleden vergunningen heeft verleend en het bedrijf bij herverlening aangeeft dat de situatie niet veranderd is, kan het toch niet zo zijn dat niemand dat inhoudelijk toetst? Behoort het nu tot het takengebied van de OD om daar inhoudelijk elke vijf jaar naar te kijken als een vergunning wordt herverleend?

De heer **Smaling** (SP) heeft geen nieuwe vragen aan de gedeputeerde, want hij heeft het allemaal goed verwoord. De heer Smaling vindt de tweede termijn echter belangrijk omdat het toch een vrij fundamenteel debat betreft. De Rekenkamer is er lang mee bezig geweest en is heel diep gedoken in zaken. Op de vraag in hoeverre de uitkomsten van de Rekenkamer zich verhouden tot de plannen die net gemaakt zijn, heeft gedeputeerde uitgebreid antwoord gegeven. De heer Smaling hoopt dat er ergens een ideale situatie bestaat waarop kan worden aangekoerst. Dat zal echter niet gemakkelijk zijn.

De heer Smaling moedigt het aan dat bewoners naar de rechter stappen, aangezien dat een andere manier van toetsen betreft waar eenieder volledig buitenstaat. Dat is de kracht van de wijze waarop het in Nederland georganiseerd is. De heer Smaling hoopt wel dat alle kanten daarin voldoende aan bod komen, waaronder ook het gegeven dat Tata nu zelf laat zien dat het veel geld wil investeren. Bij de stappen om Tata te krijgen tot een bedrijf dat echt vooroploopt in duurzaam, gerecycled staal, hoort niet dat het schroot vlakbij Wijk aan Zee wordt opgeslagen en verhandeld. Er zijn allerlei stappen die moeten en kunnen worden gezet.
De heer Smaling hoopt dat er een oplossing wordt gevonden waarmee iedereen vooruit kan.
Gezien het werk dat de Rekenkamer heeft verricht, zou dat de slotsom moeten zijn. Hopelijk spreekt hij namens alle collega's dat ze met z'n allen daarop moeten aankoersen.

De heer **Heijnen** (CDA) sluit aan bij de woorden van de heer Smaling (SP) wat betreft de hoop op een mooie toekomst voor een duurzaam Tata en de regio. Hij dankt de gedeputeerde voor zijn uitvoerige en heldere beantwoording van de vragen. Het is fijn dat hij zijn uitspraak in de krant

nog heeft toegelicht. De heer Heijnen heeft nog een korte vraag over de 2,8 miljoen euro die voor de OD beschikbaar is gesteld. Wat als nu mocht blijken dat er toch meer geld nodig is? Hoe zal de gedeputeerde dat dan beoordelen?

Gedeputeerde heeft gewezen op zijn contacten bij het ministerie van IenW. Is er vanuit GS door de gedeputeerde Economie ook contact gelegd met het ministerie van EZK wat betreft het behoud van het bedrijf, de werkgelegenheid en de partnerinvesteringen die daarin nodig zijn?

De **voorzitter** bedankt de Statenleden voor hun inbreng en geeft het woord aan gedeputeerde Olthof voor zijn beantwoording in tweede termijn.

Beantwoording door gedeputeerde **Olthof** (PvdA):
In antwoord op de heer Heijnen (CDA) merkt gedeputeerde nogmaals op dat hij vorige week een gesprek met zowel IenW als EZK heeft gehad, teneinde juist die afstemming voor elkaar te krijgen. Voorts is er een ambtelijke werkgroep en heeft ook gedeputeerde Zaal (Economie) contact met EZK. Het college heeft overigens bij de OD de uitvraag gedaan wat er nodig is om de stappen te kunnen te zetten en om het programma Tata en de Uitvoeringsagenda waar te maken. Daar heeft de OD uiteindelijk een opgave voor verstrekt. Dit heeft uiteindelijk geleid tot het bedrag van 2,8 miljoen euro. Indien zich iets voordoet waardoor het bedrag niet voldoende blijkt te zijn, dan zullen GS het opnieuw beoordelen. Op dit moment is daar geen sprake van. Als het zover is, dan zal het opnieuw beoordeeld worden.

Mevrouw Gonggrijp (D66) vroeg of er altijd voldoende middelen en mankracht beschikbaar zijn voor de OD om zijn taken uit te voeren. Gedeputeerde geeft aan dat personeel schaars is, in het bijzonder mensen met een bepaald specialisme. Het zou niet fair zijn om te zeggen dat het geen probleem is. De provincie tracht niet mensen zelf te werven en op te leiden tot de specialisten die nodig zijn. Waar dat echter nog moeilijk is op dit moment, zal ook zeker buiten de deur worden gekeken en de samenwerking worden opgezocht met de andere omgevingsdiensten en met bureaus om de benodigde kennis binnen te halen. In dat opzicht zijn er middelen beschikbaar om de juiste kennis binnen te halen. Het liefst geschiedt dit via eigen personeel, maar soms is het ook nodig om extern mensen te werven.

De heer Roosendaal (VVD) noemde terecht dat Tata een belangrijke economische waarde heeft. Anderzijds moet er met elkaar gewerkt worden aan een gezondere omgeving. Hiervoor is zowel de wortel als de stok benodigd. Gedeputeerde praat ook met EZK om juist te kijken hoe de provincie Tata kan ondersteunen in het mogelijk maken van de transitie. Wat zou er met EZK gedaan kunnen worden in de regelgeving om verandering tot stand te brengen om bepaalde investeringen mogelijk te

maken en die het liefst naar voren te halen? Kan de transitie met elkaar versneld worden? De VVD heeft een motie ingediend waarin duurzaamheid en economische ontwikkeling heel nadrukkelijk hand in hand gaan. Het college ziet dat ook zo. Gedeputeerde heeft vertrouwen in de huidige directie van Tata en meent dat dit vice versa ook het geval is. Er vindt de afgelopen tijd geregeld onderling overleg plaats, ook over de investering van 300 miljoen euro.

De ochtend dat GS kennisnamen van het voornemen van de OD NZKG om de maatregel voor een deNO_x-installatie op te leggen, kondigde Tata aan om 300 miljoen euro te gaan investeren. Daarmee heeft het bedrijf erkend dat het de investering in de deNO_x-installatie voor de pelletfabriek moet gaan doen. Het aanspannen van een rechtszaak zou dan enkel weerstand oproepen. Gedeputeerde heeft op dit moment geen signaal dat er alsnog een rechtszaak dreigt. Hij heeft er alle vertrouwen in dat die investering in de pelletfabriek daadwerkelijk tot stand gaat komen. Sterker nog, Tata is binnen de organisatie al bezig om projectleiders aan te stellen om de verschillende investeringen mogelijk te maken.

De VVD vroeg ook naar een gelijk speelveld. Gedeputeerde erkent dat Tata veelal de maatschappelijke discussie over VTH-taken domineert. Noord-Holland kent ruim 140 Brzo-bedrijven waar de provincie ook controleert. Tata heeft aangegeven dat het strengere wet- en regelgeving liever opgelegd krijgt vanuit Europa, zodat die voor alle vergelijkbare bedrijven geldt en niet sec en alleen voor Tata. Gedeputeerde denkt dat het terecht is om de strengere regels via de BBT op te leggen, want dan gelden die uiteindelijk voor alle spelers in de markt en niet alleen voor Tata. Gedeputeerde bevestigt derhalve dat er wordt gestreefd naar een gelijk speelveld.

De heer Roosendaal vroeg terecht wie waarvoor verantwoordelijk is. GS streven ernaar iedereen in zijn eigen kracht te zetten en inzichtelijk te maken wie waarvoor verantwoordelijk is. Door alle maatschappelijke discussies van de afgelopen twee jaren zijn de OD NZKG, GS en PS dicht op elkaar gaan zitten. Dit wordt ook door de Randstedelijke Rekenkamer aangegeven. De Uitvoeringsagenda VTH-taken door de OD is een duidelijk signaal dat ieder weer zijn eigen rol pakt en dat de OD van GS en PS de ruimte moet gaan krijgen om zijn werk te doen.

De heer Roosendaal (VVD) vroeg voorts naar de rekenmodellen. Gedeputeerde was weliswaar niet bij de technische briefing van anderhalf jaar geleden met de OD. Hij geeft aan dat het rekenmodel landelijk bepaald is, vergelijkbaar met de AERIUS-berekening voor stikstof. Het rekenmodel is door het Rijk opgesteld en geactualiseerd en uiteindelijk door de OD gebruikt. Op het moment dat er een nieuwe vergunning komt, zal het geactualiseerde rekenmodel worden gebruikt. De OD maakt zelf geen

rekenmodellen.

> De heer **Roosendaal** (VVD) bedankt gedeputeerde dat hij ingegaan is op het leerpunt van het Rekenkameronderzoek om niet alleen voor de OD NZKG, maar voor alle OD's de rollen en verantwoordelijkheden duidelijk te maken.
> Vanwege het maatschappelijk debat is er een focus op Tata. Het moet echter niet zo zijn dat andere inwoners van Noord-Holland die ook klachten of zorgen hebben over hun gezondheid, nu niet de aandacht van de OD's krijgen die zij mogen verwachten. Om die reden noemde de heer Roosendaal Nauerna. Hij hoopt dat het op een iets hoger abstractieniveau kan worden overgebracht naar de andere OD's en dat aan alle burgers in Noord-Holland het vertrouwen gegeven kan worden dat er ook naar hen geluisterd wordt.

Gedeputeerde **Olthof** geeft aan dat ook Nauerna onder de OD NZKG valt, maar hij onderschrijft de boodschap van de heer Roosendaal dat ook de inwoners van andere gebieden in Noord-Holland op dezelfde rol van de overheid, in het bijzonder die van de OD's, mogen vertrouwen.

> De heer **Smaling** (SP) vindt het interessant wat gedeputeerde zegt over de mogelijke rol van Europa. De SP is daar wat genuanceerder in, maar meent dat de milieueisen daar wel onder zouden kunnen vallen. Hoe kan die rol van Europa concreet bewerkstelligd worden? Moet er gelobbyd worden via het Europees Comité van de Regio's of via Den Haag?

Gedeputeerde **Olthof** weet nog niet precies bij welk loket in Europa hij moet zijn. Hij heeft daar uiteindelijk wel het Rijk bij nodig. De BREF, het overkoepelende document waarin de BBT beschreven staan, wordt in Europa vastgesteld. Uiteindelijk wordt in de wet- en regelgeving voor milieu verwezen naar de BBT. Als de provincie uiteindelijk een aanscherping wenst van de concrete regels die in Noord-Holland gelden, dan zal zij er in Europa voor moeten zorgen dat de BBT beschreven worden en de nieuwe norm gaan worden. De heer Roosendaal (VVD) zei terecht dat als het daarin beschreven is, die norm uiteindelijk voor alle in Europa gevestigde staalfabrikanten geldt.

> De heer **Smaling** (SP) vraagt waar dan de lobby is om tegen Europa te zeggen dat het de WHO-normen moet gaan hanteren? Of is de lobby erop gericht dat Nederland OD's heeft die andere lidstaten misschien niet hebben? Gaat het om het model van de handhaving of meer om de normen?

Gedeputeerde **Olthof** antwoordt dat het niets te maken heeft met het model

van handhaving. Tien jaren waren er nog geen OD's, maar bestond wel het systeem van de BBT's. In Europees verband worden enerzijds normen afgesproken wat betreft gezondheids- en milieunormen en anderzijds worden de BBT's voor de verschillende bedrijven beschreven.

> Statenlid **Kostic** (PvdD) heeft geen antwoord gehoord op de vraag van de heer Smaling (SP) welke weg via Europa precies wordt ingezet. Kan gedeputeerde daar schriftelijk op terugkomen? Wat is het plan van aanpak richting de Europa-lobby? Gedeputeerde noemde het Rijk, maar dat lijkt Statenlid Kostic niet de enige route. Er is ook een eigen lobby binnen de provincie.

Gedeputeerde **Olthof** hoeft er niet op een later moment op terug te komen. De provincie gaat zowel via het Rijk als haar eigen lobbytraject in Europa aanhangig maken dat voor een aantal BREF's een actualisatie moet plaatsvinden.

> Statenlid **Kostic** (PvdD) vraagt of die lobby snel kan worden opgestart en of gedeputeerde PS daar regelmatig van op de hoogte wil houden.

Gedeputeerde **Olthof** is daar uiteraard toe bereid. Maandelijks is er de VTH-brief. Er wordt thans bekeken hoe die kan worden geüpdatet zodat die voldoet aan de huidige wensen van PS. Daar zullen GS bij PS op terugkomen. Het lijkt gedeputeerde een prima voorstel om daarin regelmatig ook een voortgang van het programma Tata Steel te bespreken en met PS te delen welke stappen in de Uitvoeringsagenda worden gezet.

Gedeputeerde Olthof zou graag zelf nog een vraag stellen. Het is natuurlijk een bijzondere situatie. Bij de stukken zit ook de voordracht van PS. Het schijnt niet mogelijk te zijn om een amendement in te dienen op een voordracht van de Staten, maar desalniettemin zou gedeputeerde graag een vraag hierover stellen. In de voordracht wordt GS verzocht om met een plan van aanpak te komen. Gedeputeerde geeft aan dat er een programma Tata Steel ligt. Hij wil ervoor waken dat er wederom een plan van aanpak wordt opgepakt. Dat vraagt immers weer ambtelijke kracht. Gedeputeerde zou liever kijken waar het huidige programma Tata Steel en de Uitvoeringsagenda kunnen worden aangescherpt. Hij heeft reeds toegezegd dat GS alle aanbevelingen overnemen.

De **voorzitter** licht toe dat het de laatste bullet betreft in het besluit plan van aanpak. Gedeputeerde geeft aan dat dit eigenlijk al gebeurd is met het programma Tata Steel en de Uitvoeringsagenda. De voorzitter biedt de Statenleden de gelegenheid om hierop te reageren.

De heer **Heijnen** (CDA) meent dat het niet de bedoeling is om een nieuw plan van aanpak te maken. Gedeputeerde zegt dat hij scherp zal kijken op welke punten het huidige plan geüpdatet en aangescherpt kan worden naar aanleidingen van de aanbevelingen. Als dat zo in de voordracht wordt opgenomen, lijkt dat het CDA akkoord.

De heer **Smaling** (SP) weet niet in hoeverre de Randstedelijke Rekenkamer het programma Tata 2020-2050 heeft meegenomen in de aanbevelingen op dit punt. Hij zou liever het programma Tata 2020-2050 een beetje amenderen op basis van de aanbevelingen van de Randstedelijke Rekenkamer en niet met iets nieuws komen. De aanbevelingen zijn wel dusdanig goed scherp, dat de heer Smaling ze graag ziet terugkomen in een versie 2.0 van het programma Tata 2020-2050.

De heer **Klein** (CU) kan zich eveneens vinden in het voorstel van gedeputeerde en meent dat er geen extra plan van aanpak hoeft te komen. Hij acht het sowieso belangrijk dat PS de vinger aan de pols houden en dat het programma steeds geüpdatet wordt.
Hoe kan gedeputeerde daar in de loop der tijd voor zorg dragen?

Gedeputeerde **Olthof** geeft aan dat GS bezig zijn om te bekijken of de terugkoppeling in de VTH-brief nog voldoet en of daar een volgende stap in moet worden gemaakt. Gedeputeerde stelt voor om te kijken of de actualisatie van het programma en de voortgang daarin een plek kan krijgen.

De **voorzitter** deelt mede dat de Griffie naar de voordracht zal kijken en specifiek zal nagaan hoe het verzoek aan GS om samen met de OD NZKG een separaat plan van aanpak op te stellen, vormgegeven kan worden.

Onder voorbehoud van een mogelijke wijziging op dit punt, resteert nog de vervolgvraag of dit stuk als hamerstuk richting PS van 8 maart a.s. kan worden doorgeleid. Het kan alsnog ter bespreking worden aangevraagd als de wijziging niet akkoord wordt bevonden.

De heer **Smaling** (SP) zou gezien het belang van het Rekenkamerrapport op 8 maart a.s. toch graag een kort plenair debat hierover hebben. Dat zou recht doen aan het werk van de Rekenkamer.

De heer **Leerink** (PvdA) ondersteunt het voorstel van de heer Smaling (SP). Dit belangrijke onderwerp verdient een degelijke afronding in de Staten.

De **voorzitter** concludeert dat het Rekenkamerrapport als bespreekstuk wordt doorgeleid naar de PS-vergadering op 8 maart a.s. Zij bedankt Hoenderdos en haar team van de Randstedelijke Rekenkamer hartelijk voor het grondige onderzoek en verschafte inzichten, alsmede voor de

toelichting en gesprekken die daartoe met onder meer de commissie NLG en de werkgroep zijn gevoerd.

M25 / PS08-03-2021
AANGENOMEN

Partij voor de Dieren
Statenfractie Noord-Holland
SP

Motie Duurzaam doorpakken met Tata

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 maart ’21, ter behandeling van RRK Rapport ‘Stof tot nadenken’;

overwegende dat:

- niet altijd duidelijk is in hoeverre ambities en afspraken over duurzaamheidsdoelstellingen Tata Steel worden gerealiseerd;
- nog steeds gezondheid van mensen en omgeving schade wordt toegebracht;
- Tata Steel met de provincie een aantal ambities op het gebied van duurzaamheid en een gezonde leefomgeving heeft afgesproken;

gehoord de discussie,

roepen het College van Gedeputeerde Staten op:

- jaarlijks te rapporteren hoever Tata Steel concreet op koers is wat betreft de ambities (zoals o.a. verwoord in Tata Steel 2020-2050, Roadmap 2030 en Roadmap+) om duurzaamheidsdoelstellingen (inclusief het wegnemen van overlast door stof, geur en geluid) te halen en in hoeverre dit gezondheid van burgers en hun leefomgeving voldoende beschermt;

en gaan over tot de orde van de dag.

Ines Kostic, Partij voor de Dieren

Eric Smaling
SP

M26-2021/PS 08-03-2021
VERWORPEN

Partij voor de Dieren
Statenfractie Noord-Holland

Motie Actie van Rijk vragen in verband urgentie zaak Tata Steel

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 maart ’21, ter behandeling van RRK Rapport ‘Stof tot nadenken’;

overwegende dat:

- het resultaat na decennia vergunningverlening, toezicht en handhaving bij Tata Steel nog steeds is dat de gezondheid van mensen en omgeving schade wordt toegebracht;
- het Programma Tata Steel 2020-2050 aan burgers geen zekerheid biedt dat hun leefomgeving en gezondheid binnen middellange termijn voldoende beschermd zullen worden;
- Tata Steel kennelijk al wel in overleg is met het ministerie van EZK voor een subsidie voor noodzakelijke vergroening van het bedrijf[1];

gehoord de discussie,

roepen het College van Gedeputeerde Staten op:

- het Rijk te vragen met maximale inzet actie te ondernemen om gezondheid van bewoners en hun leefomgeving te beschermen, waarbij onder andere wordt gekeken naar mogelijkheden voor aanscherping wet- en regelgeving;
- het Rijk te vragen om (eventueel samen met provincie, lokale overheden, burgers en Tata) een plan van aanpak op te stellen waarin is opgenomen hoe het Rijk alles in het werk stelt om Tata Steel z.s.m. te helpen verduurzamen.
- daarbij het Rijk te vragen te onderzoeken hoeveel deze voor gezondheid wenselijke transitie van Tata zou kosten (en hoeveel het zou opleveren in termen van vermeden maatschappelijke kosten) en in hoeverre het Rijk daarbij (onder strikte duurzaamheidsvoorwaarden) kan helpen;
- het Rijk tot slot te vragen een alternatief scenario te schetsen voor het geval de verduurzaming onvoldoende lukt, waarbij gezonde alternatieven voor werknemers in beeld worden gebracht;

en gaan over tot de orde van de dag.

Ines Kostic,
Partij voor de Dieren

[1] Nieuw bod op Tata in IJmuiden, staalbedrijf wijst het af - Noordhollands Dagblad

M27-2021/PS 08-03-2021
VERWORPEN

Partij voor de Dieren
Statenfractie Noord-Holland

Motie Tata Steel: Alle mogelijkheden bescherming burgers benutten

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 maart ’21, te Haarlem, ter behandeling van RRK Rapport ‘Stof tot nadenken’;

overwegende dat:

- het RRK-rapport meermalen capaciteitsproblemen constateert bij de Omgevingsdienst (OD), maar ook dat er te weinig wordt meegedacht met burgers en dat men vooral uitgaat van wat níet kan;
- het resultaat na decennia vergunningverlening, toezicht en handhaving bij Tata Steel nog steeds is dat de gezondheid van mensen en omgeving schade wordt toegebracht;

gehoord de discussie,

roepen het College van Gedeputeerde Staten op:

- om altijd te zoeken naar de (juridische) mogelijkheden die er wél zijn vanuit de provincie ten gunste van gezondheid van burgers en hun leefomgeving bij de uitvoering van de VTH-taken, en daar desnoods externe topjuristen voor in te schakelen;

en gaan over tot de orde van de dag.

Ines Kostic,
Partij voor de Dieren

M28-2021/PS 08-03-2021
VERWORPEN

Motie inventariseer de omstandigheden waaronder kinderen kunnen buitenspelen i.v.m. Tata Steel

Provinciale staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 08 maart 2021

kennis genomen hebbende van de discussie over de uitstoot van Tata Steel en de gezondheidseffecten op kinderen.

Overwegende dat:

- Wij signalen ontvangen dat kinderen slechts relatief veilig kunnen buitenspelen wanneer er sprake is van een bepaalde windrichting als gevolg van de uitstoot van Tata Steel;
- Burgers uit bepaalde gemeenten veelvuldig klachten hebben over de luchtkwaliteit als gevolg van de activiteiten van Tata Steel;
- Scholen beperkt worden om te voldoen aan de coronamaatregelen – zoals enkel de klas kunnen luchten wanneer er sprake is van een bepaalde windrichting, hetgeen de coronamaatregelen voor scholen ondermijnt;
- De provincie maatregelen dient te treffen om de school in staat te stellen een veilige schoolomgeving te creëren waartoe de school wettelijk verplicht is – daaronder valt ook het welbevinden van het kind;
- Met name kinderen gevaar lopen op groei- en gezondheidsklachten als gevolg van de uitstoot van Tata Steel;
- Volgens artikel 22, lid 1 is de overheid, dus ook de Provincie Noord-Holland, verplicht maatregelen te treffen om de volksgezondheid te bevorderen;

verzoeken het college:

bij de GGD's van Noord-Holland het volgende te (laten) inventariseren:

- De knelpunten waar scholen tegen aanlopen in verband met de luchtvervuiling c.q. stankoverlast als gevolg van de activiteiten van Tata Steel;
- Welke problemen artsen in de regio rondom Tata Steel momenteel signaleren en wat zij als gevolg daarvan ouders adviseren i.v.m. buitenspelen van kinderen;

en daarover terug te rapporteren aan de Provinciale Staten.

Namens de fractie van DENK,

Süleyman Koyuncu

Provincie Noord-Holland

PS-vergadering

Dossiernummer	5492
Extern Zaak ID	772861
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	8 maart 2021
Agendapunt	11
Titel	Zienswijzen concept toekomstvisie 2030 Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer (VD-08).
Organisatieonderdeel	BEL/GRN

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Ingekomen stukken ter kennisname	31 januari 2021
PS-vergadering	**8 maart 2021**

Toelichting

De provincie Noord-Holland is een deelnemer van het Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer. Het algemeen bestuur van het recreatieschap heeft op 2 december 2020 ingestemd met de vrijgave van de conceptvisie en de toezending ervan aan de participanten voor het indienen van zienswijzen. Het is van belang dat de provincie haar zienswijzen op de concept visie kenbaar maakt.

recreatieschap
alkmaarder- en
uitgeestermeer

Postbus 2571, 2002 RB Haarlem
Genieweg 46a, Velsen-Zuid
Telefoon 023 – 520 28 20
info@recreatienoordholland.nl
www.alkmaarder-enuitgeestermeer.nl
K.v.K. 34370323

Velsen-Zuid : 17 december 2020
Uw kenmerk :
Ons kenmerk : U20201133 am
Projectnummer :
Onderwerp : Conceptvisie RAUM
Bijlage(n) : 2 (digitaal)
Behandeld door : Peter Jaap Don telefoon 06 8284 6339

Geacht College, geachte Staten

Hierbij bieden wij u de concept toekomstvisie 2030 aan voor de gebieden van het recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer.

Het algemeen bestuur heeft in de vergadering van 2 december 2020 ingestemd met de vrijgave van de conceptvisie Recreatiegebieden Alkmaarder- en Uitgeestermeer “Natuur en recreatie in Hollandse landschappen” en toezending ervan aan de participanten voor het indienen van een zienswijze. Graag ontvangen wij u uw zienswijze voor 1 april 2021.

De conceptvisie is te downloaden via onderstaande link:
https://www.alkmaarder-enuitgeestermeer.nl/visie-2030

De bijlage “**Recreatiegebied Alkmaarder- en Uitgeestermeer** - Samenvatting bestaande plannen en denkrichtingen” treft u ook aan onder de bovenstaande link.

Introductie
Voor het opstellen van de toekomstvisie voor het Alkmaarder- en Uitgeestermeer wordt een intensief proces doorlopen met participatie als belangrijke pijler. Inmiddels is een conceptvisie gereed die een aantrekkelijk beeld schetst voor de toekomst van de gebieden Alkmaarder- en Uitgeestermeer (A-UM) en IJmond tot Zaanstreek (IJ-Z).

Het doel van de visie is het natuur- en recreatiegebied in samenhang te versterken, als groene uitloopgebieden voor de inwoners van de omliggende dorpen en steden en met activiteiten gericht op de regio. De kwaliteit van zowel de natuur- recreatiegebieden (inclusief waterkwaliteit) wordt verhoogd en de ontwikkeling van landschap, natuur, recreatie en routes krijgt vorm als een in elkaar overlopend geheel. De visie legt de hoofdlijnen voor thema’s en voor behoud en ontwikkeling van het gebied vast, uitgesplitst in deelgebieden met eigen accenten. De visie is tevens een kader voor hernieuwde promotie van het gebied.

De projecten voor behoud en ontwikkeling worden concreet beschreven en verder uitgewerkt in stappen op basis van een nog op te stellen uitvoeringsprogramma. Tevens worden in het uitvoeringsprogramma de financiële haalbaarheid en financieringsmogelijkheden op een rij gezet, met een fasering in kosten en opbrengsten.

De visie sluit aan op (regionale) gebiedsontwikkelingen voor bestaande en nieuwe activiteiten en voorzieningen die daar bij passen en benoemt zones of plekken waar vernieuwing of verandering nodig is.

Daarbij is veel gebruik gemaakt van bestaande plannen voor het gebied. Een samenvatting daarvan vindt u in het document “Recreatiegebied Alkmaarder- en Uitgeestermeer - Samenvatting bestaande plannen en denkrichtingen”. Deze is te vinden op de website van het RAUM (zie de link hierboven).

Participatie
Vele betrokkenen hebben hun bijdrage geleverd aan de totstandkoming van deze visie (zie hoofdstuk 2 – pagina 12-15). Via participatie, waaronder digitale participatie via de app Swipocratie, is breed getoetst of het recreatieschap alle belangen in het gebied op een juiste manier heeft afgewogen. Ook zijn de participatiesessies gebruikt om de ontwikkeldoelen meer kleur te geven. Dankzij dit proces ligt er een breed gedragen visie die de komende tien jaar duidelijk richting geeft aan de toekomst van het recreatiegebied.

Enkele duidelijke richtingen die uit de participatie naar voren zijn gekomen en waarmee rekening wordt gehouden bij het uitvoeringsprogramma van deze visie zijn:

- de waardering voor rust, ruimte en de natuur is groot;
- fiets-, wandel- en watersportfaciliteiten worden zeer gewaardeerd;
- ook de meer de sportieve en inspannende mogelijkheden worden positief gewaardeerd;
- er wordt veel gebruik gemaakt van de eet- en drinkfaciliteiten

Ambities
De hoofdambitie voor het gehele gebied is:

> *Een herkenbaar en bekend gebied met een toegankelijke naam dat jaarrond eigentijdse en duurzame (water)recreatiemogelijkheden biedt voor de lokale bewoners, voor de inwoners uit de regio en voor (inter)nationale toeristen, met goede verbindingen over land en water met andere bestemmingen, waarin de natuur zich positief ontwikkelt.*

Deze hoofdambitie is vervolgens vertaald in een tiental deelambities op het gebied van onder meer biodiversiteit, bereikbaarheid, nieuwe initiatieven, identiteit, focus per gebied, duurzaamheid en participatie.

Gebiedszonering
Het recreatief-toeristisch potentieel van het RAUM en omstreken is groot. Het gebied is omringd door en onderdeel van kenmerkende Noord-Hollandse landschappen. Deze hebben bijna allemaal een beschermde cultuurhistorische, landschappelijke of ecologische status. De visie maakt duidelijk waar ruimte is voor ontwikkeling van natuurwaarden en biodiversiteit (inclusief behoud en bescherming) en waar passende recreatieve vernieuwing of verandering mogelijk is. Daarmee brengen we balans aan in de groei van recreatiemogelijkheden en waar natuurwaarden en biodiversiteit verder kunnen ontwikkelen.

Gebieden
De visie is vertaald naar zes deelgebieden: het meer zelf, het omliggend historisch veenweidelandschap en drie recreatieve ontwikkelzones rondom het meer (Uitgeest, Akersloot en Markervaart), met eigen accenten voor versterking van toeristisch-recreatieve functies. Het zesde deelgebied omvat de drie recreatiegebieden De Buitenlanden, Aagtenpark en De Omzoom. Meer hierover vind u terug in de visie (hoofdstuk 7, blz 37).

Uitvoeringsprogramma
De visie is beleid op hoofdlijnen en bevat een leidraad voor uitvoering (hoofdstuk 8, bladzijde 45). Deze leidraad geeft een doorkijk naar het uitvoeringsprogramma. Nieuwe eigen initiatieven of die van derden worden getoetst aan de visie. De visie dient mede als bouwsteen voor de op te stellen gemeentelijke omgevingsplannen, voor een ruimtelijk-juridische borging van de beoogde ontwikkelingen en te beschermen waarden.

Financiële doorrekening
De vaststelling van de visie leidt niet tot financiële consequenties. Na de visie volgt een uitvoeringsprogramma. Dat wordt in 2021 opgesteld en beschrijft de gewenste ontwikkelingen die het recreatieschap actief oppakt, aan de hand van uitvoeringsdoelen en acties in de diverse deelgebieden en op

thema’s (bijv. natuurontwikkeling, routes, historie). De acties bevatten recreatieve, ecologische en financiële doelen en een beschrijving van de maatschappelijke bijdrage van ontwikkelingen. Als onderdeel van de uitwerking wordt indien van toepassing een financieringsvoorstel voorbereid waarbij de mogelijkheden voor externe financiering worden meegenomen.

Ik vertrouw er op u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben en kijk uit naar uw reactie.

Met vriendelijke groet,
namens het bestuur van Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer,

Gerben Houtkamp
Programmamanager Recreatie Noord-Holland NV

Concept visie Recreatiegebieden

Alkmaardermeer- en Uitgeestermeer

recreatieschap
alkmaarder- en
uitgeestermeer

projectteam Recreatieschap Alkmaarder- En Uitgeestermeer
CONCEPT 17 november 2020

Inhoud

5-minutenversie visie RAUM	4
1. Inleiding	8
2. Aanleiding	12
3. Trends	16
4. Ruimtelijke ontwikkeling omgeving	20
5. Ambities	26
6. Ontwikkelingen en gebiedskeuzes	30
7. Deelgebieden	36
8. Leidraad voor uitvoering	44

BIJLAGEN

1. Karakteristiek van het gebied	50
2. Bestaand gebruik	56
3. Bestaand beleid	60
4. Swipocratie	64

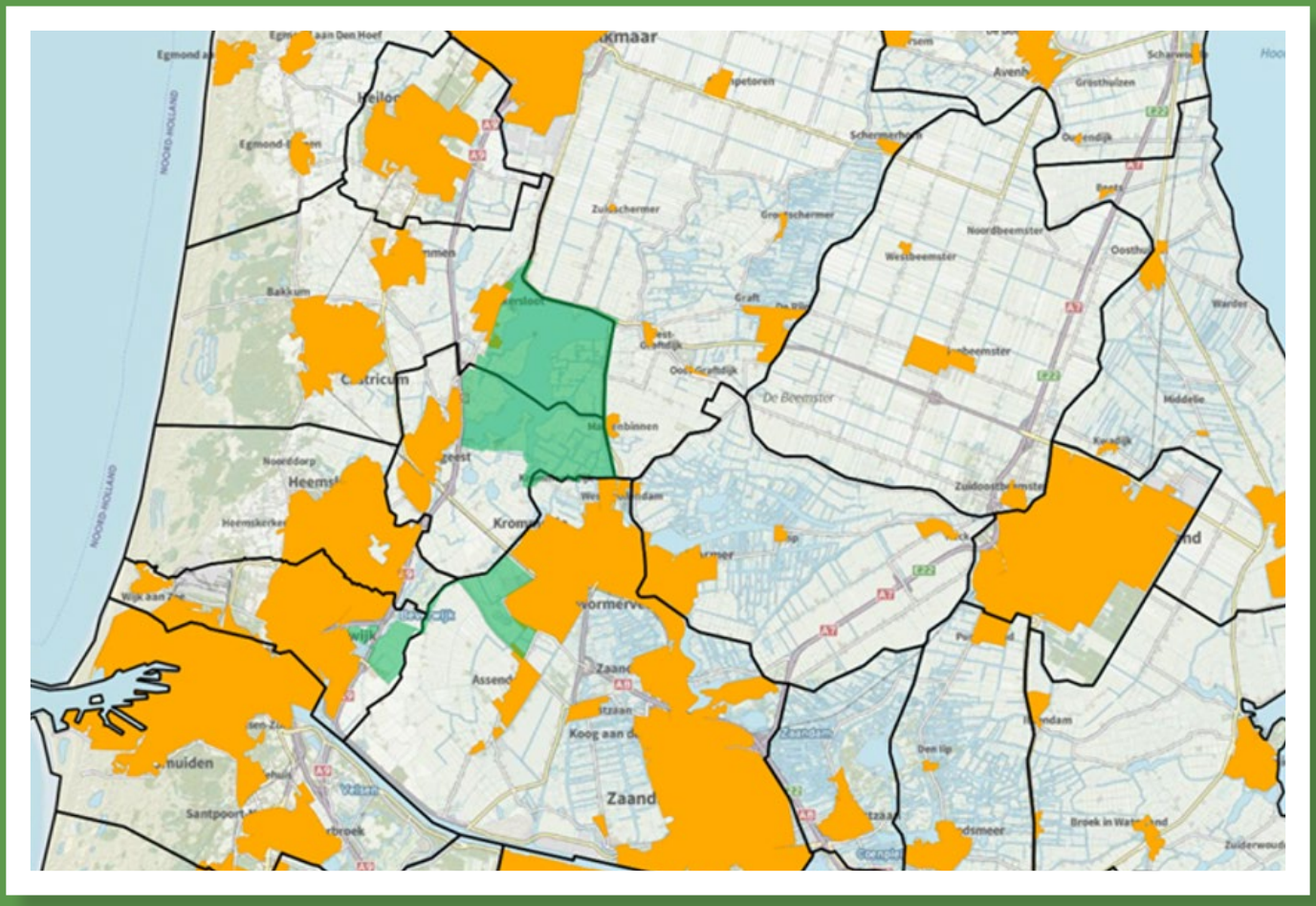
Alkmaar
Heiloo
Bakkum
Castricum
Heemskerk
Uitgeest
Krommenie
Assendelft
Zaandam
Zaandijk
Koog aan de Zaan
Zaandam
Zaandijk
Zaandam
Zaandijk
Zaandam
Zaandijk

5-minutenversie Visie RAUM

Toekomstbeeld

Tussen Amsterdam en Alkmaar en tussen de Noordzeekust en het IJsselmeer, ligt een prachtig natuur- en recreatiegebied Alkmaarder- en Uitgeestermeer (RAUM). Bekend bij inwoners uit de omgeving en bij watersporters en recreanten uit Noord-Holland. Het recreatieschap heeft als toekomstbeeld het prachtige en zeer diverse open landschap verder te versterken, zoals gevormd door Oer-IJ, Zeedijken, veenweide en Stelling van Amsterdam. Daarbij zetten we sterk in op natuurwaarden en weidevogels. In de buurt van de woonkernen komen kleine uitbreidingen voor recreatie en toerisme. Samen met gemeenten hebben we dat in een visie vastgelegd. Diverse belangengroepen, ondernemers en belangstellenden uit het gebied hebben meegedacht.

Merengebied en Zeedijkengebied

Het plangebied bestaat uit het Alkmaarder- en Uitgeestermeer en omliggend land en de ten zuiden ervan gelegen nieuwe recreatiegebieden Aagtenpark, De Buitenlanden en De Omzoom. De laatstgenoemde drie liggen ten zuiden van het meer in een ‘Zeedijkengebied’.

Doel van de visie

Het doel van de visie is het natuur- en recreatiegebied in samenhang te versterken, als groene uitloopgebieden voor de inwoners van de omliggende dorpen en steden en met activiteiten gericht op de regio. De kwaliteit van zowel de natuur- recreatiegebieden (inclusief waterkwaliteit) wordt verhoogd en de ontwikkeling van landschap, natuur, recreatie en routes krijgt vorm als een in elkaar overlopend geheel. De visie legt de hoofdlijnen voor thema’s en voor behoud en ontwikkeling van het gebied vast, uitgesplitst in deelgebieden met eigen accenten. De visie is tevens een kader voor hernieuwde promotie van het gebied.

Uitvoering

De visie dient als kader voor bestaande en nieuwe ontwikkelingen. Zo geven bestaande lopende projecten al uitvoering aan deze visie. Nieuwe eigen initiatieven of die van derden worden getoetst aan de visie. De vaststelling van de visie leidt niet tot financiële consequenties. Een aantal ontwikkelingen pakt het recreatieschap actief op aan de hand van een uitvoeringsprogramma (opstellen in 2021). In dat plan worden diverse projecten voor behoud en ontwikkeling concreet beschreven en verder uitgewerkt in stappen, waaronder de financiële haalbaarheid. Met een uitvoeringsprogramma inclusief middelen kunnen sneller de doelen bereikt worden. De visie dient als kader voor de onderbouwing van eventuele subsidieaanvragen.

Behoud en ontwikkeling voor natuur en recreatie

De visie is een actueel kader voor (ruimtelijke) keuzes en uitwerkingen om het gebied te beschermen en benutten. De visie beschrijft de hoofdlijnen voor behoud en ontwikkeling van het gebied voor natuur en recreatie voor de komende 10 jaar. Daarbij is voortgebouwd op de vorige visie (2008) en aangesloten op actuele lokale en regionale beleidsplannen. Ook groeien we mee met veranderende doelgroepen en recreatieve trends. De beleidslijnen zijn samengebracht en vertaald naar een actueel ontwikkelbeeld per deelgebied. Omdat het gebied op veel vlakken waardevol is, wordt met zones gewerkt. Dit maakt duidelijk waar ruimte is voor ontwikkeling van natuurwaarden en biodiversiteit (behoud en bescherming) en waar passende recreatieve vernieuwing of verandering mogelijk is.

Uitgeestermeer gezien vanuit het westen (bron: provincie Noord-Holland)

Recreatief-toeristisch potentieel

Het recreatief-toeristisch potentieel van het RAUM en omstreken is groot. RAUM is omringd door en onderdeel van kenmerkende Noord-Hollandse landschappen. Deze hebben bijna allemaal een beschermde cultuurhistorische, landschappelijke of ecologische status. Belangrijke provinciale kaders (Omgevingsvisie en Verordening 2020) zijn Natuur Netwerk Nederland, Bijzonder Provinciaal Landschap, Werelderfgoed en de provinciale leidraad landschap & cultuurhistorie.

De ontwikkeling van het RAUM is opgehangen aan die kwaliteiten van beschermde landschappen, natuur, water, cultuurhistorie en verhalen over het ontstaan van het landschap. Bijvoorbeeld rondom het intomen van het “IJ” (zeedijken, afdammingen Busch en Dam en Nieuwendijk, “De Kil” als restant van het Oer-IJ als waterverbinding en voormalig Wijkermeer) en de robuuste doorlopende structuren van de IJdijken en de forten van de Stelling van Amsterdam.

Doelgroepen

Er zijn drie bezoekersdoelgroepen. Primair de inwoners uit de omliggende gemeenten als lokale gebruikers, (toenemend) de inwoners uit de regio en voor een beperkt deel ook toeristen uit de omringende historische steden. Met Alkmaar is een sterkere waterrelatie wenselijk.
De Metropoolregio Amsterdam (MRA) stroomt over van toeristen; de Zaanse Schans profiteert mee: 2 miljoen bezoekers per jaar. Deze verbinding kan in beperkte mate doorgetrokken worden, bijvoorbeeld door meer verblijf in RAUM te bieden, met van daaruit bezoek aan de Zaanse Schans en Amsterdam, Zaanstad en Haarlem. En vice versa kan RAUM meer opgenomen worden in arrangementen in de ruimere MRA.

We gaan het recreatiegebied meer promoten samen met ondernemers en gemeenten en daarbij bijdragen aan een aantrekkelijke leefomgevingen aan de lokale economie (bestedingen). De toeristische wisselwerking met de grote steden zal daarbij in balans moeten blijven met draagkracht van de omgeving (inwoners, natuur, erfgoed).

Zes deelgebieden

De visie is vertaald naar zes deelgebieden: het meer zelf, het omliggend historisch veenweide-landschap en drie recreatieve ontwikkelzones rondom het meer, met eigen accenten voor versterking van toeristisch-recreatieve functies. Het zesde deelgebied omvat de drie recreatiegebieden De Buitenlanden, Aagtenpark en De Omzoom.

De meren

De meren zijn belangrijk voor de pleziervaart en watersport en verbinden omliggende dorpen en steden en jachthavens. De havens en trekpleisters aan de oevers krijgen meer recreatieve bestemmingen, zodat ze elkaar versterken. De overlast van waterplanten wordt aangepakt en tegelijk komt er meer biodiversiteit in het meer en natuurrijke oevers. Er komen extra routes om rondjes te varen en van de fraaie omgeving en rust te genieten. Ook komt er meer ruimte voor waterplezier zoals suppen en surfen en oeverrecreatie, bijvoorbeeld bij Akersloot.

Veenweidegebieden

De prachtige omliggende veenweidegebieden worden behouden. Het is een cultuurhistorisch belangrijk en vrijwel onaangetast middeleeuws landschap. Dit fraaie open gebied fungeert als tegenhanger van het dichte stedelijke gebied, met kwaliteiten als rust en ruimte. Er komt geen verdere verdichting van het gebied, de natuur staat centraal. Door het gebied liggen routes voor fietsen, wandelen, fluistervaren en kano's. We onderzoeken de haalbaarheid van de aanleg van een aantal ontbrekende schakels tussen fietsroutes, wandelroutes (inclusief boerenlandpaden) en kanoroutes en eventueel ruiterpaden.

Watergebied Uitgeest

Het recreatiegebied bij Uitgeest maken we nog aantrekkelijker en diverser voor water- en landrecreatie. Ook zijn en komen er publiekstrekkers, zodat meer mensen dit gebied gebruiken. In voorbereiding zijn plannen voor nieuwe horeca en een trailerhelling. Voorbeelden om te onderzoeken zijn een klim- of trimparcours, uitkijktoren en een recreatieboerderij. Op enkele plekken komen kleinschalige overnachtingsmogelijkheden op en langs het water. Erfgoedpark De Hoop is het centrale punt in dit toeristisch gebied, startpunt voor routes en ruimte voor kleinschalige evenementen. Bij ontwikkelingen leggen we het accent op cultuurhistorische thema's zoals Oer-IJ, walvisvaart, Cornelis Corneliszoon en Stelling van Amsterdam.

Watergebied Akersloot

De verbinding tussen Akersloot en het meer willen we versterken. De oeverzone krijgt een meer recreatieve invulling, met zwemgelegenheid, wandelen en eventueel verbreed gebruik jachthavens. Ook de omgeving van de pont en strekdam zijn interessant om verder te ontwikkelen voor horeca aan het water en routes. Bij De Hoorne komen een zwemlocatie, speelbos, amfitheater en natuurvriendelijke oever. Indien de hoge natuurwaarden het toelaten komen hier mogelijk op een later moment nieuwe horeca en ruimte voor (sportieve) activiteiten.

Watergebied Markervaart

De zone Markervaart verbindt kleinschalige ontwikkelingen van waterrecreatie en bezoeken van cultuurhistorisch bijzonder plekken. Er zijn diverse bestemmingen en pleisterplaatsen langs het water: De Woudhaven, pont en stolpendorp De Woude en fort Markenbinnen.
Bij 'De Woudhaven' komen recreatieve oevers en horeca en overnachtingsmogelijkheden. In het gebied zijn startpunten voor routes, waaronder het wandelrondje over het eiland Westwouderpolder. Bijzonder hier is het gebied Deilings, voor snelvaren en waterskiën. In de toekomst willen we de koers verleggen naar elektrisch aangedreven (stille) vaartuigen.

De Woude en een deel van de Westwouderpolder en Markervaart, gezien vanuit het zuiden (bron: dewoude.net)

Aagtenpark, De Buitenlanden en De Omzoom

De nieuwe recreatiegebieden Aagtenpark, De Buitenlanden en De Omzoom vormen samen met de golfbaan een groene oostrand voor Beverwijk, Heemskerk en Assendelft. Via de historische IJdijken is dit gebied verbonden met De Meren. Centraal door het gebied loopt De Kil, een restant van het Oer-IJ. De inzet is de Kil beter zichtbaar en breder te maken en geschikt te maken als kanoroute.
De drie gebieden zijn poorten naar het buitengebied, met verbeterde toegangen en meer uitstraling en beschutting. De gebieden worden verder ontwikkeld met een diversiteit aan recreatief gebruik, met ruimte voor initiatieven van inwoners of bedrijven die bijdragen aan de levendigheid van het gebied.
De drie gebieden worden met routes beter aangesloten op het omliggend gebied. De eventuele aanleg van een provinciale weg (later rijksweg) tussen de A8-A9 is hier een grote ingreep in het landschap, waarbij instandhouding of aanleg van hoogwaardige noord-zuid routes voor fietsers, wandelaars en kanoërs een voorwaarde zijn.

1. Inleiding

Tussen Amsterdam en Alkmaar en tussen de Noordzeekust en het IJsselmeer, ligt een prachtig natuur- en recreatiegebied rondom een groot meer. Het Alkmaarder- en Uitgeestermeer en de gebieden Aagtenpark, De Buitenlanden en De Omzoom. Bekend bij inwoners van de omliggende steden en dorpen en watersporters en recreanten uit Noord-Holland.

→ Voor een uitgebreide karakteristiek van het gebied zie bijlage 1.
*→ Het **plangebied** Alkmaarder- en Uitgeestermeer en bijbehorende gebieden De Buitenlanden, Aagtenpark en de Omzoom zijn weergegeven op afbeelding 1 en in hoofdstuk 7.*

Het **recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer**[1] staat voor belangrijke uitdagingen. Hoe zorgen we er voor dat onze recreatie- en natuurgebieden blijven aansluiten bij de wensen en behoeften van het groeiend aantal inwoners van de regio en daarbuiten? Hoe bieden we een aantrekkelijk alternatief voor de kust? Hoe zorgen we er voor dat de recreatiemogelijkheden, de natuurwaarden en de biodiversiteit in het gebied zich verder kunnen ontwikkelen? En hoe dragen we bij aan het halen van klimaat- en duurzaamheidsdoelstellingen en leveren we een bijdrage aan de regionale economie?

Deze visie biedt een bijdrage aan de beantwoording op deze vragen en vormt een nieuwe basis voor (ruimtelijke) keuzes en uitwerkingen. Als aftrap voor de visie, om de potenties van recreatiegebied Alkmaarder- en Uitgeestermeer te tonen, is **inspiratiedocument 'één met natuur'** opgesteld (2018). Daarin wordt het gebied benaderd als een netwerk van recreatieve 'hubs' met allerlei mogelijke verbindingen. In de schets hiernaast zijn ter inspiratie voorbeelden genoemd. Per hub zijn er één of meerdere gebruiksfuncties of thema's. Dit sluit aan bij aanbevelingen over zonering en focus op specifieke doelgroepen. De verdere ontwikkeling van het gebied met diverse natuurdoelen en recreatiedoelen is waardevol voor huidige en toekomstige generaties, inclusief duurzaam beheer en enkele nieuwe vormen van exploitatie.

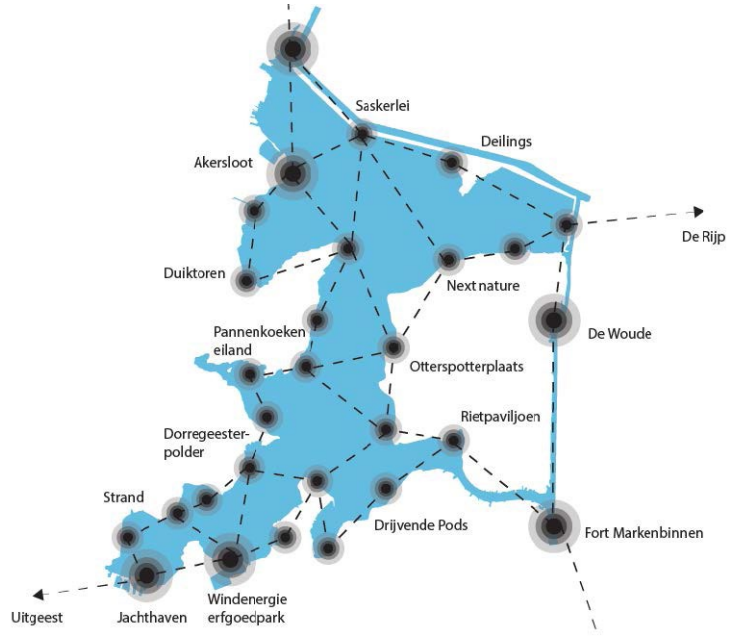

Netwerk van belevingen; kaart uit inspiratiedocument 'één met natuur' (2018)

De ontwikkelruimte in het gebied is beperkt. Er is ook geen doel tot forse uitbreidingen, de visie is gericht op kwaliteitsverbetering en op enkele plekken ondersteunende verruiming van recreatief gebruik, passend bij de lokale natuurdoelen. Het recreatiegebied en toeristisch-recreatief 'product' worden niet benaderd op basis van lineaire groei, maar beschouwd als een 'ecosysteem'. De kwaliteiten en voorzieningen zijn afhankelijk van elkaar om te overleven; evenwicht in plaats van maximalisatie.

[1] Het Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer wordt veelal afgekort als RAUM. In deze visie wordt de afkorting RAUM gebruikt om het gebied aan te duiden waarop de visie betrekking heeft: het gebied dat het schap beheert als recreatiegebied (als eigenaar of andere grondgebruikstitel).

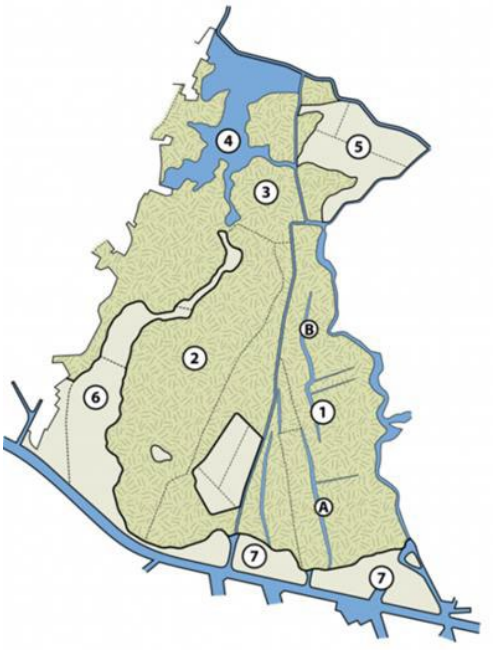

Uitsnede uit leidraad landschap & cultuur-historie (bron: provincie Noord-Holland)

Biodiversiteit en veerkracht zijn daarbij van belang, met een rol voor inheemse en exotische soorten en de realiteit van invasieve soorten.

De visie zet ontwikkelingen in gang en dient tevens als kader om afspraken vast te leggen over de identiteit van het gebied, de samenwerking om vernieuwingen en promotie op te pakken. In de visie is voortgebouwd op de hoofdlijnen uit bestaande actuele plannen en visies van gemeenten en provincie. De daarin beschreven landschappelijke, ecologische en toeristisch-recreatieve streefbeelden zijn een belangrijke bron. Belangrijke provinciale kaders zijn o.a. Natuur Netwerk Nederland, Bijzonder Provinciaal Landschap en de provinciale leidraad landschap & cultuurhistorie. Ook zijn nieuwe wensen en recreatietrends geborgd in de verdere ontwikkeling van het gebied.

Dit is verder aangescherpt met resultaten uit participatie over de nieuwe visie. Daarnaast is informatie gehaald uit specifieke bronnen, zoals bezoekersonderzoek door NBTC-NIPO en Leefstijlenatlas van de provincie. Diverse maatschappelijke trends en ruimtelijke ontwikkelingen krijgen een plek in het gebied, o.a. landschapsbeleving en rust, duurzaam gebruik, ruimte voor bewegen, spel en buitensport (gezondheid), uitdagende belevenissen en combinaties met horeca en enkele verblijfsarrangementen. Ook zijn er voorstellen voor verbeteren van de bereikbaarheid en entreegebieden voor wandelaars en fietsers, verbinden van deelgebieden en verbeteren van natuurwaarden (NNN).

Doel van de visie

Het doel van de visie is het natuur- en recreatiegebied in samenhang te versterken, als groene uitloopgebieden voor de inwoners van de omliggende dorpen en steden en met activiteiten gericht op de regio. De kwaliteit van de natuurgebieden en recreatiegebieden (inclusief waterkwaliteit voor natuur- en recreatiedoeleinden) wordt verhoogd en de ontwikkeling van landschap, natuur, recreatie en routes krijgt vorm als een in elkaar overlopend geheel. Daarbij wordt aangehaakt op de directe omgeving en bij opgaven voor duurzaamheid en klimaatadaptatie. Ontwikkelingen worden waar mogelijk ‘natuurinclusief’ uitgevoerd. De visie is een samenhangend toekomstkader voor behoud en ontwikkeling, ook voor hernieuwde promotie van het gebied.

→ De visie legt de hoofdlijnen voor thema’s, behoud en ontwikkeling van het gebied vast, uitgesplitst in deelgebieden met eigen accenten.
→ De projecten voor behoud en ontwikkeling worden concreet beschreven en verder uitgewerkt in stappen op basis van een uitvoeringsprogramma.

Om dit vorm te geven start het recreatieschap diverse ontwikkelingen. Het doei is dat het merendeel van de in deze visie beschreven ontwikkelingen binnen 10 jaar in voorbereiding of uitvoering is en deels al afgerond (2021-2030). Een deel van de uitvoering loopt mogelijk door tot 2040. Daarbij wordt meer gewerkt vanuit de kwaliteiten van het gebied met unieke (natuur)belevingen en bestemmingen.

Plekken met een oude of sleetse inrichting worden vernieuwd. Het recreatieschap gaat haar gebieden beter hechten aan de omliggende Hollandse cultuurlandschappen, met dijken, molens en vaarten en de bijzondere trekpleister de Zaanse Schans. Ook wil het recreatieschap meer bekendheid geven aan de recreatiegebieden, in samenwerking met bestaande stads- en regiomarketing. De ontwikkeling moet tevens bijdragen aan vermindering van de recreatieve druk op duinen en kust en de MRA-regio.

Status en uitvoering van de visie

Het recreatieschap heeft de visie in samenspraak met gemeenten ontwikkeld en diverse belangengroepen, ondernemers en belangstellenden uit het gebied hebben meegedacht. Het schap stelt de visie op als **beleidsstuk**, passend binnen de doelstellingen van de gemeenschappelijke regeling en betrekking hebbend op het gehele beheergebied (zie kaart hoofdstuk 7). Provinciale Staten en de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten wordt voorgelegd in te stemmen met de vaststelling van de visie, als basis voor maximale doorwerking in overheidsbeleid zoals omgevingsplannen en recreatief beleid. We zien daarbij al veel raakvlakken met de nieuwe (concept)visie toerisme en recreatie van de provincie Noord-Holland.

De visie is **beleid op hoofdlijnen** en bevat een leidraad voor uitvoering (hoofdstuk 7). Tezamen wordt dit uitgewerkt in een concreet **uitvoeringsprogramma**, na vaststelling van de visie. Het uitvoerings-programma bevat een overzicht van projecten met een stappenplan voor invulling van ontwikke-lingen. De projecten dragen bij aan het realiseren van de ambities van de visie. Ook in de uitwerking zal **participatie** een belangrijke plek innemen. Samen met onder andere inwoners van de gemeenten, ondernemers en verenigingen gaan het recreatieschap de uitwerking van de visie oppakken.

Corona omstandigheden

De in 2020 ontstane situatie door het coronavirus kan ertoe leiden dat recreatiebehoeften tijdelijk anders zijn. In hoofdstuk 3 wordt daar kort op ingegaan.

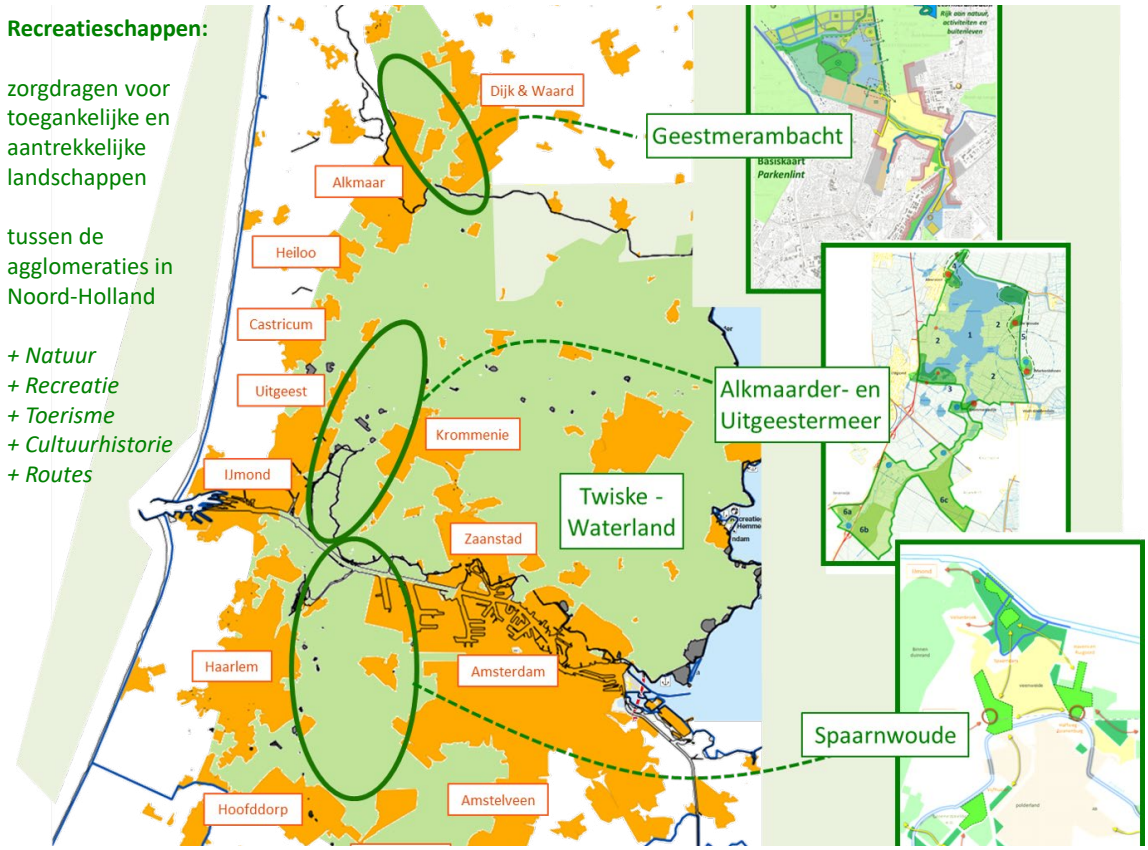

Samenvatting uitkomsten participatie

RECREATIE Noord-Holland

Ontdek de mening over Alkmaarder - en Uitgeestermeer en de Buitenlanden

Zomer 2020 is de mening gevraagd over Alkmaarder - en Uitgeestermeer en de Buitenlanden. Onderstaand de resultaten.

« swipocratie »

Totaal **951** swipers

Deelnemers Swipocratie

Populaire activiteiten in het gebied top 3

1 **82%** Genieten van de natuur

2 **74%** Wandelen

3 **72%** Eten & drinken

Populaire ontwikkelrichtingen

	ja	nee
ruimte voor de natuur	79%	21%
verbindingen met andere gebieden	68%	32%
historie zichtbaar maken	66%	34%
meer aandacht voor lokale producten	62%	38%
interessante routes	60%	40%

Verdeelde meningen (rond de 50%)

- meer te doen in herfst en winter
- meer ruimte voor sport en spel

Minder populaire ontwikkelrichtingen

	ja	nee
ruimte voor het duurzaam opwekken van energie	32%	68%
overnachtingsmogelijkheden	35%	65%
bijzondere activiteiten	39%	61%
levendigheid	42%	58%

Overige activiteiten

2. Aanleiding

Het Alkmaarder- en Uitgeestermeer heeft bijzondere kwaliteiten. Het is ideaal voor watersport, recreatie op de oevers en wandelen en fietsen. Daarbij zijn de natuur- en landschapswaarden hoog. Daarnaast bieden de gebieden Aagtenpark, De Buitenlanden en De Omzoom uitgebreide mogelijkheden voor recreatie op het land zoals wandelen en fietsen en dagrecreatieve functies. Tegelijkertijd is het gebied nog vrij onbekend bij veel inwoners uit de regio en provincie en zijn er diverse knelpunten om aan te pakken. Te beginnen met onderbenutting: ten opzichte van andere toeristisch-recreatieve gebieden in Noord-Holland ligt het aantal bezoekers relatief laag. Het aanbod van voorzieningen (producten) is verder te verbreden naar alle leeftijdsgroepen en het gebied kan meer gepromoot worden.

→ Voor meer informatie over het bestaande gebruik van het gebied, zie bijlage 2.

De manier waarop mensen anno 2020 recreëren is niet vergelijkbaar met de jaren ‘70 toen de meeste recreatieterreinen rond het Alkmaarder- en Uitgeestermeer zijn aangelegd. Het verblijf in het gebied is nu veel kortstondiger en aanzienlijk actiever. Door deze andere manier van gebruik, is vanaf circa 2000 het gemiddeld iets rustiger geworden in het gebied.

In het gebied zelf knelt het vooral ten aanzien van vergrijzing van de watersport, bevaarbaarheid van het meer (overlast waterplanten), aanbod en kwaliteit van overnachtingsmogelijkheden en sterk seizoensgebonden waterrecreatie (kort seizoen).

Ontwikkelingen rondom het gebied

Daarnaast is sprake van een aantal ontwikkelingen rondom het gebied die relevant zijn voor de toekomst ervan:

- nog altijd groeiende toeristische druk op Amsterdam en de kust (o.a. recreatie in duingebieden);
- de bouw van veel extra woningen in de Metropoolregio Amsterdam en regio Alkmaar leidt tot een forse toename van het aantal bewoners in de regio, wat zowel een kans als potentiële bedreiging is;
- zoektocht naar ruimte voor alternatieve energiebronnen op land en water.

Het RAUM is nu toeristisch-recreatief nog onderbenut en kan een rol spelen in de spreiding van toerisme in en rond de **Metropoolregio Amsterdam** (MRA), rekening houdend met draagkracht van bijvoorbeeld erfgoed, natuur en milieu en persoonlijke leefomgeving. Daarbij kan aangehaakt worden bij kansrijke initiatieven zoals die van de regionale stichting **Oer-IJ** en vanuit het **Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland** (Amsterdam Wetlands).

Bestaand overheidsbeleid als basis

Het optimaal inrichten van dit gebied vraagt daarom om een actuele, heldere visie op de samenhang tussen diverse thema's. Recreatie, toerisme, natuurbescherming, waterberging, economie, ondernemerschap, cultuurhistorie en transport over water zijn daar voorbeelden van. Deze thema's moeten in evenwicht zijn met elkaar en met de draagkracht van de diverse (deel)gebieden, binnen het totale "ecosysteem" dat het gebied in feite is.

Er is al veel voorwerk verricht. Gemeenten, regio's, provincie, Rijk, natuur- en landschaps-organisaties en andere betrokken (semi-)overheden hebben de afgelopen jaren beleid opgesteld. Dit is als basis gebruikt voor deze gebiedsgerichte visie. Die plannen kennen in grote lijnen dezelfde koers en wensbeelden. In dat beleid ligt sterk de nadruk op het beschermen en benutten van de vele (landschappelijke) kwaliteiten in het gebied. Het is niet onze bedoeling geweest om een volledig nieuwe koers uit te zetten. De nieuwe visie voor RAUM brengt deze beleidslijnen samen en vertaalt deze naar nieuwe of aangescherpte ambities en een actueel ontwikkelbeeld per deelgebied.

→ Een samenvatting van het bestaand beleid staat in bijlage 3.

Belangrijke provinciale kaders zijn de drie regimes in de Omgevingsvisie en Omgevingsverordening (2020) gericht op behoud en ontwikkeling van natuur, landschap en erfgoed: Natuur Netwerk Nederland (NNN), Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) en Unesco-werelderfgoed (w.o. Stelling van Amsterdam). De nieuwe (concept)visie toerisme en recreatie van de provincie snijdt actuele thema's aan en geeft het recreatieschap richting om in te kunnen spelen op nieuwe behoeftes, kwaliteitsverbeteringen en spreiding van recreanten.

Meer bezoekers, meer bestedingen

Een aantal bedreigingen wordt omgezet in kansen. Een nog duidelijker beeld van de doelgroepen van het gebied, ontwikkeling van nieuwe producten met nieuwe verdienmodellen en een versterking van de inspanningen op het gebied van marketing vinden wij essentieel. Ons doel is daarmee te bereiken dat er meer bezoekers in het gebied komen, die langer blijven en meer besteden. De relatie met omliggende dorpen is van belang.

Participatie

Vele betrokkenen hebben hun bijdrage geleverd aan de totstandkoming van deze visie. Door middel van (digitale) participatie is breed getoetst of het recreatieschap alle belangen in het gebied op een juiste manier heeft afgewogen. Ook zijn de participatiesessies gebruikt om de ontwikkeldoelen meer kleur te geven. Dankzij dit proces ligt er een breed gedragen visie die de komende tien jaar duidelijk richting geeft aan de toekomst van het recreatiegebied. Met deze als basis, gevolgd door een uitvoeringsprogramma, maken we het gebied samen met betrokkenen de komende jaren graag nog mooier en aantrekkelijker!

Participatieproces
Op basis van een breed participatieproces met uiteenlopende bijeenkomsten, gesprekken, de inzet van online raadpleging in de vorm van de app **SWIPOCRATIE** (zie afbeelding hiernaast en bijlage 4) en de inzet van interne en externe deskundigen zijn de ambities en ontwikkelingen voor de toekomst van RAUM opgesteld. In oktober en november 2020 is het recreatieschap in een aantal deelsessies met tientallen stakeholders in gesprek gegaan, in vervolg op voorbereidende gesprekken begin 2020 met diverse belanghebbenden.

Op 10 september 2020 zijn de leden van de gemeenteraden en Provinciale Staten geïnformeerd over proces en inhoud van de conceptvisie via een Webinar. De conceptvisie wordt na vaststelling door het bestuur als bespreekstuk aangeboden aan de gemeenteraden en Provinciale Staten (zienswijzen) en erna gereed gemaakt voor vaststelling.

Ook in de fase van uitwerking en uitvoering van de visie (zie hoofdstuk 7) zal participatie en betrokkenheid een belangrijke plek innemen, om informatie en gebiedskennis met belanghebbenden en geïnteresseerden te delen en samen mee te denken over keuzes en oplossingen.

3. Trends

Trends toerisme en recreatie

Bij het opstellen van de visie zijn actuele en verwachte trends en ontwikkelingen betrokken. Met enkele experts en adviseurs is gekeken naar bewegingen die het recreatielandschap letterlijk en figuurlijk beïnvloeden. De belangrijkste en meest relevante trends voor het recreatiegebied Alkmaarder- en Uitgeestermeer zetten we hieronder op een rij.

Het aantal toeristen in Nederland groeit al decennialang, sinds 2010 zelfs stormachtig. Zoals genoemd in hoofdstuk 2 wordt spreiding van deze toeristenstroom meer en meer noodzakelijk. De druk en draagkracht zijn niet overal meer in verhouding. Ook het aantal inwoners van de MRA en in de regio Alkmaar zal de komende tientallen jaren sterk groeien en daarmee het aantal (potentiële recreanten). Dit wordt ook onderschreven in de nieuwe (concept)visie toerisme en recreatie van de provincie Noord-Holland.

Gedragspatronen en verwachtingen in recreatie (bijvoorbeeld wanneer en hoe lang) veranderen. Trends in dit kader zijn bijvoorbeeld behoefte aan:

- ruimte voor ontmoeten, bijvoorbeeld voor het groeiende aantal alleenstaanden;
- mogelijkheid tot bewegen: recreatie is minder statisch dan vroeger;
- korte of meer verschillende activiteiten op één dag. Bijvoorbeeld niet meer een hele dag zeilen, maar enkele uren en erna een andere activiteit;
- 'beleven', verhalen, thema's, bijvoorbeeld uit de lokale (cultuur)historie;
- bijzondere hotspots voor foto's op sociale media; bijvoorbeeld Instagram heeft reizen en vrijetijdsbesteding veranderd.

"Waardevol toerisme"

De Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli) verwacht dat het toerisme de komende 10 jaar landelijk met 50% toeneemt (rapport "Waardevol toerisme" sept. 2019). Het Rli adviseert een regionale toeristische ontwikkelstrategie op te stellen en te sturen op een gebalanceerde groei van toerisme in Nederland, waarbij economie, samenleving en leefomgeving met elkaar in samenhang worden bekeken. Daarmee wordt richting gegeven waar (en welk soort) toeristische groei gewenst is en hoe overlast kan worden voorkomen. Deze visie dient als actuele inbreng voor de ontwikkelstrategie en als bijdrage aan de in hoofdstuk 1 genoemde spreiding van toerisme in de MRA.
Het recreatieschap wil in lijn met de Rli aansturen op een balans tussen toeristische druk en draagkracht van de omgeving (inwoners, natuur, erfgoed), met daarbij als toets dat toerisme een bijdrage levert aan de leefomgeving en aan maatschappelijke opgaven. Deze visie voor RAUM is daarbij een bouwsteen voor bovengenoemde aanbevolen toeristische ontwikkelstrategie. Indien zich overlast voordoet (fysiek of sociaal) is een gerichte aanpak nodig, zoals voldoende spreiding van bezoekers in tijd en ruimte.
Ook de regio Almaar ('Toerisme in balans') en de provincie Noord-Holland stellen nieuw beleid op met daarin aandacht voor aanbevelingen van de Rli.

Het aantal trends en ontwikkelingen is echter vele malen groter. Ook relevant zijn bijvoorbeeld de vergrijzing, het toenemend aantal inwoners met een migratieachtergrond, de urbanisatie, het gevoel van toenemende "stress" in de maatschappij, de zoektocht naar zingeving en spiritualiteit als tegenhanger hiervan, de 24 uurseconomie en het jaarrond open zijn van voorzieningen steeds meer de standaard ook in recreatie – en branchevervaging met gemengde concepten tot gevolg.

Bewegen, sport en gezondheid staan maatschappelijk in de belangstelling. Het is nog hypothetisch, maar de in 2020 ontstane situatie door het coronavirus kan ertoe leiden dat er meer behoefte is om lokaal buiten te kunnen zijn voor recreatie en (individuele) buitensporten. Ook indien verre (vlieg)reizen minder in trek zouden komen en mensen meer in de thuisomgeving willen blijven, kan het gebied veel meer betekenis krijgen voor intensievere vormen van recreatie. Dat levert kansen voor nieuwe verdienmodellen op. De visie en gemeentelijk RO-beleid zullen flexibiliteit moeten hebben om in te spelen op deze actuele ontwikkelingen.

Het Alkmaarder- en Uitgeestermeer is het grootste binnenwater van Noord-Holland. Het wordt gebruikt voor recreatieve en sportieve zeilsport. Jaarlijks worden Nederlandse kampioenschappen, soms zelfs Europese kampioenschappen en klasse-evenementen georganiseerd. Tegelijk zien we een afname van het recreatief bootbezit (meer verhuur) en een opkomst van sloepen ten koste van de traditionele (zeil) boot. Jachthavens dienen daarmee te worden getransformeerd. De gemiddelde lengte van vaartuigen is afgenomen. Behoefte aan ligplaats langs de oever i.p.v. in een ligbox haaks op de oever. Veel gebruikers willen bijvoorbeeld naast de boot kunnen barbecueën.
Een andere verandering is de afname van het gebruik van traditionele, algemene dagkampeerterreinen (zeker die zonder veel voorzieningen). Ook hiervoor geldt overigens dat door de coronasituatie de behoefte hieraan (tijdelijk) weer kan toenemen.
Onderzoek in opdracht van de provincie Noord-Holland geeft aan dat veel verblijfaccommodaties toe zijn aan modernisering en grootschalige investeringen en moeten beter worden aangesloten op de actuele vraag. Randvoorwaarde voor doorontwikkeling van recreatiegebieden is onder andere (geoptimaliseerde) bereikbaarheid.

Al deze ontwikkelingen geven richting aan de verdere ontwikkeling van het aanbod in het recreatiegebied. Een scherpere focus op specifieke doelgroepen is gewenst: kiezen is belangrijk met mogelijkheden voor diverse vraag naar recreëren van luxe tot juist extreem basic.

Algemene maatschappelijke trends

Naast trends in recreatie en toerisme zijn er andere ontwikkelingen die van invloed zijn opgebruik en inrichting van (o.a.) recreatiegebieden:

- **Energietransitie**

Op zoek naar nieuwe manieren voor opwekking en opslag van energie. Bijvoorbeeld zonnepanelen kunnen eventueel een plek krijgen in recreatiegebieden (zie volgende hoofdstuk).

- **Klimaatverandering**

Het meer is van toenemend belang als zoetwaterbuffer voor de hele regio. Klimaatverandering leidt tot mildere en nattere winters, warmere en drogere zomers en daardoor minder evenwichtige spreiding van neerslag.

- **Klimaatadaptief, duurzaam en circulair bouwen**

Voorzieningen moeten niet ten koste gaan van de natuur en/of het water maar juist bijdragen aan het herstel en de ontwikkeling daarvan, van monofunctioneel naar integraal.

• Circulariteit

Door transities in de landbouw meer aandacht voor duurzaamheid, stikstofuitstoot en de relatie met andere (maatschappelijke) functies.

• Bodemdaling veenweidegebieden Noord-Holland

Met experimenten wordt gezocht naar een nieuw evenwicht tussen bodempeil, grondwater-stand en (blijvende) mogelijkheden voor een rendabele agrarische exploitatie van gronden.

• Beschermde landschappen

In en rondom het plangebied zijn veel landschappelijke en ecologische waarden. Als uitwerking van het Natuur Netwerk Nederland (NNN) worden aaneengesloten natuurgebieden gerealiseerd met een diversiteit aan soorten planten en dieren. De basis hiervoor zijn de door de provincie beschreven wezenlijke kenmerken en waarden per deelgebieden, oevers en landelijke zones. De kaarten hieronder zijn uitsneden uit belangrijke provinciale regimes in de Omgevingsvisie en Omgevingsverordening (2020) gericht op behoud en ontwikkeling van natuur, landschap en erfgoed: Natuur Netwerk Nederland (NNN), Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) en Unesco-werelderfgoed (w.o. Stelling van Amsterdam). Weidevogelgebieden zijn in omgevingsverordening beschermd opgenomen in BPL en NNN.

• Waterkwaliteit

Vanuit Europese doelstellingen werkt het recreatieschap samen met het Hoogheemraadschap Hollands Noorder Kwartier aan verbetering van de waterkwaliteit van het meer. Het Hoogheemraadschap wil verbetering van de waterkwaliteit bevorderen door o.a. aan te sturen op meer doorstroming, aanpak rioolwateroverstorten en minder toevoer van voedingsstoffen zoals nitraten en fosfaten vanuit landbouwpercelen (eutrofiëring).

Bijzonder provinciaal landschap

Natuur Netwerk Nederland

Werelderfgoed Stelling van Amsterdam

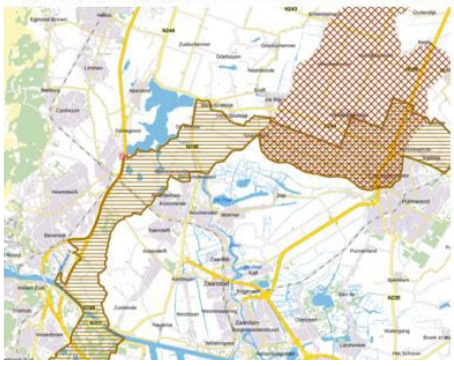

4. Ruimtelijke ontwikkelingen omgeving

Woningbouwplannen/ verstedelijking

Het aantal inwoners in de regio Alkmaar en de MRA neemt toe. Daardoor zal ook het gebruik van het recreatiegebied in potentie toenemen. Het aantal geplande woningen in de direct omliggende gemeenten zijn in de tabel hiernaast opgenomen (plancapaciteit.nl, sept. 2020).

Gemeente	2020-2024	2025-2029	2030-2039	Totaal
Alkmaar	5.318	1.021	225	6.564
Beverwijk	1.753	730	561	3.044
Castricum	837	326	0	1.163
Heemskerk	829	300	0	1.129
Heiloo	1.261	523	0	1.784
Uitgeest	334	323	43	700
Velsen	2.270	2.722	131	5.123
Zaanstad	7.797	9.532	6.383	23.712
Totaal	**20.399**	**15.477**	**7.343**	**43.219**

Infrastructurele projecten

De gebieden van het RAUM worden gescheiden door de oost-west verbinding N8 en het parallel daaraan lopende treinspoor. De invoering van Programma Hoogfrequent Spoorvervoer vormt een aandachtspunt voor de oversteekmogelijkheden ter hoogte van Busch en Dam. Een eveneens ingrijpend plan is de eventuele aanleg van een provinciale weg (later rijksweg) tussen de A8-A9. Een voorkeurstracé is door de provincie aangewezen (ten zuiden van de Omzoom en over het huidige golfterrein, zie kaartbeeld in separate beleidsbijlage bij deze visie). Deze weg is een grote ingreep in het landschap en kan de doelen van het recreatieschap t.a.v. natuur, recreatie en cultuurhistorie bemoeilijken. In 2021 stelt de provincie een landschapsplan op, omdat de weg het UNESCO Werelderfgoed Stelling van Amsterdam kruist.

Er zijn meerdere hoogwaardige oversteken en/of onderdoorgangen voor fietsers, wandelaars en kanoërs noodzakelijk en voorwaardelijk, om het landschap geschikt te houden voor recreatief medegebruik.

Lopende ontwikkelingen direct rondom het meer

- Revitalisering van De Woudhaven (ontwerpfase bestemmingsplan Kogerpolder): opwaardering jachthaven, camperplaatsen, pontje, enkele kampeerplaatsen en bouw restaurant. Onderdeel van het initiatief is de landschappelijke verbetering van de Woudhaven.
- De Hoorne (Akersloot): uitwerken en uitvoeren (2021) aanleg speelbos, amfitheater, natuurvriendelijke oever en zwemlocatie met zwemsteiger. Aan de buitenzijde van de steiger kunnen recreatievaartuigen afmeren. Een eerder voorgenomen horecapaviljoen en sportveld/ hardloopbaan komen (voorlopig) te vervallen i.v.m. verstoring weidevogelleefgebied.
- Akersloot: bouw van woningen op 2 verouderde terreinen langs het meer: Jachthaven Laamens (90 appartementen met privé-jachthaven en 14 recreatiearken) en aansluitend bij ‘t Stet (bestemmingsplan De Skulper 2019 (8 appartementen, 4 kavels)).
- Erfgoedpark De Hoop (Uitgeest, bestemmingsplan Recreatiegebied de Hoop 2019): een ruime, faciliterende bestemming voor de ontwikkeling van recreatie en horeca. Tevens ruimte voor

dagrecreatie, kleinschalige verblijfsrecreatie, maatschappelijke en educatieve voorzieningen, waaronder dagbesteding,(leer)werkplaats, museum, (traditionele) exploitatie van de molen. Met een wijzigingsbevoegdheid kan onder voorwaarden een sauna worden toegestaan.

- Beverwijk: De bestemmingsplannen voor Aagtenpark en De buitenlanden staan een diversiteit aan recreatief gebruik toe. Landgoed Rorik (De Buitenlanden) is een nieuwe ontwikkeling van een stadsboerderij met bezoekerscentrum, zelfvoorzienend restaurant, camping en ecolodges.

Laag Holland / Amsterdam Wetlands

Het RAUM ligt gedeeltelijk in de regio Alkmaar en de MRA en volledig in Laag-Holland. Vier terreinbeherende organisaties hebben in mei 2018 een perspectief geschreven op de toekomst van 12.000 ha natuur en landschap in Laag-Holland. De partijen willen onder de noemer 'Amsterdam Wetlands' afgestemd water- en natuurbeheer en aaneengesloten natuurgebieden en recreatie mogelijk maken. Het gebied gaat beter worden benut als aantrekkelijke en toegankelijke leefomgeving voor de MRA en de regio Alkmaar.

Landbouw en natuur geven gezamenlijk invulling aan een kwalitatief hoogwaardig en biodivers landschap en dragen bij aan het terugdringen van CO2-uitstoot. De ambitie voor veenbehoud en veenherstel is gekoppeld aan natuurambities en op kaart gezet, met groeiend veen (nat, CO2 binding) en historisch veen (met landschapsbehoud en weidevogels) met waterpeilen afgestemd op weidevogels.

De kenmerken en verhalen (geschiedenis) van het gebied worden uitgewerkt tot een Recreatief Grid of Leisure Landscape: een raamwerk voor beleving van natuur, landschap en erfgoed in de context van het groeiend aantal inwoners in de regio. De aantrekkelijkheid en toegankelijkheid van het landschap worden vergroot. Dit Recreatieve Grid bestaat uit een ruimtelijke raamwerk van routes, plekken en zones. Vanuit dit ruimtelijke raamwerk kunnen verschillende recreatieve en toeristische projecten en programma's worden opgestart.

Als vervolg is een uitvoeringsgericht gebiedsplan (mei 2019) opgesteld in een gezamenlijk proces met diverse partijen waaronder landbouw- en natuurorganisaties. Het gebiedsplan is ingebracht in het **Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland** (IBP-VP) en er is financiering toegekend voor een integraal gebiedsprogramma met projecten. **RAUM is een van de zes natuur- en waterprojecten** in het gebiedsplan en gericht op grotere biodiversiteit in en langs het meer (ook aanpak groei waterplanten) en lokale verdieping onder de waterlijn: veranderingen in de onderwaterbodem morfologie (verdiepingen en/of verhogingen) voor een schoon, ecologisch gevarieerd en goed bevaarbaar en bezwembaar meer.

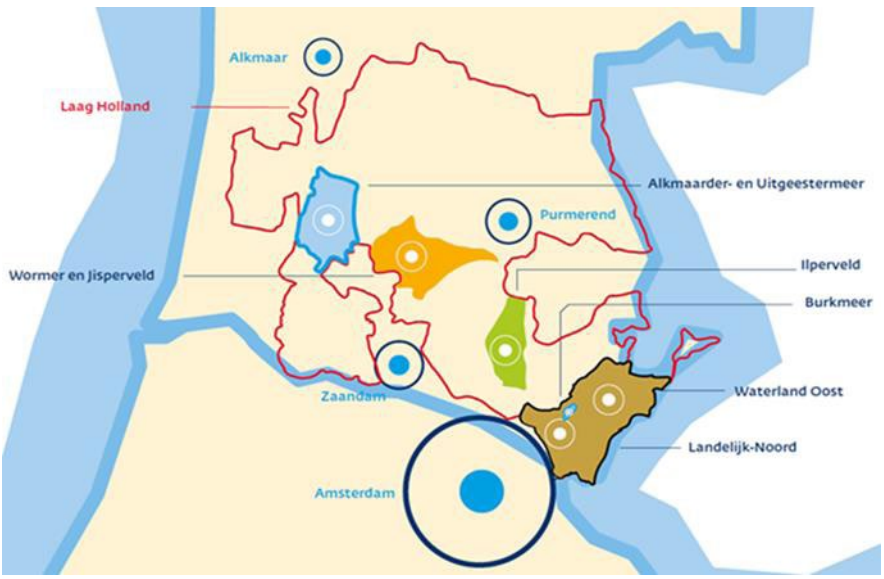

Het recreatieschap onderzoekt de mogelijkheid op een aantal plaatsen het meer met circa 5 meter te verdiepen. Daardoor bereikt minder zonlicht de bodem wat de groei van waterplanten vermindert. Met name aan de zuidwestzijde en in het snelvaargebied in het noordoosten van het meer zijn hiervoor opties. Ter compensatie wordt langs een aantal oevers ruimte geboden voor meer en andere waterplanten. Op bijgaande kaart zijn zoekgebieden voor lokale verdieping en voor meer biodiversiteit langs de oevers aangegeven.

Daarnaast worden de mogelijkheden van integrale landschapsontwikkeling onderzocht: samenhang oever en meer (verschillende biotopen, gradiënten, verwildering, natuuroevers, zwemstrandjes) en synergie tussen opgaven beleving, energie/CO2 (waaronder drijvende zonneakkers), agricultuur, biodiversiteit en cultuurhistorie (waaronder erfgoedpark de Hoop).

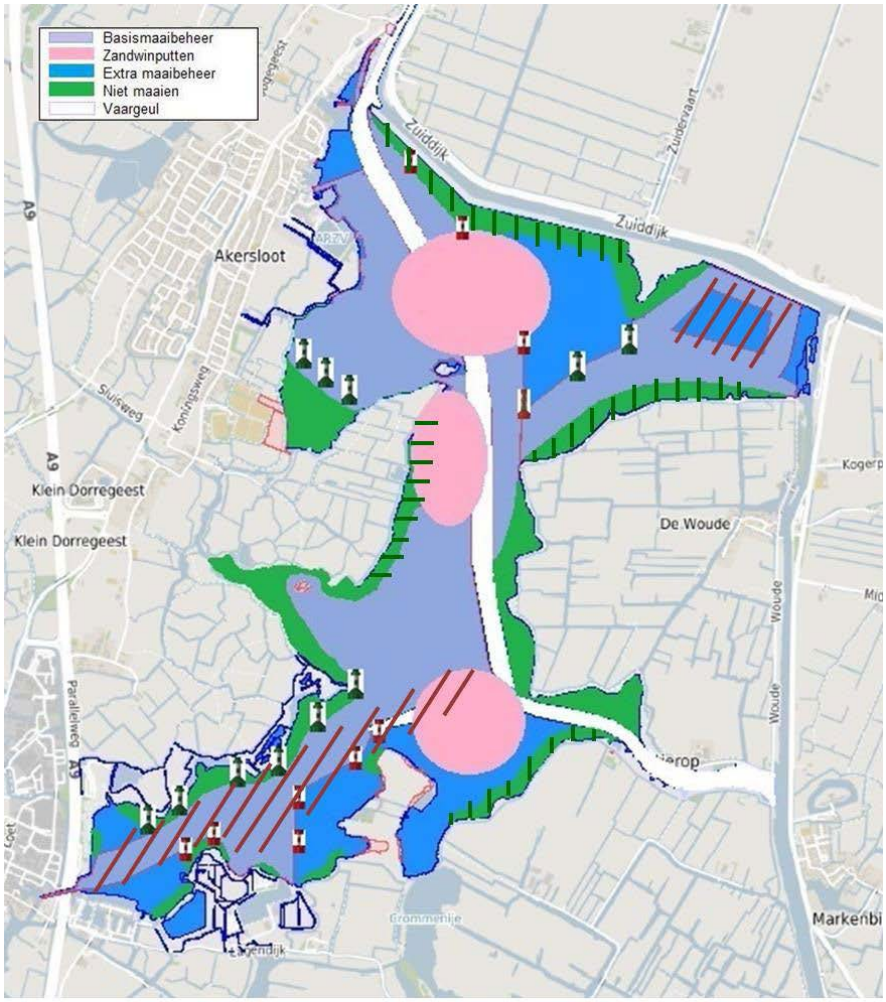

De visie RAUM sluit aan op de hoofdlijnen uit Amsterdam Wetlands:
Integrale landschapsontwikkeling: verder ontwikkelen van kringlooplandbouw, water- en natuurbeheer afstemmen, aaneengesloten natuurgebieden, grotere biodiversiteit in en langs het meer (ook aanpak groei waterplanten);
MRA: gebied beter benutten als aantrekkelijke en toegankelijke leefomgeving voor de MRA; bijdrage leveren aan het spreiden van toeristen;
Veenweiden: in RAUM wordt ingezet op behoud van het kenmerkende veenweidelandschap (historisch veen) en ruimte voor weidevogels;
Verder optuigen van het Recreatief Grid:

- **gezamenlijke verhalen, verborgen schatten van het verleden,**
- **bereikbaarheid en poortontwikkeling (OV-knooppunten),**
- **lineaire erfgoedstructuren benutten als recreatieve routes,**
- **faciliteiten, trekkers, toeristisch/recreatieve hotspots,**
- **nieuwe (recreatieve) verdienmodellen voor landschapsbeheerders.**

Natuurverbinding

Als onderdeel van de ontwikkeling van het NNN (zie hoofdstuk 3) ligt aan de noordzijde van het plangebied een natuurverbinding tussen het Noordhollands duinreservaat en Eilandspolder. Dit is een 13 km lang netwerk van waterlopen tussen Bakkum en West-Grafdijk. De boezem aan de noordzijde van het Alkmaardermeer is onderdeel van deze zone.

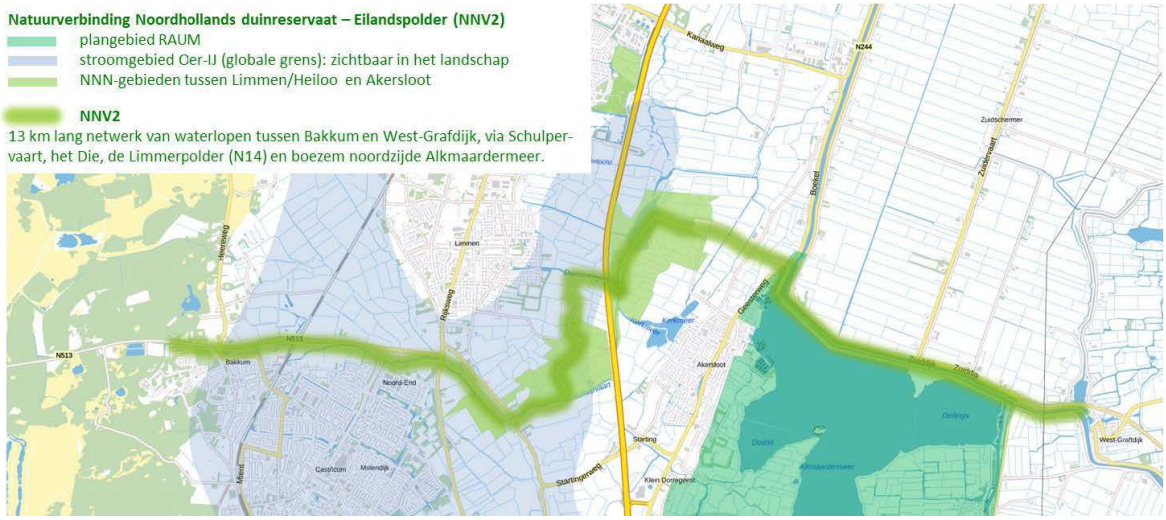

Elektrificeren vervoersmiddelen

Elektrisch fietsen is sterk in opkomst, evenals bijbehorende oplaadpunten. Ook bijvoorbeeld elektrische steps en elektrische scooters verschijnen in het landschap. Hierdoor neemt de verplaatsingssnelheid toe en komen grotere gebieden binnen de actieradius van mensen. De maatvoering en materialisering van het onderliggende padennet is daar grotendeels nog niet op gedimensioneerd.
In dit kader is voor snelvaren in het gebied Deilings op termijn mogelijk de koers te verleggen naar elektrisch aangedreven (stille) vaartuigen.

Energietransitie

Het recreatieschap wil de mogelijkheden onderzoeken om bij te dragen aan de regionale energietransitie. Dit is in aansluiting op de zoekgebieden zoals opgenomen in de **Regionale Energie Strategie** (RES) voor Noord-Holland (kader hiernaast). Het recreatieschap neemt daarin haar kerntaken voorop: het voorzien in mogelijkheden voor vrijetijdsbesteding (recreatie) in een aantrekkelijk landschappelijk decor met gevarieerde natuur-, milieu- en cultuurhistorische waarden. Als dit past bij de ambities, andere ontwikkelingen niet belemmert en opbrengsten ten goede komen aan het gebied, is het denkbaar ruimte te maken voor alternatieve energiebronnen.

De primaire insteek van het recreatieschap is zonnepanelen, uitgaande van multifunctioneel ruimtegebruik, zoals boven parkeerterreinen en speelplaatsen. Voor de Saskerleidam zal de haalbaarheid worden onderzocht voor het plaatsen van drijvende zonnepanelen en van zonnepanelen op de dam in combinatie met begrazing. Windturbines zijn in dit gebied lastig in te passen: de meren trekken veel water-, trek- en weidevogels aan, het water en omliggend gebied zijn onderdeel van het NNN en de beschermde open zone Stelling van Amsterdam loopt door een groot deel van het gebied.

Vanwege de toenemende vraag naar elektriciteit vind er een netverzwaring plaats tussen Beverwijk en Oterleek. Aanleg van een extra **ondergrondse elektriciteitsleiding** schuin door het plangebied RAUM is daarvan een onderdeel. Het voorkeurstracé staat in de separaat beschikbare beleidsbijlage bij deze visie.

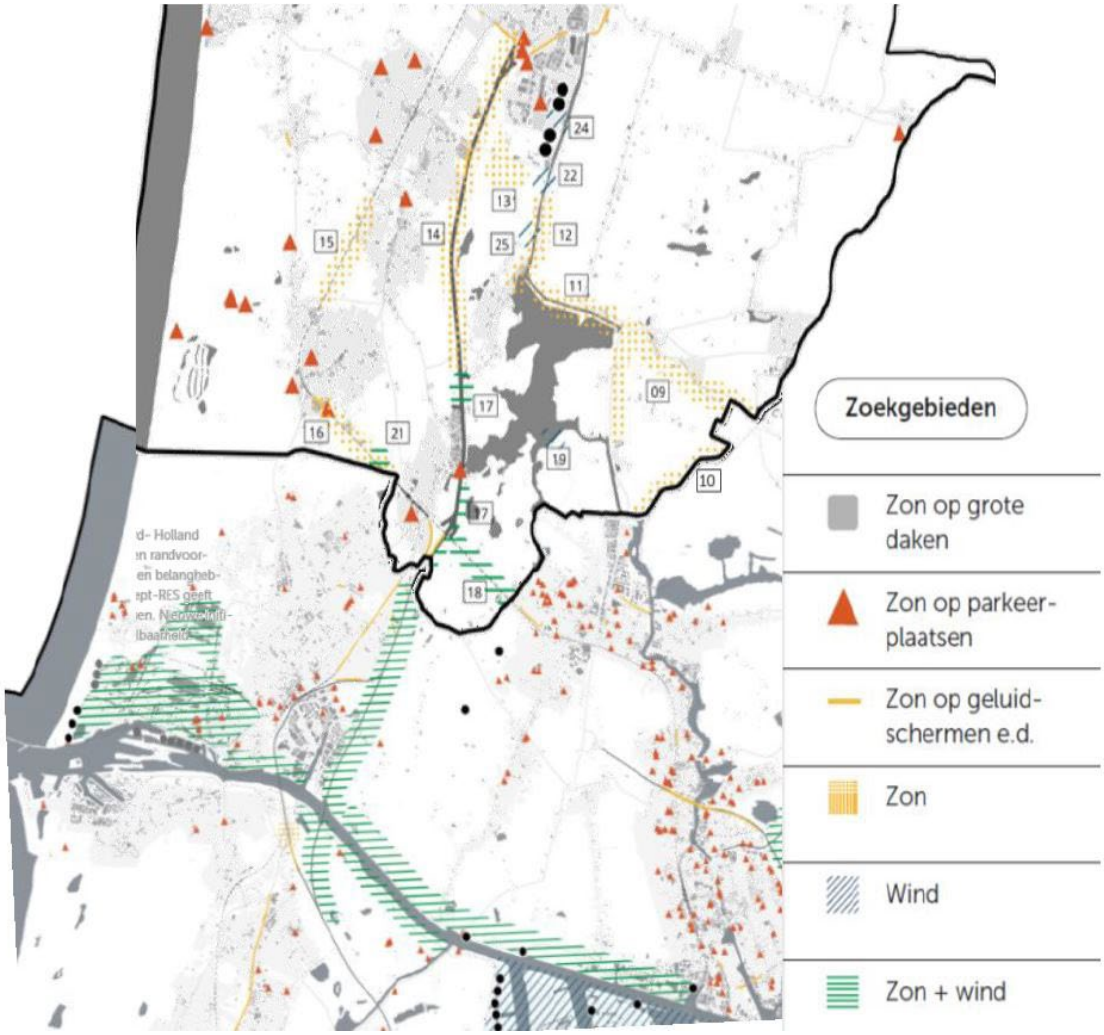

De RES (vast te stellen in 2021) is een uitwerking van het Klimaatakkoord. RAUM valt binnen drie deelgebieden: regio Alkmaar, IJmond en Zaanstreek. In de RES staan zoekruimten voor windturbines en zonnepanelen centraal; het bevat de volgende voorstellen voor RAUM:

- **Zoekgebied voor opwekken windenergie: langs Noordzeekanaal òf langs delen van de A9; langs delen van de spoorlijn Uitgeest-Krommenie; zuidkant van het Alkmaardermeer (t.h.v. oever Krommeniërwoudpolder / Stierop); De Boekel Akersloot (Castricum) is zoekgebied voor één windturbine.**
- **Zoekgebied voor opwekken zonenergie: langs Noordzeekanaal; langs delen van de A9; langs delen van de spoorlijn Uitgeest-Krommenie; langs het Noord-Hollandsch kanaal in de gemeente Castricum; aan weerszijden van de Zuiddijk (in gemeenten Alkmaar en Castricum); langs de Markervaart. Zonnepanelen op parkeerplaatsen is aangeduid ter hoogte van entreegebied jachthaven Uitgeest.**

5. Ambities

Hoofdambitie:
Een herkenbaar en bekend gebied met een toegankelijke naam dat jaarrond eigentijdse en duurzame (water)recreatiemogelijkheden biedt voor de lokale bewoners, voor de inwoners uit de regio en voor (inter)nationale toeristen, met goede verbindingen over land en water met andere bestemmingen, waarin de natuur zich positief ontwikkelt.

Vanuit de hoofdambitie wordt gewerkt met de volgende 10 deelambities:

1. werken vanuit de kwaliteiten van het gebied met unieke (natuur)belevingen, erfgoed en bestemmingen;
2. diverse natuurwaarden verder versterken (grotere biodiversiteit) en beleefbaar maken;
3. bereikbaarheid (ontvangstgebieden) en wandel-, fiets en kanoverbindingen verbeteren;
4. ruimte voor nieuwe initiatieven, diverse belevingen en hoogwaardige horeca, met mogelijkheden voor jaarrond gebruik, met innovatievermogen in aanbod; bij deze ontwikkelingen zo mogelijk inkomsten verwerven voor het recreatieschap;

5. identiteit en naamsbekendheid van het gebied versterken en promoten samen met ondernemers en gemeenten en bestaande stads- en regiomarketing;
6. gebruikmaken van bekende richtinggevende thema's (Oer-IJ, historisch veenweidegebied, Stelling van Amsterdam) met een duidelijke focus per deelgebied;
7. meer bezoekers (ook uit de ruimere regio en als alternatief voor de kust, duingebieden en MRA), die langer blijven en meer in het gebied besteden, in balans met draagkracht van de omgeving (inwoners, natuur, erfgoed) en bijdragen aan de lokale economie (bestedingen);

8. uitwerking geven aan Vitaal Platteland / Amsterdam Wetlands: bijdragen aan de landelijke klimaatdoelstellingen, realisatie van een "recreatief grid" en circulaire landbouw, water en bodem in balans;
9. bijdragen aan een duurzame samenleving, uitgaand van duurzaam ondernemen, natuurinclusieve en energieneutrale gebouwen en bijdragen aan de regionale energie strategie;
10. betrokkenheid verbreden (samenwerking en eigenaarschap), oprichten 'gebiedstafels', met inbreng vanuit belanghebbenden (participatie);

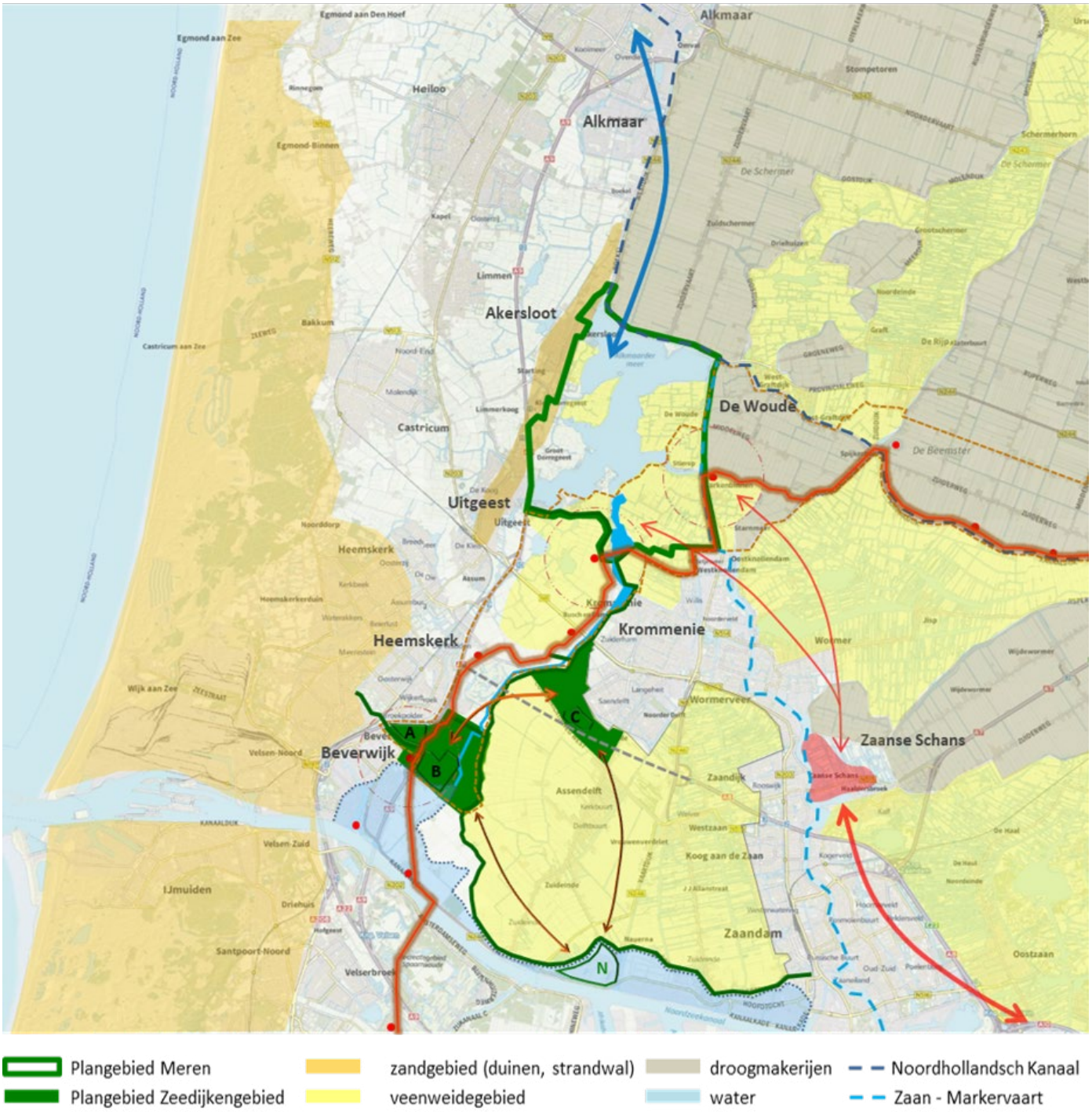

Schets van ruimtelijk-fysieke relaties tussen het RAUM en het omliggend gebied. RAUM ligt tussen de toeristische trekkers Alkmaar en Zaanse Schans. Op deze lijn is een sterkere (watergebonden) relatie wenselijk. De Kil (lichtblauw op de kaart) is een restant van het Oer-IJ: breder en beter zichtbaar maken en bevaarbaar voor kano's. Tussen de nieuwe recreatiegebieden Aagtenpark (A), De Buitenlanden (B) en De Omzoom (C) zijn meer verbindingen en recreatieve mogelijkheden gewenst, ook met het in ontwikkeling zijnde gebied Nauerna (N). Op de kaart worden nog enkele cultuurhistorische gebieden/locaties in de omgeving aangeduid.

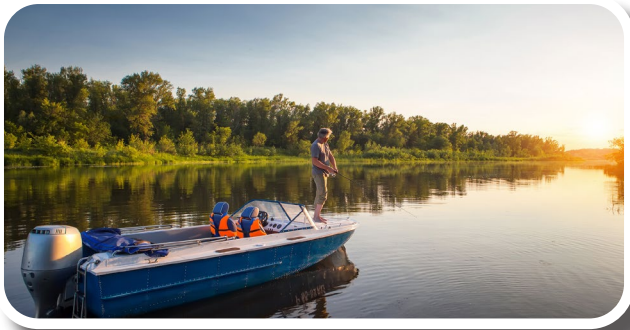

6. Ontwikkellijnen en gebiedskeuzes

In dit hoofdstuk staan diverse (overkoepelende) thema's beschreven die voor het hele plangebied van belang zijn. Ze dienen als leidraad bij ruimtelijke ontwikkelingen. Elk thema sluit af met de keuze die het recreatieschap maakt als basis voor verdere uitwerking in deelprogramma's.

Landschap, historie en verhalen

Op de vorming van het landschap is het Oer-IJ van grote invloed geweest. De leesbaarheid c.q. herkenbaarheid van deze ontstaansgeschiedenis wordt in het gebied meer benadrukt. Het Oer-IJ gebied is verder te ontwikkelen tot een landelijk bekend recreatief-toeristisch merk. Nieuwe keuzes voor toeristisch-recreatieve en landschappelijke ontwikkelingen zijn te inspireren op het Oer-IJ en op latere landschapsvorming zoals dijken en dammen, veenweidegebied en de robuuste doorlopende structuren van de IJdijken en de forten van de Stelling van Amsterdam.

Het recreatieschap wil toewerken naar verbeteringen van de centraal door het gebied lopende **historische waterlopen De Kil en CrommenIJe**. Dit zijn belangrijke restanten van het voormalig Oer-IJ. Deze zijn beter te benutten voor waterberging en natte natuurontwikkeling. De inzet is De Kil beter zichtbaar en breder te maken en geschikt te maken als kanoroute. De loop van het Oer-IJ en van De Kil en CrommenIJe zijn afgebeeld in bijlage 1.

De volgende elementen zijn tevens aanknopingspunten:

- landschappelijke verscheidenheid blijft behouden, met visuele relatie tussen open ruimten;
- behouden huidige verkavelingsstructuur en sloten;
- behouden van zichtbaarheid en vrije ruimte (molenbiotopen) rond historische windmolens;
- accentueren van de loop van voormalige kreekruggen in het veenpolderlandschap;
- vindplaats Romeinse wachtoren aan de rand van Krommenie;
- verspreid in het plangebied liggen stolpboerderijen. Een belangrijk cluster is in het dorp De Woude, waar een elftal stolpen het ruimtelijke beeld karakteriseert.

De Stelling als verbindend kralensnoer tussen de deelgebieden

De Stelling van Amsterdam verbindt de deelgebieden van het recreatieschap. De linie en forten lopen als een kralensnoer vanaf het IJ langs Aagtenpark, De Buitenlanden en De Omzoom naar Alkmaarder- en Uitgeestermeer en verder door naar de Schermer en Waterland. Langs de randen van het recreatiegebied liggen vijf forten, met allerlei toeristische, culturele en maatschappelijke activiteiten. Deze lineaire erfgoedstructuur is goed te benutten voor recreatieve en thematische routes en kan zo een bijdrage leveren aan het spreiden van toeristen. Een aantal forten is nog onderbenut en kan meer ingezet worden voor toeristisch-recreatief medegebruik.

Het Land van Leeghwater: dijken, inpolderingen, vaarten, gemalen en molens: het proces van de voorgaande zeven eeuwen van landwinning, nederzettingen en landbehoud is op diverse plekken nog zichtbaar. Het zijn blikvangers in het landschap die laten zien dat het gebied van grote historische betekenis is. Deze historische lijnen, met gebiedseigen verhalen, lopen langs of dwars door het gebied. Belangrijk onderdeel is het verhaal over Cornelis Corneliszoon van Uitgeest, uitvinder van de toepassing van een krukas om op windkracht in een molen hout te verzagen (zie bijlage 1).

→ **Keuze: het schap stuurt erop aan dat historie (meer) mededrager van ontwikkelingen wordt.**

Regionale betekenis

Het RAUM is een belangrijk onderdeel van het toeristisch aanbod in Noord-Holland, met kenmerkende Hollandse eigenschappen: water, polder, dijken, molens en forten. Het RAUM maakt tevens deel uit van de te beschermen landschappen Laag Holland en Metropolitaan landschap MRA. Het gebied is beter en meer te benutten als aantrekkelijke en toegankelijke leefomgeving voor de omringende dorpen en steden. Daarbij is vrijetijdseconomie een belangrijke economische groeisector in de regio, waarvan RAUM meeprofiteert. Voor het toeristisch aanbod bieden verhalen en productontwikkelingen rond het Oer-IJ en Cornelis Corneliszoon van Uitgeest kansen.

Ontwikkelingen in RAUM dragen bijvoorbeeld bij aan spreiding van de toeristische druk in de MRA. De MRA stroomt over van toeristen; de Zaanse Schans profiteert daarin volop mee: 2 miljoen bezoekers per jaar. RAUM ligt tussen de toeristische trekkers Alkmaar en Zaanse Schans. Op deze lijn is een sterkere (watergebonden) relatie wenselijk. Bijvoorbeeld door Erfgoedpark De Hoop, de diverse molens in het gebied en de Stelling onderdeel te maken van het toeristisch bezoekprofiel in aansluiting op de Zaanse Schans en als onderdeel van arrangementen in de ruimere MRA.

Ook kan meer verblijf in het RAUM worden geboden, om van daaruit toeristen een bezoek te laten brengen aan Alkmaar, Zaanstad, Amsterdam, Haarlem, de Stelling van Amsterdam en de Zaanse Schans. RAUM lift daar kleinschalig op mee door meer ruimte te bieden voor nieuwe vakantie- en recreatieformules gericht op waterbeleving. Op initiatief van eigenaren kunnen waar nodig bestaande toeristische verblijfsaccommodaties worden getransformeerd. Bijkomend doel is mogelijkheden bieden voor nieuwe recreatief-toeristische verdienmodellen vanwege krimp jachthavens en verouderde verblijfsrecreatie.

Door geplande investeringen van de overheid in diverse netwerken (MIRT, zie separate beleidbijlage) verbetert ook de bereikbaarheid van het plangebied voor fietsers (e-bikes) en autoverkeer. Dit vereenvoudigt de bereikbaarheid van het gebied voor mensen uit de regio.

→ Keuze: het recreatieschap stuurt aan op meer bezoekers uit de regio, die langer in het gebied verblijven en er meer besteden. RAUM ligt tussen de toeristische trekkers Alkmaar en Zaanse Schans. Op deze lijn is een sterkere (watergebonden) relatie wenselijk.

Natuurontwikkeling

De ontwikkeling van het gebied vormt een belangrijke bijdrage aan de provinciale doelstelling voor het voltooien van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en ecologische verbindingszones. Door water- en natuurbeheer op elkaar af te stemmen wordt tevens toegewerkt naar aaneengesloten natuurgebieden. In en langs het meer is grotere biodiversiteit mogelijk, zoals beschreven in het Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland (zie hoofdstuk 4). In de visie Amsterdam Wetlands (zie ook hoofdstuk 4) is een voorzet gemaakt welke veenweidegebieden behouden blijven uit cultuurhistorisch, landschappelijk en agrarisch oogpunt en welke op termijn zullen veranderen in moerasrijke zones. Deze keuzes komen voort uit toenemende belangen rond bufferen van water, reductie van CO2 en tegengaan van bodemdaling.

→ Keuze: in lijn met het perspectiefplan Amsterdam Wetlands blijven de veenweiden in RAUM behouden als historisch veen, en daarmee behoud van ruimte voor weidevogels.

Het recreatieschap wil inrichting en beheer van natuur- en recreatiegebieden, waaronder de graslanden, verweven met doelstellingen voor NNN en waterbeheer. Hierbij wordt aangesloten bij provinciale programma's groen, metropolitaan landschap, natuurinclusieve landbouw en bodemdaling.

→ Keuze: bevorderen toename van biodiversiteit in de natuur- en recreatiegebieden binnen het recreatieschapsgebied, agrarisch natuur- en landschapsbeheer, gecombineerd met economisch en ecologisch duurzame agrarische sector.

Langs grote delen van de waterlopen en meren zijn en komen natuurvriendelijke oevers, uit oogpunt van recreatieve meerwaarde, natuurwaarden en kostenbesparing in onderhoud. Dit vindt plaats in samenhang met lokale verdieping om het onderwatermilieu meer variatie te geven en oplossingen te bieden voor de waterplantenproblematiek. Ook de uitvoering van het oever- en natuurontwikkelingsproject Saskerleidam (fase 2) past in dit kader[2]. Op deze dam aan de noordzijde van het plangebied worden ecologische, landschappelijke en waterstaatkundige doelen gediend door schone bagger te borgen (bijvoorbeeld afkomstig uit verdiepingen van het meer).

→ Keuze: het schap stuurt aan op verdieping van het meer op diverse locaties. De uitwerking en keuze in locaties vindt plaats in het kader van het Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland (zie hoofdstuk 4), waarvoor de subsidieaanvraag is ingediend.

Zonering

Natuur- en/of recreatieontwikkeling vinden plaats in samenhang met de aanwezige kwaliteiten in het gebied. Recreatie, natuur, landschap en cultuurhistorie zijn geen 'losse waarden', ze grijpen in elkaar en kunnen elkaar versterken. Op plekken waar een overgang nodig is (bijvoorbeeld van druk naar rustig) komen zones om dit te reguleren. Ook omdat niet alle recreatiebehoeften gelijk zijn, is het belangrijk te zoneren, zodat verschillende gebruiken goed naast elkaar kunnen. Vooral bij combinatie van unieke en kwetsbare natuur en recreatie in één gebied is zonering van druk naar rustig wenselijk. Voorzieningen worden afgestemd op deze zonering.

In ontwikkelgebieden in RAUM is ruimte voor aantrekkelijke bestemmingen waar recreatievormen van water en land samenkomen, met bij voorkeur cultuurhistorie als onderdeel. De combinatie van investeren in een fijnmazig recreatief netwerk en investeren en samen-werken in recreatieve arrangementen, met water als thema en als kwaliteit, is daar een uitwerking van. In die gebieden

[2] De ophoging van de Saskerleidam is als fase 1 reeds uitgevoerd. Fase 0 zijn de vooroevers aan de noordoever van het Uitgeestermeer (ook afgerond). Fase 2 moet nog in uitvoering komen. Dit gaat om een natuurvriendelijke oever van circa 5 hectare in de oksel van de Saskerlei en Saskerleidam. Mogelijk wordt deze fase uitgevoerd i.c.m. het Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland (zie hoofdstuk 4) .

krijgen natuurwaarden die niet verstoringsgevoelig zijn ontwikkelruimte gemengd met en in samenhang met recreatiedoelen.

→ Keuze: het recreatieschap werkt met een zonering in deelgebieden waar natuurontwikkeling voorop staat en waar (beperkt) recreatieve en/of toeristische ontwikkeling mogelijk is.

Recreatief Grid

Deze visie is een inbreng voor het optuigen van een regionaal 'Recreatief Grid', zoals beschreven in het perspectiefplan Amsterdam Wetlands. Betere bereikbaarheid per auto, fiets en OV ('buitenpoorten') en aantrekkelijk vormgegeven ontvangstgebieden zijn daar onderdeel van, inclusief het mogelijk maken van (nieuwe) toeristisch-recreatieve hotspots. Dit moet gaan bijdragen aan nieuwe recreatieve verdienmodellen voor ondernemers en beheerders van het landschap. Daarbij speelt ook dat het belang van groen en water in de nabijheid van steden en dorpen toeneemt (trend). Voor alle deelgebieden in het RAUM zijn daarom goede recreatieve routes naar het gebied belangrijk, veilig en toegankelijk ingericht voor fietsers en wandelaars vanuit omliggende dorpen en steden. De inrichting van de groen-recreatieve ruimte is tevens bedoeld om te verleiden tot gezond gedrag. Ook wil het recreatieschap in overleg met gemeenten en jachthaven-ondernemers onderzoeken of op of nabij de havens enkele kleinschalige overnachtingsmogelijkheden kunnen komen op en langs het water.

→ Keuze: deze visie ondersteunt het perspectiefplan Amsterdam Wetlands door het bieden van een ruimtelijk en recreatief raamwerk van routes, zones en toeristisch-recreatieve plekken, voor beleving van natuur, landschap en erfgoed, gedragen door de kenmerken en verhalen (geschiedenis) van het gebied.

Routenetwerken

Het Alkmaarder- en Uitgeestermeer ligt centraal in een web met waterwegen als Nauernasche Vaart, Noord-Hollandskanaal, Zaan, Omval en Ringvaarten. De rol van de meren voor de pleziervaart (incl. sloepen) is groot, naast het gebruik voor de doorvaart naar bijvoorbeeld Alkmaar, Zaanstad en Purmerend, met onderweg bijvoorbeeld de havens in De Rijp en de sluis bij West-Graftdijk. In de diverse beheergebieden van het recreatieschap is ook veel vaarwater voor kano's en fluisterboten.

Het hele werkgebied van RAUM is goed dooraderd met bewegwijzerde lokale en regionale routenetwerken voor fietsen en wandelen[3] en varen (BRTN[4], sloepen[5], kano's). Daarnaast zijn er thema-fietsroutes (bijv. pontjesroute[6]), routes voor overdraagbare vaartuigen als kano's en SUP boards en er zijn diverse verbindingen met omliggende gebieden. Bij Akersloot en Uitgeest/Zwaansmeer zijn Toeristische Overstappunten (TOP) als startpunt van routes. Het recreatieschap wil meer bekendheid geven aan de routenetwerken (bebording, digitaal) en nieuwe thematische routes ontwikkelen.

Waar nog een slag te winnen valt is het regionale (snel)fietsnetwerk van de provincie koppelen aan de bereikbaarheid van de recreatiegebieden (provinciaal beleid 'Perspectief Fiets', als uitwerking van de OmgevingsvisieNH2050). Door deze hoogwaardig en aantrekkelijk te verbindingen met de steden en dorpen worden inwoners en recreanten laagdrempelig verleid het gebied te bezoeken.

Tevens wil het recreatieschap een haalbaarheidsonderzoek naar de aanleg van een aantal ontbrekende schakels in het gebied (of naar omliggende gebieden), tussen fietsroutes, wandelroutes (inclusief

boerenlandpaden) en kanoroutes en eventueel ruiterpaden. Dit geldt ook voor de verbindingen tussen en naar de gebieden rond De Kil, tussen voormalig Wijkermeer en Cromme-IJe en tussen De Omzoom en de Buitenlanden (zie ook Groen en Waterplan van de Groene IJmond: Strategisch Groen Project tussen IJmond en Zaanstad). Dit haalbaarheidsonderzoek naar eventuele extra schakels wordt in het uitvoeringsprogramma opgenomen, inclusief een overzichtskaartje van toe te voegen schakels tussen de belangrijkste bestaande recreatieve routes.

→ Keuze: het recreatieschap brengt ontbrekende schakels in het routenetwerk voor fiets-, wandel-, kano/fluisterboten in beeld. In het uitvoeringsprogramma wordt gekozen welke worden uitgevoerd. Daarin wordt tevens over de haalbaarheid van een of meer ruiterroute(s) beslist.

Inclusieve samenleving

Bijdragen aan een inclusieve samenleving vraagt om eventuele aanpassingen in bedrijfsvoering van ondernemers in het gebied en afspraken over sociale bijdragen. Voorbeelden zijn creëren van werkgelegenheid voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt en begeleiding gericht op dagbesteding, herstel van ziekte, leren tuinieren (moestuinen) e.d.. Ook vernieuwende convenanten over rentmeesterschap en ‘community values’ (met de gemeenschap op te stellen waarden die gezamenlijk nagestreefd worden) passen in dit kader.

→ Keuze: het recreatieschap gaat binnen haar eigen bedrijfsvoering - en in overleg ook via haar partners in het gebied - bijdragen leveren aan een inclusieve samenleving.

[3] wandelnetwerknoordholland.nl en fietseropuit.nl/noordholland
[4] Basisrecreatietoervaartnet (BRTN): landelijk basisnetwerk recreatieve vaarwegen
[5] sloepennetwerk.nl/sloepenroutes#Noord-Holland
[6] routes.nl

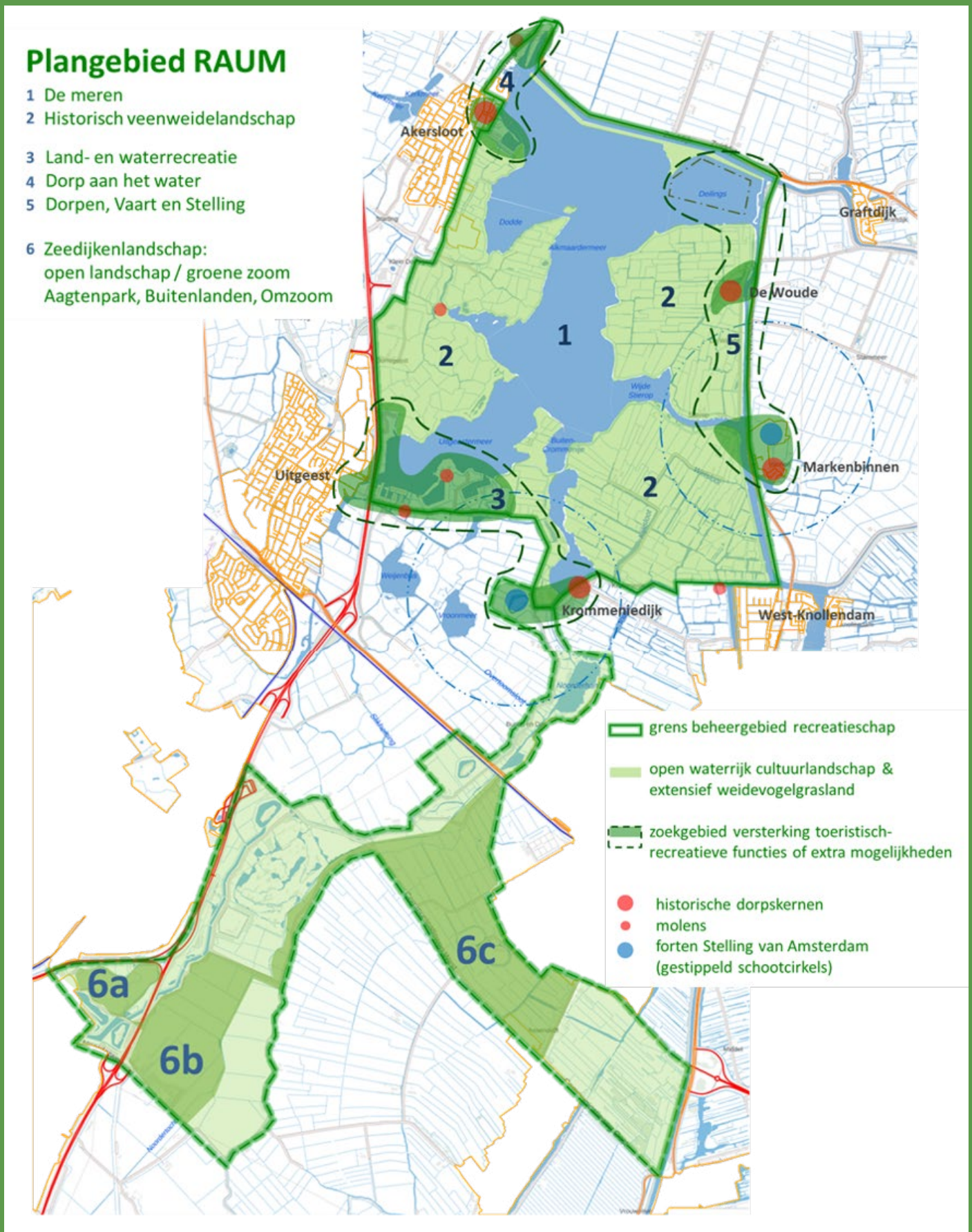

Plangebied visie RAUM, met de 6 deelgebieden. De groene lijn rondom de meren is de grens van het beheergebied. De groene vlakken in het zuidelijk deel zijn ook onderdeel van het beheergebied. De groene gestippelde lijn is bedoeld als aanduiding voor de verbintenis c.q. aaneenhechting van alle deelgebieden.

7. Deelgebieden

De verdere uitwerking van de visie voor het recreatiegebied vindt plaats in zes globale deelgebieden (geen harde grenzen). De beleidslijnen uit de voorgaande hoofdstukken vinden daarbinnen hun uitwerking. Het recreatiegebied is verdeeld in het meer zelf, het omliggend historisch veenweidelandschap en drie ontwikkelzones met eigen accenten en kansen. Het zesde deelgebied is het drietal in ontwikkeling zijnde kleinere recreatiegebieden, ten zuiden van het meer: De Buitenlanden, Aagtenpark en de Omzoom.

De hieronder beschreven ontwikkelrichtingen worden ondersteund met de hiernaast getoonde kaart, waarop het plangebied van de visie is aangegeven, met de 6 deelgebieden.

Deelgebied 1 'De Meren'
Betreft gehele Alkmaarder- en Uitgeestermeer
Hoofdkenmerk: ruimte voor waterrecreatie en natuurontwikkeling:

- **centrum in een web met waterwegen;**
- **grote rol voor de pleziervaart (incl. sloepen), watersport en kanoën;**
- **doorvaart naar omliggende steden en dorpen en jachthavens;**
- **kansen voor combineren natuurbeleving en waterrecreatie;**
- **op en rond het water is ruimte voor vissers;**
- **waterplantengroei in overeenstemming brengen met gebieds-zonering. Toename biodiversiteit door bodemaanpassing, lokale verdieping en aanleg natuurvriendelijke oevers.**

Ontwikkeldoelen:

- verdere ontwikkeling van het Alkmaarder- en Uitgeestermeer en versterking van de waterrecreatiesector tot een vitale, duurzame en toekomstgerichte sector;
- verbetering van het netwerk voor de grote (staande mastroute) en kleine recreatievaart.
- meer mogelijkheden voor rondjes door het gebied en naar omliggende gebieden: vaarbeleving van de fraaie omgeving;
- meer mogelijkheden voor oeverrecreatie (zo mogelijk enkele strandjes[7]) en waterplezier zoals suppen en surfen[8]; met name bij Akersloot en bij Woudhaven;
- verdere uitrol van openbare aanmeersteigers (project "Landvasten") en bijbehorende picknickplekken. In het gebied kunnen eventueel op een aantal plekken extra moorings (aanlegboeien en -palen) komen. Daarnaast wordt gekeken voor wenselijkheid van een aantal steigers specifiek voor kano's en kleine boten. Openbare aanlegplaatsen buiten de oeverparken blijven 'basic' en worden niet voorzien van stroom. Door voorzieningen als stroom en oplaadpunten aan te bieden bij jachthavens wordt het (verbrede) gebruik van jachthavens bevorderd;
- collectieve inzameling van vuil- en bilgewater en beschikbaarheid van openbare toiletten bij jachthavens (afstanden binnen RAUM zijn overzichtelijk); voldoende vuilwaterpunten zijn nodig om illegale lozingen op het meer te voorkomen;
- Verbeteren waterkwaliteit: chemisch, ecologisch en als zwemwater (waterbeleid Hoogheemraadschap);

[7] Dit is maar zeer beperkt mogelijk om diverse redenen: ondergrond zettingsgevoelig, snel te grote waterdiepte (steil talud), golfgevoeligheid, nabijheid beroepsscheepvaart.
[8] Diverse oevers zijn mogelijk wel geschikt te maken voor suppen/surfen door de beschoeiing verschillende niveaus te geven (traptreden maken door beschoeiingen op verschillend niveau aan te brengen).

Deelgebied 2 'historisch veenweidelandschap'
Betreft Westwouderpolder, Woudpolder, Crommenije, Dorregeest, Hempolder en natuurrijke oevers
Hoofdkenmerk: behoud cultuurhistorische veenweidegebieden, met landschaps- en natuurwaarden en extensieve veeteelt

- Vrijwel onaangetast middeleeuws landschapspatroon (veenweide): open en uitgestrekt karakter, dicht netwerk van sloten, extensieve veeteelt, weidevogels.
- Het open gebied fungeert als een tegenhanger van het dichte stedelijke gebied met kwaliteiten als rust en ruimte; geen verdere verdichting van het gebied.
- Hollandse sferen Krommeniedijk (dijk uit 1280) en diverse molens.
- Crommenije (natuurmonument): overblijfsel Oer-IJ
- relatieve rust, donkerte en stilte (weidevogelgebied)
- ecologische kernkwaliteiten: open waterrijk landschap met extensieve weidevogelgraslanden en verlandingsvegetatie.

Ontwikkeldoelen:
- Continueren huidige gebruik en inrichting;
- Behoud van routes voor fietsen, wandelen, fluistervaren en kano's; eventueel enkele extra verbindingen aanleggen (en voor kano's doorvaarbare duikers), trekpontjes en enkele extra aanleg- en picknickplekken;
- Routestelsel voor kanoën en roeien en fluistervaren zijn ook goed als schaatsroute te gebruiken (Molen- en Merentocht);
- Bij bestaande of in vrijkomende panden onder voorwaarden toestaan van ondersteunende recreatieve functies of kleinschalige overnachtingsmogelijkheden (initiatief eigenaren) als aanvullend verdienmodel.

Deelgebied 3 ‘water- en landrecreatie’
Betreft oevergebied Uitgeestermeer en Zwaansmeer, zone Lagendijk tot historisch fort en lintdorp Krommeniedijk
Hoofdkenmerk: concentratie water- en landrecreatie en bestaande en enkele nieuwe publiekstrekkers, historische thema’s

Ontwikkeldoelen:

- Toevoegen verblijfsrecreatie op en naast het water, horeca, jaarrond leisure voorziening (cultuurhistorie) en verbeteren strandjes en ligweides, alle aansluitend op bestaande voorzieningen;
- Bij ontwikkelingen accent leggen op cultuurhistorische thema’s zoals Oer-IJ, Romeinen, Walvisvaart, houtbouw Zaanstreek, Cornelis Corneliszoon, Stelling van Amsterdam.
- Erfgoedpark De Hoop als kernpunt voor ontwikkelingen, beleving cultuurhistorie, toeristisch infopunt, nieuwe horeca, startpunt voor routes, ervaren van het meer.
- Dorregeest: nieuwe horeca, incl. publieke toiletgroep, en aanleg trailerhelling (bestemmingsplan in voorbereiding).
- Promoten historie van en bezoek aan fort K’IJK en Krommeniedijk (geen extra ontwikkelingen).

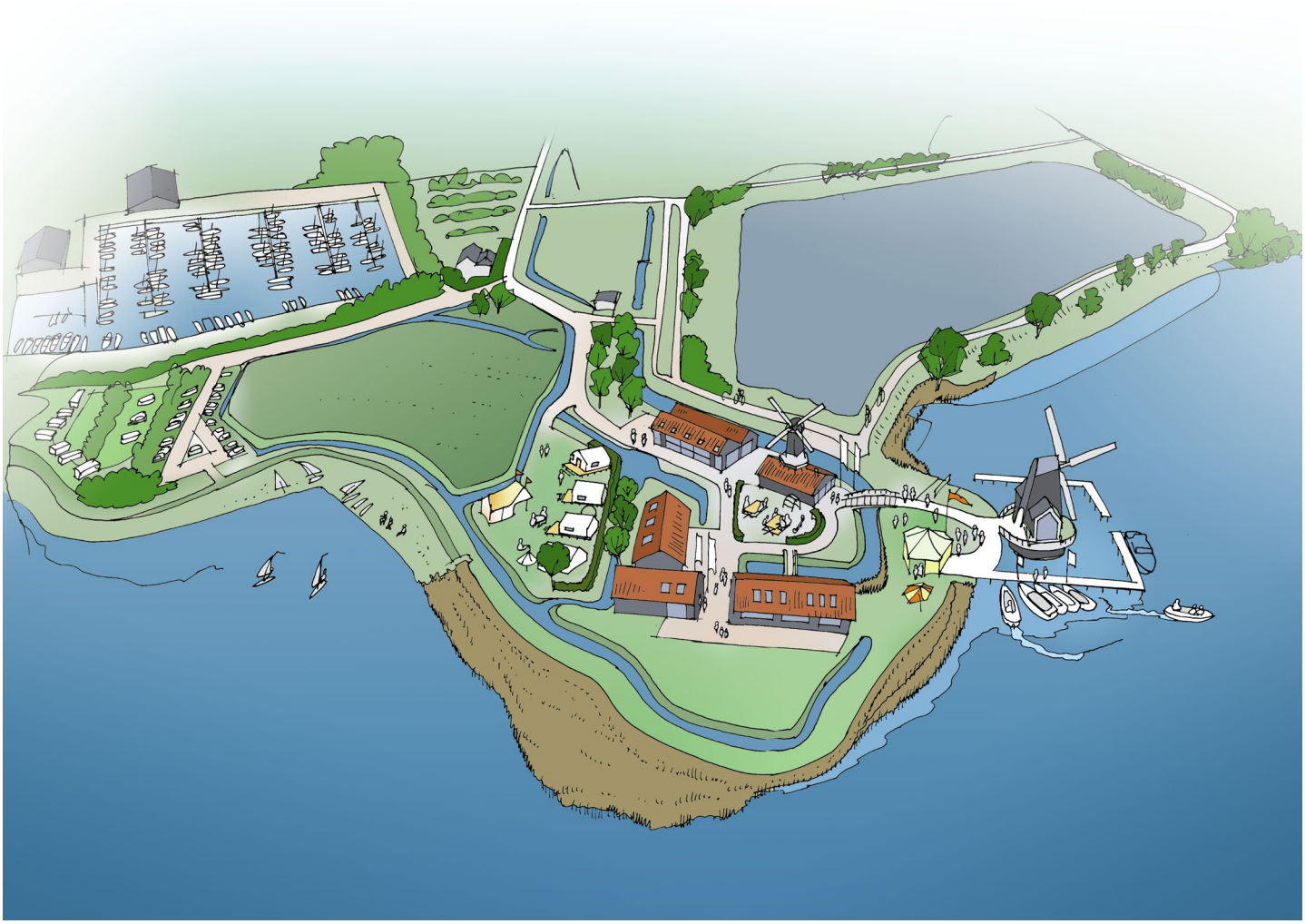

<u>Deelgebied 4 ‘dorp aan het water’</u>
Betreft dorpsrand langs historisch deel Akersloot vanaf pont Akersloot tot en met jachthavens Klaas Hoornlaan
Hoofdkenmerk: recreatieve en multifunctionele oeverzone tussen dorpskern en Alkmaardermeer

Het dorp Akersloot is met het Alkmaardermeer verbonden via het wandel- en fietsnetwerk wat in 2002 is gerealiseerd. De pontjesroute loopt daarlangs via de nieuw aangelegde kade rond de Klaas- Hoorn en Kijfpolder. Bij de ontwikkeling van nieuwe woningen op 2 verouderde terreinen langs het meer (bij Jachthaven Laamens) komt een openbare route naar de oever.

Ontwikkeldoelen:

- Lokale voorzieningen voor recreatie (zwemmen);
- Mogelijkheden verkennen voor verbreden perspectief jachthavens (vanwege terugloop botenbezit);
- Kansen voor verbetering verbinding dorp en water door afronding dorpsbebouwing / toevoegen woningen, horeca en openbare oever;
- Deelvisie maken op mogelijkheden gebied Uiterdam en pont Akersloot, waaronder de wenselijkheid en haalbaarheid van passantensteiger, visplekken, camperplaats, uitkijktoren, horeca, fiets- en wandelgelegenheden.
- De Hoorne conform plannen uitvoeren (2021 speelbos, amfitheater en veilige zwemplek met zwemtrapjes/plateaus; Mogelijkerwijs op een later moment extra ambities (w.o. horeca en sport) indien inpasbaar naast weidevogelleefgebied.

<u>Deelgebied 5 ‘Dorpen, Vaart en Stelling’</u>
Betreft de zone Markervaart-Kogerpolderkanaal, inclusief Markenbinnen en fort, De Woude, Woudhaven en Deilings.
Hoofdkenmerk: waterrecreatie en beleving cultuurhistorie

Ontwikkeldoelen:

- Afgestemde promotie van bestemmingen / pleisterplaatsen langs het water: fortactiviteiten Markenbinnen, pont en stolpendorp De Woude en ontwikkeling/vernieuwing gebied Woudhaven;
- Recreatieve oevers; startpunt/onderdeel diverse wandel- en fietsroutes
- Gebied Deilings voor snelvaren en waterskiën. Indien veilig uitvoerbaar eventueel ook ruimte maken voor andere durfwatersporten als flyboarden en een drijvende bar & terras.

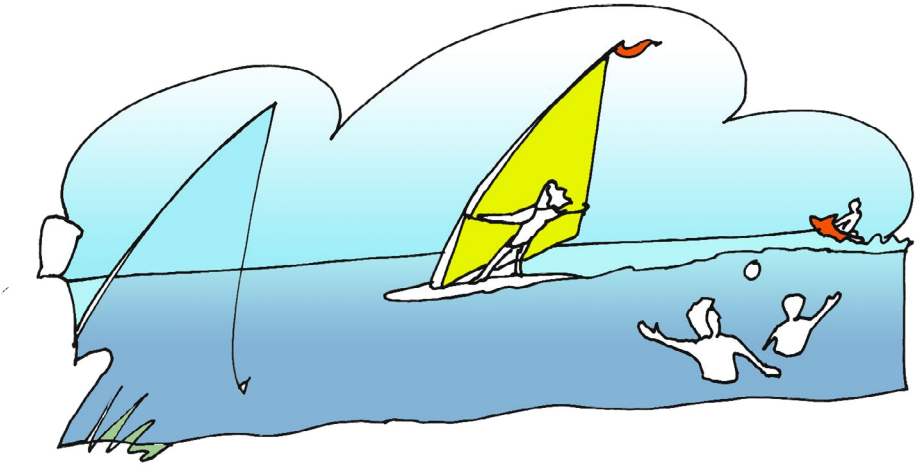

<u>Deelgebied 6: "Open landschap / groene zoom"</u>
Betreft Aagtenpark en De Buitenlanden en De Omzoom
Hoofdkenmerk: het Aagtenpark en De Buitenlanden vormen samen met de golfbaan en IJdijken een groene oostrand voor Beverwijk/-Heemskerk en zijn belangrijk onderdeel van het verder te ontwikkelen stelsel van recreatieve verbindingen. Hetzelfde geldt voor De Omzoom als groene (zuidwestelijke) dorpsrand bij Assendelft (Kerkbuurt).

Ontwikkeldoelen:
<u>Overkoepelend:</u>

- de drie gebieden zijn de poorten naar het buitengebied en zijn verder te ontwikkelen met een diversiteit aan recreatief gebruik
- richtinggevende thema's: Oer-IJ en Stelling van Amsterdam
- meer wandel-, fiets- en kanoverbindingen tussen deze drie gebieden onderling en met het Alkmaarder- en Uitgeestermeer
- versterken van De Kil (restant van het Oer-IJ) als centrale verbinding voor recreatieroutes, natuur en cultuurhistorie vanaf het Noordzeekanaal naar de Meren. De Kil zichtbaar en breder maken en geschikt maken als kanoroute (de loop van het Oer-IJ en van De Kil zijn afgebeeld in bijlage 1)
- ecologische verbinding langs Groenedijk / IJdijken
- eventueel een jaarrondvoorziening toevoegen, zoals wellness
- tracéstudie A8-A9: borgen diverse hoogwaardige recreatieve verbindingen

Deelgebied 6a: Aagtenpark:

- Toegang verbeteren, bekendheid verbeteren
- Versterken zicht op het landschap van Fort St. Aagtendijk
- Eventueel (kleinschalige) evenementen, uitzichtpunt
- Mountainbikeparcours (technisch)
- Minigolf / Pitch & Put
- Sport en spel in de natuur / speelbos / natuurlijke inrichting
- Commercieel klimpark
- Koppelen aan bestaande horeca (Vuurland)

Deelgebied 6b: De Buitenlanden

- (Door)ontwikkeling plan Landgoed Rorik
- Verbinding met en beleving van omliggende gebieden, waaronder Stelling van Amsterdam
- Thematische wandel- en fietsroutes
- Uitkijkpunt/vogelkijk

Deelgebied 6c: De Omzoom:

- Versterken van de stadsranden, waaronder De Omzoom, voor dagrecreatie, uitbreiding wandel- en fietsroutes vanuit de woongebieden naar het buitengebied en de Noordzeekanaalzone.
- Gebied meer aanhechten op omgeving: landschappelijk, Stelling van Amsterdam, routes. Bestaand wandel- en fietsnetwerk uitbreiden en verbinden met routes in Laag Holland, Amsterdam en Kennemerland.
- Waternetwerk verbinden met wandel- en fietsroutes en erfgoed.

8. Leidraad voor uitvoering

Vaststelling, uitvoering en financiering

De visie dient als kader voor bestaande en nieuwe ontwikkelingen. Bestaande lopende projecten geven al uitvoering aan deze visie. Nieuwe eigen initiatieven of die van derden worden getoetst aan de visie. De vaststelling van de visie leidt niet tot financiële consequenties.

Na de visie volgt een uitvoeringsprogramma. Dat wordt in 2021 opgesteld en beschrijft de gewenste ontwikkelingen die het recreatieschap actief oppakt, aan de hand van uitvoeringsdoelen en acties in de diverse deelgebieden en op thema's (bijv. natuurontwikkeling, routes, historie). De acties bevatten recreatieve, ecologische en financiële doelen en een beschrijving van de maatschappelijke bijdrage van ontwikkelingen. Een belangrijk uitvoeringsdoel is het gebied en de diversiteit aan belevingen en mogelijkheden beter bekend te maken (marketing), zodat meer mensen gebruik maken van het gebied.

Het programma beschrijft diverse projecten voor behoud en ontwikkeling van het gebied concreet en werkt dit verder uit in stappen, waaronder de financiële haalbaarheid. Per (deel)project komt in overzicht wat gedekt is en waar middelen voor gezocht moeten worden. Voor een aantal wenselijke of noodzakelijke investeringen voor uitvoering wordt cofinanciering aangevoerd, zoals subsidie aanvragen, regionale of landelijke programma's en investeringen van derden. Ook worden mogelijkheden en effecten onderzocht van het eventueel heffen van financiële bijdragen van bezoekers/recreanten. Met een uitvoeringsprogramma inclusief middelen kunnen sneller de doelen bereikt worden. De visie dient als kader voor de onderbouwing van eventuele subsidieaanvragen.

Het uitvoeringsprogramma wordt na vaststelling van de visie ter informatie gestuurd aan de gemeenteraden en Provinciale Staten. De planhorizon van de visie is 2030, het uitvoeringsprogramma heeft betrekking op de eerste helft van die periode, tot en met 2026.

→ De vaststelling van de visie leidt niet tot financiële consequenties.
→ Het opstellen van het uitvoeringsprogramma vindt plaats binnen de begroting.
→ De uitrol van het uitvoeringsprogramma zal voor een aantal projecten om meer of nieuwe (tijdelijk) bestedingsruimte vragen voor personele inzet of realiseerbaarheid van projecten. Indien mogelijk wordt dit binnen de dekking van de begroting opgelost. Mogelijkheden voor externe financiering zoals subsidies zullen worden onderzocht. Projecten waarvoor nieuwe bestedingsruimte nodig is worden eerst voorgelegd aan de besturen van provincie en deelnemende gemeenten.

Omgevingsplan

De visie dient mede als bouwsteen voor de op te stellen gemeentelijke omgevingsplannen, voor een ruimtelijk-juridische borging van de beoogde ontwikkelingen en te beschermen waarden.

Toetsen initiatieven (spelregels)

De recreatieve ontwikkelingsmogelijkheden in het gebied zijn beperkt. In enkele deelgebieden zijn

nieuwe initiatieven mogelijk, zoals beschreven in hoofdstuk 7. Het recreatieschap toetst de bijdrage van nieuwe initiatieven aan onderstaande spelregels:

Het initiatief:

1. versterkt het recreatieve aanbod (vermaak, beweging, rust en/of ontspanning) in de breedte en deels jaarrond;
2. versterkt de biodiversiteit en natuurbeleving;
3. draagt bij aan de identiteit (w.o. cultuurhistorie) en naamsbekendheid van het gebied;
4. past bij de overige functies in het gebied en omgeving en vult deze aan;
5. leidt tot vaker en langer bezoek en samenwerking tussen partijen;
6. levert zo mogelijk inkomsten op voor het recreatieschap;
7. gaat uit van duurzaam ondernemen en maakt zo veel mogelijk gebruik van het principe van natuurinclusief bouwen en draagt bij aan energie- en klimaatdoelstellingen.

Overzicht projecten en plannen

Het uitvoeringsprogramma bevat per deelgebied een verdere uitwerking van de in hoofdstuk 7 beschreven ontwikkelrichting. Per gebied ligt een ander accent. Alle deelgebieden liggen in bijzondere landschappelijke structuren en maken onderdeel uit van bepaalde beleving in natuur en/of recreatie, buitenactiviteiten en recreatieve voorzieningen. Daarnaast zijn er drie overkoepelende thema's voor het gebied waarvoor deelplannen komen.

	Projecten in deelgebieden	Accent, beoogd resultaat
1	De meren	diverse nieuwe ontwikkelingen mogelijk maken voor zowel toenemend gebruik waterrecreatie, als meer natuurontwikkeling en biodiversiteit.
2	historische veen-weide-landschappen rondom het meer	behoud van vrijwel onaangetast middeleeuws landschapspatroon, weidevogelgebied en extensieve veeteelt; het open gebied fungeert als een tegenhanger van het dichte stedelijke gebied met kwaliteiten als rust en ruimte; doorlopende verbindingen natuur, varen, wandelen, fietsen, zo mogelijk enkele extra verbindingen maken.
3	oevergebied Uitgeestermeer en Zwaansmeer (Uitgeest)	concentratie land- en waterrecreatie, bestaande en enkele nieuwe publiekstrekkers, historische thema's; Erfgoedpark De Hoop als kernpunt voor ontwikkelingen, toeristisch infopunt, nieuwe horeca, startpunt voor routes, ervaren van het meer.
4	Dorp aan het water (Akersloot)	recreatieve oeverzone tussen dorpskern Akersloot en Alkmaardermeer (verbeteren verbinding dorp en water): horeca, lokale recreatievoorzieningen oevers en zwemmen; verbreden perspectief jachthavens.
5	Dorpen, Vaart en Stelling (zone Markervaart)	waterrecreatie en beleving cultuurhistorie. Afgestemde promotie van bestemmingen / pleisterplaatsen langs het water: fortactiviteiten Markenbinnen, pont en stolpendorp De Woude en ontwikkeling/vernieuwing gebied Woudhaven.
6 a,b,c		groene rand Beverwijk, Heemskerk en Assendelft: uitbreiding wandel- en fietsroutes vanuit de woongebieden, poorten naar het buitengebied en verder ontwikkelen met een diversiteit aan recreatief gebruik; gebied meer aanhechten op omgeving: landschappelijk, Stelling van Amsterdam en routes in Laag Holland, Amsterdam en Kennemerland.

	Overkoepelende plannen	
7	Netwerken	samenhangend beheerplan natuur/recreatiedoelstellingen (inclusief borging NNN en ecologische verbindingszones door het gebied en naar de omgeving). Haalbaarheidsonderzoek naar de aanleg van een aantal ontbrekende schakels in het gebied, tussen fietsroutes, wandelroutes (inclusief boerenlandpaden) en kanoroutes en eventueel ruiterpaden, met een overzichtskaartje van de belangrijkste bestaande recreatieve routes.
8	Plan voor marketing en samenwerking	Plan opstellen en middelen vrijmaken om gebied beter op de kaart te zetten; lokaal en (boven)regionaal bekend, zie aandachtspunten hieronder
9	Regionale Energie Strategie	ruimte voor zonnepanelen (zoekgebieden), biomassa, waterberging

In overzicht:
Het uitvoeringsprogramma zal ook ingaan op een aantal plannen voor het beheer van het gebied (zie ook de punten in bijlage 4 over afval, handhaving, sanitaire voorzieningen, afmeerplekken, waterplanten en blauwalg).

Plan voor marketing en samenwerking

Het recreatieschap ondersteunt zowel de ontwikkeling van natuur als van recreatie in het gebied. Voor het recreatief gebruik is dat merendeels rustige recreatie (wandelen, fietsen, kanoën, zeilsport, excursies, beleven (cultuur)historie, bezoek forten e.d.). Daarnaast is er ruimte voor een aantal actieve of meer aanwezige vormen van recreatie en toerisme (strandjes, campings, havens, horeca, watersport, intensivering recreatief gebruik Aagtenpark). Juist de afwisseling in mogelijkheden maakt het gebied divers en aantrekkelijk.

Voor de recreatieve benutting zet het recreatieschap instrumenten in als promotie en marketing en digitale media. Dit wordt de komende jaren steviger ingezet samen met gemeenten en ondernemers uit het gebied en de bestaande gemeentelijke en (boven)regionale platforms voor promotie. Uit onderzoek blijkt dit gebied relatief onbekend en onderbenut, terwijl er genoeg ruimte is om meer bezoekers te ontvangen, ook uit de regio en als alternatief voor de kust, duingebieden en MRA. Bezoekers die langer blijven en meer in het gebied besteden, in balans met draagkracht van de omgeving (inwoners, natuur, erfgoed) en bijdragen aan de lokale economie (bestedingen). In het uitvoeringsprogramma worden de volgende aandachtspunten uitgewerkt:

- meer samenwerking met recreatieondernemers en verenigingen in en rondom het gebied en in de dorpskernen voor afgestemde promotie en arrangementen;
- diverse concrete aanknopingspunten vanuit diverse (historische) stichtingen (OerIJ, Cornelis Corneliszoon, Uitgeester en Akersloter Molens) voor ontwikkelde verhaallijnen en mogelijke producten;
- nader onderzoek naar behoeften en doelgroepen is noodzakelijk; verdere invulling in participatie met potentiele doelgroepen;
- voor (inter)nationale promotie is een andere naam voor het gebied gewenst;
- bevorderen toeristisch imago, impuls geven aan recreatie en toerisme met actievere promotie, stimuleren meerdaags toerisme;
- het gebied als geheel promoten in samenhang met de omgeving (marketing, app, website,

bewegwijzering) en in samenwerking tussen gemeenten, recreatieschap en ondernemers;
- meer communicatie over evenementen, recreatieve routes, aanleg- en pleisterplaatsen;
- versterken cultuurhistorie als unique selling point: verhalen over de ontstaansgeschiedenis en vorming van het unieke landschap; verbinding met andere (regionale) cultuurhistorische waarden en evenementen;
- meer samenwerking met andere beheerorganisaties op uitvoering en beleidsniveau (Staatsbosbeheer, Landschap Noord-Holland, Hoogheemraadschap, Recreatie Noord-Holland);
- bevorderen verblijfsrecreatie: langer verblijf en meer bezoek aan andere bedrijven / activiteiten (arrangementen); aanleg van camperplaatsen is hier eventueel onderdeel van.

Gebiedstafels

Het recreatieschap onderzoekt de mogelijkheid een of meer gebiedstafels op te richten, bijvoorbeeld om goede en vernieuwende plannen van ondernemers te bespreken of om de marketing van het gebied te professionaliseren. Dit met als voorwaardelijke basis dat de kwaliteit van het gebied ook verbetert, qua landschapsbeleving, natuurwaarden, cultuurhistorie en recreatieve verbindingen. Ook de voortgang en eventuele bijstelling van ontwikkelingen in het gebied wordt besproken in de gebiedstafel, met inbreng vanuit belanghebbenden (participatie) vanuit een denktank of klankbordgroep. Daarnaast is een gebiedstafel mogelijk als platform om sociale betrokkenheid bij het gebied te versterken, als netwerk tussen vrijwilligers, verenigingen, ondernemers en overheden. De visie en daaruit voorkomend ontwikkelprogramma vormen een nieuwe basis om beleidskaders binnen en tussen overheden te stroomlijnen. De gebiedstafel dient als voorbespreking voor bijvoorbeeld vergunningverlening voor ondernemers en evenementen.

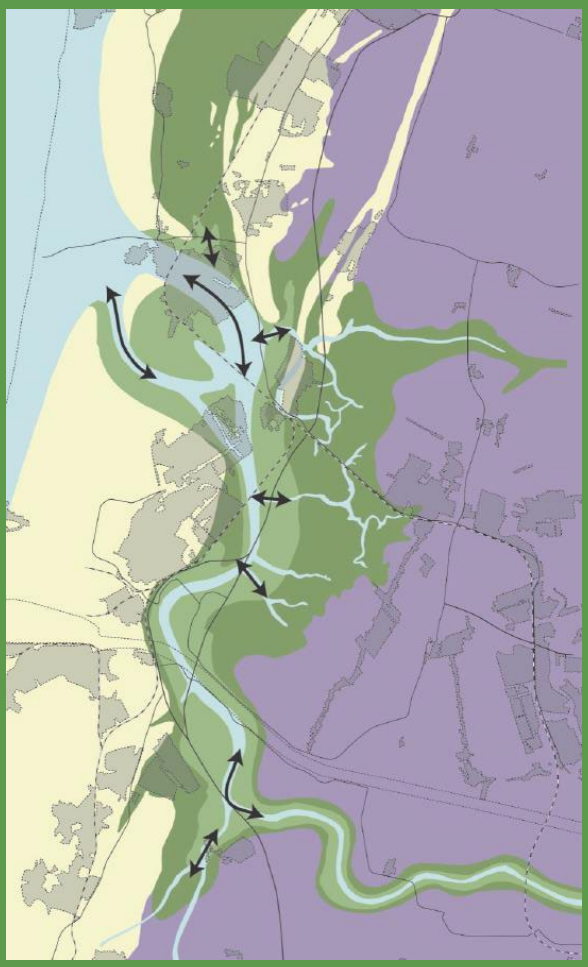

Bedding Oer-IJ circa 2800-250 v.Chr. Bron: oerij.eu

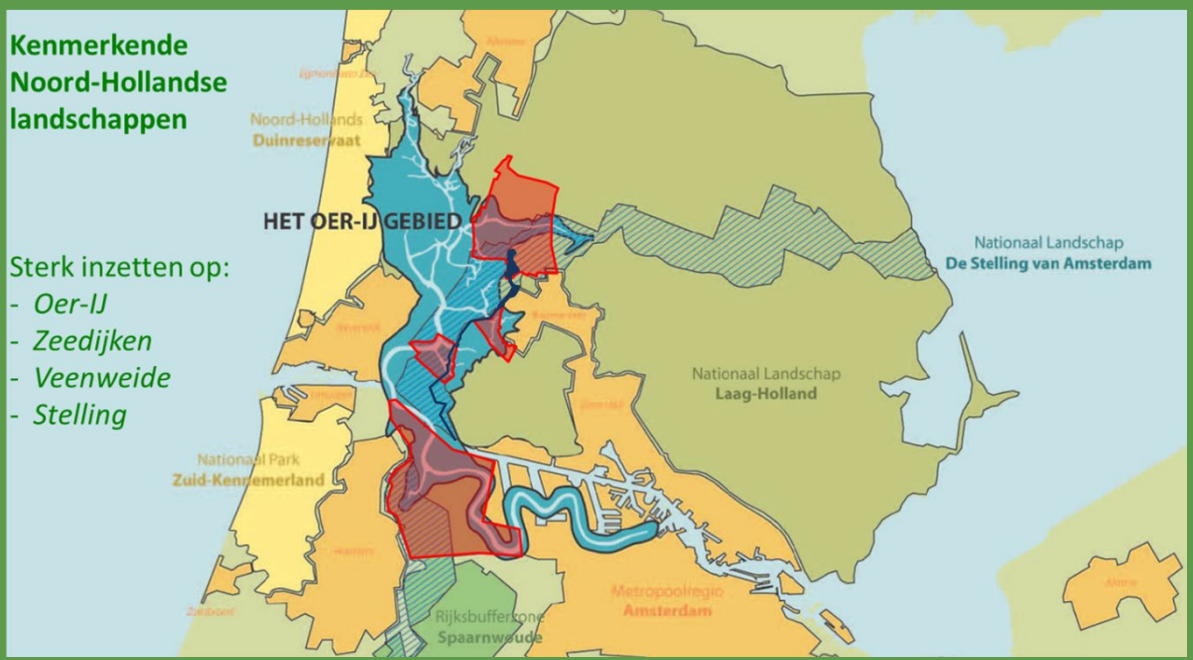

In rood plangebied RAUM (en een deel van recreatiegebied Spaarnwoude, beide gelegen in het Oer-IJ gebied

Bijlage 1: Karakteristiek van het gebied

Het Alkmaarder- en Uitgeestermeer en de gebieden De Buitenlanden, Aagtenpark en de Omzoom liggen in een laaggelegen gebied tussen bebouwingslinten als Uitgeest, Akersloot en Krommeniedijk, een gebied waar duizenden jaren geleden het Oer-IJ stroomde.

Aardkundig monument

Het meer met oeverlanden en omliggende veenpolders tonen een landschap zoals dat er in de Middeleeuwen waarschijnlijk ook al heeft uitgezien. Het is het enige nog resterende meer in Noord-Holland dat door erosie van het veen is ontstaan. Als onvervangbaar historisch element in het landschap is het meer door de provincie aangewezen als “aardkundig monument”.

Laag Holland / Amsterdam Wetlands

Vanuit het perspectiefplan Amsterdam Wetlands wordt het gebied waarin het meer zich bevindt omschreven als “Het best bewaarde geheim van Amsterdam”. Dit betreft het indrukwekkende polder- en moerasland tussen de MRA en regio Alkmaar: Laag Holland.

“Een bijzonder gebied met historische dorpjes, spannende sloten en meren, en natuurparels met veel water- en weidevogels. Dé plek om het drukke stadsleven te ontvluchten en te ontspannen, te genieten en frisse lucht op te doen. Met bijzondere biodiversiteit en volop recreatiemogelijkheden voor bewoners en bezoekers uit de stad.” (bron: website Amsterdam Wetlands).

Inzet Oer-IJ

Het Oer-IJ was een grillige vertakking van de Rijn, die bij Castricum in zee uitmondde (zie afbeelding). Het stroomgebied van het voormalig Oer-IJ ligt tussen de duinen en het veenweidegebied en is drager van een groene zone vanaf recreatiegebied Spaarnwoude tot recreatiegebied Alkmaarder- en Uitgeestermeer. De bedding van deze waterloop is nog steeds tastbaar en herkenbaar in het gebied aanwezig. In het gebied rondom het Oer-IJ is sprake van maar liefst zes verschillende landschapstypen op een relatief kleine oppervlakte. Daarnaast is het archeologisch zeer rijk. Dat maakt het gebied uniek in Nederland. De stichting Oer-IJ heeft als missie om deze unieke kwaliteiten bekend(er) te maken bij overheidsinstanties en bij het publiek. Zij levert daarvoor onder andere ideeën voor verhalen, routes en thematische attracties (waaronder uitkijktorens) die de zichtbaarheid van de historie van het gebied vergroten.

Het Alkmaardermeer en Uitgeestermeer zijn het restant van een oude veenrivier die vanaf de Schermer stroomde en uitkwam op het Oer-IJ. De zeemonding verzandde vlak voor het begin van de jaartelling en de rivier begon op een meer te lijken. De bewoners aan de oevers van deze ‘meerrivier’ exploiteerden en ontwaterden het veen, waardoor het ging inklinken en steeds lager kwam liggen (bron Oer-IJ.eu).

Watersport en -recreatie

Het Alkmaarder- en Uitgeestermeer kent diverse jachthavens, met name in de zuidwesthoek maar ook aan beide zijden van de noordelijke helft van het meer. Ook zijn er aan de zuid- en westzijde diverse (gratis toegankelijke) strandjes, sommige met zwemwater. Langs het meer kan gefietst en gewandeld worden. Op het water zelf is ruimte voor watersporters en vissers. Een gedeelte in het noordoosten is geserveerd voor “snelvaren”. Op de oevers is sprake van ondersteunende horeca. Er zijn enkele campings en kleinschalige overnachtingsmogelijkheden. Aan de noordzijde wordt het Alkmaardermeer (nagenoeg) afgesloten door de Saskerleidam. Een groot deel van de natuur in het gebied (en het water zelf) is beschermde natuur, onderdeel van Natuurnetwerk Nederland (NNN).

Dorpen rondom het meer

Direct ten westen van het meer liggen de dorpen Uitgeest en Akersloot, hoewel door de tussenliggende A9 (Uitgeest) en de opzet van de bebouwing (Akersloot) de feitelijke en gevoelsmatige verbinding tussen deze kernen en het water beperkt is. Aan de noordoostzijde van het meer ligt het eiland De Woude, bestaande uit karakteristieke stolpboerderijen, alleen bereikbaar over water. Iets verder ten zuidoosten van het meer liggen het historische dorplint Krommeniedijk en de grote kern Krommenie en de overig dorpen van de gemeente Zaanstad. Het stadshart van Alkmaar ligt op slechts 7 km van het meer.

5 Molens

Ten oosten van Krommeniedijk ligt Molen **De Woudaap** (1651). De landschappelijke waarde van de in een open weidegebied en aan de Nauernasche Vaart gelegen achtkante molen is groot. De molen is gebouwd om het bedijkte veenachtig gebied ten noorden van Krommeniedijk te bemalen, nadien polder 't Woud genoemd. In het zuiden grensde deze polder aan de polder Krommenie die ongeveer gelijktijdig ontstond. In 1948 zijn beide polders samengevoegd tot de Krommenieër-Woudpolder. De Woudaap is in 1864 vervijzeld en nog steeds regelmatig voor de bemaling van deze polder in bedrijf.

Aan de Lagendijk net buiten Uitgeest staan staat de **Tweede Broekermolen** (ca 1631). Deze bemaalde met nog vier molens de ca. 1805 ha grote polder Uitgeester- en Heemskerkerbroek op de Schermerboezem.

Circa 500 meter verder staat het molentje **De Corneliszoon** (2010), onderdeel van Erfgoedpark De Hoop. Bedoeld als lattenzager en onderdeel van een historisch houtzaagmolencomplex, dat (nog) niet van de grond is gekomen. Het Erfgoedpark is ook bedoeld als eerbetoon aan Cornelis Corneliszoon van Uitgeest, die eind van de 16e eeuw bedacht om met toepassing van een krukas op windkracht in een molen hout te verzagen. Deze uitvinding was mede van grote invloed op de economische, culturele en sociale ontwikkeling in de 17e eeuw (Gouden Eeuw). De originele Westzaner houtdroogloods op het terrein van het Erfgoedpark krijgt een publieksfunctie. De bedoeling is dit provinciale monument een museale inrichting te geven. Met aandacht voor de verhalen over landschapsgeschiedenis, het Alkmaarder- en Uitgeestermeer en de betekenis van Cornelis Corneliszoon. De aanwezig horeca maakt van de plek een echte bestemming. Stichting Oer-IJ heeft verschillende fietsroutes vanuit deze locatie ontwikkeld, waaronder de fietsroute ‘Cromme-IJe en Stelling van Amsterdam’, en organiseert er excursies met gidsen. De locatie biedt uitgelezen mogelijkheden voor verbinding over water met Alkmaar en Zaanse Schans.

De **Dorregeester Molen** (1896) ten noordoosten van Uitgeest bemaalde de 185 ha grote polder Dorregeest op de Schermerboezem. Net als de Woudaap is de landschappelijke betekenis van de in een vrij open weidegebied gelegen molen groot. Het veenachtige land van Dorregeest heeft tot het midden van de 17de eeuw op natuurlijke wijze kunnen afwateren (Met uitzondering van de polder Dielofsmeer (Dorregeestermeer): deze 27 hectare grote polder binnen de Dorregeesterpolder is in 1557 drooggemalen en gehouden met de - inmiddels verdwenen - molen De Bittere Dood). In 1647 is het gebied, vanwege de door de grote bedijkingen hoger geworden boezemstand, bepolderd en onder bemaling gebracht. De voorganger van de huidige molen, die in 1864 nog als schepradmolen was ingericht, verbrandde op 6 december 1895 als gevolg van blikseminslag. Eind 1947 werd de windmolen buiten bedrijf gesteld en nam een in de directe nabijheid gebouwd elektrisch vijzelgemaaltje de bemalingstaak over.

De **Oude Knegt** (2004) direct ten noorden van Akersloot is een herbouwde korenmolen. Op deze plek is meerdere keren een molen herbouwd, de vroegste versie stond er al vóór 1573.

Zeedijkenlandschap zuidelijk van het meer

Ten zuiden van het meer - op 5 à 6 km afstand - ligt een drietal in ontwikkeling zijnde kleinere recreatiegebieden: De Buitenlanden, Aagtenpark en de Omzoom. Deze zijn net als het meer onder beheer van het recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer. De aanleg van deze recreatieparkgebieden past in de opzet van VINEX-wijken: compacte woongebieden, huizen met kleine tuinen vlakbij bestaande NS stations voor woon-werk verkeer per OV en nieuwe openbare parken dicht bij de wijken om te voorzien in dagelijkse vrijetijdsbehoeften van mensen. De gebieden liggen allemaal in een ander type landschap, van west naar oost:

- Het "**Aagtenpark**" ligt binnendijks langs de historische Sint Aagtendijk (13e eeuw) in de Wijkerbroekpolder. Het park is aangelegd op een voormalige stortplaats. Van de oorspronkelijke polder is niets meer te zien behalve twee smalle stroken aan weerszijden van de stortheuvel, tot de taluds van de A9 en de A22.

- "**De Buitenlanden**" ligt in het zeekleigebied tussen de oude IJdijken en behoorde tot de drooglegging in 1870 deels tot het Wijkermeer (en het stroomgebied van het voormalig Oer-IJ). De Buitenlanden zijn de opgeslibde oevers van de oorspronkelijke binnenzee. Dit gebied ligt aansluitend op het Aagtenpark en kenmerkt zich door een open karakter en is net als de zuidoostelijke oever van het meer onderdeel van de Stelling van Amsterdam. Nu is er ruimte voor wandelen, fietsen, spelen, genieten van de weidsheid en letterlijk en passant een beeld krijgen van natuur en landbouw.

- "**De Omzoom**" ligt in het uitgestrekte veenweidegebied rond Assendelft, gekenmerkt door een middeleeuwse verkavelingspatronen, Dit gebied was onderdeel van het stroomgebied van het Oer-IJ: in de ondergrond zijn kreekruggen die lokaal voor reliëf zorgen. Het gebied is ingericht met sportvoorzieningen, grenzend aan diverse wijken binnen de gemeente Zaanstad (o.a. Saendelft).

Stelling van Amsterdam

Een 'rode draad' door het gebied is de Stelling van Amsterdam. Dit provinciaal monument en UNESCO Werelderfgoed is uniek vormgegeven, gebruik makend van het omringende landschap, met schootscirkels en een inrichting die het onder water zetten (inundatie) van land mogelijk maakte. De Stelling brengt landschappelijke samenhang tot expressie en is een verrijking van het cultuurlandschap. Naast cultuurhistorische en landschappelijke betekenis is de Stelling een 'stiltelandschap' in de MRA waar openheid en rust te ervaren zijn.

De Stelling verbindt de deelgebieden van het recreatieschap. De linie en forten lopen als een kralensnoer vanaf het IJ langs De Buitenlanden en De Omzoom naar Alkmaarder- en Uitgeestermeer en verder door naar de Beemster en Waterland. Langs de randen van het recreatiegebied liggen vijf forten, met allerlei toeristische, culturele en maatschappelijke activiteiten.

De structuren van de Zeedijken en Stelling overlappen voor een deel: de St. Aagtendijk en de Liniedijk vormen samen met forten de hoofdverdedigingslijn, met noordwaarts de middeleeuwse 'verlengde Aagtendijk' als begrenzing van de inundatiezone aan de oostzijde.

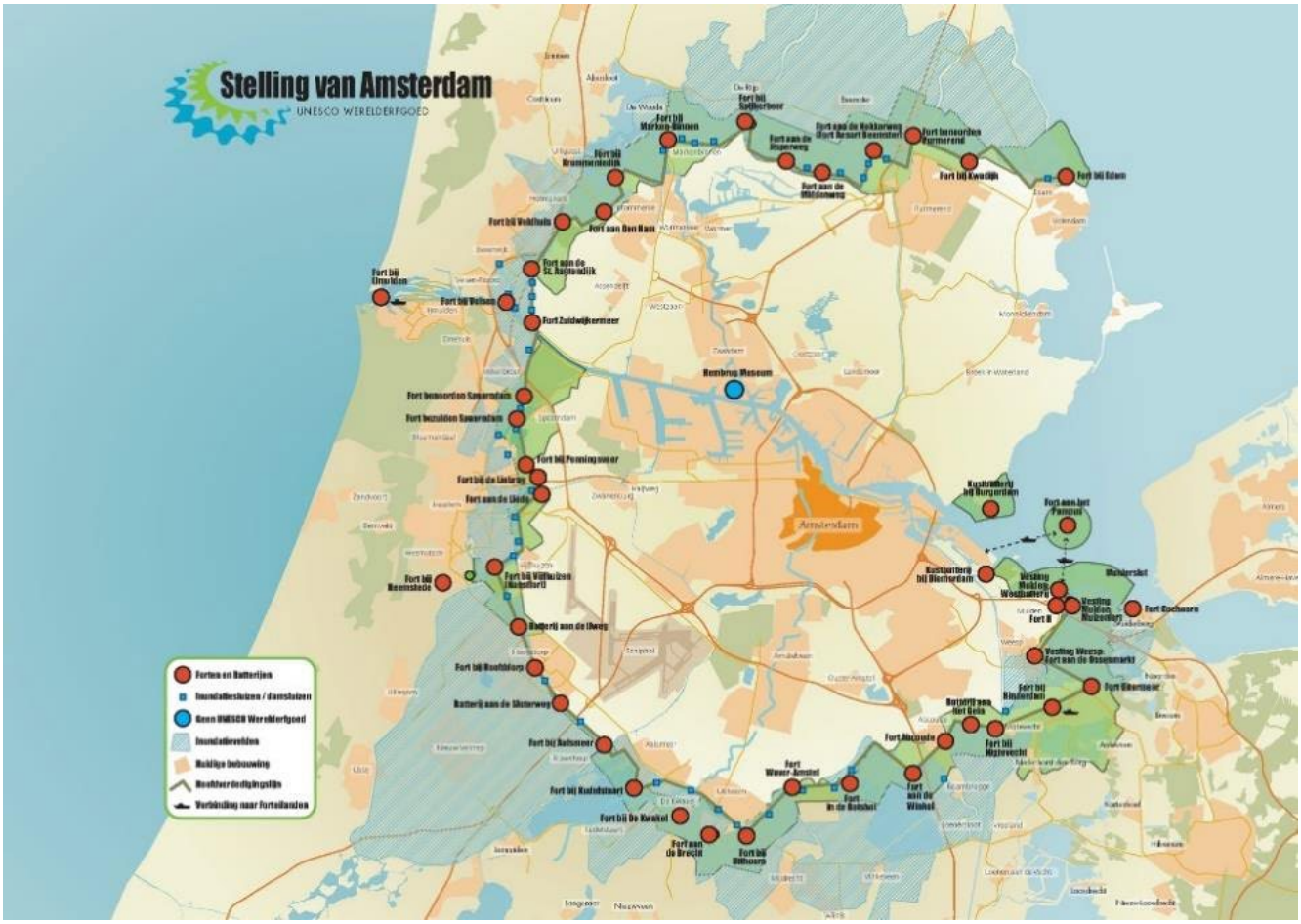
Stelling van Amsterdam
UNESCO WERELDERFGOED
Fort bij Velsen
Fort aan Den Haas
Fort bij Uitdam
Fort bij Edam
Fort bij Kwadijk
Fort bij Spijkerboor
Fort bij Krommenelleboog
Fort aan de St. Aagtendijk
Fort Zuidwijkermeer
Rembrandt Museum
Fort bij Penningsveer
Fort bij de Liede
Fort aan de Liede
Fort bij Reemstede
Batterij aan de Ilweg
Fort bij Ruigehaven
Batterij aan de Sloterweg
Fort bij Nieuwersluis
Fort bij Kudelstaart
Fort bij De Kwakel
Fort aan de Drecht
Fort bij Uithoorn
Fort Weer-Amstel
Fort in de Bilthoven
Fort aan de Winkel
Fort Abcoude
Fort bij Nigtevecht
Fort bij Ronduit
Batterij aan de Gein
Fort bij Ouderkerk
Fort aan de Ossenmarkt
Fort Cuchoorn
Fort aan het Pampus
Amsterdam
Forten en Batterijen
Inundatiesluizen / damsluizen
Geen UNESCO Werelderfgoed
Inundatievelden
Huidige bebouwing
Hoofdverdedigingslijn
Verbinding naar forteilanden

Bijlage 2: Bestaand gebruik

→ Een overzichtskaart met alle bestaande voorzieningen is te vinden op alkmaarder-enuitgeestermeer.nl/kaart (stranden, routes, parkeren, botenhelling, aanlegsteigers, kano-opstaplaatsen, horeca etc.)

Metingen in het gebied rondom het Alkmaarder- en Uitgeestermeer geven aan dat het aantal bezoeken aan de 'oeverparken' de afgelopen tien jaar gestaag is gestegen van circa 300.000 naar circa 400.000, met een piek in 2017. In 2018 nam het aantal bezoekers weer iets af (nog geen cijfers uit 2019 beschikbaar). Dit betreft metingen door Recreatie Noord-Holland op basis van (automatische) verkeerstellingen. Van De Buitenlanden, Aagtenpark en De Omzoom worden momenteel de bezoekerscijfers nog niet gemeten.

Andere cijfers gaan uit van een aantal unieke bezoekers tussen 100.000 en 200.000 (NBTC-NIPO 2016). In het kaartje (zie volgende bladzijde) uit dit rapport valt – los van de absolute aantallen – op dat het gebied te midden van diverse andere, veel drukker bezochte steden en gebieden, relatief onderbenut lijkt. Dit komt overeen met de waarneming van veel gebruikers en ondernemers in het gebied. Hieruit kan voorzichtig geconcludeerd worden dat er ruimte is voor meer bezoekers.

Dit onderzoek geeft voor het RAUM tevens informatie over het type bezoekers, de ondernomen activiteiten en de waardering van het gebied (**zie afbeelding**). Opvallend is dat de leeftijdsgroep 0-17 jaar achterblijft en de leeftijdsgroepen erboven in gelijke mate voorkomen. Ook valt op dat onder de bezoekers vrijwel alle "leefstijlen" in enigszins gelijke mate voorkomen, met een kleine plus voor geel ("uitbundig").

Omdat RAUM een belangrijke voorziening is voor de regiobewoners (naast bovenregionale bezoekers) wil het recreatieschap aansluiting zoeken bij deze regionale 'kleuren' over passend aanbod. De herkomst van de leefstijlen uit omliggende dorpen en steden blijkt uit de **provinciale leefstijlenatlas**, zie kaart leefstijlen omliggende dorpen en steden. In de leefstijlenatlas worden demografische gegevens gekoppeld aan interesses, wensen en behoeften op het gebied van vrijetijdsbesteding. Het vrijetijdsgedrag van zowel Noord-Hollanders als binnenlandse toeristen is ingedeeld in 7 segmenten met een eigen kleur. De segmenten vertegenwoordigen een karakteristieke leefstijl, die tot uiting komt in het vrijetijdsgedrag: variërend van 'creatief en inspirerend rood' tot 'rustig groen'.

Grotere gebruikers, ondernemers en betrokkenen roemen vrijwel unaniem de volgende waarden:

- Een mooi meer met vele kwaliteiten
- Mooie natuur / weidevogelgebied /oevers met hoge natuurwaarde
- Rust op het water
- Ruimte en puurheid, openheid van het gebied
- Voldoende ruimte voor (water)recreatie
- Dichtbij grote steden als Amsterdam en Alkmaar
- (Cultuur)historie
- Goed bereikbaar

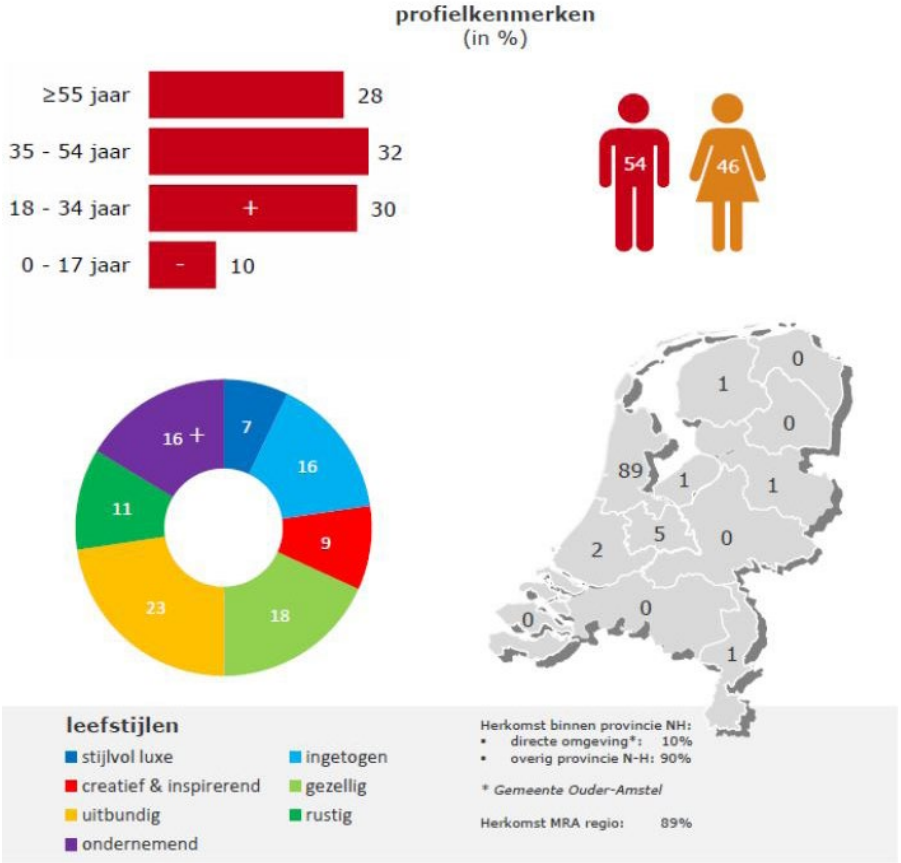

Aantal bezoekers naar recreatiegebied

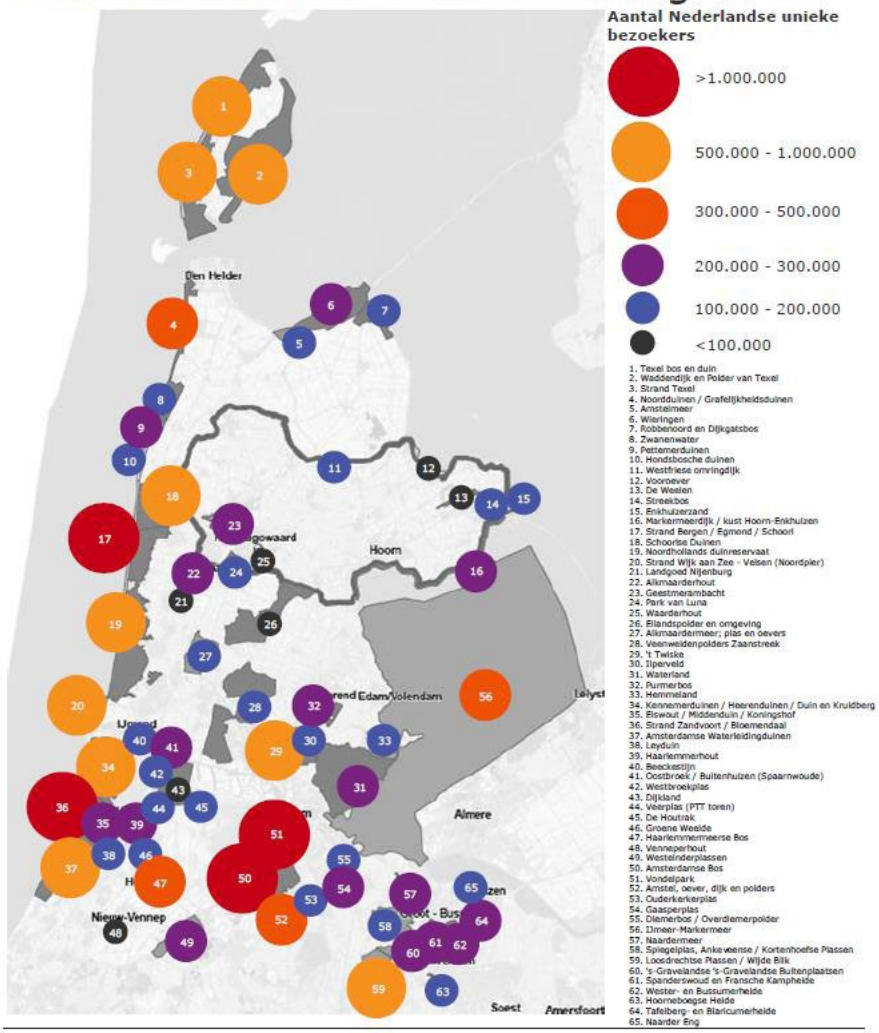

Bron: Bezoekersonderzoek Natuur- en Recreatiegebieden Noord-Holland 2016, NBTC-NIPO Research

De gemeente Zaanstad heeft in 2013 onderzocht hoe groen en water worden gewaardeerd. Dit is geen representatief onderzoek, maar is een bijdrage om pluspunten en aandachtspunten beter in beeld te krijgen. De aantrekkelijkheid van de Zaanse parken en buitengebieden scoort hoog. Tegelijk lijkt het erop dat mensen vrij beperkt erop uit gaan naar de wat verder gelegen gebieden (behalve kust) en mogelijkheden voor bijvoorbeeld varen weinig worden benut. Veel mensen komen meestal op de fiets (Alkmaarder- en Uitgeestermeer 47%) en worden er over (auto)bereikbaarheid (m.n. parkeren, OV) nog wel verbeteringen verwacht, maar dat is slechts beperkt uitgesplitst per gebied.

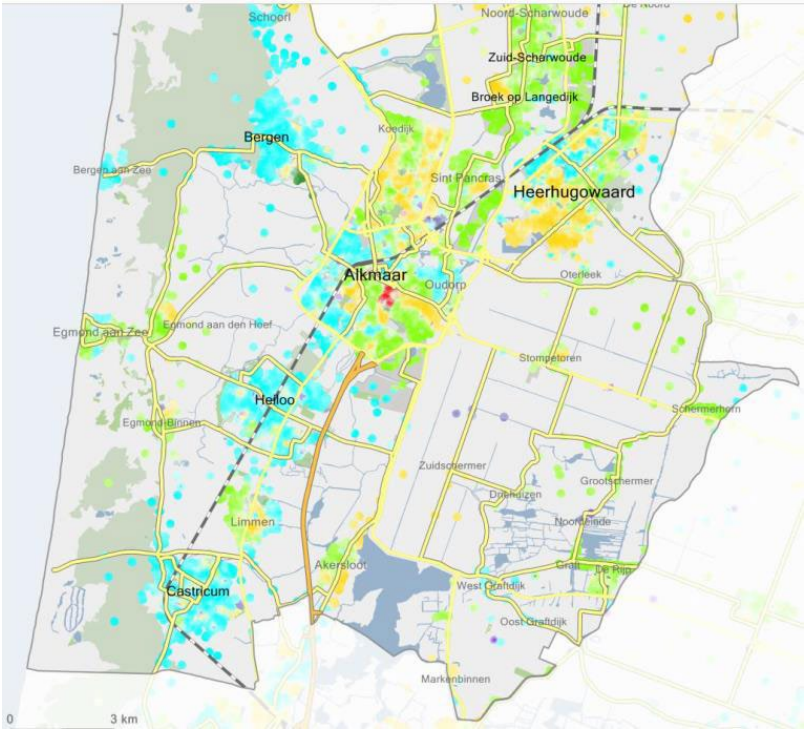

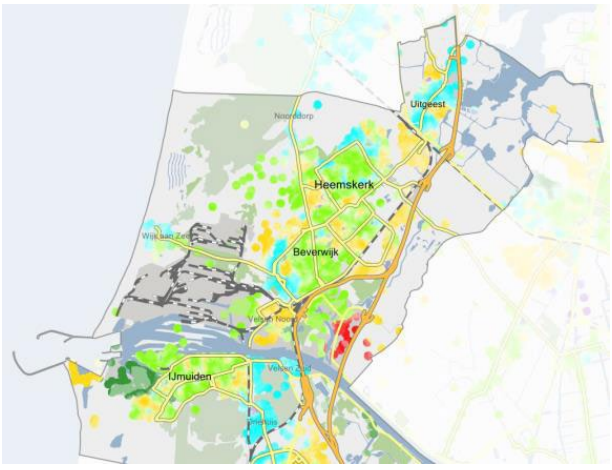

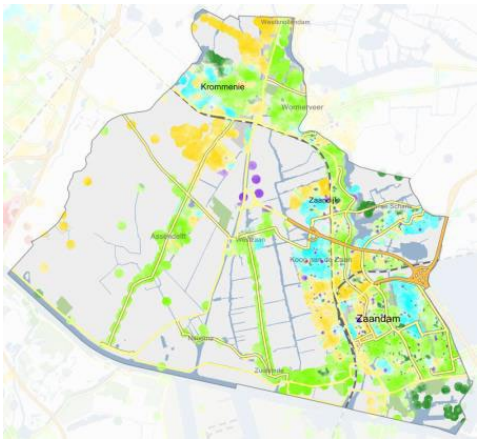

Leefstijlen omliggende dorpen en steden (bron: provinciale leefstijlatlas 2012).
Op de provinciale website zijn gegevens en kaarten per gemeente in te zien:
noord-holland.nl/Onderwerpen/Toerisme_recreatie/Leefstijlen_dagrecreatie

Bijlage 3: Bestaand beleid

→ **Een volledig overzicht staat in de samenvatting van bestaand beleid in een separate bijlage.**

Bij het opstellen van deze visie is gekeken naar bestaand beleid dat relevant is voor behoud en ontwikkeling van het Alkmaarder- en Uitgeestermeer. Hierbij gaat het om plannen op gemeentelijke, regionaal en provinciaal niveau, zoals:

- Raad voor de leefomgeving en infrastructuur: advies 'Waardevol toerisme'
- Omgevingsvisie NH2050 en verordening provincie Noord-Holland
- Prachtlandschap Noord-Holland; leidraad landschap & cultuurhistorie
- Visie op Waterrecreatie in Noord-Holland 2030
- Ambitiedocument Holland boven Amsterdam 2040
- Regionale Visie Verblijfsrecreatie Noord-Holland Noord 2030
- Visies Regio Alkmaar en Metropoolregio Amsterdam (MRA)
- Laag Holland / Amsterdam Wetlands
- Concept Regionale Energie Strategie
- Beleid gemeenten

Uit al deze plannen komt min of meer hetzelfde (wens)beeld naar voren. De (vele) bestaande beleidslijnen voor het gebied sluiten goed op elkaar aan en gaan merendeels uit van dezelfde te behouden waarden en dezelfde accenten voor ontwikkeling. Het gaat om waardevol gebied ten aanzien van onder andere natuur, landschap, cultuurhistorie en toerisme/recreatie. Tegelijk blijft de potentie van het gebied onderbenut en zijn er kansen voor nieuwe initiatieven. Daarnaast is er een ruimtevraag voor experimenten en oplossing voor actuele maatschappelijke vraagstukken zoals tegengaan van bodemdaling en CO2-uitstoot en de opwekking en opslag van energie.

Sterk samengevat komen uit circa 15 beleidsplannen de volgende ontwikkelrichtingen naar voren:

Algemeen voor de regio:

- Ontwikkelen van natuurwaarden en biodiversiteit in combinatie met duurzame landbouw
- Verbinden van natuurgebieden voor een robuust ecosysteem
- Landgebruik en waterpeilen in balans brengen met de draagkracht van de veenweidegebieden
- Landschappelijke verscheidenheid herkenbaar houden / openheid behouden
- Amsterdam Wetlands: recreatief grid, zonering veenweide

Meer specifiek voor de recreatiegebieden:

- Ruimtelijke ontwikkelingen inspireren op het Oer-IJ en Stelling van Amsterdam
- Realiseren van meer en goede vaarverbindingen over cultuurhistorisch waardevolle trajecten, met sterkere beleving van natuur en landschap
- Ontwikkelen van aantrekkelijke bestemmingen op de grens van land en water, bij voorkeur ook gecombineerd met cultuurhistorie (bijvoorbeeld molen De Hoop)
- Toekomstbestendig maken van de (deels vergrijzende) watersportsector
- Sterkere positie voor RAUM als onderdeel van het toeristisch aanbod in de regio, met het accent op waterbeleving, mede met het oog op een grotere spreiding van toeristen in de MRA en ontlasten kustgebied;

- Ruimte bieden voor nieuwe vakantie- en recreatieformules, transformatie van verouderde verblijfsaccommodaties
- Verbeteren van het aanbod aan dagrecreatie
- Verbeteren bereikbaarheid en de aansluiting op het OV-netwerk
- Met de inrichting van het gebied verleiden tot gezond gedrag
- Waterplantengroei in overeenstemming brengen met gebiedszonering

Van belang zijn verder de beleidsplannen vanuit de gemeenten op wiens grondgebied het meer en het omliggende gebied zich bevinden.

In **Uitgeest** staat centraal het verder ontwikkelen van recreatie en toerisme in de oeverzone van het meer, door een menging van functies – ook wonen en bedrijvigheid – in relatie tot het aanwezig erfgoed. Ambitie is ook het verbeteren van de ruimtelijke relatie tussen het dorp en het water en toegang tot het gebied via de zuidzijde. Voor het open (buiten)gebied geldt een behoudende insteek voor het open (buiten)gebied, met voldoende ruimte voor een duurzame agrarische sector.

Castricum benadrukt in haar structuurvisie 2030 eveneens het behoud van het open landschap, naast het zichtbaar en beter beleefbaar maken van het water en de doorontwikkeling van het meer als aantrekkelijke toeristisch-recreatieve bestemming. Daar waar Akersloot direct grenst aan Alkmaardermeer streeft de gemeente naar een kwalitatief hoogwaardige ruimtelijke afronding van deze kern. Een duidelijke begrenzing is wenselijk (geen rafelranden). Dit biedt mogelijkheden voor bescheiden aantallen nieuwe woningen.
Recent heeft de gemeente Castricum zich in het kader van de energietransitie uitgesproken tegen de plaatsing van (meer) windturbines binnen haar gemeentegrenzen.

Beverwijk heeft voor het plangebied geen recente ruimtelijke plannen. Het bestemmingsplan De Buitenlanden (2009) vormt de basis voor alle in gang gezette ontwikkelingen om het gebied in te richten voor dagrecreatie, inclusief een stadsboerderij (thans project Landgoed Rorik). Voor het Aagtenpark geldt in bestemmingsplan Groene Oostrand (2014) de bestemming “Zone Recreatie 1” voor een diversiteit aan recreatief gebruik: parken, wandelpaden, sport, speelweiden, speeltuinen, trimbanen, fiets-cross terreinen, openluchttheater, met eventuele daarbij behorende gebouwen.

Uit het ruimtelijke beleid van **Zaanstad** komen vooral onderstaande aandachtspunten en ontwikkelrichtingen naar voren voor het plangebied: ecologische verbinding langs Groenedijk / IJdijken, verbindingen voor fietsers naar en langs Omzoom, cultuurhistorische structuren en routes, inpassen eventuele tracé A8-A9, eventuele mogelijkheden voor windturbines (Omzoom).

Voor de Omzoom (Zaanstad) is aanhechting van het gebied aan de omgeving (o.a. Stelling van Amsterdam) wenselijk. Mogelijk kan dit via het op elkaar aansluiten van fiets- en wandelroutes.

De genoemde ecologische verbinding en het versterken van de landschaps- en cultuurhistorische waarden van de Stelling van Amsterdam staan tevens centraal in het voor het gebied relevante beleid van de gemeente **Heemskerk.**

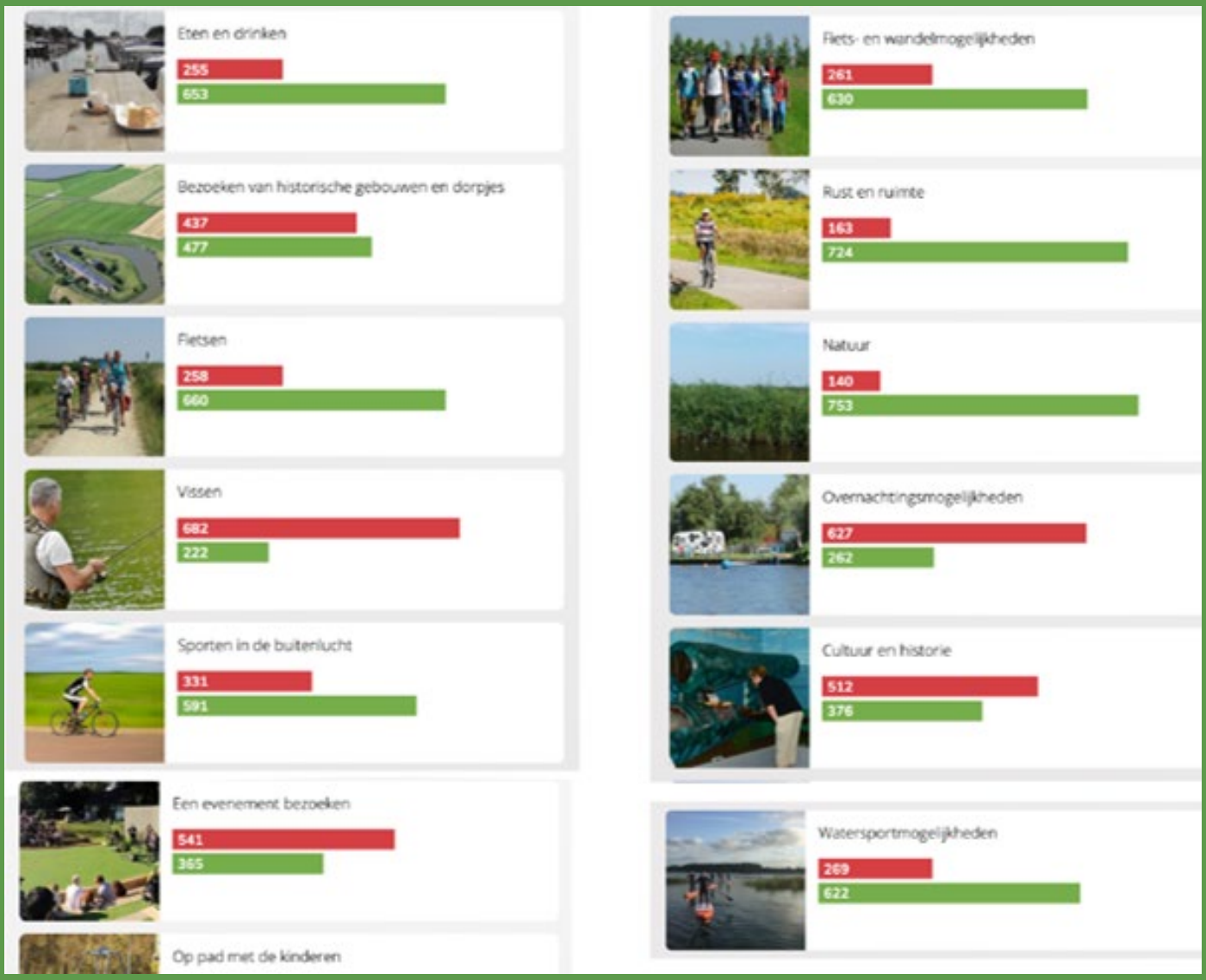

Uitsnede van een deel van de vragen en uitslagen uit Swipocratie

Bijlage 4: Swipocratie

Raadpleging belangstellenden door middel van website/app

Er is online en offline breed reclame gemaakt om zo veel mogelijk betrokkenen en geïnteresseerden te attenderen op het bestaan van het digitale vragenportaal “Swipocratie”. Dit is gebeurd zowel via sociale media als via de traditionele gedrukte media. De app kon gedurende een maand (24 juni – 24 juli 2020) ingevuld worden. De respons was goed, 951 deelnemers. Daarbij zijn tevens circa 250 individuele vragen en opmerkingen bovenop het “swipen” ingevuld. 152 van de respondenten heeft aangegeven betrokken te willen worden bij een afsluitend evenement eind 2020 (online sessie).

De app ging in op 3 type vragen: wat doe je graag in het gebied?, wat vind je de grootste kwaliteiten?, wat mis je / zou je willen toevoegen? De uitkomsten staan in de kolommen hiernaast. Een samenvattend beeld (infographic) is in hoofdstuk 2 van de visie weergegeven.

Van de circa 250 individuele reacties waren er ongeveer 150 vragen en opmerkingen over ontwikkeling van het recreatiegebied en 100 over beheer.

De vragen over **ontwikkeling** zijn terug te voeren op 9 hoofdonderwerpen, welke allemaal terugkomen in de visie:

1. natuur, landschap en rust
2. zwemgelegenheden
3. routes wandelen, fietsen ruiters
4. eten, drinken, overnachten
5. recreatie Akersloot
6. watersport, aanmeer- en opstaplocaties
7. belevenissen en activiteiten
8. energie opwekken
9. promotie

Het merendeel van de reacties over **beheer en handhaving** hebben of krijgen een plek in de beheerplannen van het recreatieschap, zoals:

- Afval: uitgangspunt is een loopafstand tot een afvalcontainer van minder dan 50 meter; zoveel mogelijk containers worden op hetzelfde moment geleegd vanuit kostenefficiëntie.
- Sanitaire voorzieningen: bij gebiedsontwikkelingen streven we ernaar toiletvoorziening te integreren in nieuw te bouwen cafetaria’s en restaurantgebouwen.
- Waterplanten: het plan is een gedeelte van het meer te verdiepen, waardoor het zonlicht niet meer tot de bodem reikt.
- Blauwalgen overlast: ook hiervoor komen ingrepen: verdieping, rondpompen en filteren zoals in het Zwaansmeer.
- Afmeerplekken: hiervoor zijn veel voorzieningen aanwezig. In het gebied kunnen eventueel op een aantal plekken extra moorings (aanlegboeien en -palen) komen. Daarnaast wordt gekeken voor wenselijkheid van een aantal steigers specifiek voor kano’s en kleine boten..

Recreatiegebied Alkmaarder- en Uitgeestermeer

Samenvatting bestaande plannen en denkrichtingen

Deze samenvatting is een los beschikbaar document bij de visie recreatie-gebieden Alkmaarder- en Uitgeestermeer. In de visie is een "5-minutenversie" over bestaand beleid opgenomen, met verkort de hoofdlijnen.

projectgroep visie recreatiegebied Alkmaarder- en Uitgeestermeer
Joeri Stork RegioVisie, concept november 2020

Voor het recreatiegebied Alkmaarder- en Uitgeestermeer (RAUM) is een nieuwe ruimtelijke visie opgesteld. De visie heeft betrekking op de periode 2021 - 2030 en geeft de hoofdlijnen voor de verdere ontwikkeling van het gebied, voortbouwend op de vorige visie (2008). De visie sluit aan op (regionale) gebiedsontwikkelingen voor bestaande en nieuwe activiteiten en voorzieningen die daar bij passen en benoemt zones of plekken waar vernieuwing of verandering nodig is. Daarbij is veel gebruik gemaakt van bestaande plannen voor het gebied.

Bestaande plannen als kader

Over het RAUM-gebied en omgeving is namelijk veel geschreven in diverse bestaande plannen en besproken tijdens bijeenkomsten. Ook is er kennis verzameld over actuele recreatiebehoeften (maatschappelijke trends). Goede ideeën uit bestaande plannen die (nog) zijn blijven liggen en nieuwe ideeën worden in de visie betrokken. Natuur Netwerk Nederland (NNN) en Bijzonder Provinciaal Landschap zijn daarbij belangrijke provinciale beleidskaders.

Uitgeestermeer gezien vanuit het westen (bron: provincie Noord-Holland)

Quickscan beleid

Dit document is een samenvatting en een overzicht van bestaande beleidslijnen voor en denk-richtingen over de ontwikkeling van RAUM en omliggend landschap. Deze plannen dienen samen als 'beleidsfundament' voor de visie. De samenvatting is per plan en heeft betrekking op de thema's landschap, natuur/ecologie, toerisme & recreatie en/of bereikbaarheid. De samenvatting gaat vooral over het RAUM en bij enkele plannen ook over de deelgebieden Aagtenpark, De Buitenlanden en De Omzoom.

► Aan het eind van elk plan staat kort opgesomd welke punten bijdragen of richting geven aan de nieuwe ruimtelijke visie.

Algemene conclusie is dat de (vele) bestaande beleidslijnen voor het gebied goed op elkaar aansluiten en merendeels uitgaan van dezelfde te behouden waarden en dezelfde accenten voor ontwikkeling. De nieuwe visie voor RAUM brengt deze beleidslijnen samen en vertaalt deze naar een actueel ontwikkelbeeld per deelgebied.

De volgende plannen zijn samengevat:

Ruimere omgeving

A. Raad voor de leefomgeving en infrastructuur: advies 'Waardevol toerisme'
B. Omgevingsvisie NH2050 (provincie Noord-Holland, 2018)
C. Provinciale ruimtelijke verordening (2018) (beleidskader voor o.a. NNN)
   Netwerk: goederenvervoer over water
   Netwerk: ondergrondse elektriciteitsleidingen
D. Prachtlandschap Noord-Holland; leidraad landschap & cultuurhistorie (2018)
E. Visie op Waterrecreatie in Noord-Holland 2030 (provincie Noord-Holland, 2016)

Beleid regio en gemeenten

F. Laag Holland / Amsterdam Wetlands
G. Ambitiedocument Holland boven Amsterdam 2040 (2018)
H. Regionale Visie Verblijfsrecreatie Noord-Holland Noord 2030 (ontwikkelbedrijf NHN 2017)
I. Metropoolregio Amsterdam (MRA)
J. MIRT-onderzoek Noordwestkant van Amsterdam (MIRT-NOWA, 2017)
K. Concept Regionale Energie Strategie (2020)
L. Regio Alkmaar regiobeeld 2025 (2014) en Omgevingsbeeld (2017)
M. Beleid gemeenten

Plangebied

N. Inspiratiedocument 'één voor natuur' (UNStudio, 2018)
O. Ontwikkelingsvisie recreatiegebied Alkmaarder- en Uitgeestermeer (2008)
P. Onderzoeksrapport RAUM: Naar een duurzame instandhouding (2015)
Q. Diverse deelplannen

A. Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli)

Advies 'Waardevol toerisme' (september 2019)

rli.nl/publicaties/2019/advies/waardevol-toerisme

De Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli) verwacht de komende 10 jaar landelijk 50% meer bezoekers (toeristen). De Raad adviseert te gaan sturen op een gebalanceerde groei van toerisme in Nederland, waarbij economie, samenleving en leefomgeving met elkaar in samenhang worden bekeken. Met een analysekader en 'menukaart' wordt een methodiek aangereikt voor een betere balans tussen economisch voordeel en draagkracht van de leefomgeving en het draagvlak onder bewoners.

Een aanbeveling is **regionale toeristische ontwikkelstrategieën** op te stellen, waar (en welk soort) toeristische groei gewenst en ongewenst is, hoe het aantal toeristen kan worden beïnvloed, hoe zij beter kunnen worden gespreid, dan wel hoe overlast kan worden voorkomen. Toerismebeleid is nu nog veelal economische gericht en de raad adviseert ook te gaan sturen op leefbaarheid en samenleving (draakkracht). Daarbij maakt de raad onderscheid in fysieke elementen van draagkracht (mobiliteit, vastgoed, openbare ruimte, erfgoed, natuur en milieu) en sociale elementen (publieke ruimte en persoonlijke leefomgeving). De analyse van druk en draagkracht levert een beeld op van de ontwikkelruimte en opgaven van een bestemming, zowel in gebieden met veel bezoekers als in gebieden waar meer bezoekers gewenst zijn.

Inbreng voor visie RAUM 2030:

- ► De visie voor RAUM kan dienen als inbreng voor een op te stellen regionale toeristische ontwikkelstrategie.
- ► Het RAUM is nu toeristisch-recreatief nog onderbenut en kan een rol spelen in de spreiding van toerisme (MRA), rekening houdend met draagkracht van bijvoorbeeld erfgoed, natuur en milieu en persoonlijke leefomgeving.

B. Omgevingsvisie NH 2050 (provincie Noord-Holland, nov 2018)

noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Projecten/Omgevingsvisie

Kwaliteit leefomgeving

De provincie stuurt op een goede balans tussen leefbaarheid en economische ontwikkeling. Een gezonde en veilige fysieke leefomgeving vormt de basis, rekening houdend met het watersysteem, klimaatbestendigheid, ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit en natuur.

Om de kwaliteit van de leefomgeving te borgen, zijn de volgende uitgangspunten van belang:

- ontwikkelingen zijn passend bij waarden, karakteristiek en draagvermogen van het landschap;
- zo veel mogelijk natuurinclusief ontwikkelen, passend bij de context van het gebied;
- nieuwe ruimtelijk economische ontwikkelingen clusteren rond knooppunten;
- effecten op ondergrond meewegen (regulatie, waterbuffer, bodemenergie, archeologie e.d.).

Het plangebied wordt in de visie aangeduid als onderdeel van de Metropoolregio Amsterdam (MRA), specifiek als onderdeel van het te beschermen Metropolitaan landschap en het belang van (investeringen in) de A9 als vervoerscorridor (zie ook paragraaf J). Het meer wordt ook genoemd als eventuele potentiële koudebron als onderdeel van de studies naar (regionale) energietransities.

Natuurlijk en vitaal landelijke omgeving

In de visie zijn vijf samenhangende bewegingen met ontwikkelprincipes beschreven voor de ontwikkeling van de leefomgeving. **Voor recreatiegebied Alkmaarder- en Uitgeestermeer is met name de beweging Natuurlijk en vitaal landelijke omgeving relevant.** Deze is gericht op ontwikkelen van natuurwaarden (biodiversiteit) in combinatie met economisch duurzame agrarische sector. De volgende drie ontwikkelprincipes zetten de richting uit:

1. Natuurlijke processen richtinggevend voor inrichting en beheer van natuurgebieden

De provincie werkt toe naar gezonde en natuurlijke ecosystemen, gebaseerd op het watersysteem. Natuurdoelen bewegen mee met een veranderend watersysteem, als gevolg van klimaatadaptatie. Aanvullend op het Natuur Netwerk Nederland (NNN, zie paragraaf C) streeft de provincie naar multifunctionele groene ruimten met een grotere biodiversiteit, waarin natuur, water, recreatie en landbouw meer in samenhang worden aangepakt. Gebieden voor waterberging worden ingericht voor natuur en recreatie en ondersteunend voor landbouwkundig watergebruik. Overgangen tussen land- en waternatuur verbeteren biodiversiteit en waterkwaliteit. Groene verbindingen tussen stad en landelijk gebied combineren waterberging, recreatie, klimaatverandering, gezondheid en natuur.

Kritische succesfactoren

- *agrarisch bedrijfssysteem aanpassen aan de beschikbaarheid van zoetwater;*
- *beheer/inrichting natuurgebieden aansluiten op o.a. ontstaansgeschiedenis van de gebieden;*
- *kleinschalige agrarische kavelruil voor nieuwe natuur en sterke landbouw;*
- *agrarisch natuurbeheer op de juiste locatie;*
- *goede afstemming tussen water- en natuurbeheer (zoals natuurvriendelijke oevers).*

2. Voor een robuust ecosysteem natuurgebieden verbinden en functies slim positioneren

Beter beheer van bestaande natuurgebieden en verbinding tussen natuurgebieden vormen de basis voor vergroting van biodiversiteit. Bestaande natuurgebieden versterken door zonering van recreatie en slimmer landgebruik. Waar mogelijk wordt agrarisch natuurbeheer geconcentreerd rond natuurgebieden. Een gebiedsgerichte aanpak vangt de verwachte groei van recreatiedruk op. Bij de locatiekeuze en clustering van functies wordt rekening gehouden met de gevolgen voor water (waterpeil en de zoetwatervraag).

Kritische succesfactoren

- *realisatie van de bestaande NNN;*
- *extra inzet op Kaderrichtlijn Water (KRW; Europese richtlijn voor verbetering waterkwaliteit);*
- *functiestapeling om middelen te genereren voor het behalen van meerdere doelstellingen;*
- *goede geleiding van de recreatiegroei om een negatief effect op natuurgebieden te voorkomen.*

3. Het landgebruik en de waterpeilen in balans brengen met draagkracht veenweidegebied

Het merendeel van de gronden rondom RAUM is veenweidegebied. Om bodemdaling van veengronden af te remmen is met name in de zomer vernatting nodig. De provincie wil het landgebruik meer in evenwicht met het benodigde waterpeil. Tegengaan van bodemdaling heeft consequenties voor landbouw (toepassen nieuwe technieken of teelten), landschap (verdwijnen van veenweidelandschap) en natuur (meer natte natuur). De provincie wil de aard en invulling van bestaande natuur- en landbouwgebieden gebiedsgericht en in overleg laten veranderen als daarmee de opgaven en problemen oplossen.

Kritische succesfactoren

- *Acceptatie dat het landschap verandert en bereidheid tot actie bij betrokken partijen*
- *Stimuleren van innovaties; experimenteerruimte voor innovatieve oplossingen*
- *Ketenaanpak en positionering van functies, passend bij het watersysteem*

Uitvoering

De provincie borgt de visie in een Omgevingsverordening en de uitvoering via regionale agenda's en programma's. Voor RAUM is het P**rogramma Groen** van belang: bestaande natuurgebieden verbinden en nieuwe natuurgebieden creëren en verwerven. 'Groen Kapitaal' is daarbij het netwerk-platform voor initiatieven die de biodiversiteit stimuleren. Ook het bestaande **Programma Metropolitaan Landschap** is van toepassing op (het zuidelijk deel van) het gebied (zie ook paragraaf I).

Daar komen (nieuwe) programma's bij met de provincie een belangrijke verbindende rol:

- **programma natuurinclusieve landbouw,** gericht op de bijdrage van grondgebonden landbouw aan behouden en versterken van biodiversiteit, bodemvruchtbaarheid en water;
- **programma bodemdaling** werkt er naar toe om landgebruik en waterpeilen in balans te brengen met de draagkracht van het veenweidegebied. Onder andere een Task Force Bodemdaling en een regionale bodemdalingsvisie en gebiedsgerichte projecten zijn hier op gericht.

<u>Inbreng voor visie RAUM 2030:</u>

- ► Ontwikkelen van biodiversiteit gecombineerd met economisch duurzame agrarische sector.
- ► Natuurlijke processen geven richting aan inrichting en beheer van natuurgebieden. Multifunctionele groene ruimten in samenhang aanpakken natuur, water, recreatie en landbouw.
- ► Voor een robuust ecosysteem natuurgebieden verbinden en functies slim positioneren.
- ► Landgebruik en de waterpeilen in balans brengen met draagkracht veenweidegebied.
- ► Participeren in provinciale programma's groen, metropolitaan landschap, natuurinclusieve landbouw en bodemdaling.

C. Provinciale ruimtelijke verordening (PRV; 2019); ontwerp Omgevingsverordening (2020)

- noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Structuurvisie_en_PRV
- noord-holland-extern.tercera-ro.nl/MapViewer/ en maps.noord-holland.nl

De PRV geeft kaders voor diverse beschermingsregimes. Alle begrenzingen zijn te vinden op bovengenoemde sites. Voor het plangebied zijn vier regimes van belang: Aardkundig monument, Natuur Netwerk Nederland (NNN), Weidevogelgebied en Unesco erfgoed (Stelling van Amsterdam). De provincie bereidt een wijziging voor om dit te bundelen in twee regimes (Omgevingsverordening).

Aardkundig monument

Het Alkmaardermeer- en Uitgeestermeer met oeverlanden en omliggende veenpolders (L1, L2 en L3) tonen een landschap zoals dat er in de Middeleeuwen waarschijnlijk ook al heeft uitgezien. Het is het enige nog resterende meer dat door erosie van het veen is ontstaan. Natuurlijke meren zoals deze zijn zeldzaam, zeker in combinatie met de verschillende gave verschijnselen.

Dit maakt het gebied aardkundig zeer waardevol. Om deze waarden te beschermen zijn de meren en een deel van de Dorregeesterpolder onderdeel van het aardkundig monument Alkmaardermeer en

Uitgeestermeer (AM12). Dit betekent dat bij potentiële natuurontwikkelingen de aardkundige waarden van dit gebied bij de afweging worden meegenomen.

Natuur Netwerk Nederland

Op de provinciale kaart zijn de deelgebieden van NNN weergegeven en kort omschreven. Tussen de deelgebieden liggen als linten (beoogde) natuurverbindingen. Elk deelgebied heeft een bijbehorende beschrijving van de wezenlijke kenmerken en waarden per deelgebied. Onderstaand zijn de NNN-gebieden en -verbindingen beschreven die van belang zijn voor RAUM.

Gebied	**Kernkwaliteit/vervangbaarheid natuurwaarden / ontwikkelruimte**
L1 Hempolder en Klaas Hoorn- en Kijfpolder (108 hectare)	
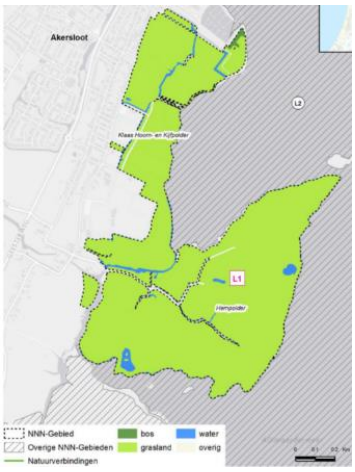	De ecologische kernkwaliteit van de polders is open landschap met extensieve graslanden voor weidevogels en water- en verlandingsvegetaties. De actuele natuurwaarden van de graslanden en moeraszones zijn relatief eenvoudig en snel te vervangen (<25 jaar). De zones met veenmosrietland en moeras vragen een langere vervangingsperiode (<50 jaar). Door de ligging in een oude polder met historisch landschapspatroon moet echter worden uitgegaan van een nauwelijks vervangbare situatie. Om deze situatie te beschermen is een deel van dit gebied (de Hempolder) onderdeel van het aardkundig monument Alkmaardermeer en Uitgeestermeer Overigens is ook het rijke bodemleven van oude graslanden niet eenvoudig vervangbaar.
L2 Alkmaarder- en Uitgeestermeer, Zwaansmeer en Dorregeesterpolder (695 hectare)	
	De ecologische kernkwaliteiten van het gebied zijn groot open water met verlandingsvegetaties, open kleipolder met extensieve graslanden voor weidevogels en parkachtig en waterrijk landschap met recreatief gebruik. De bosschages, graslanden en moeraszones (met uitzondering van veenmosrietlanden) zijn in theorie op enige termijn vervangbaar (bos <50 jaar, gras <10, moeras <25 jaar). Echter, het open water en de oeverzones met verlandingsvegetaties zijn vanwege ontstaansgeschiedenis, oppervlakte en samenhang met omliggende graslandpolders niet of nauwelijks vervangbaar. Om deze onvervangbare verschijnselen te beschermen is dit gebied onderdeel van het aardkundig monument Alkmaardermeer en Uitgeestermeer.

L3 Westwouderpolder (205 hectare)	
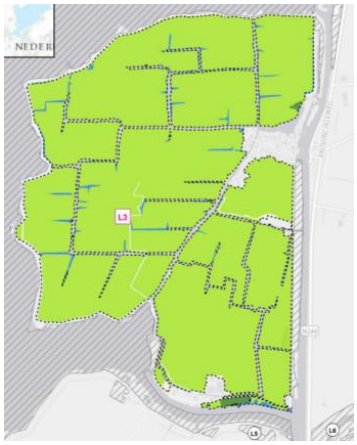	Het gebied maakt, samen met de andere polders en waterrijke gebieden rondom het Alkmaarder- en Uitgeestermeer, deel uit van een belangrijk regionaal netwerk voor weidevogels en moeras- en watergebonden soorten, waaronder vogels, zoogdieren en vissen. De ecologische kernkwaliteit van de polder is open waterrijk landschap met extensieve weidevogelgraslanden en verlandingsvegetaties. De actuele natuurwaarden van de graslanden en moeraszones zijn relatief eenvoudig en snel te vervangen (<25 jaar). De zones met veenmosrietland en moeras vragen een langere vervangingsperiode (<50 jaar). Door de ligging in een oude polder met historisch landschapspatroon moet echter worden uitgegaan van een nauwelijks vervangbare situatie. Ook het rijke bodemleven van oude graslanden is niet eenvoudig vervangbaar.
L4 Crommenije (48 hectare)	
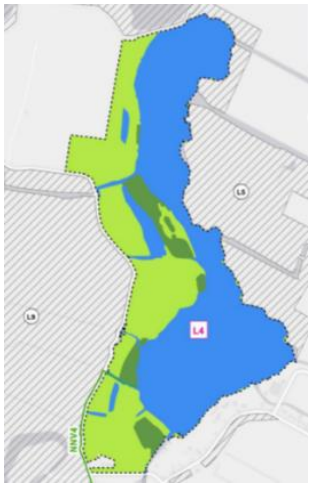	Het water is een overblijfsel van het voormalige Oer-IJ. Het gebied is onderdeel van het voormalig inundatiegebied van de Stelling van Amsterdam. Waardevol is de natte natuur met aangrenzend aan de westzijde moeras, grasland en bospercelen. Het gebied staat in directe verbinding met andere NNN-gebieden en maakt deel uit van een belangrijk regionaal netwerk voor weidevogels en moeras- en watergebonden fauna. De aanwezige verlandingsvegetaties zijn niet of nauwelijks vervang-baar. De abiotische basiscondities om nieuwe verlandingsprocessen in brak milieu op gang te brengen zijn niet meer aanwezig. De kruidenrijke graslanden zijn relatief eenvoudig vervangbaar (<25 jaar), maar de strategische ligging en belangrijke functie als (stapsteen in een) natuurverbinding is niet of nauwelijks vervangbaar.
L5 Krommenieër-Woudpolder (171 hectare)	
	De huidige polder is een samenvoeging van een aantal losse polders. Met name het zuidelijk deel van de polder is niet herverkaveld en dus minder grootschalig ingericht. Enkele percelen liggen bol of hebben veel intern reliëf. De polder kent een open en uitgestrekt karakter en heeft een grote cultuurhistorische waarde. Opgaande beplanting is beperkt tot de boerenerven. Kenmerkend zijn het dichte netwerk van sloten en dijken en het lintdorp die het open landschap begrenzen. De relatieve rust, donkerte en stilte zijn belangrijke voorwaarden voor een geschikt weidevogelgebied. De ecologische kernkwaliteit van de polder is open waterrijk land-schap met extensieve weidevogelgraslanden en verlandingsvegetatie. Een deel van de graslanden is relatief eenvoudig en snel te vervangen. Door de ligging in een oude polder met historisch landschapspatroon moet echter worden uitgegaan van een nauwelijks vervangbare situatie. Ook het rijke bodemleven van oude graslanden is niet eenvoudig vervangbaar.

L6 Omgeving Markervaart (27 hectare)

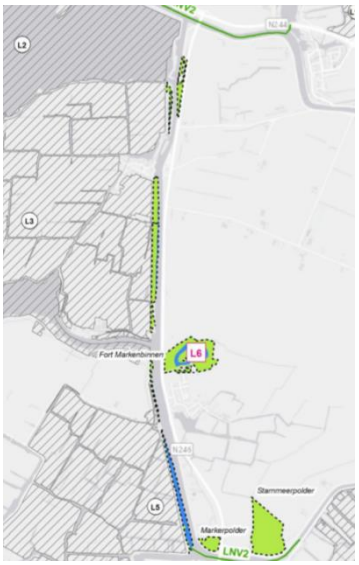

Vanaf de 17e eeuw werden de polders bedijkt, werd het Starnmeer drooggemalen, en werd de Markervaart gegraven voor de afwatering van de Schermer. Naast natuurgebied, is Fort Markenbinnen in gebruik als brandweeroefencentrum en sportpark. Het fort is ook beschikbaar als evenementenlocatie. Het zuidelijke deel van de Markervaart wordt gebruikt voor beroepsscheepvaart. Aan de noordzijde van de vaart ligt een recreatiehaven voor pleziervaart. Dit grenst aan het snelvaargebied in het Alkmaardermeer. Langs de Markervaart liggen enkele pontjes en opstapplaatsen voor kano's.

De ecologische kernkwaliteiten van het gebied zijn de oeverlanden en extensieve graslanden langs natte natuurverbinding en het cultuurhistorisch waardevol fort met schootsveld.

De natuurwaarden van de graslanden en het oppervlaktewater zijn actueel van beperkte waarde en op zichzelf op korte termijn vervangbaar. De samenhang tussen de natuurwaarden en de cultuurhistorische betekenis van het fort vormt echter een nagenoeg onvervangbare situatie.
Ook de actuele natuurwaarden met betrekking tot de aanwezige verlandingsvegetaties langs de Markervaart zijn niet of nauwelijks vervangbaar. Tenslotte geldt de onvervangbaarheid ook nog voor de cultuurhistorisch waardevolle oude verkaveling met natuurwaarden in de Starnmeerpolder en Markerpolder.

NNV2 Natuurverbinding Noord-Hollands duinreservaat - Eilandspolder

Deze natte natuurverbinding bestaat uit een 13 km lang netwerk van waterlopen tussen Bakkum en West-Grafdijk. De verbinding bestaat uit (een deel van) de Schulpervaart, het Die, de Limmerpolder (N14) en de boezem ten noorden van het Alkmaardermeer. Het vormt een ruimtelijke verbinding tussen het Noordhollands Duinreservaat (N4) en vochtige graslanden en water-bergingsgebieden in Duinrand Bakkum (N15) en Limmerpolder (N14) en met de waterrijke gebieden Alkmaarder- en Uitgeestermeer, Zwaansmeer en Dorregeesterpolder (L2).

NNV4 Natuurverbinding Alkmaardermeer - Noordzeekanaal

De verbinding bestaat uit een circa 12 km lange structuur van afwisselend waterlopen en dijken. In het noorden begint de verbinding tussen een uitloper van het Alkmaardermeer (L4 Crommenije) en Weijenbus en Vroonmeer (L9) en in het zuiden stopt de verbinding tegen de dijk aan het Noordzeekanaal. De verbinding bestaat achtereenvolgend vanaf noord naar zuid uit Busch en dam, Groenedijk, Zeedijk en eindigt bij de Noorder IJ- en Zeedijk. De watergangen aan de dijkvoet horen voor een groot deel bij de verbindingszone. De zone verbindt het Alkmaarder- en Uitgeestermeer met De Buitenlanden.

Inbreng voor visie RAUM 2030:

- ► Opnemen richtlijnen voor de te beschermen waarden: Aardkundig monument, Natuur Netwerk Nederland (NNN), Weidevogelgebied en Unesco erfgoed (Stelling van Amsterdam).

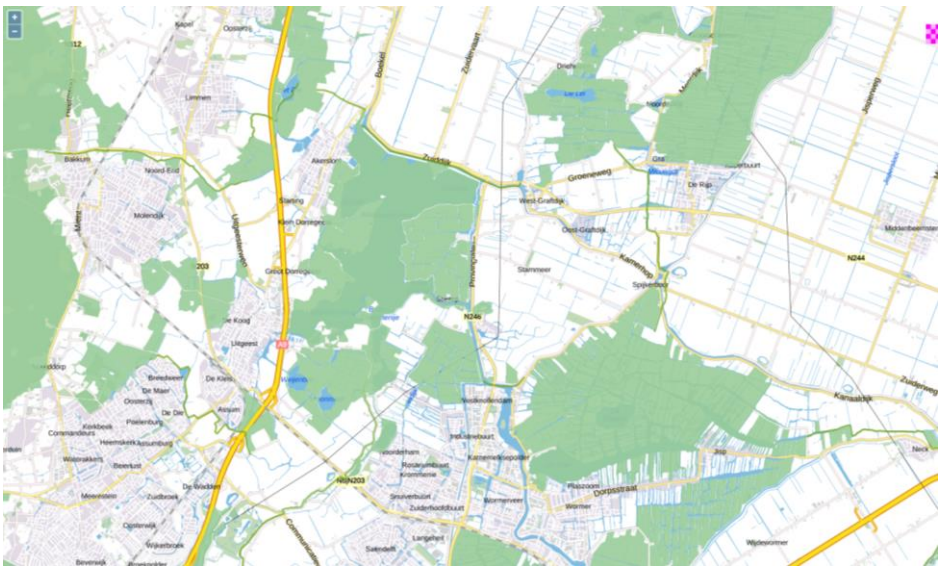

Uitsnede NNN-gebieden(Provinciale ruimtelijke verordening)

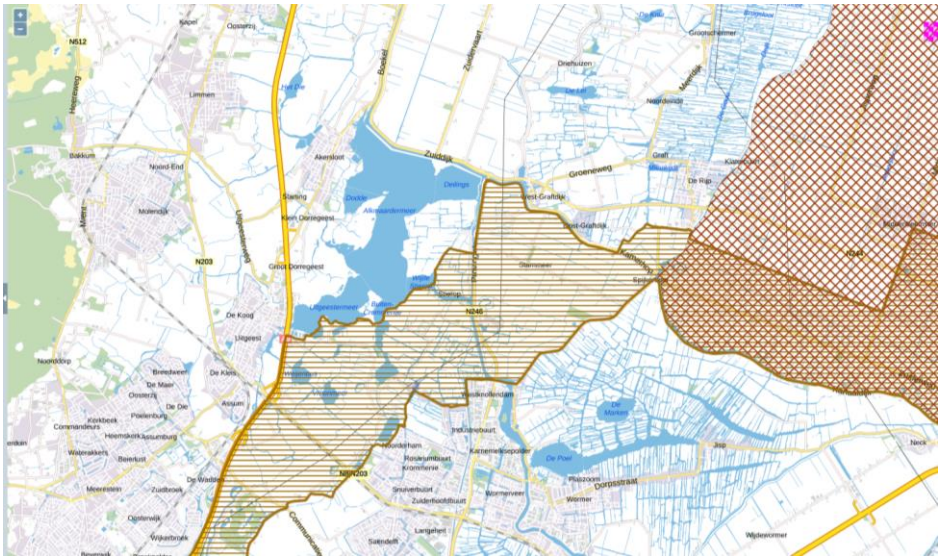

Uitsnede Unesco-gebied (Provinciale ruimtelijke verordening)

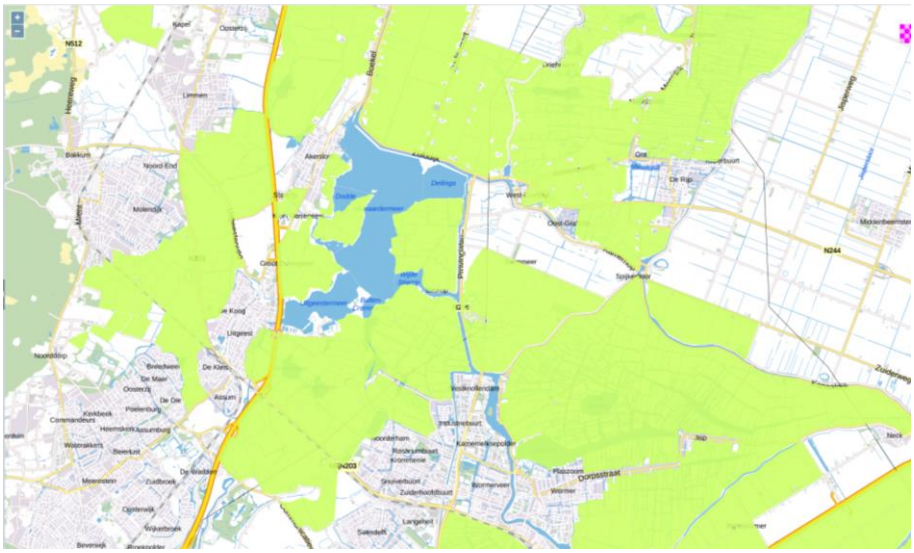

Uitsnede Weidevogelgebied (Provinciale ruimtelijke verordening)

Goederenvervoer over water, Provincie Noord-Holland (RH/DHV april 2018)

Noord-Hollland.nl

Een aanbeveling uit vooronderzoek - voor de provinciale Omgevingsvisie en de provinciale agenda Mobiliteit - is om een 'Kernnet goederenvervoer over water' aan te wijzen en waar nodig routes daarvoor te optimaliseren.
Het Alkmaarder- en Uitgeestermeer is onderdeel van het Kernnet. Het stimuleren van goederenvervoer over water is in het provinciaal coalitieakkoord opgenomen als duurzaam alternatief voor goederenvervoer over de weg.

Inbreng voor visie RAUM 2030:

► Belang van Alkmaarder- en Uitgeestermeer als onderdeel van het provinciaal Kernnet goederenvervoer over water.

Ondergrondse elektriciteitsleidingen tussen Beverwijk en Oterleek

noord-holland.nl/netuitbreiding

Omdat de vraag naar elektriciteit hard groeit, wordt er steeds meer duurzame elektriciteit opgewekt door zonneweiden en windparken (op zee). De energie die daar wordt opgewekt gaat met elektriciteitsleidingen naar de verschillende plekken in de provincie. Om dit transport mogelijk te maken, is het nodig het elektriciteitsnetwerk in Noord-Holland te versterken

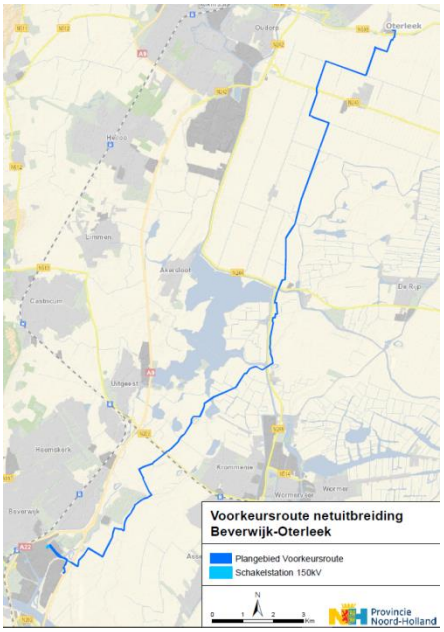

De provincie in kaart gebracht waar een nieuwe ondergrondse elektriciteitsleidingen tussen Beverwijk en Oterleek (gemeente Alkmaar) het best gelegd kunnen worden. De gekozen variant staat op bijgevoegde kaart. Deze kabel is een aanvulling op de bestaande elektriciteitsmasten. Voordat de aanleg start wordt er onderzoek gedaan naar bijvoorbeeld de gesteldheid van de grond en de aanwezige flora en fauna.

Inbreng voor visie RAUM 2030:

► Via stakeholdersoverleg aangeven dat de kabel geen inbreuk heeft op belangen en waarden van het gebied voor natuur, landschap en recreatie. De leiding heeft geen gevolgen voor de visie.

D. Prachtlandschap Noord-Holland; leidraad landschap & cultuurhistorie 2018

leidraadlc.noord-holland.nl/ensembles/Assendelft-Krommenie/

De Leidraad is een provinciale handreiking voor het inpassen van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in het landschap. De Leidraad geeft beschrijvingen en informatie over de manier waarop ruimtelijke ontwikkelingen kunnen bijdragen aan de kwaliteit van de leefomgeving. De provincie beoogt met de Leidraad samen met initiatiefnemers te werken aan het behouden en versterken van de ruimtelijke kwaliteit van landschap en cultuurhistorie. De Leidraad is in de PRV verankerd (art. 15). Elke leidraad bevat een uitgebreide beschrijving van de ontstaansgeschiedenis van het gebied en de provinciale structuren. Voor RAUM zijn onderstaande vier leidraden van belang:

- Ensemble Assendelft-Krommenie
- Provinciale structuur IJdijken / Oer-IJ
- Provinciale structuur Stelling van Amsterdam
- Provinciale structuur Stolpenstructuur (specifiek voor dorp De Woude)

De structuren van Oer-IJ en Stelling overlappen voor een deel omdat de St. Aagtendijk en de Liniedijk samen de hoofdverdedigingslijn met forten vormen. De voormalige Zeedijk begrenst de inundatie-zone aan de oostzijde.

Ensemble Assendelft-Krommenie

Het gebied is een veenpolderlandschap dat is ontstaan onder invloed van het Oer-IJ en heeft aan de oostzijde kenmerken van ruig veenlandschap. De geluidscontour van Schiphol draagt met zijn bouwbeperking bij aan het behoud van de openheid en structureert de verstedelijking.
De kenmerkende openheid in noord-zuidrichting staat onder druk vanwege ontwikkelingen aan de randen. In de westzijde van het ensemble is De Stelling van Amsterdam met forten en liniedijken manifest aanwezig. Onderstaand zijn voor het plangebied relevante kenmerken:

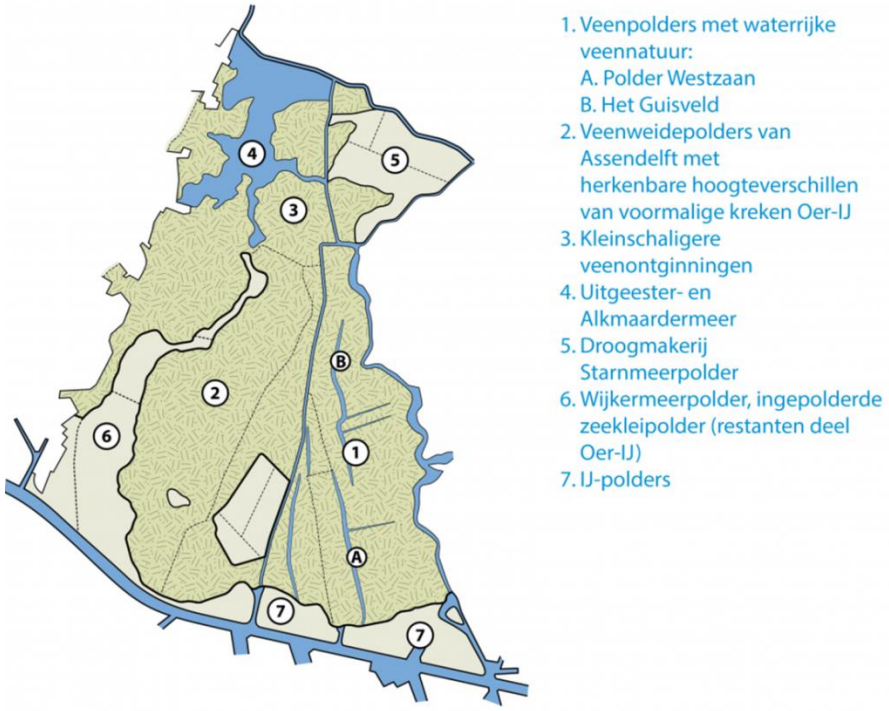

- De kleinschaligere veenontginningen ten noorden van Krommenie rondom het meer en het voormalige Starnmeer hebben een onregelmatiger verkavelingspatroon met kleinere dorpen.
- De openheid van het Oer-IJ is in hoofdlijn nog steeds ervaarbaar. De voormalige zeedijken versterken deze (noordzuid) richting. Het meer vormt een open ruimte aan de noordzijde.
- De vele molens (o.a. bij Uitgeest) zijn markante bakens in het landschap.
- De liniedijken beperken lokaal de ruimtebeleving, maar geven een panoramabeeld van de polder als je er bovenop staat. De snelweg A9 biedt automobilisten zicht op het open landschap.

- De forten vallen door hun gronddekking nauwelijks op. De voormalige schootsvelden ten westen van de A9 zijn verdicht met bebouwing, aan de oostzijde raakt het landschap steeds meer verdicht door de aanleg van recreatiegebieden.
- Ruimtelijke dragers zijn het Noord-Hollandskanaal, de Markervaart, de dijken van het Oer-IJ , de Stelling van Amsterdam en de A9.

Inbreng voor visie RAUM 2030 (o.b.v. ambities en ontwikkelprincipes uit de leidraad):

- ► landschappelijke verscheidenheid herkenbaar houden;
- ► ruimtelijke ontwikkelingen inspireren op het Oer-IJ; koesteren van historische dijken, dammen en waterlopen van het Oer-IJ en de dijken en forten van de Stelling van Amsterdam;
- ► accentueren van de loop van voormalige kreekruggen in het veenpolderlandschap;
- ► voorkomen van verrommeling van open gebieden; sterke visuele relatie tussen de open ruimten met name in noord-zuidrichting;
- ► herstel van historische waterlopen Kil en CrommenIJe en deze benutten voor waterberging en natte natuurontwikkeling; de Kil bevaarbaar maken voor kano's;
- ► groene oostrand voor Beverwijk/Heemskerk: ontwikkelen stelsel van recreatieve verbindingen en versterken zicht op het landschap ter hoogte van Fort St. Aagtendijk;
- ► behouden en zichtbaar blijven van de huidige verkavelingsstructuur en sloten bij (semi) tijdelijke functies en opstellingen in het landschap, zoals voor zonne-energie;
- ► behouden van de vrije ruimte (molenbiotopen) rond historische windmolens, in verband met windvang en zichtbaarheid (in het plangebied liggen diverse molens bij Uitgeest).

Provinciale structuur IJdijken / Oer-IJ

Het Oer-IJ was lange tijd de meeste noordelijke Rijntak in de Hollandse delta en vormde dit deel van Noord-Holland. Van oorsprong mondde het Oer-IJ ter hoogte van Castricum uit in de zee. De monding slibde dicht en direct achter de kust ontstond een groot binnenmeer als uitloper van de Zuiderzee. Vanaf de 10e eeuw werden grote delen van het veenmoeras dat zich achter de strand-wallen ontwikkeld had ontgonnen. Hierdoor daalde de bodem en won de zee steeds meer terrein door overstromingen. Om de dalende veengebieden te beschermen tegen de Zuiderzee en het IJ is men omstreeks de 12e eeuw begonnen met de bouw van dijken. De IJdijken en Zeedijken zijn restanten van de waterkeringen langs het Oer-IJ. Na afdamming van het noordelijk gedeelte van het Oer-IJ bleven het Wijkermeer en het IJ over als open water, in verbinding met de Zuiderzee.

Tegelijk met de aanleg van het Noordzeekanaal (1865-1876) werden het Wijkermeer en delen van het IJ ingepolderd en werd het IJ afgedamd door de Oranjesluizen. Een deel van de IJdijken verloor hierbij zijn functie als primaire waterkering. De dijken zijn na die tijd vaak verlegd, vervangen of verdwenen als gevolg van stedelijke groei of havenuitbreidingen. Door de dynamiek in de MRA staan delen onder druk. De dijken zijn **provinciaal monument** en vertegenwoordigen een belangrijke cultuurhistorische waarde omdat ze 'vertellen' over de ontstaansgeschiedenis van het landschap. Voor de recreatie vormen ze groene verbindingen tussen Amsterdam en de omgeving.

Inbreng voor visie RAUM 2030:

- ► Op de vorming (en leesbaarheid) van het landschap is het Oer-IJ is van grote invloed geweest.
- ► De IJdijk loopt herkenbaar in het landschap langs het kleine recreatiegebied De Buitenlanden.

Provinciale structuur Stelling van Amsterdam

Deze structuur is een **provinciaal monument** opgenomen in de Werelderfgoedlijst van UNESCO. De stelling bestaat uit twee militaire verdedigingsgordels uit de laat-19e, vroeg-20e eeuw. De verdediging werd uniek vormgegeven, gebruik makend van het omringende landschap en door het onder water zetten (inundatie) van land. De Stelling brengt landschappelijke samenhang tot expressie en is een verrijking van het cultuurlandschap. Naast cultuurhistorische en landschappelijke betekenis is de Stelling een 'stiltelandschap' in de MRA waar openheid en rust te ervaren zijn.

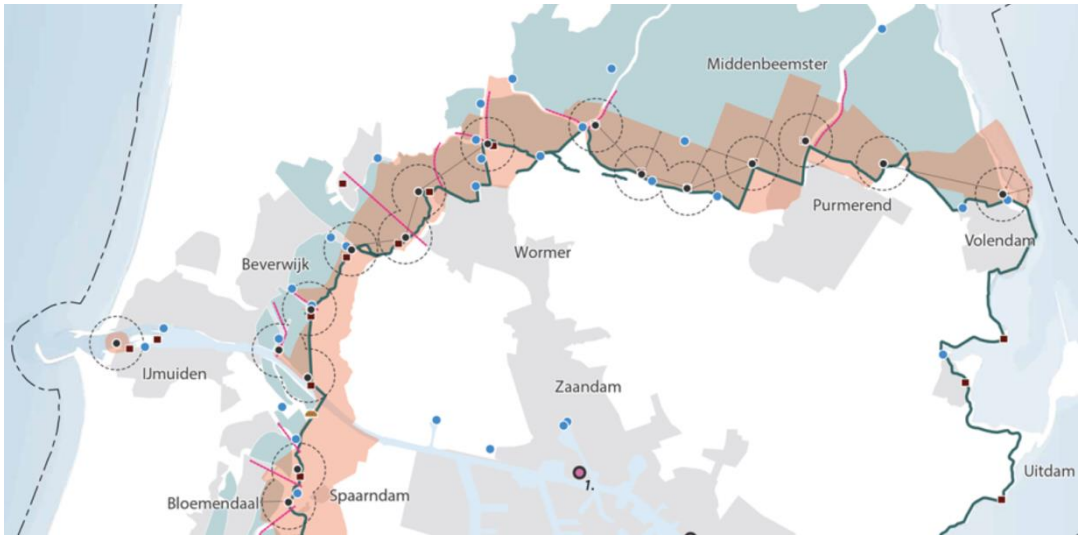

Tot de bouwstenen van de linie behoren militaire werken, het strategisch landschap (schootsvelden) en het watermanagementsysteem (inundatievelden, dijken, sluizen en dammen). De hoofd-verdedigingslijn is de drager de linie. Waar deze lijn werd doorsneden door wegen, waterlopen of spoorlijnen (accessen) verdedigden forten de linies. De inundatiegebieden werden begrensd door de natuurlijke hoogten in het landschap (poldergrenzen) of speciaal aangelegde liniedijken.

Inbreng voor visie RAUM 2030:

- ► De Stelling van Amsterdam verbindt de deelgebieden van het recreatieschap.
- ► De linie en forten lopen als een kralensnoer vanaf het IJ langs De Buitenlanden en De Omzoom naar Alkmaarder- en Uitgeestermeer en verder door naar de Schermer en Waterland.

Provinciale structuur Stolpenstructuur (specifiek voor dorp De Woude)

In het Noord-Hollandse landschap zijn stolpboerderijen kenmerkende gebouwtypen en belangrijke identiteitsdragers. Ze vormen met hun hoge piramidevormige daken en monumentale silhouetten ruimtelijke structuren. Op buurt- en straatniveau vormen ze belangrijke ijkpunten in het bebouwings-beeld door de kenmerkende vorm en gebouwonderdelen en/of erven. Door hun streekgebonden erfinrichting, beplanting in samenhang met de lokale landschapsstructuur en kenmerkende gevelindeling vertellen stolpen het verhaal van de Noord-Hollandse agrarische geschiedenis.

Inbreng voor visie RAUM 2030:

- ► Verspreid in het plangebied liggen stolpboerderijen. Een belangrijk cluster is in het dorp De Woude op het eiland Westwouderpolder. De ruimtelijke structuur van de dorpskern De Woude wordt in hoge mate gekarakteriseerd door het onregelmatige, losse bebouwingspatroon aan het lint. In dit bebouwingspatroon domineert een elftal stolpen het ruimtelijke beeld.

E. Visie op Waterrecreatie in Noord-Holland 2030 (provincie Noord-Holland, 2016)

noord-holland.nl/Onderwerpen/Toerisme_recreatie/Waterrecreatie/Beleidsdocumenten/Visie_op_waterrecreatie_in_Noord_Holland_2030

De provincie heeft de ambitie om in 2030 een vitale waterrecreatie provincie te zijn. Dit kenmerkt zich aan de ene kant door activiteit, sportiviteit, beweging en beleving. Aan de andere kant door ervaren van ruimte, rust, cultuurhistorie, natuur, landschap en stilte. Van durfsporten tot kanovaren. De visie richt zich op een hoger/regionaal schaalniveau en gaat uit van samenwerking tussen partijen.

De provincie wil goede verbindingen in het vaarnetwerk en varen van rondjes mogelijk maken. Kansen die voor meerdere doelgroepen winst opleveren, worden geprioriteerd. Bij de uitwerking van de strategie wordt gekoerst op:

- *verbinding water - land*
  Waar recreatievormen van water en land nauw verweven zijn en samenkomen, zijn kansrijke overgangen en aantrekkelijke bestemmingen te ontwikkelen. Voorbeelden zijn aanlegplaatsen, jachthavens, overstapplekken en knooppunten, oeverrecreatie en historische binnensteden.
- *zonering*
  Dit is een belangrijk instrument om kwetsbare natuurgebieden te beschermen. Zonering houdt ook oog voor leefbaarheid en kwetsbare gebruikers of andere belangen. Daarnaast gaat het over toegankelijkheid van waterrecreatie en de mogelijkheden voor ondernemerschap.
- *aquapunctuur*
  Dit betreft opgaven van regionale betekenis die de volgende elementen in zich dragen:
  - slimme combinaties van meerdere vormen van waterrecreatie;
  - diverse netwerken komen bij elkaar, met duidelijke ambities van meerdere stakeholders;
  - aantoonbare kansen voor ondernemers aanwezig;
  - bij voorkeur is cultuurhistorie een onderdeel van een aantrekkelijke bestemming.

In de visie staan algemene opgaven die aansturen op diversiteit van waterrecreatie en samenwerking tussen betrokken partijen, de economische waarden van waterrecreatie en de versterking van de verbinding tussen water- en landrecreatie. Ook stuurt de provincie aan op beter benutten van het aanwezige netwerk en historische vaarverbindingen herstellen.

De belangrijkste **gebiedsgerichte opgave** is verbeteren en creëren van waterverbindingen in de verschillende netwerken. De provincie ziet voor **RAUM** diverse kansen (zie groene kader hieronder). Als opgave stelt de provincie onder andere het

Inbreng voor visie RAUM 2030:

- ► Realiseren van goede verbindingen in het vaarnetwerk en varen van rondjes mogelijk maken.
- ► Aantrekkelijke bestemmingen ontwikkelen waar recreatievormen van water en land samenkomen (bij voorkeur is cultuurhistorie een onderdeel).
- ► Kansen voor natuurbeleving in combinatie met verbetering van het netwerk voor de grote (staande mastroute) en kleine recreatievaart in een (cultuur)historisch waterlandschap (sloepenmarkt en kanovaren), voor zwemwater en voor hengelsport.
- ► Verdere ontwikkeling van het Alkmaarder- en Uitgeestermeer en versterking van de waterrecreatiesector tot een vitale, duurzame en toekomstgerichte sector.

F. Laag Holland / Amsterdam Wetlands

Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland

werkplaatsvitaalplatteland.nl/

Vier terreinbeherende organisaties hebben in mei 2018 een perspectief geschreven op de toekomst van 12.000 ha natuur en landschap in Laag-Holland, met een tijdshorizon tot 2050. De partijen willen afgestemd water- en natuurbeheer, aaneengesloten natuurgebieden en recreatie mogelijk maken in 'Amsterdam Wetlands', de groene achtertuin van Amsterdam. Landbouw en natuur zullen gezamenlijk invulling geven aan een kwalitatief hoogwaardig en biodivers landschap en bijdragen aan het terugdringen van CO2-uitstoot. Het gebied gaat beter worden benut als aantrekkelijke en toegankelijke leefomgeving voor de metropoolregio. De ambitie voor veenbehoud en veenherstel worden gekoppeld aan natuurambities en zijn op kaart gezet: *groeiend veen* (nat, CO2 binding) en *historisch veen* (met landschapsbehoud en weidevogels) met waterpeilen afgestemd op weidevogels.

De kenmerken en verhalen (geschiedenis) van het gebied worden uitgewerkt tot een **Recreatief Grid** of Leisure Landscape: een raamwerk voor beleving van natuur, landschap en erfgoed in de context van de sterk groeiende metropool regio. De aantrekkelijkheid en toegankelijkheid van het landschap worden vergroot. Dit Recreatieve Grid bestaat uit een ruimtelijke raamwerk van routes, plekken en zones. Vanuit dit ruimtelijke raamwerk kunnen verschillende recreatieve en toeristische projecten en programma's opgestart worden.

Aan de hand van bouwstenen zijn bovengenoemde ambities verder beschreven. Voorbeelden zijn verder ontwikkelen van kringlooplandbouw, lineaire erfgoedstructuren benutten als recreatieve routes en een bijdrage leveren aan het spreiden van toeristen. De verdere uitwerking en uitvoering wordt gebundeld in vier programmalijnen (met voorstellen voor pilots): Bodemdaling en klimaat, Landbouw en natuur, Recreatie en toerisme en Governance.

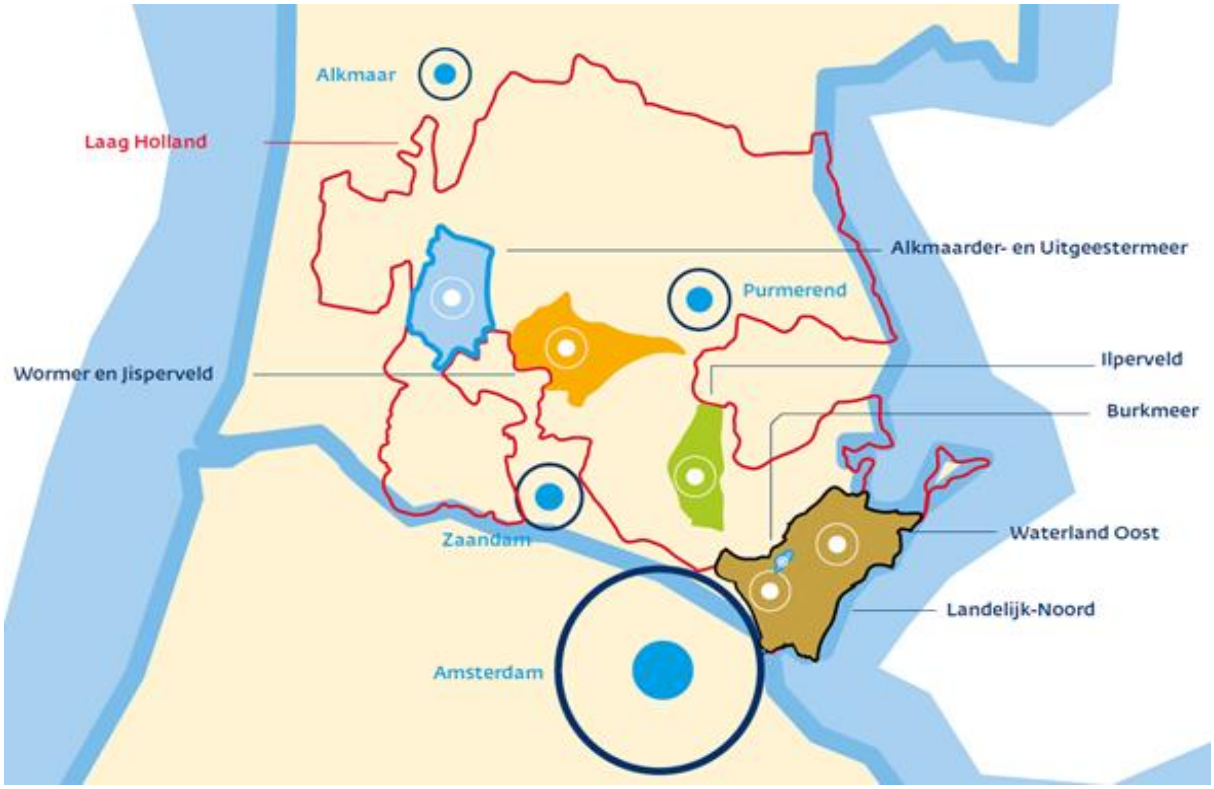

Inbreng voor visie RAUM 2030:

- Water- en natuurbeheer afstemmen, aaneengesloten natuurgebieden.
- Gebied beter benutten als aantrekkelijke en toegankelijke leefomgeving voor de MRA.
- Uit de verdeling/zonering van veenweiden blijkt dat in RAUM wordt ingezet op historisch veen, en daarmee behoud van het kenmerkende veenweidelandschap en ruimte voor weidevogels.
- Optuigen van een Recreatief Grid, een ruimtelijke raamwerk van routes, plekken en zones, voor beleving van natuur, landschap en erfgoed, gedragen door de kenmerken en verhalen (geschiedenis) van het gebied.
- Verder ontwikkelen van kringlooplandbouw, lineaire erfgoedstructuren benutten als recreatieve routes en een bijdrage leveren aan het spreiden van toeristen.

Als vervolg is een uitvoeringsgericht gebiedsplan (mei 2019) opgesteld in een gezamenlijk proces met diverse partijen waaronder landbouw- en natuurorganisaties. Het gebiedsplan is ingebracht in het ***Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland*** (IBP-VP) en er is financiering toegekend voor een integraal gebiedsprogramma met projecten. RAUM is een van de zes natuur- en waterprojecten in het gebiedsplan en gericht op grotere biodiversiteit in en langs het meer (ook aanpak groei waterplanten) en op integrale landschapsontwikkeling.
Als onderdeel van dit laatste wordt ook specifiek ingegaan op het belang van investeren in toerisme en recreatie, als vertaling van bovengenoemde **recreatief grid**, zowel binnen deelgebieden als voor de integraliteit voor héél Wetlands en in harmonie met bewoners en met natuur. De focus ligt op:

Inbreng voor visie RAUM 2030:

- grotere biodiversiteit in en langs het meer (ook aanpak groei waterplanten) en op integrale landschapsontwikkeling (IBP-VP).
- Als uitwerking van het recreatief grid een focus op:
  - gezamenlijke verhalen, verborgen schatten van het verleden
  - routes, bereikbaarheid en poortontwikkeling (OV-knooppunten)
  - faciliteiten, trekkers, toeristisch/recreatieve hotspots
  - nieuwe (recreatieve) verdienmodellen voor beheerders van het landschap

G. Ambitiedocument Holland boven Amsterdam 2040 (ontwikkelbedrijf NHN, 2018)

regiohollandbovenamsterdam.nl en nhn.nl/publicaties/

Met Holland boven Amsterdam wil de regio Noord-Holland Noord (NHN, 18 gemeenten en de provincie) zich positioneren als kansrijke regio direct geplakt tegen de MRA. De regio wil zich ontwikkelen tot broedplaats voor innovatieve landbouw (o.a. teelt op water en biologische teelt) en een bijdrage leveren aan oplossingen voor (mondiale) vraagstukken als voedselproblematiek en klimaatverandering. Daarnaast heeft de regio een hoogkwalitatieve leefomgeving, aantrekkelijke voor wonen, werken en recreëren.

De regio NHN heeft als **ambitie** dat Holland boven Amsterdam in 2040 bekend staat om innovatieve agri & foodsector (nationaal en internationaal), energieneutraal, proeftuin voor watermanagement

en toerisme (het gebied waar alles te vinden is waar Nederland om bekend staat). Uitvoering vindt plaats langs vier programmalijnen:

- Ruimte bieden (vestigingsklimaat): o.a. voor nieuwe vakantie- en recreatieformules; transformatie van toeristische verblijfsaccommodaties. Tegelijkertijd zuinig op het (cultuur)landschap;
- Verbinden: goed bereikbaar via spoor, weg en digitaal: investeren in infrastructuur en OV;
- Slim en innovatief handelen: aangaan van samenwerking en cross-overs tussen de verschillende sectoren van de economie;
- Uitnodigend en adaptief: de nieuwe omgevingswet biedt kansen voor flexibiliteit. Om snel in te spelen op ruimtelijke en economische ontwikkelingen, vraagt dit van lokale en provinciale overheid meedenkend vermogen en proactief handelen.

Inbreng voor visie RAUM 2030:

► RAUM als aantrekkelijk onderdeel van het toeristisch aanbod in NHN, met kenmerkende Hollandse eigenschappen (water, polder, dijken, molens, forten).

► Ruimte bieden o.a. voor nieuwe vakantie- en recreatieformules; transformatie van toeristische verblijfsaccommodaties.

H. Regionale visie verblijfsrecreatie Noord-Holland Noord 2030 (ontwikkelbedrijf NHN, 2017)

nhn.nl/project/vitaliteit-verblijfsrecreatie/

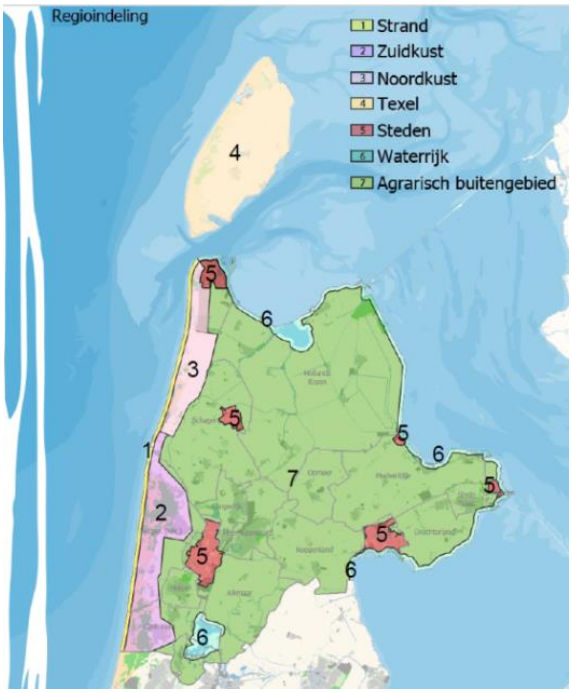

Jaarlijks verblijven miljoenen gasten in de regio Holland boven Amsterdam (ruim 220.000 slaapplaatsen). Om aantrekkelijk te blijven hebben de NHN-gemeenten in samenspraak met verblijfsrecreatiebedrijven, natuurorganisaties en brancheorganisaties een visie op verblijfsrecreatie ontwikkeld. Deze visie bevat een toekomstbeeld en diverse handvatten om initiatieven voor uitbreiding, herontwikkeling en nieuwbouw te toetsen. In september 2019 heeft een verblijfsrecreatie-top plaatsgevonden met deelnemende gemeenten.

Het doel is dat NHN in 2030 de meest vitale verblijfsregio van Nederland is. De markt wordt uitgedaagd te komen met onderscheidende concepten die de regio versterken. Ontwikkelingen die voor de lange termijn goed zijn voor de lokale en regionale economie, duurzaam, kwaliteit, en een verantwoorde landschappelijke inpassing. De visie geeft kaders waarbinnen de markt kan zorgen voor een toekomstbestendige branche, met balans tussen landschap, inwoners en bezoekers.

Deelregio Waterrijk

De visie zet lijnen uit voor de thematisering en ontwikkeling in deelregio's. RAUM valt in deelregio Waterrijk. De verblijfsrecreatie in en nabij de binnenmeren van Waterrijk (Amstelmeer, RAUM) is voornamelijk gericht op een maatschappelijke behoefte aan langverblijf in een waterrijke omgeving. Het netwerk van bevaarbare watergangen in Waterrijk verbindt de meren van het IJsselmeergebied met de binnenmeren en zorgt voor een extra waterbeleving.

Zorgpunt is de afnemende bezetting van ligplaatsen doordat het aantal booteigenaren daalt. Door deze krimp is omschakeling nodig naar andere concepten. Ook verblijfsrecreatie op land stagneert; deels is sprake van oneigenlijk gebruik en dalende bedrijfsresultaten. De ontwikkeldynamiek is laag.

Doel en streefbeeld
NHN wil dat de regio dé Europese waterrecreatie en -sportbestemming wordt. Daarbij zal de helft van de bedrijven in de huidige aanbodclusters 'toppers van toen' en 'vergane glorie' in 2030 zijn herontwikkeld tot nieuwe geïntegreerde woon-, werk- en recreatieconcepten. Daardoor wordt watersport uit zijn neerwaartse spiraal gehaald. Enkele kleinschalige campingterreinen bieden vernieuwende accommodaties direct aan of in het water.

Het streefbeeld voor de binnenwateren is gericht op dagrecreatie en langverblijf met waterbeleving. Er zijn enkele vernieuwende accommodaties die direct aan het water liggen en beschikken over eigen ligplaatsen. De mogelijkheden van rondvaren op het binnenwater tussen Waterrijk en het achterland is verbeterd, door oude structuren en unieke (historische) kenmerken (water- en polderstructuur, linies, erfgoed, molens, afsluitdijk etc.) te benutten en door het sloepennetwerk te optimaliseren. Daardoor is de vaarbeleving enorm toegenomen.

Strategie
NHN wil samen met relevante partijen (ondernemers, natuurorganisaties, waterschap, erfgoed-organisaties, RECRON, HISWA, etc.) een recreatief masterplan en uitvoeringsprogramma voor binnenwateren maken. Het plan beschrijft de ontwikkeling van de bevaarbaarheid van de meren, het vaarnetwerk en van verblijfsrecreatie met onderscheidende waterbelevingsconcepten. Om de beleving van het water te vergroten zijn verbeteringen nodig van het aanbod dagrecreatie, zo als zandstrandjes, pleisterplaatsen, watersport en watergebonden activiteiten, bankjes en vissteigers.

Inbreng voor visie RAUM 2030:
- ► RAUM als gebied dat bijdraagt aan nieuwe product-markt-combinaties gericht op waterbeleving.
- ► Daarbij mogelijkheden bieden voor nieuwe recreatief-toeristische verdienmodellen vanwege krimp jachthavens en verouderde verblijfsrecreatie.
- ► Meer mogelijkheden voor rondvaren: vaarbeleving van de fraaie omgeving.
- ► Verbeteringen aanbod dagrecreatie.
- ► Beeld over veranderende behoeften van klanten van jachthavens en vakantieparken.

I. Metropoolregio Amsterdam (MRA)

metropoolregioamsterdam.nl/programma/toerisme + mralandschap.nl

Bepaalde delen van de MRA worden toeristisch steeds drukker. Daarom wordt vanuit de MRA spreiding van bezoekers in ruimte en tijd gestimuleerd, met name via marketing en promotie, vergroten van de mobiliteit van bezoekers en het aanjagen van hotelontwikkeling in de regio. De MRA werkt met een Strategische Agenda Toerisme 2025 en bijbehorend Actieprogramma. Bestuurlijke besluitvorming over toerisme vindt plaats in het Bestuurlijk Overleg Economie MRA.

Recreatie en toerisme
De zuidkant van het plangebied (gem. Uitgeest) valt binnen de MRA. De MRA beschrijft de gunstige ligging van Uitgeest t.o.v. zee, duinen, meren en Stelling. De meren zijn verbonden met een netwerk

van waterwegen die aansluiten op het IJsselmeer en andere binnenmeren. Als ontwikkelgebied wordt gewezen op erfgoedpark 'De Hoop' en de zuidstrook van het Uitgeestermeer. De (gemeentelijke) ambitie is het gebied rond de meren verder te ontwikkelen voor recreatie en voorzieningen voor lang verblijf. Uitgeest wil de goede bereikbaar met de trein verder exploiteren (vaker halteren).

Metropolitaan landschap

Met het actieprogramma Metropolitane Landschap uit 2016 stuurt de MRA aan op meer samenwerking om de landschappen rond Amsterdam te verbeteren. Dit is vertaald in opgaven waaraan acties en een planning zijn gekoppeld:

- bereikbare landschappen: (1) ontwikkelen wandel-, fiets- en vaarnetwerk en (2) benutten en vormgeven van infrastructuurknooppunten in het landschap (o.a. buitenpoorten);
- beleefbare landschappen: (3) voorzien in aantrekkelijke recreatielandschappen, (4) vitaal houden en benutten van erfgoedstructuren en (5) opstellen van een regionale evenementenstrategie;
- toekomstbestendige landschappen: (6) voorzien in toekomstbestendige en aantrekkelijke veenweidegebieden, (7) verbinden van de thema's landschap en gezondheid en (8) onderzoek doen naar een landschapsfonds en -compensatieregeling voor de MRA.

Fraai landschap als vestigingsvoorwaarde

In 2018 is een actualisatie opgesteld (plan van aanpak) met een ruimere en meer integrale blik op alle (omliggende) ontwikkelingen. Het belang van een fraai landschap (en het cultuurhistorisch verhaal van landschappen) als vestigingsvoorwaarde komt daarbij meer centraal te staan. Tegelijk wordt 'gewaarschuwd' voor toenemende druk op het landschap in de MRA. In verschillende studies staan de gevolgen van majeure ruimtelijke transities voor het MRA-landschap beschreven. Woningbouw, toenemende mobiliteit, energietransitie en klimaatadaptatie zullen het landschap ingrijpend veranderen. Citaat: "Nu al verandert het landschap als gevolg van schaalvergroting, intensivering van de landbouw en bodemdaling. Deze processen leiden tot kaalslag en verlies aan landschappelijke en ecologische waarden. Tegelijk neemt de druk van recreatie en toerisme sterk toe. Rekening wordt gehouden met 30% meer recreanten en een nog grotere toename van het aantal toeristen."

Landschapsfonds

Een van de actiedoelen in het plan van aanpak is de waarde van het landschap beter af te wegen in relatie tot andere ruimtelijke opgaven. Daarnaast is een doel tot afspraken te komen om meer te investeren (bijv. via een landschapsfonds) in versterking en uitbreiding van de landschappelijke kwaliteiten en de samenwerking daarbij (governance). Om de actualisatie inhoudelijk vorm te geven hebben in 2018 en 2019 gebiedsateliers over het landschap plaatsgevonden.

Inbreng voor visie RAUM 2030:

- ► Ontwikkelingen in RAUM kunnen bijdragen aan spreiding van de toeristische druk in de MRA.
- ► RAUM is onderdeel van het te beschermen Metropolitaan landschap.
- ► Participeren in eventueel MRA landschapsfonds.

J. MIRT-onderzoek Noordwestkant van Amsterdam (MIRT-NOWA, 2017)

mirtoverzicht.nl + mirtnowa.nl

Het Rijk werkt samen met decentrale overheden aan ruimtelijke projecten en programma's voor elke regio in Nederland. Het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) richt zich op financiële investeringen in deze programma's en projecten. Een van de deelgebieden is NowA, de

Noordwestkant van Amsterdam, het gebied tussen Alkmaar, IJmond, Haarlem, Haarlemmermeer en Amsterdam. In NowA zijn diverse bereikbaarheidsopgaven en ruimtelijke opgaven:

1. beter afstemmen van woon- en werklocaties met bereikbaarheidsopgaven;
2. verbeteren ketenmobiliteit (auto-trein / OV-fiets) en stimuleren van alternatieven voor de auto;
3. aanpassingen aan (weg)infrastructuur;
4. innovatieve oplossingsrichtingen - smart mobility.

Daarnaast zijn er ruimtelijke opgaven die een link hebben met bereikbaarheid, zoals de forse opgave voor woningbouw in Noord-Holland, de teruglopende beroepsbevolking in delen van het NowA-gebied en de opgave om toerisme meer te spreiden. Vanuit het project Mirt-NoWA lopen op dit moment onderzoeken naar de verbetering van de bereikbaarheid en de doorstroming van de regio (op lange termijn) en meer specifiek van de A9, met de daaraan gekoppelde verbindingswegen (N-wegen) en het bieden van optimale (e-)fietsroutes.

Inbreng voor visie RAUM 2030:

- Door investeringen in diverse netwerken verbetert ook de bereikbaarheid van het plangebied voor fietsers (e-bikes) en autoverkeer. Dit vereenvoudigd de mogelijkheid voor mensen uit de ruimere regio om van het gebied gebruik te komen maken.

K. Concept Regionale Energie Strategie (2020)

energieregionhn.nl en energieregionhz.nl

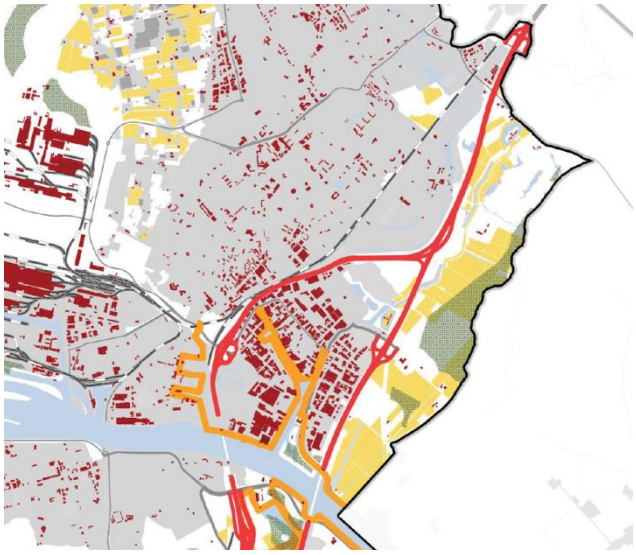

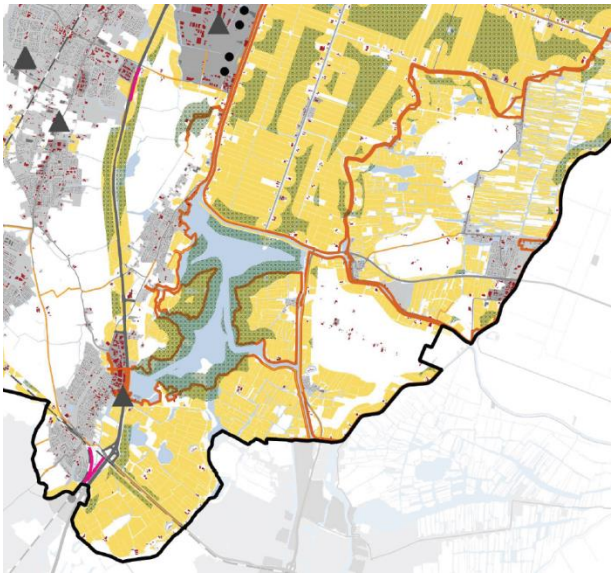

Eén van de afspraken uit het landelijk Klimaatakkoord is dat energieregio's onderzoeken waar en hoe duurzame elektriciteit op land (wind en zon) opgewekt kan worden. En welke warmtebronnen zijn te gebruiken voor wijken en gebouwen (aardgasloos). Waar is ruimte en hoeveel? Zijn de plekken maatschappelijk gezien acceptabel en financieel haalbaar? In een Regionale Energiestrategie (RES) beschrijft elke energieregio zijn eigen keuzes. Het plangebied valt binnen twee regio's: Noord Holland Noord en -Zuid. De plannen zijn in een conceptstadium en de kaarten **met zoekgebieden** (bovenstaand) zijn hier opgenomen ter inspiratie en om alvast rekening mee te houden.

Zoekgebieden:

- Regio Alkmaar (Alkmaarder- en Uitgeestermeer):
  zon: veenweide, langs dijken (rond meer), op parkeerplaatsen (Dorregeest), asfalt (fietspaden)
  wind: langs het merendeel van de oevers van het meer (zowel landzijde als waterzijde).
- IJmond (Aagtenpark / Buitenlanden):
  zon: rondom recreatie, op (gebouwen) Stelling van Amsterdam,
  wind: langs oude Oer-IJ dijken
- Zaanstreek / Waterland (Omzoom): nog niet beschikbaar.

Inbreng voor visie RAUM 2030:

► Ruimtereserveringen voor opwekken wind en zonne-energie

L. Regio Alkmaar regiobeeld 2025 en Omgevingsbeeld 2030

regioalkmaar.nl

Regiobeeld Alkmaar 2025 (2014)

Het regiobeeld is opgesteld als eerste stap in strategische regionale samenwerking in de regio Alkmaar. De regio is ruimtelijk-economisch een sterk onderdeel van Noord-Holland-Noord en zet voornamelijk in op agribusiness, energy en de vrijetijdseconomie (kust en toerisme). Deze thema's zijn verder uitgewerkt in het omgevingsbeeld 2030 (zie hieronder).

Van belang voor de toeristisch-recreatieve samenwerking in de regio is de visie **2025 'Regio Alkmaar: Parel aan Zee'** uit 2014. De visie dient als kapstok voor Alkmaar, Castricum, Uitgeest en Heiloo. De visie wordt jaarlijks voorzien van een actieplan.

Omgevingsbeeld Regio Alkmaar 'Diversiteit Als Troef' (2017)

De (zeven) regiogemeenten schetsen met het Omgevingsbeeld een perspectief voor de toekomst, met als planhorizon 2030. het Omgevingsbeeld geeft een kader voor (op te stellen) lokale omgevingsvisies. De vrijetijdseconomie is een belangrijke economische groeisector in de regio, mede door de bestedingen door ouderen (vergrijzing). Regio Alkmaar heeft met haar ligging aan de kust, de vele historische kernen en het diverse waterrijke landschap potenties en wil deze sterker benutten.

Samenhang en samenwerking tussen de losse onderdelen is mogelijk en noodzakelijk voor het verbeteren van de gastvrijheid. Holland boven Amsterdam zet hier sterk op in (zie paragraaf E). Een aantrekkelijke, gezonde woon- en leefomgeving wordt steeds belangrijker gevonden: schone lucht, geen overlast en een omgeving die een gezonde, bewegingsvolle leefomgeving stimuleert. Het belang van groen en water in de stad

en in de directe nabijheid van de stad neemt toe. De inrichting van de ruimte kan verleiden tot gezond gedrag. In een aantrekkelijke, leefbare omgeving gaat men als vanzelfsprekend wandelen, fietsen, ontmoeten en ontspannen.
Het omgevingsbeeld wordt ontvouwd aan de hand van drie thema's: het gezonde landschap, kernen met eigen woonkwaliteit en ruimte voor ondernemerschap, met bereikbaarheid als voorwaarde en water als kans. Regionale keuzes worden in het licht van deze thema's gemaakt. Voor de ontwikkeling van RAUM zijn onderstaande punten van belang.

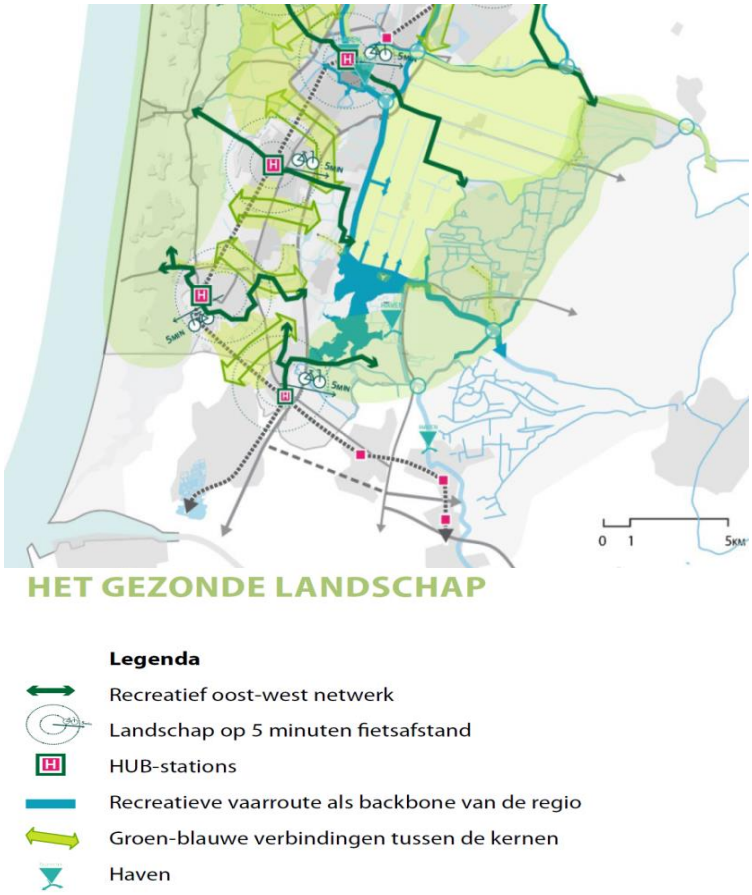

Robuuste natuur en een divers landschap
Het aantrekkelijke vestigingsklimaat van de regio wordt mede bepaald door de nabijheid van natuur, landschap en erfgoed. Ze zijn van belang voor een prettige en gezonde leefomgeving en voor ecologische waarden en kwaliteiten. De robuustheid en continuïteit van de natuurnetwerken zijn nog onvoldoende geborgd. De regio kan bijdragen aan de provinciale doelstelling voor het voltooien van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en ecologische verbindingszones.

Fijnmazig recreatief netwerk
Een kernkwaliteit van de regio is de nabijheid van het landschap. Vanuit iedere kern wil je binnen vijf minuten fietsen in het buitengebied staan. Dat draagt bij aan een gezonde levensstijl en is een belangrijke reden voor mensen om in deze regio te gaan wonen. Om mensen te verleiden op de fiets te stappen is een fijnmazig recreatief netwerk door buitengebied nodig, in goede aansluiting op het stedelijke netwerk. Hier liggen nog onbenutte kansen voor de regio.

Dit geldt met name tussen de kuststrook en het landschap aan de andere kant van de strandwal: het Uitgeester- en Alkmaardermeer, de droogmakerijen en de veenpolders. Vanuit het **project Mirt-NowA** (zie paragraaf H) wordt tevens onderzocht hoe fietsroutes in de noord-zuidrichting verbeterd kunnen worden.

Recreatieve overstappunten
Bij bestaande knooppunten van weg en spoor liggen kansen voor koppelingen aan het recreatieve netwerk. Dit zijn plekken waar bezoekers gemakkelijk over kunnen stappen van auto of trein naar bijvoorbeeld (e-)fiets of strandpendel. Tussen dergelijke 'HUB-stations' en recreatiegebieden is openbaar vervoer een alternatief voor de auto, bijvoorbeeld vanuit de stations Uitgeest en Krommenie-Assendelft.

Recreatieve arrangementen

Onder de noemer 'Typisch Hollandse recreatie & toerisme' wordt aanbevolen meer recreatieve arrangementen te maken en de kwaliteit van verblijfsrecreatie te verbeteren. Dit is mede gebaseerd op de sectorale nota's Toeristische visie Regio Alkmaar 2025, Toeristisch Recreatief Actieplan 2017 en Regionale Visie Verblijfsrecreatie NHN (zie paragraaf H).

Het strand en de duinen zijn de grootste recreatieve en toeristische trekker van de regio. Tegelijk leidit dit tot veel druk(te) op/in voor het gebied. De regio heeft meer recreatieve krachten: de meren, vaarten, polders, de Alkmaarse binnenstad en dorpen. Door hier meer focus op te leggen kan de regio zich sterker op de kaart zetten. Het netwerk van paden en fiets- en vaarroutes faciliteert die verbinding. De opgave is om recreatieve arrangementen tussen de trekkers te ontwikkelen zodat meer bezoekers langer in de regio blijven (meer bestedingen en meer economisch rendement).

Water als kans

De regio onderscheidt zich met water als kwaliteitsbepalend element in het landschap en de kanalen als verbindend element tussen de verschillende gebieden. Het Sloepennetwerk NHN is een goed voorbeeld. Daarnaast speelt water een belangrijke rol in klimaatadaptatie. Kansrijke projecten:

- Aanleg van een compleet recreatief vaarroutenetwerk met Noordhollandsch Kanaal en Kanaal Alkmaar-Kolhorn als 'backbone'. Deze vaarroute verbindt alle typen water en landschap in de regio en wordt ontwikkeld als kwalitatieve, aantrekkelijke zone door het stedelijk gebied.
- Medegebruik van dijken voor recreatieve doeleinden. Bij werkzaamheden aan dijken ontstaat als kans bijvoorbeeld de aanleg van een fiets- of wandelroute over de dijk.

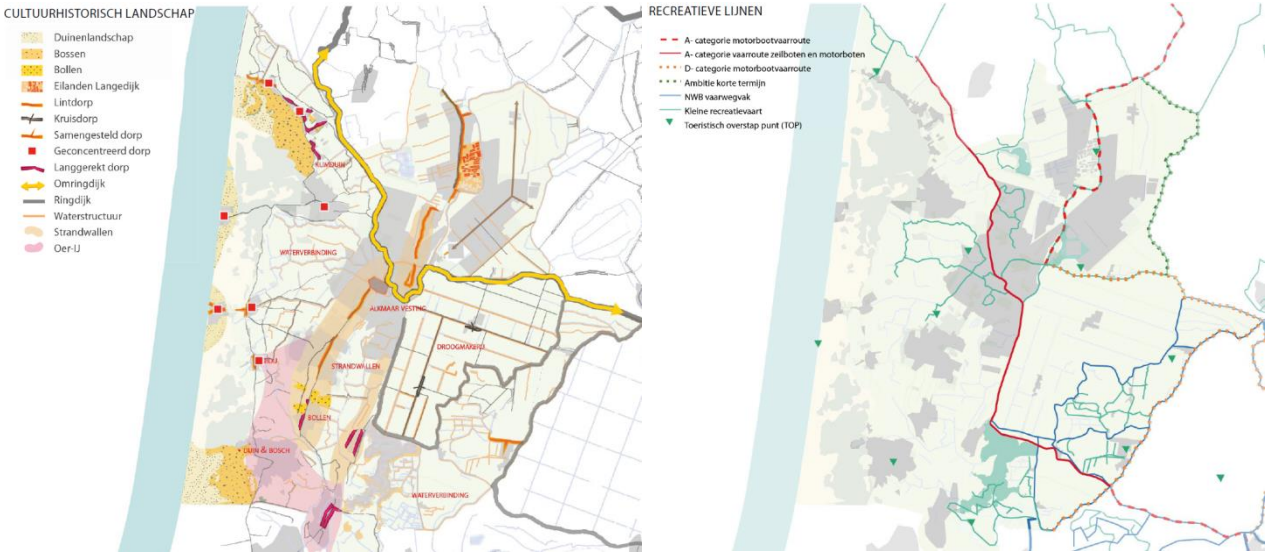

Kaarten uit H2O regio Alkmaar - bouwsteen water omgevingsbeeld

H2O regio Alkmaar - bouwsteen water omgevingsbeeld regio Alkmaar (2017)

Dit document is ontwikkeld door het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier als input voor het bovenbeschreven Omgevingsbeeld Regio Alkmaar. Hieronder worden 2 kaarten getoond die bruikbaar zijn voor de visieontwikkeling van het plangebied: mogelijkheden voor medegebruik van water en dijken voor cultuurhistorie en ruimtelijke kwaliteit en voor (water)recreatie.

Inbreng voor visie RAUM 2030:

- ► Vrijetijdseconomie is een belangrijke economische groeisector in de regio.
- ► Het belang van groen en water in de stad en in de directe nabijheid van de stad neemt toe. De inrichting van de ruimte kan verleiden tot gezond gedrag.
- ► De regio kan bijdragen aan de provinciale doelstelling voor het voltooien van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en ecologische verbindingszones.
- ► Investeren in fijnmazig recreatief netwerk en recreatieve arrangementen, met water als kans.

M. Beleid gemeenten

Gemeentelijke websites en Ruimtelijkeplannen.nl

Het recreatieschap stemt haar ontwikkelingen af op beleid van de gemeenten waarbinnen zij actief is. Hieronder is samengevat welke beleidslijnen raken aan het beleid van het schap.

Coalitieakkoorden

Belangrijkste hoofdlijn uit coalitieakkoorden over toerisme en recreatie:

- Castricum: inzet op “slow recreatie” en “duurzaam aanbod”, meer ruimte voor dag-, water- en verblijfsrecreatie, met name buiten het hoogseizoen
- Beverwijk: profilering als groene stad met meer bomen en parken, verhoogde inzet op evenementenpromotie
- Uitgeest: bevorderen toeristisch imago, stad nog aantrekkelijker maken
- Zaanstad: focus op ‘handhaven’ in relatie tot toerisme, geen nieuwe inhoudelijke ambities
- Heiloo: wil impuls geven aan recreatie en toerisme met actievere promotie
- Alkmaar: recreatievoorzieningen in de gemeente verbeteren
- Heemskerk: stimuleren meerdaags toerisme en extra promotie

Omgevingsvisie Uitgeest (2019)

De omgevingsvisie Uitgeest bouwt voort op aanwezige structuren, zoals het karakteristieke landschap van strandwallen en -vlakten, watersystemen en cultuurhistorie. De visie benadert de opgaven per deelgebied, elk met een eigen identiteit en ambitieniveau: (1) oude dorp, (2) woon-gebieden, (3) stationslocatie, (4) bedrijventerrein, (5) Uitgeest aan het water en (6) weidegebied en stellingzone. De laatste twee zijn relevant voor de visie en worden hieronder kort samengevat.

Uitgeest aan het water

Water, cultuurhistorie en recreatie zijn bindende elementen in dit gebied. Uitgeest wil haar ligging aan het water versterken in het gebied tussen gemeentehaven en Zwaansmeer (Zuidoever Uitgeestermeer en Dorregeest). Ten oosten van de A9 ligt de nadruk op toeristische en recreatieve functies, met respect voor het historische karakter en de natuurwaarden van het gebied. Het gaat daarbij om land, water- en oeverrecreatie (dagrecreatie) en verblijfsrecreatie (geen permanente woningen). Het deelgebied grenst aan de zuidzijde van het Uitgeestermeer aan het cultuur-historische waardevolle landschap van Uitgeest, met Stelling van Amsterdam en molens. De kwaliteit van de ligging aan groot open water en het erfgoed zijn belangrijke trekpleisters in dit gebied.

Wat is het streefbeeld?

- Verder ontwikkelen van recreatie en toerisme in de oeverzone vanaf het havengebied ten oosten van de A9 tot aan de Tweede Broekermolen, aansluitend op de kwaliteit van de ligging aan het

water en het aanwezige erfgoed. Een menging van wonen, met passende horeca, winkels en andere recreatieve functies met kleinschalige bedrijvigheid wordt hier voorgestaan.

- Opwaarderen kwaliteit en toezicht (beheerderswoning) recreatieve faciliteit Dorregeest.
- Verbeteren ruimtelijke relatie van het dorp met het water en toegankelijkheid van het recreatiegebied ten oosten van de A9 door kwaliteitsslag inrichting viaducten A9 en verbeteren kwaliteit Broekpolderweg als ontsluitingsroute zuidoever

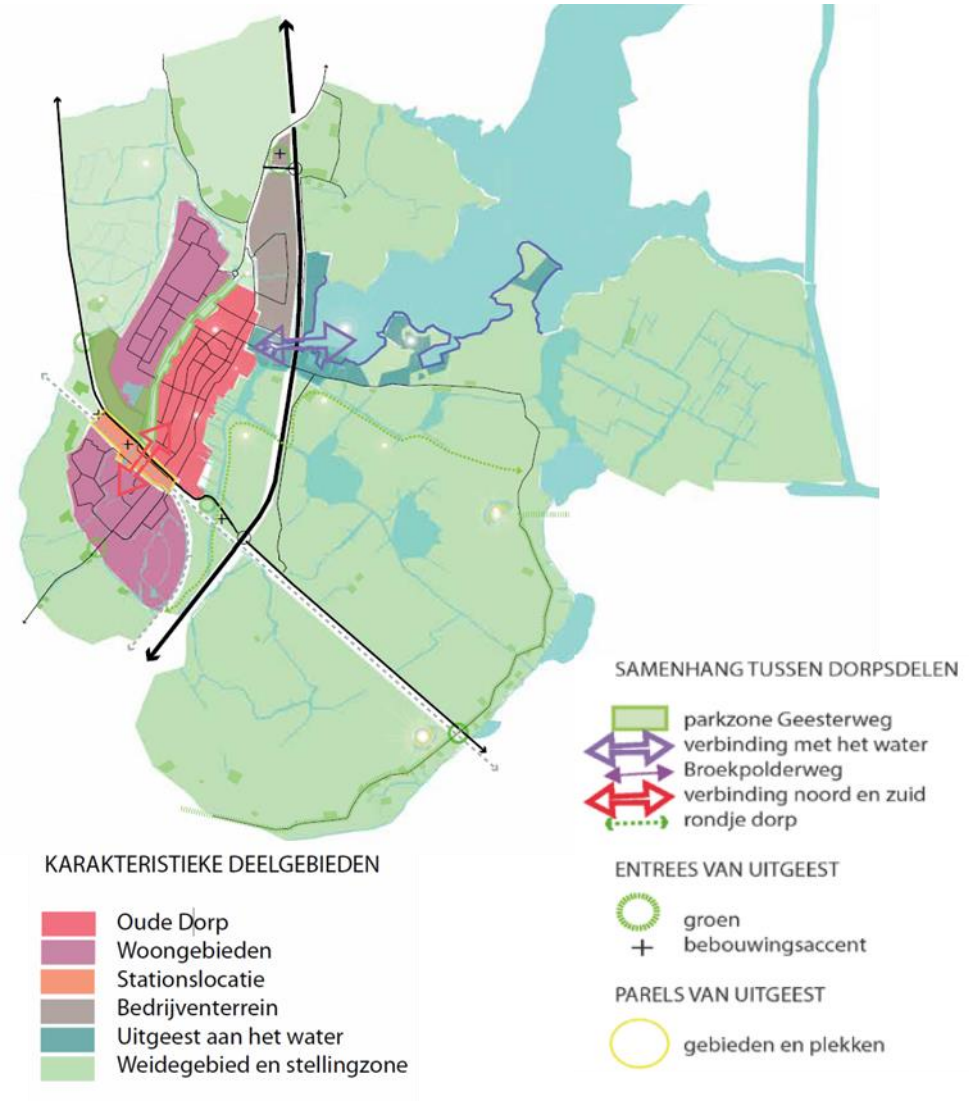

Weidegebied en stellingenzone

Het buitengebied bestaat voornamelijk uit open polders. Het verkavelingspatroon van het buitengebied weerspiegelt de oorspronkelijke ontginningswijze van het landschap, met een afwisseling van waterlopen, poldertjes en dijken. De gebieden aan de oostzijde van de A9 hebben naast een agrarische functie een landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarde. Het buitengebied is schaars bebouwd, voornamelijk gerelateerd aan de agrarische functie van het gebied en aan de Stelling van Amsterdam. De stellingzone en molens vormen bakens in het gebied. De karakteristieke openheid van het open weidegebied dient behouden te blijven en waar mogelijk vergroot.

In het bestemmingsplan Buitengebied is het weidegebied consoliderend ten behoeve van de agrarische ontwikkeling, in combinatie met natuur- en landschapsbehoud.

Wat is het streefbeeld?

- De landbouwsector faciliteren naar schaalvergroting, verduurzaming en bedrijfsverbreding, in evenwicht met natuurwaarden, recreatie en cultuurhistorie in het gebied.
- Behouden en versterken van cultureel erfgoed als drager van de identiteit van het buitengebied. Oer-IJ en Stelling van Amsterdam beschermen en recreatief benutten.
- Behouden en versterken samenhang tussen natuurwaarden in het gebied (NNN).
- Versterken beleving van het landschap via regionaal recreatief netwerk.

Kernopgaven

Het buitengebied is van oudsher het domein van de agrariër. Het gebied wordt belangrijker als recreatie-, woon- en werkgebied met steeds meer neven- en verbredingsactiviteiten. De openheid, rust, ruimte en cultuurhistorie maken het gebied interessant voor recreanten van binnen en buiten de regio. Het buitengebied is kwetsbaar en behoud van waarden is niet zonder meer verzekerd.

De gemeente wil een aantrekkelijk en toegankelijk landschap vol kwaliteiten. Agrarisch gebruik, behoud van de natuurgebieden en cultuurhistorische waarden zijn belangrijk en de gemeente staat open voor initiatieven die de beleving van het landschap versterken. Het doel is de balans behouden tussen landbouw, het agrarische karakter, natuur, erfgoed en recreatie.

Inbreng voor visie RAUM 2030:

- ► Een beherende insteek, met voldoende ruimte voor een duurzame agrarische sector. Versnippering buitengebied voorkomen: behoud van ruimtelijke eenheden en voorkomen verstoring van weidevogelleefgebied.
- ► Het open gebied fungeert als een tegenhanger van het dichte stedelijke gebied met kwaliteiten als rust en ruimte. Verdere verdichting van het gebied is niet gewenst.
- ► Het karakteristieke, open, landschap toegankelijker maken door het zorgvuldige situeren van (nieuwe) paden. Verbeteren recreatieve routes en kanoroutes, toegankelijk vanuit het dorp.
- ► Versterken samenhang tussen natuurwaarden in het gebied (NNN).
- ► Behoud en versterken stellingzone (alternatieve, recreatieve invulling) en ontwikkelen van het Oer-IJ gebied tot landelijk bekend recreatief-toeristisch A-merk.

Structuurvisie Buiten Gewoon Castricum 2030 (2010)

Als basis voor de structuurvisie dienen 10 kerndoelen, waarvan 3 betrekking hebben op RAUM:

- open houden van het landelijk gebied,
- ontwikkeling van fiets-, wandel- en waterroutes in het landelijk gebied,
- water als kwaliteit benutten.

Bij het werken aan de waterkwantiteit en -kwaliteit wordt aansluiting gezocht bij de identiteit van het gebied: zichtbaar maken van water in het landschap en water breder bruikbaar maken. Recreatie en natuur krijgen een volwaardige plaats in het waterbeheer. Om de ecologische waarde en de belevingswaarde van het water te vergroten wordt het water levensrijker. Het watervraagstuk is een gezamenlijke (regionale) opgave met meerdere partijen.

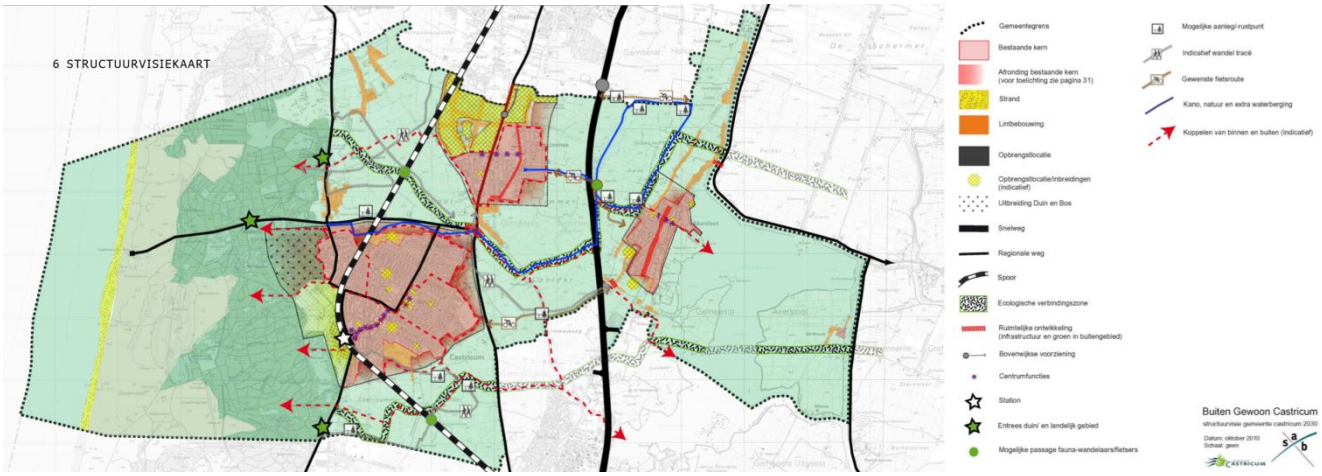

Recreatie is onderdeel van de economische agenda (werkgelegenheid) en recreatief-toeristische attractieve punten worden versterkt: zee, het Alkmaardermeer, het landelijk gebied en de historische kernen van de dorpen.

Tussen de kernen is de richting qua recreatie en toerisme vooral oost-west, tussen Alkmaardermeer en de zee. Dit komt overeen met de ecologische verbindingszone Van Kust tot Kust die een grote natuurwaarde heeft. Hierbij worden de polders met landbouwgebieden doorkruist. De snijpunten waar beide activiteiten elkaar treffen worden zorgvuldig vormgegeven waarbij recht wordt gedaan de belangen van de landbouw, recreatie en natuur.

Inbreng voor visie RAUM 2030:

- ► open houden van het landelijk gebied,
- ► ontwikkeling van fiets-, wandel- en waterroutes in het landelijk gebied,
- ► water als kwaliteit benutten,
- ► Alkmaardermeer versterken als recreatief-toeristisch attractief punt.

Beverwijk bestemmingsplannen

Beverwijk heeft voor het plangebied geen recente ruimtelijke plannen. Het bestemmingsplan De Buitenlanden (2009) vormt de basis voor alle in gang gezette ontwikkelingen om het gebied in te richten voor dagrecreatie, inclusief een stadsboerderij (thans project Rijk van Rorik). Voor het Aagtenpark geldt in bestemmingsplan Groene Oostrand (2014) de bestemming “Zone Recreatie 1” voor een diversiteit aan recreatief gebruik: parken, wandelpaden, sport, speelweiden, speeltuinen, trimbanen, fiets-cross terreinen, openluchttheater, met eventuele daarbij behorende gebouwen.

Inbreng voor visie RAUM 2030:

- ► De gebied Buitenlanden en Aagtenpark verder ontwikkelen met een diversiteit aan recreatief gebruik.

Structuurvisie 2020 'Zichtbaar Zaans' (2012)

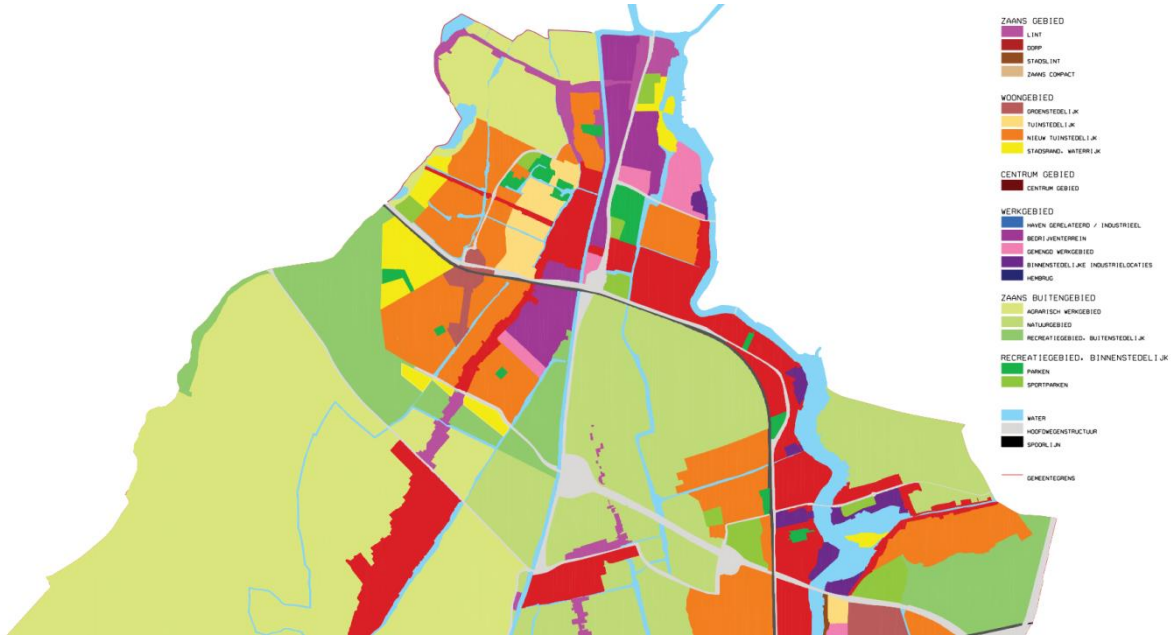

Zaanstad heeft het buitengebied tussen Assendelft en de westgrens (De Kil) aangegeven als agrarisch werkgebied. Het gebied Omzoom is als buitenstedelijk recreatiegebied aangeduid. Dit geldt ook voor de smalle strook waar De Kil doorheen stroomt (in beheer bij het schap), tussen de De Heemskerkse Golfclub en de Groenedijk. Op een deelkaart zijn te ontwikkelen verbindingen weergegeven, voor ecologie (Groenedijk / IJdijken), voor fietsers (naar en langs Omzoom) en voor wegverkeer (tracéstudie verbinding A8-A9). De Omzoom is tevens op een deelkaart weergegeven als zoekgebied (secundair) voor windturbines.

Voor het plangebied van het schap zijn 5 cultuurhistorische structuren van belang (naastliggend kaartje uit de structuurvisie):

- Nationaal Landschap Laag Holland (Omzoom en het gebied ten zuidoosten van het RAUM vallen daarbinnen),
- historisch (dorps)lint Krommeniedijk
- Noorder IJ- en Zeedijken
- ERIH: European Route of Industrial Heritage
- Stelling van Amsterdam

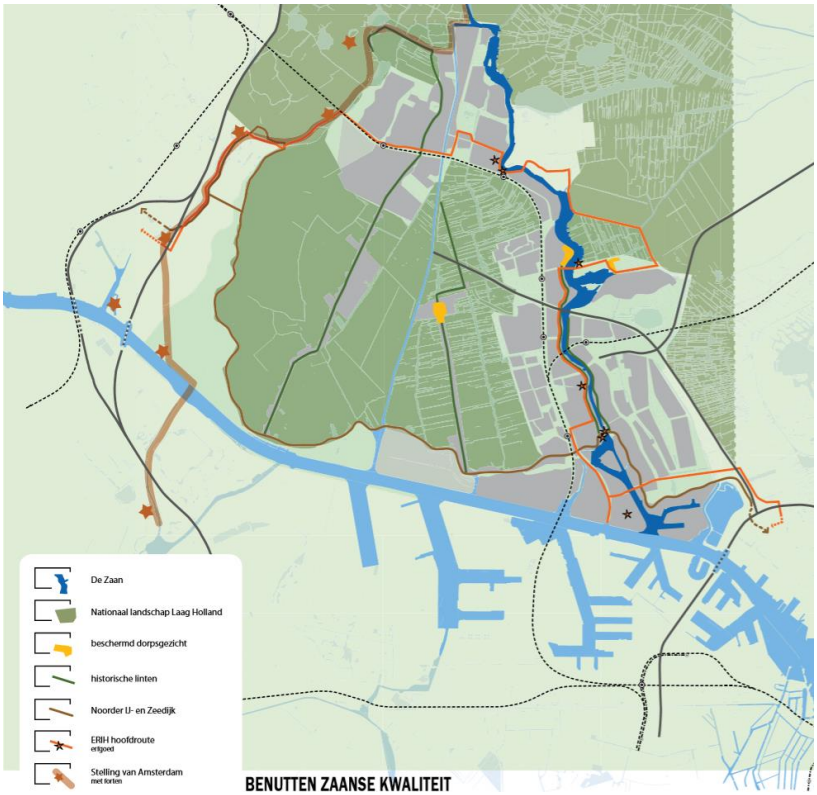

<u>Inbreng voor visie RAUM 2030:</u>

► Ecologische verbinding langs Groenedijk / IJdijken

► Verbindingen voor fietsers naar en langs Omzoom

► Inpassen tracéstudie A8-A9.
► Eventuele mogelijkheden voor windturbines (Omzoom)
► Cultuurhistorische structuren / routes

Beeldkwaliteitplan Zaanstad (2009) voor gebiedsonderdeel "Omzoom"

De Omzoom is onderdeel van de Assendelverpolder en wordt ontwikkeld tot een grootschalig, extensief recreatiegebied van (uiteindelijk) circa 150 hectare. Onderstaande afbeelding is een streefbeeld uit het Beeldkwaliteitplan. De Omzoom zal na ontwikkeling grenzen aan drie stedelijke gebieden: Vinex-woonwijk Saendelft met de uitbreiding Overhoeken en Vinac-wijk Kreekrijk.

Ontwerpuitgangspunten

- De in de ondergrond aanwezige kreekruggen zijn uitgangspunt voor de inrichting van het recreatiegebied.
- De Omzoom moet in de beleving een onderdeel blijven van het open veenweidegebied en een sterke relatie behouden met de Assendelverpolder.
- Aan de westzijde wordt het gebied ruimtelijk begrensd door transparante groensingels rondom de boerderijen en een verdedigingsfort van de Stelling van Amsterdam, aan de oostzijde door de Nauernasche Vaart en het Noorderveen.
- Ten zuiden van de uitbreiding van Saendelft komt een ruim 30 ha grote waterplas
- Aan de randen komt ruimte voor intensieve recreatie, met name speelterreinen en ligweiden. In de zogenaamde 'Notenbongerd' kunnen sportterreinen en volkstuincomplexen worden ingepast in het recreatiegebied.

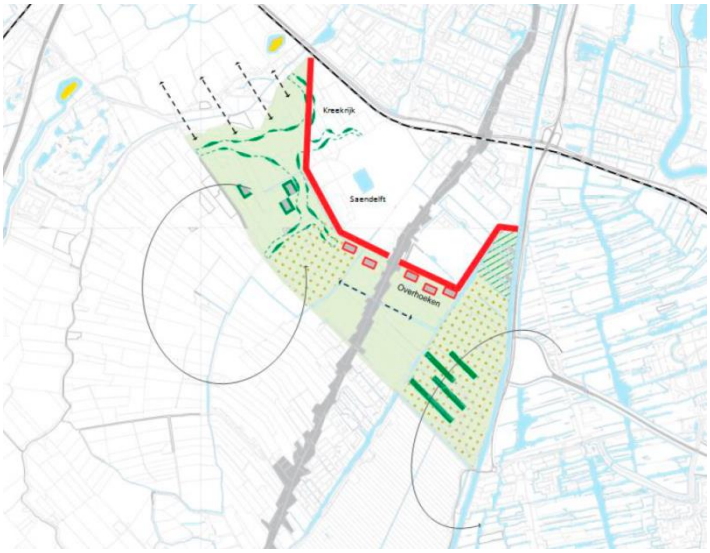

Inbreng voor visie RAUM 2030:

► Gebied Omzoom aanhechten aan zijn omgeving: landschappelijk, Stelling van Amsterdam, routes

Structuurvisie Heemskerk 2020 (2012)

Heemskerk grenst aan het beheergebied van het schap. De smalle strook (in beheer bij het schap) tussen de Heemskerkse Golfclub en de Groenedijk ligt in Zaanstad. Het terrein van de golfclub is in de Structuurvisie Heemskerk 2020 (2012) aangeduid als 'polder' en als 'recreatie ontwikkelingsgebied'. De zone langs de Groenedijk is als ecologische verbindingszone aangeduid. In het bestemmingsplan Heemskerk Buitengebied 2015 is het golfterrein zowel bestemd voor sport als voor behoud en versterking van landschap- en cultuurhistorische waarden van het gebied (Stelling van Amsterdam).

Inbreng voor visie RAUM 2030:

► Ecologische verbinding langs Groenedijk,
► Behoud/versterken landschap- en cultuurhistorische waarden Stelling van Amsterdam.

N. Inspiratiedocument ‘één met natuur’ (uns, groundforce, oktober 2018)

Beschikbaar via alkmaarder-enuitgeestermeer.nl

Als aftrap voor de visie, om de potenties van recreatiegebied Alkmaarder- en Uitgeestermeer te tonen, is inspiratiedocument ‘één met natuur’ opgesteld. De verdere ontwikkeling van het gebied is er op gericht deze ook voor toekomstige generaties waardevol te laten zijn en duurzaam te kunnen beheren, met nieuwe vormen van exploitatie.

De ambitie is dat de kwaliteit van de gebieden verbetert en ze onderling beter worden verbonden en door nieuwe netwerken te bouwen ‘rondom’ deze gebieden: kennis, relaties, draagvlak. De opstellers bouwen verder op de kernwaarden die al in de gebieden besloten liggen. In het document wordt de naam De Buitenlanden gebruikt voor het hele groengebied tussen IJmond en Zaanstad.

Aanbevelingen

- Toewerken naar integrale landschapsontwikkeling met ‘multi-functies’, mensen met hart voor het gebied bij elkaar brengen en samen gaan voor top-kwaliteit van het landschap.
- Het recreatiebezoek neemt af. Om recreatiebeleving weer relevant te maken op zoek naar nieuwe vormen van recreatie (voor jong en oud). Ook zijn verdien-modellen nodig voor een duurzaam beheer en versterken biodiversiteit.

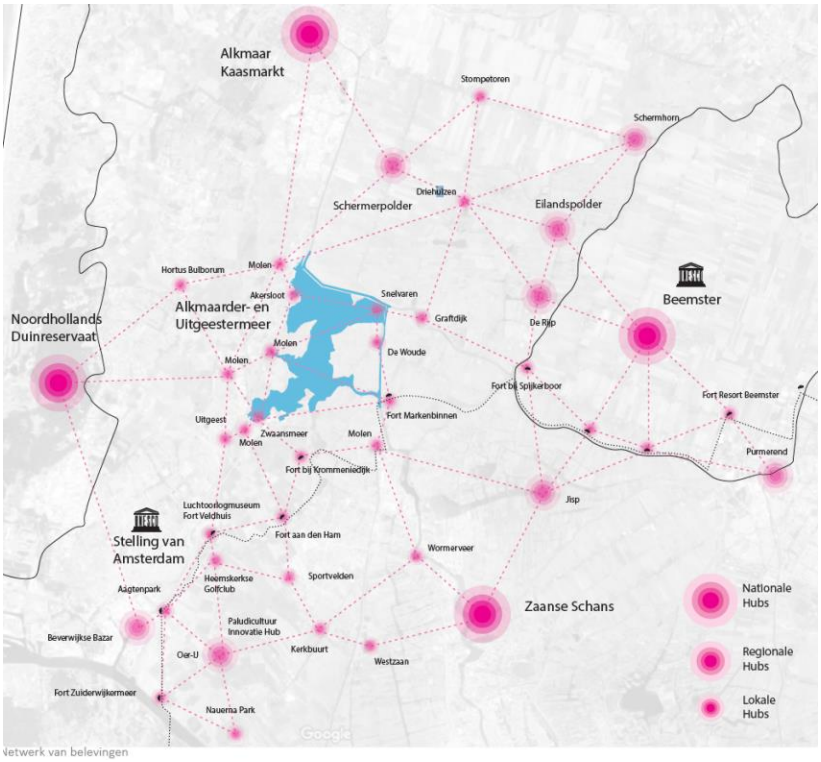

Netwerk van belevingen

- Aanknopingspunten in landschap en historie: wisselwerking versterken met de Zaanse Schans, de binnenstad van Alkmaar, de dorpen De Rijp en Graft en de Stelling van Amsterdam. En de verhalen rond uitvinders Cornelis Corneliszoon van Uitgeest en Jan Adriaanszoon Leeghwater of de geschiedenis van het Oer-IJ.
- Sterke routenetwerken (wandelen, fietsen, skaten, varen) zijn een belangrijke kracht van het gebied. Voor fietsers is er de populaire Pontjesroute. De jachthavens aan de zuidkant bij Uitgeest bieden een goed startpunt voor waterrecreanten (slopen, kano’s). Bovendien zijn er gemeentelijke ambities om Uitgeest sterker als haven- en waterrecreatiestad te profileren.

- De geïsoleerde ligging van het binnenmeer biedt bezoekers intimiteit, inspiratie en de mooiste natuur: een vorm van recreatie die meer regionaal betekenis kan krijgen.

- Er liggen kansen in het bij elkaar brengen van de initiatieven rond het Oer-IJ en de Stelling van Amsterdam, met name tussen Fort Wijkermeer en Fort Krommeniedijk. Vanuit de historie van het Oer-IJ zijn er nu al initiatieven om het oorspronkelijke landschap zichtbaar te maken. Dit biedt ook mogelijkheden om de beleving van de Stelling naar deze tijd te brengen.
- Voor De Buitenlanden liggen er kansen in circulaire, regionale productie en beleving van voedsel en energie. Dit als tegenhanger van het steeds bedrijfsmatiger worden van landbouw.

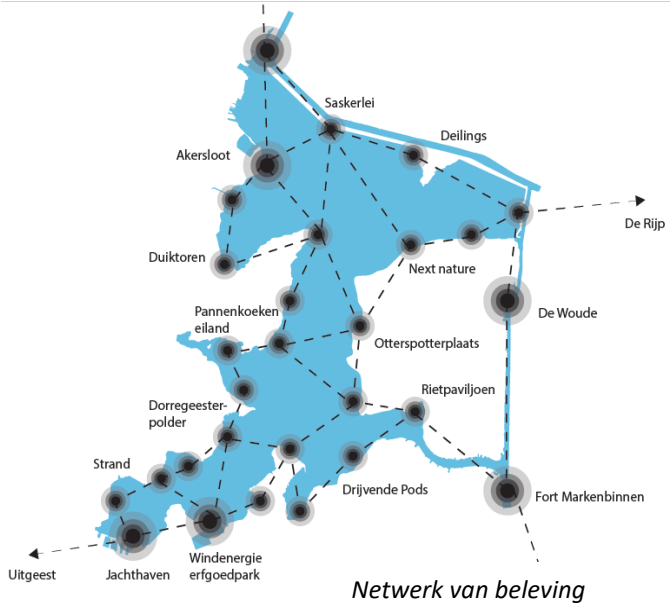

Netwerk van beleving

Verder uitwerken als belevingsgebied

- Eén van de grootste meren van Noord-Holland, sterke routenetwerken, biodiversiteit en landbouw: RAUM en De Buitenlanden gezamenlijk zijn een soort Klein-Friesland. Een netwerk van plekken waar je kan stoppen, met websites over hoe je het gebied kunt gebruiken. Het idee van deze kleinschalige plekken die je kunt ontdekken is het tegenovergestelde van een centraal meer waaromheen alles moet gebeuren. Je bent in de natuur en onderdeel van de natuur. Deze aanpak biedt voor de omgeving RAUM de kans om functies te decentraliseren in inspirerende grote en kleinere plekken waar je iets anders vindt, elke keer dat je er komt.
- Van gerecreëerd worden naar zelf ontdekken: een grote diversiteit aan plekken die je per boot, fiets of wandelend kunt ontdekken en daar unieke ervaringen aan koppelen.
- Delen van het gebied gecontroleerd laten verwilderen: zo ontstaat hier topkwaliteit natuur, in lijn met de ambitie van Amsterdam Wetlands. Topnatuur bezoeken als alternatief voor strand, duinen en IJsselmeer.
- Met een andere grondwaterstand in het gebied kan veengroei ontstaan (stopt CO2-uitstoot *). Dit heeft grote gevolgen voor landbouw en weidevogels. Voor de landbouw zou het betekenen om te schakelen naar paludicultuur (nat boeren), met nieuwe vormen van akkerbouw zoals rietteelt, lisdodde, veenmosakkers, natte bosbouw, cranberries en nieuwe vormen van veehouderij zoals waterbuffels. De Buitenlanden kan hierin een innovatiegebied zijn, waar professionals samenkomen om nieuwe vormen van agricultuur te ontdekken.

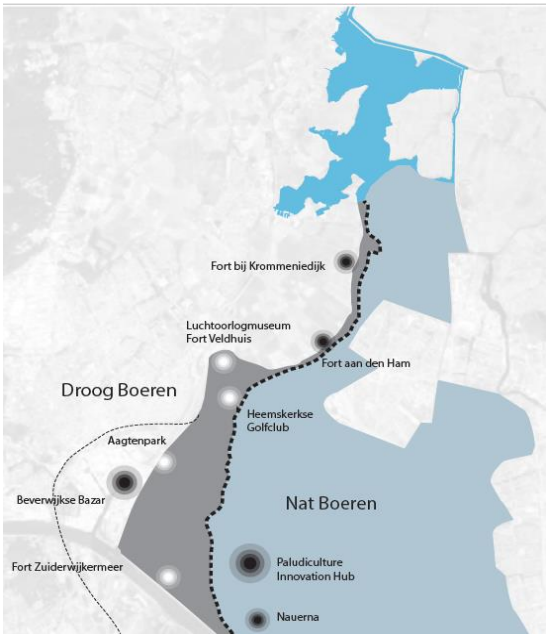

* Een hectare ontwaterd veen stoot per jaar evenveel CO2 uit als een auto die 120.000 km rijdt. Wagening University & Research (WUR)

O. Ontwikkelingsvisie Recreatiegebied Alkmaarder- en Uitgeestermeer (2008)

alkmaarder-enuitgeestermeer.nl/documents/recreatienoordholland/doc/visie_raum_dd_9_april_2008_-_vastgesteld_5_juni_2008.pdf

De huidige visie (2008) heeft betrekking op het RAUM en op De Buitenlanden en de Omloop (in 2008 toegevoegd aan schap). De visie bevat een Toekomstbeeld 2015 met ontwikkellijnen:

- behoud van openheid veenweidegebieden en het natuurhistorische karakter,
- betere profilering als watersporthart van de regio,
- vergroten van het gebruik (m.n. watersportmogelijkheden) en bereiken van nieuwe doelgroepen,
- verbeteren van randvoorwaarden voor ontwikkelingen, door te investeren in basisvoorzieningen in de verschillende deelgebieden.
- ontwikkelen van recreatieknooppunten, met meerdere functies waar verschillende recreatieve ervaringen kunnen worden opgedaan: bezoekers langer in het recreatiegebied vasthouden.

Tevens wordt ingezet op verbeteren van de recreatieve ontsluiting en routegebonden recreatie via knooppunten. De Stelling van Amsterdam biedt kansen voor een doorlopende recreatieve structuur die de verschillende recreatiegebieden (RAUM, IJ – Z, Landschap Waterland, Spaarnwoude, Haarlemmermeer) met elkaar verbindt: een ruggengraat voor het nieuwe complex van recreatiegebieden.

De visie bevat voorstellen voor inkomstenverhogende maatregelen, waaronder de inbreng van private partijen. Op basis van de visie is het schap zich meer gaan richten op ontwikkeling (naast beheer) en op de klant (zowel recreant als ondernemer). Dit betekende een nieuwe balans tussen het openbare, laagdrempelige karakter van de recreatiegebieden en de ruimte die daarnaast wordt geboden voor commerciële activiteiten om extra inkomsten te genereren.

RAUM en De Omzoom vallen binnen Nat. Landschap Laag Holland (bron: Recreatieplan Waterland 2012)

Toekomstbeeld 2015

- RAUM is een watergericht recreatiegebied, voor bewoners van omliggende dorpen en steden.
- Breed watersportaanbod, jachthavens inclusief verblijfsmogelijkheden, botenverhuur, zeilverenigingen, waterski, etc..
- Voldoende gelegenheid om van de rust, ruimte en cultuurhistorie te genieten in de uitgestrekte veenweidelandschappen.

- Op regionaal niveau een gevestigde naam in watersportvoorzieningen, met aan de zuidkant en noordkant meerdere lig- en passantenplaatsen. Een ruim aanbod aan kwalitatieve voorzieningen is gerealiseerd die een stroom van doelgerichte recreanten aantrekt.
- De verschillende strandjes zijn een uitstekend alternatief voor de kust, kindvriendelijk en uitgerust met parkeervoorziening en een aantrekkelijk horecapunt.
- In het gebied zijn twee recreatieknooppunten gerealiseerd, volledig uitgerust met horeca, speeltoestellen, informatievoorziening, recreatieve dienstverlening (bv. fietsverhuur) en in- en opstapplaatsen voor wandelen, fietsen, kanoën en dergelijke.
- Het Strategisch Groenproject IJmond -Zaanstad ('gebied IJ – Z') bevat een netwerk van fiets-, wandel- en vaarroutes, waardoor alle omliggende steden en recreatiegebieden met elkaar verbonden zijn.
- De Buitelanden en Omzoom zijn onderdeel van de groene stadsrand en een verbinding tussen de recreatiegebieden Spaarnwoude en RAUM. Beiden gebieden hebben een sterk eigen karakter:
    - In de Buitenlanden is rondom een recreatieboerderij een derde recreatieknooppunt gesitueerd. Samen met de recreatieknooppunten in het RAUM vormen zij "poorten" tot het achterliggende cultuurhistorische landelijk gebied, zoals De Stelling van Amsterdam, de polders, de landbouw en de lintdorpen.
    - De Omzoom is voor een deel een intensief recreatiegebied, met lig- en speelweiden, een recreatieplas, sportterreinen en volkstuincomplexen.

Scenario's

In de visie zijn 3 scenario's opgenomen met ruimte voor nieuwe recreatieve ontwikkelingen en groei in aantal bezoeken en positionering van het recreatiegebied als watersporthart van de regio. Alles met betrekking tot watersport is er te vinden. Daarnaast is er voldoende gelegenheid om van rust, ruimte en cultuurhistorie te genieten in de uitgestrekte veenweidelandschappen en in de groene stadsrand. Deze ontwikkelingsrichting valt samen met de ambitie om een gezonde financiële basis te leggen onder het duurzaam beheer en de instandhouding van het recreatiegebied.

Inbreng voor visie RAUM 2030:

► Ontwikkellijnen uit 2008 zijn nog steeds relevant voor de nieuw op te stellen visie.
► Waar nodig wordt bijgestuurd op actualiteiten.
► Goede, nog niet uitgevoerde elementen uit de bestaande visie worden overgenomen.

P. Onderzoeksrapport RAUM: Naar een duurzame instandhouding (2015)

alkmaarderenuitgeestermeer.nl/media/recreatienoordholland/org/6/documents/09_naar_een_duurzame_instandhouding_raum_bijlage_versie_17_juni.pdf

Dit rapport is opgesteld als richtinggevend voor de verdere ontwikkeling van RAUM en het realiseren van een duurzame toekomst voor dit recreatiegebied. Het is opgesteld door de provincie en het schap, in overleg met gemeenten Alkmaar, Castricum en Uitgeest, inclusief het resultaat uit een dialoog met ondernemers en belangenorganisaties uit het gebied. Aanleiding voor het rapport is afnemend gebruik en waardering van het gebied, wat zijn weerslag heeft in budgetten voor onderhoud, vervanging en ontwikkeling, inclusief natuurdoeleinden. Bijkomend gegeven is dat in RAUM veel water is, wat aanzienlijk duurder is in onderhoud en beheer dan een gebied met vooral 'land'. Het schap wil nieuwe inkomsten genereren en uitgaven waar mogelijk beteugelen en meer samenhang aanbrengen tussen het aanbod in het gebied.

Het rapport bevat aanbevelingen om de recreatie een impuls te geven en de teruggang van het aantal recreanten te keren. Daarbij zal in toenemende mate een beroep worden gedaan op samenleving en ondernemer om bij te dragen aan beheer en ontwikkeling van het gebied.

Wat willen ondernemers betekenen voor het recreatieschap?
De ondernemers hechten waarde aan de samenhang en het gesprek dat op gang gebracht is door dit document. Bij vervolgstappen blijven samenwerken en communiceren. Aanbod:

- Leveren van denkkracht en mankracht voor marketing.
- Informatiefaciliteiten op de locaties,
- maatregelen die bedrijven toekomst geeft en inkomstenvergrotend werkt, levert kans op een gezonde bedrijfsvoering, inclusief erfpacht voor het schap.
- Overnemen van beheertaken op eigen locatie zoals onderhoud, toiletgebouwen, toezicht, informatiepunten, EHBO posten, onderhoud van bebording.

Vier deelgebieden
In het rapport is een aantal problemen op een rij gezet en een doorkijk naar de verdere ontwikkeling van 4 bestaande deelgebieden. Het rapport is een handreiking met allerlei (gedetailleerde) ideeën voor verbetering of ontwikkeling van locaties rondom het meer. Daarbij is aansluiting gezocht op bestaande structuren, commerciële initiatieven en mogelijkheden:

Deelgebied 1 (Zuidoever): Actief & Verblijf
Jachthavens en recreatieterreinen aan de zuidzijde bij Uitgeest, met name, zuidoever en haven bij Uitgeest, Dorregeest, stimuleren passantenhaven en aansluiting Watersportcentrum Uitgeest.

Deelgebied 2 (Noordwestoever, omgeving Akersloot): Rust & Natuur
Jachthavens en recreatieterreinen in de noordwesthoek bij Akersloot, met name ligweide bij Klaas Hoorn en Kijfpolder en terrein bij Pont Akersloot.

Deelgebied 3 (Noordoosthoek, De Woudhaven): Sport
Jachthavens en het recreatieterrein in de noordoosthoek, De Woudhaven.

Deelgebied 4 (Zuidoostzijde, De Stierop): Idyllisch, Rust & Natuur
Recreatiegebied De Stierop aan de (zuid)oostzijde van het meer.

Het doel is meer recreatiemogelijkheden te creëren voor watersporters, recreanten aan wal, passanten (sloepenvaarders, fietsers, wandelaars) en natuurliefhebbers. Het rapport biedt veel aanknopingspunten om het gebied beter op de kaart te zetten, natuurwaarden te verbeteren en ondernemerschap ruimte te bieden voor innovaties.

Inbreng voor visie RAUM 2030:

► Diverse aanbevelingen voor verdere uitwerking:
- het gebied als geheel promoten in samenhang met de omgeving (marketing, app, website, bewegwijzering) en in samenwerking tussen gemeenten, recreatieschap en ondernemers;
- meer communicatie over evenementen, recreatieve routes, aanleg- en pleisterplaatsen;
- de visie als nieuwe basis om beleidskaders binnen en tussen overheden te stroomlijnen t.b.v. snelle vergunningverlening voor ondernemers en evenementen (incl. één-loket-functie);
- aanleg natuurvriendelijke oevers, uit oogpunt van recreatieve meerwaarde, natuurwaarden en kostenbesparing in onderhoud;
- meer strandjes en meer verblijfsrecreatie, aansluitend op bestaande voorzieningen;

- op bestaande ontwikkellocaties meer vrijheden; rust op natuurlocaties; geen recreatieve ontwikkelingen in weidevogelgebied Westwouderpolder;
- versterken cultuurhistorie als *unique selling point*; connecties met andere cultuurhistorische waarden en evenementen; zorgen voor arrangementen;
- meer samenwerking met andere beheerorganisaties op uitvoering en beleidsniveau (Staatsbosbeheer, Landschap Noord-Holland, Recreatie Noord-Holland NV);
- bevorderen verblijfsrecreatie: langer verblijf en meer bezoek aan andere bedrijven / activiteiten; aanleg van camperplaatsen is hier onderdeel van;
- onderzoek mogelijkheden voor jaarrond en slechtweervoorzieningen, hierbij is cultuur-historie en wellness een mogelijkheid om publiek te trekken en vast te houden in het gebied.

Q. Enkele losse stukken (niet samengevat)

- Haalbaarheid verdieping Alkmaardermeer (2018), incl. sub-documenten problematiek waterplanten (*toelichting: zoals in veel oppervlaktewateren in Nederland neemt de waterkwaliteit en helderheid van het water toe. Dit is een positieve ontwikkeling voor ecologie. Het geeft ook serieuze nadelen voor de watersport. Het leidt tot explosieve plantengroei, waardoor ernstige hinder optreedt voor zeilers, zwemmers, vissers en surfers*.)
- Bestuursvoorstel De Hoorne v.5 (ontwikkeling recreatieterrein naast jachthaven Akersloot)
- Saskerlei ontwerp fase 2 (oever en natuurontwikkeling Saskerleidam)

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr. S. Koycu
BEL/GRN

Telefoonnummer +31235143469
koycus@noord-holland.nl

Verzenddatum

25 JAN. 2021

Kenmerk
772861/1557559

Uw kenmerk

Betreft: zienswijzen concept toekomstvisie 2030 Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer.

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over het indienen van zienswijzen op de concept toekomstvisie 2030 Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

4 bijlage(n)

aanbiedingsbrief recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer.Spaarnwoude met twee bijlagen, PS voordracht met ontwerp besluit.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 19 januari 2021

Onderwerp: zienswijzen concept toekomstvisie 2030 Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer.

Kenmerk: 772861/1557559

Bijlagen: Ontwerpbesluit

1. Inleiding

Waarom deze statenvoordracht
Het algemeen bestuur van het Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer (RAUM) heeft de concept toekomstvisie 2030 op 2 december 2020 vastgesteld en naar de deelnemers (raden en staten) van het recreatieschap gestuurd met het verzoek om vóór 1 april 2021 hun zienswijzen op de conceptvisie kenbaar te maken. Wij stellen u voor in te stemmen met de concept visie en de zienswijzen daarop.
Het bestuur van het recreatieschap zal de zienswijzen vervolgens verwerken in de concept visie en de definitieve visie in hun eerstvolgende vergadering van 23 juni 2021vaststellen.

Doel van de visie
Het doel van de visie is het natuur- en recreatiegebied in samenhang te versterken, als groene uitloopgebieden voor de inwoners van de omliggende dorpen en steden en met activiteiten gericht op de regio. De kwaliteit van zowel de natuur- recreatiegebieden (inclusief waterkwaliteit) wordt verhoogd en de ontwikkeling van landschap, natuur, recreatie en routes krijgt vorm als een in elkaar overlopend geheel. De visie legt de hoofdlijnen voor thema's en voor behoud en ontwikkeling van het gebied vast, uitgesplitst in deelgebieden met eigen accenten. De visie is tevens een kader voor hernieuwde promotie van het gebied.
De visie is tot stand gekomen op basis van het brede participatieproces met uiteenlopende bijeenkomsten, gesprekken, de inzet van online-raadpleging in de vorm van de app swipocratie en de inzet van interne en externe deskundigen. Daarbij zijn de ambities voor de toekomst van het RAUM benoemd.

Doelgroepen
Er zijn drie bezoekersdoelgroepen. Primair de inwoners uit de omliggende gemeenten als lokale gebruikers, (toenemend) de inwoners uit de regio en voor een beperkt deel ook toeristen uit de omringende historische steden. Met Alkmaar is een sterkere waterrelatie wenselijk.
De Metropoolregio Amsterdam (MRA) stroomt over van toeristen; de Zaanse Schans profiteert mee: 2 miljoen bezoekers per jaar. Deze verbinding kan in beperkte mate doorgetrokken worden, bijvoorbeeld door meer verblijf in RAUM te bieden, met van daaruit bezoek aan de Zaanse Schans en Amsterdam, Zaanstad en Haarlem. En vice versa kan RAUM meer opgenomen worden in arrangementen in de ruimere MRA.

Uitvoering
De visie dient als kader voor bestaande en nieuwe ontwikkelingen. Zo geven bestaande lopende projecten al uitvoering aan deze visie. Nieuwe eigen initiatieven of die van derden worden getoetst aan de visie. De vaststelling van de visie leidt niet tot financiële consequenties. Een aantal ontwikkelingen pakt het recreatieschap actief op aan de hand van een uitvoeringsprogramma dat in 2021 zal worden opgesteld. In dat uitvoeringsplan worden diverse projecten voor behoud en ontwikkeling concreet beschreven en verder uitgewerkt in stappen,

waaronder de financiële haalbaarheid. Met een uitvoeringsprogramma inclusief middelen kunnen sneller de doelen bereikt worden. De visie dient als kader voor de onderbouwing van eventuele subsidieaanvragen.

Behoud en ontwikkeling voor natuur en recreatie
De visie is een actueel kader voor (ruimtelijke) keuzes en uitwerkingen om het gebied te beschermen en benutten. De visie beschrijft de hoofdlijnen voor behoud en ontwikkeling van het gebied voor natuur en recreatie voor de komende 10 jaar. Daarbij is voortgebouwd op de vorige visie (2008) en aangesloten op actuele lokale en regionale beleidsplannen. Ook groeien we mee met veranderende doelgroepen en recreatieve trends. De beleidslijnen zijn samengebracht en vertaald naar een actueel ontwikkelbeeld per deelgebied. Omdat het gebied op veel vlakken waardevol is, wordt met zones gewerkt. Dit maakt duidelijk waar ruimte is voor ontwikkeling van natuurwaarden en biodiversiteit (behoud en bescherming) en waar passende recreatieve vernieuwing of verandering mogelijk is.

Recreatief-toeristisch potentieel
Het recreatief-toeristisch potentieel van RAUM en omstreken is groot. RAUM is omringd door en onderdeel van kenmerkende Noord-Hollandse landschappen. Deze hebben bijna allemaal een beschermde cultuurhistorische, landschappelijke of ecologische status. Belangrijke provinciale kaders (Omgevingsvisie en Verordening 2020) zijn Natuur Netwerk Nederland, Bijzonder Provinciaal Landschap, Werelderfgoed en de provinciale leidraad landschap & cultuurhistorie. De ontwikkeling van het RAUM is opgehangen aan die kwaliteiten van beschermde landschappen, natuur, water, cultuurhistorie en verhalen over het ontstaan van het landschap. Bijvoorbeeld rondom het intomen van het “IJ” (zeedijken, afdammingen Busch en Dam en Nieuwendijk, “De Kil” als restant van het Oer-IJ als waterverbinding en voormalig Wijkermeer) en de robuuste doorlopende structuren van de IJdijken en de forten van de Stelling van Amsterdam.

Vervolg
De deelnemers van het recreatieschap zijn gevraagd vóór 1 april 2021 hun zienswijzen op de conceptvisie kenbaar te maken. Het bestuur van het recreatieschap zal de zienswijzen vervolgens verwerken in de visie en de visie vaststellen. Nadat de visie definitief is zal een uitvoeringsprogramma worden opgesteld.
De uitrol van het uitvoeringsprogramma zal voor een aantal projecten om meer of nieuwe (tijdelijk) bestedingsruimte vragen voor personele inzet of realiseerbaarheid van projecten. Indien mogelijk wordt dit binnen de dekking van de begroting opgelost. Projecten waarvoor nieuwe bestedingsruimte nodig is worden eerst voorgelegd aan het algemeen bestuur waarbij de subsidiemogelijkheden en andere externe financieringskansen verkend zijn.

Voorgestelde zienswijze Provincie Noord-Holland
Wij kunnen ons vinden in het concept toekomstvisie 2030 Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer. Als deelnemer van het recreatieschap hebben wij uiteraard onze bijdrage (ambtelijk en bestuurlijk) voor deze conceptvisie geleverd. Wij stellen u voor in te stemmen met de conceptvisie en daarbij de voorgestelde zienswijzen (zie onder besluiten) in te dienen.

2. Doelstellingen en evaluatiecriteria

Vanuit bestuurlijk, beleidsmatig en financieel oogpunt is het van belang dat er aandacht is voor verbonden partijen waar de provincie een financiële en/of bestuurlijke relatie mee heeft. De provincie Noord-Holland neemt deel aan de gemeenschappelijke regeling van RAUM.

De recreatieschappen zijn opgericht om laagdrempelige recreatie dicht bij de stedelijke bebouwing mogelijk te maken. De recreatieschappen worden gefinancierd door de bijdragen van de participanten en uit huur- en pachtopbrengsten.

3. Financiering, communicatie en (burger)participatie

Financiering

De vaststelling van de visie leidt niet tot financiële consequenties. Na de visie volgt een uitvoeringsprogramma. Dat wordt in 2021 opgesteld en beschrijft de gewenste ontwikkelingen die het recreatieschap actief oppakt, aan de hand van uitvoeringsdoelen en acties in de diverse deelgebieden en op thema's (bijv. natuurontwikkeling, routes, historie). De acties bevatten recreatieve, ecologische en financiële doelen en een beschrijving van de maatschappelijke bijdrage van ontwikkelingen. Als onderdeel van de uitwerking wordt indien van toepassing een financieringsvoorstel voorbereid waarbij de mogelijkheden voor externe financiering worden meegenomen.

De provincie is van mening dat de benodigde kosten voor de uitvoering van de visie uit de reserves van het recreatieschap betaald dienen te worden. RAUM bestaat uit de twee hoofdgebieden: A-UM (Alkmaarderen Uitgeestermeer) en IJ-Z (IJmond tot Zaanstreek). Deze gebieden hebben verschillende deelnemers en dus ook gescheiden begrotingen. Provincie participeert in beide gebieden en betaalt in beide gebieden ongeveer 50% van de totale deelnemersbijdrage.

Op 2 december 2020 heeft het algemeen bestuur van het recreatieschap het financieel perspectief 2020-2030 vastgesteld. Daarbij heeft het bestuur besloten voor de overtollige reserves van € 950.000,- in het deelgebied IJ-Z specifieke bestemmingsreserves voor realisatie van visieambities te vormen. Voor de keuze van de projecten zijn voorlopig acht projecten genoemd. Over deze projecten zal later bij de behandeling van het uitvoeringsprogramma van de visie definitief worden besloten. Op deze manier is de financiering van de uitvoering van de visie voor een deel veilig gesteld.
Ook bij het deelgebied AUM zijn er bestemmingsreserves maar in mindere mate. Op 31-12-2020 bedraagt het saldo van bestemmingsreserve exploitatie € 433.330 (uit financiële meerjarenraming 2020-2030). Het beheer en onderhoud in het deelgebied AUM kost veel meer dan het deelgebied IJ-Z.

Grootste kostenposten voor het recreatieschap voor beide deelgebieden zijn beheer en onderhoud (in 2020 € 923.742 Bron: Financieel meerjarenperspectief 2020-2030 RAUM) en ondersteuning bestuur (in 2020 € 375.270).
Onder Beheer en Onderhoud vallen in hoofdlijnen de taken zoals (bron: programmabegroting 2021 RAUM):

- Verkeer en vervoer: het jaarlijks (groot)onderhoud van wegen, paden, kunstwerken, en weg- en terreinmeubilair, inclusief afschrijvingen;
- Fysieke bedrijfsinfrastructuur: activiteiten gericht op het scheppen van fysieke condities voor alle vormen van bedrijvigheid (vastgoedbeheer);
- Economische promotie: activiteiten die zijn gericht op het op de kaart zetten van het RAUM;
- Cultuur presentatie en productie: het faciliteren van evenementen indien van toepassing.
- Openbaar groen en (openlucht)recreatie: het beheer en het onderhoud verduurzamen en zo de baten en lasten van het recreatiegebied voor de lange termijn in evenwicht brengen.

Onder Bestuur en Ondersteuning vallen in hoofdlijnen de taken zoals:
Bestuur

- Bestuurlijke besluitvorming visie;
- Vergroten bewustzijn partners (Omgevingsmanagement);
- Bijdragen aan doelmatig besluitvormingsproces;
- Financieel sluitende meerjarenraming;
- Goedgekeurde accountantsverklaring bij de jaarrekening

Overhead

- Goede programmasturing in tijd, geld en kwaliteit gericht op realiseren doelen en juist uitvoeren van schapstaken. Voorbereiden, bewaken en rapporteren van de jaaropdracht. Voorbereiding en uitvoering van beleid en bestuursbesluiten;
- Invulling geven aan het vastgestelde uitvoeringsprogramma gericht op het realiseren van de doelen en ambities van de nieuwe visie;

- Doorlopend aandacht voor verbetering van het proces bestuursadvisering (afstemming, tijdigheid en volledigheid);
- Jaarlijks vernieuwing risicoanalyse;
- Operationeel omgevingsmanagement gericht op realiseren draagvlak doelen;
- Beantwoorden van bestuurlijke vragen en coördineren evt WOB-verzoeken.

Het verdient aandacht om continu kritisch te zijn op de bovenstaande kostenposten en te blijven zoeken naar efficiënte manieren zowel voor beheer en onderhoud als voor de ondersteuning van bestuur.

Communicatie
De communicatie wordt verzorgd door Recreatie Noord-Holland ondersteunend aan de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer.

(Burger)participatie
Op basis van het brede participatieproces met uiteenlopende bijeenkomsten, gesprekken, de inzet van online-raadpleging in de vorm van de app swipocratie en de inzet van interne en externe deskundigen zijn de ambities voor de toekomst van het RAUM tot stand gekomen.
De concept visie ligt nu ter inzage waarbij de belanghebbenden hun zienswijze/reactie kunnen geven.
Vele betrokkenen hebben hun bijdrage geleverd aan de totstandkoming van deze visie (zie hoofdstuk 2 – pagina 12-15). Via participatie, waaronder digitale participatie via de app Swipocratie, is breed getoetst of het recreatieschap alle belangen in het gebied op een juiste manier heeft afgewogen. Ook zijn de participatiesessies gebruikt om de ontwikkeldoelen meer kleur te geven. Dankzij dit proces ligt er een breed gedragen visie die de komende tien jaar duidelijk richting geeft aan de toekomst van het recreatiegebied.

4. Proces en procedure

De deelnemers van het recreatieschap zijn gevraagd vóór 1 april 2021 hun zienswijzen op de conceptvisie kenbaar te maken. Het algemeen bestuur van het recreatieschap zal de zienswijzen vervolgens verwerken in de visie en de visie in hun eerstvolgende vergaderng op 23 juni 2021 vaststellen. Nadat de visie definitief is, zal een uitvoeringsprogramma worden opgesteld, waarschijnlijk ook in 2021.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 08-2021

Provinciale Staten van Noord-Holland;

overwegende dat het ontwikkelen van de toekomstvisie 2030 Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer tot de taken van het recreatieschap gerekend kan worden en de provincie Noord-Holland een deelnemer in de gemeenschappelijke regeling van dit recreatieschap is;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 19 januari 2021;

gelet op:

- de bepalingen, vervat in 'artikel 4: Taken' van de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer;
- het advies van de betreffende Statencommissie.

besluiten:

1. In te stemmen met de concept toekomstvisie 2030 Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer;
2. In te stemmen met de volgende zienswijzen van de provincie daarop;
    a. Wij vinden de conceptvisie inhoudelijk goed opgebouwd, leesbaar en vrij concreet. U heeft in de visie duidelijk beschreven wat de recreatiegebieden te bieden hebben en welke kwaliteiten en potenties er aanwezig zijn. Ook de relatie met de aanpalende beleidsterreinen zoals landschap, natuur en cultuur historische waarden komen duidelijk naar voren. Daarom kunnen wij instemmen met deze conceptvisie.
    b. Wij verzoeken u de uitwerking van de visie binnen de huidige beschikbare financiële middelen van uw recreatieschap te realiseren. U heeft voor het gebied IJ-Z de overtollige reserves bestemd voor de uitvoering van de visie. Deze vinden wij een goede stap. Daarnaast verzoeken wij u kritisch te kijken naar de huidige grote kostenposten zoals beheer en onderhoud en ondersteuning van bestuur. Wij verzoeken u waar nodig taken efficiënter uit te voeren en voor soort beheer alternatieven te overwegen.
    c. Wij verzoeken u het uitvoeringsprogramma gefaseerd uit te voeren zodat het binnen de beschikbare middelen gerealiseerd kan worden. Bij de uitvoering van projecten de financiële middelen niet aan planvorming maar zo veel mogelijk aan daadwerkelijke realisatie van projecten te besteden. Daarbij te zoeken naar co-financiering en subsidiemogelijkheden bij andere partijen.
    d. Als laatst verzoeken wij u het trekkerschap van projecten niet bij voorbaat bij het recreatieschap neer te leggen zodat de kosten voor projecten voor het recreatieschap laag blijven. Zo veel mogelijk samenwerking met andere partijen te zoeken.

2. Het dagelijkse bestuur van het Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer per brief te informeren over uw zienswijzen.

Haarlem, 8 maart 2021

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Provincie Noord-Holland

Advies aan Provinciale Staten

Uw contactpersoon
S. Neeskens
AD/STG

Doorkiesnummer +31235145282
neeskenss@noord-holland.nl

18 februari 2021

Tbv Statenvergadering d.d	**08-03-2021**
Commissie NLG	
Datum commissievergadering	**08-02-2021**

Onderwerp: Voordracht zienswijzen provincie concept toekomstvisie 2030 Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer

Advies commissie NLG:

De *Voordracht zienswijzen provincie concept toekomstvisie 2030 Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer* als bespreekstuk wordt doorgeleid naar PS van 8 maart 2021

Uittreksel van het concept-verslag NLG 8 februari 2021:

6.a Zienswijzen provincie concept toekomstvisie 2030 Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer

De **voorzitter** geeft het woord aan de Statenleden voor hun bijdrage.

Eerste termijn

Mevrouw **Gonggrijp** (D66) ziet af van haar inbreng.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) geeft aan dat het CDA akkoord gaat.

De heer **Zoon** (PvdD) vindt het erg mooi dat er een visie ligt waarin staat dat de waterkwaliteit verbeterd zal worden. De WUR heeft in opdracht van Hollands Noorderkwartier onderzoek gedaan naar de waterkwaliteit. Deze komt tot de conclusies dat de waterflora slecht scoort, dat de macrofauna matig is en dat de vis ontoereikend is. De provincie gaat nogal hard richting het indienen van een zienswijze dat het vooral niet veel meer geld mag kosten en dat het allemaal gefaseerd moet worden. De provincie steekt echter niet haar hand in eigen boezem. De oorzaak

van de slechte waterkwaliteit komt onder meer door de nutriëntenaanvoer, die vanuit de Schermerboezem het recreatieschap binnenstroomt. Is de provincie niet een beetje te rechtlijnig richting het Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer, terwijl zij zelf eigenlijk helemaal niets aan de verbetering van die waterkwaliteit doet.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) geeft aan dat zijn fractie zich in grote lijnen kan vinden in de zienswijze. Ook de PVV is van mening dat het aandacht verdient om continu kritisch te zijn op de kostenposten en te blijven zoeken naar efficiënte manieren, zowel voor beheer en onderhoud als voor ondersteuning van bestuur.

De PVV blijft wel tegen de uitgesproken ambities gerelateerd aan het klimaatsprookje en de energiemiskleun.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) ziet af van haar inbreng.

Mevrouw **De Groot** (SP) vindt het stuk enigszins bevreemdend. De provincie meent dat er voor de nieuwe ontwikkelingen draagvlak onder de bevolking moet zijn, maar gaat met haar toekomstvisie voor het RAUM regelrecht tegen deze wens in. 68% van de participanten is immers tegen het opwekken van duurzame energie, maar het RAUM doet juist een voorstel voor het opwekken van duurzame energie. 65% van de participanten is tegen overnachtingen in het RAUM, terwijl er juist meer mogelijkheden worden ontwikkeld om in het RAUM te overnachten. 61% van de participanten is tegen bijzondere activiteiten in het RAUM, maar desondanks worden er toch bijzondere activiteiten ontwikkeld. 58% is tegen levendigheid in het RAUM? Desondanks gaat het RAUM meer bezoekers, regionaal en (inter)nationaal, trekken.

De visie is een kader voor de hernieuwde promotie van het gebied. De SP begrijpt dat er geld verdiend moet worden, maar heeft de gedeputeerde op een zonnige zondagmiddag al eens gefietst in de Krommenieër Woudpolder? Hoe waren haar bevindingen? Heeft zij meegereden in de fietsfile en heeft zij ook moeten zigzaggen om de hardlopers te ontwijken? Hebben de wielrenners haar al schreeuwend achter de broek gezeten, zodat zij de berm in reed? Heeft gedeputeerde op een zomerse zondagmiddag al eens aan watersport gedaan op het Alkmaarder- en Uitgeestermeer? Kon zij de andere watersporters nog ontwijken? Is het haar gelukt om te zwemmen? Met andere woorden, in het RAUM is het op warme zomerse zondagmiddagen nu al heel druk. Wanneer heeft de werkende mens op andere tijdstippen tijd en zin om te recreëren? Het SP meent dat er een proces is geweest dat bedoeld was om iedereen bij de transformatie te betrekken. Wie hebben het daarbij daarin echter voor het zeggen gehad? Waren dat de inwoners die geparticipeerd hebben? Waren dat de deelnemers in de gezamenlijke

regeling van het RAUM? Waren het de gemeenteraadsleden van de deelnemende gemeenten? Of waren het de ondernemers? De SP is benieuwd naar het antwoord.

> De heer **Zoon** (PvdD) verkeert enigszins in dubio. Wil de SP het aantal recreanten voor het gebied nu gaan beperken?

Mevrouw **De Groot** (SP) geeft aan dat PS en GS beiden zo veel mogelijk op draagvlak willen sturen. Uit het onderzoekje dat onder de omwonenden is gedaan, blijkt echter dat er niet zoveel draagvlak is voor de voorgestelde maatregelen. Hoe is dat mogelijk? Dit geldt uiteraard ook voor allerlei andere zaken, zoals de plaatsing van windturbines.

Mevrouw **Er** (GL) merkt op dat GroenLinks zich in principe kan vinden in de conceptvisie en de zienswijze daarop van de provincie. Zij meende zich echter te herinneren dat PS nog een update zouden krijgen over de invloed van de coronacrisis op de financiële situatie van de recreatieschappen. Is daar inmiddels al wat meer over bekend?

De heer **Roosendaal** (VVD) heeft wat vragen over de overheadkosten voor bestuur en ondersteuning. 40% heeft betrekking op de kerntaken beheer en onderhoud van het recreatiegebied. Wat vinden GS hiervan? Is dit een te verwachten verhouding die ook voor andere recreatieschappen geldt? Delen GS de mening van de VVD dat dit vooral volgt uit de lange lijst van ambities die niet een-op-een bijdragen aan de hoofddoelstellingen?
De VVD concludeert voor nu dat de strekking van de Statenvoordracht duidelijk is. Zij is hiermee op hoofdlijnen akkoord. Een focus op meer en betere recreatiemogelijkheden voor diversere doelgroepen dichtbij de stad moet vooropstaan in het licht van de subsidierelatie. Toerisme is hieraan ondergeschikt. Er moet haast worden gemaakt met meer en betere mogelijkheden voor dagrecreatie voor alle inwoners uit de regio. Plat gezegd gelooft VVD er niet in dat alle randvoorwaarden altijd kunnen of moeten worden ingevuld om recht te doen aan de hoofddoelstellingen van het recreatieschap. Mooie, dure en zeer zorgvuldige processen en plannen zijn geen excuus om zichtbare en meetbare verbeteringen van het recreatief gebruik uit te stellen. De VVD verwacht een snelle verdere uitwerking van de strategische hoofddoelstellingen op het gebeid van recreatie. Tevens verwacht zij jaarlijks voor PS hanteerbare en zinvolle studie-informatie over de voortgang van de realisatie van deze doelstellingen om de vorm en hoogte van de subsidierelatie voor de komende jaren te kunnen beoordelen.

De **voorzitter** bedankt de Statenleden voor hun inbreng en gaat over tot

een korte schorsing.

Schorsing van 14.45 uur tot 14.56 uur

De **voorzitter** heropent de vergadering en geeft het woord aan gedeputeerde Zaal voor haar beantwoording in eerste termijn.

Beantwoording door gedeputeerde **Zaal** (D66):
Gedeputeerde Zaal is het met de Partij voor de Dieren eens dat het belangrijk is dat de waterkwaliteit verbetert. Gelukkig is hier de laatste jaren al sprake van, zodat de waterplanten weer wat harder groeien. De provincie heeft het RAUM niet gevraagd om niet meer te doen. Zij heeft alleen in de zienswijze gezegd om voor de financiering van bepaalde opgaven eerst naar de reserves te kijken en dan pas naar de bijdrage van de participanten. Voorts heeft zij aangeraden om naar de grote kostenposten te kijken, in het bijzonder onderhoud en bestuur, om te bezien of daar wellicht wat bezuinigd kan worden, zodat er meer ruimte ontstaat voor de inhoudelijke ambitie, zoals het verbeteren van de waterkwaliteit.

In reactie op de VVD merkt gedeputeerde op dat de overhead bij het bestuur niet afwijkend is. Deze ziet men ook bij andere recreatieschappen. Dat heeft te maken met de wijze waarop de recreatieschappen zijn vormgegeven. Vorige week heeft hierover een discussies in de expertmeeting plaatsgevonden. De provincie heeft de recreatieschappen wel gevraagd om nader te bekijken of zij op die grote posten, waaronder overhead, meer kunnen bezuinigen. Het heeft de aandacht van GS, maar een en ander is dus niet afwijkend ten opzichte van andere recreatieschappen.

Mevrouw De Groot (SP) wijst terecht op het participatietraject. De provincie heeft betrokkenen gevraagd wat men vindt van het recreatieschap. Daarnaast heeft zij met de besturen van zeven verschillende gemeenten, in het DB en het AB, een bepaalde afweging gemaakt waarbij de input vanuit de inwoners ontzettend belangrijk is geweest. Maar uiteraard is ook bekeken hoe bijgedragen kan worden aan de maatschappelijke opgaven, zoals de energietransitie. Alle gemeenten die in het recreatieschap deelnemen, moeten daar een bijdrage aan leveren. De provincie vindt het belangrijk dat het recreatieschap dat ook zelf doet. Die afweging wordt gemaakt door de verschillende gemeenteraden en de besturen in de recreatieschappen. Dat heeft tot onderhavige visie geleid. Deze is derhalve democratisch gelegitimeerd.
Voorts is input geleverd ten aanzien van verschillende deelgebieden. Niet in alle deelgebieden staat de provincie bepaalde vormen van recreatie voor. En niet in alle deelgebieden komen zonnepanelen of

windmolens. Het vergt een algemene afweging, waarin de inbreng van de participanten zeker is meegenomen, maar ook gekeken is naar andere aspecten.

> Mevrouw **De Groot** (SP) vraagt zich af welke indruk de participanten nu hebben. Zij hebben geparticipeerd omdat ze gehoord wilden worden. Hebben zij de indruk dat hun participatie is gewaardeerd en is opgevolgd? Of hebben zij de indruk dat er niets mee gebeurd is? De SP acht dat wel cruciaal. Als de provincie immers wil dat mensen participeren, dan moet zij hun in ieder geval tegemoetkomen in hun wensen.

Gedeputeerde **Zaal** antwoordt dat dat voor bepaalde deelgebieden ook zeker gebeurd is. De vraag welke indruk het participatietraject bij de inwoners heeft achtergelaten, zou mevrouw De Groot aan de inwoners zelf moeten stellen. De visie laat echter voldoende duidelijk zien dat er input is geweest en dat daar iets mee gedaan is. Het is een onmogelijke opgave om iedereen op alle punten gelijk te geven, maar er is zeker heel veel met de inbreng gedaan. Het recreatieschap staat aan de lat voor verschillende opgaven, waaronder de energietransitie. Daarnaast is de provincie van mening dat de recreatieschappen een financieel verdienmodel moeten hebben. Er zijn bepaalde activiteiten nodig om inkomsten te werven, uiteraard ook met inachtneming van wat de natuur en de omgeving aankan. Naar de mening van GS is het in dit geval echt in balans en is het op zorgvuldige manier tot stand gekomen.

Mevrouw De Groot (SP) wees op de drukte in het recreatiegebied. Gedeputeerde moet eerlijkheidshalve toegeven dat zij daar weleens als wielrenner komt, maar dat zij zich netjes gedraagt. Zij erkent dat er op zonnige dagen veelvuldig gebruik wordt gemaakt van het recreatiegebied. Overall gekeken naar zowel dit als andere recreatiegebieden is zichtbaar dat er in het recreatiegebied RAUM ruimte is voor meer recreanten. Dat is fijn. Een van de doelen in het coalitieakkoord is immers dat de recreanten wat meer over de provincie worden gespreid. De provincie wil de gebieden waar nog kansen liggen beter benutten om de gebieden waar heel veel drukte is te ontlasten. De overall constatering is dat, ook op zonnige dagen, in het RAUM nog wat meer ruimte is dan in andere gebieden in de provincie. Uiteraard zal er gemonitord worden om te kijken in hoeverre het recreatiegebied het aankan. Gelet op de ontwikkelingen die ook in de visie worden genoemd, ziet de provincie vooralsnog mogelijkheden voor uitbreiding van het aantal recreanten en meer spreiding.

> Mevrouw **De Groot** (SP) merkt op dat de participanten het beste hebben voorgehad met het recreatiegebied. Dat is ook terug te lezen in hun antwoorden. Als de provincie mensen laat

participeren, dan moet zij toch ook naar hen luisteren? Vraagt gedeputeerde nu min of meer aan de SP om te onderzoeken of de participanten zich gehoord voelen?

Gedeputeerde **Zaal** is het volledig eens met mevrouw De Groot (SP) dat als de provincie mensen vraagt om te participeren, zij ook naar hen moet luisteren. Dat is in dit geval ook op zorgvuldige manier gebeurd. Dat betekent niet dat iedere input ook daadwerkelijk kan worden overgenomen, aangezien het bestuur van een recreatieschap uiteindelijk een bepaalde afweging moet maken.

Gedeputeerde is het voorts eens met mevrouw De Groot dat de SP niet hoeft te onderzoeken of de participanten zich gehoord voelen. Laatstgenoemde suggereert echter dat gedeputeerde zou moeten weten hoe de inwoners erover denken. Gedeputeerde Zaal meent dat er een zorgvuldig participatietraject heeft plaatsgevonden, waarin naar de inwoners is geluisterd, er aanpassingen zijn gedaan en een verdeling is gemaakt naar deelgebieden. Zij heeft niet de indruk dat de bewoners zich niet gehoord voelen.

Mevrouw Er (GL) vroeg wat de impact van de coronacrisis is. Gedeputeerde had niet volledig scherp dat GS hierover met een rapportage zou komen. In haar beleving wordt er vaak gesproken over de gevolgen van de coronacrisis voor recreatieschappen. Gedeputeerde heeft aangegeven dat het in alle AB's en DB's geagendeerd zal worden en er goede monitoring plaatsvindt. Zij vindt het een goed idee om hierover een terugkoppeling te geven aan PS, maar dan ten aanzien van álle recreatieschappen. De effecten van corona voor het RAUM, voor zover deze tot nu bekend zijn, staan in visie. Gedeputeerde zegt echter toe met een algemene mededeling te zullen komen waarin voor alle recreatieschappen de consequenties van corona op een rij worden gezet.

De **voorzitter** bedankt gedeputeerde voor haar beantwoording en constateert dat er geen behoefte is aan een tweede termijn.
De voorzitter concludeert dat dit agendapunt besproken zal worden tijdens de PS-vergadering op 8 maart a.s.

A17-2021/ PS 08-03-2021
VERWORPEN

Amendement

‘Ook het RAUM past een luisterend oor’

Vergadering Provinciale Staten van 8 maart 2021,
Agendapunt 11.

Gezien de Voordracht ‘Zienswijzen concept toekomstvisie 2030 Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer’ (VD-08)

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 maart 2021, besprekend de Zienswijzen concept toekomstvisie 2030 Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer (VD-08).

Besluit als 2.e aan het besluit toe te voegen

- 2.e Wij verzoeken u de uitkomsten van het draagvlakonderzoek onder de in- en omwonenden van het RAUM, dat via de app Swipocratie is verricht te respecteren en de toekomstvisie 2030 van het RAUM daarop aan te passen.

Eric Smaling, SP

…….

Toelichting:
Om het draagvlak voor de toekomstvisie 2030 van het RAUM te meten is gebruik gemaakt van de app Swipocratie, die bedoeld is om de moeilijk bereikbare doelgroepen bij nieuw beleid en complexe veranderingen te betrekken. De doelgroep is bereikt, meer dan 60% van deze doelgroep verzet zich tegen een aantal onderdelen van de toekomstvisie daar waar het gaat om het opwekken van duurzame energie, overnachtingen en bijzondere activiteiten. Bijna 60% van de in- en omwonenden verzet zich tegen levendigheid in het RAUM. Hieruit mag geconcludeerd worden dat het RAUM geen luisterend oor had voor de in- en omwonenden. Omdat de provincie Noord-Holland vindt dat er voor nieuwe ontwikkelingen draagvlak moet zijn onder de bevolking, moeten besluiten worden genomen conform het draagvlak onder de bevolking.

M29-2021/PS 08-03-2021
VERWORPEN

Partij voor de Dieren
Statenfractie Noord-Holland

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 maart 2021, ter behandeling van Zienswijzen concept toekomstvisie 2030 Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer**;**

overwegende dat:

- één van de doelen van de RAUM visie is het verbeteren van de waterkwaliteit, samen met het Hoogheemraadschap Hollands Noorder kwartier (HHNK);
- één van de oorzaken de overmaat aan voedingsstoffen van nitraten en fosfaten vanuit landbouwpercelen is (eutrofiëring);

gehoord de discussie,

verzoeken het College van Gedeputeerde Staten:

- toe onderzoeken hoe de voedingsstoffen in het oppervlaktewater rond het Alkmaarder- en Uitgeestermeer aangepakt kan worden en hierover te rapporteren aan PS;

en gaan over tot de orde van de dag.

Fabian Zoon,
Partij voor de Dieren

Provincie Noord-Holland

PS-vergadering

Dossiernummer	5445
Extern Zaak ID	1547008
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	8 maart 2021
Agendapunt	12
Titel	Vaststellen onderzoeksagenda vervolg Regionaal OV Toekomstbeeld (ROVT) Noord-Holland en Flevoland (VD13).
Organisatieonderdeel	BEL/MOB

Geagendeerd	Vergaderdatum
Ingekomen stukken ter kennisname	31 januari 2021
PS-vergadering	**8 maart 2021**

Toelichting

De provincie Noord-Holland werkt samen met vervoerders en overheden in de regio aan een sterk netwerk van openbaar vervoer in de provincie. Eind 2019 is daarom het Regionaal OV Toekomstbeeld 2040 Noord-Holland en Flevoland (ROVT) vastgesteld. Om een vervolg te geven aan de uitwerking van het toekomstbeeld heeft de provincie Noord-Holland een onderzoeksagenda tot en met 2023 opgesteld met onderzoeken naar het regionale hoogwaardig openbaar vervoer. Deze geven straks inzicht in de te nemen maatregelen die bijdragen aan de ambities van het ROVT.

Definitieve onderzoeksagenda provincie Noord-Holland
Vervolg uitwerking Regionaal OV Toekomstbeeld 2040 (ROVT)

Versie: 7 januari 2021 | Kenmerk: 1547008/1547111

Inhoudsopgave

1. Inleiding 2
2. Doel 2
3. Richtinggevende documenten provincie Noord-Holland 2
   3.1 Coalitieakkoord '*Duurzaam Doorpakken!*' (2019-2023) 2
   3.2 Omgevingsvisie NH 2050 2
   3.3 Bestedingsplan en OV Fonds 3
4. Het Regionaal OV Toekomstbeeld 2040 3
5. Criteria voor ordening ambities 4
6. Totstandkoming onderzoeksagenda 6
   6.1 Onderzoeksproces 6
   6.2 Opgavegericht onderzoeken 7
   6.3 Samenhang en integraliteit 7
   6.4 Categorie 0 – lopende projecten in 2020 7
   6.5 Categorie 1 – Ambities 2021 7
   6.6 Categorie 2 – Ambities 2022 8
   6.7 Categorie 3 – Ambities 2023 8
   6.8 Categorie 4 – Ambities na 2023 9
7. Financieel 9
8. Proces en vervolg 10

BIJLAGE I – Toelichting criteria 11
BIJLAGE IIa/b – Tabel onderzoeksagenda (geordend) en tabel beoordeling ambities 14
BIJLAGE III – Plan van aanpak Vervolg ROVT (regionale HOV bus- en trambouwstenen) 16

1. Inleiding

Eind 2019 is door de provincies Noord-Holland en Flevoland en de Vervoerregio Amsterdam het Regionaal OV Toekomstbeeld 2040 (ROVT) vastgesteld. In 2020 zijn de drie OV-autoriteiten tot een gezamenlijk plan van aanpak[1] gekomen om het voorkeursnetwerk en de daarbij horende bouwstenen te realiseren. Elke OV-autoriteit is verantwoordelijk voor het vervolg van en deel van de bouwstenen uit het ROVT. Hierbij presenteert de provincie Noord-Holland de definitieve onderzoeksagenda ROVT als eerste vervolgstap naar realisatie van de bus- en tramambities in Noord-Holland.

De conceptversie is in het najaar 2020 besproken in zowel de (ambtelijke als bestuurlijke) Provinciaal Verkeer- en Vervoerberaden (PVVB's) als de commissie Mobiliteit & Bereikbaarheid. Nu ligt er een breed gedragen definitieve onderzoeksagenda voor waarmee in de komende jaren tot en met 2023 voortvarend aan de slag kan worden gegaan voor toekomstige investeringen in ons openbaar vervoer.

2. Doel

De onderzoeksagenda is besproken met de omgeving (in- en extern, bijvoorbeeld met partneroverheden) waarmee de provincie Noord-Holland samen de verschillende bouwstenen wil gaan oppakken. Hierna zullen we het niet meer hebben over bouwstenen, maar over ambities uit het ROVT – dit sluit meer aan op de huidige fase en adaptiviteit van het voorkeursnetwerk. Met de onderzoeksagenda agenderen we de ambities voor de provincie Noord-Holland en kunnen we na vaststelling door naar de volgende fase – de ambities nader detailleren en onderzoeken. De onderzoeksagenda is geordend op basis van zes criteria. Na vaststelling door de provincie Noord-Holland is het resultaat een breed gedragen onderzoeksagenda.

3. Richtinggevende documenten provincie Noord-Holland

3.1 Coalitieakkoord '*Duurzaam Doorpakken!*' (2019-2023)

Binnen de provincie Noord-Holland is er na de komst van het coalitieakkoord *'Duurzaam Doorpakken!'* een bredere aandacht voor de ontwikkeling van openbaar vervoer. Openbaar vervoer, wonen en OV-knooppunten zijn onlosmakelijk verbonden onder de opgave '*Duurzame verstedelijking en bereikbaarheid*'. De ontwikkeling van knooppunten, vanuit een regionale strategie (op corridorniveau), en het verbeteren van de hiermee samenhangende deur-tot-deur reis (ketenreis) dragen bij aan een betere benutting en beter gebruik van het OV-netwerk en het bereikbaarheid houden en maken van bestaande respectievelijk nieuwe woningen.

3.2 Omgevingsvisie NH 2050

In de Omgevingsvisie Noord-Holland 2050 (vaststelling Provinciale Staten november 2018) is het integrale beleid van de provincie opgenomen. De Omgevingsvisie schetst een vijftal samenhangende bewegingen naar de toekomst toe: Schiereiland Noord-Holland, Metropool in ontwikkeling, Sterke kernen & sterke regio, Nieuwe energie en Natuurlijk vitaal groen systeem.

De Omgevingsvisie presenteert geen eindbeeld, maar laat in algemene zin zien wat de ontwikkelprincipes voor de hele provincie zijn om een hoge leefomgevingskwaliteit te bieden. De provincie wil balans tussen economische groei en leefbaarheid. Hierbij komen de thema's gezondheid, veiligheid, klimaatadaptatie en landschap aan bod en een aantal principes voor het gebruik van de fysieke leefomgeving. Mobiliteit is één van de ambities in de Omgevingsvisie.

[1] *Het plan van aanpak is voor de volledigheid bijgevoegd in verband met enkele verwijzingen hiernaar in deze onderzoeksagenda.*

3.3 Bestedingsplan en OV Fonds

In het coalitieakkoord is het OV Fonds aangekondigd. In het OV Fonds is tot en met 2023 een bedrag van 20 miljoen euro opgenomen voor investeringen in het openbaar vervoer. Op 14 september 2020 is het Bestedingsplan OV Fonds vastgesteld[2] door Provinciale Staten (Voordracht 39 | 2020). Dit fonds is gekoppeld aan Openbaar Vervoer en OV-knooppunten en heeft als doel woon- en werkgebieden duurzaam met elkaar te verbinden. In het Bestedingsplan is aangegeven hoe de drie onderwerpen '*Programma OV-Knooppunten*', '*OV en Ketenaanpak*' en het '*Regionaal OV Toekomstbeeld*', die gezamenlijk aan deze ambitie bijdragen, inhoudelijk samenkomen. In het Bestedingsplan is een prioritering aangebracht met prioritaire OV-knooppunten, corridors en OV-verbindingen. Daarnaast is aangegeven hoe de middelen kunnen worden besteed voor een goede (OV-) bereikbaarheid (netwerk, vervoer, soepele overstap), efficiënt ruimtegebruik en voor een kwalitatieve leefomgeving. Met deze integrale aanpak wordt bijgedragen aan de opgave uit het coalitieakkoord '*Duurzame verstedelijking en bereikbaarheid*'.

4. Het Regionaal OV Toekomstbeeld 2040

Het Regionaal OV Toekomstbeeld omvat een voorkeursnetwerk in 2040 dat bestaat uit diverse ambities (in het ROVT nog bouwstenen) met als basis hoogwaardige OV-verbindingen (HOV) voor onder andere bus, tram en metro. Deze hoogwaardige verbindingen vormen samen met lokale buslijnen het totale OV-netwerk. Het voorkeursnetwerk is nadrukkelijk geen blauwdruk maar vormt de gezamenlijke adaptieve inzet van de opdrachtgevers (provincie Noord-Holland, provincie Flevoland en Vervoerregio Amsterdam) waarmee naar verwachting de toekomstige mobiliteits- en leefbaarheidsopgaven binnen onze diverse Daily Urban Systems en de provincie adequaat aangepakt kunnen worden. Het netwerk en de ambities zijn bij het vaststellen van het voorkeursnetwerk onderschreven door alle gemeenten, vervoerders, belangenorganisaties, vervoerregio en de twee provincies. Het realiseren van het totaal aan ambities moet leiden tot een netwerk van stevige OV-verbindingen met meerwaarde voor alle Noord-Hollanders. Figuur 1 geeft weer welke waarde deze programma's voor de Noord-Hollander moet opleveren.

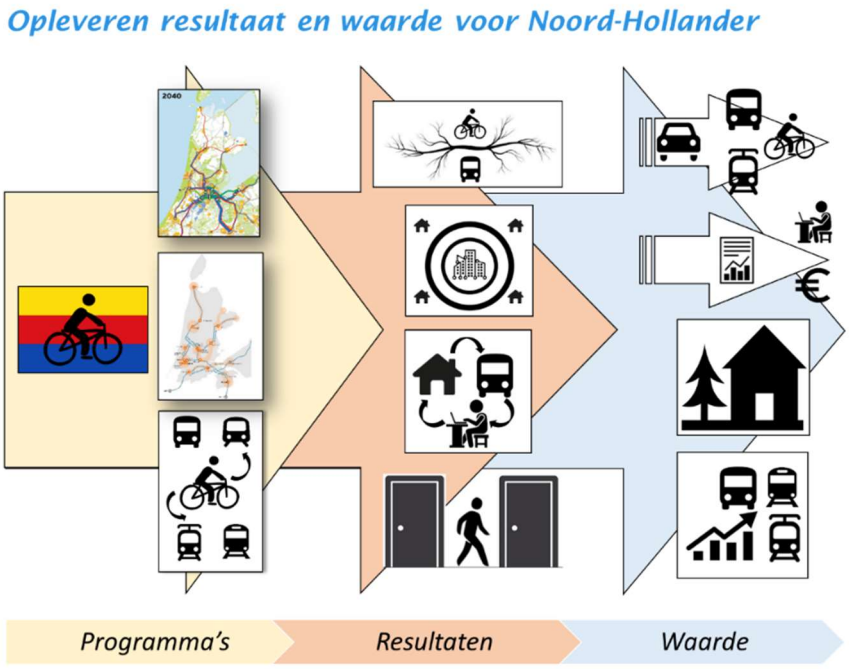

Figuur 1. Waarde voor de Noord-Hollander centraal

[2] https://www.noord-holland.nl/Actueel/Archief/2020/September_2020/Besluiten_Provinciale_Staten_Noord_Holland_van_14_september_2020

De provincie Noord-Holland werkt aan het ROVT, de OV-knooppuntenaanpak en het optimaliseren van de ketenreis (gele pijl). Dit is de inzet van de provincie die een aantal verschillende resultaten gaan opleveren (rode pijl):

- Een stevig OV-netwerk voor de hele provincie (tot in de 'haarvaten') door een combinatie van HOV, lokale OV verbindingen en fiets;
- Goed aangesloten regio's op Noord-Hollandse steden door inzet op verbonden *Daily Urban systems*;
- Ruimtelijke ontwikkelingen als wonen en werken rondom (sterke) OV-knooppunten met goede toegang tot OV; en
- De gefaciliteerde deur-tot-deurreis door goed aangesloten OV, deelmobiliteit en fietsvoorzieningen.

De concrete resultaten leveren meerwaarde op voor de Noord-Hollandse reiziger in de vorm van (blauwe pijl):

- OV en fiets als aantrekkelijk alternatief voor de auto (modal shift);
- Economische vitaliteit in de regio door bereikbaarheid van economische toplocaties en werkgelegenheid;
- Leefbare regio's en steden door duurzaam OV gecombineerd met efficiënt ruimtegebruik; en
- Hoogwaardig OV dat de groeiende mobiliteitsvraag comfortabel faciliteert.

Het voorkeursnetwerk ROVT 2040 voorziet in een flink aantal ambities in Noord-Holland. Echter, dit netwerk loopt niet direct langs ieder dorp of stad in de provincie. Het voorkeursnetwerk moet daarom altijd in samenhang worden gezien met de lokale lijnvoering van busverbindingen. In de opdrachtverlening en herijking van OV-concessies wordt aandacht besteed aan de samenhang tussen lokale buslijnen en het voorkeursnetwerk ROVT. Door goede aansluitingen heeft iedere Noord-Hollander baat bij dit voorkeursnetwerk en kan makkelijk gebruik maken van het voorkeursnetwerk.

De woon- en verstedelijkingsopgave in Noord-Holland is groot en is alleen mogelijk als tegelijkertijd wordt gezorgd voor goede ontsluiting van zowel regio als stad en omliggend Daily Urban System. Het OV-netwerk in 2040 moet dekkend, duurzaam en voor iedereen toegankelijk zijn, vooral waar wonen en werken slim met elkaar verbonden worden. Om het netwerk te realiseren moeten de ambities van het netwerk eerst worden onderzocht voordat verdere stappen kunnen worden ondernomen.

5. Criteria voor ordening ambities

Het belang en de noodzaak van de ambities staat buiten kijf. Voor de inhoudelijke onderbouwing verwijzen we naar het ROVT 2040, waarin de ambities uitvoerig zijn uitgewerkt. Nu moet worden bepaald welke ambities we wanneer agenderen voor onderzoek (fase 1 plan van aanpak, zie ook figuur 2). In fase 2 vindt de nadere detaillering van de ambities plaats. In deze onderzoeksagenda staan de regionale bus- en tramambities van het voorkeursnetwerk ROVT centraal. Het gaat hierbij om de ambities waar de provincie Noord-Holland via investeringsprogramma's, zoals het integraal Meerjaren Programma Infrastructuur (iMPI) en concessies, invloed op heeft. Met de onderzoeksagenda wordt de eerste stap gezet van ambitie naar project en uiteindelijk realisatie van het OV-netwerk in Noord-Holland.

Omdat we niet alle ambities tegelijkertijd kunnen initiëren moeten we bepalen wat als eerste wordt gedaan. Elke ambitie is door de deelnemende partneroverheden onderschreven en vastgesteld. Daarom wordt elke ambitie onderzocht. Omdat er al overeenstemming bestaat over het belang kiezen we ervoor om de ambities niet op basis van inhoud te ordenen, maar op basis van bestuurlijke en procesmatige criteria. In fase 2 (zie figuur 2) wordt de onderzoeksagenda uitgevoerd – dit noemen we hierna de initiatieffase.

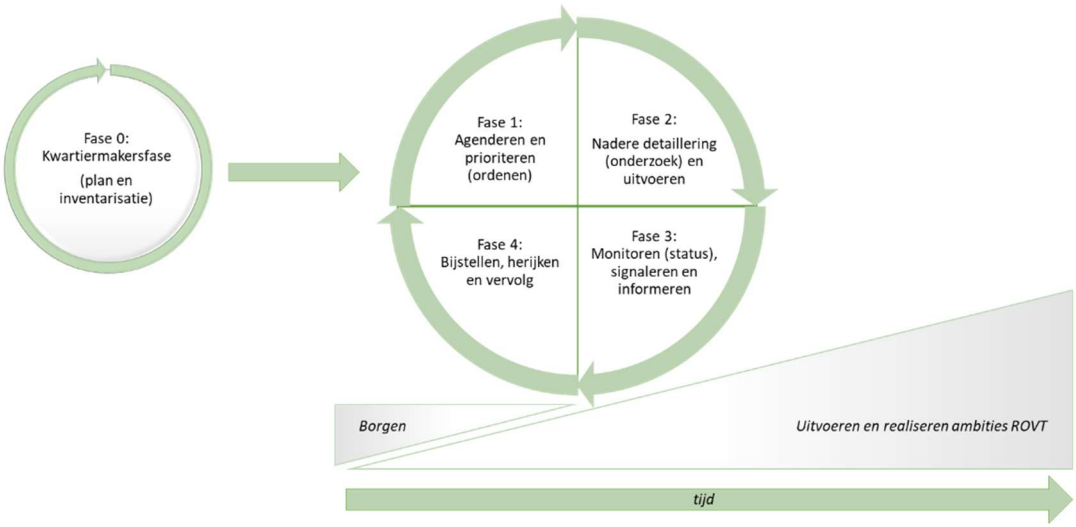

Figuur 2. Schematische weergaven plan van aanpak ROVT

De onderzoeksagenda heeft als voordeel dat de ambities uit het ROVT gedoseerd worden opgepakt en behapbaar blijven voor projectcoördinatoren en partneroverheden. Het totaal aan ambities wordt in de tijd verspreid en daardoor overzichtelijk voor iedereen.

De ambities waarvoor wij als Noord-Holland verantwoordelijk zijn, zijn langs een zestal criteria gelegd. Aan de hand van de zes criteria hebben we vervolgens een ordening aangebracht in het totaal aan ambities op basis van een stoplichtsysteem. Hoe meer criteria op 'groen' staan per ambitie, des te hoger de ambitie op de onderzoeksagenda komt. Des te hoger een ambitie op de onderzoeksagenda, des te sneller deze wordt onderzocht (zie hoofdstuk 4). Hieronder de criteria in het kort.

Bestaande energie	*Zijn er al afspraken over onderzoeken (toezeggingen) of bestaande projecten (en organisatie) waar deze ambitie kan worden toegevoegd? Dan een 'groene' notering.*
Zichtjaar	*De streefjaren zijn verdeeld in 2030 en 2040. De ambities in 2030 krijgen een 'groene' notering, omdat acties eerder nodig zijn.*
Draagvlak	*Indien ambities worden genoemd in coalitieakkoorden van de provincie of gemeenten of door gemeenteraad/provinciale staten vastgestelde beleidsdocumenten duidt dat op politiek draagvlak en dus een 'groene' notering. Ook als de ambitie 'in de geest van' de afspraken in de akkoorden is.*
Toewijding	*Als een betrokken partij, zoals een gemeente, geld of capaciteit heeft vrijgemaakt voor de ambitie dan is dat toewijding vooraf en krijgt een ambitie een 'groene' notering.*
Haalbaarheid	*Een ambitie die in het ROVT een goede verwachte kostendekkingsgraad heeft en ook als ambitie of bouwsteen in andere trajecten als Samen Bouwen aan Bereikbaarheid (SBaB) of Uitvoeringskompas OV 2030 (BBROVA) staat opgenomen wordt als meer haalbaar beschouwd en krijgt een 'groene' notering.*
Zicht op financiering	*Toezeggingen of afspraken over financiering voor realisatie van de ambitie leiden tot een 'groene' notering.*

De volledige toelichting op de definities van de zes criteria staan in bijlage I. Hier staat ook weergegeven wat we verstaan onder 'groene' noteringen. Ambities kunnen dus ook op 'oranje' of 'rood' staan. Als dit wijzigt kan een ambitie daarmee ook hoger op de agenda komen te staan. Wijzigingen kunnen plaatsvinden als de provincie of partneroverheden nieuwe toewijding, draagvlak, energie, etc. kunnen toezeggen. Dit kan invloed hebben op de positie van een ambitie in de onderzoeksagenda. De provincie gaat hierover ook actief in gesprek met partneroverheden.

6. Totstandkoming onderzoeksagenda

In de onderzoeksagenda staan de regionale bus- en tramambities van het voorkeursnetwerk ROVT centraal. Het gaat hierbij om het hoogwaardig openbaar vervoer (HOV) netwerk van bus-, tram-, metro- en spoorverbindingen die samen de ruggengraat van het OV vormen. Het lokale onderliggende OV-netwerk in combinatie met het HOV-netwerk zijn samen de robuuste basis voor bereikbaarheid in de provincie. De aansluitingen van lokaal OV op het HOV-netwerk zijn daarom essentieel. Optimalisaties van het lokale netwerk worden opgepakt binnen de herijkingen en aanbestedingen van de concessies. Hierdoor wordt naar het totale OV-netwerk in de provincie gekeken. Het voorkeursnetwerk ROVT biedt de basis waarop de regionale OV-concessiebeheerders het lokale netwerk kunnen ontwikkelen.

Op deze onderzoeksagenda staan alle ambities uit het ROVT waarvoor de provincie Noord-Holland als OV-autoriteit voor verantwoordelijk is. De ambities staan op de agenda geordend op basis van de scores die zijn toegekend op basis van de criteria uit hoofdstuk 5. De ambities zijn ingedeeld in vier categorieën die bepalen in welk jaar de onderzoeken worden geïnitieerd. Belangrijk is daarbij de opmerking dat dit niet per se betekent dat de resultaten van de onderzoeken ook in dit jaar worden opgeleverd. Voor elke categorie staat omschreven hoe deze globaal zijn gedefinieerd (zie voor uitgebreide toelichting op de criteria bijlage I). Voorafgaand aan de agenda wordt het onderzoeksproces geschetst.

6.1 Onderzoeksproces

Alle ambities beginnen met een initiatief. In het geval van het ROVT programmeren we alle ambities in de initiatieffase op de onderzoeksagenda vervolg ROVT (fase 2 plan van aanpak, figuur 2). In fase 2 worden de ambities uit het ROVT nader uitgewerkt en eerste varianten onderzocht. Naast een goede verkenning van de ambities heeft het onderzoek in de initiatieffase als doel om de initiatieven zodanig uit te werken dat de ambities gereed zijn om te programmeren als project. Initiatieven met betrekking tot de provinciale infrastructuur worden opgenomen in het iMPI. Het iMPI heeft net zoals de meeste ambities uit het ROVT o.a. als doel projecten te organiseren ten behoeve van verbetering en/of uitbreiding van de provinciale infrastructuur. Dit heeft als voordeel dat er geen nieuw programma hoeft te worden opgesteld en van bestaande structuren gebruik kan worden gemaakt. Ook blijft het totaal aan OV en infrastructurele projecten zo overzichtelijk. Indien op basis van onderzoeksresultaten uit de initiatieffase programmering in het iMPI niet mogelijk is, wordt naar een andere oplossing gezocht, zoals organiseren in een OV-concessie of het project door een gemeente laten oppakken. Initiatieven met betrekking tot lijnvoering en frequentie worden niet geprogrammeerd in het iMPI, maar opgepakt vanuit de concessies.

Nadat projecten uit de initiatieffase, die voldoen aan de voorwaarden, zijn opgenomen en geprogrammeerd in het iMPI doorlopen alle projecten de volgende drie hoofdfasen: studie-, plan- en realisatiefase. De hoofdfasen zijn opgedeeld in verschillende stappen, die worden uitgewerkt door projectteams (voor een nadere gedetailleerde uitwering van de opbouw verwijzen wij naar het iMPI zelf). Een groot voordeel van benutting van deze bestaande structuur is dat PS zicht houd op het promoveren van projecten naar de volgende fase en kosten gedekt worden uit bestaande begrotingsposten voor infrastructuur en OV. De iMPI-structuur dekt ook het besluitvormingsproces van promotie tot studiefase tot aan de realisatie van een ambitie uit het ROVT. In figuur 3 zijn de projectfasen schematisch weergegeven.

Figuur 3: schematische weergave projectfasen iMPI

Na de agenda en toelichtingen op de categorieën staat de financiële dekking voor de onderzoekagenda toegelicht (hoofdstuk 7). Omdat er voor de initiatieffase t/m 2023 onderzoekskosten zijn begroot worden alle ambities geagendeerd van 2021 t/m 2023 (categorie 1 t/m 4).

6.2 Opgavegericht onderzoeken

In de initiatieffase willen we dat in onderzoeken opgavegericht te werk wordt gegaan. In plaats van onderzoeken of de ambitie in deze vorm kan worden uitgevoerd zal in deze fase ook aandacht worden besteed aan de bijdrage van de ambitie op het gebied van (lokale) bereikbaarheid, duurzaamheid en klimaat, economie, verstedelijking en ontwikkeling van het Daily Urban System, landschappelijke inpasbaarheid en leefbaarheid. Dit betekent dus dat in deze fase de onderzoeken zich (nog) niet hoeven te beperken tot een modaliteit op het traject, maar dat breed kan worden gekeken naar de beste oplossing om het voorkeursnetwerk te realiseren. Zodoende verzorgen we aan de bron aandacht voor de diverse opgaven en zijn we beter in staat om adequaat de bandbreedte te bepalen van de onderzoeken in de daaropvolgende hoofdfasen en vroegtijdig aandacht te besteden aan meer dan alleen bereikbaarheid.

6.3 Samenhang en integraliteit

In de onderzoeksagenda staan de regionale bus- en tramambities in Noord-Holland van het voorkeursnetwerk ROVT centraal. Het gehele voorkeursnetwerk bestaat uit een totaal (HOV) netwerk van bus-, tram-, metro- en spoorverbindingen die met elkaar samenhangen. Daarom wordt de onderzoeksagenda en de daaruit volgende onderzoeken, conform het Plan van Aanpak Vervolg ROVT, besproken in het coördinatieteam ROVT en het wekelijks Strategisch OV- en Spoorcoördinatie overleg waarin de drie OV-autoriteiten (provincie Noord-Holland, provincie Flevoland en de Vervoerregio Amsterdam) vertegenwoordigt zijn. Daarnaast zijn zowel ProRail en NS eenmaal per maand uitgenodigd tijdens het laatstgenoemde overleg. Op deze wijze wordt de integrale samenhang tussen onderzoeken en modaliteiten in het oog gehouden. In de voortgangsrapportage zal op deze werkwijze worden teruggekomen en waar nodig herijkt.

6.4 Categorie 0 – lopende projecten in 2020

Van de 17 ambities zijn er drie projecten die al in de studie-, plan- of realisatiefase zitten. Omdat deze projecten zich al in de vervolgfase na de initiatieffase bevinden hoeven deze projecten geen aanspraak te maken op financiële middelen die beschikbaar zijn voor de initiatiefonderzoeken voor ambities uit het ROVT. Deze projecten zijn al opgenomen in de structuur van de iPMI.

Projecten categorie 0:

Ambitie	*Nummer conform ROVT*
Nieuwe HOV-verbinding Bollenstreek (Lisserbroek, Noordwijk - Schiphol)	153
Doorstromingsmaatregelen HOV-Bus Kruispunt Schouw ongelijkvloers	115
HOV-verbinding Wijckerpoort/Wijckermolen (HOV station Beverwijk)	164

6.5 Categorie 1 – Ambities 2021

Voor de ambities in deze categorie staan de meeste seinen op groen. Er zijn afspraken gemaakt over onderzoeken en kunnen mogelijk worden ondergebracht bij bestaande processen. Daarnaast bestaat er breed politiek draagvlak waarmee capaciteit en middelen over het algemeen geborgd zijn. Deze ambities staan vaak ook als onderdeel/bouwsteen opgenomen in andere (boven)regionale programma's zoals Samen Bouwen aan Bereikbaarheid (SBaB) of Beter Benutten Regionaal OV (BBROVA). Dit duidt op breder draagvlak en vergroot de haalbaarheid van de

ambities. De goede beoordeling op de diverse criteria zetten de ambities categorie 1 in onderzoeksjaar 2021 en worden dus als eerstvolgende opgepakt.

Ambities categorie 1:

Ambitie	*Nummer conform ROVT*
Doorstromingsmaatregelen & Frequentieverhoging HOV-Bus Amsterdam - Zaandam	107
Wijziging materieelinzet dubbelgelede bussen Haarlem - Hoofddorp	78
Routewijziging HOV-bus IJmuiden - Schiphol via Haarlem Spaarnwoude	80
Vluchtstrookgebruik A9 HOV-Bus Haarlem - Amsterdam Zuid / Schiphol Noord	81
Nieuwe HOV-Bus Haarlem - Schiphol via A9/A5 / Nieuwe bus/tramtunnel Haarlem	88a en b
Nieuwe HOV-Bus Haarlem - Schiphol via A9/A5 / Verrailen Haarlem - Schiphol - Amsterdam Zuid langs A9	
Routewijziging N5-bus naar station Haarlem laten aantakken op Haarlem Spaarnwoude en Heemstede-Aerdenhout	79
HOV-verbinding Heemskerk - Beverwijk - A9 - Amsterdam/Schiphol	160
Doorstromingsmaatregelen N5 bus Heemstede - Zandvoort	166
HOV-verbinding 321 Hilversum – Amsterdam Zuid	[nieuw]

Voor 2021 (categorie 1) staan relatief veel ambities op de agenda. Dit heeft te maken met het voornemen om de projecten in Zuid-Kennemerland rondom de HOV A9 integraal te onderzoeken. Ambities hebben invloed op elkaar. Door deze projecten in één onderzoek ('gebiedsaanpak') mee te nemen ontstaat inzicht in afhankelijkheid. Nadere specificering kan later per ambitie worden uitgevoerd in de context van de gebiedsaanpak. Het gaat hierbij om de ROVT bouwstenen 78, 79, 80, 81, 88, 160 en 166.

6.6 Categorie 2 – Ambities 2022

De ambities in categorie 2 scoren in diverse criteria goed op haalbaarheid, breder draagvlak en rendement. Deze staan op een later moment op de onderzoeksagenda omdat er nog geen politiek draagvlak bestaat in coalitieakkoorden of concrete toezeggingen zijn of uitzicht op financiële middelen of capaciteit voor de ambities. Omdat samen met partneroverheden nog nader moet worden overlegd over capaciteit om de onderzoeken uit te voeren staan deze ambities op 2022 op de onderzoeksagenda. Dit biedt de gelegenheid om met partners het gesprek aan te gaan en meer criteria op 'groen' te krijgen.

Ambities categorie 2:

Ambitie	*Nummer conform ROVT*
Opwaarderen busverbinding HOV Hoorn - Medemblik / Wervershoof	118
Opwaarderen busverbinding HOV-sternet Alkmaar en Heerhugowaard met omliggende steden/dorpen	111

6.7 Categorie 3 – Ambities 2023

Ambities in categorie 3 hebben vooralsnog de meeste criteria op 'rood' staan. Hier moeten nog afspraken over worden gemaakt met partneroverheden en bestuurlijk en politieke draagvlak

worden bepaald voordat we over kunnen gaan op de onderzoeksfase. Ook weegt het verwachte oplossende vermogen op knelpunten in combinatie met de rendabiliteit van deze verbindingen mee. De verbindingen zijn gewenst, maar zijn niet direct op korte termijn nodig om knelpunten op te lossen en naar verwachting kosten deze verbindingen concessiehouders geld. Daarom eerst onderlinge afspraken voordat de ambities nader worden uitgewerkt.

Ambities categorie 3:

Ambitie	*Nummer conform ROVT*
Nieuwe HOV-verbinding Hoofddorp - Uithoorn - Hilversum / Breukelen	54
Opwaarderen busverbindingen Amsterdam - 't Gooi over de A1	161

6.8 Categorie 4 – Ambities na 2023

De ambities in deze categorie hebben nog geen benodigde commitment en daar lijkt op korte termijn ook geen zicht op. De ambities worden na 2023 wel onderzocht.

Ambities categorie 4:

Ambitie	*Nummer conform ROVT*
Intensiveren HOV IJmuiden – Amsterdam Sloterdijk	87
Nieuwe HOV-verbinding Lelystad – Hoorn	7
Nieuwe HOV-verbinding (Almere -) Blaricum - Utrecht Uithof	27

7. Financieel

Voor de nadere uitwerking van de ambities in Noord-Holland is onderzoeks- of procesbudget beschikbaar vanuit het Bestedingsplan OV Fonds:

Regionaal OV Toekomstbeeld (ROVT)	2020	2021	2022	2023
Raming jaarschijven (duizend euro)		200	350	350

Dit budget is gekoppeld aan de jaarschijven van het coalitieakkoord. Het gaat hier expliciet om de verdiepende onderzoeken voor de ambities. Voor de daadwerkelijke uitvoering en realisatie van de ambities zijn middelen nog niet georganiseerd. Dit is deels afhankelijk van de initiatieffase die eerst moet plaatsvinden. In die fase wordt ook aandacht besteed aan de wijze van financiering van de uitvoering waarbij ook wordt gekeken naar de mogelijkheden van cofinanciering van bijvoorbeeld partneroverheden. In de verdiepende onderzoeken komt dit vraagstuk terug. Indien een ambitie de initiatieffase doorlopen heeft, kan deze promoveren naar studiefase (en verder) van het iMPI en wordt de ambitie geprogrammeerd in de structuur van de iMPI.

Zoals in de Voordracht 39 | 2020, behorende bij het Bestedingsplan OV Fonds, staat worden investeringsbeslissingen per maatregel / project ter besluitvorming voorgelegd aan Gedeputeerde Staten en ter informatie verstuurd aan Provinciale Staten. Jaarlijks zal de voortgang van de onderzoeksagenda worden teruggekoppeld door middel van een rapportage. Tussentijds kan als er een bijzondere aanleiding is met een beknopte update de voortgang gemeld worden.

8. Proces en vervolg

Na vaststelling van de onderzoeksagenda vervolg ROVT door de Provinciale Staten kan gestart worden met het oppakken van de aanvullende onderzoeken. Aan het einde van het jaar wordt de onderzoeksagenda besproken in de commissie Mobiliteit & Bereikbaarheid door middel van een (jaarlijkse) voortgangsrapportage. In de jaarlijkse voortgangsrapportage wordt aandacht besteed aan de monitoringsrapportage en de mate van integraliteit geëvalueerd. PS worden geïnformeerd door middel van een brief. Bij deze voortgangsrapportage worden partneroverheden actief meegenomen in het proces. Dit gebeurt onder andere via de PVVB's.

BIJLAGE I – Toelichting criteria

Onderstaand worden de criteria en focus nader toegelicht. Om tot een ordening te komen zijn in totaal zes criteria geformuleerd op basis waarvan de 18 ambities een waarde krijgen toegekend. Deze waarde bepaalt vervolgens de ordening en daarmee de plek in de onderzoeksagenda.

De onderstaande criteria staan niet op volgorde van prioriteit of belang. De waarde wordt toebedeeld op basis van de combinatie van criteria zonder verdere weging.

1. Bestaande energie

Projecten die al zijn gestart of die goed passen bij bestaande projecten kunnen positief scoren op het criterium 'bestaande energie'. Enerzijds kan dit betekenen dat er bestaande projecten of organisatiestructuren zijn (zoals een OV-concessie) waarin een ambitie kan worden meegenomen (1.1). Anderzijds kan bestaande energie worden gedefinieerd als toezeggingen of afspraken om ambities te onderzoeken/te implementeren, zoals een toezegging in een OV-concessie of de vier prioriteiten uit het Bestedingsplan van het OV Fonds (Poort van Hoorn, stationsgebied en regio Alkmaar, ontwikkelingen Haarlem en stationsgebied Hilversum) (1.2).

1.1 Organisatie	
Waarde tabel	**Toelichting**
ja	Ja, er bestaat een project of organisatie waar deze ambitie in kan worden meegenomen.
nee	Nee, er bestaat geen project of organisatie waar deze ambitie in kan worden meegenomen.
1.2 Toezeggingen	
Waarde tabel	**Toelichting**
ja	Ja, er is een toezegging of afspraak waar deze ambitie in kan worden meegenomen.
nee	Nee, er bestaat geen toezegging of afspraak waar deze ambitie in kan worden meegenomen.

2. Zichtjaar

Het voorkeursnetwerk ROVT heeft als zichtjaar 2040. Bepaalde ambities zijn eerder in de tijd geplaatst. Projecten zijn opgedeeld in streefjaren 2030 of 2040. Des te eerder het streefjaar des te hoger de ambitie op de onderzoeksagenda.

2. Zichtjaar	
Waarde tabel	**Toelichting**
2030	Streefjaar ambitie is 2030.
2040	Streefjaar ambitie is 2040.

3. Draagvlak

Ambities waarover afspraken zijn gemaakt in coalitieakkoorden (van de provincie Noord-Holland of gemeenten) of beleidsstukken die nadrukkelijk door gemeenteraad of provinciale staten zijn vastgesteld kunnen bij voorbaat rekenen op politiek draagvlak. Dit politieke draagvlak is de essentie van dit criterium, immers bevordert een politieke meerderheid soepele besluitvorming. Dit maakt het zowel makkelijker als urgenter om deze ambities te onderzoeken en uiteindelijk te

realiseren. Coalitieakkoorden en vastgestelde beleidsdocumenten zijn richtinggevende documenten waarmee partijen in den brede hun ambities en doelstellingen weergeven. Ambities hebben ook raakvlakken als zij in 'de geest van' coalitieakkoorden of vastgesteld beleid zijn en krijgen daarom ook een 'groene' notering. Hierbij zijn passages over 'verbeteren van mobiliteit in het algemeen' niet voldoende – de ambitie moet wel worden geraakt of specifiek benoemd.

3.1 Coalitieakkoord PNH	
Waarde tabel	**Toelichting**
ja	Ja, deze ambitie staat in het coalitieakkoord of vastgestelde beleidsdocumenten van de provincie Noord-Holland.
misschien	Er staat een passage in het coalitieakkoord van de provincie Noord-Holland dat de doelstelling van deze ambitie onderschrijft.
nee	Nee, deze ambitie staat niet in het coalitieakkoord van de provincie Noord-Holland
3.2 Coalitieakkoord Lokaal	
Waarde tabel	**Toelichting**
ja	Ja, deze ambitie staat in de coalitieakkoorden of vastgestelde beleidsdocumenten van betrokken gemeenten.
misschien	Er staat een passage in een lokaal coalitieakkoord of vastgesteld beleidsdocument dat de doelstelling van deze ambitie onderschrijft - echter is dit (nog) niet het geval
nee	Nee, deze ambitie staat niet in een coalitieakkoord of vastgesteld beleidsdocument van betrokken gemeenten.

4. Toewijding

Capaciteit en middelen zijn altijd beperkt. Door het toewijzen van FTE en/of het vrijmaken van geld voor het onderzoeken van ambities is de toewijding aan het project zeker en wordt de ambitie hoger op de onderzoeksagenda geplaatst. Van belang hierbij is dat het benoemen van de ambitie in bijvoorbeeld beleidsdocumenten nog geen 'ja' betekent op dit criterium. Alleen toekenning van financiële middelen of capaciteit leidt tot positieve waarde.

4. Toewijding	
Waarde tabel	**Toelichting**
ja	Ja, de provincie of betrokken partneroverheden hebben financiële middelen of capaciteit toegezegd voor de uitvoering van het onderzoek naar de ambitie.
misschien	Misschien, er is zicht op financiële middelen of capaciteit voor het onderzoek naar de ambitie, maar nog niet toegezegd.
nee	Nee, de provincie of betrokken partneroverheden hebben geen financiële middelen of capaciteit (toegezegd) voor de uitvoering van het onderzoek naar de ambitie.

5. Haalbaarheid

Sommige factoren dragen bij aan de haalbaarheid van een ambitie. De haalbaarheid houdt de kans in dat een ambitie financieel en ambtelijk is onderbouwd. Hierin maken we het onderscheid in twee factoren. Een ambitie is financieel onderbouwd als deze naar verwachting kostendekkend is. De verbinding kan door een OV-uitvoerder rendabel worden uitgebaat (5.1). Een ambitie is ambtelijk onderbouwd als het nut en noodzaak in meerdere programma's en trajecten staat opgenomen waardoor 'meekoppelkansen' bestaan – de ambitie kan ook worden opgepakt in bestaande ambtelijke structuren (5.2), zoals het Landelijke OV Toekomstbeeld, het pact van de

regio, Ontwikkelkompas OV 2030 (BBROVA), Netwerkstrategie SBaB, regionale visies en concessievraagstukken.

5.1 Rendement	
Waarde tabel	**Toelichting**
ja	Ja, deze ambitie is naar verwachting kostendekkend (kostendekkingsgraad >100% - zie ROVT).
nvt	Betreft bestaande verbinding, geen nieuwe verbinding of hogere frequentie of N5-systeem (geen HOV)
nee	Nee, deze ambitie is naar verwachting niet kostendekkend (kostendekkingsgraad <100% - zie ROVT)
5.2 Meekoppelkansen (werk met werk)	
Waarde tabel	**Toelichting**
4≥	Deze ambitie staat in vier of meer andere (ambtelijke) trajecten of programma's opgenomen als ambitie, bouwsteen of afspraak.
<4	Deze ambitie staat in minder dan vier (ambtelijke) trajecten of programma's opgenomen als ambitie, bouwsteen of afspraak.

6. Zicht op financiering realisatie

Het laatste criterium is gericht op de toekomst. Kunnen we vaststellen of redelijkerwijs aannemen dat er zicht is op financiering voor de realisatie van de ambitie? Het belangrijkste verschil met criterium 4 is dat het hier gaat om realisatie, dus de totale investering i.p.v. alleen de onderzoekskosten.

6. Zicht op financiering	
Waarde tabel	**Toelichting**
ja	Ja, de totale investeringskosten zijn zeker of zijn met grote zekerheid toegezegd.
misschien	Er is redelijkerwijs kans op financiering, maar deze is nog niet formeel toegezegd.
nee	Nee, er is vooralsnog geen zicht op financiering voor de realisatie van deze ambitie.

BIJLAGE IIa – Tabel onderzoeksagenda (geordend)

Omschrijving ambitie [bouwsteennummer conform ROVT]	Ordening	Onderzoeksjaar
Nieuwe HOV-verbinding Bollenstreek (Lisserbroek, Noordwijk - Schiphol) [153]	**0**	2020
Doorstromingsmaatregelen HOV-Bus Kruispunt Schouw ongelijkvloers [115]	**0**	2020
HOV-verbinding Wijckerpoort/Wijckermolen (HOV station Beverwijk) [164]	**0**	2020
Onderzoeksjaar 2021		
Doorstromingsmaatregelen & Frequentieverhoging HOV-Bus Amsterdam - Zaandam [107]	**1**	2021
Wijziging materieelinzet dubbelgelede bussen Haarlem - Hoofddorp [78]	**1**	2021
Routewijziging HOV-bus IJmuiden - Schiphol via Haarlem Spaarnwoude [80]	**1**	2021
Vluchtstrookgebruik A9 HOV-Bus Haarlem - Amsterdam Zuid / Schiphol Noord [81]	**1**	2021
Nieuwe HOV-Bus Haarlem - Schiphol via A9/A5 / Nieuwe bus/tramtunnel Haarlem [88]		
Nieuwe HOV-Bus Haarlem - Schiphol via A9/A5 / Verrailen Haarlem - Schiphol - Amsterdam Zuid langs A9 [88]		
Routewijziging N5-bus naar station Haarlem laten aantakken op Haarlem Spaarnwoude en Heemstede-Aerdenhout [79]	**1**	2021
HOV-verbinding Heemskerk - Beverwijk - A9 - Amsterdam/Schiphol [160]	**1**	2021
Doorstromingsmaatregelen N5 bus Heemstede - Zandvoort [166]	**1**	2021
HOV-verbinding 321 Hilversum – Amsterdam Zuid [nieuw]	**1**	2021
Onderzoeksjaar 2022		
Opwaarderen busverbinding HOV Hoorn - Medemblik / Wervershoof [118]	**2**	2022
Opwaarderen busverbinding HOV-sternet Alkmaar en Heerhugowaard met omliggende steden/dorpen [111]	**2**	2022
Onderzoeksjaar 2023		
Opwaarderen busverbindingen Amsterdam - 't Gooi over de A1 [161]	**3**	2023
Nieuwe HOV-verbinding Hoofddorp - Uithoorn - Hilversum / Breukelen [54]	**3**	2023
Onderzoeksjaar na 2023		
Intensiveren HOV IJmuiden - Amsterdam Sloterdijk [87]	**4**	2023>
Nieuwe HOV-verbinding Lelystad - Hoorn [7]	**4**	2023>
Nieuwe HOV-verbinding (Almere -) Blaricum - Utrecht Uithof [27]	**4**	2023>

Nb.: voor 2021 (categorie 1) staan relatief veel ambities op de planning. Dit heeft te maken met het voornemen om de projecten in Zuid-Kennemerland rondom de HOV A9 integraal te onderzoeken. Ambities hebben invloed op elkaar. Door deze projecten in één onderzoek ('gebiedsaanpak') mee te nemen, ontstaat inzicht in afhankelijkheid. Nadere specificering kan later per ambitie worden uitgevoerd in de context van de gebiedsaanpak. Het gaat hierbij om de bouwstenen 78, 79, 80, 81, 88, 160 en 166.

Bijlage 2b: Onderzoeksagenda Vervolg ROVT 2040 - tabel beoordeling ambities

#	Ambities [bouwstenen conform ROVT]	Criteria / filters									Ordening	Vertaling naar jaren onderzoeks-agenda
		1. Bestaande energie		2. Zichtjaar (conform ROVT)	3. Draagvlak		4. Toewijding	5. Haalbaarheid		6. Zicht op financiering voor uitvoering / realisatie		
		Organisatie (inschuiven in lopende energie)	Toezeggingen (om te onderzoeken of afspraak in bijv concessie)		Provincie Noord-Holland	Lokaal		Rendement (kostendekkend conform ROVT)	Meekoppelkansen (werk-met-werk?) (grotere kans op haalbaarheid en			
1	Nieuwe HOV-verbinding (Almere -) Blaricum - Utrecht Uithof [27]	nee	nee	2030	ja, bereikbaarheid GV	ja, Huizen en BEL	nee	goed	3	nee	4	2023>
2	Nieuwe HOV-verbinding Bollenstreek (Lisserbroek, Noordwijk - Schiphol) [153]	ja	ja	2023	ja, bereikbaarheid Bollenstreek	nee	ja	goed	3	ja	0	2020
3	Wijziging materieelinzet dubbelgelede bussen Haarlem - Hoofddorp [78]	ja, kwartiermakersfase gestart	ja	2030	ja (bereikbaarheid S'hol en ZKL/kust)	nee	misschien, uitzicht op commitment (afh van fase/stap)	goed	3	misschien, perspectief op financiering	1	2021
4	Routewijziging HOV-bus Ijmuiden - Schiphol via Haarlem Spaarnwoude [80]	ja, kwartiermakersfase gestart	ja	2030	ja (bereikbaarheid S'hol)	nee	misschien, uitzicht op commitment (afh van fase/stap)	nvt	4	misschien, perspectief op financiering	1	2021
5	Intensiveren HOV IJmuiden - Amsterdam Sloterdijk [87]	nee	nee	2030	nee	ja, Haarlem	nee	goed	4	nee	4	2023>
6	Doorstromingsmaatregelen & Frequentieverhoging HOV-Bus Amsterdam - Zaandam [107]	ja	ja	2040	ja, doortrekken metro Zaandam/Purmerend	nee	ja	goed	6	nee	1	2021
7	Opwaarderen busverbinding HOV-sternet Alkmaar en Heerhugowaard met omliggende steden/dorpen [111]	ja	nee	2030	ja, bereikbaarheid NHN	misschien	misschien, ivm stationsaanpak Heerhugowaard	matig	3	nee	2	2022
8	Doorstromingsmaatregelen HOV-Bus Kruispunt Schouw ongelijkvloers [115]	ja, Bereikbaarheid W'land reconstructie N247	ja	2023	misschien (bereikbaarheid BiW)	nee	ja	nvt	3	ja	0	2020
9	Opwaarderen busverbinding HOV Hoorn - Medemblik / Wervershoof [118]	ja, Poort van Hoorn	nee	2030	ja, bereikbaarheid NHN	nee	nee	goed	3	misschien, perspectief op financiering	2	2022
10	Vluchtstrookgebruik A9 HOV-Bus Haarlem - Amsterdam Zuid / Schiphol Noord [81] Nieuwe HOV-Bus Haarlem - Schiphol via A9/A5 / Nieuwe bus/tramtunnel Haarlem [88] Nieuwe HOV-Bus Haarlem - Schiphol via A9/A5 / Verrailen Haarlem - Schiphol - Amsterdam Zuid langs A9 [88]	ja, kwartiermakersfase gestart	ja	2040	ja (bereikbaarheid S'hol en ZKL/kust)	ja, Haarlem	misschien, uitzicht op commitment (afh van fase/stap)	goed	6	misschien, perspectief op financiering	1	2021
11	Nieuwe HOV-verbinding Lelystad - Hoorn [7]	nee	nee	2050	ja, Houtribdijk	ja, Hoorn	nee	matig	2	nee	4	2023>
12	Nieuwe HOV-verbinding Hoofddorp - Uithoorn - Hilversum / Breukelen [54]	ja, verkennend onderzoek regio	nee	2040	ja, bereikbaarheid GV	nee	nee	matig	4	nee	3	2023
13	Routewijziging N5-bus naar station Haarlem laten aantakken op Haarlem Spaarnwoude en Heemstede-Aerdenhout [79]	ja, kwartiermakersfase gestart	ja	2040	ja (bereikbaarheid ZKL/kust)	nee	misschien, uitzicht op commitment (afh van fase/stap)	nvt	4	misschien, perspectief op financiering	1	2021
14	HOV-verbinding Heemskerk - Beverwijk - A9 - Amsterdam/Schiphol [160]	ja, kwartiermakersfase gestart	ja	2040	ja (bereikbaarheid S'hol)	nee	misschien, uitzicht op commitment (afh van fase/stap)	nvt	5	misschien, perspectief op financiering	1	2021
15	Opwaarderen busverbindingen Amsterdam - 't Gooi over de A1 [161]	nee	nee	2040	ja, bereikbaarheid GV	nee	nee	goed	4	nee	3	2023
16	HOV-verbinding Wijckerpoort/Wijckermolen (HOV station Beverwijk) [164]	ja	ja	2030	ja, bestaand project	nee	ja	nvt	3	ja	0	2020
17	Doorstromingsmaatregelen N5 bus Heemstede - Zandvoort [166]	ja	ja	2030	ja, bereikbaarheid ZKL/kust	misschien	ja	nvt	3	misschien, perspectief op financiering	1	2021
18 new	HOV-verbinding 321 Hilversum – Amsterdam Zuid (aangeboden in concessie GV; starten met een spitslijn) [nieuw]	ja	ja	2030	ja, bereikbaarheid GV	nee	ja	goed	3	ja	1	2021

BIJLAGE III – Plan van aanpak Vervolg ROVT (regionale HOV bus- en trambouwstenen)

Bijlage 3 bij definitieve onderzoeksagenda provincie Noord-Holland
Vervolg uitwerking Regionaal OV Toekomstbeeld 2040 (ROVT)

Kenmerk: 1547008/1547111

Vervolg Regionaal OV Toekomstbeeld 2040

Plan van aanpak voor regionale bus- en trambouwstenen voor de provincies Noord-Holland en Flevoland

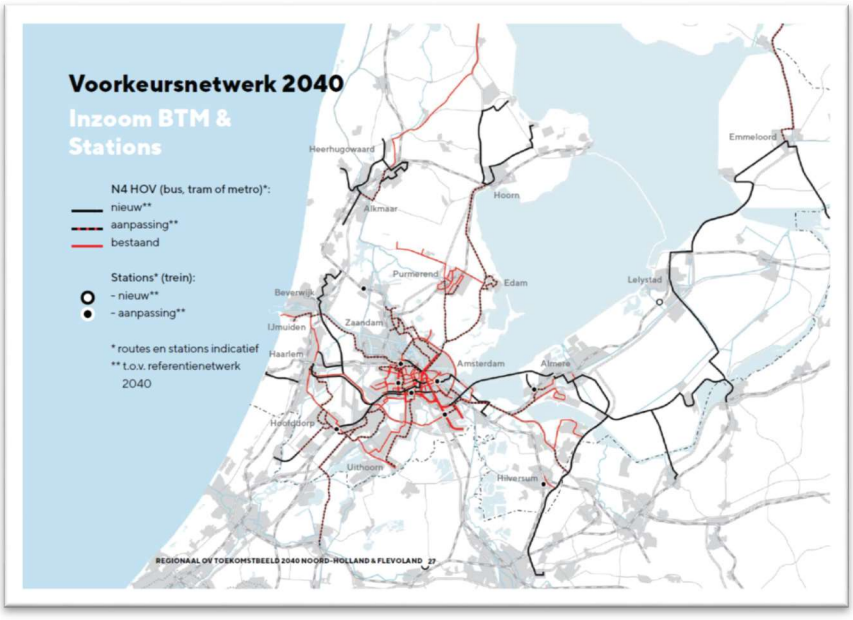

Definitief

Opgesteld door:
Coördinatieteam Vervolg ROVT (Vervoerregio Amsterdam, provincie Flevoland en provincie Noord-Holland)

Besproken met gemeenten in Noord-Holland en Flevoland in augustus 2020

8-9-2020

Inhoudsopgave

1. Inleiding en doel 2
1.1. Vervolg Regionaal OV Toekomstbeeld noodzakelijk en start nu 2
1.2. Opdracht voor vervolg nadere uitwerking ROVT 2
1.3. Leeswijzer 2

2. Context en uitgangspunten 3
2.1. Context en aandachtspunten 3
2.2. Focus op regionale bus- en trambouwstenen 3
2.3. Relatie met andere trajecten 3
2.4. Relatie met huidige situatie (COVID-19) 4

3. Aanpak via cyclus van vier fasen 5
3.1. Kwartiermaken en inventariseren (fase 0) 5
3.1.1. Coördinatieteam is aan zet voor organiseren proces vervolg ROVT 5
3.1.2. Inventariseren: bepalen focus en urgentie 6
3.2. Cyclisch proces (fase 1 tot en met 4) 7
3.2.1. Fase 1 – agenderen en prioriteren (ordenen) 7
3.2.2. Fase 2 – nadere detaillering (onderzoek) en uitvoeren 9
3.2.3. Fase 3 – monitoren: signaleren en informeren van de status 10
3.2.4. Fase 4 – bijstellen, herijken en vervolg 11

4. Organisatie, planning, kosten en communicatie 12
4.1. Organisatie 12
4.1.1. Platform Mobiliteit MRA en participatie gemeenten 12
4.1.2. Kernteam Strategische OV- en Spoorcoördinatie 12
4.1.3. Coördinatieteam Vervolg ROVT 13
4.1.4. Individuele OV-autoriteiten aan zet 13
4.2. Planning 13
4.3. Benodigd budget 13
4.4. Betrekken omgeving (in-en extern) 14

Bijlage 1: lijst BTM-projecten ROVT per corridor 2030/2040 15
Bijlage 2: inventarisatie bus- en trambouwstenen ROVT vs lopende programma's en projecten 18
Bijlage 3: eerste (ambtelijke) inventarisatie betrokkenheid gemeenten bij Vervolg ROVT 19

1. Inleiding en doel

1.1. Vervolg Regionaal OV Toekomstbeeld noodzakelijk en start nu

Met de vaststelling van het Regionaal OV Toekomstbeeld 2040 Noord-Holland en Flevoland (ROVT) en het aanbieden van het bijbehorende boekje *'Kansrijke Noodzaak, schaalsprong naar het mobiliteitssysteem van morgen'* aan de minister op 20 november 2019, is een einde gekomen aan een periode van meer dan twee jaar onderzoek en besluitvorming in onze regio. Het ROVT is door vijf partijen (colleges van provincies Noord-Holland en Flevoland, gemeenten Almere en Amsterdam en Vervoerregio Amsterdam) bestuurlijk vastgesteld als:

- input voor het Landelijke Toekomstbeeld OV (LTOV);
- input voor SBAB-onderzoeken en verkenningen;
- uitgangspunt voor regionale uitwerking van de bouwstenen voor HOV-bus en tramverbindingen door de beide provincies en de Vervoerregio Amsterdam.

Met de vaststelling van het ROVT hebben de betrokken bestuurders aangegeven de noodzaak te zien om (snel) vervolgstappen te zetten die zijn gericht op realisatie van het voorkeursnetwerk ROVT. Dit netwerk is overigens geen in beton gegoten blauwdruk. Voordat realisatiebesluiten aan de orde zijn, zal nog veel onderzoek moeten worden uitgevoerd.

Voor het ROVT wordt verwezen naar: https://www.metropoolregioamsterdam.nl/regionaal-ov-toekomstbeeld-2040-aangeboden-aan-minister/

1.2. Opdracht voor vervolg nadere uitwerking ROVT

Goed openbaar vervoer houdt regio's aantrekkelijk om te wonen, te werken, te leren, te ondernemen en te bezoeken. Met onze ambitie voor 2040 zetten we in op economisch vitale en leefbare regio's. In het bestuurlijk overleg Platform Mobiliteit MRA van 11 maart 2020 is een globale aanpak voor het vervolg van het ROVT voorgelegd. Bestuurders hebben ingestemd met de verdere uitwerking van de regionale bouwstenen van het ROVT, welke tot stand zijn gekomen uit onderzoek naar de (regionale) opgaven (bijv. met betrekking tot woningbouw en werkgelegenheid) in de provincies Noord-Holland en Flevoland. Zoals in het ROVT aangegeven zal de aanpak van het verder uitwerken van deze bouwstenen decentraal plaatsvinden. Bus- en trammaatregelen uit het voorkeursnetwerk ROVT staan centraal. De betrokken OV-autoriteiten (Vervoerregio Amsterdam, provincie Noord-Holland en provincie Flevoland) zijn verantwoordelijk. Vanuit elke partij is een coördinator aangewezen. Een coördinatieteam ROVT, bestaande uit drie personen vanuit de betreffende OV-autoriteiten (zie H4), is opgericht om de voortgang van de uitvoering van de regionale bouwstenen te monitoren, te agenderen, van elkaar te leren en samen te werken waar dat gewenst is. Het gedachtengoed van het ROVT wordt door het coördinatieteam in de gaten gehouden.

Als eerste start de kwartiermakersfase. Centraal in deze fase staat het opstellen van het voorliggende plan van aanpak (PvA). Het doel van dit PvA is om een werkwijze te beschrijven waarmee vervolgacties voor het ROVT georganiseerd kunnen worden en bevat tevens voorstellen voor de governance van dat vervolg. De vervolguitwerking en realisatie van de bouwstenen bedden we in bij reeds lopende projecten of agenderen we voor opname in reguliere planprogrammeringen, zoals:

- de OV- en Ketenaanpak (provincie Noord-Holland);
- de Investeringsagenda Mobiliteit (Vervoerregio Amsterdam);
- en het Programma Mobiliteit en Ruimte (provincie Flevoland).

1.3. Leeswijzer

Het voorliggende PvA is door het coördinatieteam opgesteld. In de volgende hoofdstukken worden de context, uitgangspunten en aanpak beschreven. Ten slotte wordt een organisatievoorstel gedaan inclusief een doorkijk qua planning en middelen.

2. Context en uitgangspunten

2.1. Context en aandachtspunten

Het vervolg ROVT kan op bestuurlijke en ambtelijke steun rekenen en daarmee het vliegwiel vormen om vaart te maken en druk te zetten op verbeteringen in het OV. De opdrachtgevers voelen de urgentie om nu of in de nabije toekomst het OV te verbeteren en willen deze urgentie uitdragen. Dit zien we ook terug in de coalitieakkoorden. Duurzame bereikbaarheid en verstedelijking zijn belangrijke opgaven waarbij gestreefd wordt naar een balans tussen leefbaarheid en economische groei. De sterke groei van het aantal inwoners en banen, de grote woningbouwopgave en de groei van de economie op geconcentreerde plaatsen in met name de Metropoolregio Amsterdam (MRA) leidt tot een grote toename van de vraag naar mobiliteit. De vraagstukken van de energietransitie, klimaatdoelstellingen en circulaire economie komen hier nog bij. Bij elkaar zijn deze opgaven bijzonder groot en complex. Centraal staat het leggen van koppelingen tussen ruimtelijke ontwikkelingen en het bestaande en toekomstige (H)OV-netwerk en fietsnetwerken.

De tijd is er rijp voor; er is algemeen gedeeld besef dat het OV wezenlijk bij kan dragen aan maatschappelijke en economische doelstellingen. Met het voorkeursnetwerk ROVT ligt er een ambitieus pakket aan maatregelen voor Noord-Holland en Flevoland. Met dit PvA gaan we een deel daarvan organiseren, prioriteren en is het doel ook realiseren. In het proces dienen we met een aantal aandachtspunten rekening te houden:

- Uitgangspunt voor het ROVT is de aanname dat bepaalde projecten zijn gerealiseerd. Te denken valt aan ERTMS, OV SAAL MLT, PHS en Zuidasdok. Aandachtspunt is dat binnen deze processen nog keuzes gemaakt dienen te worden die van invloed kunnen zijn op het voorkeursnetwerk ROVT.
- Focus van het eindproduct ROVT is gericht op héél Noord-Holland en Flevoland en dus niet alleen op bijvoorbeeld de MRA.
- Betrokkenheid en afstemming met alle regio's in de twee provincies is van belang. We moeten dit, net als het voortraject ROVT, samen doen voor o.a. draagvlak, realisatie en (co-)financiering.

2.2. Focus op regionale bus- en trambouwstenen

In dit PvA staan de regionale bus- en trambouwstenen van het voorkeursnetwerk ROVT centraal (zie ook H1.2). De uitwerking van dit deel van het ROVT vindt immers decentraal plaats en op betreffende bouwstenen hebben de decentrale partijen onder andere via hun investeringsprogramma's en concessies invloed. Het gaat hierbij om een aanzienlijk aantal bouwstenen. In bijlage 1 zijn de betreffende HOV-bus- en trambouwstenen uit het voorkeursnetwerk ROVT weergegeven. In hoofdstuk 3 wordt hier verder op ingegaan.

2.3. Relatie met andere trajecten

In het programma Samen Bouwen aan Bereikbaarheid (SBaB) worden de 'grote' bouwstenen opgepakt. Voorbeelden zijn: Noord-Zuidlijn naar Schiphol / Hoofddorp, Sluiten Kleine Ring en Amsterdam Bay Area (IJmeerverbinding). Voor deze bouwstenen geldt de governance van SBaB. Het coördinatieteam ROVT gaat deze bouwstenen niet monitoren, maar houdt de voortgang wel in de gaten. Via het kernteam Strategische OV- en Spoorcoördinatie komen diverse dossiers samen, zie H4.

Spoorgerelateerde bouwstenen, bijvoorbeeld hoofdrailnet en nieuwe stations, worden zo veel mogelijk meegenomen in het proces LTOV. Spoorgerelateerde bouwstenen worden behandeld en gemonitord vanuit de MRA-Spoorgroep. Daarnaast wil de NS graag met de regio's Regionale Ontwikkelagenda's voor Noord-Holland en Flevoland opstellen. Hier liggen meekoppelkansen (energie en middelen) om (spoor)bouwstenen uit het ROVT te realiseren. Ook hier geldt dat het coördinatieteam de voortgang in de gaten houdt via het kernteam Strategische OV- en Spoorcoördinatie, zie H4.

Samengevat geeft afbeelding A een schematische weergave hoe en waar bouwstenen uit het voorkeursnetwerk ROVT worden opgepakt en wat relaties zijn met andere trajecten. Focus in dit PvA ligt op de regionale bus- en trammaatregelen en bouwstenen die niet in andere trajecten een plek hebben. Hierbij nog wel aandacht voor het LTOV dat zich ook op BTM / BRT (Bus Tram Metro / Bus Rapid Transport) richt via een eigen onderzoekstraject en werkstroom. Doel daarbij is om een inventarisatie en ordening te maken van BTM-input per landsdeel dat vertaald wordt naar input voor de Ontwikkelagenda LTOV. ROVT en LTOV kunnen elkaar daarin versterken.

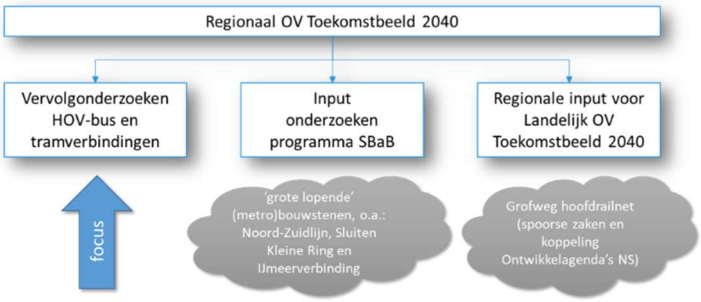

Afbeelding A: focus uitwerking Vervolg ROVT

2.4. Relatie met huidige situatie (COVID-19)

Nederland maakt deze maanden met COVID-19 een crisis mee die zijn sporen nalaat in de samenleving. Niet alleen is de samenleving maatschappelijk ontwricht geraakt, maar ook is economische schade aangericht. De impact is nog onzeker, ook voor de langere termijn, maar rekening wordt gehouden met een krimp van de Nederlandse economie, terwijl de overheidsbegroting zich geconfronteerd ziet met onverwachte (miljarden)uitgaven en dalende belastinginkomsten. Dit heeft ook invloed op het groei-/investeringsfonds voor mobiliteit.

De ambities uit het ROVT staan nog steeds overeind. Het streven is dat wij ons blijven inspannen om onze ambities nader in te vullen. Goed openbaar vervoer is een essentiële voorwaarde om onze regio de komende decennia bereikbaar en leefbaar te houden en de economie verder te laten groeien.

De COVID-19-crisis heeft de samenleving voor een ongekende uitdaging gesteld, die ook effect heeft op mobiliteit. Belangrijke vraag daarbij is hoe we de mobiliteitsbehoefte van een weer opstartende economie en samenleving moeten faciliteren. In ieder geval behoort het openbaar vervoer tot de vitale sectoren die voortgezet dienen te worden. Samen met onze partners (gemeenten, vervoerders etc.) gaan we invulling geven aan deze ambitie[1].

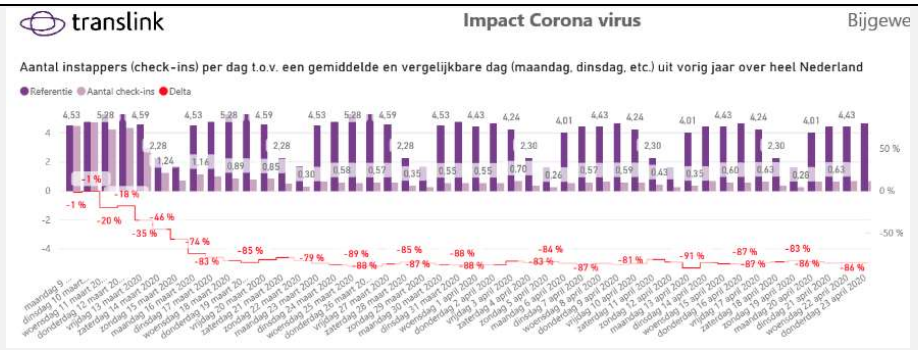

Bovenstaand figuur geeft de landelijke ontwikkeling van het aantal instappers in het OV weer (vanaf 9 maart) na de landelijke maatregelen t.a.v. COVID-19. Duidelijk zichtbaar is de forse afname met bijna 90% in maart en april. De grafiek geeft het beeld tot eind april 2020. Voor de maand mei ligt de afname op ca. 77%; juni ca. 65%; juli ca. 49%; en aug ca. 42%. Bron: https://www.translink.nl/library

[1] In gesprekken met gemeenten en vervoerders merken we dat besluiten voor lange termijn bouwstenen in een ander daglicht staan. Men plaatst werkzaamheden (o.a. gekoppeld aan tijd, geld en energie) in het perspectief van het heden en morgen. Binnen het programma SBaB staat COVID-19 ook op de agenda en is er een aparte werkgroep opgericht.

3. Aanpak via cyclus van vier fasen

De realisatie van de afzonderlijke bouwstenen uit het ROVT gebeurt onder de verantwoordelijkheid van de provincies Noord-Holland, Flevoland en de Vervoerregio Amsterdam. Een aantal bouwstenen wordt gezamenlijk opgepakt. Welke projectstructuur passend is, kan per bouwsteen verschillen. De ene keer zal worden aangehaakt bij bestaande programma's of OV-aanbestedingen (concessies) en voor andere bouwstenen wordt wellicht een eigen organisatie ingericht.

Een coördinatieteam ROVT is opgericht om de voortgang van de uitvoering van de regionale bouwstenen te monitoren, te agenderen, van elkaar te leren en samen te werken waar dat gewenst is. Het gedachtengoed van het ROVT wordt door het coördinatieteam in de gaten gehouden. Dit team is geen opdrachtgever voor de afzonderlijke bouwstenen en niet verantwoordelijk voor de uitvoering. Het coördinatieteam houdt de regie op de voortgang en samenhang tussen de bouwstenen en de OV-autoriteiten. Ze zijn dus vraagbaak ROVT en aanjager en/of stimulator van de bouwstenen. Het opdrachtgeverschap van de bouwstenen ligt bij de overheden.

Vanuit de ambitie ROVT (het plan) worden bouwstenen opgepakt en uitgevoerd. Dit is een cyclisch en lerend proces om de ambities ROVT waar te maken. Onderstaande afbeelding B maakt dit inzichtelijk. Dit proces geeft tevens de mogelijkheid tot bijstelling door rekening te houden met bijvoorbeeld (externe) ontwikkelingen uit andere projecten of een situatie als COVID-19. In de volgende paragrafen wordt de afbeelding nader toegelicht.

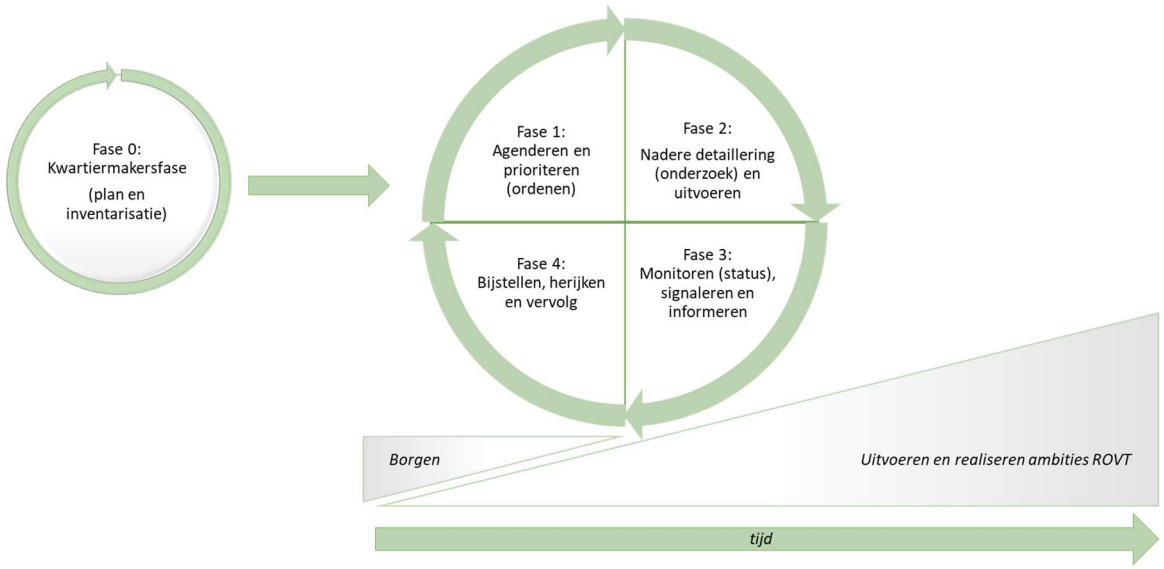

Afbeelding B: schematische weergave aanpak Vervolg ROVT

3.1. Kwartiermaken en inventariseren (fase 0)

3.1.1. Coördinatieteam is aan zet voor organiseren proces vervolg ROVT

In fase 0 worden allereerst de voorbereidingen getroffen zodat de drie OV-autoriteiten de uitvoering van het ROVT kunnen oppakken. Het coördinatieteam is aangesteld om het proces te organiseren en om te komen tot een voorstel voor uitvoering. In fase 0 staat het organiseren van mensen en middelen en het inrichten van het proces om de voortgang van het ROVT te kunnen monitoren centraal. Zodra deze fase is afgerond, krijgt het coördinatieteam een andere rol waarbij de focus ligt op overzicht houden, voortgang monitoren en het signaleren en agenderen van 'knelpunten' over de OV-autoriteiten heen (de cyclus). Dit cyclische proces zorgt er voor dat we flexibel kunnen inspelen op veranderingen, zoals ontwikkelingen uit parallelle processen, financiering en bijvoorbeeld COVID-19. Tevens zorgt het er voor dat ambities kunnen worden geborgd en dat we gestructureerd ambities uit het ROVT kunnen oppakken en uitvoeren en realiseren.

Dit PvA is het vertrekpunt voor het vervolg ROVT. Met het PvA is het proces voor het oppakken en uitvoeren van ambities uit het ROVT uitgelijnd. Het coördinatieteam treft al voorbereidingen zodat adequaat doorgepakt kan worden. Te denken valt aan het consulteren van de omgeving (bijv. gemeenten) via de Provinciaal Verkeer en Vervoer Beraden (PVVB's) in Noord-Holland en Ambtelijke Overleggen Vervoer in Flevoland en Vervoerregio Amsterdam. De verwachtingen en wijze van aanhaking in het vervolgproces zijn geïnventariseerd[2]. Net als het aanbrengen van een focus op prioritaire bouwstenen die op relatief korte termijn opgepakt kunnen worden (zie volgende paragrafen voor nadere uitwerking). Ten slotte heeft in augustus 2020 een informatiesessie met gemeenten/regio's plaatsgevonden waarin dit PvA is besproken. Opmerkingen zijn beoordeeld en verwerkt. Voorgesteld wordt om dit PvA te bekrachtigen via het DO Platform Mobiliteit MRA. Na akkoord van het Platform Mobiliteit is de kwartiermakersfase afgerond en start fase 1 officieel.

3.1.2. Inventariseren: bepalen focus en urgentie

Het coördinatieteam heeft als eerste alle regionale bus- en trambouwstenen uit het voorkeursnetwerk ROVT inzichtelijk gemaakt. In totaal gaat het om ca. 45 regionale bus- en trambouwstenen, zie bijlage 1. Opgedeeld naar de OV-autoriteiten (soms grensoverschrijdend dus samen optrekken) betekent dit grofweg:

- 15 projecten voor de Vervoerregio Amsterdam (incl. gemeente Amsterdam – met name tram)
- 11 projecten voor de provincie Noord-Holland
- 8 projecten voor de provincie Flevoland
- 6 projecten grensoverschrijdend (samen optrekken)
- 3 projecten zitten in programma en proces SBaB ('metro bouwstenen ROVT')

Het voorkeursnetwerk ROVT bestaat uit bouwstenen (ambities / projecten) die niet allemaal gelijktijdig uitgewerkt kunnen en hoeven worden. Het is nodig dat gezamenlijk prioriteiten worden gesteld (ook omdat de financiële middelen beperkt zijn[3]) zodat er focus ontstaat en het werkbaar en behapbaar blijft. In het ROVT is al een eerste prioritering (ordening) aangegeven voor de verschillende bouwstenen. Er is daarin een onderscheid gemaakt tussen bouwstenen waarvan het streven is om ze voor 2030 te realiseren en bouwstenen die in 2040 moeten zijn gerealiseerd (oplossen van knelpunt (inhoud) en urgentie). Van deze bouwstenen zien we dat een aantal (deels) worden opgepakt binnen reeds lopende projecten, programma's of aanbestedingen. Voorgesteld wordt om als eerste op die lopende projecten te richten (meekoppelkansen)[4]. Voordeel hiervan is dat binnen de OV-autoriteiten al energie en aandacht zit op deze bouwstenen. We sluiten dus zoveel als mogelijk aan bij lopende programma's. Door (beperkte) aanpassingen aan de scope kunnen in lopende trajecten bouwstenen uit het voorkeursnetwerk ROVT worden opgepakt[5]. De overige bus- en trambouwstenen ROVT die niet aan lopende projecten, programma's of aanbestedingen te

---

[2] *In april en mei 2020 is binnen de drie OV-autoriteiten het Vervolg ROVT geagendeerd geweest. Specifieke bus- en trambouwstenen conform bijlage 1 zijn ook voorgelegd. Ontvangen reacties zijn verwerkt in bijlage 3.*

[3] *Er ligt een gezamenlijke opgave voor onderzoek en uitvoering (OV-autoriteiten en regio / overige wegbeheerders). De noodzaak is onderkend met het opleveren van het ROVT eind 2019. Een eerste stap is commitment op onderzoek zodat van daaruit gezamenlijk gewerkt kan worden aan de ambitie. Dit betreft een samenspel waar we inventief zullen moeten zijn.*

[4] *In bijlage 2 is een eerste globale inventarisatie te vinden van welke bouwstenen in lopende trajecten ondergebracht kunnen worden. Per OV-autoriteit wordt dit nader uitgewerkt. De insteek hierbij is dat er samen wordt opgetrokken. Samen tussen de OV-autoriteiten, maar zeker ook met de omgeving (in- en extern). Bijvoorbeeld gemeenten en vervoerders worden, net als in het voortraject, actief betrokken (zie H4).*

[5] *Aandacht voor concessievraagstukken. Soms gaat het bij de bouwstenen uit het ROVT om kwaliteitsverbeteringen en die kunnen vaak gerealiseerd worden via aanbestedingen. Het aanbod ligt vaak vast in langlopende concessies (tot soms 2030). Indien van toepassing dan moet worden bekeken welke optimalisatiemogelijkheden haalbaar zijn. Dit dient in overleg tussen concessiebeheerders en vervoerders plaats te vinden.*

koppelen zijn, betreffen nieuwe initiatieven en worden later opgepakt. Andere criteria die kunnen worden toegepast bij het prioriteren (ordenen) en die ook met gemeenten/regio's in augustus 2020 besproken zijn, betreffen:

Criteria (filter)	Omschrijving
Inhoud en urgentie	Oplossen knelpunt in <2030; 2030-2040; >2040? Impact corona?
Meekoppelkans	Inbedding / agendering via lopende processen*, Beheer & Onderhoud en/of herijking concessies?
Politiek aandacht	Past bij beleid wegbeheerders, coalitieakkoorden en overige initiatieven
Beschikbare middelen en capaciteit	Capaciteit en financiering zijn beschikbaar vanuit de partijen
Koppeling Landelijke OV Toekomstbeeld	Aandacht en urgentie bouwstenen vanuit het RIJK (werkstroom BTM-BRT LOVT)

** Te denken valt aan agendering voor opname in reguliere planprogrammeringen, zoals de Ketenaanpak (provincie Noord-Holland), de Investeringsagenda Mobiliteit (Vervoerregio Amsterdam) en het Programma Mobiliteit en Ruimte (provincie Flevoland)*

Deze criteria betreffen een voorzet en worden nader geoptimaliseerd. Afstemming met de omgeving vindt per OV-autoriteit plaats. Eventueel kan ook aandacht worden gegeven aan een weging of gewicht per criterium. Met behulp van de criteria wordt een ordening van de bouwstenen per OV-autoriteit gemaakt. Hierbij kan ook gewerkt worden naar een onderzoeksagenda per OV-autoriteit: welke bouwsteen pakken we wanneer op.

Impact COVID-19 op ambities
Mede door de huidige tijd met o.a. COVID-19 liggen aandacht en accenten soms net iets anders dan een half jaar geleden. Ambities zijn er nog steeds. Door eerst te kijken naar slimme combinaties, en gebruik te maken van lopende programma's en projecten, kan de uitvoering van een deel van het ROVT al op korte termijn worden opgepakt. Omdat het proces als cyclus is ingericht (zie afbeelding B) is het mogelijk om met een bijstelling te schakelen tussen lopende projecten en nieuwe initiatieven. Het coördinatieteam, de 'hoeder' van het ROVT, monitort dit en houdt rekening met ontwikkelingen. Hierdoor is er sprake van een adaptieve aanpak voor het realiseren van de ambities en het gedachtengoed ROVT. Impact COVID-19 wordt meegenomen bij het criterium 'inhoud en urgentie'.

3.2. Cyclisch proces (fase 1 tot en met 4)

3.2.1. Fase 1 – agenderen en prioriteren (ordenen)
Wanneer de uitvoering van het ROVT qua proces is georganiseerd, kunnen de verschillende OV-autoriteiten aan de slag. De decentrale aanpak functioneert als een tamelijk autonoom proces. Hiermee wordt bedoeld dat de OV-autoriteiten zelfstandig per bouwsteen een aanpak uitlijnen voor haar bouwstenen, met aandacht voor draagvlak en de omgeving, zie ook H4. Voortgang wordt teruggekoppeld aan het coördinatieteam. Dat team monitort het geheel en zij melden jaarlijks de voortgang aan de opdrachtgevers (Platform Mobiliteit MRA).

Verzamelen van informatie per bouwsteen
Per OV-autoriteit worden de bouwstenen in bijlage 1 nagelopen en wordt deze bijlage aangevuld en definitief gemaakt. Per project wordt informatie verzameld met betrekking tot de stand van zaken van de ROVT-bouwsteen, bijvoorbeeld: wanneer gereed (status), hoe verder, wie is het aanspreekpunt, betrokken partijen, is er sprake van een scopewijziging en welke etc. (zie voorbeeld afbeelding C). Laatste inzichten en stand van zaken van een bouwsteen zijn hiermee inzichtelijk.

Regio	Nr. (bouwsteen nummer uit ROVT)	Toelichting ROVT	Contactpersoon / organisatie / stakeholders	Is al gestart met project? Ja, nee, wanneer? (belegd in lopend traject)	Wat is de huidige stand van zaken project?	Is het project conform scope ROVT? Waar liggen koppelkansen?	Wat is de planning / mijlpalen?	Is er budget beschikbaar?
Noord-Holland Noord	111	Opwaarderen busverbinding HOV-sternet Alkmaar en Heerhugowaard met omliggende steden/dorpen	Contactpersoon: • Jan Wijkhuizen Stakeholders: • Gemeente Alkmaar • Gemeente Heerhugowaard • BUCH gemeenten • Provincie Noord-Holland • Connexxion	Nee	PNH bezig met herijking concessie NHN en Alkmaar met mobiliteitsplan Alkmaar	In ruimtelijke ontwikkeling Alkmaar liggen kansen voor inzet OV-knooppunten en HOV-sternet	Na de zomer 2020 PvA voor ontwikkeling en verbetering vervoerplan 2022 (eind 2021)	Studiebudget beschikbaar. (Nog) geen budget voor infra investeringen. Potentieel inzet OV-fonds/potentieel geen investeringen nodig.
Vervoerregio Amsterdam	107	HOV ZaanIJ corridor Vervoerregio en Provincie Noord-Holland starten een verdiepend onderzoek naar het HOV op de Zaan-IJ-corridor. Obv dit onderzoek wordt vervolgens bekeken wat er op de middellange en lange termijn nodig is. Dit kan zowel een bus, trambus, tram, lightrail of metro zijn	Contactpersoon: • Kaz de Bruijn Stakeholders: • VRA (Arnoud Mouwen) • Gemeente Zaanstad • Gemeente Purmerend • Gemeente Amsterdam • Provincie Noord-Holland	Ja, juli 2020	Onderzoeksfase (probleem-analyse)	Ja, conform scope ROVT	November 2020 opleveren resultaten probleemanalyse	Ja, onderzoeksbudget beschikbaar

Afbeelding C: voorbeeld eerste stap verzamelen nadere informatie bouwstenen

<u>Bouwstenen in lopende projecten en programma's</u>

Afbeelding D schetst op hoofdlijnen de volgende stap. Focus betreft de bouwstenen die opgenomen kunnen worden in de lopende projecten / programma's. Rekening wordt gehouden met de criteria voor prioriteren / ordenen zoals beschreven in H3.1.2. Hierdoor ontstaat richting voor het oppakken van de bouwstenen. Daarna worden met de betreffende projecteigenaren van de lopende projecten nadere afspraken gemaakt hoe de maatregelen uit het ROVT meegenomen worden in de scope[6]. Deze projecteigenaren moeten vervolgens opdracht krijgen de scope van de huidige opdrachten te controleren op de bouwstenen uit het ROVT en daarbij inhoud en planning te wijzigen. Georganiseerd wordt dat een bouwsteen uit het ROVT daadwerkelijk wordt ingepast in de lopende scope van een project en dus wordt opgepakt. Dit geldt ook voor bouwstenen uit het ROVT met betrekking tot concessievraagstukken. Samen met concessiebeheerders en vervoerders wordt gezorgd dat bouwstenen worden opgepakt. Projecteigenaren krijgen hierbij ondersteuning vanuit de eigen organisatie zodat afstemming goed verloopt. Tenslotte, moet de voortgang worden gemeld aan het coördinatieteam zodat uiteindelijk ook zij de status per bouwsteen inzichtelijk heeft. Een complete en gedragen lijst bouwstenen ontstaat voor het vervolg ROVT. Met deze aanpak kan al een deel van de ambities uit het voorkeursnetwerk ROVT worden waargemaakt. Dit past ook in de huidige tijd waarin accenten door COVID-19 net even anders zijn komen te liggen. Voorkomen wordt dat (decentraal) dubbel werk wordt verricht.

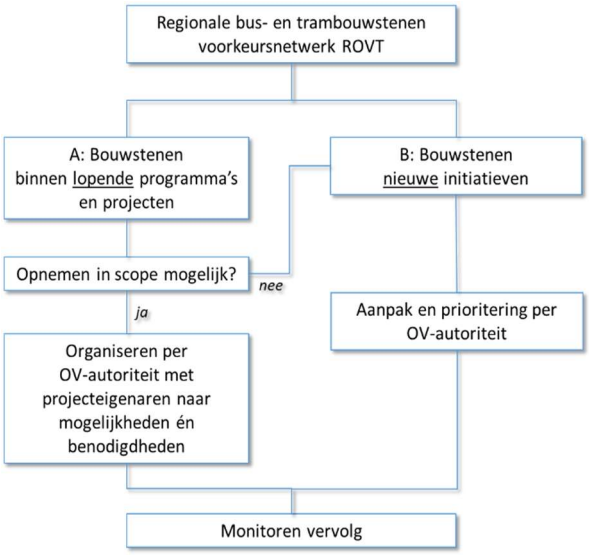

Afbeelding D: focus regionale bus- en trambouwstenen vervolg ROVT (eerst op lopende projecten en programma's)

<u>Bouwstenen nieuwe initiatieven</u>

Daarnaast zijn er de nieuwe initiatieven, bouwstenen die niet aan een lopend project of proces te koppelen zijn. Voor de nieuwe initiatieven dient een OV-autoriteit voor de eigen ROVT-bouwstenen een aanpak te ontwikkelen m.b.t. prioriteren/ordenen, zie criteria voor filter H3.1.2, en uitvoering. Voorgesteld wordt om door middel van een werksessie, met de omgeving, de bouwstenen gezamenlijk door te lopen en te beoordelen. Met de inventarisatie van de beschikbare informatie per bouwsteen (zie afbeelding C) kan worden bepaald welke beslisinformatie beschikbaar is en welk

[6] *Hierbij wordt expliciet de koppeling gezocht met andere lopende initiatieven binnen de OV-autoriteiten, bijvoorbeeld OV-/Ketenaanpak of OV Knooppunten (provincie Noord-Holland), Programma Mobiliteit en Ruimte (provincie Flevoland) en de Investeringsagenda Mobiliteit of BBROVA - Uitvoeringskompas OV 2030 (Vervoerregio Amsterdam). Bovendien door krachten te bundelen maakt je vanuit verschillende trajecten gebruik van elkaars focus en kan urgentie worden gecreëerd.*

aanvullend onderzoek nodig is. Afstemming met de omgeving, al dan niet met geografische afbakening, is van belang. Hierbij kan ook worden bepaald welke rol de omgeving krijgt in het proces, bijvoorbeeld met betrekking tot het trekkerschap (OV-autoriteit pakt het zelf op of wellicht kan een regiopartij, bijvoorbeeld een gemeente, in de lead zijn bij het oppakken van een bouwsteen). Voor de deze nieuwe initiatieven wordt vervolgens een projectvoorstel / aanpak gemaakt of het krijgt bijvoorbeeld een plek in het programma van eisen voor een aanbesteding van een concessie. Nadere detaillering en uitvoering van deze bouwstenen vindt daarna plaats (zie volgende stappen). Bij de werkzaamheden van de nieuwe initiatieven kan eventueel een adviesbureau worden ingehuurd ter ondersteuning.

Cyclus van monitoren start
Voor het coördinatieteam begint hier de cyclus van monitoren. Het doel is overzicht bewaren van de stand van zaken en voortgang van de bouwstenen van het ROVT. Het coördinatieteam monitort de voortgang en zorgt ervoor dat de OV-autoriteiten kunnen leren van elkaar en ondersteunt bij de aanpak van grensoverschrijdende bouwstenen. Het coördinatieteam heeft in deze fase ook de taak om advies uit te brengen om bouwstenen te agenderen en/of te ordenen. Dit doet zij als in de monitoringsrapportage wordt gesignaleerd dat er bijvoorbeeld kansen zijn om bouwstenen te laten meeliften in nieuwe programma's of als de uitvoering van bouwstenen niet volgens planning verloopt.

3.2.2. Fase 2 – nadere detaillering (onderzoek) en uitvoeren
Nu de bouwstenen zijn geagendeerd binnen de drie OV-autoriteiten worden ze in deze fase gekoppeld aan regionale agenda's. Hiermee ontstaat een bredere context en urgentie om bouwstenen op te pakken. Specifieke wensen, behoeften en mogelijkheden per OV-autoriteit kunnen worden meegenomen. Er zijn immers verschillen tussen de drie OV-autoriteiten, bijvoorbeeld qua geografische kenmerken, hoeveelheid en type bouwstenen, meekoppelkansen (bij projecten), beschikbaarheid van mensen en middelen en urgentie.

Nadere uitwerking (onderzoek en realisatie) bouwstenen door OV-autoriteit
In fase 2 staat de nadere detaillering van bouwstenen centraal. Voordat uitvoering kan starten geven de drie OV-autoriteiten aan hoe ze de uitwerking en realisatie van hun eigen bouwstenen gaan organiseren en vormgeven (ordenen, faseren en uitvoeren bouwstenen; met aandacht voor draagvlak). OV-autoriteiten zijn, zoals eind 2019 afgesproken bij oplevering ROVT, zelf aanzet voor betreffende regionale bouwstenen. Zij voeren uit en dienen hierbij ook voldoende capaciteit te organiseren. Hierbij dient ook aandacht te zijn voor de (on)voorziene project- en planningsrisico's inclusief beheersmaatregelen. Een beknopte doorkijk per OV-autoriteit hoe de borging zal plaatsvinden wordt hieronder beschreven. Aan het coördinatieteam de taak samenhang te houden binnen en tussen de drie OV-autoriteiten en de voortgang te monitoren.

Vervoerregio Amsterdam
De Investeringsagenda Mobiliteit vormt de centrale investeringsprogramma, waar vanuit de ambities en strategische opgaven uit het Beleidskader Mobiliteit bijdragen aan projecten van de vijftien gemeenten. Het agenderen van nieuwe maatregelen vindt plaats in het programmateam van deze Investeringsagenda. Zij nemen het voortouw bij het ophalen (passief) en initiëren (actief) van nieuwe maatregelen bij onze partners, gemeenten en interne collega's. Het coördinatieteam ROVT is verantwoordelijk door initiatieven te agenderen en het programmateam te betrekken vanuit hun expertise en zicht geven op een beleidsmatige toets en het initiatief op te nemen in de investeringsagenda.

Provincie Flevoland
De grote lijnen van het mobiliteitsbeleid van provincie Flevoland zijn vastgelegd in de omgevingsvisie van Flevoland en de mobiliteitsvisie. Iedere vier jaar wordt een Programma Mobiliteit en Ruimte

(PMR) opgesteld waarin de visie wordt vertaald in concrete doelen en acties. De bouwstenen van het ROVT moeten uiteindelijk hun plek gaan krijgen in het PMR. Daarnaast hebben ook de beschikbare budgetten, aanbestedingskalender en coalitieakkoorden invloed op de prioritering/ordening van bouwstenen.

Provincie Noord-Holland
Voor Noord-Holland geldt dat we ons richten op het organiseren van vervolguitwerkingen ROVT en realisatie door middel van agendering voor opname in reguliere planprogrammeringen, zoals de OV- en Ketenaanpak. Hierdoor komt er ook een relatie met het Programmaplan OV-Knooppunten, het OV-fonds en het Bestedingsplan. Ook sluit dit aan bij vraagstukken rondom de herijking van de concessies (re design). Met deze koppeling is agendering geborgd, past dit bij het Coalitieakkoord '*Duurzaam Doorpakken!*' en zijn proces- en onderzoeksmiddelen[7] beschikbaar om ambities uit het ROVT nader te onderzoeken.

3.2.3. Fase 3 – monitoren: signaleren en informeren van de status

In deze fase worden de bouwstenen vergeleken met de geplande resultaten uit het ROVT en waar nodig wordt het ROVT bijgesteld (fase 4). De OV-autoriteiten werken autonoom aan de bouwstenen. Voortgang wordt met regelmaat (minimaal eenmaal per jaar uitvoerig) teruggekoppeld in het coördinatieteam. Betreffende projectorganisaties van specifieke bouwstenen rapporteren over de voortgang aan het coördinatieteam zodat die gemonitord kan worden. In de rapportage wordt ook bijgehouden als iets is afgevallen en waarom dit zo is. Jaarlijks zal door het coördinatieteam een monitoringsrapportage worden opgesteld waarbij tenminste aandacht is voor de volgende punten:

- Planning / voortgang HOV-bus- en trambouwstenen ROVT;
- Scope;
- Samenhang met andere trajecten ('robuustheid ROVT versus veranderingen van buiten');
- Knelpunten en eventuele bijsturing (adaptiviteit);
- Advies voor vervolg.

Door middel van de jaarlijkse rapportage wordt het Platform Mobiliteit MRA geïnformeerd over de voortgang. Tussentijds kan als er een bijzondere aanleiding is met een beknopte update de voortgang gemeld worden. Maar, in de jaarlijkse rapportage is specifiek aandacht voor de totale terugkoppeling van het ROVT en wordt ook per OV-autoriteit ingezoomd op de status en voortgang van de bus- en trambouwstenen. Deze rapportage kan ook worden teruggekoppeld aan de gemeenten in Noord-Holland en Flevoland via bijvoorbeeld de PVVB's in Noord-Holland en Ambtelijke Overleggen Vervoer in Flevoland en Vervoerregio Amsterdam.

Het ROVT bestaat uit meer dan alleen bus- en trambouwstenen. Zoals in afbeelding A aangegeven worden metrobouwstenen opgepakt in SBaB en spoorbouwstenen met name in het LTOV. Het coördinatieteam bewaakt die voortgang niet (betreffen eigen processen). Wel heeft het coördinatieteam een signaleringsfunctie. In het kernteam Strategische OV- en Spoorcoördinatie van de MRA, zie H4, komen alle vraagstukken samen. In dat kernteam zal het totale ROVT gemonitord worden. Het coördinatieteam Vervolg ROVT, verantwoordelijk voor de bus- en trambouwstenen, levert informatie over de voortgang van de bus- en trambouwstenen aan dat kernteam.

Kortom, met de verzamelde informatie wordt een monitoringsrapportage en advies gegeven over het doorlopen proces en kan het vervolg worden georganiseerd en eventueel bijgesteld (zie fase 4). Na dit advies begint de cyclus weer van vooraf aan. Bouwstenen kunnen worden aangejaagd of kunnen expliciet worden geagendeerd. Als 'hoeder' van het ROVT houdt het coördinatieteam het gedachtegoed ROVT in de gaten.

[7] https://www.noord-holland.nl/Actueel/Archief/2020/Mei_2020/20_miljoen_voor_flexibele_deur_tot_deurreis_in_Noord_Holland

3.2.4. Fase 4 – bijstellen, herijken en vervolg

Het ROVT is eind 2019 vastgesteld door de regio. Het ROVT is het kompas (een beeld) voor het toekomstig openbaar vervoer in onze regio. Het is echter geenszins een blauwdruk. Het ROVT is een robuust beeld, maar ook aan verandering onderhevig en evolueert met de tijd mee. Vandaar dat het Vervolg ROVT als een cyclisch proces wordt ingericht, zie afbeelding B. Mocht het kompas wijzigen dan hebben we in ieder geval een samenwerking waar we de bijsturing kunnen organiseren.

Het Rijk is eindverantwoordelijk voor het spoornetwerk en kan vanwege moverende redenen andere afwegingen maken dan dat wij hebben gedaan. Rijksprojecten als PHS, maar ook projecten die rechtstreeks voortvloeien uit het ROVT kunnen bij de uitvoering weerbarstig zijn. Soms worden plannen later opgeleverd dan gedacht of krijgen ze een andere uitkomst of helemaal geen uitkomst. Ook ruimtelijk-strategische netwerkkeuzes die wij samen met het Rijk in het Rijk-regioprogramma SBaB maken, kunnen ons ROVT beïnvloeden. In het LTOV zal de integratie van ons ROVT met de overige landsdelen plaatsvinden. Ook dit wordt een serieuze test in de houdbaarheid van het ROVT.

Steeds zal door het coördinatieteam worden getoetst of deze ontwikkelingen passen binnen het (algehele) gedachtengoed van het ROVT (vinger aan de pols houden). Het coördinatieteam heeft een monitorende en signalerende functie in deze fase. Voortgang wordt opgehaald net als het in kaart brengen van samenhang, ontwikkelingen en knelpunten (risico's en beheersing) die ontstaan in relatie tot de parallelle processen. Nu al is met zekerheid te zeggen dat er momenten zich zullen voordoen waarop geconcludeerd moet worden dat het ROVT moet worden bijgesteld. De bijstelling doen wij uiteraard met dezelfde zorgvuldigheid als bij het bij de totstandkoming van het ROVT. De regionale partners worden meegenomen in de procesgang tot bijstelling.

4. Organisatie, planning, kosten en communicatie

4.1. Organisatie

4.1.1. Platform Mobiliteit MRA en participatie gemeenten

Op 11 maart 2020 is in het bestuurlijk overleg Platform Mobiliteit MRA ingestemd met een nieuwe organisatiestructuur waar vraagstukken op het gebied van OV en Spoor beter op elkaar worden afgestemd. Het Vervolg ROVT heeft in die structuur een aparte plaats gekregen, zie afbeelding E.

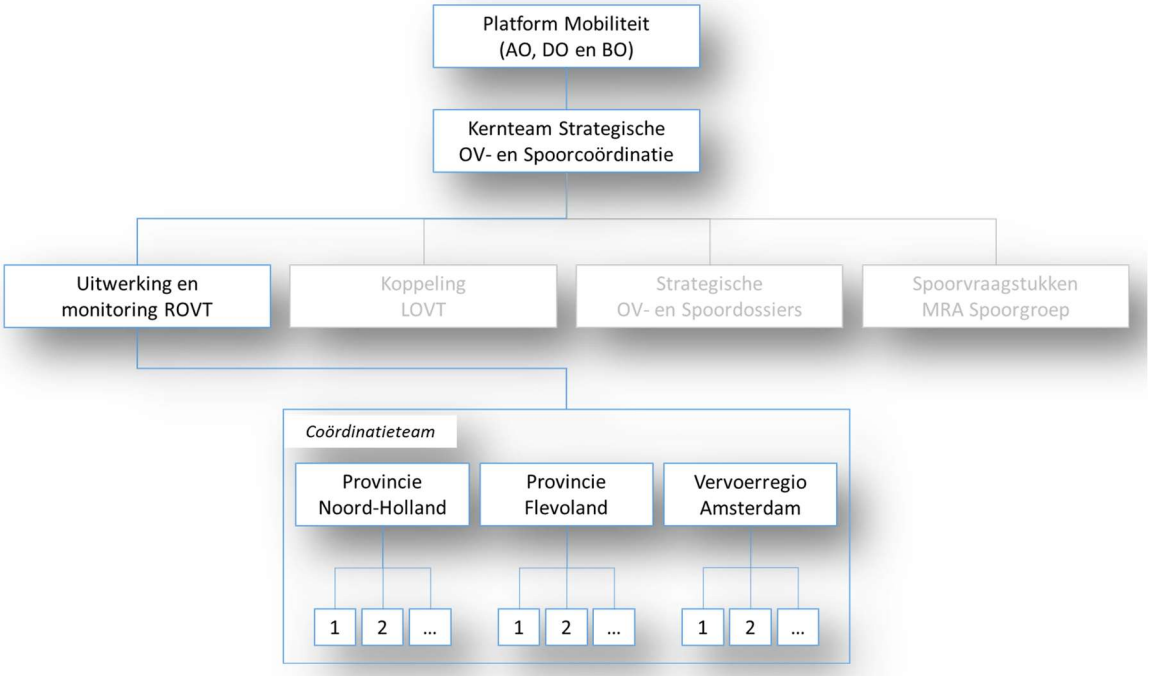

Afbeelding E: positie Vervolg ROVT
in governance structuur Platform Mobiliteit MRA

Voorgesteld is om geen nieuwe governance structuur op te zetten voor het Vervolg ROVT. Via de structuur van het Platform Mobiliteit wordt de algehele monitoring en verantwoording van het Vervolg ROVT door het coördinatieteam georganiseerd (zie ook H4.1.3). Dit verloopt via het Platform vanwege de samenhang met andere dossiers (bijv. spoor, SBaB, LTOV en Regionale Ontwikkelagenda's NS). Onderlinge afstemming tussen dossiers is daarmee geborgd en een overall beeld blijft bestaan. Hiermee doen we niets nieuws. Bovendien draagt dit ook bij aan het verminderen van vergaderlast en past dit ook bij het eerdere proces van het ROVT. Dit Platform betreft de opdrachtgever voor het Vervolg ROVT.

Aanpak en prioritering/ordening van de individuele bouwstenen per OV-autoriteit worden bepaald door betreffende autoriteit (zie H4.1.4). De omgeving wordt ook binnen die individuele aanpak betrokken. Dit verloopt bijvoorbeeld via de PVVB's in Noord-Holland en Ambtelijke Overleggen Vervoer in Flevoland en Vervoerregio Amsterdam. Hierbij wordt ook gevraagd om participatie / commitment vanuit de gemeenten. Samen optrekken is van belang. Daarnaast kennen de bouwstenen die worden opgepakt ook een eigen projectstructuur waarbinnen wensen van een partij een plek krijgen (zie ook H4.4).

4.1.2. Kernteam Strategische OV- en Spoorcoördinatie

De context van het Vervolg ROVT in samenhang met andere OV- en spoordossiers is in afbeelding E zichtbaar. Centrale rol speelt het Kernteam Strategische OV- en Spoorcoördinatie. In dat kernteam vindt algehele monitoring plaats van alle OV- en spoorvraagstukken. Te denken valt aan: SBaB (o.a.

Netwerkstrategie), BBROVA (Uitvoeringskompas OV 2030), LTOV en de Ontwikkelagenda's Spoor. Ook de voortgang en uitvoering van het Vervolg ROVT wordt in dat kernteam besproken. Dit kernteam vergadert wekelijks. Samenhang tussen de verschillende dossiers is hiermee geborgd.

4.1.3. Coördinatieteam Vervolg ROVT

Nieuw is een coördinatieteam Vervolg ROVT dat is opgericht voor de afstemming van de voortgang van bouwstenen tussen de OV-autoriteiten en monitoring voor het Vervolg ROVT. Dit team bestaat uit de drie OV-autoriteiten: Vervoerregio Amsterdam (Edwin Konings), provincie Flevoland (Gerda Dekker) en provincie Noord-Holland (Kees van der Zwart). Betreffende personen leveren een inzet van circa 1 dag per week en lijnen het proces voor het Vervolg ROVT uit (kwartiermaken) en bewaken daarna het integrale beeld. Het coördinatieteam overlegt 1 tot 2 keer per maand waarin voortgang en bevindingen worden afgestemd.

4.1.4. Individuele OV-autoriteiten aan zet

Het is aan de drie OV-autoriteiten om de onderliggende bouwstenen verder te organiseren en verder te laten onderzoeken en uitvoeren. Zij maken de keuze (doen een voorstel) voor toedeling van het projecttrekkerschap aan specifieke partijen/afdelingen/diensten. Hoe de OV-autoriteiten dit oppakken is aan hen zelf. Noord-Holland en de Vervoerregio Amsterdam zijn voornemens om te werken met een projectleider (gemiddelde inzet halve tot een hele dag per week; dit betreft exclusief de inzet vanuit de gemeenten bij de bouwstenen en het coördinatieteam). Deze persoon zorgt voor de voortgang van de bouwstenen binnen de betreffende OV-autoriteit, maakt een aanpak voor de bouwstenen (in eerste instantie het borgen van de bouwstenen in lopende trajecten en daarnaast voor de nieuwe initiatieven inclusief het organiseren van een projecttrekker, benodigde financiering en zorgt ervoor dat de omgeving goed is aangehaakt (zowel in- als extern)). Daarnaast bewaakt deze persoon de voortgang en planning en geeft een terugkoppeling aan de betreffende coördinator. De projectleider en betreffende coördinator van een OV-autoriteit voeren tenminste 1x per 2 maanden overleg (indien noodzakelijk vaker) waarin voortgang en bevindingen worden afgestemd.

4.2. Planning

De planning is op hoofdlijnen hieronder weergegeven. Hierbij is de kwartiermakersfase voor nu relevant omdat daarmee de kaders worden gesteld voor het vervolg. Individuele bouwstenen worden binnen de OV-autoriteiten verder opgepakt met een eigen planning. Nadere invulling en aanscherping van de planning volgt gedurende het proces. In de cyclus van monitoring wordt steeds teruggekeken wat is gedaan, waar we staan en wat ligt nog voor ons.

Fase	Start	Einde
Fase 0: kwartiermakersfase	Q2 2020	Q4 2020
Fase 1 t/m 4: cyclus van monitoring (zie H3)	Jaarlijks tot 2030	

Een relatie is aanwezig met lopende OV-concessies. Wellicht kunnen bouwstenen eerder worden opgepakt dan nu voorzien (bijvoorbeeld via de jaarlijkse vervoerplanprocedure). Grote structuurwijzigingen worden meegenomen in nieuwe concessiebesprekingen, Programma van Eisen (PvE) en bijvoorbeeld structurele bijstellingen (o.a. vijfjarige bijstellingen of herijking / re design).

4.3. Benodigd budget

De inzet van de leden van het coördinatieteam Vervolg ROVT en de (mogelijke) projectleiders per OV-autoriteit worden door de afzonderlijke OV-autoriteiten bekostigd. Voor de nadere uitwerking is geen gezamenlijk onderzoeks- of procesbudget beschikbaar. Dit organiseren de OV-autoriteiten zelf. Dit geldt ook voor middelen van eventuele inhuur van ondersteunende externe partijen die hulp bieden bij de nadere uitwerking van bouwstenen. Vanzelfsprekend kunnen op projectbasis voor bouwstenen afwijkende afspraken worden gemaakt.

4.4. Betrekken omgeving (in-en extern)

Het betrekken van de omgeving (o.a. gemeenten en vervoerders) is van belang in het proces. De afgelopen jaren hebben we gezamenlijk met de omgeving, bij de totstandkoming van het ROVT, een intensief traject doorlopen. Het is goed om nu ook verwachtingen wederzijds af te stemmen en om samen een vervolg te geven aan de uitwerking van het ROVT. Dit geldt zowel voor de in- (o.a. commissies) als externe omgeving (o.a. gemeenten, vervoerders etc). Per bouwsteen per OV-autoriteit kan een verschillende omgeving betrokken zijn. Inzichtelijk wordt gemaakt: wie zijn dit, wat verwacht men en welke rol wil/kan men vervullen? Het creëren van draagvlak speelt een rol[8]. In bijlage 3 is een eerste inventarisatie te vinden. Net als in het eerdere proces wordt gewerkt met regiovertegenwoordigers. Alle deelregio's / gemeenten in Noord-Holland en Flevoland zijn daarmee aangehaakt.

Het betrekken van de omgeving is dus maatwerk. Gericht wordt met de omgeving per bouwsteen nader onderzoek verricht. Hier kan ook gewerkt worden met bijvoorbeeld een eerste en tweede schil aan belanghebbenden. Direct betrokkenen zitten in de eerste schil; indirect in de tweede schil ('klankbordfunctie' - bijvoorbeeld ProRail, NS, Rijkswaterstaat en I&W; de focus ligt immers op HOV-bus en trambouwtenen, maar we werken gezamenlijk aan één OV-netwerk). Invulling aan het betrekken van de omgeving wordt per bouwsteen vormgegeven.

Vanuit het coördinatieteam worden algemene bijeenkomsten met de omgeving georganiseerd. Momenten zijn bijvoorbeeld een gezamenlijke kick-off[9] en een jaarlijkse bijeenkomst (soms vaker indien bijvoorbeeld sprake is van een bijzondere omstandigheid zoals na verkiezingen). Tijdens deze bijeenkomsten wordt de stand van zaken besproken (voortgang), kan van elkaar worden geleerd (evalueren), is er aandacht voor de focus van het komende jaar (prioriteren/ordenen en bijstellen) en staat het creëren van draagvlak centraal (gezamenlijk optrekken).

[8] *Aandacht voor gemeentelijke mobiliteitsbeleid/-visies. Veel gemeenten/regio's hebben of werken hieraan en daarbinnen worden (lokale) opgaven benoemd en maatregelingen uitgewerkt. De opgaven uit de verschillende beleidsstukken en visies kunnen complementair zijn aan elkaar. Gezamenlijke focus, energie en draagvlak ontstaat voor de realisatie van bouwstenen uit het ROVT. Het betrekken van de omgeving bij het Vervolg ROVT is van belang.*

[9] *In augustus 2020 heeft een sessie met gemeenten / regio's plaatsgevonden. Het voorliggende PvA is besproken.*

Bijlage 1: lijst BTM-projecten ROVT per corridor 2030/2040

ZWASH-corridor

Bouwsteen	Bouwsteen-nummer conform ROVT	Jaartal realisatie cfm ROVT	Betrokken partijen	Organisatie ('trekker')
Doortrekken NZ-lijn naar Hoofddorp	52	2030	Rijk, VRA, A'dam, H'meer, S'hol, PNH	SBaB
Intensiveren HOV Schiphol - Alphen a/d Rijn (completeren vrije HOV banen in Alphen en langs de A4 in aansluiting op de Zuidtangentbaan naar Schiphol)	53	2030	PZH, VRA, PNH, H'meer, Schiphol, Zuid-Holland	VRA
Wijziging materieelinzet dubbelgelede bussen Haarlem – Hoofddorp (Wijzigingen in bochten en haltes)	78	2030	PNH, VRA, Haarlem	VRA/PNH
Intensiveren HOV Ring Schiphol (Is reeds afgerond met volledig vrije baan met uitzondering Schiphol Plaza busstation)	42	2030	PNH, VRA, Schiphol, H'meer	VRA
Nieuwe HOV-verbinding Bollenstreek (Lisserbroek, Noordwijk - Schiphol)	153	2030	VRA, PNH, H'meer en 'Zuid-Holland'	PNH

Amsterdam/Amstelveen

Bouwsteen	Bouwsteen-nummer conform ROVT	Jaartal realisatie cfm ROVT	Betrokken partijen	Organisatie ('trekker')
Sluiten Kleine Ring	142	2030	VRA, A'dam	SBaB
Nieuwe HOV verbinding Amsterdam Zuid – Amstel (nieuwe verbinding door Rivierenbuurt)	19	2030	VRA, A'dam	VRA
Nieuwe HOV verbinding Schinkel – Weesperplein (ter ontsluiting van nieuwe woningbouwlocatie Schinkelkwartier)	146	2030	VRA, A'dam	VRA
Verplaatsing Henk Sneevlietweg naar zuiden (ter ontsluiting van nieuwe woningbouwlocatie Schinkelkwartier)	131	2030	VRA, A'dam	VRA (/A'dam)
Verbetering doorstroming tram binnenring (knelpunt binnenring)	125	2030	VRA, A'dam	VRA (/A'dam)
Nieuwe HOV-verbinding IJburg – Diemen – Gaasperplas – Bijlmer - Amstelveen – Schiphol	43	2030	VRA, A'dam	VRA
Wijziging materieelinzet Dubbelgelede bussen lijn 15 (Wijzigingen infra - bochten en haltes)	128a	2030	VRA, A'dam, GVB	VRA
Frequentieverhoging en wijziging materieelinzet (dubbelgelede bussen) op lijn 21 (exploitatiekosten en wijzigingen infra - bochten en haltes)	128b	2030	VRA, A'dam, GVB	VRA
HOV IJburg – Weesp	162	2040	VRA, A'dam, Gooi- en Vechtstreek	VRA
Frequentieverhoging tram AmstelTram (van 10 naar 16) (Betreft aanpassing eindpunten Zuid en Uithoorn met een derde spoor)	39	2030	VRA, A'dam, GVB	VRA
Metrostation Sixhaven	133	2030	VRA, A'dam	VRA (/A'dam)
Nieuwe tramverbinding Flevopark – Zeeburg	126	2030	VRA. A'dam	VRA (/A'dam)

Regio Waterland / Zaanstreek

Bouwsteen	Bouwsteen-nummer conform ROVT	Jaartal realisatie cfm ROVT	Betrokken partijen	Organisatie ('trekker')
HOV ZaanIJ corridor BO MIRT: Op korte termijn starten Vervoerregio en Provincie Noord-Holland met een verdiepend onderzoek naar het HOV op de Zaan-IJ-corridor. Op basis van dit onderzoek wordt vervolgens bekeken wat er op de middellange en lange termijn nodig is. Dit kan zowel een bus, trambus, tram, lightrail of metro zijn.	107	2030 (opt. HOV bus >2040 (= evt. metro)	PNH, VRA, Zaanstad, A'dam, Purmerend	VRA/PNH
Knooppunt Het Schouw (N247/N235) ongelijkvloers	115	2030	PNH, VRA, Waterland	VRA/PNH
Doorstromingsmaatregelen HOV-Bus Reservering Coentunnel openstellen voor bussen	100	2030	RWS, VRA	VRA
Wijziging materieelinzet dubbelgelede bussen Amsterdam - Purmerend/Hoorn/Waterland	116	2030	VRA, EBS	VRA

Regio Alkmaar

Bouwsteen	Bouwsteen-nummer conform ROVT	Jaartal realisatie cfm ROVT	Betrokken partijen	Organisatie ('trekker')
Opwaarderen busverbinding HOV-sternet Alkmaar en Heerhugowaard met omliggende steden/dorpen	111	2030	PNH, Alkmaar, HHW	PNH

Regio Haarlem/IJmond/Zuid-Kennemerland

Bouwsteen	Bouwsteen-nummer conform ROVT	Jaartal realisatie cfm ROVT	Betrokken partijen	Organisatie ('trekker')
Routewijziging HOV-bus Ijmuiden - Schiphol via Haarlem Spaarnwoude	80	2030	PNH, Haarlem, IJmuiden (/Beverwijk)	PNH
A9-corridor (van HOV-bus tot mogelijk lightrail): - Vluchtstrookgebruik A9 HOV-Bus Haarlem – A'dam Zuid / Schiphol Nrd) - Lightrail / HOV Haarlem – Schiphol Noord (via route A9) - Tramtunnel binnenstad Haarlem	81 / 88	2040 (voor evt. lightrail / tramtunnel)	VRA, PNH, Haarlem	VRA/PNH
Intensiveren HOV IJmuiden – Amsterdam Sloterdijk	87	2030	PNH, Amsterdam, IJmuiden (/Beverwijk)	PNH
HOV-verbinding Heemskerk – Beverwijk – A9 – Amsterdam/Schiphol	160	2040	PNH, Amsterdam, Beverwijk/Heemskerk	PNH
Routewijziging N5-bus naar station Haarlem laten aantakken op Haarlem Spaarnwoude en Heemstede-Aerdenhout	79	2040	PNH, Haarlem, Heemstede	PNH
Doorstromingsmaatregelen N5 bus Heemstede – Zandvoort	166	2040	PNH, Heemstede	PNH
HOV-verbinding Wijckerpoort/Wijckermolen (HOV station Beverwijk)	164	2030	PNH, Beverwijk, Velsen	PNH

Regio West-Friesland

Bouwsteen	Bouwsteen-nummer conform ROVT	Jaartal realisatie cfm ROVT	Betrokken partijen	Organisatie ('trekker')
Opwaarderen busverbinding HOV Hoorn – Medemblik / Wervershoof	118	2030	PNH, Hoorn, Medemblik	PNH
Nieuwe HOV verbinding Lelystad-Hoorn (Houtribdijk) Onderzoek naar N5-bus (start met eerst met reguliere buslijn – en als bijvoorbeeld Lelystad Airport het noodzaakt om deze op te waarderen dan kan dat; de verwachting is echter dat een reguliere buslijn met een goede frequentie ook al flink OV-kwaliteit toevoegt op deze lijn)	7	>2040	PNH, PFL, regio West-Friesland, Lelystad	PNH/PFL

Regio Gooi/Vecht

Bouwsteen	Bouwsteen-nummer conform ROVT	Jaartal realisatie cfm ROVT	Betrokken partijen	Organisatie ('trekker')
Nieuwe HOV-verbinding Hoofddorp – Uithoorn – Hilversum / Breukelen	54	2040	PNH, VRA, Gooi- en Vechtstreek	PNH
Opwaarderen busverbindingen Amsterdam - 't Gooi over de A1	161	2040 *(>2040 evt. verrailen HOV in 't Gooi)*	PNH, VRA, Gooi- en Vechtstreek, PFL, AL	PNH
Nieuwe HOV-verbinding (Almere -) Blaricum - Utrecht Uithof	27	2030	PFL, PNH, Utrecht, Almere, Gooi- en Vechtstreek	PFL / PNH

Almere/Lelystad/Flevoland

Bouwsteen	Bouwsteen-nummer conform ROVT	Jaartal realisatie cfm ROVT	Betrokken partijen	Organisatie ('trekker')
Nieuwe metroverbinding IJburg-Pampus (IJmeerlijn) - gekoppeld aan DiemertakIJmeerverbinding – MIRT onderzoek Amsterdam Bay Area	154	2030	PFL, PNH, VRA, Almere, A'dam	SBaB
Doorstromingsmaatregelen en frequentieverhoging HOV-bus Almere – Amsterdam Amstel/Bijlmer	4	2030	PFL, VRA, Almere, A'dam, Gooi- en Vechtstreek, RWS(?)	PFL
Nieuwe HOV Almere Pampus – Almere Poort	5	2030	PFL, Almere	PFL
Nieuwe HOV-verbinding (Almere -) Blaricum - Utrecht Uithof	27	2030	PFL, PNH, Utrecht, Almere, Gooi- en Vechtstreek	PFL / PNH
Opwaarderen busverbinding HOV-Lelystad – Harderwijk	16	2030	Provincie Flevoland	PFL
HOV Lelylijn Intensiveren HOV Lelystad - Emmeloord - Groningen	148	2030	Provincies Flevoland, Friesland, Groningen, IenW, gemeenten	PFL
Opwaarderen busverbinding HOV Kampen – Emmeloord – Urk	25	2040	PFL, gemeenten	PFL
Opwaarderen busverbinding HOV Almere – Zeewolde – Harderwijk	15	2040	PFL, gemeenten	PFL
Opwaarderen busverbinding HOV Almere – Zeewolde – Nijkerk	26	2040	PFL, gemeenten	PFL
Opwaarderen busverbinding HOV Lelystad - Urk – Emmeloord (operationele snelheid 80 km/h)	24	2040	PFL, gemeenten	PFL
Nieuwe HOV verbinding Lelystad-Hoorn (Houtribdijk) Onderzoek naar N5-bus (start met eerst met reguliere buslijn – en als bijvoorbeeld Lelystad Airport het noodzaakt om deze op te waarderen dan kan dat; de verwachting is echter dat een reguliere buslijn met een goede frequentie ook al flink OV-kwaliteit toevoegt op deze lijn)	7	>2040	PNH, PFL, regio West-Friesland, Lelystad	PNH/PFL

Bijlage 2: inventarisatie bus- en trambouwstenen ROVT vs lopende programma's en projecten

Een aantal regionale bus-en trambouwstenen uit het voorkeursnetwerk ROVT wordt al opgepakt in lopende programma's en projecten binnen de drie OV-autoriteiten. Een studie en/of onderzoek is hiernaar al opgestart. Deze bouwstenen worden afgestemd binnen de lopende trajecten en daar verder opgepakt. Hieronder een eerste inventarisatie van de bouwstenen waar het omgaat:

#	Projecten	Bouwsteen-nummer ROVT	Waar ligt de lead (incl. *contactpersoon*)?
1	Prioritaire bouwstenen uit ROVT: • Doortrekken NZ-lijn Schiphol/Hoofddorp • Sluiten Kleine Ring • IJmeerverbinding	52 142 154	ZWASH, MASH, QS Westkant Amsterdam en Amsterdam Bay Area • *SBaB* *Nb.: drie prioritaire bouwstenen zijn metroprojecten, valt onder BTM, daarom hier gepresenteerd.*
2	Onderzoek ZaanIJ-corridor (VRA noord – Zaanstad en Purmerend)	107	Provincie Noord-Holland en Vervoerregio Amsterdam • *Arnoud Mouwen en Kaz de Bruijn*
3	Nieuwe HOV-verbinding Bollenstreek (Lisserbroek, Noordwijk - Schiphol)	153	Provincie Noord-Holland • *Gerton Pieters*
4	HOV station Beverwijk (Wijckerpoort/Wijckermolen)	164	Provincie Noord-Holland • *Sander Pijlman / Tim Schouwenaar*
5	Spitslijn Huizen-Utrecht Uithof (vooruitlopend op deel HOV Almere-Utrecht Uithof)	gekoppeld aan 27	Provincie Noord-Holland (aangeboden in nieuwe concessie G/V) • *Andrea Beelen*
6	Frequentie verhoging R-net lijn 320 (Hilversum – Huizen – Amsterdam Amstel)		Provincie Noord-Holland (aangeboden in nieuwe concessie G/V) • *Andrea Beelen*
7	Knooppunt Het Schouw ongelijkvloers	115	Vervoerregio Amsterdam en Provincie Noord-Holland • *Peter Silvis en Bram Derix*
8	Wijziging materieelinzet dubbelgelede bussen Amsterdam - Purmerend/Hoorn/Waterland	116	Vervoerregio Amsterdam Gaat mee in de lopende concessie ZaWa. Tracht PvE nog te beïnvloedden of wacht gunning af. • *Pascal le Gras*
9	A9-corridor (HOV-bus): - Vluchtstrookgebruik A9 HOV-Bus Haarlem – A'dam Zuid / Schiphol Nrd)	81 / 88	Vervoerregio Amsterdam en Provincie Noord-Holland Dit deel van het project zit in BBROVA (Uitvoeringskompas OV 2030). Zie dat als eerste fase. PNH kan vervolgens kijken naar fase 2: verrailen. • *Jan Wijkhuizen en Chiel de Jager*
10	Verplaatsing Henk Sneevlietweg naar zuiden (ter ontsluiting van nieuwe woningbouwlocatie Schinkelkwartier)	131	Amsterdam / Vervoerregio Amsterdam • *Bas Maas en Peter Silvis*
11	Nieuwe HOV-verbinding IJburg – Diemen – Gaasperplas – Bijlmer - Amstelveen – Schiphol	43	Vervoerregio Amsterdam Loopt al, onder naam Zuidtangent oost. Gaat maximaal om een scope uitbreiding. • *Peter Silvis*
12	Sixhaven metro	133	Dienst Metro • *Maarten Bakker*
13	Nieuwe tramverbinding Flevopark – Zeeburg	126	Vervoerregio Amsterdam • *Peter Silvis*
14	Nieuwe HOV-verbinding Hoofddorp – Uithoorn – Hilversum / Breukelen	54	Provincie Noord-Holland en Gooi- en Vechtstreek Verkenning/onderzoek door Movares is uitgevoerd ikv de verstedelijking naar OV investeringen • *Maaike Alles (PNH) en Jordy van Slooten (GV)*

Bijlage 3: eerste (ambtelijke) inventarisatie betrokkenheid gemeenten bij Vervolg ROVT

Via de PVVB's in Noord-Holland en Vervoerberaden in Flevoland en de Vervoerregio zijn gemeenten ambtelijk alvast geconsulteerd voor het proces Vervolg ROVT. Vorig jaar hebben we gezamenlijk een intensief traject doorlopen. Het is goed om nu ook verwachtingen wederzijds af te stemmen.

PVVB/Vervoerberaad	Deelregio's	Reactie ontvangen (ja/nee)	Contactpersoon (regiovertegenwoordiger)	Opmerkingen
Provincie Flevoland Flevoland *15 april 2020*	• Almere • Lelystad • Noord-Oost Flevoland • Overig	• Ja	• Marc Stanescu • Dick Everwijn • Marc Wijkstra • Gerda Dekker	• Sommige gemeenten beperkte tijd en wens aanhaking als het echt concreet wordt. • Bouwstenen spelen op 'lange termijn' verwachtingen moeten gemanaged worden. • Let op: OV-middelen zijn ondergebracht in de concessies.
Provincie Noord-Holland Noord-Holland Noord *21 april 2020*	• Noordkop • Westfriesland • Regio Alkmaar	• Ja • Ja • Ja	• Sander Kunst • Mark Drost, en Krista Boon en Suzan Dekker / Inge Dolfing • Gerrit Faber / Maarten Koning	• Noordkop: beschikbare tijd is uitdaging mede ivm diverse regionale werkgroepen waar aan deelgenomen (moet) worden. • WF: plannen lange termijn gaan door (alleen later dan gepland). COVID-19 vooralsnog alleen effect op korte termijn. Aandacht voor capaciteit. • Regio Alkmaar: beperkte tijd beschikbaar. Evt. andere gemeenten die ook interesse hebben in coördinatierol.
Provincie Noord-Holland Haarlem/IJmond *23 april 2020*	• IJmond • Zuid-Kennemerland	• Ja • Ja	• Kommer Sneeuw • Karin Bodewes	• IJmond: nader afstemmen rol in proces. Daarnaast: vanuit noordelijke IJmond wordt alleen richting het zuiden ingezet op HOV; aandacht ook voor noordelijke richting (Z'stad / A'dam). Ten slotte, prioriteit op OV blijft voor zowel korte en lange termijn. • ZK: er speelt veel op verschillende tafels (NWS, BBROVA (Uitvoeringskompas OV 2030), Toekomstbeeld). Proberen werk-met-werk te maken, ook qua inzet.
Provincie Noord-Holland Gooi/Vechtstreek *29 april 2020*	• Gooi en Vecht	• Ja	• Jordy van Slooten	• Contactpersoon heeft ook nauwe relatie met concessie GV. (Let op: mogelijke nieuwe lijnen in concessie Huizen-Utrecht en bus naar Zuid). • Bouwsteen A1 let ook op deel Eemnes-Muiderberg + de koppeling met/betrokkenheid van RWS • Hubs en knooppunten bijv. Crailo en Muiden.
Vervoerregio Amsterdam *12 mei 2020*	• VRA Noord • VRA Zuid • Amsterdam	• Ja	• Julius Betist • Wilfred Thon • Manel Garritsen	• -

Wijzigingsoverzicht 'Onderzoeksagenda provincie Noord-Holland Vervolg uitwerking Regionaal OV Toekomstbeeld 2040 (ROVT)'

Versie: 7 januari 2021 | Kenmerk: 1547008/1557901

Gedurende het najaar van 2020 is de conceptonderzoeksagenda provincie Noord-Holland Vervolg uitwerking Regionaal OV Toekomstbeeld 2040 (ROVT) besproken in de ambtelijke en bestuurlijke Provinciaal Verkeer- en Vervoerberaden (PVVB's) en met de commissie Mobiliteit & Bereikbaarheid (M&B) op 30 november 2020. Op basis van deze besprekingen zijn een aantal wijzigingen aangebracht in de onderzoeksagenda. Alle wijzigingen staan omschreven en toegelicht in onderstaande tabel. Deze tabel zal ter toelichting worden meegezonden aan de commissie M&B vergadering d.d. 15 februari 2021 en Provinciale Staten voor de vergadering d.d. 8 maart 2021 ter toelichting en vaststelling van de definitieve onderzoeksagenda.

Nb.: het gaat om essentiële verduidelijkingen. Enkele specifieke aanpassingen worden in algemene zin benoemd, zoals bv. de aanpassingen in de beoordelingstabel (zie onder) op basis van de bestuurlijke PVVB's. Dit is een voorbeeld van het adaptieve karakter van de onderzoeksagenda.

#	Wijziging / verduidelijking	Toelichting	Pagina nummer(s)
1	Actualisatie inleiding	Actualisatie inleiding op basis van de bespreking conceptonderzoeksagenda in ambtelijke en bestuurlijke PVVB's en commissie M&B d.d. 30 november 2020.	H1, p. 2
2	Toevoeging 'landschappelijke inpasbaarheid'	Landschappelijke inpasbaarheid wordt nu expliciet genoemd als opgave die betrokken moet worden in de initiatieffase, naar o.a. duurzaamheid en klimaat, verstedelijking en *daily urban system* en bereikbaarheid en economie.	Paragraaf 6.2, p. 7
3	Toevoeging paragraaf '6.3 Samenhang en integraliteit'	In paragraaf 6.3 wordt ingegaan op de wijze waarop integrale samenhang tussen onderzoeken en modaliteiten wordt bewaakt.	Paragraaf 6.3 p. 7
4	Wijziging criterium nr. 3 'Raakvlakken coalitie' in 'Draagvlak'	Het criterium is aangepast omdat deze omschrijving beter past bij de strekking van het criterium. Daarnaast is de categorie 'misschien' beter gedefinieerd.	Bijlage 1, p. 10-11

5	Aanpassingen tabel beoordeling ambities	In bijlage 2b van de onderzoeksagenda staat de tabel beoordeling ambities uit het ROVT waarin op basis van de zes criteria staat aangegeven welke ambitie in welk onderzoeksjaar wordt opgepakt. De onderzoekagenda is adaptief en indien nieuwe informatie beschikbaar komt kan deze worden aangepast. Dit is ook het geval geweest tijdens de gesprekken met de regiovertegenwoordigers en de PVVB's eind 2020. In dit overzicht wordt niet ingegaan op specifieke wijzigingen, maar in algemene zin werd over het algemeen meer draagvlak aangetoond (criterium 3) en zijn in deze kolom wijzigingen doorgevoerd. De wijzigingen in de beoordelingstabel hebben geen invloed gehad op de ordening van de onderzoeksagenda.	Bijlage 2b.
6	Spoorlijn Hoorn-Medemblik (museumstoomtram)	N.a.v. de bespreking van de onderzoeksagenda in de commissie Mobiliteit & Bereikbaarheid d.d. 30 november 2020 wordt bij ProRail en NS navraag gedaan over de onderbouwing en bezwaren bij exploitatie van het liggende spoor. Hierover wordt bij de eerstvolgende behandeling van de onderzoeksagenda teruggekoppeld.	N.v.t.
7	Adaptiviteit onderzoeksagenda	Dit betreft geen wijziging, maar een vooraankondiging. De onderzoeksagenda is geen statisch document, maar kan indien nodig wijzigen. Op basis van verwachte meerwaarde en toevoeging aan het voorkeursnetwerk kunnen ambities op de lijst worden gezet of eraf gehaald. Het is belangrijk om goed in beeld te hebben wat de criteria of afwegingen zijn om een ambitie toe te voegen. Daarom wordt in 2021 een document opgesteld met het 'Afwegingskader ROVT'. Zo is voor gemeenten en bestuurders duidelijk wat wel of juist niet op de onderzoeksagenda kan worden toegevoegd. Dit zal ook onderdeel worden van de voortgangsrapportage.	N.v.t.

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr. L.C.H. van der Zwart
BEL/MOB

Telefoonnummer +31235144882
zwartl@noord-holland.nl

Verzenddatum
21 JAN. 2021

Kenmerk
1547008/1547012

Uw kenmerk

Betreft: vaststellen onderzoeksagenda vervolg Regionaal OV Toekomstbeeld 2040 provincie Noord-Holland

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit over de onderzoeksagenda vervolg Regionaal OV Toekomstbeeld 2040 provincie Noord-Holland (ROVT).

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

3 bijlage(n):
- Definitieve onderzoeksagenda vervolg ROVT
- Wijzigingsoverzicht onderzoeksagenda vervolg ROVT
- Statenvoordracht vaststellen onderzoeksagenda vervolg ROVT

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Provincie Noord-Holland

2021 | 13

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 19 januari 2021

Onderwerp: vaststellen onderzoeksagenda vervolg Regionaal OV Toekomstbeeld 2040 provincie Noord-Holland

Kenmerk: 1547008/1547100

Bijlagen: 1

- **Onderzoeksagenda vervolg Regionaal OV Toekomstbeeld 2040 provincie Noord-Holland (ter besluitvorming)**

1. Inleiding

De provincie Noord-Holland werkt samen met vervoerders en overheden in de regio aan een sterk OV-netwerk in de provincie. Eind 2019 is het Regionaal OV Toekomstbeeld 2040 voor Noord-Holland en Flevoland (ROVT) opgeleverd en bestuurlijk vastgesteld. Met de vaststelling van het ROVT hebben de betrokken bestuurders besloten om vervolgstappen te zetten om het voorkeursnetwerk ROVT te realiseren. Dit netwerk is een visie op het toekomstig OV-netwerk dat in 2040 gerealiseerd moet zijn. Voordat daadwerkelijke realisatiebesluiten van ambities in het netwerk aan de orde zijn, zal eerst nog verkennend onderzoek moeten worden uitgevoerd.

2. Doelstellingen en evaluatiecriteria

Op grond van de verdere uitwerking van het ROVT, zoals ook is besproken in uw commissie Mobiliteit & Bereikbaarheid d.d. 30 november 2020, wordt dit voorstel gedaan. Dit sluit ook aan bij het Coalitieakkoord '*Duurzaam Doorpakken!*' waarmee binnen de provincie Noord-Holland een bredere aandacht voor de ontwikkeling van openbaar vervoer is. Openbaar vervoer, wonen en OV-knooppunten zijn onlosmakelijk verbonden onder de opgave 'Duurzame verstedelijking en bereikbaarheid'. De ontwikkeling van knooppunten, vanuit een regionale strategie (op corridorniveau), en het verbeteren van de hiermee samenhangende deur-tot-deurreis (ketenreis) dragen bij aan een betere benutting en beter gebruik van het OV-netwerk en het bereikbaar houden en maken van bestaande en nieuwe woningen, werk en (publieke) voorzieningen.

Het voorkeursnetwerk ROVT betreft een hoogwaardig openbaar vervoer (HOV) netwerk van bus-, tram-, metro- en spoorverbindingen die samen de ruggengraat van het OV vormen. Zoals in het ROVT aangegeven, vindt de aanpak en uitwerking van een deel van de ambities decentraal plaats. Ambitie en noodzaak voor het vervolg worden breed gedragen. OV-autoriteiten provincie Noord-Holland, provincie Flevoland en Vervoerregio Amsterdam zijn elk aan zet voor de regionale HOV-ambities (bus en tram) in het toekomstbeeld. In onder andere het Landelijke OV Toekomstbeeld worden de spoorverbindingen beschouwd. De spoor en regionale HOV-ambities komen terug in de Regionale Ontwikkelagenda's NS. Een integraal beeld over de modaliteiten heen blijft daardoor bestaan.

Om een vervolg te geven aan de regionale uitwerking van het toekomstbeeld heeft de provincie Noord-Holland een onderzoeksagenda tot en met 2023 opgesteld. Voor de provincie Noord-Holland staan vanuit het ROVT 17 bus- en tramambities centraal. Nader onderzoek naar deze ambities moet de komende periode plaatsvinden. De onderzoeksagenda geeft hierin een ordening aan wanneer welke ambitie wordt opgepakt. Deze regionale ambities vormen samen met het lokale onderliggende OV-netwerk de robuuste basis voor bereikbaarheid in de provincie. De aansluitingen van lokaal OV op het HOV-netwerk zijn daarom essentieel. Optimalisaties van het lokale netwerk worden echter opgepakt binnen de herijkingen en aanbestedingen van de concessies. Hierdoor wordt uiteindelijk naar het totale OV-netwerk in de provincie gekeken. Het voorkeursnetwerk ROVT biedt de basis waarop de regionale OV-concessiebeheerders het lokale netwerk kunnen ontwikkelen.

Na vaststelling van het ROVT eind 2019 is de commissie Mobiliteit & Bereikbaarheid in 2020 geïnformeerd over de voortgang van het vervolg op het ROVT:
- 20 januari 2020 : B-agenda – kenmerk 1309457/1309462;
- 31 augustus 2020 : C-agenda – kenmerk 1440972/1440978;
- 30 november 2020: B-agenda – kenmerk 1510902/1519010.

De onderzoeksagenda is een adaptieve agenda die jaarlijks wordt gemonitord en eventueel wordt bijgesteld. Bij uitvoering van de onderzoeksagenda wordt u jaarlijks geïnformeerd over de voortgang en het vervolg van de onderzoeken. Dit geldt ook voor eventuele bijsturing. Tussentijds kan als er een bijzondere aanleiding is met een beknopte update de voortgang gemeld worden.

3. Financiering, communicatie en (burger)participatie

Voor de nadere detaillering en uitvoering van de onderzoeksagenda (initiatieffase) zijn middelen beschikbaar. Op 14 september 2020 heeft u het Bestedingsplan OV Fonds goedgekeurd (Voordracht 39 | 2020). Proces- en onderzoeksmiddelen zijn hiermee beschikbaar voor de nadere uitwerking van het ROVT. Voor de daadwerkelijke uitvoering en realisatie van de ambities zijn middelen nog niet georganiseerd. Dit is deels afhankelijk van de initiatieffase die eerst moet plaatsvinden. In die fase wordt ook aandacht besteed aan de wijze van financiering van de uitvoering waarbij ook wordt gekeken naar de mogelijkheden van cofinanciering. Indien een ambitie de initiatieffase doorlopen heeft kan deze promoveren naar studiefase van het integraal Meerjaren Programma Infrastructuur (iMPI) en wordt de ambitie geprogrammeerd in de structuur van het iMPI.

De afgelopen jaren is gezamenlijk met de omgeving, bij de totstandkoming van het ROVT, een intensief traject doorlopen. Het is goed om nu ook verwachtingen wederzijds af te stemmen en om samen een vervolg te geven aan de uitwerking van het ROVT. Partneroverheden zijn aangehaakt en betrokken bij het opstellen van de onderzoeksagenda. Via aparte overleggen en de Provinciaal Verkeer- en Vervoerberaden (PVVB's), zowel ambtelijk als bestuurlijk, zijn zij bijgepraat en hebben ze input gegeven op het voorliggende voorstel. Draagvlak voor aanpak en ordening is aanwezig. Ook bij de nadere uitwerking van de ambities worden gemeenten actief en nauw betrokken. Daarnaast wordt bij de nadere uitwerking breder gekeken en zullen vervoerders en belangenorganisaties worden geconsulteerd.

4. Proces en procedure

Na vaststelling in PS worden onze partners geïnformeerd en wordt gestart met het oppakken van de ambities en bouwstenen door middel van de nadere onderzoeken.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 13-2021

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 19 januari 2021;

gelet op de verdere uitwerking van het Regionaal OV Toekomstbeeld 2040 voor Noord-Holland en Flevoland en het Coalitieakkoord '*Duurzaam Doorpakken!*',

besluiten:

1. de onderzoeksagenda vervolg Regionaal OV Toekomstbeeld 2040 voor de provincie Noord-Holland vast te stellen.

Haarlem, 8 maart 2021

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Provincie Noord-Holland

Advies aan Provinciale Staten

T.b.v. Statenvergadering d.d.	8 maart 2021
Commissie	Mobiliteit en Bereikbaarheid
Datum commissievergadering	15 februari 2021

Onderwerp: Voordracht 13 Vaststellen onderzoeksagenda vervolg Regionaal OV Toekomstbeeld Noord-Holland en Flevoland (ROVT)

Uw contactpersoon
M.C.H. van Boheemen
AD/STG

Doorkiesnummer 023-514 4628
boheemenm@noord-holland.nl

25 februari 2021

De commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid adviseert de Statenvoordracht als bespreekstuk te agenderen voor de PS-vergadering van 8 maart 2021.

Uittreksel van het concept-verslag M&B 15-02-2021:

7. A-agenda Mobiliteit, Bereikbaarheid en Infrastructuur
7. a. Voordracht Vaststellen onderzoeksagenda vervolg Regionaal OV Toekomstbeeld Noord-Holland en Flevoland (ROVT)

De heer **Deen** (PVV) zegt dat de PVV tijdens de commissievergadering van 30 november jl. uitgebreid is ingegaan op de concept Onderzoeksagenda. De fractie steunt het uitgangspunt dat het OV-netwerk in 2040 dekkend en voor iedereen toegankelijk moet zijn. Het is goed dat daarnaast wordt gekeken naar uitvoerbaarheid, economie, betaalbaarheid en leefbaarheid. Van de PVV hoeft niet zozeer een modal shift plaats te vinden waarbij OV en fiets naar voren worden geschoven als alternatief voor de auto. De meeste Noord-Hollanders reizen nog altijd graag met de auto. Daarmee moet te allen tijde rekening worden gehouden.

De heer **Hoogervorst** (SP) vindt het belangrijk dat het fijnmazig OV, -de kleine lijnen-, goed in stand blijven of zelfs worden uitgebreid. Bij de sterke OV-knooppunten komen fijnmazigheid, maar ook effectiviteit van het openbaar vervoer samen. De meeste mensen wonen niet rond een OV-knooppunt. Zij moeten niet zijn aangewezen op de fiets of de auto, maar ze moeten een vorm van OV kunnen gebruiken. De SP geeft mee om vooral aandacht te hebben voor die fijnmazigheid. De aansluitingen van lokaal OV op het HOV-netwerk zijn essentieel. Daaruit blijkt dat er dan wel een lokaal OV-netwerk moet zijn. Veel dorpen, maar ook steden blijven verstoken van OV.
Uiteindelijk belanden projecten in het IMPI. De SP vindt het wel prettig om deze Regionale OV-visie te kunnen blijven volgen in een voortgangsrapportage. De SP wil niet alleen aangewezen zijn op het IMPI. Inzake participatie is de vraag in hoeverre er sprake is van een laagdrempelige inzet. Wat heeft de burger in dit verhaal nog te zeggen?
Een aantal projecten heeft prioriteit. In 2023 staat onder categorie 4: HOV Lelystad-Hoorn. Er staat vermeld dat er over dat project geen commitment is en dat het ook niet wordt verwacht. De SP vraagt zich dan af waarom er dan geen andere projecten voor dat jaar op de rol staan.
Wie bepaalt wanneer een initiatief op de lijst komt?

De heer **Terwal** (VVD) bedankt de gedeputeerde en de ambtelijke ondersteuning voor de beantwoording van technische vragen. In de commissievergadering van 30 november 2020 heeft de heer Terwal namens de VVD-fractie al het nodige gezegd over de concept-Onderzoeksagenda voor het vervolg van de uitwerking van het Regionaal OV Toekomstbeeld.
Eerder bevroeg de heer Terwal de gedeputeerde over de samenhang van onderzoeken, die worden uitgevoerd door de provincies Noord-Holland en Flevoland en de Vervoersregio Amsterdam (VRA). Het is belangrijk dat deze drie OV-autoriteiten bij de uitvoering van hun onderzoeksagenda's nauw blijven samenwerken, zodat met een integrale blik naar de onderzoeksresultaten kan worden gekeken. De VVD is blij om te zien dat in de definitieve onderzoeksagenda van Provincie Noord-Holland een nieuwe paragraaf (6.3) is toegevoegd, die gaat over deze samenhang en integraliteit.
De heer Hoogervorst refereerde er al aan, maar ook de VVD-fractie vindt het fijn als de Staten jaarlijks worden geïnformeerd over de voortgang van de onderzoeken, zodat de Staten een vinger aan de pols kunnen houden. De VVD kan instemmen met de voorliggende voordracht.

De heer **Klein** (CU) spreekt dank uit voor deze nieuwe versie, ook voor het proces en geeft aan dat het fijn is dat de commissie eerst al kon discussiëren over een concept-versie. De ChristenUnie kan zich vinden in de aangepaste onderzoeksagenda. In tegenstelling tot de PVV vindt de CU-fractie het juist belangrijk om daadwerkelijk in te zetten op een modal shift. Dus niet alleen dat we ons OV zoveel mogelijk proberen te verbeteren, maar juist ook door meer mensen te verleiden om te kiezen voor openbaar vervoer.
Het is goed dat nu ook de landschappelijke inpasbaarheid is opgenomen. De CU is tevreden dat deze agenda echt tot een adaptieve agenda wordt gemaakt. Het afwegingskader over wat er wel en niet opgenomen kan worden, is daarvoor belangrijk. De CU sluit aan bij de oproep van de VVD om regelmatig geïnformeerd te worden over de stand van zaken.

De heer **Steeman** (D66) vroeg namens D66 op 30 november jl. naar de uitwerking van de onderzoeksagenda. Toen sprak hij voor zijn beurt. Het is goed om het stuk nu alsnog langs te zien komen. Echte verrassingen trof hij daarin niet meer aan. D66 sluit zich aan bij de VVD en CU inzake de voortgangsrapportage en inzake de samenhang en integraliteit.
In het kader van het OV Toekomstbeeld is eerder al gesproken over de verbinding van de verschillende OV modaliteiten en de inzet op een goede ketenreis. Het blijft belangrijk om dat ook in deze context te blijven benoemen: de verbinding met de spoordossiers, met een goede fietsbereikbaarheid van OV en overstappunten. Nauw overleg met de regio's daarbij is enorm belangrijk om OV als een volwaardig en haalbaar alternatief voor autovervoer in te zetten in de mobiliteitsmix.
Interessanter nog dan de onderzoeksagenda zijn een aantal C-stukken op de agenda, die direct verband houden met het onderwerp. Uiteraard de stukken met betrekking tot internationale bereikbaarheid per trein en de nachttrein. D66 vroeg en vraagt daarvoor de aandacht. Goede internationale treinverbindingen die bruikbaar, bereikbaar en betaalbaar zijn voor zoveel mogelijk Nederlanders vormen een uitgelezen alternatief voor korte vluchten met het vliegtuig. Een goede aansluiting daarvan op het onderliggende mobiliteits- en OV-netwerk is dus van essentieel belang. Een nog interessanter C-stuk is de kwartaalrapportage van de OV Ombudsman: Zorg ervoor dat het OV-aanbod op de korte termijn flexibel klaarstaat voor snelle omschakeling indien en zodra de corona maatregelen dat toelaten. Als we niet willen dat Noord-Holland op dat moment vastloopt, is het noodzakelijk om dat goed aan te passen. Het beeld dat uit de kwartaalrapportage naar voren komt, baart D66 zorgen. De fractie hoopt bij de technische briefing van 1 maart en de daaropvolgende bespreking te vernemen hoe hierop wordt ingezet.

Mevrouw **Kuiper** (CDA) zegt dat eind 2019 het Toekomstbeeld OV 2040 is vastgesteld. In november (2020) is er ook over gesproken. Wie wil nu geen HOV-verbindingen, met goede aansluitingen op lokale buslijnen? Mevrouw Kuiper staat achter het pleidooi van de heer Hoogervorst: een goede aansluiting op treinstations en meer faciliteiten voor de fiets, zodat er echt sprake is van ketenvervoer; een goed functionerend en voor gebruikers betaalbaar systeem dat echt een alternatief biedt voor het gebruik van de auto.
Het CDA kan zich vinden in de zes geformuleerde criteria, waarmee de prioritering wordt bepaald. Niet alles kan tegelijk. Het CDA vindt het positief dat het niet alleen bij een theoretische exercitie blijft, maar dat ook concreet wordt aangegeven met welke projecten er aan de slag wordt gegaan. Dat is niet beton gegoten, maar wel reëel. Het CDA ziet uit naar het vervolg.

Mevrouw **Doevendans** (PvdA) bedankt voor het proces. Op meerdere momenten konden de Staten meespreken over het stuk. Voor de PvdA is het belangrijk dat er een betere benutting van gebruik van het OV-netwerk wordt uitgewerkt, om de provincie bereikbaar en het OV betaalbaar te houden. De onderzoeksagenda geeft een ordening aan. Het is duidelijk leesbaar wanneer welke ambitie wordt opgepakt. Ook de vervolgonderzoeken die worden gedaan, worden duidelijk voorgelegd.
Ook de PvdA zou graag naast het IMPI ook op een andere wijze worden meegenomen in de keuzes en de uitkomsten van de onderzoeken, zodat er, waar nodig, nog bijgestuurd kan worden.
De heer Hoogervorst sprak over participatie. Dat is een mooi bruggetje naar het initiatiefvoorstel dat de PvdA in de volgende commissie aan de orde zal stellen. Het is belangrijk om in gesprek te blijven met inwoners over hoe mensen kunnen worden verleid om op duurzame wijze van A naar B te gaan. De PvdA is ook blij dat het een adaptieve agenda is, zodat er nog stuurmomenten zijn.

Bij interruptie vraagt de heer **Hoogervorst** (SP) of mevrouw Doevendans met hem van mening is dat het ook prettig zou zijn als inwoners kunnen meepraten over het al dan niet beschikbaar zijn van OV in hun woonomgeving.

Mevrouw **Doevendans** (PvdA) antwoordt dat dit zeker wordt meegenomen in de challenge. Het is zeker belangrijk om ook te kijken waar bewoners behoefte aan hebben, maar niet alles kan. Alles kost geld, dus moet bedacht hoe het voor zoveel mogelijk mensen mogelijk en betaalbaar is om van A naar B te reizen.

De heer **Hollebeek** (PvdD) concludeert dat het meeste gras voor zijn voeten is weggemaaid. De PvdD is blij met deze onderzoeksagenda waarin het verzoek om prioritering en meer adaptie is gehonoreerd. De PvdD bedankt de gedeputeerde voor alles wat is meegenomen vanuit het eerdere traject. Adaptiviteit vraagt om meer rapportage in de voortgang. Wat dat betreft is de heer Hollebeek op zijn wenken bediend, nu diverse fracties daarom al hebben verzocht.

De heer **Koyuncu** (DENK) kan zich vinden in de woorden van de heer Hoogervorst.
In het stuk valt te lezen dat Provincie Noord-Holland werkt aan het ROVT, de OV-knooppunten aanpak en het optimaliseren van de ketenreis. Van deze inzet wordt onder meer als resultaat verwacht de gefaciliteerde van-deur-tot-deurreis door goed aangesloten OV, deelmobiliteit en fietsvoorzieningen. Toch leest de heer Koyuncu in de stukken zeer weinig over deelmobiliteit. Hoe komt dat? Ontwikkelingen op het gebied van deelmobiliteit en de groei hiervan zijn interessant en moet zeker worden meegenomen in toekomstige mobiliteitsplannen. DENK is benieuwd in hoeverre dit wordt meegenomen in de voorliggende onderzoeken.

In de stukken wordt gesproken over een goed aangesloten OV. Wat als er zeer beperkt OV is? Betekent dit dat mensen in gebieden met beperkt OV niet of nauwelijks kunnen meeprofiteren van de nieuwe verbindingen. In bijvoorbeeld de buitenwijken van Amsterdam is het OV niet op het gewenste niveau. Hoe wordt in dergelijke gebieden de deur-tot-deurreis gerealiseerd?
Er zijn alternatieven zoals deelmobiliteit, die het OV kunnen aanvullen. Laten we kijken naar elektrische deelauto's of elektrische deelscooters. Deze ontwikkeling zorgt ervoor dat men geen auto hoeft te bezitten. Juist de elektrische deelconcepten zijn niet te vinden in de buitenwijken, maar veelal in drukke binnensteden, waar het OV al prima is. Hoe zorgen GS ervoor dat de fantastische projecten die nu in de pijplijn zitten straks ook ten goede komen van iedereen en niet alleen van de gebieden die al een prima OV-netwerk hebben?
Opvallend is dat er wederom met alle partijen, behalve de burgers wordt gesproken. DENK vindt het belangrijk dat er een goede burgerparticipatie plaatsvindt. In de afgelopen periode heeft de heer Koyuncu op verschillende momenten berichtgeving meegekregen over een mogelijke metroverbinding tussen Amsterdam-IJburg en Almere Pampus, de IJmeerlijn. Een van de geluiden die hem bereikte was dat deze verbinding doorgetrokken moet worden naar Haarlem? Klopt dit?

De heer **Jensen** (JA21) zegt dat de fractie van JA21 over het algemeen tevreden is met het voorliggende stuk. Dank hiervoor aan de gedeputeerde en de ambtelijke ondersteuning.
De coronapandemie wordt genoemd, maar JA21 had een breder inzicht willen hebben met betrekking tot de stand van zaken. Echt goed OV kost geld in plaats van dat het wat oplevert. Dat geldt zeker voor dunbevolkte gebieden. Corona heeft daar nog meer invloed op in negatieve zin. De heer Jensen bedoelt hiermee niet zozeer de toekomstige investeringsruimte in infrastructuur vanuit het Rijk of de provincie, maar hij bedoelt de ruimte die vervoerders zelf hebben om het OV overeind te houden. De impact van corona zal hopelijk voor 2040 afnemen, maar in de komende jaren zal dat zeker nog niet het geval zijn, ook bij de vervoerders niet. Welke financiële slagkracht is er de komende jaren over om de provincie bereikbaar te houden?
JA21 is tevreden met het plan. Uiteraard had de fractie liever een plan gezien waarin stond dat ieder dorp alsnog om de vijf minuten wordt bediend door de bus, die rechtstreeks naar het station in de grote stad rijdt, maar uiteraard begrijpt JA21 dat de investeringen en opbrengsten met elkaar in verhouding moeten zijn. Fijnmazig kost nu eenmaal geld. Het is goed dat in de woonagenda's integraal wordt gekeken naar mobiliteit. Kan de gedeputeerde iets zeggen over de financiering van Noord-Hollandse projecten uit het Groeifonds. De heer Jensen doelt op de ongelijkvloerse spoorwegovergangen bij Castricum, Alkmaar Noord en Hoorn. Ook de inzet op andere vormen van mobiliteit vindt JA21 verstandig. De fractie is blij dat ook deelmobiliteit, weliswaar bescheiden, toch is benoemd, dat de provincie werk maakt van betere fietsvoorzieningen en dat vervoer van deur-tot-deur fijnmaziger, sneller en betrouwbaarder kan worden gemaakt.
JA21 heeft ook wat kritiekpunten. Alle passages waar krampachtig 'duurzaam' tussendoor wordt gefietst hebben wat JA21 betreft niet alle prioriteit. De meningen daarover zijn bekend.
Een ander punt betreft een link met toegankelijkheid en betaalbaarheid van mobiliteit. Er wordt gestreefd naar kostendekkend, maar wat doet dat met de betaalbaarheid. Betaalt de reiziger voor het traject Alkmaar-Haarlem in 2040 geïndexeerd meer, minder of hetzelfde voor de rit? Nederlands OV behoort al tot het duurste van Europa. Als de eindgebruiker meer betaalt, krijgt hij dan een betere service, gaat de reistijd omlaag, et cetera? Dit is belangrijk om bij stil te staan wanneer aan de slag wordt gegaan met de toekomstvisie op het OV. Hoe is dit in het plan verankerd? En als dit onvoldoende het geval is, hoe kan dit alsnog in orde worden gemaakt?.

De heer **Gringhuis** (GL) sluit zich aan bij de woorden van de heer Klein en mevrouw Doevendans over het proces.
Door het openbaar vervoer te verbeteren en de reistijden te verkorten kunnen meer Noord-Hollanders worden verleid om voor de bus te kiezen en de auto te laten staan. Files en knelpunten in het wegennet kunnen daarmee worden opgelost.
Tijdens de eerdere bespreking heeft GroenLinks punten aangedragen voor deze agenda. De fractie is blij om te zien dat landschappelijke inpasbaarheid is toegevoegd aan de onderzoeksagenda. GroenLinks gaat toekomstige plannen hierop beoordelen. Door hier in de initiatieffase op te letten wordt duidelijk op welke plekken maatregelen moeten worden genomen om aantasting van het landschap te voorkomen.
De heer Gringhuis is benieuwd naar de terugkoppeling van de gedeputeerde over zijn gesprek met NS en ProRail over de Hoornse lijn.
Spreker sluit zich aan bij de opmerkingen van de heer Hoogervorst over fijnmazige lijnen naar OV-knooppunten. Dat is een goede manier om de OV-knooppunten te voeden met voldoende reizigers. De minder dichtbevolkte gebieden blijven dan ook bereikbaar met OV.

Gedeputeerde **Olthof** constateert dat er diverse vragen zijn gesteld, die geen raakvlak hebben met de voorliggende voordracht.
De gedeputeerde onderschrijft het punt dat de heer Hoogervorst noemde. Er kan veel worden geïnvesteerd in de hoofdlijnen en OV-knooppunten, maar mensen moeten wel bij die plekken kunnen komen. Dat is een uitdaging. Het is belangrijk om ervoor te zorgen dat mensen van deur tot knooppunt kunnen komen. Dat zit voor een deel in de huidige OV-concessies. Dit gaat vooral over HOV. We kunnen Covid als een bedreiging zien, maar mogelijk biedt het ook een kans om op een andere manier naar dergelijke vraagstukken te kijken. Hoe zorg je dat ook de kleine kernen goed bereikt worden? De gedeputeerde hoorde meermaals het verzoek om een voortgangsrapportage. Zoals vermeld in het document wordt elk jaar geëvalueerd en gekeken naar de voortgang van het ROVT. Het is een adaptief programma. Er kunnen veranderingen ontstaan in de afweging waardoor sommige bouwstenen misschien gaan verschuiven. Zoals toegezegd komt er een afwegingskader over wanneer en hoe een bouwsteen kan worden toegevoegd. Onder meer voor de lijn Hoorn-Lelystad volgt een kader. Niet alleen in tijd kunnen bouwstenen verschuiven; er kunnen ook bouwstenen worden toegevoegd.

Bij interruptie vraagt de heer **Terwal** (VVD) of in ieder geval kan worden gerapporteerd als er onderzoeksresultaten zijn binnen Provincie Flevoland of de VRA, die ingrijpen op onderzoeken van Provincie Noord-Holland en daarmee de resultaten een andere richting opsturen.

Gedeputeerde **Olthof** zegt dat er een coördinatieteam is dat gaat over Flevoland, Noord-Holland en de VRA in de onderzoeken die er zijn. Als onderzochte OV-lijnen impact hebben op onze lijnen dan volgt daarover een terugkoppeling richting Provinciale Staten. Uiteindelijk stopt een buslijn niet bij een grens van een vervoersautoriteit. Dus de verbinding moet zo goed mogelijk worden afgestemd.
De gedeputeerde bedankt voor alle complimenten. Hij draagt deze over aan de ambtenaren. Het was een zorgvuldig proces om tot een mooi gedragen document te komen.
In het kader van participatie is het zoeken naar de rol van de provincie. De provincie praat met ROCOV, die de reizigers vertegenwoordigt. Elke concessie en ook dit stuk zijn met alle gemeenten besproken. Het zou vreemd zijn als de provincie nu een participatietraject opstart met burgers uit gemeenten die als gemeente invloed hebben op dit document. De vertegenwoordiging van de inwoners van een gemeente ligt bij de bestuurders van die gemeente. De rol van de provincie is om de geluiden van individuele gemeenten mee te nemen in de keuzes die met elkaar worden gemaakt.

Daarnaast zijn er de organisaties die de reiziger specifiek vertegenwoordigen. Die organisaties worden betrokken bij de afwegingen.
Over de flexibele inzet in relatie tot Covid merkt de gedeputeerde op dat nog een technische sessie volgt in maart. Er komt ook een transitieplan. Dat is een voorwaarde vanuit de landelijke bijdrage. De heer Steeman heeft gelijk met wat hij zei over de integrale benadering. In de loop van dit jaar volgt het Perspectief Mobiliteit. Daar hangen beleidsnota's onder. Er wordt gewerkt aan een Landelijk Toekomstbeeld Fiets en een Regionaal Toekomstbeeld Fiets. Een LOVT (vnl. spoor) en ROVT (HOV) hangen daaronder. De documenten houden dus ook rekening met elkaar.
De provincie werkt aan de ketenreis en daarin moeten alle verschillende modaliteiten worden meegenomen. In het kader van MaaS (Mobility as a Service) wordt bekeken welke modaliteit het best kan worden gebruikt om van A naar B te reizen. De deelauto, deelscooter, deelfiets en de bus en trein zullen daarvan onderdeel uitmaken.
Richting de heer Koyuncu merkt de gedeputeerde op dat de provincie niet gaat over het OV in Amsterdam. Dat is een onderdeel van de VRA. Het punt van DENK is wel helder. Een deelauto of deelscooter kan een van de modaliteiten zijn als men van een hub naar huis wil reizen. De deelauto is een ontwikkeling die gaande is. Daar liggen kansen, die zeker worden benut.
De gedeputeerde denkt zich niet te moeten vastpinnen aan OV, of aan auto, of aan fiets. Het gaat om de combinatie van modaliteiten.
De IJmeerlijn is een onderwerp bij het Platform Mobiliteit. De gedeputeerde zit daar aan tafel. Hij kent de ambitie van de IJmeer-verbinding. Hem is niets bekend van het doortrekken van die lijn naar Haarlem. Wat wel wordt onderzocht is een verbinding Haarlem, Schiphol, Amsterdam en hoe die straks kan aansluiten op de doortrekking van de Noord-/Zuidlijn.
Covid heeft natuurlijk grote impact. De gedeputeerde verwijst naar de technische sessie over het Transitieplan. Daar gaat het specifiek over de impact van Covid.
De financiële slagkracht is een terecht punt en uit het hart gegrepen. Hoe blijft het OV betaalbaar? De provincie betaalt als vervoersautoriteit een groot deel van de kosten om het vervoerskaartje betaalbaar te houden. In dit stuk gaat het niet over de kosten van een kaartje in 2040. Het zal hoger zijn dat het nu kost. Uiteindelijk moet het betaalbaar blijven, willen we het OV stimuleren zodat meer mensen gebruikmaken van het OV. De kwaliteit van het OV moet goed zijn.
Met het noemen van het Groeifonds wordt een zijsprongetje gemaakt. De eerste tranche voor het doortrekken van de Noord-/Zuidlijn en het sluiten van de kleine ring van de VRA-MRA-Noord-Holland is doorgevoerd. Er staan geen investeringen in gelijkvloerse kruisingen in het Groeifonds. De gedeputeerde is vanuit de Regionale Mobiliteitsagenda wel met gemeenten in gesprek over investeringen en hoe die gefinancierd zouden moeten worden. Deze investeringen maken geen onderdeel uit van het Groeifonds.
Over de Hoornse lijn vindt overleg plaats met NS en gemeenten. Het gaat ook over OV-knooppunten en ontwikkelingen langs de steden van die Hoornse lijn. Een terugkoppeling is gegeven. Over de lijn Hoorn-Medemblik is gesproken met NS en ProRail. In de bouwstenen c.q. de agenda staat dat in 2022 naar HOV Hoorn-Medemblik, of in ieder geval in West Friesland wordt gekeken. In die onderzoeksagenda wordt het spoor Hoorn-Medemblik meegenomen. De gedeputeerde zal te zijner tijd terugkoppelen wat daaruit gekomen is. Om de verwachting wat te temperen wijst de gedeputeerde erop dat er veel haken en ogen aan zitten. Mogelijk vraagt het een heel grote investering, waar de geringe vervoerswaarde niet tegen opweegt. Mogelijk zijn er goedkopere alternatieven in West Friesland.

Tweede termijn:

De heer **Jensen** (JA21) is niet gerustgesteld als het gaat om de betaalbaarheid. Kostendekkendheid is het streven, maar wat doet dat met de betaalbaarheid? Hoe wordt die gewaarborgd?

Gedeputeerde **Olthof** zegt dat het Rijk een flinke bijdrage levert. De provincie heeft haar bijdrage niet afhankelijk laten zijn van het gebruik. Wat de provincie voor OV begroot heeft, heeft ze ook betaald. Daarmee wordt gestreefd naar een nullijn voor de vervoerders. Op dit moment is er geen enkel geluid dat de gebruiker moet gaan betalen voor Covid en het mindere gebruik van het OV. Provinciale Staten gaan er uiteindelijk over als het effect gaat hebben op de betaalbaarheid van het OV. Door indexatie en het feit dat alles duurder wordt kan worden verwacht dat het kaartje niet goedkoper wordt of in 2040 gelijk van prijs is gebleven. Dat kan gevolgen hebben voor de bijdrage door de provincie als Provinciale Staten van mening zijn dat een kaartje een bepaald prijsniveau moet houden.
De bijdrage komt vanuit de provincie en daarnaast zijn er de inkomsten vanuit de kaartverkoop.

De heer **Hoogervorst** (SP) vraagt de heer Jensen of hij de betaalbaarheid bedoelt vanuit de provincie bekeken, of voor de gebruiker van het OV.

De heer **Jensen** (JA21) bedoelt de betaalbaarheid voor de gebruiker.

De **voorzitter** concludeert dat de voordracht als hamerstuk kan worden doorgeleid naar Provinciale Staten, maar in de chat geeft de heer Jensen aan dat hij e.e.a. nog zal bespreken in zijn fractie.

M30-2021/PS 08-03-2021
INGETROKKEN

Motie:
Rol deelmobiliteit nadrukkelijker uitwerken in Regionaal OV Toekomstbeeld Noord-Holland en Flevoland.

Provinciale staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 maart 2021, te Haarlem, ter behandeling 'Voordracht Vaststellen onderzoeksagenda vervolg Regionaal Openbaar Vervoer (OV) Toekomstbeeld Noord-Holland en Flevoland (ROVT)'.

Constaterende dat:

- Fijnmazig en betaalbaar OV belangrijk is voor de bereikbaarheid van Noord-Holland en Flevoland;

Overwegende dat:

- Fijnmazig, snel en tegelijkertijd betaalbaar OV vaak moeilijk realiseerbaar is.
- Deelmobiliteit een oplossing kan bieden voor een fijnmaziger OV netwerk dat reizigers sneller (en betaalbaar) van deur-tot-deur brengt.
- De rol van deelmobiliteit tot op heden nauwelijks is opgenomen in dit Regionale OV Toekomstbeeld.

Verzoekt Gedeputeerde Staten, de rol van deelmobiliteit nadrukkelijker uit te werken in het Regionaal OV Toekomstbeeld.

en gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening,

Eric Jensen
JA21 Noord-Holland

S. Koyuncu
DENK

M31-2021/PS 08-03-2021
INGETROKKEN

Motie:
Betaalbaarheid verankeren in Regionaal OV Toekomstbeeld Noord-Holland en Flevoland.

Provinciale staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 maart 2021, te Haarlem, ter behandeling 'Voordracht Vaststellen onderzoeksagenda vervolg Regionaal Openbaar Vervoer (OV) Toekomstbeeld Noord-Holland en Flevoland (ROVT)'.

Constaterende dat:

- Fijnmazig en betaalbaar OV belangrijk is voor de bereikbaarheid van Noord-Holland en Flevoland;
- Er wordt gestreefd naar kostendekkendheid;
- Het OV momenteel nog niet kostendekkend is;
- Het Nederlandse OV tot de duurste van Europa behoort.

Overwegende dat:

- Het streven naar kostendekkendheid een nobel streven is;
- Het hierbij belangrijk is op welke manier kostendekkendheid wordt nagestreefd en hoe de betaalbaarheid (voor eindgebruikers) hierbij is geborgd.

Verzoekt Gedeputeerde Staten, in relatie tot kostendekkendheid de component betaalbaarheid van het toekomstige OV in Noord-Holland en Flevoland nadrukkelijker te verankeren in het Regionaal OV Toekomstbeeld.

en gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening,

Eric Jensen
JA21 Noord-Holland

Mondelinge vragen voor Vragenuur PS 8 maart 2021

Inzake uitlatingen Mark Rutte m.b.t. windturbines IJburg en kiezers.

In het verkiezingsdebat op RTL plaatste demissionair minister-president Rutte opmerkingen in de richting van lijsttrekker Jesse Klaver van GroenLinks. Hij stelde dat door de voorgenomen plaatsing van windturbines op IJburg (Bert Haanstrakade) GroenLinks een groot aantal kiezers zal verliezen.

1. Wat is het oordeel van GS op deze uitlatingen?
2. Hebben deze uitlatingen gevolgen voor de plannen van GS op de energietransitie zoals in het coalitieakkoord zijn vastgelegd?

Eric Smaling, SP

Mondelinge vragen ChristenUnie voor het Vragenuur PS 8 maart 2021

Inzake de brief van GS aan PS “Bevoegd gezag datacenter Hollands Kroon”
(gepubliceerd bij ingekomen stukken op 4 maart 2021)

De fractie ChristenUnie heeft de volgende vragen:

- Sinds wanneer is GS van mening dat zij bevoegd gezag zijn voor de hele wabo-vergunning van data centers? Wat is de concrete aanleiding?
- Al in 2014 zijn de voorbereidingen voor de bouw gestart; waarom wordt dit zeven jaar later pas aangekaart? Wat is er nu anders dan in 2014?
- Gaat het alleen om Microsoft of ook om Google en/of om de geplande vergunningen voor Cyrus One en Luna? Wat is het verschil tussen deze casussen?
- Welk doel heeft GS met de rechtszaak? Is dat om grip te krijgen op toekomstige ontwikkelingen of ziet GS het terugdraaien van verleende vergunningen als serieuze optie?
- Is GS voornemens om aanvullende voorwaarden op te nemen in de vergunning ten opzichte van de door HK verleende vergunning wanneer zij bevoegd gezag blijkt te zijn?
- Waarom kiest GS nu voor deze route ipv sturing via de Datacenterstrategie in ontwikkeling? Is het voor de Datacenterstrategie noodzakelijk dat GS bevoegd gezag is? Mocht GS dat niet blijken te zijn, in welke mate kan GS dan via de Datacenterstrategie nog sturen?

Michel Klein, ChristenUnie

Mondelinge vragen - De toekomst van de Bruine Vloot, varend erfgoed, moet volle kracht vooruit.

Provinciale Staten - 8 maart 2021

Donderdag 4 maart vond in het Zuiderzeemuseum een symposium plaats over de toekomst van de Bruine Vloot. Dit symposium was mede op initiatief van de gemeente Enkhuizen[1].

De Bruine Vloot heeft te kampen met een omzetverlies van 70 tot 80 procent door de coronacrisis. Het maatschappelijk belang van het varend cultureel erfgoed is nogmaals onderstreept tijdens het symposium, niet alleen om de vloot bescherming te bieden, maar is tevens van onmisbaar belang voor bijvoorbeeld zeilmakers, horeca, havens en musea. Noord-Holland kent veel vissersplaatsen langs de vormige Zuiderzee. De Bruine vloot is daarom van groot belang voor het Noord-Hollandse varend cultureel erfgoed.

Het CDA is verheugd dat de provincie Noord-Holland de oproep van andere provincies, zoals Overijssel, deelt om de Bruine Vloot op de Unesco Werelderfgoed lijst te plaatsen.

Tijdens het symposium kwam ook naar voren dat er wordt gewerkt aan een investeringsfonds. Veel schippers krijgen geen geld van culturele fondsen omdat ze te commercieel zijn, terwijl ze bij banken nul op rekest krijgen omdat ze niet commercieel genoeg zijn. De provincies Overijssel, Flevoland en Friesland laten onderzoeken of schippers via externe financiers geld kunnen krijgen.

Vragen

- Is Gedeputeerde op de hoogte van het onderzoek van de provincies Overijssel, Flevoland en Friesland? Doet de provincie Noord-Holland mee aan dit onderzoek? Zo nee; waarom niet?
- En welke acties onderneemt GS richting Den Haag om de toekomst van de Bruine Vloot te waarborgen?
- Het Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen onderzoekt hoe schippers, gemeenten en provincies beter kunnen gaan samenwerken om toeristen straks weer een, voor de hele wereld, unieke historische scheepservaring te bieden. Draagt GS hier aan bij? Zo nee, bent u bereid dit alsnog te gaan doen?

Christa Kuiper - CDA

[1] https://www.destentor.nl/regio/is-plek-op-werelderfgoedlijst-de-redding-voor-historische-zeilschepen-in-nood~a4322b26/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.nl%2F

M24-2021/PS 08-03-2021
AANGENOMEN

Motie betrek buurgemeenten óók bij het meten van draagvlak over het plaatsen van windturbines

Provinciale staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 08 maart 2021

kennis genomen hebbende van de discussie over Windturbines

Constaterende dat:

- Bij het meten van draagvlak over het plaatsen van windturbines er alleen gekeken is naar de bewoners van het zoekgebied zelf;
- Hoe bewoners (die in buurgemeenten wonen) denken over de mogelijke plaatsing van windturbines direct aan hun grenzen is niet onderzocht terwijl het óók directe gevolgen heeft op hun leefomgeving.

Verder constaterende dat:

- Sommige gemeenten hun zorgen hebben geuit over de gebrekkige afstemming met hun buurgemeenten inzake het zoeken van zoekgebieden.

Overwegende dat:

- De reeds uitgevoerde draagvlakonderzoeken ontoereikend zijn, omdat het niet de meningen heeft gepeild van bewoners van buurgemeenten, die ook moeten leven met de gevolgen van het plaatsen van windturbines;
- Het een democratisch recht is om je stem gehoord te laten krijgen als het direct invloed heeft op je eigen leven.

verzoeken het college:

- Om bij gemeenten sterk aan te dringen op goede en adequate afstemming tussen de aangrenzende buurgemeenten van de zoekgebieden.

en daarover terug te rapporteren aan de Provinciale Staten

en gaan over tot de orde van de dag.

Namens de fractie van DENK en JA21,

Süleyman Koyuncu

Eric Jensen

M19-2021/PS 08-03-2021
VERWORPEN

Partij voor de Dieren
Statenfractie Noord-Holland

Geen lobby voor versoepeling geluidsnorm Omgevingswet

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op 8 maart 2021, ter behandeling van de motie vreemd aan de orde van de dag inzake geluidsnorm Omgevingswet;

constaterende dat:

- de Aanvullingsregeling geluid Omgevingswet er in voorziet dat luchtvaartgeluid zwaarder meeweegt bij het bepalen van de cumulatieve geluidsbelasting dan voorheen;
- de reden hiervan is dat de eerdere rekenregels in de Wet geluidhinder de hinderlijkheid van het luchtvaartgeluid en het aandeel daarvan in het gecumuleerde geluid werd onderschat[1];

overwegende dat:

- het bouwen van woningen in een groot gebied rondom Schiphol hierdoor onmogelijk dreigt te worden, doordat het akoestisch leefklimaat van de hele regio hierdoor generiek als minimaal “tamelijk slecht” tot “zeer slecht” beoordeeld wordt;
- de BRS eind vorig jaar al in een Brandbrief aan de minister van BZK hierover haar zorgen heeft geuit omdat de facto hiermee woningbouw in de regio Schiphol op slot gaat[2];
- de BRS in haar zienswijze op de ontwerp-Aanvullingsregeling geluid vraagt om een beleidsneutrale omzetting van de regelgeving, in plaats van geluidhinder van vliegtuigen zwaarder mee te wegen dan voorheen[3];
- het doel van de Omgevingswet het bereiken van een balans tussen het beschermen van de fysieke leefomgeving (een veilige en gezonde omgeving) en het benutten ervan (gebruiken en verder ontwikkelen van de fysieke leefomgeving op basis van maatschappelijke behoeften) is;
- de provinciale Omgevingsvisie uitgaat van een gezonde en veilige leefomgeving in de hele provincie;
- de inwoners van Noord-Holland bij een publieksonderzoek als onderdeel van de ontwikkeling van de provinciale Omgevingsvisie van alle 29 voorgelegde uitdagingen het laagste belang toekenden aan ‘meer vluchten mogelijk maken op Schiphol’[4];
- op dit moment bestuurlijk overleg gaande is tussen het Rijk, BRS, IPO en VNG over de effecten van de aanpassing van de geluidsnorm voor luchtvaart;
- op dit moment een impactanalyse wordt uitgevoerd naar de mogelijke gevolgen van de actualisering van de rekenregel luchtvaartgeluid voor de woningbouw;
- het Rijk samen met BRS, IPO en VNG de resultaten daarvan gaat wegen voordat een definitief besluit wordt genomen[5];

---

[1] Zienswijze Aanvullingsregeling geluid luchtvaartlawaai Gemeente Zaanstad (raadsinformatie.nl)
[2] Zienswijze Aanvullingsregeling geluid luchtvaartlawaai Gemeente Zaanstad (raadsinformatie.nl)
[3] Zienswijze Aanvullingsregeling geluid luchtvaartlawaai Gemeente Zaanstad (raadsinformatie.nl)
[4] https://openresearch.amsterdam/image/2018/10/17/s_directiesbeloikemaprojecten2018_open_research_amsterdamonderzoeken_commissies-640108216.pdf
[5] vleaejkkznye.pdf (eerstekamer.nl)

voorts overwegende dat:

- een keuze dient te worden gemaakt tussen de mogelijkheid tot het bouwen van woningen of het toestaan van meer vliegbewegingen;
- het oprekken van geluidsnormen om deze keuze te vermijden ten koste gaat van de leefbaarheid en de volksgezondheid;

verzoeken het College van Gedeputeerde Staten:

- bij de BRS ervoor te pleiten niet verder te lobbyen voor een versoepeling van de geluidsnorm voor luchtvaart in de Aanvullingsregeling geluid van de Omgevingswet;

en gaan over tot de orde van de dag.

Jaap Hollebeek
Partij voor de Dieren

M20-2021/PS 08-03-2021
VERWORPEN

Forum voor Democratie

PARTIJ VOOR DE VRIJHEID
Noord-Holland

Motie ‘actief informeren Noord-Hollanders over invloed op windturbinebeleid’

Provinciale staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 maart 2021, te Haarlem.

Constaterende dat:

- Op dit moment Statenleden heel veel berichten ontvangen van Noord-Hollanders omtrent de bouw van windturbines op korte afstand van hun woning;
- Het voor deze Noord-Hollanders niet duidelijk is wat zij kunnen doen om invloed op beleid uit te oefenen;
- De provincie Noord-Holland momenteel alleen reageert en niet actief informeert.

Overwegende dat:

- Het voor inwoners van Noord-Holland volstrekt duidelijk zou moeten zijn welke mogelijkheden zij hebben om invloed om voorgenomen beleid uit te oefenen.

Verzoekt Provinciale Staten om:

Op al haar kanalen een stuk te plaatsen met daarin aangegeven wat Noord-Hollanders kunnen doen om invloed op voorgenomen beleid zoals nu actueel met de windturbines uit te oefenen en hierin alle provinciale instrumenten zoals het raadgevend referendum, het burgerinitiatief en inspreken mee te nemen.

… en gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening,

Joyce Vastenhouw

Forum voor Democratie

Marco Deen

PVV

M21-2021/PS 08-03-2021
VERWORPEN

Motie:

Visualiseren gevolgen energietransitie.

Provinciale staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 maart 2021, te Haarlem, ter behandeling motie vreemd aan de orde van de dag': Visualiseren gevolgen energietransitie.

Constaterende dat:

- Er op verschillende locaties, verdeeld over de provincie Noord-Holland, plannen zijn voor de plaatsing van windturbines en de aanleg van zonneparken;
- De plaatsing van één of meerdere windturbines en/of de aanleg van een zonnepark veel gevolgen met zich meebrengen voor de (leef)omgeving;
- Nog niet alle inwoners van Noord-Holland een duidelijk beeld hebben van de gevolgen van de plaatsing van één of meerdere windturbines of de aanleg van een zonnepark;
- De primaire verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van de twee Noord-Hollandse Regionale Energie Strategieën bij de Noord-Hollandse gemeenten ligt, maar ook de provincie Noord-Holland wel degelijk een rol heeft in dit RES-proces.
- Ook de directeur van het Nationaal Programma RES recent heeft aangegeven dat overheden en bedrijven gezamenlijk inzichtelijk moeten maken hoe wind- en zonneparken het landschap zullen veranderen.

Overwegende dat:

- Het van belang is dat de inwoners van Noord-Holland een realistisch en eerlijk beeld krijgen van de gevolgen van de plaatsing van windturbines en de aanleg van zonneparken;
- Het visualiseren van de gevolgen van de plaatsing van windturbines en de aanleg van zonneparken kan helpen bij het creëren van een realistisch beeld bij de inwoners van Noord-Holland.

Verzoekt Gedeputeerde Staten,

- Samen met de Noord-Hollandse gemeenten zorg te dragen voor zorgvuldige communicatie over de gevolgen van de energietransitie door middel van realistische visualisaties;
- Hierin als provincie Noord-Holland een faciliterende rol aan te nemen en de gemeenten actief te gaan benaderen om het visualiseren van de energietransitie vorm te geven;
- Noord-Hollandse ondernemers die gespecialiseerd zijn in dergelijke visualisaties te betrekken bij deze processen.

en gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening,

Daniël van den Berg
JA21 Noord-Holland

Ralf Dekker
Forum voor Democratie

Nick Kaptheijns
PVV

M22-2021/PS 08-03-2021
INGETROKKEN

Provinciale Staten van Provincie Noord-Holland bijeen op 8 maart 2021,

Motie Vreemd aan de Orde van de Dag: Wind- en geluidsschermen benutten voor zonnepanelen

Constaterende, dat:
- duurzaamheid voor iedereen hoog op de agenda staat;
- er in Noord-Holland een grote hoeveelheid wind- en geluidsschermen staan;
- er geen ruimte en draagvlak is om windmolens te plaatsen.

Overwegende, dat:
- windmolens het landschap vervuilen en daarom naar alternatieve mogelijkheden moet worden gezocht om de doelstellingen tot terugdringing van CO2 uitstoot te halen;

Van mening, dat:
- het plaatsen van zonnepanelen op wind- en geluidsschermen geen effecten heeft op de leefbaarheid van de burgers.

Roepen het college van Gedeputeerde Staten op om:
- de mogelijkheden te onderzoeken om in de provincie Noord-Holland, zonnepanelen te plaatsen in plaats van- of op de bestaande wind- en/of geluidsschermen;
- Provinciale Staten over de uitkomsten te informeren.

En gaat over tot de orde van de dag.

Wil van Soest, 50PLUS / Partij van de Ouderen

M23-2021/PS 08-03-2021
INGETROKKEN

Provinciale Staten van Provincie Noord-Holland bijeen op 8 maart 2021,

Motie Vreemd aan de Orde van de Dag: Noord-Holland windmolen vrij, iedereen een zonnepaneel erbij!

Constaterende, dat:

- er ook in Noord-Holland de komende jaren, zonder enig draagvlak bij de inwoners, enorme windturbines en zonneparken gebouwd gaan worden.

Overwegende, dat:

- de gemeente Amsterdam al niet voldoet aan de Europese richtlijnen die bepalen dat voor turbines van 200 meter hoog, geldt dat er minimaal 1,5 kilometer afstand tot woonwijken moet zijn;
- de noodzaak voor het plaatsen van de turbines ontbreekt, aangezien de provincie Noord-Holland al voldaan heeft aan de doelstelling om genoeg windenergie op te wekken;
- de wind-coöperaties de financiële lusten hebben en de lasten bij de gewone burger liggen.

Van mening, dat:

- de inwoners van Noord-Holland in alle opzichten beter moeten worden van de energietransitie;
- het plaatsen van zonnepanelen op daken geen effecten heeft op de leefbaarheid en het financiële voordeel in de vorm van een lagere energierekening rechtstreeks bij de burgers terechtkomt.

Roepen het college van Gedeputeerde Staten op om:

- gemeenten in Noord-Holland te laten stoppen met de bouw van windturbines en zonneparken en hen op te roepen de beschikbare middelen voor de energietransitie te benutten om bewoners zonnepanelen te geven.

En gaat over tot de orde van de dag.

Wil van Soest, 50PLUS / Partij van de Ouderen